NEMZETI ÚJSÁG,

MELLYET

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOKBÓL

A' MAGYAR NEMZETNEK KÖZ JAVÁRA

ALAPÍTOTT

NÉHAI TÁBLABÍRÓ T. T. KULTSÁR ISTVÁN ÚR.

FOLYTATVA KIADJA

1838ra

ANNAK ÖZVEGYE,

született Perger Anna Mária

SZERKESZTI

APOSTOL JÓZSEF,

hites ügyvéd, t. Torna és Borsod megyék' táblabirája.

Második Félév, Julius elejétől December végéig.

Pesten,

nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

cs. kir. privil. könyvnyomtató-intézete, urak' utczája 612.

Honszeretet a' lelkünkbe olly mélyen öntött, anyaföldünkhöz vonzó édes aggodalom, a' nemzet' lehető legmagasb emelődésének angyala, valódi erejének isteni védje, 's a' legszebb 's halhatatlanabb erények' kútfeje.

Gr. Széchenyi István.

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

Pest. Szerda Julius 4kén.

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 1ső szám.

Magyarország (nyugalmazás, kamarai kinevezések; Vas megyei tisztujítás pótleka; komáromi hangverseny; Vurum, Szepesi, Barkóczy püspökök; dunai gőzhajózás; a' pesti asszonyegyesület munkálatai; Beke Farkas; gyapju-raktár; postarendelet'stb.) Nagybritannia (parlamenti ülések; udvarlások 's táncz-vigalom a' királynénál; koronázási programma; a' nyugotindiai szigetek a' rabszolgákat fölmentik 'stb.) Franczia ország (kamarai tanácskozás; Laity hadnagy; Soult marsal Boulogneban; 'stb.) Nem.tország. (Hannove aban kamarai tanácskozások az alkotványterv fel tt.) Sp nyolország.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége dubniczai Branny Jánost, a' magyarországi fő hadi kormánynál előadót, majd ötven évi hű szolgálatai tekintetéből érdemlett nyugalomra bocsátani, 's ezerötszáz forint nyugdíját ötszázzal szaporítani kegyelmesen méltóztatott. — A' nm. m. kir. ud. Kamara Nostitius Zakariás bruszturai alerdőszt, saját kérésére, hasonló minőségben, Sztudenára a' körösmezői erdőkerületbe, helyezte-át; — Tratler Mártont bruszturai alerdősszé, — Planesz Jánost vissói szálirnokká, — Takács Jánost pedig az ó zólyomi kam. uradalomban trebulai ispánnyá nevezte-ki. O. Z.

Pramberger Ferencz palánka-kulai kasznárt a' megürült palánkai tiszttartó-hivatalra; — Petuska Jánost, Vodschánban harminczad- és vámhivatali ellenőrt, kopcsányi harminczad- és vámszedővé léptette-elő. H-k.

A' Vas megyei tisztujítás pótléka: levéltárnok lett: Orczy Imre; a' szombathelyi járásban alszolgabirák: Iván Sámuel 's Polányi János, esküttek: Zugó Ignácz, Guari Miklós 's Kéthelyi Mihály; a' körmendiben alszolgabirák: Herovics János 's Noszlopy Sándor, esküttek: Akacs Mihály, Cseh Sándor és Szőllősy János; kőszegiben alszb. Tóth Sándor és Seper Lajos, esküttek: Takács Lajos, Czvitkovics Károly 's Előry Imre; kemenesaliban alszb. Balogh Antal 's Boda János, esküttek: Doktorics Pál, Hetyey Imre 's Farkas Károly; németujváriban alszolgabirák: Tóth Pál 's Laky György, esküttek: Zarka János, Nyul János és Boros Imre; tótságiban alszolgabirák: Augusztich Sándor és Lippich Boldizsár, esküttek: Augusztich János, Gombossy Ignácz és Augusztich Lajos.

Azon fáradhatatlan szorgalom, melly eleitől fogva czimerezé nm. pécsi megyés püspök Szepesy Ignácz báró u., őt most is folyvást kiséri tetteiben, 's tanuja azon örömszülte élvezetnek, mellyet a' nagyérdemü főpap boldogitó vallásunk gyakorlásában helyezve annyiszor a' haza előtt bebizonyitott. Junius hónapban számos ezret részesitvén a' bérmálás szentségében, urnapkor hivei épülésére teljes fénnyel végzé az isteni szolgálatot 's magyar szivességgel füszerezett ebédjénél szép vendégkoszorut látván, szokása szerint a' helybeli katonai növendékségnek 50 's az ott államásozó sorezredi legénységnek szintugy 50 pgő frtot vala kegyes bőkezüleg ajándékozni. Most Verőcze vgye hiveinek osztogatja a' bérmálás szentségit. — Jul. 10dikén adatik meg bold. Vurum József nyitrai püspöknek a' halotti gyásztisztelkedés Nyitrán. — Barkóczy László b. fejérvári püspök Adonyban, Rácz-Almáson, Duna-Pentelén, Előszálláson, Martonvásáron, Mórott, Perkátán, Sár-Sz. Miklóson 's Vajtán összeleg 12 ezernél több hivét részesité bérmálásban. — Rév-Komárom, jun. 22kén: Valamint honunk egyéb vidékit, ugy környékünk ns. lelkü fiait is forró vágy lelkesiti a' Duna árja által károsultak fölsegéllésire. E' jótékony czél végett Csúzy Károly thiró, maga is jeles hangász levén, fáradhatlan munkálata által rövid idő alatt egy olly hangász-egyesületet alakita, melly az ő személyes igazgatása alatt f. h. 18kán, midőn épen közgyüléskor nagy számban összesereglett RRdeink jelenlétükkel élénkiték városunkat, a' megye nagyobb termében, Eszterházy Miklós gr. tatai udvari hangászkara segéd-eszközlésével, itt nagy hangversenyt ada egy pengő forint belépti dij mellett. E' hangversenyt szeretett örökös főispánunk is diszesité jelenlétével, 's nemcsak megyénkbeliek, hanem némelly szomszéd megyékbülis olly számos hallgató gyült össze, hogy megyénk tágas terme majd szük vala befogadásukra. Az előadott darabok közül következők vonák leginkább a' figyelmet 's tetszést magokra: 1) Bellini Norma daljátékának előzenéje (Ouverture.) 2) Egy magyar dal, 's egy olasz aria, éneklék: Csúzy Marianna assz, Kuszik kisassz. és Kálna János ur. 3) Egy nagy versenyző Rondeau Mayseedertől hegedü- 's zongora-kisérettel, játszva Ghyczy Johanna assz. és Balogh Lőrincz tb. ur által. 4) Két havaskürti (Alpenhorn) dal Prochtul. Die Sprache der Liebe Thalbergtől, éneklé Kálna János ur. 5) Zongoraverseny M. Webertől, a' hangászkar kiséretével játszá Kern Amalia kisassz. 6) Kettős dal Rossini Semiramiszából éneklék Csuzy Marianna assz. és Kálna János ur. 7) Hegedü-variatiók egy magyar themáról Straubingertől, négy

hegedü-kisérettel játszá Balogh Lőrincz ur. 8) Zongora-variatiók sur deux airs russes Thalbergtől játszá Ghyczy Johanna assz. E' daraboknak ritka ügyességü előadatása olly annyira nagyitá a' köztetszést 's örömet, hogy általányos lőn a' taps 's megelégülés, mert valódi hangászat-ismerők sem tudák elhatározni: valljon Ghyczy Johanna assz. tiszt. alispánnénk remek játékát csodálják e, avagy Csúzy Marianna assz. ezüst hangján álmélkodjanak! vagy végre a' mélyhatásu 's elragadó hegedüvonásoknak hódoljanak e, mellyekkel füleiket Balogh Lőrincz tb. ur elbájolá. Szinte méltó dicséretben részesült többi érdemes tagja is e' szives készséggel járuló egyesületnek a' közjó-elősegélésre. Ide járult a' segéd hangászkarnak különös szorgalommal 's pontossággal eszközlött munkálata, érdemes igazgatója Männer János ur ügyekezete által, ki hangászkarostul fáradságaért legkisebb jutalmat sem fogadott el, szerencséjének tartván illy jótékony czél elősegélhetését. E' széplelkü törekvést (levonván a' legszükségesb költségeket) 307 pgő for. jutalmazá, mit Csúzy Károly ur, másnap a' megyebeli házi pénztárba lefizetett, minthogy az egyedül megyénk dunamelléki károsultinak fölsegéllésire vala szentelve a' társaságtól. Még növekedendőbb vala e' bevételi summa, ha a' hangverseny-igazgató ur szándéka valósulhatott volna, t. i. ha e' hangversenyt egy óraköz mulva tánczmulatság követendé; de nem létezvén most városunkban e' czélra kényelmes és szabad rendelkezéstül függő közönséges tánczterem, a' tánczvigalomnak is el kelle maradni. — Gőzhajózásunk mindig nagyobb kiterjedést nyer. A' társaság legközelebb Terapiában ügyviselőséget állita föl nagy raktárakkal, hol gőzösei rendesen kikötnek tüziszer 's egyéb szükségesek bevétele végett. A' Trebisond és Konstantinápoly közti hajózás már is nagy hasznot hajt, 's idővel még nagyobb reményekre jogosít. Regensburgból most rendesen 13 nap alatt juthatni Konstantinápolyba. — A' bécsi cs. kir. közönséges udv. kamara f. é. april 17ikén tizenöt évi kizáró szabaditékot adott az első dunagőzhajózási társaságnak 's Escher, Wysz és társainak Zürichben „a' hajóépités javitására vashajógerinczek készitése által, mellyek közönséges, gőz-vitorla 's minden nemü egyéb hajókon hasonló sükerrel fognak használtathatni, ugy, hogy az igy készülendő hajók könnyebbek, gyorsabbak biztosabbak és tartósabbak leendnek az eddigi fakészületüeknél. — Gyapjutár-egyesület Pesten. Érkezett gyapju: Horváth Auguszt, Bárczy József, Beleznay János gr. és Schayer testvérek, Palugyay Imre püspök, Szentiványi László, Andrássy Károly gr., Darrás Pál, Nákó Sándor gr., Teleky grnő, Mészáros, Halász József, Nádasdy gr. püspök, Halász Miklós, Pongrácz Pál b., Müller Antal, Ordódy Bálint, Tige Lajos gr., Festetics Wenkheim grnő, Kaszap János, Láczay Károly, Domián Ádám, Szikszay György, Máriássy István, Bay István, Tihanyi Sámuel, Lónyai László, Niczky Sándor, Bujánovics Eduard, Vay Miklós b. és Károly Laj. gr. uraktól összen 216,194 font; elkelt: Szentiványi László, Festetics-Wenkheim grnő, Beleznay János gr. és Schayer testvérek, Nákó Sándor és Darrás Pál uraké, összesen 43,970 font. Pest, jun. 26kán 1838. Liedemann Fridrik J. S.

A' pesti j. asszonyegyesület munkálatai mart. 13tól juniusig: A' nagylelkü emberbarátok' adományait, a' jelen viszonyok között sokszorosan magasbult becsöknek legbensőbb elismerésével fogadta az aszonyegyesület, 's fáradatlanúl igyekezett, a' gyámolitandók' érdemességét és a' segedelem igaz mértékét 's módját nyomosan kitapogatva 's megválasztva, lélekismeretesen elosztani. Igy mindjárt a' szükség' első napjaiban valamennyi fehér ruha, melly a' női kézmüvek egyesületi tárában eladás végett készen vala, összesen 468 darab, értéke 1994 v. cz. f. 50 kr. a' választotsági asszonyok által részint egyes szerencsétlenek között osztaték el, részint a' tábori kórházba vitt szegény betegek' számára adatott át. 326 rőf ajándék vászonból, és 766 v. fton vásárlott 1594 rőfből ismét fehér ruhák készítettek, 's más jótevőktől, Bécs, Kassa, Arad 's Mosonyból érkezett ruhákkal együtt részint egyes károsultak között osztattak-ki, részint az ezekben szükölködő intézeteknek, mint Ludoviceumnak, városi ápoló háznak, szegények iskolájának, dolgozó és vakok intézetének adattak-át. A' Kadisch nagykereskedő költségén készült fehérruhák nagyszombaton apr. 14kén osztattak-el a' Ludoviceumban levő szegények között. Weilheim C. bécsi nagykereskedő által küldött 500 v. cz. fton szalmazsákok, lepedők 's takarók vásároltattak, hasonlag a' Ludoviceumban tartózkodó szerencsétlenek' számára. E' fehér ruhák készítetésével sok szegény nő személynek nyujtott munkát és keresetmódot az asszonyegyesület. Schmidt Endre eperjesi tanító' növendékeinek szép rendeletéből Rühr Anna árva kath. iskolás lány 20 v. cz. forint Preysz Anna árva evang. lány szinte 20 forintot kapott. Egy nevezetlen jótevőnének 1000 ft. ajandékát rendeltetésére, a' szegények iskolája félévi házbérének kifizetésére fordità az egyesület. Ybel Ferencz szegény vak gyermeknek a' vakok intézetébe fölvételeért a' félévi díjt, 62 ft. 30 kr. előre lefizette. Részint heti elosztásra, részint sze-

génységben sinlődők' tüsténti gyámolítására kiadott, mart. 14kétől jun. 30ig összesen 6451 ft. 6 kr. v. cz. Más szemérmes házi szegények, fensőbb utasítás és az asszony-egyesület szabályaihoz képest külön tett jelentés szerint, 2500 v. ftal gyámolíttattak. Kegyes adakozók világos rendelete szerint e' czélra 2650 ft. fordíttatott.

Beke Farkas, kinek halálát mult számunkban említettük, jun. 15dikén több ezer ember' végkisérete 's tisztelete mellett temettetett-el. Mint tanító kellemes tanításmódjával tudta tanítványinak szeretetét 's figyelmét lebilincselni; mint ügyvéd törvénybeli jártasság 's feleinek ügyeiben mutatott buzgóság által köz bizodalmat, mint táblabiró pedig a' közügyekben mindenkor kimutatott részvéttel 's értelmi munkássággal általányos tiszteletet nyert. — Mindezek olly tulajdoni voltak, mellyek emlékét mindazok előtt, kik őt ismerték, feledékenységbe sülyedni nem engedik. Tanítványi mellképét vonzalmuk' jeléül örök emlékül kőbe edzetik, Czuczor jeles költőnk által készített következő aláirással:

Jogtani szék, szövevényes ügyek 's birói tanácskar
Hirdetik őt: remekül oktata, véde, itélt.

Arad megye lelkes RR. átlátván, miszerint valamennyi testi baj közt legiszonyúbb a' vakság, vakok' számára gyógyintézetet alapítának, mellyben rang- 's vallászkülönség nélkül, minden szembeteg ápolásra talál, naponkint fizetendő 8 pgő krért. Orvossá ez intézethez Munkácsy Miklóst nevezé ki a' megye, és szerencsésb választást valóban alig tehetett volna; mert Munkácsy Miklós ritka tökélyü tudományával a' szemorvoslás' körében valódi példás emberbaráti érzelmeket párosít. F. évi april. közepén ugyanis többi közt egy megvakult szegény anyának dij nélküli gyógyítását vállalá magára, egyszersmind minden szükséges gyógyszerrel ingyen ellátván őt. A' szegény anya szerencsésen megszabadult a' hályogtól, és szive' mélyéből áldja hat neveletlen magzatjával a' nemes emberbarát' jótevőségét. H-k.

Magyar tudós társaság. I. Az academia encyclopaediai folyóirása', a' Tudománytár' ötödik éve', vagy is az új folyam' második éve' 3dik kötete, szám szerint a' XVIII-d., (16½ iven) megjelent, következő tartalommal: I.) Értekezések (Luczenbacher János' szerkeztetése alatt): 1. Az asszony és férfi. Burdach után szabadon, Bugát Pál. 2. C. Sallustius Crispus, erkölcsi tekintetben. Szenczy Imre. 3. A' vasutak, különösen a' Bécs és Bochnia közötti vasut' terve Bognár József. 4. Nagyszombati Káldy György Podhraczky József. 5. Kalendáriomi magyar régiségek. Waltherr László. 6. Okleveles toldalék. Luczenbacher János. Értekezések' mutatója, az új folyam' 3ik kötetéhez. — II.) Literaturai rész (szerkesztő Balogh Pál): 1. Olasz literatura. 1836 óta. 2. Criticai vázlatok a' külföldi literatura' legujjabb 's kitünőbb termékeiről. 3. Bibliographia. 4. Magyar tudós társaság' ülései. 5. Tudományos egyveleg. — Ára e' folyóirásnak, mellyből vásáronként egy egy évnegyedi kötet jelenik meg, mint egy 70 ivnyi 's szükséghezképest több kevesebb rajzokkal ellátva, nyomtató papiroson 4 ft., legszebb velinen 6 ft cp. postán küldve 1 ft 36 krral drágább. Előfizethetni Fggenberger József és fia megbizott könyvárosnál helyben, valamint minden hiteles könyvárosnál a' két hazában; Beck, Gerold, és Schaumburgnál Bécsben, 's minden kir. postahivatalnál. Találtatnak vagy rendeltethetnek példányok még a' mult éveki folyamatokból is az említett helyeken, ugyan azon áron. —

II. Magyar helyesirás és szóragasztás' főbb szabályai. A' m. t. t.. különös használatára. Harmadik kiadás. Buda, 1838. 8r. 42 l. csinos boritékba kotve. 10 kr. cp. — Pest, junius' 27. 1838.

D. Schedel Ferencz m. k.

titoknok.

A' nagyméltóságu magyar királyi Helytartó-Tanács f. e. april 24diki 14,322 szám alatt költ rendelete következtében Ő cs. 's ap. kir. Fölsége határozni méltóztatott: hogy f. é. Jul. 4dikétől Bécs és Buda közt naponkinti gyors levélposta lépjen használatba. A' naponkinti posta közönséges nyalábai mindennap reggeli hetedfél órakor érkezendnek Pestre, 's az elosztás és sorozás bevégzése után, 8 órakor a' levelező közönség azon része, melly nyilt szekrénnyel bir e' postahivatalnál, már elviheti leveleit. Ugyanazon napi postára délutáni 2 óráig tarthat a' levél-feladás, 's minden addig bérmentve, vagy ajánlva föladott, vagy csupán a' levélgyüjtő szekrénybe dobott levelek minden bizonnyal még ugyanazon nap elindulnak Bécs felé. Azon posták iránt követett eddigi rendszer, mellyek vasárnap és csötörtökön Alsó-Magyarország, Tót-és Horvátország; kedden és szombaton pedig Felső-Magyarország külön részeibe indulnak, ezentul is változatlanul megmarad, és folyvást délelőtti 11 órakor fog bezáratni a' feladás ideje.

Nagybritannia.

London, jun. 19kén. A' királyné tegnap másodszor tarta udvarlást, mellyben Brignole marquis sardiniai koronázási követ tisztelkedett. Azon este az udvarnál pompás táncz-vigalom tartatott, mellyben a' főnemesség' 's egyéb nagy tekintetü idegen urak 's asszonyságok vevének részt 's számok 700ra ment. A' királyné hajnalig tánczolt, elsőben a' cambridgei, majd az ifju Eszterházy Mik. hggel, kinek atyján pompás veresbársony magyar öltöny volt gyémánttal terhelve, 's mellynek értéke 60,000 font sterlingre (mintegy 600,000 f. p. p.) becsültetik; az öltöny az egész teremben legnagyobb értékü volt. A' Westminsterben készített pompás intézkedések 's diszitvények nem sokára bevégeztetnek, mellyben a' hozzá tartozó személyzeten kivül, 7000 ember talál helyet. Mind e' mellett a' Herald szerint az egész koronázási ünnepély 25,000 font sterlinget nem halad-

meg, holott 4dik György' koronázásakor csak a' lakoma 23,114 fontba került. 28dikán este a' közönségnek, minden fővárosi színházba szabad bemenete leend, mellyért azoknak a' status kincstárból elégtétetik. — Mint mondatik Mulgrave gróf koronázás alkalmával Normanby marquissá neveztetik. Junius 18dikán adá Wellington herczeg szokott évi ebédét a' waterlooi ütközet' emlékezetére, mellyben Pozzo di Borgo Waterloonál viaskodott tábornagyon kivül, minden ott jelenvolt felsőbb tisztek is részt vettek, kiknek száma azonban már nagyon megfogyott. Ez alkalommal azon nagy becsü asztali eszközök is láthatók voltak, mellyeket a' hg. részint fejedelmektől, részint polgártársaitól nyert emlékül. Hadi szemle most nem tartatott.

A' királyné jun. 15kén Windsorból visszatért Londonba, 's koronázás előtt el sem távozik többé. Jun. 16kán délután Buckingham-palotában udvarlás tartatván, Schwarzenberg hg. ausztriai, Stroganoff gr. orosz, van Capellen b. hollandi, Miraflores marquis spanyol, Putbus hg. porosz és Alten gr. hannoverai koronázási követek Palmerston l. által ő felségének bemutattattak, 's megbizó leveleiket átnyujták. A' Párisból visszatért franczia követ Sebastiani gróf, úgy szinte Schwarzenberg hgné, Stroganoff grné és van Capellen báróné is tisztelkedtek ő fölségének. — Age torylap panaszkodik, hogy Stockmar b. Leopold király' ügyvivője négyszer ötször is egy hétben titkos audienczián fontos iratokat váltogat a' királynéval, melly közlekedésekről az udvari körlap említést sem tesz. — A' közelebbi számunkban említett koronázási programmának bővebb tartalma ez: A' királyné, a' kir. család' mind két nembeli tagjai és az udvari tisztség jun. 28kán délelőtti 10 órakor Buckingham palotából kocsikon ünnepélyes menettel Westminster-apátság felé vonúlnak, hova 11kor érkeznek-meg, 's ott a' paireknek 's pairnőknek dísz-öltözetben, a' status' főtisztjeinek, érsekeknek, püspököknek és mind azoknak, kik a' koronázásra meghivattak, elen kell lenniök. A' koronázási ékességeket következő személyek viendik: sz. Eduard' pálczáját Roxburgshire hg.; a' sarkantyúkat Byron lord; a' keresztespálczát Cleveland hg.; a' világi igazság' hegyes kardját vagy is a' harmadik kardot Westminster marquis; az egyházi igazság' hegyes kardját vagy is a' második kardot Southerland hg; az irgalmasság' hegyetlen kardját Devonshire hg; az ország' kardját Melbourne lord; a' galambos pálczát Richmond hg; a' földtekét Somerset hg; sz. Eduard' koronáját Hamilton hg; a' tálat Bangor', a' kelyhet Lincoln', a' bibliát Winchester' püspökei. A' királyné, miután felöltözött, az apátság' nyugoti' ajtajából ünnepélyesen a' karzatra megy 's az ugynevezett elismerési széken foglal helyet. Koronázás előtt az érsek a' sokasághoz így szól: „Ime Victoria királynét mutatam-be önöknek, ez ország' kétségtelen királynéját; akarnak-e mindnyájan, kik ma itt hódolatra egybegyűltek, nekie hódolni?“ E' kérdés háromszor ismételtetik, dél, nyugot és észak felé, 's a' gyülekezet mind annyiszor így felel: „Isten tartsa meg Victoria királynét!“ Az utolsó választ dob és trombita harsogás követi. Erre a' királyné első áldozatúl aranytakarót tesz az oltárra. Ezt isteni tisztelet követi, mellynek végén a' londoni püspök beszédet tart. Ezután a' királyné a' koronázási hitet az evangeliomra leteszi, 's a' canterburyi érsektől fölkenetik. Némelly az ország' ékességei körüli ünnepélyek után az érsek sz. Eduard' koronáját a' királyné' fejére teszi, mi közben ágyúk dördűlnek-meg. Erre a' királyné megáldatván, az érsektől thrónra vezettetik. Most az egyházi és világi lordok' hódolata kezdődik. A' pairek e' közben rendre letérdelnek 's ő fölsége' kezét megcsókolják, 's csak Sussex és Cambridge hgek illetik csókkal a' királyné bal arczát. Ezután a' királyné még egy arany erszénnyel áldozik, mellyet a' főkamarás az érseknek nyujt. Ezzel vége az ünnepélynek 's a' királyné kiséretével ugyanazon renddel, mellyel jött, tér vissza lakjába.

Egy Castlereagh lord (Londonderry marquis' legidősb fija) és a' nevezetes Grisi' énekesnő férje Gerard de Melcy úr között jun. 16kán Londonban történt párviadal az egész város' figyelmét magára vonta. A' fiatal lord darab idő óta mindenkép azon törekedék, hogy az énekesnének szemébe tünjön. A' férj gyanakodni kezde 's alkalmat várt a' dolognak véget vethetni. Az alkalom csak hamar meg volt, 's a' lordnak egy Grisi asszonyhoz intézett, de a' nőnek becsületét nem szeplősítő levele Melcy úr kezébe esvén, az ingerült férj a' nélkül, hogy a' levelet nőjével közölné, a' lordot pisztolyra kihivá. A' kihívás elfogadtatott, 's a' párviadal jun. 16kára határoztatott. Vivás előtt a' lord önkényt irott nyilatkozványt adott, hogy Grisi asszonyság sohasem viszonozta a' lord' szerelmét, 's magaviselete átalában feddhetlen. Castlereagh lord jobb kezén terhes, de nem halálos sebet kapott. — A' Courier szerint a' kormány O' Connellnek a' Joy úr' halála által megürült irlandi chief-bárságot ajánlotta, mit azonban O' Connell úr nem fogadott-el. — Az alsóházban junius 18dikán. az elnök kijelenté, miként ő felsége' rendelete

következtében a' Westminster apátság' egyik karzata az alsóházi tagok számára fog tartatni, mivel ő fölsége nem akarja, hogy a' tagok koronázáskor tettleges szerepet vigyenek. Russell lord' javaslatára biztosság nevezteték, véleményt adandó az iránt, miként lehetne az alsóházi tagoknak a' koronázási ünnepélyek' láthatására legjobb alkalmat szerezni.

Soult marsal, kiséretével együtt jun. 19kén Londonba érkezett. — Eszterházy hg. ausztriai követ jun. 15kén tánczvigalmat adott, melly rendkivűli pompája által legnagyobb figyelmet gerjeszte. A' vigalom Chandos-Housban történt, 's a' teremeken kivül, különösen egy kerti terem is állítatott-fel, melly a' többivel összefüggésben volt, 's kertté varázsoltaték át. A' vendégek' jövetele estéli 10 órától reggeli háromig tartott, a' tánez pedig, mellynél Strauss igazgatása alatt két hangászkar játszott, öt óráig. A' jelenlevő személyeket leirni, lehetlenség; a' londoniak' kitétele szerint „az egész világ" jelen volt.

Jun. 20kán mint ő fölsége' thrónraléptének évnapján a' különféle lovag rendek' nagy keresztesei a' St. James-palotában egész díszöltözetben udvaroltak a' királynénál, valamennyi rendes és rendkivűli követek jelenlétében. — A' M. Herald szerint özvegy királyné' ő fölsége egészsége végett nyolcz hónapra Maltába szándékozik útazni. Előbb Madeiráról vala szó, de ő fölsége nem akará jövedelmeit angol birtokon kivül elkölteni 's Maltát választá. — Koronázáskor pairré neveztetésért 200an, 's közöttök Irlandból 40 nél többen folyamodtak; hihető azonban, hogy kevesen fognak e' méltoságra emeltetni. Mondják, hogy Lansdowne lord Kerry hgi czímet nyerend. — A' Courier szerint Durham lord máj. 27kén Quebecbe megérkezett, az ideiglenei kormányt más nap átveendő. Sir Robert Peel gőzhajó Sz. Lőrincz torkolatánál, Ontario-tónak az egyesült statusokhoz tartozó részén, mintegy 50 álarczos fegyveres által fölgyujtatott 's elpusztítatott. Az amerikai lapok a' canadai szökevényeket vádolják e' gonoszsággal. — Nyugotindiából a' hirek máj. 26-ig terjednek. Barbados, Antigua, Sz. Vincze, Montserrat és Nevis szigetek' törvényhozóságai a' négerek' fölszabadulására tett javaslatokat elfogadták. Grenadatól és a' többi szigetektől hasonló váratott, de Jamaicában az ültetvényesek' többsége ellenszegült. Hihető azonban hogy ezek is nem sokára engednek.

Junius' 20ka, Victoria királyné' thrónraléptének napja az egész fővárosban szokott örömmel ünnepeltetett. — A' Satirist így ir Cambridge György hg 's Victoria királynéról: Melbourne l. a' két fejedelmi rokon közötti bizodalmat folyvást ápolgatja, 's Victoriának a' hggeli egybekelése igen valószinü. Mint mond-ják, a' most 20 éves hg (szül. mart. 26kán 1819) két évet Gibraltárban, Máltában és egyéb gyarmatokban fog tölteni, 's azután kél össze ő fölségével.

A' felsőház' jun. 19kei ülésében a' whig kormánynak Spanyolországra nézve követett politikája iránt élénk és érdekes vita keletkezett, ámbár Londonderry lord' némelly iratok' előterjesztése iránti javaslatának nem vala más czélja, csak hogy a' lord magát kibeszélhesse. „A' nemes lord, megjegyzi a' M. Chronicle, beszédét éppen olly jól fejezhette volna be azon javaslattal, hogy sz. Margit' templomudvarán alkotott állásról az ácsok számadása terjesztessék-elő." A' lord leginkább ama tory-állitásokat vitatta, hogy a' kormány a' Durango-törvényről felelni tartozik, hogy Spanyolországban Anglia' befolyását megcsökkentette, 's hogy az angol segédsereg' követeléseit sürgetnie kell, mi azonban nem igen egyez meg a' nemes marquis' azon állításával, hogy a' spanyol királyné' kincstára fillérig ki ürült. Az indítványt Lyndhurst és Carnarvon lordok és Wellington hg is pártolák. Wellington hg most is elismeré ugyan, hogy a' szerencsétlen négyes szövetséget, ha már megköttetett, meg kell tartani, javaslá azonban, hogy az angol hajók a' spanyol partoktól elvonassanak, 's készen tartassanak D. Carlos' baleseteit használhatni, melly javaslat ugyan kissé érthetlen. Melbourne és Lansdowne lordok védék a' kormány' politikáját 's remélék, hogy ez évi hadnak eldöntő eredménye leend.

Franczia ország.

Soult marsal London felé utaztakor jun. 18kán Boulogneba érkezvén, miután a' tiszteletére jött hatóságokat elfogadta, Napoleonnak egy Boulogne melletti dombon lévő emlékszobrához sietett, mellynek alapkövét ez előtt 33 évvel ő maga tevé-le. Nagy sokaság kiséré őt ki. Az emlék mély benyomást látszék a' marsalra tenni, 's mig a' nemzeti őrség fölött szemlét tartott, szemei szüntelen a' szobron függöttek. Estve a' hatóságokat megvendégelte. A' waterlooi ütközet napján érkezvén-meg, csak a' nagy sereg' emlékszobrát látogatá-meg, és aljára számos angolok és a' nemzeti őrsereg' jelenlétében, 's ágyúk dörgése közt fekete fátyolt terített. — A' chalons sur marnei müvészeti 's kézmüi iskolában a' tanulók az igazgató ellen föllázadtak, 's csak két nap mulva lehete őket rendbe szedni. A' tanulók' másodosztálya, melly e' zavarokat okozá, haza küldetett.

Özvegy Meklenburg-Schwerin hgné, Orleans hgné' mostohája, hosszas távollét után megint Parisba érkezett.

A' pairkamara jun. 21kei ülésében Merilhou ur jogtalannak 's politika ellenínek állitá a' kamat-leszálitást; ellenben a' pénzügyi minister azt elismeré. Később a'vitát az igazság minister egy királyi rendelet közlésével szakasztá félbe, miszerint Laity Armand alhadnagy a' strassburgi zendületről irt munkája miatt a' pairkamara által pörbe idéztessék.

Németország.

Biztos kútfő után irják m. Frankfurtból, hogy a' Rothschild ház' felhatalmazottja Parisból Brüsselbe ment, az ottani kormánnyal kölcsön iránt alkut kötendő. A' Rothschild ház, mellynek vizsga szemességét a' nyerészkedésben mindenki ismeri, pénzét nem veszedelmezteti olly statussal, mellynek épsége szilárd alapon nem nyugszik. Innen tehát a' következik, hogy a' Hollandia és Belgium közt jelenleg létező különbözések ez utóbbira nincsenek veszedelmes hatással. —

Hannovera, jun. 20kán. A' másod kamara az új alkotványtervvel foglalkozik. A' tanácskozás sebesen halad, 's az oppositio csak olly javaslatokat tesz és víki, mellyeket a' talán érkezhető második tanácskozásra nézve fontosoknak hisz. Az 1, 2, és 3dik fejezet' egyes szakaszait a' biztosság' módositásaival változtatás nélkül fogadta el, 's az egész fejezeteket azután félre akarta vetni, mi azonban csak a' 2, 4ik fejezetnél sikerült. Jelesül a' 4ik fejezetnél: „Egyházakról, oktató intézetekről és kegyes alapitványokról" a' biztosság' azon módosítványait, miszerint a' kathol. egyháznak a' kormánytól egészen független állás adassék, a' királytól mind a' két egyház fölötti „felsőbbség" elvétessék és főügyeleti joggal váltassék föl, nagy többséggel félre vetette Az országos rendekről szóló 5ik fejezetnek egyes szakaszainál több javaslatokat tett az alaptörvény' szabályainak helyreállítására, mellyek a' kir. biztos' heves ellenmondása mellett is elfogadtattak; illyenek voltak: a' rendek' közönséges gyülésének szerkezete, hallgatók' bebocsátása, 's a' tb. Az ülések, átalában kevés érdeküek voltak, 's csak néha a' biztoshoz intézett kérdések által nyertek némi érdeket. Igyp. o. dr. Christiani kérdésére a' biztos kijelentette, miként a' király a' házi törvényt, melly az országos alaptörvénynek kiegészítő része, soha sem fogadta el, soha sem irta alá 's mindig ellene mondott. E' nyilatkozás nagy benyomást tőn. A' kir. biztos az 5ik fejezet vitatásakor tagadván a' rendek' gyülésének a' német szövetségnéli képviseleti jogát, Detmold dr kijelenté, 's jegyzőkönyvbe iratni kéré, hogy a kir. hannoverai szövetségi követ az osnabrücki kérelem elleni fölszólalása alkalmával nyilatkoztatá „miként a' közönséges rendek' egy oldalu képviselete a' német szövetségnél nem szenved kétséget." A' kir. biztos továbbá a' német szövetség előtt forgó alkotványi ügy' állapotja iránt kért fölvilágitást is megtagadta. —

Spanyolország.

Cabrera' táborában is terjed a' lázadás. Cantaviejában jun. 5kén a' 4ik arragoniai zászlóalj fölzendült, mivel nem kapta ki egész eleség-részét, mig az első zászlóaljtól semmi sem vonatott el. A' zendülők lefegyverkeztetvén, Cantaviejából kiűzettek, azon megjegyzéssel, hogy ha nem lódúlnak, ágyúkkal fognak tovább űzetni. — A' pyrenaeusi szelekről jun. 10kéről a' franczia lapok igy irnak: Espartero Vitoriában a' nemzeti őrség' tisztjeit, kik a' tavalyi zendülésben és gyilkolásban részesültek, elfogatni és agyon lövetni parancsolta, de a' hatóságok' kérelmére megkegyelmezett nekiek, 's őket háboru végéig Valladolidba száműzte.

A' Courier jun. 7ről, San Sebastianból egyik levelezőjétől, imezt közli: a' „Comet" gőzös' tegnapi megérkezése után, Hay John l. és O' Donnel közt azonnal beszéd támadt, 's az első kinyilatkoztatá, miszerint ha a' baskok, kik Don Carlostól vagy elpártoltak, vagy szándékukban van elpártolni, védelmökre fegyvert kivánnának fogni, az tőlök meg nem tagadtatik. Egyszersmind, ha a' baski tartományok' lakói szerződni ohajtanának a' spanyol kormánnyal fueróik végett, a' britt kormány kész a' szerződés' végrehajtását biztosítni. Munyagorrinak, ki most Vera közelében, Sarrében tartózkodik, párthivei mindinkább szaporodnak 's már is 1200ra terjed számok, kik zsoldukat 's eleség-részöket rendesen kikapják. Estellában történt kivégeztetések' következtében a' carlisták közt ujonnan nyugtalanság uralkodik 's két ojaloterosi tiszt megis gyilkoltatott. Biztos kutfőből tudatik Don Carlos' abbeli szándéka, hogy az Ebron át többé semmi hadszállítványt nem küld, sőt minden hadi erejét a' baski tartományokban 's Navarrában kivánja egyesíteni, 's Cabrerát Merinoval ön erejökre bízni. — E' szerint remélhetni az öt év óta tartó véres háború' bevégződését, mert az ellenség' táborában zavar és elégületlenség uralkodik, hadi ereje fogy, nem lévén meg többé az összekapcsoló erő.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.

(1) Hirdetmény. *Háztartás és mezei gazdaság czimű munkám* első kötetének nyomtatása *Julius* 20*ikig kivégeztetik*, 's ezen idő tájban a' Pestvidéki előfizetők, Pesten Eggenberger József és fija, a' Debreczenvidékiek, helyben Csáthy Lajos könyváros uraktúl vehetik-át példányaikat A' nyomtatás hosszabbi elkészültetését az elkésett előfizetési tudósitások gátolák.

Balásházi János (2)

(1) Birka eladás. Ezer darabból álló, közép finom gyapjuju, minden koru és nemü birka nyáj, Kőrös Ladány és D. Ványa közt fekvő Kéthalmi pusztán Augustus 1jén árverés utján többet igéröknek, készpénz fizetés mellett eladandó; az irt időre tehát minden venni szándékozók, ezennel meghivatnak. (3)

(1) Birka eladás. Ns. Fejér vármegyei Agárdi pusztában 250 darab tenyésztésre alkalmatos eladó anya-birka találtatik. (3)

A' nagymélt. királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szabad királyi Temesvár városa következendő haszonvételei, ugymint: 1ör az ugynevezett Szent-János hatkerekü vizimalma. 2or a' Szent-Mihály két kerekü vizimalma. 3or egy posztó kalló. 4er az ugynevezett előlülői kertben lévő korcsma. 5ör a' fabrika külvárosban lévő ugynevezett ó-hitűek oskolája, oskolai földje, három egymás utáni folyó esztendő 9ber első napjától számitandó esztendőre bérbe fognak adatni. A' bérleni szándékozók a' szükséges bánatpénzzel ellátva f. e. Augustus 4dikén szokott reggeli órákon a' városházán tartandó nyilvános árverésen megjelenni hivatalosak. A' bérlői feltételek ugyanott mindennap megszemlélhetők. (3)

(3) Bor eladás. Pesti lakos özvegy Georgevich Maria asszonynak a' Tétényi pinczéjében lévő boraia' folyó 1838. eszt. augustus 21kén biróiképpen ott helyben árverésen eladattatnak. Bővebbértekezhetni iránta Bellágh Antal eskütt urnál. (3)

Második Félév.

A' nm m.k. ud. Kamara' rendeletéből köz hirre tétetik, hogy Mármarosban a' házi gabonaszükség' kiegészitésére 4000 pozsonyi mérő kukoricza, 1000 p.m rozs a' szigeti, — 500 p m. rozs a' bustyahazi, — 500 pm. rozs pedig a' huszti magtárak' részére fog még ez évben kivántatni, mellynek fele aug. 15ig, másik fele pedig september végeig leend beszolgáltatandó. Ez iránt a' nyilvános árverés f. é. jul. 4kén, a' szigeti kamarai tiszttartóság' irószobájában fog tartatni. (3)

(3) Hirdetés. Az egyházi javakhoz tartozandó S. Vásárhelyi uradalom részéről köz hirül adatik, hogy folyó évi hó 24 és 25 napján t. Veszprém megyében helyheztetett Tüskevári helység határában fekvő uradalmi pinczében 10 20¼ akóbul álló 1819. 1826. 1827. 1830. 1834. 1836. és 1837ik esztendei termés finom számatu mind somlyói borok hordónként, de hordó nélkül a' nagyméltóságu kir. helytartó Tanács helybenhagyása mellett árverés utján el fognak adatni, a' venni szándékozók elegendő foglaló pénzzel ellátva feljebb érintett napon és helyen megjelenni illendően meghivatnak. (3)

(3) Árverési hirdetmény.

A' Zombori királyi kamarai administratio részéről a' Bácsi kerületbeli királyi kamarai uradalmak királyi haszonvételeik, és egyéb haszonbér tárgyaik 1838ik esztendei November 1sőtől kezdve számitandó egy vagy több évre bérbe adatni fognak. — A' bérleni szándékozók a' nyilvános árverésre, melly ez iránt az alább kijegyzett helyeken és napokon tartatni fog, a' bérbe adandó tárgyhoz arányzott száztul tiz forintnyi bánatpénzel felkészülve, megjelenni ezennel hivatalosok.

A.) Zomborban a' királyi kamarai igazgatósági háznál 1838ik évi Augustus 2ikán reggeli 9 órakor kezdve tartandó árverésre kitétetni fognak:

I. Az italmérési jog.

a) A' palánkai uradalomban:

a) A' palánkai koscher bormérés; az ital' mérési jog Parabutyon, Bulkeszen, és a' csébi csárdában.

b) Az aptini uradalomban;

a) Dráva-torok csárdában, a' kutskai csárdában, Steuer — csárdában, Karavukován, Kernyaján, a' puszta kulai csárdával együtt; Monostorszeghen a' profuntánai csárdával együtt, és Prig. Sz. Iványon.

c) A' szántovai uradalomban:

Dautován.

d) a' kulai uradalomban:

Kis-Kéren, Ó, és új Soóvén, D Szent Iványon és Pivniczán.

II. A' halászati jog.

a) Az apatini uradalomban:

A' dunai halászat Monostorszeghen.

b) A' szántovai uradalomban:

Béreghen, és Kolluthon.

III. Az országos vásárok jövedelme.

a) A' palánkai uradalomban:

Palánkán.

IV. A' nadály fogási jog.

a) Az egész apatini uradalomban.

b) dto kulai dto

c) dto szántovai dto

B.) Palánkán a' tiszttartói irószobában 1838ik évi Augustus 8dik napján reggeli 9 órakor.

I. A' húsvágási jog.

Uj-Palánkán, Bukinban és Gajdobrán.

II. A' vadászati jog.

A' csébi határ erdőben.

III. Allodialis földek.

250¼ hold Ó Palánkán, a' csébi utnál;

39 — kaszállóföldek Tovarisován az ugynevezett csulkováczi erdőben.

C.) Apatinban a' tiszttartói irószobában 1838ik évi Augustus 10ik napján reggeli 9 órakor.

I. A' húsvágási jog.

Bogojeván, Kuposzinán, Philippován, P. Szt-Iványon, Rácz-Milititsen, Szontán, és Veprováczon.

II. A' vadászati jog.

Szontán

III. Allodialis földek.

Egy része az ugynevezett kandlei legelőnek, Apatinnál a' régi donoszloi plebánia házhely.

181 hold erdei földek Karavukován.

29⅞ „ allodialis földek Monostorszeghen.

7 „ erdei földek P. Szt. Iványon.

6½ „ dto dto Gaján.

Egy része az ugynevezett kandlei legelőnek Szontánál.

D.) Baratskán a' számtartói irószobában 1838ik évi Augustus 14ik napján reggeli 9 órakor.

I. A' húsvágási jog.

Béreghen.

II. A' vadászati jog:

Baratskán, Dautován, Béreghen, Gákován, és Krusevlyán.

III. Allodialis földek

3 hold Dautován.

4 — Szántován.

2 — Béreghen és a' Kolluthi rádaskert.

E) Kulán a' tiszttartói irószobában 1838ik évi Augustus 16ik napján reggeli 9 órakor.

I. A' húsvágási jog.

Szeghegyen, Feketehegyen, Kuczurán, Ó és uj Soóvén, Torzsán, Pivniczán, és Keresz turon.

II. A' vadászati jog.

Kulán, Szeghegyen, Feketehegyen, Ó-Verbászon, Ó-Kéren, Kis-Kéren, Kuczurán, Ó és uj Soóvén és Kereszturon.

III. Allodialis földek.

2¼ hold Szeghegyen

20 „ Ó-Verbászon.

A' bérlet feltételei az árverés kezdete előtt különösen fognak kihirdettetni; megtudhatni mindazonáltal azokat előbb is mind a' Zombori kir. kincs igazgatóságnál, mind pedig az illető királyi kincstári tiszti hivataloknál

A' földek és ital mérési jog bérlőinek szükségeikhez képest uradalmi kézi, és iga szakmát nyok is fognak pénzbéli különös megtérítés mellett által engedtetni. A' nyilvános árverés bevégezte után ujabb ajánlatok el nem fogattanak (3)

(3) Hizott ürü eladás.

Főmgu gyaraki herczeg *Grasalkovich Antal* úr uradalmai kormánya részérül ezennel közhirré tétetik: hogy Pest megyében kebelezett Kakucs helységében 2000 hízot ürü julius hónap 13án szokott reggeli órákban árverés utján készpénz lefizetés mellett elfog adatni, a' venni szándékozók a' hely színére illően meghivatnak. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jun. 30án: 5 pctes stat. kötelez. 106 15/16; 4 pctes stat. kötelez. 100½; 3 pctes stat. kötelez. 82; 2½ pctes bécsvárosi bankókót. 65; bankrészvény 1462.

Gabonaár: Pesten, jul. 3án vál ógarasban: tiszta-buza 83⅓—66⅔; kétszeres 56⅔ - 53⅓; rozs 46⅔—41⅓; árpa 33⅓—28; zab 30—26⅔; kukoricza 46⅔—40.

Dunavizállás: jul. 1jén: 11′ 8″ 9‴; 2án: 11′ 9″ 6‴; 3án: 11′ 10″ 0‴; 4én: 11′ 10″ 3‴.

Budai lotteria: 27én: 58. 40 72. 35. 6.

Figyelmeztetés
a'
Hazai 's Külföldi Tudósítások
iránt.

Bizodalmas kéréssel figyelmeztetjük t. cz. olvasóink 's pártfogóinkat: méltóztassanak hirlapjaink' járatása eránti rendeleteiket, akár a' cs. k. postahivataloknál akár a' tulajdonos kiadónénál (Zöldkert-utcza 498ki szám alatti házban) mielőbb megtenni; mert felesleg példányok' nyomatása tetemes költséggel járván, az előfizetést későre halasztóknak majd csak a' megrendelés napjától fogunk szolgálhatni lapjainkal. ***A' Hazai 's Külföldi Tudósítások', Hasznos Mulatságok' és Hirdetések'*** félévi ára Pesten és Budán boriték nélkül, házhoz küldve 8; boritékban 9; postán pedig 10 v. ft. Velin példány 4 ftal drágább. *A' Nemzeti wjság' hivatala.*

(2) Hirdetmény. *Háztartás és mezei gazdaság czimü munkám* első kötetének nyomtatása *Julius 20ikig kivégeztetik*, 's ezen idő tájban a' Pestvidéki előfizetők, Pesten Eggenberger József és fija, a' Debreczenvidékiek, helyben Csáthy Lajos könyváros uraktúl vehetik-át példányaikat A' nyomtatás hosszabbi elkészültetését az elkésett előfizetési tudósítások gátolák.

Balásházi János (2)

(1) Ház eladás. Özvegy *Harst Magdolna* asszonynak, t. ns Pest megyében helyezett *Vecsés* helységében fekvő háza; melly 3 szobából, 1 konyhából, 1 éléskamarából, 1 istállóból, kocsiszinből és egy nagy veteményes kertből áll, saját kivánságára folyó hó' 28kán árverés utján eladatik. — A' feltételek iránt bővebben az árverés előtt is értekezhetni ott helyben a' helység jegyzőjével, ki egyszersmint a' vevővel azonnali egyességre léphet. (3)

(1) Árverés változtatása.

Nemes szabad királyi Szeged városában lévő serháznak, és serfőzési jognak kibérlésére nézve, e' mai alúlirott napra rendelt határ időn a' szükséges árverés némelly közbe jött környülmények miatt meg nem történhetvén, annak, ugy szinte a' húsvágási jognak és székeknek kibérlésök határ idejéül e' folyó hó 31dik napja; mint vég határtüzetetvén ki, a' válalkozók az iránt felszóllittatnak, hogy az érintett határ időn javaikat igazoló oklevelekkel és szükséges bánatpénzekkel ellátva a' polgármesteri hivatalba reggeli 9 órakor megjelenni siessenek, a' szerződési feltételek minden időben előre is a' polgármesteri és számvevői hivatalokban megérthetők. Költ Szegeden 1838dik évi szent Jakab hó 2kán tartott Tanács ülésből. Sz. k. Szeged városa Tanácsa által. (3)

(2) Birka eladás. Ezer darabból álló, közép finom gyapjuju, minden koru és nemü birka nyáj, Kőrös Ladány és D. Ványa közt fekvő Kéthalmi pusztán Augustus 1jén árverés utján többet igérőknek, készpénz fizetés mellett eladandó; az irt időre tehát minden venni szándékozók, ezennel meghivatnak. (3)

A' nagymélt. királyi udvari Kincstár részéről ezennel köz hirré tétetik, hogy szabad királyi Temesvár városa következendő haszonvételei, ugymint: 1ör az ugynevezett Szent-János hatkerekü vizimalma. 2or a' Szent-Mihály két kerekü vizimalma. 3or egy posztó kalló. 4er az ugynevezett előlülői kertben lévő korcsma. 5ör a' fabrika külvárosban lévő ugynevezett ó-hitűek oskolája, oskolai földje, három egymás utáni folyó esztendő 9ber első napjától számitandó esztendőre bérbe fognak adatni. A' bérleni szándékozók a' szükséges bánatpénzzel ellátva f. e. Augustus 4dikén szokott reggeli órákon a' városházán tartandó nyilvános árverésen megjelenni hivatalosak. A' bérlői feltételek ugyanott mindennap megszemlélhetők. (3)

Legfeensóbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

széleson kiterjedő melléképitvényeivel, major-ház, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyo nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sorsjegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A'huzás lesz folyó év'

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kivált. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Pest. Szombat Julius 7kén.

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 2dik szám.

Magyarország és Erdély (nyugalmazás, kamarai kinevezések; Szerem 's Torna megyei tisztújitások; Gömör megyei közgyülés; adakozások a' vizkárvallottak' számára; Weisz gazdag örökös; erdélyi hirek Kolozsvárról, belső Szolnok megyéből, Brassóból, Előpatakról; közlemény a' szinészeti választottságtól; Karas Aloiz ifju művész; hazai termékek ára a' temesvári vásáron 'stb.) Ausztria (majlandi gyülekség). Nagybritannia (parlamenti ülések; Nemours hg. Londonban 'stb.) Franciaország (kamarai ülés; Laity pöre, röpkeirata 's benne Chateaubriand levele 'stb.) Németország (Hannovera' RRei a' statusalaptörvény eránti jogfentartást elfogadják.) Poroszország. Oroszország. Hollandia. Belgium. Schweiz. Spanyolország. Portugallia. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Orieska Imrét, a' budai kamarai főfizetőhivatalnál fizető-mestert, több mint negyven évi hű szolgálata' tekintetéből, saját kérésére, egész fizetésével nyugalmazni kegyelmesen méltóztatott. — A' nm. m. k. udv. Kamara Duschek Jó'sef sz. andrási erdőkerülőt diósgyőri erdőmesterré; — Petuska Jánost, a' skotsáni áru-ellenőri hivatalnál ideigleni beszedőt a' kopcsányi vám- és harminczad-hivatalhoz beszedővé; — Fitz Jó'sef orvos tanárt a' Szászkán megürült bányászkamarai, Lepácsek Mátyás beszterczebányai és Zólyom megyei seborvost pedig a' resiczai sebészhivatalokra alkalmazá. Of. Zeit.

Szerém megye részéről sárosfalvi és nádasdi Bittó Albert kir. tanácsos és főispáni helytartó vezérlete alatt Vukováron jun. 21kén tartott közgyülésben egy alázatos felirás küldetett ő cs. kir. Felsége kegy. szine elébe, mellyben a' megye Rendei a' Duna kiöntései által rendkivül kárositott 's hajlék nélkül maradt honbeliek, kivált pedig Buda és Pest fővárosok lakosinak felsegíttetésökre nyujtott legkegyelmesb adakozásáért ő cs. kir. Felségének, miután nagyszerü példája által nemcsak a' hon, de a' kültartománybelieket is bő adakozásokra buzditotta, 's igy atyai gondoskódása által tetemes enyhitést szerzett, a' megye részéről mély hálaadó köszönet, hasonlag ő cs. kir. fhgségének a' nádornak hathatós és jótevő nagy áldozatokkal egybekapcsolt tetteiért, valamint föns. cs. kir. főhg. Istvánnak tett nagy fáradozásiért a' sinlődő emberiségre nézve mély hálaadó köszönet jelentetni határoztatott. Továbbá jun. 28dikán a' fentisztelt főispáni helytartó ur vezérlete alatt tartott tisztujitáskor első alispán lett: Zsitvay József, 2ik Gazapy József; főjegyző: bossányi Bossányi József, 1ső al: Krajcsovics Ferencz, 2dik: Bubánovics Konstantin; főadószedő: románfalvai Fejérváry Mihály; al Parcsetics Márton; járásbeli: Rogulics János; főügyvéd: Gazapy Ferencz, al: Gvozdánovics János; számvevő: Isáakovics Pál; főszolgabiró a' továrniki járásban: Szalay Károly; iregiben: Mladenovics Trifun; illokiban: Urbanecz Mihály; alszolgabiró: 1ső, Jancsó István, 2dik Cseh Eduárd, főbirói ranggal, 3dik Marsó Aloiz; esküdtek: Stoicsevics János, Mikovics Demeter, Novics György, Stverteczky József, Parcsetics Imre 's Gazapy Károly; csendbiztos alszolgabirói ranggal: kozmási Sánta István; vontatóbiztos: Schvagell Ferencz; mérnökök: 1ső: Lang Lajos, 2dik Jeroszlavszky Ödön, tiszteletbeli Michaillovics Bazil; fizetésbeli táblabirák: Püspöky Mihály 's Mladenovics Miksa.

Torna, jun. 29. F. évi jun. 27dikén megyénk szeretett fő ispánja, cs. kamrás szolgaegyházi Marich Ist. Dávid ur tisztválasztást tartott. Volt első alispán Martinidesz László kir. tanácsos magát a' választandók sorábul kihagyatni kérvén, a' megye RRdeitől, kik hálás szivvel ismerték el polgári érdemeit, érzékeny bucsut vőn 's helyébe közfelkiáltás utján első alispán lett bárczai Bárczay József; 2dik Koós Károly; főjegyző: Gedeon Lajos; főpénztárnok: komjáti Komjáthy Sámuel; levéltárnok 's lajstromzó: Gelley István főszbirói czimmel; aljegyző: nagybakai Pathy József; főügyész: brezoviczai Bugerin Horváth Károly, al: Császár And.; számvevő: Soltész Gábor; főorvos: Sihulszky Fridrik, seborvos: Kupis Antal, tiszteletbeli orvos: Hoffory János és Sihulszky Alajos; irnok: Szilágyi József; mérnök Pazár Dániel; csöndbiztos: Egerer Sándor; a' felsőjárásban főszolgabiró: Soltész János; al: Csiszár Ferencz; esküttek: Zsarnay László és Gelley Antal; az alsójárásban főszolgabiró: Lovász Miklós; al: Gedeon János; esküttek: Komjáthy László és Szányi Ferencz. J-r.

Gömör megyének jun. 18dik 's köv. napjain tartatott közgyülése folytában, az 1ső alispán hivatalosan jelentvén, miképen a' Duna' árja által károsultak számára általa korán — mielőtt t. i. arra felsőbb helyről felszollítatott volna — tett rendelkezése' következésében, ezen megyében begyült summából 2000 p. ftot már ez előtt, az illető helyre által adott, a' hátra levőt is mielébb kézhez szolgáltatandó; egyszersmind emlékeztetvén ez alkalommal a' KK. és RRket dicsőségesen országló koronás királyunknak azon teljes készségü atyáskodására, mellyel a' szabaditás' munkájában segedelemmel 's intézkedéssel első lenni kegyelmeskedett; ugyszinte szeretve tisz-

telt nádorunknak fáradatlan munkásságára, mint a' kiknek lehet leginkább tulajdonítani azt is, hogy a' külföldről, jelesen alsó Ausztriából olly tetemes summa jött be: e' megye' RRei ezen előterjesztés által felbuzdítatván, föls. fejdelmünknek, felirás által, hódoló köszönetüket, ő cs. k. főhgségének buzgó hálájukat nyilvánítni, végre mind azoknak, kik a' borzasztó jelenet alatt, a' vészben forgott emberiségnek, életük' veszélyeztetésével, kezeiket segitségül nyujtani siettek, 's magokat emberszeretetök által leginkább kitüntették, mint Vesselényi Miklós báró 's tb k. a' jegyző könyvben emléket emelni, elhatározták.

Az 1838ik évi Junius 29én tartatott szinészeti választottsági ülésében jelentés tétetvén az iránt: hogy a' „Természet" czimü folyóirat 20ik számának „Litteraturai világ" czikkelyében -r- által, volt igazgató Bajza József úr olly, nem tudni honnan meritett? alaptalan ráfogásokkal bántatik, miknek valótlanságát a' közönséggel tudatni a' szinészeti választmánynak kötelességében áll; meghagyatott a' választottsági Jegyzőnek, hogy egy részről azon állitás' helytelenségének fölvilágositásául, mi szerint az eddigi igazgató a' szindarabok' átvizsgálásának napról napra lett halasztásával vádoltatik, tegye közönségessé: hogy a' szini darabok' átnézésével Bajza ur' igazgatósága idejében, nem ő maga kirekesztőleg, hanem egy három tagból, nevezetesen Fáy András, Rosty Albert választottsági tagokból, 's a' nevezett igazgatóból állott küldöttség foglalkozott, 's azoknak hónapokra terjedő tunyaság' méltatlan czimével illetése, magát a' közlőt bélyegző rágalomnál egyébbnek nem tekinthetik, annyival inkább, mivel az e' részben megbizott választmány, a' szinház körüli egyébb tömérdek foglalatosságai közt, 's néha a' szin-vizsgálói hivatalnál is történt fön akadások miatt, a' beadott szinművek' átnézését gyorsabban, 's pontosabban alig eszközölheté; — más részről pedig arról is értesitse a' közönséget, hogy a' szinészeti választmány akkor midőn jövendőre nézve a' darabok' átnézését ön magának tartotta fenn, Bajza József úrnak a' szinbirálóságba befolyásról nyilvánitott lemondását nem hogy készséggel fogadta volna, hanem e' beli az ügynek több tekintetben csak nem nélkülezhetlen részvétét, tovább is és ismételve kikérte. — Többire tegye azt is nyilvánossá: hogy a' szinészeti választmány, a' millyen ellensége minden visszavonásnak, és pártra szakadásnak, olly igen ohajtja, hogy a' hazai irók, ezen minden becsületes keblü hazafinak, nem vak buzgóságból, hanem megtisztült, 's józan érzésből keletkező pártolására méltán számoló zsenge intézetet, ne a' viszálkodások' hanem a' nálunk szint' olly mértékben hiányzó, mint szükséges egyesülés czélpontjául tűznék ki magok elébe. Kiadta Balla Endre, részv. vál. Jegyz.

Kolozsvártt junius 23kán, mint erdélyi főkormányzó gróf Kornis János ő exja névnapját megelőző estvén, az egész város ki volt világitva, 's katonai muzsika kar gyönyörködtette a' közönséget. Más nap estve ugyan csak a' főkormányzó ő exja tiszteletére az itten mulató szinész társaság Kisfaludy Károly egy eredeti játékát alkalmazva adván elő, különös tetszéssel fogadta a' közönség az itt már régebben köz kedvességet nyert Lipcsei Klárának (ki mint vendég lépett fel) énekét és játékát. — Dézs. Nemes belső Szolnok vgye RReinek május 28kán 's azt követett 3 napokon tartott közgyülésén mintegy negyedfél ezer ns. személyek tették le az ő felsége iránti hódolati 's egyesületi hitet, mit tulajdon aláirásokkal 's pecsétjeikkel erősitettek-meg. Délben fényes asztal volt főispány cs. k. kamarás if. gr. Bethlen Pál urnál, hol poharak ürittettek a' fejedelemért a' felséges austriai házért 's a' haza szent ügyében fáradozó lelkes honfiakért; a' második naponi ülésen erdélyi főkormányzó gróf Kornis János ő exja leveléből fájdalommal érték a' RR. Pest-Buda városának a' Duna árja által szenvedett rémitő kárvallását, 's annak segedelmére ő cs. k. felsége rendeléséből tett felszóllittatásokat, minek hallására mindnyájan egy szivvel lélekkel meghatározák, hogy rovatal útján minden birtokos, a' megyében levő egy egy örökségétől (antiqua) 8 — az adó alatt nem levő egyházi nemesek, papok, udvari tisztek és kereskedők pedig személyektől 16 pengő krt fizessenek — 's az ezekből legfeljebb 6 hetek alatt felszedendő summa a' kárt vallottak számára elküldessék; ezzel is bebizonyitni kivánván ns. megyénk, hogy a' hol a' nemzet érdeke áll előtte; ott a' belsőt nemcsak szóllani, hanem azt tettel is méltánylani kész.

Erdélyben a' Bárczaság' lakosai jun. 19kén tevék-le szokott ünnepéllyel 's örömömledezéssel, föls. fejdelmünk eránt a' hódolati és egyesületi esküt. — Hogy a' kemény földrengések nagy befolyással szoktak lenni mindennemü vizforrásokra, bizonyítja közelebb Előpatakon (Erdélyben) Brassótól 3 órányira Fehér megyében levő érczes forrás, melly sok nyavalyában hatalmas gyógyerejünek tapasztaltaték, de csekély mennyiségü vize alig elégítheté-ki a' vendégek' szükségét; azonban a' f. évi jan. 23ki földrengés óta sokkal nagyobb mennyiségben buzog-föl vize, a' nélkül hogy szénsavany tartalmából vagy gyógyerejéből legkevesebbet is vesztett volna. — Károlyváros-

ban, mint a' zágrábi ujság írja, Karas Aloíz 16 évü ifju, egy ottani szabómester fia „Caesar' megégetése" czímü olaj festvényt, mint saját készitményét házról házra árulgatván, Khosz egykori mérnökezredes, figyelmessé lőn e' senkitől nem tanult ifju ügyességére, 's azt próbára teendő „Jézus az apostolok közt, mindőn a' menyország' kulcsait átveszi a' mindenható Istentől 's Péternek átadja" czímü képet kezébe szolgáltatá lemásolás végett, 's más nap már visszakapá tőle, valamennyi fejet, a' megváltóén kívül, tökéletesen eltalálva. Khosz ezredes elhatározá nemes lelkü hontársait adakozásra szóllitani-fel, hogy igy a' lángeszü ifju müvész Olaszországba mehessen, magát tökélyesbitendő. E' végett Haulik György megyés püspök ő exceájához és Zágráb megye'RRhez folyamodott, kik a' tisztelt püspök ő exceájának és Károlyváros' lakosinak nemes lelkü adakozásin felül évenkint 145 p. ft. ajánlottak e' fiatal müvész' öntökélyesitésére, egyszersmind a' szomszéd megyéket is pártfogásra szóllítván - föl. Három évig fog az ifju Olaszországban tartózkodni nemes keblü párfogójinak költségén.

A' fömélt. m. k. ud. Kanczellariához vízkárosult lakosink számára gyült adakozások 19dik jegyzéke p. p: A' morva-sziléziai kormányszéktől 5618 f. 40$^{9}/_{10}$ kr. Frege kamarai tanácsnokhoz Lipcsében, a' szász követség utján 51 f. 58 kr. a' tyroli kormányszéktől 177 f. 39 kr. Innsbruck városából 8 f. 40 kr. Brixen városából 178 f. 47$^{1}/_{2}$ kr. a' felsőinnthali kerületből 552 f. 49$^{1}/_{2}$ kr. a' beczeni kerületi széktől 463 f. 1kr. a' salzburgi kerületi széktől 3456 f. 57$^{3}/_{4}$ kr. a' laibachi kormányszéktől 1200 f. a' jaslói városi tanácstól 142 f. 48 kr. a' Joannita-rend' főgyülekezetétől Rómából 400f. a' brucki kerületi széktől Styriából 2469 f. 22$^{2}/_{5}$ kr. Majlandból a' cs. k. kormányszéktől 11,000 f. 29 kr. — A' brassói görög oláh kereskedőség a' budapestiek' számára 1910 ft. 10 kr. v. cz ajánlott. Ugyan-e' czélra az erdélyi k. kincstár és alatta levő kamarai 's bányászi hivatalok tól 's némelly bányászoktól 4811 ft. 25 kr. v. cz. gyült-össze. Tordán Fejér György szinésztársasága egy színi előadás jövedelméből 20 ft. Zarand megye 342 ft. 38 kr. Fogaras vidéke 60 ft. 1 kr. Kőhalomszék 76 ft. 34 kr. Vizakna városa 70 ft. mind pengőben, adakoztak.

A' budai irgalmas szerzetnek, mindjárt a' pusztító vízár után, 50 pozsonyi mérő gabona adatott a' vallási jószág - alapból a' nm. m. k. Helytartó Tanácstól; Thurn grnő ő exceája pedig a' nevezett szerzetnek 12 ft. 30 kr. v. cz. kórházának 140 ft. Almásyné ő exceája 7 zsák lisztet és 1 zsák burgonyát sziveskedtek ajánlani. — A' mantuai izraeliták 1334 p. ft. adakoztak árvíz által károsult lakosink' fölsegélésére. — Buda fővárosának tanácsa, Bäuerle Adolfot, a' bécsi Theaterzeitung' szerkesztőjét, e' főváros iránt a' vízáradáskor bizonyított tetleges részvétének 's ezzel szerzett érdemének elismeréseül, maj 16-kán tartott ülésében tiszteletbeli polgárrá nevezte.

Fővárasunk egyik kórházában jelenleg egyik leggazdagabb hazánkfia fekszik betegen, neve Weisz, 's roppant vagyonához, a' Honmüvész szerint, következőleg juta: számosb év előtt Bazin városbul bizonyos Weisz nevü férfi Északamerikába költözék, hol nem rég meghalt 's rokoninak 9 millio dollárt (45 millió váltó forintot) hagya végintézetében; eddig csak a' kórházban fekvő Weisz 's egyetlen leánya jelenték magukat, mint jogszerü örökösek, 's e' leány, noha atyja csak harmadrészét kapandja meg az őt illető roppant vagyon egyik részének, mivel hazájában akar maradni, most alkalmasint leggazdagabb menyasszony az egész hazában.

Temesvárott a' közelebb mult pünkösti vásárkor jármos ökör' párja kelt 270 fton, hízott ökröé 350 f. hámos lóé 320 f. tehené 155 f. juhé 16 f. 350 fontos hízott disznóé 70 f. ökörbőré 45 f. lóbőré 12 f. juhbőré 4 f. 30 kr. egész finom gyapju' mázsája 175 f. középszerüé 125 f. magyar gyapjué 65 f. kenderé 30 f. lené 35 f. sárga viaszé 210 f. dohányé 15 f. egy font méz 21 kr. egy iccze 46 kr. gubacsnak mérője 6 fton, mind váltóban értve.

Ausztria.

Három festett életü süheder, köztük Coletti Serafino más néven Sognan 24 éves kalapos legény, és Brunetti Tomaso más néven Crappa 23 éves gyümölcsárus, Mailandban a' Sz. István templomát föltörni 's kirabolni akarván, f. év jan. 9kén alkonyat után nagy késekkel fölfegyverkezve a' plebánia' szoros bemenetébe lopództak, mellyből egy ajtó a' templomba nyilik, de melly egyszersmind egy magános házhoz is vezet. Mintegy 8 órakor Gariboldi templomőr a' templom mellett lévő szobájába menni akarván, a' lesőktől megragadtatott, 's mig Brunetti fejét tartotta addig Coletti 14 szúrással a' legkegyetlenebbül meggyilkolta. Gariboldi szótlan rogyott le, esése közt testével a' szomszéd ház' ajtaját megütvén, mire egyik lakó fölébredt, 's kérdé ki zörget az ajtón. E' közben több szomszédok is oda gyültek, a' zörej okát megtudandók. A' gyilkosok szökni akartak, de egy közel őrt-álló magyar közvitéz Bakonyi' ezredéből, Muka János, a' gyilkosok után rohant 's Colettit nyakon ragadá, de az elszánt gonosztevő késével öt szurást ejte a' bátor vité-

)(

zen 's elillant kezei közül. Muka János más nap sebeiben meghalt. E' horzasztó eset' híre villámsebesen terjedt végig a' városon; 's a' rendkivül munkás rendőrség még azon éjjel elcsipte a' két gyilkost, 's nem sokára a' harmadikat is. Kimondatván Colettire és Brunettire a' halálos itélet, legfelsőbb helybenhagyás után mind a' kettő jun. 21kén fölakasztatott. A' harmadik nem itéltetheték halálra, mivel még 20ik évét nem haladta-meg.

Nagybritannia.

A' felsőházban jun. 21kén Lyndhurst lord a' kincstár' első lordjától kérdezé, vett-e tudósitást arról, hogy sz. Lőrincz' folyamán Caroline gőzhajó' megboszulásául egy angol hajó fölgyujtatott? Melbourne l. nem-mel felelt. Gosford l. a' quebeci kath. papság' részéről kérelmet nyujtott-be, mellyben a' lázadás fölötti szomorkodás fejeztetik-ki a' reménnyel, hogy egy csekély rész' vétkeért nem fog az egész nép lakolni; egyszersmind idegenkedés nyilvánitatik a' két tartomány' egyesitésétől. Gosford l. maga is bizonyitá, hogy a' lázadásban csak az alcanadaiak' csekély száma vőn részt. Brougham lord kijelenté, hogy mivel a' canadaiak' nagy többsége hü gondolkozásu, a' dictatori meghatalmazást vissza kell venni, 's remélé hogy, ha majd ez iránt a' Canadabillhez záradékot javasland, ezt a' nemes gróf (Gosford) is támogatandja. Ezután az irlandi szegénységbillről tétetett jelentés. — Az alsóházban, sir Strattford Canning a' Vixen' ügyét hozá szóba, nyomozó biztosságot javasolván iránta, de javaslata heves vita után 200 szóval 184 ellen félrevettetett. — A' M. Herald igy ir: „A' Court-Gazette mondja, miként ő fölsége világosan azt kivánja, hogy az udvarnál mindenki csak fehér nyakkendővel jelenjen-meg. IV. György a' fehér nyakkendőt számüzte 's azóta fekete jött divatba. IV. Vilmos a' fehér nyakkendők' divatját megint föl akarta ugyan élesztení, de nem boldogúlt vele, úgy hogy magok az udvariak és ministerek is csak kalapban hordoztak illy nyakkendőt, hogy a' kir. előszobában hirtelen föl- 's le tehessék. 'S most el akarják velünk hitetni, hogy szeretetre méltó fiatal királynénk annyira bele szeretett a' fehér nyakkendőkbe hogy e' nélkül előtte senkinek sem szabad megjelennie! Lehetlen! Ez gúnylevél ő fölségére!"

A' felsőházban jun. 21kén Glenelg l. kijelenté, hogy Jamaica' törvényhozó tanácsa is a' négerek' tanulás-idejét megrövidíteni 's e' végzést a' gyülésnek törvényjavaslatúl ajánlani határozta. Jun. 22kén az irlandi szegénységbill a' biztosságon át ment, kivévén a' minőségi czikkelyt, melly Wellington hg' indítványára különös tanácskozás alá vétetni határoztatott. — Az alsóházban az irlandi tizedbill másodszor olvastatott-föl. — A' Gazette hivatalos jelentést közől, miként Buenos-ayres' réve és az argentini köztársaság' valamennyi folyama Le Blanc franczia admiral' hajóhada által ostromzár alá fogatott. Idegen hajók maj. 10kéig szabadon távozhattak, 's az angol szállitóhajóknak Buenos ayres és Rio Janeiro közt a' közlekedés, ha a' hajó parancsnokok becsület szavokra fogadandják, hogy nem hordanak be vám alá tartozó árukat, megengedtetett.

Nemours hg. jun. 21kén. Belfast gőzhajóról, viharos hajózás után, Shorehamnél partra szált, 's jun. 22kén Londonba érkezett. Brightonban a' hg. a' néptől „éljen" kiáltással 's a' hatóságoktól tisztelettel fogadtatott, mit a' hg. M. Post' megjegyzése szerint, jól angolúl köszönt-meg. Londonban Sebastiani gróf fogadta őt, 's a' hg. azután nem sokára Buckingham-palotába ment ő felségének udvarlására. Délelőtt a' királynénál udvarlás tartatott, mellyen Soult marsall kiséretének egyes tagjait bemutatta. Estve fényes udvari hangverseny adatott, mellyre a' kir. családon kivül Nemours hg. 's valamennyi rendes és rendkivüli követek kiséreteikkel együtt meg valának hiva.

Franczíaország.

A' következkamara jun'. 21ki ülésében az irói egyesület kérelme franczia könyvek' utánnyomatása ellen külföldön, kivált Belgiumban, a' ministerekhez utasitatott. Fulchiron úr' véleménye szerint csak az összes statusok' egyezkedése gátolhatná-meg az utánnyomatást; sokszor magok a' franczia könyvárusok is okai, a' nagy ár által az utánnyomatásnak. Algirban püspökség' fölállitása és az ottani seregekhez tábori káplánok' nevezése iránti kérelme egy papnak szinte a' ministerekhez utasitaték.

Laity hadnagy' befogatása, 's pörének a' pairszék elibe utasitása, összeesküvés fölfedeztéről terjeszte hírt. Laity mintegy 27 éves 's a' straszburgi 1836ki zendülés miatti pörbe is be volt keveredve. Több házmotózások tétettek, némelly kaszárnyák is felkutattak a' straszburgi zendülésről kiadott röpkeirata végett, mellyhez Chateaubriandnak egy régi levele is van kapcsolva, tiszteletét jelentő (Bonaparte Lajos) hg. iránt; azonban azt nyilatkoztatja benne, hogy ifju királya (a' bordeauxi hg.) még Skóczíában van, de ha Franczíaország sz. Lajos nemzetségét megveti, a' respublica pedig lehetlenné leend, akkor nem tudna dicsőbb nevet választani, mint a' herczegét.

Az ellenző lapok kikelnek ez ügynek a' pairszék' elibe utasítása ellen.

Azon mű, mellyért Laity volt alhadnagy a' pairtörvényszék elébe idézteték, már május' végén 's igy hihetőleg a' stuttgarti franczia kiadás előtt, a' kézirat után németűl megjelent ezen czim alatt: Napoleon herczeg Strassburgban vagy történeti leirása az 1836dik oct. 30dik zendületnek egy szemtanu által. Stuttgart, Fricz G. L. könyv nyomó-intézetében, 105 l. Ezen irat, melly tartalmánál fogva ha nem is a' herczegtől magától, de az ő felszólítására készítetett, terveit 's azon körülményeket, mellyek őt Strassburgban való kitörésére készteték, valamint az ottani eseményeket, fejti ki. Czélja a' herczegnek, ki a' reichstadti herczeg' halála óta család 's pártja fejének tartja magát következő: „a' napoleon párt' isméti fölélesztése, a' nemzet' fensőségén alapítva, melly fölött a' többi ellenkező pártok megegyeznek. A' terv' kivitelére Napoleon magát épen legalkalmasbnak hivé, miután neve az egyik félre szabadság', a' másikra nézve rend biztosításaul, (különösen a' kül hatalmasságokra nézve, kik előtt a' napoleoni uralkodás a' legitimitás jelképe) 's az egésznek dicsőségre emlékeztetésül szolgál. Öt évi lett dolgok meggyőzék őt a' felől hogy roszul alapított hatalom' bizonytalan állapotjában nem csalatkozott. Több év óta, mint mondja, a' felekezetek' legjelesb férfiaival barátságos 's tudományos viszonyokban állott. Chataubriand' irata (1832ről) már emlitteték. Lafayette is felszólította őt 1833ban Francziaországba való visszatérésre, miután az itteni kormány nem tarthatja magát fenn, 's az ő neve legtöbb ajkokon forog. Több oldalrul hivatott-föl összeesküvésre is; de annak mindig ellenszegült. Terve, mellyet azonban csak maga tudott abban állott, hogy minden felekezetnél bizonyos személyt tartson, a' ki mind hazafiui nézeteit, mind az egyezkedés' szellemét, mellytől lelkesíteték: benne elismerje, — szinte minden ezrednél egy vagy több tisztet, kiknek characterét 's nézetét ismeré, 's rájok számolhatna. Ezen intézkedést létesítette volna. Miután érdekes volt előtte megtudni, miként viselendné magát a' respublicai párt a' császári sassal teendő mozgás' hirére, egyik baráját Carrelhez küldé. Ez, ki kevés bizodalommal látszaték a' herczeg' terveinek létesülése iránt lenni, igy nyilatkozék: „Ha ezen fiatal ember Fracziaország' jelen érdekeit felfoghatja, császárságí jogairól lemond, 's csupán a' nép fölségre emlékezik, ugy nagy szerepet viselend a' világ' színpadán." A' herczeg, a' nép', és sereg' hozzá-ragaszkodásáról, valamint a' különféle párt' kedvező véleményeiről bizonyos volt mint mondatik, midőn leveleket kapott, mellyek elhiteték vele, hogy a' kormány' felforgatásának pillanata jelen van. 1836 juliusában Baden-Badenben kidolgozá Vaudrey ezredessel a' megtámadás' tervét 's 25 tiszt csatlakozott hozzá. Az irat e' mellett ismétli, hogy ez nem volt összeesküvés. Anyja mitsem tudott terveiről. — Ezután a' strassburgi események' 's következményeinek leirása következik. A' herczeg az egyesült-statusokba hajózott, miután a' rendőr ispány kijelenté, hogy ellene is szinte azon eszközökkel él a' kormány, mellyeket Berry herczegné ellen használt. A' herczeg a' kormány iránt minden kötelességeket megtagada; anyja pedig azon felszólítást, hogy fiát Amerikában tiz évi tartózkodásra birná, elutasitá magától. A' mi a' többi vádlottakat illeti, Strassburgban mint mondják, összeesküvés fedeztetett-föl, mellyben az ezred is résztvőn hogy magát, elitéltetés' esetében, a' törvények' szigorusága alól kivonja. Az irat e' szavakon végződik: „Mi megakartuk mutatni, hogy Napoleon Lajos hazája iránt nem vala méltatlan 's szép franczia hazánk' érdemes fia, nagy császárunknak méltó unokája volt."

Haxo general, egy Lotharingiában letelepült lengyel család' utódja, Haxo generalnak, Charette' félelmes ellenségének unoka-öccse 's a' franczia mérnöki kar' egyik legjelesb főtisztje, jun. 25kén reggel meghalálozott. — A' véletlen Laity pör' előkészületei a' pair-törvényszék előtt titkon 's nagy szorgalommal tétetnek meg. Laity úr' kemény fogságban van. Családjából többen akarák őt meglátogatni, de siker nélkül. Chateaubriand úr a' luxembourgi palotába hivatván, az általa alárírt levél iránt megkérdeztetett. Ugyan az nap egy névtelen úri asszony is a' biztosság elébe hivatott. Desportes úr mint a' Bonaparte ház' ismerőse, szinte beidéztetett. A' Laity úrnál talált kéziraton csak a' javitások és jegyzetek voltak Napoleon hg' kezétől irva. Chateaubriand úr a' biztosság előtt kijelenté, hogy a' röpkeiratban említett levelet nem csak ő irta, hanem nyilvánitására is ő adott meghatalmazást.

Mint mondják, Laity úr' védelme Michel de Bourges úrra bizatott. A' pairkamarában jun. 23kán rebesgeték, hogy Chateaubriand úr Laity urat Bonaparte Lajoshoz intézett levelének nyilvánitásával megbizta. Chateaubriand úr, hir szerint a' pairkamara elnöke által megidéztetett, valamint Thomassin úr' számvevője is, ki azzal vádoltatik, hogy a' kárhoztatott röpkeiratot' ő igazgatta-ki. Lamothe könyvárusnál e' kérdéses röpkeirathól 135 példány találtatván, ő is legényével együtt pair-törvényszék' elébe idéztetett.

St. Priest Alexis gróf, Taleyrand báró' helyébe, ki jelenleg pairré lőn, a' dán udvarhoz rendkivüli követté 's felhatalmazott ministerré neveztetett.

Abrantes hgné' baráti, Lallemand generál és Junot' egykori segédje' vezérlete alatt emlék-aláirást nyitottak-meg az elhunyt' részére. — Bauchaton Fer az 1789ki közönséges rendek', később a' nemzeti gyülés', törvényhozó testület' és a' 100 napok alatti következkamara' tagja, nem rég meghalálozott. — Constantineból maj. 25kén irják, hogy Achmed bey Cantarát elhagyván, Constantine felé közeledett, a' szomszéd törzsököket a' francziák ellen fölizgatandó és az adót beszedendő. Negrier generál 2000 emberrel elibe nyomult.

Cubai levelek szerint Joinville hg máj. 5től 10kéig Havannahban mulatott, hol egykor sorstól hányatott atyja is menedéket és szives fogadtatást talált. Innét a' hg Új-Yyork felé evezett.

Németország.

Hannovera, jun. 25kén. Az új alkotvány fölötti első tanácskozás ma fejeztetett-be; a' VII. czikkely elfogadtatott, a' VIII. pedig félrevetettett. Mielőtt azonban az egész szavazat alá bocsáttaték, Conradi' javaslata került vitatkozás alá. A' vita élénk és hosszas volt. A' kir. biztos látván, hogy az oppositio fog győzni, a' teremet elhagyá, kit nem sokára az elnök is követett, 's ifj. dr. Lang foglalta-el az elnöki széket. A' gyülés számos volt, noha többen a' határozatlan nézetűek közül szavazat előtt eltávoztak. A' kormánypárt' több előkérdései miatt hat szavazás történt, 's mindig az opposítio győzött. Véghatárzat lőn Lang syndicusnak Conradi javaslatához kapcsolt eme módosítványa: „A' rendek akarnak ugyan az ő fölsége által elejökbe adott alkotvány fölött tanácskozni, kénytelenek azonban véleményöket kijelenteni: miként az ő fölsége thrónralépte előtt jogszerüleg fenállott alkotvány, csak az országos alaptörvény által alapított és a' rendeknek az új alkotványtervhez tett javaslataival megegyező képviselőség' és a' tartományi rendek' egyetértésével töröltethetik-el 's másoltathatik-meg." A' javaslat 31 szóval 24 ellen elfogadtatott. — E' pillanatban hírlelik, hogy a' kamarák már holnap eloszlattatnak.

Stuttgart, jun. 27kén. A' kormány által az utánnyomatás ellen javaslott ideigleni törvény, melly a' németszövetségi 's ehhez tartozó statusokban 1838ki jan. 1jétől megjelent vagy megjelenendő irói és művészi munkákat utánnyomás ellen, megjelenésök' napjától, tíz évig biztosítja, 's ezt a' német szövetségi statusokban 1818 januar' 1je óta 1837 december 31kéig megjelent munkákra is 1847 december 31kéig kiterjeszti, a' következkamara által elfogadtatott. A' biztosság ezt az 1818 előtti munkákra is kiterjesztetni javaslá, a' mennyiben és meddig e' munkák' szerzője a' határozott időben (dec. 31. 1847.) még élne, de a' javaslat 44 szóval 41 ellen félre vettetett. — A' rendek holnap szét fognak oszlani, 's ősszel még egyszer egybehivatni.

Nürnbergben jun. 23kán. ünnepelteték Dürer Albert' emlékezete sz. János-templomudvarán lévő sírja fölött. Pükler-Limpurg Károly gr. egyesületi elnök borostyán-koszorút tett a' halhatlan festő' sírjára. Ez ünnep' jövő évi ismétlése Dürer' emlék-szobrának fölállitásával (máj. 20) alkalmasint egy időben fog esni.

Poroszország.

Berlin, jun. 20kán. Szilesiából a' separatisták közül sokan vándorlanak ki Amerikába. A' tartományokban is, jelesül Pommerániában, a' henyélő pietista köznépnél nagy kivándorlási vágy mutatkozik, de a' kormány csak ollyaknak ad útleveleket, kik úti költségeket képesek mutatni, 's így kedvök jobbára megint elmúlik.

A' kölni káptalan' kormányzását helybenhagyó sz. széki levél' nem nyilvánitása köz csudálkozást gerjesztett. Ezt előbb a' levél' sok tekintetben sértő szerkezetének tulajdoníták; azonban most tudatik ki, hogy a' sz. szék' nyilatkozásának nem a' kormány, hanem a' káptalan szegült ellene, azon ütközvén leginkább meg, hogy a' sz. szék Hüsgen urat csak fő-vicariusnak nem pedig érsek-helyettesnek ismeri el; mert a' káptalan fen akarja jogát tartani, miszerint az érsek' távollétében ennek megegyezése nélkül is helyettest választhasson. Mondják, hogy a' káptalan' ellenmondása már Romába ment. A' kérdés' eldöntése minden esetre megint sokára halad.

Oroszország.

Az Orosz császár ő fölsége két kissebb fijával jun. 15kén dél előtt 11 órakor Hercules gőzhajón Stockholmból, honnan jun. 13kán indult-el, Pétervárba visszaérkezett.

Hannoverai király Ő Felsége, orosz czár Ő Felségének Potsdamban költ rendelete által, a' Lubinszki huszárezred' tulajdonosává neveztetett, melly ezentúl „hannoverai király ő Felsége' huszárezrede" nevet viselend. — Jun. 5kén érkezett-meg legelőször Odessába „Libano", az ohajtva várt ausztriai postahajó, melly által az ausztriai gőzhajózási társaság rendes kapcsolatot szándékozik Odessa és Galacz között létesíteni. Galacztól kilencz nap, Sulinétól pedig 24 óra alatt érkezett oda. 20dikán hajó kötélekkel és

Bailoffba rendelt négy ágyúval terhelve visszaindult Galaczba. Utazókat sem jövet sem menet nem vett-föl.

Hollandia.

A' seraingi kőszénbányában jun. 22kén a' lég meggyúlván, 56 munkás borzasztó halállal halt-meg, 7 pedig terhesen megsebesült. 99 munkás szált a' szerencsétlenség pillanatában a' bányába. A' megmaradottak' egyike és a' dolgozó mester elég bátorsággal birtak még egyszer leszálni, 's mintegy 7—8 társokat megmenteni. E' szörnyű eset' oka még nem tudatik.

Belgium.

Luxemburg, jun. 13kán. Mai hírlapunk e' czikelyt közli: „Ki legelőször állítá, hogy Leopold király Luxemburg nélkül hat hónapig sem fog Belgiumban uralkodhatni, mély igazságot mondott. Azt akará-e értetni, hogy Luxemburgnak szükségkép Belgium' határköréhez kell tartoznia? E' javaslat czél- és alaptalan volna, mert Belgium, ha egy vagy két tartományra szorulna is, mint független status fenállhatna, ha ollyanná alakúlna, 's a' szomszéd statusoktól mint olylyan elismertetnék. Németországban sok apró hatalmas királyságokká vált fejedelemségek léteznek, a' nélkül hogy egymást függetlenségök miatt zavarba hoznák. Vagy azt akará-e értetni, hogy Belgium Luxemburgot ipari és kereskedési tekintetben nem nélkülözheti? Ez még kevésbbé lehető: mert Luxemburg, mint kiki tudja, a' gazdag Belgiumnak semmit sem adhat, ellenben maga mindent Belgiumtól vesz."

Egy idő óta Brüsselben a' nevezetesb franczia hirlapok' utánnyomása, melly egyszerű chemicai módon esik-meg betüszedés nélkül, miért igen olcsó is, mind nagyobb divatba jő. Julius 1jétől a' Journal des Debats 's Galignani' Messengerje fog náluk is mindennap megjelenni, és pedig olly gyorsan közölve az eredeti után, hogy a' tartománybeli előfizetők egyszerre kapják kezeikhez az eredetivel. Ára a' Francziaországban kijöttnek 80 frank, az ottaninak 24 fr. Azonban a' belga lapok figyelmeztetnek arra, hogy a' belga postahivatalok, a' franczia kormánynyal tett szerződés' szavai szerint, az utánnyomott lapokat aligha közölhetik az ország' belsejébe.

Schweiz.

Schwyz kantonban mult. maj.' 6kán Rothenthurmban tartott tisztválasztási gyülés óta, a' mikor a' nép két pártra szakadván, egymás ellen fölfegyverkezett, szakadatlan villongások tartanak, mellyeknek lecsillapítására a' főhely biztosokat külde, 's ezek által a' schwyzi kormányhoz végnyilatkozást nyujtatott, mellyre emez jun. 20ka estvéjeig jelentené ki, hogy fegyvereseit lefegyverkezteti 's elbocsátja, és kerületi gyülést nem tart, különben a' kanton katonákkal fog megszálatni. A' schwyzi kormány e' hivatlan fölszólításra tagadólag válaszolván, a' főhely a' szomszéd kantonokban szálásoló katonaságot fölhivá, hogy Schwyzbe nyomúljon. A' schwyzi kormány jun. 21—22kei éjjel a' főhelynek kijelentette, hogy az üldözött párt Schwyzben bíztos helyen van, 's a' főhely ne küldjön katonákat-be; egyébiránt Zűrik, Uri, Unterwalden és Zug kantonokat hű felügyelésre inté. Uri jun. 20kán egy levélben megkérte a' főhelyet, hogy Schwyzet a' köztársaság' katonaságától kiméljc-meg, különben segítségére siet a' szorongatott kantonnak.

Spanyolország.

Bayonne, jun. 16kán. D. Carlos f. hó' 15kén még Tolosában volt. — A' guipuzcoai hadi törvényszék' Munyagorri' egyik ügyvivőjét, Arregui Manuelt halálra itélte, de D. Carlos, számos családja' tekintetéből, megkegyelmezett neki.

Madrid, jun. 15kén. A' malagai választásokban a' mérsékleti fél győzött. — A' költsönyajánlatok, Aguadoén kivül mind elutasíttattak. Mondják, hogy Parisba biztos fog küldetni Aguadóval alkut kötendő. A' kormány egész segélyforrása jelenleg 30 millio realból áll, mellyet nagy kamat és terhes kezesség mellett nyert a' Rothschild háztól. — Bayonneból jun. 17kén jelentik, mikéut Munyagorri jun. 15kén Phoenix gőzhajón személyesen értekezett Hay lorddal, Jaureguy generál' jelenlétében. A' lord, úgy látszik, segélyt igért Munyagorinak, ha a' baski tartományokban újra kikiáltja a' fuerokat, 's így e' főnök alkalmasint nem sokára megint cselekvőleg lép-föl. Remélhetni, hogy a' madridi kormány e' kedvező alkalmat nem szalasztja-el használatlanul.

Madrid, jun. 16kán. A' hadseregtől nem a' legkedvezőbb hírek érkeztek. Luchana, ki hadaiból apránként mintegy 10,000 embert küldözgetett szét a' tartományokba, alig bír annyi erővel, hogy Navarra' keleti széleit és az Ebro-vonalt fedezhesse. A' középponti sereghez még sem érkezett segítség, 's Don Santos San Miguel jun. 6kán Leceránál Llangosterát vérengző ütközet után megverte ugyan, de hadserege sokat szenvedett. Oraa Arragoniából Valenciába vonult, hol pénzt, ruhát és eleséget kért katonáinak számára. Mondják, hogy Negri gróf Cabrera' parancsára elfogatott. Mancha' főbb helyei a' tarta-

lék-seregtől vannak megszálva, mellynek második osztálya Narvaez' személyes vezérlete alatt jun. 10kén Jaenből elindult. Híre van, hogy Manso galiciai főkapitány D. Geronimo Valdez generállal fog fölváltatni, kit Seoane generál is kisérend; továbbá, hogy Toreno gróf Espeja marquis helyett Párisba, Alava general pedig Aguilar helyett Londonba követül mennek.

Madrid, jun. 16kán. Közeledvén a' Cortes' eloszlása, a' kormány kénytelen volt tőle bizodalmi szavazatot kérni. A' ministerek budgetjeiket előterjesztek ugyan, de az illető biztosságok még nem érvén rá véleményt adni, a' pénzügyminister jun. 11kén a' kormányt fölhatalmaztatni kérte, hogy a' f. évi adót az 1835ki maj. 26kai törvény' értelme szerint vehesse be. A' kért fölhatalmazás a' jun. 18kai ülésben meg is adatott, 's mihelyt a' tized' folytonos beszedése iránti törvény a' senatuson átmenendett, a' kamarák azonnal szétoszolnak.

A' Quotidienne' jun. 26kán írja, hogy Alaix general a' carlosiakkal Tarragual' vezérlete alatt jun. 18kán a' Zubalegui és Monrea között elfolyó víz' partján megütközött. Véres és megújított harcz után Alaix lőn győztes. A' veszteség mind két részről nagy vala. Alaix' vesztesége nem bizonyos még, annyi tudatik, hogy 16 főtisztje részint elesett, részint megsebesült. A' carlosiak' vesztesége 700ra tétetik, kik közül 450 sebesült Aoizba érkezett. — Saragossai levelek szerint Cabrera' egyik guerilla-csapatja Troqueto christino-vezért Yesánál alsó Arragoniában megverte. 60 christino csatatéren maradt, 150 pedig a' carlosiak' kezébe esett. — Madridi jun. 19ki levél szerint Toreno Parisba útazott, egy ideig ott mulatandó. Riva Herrera Mexicóba megy követül. A' kereskedés Mexicóval és a' Rio de la Plata melléki tartományokkal napról napra fejledez. A' hadsereg újonczokkal és Ferraz által jól betanított lovassággal fog szaporitatni.

Portugallia.

Lissabon, jun. 12kén Nehány nap előtt Ásiából és Afrikából megjött hadi- és szállító-hajók azt a' hírt hozák, hogy némelly bitorlók S. Thomé és Principe szigeteket függetleneknek nyilatkoztatták; oda érkezvén azonban az ellenséges színt öltött hadi hajók, a' főnökek elfogattak, 's a' régi kormány és Portugall iránti engedelmesség megint helyre állitatott.

Amerika.

A' Havreba érkezett „Ville de Lyon" postahajó máj. 26ig terjedő newyorki lapokat hozott. Joinville herczeg 23kán számos kisérettel Washingtonba érkezett, — 's fogadtatására Newyorkban is nagy készületek tétettek. Az egyesületi kormány ajánlá, hogy az északkeleti határok' sokat vitatott kérdése mindkét kormánytól (az angol és amerikaitól) kinevezett egyesült választványhoz utasitassék, hogy az 1783diki szerződésban állapított vonalt, mellyet Maine status, minden alkudozást ezen határ felett mellőzve, meg akar tartani, még egyszer megvizsgálja.

Az új-yorkiak' nevi akarván magokat az angoloktól hátrahagyatva látni, majus 14kén „Sir Lionel Smith" nevű gőzösüket Londonba küldék. Azonban az oczeanon való hajózásra az nem látszik alkalmatosnak, miután a' három nappal később onnét elindult „Europa" vitorlás hajó már is Liverpoolban megérkezett, mig a' gőzös még nincs Anglia' révében.

Texasból maj. 22ig terjednek a' tudósitások. Columbiában közgyülés alkalmával Lamar M. B. elnökké, Burdett D. G. alelnökké választatott. A' texasi senatus a' képviselő ház' azon végzését, hogy az egyesült statusokhoz kapcsoltatás eránti javaslat visszavétessék, félrevetette. Berohanásnak, a' mexicóiak' részéről, többé semmi híre; kereskedés, műipar és földmüvelés igen virágzik. Megjegyzésre méltó, hogy ez új köztársaságban több hónap óta párviadal nem történt. — A' franczia National a' hírt vette Mexicóból, hogy a' francziák St. Juan de Ulloa várat bevették 's Tampicót és Matamorast is hihetőleg hasonló sors érte. Az angol és amerikai lapok e' hírről még semmit sem tudnek.

A' Mexicóban lakozó francziák vagyonukat, a' pórnép' kapzsiságától féltvén, mind összeirák 's e' jegyzéket a' még „Herminie" hajón tartózkodó követöknek átadák; öszvesen birtokuk' értékét 11 millio dollárra számitották. A' congressus elébe terjesztett indítvány, minden Mexicóban tartózkodó franczia' kiutasítása iránt, visszavettetett. — Philadelphia példájára Bostonban is nem rég zendület vala kiütendő, a' rabszolgaság-eltörlesztők ellen. A' pórnép egy templomot akart szét rombolni, mivel abba fehérek feketékkel vegyesen járnak. Az őrnagy azonban több katonai csapatnak töltött fegyverekkel való kiállítása által, csakhamar szét oszlatá a' gyülevész népet.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Pest. Szerda Julius 11kén.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 3dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; Sopron megyei közgyülés; Nádor ő cs. k. főnsége Bécsbe utazott; vakok' intezetének próbatéte, 's ajándékok ez intezetre; Erős új gőzhajó; n. szombati unnepely; pályadij a' budapesti hangász-egyesülettől; Pest városi tisztujitás; kereskedés 'stb.) Nagybritannia (a' parlamentben illedelmi vita a' koronázási követek miatt; pair-nevezések; Soult fogadtatása Angliában; koronázási ünnepély.) Franciaország (a' kamatleszállitási terv félrevetve a' pairkamarában; pairszék' ülése Laity ügyében 'stb.) Németország. Portugallia (Lissabonban zendüles.) Spanyolország (Espartero győzedelme Guerguen.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. k. Fölsége Mihalievich Mihály altábornagyot, díjelengés mellett, magyar bárságra emelni; — a' nagybányai kerületben megürült bányamérői hivatalra Nemes János ottani ideigleni aknarepesztő biztost, helyébe pedig nagybányai ideigleni aknarepesztő biztossá Prybila Sándort, a' nm. m. k. ud. Kamaránál a' pénz- és bánya-ügyben fogalmazó gyakornokot kinevezni kegyelmesen méltóztatott. H-k.

Jul. 9k 's következett napjain tartaték sz. k. Pest városának tisztujitása, nm. megyesi báró Mednyánszky Aloiz val. bel. tit. tanácsos és főispán ő exceájának, mint kir. biztosnak elnöksége alatt. Polgármesterré: Eicholtz János; városbirává: Havas József; tanácsosokká: Patisz Károly, egyszersmind főkapitány, Lechner Károly; szószóllóvá: Staffenberger István; alkapitányokká: Hummel József és Pfeiffer Lőrincz; vál. polgárokká: Molnár György, Planer Antal, Borsodi Endre, Sartory György, Gozsdu Emanuel, Reder József, Kiss Károly, Teufelsdorfer Péter, Liedemann J. S. F., Sellner Ferencz választattak.

Ns Soprony megye folyó évi junius' 25kén kezdett 's folyvást tartott közgyülésében teljesité a' hálás sziv érzéseiből származott kötelességei legszebbikét, nemzetünk' atyja, 's legkegyesb királya, és föls. asszonyunk 's királynénk iránt, midőn a' zajló Duna árja által károsult hazafitársinknak keservei enyhitésére sietö 's valóban édes atyai aggodalmit, és segedelmezésit legalázatosabb fölirásban fiui hódolattal megköszöné. Elhatározá egyszersmind föns. József cs. 's kir. főhg 's országunk nádorának 's védangyalának, 's a' nagy atya legszebb reményü 's emberiség miatti szép tettiért már is dicsőséggel övedzett fiának, István főhgnek külön fölirásban, mind azt, mit e' vészteljes napokban a' nemzetért áldozának, meghálálni, egyszersmind a' legközelebbi országgyülésre menendő követeiknek utasitásul már előre kitüzék, az országos RRdek által, mind azoknak, bármelly éghajlat boldog lakosi legyenek, legszivesb köszönetet mondatni, kik egyedül emberi érzésből honosink könyüit apasztani kegyeskedének. Megyénk szeretett e. alisp. Hőgyészy Pál úr, az összegyült számos RRdeket üdvözelvén jelenté, hogy Soprony dicső gyermekének gróf Széchenyi Istvánnak arczképe, mellyet még mult évben tanácskozási termökben fölfüggesztetni rendelének, Barabás Miklós, a' bécsi szépmüvészeti akademia egyik legjelesb tanitványától szerencsés ecsettel készitve, megérkezett: harsány örömmel fogadá minden jelenlevő ez örvendetes jelentést, 's azonnal már eleve kitüzött helyére alkalmazák kedves szózatu elnökjöknek a' magas tárgyat méltólag kitüntető beszéde, 's azon legforróbb ohajtások között, hogy az érdemekkel koszorus előkép, a' gyöngélkedő ns gróf, minélelőbb kivánt jó egészségét viszszanyerje 's nagybecsü élete hosszas időkre terjedjen. J-r.

Fens. Nádorunk ő cs. k. főhge f. hó' 5énBécsbe, 10én pedig vissza utazott.—„Erős" 175 láb hosszu 's 140 lóerejü új gőzös, melly az ó-budai hajógyárban épült, jul.' 4kén tevé első próbautját. A' pesti rakpiacztól, hova délutáni 2 órakor úszottle az ó-budai duna-ágból, miután István cs. kir. főhget felvette, öt óra előtt, mozsár dörgések és Ceccopieri gyalog-ezred' hangászkarának zenéje között megindulván, a' Dunán föl Káposztás Megyerig evezett, 's egy óra mulva nyil-sebességgel érkezett-vissza, lefelé 26 percz alatt futvánmeg e' tér-közt. István főhg. leszált róla 's Erős ismét fölfelé indult Arpád' elébe, 's ezt Dunakeszinél, szokás ellenére, a' sz. endrei duna-ágon pillantván-meg, a' két duna-ág' összeömléséhez sietett, és társát ott várta-be, mozsár-lövésekkel köszöntvén egymást, 's Arpád vendégei harsogó örömzajjal fogadák a' nagyszerü Erőst, melly régibb de gyöngébb társát barátságosan kisérte a' rakpiaczig, 's ott elbucsuzván tőle, visszatért a' kikötőbe. — Különös említést érdemel, hogy a' dunai gőzhajóknak ezen legnagyobbika honunkban épitetett, még gépelyeit is Puncher és Fletcher uu. készíték Bécsben. Második útját 3000 mázsa teherrel tette fölfelé, egy 6000 mázsa dohánnyal rakott hajót vontatva Hainburgig; ezentúl pedig az alsó dunavidékeken árúk', szarvas marhák' és sertések' szállitására fog használtatni,

's e' végre mindig egy vagy több rakhajót vontatand maga után. Ez ismét örvendetes jele ipari 's kereskedési haladásunknak! — Budán jun.' 30kán számos és válogatott hallgatók' jelenlétében tartatott a' vakok intézetének nyilvános próbatéte. Vizsgálat után felolvasák azon ajandékok jegyzékét, mellyekkel az árvíz óta egyes adakozók az intézetet segíték, a' különösen e' végre ajandékozott „arany emlék-könyvből." Az ajándékok következők valának: Maria Dorothea főhgasszony ő csász. kir. fönsége: 5 alkabát, 5 nyakkendő, 5 pár harisnya, 5 pár lány-ing, 16 gatya, 16 ing, 16 pár lábtyu, 16 nyakkendő fiúk számára; a' főnemes kisasszonyok' gyűjtés-alapjából Szapáry Ferencz gr.: 16 ujas, 16 mellény, 16 pár nadrág, 5 lányruha, 18 nadrágtartó, 19 sapka, 21 kötény, 150 kötet oktató 's mulattató könyv, 1 zongora, 30 tányér, 4 tál, 3 vas feszület, 3 fali óra, 3 hegedü, 1 violon, 3 hamuszínre festett asztal, 12 sárgára festett szék, 1 kétkerekü talyiga víz és eleség hordására, 5 pad, két szekrény könyvek' és a' növendékek' kézi munkájinak tartására; egy nevezetlen jótevő: az arany emlékkönyvet; Raufer M. a' krawskai edény-gyár' tulajdonosa: 211 darab különféle edény; Körbl asszony: több findzsa, palaczk és pohár; Prandtner János pesti polg. ezüstmíves: 24 packfong kalán, két tuczet kés és villa 's egy fuvola; Wenkheim-Orczy báróné Eötvös Jó'sef kir. ügyvéd által: 38 darab asztali ruha és több fésü fiuk 's lányok számára; Goldner M. pesti ruhaárus: 16 nyári kabát, 16 nadrág, 16 mellény és 5 lányruha; a' pesti jótevő asszonyegyesület: 74 darab fehérruha 's 12 pár harisnya; Wehrheim nagykereskedő: több asztalos, esztergályos, enyvező és kefekötő műszer; Jakobsohn hidvámbérlő: a' gymnastikához szükséges fát. — Buda főváros' első orvosának dr. Christen Ant. Ferenczнek félszázados ünnepére, Pólya Jó'sef tr. „De Hydroiatria nonnulla" czímü munkát készített, melly éppen most került-ki sajtó alól. — Nagy-Szombat igen emlékezetes ünnepet ült jun. 24kén, t. i. királyi városi rangra ezelőtt hat századdal 1238ban IV Béla által történt emeltetésének ünnepét. A' polgári katonaság' magyar, lövész és vadász osztálya egyenruhában tisztelkedék a' hálaáldozat alatt, mellyet főtiszt Bartakovics Béla apát, esztergami kanonok 's n. szombat-kerületi helytartó mutata-be teljes segédszolgálat mellett. Mészáros Imre lyceumbeli hitszónok magyar, Simor Jó'sef káplán német a' Ferencz-rendü szerzet egyik tagja pedig tót nyelven az ünnep czéljához alkalmazott egyházi beszédeket tartának hallgatójik előtt. — Fiume, Buccari és Portoré magyar tengermelléki fő kikötőkbe, mult májusban, terhelve érkezett öszvesen 257 különnemü hajó 5676 tonnaterhü 's 147,241 p. ft. értékü árúval; terhelve távozott öszvesen 220 különféle hajó 9284 tonna-terhü 's 275,207 p. ft értékü árúval. E' szerint a' behordott árúk értékét lehúzván a' kivittekéből, kiviláglik, hogy a' kereskedési mérleg majusban 127,966 p. ftig volt az ottani kereskedésre nézve tetleges. H-k. — Erdélyben Doboka megyének RRei a' hódolati és egyesületi hitet Bonczidán jun. 18kán a' magyar hűség' szembetünő kitörésével tették-le magyar nyelven,'s Zeyk Jó'sef volt követ érzékenyen vett búcsút a' RRktől; a' m. vásárhelyi ref. iskola tanítói 's egyház' papjai főtiszt. Antal János püspök úr előtt jun. 20kán, Szeben városa' 's vidéke' tanácsa és választott közönsége pedig, az első latin, az utóbbi német nyelven, jun. 21kén tevék-le ez esküt.

Nádor Ő cs. kir. főhgségéhez a' vizkárvallottak' számára következő ujabb adakozások érkeztek p. p: Bécsből Pálffy Fidél gr. udvari kanczellár által 20,102 f. 8¾kr. Ugarte gr. morva-szilesiai kormányzótól 5618 ft. 40⅝ k. a' budai tanács' útján 2268 f. 22 kr. a' zágrábi akademia tanítói és tanulójitól 126 f. 40½ kr. a' tótországi hadi kormánytól 564 f. 3⁹⁄₁₀ kr. a' horvát-orsz. hadi kormánytól 2000 f.; Chotek gr. cseh-országi kormányzótól 4000 f; az 5ik számú pattantyús ezred által készült budapesti vízáradás tervének Würtemberg királyságban elkelt példányaiból begyűlt 165 f. Erdélyből a' fogarasi görög e. püspöktől 100 f. — Az alsó ausztriai kormányszékhez vízkárvallott lakosink' számára gyűlő adakozások 19ik jegyzékében 4215 p. ft. 16 kr. foglaltatik.

Pályadíj-hirdetés a' pestbudai hangász egyesület' 1838ki pályamunkájára. — A' pestbudai hangász-egyesület tisztelettel értesiti a' t. cz. hangművészeket és hangászat-kedvelőket, hogy alapszabályai 31. czikkje értelmében jelenleg húsz aranyból álló jutalmat határozott egy egészen uj, ez évben készült, 's még sehol elő nem adatott symphóniára, vagy cantatéra, aláirtt 's minden alkalomra illő olasz, magyar, vagy német textussal; mellyek közül azonban vizsgálat alkalmával a' cantate elsőséggel bir. A' bel- és külföldi műértők fennemlitett tárgyú hangműveiket 1838ki december' 31ig az alulirtt egyesületi titoknokhoz (lakik Pesten a' halpiaczon alul, Duna mellett 114. sz. a. Kropf-ház 1só emeletében) bérmentesen partiturában beküldhetik. Mellékeltessék hozzá egy bepecsételt levélke is, mellybe nem egyéb mint a' szerzőnek neve legyen feljegyezve, kivülről pedig a' boritékra csupán

egy rövid jelmondat, 's a' partitura czimlapjának egyik részére is ugyan azon jelmondat legyen irva. Az erre kinevezett különös biztosság által a' legjobb munkának oda itélt pályadij, valamint az ahhoz legérdemesebben közelítő két más munka szerzőjének dicsérettel emlitése az egyesületnek 1839ki első közgyülésében (aprilis havában) hirdettetik-ki, mi iránt előleges értesités fog adatni nyilvános hirlapokban. — Ha talán a' biztosság a' beküldött pályamunkáknak egyikét sem találná a' kitüzött czélra megfelelőnek, ekkor a' pályadij oda nem itéltetik, hanem a' jövő évi pályadij szaporitására fordittatik. — Az emlitett pályadijt azonban nem kell jutalomnak, hanem csak a' műipar buzditása 's ösztönzése eszközének, 's a' még csak rövid idő előtt alapitott egyesület' jó szándéka bizonyitványának tekinteni. Azért a' dijnyertes munka a' szerzőnek sajátja marad, 's tetszése szerint rendelkezhetik iránta. Mindazáltal az egyesület fenntartja magának azon jogot, hogy saját használata végett a' munkát lemásoltathassa olly kötelezéssel, hogy azt a' szerzőnek megegyezése nélkül senkinek nem adja-ki. Az eredeti partitura mind addig az egyesületi tárban őriztetik, mig tulajdonosa visszakivánja. A' többi pályázók a' dijnyertes munkának kihirdetése után mindjárt elvitethetik műveiket a' titoknoktól, miután már előbb a' neveiket magukban foglaló levelkék feltöretlenül az emlitett közgyülésben nyilvánosan megsemmisittettek. — Pesten a' hangász-egyesületnek 1838. jun. 10ki közgyüléséből.

Mátray Gábor s. k.
egyesületi titoknok.

Pesten a' váczi sarlós boldogasszonyi vásárral ez idén is szokás szerint elkezdődék a' valódi gyapjuvásár, minthogy a' mosás és nyirésnek már egészen vége 's a' finom áru piaczon van. Nagy mennyiségben jött mindenféle fajta gyapju, 's a' közelebbi medard-vásár óta itt maradt vásárlókon kivül még Bécsből, Morvából, Szileziából, Cseh-Franczia- és Olasz-országból is sok idegen érkezett, kik tetemes vásárlásokat tesznek. A' bécsi kereskedők főleg igen finom nemesitett egynyirésü gyapjut hajhásznak Anglia' számára; a' morvaiak csekélyebb minőségüvel fedezik honi szükségöket, a' cseh gyapjukereskedők inkább a' tiszta fehér, ha bár közép finomságu, gyapjura tekintenek, a' francziák pedig a' legközönségesb egynyirésüt szedik-föl. Junius a' mosásra sokkal kedvezőbb volt majusnál. Az ár, kivált a' finomabb fajtaé, 5—10 pctel szökkent fölebb mint a' mult vásárkor. A' berlini, boroszlói 'stb. hirek igen kedvezők, 's igy az árszökkenésben kétkelenek a' vásárlók megnyugodni, habár nem örömest is, az okra hivatkozván, hogy a' gyapjukereskedés Angliában folyvást pang; de mióta gyapjunk' elkelésének olly sok más forrásai nyiltak, Anglia egyedül maga, ugy látszik, koránse szabhatja-meg az árt. Téli kétnyirésü után nem igen tudakozódnak. Az ár egyenlő a' mult vásárival. A' dohány kedvező reménnyel biztat, de leginkább a' debrői és szegedi első fajta kerestetik. Répamagban nem épen silány, de igen bő aratás sem váratik, miért répamagolaj' szolgáltatása iránt september és octoberre, már is köttetnek az alkuk, mázsánként 12½ p. ftal. Nyers bőr igen kel és pedig nagy áron. A' hamuzsir ára, nem igen kerestetvén, egyenlő marad. Égettbor kevés van a' piaczon 's jól fizettetik. A' gabona-ár ismét alább szál.

Bécsben jul. 7kén huzattak-ki a' nagy lotteria' számai. 110,744 szám nyerte a' znaimi jószágot 's döblingi házat, vagy 200,000 v. forintot (nyerője N. Váradon) 61,211 nyerte a' ribniczi szabad-telket vagy 45,000 v. ft. 50,983 nyert 20,000 f. v. (nyerője Pesten.) — 158,715 nyert 10,000 f.v. (nyerője Sassinban). 160,707 nyert 9000 ft. v. (nyerője Selmeczbányán). 80,226 nyert 8000 f. v. — 52,667 nyert 7000 f. v. 58,091 nyert 6000 f. v. — 25,078 nyert 5000 f. v. — 159,214 nyert 4600 f. v. (nyerője Pesten). — 88,527 nyert 4000 f. v. — 160,617 nyert 3000 f. v.

Nagybritannia.

A' felsőházban jun. 21kén Stanhope l. az angol szegénység-törvény ellen némelly kérelmeket nyujtván be, a' hirlapok által több izben lázitó beszédekkel vádolt Stephen lelkészt mentegeté, épen olly alaptalan mendemondának állitván e' vádat, mint amaz vala, midőn Brougham lord 1830ban a' birminghami szabadelmüek' gyülésében mondott beszédeért fölségsértéssel vádoltaték. Brougham lord: „Én a' lapok által nekem tulajdonitott kifejezéseket sem Birminghamban, sem valamelly yorki gyülésben nem mondottam. Hanem mikor a' párisi nép' X. Károly' rendeleményei ellen föllázadásának 's lekartácsoltatásának híre ide jutott, kijelentém egy népgyülekezetben, hogy X. Károly' ministerei árulók 's halált érdemelnek. Nem lévén azonban, kivált politikai vétségekben, vérboszú' barátja, önszemélyem' 's barátim' nevében sürgetve kérém a' nemes Lafayette-et, hogy a' bünös ministerek' halálos itéletét gátolja-meg, 's 1834-ben Parisban személyesen folyamodám fogságuk' megrövidítéseért, mit ők nekem megszabadulásuk után szivesen megháláltak.“—Azokon az utczákon, mellyeken a' koronázási vonulat elmenend, a'

*

néptolongás ellen erős korlátok készítetnek. Többen, kik attól félnek, hogy a' Westminster-apátság' erkelyén nem kapnak helyet, jun. 27—28ka éjjelén ott akarnak hálni. — A' londoni lordmayor nőjével jun. 22kén az egyiptomi teremben a' közelgő koronázás' emlékezetére nagy lakomát adott, mellyben Cambridge hg. és hgné is részesültek. — A' M. Post azt a' hírt közli, hogy Mehemed Ali, Anglia, Franczia- 's Oroszország' és Ausztria' egyiptomi ügyvivőjinek kijelentette volna, miként a' porta' főuraságát nem akarja többé elismerni.

A' felsőház' jun. 25kei ülésében Londonderry marquis, illetlennek találván a' követek' jelenlétét a' koronázási menetnél, kérdé a' kincstár' első lordjától: valljon a' kormány' részéről a' koronázási menetre meghivattak-e a' külső követek? mi, ha történt, példa nélküli eset lenne az angol történetekben, miután az illy ünnepélynél csak két személy' jelenléte kivántatik-meg: a' felségé 's alattvalóé. (halljuk!) „Legelsőbben is, folytatá a' marquis —a' koronázási programmában a' trombitásokat pillantom meg (kaczaj), ezekután a' királyi lovász-mester' vezérlése alatt a' mexicói, portugalli, svéd 'sat. követeket. Ezen méltóságos idegenek menjenek ő felsége' alattvalói előtt?! Illy intézkedés Angliában még sohasem történt. Ha ő fölsége' kormánya, ő exceájokat megjelenésre szólítá-fel, úgy őket kellemetlen viszonyokba helyezé, — miután udvariságból nem tagadhatják-meg, ellenben felelettel tartoznak illető udvaraiknak, nem levén idejök azokat e' felől megkérdeni" (halljuk!) Melbourne l. „Igen, a' kormány részéről kinyilatkoztaték, hogy a' követek' jelenléte az ünnepélyen kivánatos lenne, mit azok meg is igértek." Ezután némi szóváltás támadt e' fölött, mellynek Brougham l. végét szakasztá ezen szavaival: „Bízom istenben, hogy ő exc. a' követek ezen menetökért illető udvaraiktól hosszú orrot nem kapnak. (kaczaj.) A' fenyiték semmi esetre sem leend erős. Hogy a' programma ezen esetben példa nélküli, megengedem, de nem minden dolog kárhoztatható, a' mi előzményeken nem alapul; 's ezen kérdéses intézvény még emelheti barátságos viszonyainkat a' külhatalmakkal." A' nemes és tudós lord egyszersmind jelenté, hogy a' választvány, a' Loug-Swilleynél épitendő csatorna iránti billről kész tudósitását előadni. „Engedelmet kérek — mondá — hogy illy ellenkező tárgyakat egymásután érintek; de én szinte azon véleményben vagyok, mellyet minap egy érdemes lord (Fitzwilliam) fejeze-ki, hogy az illy tárgyak huszszor fontosabbak, mint egy koronázás." — Valamint az angolok, úgy a' diplomatiai test is nehézségeket támasztott az említett tárgy ellen, 's Londonban már is azon hír terjeng, hogy a' követek a' menetnél nem jelennek-meg, de a' Globe e' hirnek, mint alaptalannak, ellenmond. — Az alsóházban Egerton lord az irlandi hatóságbill' félrevetését hozá inditványba, mivel abba a' Peel úrtól kivánt tiz font sterlingnyi választói' bér nem foglaltatott-be. Peel úr hason véleményben volt, a' nélkül hogy közép utat ajánlott volna. Szerinte inkább vettessék félre az egész, hogy sem az O' Connelltől kivánt öt fontban megegyezzen. Egerton lord' ajánlata rövid vita után 169 szóval 134 ellen félrevettetett 's a' bill harmadszor olvastatott-fel. A' Times szerint a' felsőház hihetőleg az 5 és 10 ft. stg. közt a' közép utat választja. (valószinüleg 8 ft.)—A' hivatalos Gazette következő pair-előléptetéseket közöl: Mulgrave lord (irlandi lordhelytartó) Normanby marquisvá; Dundas lord Zetland gróffá; King lord (Byron' veje) Lovelace gróffá 's Oakhám viscounttá; pairekké pedig következő urak neveztettek: Kintore gróf a' felsőházba lép mint Kintore báró; Lismore viscount, mint Lismore báró; Rossmore lord, mint Rossmore báró; Carew lord mint Carew báró; a' tiszteletre méltó Cavendisch Ponsonby mint Mauley báró; Tracy Hanbury Charles esq. (Tracy Henry alsóházi whig tag' atyja) mint Sudley báró; Methuen Pál esq. mint Methuen báró; Wrottesley John ur mint Wrottesley báró; Carmarthen marquis, mint Osborne báró. A' kinevezettek közt egy alsóházbeli tag sincs. „'S ime itt van, mondja a' tory John Bull, minden igéretek 's hitegetések után az új koronázási pairek' egész száma. Midőn a' pairség szaporodásának' örvendünk, egyszersmind könyeket is áldozunk azon reményökben csalatkoztaknak, kik között nehányan nem csak öltönyüket,'s koronájukat rendelék-meg, hanem már nejeiket is felbiztaták, hogy a' koronázási menetelben fognak diszelegni." — A' hírlapok körülményesen tudósítanak mindazon látogatások 's viszontlátogatások felöl, mellyeket a' Londonba érkezett magas vendégek, 's az angol nemesség egymásnak tesznek. Egyik mulatság a' másikat éri. Nemours hg. jun. 23kán tartott a' Grillonshotelben fényes udvarlást; 25kén közel 500 személy tisztelkedék nála, köztük Wellington hg. is; szinte Peel úr is 23kán Whitehall Gardensben mulatságot ada. Wellington hg a' koronázási nap' estéjén fényes tánczmulatságot adand a' királyi család 's a' külső követek' tiszteletére. A' M. Post így ir: „Igen kiváncsi a' közönség tudni, millyen lehetett Wellington hg. és Soult marschall legel-

só összetalálkozása. Soult soha sem pártolá a' franczia Presse' azon botor 's galád állítását, miként a' toulosei csatát ő nyerte volna meg; sőt e' pálmát is nem csak egyszer engedé át a' száz csata hősének." Mind e' mellett a' Quarterly Reviewban megjelent czikkelyre, több, Soult ellen irt galád czikkely közöltetett a' torylapokban, miért névszerint a' radicalis és ministeri sajtó keményen kikel ellenök. A' többek közt Napier ezredes, a' „félszigeti háború története" nagyhirű irója, következő választ' bocsátott közre: „A' tory Review' valódi czélja az angol és franczia nép közt ellenségeskedést gerjeszteni, 's ennek eléréseül egy tiszteletre méltó bajnokot támad-meg, ki azért jöve, hogy régi ellenének békés és barátságos jobbját nyújtsa. Olly férfit kicsufolni, ki jelenleg Anglia vendége! — az agg Soultot, ki mind tehetségére, mind nagy tetteire nézve hasonlíthatlanul legkitünőbb mind azon idegenek közt, kik Londonban jelen vannak, királynénk' koronázási ünnepélyét jelenlétökkel ékesítendők,—egy elaggott hőst kigúnyolni, kinek neve, a' félszigeten vitézkedett britteknek lelkében az izzasztó harczok' emlékével szorosan egybefügg! — igen, ezen férfit, ki jelenleg az angol nép' tűzhelyén ül, megbántani, nemtelen előitéleteket létre hozni 's most már barátságos két nemzet' egymás elleni keserültségét örökíteni: ez a' Quarterly' czélja. Soult első marsal volt, ki seregünket a' félszigeti háborúban megtámadá; Soult az utósó volt, ki seregünknek amaz emlékezetes csatánál ellenállott, 's hogy ő a' legügyesb, állhatatosb és rettentőbb ellenség vala, kétséget nem szenved. Csapatjai gyakran megverettek, mi azonban Anglia' dicsőségére szolgált, de bátorságát semmi meg nem törte, kevély feje nem hajlott-meg a' kétségbeesésben; ő akarattal bírt 's alkalmat nyert utolsó perczig csapást csapással visszafizetni. Hogy nagylelkű ellenség, kitünteti azon emlék-szobor, mellyet a' vitéz Moor Jánosnak Corunyában állítatott. Hogy nemes szivű ellenség rabjai iránt, arról sokan 's azok közt családom' egyik tagja is személyes tapasztalásból bizonyságot tesz. Hogy vitéz ellenség vala, minden ellene szolgált britt tiszt igazolja. Most ősz fürteivel jő békét 's barátságot hozva Angliába, melly eddigelé még ellenségében is becsülte a' vitézséget és bátorságot, 's azt ülteté asztalhoz legelől, ki a' harcztéren a' legerősb csapásokat osztogatá. Anglia' nemeslelkű népe bizonnyal ugy viseltetik Soult marsal — hajdan ellensége, jelenleg vendége — iránt, mint azt Europa' egyik legjelesb katonája őszült fürteiben 's tiszteletgerjesztő sebhelyeiben, megérdemli. Tapasztalni fogja ő, hogy mi angolok bátran 's becsülettel kivívott harcz után koránse gyülöljük őt, különben nemzeti characterünknek roszra kellett volna változnia. Még Wellington herczeg is, büszke önérzetében, mellyett egy valódi angol nemes vérénél nagyobbra becsül, elhalasztá hivatalos parancsainak 11dik kötete' kiadását, mivel Soult' jelenléte alatt még szóval vagy jellel sem akarja vágytársát megbántani. Ő Anglia bajnok-vendégét megtisztelni szándékozik; valjon e' nemes érzelem, vagy a' Quarterly-Rewiew gonosz czudarsága szolgáland-e előképül az angoloknak?"

— Hohenlohe-Langenburg hgné, Leiningen hg. Victoria királyné mostoha testvére, Szász-Koburg uralkodó hg, és Nassau hg. fijaival együtt, jun. 26kán Londonba érkeztek, Ő Felségének üdvezlésére. — A' korona, mellyet Victoria királyné koronázáskor viselend, valamivel nehezebb három fontnál (IV. Györgyé hét fontnál is nehezebb volt), kék bársony kalapboltozatot körítő ezüst abroncsokból készült, mellyek drágakövekkel kirakvák, az egészet gyémántokkal rakott gömb szorítja-össze, fölül brillantos maltai keresztel, ennek tövén elől a' koronán áll a' szív alaku nagy rubin, mellyet a' lovagi Edward viselt; alatta egy hosszudad alaku nagy zafir, és drága kövek, smaragdok, rubinok, zafirok, gyöngyök nagy bőséggel. A' korona alsó része hermelinnel prémzett.

A' koronázási ünnepéllyel elfoglalt angol lapok keveset írnak ugyan Laity' pöréről, abban mindazáltal egyet értenek, hogy az egész dolog csak franczia gyerekeskedés.

London jun. 28kán. Ma hajnalkor 21 ágyudörgés hirdeté a' hatalmas főváros lakosainak azon nap fölviradtát, mellyen a' britt birodalom fönséges koronája ifju fejdelemnéjök fejére fog tétetni. Mielőtt az ágyúk megdördültek volna, már az egész város mozgásban volt, sőt a' sokaság egész éjjel hullámzott az utczákon. Galignani' Messengerének levelezője 250 ezerre számítja az idegeneket, 's ennyi embertömeg talán még sohase csődült e' világvárosba, mellynek magának is egy milliónál több lakosa van. Ki éjjel még helyet nem foglalt magának, ágyudörgéskor azon utczákba sietett, mellyeken a' koronázási vonulat a' palotától az apátság felé váratott. Reggel borult volt az ég, 's néha néha esső is esett. Temérdek csinos öltözetü személy tódult a' vonzó középpont felé, Buckingham-palotához és St. James-parkhoz, hol a' lovas pattantyúság festőileg táborozott. 5 óra után kijelelt helyeikre vonultak a' főváros rendőr-csapatai; 7 órakor egy század testőrség állítaték a' királyi lakhoz vezető

diadal-ív elibe, 's az ezredek sorvonalt képeztek a' palotától nyuló utczák' hosszában. Valamennyi hírlap dicsérettel említi a' számtalan embertömeg illedelmes viseletét; eddig még lopásról sem hallani; egyébiránt a' közönség eleve inteték, hogy koronázás napján becsesb értékü vagyont senkise hordjon magánál. Szép rend uralkodott mindenfelé, 's John Bull (az angol nép gúnyneve) szokatlan nyájasnak és szivesnek mutatkozék, pedig több óraig kellett várakoznia. Buckingham-palota márvány csarnoka előtt egy 80 lábnyi pózna nyult-föl, a' 30 láb hosszu 18 láb széles királyi zászló számára. Az utczákon karzatok, erkelyek, pavillonok 's mindennemü állások voltak készitve, 's némellyek virágfüzérekkel, koronákkal 's fölirásokkal ékesítve. Az al lakok, ház födelek, párkányok, ha bár életveszéllyel lehetett is rájok mászni, sőt még a' park' fáji is kiváncsiakkal valának elborítva, kik egész napi eleséget vittek madár ülésökre. Legszebb karzatok voltak a' Greenpark ház-sorának átellenében, kivált St. Albans és Devonshire hgek. lakai előtt, 's az utóbbinak igen ékes karzatán közel 700 igen válogatott öltözetü hölgy ült. A' Westminster-apátság 5 órakor nyittatott-meg, 's karzata nem sokára telve lőn. A' követek, mintegy 500an, részint katonai egyenruhában, részint udvari köntösben, 9 órakor a' parlamentházba gyülekeztek, 's némelly hanyag öltözködésről ismert tagok belépte nevetséges jeleneteket szült. Tizedfél órakor az elnök leülteté a' tagokat 's szavazás lőn az apátságba menetel' rendsora fölött. E' közben a' vonulat' részes tagjai Buckingham-palotába sereglettek, hova buzgalmas ürömzaj kiséré a' kir. család tagjait. Az utczákon 's piaczokon 7000 külön fegyverzetü seregcsapat állt, a' lovasság Greenwood ezredes', a' puttantyúság Cleveland alezredes', a' gyalogság d' Oyley ezredes parancsnoksága, az egész pedig sir C. Dalbiac' fővezérsége alatt, 's a' csillogó pompás egyenruha érdekes látványul szolgált a' londoniaknak, kik ennyi katonát ritkán látnak együtt. Most már a' diadalivnél Neptunnak két merész fija föltüzé az említett királyi zászlót, a' vonulat megindultának jeleül. Épen 20 percz vala tizre, midőn 21 ágyulövés jelenté, hogy Ő Felsége statuskocsiba ült. Legelől Lee úr westminsteri főrendőr jelent-meg, egész díszköntösben lóháton, tiszti pálczáját tartva kezében, utánna a' vonulat, a' rendkívüli 's rendes követek előre, a' programma' rende szerint. Kent hgné kocsija alig hajtott-ki a' palota kapuján, 's az egész nép harsány örömkiáltásra fakadt; mindenki érzé, hogy a' királyné' annyának lelkesedés adójával tartozik, 's azt britt szivességgel és buzgalommal fizette-le. Sussex és Cambridge hgek hasonló örvendezéssel fogadtattak; de ki volna képes leírni az örömittas sok százezernyi nép' lelkesült „cheer" kiáltozását, midőn a' nyolcz téjfehér lótól vont pompás statuskocsi királyné Ő Felségével megjelent? A' seregcsapatok fegyverökkel tisztelkedtek, 's a' hangászkarok nemzeti dalokat zengtek. Az idegen követek' kocsijai köz bámulást gerjesztettek, mindenek fölött pedig Soult marsalé, mellyel pompára és díszre vetélkedett az ausztriai, porosz, orosz és portugáli követeké, valamint a' török követé is, kinek kocsiajtaján fölkelő nap és félhold ragyogott; cselédei európai ruhát viseltek. Egyébiránt valamennyi követ' kocsija csak kétlovu volt. Igy haladt a' pompasereg az apátság felé. Mindenütt embertolongás, mindenütt czélszerü készületek a' nézők' számára; különösen kitüntek a' club-házak és Marlborough-house, az özvegy királyné laka, mellynek erkelyén 's karzatán a' britt sziget' legszebb lányai állottak. Mindenütt illedelmes viselet 's lelkesült örömrivaj a' kir. kocsi közelgésekor. Néha néha valamelly ágaskodó ló egy vagy más nőt sikoltásra fakasztott, némelly hölgyek ijedtség vagy hőség miatt elájultak, vagy rendőrök által elcsipett zsebelő tolongást okozott, de azért a' rend átalában nem zavartatott-meg. 9 óra után az özvegy királyné, testőröktől körülvéve, Charing Croszon kocsizott keresztül, 's nyájasan üdvözölteték. Legvonzóbb 's bámulatosb tekintete volt Westminster-apátság környékének. Az embersokaság házakon 's házakban, az utczákon tolongó gyalogok, harangzugások, ablakokon 's házcsúcsokon lengő zászlók és lobogók, mindez eleven festői látvánnyá egyesült. 10 óra felé egészen kiderült az ég, 's valamennyi fül és szem a' tájon függött, honnan a' vonulat jövendő vala. Végre megjelentek a' lovas őrök, utánok a' diplomaták, kik közt különösen Soult marsalt üdvözölve fogadá a' nép. Ő Felsége 12ed fél órakor ért az apátsághoz. (Azt kell vala gondolni, mintha magok az ablakok is beszélnének, annyi ifju' 's öreg' szeme lövellé azokból kiváncsi pillantásit az ő arczára; ugy tetszék, mintha az ékes képekkel festett falak is ezt kiáltanák: „Jézus tartson-meg téged! Üdvezlett királyné asszony!") A' pairek 's pairnék rég elfoglalák helyöket az apátságban. Nemours hg. kisérők nélkül jelentmeg, 's az idegen követek' karzatára ült. A' pairek 's pairnék, amazok a' thrón' balján ezek jobbján ülve, mind bársony köntösben valának, koronákat tartva kezökben. Az oltár

megetti karzatáról az alsóházi tagoknak legjobb kilátás volt az egyházra. Legelől a' szónok' statusszéke állott. Ő Felsége ágyudörgések között az egyház' pitvarába megérkezvén, innen az öltöző szobába ment, 's ott egy óranegyedig mulatott. 12 óra előtt tíz perczel az egyházba lépvén, összesereglett sok ezer hű alattvalóji egyszerre fölállottak, 's fejedelemnéjöket olly módon üdvözlék, melly „a' valaha kir. pálczát viselt legnagyobb hatalmasság keblét is legmélyebben illette volna meg.“ A' királyné arcza mély megindulást fejeze-ki; egyszersmind igen egészségesnek 's önmagán uralkodónak látszék. Orgona-zene között halkal 's méltósággal lépdelt a' megismerés' székéhez. Azonnal elkezdődött az ünnepély a' Norfolk hg. által kiadott programma' rendelete szerint. Az ünnepély legnagyobb méltóság bélyegét viselte, de legelfogóbb pillanat volt az, midőn az ország primasa a' királyné ifju homlokára tette a' koronát. Eddig a' hely' szentsége visszatartóztatá a' hűség érzeteit, de most harsogó kiáltásban törtek-ki minden oldalról, 's az ágyuk dörögve, a' hangászkar harsogva vegyültek közé. E' pillanatban ragyogó napsugár lövelt keresztül a' magas ablakokon a' pairek csillogó koronáckájikra és Anglia kir. koronájára. Nem elégelve-meg: „sokáig éljen a' királyné-t!“ kiáltozni, 's kalapokat kendőket lebegtetni, az egyházban és kívül összesereglett temérdek sokaság még tetszéstapsokra is fakadt, mint valamelly színházban. A' londoni püspök egyházi beszédéről magasztalva szólnak a' hírlapok. A' pairek hódolása fél óraig tartott. Wellington hg. és Melbourne l. a' thrón felé közeledtökkor tetszés jeleivel köszöntettek. Az elaggott Rolle lordot nem engedte a' királyné letérdelni, hanem fölállva nyujtá neki kezét csókolásra. E' közben nagy mulatságul szolgált a' koronázási emlékpénzek' szórása; pairek, pairnék, tisztek, birák 's aldermenek kapkodtak utána 's egy alderman úgy hasra esett, hogy öltönye egészen nyakába borult.

Francziaország.

Jun. 22kén és 23kán a' pairkamara folyvást a' kamatleszállítás fölött tanácskozott. D' Alton Shee a' kérdés politikai oldalát fogta-föl. A' biztossági jelentés, úgy mond, több okokkal igyekszik a' tárgy' korszerűtlenségét támogatni; a' szónok azonban csak egy okot lát t. i. azt, hogy e' szabály' végrehajtására erős és a' tárgyat melegen pártoló kormány kellene, melly azonban nincsen. A' biztosság által fölhozott ok, hogy az inditvány nem a' kormánytól jöve, csak azt bizonyítja, hogy olly kormánynak, mellynek daczára illy javaslat a' követkamarában elfogadtatott, 's melly a' 7ik czikkelyben levő bizodalmatlansági szavazatot nem gátolhatá, nem kellene már léteznie. E' szokatlan beszéd a' kamarában némi ingerültséget ébresztett, 's többen kivánák a' beszéd félbeszakasztását. Junius' 25kén Bastard gr. Castellan marquis' a' toulousei parlament' néhai főügyvéde', az 1825ki kamara' szabadelmü követe' és 1829 óta francziaországi pair' emlékére gyászbeszédet olvasott. Ezután a' kamatleszálitás iránti javaslat' egyes czikkelyei kerültek tanácskozás alá, melyek 124 szózattal 34 ellen mind félrevettettek.

Toreno gr. jun. 29kén Párisba érkezett. — Meurice-hotel Parisban, úgy szinte az angol követség palotája is jun. 28kán estve ki volt világítva. — A' pairszék jun. 28kai ülésében, miután Laplagne Barris úr felolvasá a' nyomozó biztosság tudósitását Laity ügyéről, birói illetőségét 133 szóval 19 ellen megállapította. A' vád is 148 szóval 5 ellen kimondatott. — A' National írja, miként az a' hír, hogy Napoleon Lajos hirtelen elhagyván lakását, Uj-Breisach' környékén a' Rajnán át Francziaországba ment — az egész rendőrséget nagy mozgásba hozta. Úgy hiszik, hogy a' hg. Párisban van, 's várja a' napot, mellyen az egybegyűlt pairszék előtt Laity' röpkeiratáért a' felelőséget magára vállalhassa.

Németország.

A' hannoverai RRk. második kamarája, mint közelebbi számunkban említettük, mielőtt az új alkotványterv felett szavazott volna, Conradi javaslatát vevé tanácskozás alá, 's miután ezt elfogadta, jun. 26kán megtörtént a' szavazás az új alkotvány felett is, melly 35 szózattal 22 ellen egészen félrevettetett; 's ennek következtében a' király más nap későbbre halasztá az országgyülést.

München' kir. érczöntő műhelyében, jun'. 30kán öntetett meg Schillernek Thorwaldsen által készített képszobra Stuttgart' számára a' würtenbergi követ és mintegy 100 néző' jelenlétében.

Portugallia.

Londoni lapok Lissabonból, a' jámbor és igen értelmes városból, ismét lázadás' hírét hozzák, mellyről a' M. Heraldban egy lissaboni jun. 18kai levél lényegesen így ír: Úrnapi járadalom' alkalmával,— mellyen itt is temérdek néptömeg szokott megjelenni 's ritkán oszlik el kicsapongás nélkül, miért is e' nap, kivált illy kétes időkben, mindig aggodalommal váratik,—a' kormány, szokott katonai tisztelkedésekre a' nemzeti őrségnek hat legbűbbnek vélt zászlóalját rendelte-ki azon ürügy alatt, mivel ezek a' székes egyházhoz legközelebb laknak; de az ürügy azonnal fölizgatá a' tulzókat, 's az ünnepélytől kizárt zászlóaljak a' meghivot-

takat engedetlenségre szólíták föl a' rendelet iránt, mellyek össze is szólalkoztak pajtásaikkal, igérvén, hogy addig el nem mennek, mig valamennyi zászlóalj meg hiva nem leend. Ebből a' következett, hogy a' kirendelt nemzeti őrségnek harmad része is alig jelent meg. Az ünnep' előestvéjén egy eset a' kormánynak intésül szolgálhatott volna. A' vértanuk' templomából indult járadalom hangászkara ugyanis az új éneket zengvén, az összecsődült néptömeg ordítva követelé az 1820-ki éneket, 's a' hangászkar az utczakővel kisért parancsot azonnal teljesité. A' népszerü (mint mondják Don Pedro által készített) ének harsány „éljennel" fogadtatott, melly az 1820ki tiszta és változatlan constitutioért ismételtetett. Úrnapján a' menyezet' legelső jobb pálczáját a' király vitte, a' többi hetet más főrangu személyek, közöttök Silva Carvalho úr is egyet, a' szentséget pedig ennek testvére. E' két testvér látására zajos mormogás futott végéig a' tömegen. Az ünnepély azonban nem háborgattatott, 's csak végével kezdődött a' zavar. Midőn a' király hintájába ült, a' templom előtt összecsődült, többnyire formaruhás nemzeti őrökből álló sokaság az 1820-ki nemzeti éneket harsogá, 's a' a' királyt mindenféle szitkokkal illeté. Bomfim thasonlag fogadta. Silva Carvalhónak templomból kiléptekor pedig annyira felbőszült, hogy a' minister kénytelen volt hirtelen visszavonulni 's csak Costa Cabral fő rendőr-igazgató által menekedett-meg, kinek kocsija szerencsére a' templom más ajtaja előtt állott. A' sokaság kövekkel űzte a' futókat, 's egy vakmerő, a' kocsit utólérvén, késsel igyekezett Carvalho úrra rohanni, de Costa Cabral őt pisztolylövéssel rezzentette-vissza, melly egyébiránt a' gonosztevő helyett egy szegény asszonyt sebesitett meg. Vágtatva haladtak a' futók, 's egy őrházból, töltött fegyverrel segitségökre jött kilencz polgári őr' oltalma alatt egy házba venultak, mellyet a' sokaság szitkozódva kezde ostromlani, 's az ajtók' betörésével fenyegetőzött, ha a' futókat ki nem adják, E' közben Sa da Bandeira is oda érkezett, a' zajt lecsilapitandó, de egy ifjonczтól szuronnyal fogadtatott, 's csak mellén függő ezüst csillaga menté meg a' haláltól. A' minister szerencsésen elillant, 's nem sokára egy könnyű gyalog zá zló l'yal térvén vissza, az egész csoportot szétverte 's Cabral és Carvalho urakat sz. Gyö gy várába vezette, honnan ők késő éjjel kisértettek lakásaikba. Ezóta sokan elfogattak.

— A' Times' lissaboni levelezője szerint, a' Diario do Governoban jun. 16kán rendelet jelent meg, melly a' lázadásban leginkább részesült hat nemzetőri zászlóaljat eloszlatja. Fegyveröket azonban még nem rakták le a' nemzeti őrök, mert, mint mondják, még szükségök van rájok, hogy a' királynét és az alkotványt védhessék. Quadros pattantyus őrnagy, Christini nemzet-őri hadnagy, França és Montas urak elfogatni rendeltettek, de Quadrost kivévén mind megszöktek. Telegrafi sürgönyök által katonaság hivatott a' fővárosba, hol erős őrcsapatok járnak az utczákon, 's a' csend helyreállitatott.

Spanyolország.

A' jun. 28kai Moniteur, következő telegrafi tudósitást közli Bayonneból, jun. 26káról: 22kén Espartero tökéletesen megverte Guerguét, négy ágyut zsákmányúl nyervén; 's ugyanazon nap Penyacerradát is, miután e' város öt napig ostromoltatott volna tőle, győzelmesen elfoglalta.

Esparterónak e' győzedelméről jun. 26kán költ bayonnei levelek még e' részleteket irják: Espartero 18 zászlóalljal, 500 lovassal és 20 ágyuval harczolt Guergue' 6 zászlóaljból és egy lovas századból álló serege ellen, melly a' várőrség' erősitésére érkezett volt Penyacerradához. Dühösb harczot ennél alig lehet képzelni. A' carlosiaknak egy granátos százada csak nem egészen semmivé lett. Az árkok telvék holtakkal mind két részről. Espartero jun. 19kén Vaisarra erőséget megrohanással elfoglalván, még az nap a' várast is megtámadta, mellynek 350—400 főből álló őrizete jun. 21kén feladta magát. A' városban 6—7 ágyu találtatott. Jun. 22kén Vitoria felől élénk lődözés hallatott; Espartero, Penyacerradától visszatértekor, hihetőleg azon 7 carlosi zászlóaljra bukkant, mellyek a' Vitoria körüli dombokat szálták meg, Marotto új carlosi fővezér' átalános ostromzári tervét végrehajtandók, 's Espartero éppen azért foglalta el Penyacerradát és azért ment Vitoriába, hogy e' tervet megsemmitse. A' királyné' sergei ugyanez időben t. i. jun. 17kétől 21kéig Bilbao' és Santander' vidékén is egyszerre támadák meg a' carlosiakat. Amott a' christinók győztek, 's egy szemtanu jun. 20kán 150 sebesültet látott Durangóba vitetni. A' santanderi csatáról csak annyi tudatik, hogy Castor harczolva vonúlt vissza Balmasedáig. A' carlosiak montreali vesztesége 500ra tétetik.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Figyelmeztetés
a'
Hazai 's Külföldi Tudósítások
iránt.

Bizodalmas kéréssel figyelmeztetjük t. cz. olvasóink 's pártfogóinkat: méltóztassanak hirlapjaink' járatása eránti rendeleteiket, akár a' cs. k. postahivataloknál akár a' tulajdonos kiadónénál (Zöldkert-utcza 498ki szám alatti házban) mielőbb megtenni; mert felesleg példányok' nyomatása tetemes költséggel járván, az előfizetést későre halasztóknak majd csak a' megrendelés napjától fogunk szolgálhatni lapjainkal. ***A' Hazai 's Külföldi Tudósítások', Hasznos Mulatságok' és Hirdetések'*** félévi ára Pesten és Budán boriték nélkül, házhoz küldve 8; boritékban 9; postán pedig 10 v. ft. Velin példány 4 ftal drágabb. *A' Nemzeti ujság' hivatala.*

(2) Ház eladás. Özvegy *Harst Magdolna* asszonynak, t. ns Pest megyében helyezett *Vecsés* helységében fekvő háza; melly 3 szobából, 1 konyhából, 1 éléskamarából, 1 istállóból, kocsiszinből és egy nagy veteményes kertből áll, saját kivánságára folyó hó' 28kán árverés utján eladatik. — A' feltételek iránt bővebben az árverés előtt is értekezhetni ott helyben a' helység jegyzőjével, ki egyszersmint a' vevővel azonnali egyességre léphet. (3)

(3) Birka eladás. Ezer darabból álló, közép finom gyapjuju, minden koru és nemü birka nyáj, Kőrös Ladány és D. Ványa közt fekvő Kéthalmi pusztán Augustus 1jén árverés utján többet igérőknek, készpénz fizetés mellett eladandó; az irt időre tehát minden venni szándékozók, ezennel meghivatnak. (3)

Legfeensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimü főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-ház, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

Második Félév.

)(

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyo nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sorsjegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kivált nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

(2) Árverés változtatása

Nemes szabad királyi Szeged városában lévő serháznak, és serfőzési jognak kibérlésére nézve, e' mai alúlirott napra rendelt határ időn a' szükséges árverés némelly közbe jött környülmények miatt meg nem történhetvén, annak, ugy szinte a' húsvágási jognak és székeknek kibérlésök határ idejeül e' folyó hó 31dik napja; mint vég határtüzetetvén ki, a' válalkozók aziránt felszóllitatnak, hogy az érintett határ időn javaikat igazoló oklevelekkel és szükséges bánatpénzekkel ellátva a' polgármesteri hivatalba reggeli 9 órakor megjelenni siessenek, a' szerződési feltételek minden időben előre is a' polgármesteri és számvevői hivatalokban megérthetők. Költ Szegeden 1838dik évi szent Jakab hó 2kán tartott Tanács ülésből. Sz. k. Szeged városa Tanácsa által. (3)

Budai lotteria: jul. 7én: 60. 71. 31. 62. 22.

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		buza		kétsz.		rozs		árpa		zab		kuk.		köles.	
Junius 16kán	Pécs	65	60	52	50	46	40	30	—	26	—	44	—	—	—
21én	Unghvár	100	97	90	86	64	60	52	49	33	30	64	60	—	—
23án	Pécs	70	65	55	50	46	43	32	—	26	—	44	—	—	—
26án	Debreezen	65	60	45	35	—	30	24	20	—	24	45	40	55	—
28án	Unghvár	100	96	88	85	60	57	50	46	32	29	62	58	—	—
28án	Mosony	104	72	60	52	60	54	50	34	30	26	55	47	—	—
28án	Temesvár	63	50	40	—	30	—	—	—	25	—	25	—	—	—
29én	Arad	65	—	35	—	30	—	30	—	30	—	38	—	—	—
29én	Uj-Becse	70	60	53	50	—	—	25	—	25	—	27	25	30	25
29én	N. Becskerek	60	55	40	35	—	—	20	—	22	20	35	—	30	—
30án	Baja	60	47	40	34	34	—	24	—	22	—	37	—	34	—
30án	Pécs	70	65	55	50	47	45	30	—	26	—	44	—	—	—
30án	Komárom	80	76	69	55	48	44	40	36	—	28	49	47	—	—
30án	Körmöcz	—	—	—	—	74	68	63	60	42	40	—	—	—	—
10én	Pesten	84	70	58	56	48	43	36	30	31	28	49	40	—	—

Pénzfolyamat: Bécs, jul. 7én: 5 pctes stat. kötelez. 107¼; 4 pctes stat. kötelez. 101⅛; 3 pctes stat. kötelez. 82; 1831ki stat. kölcs. 635; 2½ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény 1448½.

Dunavizállas: jul. 1jén: 11′ 6″ 9‴; 2án: 11′ 9″ 6‴ 3án: 11′ 10″ 0‴; 4én: 11′ 10″ 3‴ 5én: 11′ 9″ 9‴; 6án: 11′ 6″ 6‴: 7én: 11′ 0″ 3‴; 8án: 10′ 5″ 3‴; 9én: 9′ 11″ 9‴; 10kén: 9′ 6″ 9‴; 11én: 9′ 0″ 6‴.

Pest. Szombat Julius 14kén.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 4dik szám.

Magyarország (kinevezések, előléptetések; Tagen János püspök †.; Bács megyei közgyülés; utasítás a' vakok' nevelésében; eperjesi iskola-vizsgálat; adakozások a' vízkárvallottak' számára; m. t. társasági jelentés, tudománytár; tudományos gyüjtemény; szabadíték honi találmányra; bécs-győri vasut; Skarbek gr. nemes czélu alapítványa; magyar püspök-megyék adakozása amerikai terítők' számára 'stb.) Nagybritannia (hövebb tudósítások a' koronázási ünnepélyről 'stb.) Francziaország (pairkamarai ülés; D. Francisco de Paula infant Parisba készül) Németország. Poroszország. Hollan ia. Svéczia. Dánia. Schweiz. Spanyolország. Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Szentgyörgyi Imre erdélyi kormányszéki tanácsost, a' főmélt. 'erd. kir. udv. Cancellariához valóságos, — Galanthai gróf Eszterházy László udv. titoknokot pedig számfeletti udv. tanácsossá nevezni; — továbbá az erdélyi kir. kormányszéknél megürült három valóságos titoknoki hivatalra iszlói Iszlai Lászlót, az erd. kir. Itélő-Tábla' számfeletti biráját, nemkülönben Léczfalvai Szacsvai Zsigmond és Madéfalvai Istvánfi Pál kebelbeli fogalmazókat alkalmazni; — az erdélyi tartományi pénztárnál Sachsenheimi Soterius Mihály' halála által ürességbe jött főpénztárnoki hivatalra Székely-Udvarhelyi Daróczi Mátyást, eddigelé ugyanazon pénztár' ellenőrjét, előlépetni kegyelmesen méltóztatott. — Ő cs. 's ap. kir. Felsége a' kir. bányatanácsnoki 's az alsó-magyarországi kerületi bányabirói megürült hivatallal Sztraka János felsőbieberstollni első bányaigazgatót; — továbbá az alsó-magyarországi kerületi bányásztörvényszéknél Polonyi József' előlépetése által megürült táblabirósággal Handsok Károlyt, a' körmöczi h. bányásztörvényszék' tollvivőjét 's az ottani erdőhivatal' táblabiráját, méltóztatott kegyelmesen felruházni. Legfelsőbb határozat' következtében a' dunántuli Kerületi-Táblánál megürült táblabiróságot Hegedüs Antal eddigi jegyző nyeré-el. H-k.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége tésai Foglár Imre táblabirót cs. k. kamarássá nevezni kegyelmesen méltóztatott. W. Z.

Nádor ő cs. k. főhgsége Bécsből f. hó' 12én érkezett-vissza Nádor gőzösön, ott István főhg, partra száltakor pedig Pest városának új hatósága által, Eicholtz János polgármester vezérlete alatt, 's az oda sereglett sokaság által legszívesb öröm' és szeretet' jeleivel fogadtván.

Méltóságos, és főtiszt. Tágen János úr, Driveszti választott püspök, nagyváradi székes egyház' prépostja, 61dik évében, e' folyó julius 7én délutáni 2 órakor az örök létre át költözött. A' nagyváradi káptalan felejthetlen tagját, 's a' magyar egyház különös ékét vesztette-el az elhunyt méltóságban, kinek szilárd charactere, rendületlen igazságszeretete a' példás élettel, 's terjedelmes tudománnyal párosulva méltán olly nevet szerzett a' haza előtt, mellyet a' méltánylani tudó utókor mindenkor tiszteletben tartani fog.

Tekintetes Bács vármegye RRei m. almási Rudics József főispáni helytartó úr elnöksége alatt jun. 18kán tartott közgyülésök alkalmával, a' tisztelt főispáni helytartó úr' jeles és fontos megnyitó beszédében kifejezett 's egyező lélekkel elfogadott ohajtása- 's inditványára, fels. Királyunknak a' Duna' gyászos emlékezetü áradásakori igazán atyai hatását, sietve küldött kegyelmes adakozásit 's legbölcsebb rendelményeit, hódoló felirásban érzékeny köszönettel meghálálni, — fens. Nádorunk hatalmas és bölcs intézkedései-, gondos fáradozásai- és segélynyujtásiért hálaérzetöket felirásban kijelenteni, — István főhget, ki a' veszélykor szabadító angyalkint hozá Pestre bölcs attyának rendeleteit, lelkes bátorsággal osztá-ki azokat, a' mentő emberbarátokba erőt önte, a' csüggedezőknek reményt nyujta, külön üdvözleni, — végre Metternich hgnek jótékonykodását és Pálffy Fidél gr. főcancellar ő exceájának szerencsés segélygyüjtési munkálatát, buzgón megköszönni, elhatározták. Érzékenyítő szavakkal szólítá-fel főispáni helyettes úr a' RRket Pest megyei szomszédaik 's bárataik fölsegélésére, maga a' segélygyüjtési lapot 1000 v. ftal kezdvén meg, 's egy óranegyed alatt 2000 ftnál több iratott alá, melly summa a' szolgabirák által eddig gyütött mennyiséggel szaporitatván, ezek ismét utasítattak, hogy az uradalmakat, papságot 's emberbarátokat segedelmezésre lelkesen buzdítsák; de mivel némelly Bács megyei adózokat is mintegy 10 ezer ftig károsított-meg a' vízáradás, a' begyülendő summa egy része e' szerencsétlenek közt fog kiosztatni. Továbbá a' tisztujításnak illedelmesen tarthatására czélszerü szabályok kidolgozásával megbizott küldötségnek véleménye, miként ittas, szavazástól kizárassék, zászlóhordozások, utczai muzsikák megtiltassanak, elfogadtatott. Ezután a' selyem tenyésztő intézet rendezéséről benyújtott választottsági jelentés került-elő. Mult évben az apáthini 's palankai intézetek által beváltott galétákért 57,000 p. ft. jött a' bácsiak', többnyire adózók' kezébe. Egy más

kereskedési érdekü tárgy is forgott-fen, t. i. a' bajai ugynevezett sugó Dunának a' nagy Dunával csatorna általi összekapcsolása, melly a' nm. Helytartóság k. intézvényénél fogva Pest és Bács megyékből nevezendő küldöttség' elintézésére bizatott. A' marhahús' ára 10 v. krra szállítatott H-k.

Minthogy valamennyi hazánkban létező vakot a' vakok intézetébe, annak legnagyobb terjedtsége mellett is, befogadni nem lehet, szükség az illy gyermekek' szülőit a' felől értesíteni, miként kell illy szerencsétlenekkel már kora ifjuságukban bánni, hogy belőlök haszonvehető, erkölcsileg jó 's elégedett emberek válhassanak. Ennek eszközlésére készített Dolezalek Antal, a' pesti vakok-intézetének igazgatója, egy munkát illy czím alatt: „Utasítás, miként kell a' vakgyermekeket még kiskorukban czélszerűen nevelni.“ Ezen, minden hazánkban divatozó nyelvekre (magyarra Jakab István t. t. l. t. által) lefordított munkát a' n. mélt. m. k. Helytartótanács saját kölcségén fogja nyomatni 's honunk' minden lelkészinek és tanítójinak ingyen kiosztani.

Eperjes, jul. 4dikén. Mult hó 23—29ig tartattak itt az evang. kerületi collegiumban a' szokott évi iskolai közvizsgálatok. 'S épen ez alkalommal ünnepélyes és lelkesitő vala mind az intézet inspectorai-, mind tanitói-, mind pedig a' tanuló ifjúságnak meglepetniök szirmai Szirmay Ádám úr', septemvir', cs. kamrás 's az evang. iskolák' gen. inspectora' örvendetes megjelenése által körünkben a' végett, hogy magas hivatala 's a' nemzeti, különösen az evang. közjó iránti buzgóságánál fogva iskoláink alkotmányát, szellemét, a' tanitás 's tanulás' módját, mint szemtanu megismérvén, azt valódilag megitélhesse. 's intézkedésit, mint kormányzó, majd a' szerint tehesse. E' czélból évenkint más más iskolát szándékozván meglátogatni, az idén az eperjesit tűzte ki czélul. Jelen vala pedig minden tudománybuli vizsgálatnál elejétől végig mindennap délelőtt 4—5, délután szintannyi óráig. Szives részvéte 's humanitása által valamint buzditó volt a' vizsgálati munka, úgy megjutalmaztató 's nagyobbakra serkentő, örömének 's tökéletes megelégülésének nyilvános kijelentése, még pedig nemcsak szóval és szivvel, hanem azon emlékezetes 's hálánkra méltó tettel is, hogy collegiumunk tőkepénze' öregbitésére tetemes mennyiséget nemeslelküleg ajándékozott, 's az intézetet ezután is atyailag gyámolni igérte.

Esztergom. Ő cs. kir. felsége legkegyelmesb királynénk azon határtalan jóságától indíttatva, mellyel a' rendkivüli áradás által fölötte megkárosult honbeli dunamelléki lakosokat minden módon felsegíteni buzgólkodik, méltóztatott az Esztergom-megyében, 's azonnevű kir. városban létező olly szerencsétlenek számára, kik az emlitett Duna árja által özvegységre vagy árvaságra jutottak, különösen 1790 pgő fr. kegyelmesen küldeni, melly mennyiség az illy özvegyek és árvák közt az akkor itt fáradhatlanul munkálkodott kir. biztos, Uzovics János helytartósági tanácsnok 's Esztergom megyében főispán-helytartó által személyesen felosztatván, ez iránt a' legérzékenyebb hálával hódoló köszönetüket nyilványítani legszentebb kötelességök a' megvigasztalt árváknak és özvegyeknek. A' julius 3dikán tartott megyei közgyülésben a' marhahus ára fontjánál egy krajczárral lejebb 's igy 13rul 12 krajczárra csökkentetett. Az esztergomi közönségnek nagyban vonó figyelmét magára Argauer Máté alesperes és Esztergom sz. k. városi plébánus szorgalma, ki is az ipar és szorgalomnak előrugtatására mintegy harminczezer selyembogarat nevelt. A' fáradhatlan buzgalmú férfiúnak e' terhes vállolata annál fogva is igen becsülendő, minthogy tenyésztményének tiszta jövedelmét egy nyitandó kisded-ovó intézet' javára szánta, millyet már mult évben is próba gyanánt tetemes áldozatokkal, és ön intézkedése és fölügyelése alatt kezdett volt meg 's jövendőben (az idén a' viz nyomai ezt is gátolják) ismét folytatni kivánja. Esztergomban méltán ohajtatik illy intézet, mert a' nagy terjedékű szőlőhegyek és földek naponkint számtalan családot vonzanak ki munkára, 's igy a' magukra hagyatott gyermekek részint erkölcsileg, részint értelmileg elkorcsosulnak, néha koldusakká fajulnak, sőt az egész közönségre nézve néha veszélyes elhagyatottságuk orzás és gyujtogatás tekintetéből is, mint már 1818ban illyes gyermekektől hamvaztatott el Esztergom nagyobb része. Esztergom' megyében az idei termés középszerüséggel kecsegtet. J-r.

Nádor ő cs. kir. főhgsége atyáskodó felszólításának következtében víz által megkárosult hontársaink' számára a' budai kir. kam. főfizető hivatalhoz ujabban következő adakozások folytakbe: Az ó becsei kir. igazgató hivatal által a' tiszai koronai kerületben gyűtött 98 ft. 32 kr. ugyanazon hivatáltól 134 ft. 8 kr. a' sz. tamási községtől 16 ft. Bélik Jó'sef szepesi megyés püspök a' megyéjebeli papságtól 36 ft. 48 kr. Makó mező-várostól 6 ft. a' zenggi káptalantól 140 ft. 3 kr. ns Győr megye' pusztai és sokoraljai járásiból 350 ft. a' pécsi püspöki megyéből 214 ft. 2 kr. Philippova, Kernyája és Csonopla bácsi kir. helységekből 87 ft. 30¼ kr. Bezdánból 4 ft. 14 kr. Bogojavából 1 ft. 35¾ kr. Rácz-Militits-

ból 20 ft. 46 kr. Kazankovából 13 ft. 49½ kr.; Sz. Iványból 22 ft. 7¾ kr. Palánka uradalom tisztségétől és 13 falujából 204 ft. a' zombori igazgató-tisztségtől 52 ft. 58 kr. a' soborsini kir. sóhivatal' személységétől 21 ft. 10 kr. a' kemenesaljai casinótól 50 ft. a' nagyváradi püspöki megye' papságától 329 ft. 23 kr. ns Arad megyéből 350 ft. 22 kr. a' busvaházi sószállítási hivataltól 15 ft. 25 kr. a' hajdu-városokból Pély Gábor másod kapitány által 681 ft. 8 kr. ns Szerem megyéből 248 ft. 46 kr. N. Várad' városi hatóságától 196 ft. 30 kr. Bakabánya sz. kir. várostól 28 ft. Berndt Jó'sef só- és harminczad-ügyelőtől 5 ft. a' munkácsi görög kath. megyéből 500 ft. a' körmendi sóhivatal' személyeitől 12 ft. Simtsó János sz. mihályi kasznár és Sturm ottani ispántól 6 ft. a' n. kikindai kamarai biztosság és kerületi hatóságtól 30 ft. 36 kr. Öszvesen 5252 ft. 6 kr. p. p.

A' báni varasd-károlyvárasi fő hadi kormány, az alatta levő seregcsapatoktól 's határszéli hatóságoktól 2400 p. ft. gyüjtött 's küldött a' nm. m. k. Helytartósághoz a' Duna áradásakor megkárosult budapestiek' fölsegélésére.

Magyar tudós társaság. — Elkészült, 's eddig a' két haza' minden hiteles könyvárosaihoz szét is küldetett: A' m. t. társaság' évkönyvei 1834—1836. Harmadik kötet. Berzsenyi' aczélmetszetű képével két rézmetszettel 's hét kőrajzzal. Budán, a' m. kir. egyetem' betűivel, 1838. n. 4rétben. Összesen 666 lap. — Az első osztály' tartalma (236 l.) 1. a' társaság' történetei 1834. novembertől 1836. septemberig Döbrentei és Schedel titoknokoktól. 2. Beszédek: két közülési beszéde az elnök gróf Teleki Józsefnek; Horváth Endre' emlékbeszéde Simai felett, gr. Dessewffy Józsefé báró Berzeviczy Vincze, — Guzmicsé Horváth János, — Schedelé ismét Simai, — és Kölcseyé Berzsenyi Dániel felett. 3. Életrajzok a' társaság' elhunyt tagjairól. A' társaság' személyes állapotja 1836, 's gyüjteményei szaporodása 1835' elejétől 1836. august. végeig. — Második osztály (238 l.) 1. A' nyelvtudományi osztály' értekezései: Hellen magyar dramaturgia: Guzmics; a' nyelv 's annak a' lélekhez való viszonyai: Balogh Pál; a' prosa, 's kifejlése' föltételei: Fábián Gábor. 2. Philosophiai osztály: a' szükség, mint az éldelés' egyik fő rugója: Kállay; nőjogtan: Nyíry. 3. Történetirási osztály: a' magyarok' eredeti lakföldéről: b. Hammer-Purgstall J.; Zsigmond cs. és király' élete, egy vaticanumi codex után: Podhradczky; a' m. királyok' fölavatási esküjök 's oklevelök' nyomai az Árpádok alatt: Czech János. — Harmadik osztály (184 l.) 1. Mathematicai osztály: a' folyó vizek' belsőinek tudákos ismertetése: Nyíry; legkisebb négyzetek' elve: Bitnicz. 2. Törvénytudományi osztály: Melly esetekben van helye a' kis koruságban tett káros szerződések' visszahuzásának? Stettner György; az ügyészekről: Sztrokay; az esküttársakról: Szlemenics; A' kir. consensus szükségessége' viszontagságai: Szlemenics; a' szerzett törvények' eredeti kútfejéről: Szász Károly. 3. természettudományi osztály: újabb közlések a' Balkány' vidékén tett természettudományi utazásról: Frivaldszky Imre. — Szinezett képű, vászon borítéku kemény táblába kötött velin példányok' ára 8 ft. cp.; szinezetlen, posta papiros példányoké 6 ft. cp. (Bécsben Beck, Gerold, Schaumburg, Mösle és Mayernél, az academia' minden egyéb czikkelyeivel együtt.) Dr, Schedel Ferencz, m. k. titoknok.

A' m. tud. társaság, május' 21 és 28ik, 's junius 11., 18., és 25dikén tartott ülésében I. A' kettős betük' egyszerítése' 's könyvtára' ügyével foglalkodott. II. Egy psychologiai, egy nevelés- 's egy régiségtudományi értekezésnek birálók rendeltettek. III. Podhradczky József l. tagtól a' II. Rákóczy Ferencz' főbenjáró perét illető irományok' gyüjteménye, Bajza József r. t. — 's Waltherr László l. t. kalendáriomi magyar régiségei Luczenbacher János r. t. ajánlatára a' Tudománytárba felvétettek; egy neveléstudományi dolgozat pedig, valamint IV. egy külön kiadás végett beküldött classica-literaturai kézirat a' nyomtatástól elmozdíttatott. V. Nagy Károly r. t. 1839re szóló astronomiai napkönyve a' jövő évi társasági névkönyvben kiadatni határoztatott. VI. A' társaság' könyvtára következő ajándékokkal növekedett az illető szerzők' ajándékából: a) Gazdasági Tudósitások', 1838ki folyamat' első füzete, szerkeszti Kacskovics Lajos, Pest, 1838. b) Kuthen, Kún király, szomorujáték 5 felv. szerzője Horváth Cyrill. Szeged, 1838. c) Játékszini terv, szinjáték 5 felv. irta Karacs Teréz. Pest, 1838. d) Szliács, irta Czilchert Robert. Pest, 1838. e) Utmutatás az orvosi gyakorlásra. Készítette Gebhardt Ferencz. Pest, 1826. f) A' különös orvosi nyavalya- és gyógyítástudomány' alapvonatjai. Készítette Gebhardt Ferencz. 2. köt. Pest, 1828. és 1838. g) Malvina, regények' könyve. Első kötet, kiadá Kazinczy Gábor. Pest, 1838. h) Hillel, von A. Chorin, Ofen, 1837. i) A' bölcselkedő magyar polgár. Irta Czente István, Kassán, 1838. k) Magyar-német nyelvtudomány, irója Németh Pál, Kassán. 1836. l) Szívhangok. Tóth Lőrincztől. Budán, 1838. m) Szaniszló Ferencz' árvízi beszéde latin és magyar nyelven. Pesten, 1838. Továbbá Peregriny Elektől. n) Einige Worte über den Nutzen und die Nothwendigkeit des Turnens. Basel, 1835. 's Pongrácz Lajostól: o) Fried. v. Hagedorns sämmtliche poetische Werke. Wien, 1775. p) Xenocrat, ein Gedicht in 7 Büchern, 1787. q) Napoleon en Egypte, par Barthelemy et Méry. Stuttgart, 1830. r) Magyar gyász. Pest, 1792. s) De populatione, disseruit Joannes Fejes. Pest, 1812. t) Historia literarum, bonarumque artium in Hungaria. u) Trója' veszedelme, mellyet versekbe foglalt Dugonics András. Pozsony, 1774. v) Magazin für Geschichte, Statistik und Staatsrecht der österreichischen Monarchie. Erster Band. Göttingen, 1806.

*

VII. A' kézirattárt Tahy Gáspár táblabiró négy magyar eredeti levéllel nevelte 1580. 1603. 1611. 1641. 1688 és 1693. évekből.

A' Tudományos Gyüjtemény f. évi 3ik kötete után csakhamar megjelent a' 4-ik kötet is 's tartalmát itt közöljük:

I. Értekezések. 1) Sasku Károly. A' való, jó és szép alaptudománya. 2) P—y. A' viadalról. 3) Edvi Illés Pál. A' magyar nyugpénz-intézetnek alapelvei. 4) Szerünnyei. A' Persepolisi ékírás. 5) Csendy Kálmán. Miként áll nemzeti nyelvben a' nemzetiség. II. Litteratura. A) Hazai Litteratura. Könyvismertetés. A' kis Geometra, a' Terjedtség-Tudomány' alap-elvei. Magyar gyermekek' kézikönyve, irta Nagy Károly. Második nyomtatás, XXVIII kőre metszett táblával. Bécs, 1838. Rohrmann Udvari könyvárosnál. B) Külföldi Litteratura. Könyvismertetés. A' szólamról és beszédről, illy czímü munka után: Handbuch der Physiologie des Menschen für Vorlesungen von Dr. Joh. Müller ord. Prof. der Anatomie und Physiologie an der kön. Friedrich Wilhelm-Universität etc. etc. zu Berlin etc. etc. Zweiten Bandes 1te Abtheilung — der Speciellen Physiologie Viertes Buch — Von den Bewegungen, von der Stimme und Sprache.

A' cs. kir. közönséges udv. kamara f. é. apr. 23kán Lipsz Fridrik és Umbach Keresztély pesti házfedőknek két évi kizáró szabaditékot adott azon találmányukra, miként 1.) kavicstól tiszta földből, szükséges eszközökkel, egészen új nemü, 14 hüvelyk hosszu, 8 hüvelyk széles és 8 vonal vastag cserépzsindelyek készitetnek, 's velök a' háztetők legösszeszorultabb szegletben is sajátszerü módon fedetnek-be, e' fölött két hosszabb oldalukon két egymásba vágó hajtékkal ellátvák, mellyek közül a' jobb oldalon eső hátul bezáró rovátékot képez, a' bal oldalon megfordítva levő pedig a' rá következő zsindelyt ismét a' rovátékba foglalja; 2.) e' födélnek főhaszna az, hogy az esső, hó' behatása, és a' zsindelyeknek szél 's vihar általi fölszaggatása elhárítatik; 3.) illy födélnél 11 hüvelyknyire kell a' léczeket szegezni, minthogy egy négyszeg öl befedésére csak 72 darab cserépzsindely szükséges, az eddigi fedés kivánta 156 darab helyett, mi által a' födél' könnyebbsége mellett a' léczekben, szögekben, zsindelyekben és munkabérben tetemes költség kiméltetik-meg. — Örvendetes az éber részvétet tapasztalni, melly az ausztriai földbirtokosoknál a' közhasznu vasut vállalatok iránt mutatkozik. Így azon brunni és enzensdorfi földbirtokosak, kiknek földeit a' bécs-győri vasutvonal keresztülvágándja, az ajánlott kárpótlásról önként lemondottak. A' bécs-pozsonyi vasuton élénkül fognak haladni a' munkálatok, miután a' vele megbizott főmérnök elérkezett, 's e' vonal építésé t a' badeni és bécs-újhelyivel egyszerre szándékoznak kezdeni és még ez évben elvégezni. — Pusztai Sándor h. ügyvédtől Pozsonyban latin versezet jelent-meg tiz negyedrétü lapon Victoria angol királyné' koronázási ünnepének tiszteletére, Wigand K. Fridrik által olly diszesen nyomatva, hogy ez nemcsak könyvnyomó intézetének, hanem hazánknak is diszére válik. — A' bécsi bankigazgatóság hivatalos tudósitása szerint, mult jun.' 30kán még 15,329,423 váltó ft. értékü váltó papirospénz marad forgásban. — Habdank-Skarbek Szaniszló gr. 3 városból 's 30 faluból álló jószágát és minden ingó vagyonát szegény- és árvaház' fölállitására szentelé Lembergben, hol 400 szegény és 600 árva nyerend menedéket, 's oktatást. — Magyarország' püspökmegyéji Északamerikába a' kath. hit terjesztésére 1830—1835 végéig, a' Szion szerint, következő mennyiségeket áldoztak p. p. az esztergami főmegye 5572 ft., kalocsai 5250 ft., egri 1460 ft., beszterczebányai 924 f., csanádi 54 ft., diakovári 349 ft., eperjesi 390 ft., erdélyi 522 ft., győri 944 ft., kassai 704 ft., munkácsi 7 ft., nyitrai 1917 ft., pécsi 1361 ft., rozsnyai 290 ft., szatmári 1713 ft., szepesi 1491 ft., ('s e' közt Viszoczky térítő hazánkfia számára 106 ft. 40 kr.) székes-fejérvári 768 ft., szombathelyi 1220 ft., váczi 1502 ft., n. váradi d. szert. rt. 2657 ft., veszprémi 1913 ft., zágrábi 631 ft., öszvesen a' föl nem jegyzett krokkal együtt: 31,164 ft. p. p.

Albrecht István sóvári kam. sómázsamester jun. 14kén meghalálozott.

Nagybritannia.

Londonból még a' jun. 30ki hírlapok is alig hoznak egyebet, mint a' koronázásnak 's vele járó ünnepélyeknek és mulatságoknak részletes leirásit; mi ezekből még csak az egyházban volt ünnepélyt 's magát a' koronázást emeljük-ki. Az egyház' színhelyére, vagy chorusára, melly az egyházban legkitünőbb hely, következő renddel történt a' fölmenet: a' westminsteri dekán és káptalanbeliek; czimerheroldok; udvari tisztviselők: a' lord titkos pecsétőr; lord titkos tanácsi elnök (a' lordok koronácskájit apródok vitték utánuk) Irland' lordkanczellára; az armaghi, yorki érsekek (a' papok mind diszköntösben, püspöksüvegöket kézben tartva); lord főkanczellár; canterburi érsek. A' királyi hgnők bibor bársony statusköntösben, fejökön arany abroncscsal, uszályuk 's koronájok egy egy lordtól vitetve: Cambridge,

Kent, Gloucester hgnők; Noxburghe hg. st. Edward (a' valló, utolsó angolszász király 1041—1066ig) pálczájával; Byron lord mint Ruthyn Grey báróné' helyettese az arany sarkantyúkkal; Cleveland hg. a' keresztes pálczával; Westminster marquis a' világi biráskodás' hegyes kardjával; Devonshire hg. St. Edward' tompa kardjával, a' kegyelem' jelképével; Sutherland hg. egyházi biráskodás' hegyes kardjával; Willough d' Ereby l. Anglia nagykamarása; a' kir. herczegek Cambridge hg. marsali pálczát tartva kezében, Sussex hg. két két lorddal, egyik a' koronát, másik a' statusköpönyeg' uszályát vivén; Leinster hg. irlandi főconstable; Errol gr. skóczíai főconstable; Norfolk hg. Anglia earl-marsala; Wellington hg. Anglia' főconstableja; Melbourne l. a' statuskarddal; Richmond hg. a' galambos kir. pálczával; Hamilton hg. st. Edward' koronájával; Somerset hg. az ország' almájával; a' bangori, winchesteri 's lincolni püspökök a' tányérral, bibliával és kehellyel; a' királyné karmasin bársony, hermelinnel prémzett 's arany sinórral szegett statusköpönyegben; uszályát nyolcz hölgy vivé, jobbján a' bathi és wellsi, balján a' durhami püspökök, és tiz-tíz gentlemen-at-arms hadnagyukkal, 's zászlótartójokkal, a' királyné után pedig udvari hölgyek mentek. Illető helyeiket elfoglalván e' személyek, a' lordok átvevék koronájokat 's pálczájokat. A' gentlemen-at-arms a' szinpad aljánál, a' garde-yeomenek a' karzatnál állottak őrt. A' királyné rövid könyörgés után a' megismerés székébe ült, mellé két püspök, elibe a' négy kardhordó. Ezután maga a' koronázás így ment végbez: 1 A' megismerés. Megszünvén az éneklés, a' canterburyi érsek, a' lord nagykamarással, lord kanczellárral, lord főconstableval és earl-marsallal fölállván, a' térdszalag rend' alczimer-királyának előléptével, a' színhelynek keleti részére ment 's mondá: „Sirs! imé bemutatom önöknek Victoria királynét, ezen országok' kétségtelen úrnéját; azért is kérdem tőletek, kik hódolás végett ide sereglettetek, akarjátok-e a' hódolást megtenni?“ E' kérdést a' déli, nyugoti 's északi részen ismétlé az érsek, a' királyné pedig, széke előtt állva, mindig arra fordult, merre a' kérdést intézte az érsek. A' gyülekezet mindegyik kérdésre dörgő hangon kiáltá: „Isten tartsa-meg Victoria királynét!“ 's az utolsó megismeréskor dobok és trombiták harsogtak. 2. Az áldozat. A' királyné oltár elibe térdelvén, első áldozatát, egy arannyal himzett oltárterítőt, melly a' ruhatár' egyik tisztje által a' lordkamarásnak, ez által pedig Ő Felségének adaték, átnyujtá a' canterburyi érseknek, ki azt az oltárra tevé. Ezután az udvari kincstárnok egy fontnyi rúd aranyat nyujta a' nagykamarásnak, ez a' királynénak, Ő Felsége pedig az érseknek, ki az adománymedenczébe tette. A' királyné térdelt, míg a' püspök a' szokott könyörgést elmondá, ekkor Ő Felsége székébe visszavezették. A' czímerjelek, kivéve a' kardokat, a' canterburyi érseknek adattak, ettől pedig a' westminsteri dekán vette-el 's az oltárra tette azokat. 3. Egyházi könyörgés, térden állva, a' worcesteri és st. davidi püspöktől olvastatva, 's közbe-közbe az éneklő-kar felelvén. A' canterburyi érsek úrvacsora feletti imádságot mondott, a' rochesteri püspök a' levelet, a' carlislei az evangeliumot olvasta. 4. Egyházi beszéd, a' londoni püspöktől. 5. Az eskü. A' canterburyi érsek Ő Felsége elibe lépvén, e' kérdéseket intézé hozzá: „Madame akarja-e Fölséged letenni az esküt?“ Királyné: „Akarom.“ Érsek: „Igéri e ünnepélyesen és esküvel, hogy Nagybritannia egyesült országainak, Irlandnak, és a' hozzá tartozó birodalmaknak népe fölött a' parlamentben elfogadott határzatok 's azokban foglalt törvények és szabályok szerint fog uralkodni?“ Királyné: „Ünnepélyesen igérem.“ Érsek: „Akarja-e a' törvényt és igazságot, hatalmánál fogva, valamennyi törvényszékeinél végrehajtatni?“ Királyné: „Akarom.“ Érsek: „Akarja-e, menynyire csak hatalmában áll, az Isten' parancsait, az evangeliumi igaz vallást és a' törvényesen fenálló protestans reformált hitvallást fentartani? Akarja-e fentartani 's híven védeni Anglia' és Irland' egyesült statusegyházát, ennek tanitmányát, szertartását, fenyitékét és igazgatását, a' mint Angliában, Irlandban és hozzá tartozó birodalmakban törvényszerint fenállanak? És akarja-e Angliában, Irlandban a' püspökök és papoknak 's az ő védelmökre bízott egyházaknak mindazon jogait és szabadalmait megőrizni, mellyek őket, vagy csak egyiköket törvényesen illetik, vagy illetni fogják?“ Királyné: „Mindezt megtenni igérem.“ Ekkor a' királyné ülését elhagyván, a' főkanczellár' oldalán, előtte a' statuskard vitetvén, az oltárhoz lépdelt, hol jobb kezét a' nagy bibliában az újtestamentomra tevén, mellyet az érsek tartott, ezen szókkal fejezé ki a' koronázási esküt: „mindazt, mit az imént igérék, teljesítni 's megtartani fogom, isten engem úgy segéljen.“ Ekkor a' szent könyvet megcsókolá 's az eskünek másolatát aláirta, a' lord főkamarás tartván az ezüst tintatartót. 6. A' fölkenetés. Éneklés után a' canterburyi érsek imádságot olvasa fel, mellyre a' kar énekkel felelt. Ekkor a' királyné ismét az oltárhoz lépett, hol az első udvari dámától skarlát status-köntöséből kivetközteték, a' st. Edward' széké-

be ült, (ez fa-szék, rajta a' scót királyok koronáztattak hajdan, mellyet 1ső Edward 1296ban hozott Angliába, alatta mint mondatik azon kő létez, mellyen Jákob álmában a' menyei lajtorját látta) 's arany himzetü köntös öltetvén rá, következő mód kenetett-föl: a' térdkötő-rend' négy vitéze egy arany-himzéssel ékesített kendőt tartának a' királyné' feje fölött; a' westminsteri décán levevé az oltárról a' sas-alaku arany ampullát, mellyben a' szentolaj volt; kanálba tölte néhány csöppet, melylyel az érsek ő felségének fejét 's kezeit keresztformában kené-meg. 7. Az ország' czimer-jeleinek átadása. A' décán fölvevén az oltárról a' sarkantyúkat, a' lordkamarás által a' királynénak, Ő felsége pedig ismét visszaadta, 's az oltárra visszatétettek. Most Melbourne viscount odanyújtá a' lord-főkamarásnak a' status-kardot, tőle veres bársony hüvelyü kardot vevén 's az érseknek adván át, ki azt az oltárra tevé imádság közben. Ekkor az érsek fölemelé a' kardot az oltárról 's a' királyné' jobb kezébe adá. A' királyné most fölkelt 's az oltárhoz lépvén, a' hüvelyében levő kardot adá áldozatkép; az érsek, kezéből azt elfogadván, az oltárra tevé. Miután ő felsége st. Edward' székébe leült volna, Melbourne l. közeledett hozzá a' kardot száz shillinggel visszaváltandó, — 's hüvelyéből kihuzván, átadá egy ruhatártisztnek, ki azt a' koránázási ünnepély' végeig hordozá. A' kard' átnyújtása után a' királynénak a' köpenybe (az aranynyal himzett dalmaticába) öltöztetése következett, mellyet ő felségére a' westminsteri décán adott-fel — kapcsait pedig a' lordfőkamarás csatolta-össze. Ezt követé az ország' almája, a' rubin gyűrű 's a' két királyi pálczának átadása igen egyszerü szertartással. 8. A' koronázás. Az érsek, az oltár előtt álla, mellyen a' korona volt, 's fölvevén azt, imádsággal fölszentelé; ekkor a' yorki 's armaghi érsekek', londoni 's winschesteri püspökök' 's a' décánnak — ki a' koronát vitte — kiséretében elhagyá az oltárt. A' st. Edward' székében ülő királynéhoz érvén, átvevé a' westminsteri décán' kezéből a' koronát 's Victoria' fejére tevé, a' nép' ezen kiáltása közt: „Isten tartsd meg királynénkat!" melly pillanatban pairek 's pairnék koronáikat, a' püspökök pedig süvegeiket föl tevék; trombiták harsogtak, dobok zörögtek 's a' parkban, toverben, a' messze Windsorban 's Woolwichben 41 ágyulövés dörgött. A' felkiáltás után az intés, továbbá a' biblia' átadása, a' megáldás 's a' tedeum következének. Ezután a' királyné a' thrónra vezettetett az érsek által, körülvéve püspököktől 's pairektől. Ez alatt a' koronázási emlékpénzek szórattak szét, mi igen mulattató vala. 9. A' hódolás következőkép történt: elsőben is a' királyné előtt letérdelt az érsek 's nevében valamint a' többi egyházi lordokéiban is elmondá a' hódolási szavakat, 's a' többi főpap szinte letérdelve utána mondta. Most Sussex 's Cambridge herczegek, ő felségének nagybátyai léptek a' thrón' hágcsójára 's koronáikat levéve, a' királyné' elébe térdeltek; Snssex herczeg mondá el a' hódolási szavakat, Cambridge heg. pedig utána; mind a' két herczeg megilleté kezével a' királyné' fején levő koronát, megcsókolá balarczát, 's eltávozott. Továbbá a' pairek' hódolása következék; a' legidősb herczeg, marquis, gróf, viscount, báró elmondá a' szókat, mellyeket a' többi ismételt; minden pair megilleté egymásután a' királyné' koronáját 's kezét megcsókolá. Wellington herczeg 's Melbourne lord hódolásuk közben örömzajjal fogadtatának. Még nagyobb lőn e' zaj, mikor a' királyné, az ősz Rolle lordot letérdelni nem engedé, hanem thrónjáról fölemelkedve nyújtá neki kezét. A' hódolás után 10. Ő Felsége úrvacsorájával élt 's utána, térdelve adá-át második áldozatát, egy aranynyal telt erszényt. Úrvacsorakor a' canterburyi érsek nyujtá neki a' kenyeret, a' kelyhet pedig a' westminsteri décan. Ezután a' templomi ünnepély' bevégzéseül hallelujah énekeltetett a' kar által, azt követé a' megáldás. A' koronázási menet, miután a' királyné' koronázási ruhájit letette volna, megindult. A' negyedik 21 ágyúlövés megdördült. — Hazamenetkor, — 's ez 6 órakor történt — mellyre a' katonaság és rendőrség csak nagy munka után törhetett a' sokaság közt utat, ő felsége már igen el volt fáradva; arczán olvasható volt az ünnepély' minélelőbbi bevégzésének ohajtása. Az utolsó, ismét 21 ágyulövésből álló üdvezlés ő felségének a' palotába érkezését adta tudtúl. A' nép ekkor szétoszlott a' parkban, számára készített mulatságokban résztvevendő. A' játékszinbe szabad bemenet 's világítás fejezé-be ezen emlékezetes nap' ünnepélyeit. — A' királyné' ruhája gyöngyök 's gyémántokkal ragyogott 's értéke 110,000 ft. stgre (1,329,000 ft.) becsültetik. — A' koronázási követek' templomba léptekor is az ősz Soult marsall volt az, ki minden igaz angol kebeltől érdemlett tisztelettel 's öröm jeleivel fogadtaték, mi őt érzékenyen hatotta-meg. — Wellington herczeg a' koronázási nap' estéjén Apsley-houseban rendkívül fényes tánczvigalmat adott. A' három királyság' nemességének színe 's minden europai nemzetek képviselői, számszerint 2000 személy, köztük Cambridge György herczeg, Gloucester herczegné, Nemours hg. valamint minden királyi követ 's a' diplomata kar, vevének benne részt. Wel-

lington hg. ismét népszerüvé kezd lenni; ő, kinek nehány év előtt még lakását körül kelle sánczoltatnia, hogy a' nép' dühét kikerülje, most bátorkodhaték — a' mi Londonban sokat jelent — a' Westminstertől lakásaig teljes formaruhájában minden érdem-rendeivel gyalog menni, 's a' néptől, a' hol csak megismerteték, hangos hurrah kiáltással fogadtaték. Ugyanezen tiszteletben részesültek Grey gróf 's Melbourne lord, templomba é,tökkor. Itt is legnagyobb fényü volt Eszterterházy hg. ausztriai követ, kinek magyar köntösén gyöngyök 's gyémántoknak özöne ragyogott.

A' koronázást jun. 28kán számtalan népmulatság követte. Green úr Vauhallból, Mrs Graham Green-parkból léghajóval száltak-föl. Ezt nagyszerü tüzjáték 's utána pompás kivilágítás követte. A' különféle képjelek és elmés fölirások a' Times óriási lapjaiban kilenczedfél szeletet töltenek be, 's az egész ünnepély' leirása 32 szeletet. Valamennyi színházba szabad volt a' bemenet. A' környéki szegények és foglyok megvendégeltettek; a' lábbadozó betegek külön étkekkel 's a' királyné' egészségére egy pohár borral ajándékoztattak-meg. A' szegény-iskolák' nevendékei sem voltak elfeledve. A' Sun koronázás' napján arany betükkel 's elől a' királyné' arczképével jelent-meg. E' hírlapot annyian kapdosták, hogy a' szerkesztőség a' vidéki példányokat csak a' rendőrség által óvhatta meg. A' kiadással 300 személy foglalkozott, 's ez arany betüs szám még több hetekig fog árultatni. — Warburton őrnagy az irlandi rendőrség' főügyelőjévé neveztetett Shaw Kenedy ezredes helyébe.

Francziaország.

A' pairkamara jul. 2kai ülésében 80 szózattal 11 ellen megadta a' juliusi ünnepélyekre kért 200 ezer francot. — Delaitre b. generálhelytartó, ki Egyptomban Kleber segédje volt, 's később a' cs. őrseregben szolgált, Parisban julius 1jén 62ik évében, meghalálozott, két fiat hagyván maga után. — D. Francisco de Paula infant Parsent grófot Toulouseból a' királyhoz küldötte a' kéréssel, engedtetnék-meg neki a' Parisban tartózkodás.

A' Gazette de France szerint hírlik, hogy a' vétkes röpkeirat kézirata Laity úrnál csakugyan megtaláltatott, 's az ifju Bonaparte Napoleon' kezeirása is rajta vala. E' hír a' National szerint kevés hitelre talál ugyan, de már csak a' gondolat is, hogy a' hg. a' pair-törvényszék előtt fölléphetne, a' kéziratról felelendő, bizonyos helyen, nagy rettegést szült, 's a' rendőrség meg van bízva, hogy a' széleken átjövő idegenekre szorosan ügyeljen.

Napoleon holmije kiosztásakor Lipona grné két vállrojtot kapott, mellyet a' császár a' waterlooi ütközeten viselt. Elutazta előtt a' grné egyiket Excelmans generalnak, Napoleon' és Murat egyik legdicsőbb bajtársának ajándékozá, a' másikat Murat Gaetan urnak a' volt nápolyi király' testvére' fijának, ki 1830ban követté lévén, a' szabadság' és nemzetiség' elveit az akkori kormány ellen olly melegen védé. Lipona grné Menneval kisasszonyt, a' császár magán titoknokának leányát, kivel Párisban is együtt lakott, magával vitte Olaszországba.

Németország.

Stuttgart, jul. 3kán. A' pesti kárvallottak' számára az udvari szinházban nehány nap előtt Donizetti' szerelemitala adatott, mellyben Lutzer kisasszony cs. kir. dalszinésznő vendégkép zajos tetszést aratott. A' király, királyné és Henriette hgasszony bőkezü adakozással szaporíták a' bevételt.

Poroszország.

Posen, jun. 26kán Grolman gyalogsági general 's a' poseni hadsereg kormányzója orosz czár ő fölsége személyes meghívására több tisztekkel együtt Varsóba utazott. — Varsóban a' czár' fogadására nagy készületek tétetnek. A' lengyelek ez alkalommal nagy kegyelemjeleket várnak a' czártól. Átlátják ők, hogy a' kormány az ország emelkedését ohajtja, 's nagyobb bizodalommal járulnak ő fölségéhez. Hir szerint egy nagy országos küldöttség kérni fogná a' czárt, hogy Lengyelországot az orosz birodalommal egyesítse.(?) A' nyereség ebből, ha igaz, igen nagy lenne anyagi tekintetben, minthogy Lengyelország jóval müveltebb a' szomszéd orosz tartományoknál, 's a' határvámok egészen megszünnének. — A' czár stockholmi látogatása hihetőleg nem volt minden politikai czél nélkül.

Hollandia.

Az amsterdami Handelsblad m. Frankfurtból egy érdekes levelet közöl jun. 22ről, melly ellenmond azon hírnek, mintha a' Belgium 's Holland közt kötendő egyesség még most is kétséget szenvedne. Mielőtt a' biztosság Londonban összeülhetne, ugy mond, ezen tárgyat bevégzendő, egyezésre kell elébb lépni a' német szövetség-gyüléssel, mert ülések csupán azért nem tartatnak, mivel Anglia és Francziaország oda nyilatkoztak, hogy addig mitsem akarnak tenni, mig Holland' királya a' szövetség-gyülés egyezését meg nem nyeri az iránt, hogy a' 24. czikkely értelménél fogva Luxemburg' egy

része Belgiumnak átengedtessék. E' megegyezés eddig még hijányzott, nem akarván vagy nem birván a' király a' szövetségnek földkárpótlást ajánlani. — Különösen örvendek — így ír a' tudósító — hogy első közölhetem azon örvendes hírt, miszerint a' szövetség Hollandia cabinetjének ajánlatait egy szivvel elfogadta légyen. E' szerint az egyetlen akadály, melly az egyezés' aláirását gátlá, elmozdítatott, 's igy valószinüleg a' londoni conferentia 's Holland közt kevés idő mulva minden rendén leend. E' hírt a' haagai félhivatalos hírlap is valósítja.

Svéczia.

Jun. 17kén számos upsalai tanuló ment Rosersbergbe, hol a' királyi család és az orosz thrónörökös mulatott, hogy hódolatát ő felségének bemutassa. A' király 's koronaörökös a' vár udvaron nyájasan beszélgetett az ifjakkal, kik lelkesedve 's nemzeti dalok' zengésével fogadák a' fens. személyeket. Az orosz thrónörökös, miután Brahe gróf ország-marsallnak, Stockloster nevü mezei jószágán, ritkasági gyüjteményét, Upsalát 'sat. megszemlélé, jun. 22kén a' koronaörökös' kiséretében Gothenburgba indult, honnan kir. gőzhajón fog tovább utazni. — Crusenstolpe, Svécziában régóta ismert gúnyiró, az esküttszék által három éves fogságra itéltetvén, némelly túlzó ifjak az őt megidéztető igazságügyi kanczellár' ablakait betörték 's az utczákon fenyegetve ordítoztak. A' főhelytartó illyes összecsoportozások és zavarok ellen kemény rendeléseket tőn; az elfogott zavargók törvényszék elébe állíttattak.

Dania.

Koppenhaga jun'. 28kán. Az orosz thrónörökös tegnap délután 2 órakor Gylfe gőzhajóval Gothenburgból megérkezett. Herkules orosz hadi gőzhajó megérkezése, továbbá az a' parancs, hogy a' christiansburgi várban még több szőba készítessék, és más környületek, azt a' hírt szülék, hogy maga Miklos czár is megérkezett Konstantin és Mihály nagyhgekkel, sőt némellyek rá is akartak ismerni, ma azonban már azt állítják, hogy tévedésből Lieven hg. tartatott a' czárnak.

Schweiz.

Schwyzben jun. 22kén Näff szövetségi biztos és Abyberg új landamman közt előleges béke köttetett, mi szerint mind a' két fél az illető fegyvertárakba adja fegyverét. E' szerint Schwyzbe nem fog katonaság nyomúlni.

Spanyolország.

El Orrioból jun. 24kén jelentik, hogy D. Carlos Guergue helyébe Maroto generalt nevezte főtábornokká. Ebben helyezik most a' carlosiak reményöket, 's ha Espartero nem lankad munkálatai' folytatásában, úgy Marotónak elég alkalma leend ügyességét bebizonyíthatni. — A' Commerce Spanyolország' széleiről híreket közöl, mellyek szerint O' Donnell Hernaniból Urnieta felé nyomulván, jun. 24kén a' carlosiakkal megütközött 's ennek következtében Lasartet, Usurbillt, Zubietát és a' santestebani remetelakot elfoglalta. — Palillos a' déli tartományok és Madrid közötti közlekedést megint félbeszakasztotta. A' carlosiak több mint 35 kocsiból álló andalusiai karaván elfogtak. Egy Aldama és Narvaez generalokhoz küldött hirnök szinte a' carlosiak' kezébe esett. — Luchana gróf a' hadministert Penyacerradából jun. 22kén értesíté győzedelméről. Az ellenség egészen kiveretett; 4 ágyu lőn a' győzők zsákmánya, számos fegyverekkel, hadszerrel és lovakkal. Csatatéren 300 carlista maradt halva, az elfogottak száma 800nál többre megy. — A' carlosi hadi tanács' elnöke Granada hg. továbbá Uranga, Mazazara és Brena generálok Zariateguit halálra, Eliot deportatiora itélék', Bivanco generál mind a' kettőre halált szavazott. Paston general mind a' kettőt föloldoztatni kérte; Montenegro, Martinez, del Prado gróf és Jaraza generalok Eliot feloldozák, Zariateguit pedig fogságra itélék, 's épen az utóbb nevezett öt generál valódi hive Don Carlosnak. Zariategui' egyetlen vétke az, hogy tavaly a' navarriakkal, kik miatt D. Carlosnak az Ebron olly hamar vissza kellett vonulnia, a' fő seregtől külön válván ennek nagy kárt okozott.

Amerika.

A' Constitutionnel szerint Mexicóban, mióta a' többi délamerikai statusokkal a' spanyol anyaföldtől elszakadt, erős franczia párt létez, melly a' monarchiai kormányhoz annyira hozzá szokott, hogy a' franczia királyi házból királyt kért magának 1827ben Bresson jelenleg berlini követ által. Ezen franczia párt mindinkább erősödik 's reménye' teljesülésében elbizott. Ez okozá, hogy Joinville herczeg nem csatlakozott az ostromló hajóhadhoz. — Timoleon, Havannából Antwerp be evezett hajó is a' hirt hozá, hogy a' francziák San Juan de Ulloa várat, hirtelen megrohanás által, bevették 's jelenleg Veracruz' ostromlásához fogtak.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

4. szám Pest. **HIRDETÉSEK.** Jul. 14kén, 1838.

Figyelmeztetés
a'
Hazai 's Külföldi Tudósítások
iránt.

Bizodalmas kéréssel figyelmeztetjük t. cz. olvasóink 's pártfogóinkat: méltóztassanak hirlapjaink' járatása eránti rendeleteiket, akár a' cs. k. postahivataloknal akár a' tulajdonos kiadónénál (Zöldkert-utcza 498ki szám alatti házban) mielőbb megtenni; mert felesleg példányok' nyomatása tetemes költséggel járván, az előfizetést későre halasztóknak majd csak a' megrendelés napjától fogunk szolgálhatni lapjainkal. *A' Hazai 's Külföldi Tudósítások', Hasznos Mulatságok' és Hirdetések'* félévi ára Pesten és Budán boriték nélkül, házhoz küldve 8; boritékban 9; postán pedig 10 v. ft. Velin példány 4 ftal drágabb. *A' Nemzeti ujság' hivatala.*

---

(1) **Nuncium.** Siquidem opus: Enchiridion Juris Ecclesiastici cum singulari ad alienas Confessiones attentione, ab Ad. R. ac Clariss. Domino Nicolao J. Cherier in Lyceo Archi Episcopali Strigoniensi quod Tirnaviae est, Juris Canonici et Historiae Ecclesiasticae Professore P. O. A. A. L. L. Philosophiae et S. S. Theol. Doctore etc. editum, et circa finem anni Scholastici 1837. typis emancipatum, penitus direptum sit; novamque editionem ab Inclyto Publico tum Ecclesiastico et Regulari, tum Civili optari frequentes pro praedito opere praenumerationes manifestent: infrascriptus licet per furentem diluvii stragem omnibus concivibus suis, aliisque Istri accolis recentissime illatam multum passus, desiderio tamen Inclyti Publici satisfacere, literarumque florem in charissima Patria sua promovere cupidus, secundam editionem praedicti Juris Ecclesiastici hocce adhuc anno typis vulgare pergit. Novam hanc editionem Auctor prima emendatiorem in tantum reddere conatus est, quod hinc inde quaepiam addiderit: problemata cuncta, legesque canonicas, ubi ubi vel modicum tyronum suorum difficilem intellectum expertus est, exemplis illustraverit; articulorum ultimae Diaetae Posoniensis circa decimas, aliasque praestationes in regno faciendas, sapienter conditorum usum fecerit, ac modificationes inde manantes textui operis inseruerit; Tomo IIdo ejusdem operis in Appendice formulas Actionum, Citationum, Inquisitionum, Relationum, Ingessionum etc. seu succinctam praxim fori Spiritualis adjecerit, et cunctos naevos, qui, ob loci typographici distantiam haud pauci in primam editionem irrepserunt, emendaverit. Caeterum auctor omnia haec servato eodem obiectorum ordine, et pertractione ita attemperavit, ut et primae et secundae editionis usus in eadem tyronum palaestra commode fieri, nihilque alind primae editionis possessoribus in mentem incidere possit, quam illud L. A. Senecae Epist. 33. Patet omnibus veritas, nondum est occupata, multum ex illa etiam futuris relictum est. Propositum isthoc suum infrasertus editor Venerabili Clero tum Ecclesiastico tum Regulari, et Inclyto Publico Civili debito cum cultu significare sustinet, quo fiduciam Ejusdem Inclyti Publici hucdum in eum locatam, ultro quoque promereri, imo et augere valeat. Opus hoc prodibit in duobus Tomis, primus quidem Tomus iam circa finem affuturi mensis Augusti deseret prelum, secundus vero mense Novembri a. c DD. praenumerantibus immanuabitur. Pretium praenumerationale pro utroque Tomo in quatuor florenis Conv. Mon. est defixum. Infrascriptus singulativos Tomos, relicto prelo, illis DD. praenumerantibus, qui summam praenumerationalem eidem praevie submittere non gavabuntur, sub adressa, sine mora, transpositurus Subseque pretium totius Operis elevabitur. Pestini mense Julio 1838.

C. A. Hartleben
Bibliopola Pestiensis.

(1) Figyelmeztető kérelem.

„Részvét Gyöngyei“ czim alatt az árviz által károsult földnép segedelmezésére szánt jövedelmü gyüjteményemet még e' hónapban sajtó alá bocsátni 's a' jövő augusztusi vásárkor a' t. cz. aláirók kezeihez juttatni szándákozó, tisztelettel kérem a' t. t. hatóságok jegyzőhivatalait, méltóztassanak a' t. cz. aláirók neveit t. Nagy István pestmegyei főjegyző urhoz minélelőbb beküldeni; mert csak az aláirók számához arányzott mennyiségü példány jelenendvén meg, történhetnék, hogy a' későn tudandott aláirók, példány nélkül maradnának. Budapesten julius 13ikán 1838. *Kunoss* 2)

---

(1) Hirdetés. A' Szárcsai uradalom részéről, tekintetes Torontál vármegyében, Szárcsán a' tiszttartói irószobában szokott délelőtti órákban tartando közönséges árverés utján az alább megnevezett uradalmi haszonvételek és puszták, az alább megnevezett napokon, három esztendei haszonbérbe fensőbb jóváhagyásnak fentartása mellett, a' többet igérőnek fognak kiadatni; ugymint:

1. *A' folyóév Szent-mihály hava* 13*kán árverés utján fognak kiadatni*, 1838. *évi mindszent hava* 1*től kezdve:*

a) A' Nagy-Topolováczi pusztából 86 hold szántóföld

b) A' halastói pusztából a' Temes mentén. 65 hold szántóföld.

c) Az öreg-szárcsai pusztából 287$^{3}/_{4}$. hold szántóföld.

2. *A' folyó esztendő Szent-András hava* 5. *árverés utján fognak kiadatni*, 1838. *évi Szent-András hava* 1*től kezdve*:

a) A' szárcsai és szécsányi vadászat.

1839. *év Boldog-Asszony* 1*só napjától*:

b) A' szárcsai, szécsányi és togyéri vendégfogadók.

c) A' szárcsai és szécsányi husvágás, hozzá tartozó kaszáló földekkel.

d) A' szárcsai és szécsányi halászat.

1839. *év Szent-György hava* 1*só napjától.*

	Kaszálók és legelők. Holdak
e) A' neuzinai hidnál a' szigeti kaszáló - - - - -	60
f) A' szécsányi szőlők alatt -	600
g) A' szécsányi maradvány földekből vagy is Malamegyei pusztából	369$^{1}/_{2}$
h) Az ó-szárcsai pusztából.	1505

A' bérbe venni szándékozók a' fent kitett időben és helyen a' kivántató bánatpénzel ellátva, béváratnak az árverés utáni ajánlatok, el nem fogadtatnak. Költ Szárcsán Szent-Iván hava 12én 1838 évben.

Demkó Ferencz Tiszttartó. 3)

---

(3) Árverés változtatása.

Nemes szabad királyi Szeged városában lévő serháznak, és serfőzési jognak kibérlésére nézve, e' mai alulirott napra rendelt határ időn a' szükséges árverés némelly közbe jött környülmények miatt meg nem történhetvén, annak, ugy szinte a' húsvágási jognak és székeknek kibérlésök határ idejéül e' folyó hó 31dik napja: mint vég határtüzetetvén ki, a' válalkozók az iránt felszóllitatnak, hogy az érintett határ időn javaikat igazoló oklevelekkel és szükséges bánatpénzekkel ellátva a' polgármesteri hivatalba reggeli 9 órakor megjelenni siessenek, a' szerződési feltételek minden időben előre is a' polgármesteri és számvevői hivatalokban megérthetők. Költ Szegeden 1838dik évi szent Jakab hó 2kán tartott Tanács ülésből. Sz. k. Szeged városa Tanácsa által. (3)

(3) Ház eladás. Özvegy *Harst Magdolna* asszonynak, t. ns Pest megyében helyezett *Vecsés* helységében fekvő háza; melly 3 szobából, 1 konyhából, 1 éléskamarából, 1 istállóból, kocsiszinből és egy nagy veteményes kertből áll, saját kivánságára folyó hó' 28kán árverés utján eladatik. — A' feltételek iránt bővebben az árverés előtt is értekezhetni ott helyben a' helység jegyzőjével, ki egyszersmint a' vevővel azonnali egyességre léphet. (3)

---

(2) Birka eladás. Ns. Fejér vármegyei Agárdi pusztában 250 darab tenyésztésre alkalmatos eladó anya-birka találtatik. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jul. 11én: 4 pctes stat. kötelez. 100$^{17}/_{32}$: 3 pctes stat. kötelez. 82; 1834ki stat. kölcs. 635; bankrészvény 1416$^{1}/_{10}$

Gabonaár: Pesten, jul. 13án vál. ógarasban: tisztabuza 83$^{1}/_{3}$—63$^{1}/_{3}$; kétszeres 56$^{2}/_{3}$ — 53$^{1}/_{3}$; rozs 48—43$^{1}/_{3}$; árpa 37$^{1}/_{3}$—32; zab 32—28$^{2}/_{3}$; kukoricza 48—40; köleskása 113$^{1}/_{3}$.

Dunavizállás: jul. 12én: 8′ 9″ 0‴; 13án: 8′ 11″ 0‴ 14kén: 9′ 3″ 0‴.

Pest. Szerda Julius 18kán.

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 5dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; a' dunántuli ref. superint. gyülése; Somogy' juhtenyésztő intézete; Báthori Gábor superint. nemes-lelkü tette; adakozások a' vízkárvallottak' számára; gyöngyösi, bukaresti, váczi hírek; Erdélyben hódolati hit-letételek; borzasztó eset Szápáron; m. borismertető egyesület, gőzhajók' utja 'stb.) Nagybritannia (alsó 's felső házi ülések; koronázás utáni ünnepélyek; 'stb.) Franciaország (pairbiztossági határzat Laity ügyében, vádlevél; Napoleon hg. elleni rendelet 'stb.) Németország. Oroszország. Belgium. Törökország. Schweiz. Portugallia. Dánia. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége az ország' állatorvosává Zlamal Vilmost, a' cs. kir. aggkatonák' második állomásán orvosscbészt, kinevezni, a' bélabányai, névszerint györgyaknai (Georgstolln) bányaásásnál egy ideigleni felügyelő-hivatalt állíttatni, 's arra Goldfusz Mihály bányászgyakornokot kegyelmesen kinevezni méltóztatott. H-k. A' nm. m. k.udv. Kamara a' sóvári megürült tisztartóságra Fürst Vincze ugyanottani számvivőt alkalmazta, helyébe pedig számvivővé Bischirzky Antal sóvári felügyelő-hivatali irnokot nevezte-ki. Of. Z.

A' reformatusok a' dunántuli superintendentiája folyó hónap 3dik 's ezt követő napjain Rév-Komáromban tartott gyülésében elhatározván, hogy a' philosophia 's physika, melly a' superintendentia' főiskolájában eddig szükségből egy professor által tanittatott, most választassék el. E' végre a' philosophiai tanitószékre rendes professornak Czibor Ferencz jelenleg naszályi lelkész urat, mint ki magát akademiai 's nevelői pályáján szerzett szép miveltsége által erre érdemesitette, ki is nevezé. Azon historiai tanitószék tudományit pedig, melly Edelényi Sándor ur professorsága megszüntével megürült, ugy osztotta fel, hogy a' történeteket Bocsor István paedagogika' professora, a' természetrajzot Tarczy Lajos physika professora, a' diák 's görög literaturát pedig Czibor Ferencz jelenleg kinevezett philosophiai professorra bizta. Egyszersmind a' pápai főiskola egy ritka lelkü maecenásának nagyszerü alapitványára támaszkodva, mellynek ünnepélyes kihirdetését a' superintendentia magának tartja fen, az exegesis 's egyéb hozzá kötendő theologiai tudomány tanitására, jelenleg a' hittudományban helyettes oktató Liszkay József urat nevezte ki, ki is e' pályára magát külföldi egyetemeken fogja tökéletesbítni. E' szerint 6 rendes oktató 's két segédoktató tanítandja a' felsőbb tudományokat a' pápai főiskolában, azt megjegyezvén, hogy azon tudományoknak, mellyek az iskolamesteri seminarium növendékeinek szükségesek, tanitásában, a' neveléstan professorán kivül a' többi oktató is hetenkint két rendkivüli órát adva segitend. Tétettek még egyéb czélszerü javitások is az iskolákra nézve, mellyekből jelenleg csak ezek emlittetnek: az évenkinti nagy szünet ezentul, ugy mint a' katk. iskolában augusztus és september hónapokban leend, 's már ez évben a' szorgalom october 10én fog kezdetni. A' gymnastikának alsóbb iskolákban leendő rendes tanittatása elhatároztatott, 's a' gymnastikai eszközök megszerzésére oktató 's alsóbb iskolák' fölvigyázója, Bocsor István urnak nevezetes pénzöszvély is adatott által. Iskolamesterré az egész superintendentiában csak az lehet, ki itt a' nevezett seminariumban a' két évi pályát elvégezte 'stb. J-r.

Somogyból, junius' végén. Juhtenyésztő egyesületünk folyó hónap' 25dikén tartá önnevelte kosbárányainak legelső árverését a' legszerencsésebb sikerrel. Tudva van, hogy az egyesület csak két évvel ezelőtt hozatott nagy költséggel Gadegast ur' Oschatzben és Leitmeritzben levő, legelébkelő szász fajta juhnyájaiból bizonyos számú, válogatott kost és anyabirkát, melly utóbbiak még tavaly is némelly, Roth - Schönbergben vásárlottakkal szaporittatván, most az egész anyanyáj 320 darab anyabirkából áll. A' tavaly ellett bárányokból tehát 49 darab kos a' megnevezett napon nyilványos árverésre kiállíttatott (54 vala kiállítandó, de 5 megbetegedvén, visszahúzatott). Vevők elég számosan jelentek meg, noha kevés idegen, minthogy az intézet távolabb helyeken még nem eléggé ismértetik; de a' siker felülmult minden várakozást. Ama' 49 darabért ugyanis, a' tisztek' és a' gazda' jutalmain kivül, 6161 pengő forint jött-be. Itt most a' következőket kell figyelembe venni: 1) hogy a' kosok még csak 15 hónaposok voltak, 's igy az idén még tenyésztésre nem is használhatók; 2) a' bejött árból mégis általában véve mindenikért 28 darab arany esik, millyennel ugyan egy honi juhgazdaság, de még a' szászországiak sem igen dicsekedhetnek; 3) hogy az eladott kosbárányok nem válogatottak voltak, hanem az egész tavalyi ellés tétetett-ki árverésre, azokat kivéve, mellyeket a' társaság saját használatára vagy betegség miatt tartott vissza. Minden esetre a' leirt fényes siker hatalmasan megczáfolja a' roszakarókat és kajánokat, 's midőn egy részről megerősíti azon reményünket,

hogy e' zsenge intézet a' hazai juhtenyésztésre még sok és jótékony hatással leend, egyszersmind a' részvényes társakba is ujabb kedvet és bátorságot öntött. H-k.

Pest julius 13. Az árviztől károsúltak' kegyes segedelmezői közt fényes érdemkoszorú illeti főtisztelendő idősb Báthory Gábort, sz. hittudomány tanárját, a' duna-melléki helv. hitval. Superindenst, 's a' pesti reform. szent egyháznak 42 évekig szolgált buzgó lelki pásztorát; ki is a' hallatlan víz-veszélynek alkalmával kiállott sanyarú szenvedések' következésében betegségbe esvén, 's különben is aggot kora miatt igen elgyengülvén, midőn már papi hivatalát maga tovább nem folytathatná, hátravolt egész fizetését (2250 f. v. cz.) a' tetemesen megkárosúlt pesti ref. sz. egyház' segedelmére felajánlani szíveskedett. E' nemes ajánlás, mellyel a' tisztelt főpap, a' pesti szent egyház' javára annyiszor tett 's az évkönyvek' bizonyítása szerint olly nevezetes segedelmeit tetézé, annak saját kivánatára, egyház-kerületi világi jegyző Bajkai Endre által az akkor, ú. m. folyó évi majus havában n. Kőrösön tartott egyház kerületi főgyülésnek hivatalosan bejelentetvén, 's hálával megemlíttetvén az is, miként a' kegyes pap, a' pusztító elem közepette, 's lakának összeroskadása alatt is férfias ébrenséggel, fő gondját a' pesti sz. egyház' - és ugyanitt tartott egyház-kerületi levéltárak' megmentésére fordította: e' nemes tettek' hallása érzékenyen hatotta-meg a' kerületi gyülés' minden tagjait, 's köz akarattal végeztetett, hogy a' gyülés' egész személyzete az erényes főpap' beteg ágyához járúljon, megadni a' tartozott hála' 's igazi tisztelet' adóját; melly is kerületi főgondviselő mgos. Széki gróf Teleki Sámuel' vezérlete 's szónoklata mellet még azon napon megtörtént. Az élete' estvéjén elerőtlenedett 84 éves lelki atyát, a' szomorún tisztelkedő egyházi testület' elnökét, most beteg ágyban szemlélni, lelkes szavait, hattyúi búcsuvételét hallani, kiterjesztett karokkal 's zokogva Istentől kért áldását elfogadni, soha nem felejthető érzékeny jelenet vala; a' szemekben rezgő könycseppek tanúsíták a' mélyen ihletődött szíveknek szomorú de azonban édes érzelmeit. — A' pesti ref. gyülekezet sem mulasztá-el megadni, a' mivel szeretett főpapjának atyai szívességeért tartozott; hozzá intézett szívreható levélben fejezvén-ki örökös tiszteletét 's háláját!

Hasonló említésre méltó a' kegyes segedelmek' sorában pesti lakos Pádua József akadémiai megvizsgált érczmetszőnek (kigyó utszában) felebaráti szép tette; ki is a' pesti ref. szent egyháznak, a' rohanó vízár' zavarjai közt elveszett magyar feliratú pecsétjét, némi változtatásokkal 's ezen körülírással: „a' pesti evang. ref. sz. egyház' pecsétje 1838.“ — aczélba vésvén, a' valóban művészi szép munka' árát, valamint a' pecsétnyomóra, 's nyomó műszerre magaéból fordított költséget, a' víz által tetemesem károsúlt szent egyház' segedelmére önként visszaadni szíves vólt. Melly emberszerető nemes érzet, a' másként is jeles ifjú művészt mindenkinek méltán ajánlja.

Nádor ő cs. kir. főherczegségének felszólitása következtében a' pestbudai vízkárvallottak' javára, következő ujabb adakozások folytak be a' kamarai főfizető hivatalhoz p. p: Ujvidék sz. kir. várostól 2 ft. 48 kr. a' szakolczai városi hatóságtól 213 ft. 48 kr. t. Szala megye' fölkelési pénztárából 3500 ft. Abaujvár megye' fűzéri járásából Kelta István főbiró által 240 ft.; t. Bihar megyéből Tisza Lajos első alispány által 1047 ft. 53 kr. t. Torontál megyéből 5529 ft. 51¾ kr. Komárom sz. k. várostól 320 ft. 58 kr. t. Gömör megyéből 689 ft. 56 kr. a' nagy-szombati városi hatóságtól 400 ft. Heves megyéből Okolicsányi Gusztáv főbiró által 209 ft. 15¾ kr. Gyöngyös várostól 121 ft. 2 kr. t. Heves megyéből 43 ft. 26 kr. az unghvári színmű-kedvellő társaságtól 80 ft. különféle erdélyi kamara-hivataloktól 1091 ft. 52 kr. a' herczegfalvai egyházi gyülekezettől 14 ft. 48 kr. a' pancsovai fő- 's lány- iskolától Sabliak János igazgató által 25 ft. 33 kr. Szathmár városának lány-tanító intézetétől 24 ft. t. Torontál megyéből pótlékúl 30 ft. 34 kr. özv. Bethlen Jozefa grófné szül. Zichy grófnőtől 100 ft. Bélik Jó'sef szepesi megyés' püspök által e' megye' papságától összegyűtött pótlék 100 ft. 28 kr. t. Heves megyéből 164 ft. 7 kr. t. Marmaros megyéből 168 ft. a' szigethi nemességtől 60 ft. Poglewich István zágrábi plébános által egy névtelen' ajándéka 3 ft.; a' zimonyi harminczad és sóhivatal' személységétől 15 ft. 40 kr. a' kassai pék-czéhtől 12 ft. a' nagyszombati városi hatóságtól 2 ft. Furia', tiszai korona kerületi helységből 2 ft. Zombor sz. királyi várostól 58 ft. 44 kr. t. Csongrád megyéből 521 f. 14 kr.; — Összesen 14,792 ft. 58¾ kr.

A' győri királyi Akademiában a' politikai, és váltó-törvényi tanitó-szék, néhai Beke Farkas királyi tanitó halála által megüresedvén; ennek betöltése végett a' magyar királyi tudományos Egyetemnél tartandó concursus határnapja felsőbb rendelés által folyó esztendei september' 27kére van kitűzve.

A' magyar Borismertető Egyesület, melly fenállása éveit május hónaptul határozta számítatni, 1837ik év' bevégeztével 105 tagot számlál 111

részvénnyel és 2 tiszteleti taggal. — 1837ik évben a' specificus össze-irás szerint 34,859 fejér 7,392 veres és 6,556 csemege 's így összesen 48,807 palaczk küldetetett be az egyesületi köz raktárba a' tagok által, mellybül a' Pest városát ért víz-ári szerencsétlenség ellenére is 23,371 fejér, 5,977 veres és 3,161 csemege 's így összesen 32,509 palaczk adatott-el. — Ezen mennyiségnek legnagyobb része a' külföldre küldetett, honan is kiküldött borok iránt mindenkor tökéletes megelégedés jelentetett.

Az egyesület' hatása körét a' mostani aláirás' kiteltével bővíteni a' borok' mind beküldését, mind eladását már nemcsak palaczkban, de hordókban is eszközleni kivánván, az egyesület ekénti folytatása végett a' János-fővételi pesti vásár' alkalmával azEgyesület részéről közgyülés fog tartatni, mellyben az Egyesület magát továbbra is összealkotni, uj aláirási ivet bocsátani 's szabályait a' már most terjedettebb czéljaihoz alkalmaztatni fogja, mire nézve az Egyesület' tagjai és minden honi bortermesztők e' közgyülésen minél számosb megjelenésre most már előre is megkéretnek, — valamint a' folyó 1338ik évi részvényeiknek a' közpénztárba leendő beküldésére is. —

Oláhország' nemzeti gyülése esedezőleg folyamodék uralkodó herczegéhez, engedné meg a' főméltóságok és status-tisztviselők által hivatalra nevezteti szokott személyes taksákat a' Bukarestben alapított nemzeti színházra fordítani. A' herczeg a' kivánatot czélszerűnek találván, engedett a' köz ohajtásnak 's a' nevezett taksákat a' színház' szilárdabb megalapitására 's fentartására rendelé, mig erre nézve gazdagabb források nem nyilnak. A' Bukarestben felállítandó oláh színház, mint hírlik, egészen a' pesti magyar színház' terve 's mintája szerint készülend; általában nyelvöket tökéletesítni 's a' többi europai nyelvek közé emelni, szilárd akarattal buzgólkodnak az oláhok. — A' közelebb mult váczi vásár kézmüi árúkra nézve középszerü volt. A' felső vidékekről hozott üres sáhos zsákokból nagy mennyiség vásároltatott 's vitetett a' banátba, hol a' gyapju most mosatik, 's e' zsákok gyapjuzsákoknak fognak használtatni. Bárányból sok kelt-el 's jó áron. — Erdélyben felső Fehér megye' RRei Nemes János gr. főispán elnöksége alatt jun. 18kán tartott közgyülésökben tevék-le a' hódolati 's egyesületi esküt. Ez alkalommal egyszersmind 124 p. ft. adakoztak a' pesti víz által károsultak' számára, további adakozások' elfogadásával Bethlen Gábor gróf és Horváth János volt országgyülési követek bizatván-meg. Erzsébetvárosban jun. 12kén, Nagysinken 28kán, tétetett-le szokott ünnepéllyel, 's a' föls. uralkodó ház iránt ömledező buzgalommal, a' hódolati és egyesületi eskü. — A' Duna' áradása által megkárosultak számára, Fogaras vidéke 4 f. Szászsebes szék és város 211 f. 33 kr. Szászváros szék 173 f. 45 kr. Segesvár szék 138 f. 11¼ kr. Brassó vidéke 435 f. 12 kr. mind pengőben Szamosujvár város 715 ft. 7 kr. Erzsébetváros 391 ft. 27 kr. váltóban, adakoztak. E. Hir.

Veszprém vármegyéből jul. 14kén. Szápár nevü kis tót helységben rémítő gyilkosság vitetett véghez jul. 3kán. E' nap reggelén ugyanis egy hatvannál idősb ember, ki egyébként molnár volt, feleségével 's mintegy 10 éves lánykájával agyon verve találtaték házában. A' gyilkosságnak még estve, éppen mikor vacsorálni szandékoztak, kellett történni; mert mind a' gazda, mind neje felöltözve, 's az étel kitálalva volt, a' kis lányt ágyban érte a' kínos halál. Még nem tudatnak e' gonoszság' szerzői. Némely adósainak kötelezvényei a' kútban találtattak, de még használhatók, 's innen, úgy a' környületből, hogy két kötelezvény hiányzik, adósaira van gyanu.

Gyöngyös julius 14. Nálunk 's vidékünkön a' gabona általánosan megért, 's az aratás már derekasan tart. Valamint az őszi úgy a' tavaszi vetések, is középszerü termésnél jobb reményt látszanak nyújtani; miért a' gabona' ára száll, — ellenben a' boré nőttön nő, mert környékünk minden szőllő hegyei 's kertjei csak silány szüretet igérnek, különösen pedig fejér bor épen nem terem az idén; ennek fáját a' szokatlan kemény tél elfagyasztá, mi végett határunkban sok szőllő-birtokos kivágta a' fejér szőllő-tőkéket 's vereseket ültetett helyökbe, mivel három egymásutáni évben csalakoztak már bortermés eránti reményökben; mások ismét fejér szőllőhegyeiket, hogy földecskéjök ez idén mégis használatlan ne heverjen, hüvelyes veteményekkel, tengerivel, répákkal 's e' f. ültették 's vetették-be. Időnk állhatatosan esső nélküli, mi ugyan az aratás és takaritásra jó, de a' káposzta borulására, kukoriczára, 's hüveyles veteményekre igen megkivántatnék az esső.

Gőzösink jövő augusztusban következő renddel 'pályázandnak: „Maria Anna“, 76 lóerejü, kapitánya Rau H. J. Linzbül Bécsbe egy nap alatt: 2, 8, 14, 20, 26; Bécsbül Linzbe: 4, 10, 16, 22, 28; „Nádor“, 42 lóerejü, kapit. Pohl J. Bécsbül Pozsonyba 's Pestre egy nap alatt: 6, 12, 18, 23, 30; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe: 2, 8, 14, 20, 26; „Árpád“, 80 ló erejü kapit. Gerritsen L. W. Bécsbül Pozsonyba 's Pestre egy nap alatt: 2, 8, 15, 21, 72, Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe: 4, 10, 17, 23, 29; „Zrínyi“, 80 lóerejü kapit. Mayr F., Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 4, 17, 31, Drenkovárul Zimonyba 9, 22, Zimonybul Pestre 11, 24; „I. Ferencz“ 60 lóerejü kap. Ferro D. Pestrül Zimonyba 's Drenkovára pénteken: 10, 24, Drenkovárul Zi-

monyba szerdán: 1, 15, 29, Zimonybul Pestre pénteken: 3, 17, 31; „Argo“ 50 ló erejü, kapitánya Lazarich C. G., Skelagladovárul Brailába 's Galaczra 8, 21, Galaczrul Brailába 's Skelagladovára 13, 26; “Pannónia“, 36 lóerejü kapit. Kniffez G. Skelagladovárul Brailába kedden: 14, 28, Brailábul Skelagladovára szombaton: 4, 18; „V. Ferdinand“ 100 lóerejü, kapit. John Th. Everson. Brailábul Galaczra 's Konstantinápolyba szombaton: 4, 18, Konstantinápolybul Galaczra 's Brailáha hétfőn: 13, 28; „Metternich Kelemen herczeg“ 140 lóerejü kapitánya Benjamin Wynn Ford, Konstantinápolybul Trapezuntba 's vissza minden 14 napban egyszer; „Stambol“ 160 lóerejü, kapit. John Ford, Konstantinápolybul Smyrnába és vissza hetenkint egyszer; „Maria Dorothea“ 70 lóerejü kapit. Giov. Clician, a' Dardanellákból (Fontan Pasa) Salonichba 's vissza hetenkint egyszer; „Libano“ 110 tonna terhü vitorlahajó, kapit. V. Petchi, Galaczrul Odesszába 's vissza minden hónapban egyszer. „Stambol“ és „Maria Dorothea“ pályavonalai közvetlen kapcsolatban vannak egymással. A' nevezett fő állomásokrul reggeli 4 órakor indulnak a' gőzösök; kivételek a' fölvéti jegyeken leendnek szemlélhetők; közelebbi körülményekről pedig az illető ügyvivők által értesülhetni. Az utasok illő 's jutányos élelmezésökrül czélszerü rendelések tétetvék. A' málhákon 's egyéb kötegeken, tévedés elkerülés végett, nevét 's rendeltetési helyét szükség följegyezni minden utasnak; minden tehernek biztos helyre rakatása a' hajógazdának (conducteur) kötelessége ugyan, de annak elvitelérül magok a' tulajdonosak tartoznak gondoskodni.

A' pesti gyapju-raktárba jul. 12ig küldöttek: Vay Miklós b., Niczky Sándor, Lónyay László, Károlyi Lajos gr. Vay Lajos b., Vécsey Pál báro, Bay István, Ujházy László, Milkovics Antal, Liptay Lajos, Andrássy Károly gróf összvesen 277,870 font gyapjut. Eladatott e' raktárból: Nákó Sándor grófé, Darrás Pálé, Vay Lajos és Miklós báróké, Palugyay Imreé, Halász Miklósé, Ujházy Lászlóé, Halász Jó'sefé, Liptay Lajosé, összvesen 96,140 ft.

Nagybritannia.

A' felső ház' jul. 2kai ülésében Wharncliffe l. Turton úr iránt, — ki házasság törés' szennyével van bélyegezve, mégis, hír szerint, Durham lorddal titoknokkép utazott Canadába, ámbár ezt Melbourne l. akkor tagadta a' parlamentben, 's most csakugyan polgári titoknokká neveztetett, — fölvilágítást kért Melbourne lordtól, ki a' kinevezés fölött csak bámulását és sajnálkozását fejezte-ki. — Ezután Brougham l. tudakozá Melbourne lordtól: igaz-e, hogy a' britt fő consulhoz Alexandriában Mehmed Ali egyiptomi basától, a' ki nagy méltánylást érdemel, mind tartományában a' rabszolgaság' eltörlésére czélzó fáradozásiért, mind az iskolai tanítás' létrehozásaért, olly nyilatkozás érkezett, miszerint a' basa ugy is csak névvel létező függését a' portától megtagadni szándékozik, de ellenségeskedés' elkerülése' kivánatából a' sultannak adót ezentul is fizetni fog; és hogy nemcsak a' britt, hanem a' franczia, orosz és ausztriai consulokhoz is ugyanezen nyilatkozás érkezett? Melbourne l. nem hiszi, hogy a' britt consul illy nyilatkozást vett volna a' basától, ámbár közönségesen váraték, hogy erre Mehemed Ali elébb utóbb elhatározandja magát. — Jul'. 3kán Ellenborough l. a' figyelmet az alsó canadai uj végrehajtó tanács' alkotására fordítá, 's panaszlá az elébbi tagok elmozdítatását, egyszersmind tudni kivánná, valljon Durham lord' utasításában állott-e a' felebbviteli törvényszéket eltörleni. Glenelg l. kijelenté, hogy Durham lord ez iránt különös utasítást nem kapott, 's a' kormány a' végrehajtó tanács' tagjainak választásában semmi befolyással nem akar lenni. — Az alsóházban jul'. 2kán Maclean úr Anglia és Francziaország közt Algier' elfoglalása' tárgyában költ iratokat kivánná előterjesztetni, kérdezvén egyszersmind, váltattak-e, mióta Francziaország az angol kormánynak egyenesen kijelenté, hogy Algiert meg nem tartja, a' két kormány közt hasonló közlemények? Továbbá tudni ohajtá, tett-e a' két kormány valamelly egyezést, 's e' részben kikéretett-e a' porta' tanácsa? Palmerston l. kijelenté, miként Anglia Franczia ország' hódítmányát az algieri helytartóság' határi közt nem háborítandja meg. A' kért iratok' előterjesztését nem ellenzi. Egyébiránt 1830 óta a' két kormány közt csak némelly jegyzékek váltattak, mellyek előterjesztésének még nincs ideje

Valamint Brougham l. a' felső házban jul. 2kán, ugy Maclean úr is az alsóházban tudakozá a' külministert, mi szandéka volna a' kormánynak Mehemed Ali' függetlenné nyilatkozására nézve, és a' franczia kormány közlötte-e vele nézeteit e' tárgyban? Palmerston l. az elsőre, ugy mond, nem felelhet; mert kormány szándékát illy dologban kikérdezni akarni, hallatlan; a' másodikra pedig nem-mel válaszol.

Az alsóház' jul. 2kai ülésében az irlandi tizedbill kerülvén napi rendre, Ward úr, az elsajátítási czikkelyt a' billbe iktatni javaslá. Morpeth l. ellenzé a' javaslatot, mert ámbár az elsajátítás a' tized' tökéletes szabályzására igen szükséges volna, de a' felsőházban gátolná az elfogadást, már pedig fél szabályzás is jobb semminél. Hume úr inkább semmit, mint fél szabályzást ohajta, 's a' javaslatot pártolá. O' Connell úr a' javaslat ellen szólt, de csak azért, mivel nem elég terjedelmes. A' nép, ugy mond, a' tizedszabályzás' halogatása miatt annyira fölingerült, hogy már csak az egész tized' elsajátításával nyugtathatik-meg. Sem Ward úr' sem a' kormány' javaslata nem fogja kielégíteni az irlandi népet, ő sem egyik sem másik mellett nem szól,

de a' kormány ellen sem akar szavazni, nehogy annak Irland' megbékítésére teendő lépéseit gátolja, 's kijelenté, ha Irlandban a' fenyegető veszély nem tör-ki, ezt csak a' nép bizodalmának, a' mostani kormány iránt, köszönhetni. A' javaslat 270 szóval 46 ellen félrevettetett. Style úr ez eredmény által az egész billt hasztalannak találván, azt bíztossághoz csak 3 hónap múlva akará utasítatni, de indítványa szavazás nélkül vettetett félre. Erre a' biztossági tanácskozás kezdődött, 's Schaw úr' javaslata, miként a' földbirtokosok' tizedlevonata csak 25 pctből álljon, 188 szóval 167 ellen elfogadtatott.

Londoni lapok részletesen leírják a' cantenburi érsek által a' királyné' fejére tett koronát ékesítő gyémántok' 's gyöngyök' értékét. A' korona' abroncsán 22 gyémánt van, melylyekből kettő 2000, a' többi egyenkint 1500 font strget ér; a' két legnagyobbat 54 kis gyémánt környezi, összesen 100 ft. strget érő; továbbá 4 kereszt van a' koronán, mindegyike 25 gyémántból álló, összes értéke pedig 12,000 ft. strg. ugyanezen keresztek' csúcsát 4 nagy gyémánt ékesíti 40,000 ft. strg. értékü; a' liliomokban 12 gyémánt 10,000 ft. stg. értékü; ugyanott 18 kisebb 3000 ft. strget. érő; a' boltokon gyémántok 's gyöngyök 10,000 ft. stg. értéküek vannak; a' koronán levő ország-almájának 141 kis gyémántja 500 ft. strget ér, ezen almának keresztjén 26 gyémánt 3000 ft. strg értékü 's két sor gyöngy a' korona' alján 3000 ft. stget érő, melly összvesen 111,900 ft. strget tesz. A' korona e' nagy mennyiségü drágakő mellett is a' bársony sapka 's hermelin nélkül csak másfél fontot nyom; magassága az arany abroncstól a' felső kereszt' csúcsaig 7 új, — átmérője pedig abroncsának 5 uj. Köztudomás szerint ezen korona ő felsége' számára ujonnan készült; a' többi czímer-jelek, mint királyi pálcza, kardok, gyűrük, ország-almája, sarkantyúk 's felkenetési edények még 2dik Károlyról maradtak, kinek uralkodása' kezdetével ezeket ujonnan kellett készíteni, mivel a' régibb országkincsek a' respublicai háborúkkor elvesztek vagy semmivé tétettek.

A' királyné jul. 2kán az új palotában fényes tánczvigalmat adott, mellyhez hasonló a' kir. udvarnál IVdik György óta nem látatott. A' kir. családon és Nemours hgen kivül számos fejedelmi vendég és a' koronázási követek is jelen voltak. A' tánczot Victoria királyné kezdé meg Nemours hggel, Cambridge György hg. pedig Hohenlohe hgnővel tánczolt. A' mulatság szinte hajnalig tartott. — London' községi tanácsa, a' koronázási követek' tiszteletére jul'. 10kén fényes lakomát adand, 's a' követek elfogadták a' meghivást, ámbár ellenkező hír is szárnyalt. Párttekintet' elkerülése végett a' ministereken kivül az oppositio főbb tagjai is meghívattak e' lakomára, de asszony egy sem.

Nemours hg. jul. 4kén Párisból sürgönyöket vőn, mellyek őt 15kére Lunevillbe rendelik, 's igy kétséges, valljon a' fényes készületü tánczvigalmat megtarthatja-e? — Victoria királyné' számára, Uj-Yorkban King gyárában, egy pompás és a' legfinomabb szövetü kalap készült, mellynek fölékesítését az uj-yorki nők vállalák magokra, azáltal részvétöket a' testvér-nemzet' uralkodónéja iránt, és az amerikai izlést 's ipart tanusítandók.

Egymást váltják folyvást a' fényes ünnepélyek, mellyeket statusministerek, diplomaták a' koronázás emlékezetére adnak. Igy Palmerston l Nemours, 's Holstein-Glücksburg hgeket, és az idegen követeket pompás lakomával vendégelte-meg jun. 30kán. — Soult marsal valahol csak megjelent, mindenütt tisztelettel fogadtatott, 's mint a' szabadelmü lapok megjegyzik, ebben legfényesb elégtételt találhat a' tory sajtó kaján kifakadásiért. — A' Court Journal megjegyzi: „Szerencsés ötlet volt Lajos Fileptől, második fiját küldeni a' koronázásra, mert ez, attyának Angliába vándorlásakor születvén, britt alattvaló.“ — Igen feltünő volt, ugymond a' Satirist, a' megelőző szivesség, mellyel a' királyné Nemours hget jun. 30kán a' dalszinház' páholyában fogadta. Talán megvan irva a' csillagokban, hogy Anglia az eddigieknél még szorosabb kapcsokkal füzessék Francziaországhoz? Mi ezt nem hisszük. — Az udvari körökben sokat beszélnek a' sultannak a' királyné' koronázására küldött üdvezlő leveléről, melly, a' Courier szerint, 36 ujnyi hosszu, 3—4 ujnyi széles; irása gondos és csinos; széltül van a' sultan aláirása valamennyi őskori czímzeteivel; borítéka a' nagyúri pecséttel volt lepecsételve, 's az egész arany hímzetü vörös posztó-tokba zárva, mellyről egy igen szép munkáju rojt csüngött sinóron.

Soult marsal után, igy ir a' Globe, legnagyobb figyelemre méltattak Schwarzenberg és Eszterházy hgek. Az első prémzett arany hímzetü bársony köntöst viselt; neje pedig szépsége és gyönyörü gazdag öltözete által minden szemet magára vont. De Eszterházy hg. gyöngy- és gyémánt panczéla, mert az ő dolmányát igy nevezhetjük, mindent túlragyogott vakító fényével. Némelly kisasszonyka majd hogy el nem nyelé azt vágypillanatival, szerette volna hajfürtjei közé tűzni, vagy apró csillagokban kimetszeni,

karját, nyakát és füleit ékesítendő velők. A' pairnék mellett haladtakor zsibongó hirálat' tárgya lőn a' hg. mit vidor szeszéllyel tűrt. Tetőtől talpig, még csizmája is drága kövek' fényözönével volt elárasztva. Röviden, leggazdagabb volt az ausztriai követ öltönye, legfestőibb a' görögé, legnagyobb figyelmet pedig Napoleon császárkorának agg marsala, Soult, vont magára. — Koronázás után a' királyné 30 személyt emelt bárói méltóságra, köztük O' Loghlen Mihályt (irlandi biró), sir J. F. Herschelt, sir L. Smithet, E. L. Bulwert'sat. A' szárazi 's tengeri hadseregnél is számos előléptetéseket közöl a' hivatalos Gazette.

Franciaország.

Laity ügye' megvizsgálásával a' pairkamarától megbizott választvány jul. 2kai ülésében a' felől tanakodott: valljon a' megyékből érkezett fölvilágítások után, a' dolgok' jelen állapotjában a' vizsgálat kiegészítessék-e, a' mi el nem fogadtatván, a' tanácskozások' kezdete f. hó' 9re határoztatott. Ezután a' választvány a' kérdés felett vitatkozék: valljon a' tanakodásra tanúk hivatassanak és kihallgattassanak-e? két pair a' tanuk' meghivatását kivánáj; ellenben Pasquier báró canczellár kifejté annak fölöslegességét, miután a' tettdolog elég világos, 's e' vélemény elfogadtatott. Ugyanez nap a' vádlott Bourges Mihály ügyvédével is beszélgetett. — Egy párizsi lap ellenmond azon hírnek, mi szerint Bonaparte Napoleon Lajos franczia földön volna, hozzá tevén, hogy a' kerületek' hatóságaihoz parancs érkezett a' herczeg' jelképével, hogy megérkezése' esetében azonnal elfogattassék 's további parancsig letartóztassék. — Talleyrand' palotáját Rotschild b. 1,191,000 francon vette-meg. — Toulon' kikötőjébe jun. 28dikán érkezett-meg, a' franczia hajók' köszöntő lövései közt, az angol hajósereg, 's e' rév 1793 óta csak most látott először angol hajóhadat. Az nap este, mint Victoria királyné' koronázása napján, az admirál-hajó egészen ki volt világítva, 's számtalan ágyu durrogás és egyéb tűzi játékokkal ünnepélyesíté e' nagy napot.

Németország.

Hannoverai király ő Felsége körutazásában Osnabrücket is meglátogatván, az ottani öregek' tanácsa az országos alaptörvény' fentartásaért a' királyhoz fölirással folyamodott. A' király az öregeket kegyesen fogadá, 's bizonyossá tevé, hogy cselekvéseinek csak az alattvalók eránti szeretet szolgál alapul. E' tartományban és városban lett fogadtatásával megelégedését jelenté, 's meghagyá az öregeknek, hogy Osnabrück jámbor lakosit szeretetéről biztosítsák. A' tanács nem nyert audienciát. Quackenbrück városa is küldöttség által hódolatát mutatá-be ő fölségének, egyszersmind pedig fölirást is nyujtatott át az országos alaptörvény' fentartásaért.

Hannovera, jul. 5kén. A' másod kamara' 28 tagja jun. 29kén estve nyilatkozást írt alá, melly más nap a' szövetségi gyüléshez küldetett.

Poroszország.

Az alsó Rajna' vidékéről jul. 5kén írják, hogy a' tartalék-seregek mind összehúzattak, 's egy egész sereg fog hadi lábra állítatni és a' belgaszéleken központosúlni. E' hadi mozgások a' venlooi napi parancscsal összefüggni látszanak. — Berlinből jul. 4kén költ levél szerint már a' régi porosz tartományokban is vallásos összeütközések történnek. Berlinben több katholicustól, kik gyermekeiket protestans vallásban neveltetik, megtagadtatott az úr' vacsorája és föloldozás.

Belgium.

A' st. laurenti várművek nagy szorgalommal és sietséggel javítatnak ki. Úgy szinte a' hollandiak is Maestrichtet, különösen a' jobb parton fekvő részt igen erősítik.

Lüttich' községi tanácsának jun. 30kai ülésében Forget úr a' szétdarabolás ellen fölirási javaslatot tőn, melly mind a' 23 jelen volt tag által elfogadtatott. — Venlooban e' napi parancs jelent-meg: „A' helyparancsnok ezennel szerencséjének tartja értesíthetni az őrséget, miként Hurel báró generalhelytartó és főtábornok f. hó' 21kén e' vár' ezredes-főkormányzójához költ sürgönyében köz hirré tevé, hogy ő fölsége az őrség' buzgalmára, munkásságára és hazafiságára számot tart, ha az őrségre bizott ügyet kellend védeni. A' főtábornok szerencsésnek tartja magát a' királynak mondhatni, hogy a' sereget a' legjobb akarat lelkesíti, 's hogy a' főkormányzó czélszerűen tett meg minden rendelést győzödelmünk' biztosítására. E' napi parancs a' seregnek a' tiszti kar' jelenlétében olvastassék föl. Venloo, jun. 24d. 1838."

Törökország.

Konstantinápolyi jun. 12ki levél szerint egyik persa thrónkövetelő, Zelly Sultan, ki unoka öccsének, a' mostani schahnak thronralépte után nem sokára elfogatott, de fogságából szerencsésen kiszabadulván Konstantinápolba ment, 's a' nagy úrtól kért és nyert is menedéket. — Az europai fő hatalmak a' porta és Mehemed Ali közt a' békességet mindenkép fentartani igyekeznek.

Konstantinápoly jun. 13kán. Roussin admiral több ízben értekezett a' reis-effendivel a' hajóhad indulása felől, meg akarván gátolni annak az Archipelagusra 's innét a' középtengerre eve-

zését, de válaszul csak azon igéretet vevé, hogy e' hajóhad az egyiptomi hajóhaddal megütközni, vagy Tunissal 's Tripolissal közlekedni nem fog, mi a' franczia követnek leginkább szivén fekszik. Azonban a' követ illy igéretnek annál kevésbé adahitelt, mivel egyszer már csalatkozott, 's tudomás szerint a' basa Tripolisból visszahivatik. Roussin úr tehát Toulonba hajót küldött, 's Gallois al-admirált fölszólítá, hogy a' török hajóhadat, mihelyt a' dardanellákon átmenendett, szemmel tartsa. Végre írott biztosítást is nyert, hosszas vonakodás után, mellyben nyilvánítatik, hogy a' nagyúri hajóhad, ha kievezne is a' közép tengerre, ezt csak gyakorlás végett teendi, 's egyedül az archipelagus' szigeteivel fog közlekedni. Az események itt sebesen váltják egymást. Alig érkezék hír Ibrahim' győzödelméről, 's a' Seraskier Karamanból már is jelenti, hogy Ibrahim legjobb generálja, Soliman basa a' druzoktól megveretett. Illy esetek' erkölcsi befolyása igen nagy, 's mig a' porta bátorodik, addig ellenségei csüggednek.

Konstantinápoly, jun. 20kán. Mehmed Ali függetlenségét a' portának kinyilatkoztatá, mire ez azonnal tanácskozást hirdetett, 's a' végzés háboru lőn Mehemed ellen. De a' külkövetek mind az itteni mind az alexandriai esetekről értesítve valának 's két főhatalmasság' személynökei mindent elkövettek, hogy az ellenségeskedés' kitörését megátolják 's a' portát parancsok' osztogatásáról lebeszéljék, melly sükerült is, miután megigérék, hogy Alit előbbi függésére visszatéríteni, mitsem mulasztanak-el. A' rendelések máris megtétettek 's az angol és franczia hajósereg hihetőleg tüstént az egyiptomi partokhoz menend, a' basát függetlenségi nyilatkozásának visszavételére, kényszerítendő. Valóban más módja nincs is a' béke' helyreállításának. — Mehemed Ali Konsantinápolyba küldött mentegető iratában előadá, miként ő, csak a' szigoru környületek' zaklatásának enged, midőn statusai' csendességének legelső föltételét, az örökösödés' biztosságát, bármelly áldozattal kivívni törekszik, egyedül igy lehetvén végét szakítani a' cselszövényeknek, mellyek Syriában annyi vérontás' okai valának. — A' Journal des Débats' Alexandriából jun. 6kán költ levele szerint, Mehemed Alinak az angol és franczia consulokhoz intézett közleménye inkább tudakozódás vala, mint határozat. Előszámlálá t. i. a' porta elleni sérelmeit, kijelentvén, hogy a' sultan által ellene alattomban folytatott háborúnak valahára meg kell szűnnie. Ideje már gondoskodnia háza' thrón-örökségének biztosításáról, mire legjobb eszköz a' porta' főuraságának leráza, és ez igen könnyen megesik, ha őt Anglia és Francziaország nem gátolja benne, kiknek válaszát egyébiránt elvárja.

Schweiz.

Jul. 2kán nyittatott-meg Luzernben a' szövetségi szokott országgyülés Kopp szövetségi elnök által. Hitletétel 's követi megbizványok' vizsgálatakor a' schwyzi követek bebocsátásának eldöntése jul. 3kára halasztatott, 's ekkor 9 és két fél szózat bebocsátásuk ellen, 9 és egy fél szózat pedig mellette nyilatkozván, minthogy üléssel és szózattal nem birhat, kinek megbízványát legalább 12 szózat el nem ismeri, az elnök kijelenté, hogy közelebbi ülésbe nem fogadja-be a' schwyzi követséget, melly viszont válaszolá, hogy csak 12 szózatnak vagy erőszaknak fog engedni. A' schweizi allg. Zeitung szerint azonban az országgyülés' többsége elismerte Schwyz' követségét.

Portugallia.

Lissabon, jun. 26kán. A' fenyegető vész csak szélvész volt, melly ellebbent. Az eloszlatott nemzeti őrsereg' hat zászlóalja önként tevé le fegyverét 's a' lissaboniak nyugalmat éldelhetnének, ha ujabb 's komolyabb zavargásokról hir nem szárnyalna. Mint mondják, das Antas visconde, az éjszaki tartományok' parancsnoka, ki ezelőtt a' cartisták' ellensége 's a' nép-felség' bámulója volt, kijelenté a' kormánynak, hogy ő Portoba megy a' cartát kikiáltandó, ha a' cabinetbe két cartista föl nem vétetik. E' hír azonban mind a' mellett, hogy jó forrásból ered, nem tökéletes hitelű. — Terceira hg. megérkezése' napján a' királynénál udvarolt 's Ő Felsége' kegyének leghizelgőbb jeleit tapasztalá.

Dania.

Jul. 2káig terjedő kopenhágai levelek szerint, az orosz thrónörökös jun. 28kán a' hajó- és fegyvergyárok' szemlélése' alkalmával hirtelen roszúl lett, 's azonnal visszatért Christiansburgba. Délben a' kir. asztalnál 's estve Ferdinand hg' tánczvigalmán jelen volt ugyan, de a' jun. 30kára rendelt nagy hadi gyakorlat, a' többi mulatságokkal együtt elhalasztatott. Betegségét meghűlés okozta. A' beteg nem járhatván ki szobájából, a' királytól két ízben meglátogatatott. A' katonai szemle azonban jul. 1jén csakugyan megtartatott. Hadi gyakorlat' végén a' király kiséretével együtt a' christiansburgi vártérre menvén, a' sereget a' nhg.' ablaka előtt elléptette, 's eltávozása előtt még egyszer meglátogatta a' nhget. Egy dán orvos meghivatott, hogy a' nhg.' orvosával a' beteg' állapotja felől tanácskozzék.

Spanyolország.

Madrid jun. 23kán. Wylde angol ezredes nehány nap előtt Bayonneból bizonyos közleményeket hozott Munyagorri' és pártja' részéről. Munyagorri Hay lordot megkérdé, akarja-e Francziaország és Anglia, ha a' baskok leteszik a' fegyvert, a' baski tartományok' alkotványát és előjogait biztositani? A' nevezett két hatalom tanácskozott egymással, 's a' kezeskedést természetesen visszautasította. Munyagorri' párthíveinek azonban, jelesül angol ügyvivők által, pénz és a' madridi kormánynál közbenjárás igértetett, 's Wylde ezredes ez iránt jött Madridba. Munyagorri Bayonneban Fezensac hgnek is tőn némelly ajánlatokat a' madridi kormánnyal leendő közlés végett, de ezeket — úgy látszik — a' franczia követ később vett útasítások' következtében visszaküldötte. — Most már az a' kérdés, ki tegye meg az első lépést: Munyagorri-e, vagy a' spanyol kormány? Ez azt mondja, hogy csak úgy adhat engedvényeket a' baskoknak, ha előbb ezek őszinteségöket és békes gondolkodásukat D. Carlosnak elüzésével tanusitják. Munyagorri ellenben azt válaszolja, hogy csak úgy léphet a' kormánnyal alkura, ha Francziaország és Anglia a' kezességet elvállalja.

Amerika.

Durham gr. maj. 28kán érkezett-meg Quebecbe, nagy örömmel fogadtatva még a' franczia származásu lakosoktól is, 's a' tanácsteremben a' hitet azonnal letette, mindenik eskü formánál csókkal illetvén az evangeliumot. Ezután á' végrehajtó tanács tagjait, birákat, püspököket fogadta-el. Más nap következő proclamatiót bocsátá-ki: „A' királyné' kegyelmes megbizásából veszem-át ma az északamerikai angol tartományok' kormányát. E' fontos kötelességet teljesítvén bizton remélem, hogy ő fölsége' alattvalóji támogatni fogják törekvésemet, midőn jóllétöket tárgyazó 's kir. főbiztosi tiszti körömhez tartozó bármelly kérdést elintézendő leszek. A' reform' és hiányos intézetek' javításának őszinte barátai, pártra, származásra és politikai színre való tekintet nélkül bizton várhatják tőlem azon segélyt és támogatást, mellyre az anyahon és e' fontos gyarmatok közötti egyesülést fentartani és öregbíteni ohajtó hazafiuság méltán számol; de a' közbéke' háborítóji, a' törvény' sértőji, a' korona és angol birodalom' ellenségei bennem engesztelhetlen ellenséget találandanak, készet a' rám ruházott hadi és polgári hatalmat ellenök egész kiterjedésben használni. Szomoru események, egyik tartományban, a' képviseleti alkotvány' fölfüggesztését, fájdalom! szükségessé tevék, 's a' főhatalom nekem adatott-át. A' rajtam fekvő nagy felelőség és teljesítendő tisztem, buzgón ohajtatják azon időszak siettetését, mellyben a' végrehajtó hatalom megint a' szabad angol alkotványos rendszer' ellensúlyával környezve lehessen. Tőletek, angol Amerika' népétől, magatokviseletétől és támogatástoktól függ, előbb vagy később érkezik-e ez időpont. Oszinte, tartózkodás nélküli közlésekre hívlak-föl benneteket. Kérlek, tekintsetek engem barátotoknak 's birótoknak, ki mindenkor kész panaszaitokat, kivánságitokat és sérelmiteket kihallgatni és részrehajlás nélkül orvoslani. Ha ti is minden pártszellemet feledve, velem a' béke' és egyetértés' áldáshozó munkájára egyesültök, olly kormány-rendszert remélek alapíthatni, melly mindenik osztály' érdekeit és jogait védeni, a' visszavonást eloltani és benneteket azon jólét' és nagyság' fokára emelni fog, mellyre e' termékeny tartományok olly kimeríthetlen forrásokkal bírnak. Költ saját kezem és czímpecsétem alatt, St. Lewis' várában, Al-Canada' Quebec városában, máj. 29kén 1838. ő fölsége' uralkodása első évében Durham s. k. C. Buller első titoknok." — Buller úr maj. 31kén körlevelet bocsátott a' végrehajtó tanács' tagjaihoz, melly szerint a' végrehajtó tanács eloszlattatott. — Csak nem bizonyos, hogy sir Robert Peel angol gőzhajót st. Lőrincz' folyamán amerikaiak égették-meg, boszúból Caroline gőzös' fölgyújtásaért. Az egyesületi hadminister 2—300 embert küldött a' szélekre a' neutralitás fentartása végett. Sir Arthur felcanadai helytartó is mindent elkövet az amerikai polgárok elleni visszatorlás' meggátlására; a' hajógyujtogatók' fölfedezőjének azonban 4000 dollárnyi dijt igért, Durham l. pedig jun. 2kán 1000 ft. stg. jutalmat tőn-ki ugyanannak. Durham l. legelső tette az volt, hogy a' politikai foglyok' jegyzékét elő kérte. Albany Evening hírlap Watertownból jun. 4. a' hírt közli, miként IV. Vilmos canadai gőzhajó is fölgyujtatott; bizonyos Bill Johnson pedig mintegy 30 czimborájával a' királyné' hatósága ellen föllázadván, egy szigeten besánczolta magát. — Durham l. Al-Canadában új végrehajtó tanácsot nevezett-ki, mellynek tagjai Buller, Turton urak, Cooper ezredes 's többek.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

A' Buda-Pesti árvíz hallatlan kártételének következései engemet is árra birának, hogy a' **Magyar Patika** nevű könyvemnek árát három pengő forintról, egy forintra és negyven krajczárra pengőben, azaz: **1** forintra **40** krajczárra pengőben, leszállítsam.

A' melly Hazafiaknak tehát kedvek vagyon ezen Munkát most ólcsó áron megszerzeni, azt a' mondott áron nálam, Pesten, a' Képiró utczában, 321 szám alatt lévő lakásomban, vagy pedig ugyan itt Pesten Eggenberger Jó'sef könyárosnál megvehetik. Költ Pest Jul. 1838 *Kovács Mihály* Orvos Doctor.

---

(1) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetem kórházai számára 778½ rőf eperjesi vagy házi vászon, — 52½ rőf kékre festett vászon, — 12 rőf fehér — 's 14 rőf hamu szinű barchet, és 226 rőf szalma zsákokra való vastag vászon megkivántatván; ennek szolgáltatása végett folyó esztendei Augustus 25kén délutáni 5 órakor Pesten a' Hatvani utczában lévő orvosi-kar épületében nyilvános árverés fog tartatni. Mellyre az elszámlált vászon nemeket szolgáltatni kivánók ezennel olly módon hivattatnak meg, hogy akkoron a' kiválasztás végett minden vászon nemből mustrákat magokkal hozni ne-terheltessenek. Költ Pesten Julius 17kén 1838. (3)

---

(2) Nuncium. Siquidem opus: Enchiridion Juris Ecclesiastici cum singulari ad alienas Confessiones attentione, ab Ad. R. ac Clariss. Domino Nicolao J. Cherier in Lyceo Archi Episcopali Strigoniensi quod Tirnaviae est, Juris Canonici et Historiae Ecclesiasticae Professore P. O. A. A. L. L. Philosophiae et S. S. Theol. Doctore etc. editum, et circa finem anni Scholastici 1837. typis emancipatum, penitus direptum sit; novamque editionem ab Inclyto Publico tum Ecclesiastico et Regulari, tum Civili optari frequentes pro praedito opere praenumerationes manifestent: infrascriptus licet per furentem diluvii stragem omnibus concivibus suis, aliisque Istri accolis recentissime illatam multum passus, desiderio tamen Inclyti Publici satisfacere, literarumque florem in charissima Patria sua promovere cupidus, secundam editionem praedicti Juris Ecclesiastici hocce adhuc anno typis vulgare pergit. Novam hanc editionem Auctor prima emendatiorem in tantum reddere conatus est, quod hinc inde quaepiam addiderit; problemata cuncta, legesque canonicas, ubi ubi vel modicum tyronum suorum difficilem intellectum expertus est, exemplis illustraverit; articulorum ultimae Diaetae Posoniensis circa decimas, aliasque praestationes in regno faciendas, sapienter conditorum usum fecerit, ac modificationes inde manantes textui operis inseruerit; Tomo IIdo ejusdem operis in Appendice formulas Actionum, Citationum, Inquisitionum, Relationum, Ingessionum etc. seu succinctam praxim fori Spiritualis adjecerit, et cunctos naevos, qui, ob loci typographici distantiam haud pauci in primam editionem irrepserunt, emendaverit. Caeterum auctor omnia haec servato eodem obiectorum ordine, et pertractione ita attemperavit, ut et primae et secundae editionis usus in eadem tyronum palaestra commode fieri, nihilque aliud primae editionis possessoribus in mentem incidere possit, quam illud L. A. Senecae Epist. 33. Patet omnibus veritas, nondum est occupata, multum ex illa etiam futuris relictum est. Propositum isthoc suum infrascertus editor Venerabili Clero tum Ecclesiastico tum Regulari, et Inclyto Publico Civili debito cum cultu significare sustinet, quo fiduciam Ejusdem Inclyti Publici hucdum in eum locatam, ultro quoque promereri, imo et augere valeat. Opus hoc prodibit in duobus Tomis, primus quidem Tomus iam circa finem affuturi mensis Augusti deseret prelum, secundus vero mense Novembri a. c DD. praenumerantibus immanuabitur. Pretium praenumerationale pro utroque Tomo in quatuor florenis Conv. Mon. est defixum. Infrascriptus singillativos Tomos, relicto prelo, illis DD. praenumerantibus, qui summam praenumerationalem eidem praevie submittere non gavabuntur, sub adressa, sine mora, transpositurus Subseque pretium totius Operis elevabitur. Pestini mense Julio 1838.

C. A. Hartleben
Bibliopola Pestiensis.

(3) Tüzi viz fecskendők műhelyének hirdetése. Pesten az országuton 617dik szám alatt maga a' jelentő, 's a' műhely tulajdonosa közhiré teszi: hogy nála valamint eddig, ugy jeenleg 's ezután ál. 3—16 akó vizet tartó fecskendők készen tal e' tatnak, mellyek a' viz-sugárt szakadatlanul is következő arányban lövellik ki: a) Egy három akót tartó hordozható fecskendő két ember által négy perczenet alatt 3 akó vizet 8 öl magasságra lövell, ennek ára 30 for. pengó pénzben. — b.) Egy négy akót tartó hordozható fecskendőt, belülről kibéllelt, forgatható ércz csővel, és srófokkal, melly a' benne találtató vizet 10 öl magasságra lövelli 4 perczenet alatt, kerül 80 for. pengő pénzben.— c.) Egy hordozható 5 akós és egyszerü nyomószerrel, 's négy kerekü vasas kocsival 180 for. pengő pénzben. Továbbá találtatnak nála 6, 8, 10, 12, 14, 16 akó vizet tartó kocsira helyheztetett fecskendők: mellyek a' vizet szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki:

6 akót tartó 5 perczenet alatt 6 akó vizet, 10 ölre; ára 220 forint pengőben. — 8 akó, tartó 5 per. a 8 akó v, 12 ölre; ára 240 for. p — 10 akót tartó 5 per. a. 10 akó v., 14 ölre; ára 260 for. p. — 12 akót tartó 5 per. a. 12 akó v., 15 ölre; ára 280 for p — 14 akót tartó 5 per. a. 14 akó v., 16 ölre; ára 320 for. p. — 16 akót tartó 5 per. a 16 akó v., 17 ölre; ára 400 forint pengőben.

A' megvett fecskendőkhöz olly szer is adatik, melly által a' kemény hidegben befagyott csőket és vizi sarukat 4 perczenet alatt felengesztelni lehet, 's igy azokat minden akadály nélkül használni a' viz kilövellésre.

A' fentebb említett helyen minden nemü tüzi vizfecskendők megrendeltetése elfogadtatik, ugy nem különben mindenkor kész vizfecskendők is találtatnak, a' megrontsoltak pedig javitás végett elfogadtatnak. Pesten, januarban 1838. *N. Remekházy Károly*,

a' fentebb emlitett tüzi vizfecskendők műhelyének tulajdonosa. (3)

---

(2) Hirdetés. A' Szárcsai uradalom részéről, tekintetes Torontál vármegyében, Szárcsán a' tiszttartói irószobában szokott délelőtti órákban tartando közönséges árverés utján az alább megnevezett uradalmi haszonvételek és puszták, az alább megnevezett napokon, három esztendei haszonbérbe fensőbb jóváhagyásnak fentartása mellett, a' többet igérőnek fognak kiadatni; ugymint:

1. *A' folyó év Szent-mihály hava 13kán árverés utján fognak kiadatni, 1838. évi mindszent hava 1től kezdve:*

a) A' Nagy-Topolováczi pusztából 86 hold szántóföld

b) A' halastói pusztából a' Temes mentén. 65 hold szántóföld.

c) Az öreg-szárcsai pusztából $287\frac{3}{4}$ hold szántóföld.

2. *A' folyó esztendő Szent-András hava 5. árverés utján fognak kiadatni, 1838. évi Szent-András hava 1től kezdve:*

a) A' szárcsai és szécsányi vadászat.

1839. *év Boldog-Asszony 1só napjától:*

b) A' szárcsai, szécsányi és togyéri vendégfogadók.

c) A' szárcsai és szécsányi husvágás, hozzá tartozó kaszáló földekkel.

d) A' szárcsai és szécsányi halászat.

1839. *év Szent-György hava 1só napjától.*

	Kaszálók és legelők. Holdak
e) A' neuzinai hidnál a' szigeti kaszáló - - - - - -	60
f) A' szécsányi szőlők alatt -	600
g) A' szécsányi maradvány földekből, vagy is Malamegyei pusztából	$369\frac{1}{2}$
h) Az ó-szárcsai pusztából.	1505

A' bérbe venni szándékozók a' fent kitett időben és helyen a' kivántató bánatpénzel ellátva, béváratnak az árverés utáni ajánlatok, el nem fogadtatnak. Költ Szárcsán Szent-Iván hava 12én 1838 évben.

Demkó Ferencz Tiszttartó. 3)

Pénzfolyamat: Bécs, jul. 14én: 4 pctes stat. kötelez. $100\frac{15}{16}$: 3 pctes stat. kötelez. $81\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 65.

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Julius 3án	Debreczen	65	60	50	40	32	30	23	22	25	23	45	42	55	—
5én	Unghvár	105	100	90	86	55	50	50	46	34	30	63	59	—	—
5én	Mosony	100	68	60	50	60	50	46	34	32	26	55	47	—	—
5én	N. Becskerek	60	45	40	30	—	—	25	20	20	—	30	25	30	—
6án	Uj-Becse	70	60	55	50	—	—	27	25	25	—	32	30	30	—
6án	Arad	70	—	38	—	36	—	24	—	24	—	40	—	—	—
6án	Temesvár	60	52	43	—	30	—	—	—	28	—	37	—	—	—
7én	Szeged	55	50	40	35	—	—	26	—	30	—	35	—	40	—
7én	Pécs	70	60	50	44	40	—	30	—	22	—	40	—	30	—
7én	Komárom	77	73	71	56	44	43	45	30	29	—	50	48	42	—
7én	Körmöcz	—	—	90	88	84	80	64	62	44	38	—	—	—	—
jul. 17én	Pesten	86	60	56	49	48	42	35	30	31	28	48	40	—	—

Dunavizállás: jul. 15én: 9′ 2″ 0‴; 16án: 8′ 10″ 0‴; 17kén: 8′ 6″ 0‴; 18án: 8′ 3″ 3‴.

Pest. Szombat Julius 21kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 6dik szám.

Magyaország és Erdély (kinevezés; Pyrker László egri érsek' jótékonysága; Szepesy Ignácz †; adakozások vizkárvallott lakosink' számára; Kolozsvári elöiskola, hódolati hitletételek Erdélyben; soproni hírek; Schams Ferencz szölömivelést tárgyazó folyó-irata; a' pesti növendékpapság' munkálatinak ötödik kötete; Becher Zsigmond az ausztriai pénzügyről; a' budai jótékony asszonegyesület; m. t. társaság 'stb.) Ausztiaváltozások a' (cs. k. hadseregnél.) Nagybritannia (parlamenti ülések; ünnepélyek 'stb.) Franczia-ország (a' pairkamarában Montalembert nyilatkozása Belgium fölött; Laity pöre a' pairszék előtt 'stb.) Belgium. Holandia. Oroszország. Schweiz. Törökország. Olaszország. Portugallia. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége dubniczai Brany János nyugalmazása által a' magyarországi hadi főkormányszéknél megürült előadóságot Schwarzel Leopold katonaélelmezési főigazgatóra bízni méltóztatott. H-k.

Felső-eőri Pyrker László patriarcha 's egri érsek ő exceája, ki 1832ben már egy egészen kész fördő-házat ajándékozot volt Hofgasteinban a' beteg katonák' számára, ezeknek testi szenvedése eránti nemes lelkü részvétét újabban azzal kitünőleg tanusitá, hogy Carlsbadban egy házat vásárlott a' gyógyítás végett oda menendő szegény tisztek' használatára, miről ő cs. 's ap. kir. Fölsége az udv. hadi tanács által alázatosan értasítetvén, mult jun. 22kén meghagyni méltóztatott, hogy Pyrker László patriarcha érsek' jótékonyságának ez új bizonyságaért legfensőbb küszönete jelentessék-ki.

Nmélt. Négyesi Báró Szepesy Ignácz, pécsi püspök, sz István rendének középkeresztese, val. belső titkos tanácsnok 's a' m. t. társaság igazgató tagja f. hó' 14kén hirtelen meghalálozott. A' vallásos buzgalomnak példánya, vallás', thrőn' és alkotvány' egyik erős gyámola, a' tudományok' hő barátja 's az emberiség' nemes jótevője hunyt-el a' nagy férfiban. Áldás lengjen porai fölött!

Víz által megkárosult lakosink' számára a' m. k. ud. Kanczellariához még folyvást gyülő adakozások' 20ik jegyzékében következő ujabb pénzsegélyek foglaltatnak p. p: Az alsó ausztriai cs. k. kormányszéktől 4172 f. 49¾ kr. az Enns feletti cs. k. kormányszéktől 2241 f. 32¾ kr. a' galicziaitól 3848 f. 5¾ kr. a' velenczeitől 1489 ft. 45⅘ kr. a' morva-szilezitól 2593 ft. 6 kr. Rainer cs. k. főhg. udvari karától 530 f. Salonichban az ottani cs. kir. alattvalóktól Steinberg cs. kir. consul által gyűtött 617 f. a' drezdai cs. kir. követség utján egy nevezetlentől 3 arany; Camozzi J. B. amsterdami cs. k. consul által Hollandban gyűtött 38 f. 20 kr. Stuttgartból a' kir. szinház-ügyelőségtől egy színi előadás jövedelme 676 f. 8 kr. Vámosy D. által Hamburgban gyűtött 1045 f. 9 kr. Bécsben a' cs. k. orvosi kar 's orvos tanároktól öszvesen 715 f. e' közt Viszánik 200 f. Berres 50 f. Malfatti 25 f. Lichtenfels 20 f. Spécz 20 f. Hildebrand 10, Wattmann 10, Czermák 10 f. 'stb. a' gyakorlati gyógyászat-tanulók öszvesen 87 f. 34 kr. E' summák már mind átküldetvék Nádor ő cs. k. főhgségéhez, 's ezeken kívül még következő ujabb adakozások is érkeztek ő fönségéhez p. p: A' magyarországi fő hadi kormánytól 6242 f. 32 ⅕ kr. Kassa sz. k. város kapitányi hivatalától Esztergam' részére 68 f. 50 kr. a' székes fehérvári egyházkerületből 36 f. 34 kr. ns. Posega megyéből 16 for. 54 kr. a' nagy szombati szent-iványi kerület' alesperességéből 54 for. Szászországból Chemnitzből Gehrenbeck J. F—től 24 for. 16 kraj. Stuttgartból Woelffl Lajos által 62 f. 15 kr. a' budapesti vízáradás' tervének Würtembergben, Pesten Eggenberger, Hartleben, Kilian, Bécsben Artaria, Budán Spaiserné, Temesváron Polatsek, Kassán Sandvoss és más városokban Hartleben által eladott példányaiból 596 f. 6 kr. Bécsből Pálffy Fidél gróf m. kir. udv. kanczellár ő exceája által 18,075 fr. 37 kr.

Sopron, jul. 11. Folyó hónap' 7kén t. Odor István professor ur, a' soproni evang. lyceumban a' bölcselkedés' 's természetjog' tanítója, önkint lemondván tanítói hivataláról, a' tanitókra nézve változást okozott; ugyanis a' hit- és természet-tudomány' tanítójává 's a' latin classicusok' magyarázójává t. Pecz Leopold ur helybeli evang. lelkész választatott; a' bölcselkedés, mathesis' és történettudományok' tanitószékét pedig t. Hetyésy László professor ur foglalta-el, kinek gondviselése alatt van egyszersmind a' lyceumnak 12000 kötetet meghaladó 's minden tanuló ifjútól használható könyvtára is, továbbá a' természettudomány' tanításához szükséges, szép számú készületek', mérnöki eszközök', ásványok' 's régi pénzek' gyüjteménye. A' régi pénzek' itteni gyüjteményének kezdője és szorgalmas folytatója maga a' tisztelt professor és gondviselő úr.

T. Sopron vármegye jun. 25kén tartatott közgyülésében Högyészy Pál első alispán jelenté, hogy a' vízár károsította szerencsétlen lakosok' számára, némelly földes uraságok' nagylelküada-

kozásaikon, jelesül örökös főispán ő hgsége 8000 p. ft. ajánlatán felül, megyeszerte összegyült 2584 p. ft. 5 kr. az illető helyre már elküldve van, jelenleg pedig ismét 44 p. fr. 7 kral szaporítatott. Tisztelt alispán úr' hálás érzésü előadósa' következtében elhatározák e' megye RRei is, hogy föls. urunk 's királyunknak a' szerencsétlenek eránti magas lelkü atyáskodásaért, föls. királyné asszonyunk adakozásiért buzgó hálájok hódoló fölirásban Ő Felségének kir. széke elibe terjesztessék; országunk' föns. nádorának fáradatlan bölcs gondoskodásaért 's erényes fijának István főhgnek, hálaérzelmök mély tisztelettel kijelentessék; a' főkormányszékeknek a' nagy csapás alkalmával kitüntetett pontosságaért köszönetök örök emlékül jegyzőkönyvbe iktattassék; 's a' külhoni adakozók' nagylelküségeért nyilvánitandó köszönet a' közelebbi országgyülésre küldendő követek' utasitásai közé jegyeztessék-föl. H-k.

Kolozsvártt jul. 4kén tartatott az ev. refor. előiskolának, mellyet egy nemes asszonyegyesület' emberiség eránti gyöngéd szeretetete 's vallásos buzgósága alapitott, hatodik évi nyilvános próbatétele. A' kitünő siker fölötti örömet nevelte özv. Bethlen Farkas grófné' kegyes adománylevele, mellyben eddigi jótéteit tetézőleg ötezer v. cz. ft. activ adósságát olly rendelkezéssel ajándékozá ezen előiskola' tőkéjeül, hogy kamatjából a' tanitói fizetés évenkint száz v. cz. ftal szaporitatván, a' többi szorgalmas és jó viseletü tanuló gyermekek' jutalmazására 's egyéb iskolai szükségekre fordittassék. Hadadi báró Vesselényi Miklós úr háromezer váltó ft. szivesked ék ajandékozni, melly kegyes adományon az eddig béres háznál szállásoló előiskolának örökös telek és ház vásároltatott. A' költsönös tanitásnak népiskoláinkhoz alkalmazott módja legelőször ezen előiskolában használtaték rendszeresen 's kivánt sikerrel, 's milly hatása volt ennek az egész superintendentiabeli kisebb iskolákra, bizonyságul szolgál egyebek között az is, hogy hat év óta több buzgó földes úr, a' jószágaiban fölállitott népiskolák tanitójit ide küldötte ezen egyszerü tanitásmódot gyakorlatilag megtanulni. — Orosz császár ő fölsége Banó István tr. a' kolozsvári lyceumban természeti 's római polgári jog' tanitójának, üdvezült Ferencz császár és király emlékére 1837 mart. 2kán deák nyelven mondott jeles beszédeért, diplomatiai úton, egy drága gyürüt küldeni méltóztatott; Estei Ferdinand főhg. ő kir. fönsége pedig Erdélyből elmentekor, levele mellett, egy remek arany szital-(tobák-) tartóval ajandékozta-meg emlitett tanitó urat. — Az egyesületi 's hódolati hitet a' római kath. papi rend, tusnádi Kovács Miklós erdélyi püspök ő excellenciája által, a' kir. kormányszék' rendelésének következtében összehivatva, Károly Fejérváron jnl. 4kén fényes ünnepéllyel, — az ottani tanács és esküt polgárság jul. 7kén, — a' várbeli német biróság és esküt polgárság jul. 13kán, — az erdélyi ref. anyaszentegyházhoz tartozó minden megyék' papi előjárói pedig f. t. Antal János püspök úr vezérlete alatt, Sz. Udvarhelyen jul 23kán, az ott tartatott egyházi sz. zsinat' alkalmával tették-le deák nyelven. E. H.

A' budai jótevő asszonyegyesület, a' már mindenünnen összegyűtött hivatalos adatok szerint, mult januar és február hónapokban 1385 v. f. 56 kr. osztott-ki a' házi szegényeknek; a' budai gyógyszerészeknek, kik a' szenvedő emberiség eránti szép érzetből az egyesület által beteg házi szegények számára rendelt gyógyszerek' árának csak felét szokták fölvenni, 1023 v. ft. 31 kr. fizetett, a' 104 fton kivül, mellyet Wieser Ferdinand ó-budai gyógyszerész nemeslelküleg egészen elengedett. Martiusban a' borzasztó vész bekövetkeztével, nem számitva az egyesület' egyes tagjai által kiosztott pénzt, eleséget 's ruházatot, az egyesületi pénztárból 1461 v. ft. 20 kr. fordított a' legszükségesb dolgok' megszerzésére, 's a' szerencsétleneknek 20 öl tűzi fát vásárlott; a' hajléktól megfosztottak közül annyit táplált Krisztina városi ápoló házában több hetekig, mennyit az befogadhata; az egyesületi boltból 331 darab (592 f. 29 kr. értékü) különfele fehér ruhát osztott-ki, mihez Mária Dorothea cs. k. főhgasszony és jótevő emberbarátok számos ruhadarabokkal járultak. E' mellett az asszonyegyesületnek más, általa alapitott intézetekről, névszerint a' kisded-óvó intézetről is kellett gondoskodnia, 's ez okból, miután a' szerencsétlenek inségét első pillanatban enyhité, a' bővebb segélynyujtást nemes emberbarátok' jótékonyságára és a' hatóság' munkásságára bizni; azonban ennek bekövetkezte után is gyámolitá, 's mind ekkorig gyámolitja pénzel és gyóyszerekkel a' szegényeket és betegeket. Mult félévben az egyesülethez küldöttek: Mária Dorothea főhgasszony ő cs. kir. fönsége 125 v. ft. Ambrózy-Gyürky asszony választotsági tag 70 v. ft. Etzterházy Pál hgné 10 öl tűzi fát; Klobusiczky Péter kalocsai érsek ő exceája 100 v. ft. 's a' kisdedóvó intézet' számára 59 v. ft. Lányi-Csáky grófné 10 aranyat; Lewiné Pestről 25 v. ft. Majthényi-Beniczky assz. 100 v. fr. Wenkheim báróné 50 v. ft. Vörös- Hiémer assz. 100 v. f. 's a' kisdedóvó intézet' számára 50 v. ft. egy nevezetlen 75 v. ft. egy nevezetlen a' kisdedóvó intézetekre 75 v. ft. Thoma Erzsébet választotsági tag a' kisdedóvó

intézetek' javára adott tánczvigalom jövedelmét 134 v. ft. 52½ kr. Denefleh budai pelgárné hagyományából 2 v. ft. Eleséget adtak az ápoló ház' számára: Forray-Brunszvik báróné 50 font disznózsírt, 50 font szalonnát, 4 darab sódart, ⅓ véka asszu szilvát, 1 bödön szilva-lekvárt, 1 véka lencsét, 1 véka babot. Husvét ünnepére Lederer-Trattnern báróné fél borjut, Majthényi-Bartakovich báróné 2 bárányt, Orczy-Pejacsevich báróné 65 font zsírt, 130 ft. lisztet, Wenkheim-Orczy bárónő 8 akó ó bort sziveskedtek küldeni.

Schams Ferencz szőlőmivelést tárgyazó folyó-iratának 3ik füzete e' napokban jelent-meg, 's Kilian és társa könyvkereskedésében, magyar 's német nyelven 30 p. kron kapható. Igen kivánatos, hogy minél több kézen forogjon e' fáradatlan huzgalmu 's törekvésü szerzőnek munkája. E' 3ik füzetben figyelmet leginkább érdemel az 1sö czik. az 1-31 lapokon, mivel a' benne foglaltató csalhatlan mód „miként keljen hazánkban a' szőlőmivelést haszonhajtóbbá tenni," igen fontos érdekü. Kik a' franczia pezsgőt megkedvelvén, hazai borainkból akarnak pezsgőt készíteni, a' 2-dik czikkben bő leirásra találandnak, melly szerint legjobban utánozhatni a' valódi franczia pezsgőt magyar szőlőnedvből; a' pincze-gazdálkodási czikk pedig rendkívül hasznos leend azoknak, kik zsiros vagy zavaros boraikat, legrövidebb idő alatt megtisztítani szeretnék. — Szinte most jelent-meg a' pesti növendék papság' magyar iskolája' munkálatainak ötödik kötete, Klimó György', 1751-től 1777ig pécsi püspöknek arczképével 's életrajzával. E' kötetnek vallást illető jeles czikkelyei között találtatik egy igen fontos tárgyról, a' nevelésről szóló értekezés is, melly Frayssinous után fordítatott francziából, de sok jót foglal magában. Uj bizonysága e' kötet a' pesti növendék papság' fáradatlan törekvésének 's szép haladásának nemzeti literaturánkban, bizonysága egyszersmind emberbaráti nemes érzetének, mert az árából gyülendő pénzmennyiség az árvíz által károsult szerencsétlenek' javára van szentelve. Kaphatni Pesten Eggenberger könyvárusnál 1 p. fton. — Dr. Becher Zsigmondnak az ausztriai pénzügyről, 1524tő! 1838ig, kiadott érdekes munkája szerint, üdvezült I Ferencz császár uralkodása alatt, 1792től 1834ig, veretett öszvesen: arany pénz 127 mil. 673,956 ft. ezüst 468,196,063 ft. réz 180 mil. 918,286 forint. Pénzzé veretett 1772től 1792ig 181,668 marka arany és 6,227,932 márka ezüst; az elsőnek markáját 367 ftal, az utolsóét 24 ftal számítvá, 66,672,156 ft. és 149,470,368 fort. summa jő-ki. Az ausztriai császárság bányájiból 1772től 1837ig 289,596 márka arany és 5,808,092 marka ezüst került-ki, 's ezen ércz-mennyiség, melly a' különféle pénzműhelyekben pénzzé veretett, egyesek által oda vitt mennyiséggel és ujonnan vert régi pénzekkel, az említett idő alatt, 629,281 marka aranyra és 24 mil. 580,356 marka ezüstre szaporodott. A' közelebbi öt év' lefolytában, 1833tól 1837ig, az aranybányák 5640 márkát, az ezüstbányák pedig 94,795 márkát jövedelmeztek.

Magyar tudós társaság. — Az academia' kilenczedik nagy gyülése, a' fens. főhg-nádor-párt-fogó' helybenhagyásával 's az elnök' rendeléséből, üléseit f. évi augustus' 30dikán, az igazgató tanács pedig septemberi' elsején nyitandja meg. A' társaság' tagjai részére ennél fogva a' megjelenés' napja augustus 29dike, az igazgatókra nézve augustus 31dike. A' nyilványos vagyis köz ülés napja a' gyülés' folyamatja alatt leszen köz tudomásra hozva. Pesten, julius' 20. 1838.

D. Schedel Ferencz, m. k. titoknok.

Pest megye' helységeiben a' dühöngő árviz által okozott egész kár, 1,517,322 fr. 16 kra becsülteték pgőben. Egészen összedőlt: 3987 lakház, 744 kamra, 2092 istáló; megrepedezett: 2424 ház, 259 kamra, 384 istáló, öszvesen az épületekben esett kár 994,421 fr. 3 kra megy fel. A' szemes életben esett kár 132,864 fr. 35 kr.; a' takarmányban 66,777 fr. 14 kr.; marhában 9700 fr. 54 kr., 'stb. Általában az egyes helységek összes-kárai igy következnek pengőben: Akasztó 32,288 f. 4 kr., Apostag 23,913 f. 33 kr., Bátya 13,349 f. 26 kr., Bogyiszló 9,253 f. 30 kr., Dab 13,182 f. 14 kr., Dömsöd 44,338 f. 35 kr., Duna Vecse 26, 498 forint 35 kraiczár Dusnok 8,618 f. 21 kr., Egyháza 597 f., Faisz 8,720 f., Foktü 10,310 f. 24 kr., Harta 12,438 fr. 28 kr., Hajós 9,017 f. 15 kr., Kalocsa 32,908 f. 27 kr., Lak 5,140 f. 30 kr., Miske 3,515 f. 30 kr., Nádudvar 2,265 f., Ordass 3,673 f. 45 kr., Pathaj 17,552 f. 13 kr., Sólt 32,915 f. 56 kr., Szalk-Szent-Márton 17,821 f. 30 kr. Szent-Benedek 11,339 f. 45 kr., Szeremle 3,152 f. 40 kr., Tass 5,982 f. 35 kr., Uszód 5,003 f. 11 kr., Albertfalva 16,685 f. 42 kr., Békás-Megyer 946 fr. 15 kr., Becse 4,525 f. 36 kr., Bogdány 37,070 f. 12 kr., Csék 13,053 f. 48 kr., Csepely 31,041 f. 58 kr. Kalász 5,246 f. 36 kr., Lóre 4,133 f., Makád 3,219 f. 24 kr., Monostor 21,971 f., Ó-Buda: kereszténység 481,519 f., zsidóság 194,515 f. 49 kr. Pócsmegyer 28,907 f. 4 kr., Pomáz 1,245 f., Promontór 14,381 f. 56 kr., Ráczkevi 33,874 f. 54 kr., Szent-Endre 85,938 f. Sziget-Szt-Márton 2,321 f. 12 kr., Sziget-Szent-Miklós 29,516 f. 45 kr., Sziget-Ujfalu 1,940 f. 48 kr., Tétény 11,504 f. 24 kr., Tóth-falu 31,323 f. 4 kr., Tököle 17,061 f. 28 kr., Visegrád 29,472 f. 59 kr., Aporka 1,592 f., Bugyi 508 f. 21 kr., Ha-

raszti 266 f., Majosháza 2,907 f. 48 kr., Pereg 5,892 f. 12 kr., Soroksár 1,716 f., Püspök-Vácz 29,608 f., Káptalan-Vácz 13,400 f. 48 kr., Új-Pest 2,900 f. Összesen 1,517,322 f. 16 kr.

Ausztria.

Változások a' cs. kir. hadseregnél: Petresz Elek, a' 12 számu német bánsági határszéli gyalog ezred másod ezredese, a' 6k számu varasdszt. györgyi határszéli gyalog ezred parancsnokává neveztetett. Előléptettek: Moll János b., kőszeghi Martony Károly, Mengen Adolf, Riepenhoff Lajos, Skribaneck József, Schurtter József, Poppovich Gábor, Casanova Károly, Nugent János gr., Garces Károly, Burics János b., Haas Ferencz, Mittrowsky-Nemischl József gr., Strassoldo Gyula gr., Schaffgotsche Rudolf gr., Hackelberg-Landau János b., Kriegern János, Podewils Károly b., Moltke Károly b., Ullrich Ferencz, és Wengersky Eduard gr. alezredesek ezredesekké; — Fabry Emmanuel, Teyber József, Körber Ferencz, Zoechi József, Wenzel Ferencz, Bannholzer János, Karaczay József gr., Du Rieux de Feyau Filep, Baks Károly, Millenkovich István, Brustmann Károly, Colloredo-Mannsfeld Ferencz gr., homorod-szentpáli Szent Pály István, Müller Károly, Swoboda Miksa, Schmidt Vilmos, Philippovich Miklós, Hohenlohe-Langenburg Henrik Gusztáv hg., Brand Erneszt, őrnagyok alezredesekké; — Sauer Miksa, Gelmi Lőrincz, Fedrigoni Alajos, Brüneck Antal, Coppet János, Fejérváry József, Sedelmayer Ferencz, Draveczky György, Meraviglia Leopold gr., Holger Mihály, Fürstenwärther Lajos b., Warlich Ferencz, Draskovich György gr., Halavonya Cyrill, Jovich Sándor b., Radon Ferencz, Poschacher Sebestyén, Liechtenstein Fridrik hg., Mayer Lajos, Grünne Károly gr., Bareis Leopold, Mosdorfer József, Singer Józs., és Ballogh Károly, kapitányok őrnagyokká. Nyugalmaztattak következő ezredesek: Sardagna József generálőrnagyi rangal, Drechsen Antal b. és Kurzrock Kelemen gr.; — továbbá következő őrnagyok: Kolb Tódor, Dubraway Tamás, és Baniza Ferencz; — végre eme' kapitányok: Gisser György 's Gansterer Márton őrnagyi ranggal 's nyugdíjjal, Brankovich István gr., királylehotai Lehoczky Ferdinand, Sűsz Ferencz, Villecz Károly, és Terlor Dávid őrnagyi ranggal. Hessen-Philippsthal F. Auguszt hg. kapitány kilépett a' szolgálatból őrnagyi ranggal. Putenai János nyugdijas vezér-őrnagy az Erzsébet-Terézia-intézethez rendeltetett. Idegen rendeket 's viselhetésökre legfelsőbb engedelmet nyertek: Welden Lajos b. altábornok a' porosz kir. másod osztályú vörös sas-rendet, Spannoghe Fridrik ezredes a' Lucca hgségi katonai másod osztályu St. György-rendet, Schwarczenberg Fridrik hg. alezredes ugyanazon első osztályu rendet, Salis-Zizers Henrik gr. kapitány a' pápai Nagy György rendének kiskeresztjét, Watzdorf Károly b. alhadnagy a' porosz kir. Johannita-rend kiskeresztjét.

Nagybritannia.

Az alsóházban jul. 6kán Gillon úr javaslatot tőn az iránt, hogy, mivel Sussex hg. évi fizetése sem a' kir. család' többi tagjainak jövedelmével, sem méltóságával nincsen arányban, de a' hg. különben is műszeretete és a' tudományok' pártolása által különös figyelmet érdemel, kéressék-meg ő fölsége alázatos fölirással a' nemes hg' jövedelmének szaporitására. Campbell Walter úr a' javaslatot pártolá. Russell lord szívesen elismeré a' hg' érdemeit, de a' javaslatot sem bölcsnek sem időszerűnek nem tartja, 's a' kormány' nevében ellene szól. Treshfield és d' Eyncourt C. T. urak támogaták az inditványt. Hawes úr londoni radicalis szappanfőző benne nem lát egyebet, pazarlásra ösztönzésnél, ezt pedig meggátolni a' parlament' kötelessége. A' hg', valamint átalában a' hgek' fizetése elég nagy, 's ámbár a' valóban nemes hget nagyrabecsüli, a' kért díjszaporitást mindazáltal nem pártolhatja. Sir R. Peel magasztalva pártolá Russell l. nézeteit; ezek, úgymond, annyival inkább becsületére válnak a' minister úrnak, mivel Sussex hgtől, a' whigpárt' és kormány' barátjától illyesmit nem tagadhata-meg fájdalmas küzdés nélkül. Hume úr 's mások hasonlag a' javaslat ellen, mások pedig mint p. o. Evans general és Codrington admiral mellette szóltak. Az inditvány 98 szóval 48 ellen félrevetetett. Gillon úr' javaslatának ellenére volt az is, hogy a' statusjövedelmek' évnegyedi jegyzéke épen akkor jelent-meg nyomtatásban. Ez év' jövedelme 1,102,627 ft. stggel kisebb a' múlt évinél, ámbár az évnegyedi jövedelem 364,383 fttal szaporodott.

Gloucester hgné jul. 5kén fényes tánczvigalomra hivá-meg a' királynét, kir. családot, idegen fejedelmi vendégeket és diplomata-kart. A' királyné Cambridge György, Nemours és Holstein Glücksburg Keresztély hgekkel tánczolt. Soult marsal jul. 6kán első ada a' követek közül tánczvigalmat, mellyen mintegy 1200 személy, közöttök Gloucester hgné és Cambridge hgi család is jelen volt. Pompás asztali készületeit, különösen a' nagy becsü csemege-edényeket, Napoleon' ajándékát, mindenek bámulták.— Woolwich falu mellett a' Themse' partján, hol a' királyi pattantyúság mintegy 8000 ágyúval, ágyuöntő gyár és

egy kir. hadi akademia létez, a' pattantyúság fölött, Cambridge család', Nemours és Holstein-Glücksburg hgek', a' követi kar' nagy része' és mintegy száz ezer néző' jelenlétében nagy szemle tartatott. Soult marsalt mind a' nép mind a' katonaság szivességgel fogadta, 's a' mélyen megilletődött agg hős szivére tett kézzel köszöné-meg a' nép' figyelmét. A' hadi gyakarlatot lakoma követte, mellyben több mint 3400 személy részesült, 's 3858 font húst, 2239 f. kenyeret, 4440 f. puddingot, 1469 pint sört 'sat. fogyasztott-el. —Durham l. sokszor panaszkodék felsóházi társainak ellenkezéséről, 's Canadában léte, ugy látszik, új éleményt adott ezen ellenkezésnek, mert ez óta már harmadszor vonták érte kérdőre a' minister eket. Jul. 5kén t. i. Ellenbrough és Ripon lordok Durham lordnak az alcanadai külön-tanács, továbbá a' többi amerikai angol birtokokra nézve adott meghatalmazás iránt kérdezőskedtek, 's az ezt illető iratok előterjesztését kivánták. Glenelg lord megvallá, hogy a' ns grófnak adott hatalom csakugyan egész angol Északamerikára ki van terjesztve, 's ennél terjedelmesb hatalom nem egy hamar adatott valakinek. Ellenbrough lord továbbá kérdezé, való-e a' Durham l. által sír R. Peel gőzös' fölgyújtójira hirdetett dij 's az ez iránt kiadott fölhívás? Glenelg lord igen-nel válaszolt. Brougham ezt hallatlannak találja. Wellington herczeg úgy vélekedék, hogy be kell várni a' meghatalmazó utasítások' előterjesztését, mellyekből majd kitetszik, túl lépett-e Durham l. hatás körén, vagy nem. — Az alsóházban más nap szinte e' tárgy hozatott szőnyegre, 's Russell lord Chandos marquis' kérdésére kijelenté, hogy a' kormány e' szövedékes ügyben Durham lordot terjedelmes hatalommal ruházván-föl, a' tanács' szerkesztését is egészen az ő belátására bizta. A' siker, reméli, igazolandja Durham' lépéseit; e' siker azonban leginkább a' ház' békes várakozásától függ, 's a' gróf' lépéseit mindjárt kezdetben parlamenti vitatkozások' tárgyává tenni nem igen egyeznék-meg a' grófra ruházott hatalommal. Ezután a' kincstári kanczellár a' koronázási költségek' fedezésére 70,000 ft. stget kért, mi ellen ez úttal még Hume úr sem tett kifogást, 's a' summa köz akarattal megadatott. — Bruce l. Ailesbury marquis fija, Bruce báró czímzettel hasonlag pairré neveztetett.

Francziaország.

A' pairkamara jul. 6kán a' költségek fölött vitatkozván, Montalembert gróf (Mérode Felix gróf belga minister' veje) Belgium' ügyét hozta szóba. A' szónok Belgium' helyezetét röviden előadván, megmutatni igyekezék, hogy a' Belgiumot már eleinte is fölötte terhelő szerződvényt most, Luxemburg' és Limburg nyolcz évi birása után, végrehajtani teljes lehetlen. Akkor Vilmos király' megegyezése Belgiumnak 's Europa' békéjének használt volna, 's Vilmos király még is megtagadta azt; 's most, midőn sem Belgium, sem Europa nem szorúlt rá, megadta. „Annyit jelentsen-e ez, ugymond, hogy Europa és Belgium a' hollandi király' tetszésétől függjön? De a' szerződvény' végrehajtását még más okok is lehetlenné teszik. A' hollandi király' egyenes megtagadása mindent kétségessé tett, úgy hogy, miként 1833ban is elismertetett, már nem a' kötött 24 czikkelyü, hanem a' kötendő szerződésről vala szó, mit 1832ki mart. 22kén maga Orloff gróf orosz követ is elismert. Szóval: a' hollandi kormány és párthívei nagyon roszúl nyerészkedtek. Most a' hollandi király a' német szövetség' megegyezését eszközlé ki, 's e' megegyezés olly föltéttel adatott, hogy se Arlon, se Luxemburg' Belgiumhoz tartozó részének akár melly helye meg ne erősitessék. 'S miért szabták e' föltételt csak Belgium' elébe, miért nem Holland' elébe is? Azért, mert Belgium vagy Francziaország' frigytársa, vagy neutralis. Még a' nassaui ház' férfirokonainak megegyezése is kieszközöltetett, 's két vagy három német hg'. megegyezésére öt évig kelle várni, meddig fognak önök 300,000 lakos' megegyezésére várni, kik önöknek szomszédi, baráti, szóval emberek, kiknek jogok van nem engedni, hogy barom gyanánt elcseréltessenek vagy eladassanak, mert Hollandiának nyilván nem szándéka a' Luxemburgtól elszakasztott részt megtartani, hanem vagy adósága' fejében Belgiumnak visszaadni, vagy Poroszországgal kicserélni. Poroszországot említvén, eszembe jut, hogy Francziaországnak igen jogszerü ürügye van a' népek' törvényes és mérsékelt kivánatainak eleget tenni. Francziaország a' westphaliai béke által a' vallásszabadságot egész Németországra nézve biztosította. Külminsterünk' egyetlen szava, egyetlen sürgönye, mellyben a' vallás-szabadság védetnék, nagyobb befolyást szerezne Francziaországnak, mint száz nyert ütközet. Ne gondolják, uraim, hogy a' Rajnaszélek után sohajtozom. Egyetlenegy falut sem kivánok honom' részére meghóditatni; de vannak erkölcsi hódítások, mellyek ezerszer becsesbek előttem, mint amazok. Csak azt ohajtom, hogy akár a' Rajnán, akár máshol csak egy viskó se létezzen, mellynek lakója azon öntudattal ne alhassék, hogy őt egy hatalmas szomszéd, egy barátja a' szabadságnak és igazságnak védi.“ To-

vábbá megjegyzi, hogy az uralkodó ház csak úgy erősödhetik meg valódilag, ha politikája nemzetibb, történeteihez alkalmazottabb leend. „E' politika, úgymond, Belgiumra nézve kötelességünkben áll, mert hiszen Belgium egyetlen frigytársunk. Az absolutisták' gyűlölete Belgium iránt csak onnan ered, mivel Belgium példánkat követte, 's megmutatta, hogy kényuraság és anarchia közt van egy közép út, és hogy a' rend, királyság vallás és anyagi jólét a' legszabadabb alkotvánnyal is megférhet. Ez az utolsó nyolcz év' története." Erre a' ministerelnök lépett föl, 's kijelenté, miként a' kormány' politikája soha sem volt 's nem is leend Belgium ellen irányozva; egyébiránt az előbbi szónok tudhatja, hogy illy kérdések, miután alkudozások nyittattak meg, nem szónoki székre valók.

A' belminister valamennyi megye' ispányától tudósítást kivánt a' megyékben tartózkodó megkegyelmezett politikai vétkesek viseletéről. A' ministeriumnak, mint gyanitják, szandéka, Orleans hgné' lebetegedésekor új amnestiát adni. — A' tudományok akademiájának jul. 3kai ülésében Morillon urtól, Villiers-le-Bel' egykori mairétől, olvastaték egy levél, csodálkozást nyilvánító a' fölött, hogy Barante úr Talleyrand hg. dicsérő beszédében mondá, miként a' hg. részt vett a' 18ik század' végén történt nagy eseményekben, holott mi most élünk a' 18ik század' második harmadában, a' 19ik század pedig 1899 dec. 13ka után veendi kezdetét. E' levél igen megnevetteté az akademiát, 's méginkább az irónak azon megjegyzése, hogy az akademiához azért folyamodék, mivel e' tévedésnek megigazítására a' község által szólítatott-föl.

Parquin Ch. úr, a' becsületrend tisztje, 's köztudomás szerint a' strassburgi lázadás' részese, következő iratott nyilvánítá: „Arenenberg, jul'. 4kén 183⁸. Napeleon hg. nevében ím ezennel ünnepélyesen ellenmondok azon véleménynek, melly Laity' röpkeiratát Francziaországban lázadást támasztó szándékra magyarázza. A' herczeg megegyezését adá ugyan ezen irat' nyilvánításához, melly tettét azonban becsületérzete igazolja, nem akarván, hogy a' közvélemény önző rágalomnak helyt engedjen. A' strassburgi esemény óta szüntelen vádolák a' herczeget, tervében botorságot, kivitelében ügyetlenséget, szabadon eresztése' alkalmával gyávaságot 's Amerikába indulása előtt a' kormánynak tett kötelezéseket gáncsolván benne. Kérdem: felelet nélkül kell-e ezt hagynia? Nem! az ocsárlást tűrni kell, mert ez közönségesen sorsa meggyőzöttnek, de a' történet' meghamisítását vissza kell torolni, mert ez az igazság' napfényre derítését czélozza. Azon részek, mellyek Laity' röpkeiratában legnagyobb vádakkal terhelvék (u. m' a' herczegnek proclamatioja Strasshurgban) a' kormánytól is közrebocsátattak. Miben áll tehát a' herczeg' vétke? Nem hihetjük, hogy valaki azért találtassék bünösnek, mivel a' kormány-lapokból czikkelyeket utánnyomat; sem azért, hogy a' politica kizárná köréből az erkölcsiséget, 's a' lélekismeret a' birói itéletnél szótlan legyen."

Laity' pöre a' pairszék által jul.' 9kén vétetett föl, mellynek hallgatására azonban épen nem tolakodott a' közönség. A' vádlott délutáni fél órakor vezetteték-be, 's maga-tartása semmi katonaiságot nem bélyegzett. Leültekor nehánynak a' karzatra felköszönte 's az ülés megkezdetett. Az elnök legelsőbben is neve, születéshelye, lakása 's egyéb körülményei felöl tudakozódván, a' szokott mód szerint, így szólt: „Bevádlott Laity, ön a' status' bátorsága ellen czélzó röpkeirat' nyilvánitásának merényével vádoltatik. Poroszló! tegye a' vádlott elébe a' röpkeiratot; magáénak ismeri-e ezen röpkeiratot." Laity: ‚Igen, elnök ur!' E. „Ön nyomatta-e?" L. ‚Igen' E. „Hány példányban?" L. ‚10,000ben.' E. „'S ön kivánta-e kiosztasását?" L. ‚Igen'. E. „Van-e még valami kérdeni valója a' főügyvédnek a' bevádlottól?" Főügyvéd. ‚Nincsen.' — Michel de Bourges Laity' ügyvéde a' pairszék' birói illetősége ellen kelt ki. — Ezután a' főügyvéd a' vádot erősité 's a' röpkeiratot bélyegző vétkes szándékot ügyekezett bebizonyítni; előadá Bonaparte Lajos és a' vádlott közti bizodalmas viszonyt, kijelelé a' röpkeirat' azon helyeit, mellyek Franczia országot úgy festik, mintha vezért várna, mellynek engedelmeskedni kiván, mi mellett Bonaparte Lajos azon egyetlennek jeleltetik ki, a' kiben a' nemzet' sympathiája központosul: „Egy elvet akarának fölállítani, úgy mond a' főügyvéd, 's egy férfit, kiben a' nemzet' közérdekét akarák helyheztetni; a' császári sast akarák uralkodásra emelni, de feledék, hogy e' sasnak, mielőtt Notre Dame' tornyaihoz érkezhetnék, előbb az uralkodó házhoz hűséggel ragaszkodó népen áttörnie 's a' juliusi zendülés által alkotott nemzeti szinek ellen kellene küzdenie." A' főügyvéd a' merény' megbüntetésére szólitja fel a' pairszéket 's ezzel bevégzé beszédét. Michel úr a' védelmet előadván, az elnök ismét kérdé a' főügyvédet, volna-e még mondani valója, — mellyre az nemmel felelvén, a' pairszék elvonult titkos tanácskozásra, melly hat óraig tartott; Laityt bűnösnek találák ugyan a' pairek, de a' büntetést még ki nem mondták rá.

Páris julius 9kén. Két különös hír szálong most a teremekben. Egyik az, hogy Francziaország a' német szövetség részéről Limburgba és Luxemburgba küldendő végrehajtó sereget nem fogná ellenzeni, ha e' sereg másod és harmad rendű statusoktól állítatik össze. — A' másik hír Napoleon' hamvait illeti. Soult marsal, mint mondják, a' követséget olly föltétellel vállalta-el, ha megengedtetik neki Napoleon hamvait az angol kormánytól vissza kérnie; 's ez esetben a' hős' tetemei Sz. Helenából Joinville hg. által hozattak volna el 's Wellington hg' jelenlétében temettettek volna a' Vendome-oszlop alá. De Laity röpkeirata 's Napoleon Lajos' párthíveinek ujabb törekvése ürügyül használtaték e' korszerűtlen lépés' elhalasztására.

Belgium.

Brüsselben jul. 2kán másodszor tételték próba közönséges országúton egy Dietz úr által készült gőzszekérrel, 's az iszonyu gépely minden lejtésére a' kormányzónak csak olly könnyen engedett, mint akármelly vasuton. Brüssel és Anderlecht falu közt hatszor futotta-meg az országutat, a' két ódalon bámuló temérdek nép teljes megelégedésére. Közelebb a' kormány fog próbát tétetni e' gőzszekérrel, melly aztán a' főváros' szegzugos utczáin 's kövezetén versenyzend a' vasutak' gőzszekereivel.

Hollandia.

Avonbode czímü hollandi hirlap következő levelet közli Londonból: „Vandeweyer úr Brüsselből visszatérvén, Palmerston lorddal, mint a' conferenczia' elnökével, illy tartalmu nyilatkozást közlött: A' belga kormány, miután 1831 óta az adóssági számadásba Belgium' rovására becsúsztatott hibákat fedezett-föl, mellyek különben e' számadás' alapjával nem függnek össze, addig a' 24 czikkelyt mostani alakjában semmi esetre sem fogadhatja-el, mig e' hibák eligazítva nem lesznek. Francziaország sürgeti ennek megfontolását, és Palmerston lord is, mint mondják, hajlandó az egészet a' conferencziával együtt vizsgálat alá venni. A' conferenczia még nem tartott ülést, mert a' koronázás ez ügyet hátra tolta, 's a' tagok csak Belgium kifogásairól értesítettek. E' tárgy még nem egyhamar döntetik-el, mert ha a' követek új útasításokra szorulnak, ezzel sok idő fog elveszni. A' hiba, mint látszik, három millio körül forog, de nem tudni, kamat e' ez, vagy tőke. Egyik brüsseli hírlap új jegyzékről szólt, mellyben Hollandia királya a' londoni conferencziától gyors választ kért, egyszersmind kijelenté, hogy ha még egyszer tanácskozás alá kerül a' 24 czikkely, megegyezését visszaveszi. De illy jegyzék nehezen jött az angol kormányhoz. Ez különben csak annak ismétlése volna, mit ő felsége már kimondott."

Oroszország.

Jun. 29kén érkezett meg orosz czár ő Felsége Estei Ferdinand főhg' kiséretében Varsóba. A' polgárság és népség felséges vendégét öröm' 's jószivüség' jeleivel fogadá, 's szünni nem akaró örömzajgás közt kiséré a' fényesen kivilágított városon keresztül, tüztől övedzett palotájába. Másnap katonai szemlét tartott a' czár, 's a' városon keresztül menvén, mélyen megilletődék a' fesztelen, de igaz 's minden kétszinüség nélküli örömen, mellyel őt a' nép kisérte. Minden üdvözlést a' legnyájasban viszonzott, 's az esdeklőktől folyamodó leveleiket készséggel fogadá-el. Ezután a' görög egyházat, 's iskolákat tekintémeg, nem különben a' tábort, ott is szemlét tartandó, 's mindenhol teljes megelégedését nyilvánítva. A' város három nap egymásután ki volt világítva, 's a' fejedelem valamint a' polgárok legtisztább örömnapjaikat élvezék. — A' keleti tartományokban már olly fokra emelkedett a' juhtenyésztés és gyapjunak kelete, hogy a' nagy tanács' ukas által Rigában minden évben aug. 2-kán gyapju-vásárt rendelt megnyittatni.

Schweiz.

A' szövetségi országgyűlés' jul. 5kei ülésekor katonák állottak a' terem' ajtajánál, Holdener és Oethiker schwyzi követek' beléptét meggátolandók. Ezen urak reggel mindjárt értesítetvén e' rendszabályról, nem jelentek-meg, hanem Schwyz kanton' jogainak óvására következő irott nyilatkozást tőnek: 1. A' jul. 3kai szavazást törvényszerü határzatnak nem tekintik, mivel kizáratásukra 12 szózat volna szükséges; 2. most a' fenyegető erőszaknak engednek ugyan, de e' hallatlan tettnek ünnepélyesen ellenmondnak; 3. kormányuktól utasítást kérnek, 's a' további nyilatkozást fentartják.

Törökország.

A' sultánt mély gyászba borítá jul. 2kán rövid betegeskedés után történt halála Mihrimah herczegnének, a' sultan' második leánya 's Said basa seriasker' nejének. Az elhunytnak tetemei más nap, fényes pompával, Mehemed sultán mausoleumába takarítattak. — Jun. 28kai smyrnai tudósítások szerint, a' franczia hajócsapat, Gallois admirál' vezérlése alatt, az ottani révben horgonyt vetett, 's jul. 1jén a' Dardanellákhoz vala indulandó. Smyrnában még most is vannak az izraeliták közt pestis-betegek. — Konstantinápolyból, jun. 27kén irják: Mehmed Ali' független-

ségi nyilatkozása hirtelen más fordulatot vőn, 's a' legujabb alexandriai hirek a' fővárost nem kis nyugtalanságtól menték-föl. Az egyiptusi hadi hajók előbbi állásukra tértek vissza, 's ezen változást nem kevéssé mozdíták-elő az idegen consulok' nyilatkozásai 's a' készülőben levő angol franczia hajósereg, mi által Mehmed Ali kénszeríteték leghatározottabban bizonyossá tenni a' portát, hogy minden kellemetlenség' eszközlésétől, melly által a' sultán' elégületlenségét magára vonhatná, óvni fogja magát. 'S igy a' nehány hét óta Bosporusban összesereglett török hajó csapatnak elvitorlázása nem mutat hadra. — Mehmed Alira nézve is kedvezőbbek a' syriai hirek; a' druzok' zendülése, szerintök, végéhez közelít. Ibrahim basa, a' lázadók' egyik vezérének rokonát fogá-el, ki bizonyos hivatalba helyeztetésért kész volt egy osztálynak a' hegyekbe vezető utat mutatni, mi Ibrahim basa' főszállásán nagy reményeket gerjeszte. Egyébként sem állhatnának ellen sokáig a' druzok, mert a' hadi 's élelem szerek szüke által fegyveröket letenni kénszeritetnek.

Olaszország.

Roma, jul. 5kén. Buch báró követségi tanácsnok a' porosz király' nevében ő szentségének tegnap egy levelet nyujtott-át, mi szerint Bunsen úr követségéről visszahivatott. Helye ez úttal nem fog betöltetni, 's Buch báro mint ideiglenes ügyvivő váltja-föl őt.

Portugallia.

D. Maria királyné septemberben várja másodszori lebetegedését. — Remechido folyvást garázdálkodik Algarbiában, 's megzabolására nincs elég ereje a' kormánynak. Fizetésöket a' tisztviselők még most sem kapják, 's a' setubali vámtiszteknek, mint mondják, kódulással kell magukat és családukat táplálniok.

Spanyolország.

Jun. 27kén költ madridi tudósítások szerint a' senatus is, e' napi ülésében, 59 szózattal 29 ellen elfogadta a' tized' folyton beszedése iránt a' következkamarán keresztül-ment törvényt. — Guipuzcoában az új carlosi junta köz hirül adá, hogy miután D. Carlos külföldi hatalmaktól tetemes summa pénzeket kapott, a' lakosok most csak felét tartoznak fizetni a' kivetett adónak, később egy negyed, aztán pedig csak nyolczad részét, ha majd D. Carlos saját jövedelméből képes leend folytatni a' háborút.

A' carlosi Boletin is igazolja a' jun. 22ki penyacerradai ütközet' szerencsétlen kimenetelét, azonban magának 's pártjának vigasztalásaul említi, hogy mig a' carlisták' részéről 500 ember maradt a' csata-piaczon, a' christinók vesztesége 4—5000re megy. — Madridi tudósítások szerint jul. 1éről a' kölcsön-ajánlatok' megvizsgálásával megbizott választvány Garcias, Laffitte 's Safont urak ajánlatit félreveté 's Aguado urét elfogadni tanácslá; minek következtében Remisa, Marliani Olavarrietay, Blanco 's Polo Miguel urak Parisba küldettek, hogy Aguado urral az ajánlat közelebbi föltételeiről értekezzenek. — Don Carlos még mindig El-Orrióban tartózkodik 's Estellát gyorsan erősitteti. — Santander tartományt ujra elboriták a' carlisták, 's a' christinók szokás szerint némi kárt tesznek sánczaikban, mi mellett azonban a' büntetést nem kerülik el. Igy legközelebb Modesto banda-vezér Reynosánál, Losada ezredesnek 130 legényét, a' derék Borbon ezredből, melly annyiszor 's különösen Castrilnál is, megvert a' carlistákat, semmivé tette. — Munyagorrinak, habár a' Memorial de Pau eltitkolni akarja is, vannak nehány emberei, de mig cselszövevényei az ország' belsejében nem sükerülnek, addig semmihez sem kezd. Szándékában nagy elővigyázattal kell lennie, mert mint hallik, a' carlisták ál-szökevényeket küldenek hozzá. A' jul. 4kei madridi ujság a' rendkivüli hadi adóról szóló törvényt közli, melly 603,986,284 realra (75 millio ft.) van számítva. — Logronyóból jun. 30kán irják, hogy a' carlosiak ismét próbáltak az Ebrón át Castiliába nyomulni. Guergue hadi törvényszék elibe idéztetett a' penyacerradai vesztéségért. Bayonneban Montefuertes gróf elnöksége alatt egy fuerói junta létesült, melly Munyagorrinak zászlót küldött, egyik oldalán „béke," másikon „fuerók" fölirással. — Narvaez generál, mint Ciudad Realból jun. 29kén jelenti, Orejita' csoportját, melly három év óta iszonyuan dulongott Mancha tartományban, egészen semmivé tette, 19 tisztet 's 370 közlegényt elfogott, 30 halva maradt a' csatatéren, 's maga Orejita is alig szaladhatott-el hat jó lovas kisérőjével. — Oraa jun. 28kán indult-ki Valenciából nehéz ágyúkkal és hadi szerekkel, 's ugy hiszik Morellát és Cantevieját fogja osztromlani.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol K. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Figyelmeztetés
a'
Hazai 's Külföldi Tudósítások
iránt.

Bizodalmas kéréssel figyelmeztetjük t. cz. olvasóink 's pártfogóinkat: méltóztassanak hirlapjaink' járatása eránti rendeleteiket, akár a' cs. k. postahivataloknál akár a' tulajdonos kiadónénál (Zöldkert-utcza 498ki szám alatti házban) mielőbb megtenni; mert felesleg példányok' nyomatása tetemes költséggel járván, az előfizetést későre halasztóknak majd csak a' megrendelés napjától fogunk szolgálhatni lapjainkal. *A' Hazai 's Külföldi Tudósítások', Hasznos Mulatságok' és Hirdetések'* félévi ára Pesten és Budán boriték nélkül, házhoz küldve 8; boritékban 9; postán pedig 10 v. ft. Velin példány 4 ftal drágabb. *A' Nemzeti ujság' hivatala.*

A' Buda-Pesti árvíz hallatlan kártételének következései engemet is árra birának, hogy a' **Magyar Patika** nevű könyvemnek árát három pengő forintról, egy forintra és negyven krajczárra pengőben, azaz: **1** forintra **40** krajczárra pengőben, leszállítsam.

A' melly Hazafiaknak tehát kedvek vagyon ezen Munkát most ólcsó áron megszerzeni, azt a' mondott áron nálam, Pesten, a' Képiró uteczában, 321 szám alatt lévő lakásomban, vagy pedig ugyan itt Pesten Eggenberger József könyárosnál megvehetik. Költ Pest Jul. 1838 *Kovács Mihály* Orvos Doctor.

---

(3) Nuncium. Siquidem opus: Enchiridion Juris Ecclesiastici cum singulari ad alienas Confessiones attentione, ab Ad. R. ac Clariss. Domino Nicolao J. Cherier in Lyceo Archi Episcopali Strigoniensi quod Tirnaviae et, Juris Canonici et Historiae Ecclesiasticae Professore P. O. A. A. L. L. Philosophiae et S. S. Theol. Doctore etc. editum, et circa finem anni Scholastici 1837. typis emancipatum, penitus direptum sit; novamque editionem ab Inclyto Publico tum Ecclesiastico et Regulari, tum Civili optari frequentes pro praedito opere praenumerationes manifestent: infrasertus licet per furentem diluvii stragem omnibus concivibus suis, aliisque Istri accolis recentissime illatam multum passus, desiderio tamen Inclyti Publici satisfacere, literarumque florem in charissima Patria sua promovere cupidus, secundam editionem praedicti Juris Ecclesiastici hocce adhuc anno typis vulgare pergit. Novam hanc editionem Auctor prima emendatiorem in tantum reddere conatus est, quod hinc inde quaepiam addiderit; problemata cuncta, legesque canonicas, ubi ubi vel modicum tyronum suorum difficilem intellectum expertus est, exemplis illustraverit; articulorum ultimae Diaetae Posoniensis circa decimas, aliasque praestationes in regno faciendas, sapienter conditorum usum fecerit, ac modificationes inde manantes textui operis inseruerit; Tomo IIdo ejusdem operis in Appendice formulas Actionum, Citationum, Inquisitionum, Relationum, Ingessionum etc. seu succinctam praxim fori Spiritualis adjecerit, et cunctos naevos, qui, ob loci typographici distantiam haud pauci in primam editionem irrepserunt, emendaverit. Caeterum auctor omnia haec servato eodem obiectorum ordine, et pertractione ita attemperavit, ut et primae et secundae editionis usus in eadem tyronum palaestra commode fieri, nihilque aliud primae editionis possessoribus in mentem incidere possit, quam illud L. A. Senecae Epist. 33. Patet omnibus veritas, nondum est occupata, multum ex illa etiam futuris relictum est. Propositum isthoc suum infrasertus editor Venerabili Clero tum Ecclesiastico tum Regulari, et Inclyto Publico Civili debito cum cultu significare sustinet, quo fiduciam Ejusdem Inclyti Publici hucdum in eum locatam, ultro quoque promereri, imo et augere valeat. Opus

hoc prodibit in duobus Tomis, primus quidem Tomus iam circa finem affuturi mensis Augusti deseret prelum, secundus vero mense Novembri a. c. DD. praenumerantibus immanuabitur. Pretium praenumerationale pro utroque Tomo in quatuor florenis Conv. Mon. est defixum. Infrascriptus singillativos Tomos, relicto prelo, illis DD. praenumerantibus, qui summam praenumerationalem eidem praevie submittere non gavabuntur, sub adressa, sine mora, transpositurus. Subseque pretium totius Operis elevabitur. Pestini mense Julio 1838.

[C. A. *Hartleben*

Bibliopola Pestiensis.

---

(2) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetem kórházai számára 778½ rőf eperjesi vagy házi vászon, — 52½ rőf kékre festett vászon, — 12 rőf fehér — 's 14 rőf hamu szinű barchet, és 226 rőf s alma zsákokra való vastag vászon megkivántatván; ennek szolgáltatása végett folyó esztendei Augustus 25kén délutáni 5 órakor Pesten a' Hatvani utczában lévő orvosi-kar épületében nyilvános árverés fog tartatni Mellyre az elszámlált vászon nemeket szolgáltatni kivánók ezennel olly módon hivattatnakmeg, hogy akkoron a' kiválasztás végett minden vászon nemből mustrákat magokkal hozni ne-terheltessenek. Költ Pesten Julius 17kén 1838. (3)

---

(1) Hirdetmény. A' nagyméltóságu kir. udvari magyar Kamaranak rendeletéből ezennel köz hirré tétetik, hogy a' Diósgyőri kir. koronai uradalomhoz tartozó, 's tettes ns Borsod vármegyében kebelezett Muhi pusztán tenyésztődött 9 öreg, és 140 két esztendős finom szőrü, és a' hágásra alkalmatos kosok, — továbbá 23 kimustrált anya juhok, 's végre 185 három és négy esztendős ürük, Muhi pusztán a' folyó esztendei Augustus hónap 21ik napján tartandó árverés utján, kész pénz lefizetése mellett, a' legtöbbet igérőknek lésznek eladandók.

A' kiknek tehát a' felljebb érintett juhok megvételére kedvök lészen, a' mondott időre és helyre ezennel meghivatnak. (3)

---

(3) Hirdetés. A' Szárcsai uradalom részéről, tekintetes Torontál vármegyében, Szárcsán a' tiszttartói irószobában szokott délelőtti órákban tartando közönséges árverés utján az alább megnevezett uradalmi haszonvételek és pusztá-

ták, az alább megnevezett napokon, három esztendei haszonbérbe fensőbb jóváhagyásnak fentartása mellett, a' többet igérőnek fognak kiadatni; ugymint:

1. *A' folyó év Szent-mihály hava 13kán árverés utján fognak kiadatni*, 1838. *évi mindszent hava 1től kezdve:*

a) A' Nagy-Topolováczi pusztából 86 hold szántóföld

b) A' halastói pusztából a' Temes mentén. 65 hold szántóföld.

c) Az öreg-szárcsai pusztából 287¾. hold szántóföld.

2. *A' folyó esztendő Szent-András hava 5. árverés utján fognak kiadatni*, 1838. *évi Szent-András hava 1től kezdve:*

a) A' szárcsai és szécsányi vadászat.

1839. *év Boldog-Asszony 1só napjától:*

b) A' szárcsai, szécsányi és togyéri vendégfogadók.

c) A' szárcsai és szécsányi husvágás, hozzá tartozó kaszáló földekkel.

d) A' szárcsai és szécsányi halászat.

1839. *év Szent-György hava 1só napjától.*

	Kaszálók és legelők. Holdak
e) A' neuzinai hidnál a' szigeti kaszáló - - - - -	60
f) A' szécsányi szőlők alatt -	600
g) A' szécsányi maradvány földekből, vagy is Malamegyei pusztából	369½
h) Az ó-szárcsai pusztából.	1505

A' bérbe venni szándékozók a' fent kitett időben és helyen a' kivántató bánatpénzel ellátva, béváratnak az árverés utáni ajánlatok, el nem fogadtatnak. Költ Szárcsán Szent-Iván hava 12én 1838 évben.

Demkó Ferencz Tiszttartó. 3)

Pénzfolyamat: Bécs, jul. 17én: 5 pctes stat. kötelez. 107½: 4 pctes stat. kötelez. 100 13/16; 3 pctes stat. kötelez. 81½: 1831ki stat. költs. 635; 2½ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény 1443 7/10.

Gabonaár: Pesten, jul. 20án váltógarasban: tisztabuza 85⅓—66⅔; kétszeres 56⅔—53⅓; rozs 49⅓—46⅔: árpa 36⅔; zab 33⅓—29⅓; kukoricza 50 46⅔; köleskása 110.

Dunavizállás: jul. 19én: 8' 0'' 6'''; 20án: 8' 0'' 0'''; 21kén: 8' 4'' 9'''.

Budai lotteria: jul. 18kán: 43. 69. 63. 10. 34.

Pest.
Szerda.
Julius 25kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
7dik szám.

Magyarország (kinevezések; Esztergom és Varasd megyék' közgyülései; adakozások a' vízkárvallottak' számára; Sterveczky Imre alapitmánya; Cziráky János gr. tudományos gyüjtemeny 5ik kötete; kereskedési hirek Aradról, N. Kanisáról 'sat.) Nagybritannia (parlamenti ülések; Persiából nyugtalanitó hirek; Canadaban uj lázadó banda támad; Durham l. haderőt kér; ünnepélyek; a' Spectator az uj pairekről 'sat.) Franczia ország (a' kamarai ülések bezáratvák; Laity megitélve; Joinville hg. Brestbe érkezik; algiri hirek 'sat.) Németország. Poroszország (Vilmos hg. utazása a' rajnai tartományokban; Dr. Hüsgen körlevele.) Dánia. Portugallia. Spanyolország. Amerika.

Magyarország.

A' nm. m. k. ud. Kamara az iglói kir bányatörvényszéki helyettes hivatalra, Bernolák Károly bányaügy-osztálybeli fizetéses fogalmazó gyakornokot alkalmazá; a' selmeczi kir. igazgatóhivatalánál megürült jegyzőkönyvi hivatalt Steierer Mihály ottani járulnokra ruházta; felső bieberstollni bányairnoki járulnokká pedig Stoll Adolf, a' selmeczi kir. bányászkamarai főpénztár' dijnokát nevezte-ki. Of. Zeit.

T. n. Esztergom vármegye' jul. 3dik tartott közgyülésében a' KK. és RR. Ő Felségéhez, kegyesen uralkodó Királynénkhoz, azon kegyelmes segítségért, mellyel az esztergomi vizárkárosodottakat gyámolítani méltóztatott, hálaköszönetet terjeszteni egy szívvel lélekkel elhatározák. Hoszas vitatkozás után, valljon magyar vagy diák nyelven teljesittessék e ez, végre az határoztatott, hogy a' felirás mindkét nyelven szerkesztessék.

Varasd, julius' 12. Megyénknek f. é. aprilis hónap' 17kén tartatott kis gyülésében felolvastatván Ő cs. k. Fensége szeretve tisztelt Nádorunk' felhivó- 's a' nmélt. m. kir. Helytartó-Tanács' intéző-levelei az iránt, hogy az utóbbi szörnyü vizáradás miatt inségre jutott budapesti 's más dunavidéki lakosok' szánandó sorsának enyhitésére a' megye kebelében minélelőbb felebaráti adakozások gyüjtessenek: nem késtek a' KK. és RRek minden járásbeli szolgabirákat és esküttet megbízni, hogy a' kebelbeli lakosokat felebaráti adakozásokra szólítsák-fel, és a' begyült mennyiséget, aláirási ivvel együtt, az adószedői tisztségnek adják által, 's e' meghagyást az érdemteljes első alispány, Svagel Fridrik ur lelkes beszédjében különösen ajánlá és szivökre köté, azon megkéréssel, miszerint az illető járásbeli szolgabirák és esküttek a' megyebeli szépnemet sorshuzás által kijátszandó kézi munkák' készitésére buzdítsák; hogy pedig az efféle műtárgyak' sorsainak vevői annál buzgóbban serkentessenek, és a' huzás illendő 's érdekkel párositott helyen történjék, t. alispány ur, közelebbi nagy gyülés' alkalmával, egy, a' vármegyeház' nagyobb teremében tartandó tánczmulatságot javasloit, mellynek elrendelésében ő semmi fáradságot és áldozatot nem kimélvén, négyszáz bemeneti jegy által hivatalos vendégnek tulajdon költségén megvendéglését a' vgye' közönségének ajánlá, olly megjegyzéssel, hogy a' városbeli hangász-egyesület e' nemes czélra ingyen adandó hangászatért kéressék meg. Nehogy azonban nagyon tisztelt alispányunknak e' bőkezűsége 's inségre jutott felebarátinak enyhitésére bizonyitott iparkodása minden, az ő munkálatát koszorúzó jutalom nélkül maradjon, a' t. közönség e' nagylelkü ajánlását szives köszönettel vevén, a' meghivó jegyek' dijját, egy ingyen sors' hozzáadásával egyenkint két pengő forintra határozá; 's a' tartandó estvigalom' czélirányos elrendezésére a' tiszt. alispány' elnöksége alatt alakitott biztosságot, a' begyülendő műtárgyak' följegyezgetésére pedig Szinérszeghi Keresztury Eduárd megyebeli esküttet és Mikeliny Lajos hites ügyészt bizá meg. A' szent czélra rendelt estvigalom, a' f. h. 9ére hirdetett gyülés' alkalmával, 1200 sorsnak, a' járásbeli szolgabirák' igyekezete 's kiváltképen Fodor Tivadar vgyei Halter János és Bernáth Henrik városi gyógyszerész urak dicséretre méltó fáradozása által eszközlött elkelése után, 10én estve meglepő pompával a' sorshuzáson kezdődött. A' szép nyeremények' sorában jelesül emlitendők nm. gróf Erdődy György örökös főispány' és hitvese', továbbá m. gróf Erdődy János főispányi helytartó' és Markich Theresia asszonyság' adományai. Tizenkettedfél órakor nyittatott meg a' fényes tánczmulatság, mellyhez hasonló e' városban még nem tartatott: ezt t. i. nem csak a' megyebeli, hanem szomszéd Zágráb és Zala vgyékből, sőt Stájerből jött díszes vendégek is, ösmervén a' nagyra becsülendő házi családnak vendégszeretetét és hódító nyájasságát, megtisztelték jelenlétökkel, és teljesen megelégedve reggelig mulattak.

Semmi se nyujthat az atyai kebelnek édesebb 's tisztább örömet, mint azon meggyőződés, hogy a' magzatok' nevelésére fordított gond és fáradozás sikerrel jutalmaztatik. Illy meggyőződésből eredő örömet élvezhete nmélt. Cziráki és Dienesfalvi Gróf Cziráky Antal országbiró ő exceája f. jul. 21kén, a' mikor e' nagy férfinak nagy reményü fija, 's nevének egyetlen örököse, Cziráky János gróf, iskolai pályájának végezte után, a' törvénytanári borostyán-koszoru elnyeréseért,

a' pesti kir. egyetem teremében, Ő cs. 's ap. kir. Fölségének legmagasb jóslati alatt, tudományos vitáját olly ünnepéllyel tartá, millyet ritkán láthatni illy alkalommal összekapcsolva; még inkább nevelheté az édes atyai szív örömét a' környület, hogy a' fiu magának az édes atyának, mint a' kir. egyetem' elnökének, elölülése alatt nyerhetéel érdemlett borostyánát, mi valóban ritka szerencse. A' számos fő rangú egyházi 's világi személyeken, az egyetem' egész tanitói karán, tanuló ifjuságon kívül, kikkel tömve volt a' terem, különösen említjük nmélt. Vásáros-Neményi b. Eötvös Ignácz tárnok ő öxceájának jelenlétét, ki mint ő cs. 's ap. kir. Fölségének képviselője díszesité a' fényes ünnepet. Az ifju gróf ő cs. 's ap. kir. Fölségének arczképe előtt lelkesen és szép szónoklattal mondott 's tetszés' jeleivel kisért beszédében magasztalva említvén a' fenséges erényeket, mellyek egyedül valának képesek a' dicsőült Ferencz császárért hullatott könyeket letörleni, 's Ő Felségének ajánlott értekezését a' kir. szék zsámolyára letevén, a' tudományos vita, mután annak elébe mélt. Ocskay Antal püspök 's helytartósági tanácsos úr mély tudományát tanusitó és saját ékesszólásu fontos beszédet bocsátott, — elkezdődék. Ellenvetők: Ocskay Antal püspök, Stoffer Jó'sef kir. tanácsos, és Vizkelety Ferencz urak valának, 's az ifju gróf minden ellenvetésekre szép előadással és gyors készséggel felelt-meg. Ezután a' hallgatók' figyelmét szerény beszéddel megköszönvén, szokott szertartással fölavaték a' törvénytanárok' tagjai közé, 's tudományok körülti fáradatlan szorgalmának egyik szép díját, a' borostyánkoszorút elnyerte. De ugyanez alkalommal még egy más, egy kitünő 's nagy jelentésü szerencsében is kell vala részesülnie. Nmélt. Eötvös Ignácz b. ő exceája a' fényes ünnepélyt mélyen ható ékes beszéddel berekesztvén, az ifju koszorus grófnak gazdag gyémánt gyűrűt nyujta-át, mellynek magában is nagy becsét méginkább nevelte a' felséges adó; e' becses ajandékot ugyanis Ő cs. 's ap. kir. Fölsége méltóztaték küldeni, az ifju gróf eránti kegyelmes hajlandóságának 's elégültségének jeleül. Ünnepély után nm. Eötvös Ignácz b. ő exceája az ifju grófot, tanitó kart, számos fő rangu személyekkel együtt magyar szivességü vidám lakomával vendéglette-meg.

Nádor ő cs. kir. főhgsége' atyáskodó felszólításának következtében viz által kárvallott hontársaink' javára a' budai kir. kam. főfizető hivatalhoz ujabban következő adakozások folytak-be p. p: Kopácsy Jó'sef veszprémi püspök a' megyéjebeli papságtól 1500 ft. az egri érseki megyéből 1268 f. 24 k. Libethbánya sz. kir. várostól 91 f. 48 kr. Szeged sz. kir. várostól 300 ft. Ruszt kir. várostól 120 ft. Kamber János új-vidéki város-kapitánytól 12 ft. n. Sáros megyéből 948 ft. 28 kr. Padevich Antal által Aradon tartott színi előadásnak jövedelme 4 ft. 24 kr. Schmidt Alajos eszéki város-bíró által összegyűtött 204 ft. 34 kr. n. Bars megyéből 1435 ft. 25 kr. Habel Ferencz nyitrai nagyprépost által a' nyitrai püspöki megyéből összegyűtött 1118 ft. 14 kr. Szabó Antal verseczi főszolgabíró által összegyűtött 82 ft. 52 kr. n. Mármaros megyéből 96 ft. különféle mármarosi kamarai hivataloktól, névszerint a' királyvölgyi sóakna' személységétől 5 ft. a' bocskói sószállitmányhivatal' személységétől 7 ft. 20 kr. a' huszti kir. tisztartó hiv.' személységétől 40 ft. a' rachoi erdész- 's számadó- hiv.' személységétől 8 ft. 40 kr. a' királymezei erdész- 's számadó- hiv.' személységétől 21 ft. 30 kr. a' kobalopojeuri vashámor' személységétől 13 ft. 44 kr. a' vásáros-naményi ispáni hiv.' személységétől 1 ft. 40 kr. a' szopori ispáni hiv.' személységétől 2 ft. 20 kr. a' dombói ispáni hiv.' személységétől 4 ft. összesen 104 ft. 14 kr.; — Sepsi mezővárostól Lánczy Jakab szbíró által 12 ft. Lánczy Jakab csereháti járás' szolgabirája által összegyűtött 275 ft. 3 kr. a' pécskai kam. igazgató-hivataltól 107 ft. 28 kr. a' dentai k. igazgató-hivataltól 8 ft. 16 kr. a' csatádi igazgató-hivatal' tisztjeitől, 's cselédségétől 33 ft. 6 kr. Vinga kiváltságos várostól 160 ft. Hradek 's Likava egyesült uradalmakból 677 ft. 18 kr. névszerint Hradekből 535 ft. 44 kr. Likavából 141 ft. 34 kr. n. Thurócz megyéből 7 forint 21 kr. n. Weszprém megyéből Kocsi Horváth Sámuel első alispán által 1931 ft. 46 2/4 kr. a' zuczi községtől 5 ft. Körmend mezőváros' hatóságától 34 ft. Összesen 10,537 ft. 42 1/4 kr. — Schwarzenberg Fridrik által intézett társasági sorshuzásból 300 ft. a' hanaui vidor társalgók egyesülete játékszíni mutatványából 153 ft. jött.

A' helvetiai vallástételűek debreczeni oskolájában felsőbb tudományokat tanuló ifjúság, azon pesti fogadósnak, kihez útjokban szállani szoktak, árviz által vallott kára' némi fedezésére, aláirási ivet nyitott, 's a' begyült pénzt a' következő levél mellett küldé-meg: „Kedves Cs. úr.“ Küldöm az ifjúságtól számára gyült pénzt ezen ide zárt váltó-levélben, mind öszve 94. pengő ftot. Az aláirás haladta a' száz pengőt, de az, mint más nagyobb embereknél is megtörténik, mind nem gyült-be. Vegye tőlünk jó szivvel e' summácskát, mellyel tehetségünk szerént tiszta szivből kivántunk sorsán enyhi'eni. Minden jót kivánva maradtam. Debr. Jul. 1sö nap. 1838. alázatos szolgája

V. L. m.k.“ — Méltó, hogy illy, magában kisszerü jó tett is az öntudat édes rejtekéből kiragadtassék; mert ha szinte az erény legszebb beljegye is a' szerénység: a' jótétben részesültnek hála rebegése még sem vonhat-le annak becséből.

Nádas. N. tiszt. Sterveczky Imre al esperes nádasi plébános 2000 frt. p. tőn le magpénzül olly föltétellel: hogy 120 p. frtnyi kamatjából a' plébániabeli legjobb erkölcsü hajadon, kit a' gazdák titkos szavazata jelel-ki, 100 p. frtnyi jutalmat nyerjen. 5 p. f. forditassék egy rózsa-koszoru szerzésére, mellyel a' diadalmas nyilvánosan diszesitessék; 5 p. forinton a' szegényebb tanulók' számára iskolai könyvek vétessenek; 5 pf. a' szükölködők közt osztassék-el; 5 pf. végre az alapitó elhunyta után, az ünnepen miséző papnak adassék. Ha a' szűz férjhez menése előtt nagyobb vétséget követne-el, ez ideig a' helység pénztárában tartandó jutalmát elveszti, 's jövő évben a' második helyre méltatandó (mert mindenkor most ugyan az alapitó, 's később utódjai által egyetértőleg a' nép tisztviselőivel három ajánltatik) nyeri, halála esetére pedig szülői 20 pfor. kapnak temetési költség fejében, a' 80 pf. pedig szinte a' második helyre méltatandónak jut, azon kötelességgel hogy az elhunyt rózsakirályné sir-dombján rózsát neveljen. Rózsaünnepül örökre Pünkösd hétfője tüzetett-ki; alkalmatlan idő esetén következő vasárnap. Az idén Pünkösd hétfőn a' plébániai templomban öszvegyülekezett nép épületes ájtatossággal huzódott át a' boldogságos szüznek egy dombon álló kápolnájához; a' legjámborabb ifju bárson vánkoson vitte a' rózsa koszorút. Itt számos nagyok 's a' templom' törvényes pártfogói jelenlétében Fedor Katalin 60, Kucsera Anna 34, Skófalek Maria 12, szavazatot nyert; e' szerint Fedor Katalin tanusittaték legjelesebb erkölcsünek, 's ő lett ez évben a' rózsa-királyné. Szépen kezet fog a' kegyes intézet alapitójával helybéli Földes ur nejével szül. Pongrácz Nep. grófnéval együtt, kik a' mult évbeli második 's harmadik jeleltnek azonnal 50 f. igérének egy év alatt férjhöz menetelek esetére, jelenleg pedig a' két erkölcsi pályatársnak egy szép kötetü imádságos könyvet ajándékozának; befejezte igy azon erény-ünnepet mozsár durrogás és a' nádasi pór gyerköczék hangász kara (melly nagy részint a' helybeli plébános és segéde költségén nyere eddiglen fuvó műszereket 's oktatást) ezek zengései közt hangzott el az „Isten téged dicsérünk“ is. Ezek után szép sor menetben térének vissza az anyatemplomba.

Itt közöljük a' folyó é. Tudományos Gyüjtemény' ismét gyorsan megjelent ötödik vagy majusi kötetének tartalmát: I. Értekezések. 1) Kállay Károly. Az angol Leslie és Drummond familiák' magyar származásokról, 's az elsőnek Balkány praedikátumáról. 2) ***. A' Vulkanokról. Littrow után. 3) Halimbai. A' régi görögök és aszszonyaik. II. Litteratura. a) Hazai Litteratura. Könyvismértetés. Egyházi tár. XId. Füzet. Szerkeszti Guzmics Isidor Bakonybeli Apát, 1838diki év' jannariusi, februariusi, martiusi folyama. Pesten esztergami k. Beimel J. tulajdona. b) Külföldi Litteratura. Könyvismértetés. A' szólamról és beszédről, illy czimü munka után: Handbuch der Physiologie des Menschen für Vorlesungen von Dr. Joh. Müller ord. öffent. Prof. der Anatomie und Physiologie an der königl. Friedrich Wilhelm-Universität etc. etc. zu Berlin etc. etc. Zweiten Bandes 1ste Abtheilung — der Speciellen Physiologie Viertes Buch — Von den Bewegungen, von der Stimme und Sprache.

Arad jul. 10kén. Ó Aradon a' péter-páli vásár kézművekre nézve igen jó volt. A' gabonaaratás egész banátban bőnek mutatkozik, egy rég ohajtott esső a' kukoriczát is szépen felüdité. Most gyapjumosással foglalkoznak a' banátban, 's a' magyar gyapju' ára 25—28 p. ftig, a' zigaraé 46—48ig ftig, és igy a' tavalyi árnál jóval felebb fog menni. E' közönséges gyapju-faj évenként fogy Magyarországban, 's aligha rövid időn oláhországi illyes árura nem szorulnak. — Nagy-Kanizsától Keszthelyig a' mostani járhatlan út helyett rövid időn egy egészen új országut fog nagy költséggel létesitetni, melly környület az itteni kereskedésnek igen kedvező következéseket igér. Nagy-Kanizsa iparkodása, helyzete és szerencsés esetek által, Szala, Sümeg, részint Vas, és Baranya megyék kereskedésének középpontjává, 's Tót- és Horváth-országok' termékeinek rakpiaczává lőn. Magyarországnak majd minden termékeivel élénk kereskedés üzetik innen Ausztriába, Styriába, Illyriába, sőt külföldre is, és az ár' megszabása itt nem a' pesti vásári jelentésektől függ, mint Magyarországnak többi kereskedői helyein, hanem saját kereskedési hozzávetésektől. Némelly nyerészkedők ide is Pestre is küldnek ügyvivőket, hogy ez vagy amaz czikket, a' dolgok állásához képest, innen vagy amonnan kaphassák jutalmasban. Heti vásárokon igen élénk a' gabona-kereskedés. A' természettől annyira termékeny Somogy magtáriból nagy mennyiségü gabona szállitatik, 's gyorsan el is adatik; az itteni kereskedők pedig gyarmati 's kézmüi árukat küldenek oda cserébe, sőt némelly helyein Somogynak fiók-kereskedést is üznek. Az itteni kereskedés' fölvirágzását 's emelkedését lényegesen előmoz-

dítják, a' szabad közlekedésbeli kedvezések. H. Z. — Lembergbe jul. 9ig 924 mázsa gyapju vitetett, 's az ott lerakva volt 182 mázsával 1106 mázsára megy a' vásári gyapjumennyiség, mellyből 196 mázsa kelt-el 55—110 p. fton mázsája. — A' duna-gőzhajózási társaság' hajójinak száma, közelebb Konstantinápolyból Trapezuntba evezett „Crescent" angol gőzössel szaporodék, mellyet a' társaság megvásárlott magának.

Grünschnek Miklós a' szigeti sószállítási hivatalnál szálmester, folyó é. jun. 25kén meghalálozott.

Nagybritannia

A' felsőház' jul. 9kei ülésében az irlandi szegénység-törvény, heves ellenzés után, 93 szózattal 62 ellen elfogadtatott, a' hatóságbill pedig másodszor olvastatott föl. Jul. 10kén Brougham lord tudakozá, igaz-e a' hír, hogy az oroszok Teheránt megszállották? Melbourne l. ezt nem hiszi, 's véleménye szerint Herat vétetett-be a' persa seregek által, 's a' hír e' várost cserélte-föl Teheránnal. Brougham l. továbbá előkiváná a' spanyol tengerpartoknál szálongó hajók' utasítványait, miként azok fölhatalmazvák, a' D. Carlosnak segélyt vivő neutralis hajók lefoglalására. Melbourne l. ellene szegült az inditványnak, 's szavazáskor mind mellette mind ellene 57 szózat nyilatkozván, a' ház szabályai szerint, félrevettetett az inditvány. — A' alsó házban jul. 9kén consuli hivatalok' számára 107,993 ft. stg. Palmerston l. kijelentvén, hogy Krakóba ez úttal nem neveztetik consul, — Franciaországból a' nantesi végzet visszavétele után bevándorlott reformatusok papjainak 4500 ft. stg. 'stb. szavaztatott. Jul. 10kén az irlandi tizedbill vitattatván, O' Connell javasla, hogy a' papságnak a' statustól adott 640 ezer ft. stg. tizedpótlék engedtessék oda, de viszont a' papság se követelje az elmaradt tizedet. Sir R. Peel e' summának csak felét javaslá elengedni, mire O' Connell fenebbi javaslatát visszahúzván, megegyezett abban, hogy Peel inditványa tanácskozás alá vétessék. — Közönségesen hírlik, mint a' Satirist írja, hogy a' királynénak Cambridge György hggel leendő összeházasulása iránt a' toryktól javaslat tétetett. Az Age így ír e' czím alatt: „A' toryk királyi megbántása: „Ki tanácsolhatá Ő Felségének, hogy koronázási menetkor a' Carlton-clubban volt urak 's dámák iránt ugy viselje magát, a' mint viselte? Midőn a' királyné az egyház felé mentében, a' nevezett ház elébe jutott, feltünőleg elfordítá arczát, ámbár tornáczain 's karzatain a' legtiszteségesb 's nagy rangu asszonyságok állottak. Előre azt hivők, hogy tán valami tárgy vonná magára a' királyné' figyelmét, de visszajöttében még egészen hátat fordíta ugyanazon háznak. Ő Felsége mellett Sutherland herczegné 's Albemarle gróf ültek a' status-kocsiban; ezek birták tán a' királynét egy illy nem királyi tettre? Ok Lássák!" — A' sörmérés ellen ismét háboru indítatott a' felső házban Brougham l. által. A' sörivás ugy iratott-le, mint Angolországban minden vétek' szülője. A' Sun ellenben megjegyzi, hogy a' sör igen ártatlan ital; a' németek is isznak sört a' nélkül hogy ártana erkölcsiségöknek; Angliában a' vétek' valódi szülő oka a' tudatlanság, 's ennek elhárítása az iskola-tanitót 's nem a' rendőri tisztet illeti. — London' községi tanácsa azon ünnepet, mellyet a' koronázási követek' tiszteletére adand, jul.' 10ről 11kére halasztá, mivel 10kére Soult marsal már több magas személyeket hivott-meg, köztök Wellington hge is, kiről a' hozzá küldött választvány előtt igy nyilatkozék a' marsal, meg nem jelenhetése' okát előadván: „Én a' herczeget más körülmények közt mindig késznek találtam engem a' csata-piaczon fölkeresni, 's ezért én háladatlan lennék, ha viszont a' béke' magányában őt fölkeresni 's ünnepélyes ebédemre meghivni, elmulasztanám." — Soult marsal folyvást köz részvét' 's csodálat' tárgya, minden ünnepélykor, mi nélkül csak egy nap sem múlik el, 's mindenek között ő leginkább vonja magára az angol nép' szives figyelmét. — Jul. 10kén is a' magas vendégek' tiszteletére szemle tartaték a' Londonban 's vidéken tanyázó seregcsapatok fölött, a' királyné' jelenlétében, ki legelőször ez alkalommal szagolt lőport, 's egyszerre talán sokat is, mert Ő Felségének, 's a' vele volt előkelő világnak két órán túl kellett a' nappal, porral és füsttel szemközt állania.

A' Courier szerint jul. 12kén számos torypair gyült össze Wellington hgnél, kinek tanácsára elhatároztatott, hogy az irlandi hatóságbillre nézve a' Peel úr által fölállított 10 f. stgnyi minőséghez nem ragaszkodnak, hanem a' kormánnyal békesen fognak egyezkedni. Igy remélhető, hogy a' bill nem szenvedend a' felsőházban tetemes csonkúlást.

A' Spectator szigoru birálat alá veszi a' koronázáskor nevezett paireket. „A' kinevezett vagy előléptetett pairek közt, úgymond, egyet kivévén, senki sem volt érdemes illy kir. kegyelemre. Mulgrave gr Morpeth lord' segélyével és tanácsával Irlandot úgy kormányozta, a' mint soha egy angol alkirály sem. A' nemes gr. a' franczia „marquist" jobban kedveli mint a' szász „earl" czímet, 's ha e' részben a' nemes gr. ohajtásának elég tétetett, semmi kifogásunk ellene.

De kicsodák a' többi előléptetett noblemenek és gentlemének? Itt van p. o. King William báro, egy érdemes keményfejü öreg whig' fija, ki tán sem viscountságot sem grófságot nem köszönt volna meg. De fijának Ockham viscountnak és Lovelace earlnak kell lennie. Mivel érdemelte meg ezt az ifju King? Ő, úgymond a' Globe, Byron lord' leányával kelt össze, 's a' Lovelace bárság régenten Noel családé volt. Hihetőbb azonban, hogy King lord' kinevezését ennek Ebrington lorddali rokonsága okozta." Hasonlag gúnyolja a' hírlap a' többi új pairek' kinevezését is. Carmarthen marquisnak, ugy mond, kinek érdemeiről és politikájáról semmi bizonyos nem tudatik, most Osborne lord a' neve. O Leeds hg. (tory') fija, 's apjának ellensúlya lesz. Illy jegyzéket látva igen nevetséges volna arról szólni, hogy a' szabadelmüség érdeke a' koronázási pairek által erőt nyert. Melbourne lord kétség kivül visszarettent attól a' gondolattól, hogy ha csak egy alsóházi tag menne is át a' felsőházba, tory, vagy, óh borzalom! talán épen radical foglalná el helyét. Más oka e' cseкély pairkinevezéseknek az lehet, hogy Melbourne lord Wellingtonnal 's a' többi tory lordokkal nem akar összekoczczanni. Oda jutott a' reformpárt, hogy Grey gróf Melbourne lordhoz képest a' torysmus bátor megtámadója és vakmerő újító gyanánt tűnik-föl." — A' ministeri lapok is hallgatnak e' kinevezésekről 's beérik azzal, hogy Mulgrave lord' kinevezését a' torylapok ellen védjék. — A' M. Chronicle szerint Barbadosban a' négereket már jun. 26kán akarák fölszabadítani, hogy ez örvendetes esemény a' királyné' koronázásával egykoru legyen.

A' Morning Post nagyon illetlennek találja, hogy a' koronázás utáni királyi ebédnél csupán a' franczia, spanyol, portugáli 's belga rendkivüli követek, a' többi koronázási követek pedig a' diplomatiai karral együtt Palmerston lordhoz hivatának-meg, melly intézkedést a' kül-ügyek' ministerének tulajdonítja. A' nevezett lap nem tartja feleslegesnek hozzá tenni iróniai hangon, hogy tán Palmerston lord ezáltal a' négy hatalmasságot, mellyek közül három a' négyes szövetség' részese, a' negyedik pedig azon udvar' képviselője, mellynek javára hozatott a' most gyülölt 24 czikkely, akará megkülönböztetni, vagy talán ő nagyobb becsünek tartja önebédét, mint a' királyit.

A' Globe szerint Brougham lord, nem volt jelen a' koronázásnál, sőt a' mi több barátját, Essex grófot ekkor Cashioburg parkbe halászatra hívta, mit azonban ez nem fogadott el. A' M. Chronicle ez alkalommal igy nyilatkozik az ex-cancellárról: „Mit használ a' lángész, ha erejét csak czivódásban 's alávalóságban érezteti? mit használ az értelmi suly, ha nem a' haszon' és becsület' körében munkálódik. Brougham' feje jelenleg gonosz lelkek' tanyája, mellyek minden lelkesb gondolatot, minden jóakaró tervet elfojtanak benne. Kormányról számüzetni valóban kínos állapot, ha az érdem' 's tiszteletreméltóság' veszteségét is magában foglalja." — A' „Great Western" gőzös, melly 14 's fél nap ment Bristolból Uj-yorkig, vissza pedig tizenharmadfél nap volt tengeren, következő tudósításokat hozá Canadából: Durham lord sográt Grey ezredest Van Buren északamerikai elnökhöz küldé, a' határokon történt béketörés iránti nézeteit megtudandó. Az elnök jun. 20kán üzenetben tudósította a' congressust határozata felöl, miszerint mindent elkövetend, hogy a' szökevény canadaiak' 's velök szövetkező amerikaiak' szándéka, miként ezek Anglia 's az egyesült statusok közt háborut gerjeszteni akarnak, megsemmitessék. Az új-yorki hatóságok ellenben még mindig a' lázadók részére látszatnak dolgozni. — A' canadaiak' vezére, kik legujabban a' békét a' határokon megzavarák, bizonyos Johnson William, ki az ezer szigetek' egyikében az Ontario tónak Lőrincz-folyóval egyesülésénél, ütötte-föl tanyáját 's jun. 10kén proclamatiót bocsátott közre neve' aláirásával, mellyben előadja: hogy felső Canadából származott; a' hajóhadnak, és azon seregcsapatnak, melly Peel gőzöst elfoglalá 's szétrombolá, vezére; legénysége többnyire angol szökevényekből áll, 's Canadában mintegy 20 mértföldnyire terjedő földet bir. Czélja Felső Canada' függetlenségének kivívása, 's e' mellett felsőbb parancsoktól függ; de az egyesült statusokkal háborut nem folytat. A' Lőrincz folyó' canadai partján már több házat kirabolt 's felgyújtott e' kalóz, 's a' tengeren nyilsebesen vitorlázó hajón egy amerikai gőzös előtt is mutogatta magát, Peel gőzös' zászlójával kérkedve. Más tudósítások szerint Felső Canada' határain uj lázadó-banda emelte-föl fejét, 's ezt valósítni látszik Durham lordnak a' kormányhoz jun. 19kén költ 's a' hadi erő szaporítását sürgető tudósítása is, mi által nagy zavarba hozatott a' kormány.

A' Globe Persiára nézve nyugt lanító czikkelyt közöl a' maj. 21kei Bombay-Gazette' után. M' Neil angol követ némelly Anglia' érdekeit és becsületét sértő esetek miatt a' persa udvart elhagyta, egyszersmind Hennel kapitánynak megüzente, hogy Bushoreból a' persa tengeröbölben levő angol hajóhad' bassadorei állomására menjen. E' czikkely szerint sok orosz lépett persa

szolgálatba, hogy a' czár' befolyását a' schahnál fentarthassák. A' bombayi kormányszék e' hírekre máj. 19kén délután a' teendő lépések fölött tanácskozék, 's mindenek előtt azt határozta, hogy hét hadi hajó evezzen át a' persa tengeröbölbe. — A' Courier pedig Bombayból maj. 21kei levelek után írja, hogy Teherant, Persia' fővárosát orosz seregek szállottak volna-meg, 's a' bombayi kormány hajókat és katonákat küldött a' persa öbölbe. — Azonban e' híreknek semmi hitelt nem adtak a' cityben. — Jul. 9kén London Hyde-Párkján nagy katonai szemle tartatott, több mint 200,000 néző' jelenlétében. A' sereg, az egybegyült roppant sokaság, 's a' különféle hangászkarok' zenéje ritkán élvezhető éleményt nyujtottak a' nézőnek. Soult marsal, ki közvetlen a' kir. család után hagyá el Hyde-Parkot, a' sokaság által megint lelkes örömzajjal üdvözözeltetett. London városának e' megelőző vendégszeretetében az agghős iránt, más angol városok is vetekednek. A' M. Post szerint Liverpool városa a' marsalt szinte vendégségre hívta meg, a' nap kitüzését magának a' marsalnak tetszésére bízván, 's ő jul. 20kát választotta.

Franciaország.

A' pairszék jul. 10kei ülésében Laityt öt éves fogságra, 10,000 fcra és halálaig rendőri felügyelés alatt maradásra itélte. Ez itéletet nagyon szigorunak találja a' Constitutionnel, ámbár a' sept. 9kei törvény rendeletének minimuma alkalmaztatott. — A' kir. ügyvéd pert indított a' Temps ellen, mivel jul. 10kei számában a' pairszéki biztosság' jul. 9kei titkos üléséről jelentést tőn. — A' Toulonnais Algierből jul. 1jén írja: „Ben-Arrasch Abd-El-Kader' követe a' marsal-helytartónál ebédelt, 's azután sokáig értekezett vele. A' követ mielébb visszatérni szándékozik urához. Azon ágyu, melly Damrémont generált Constantine alatt megölte, Algierba hozatott, 's Párisba fog szállítatni.

A' kamarákban jul. 12kén olvastatott-föl a' gyülést eloszlató kir. parancs. A' Messager megjegyzi, hogy a' követek kevesen voltak ugyan, de a' pezsgés köztük igen élénk vala. A' folyosókon és elnöki hivatalban számos csoportozatok Laity' pöre és a' Temps' megidéztetése fölött beszélgettek. Michel de Bourges úrnak a' pairszék előtt mondott beszédét mindnyájan magasztalák. A' kormány' viselete még azoktól is megrovatott, kik gyakran mellette szavaznak. — A' pairszék' itélete egy jegyző által a' pairszék' ülése után azonnal tudtára adaték a' vádlottnak, ki azt nagy nyugalommal hallgatá végig. A' National szerint, a' rendelések már megtétetvék Laitynek Clairvauxba vitetése iránt. — Jul. 11kéről a' tengeri ministerhez érkezett telegrafi üzenet szerint, Herkules sorhajó f. hó' 10kén a' bresti kikötőbe érkezett. Joinville hg. egéssége igen jó, f. hó' 13káig Brestben marad, a' várostól ajánlott mulatságokban részt veendő. — D. Francisco de Paula infant a' franczia kormánytól engedelmet nyert, hogy családjával együtt Párisba mehessen, hova jul. 15kére váratik.

Alig hihetni milly nagy kereskedés üzetik Cettében 's Marseilleben utánzott franczia 's egyéb borokkal. A' nyerészkedők t. i. fölszedik a' borokat, mellyek madeireiakká kereszteltetve, Madeirába, onnan pedig, megbizottjaik által a' madeirai borok' rakhelyébe tétetvén 's a' szokott pecséttel ellátatván, az egyesült-statusokba küldetnek. Igy utánzott portói bor is küldetik az egyesült-statusokba és Angliába. Ezen kereskedési ág annyira elterjedett, hogy egy kereskedő, ki ezzel foglalkozik, évenként Amerikába indított négy hajója közül mindegyiken 25,000 palaczk ál-champagnei bort küld-el. Képzelhetni, hogy honunkba is nem csekély mennyiségü valódinak kiáltott champagnei kerülhet innét.—A' belgák' királya 's királynéja jul. 8. Neuillybe érkezett, hol a' nyarat tölti a' kir. család. — Rotschild Ausztria' számára vette-meg Talleyrand' palotáját, 's benne az ausztriai követ fog lakozni. — Két szerelmes Párisban összebeszélt, hogy éltöknek egyszerre vessenek véget. A' férfi agyon lőtte kedvesét, de magát nem találá halálosan, 's befogatván a' törvényszék által fölmentetett a' gyilkosság vádja alól; hanem a' cassatioszék a' törvény' érdekében megsemmítette e' fölmentést, mert csak önmagán követhet-el valaki gyilkosságot, 's önélte' feláldozása senkinek sem ad jogot más élete fölött rendelkezni.

Algier' politikai nyugalma, a' kormány által eszközölt óriási épitmények mellett, legkitünőbben nyilatkozik a' földbirtokosok' magány vállalatiban. Naponként emelkednek az arab kunyhók' romjai fölött kastély-alakú épületek 's ezeren dolgoznak a' hajdani corsár-város átváltoztatásán, melly formáiban máris az uj-keleti nagyság' fényét tünteti elő. Ezen ujitások nagyon élénkké teszik az algieri kikötőt éjszaki hajókkal, nevezetesen a' dánok és svédek fákat nagy mennyiségben szálítanak. Ha a' földmüvelés szintolly szorgalommal üzettetnék, mint a' város' átváltoztatása, úgy a' munkások a' legszebb gyümölcsöket remélhetnék; de nagyobb vállalatokhoz nincsenek tőkepénzesek, 's keveset kivevén, a' gyarmathoz sokkal kisebb érdekkel viseltetnek, hogy müvelődésére eszközöket nyujtanának.

A' király jul. 13kán nagy Lajos' intézetének ievendékeit a' versaillesi kastélyba hivatta, 's ma a vezette őket végig a' csarnokokon, szemlátonást gyönyörködve az ifjak' örömében. A' többi ntézetek hasonló szerencsében fognak részeltetni. — Egy tudományos biztosság neveztetett-ki, nelly az afrikai franczia birtokokat beutazza, 's öldirási, régiség- és természettudományi tekinetben leírja; e' biztosság jövő év' elején indul ıtnak, 's legelőbb is Constantine tartományt lógatja-meg. — A' Temps szerint French Tamás íj-yorki polgár, olly könyv-sajtót talált-föl, mellyben egy 336 lapu könyv három percz alatt készül el. E' sajtó, mint mondják, valamellyik middletowni papirosgyárral fog egyesülni.

Németország.

Hannovera jul. 9kén. Sok testület a' junius 25kei határozatra várakozott, hogy aztán az alaptörvény' megszüntetése miatti sérelmét a' szövetség' elébe terjeszsze. E' határozat csakugyan megtörténvén, a' sérelmeket némelly testületek már elküldötték, némellyek most készítik folyamodásukat. Az elsők közt említendő a' harburgi, lehi, stotel-vielandi és osterstadei választó kerület; 's a' lakvárost, egyetemi, és nehány őrségi várost kivévén, alkalmasint az egész ország folyamodni fog a' német szövetséghez. Milly benyomást tőn a' jun. 25kei végzések' híre az egész országban, legjobban bizonyítja az, hogy a' hannoverai újság szükségesnek tartotta e' végzések' helytelenségét, czélszerűtlenségét és alaptalanságát fejtegetni 's mutogatni. Igen szembetünő e' czikkelynek azon vallomása, hogy az országgyülés egyenesen ama' végzések következ'ében halasztatott-el. E' czikkely azonban itt nem ébresztett olly figyelmet, minőt e' környületekre, de kivált tartalmára nézve érdemel.

Poroszország.

A' Rajna' mellékiről jul. 9kén így írnak: Vilmos hg. a' Rajna' vidékeit beútazta, hogy a' kölni kérdés és az abból eredett egyházi zavarok által fölizgatott indulatokat lecsillapitsa, mi azonban a' hg. nyájas leereszkedése 's meggyőző beszédei mellett sem sikerült. Hasztalan ügyeskezék megmutatni, hogy a' kölni érsek elleni lépés e' főpap' engedetlenségének 's makacsságának szükséges következménye volt; még a' müveltebb rész sem hagyá magát lecsillapítatni.

Köln, jul. 11kén. XVI Gergely pápa ő szentségének a' kölni érseki főkáptalanhoz költ 's a' ministerium által a' káptalanhoz átküldött levele, mennyiben a' megye' igazgatását tárgyazza, következő körlevéllel tétetett az érseki megyében köz hírré: „Hüsgen János, hittudomány 's törvények' tanárja, a' kölni fő székes egyház' dékánja, a' kölni érseknek a' lelkiekben főhelyettese, a' vörös sasrend' 3dik osztályu vitéze. Tisztelendő és Krisztusban szeretett rokoninknak, az aacheni collegiata egyház' prépostjának és kanonokjainak, 's a' kölni érseki megye' kerületi espereseinek, plébánosainak és az összes papságnak üdvözletünket az úrban! Legszentségesb urunk XVI. Gergely pápa, f. é. máj. 9kén a' főtiszt. főkáptalanhoz és ugyanaz nap hozzánk költ kegyelmes levelében a' kölni érseki megye' igazgatására nézve atyai bölcs gondoskodását nyilvánitá. Minthogy önök a' főtiszt. főkáptalan' mult év nov. 21kén költ hivatalos levele óta várják az apostoli utasitványokat, nem késünk ő szentsége' mélyen tisztelt 's f. é. jun. 13kán kir. helybenhagyást nyert akaratját önökkel közölni. Meg fogja ez nyugtatni az indulatokat, megszüntetni a' kétséget 's mindenkinek zsinór mértékül fog szolgálni. Őszentsége t. i. kijelenté, miként ama' f. é. mart. 12kén Brüsselben költ 's nyomtatva szétterjesztett levél, melly annyi aggódást okozott, épen nem eredhetett az apostoli sz. széktől; nem is hallgatja el, miként azon levél ő szentsége akaratjával merően ellenkező kitételeket foglal magában; ő szentsége átalában nem hatalmazott-föl senkit arra, hogy nevében a' káptalan' részéről átvett megyeigazgatás és káptalani helyettes' választása iránt nyilatkozást adjon; e' fölött szántszándékkal függeszté-föl itéletét, 's még most is fölfüggeszti, mivel a' dolog' egyes környületeit, mellyektől a' jogkérdés' eldöntése függ, nem ismeri 's nem vizsgálhatja-meg eléggé; e' kérdést azonban mellőzvén, közönséges apostoli tisztjénél fogva a' hivők' lelki javára és a' szent hatóság' jogszerü gyakorlására nézve megengedte, hogy az érseki megyét az kormányozza, ki már az előtt is főhelyettesi hivatalt viselt. Erre nézve ő szentsége következő szavakkal fejezi-ki azt, mit megtartatni kiván: „Azonban a' kétség' megszüntetésére és indulatok' megnyugtatására hasznosnak látjuk kijelenteni, mit eddig tettel nyilvánítottunk. Megengedjük tehát, hogy szeretett fiunk, Hüsgen János, ama' káptalan' dékánja, a' kölni egyházat mint főtiszt. rokonunk', Kelemen August' főhelyettese addig kormányozza, mig ez székébe visszahelyeztetik, vagy mi mást rendelünk.“ Innen átlátják önök, szeretett rokonink, hogy a' szent atya, valamint az eddigi igazgatás' jogszerüségéről úgy az ezutániról is gondoskodott. Önöknek elég leend ő szentsége' akaratját tudni. A' közönséges apostoli szék' ezen útasitásánál fogva tehát az érseki megye' kormá-

nyát átvevén, önöket ezennel oda útasítjuk, hogy a' megyei dolgokat tárgyazó közleményeket hozzánk mint érseki főhelyetteshez intézzék. Köln, jun. 30. Hüsgen."—A' székes káptalan nem engedé magát tévedésbe vinni az ellenkezők' zűrzavara által, hanem erősen bizott a' sz. atyának apostoli bölcsességében, 's bizodalma íme csakugyan valósult is; a' sz. atya mind multra nézve törvényszerűnek ismeré az egyház' igazgatását, mind jövendőre megerősíté. Most már minden engedelmes katholicust megnyugtathat annak tudása, hogy az érseki megye apostoli hatalomnál fogva igazgattatik.

Dánia.

Kopenhagából jul. 9kén költ levél szerint jul. 7kén nagy pompával ünnepelteték orosz czár ő fölsége születésnapja. Reggel a' polgári és katonai főtisztek fényes díszöltözetökben tisztelkedtek az orosz thrónörökösnél. Délben a' király nagy ebédet adott, mellyre az orosz nhg' kisérőji meghívattak. A' czár' egészségére ágyúk' dörgése közt ürittettek a' poharak. A' nhg., lázbetegség által szobában tartatván, nem jelenhetett-meg a' kir. asztalnál. Jótékonyságával mindenek szeretetét megnyerte a' nagyhg. A' nagy szemle' alkalmával két, súlyosan megsebesült pattantyúsnak 100—100, a' czár' születése' napján pedig a' városi szegényeknek 2000 tallért ajándékozott.

Portugallia.

Jul. 3kaig terjedő lissaboni hírek szerint a' belső, pénz-, és igazságügyi ministerek beadták lemondásukat, de a' királyné nem fogadta el. A' Lissabonban lakó angolok jun. 28kán nagy ebéddel ünneplék királynéjok' koronázását.

Egy lissaboni jul. 3kán kőlt levél azonban ellene mond a' hírnek, mintha nehány minister lemondott volna hivataláról, 's biztos forrásból állítja, hogy a' ministereknek, önvallomásuk szerint, eszökbe sem jutott lemondani, mire okuk sincsen, ha csak a' hírlapirók nem akarják őket lemondásra bírni. Victoria királyné' koronázása Lissabonban is megünnepeltetett. Valamennyi portugali hadi hajók lobogókkal voltak ékesítve, az angolok pedig ünnepies lakomára gyültek-össze.

Goblet generál belga követ visszahívatott. Távozását a' pártok' emberei szívesen látják, mivel úgy hiszik, hogy ő gyakorlotta a' legnagyobb befolyást Dona Maria cselekvéseire, 's egyébiránt is a' külföldieket teljességgel nem szívelhetik.

Spanyolország.

Bayonne jul. 7kén. Espartero egész táborával hirtelen Miranda felé vette útját. E' mozgás, mint mondják, Estellát érdekli. Maroto, ki jun. 28kán kiadott fölhivásában a' sereget rendre, fenyitékre és arra inté, hogy a' tartományokat altató igéretekkel megvesztegetni akaró ellenségtől óvakodjék, szinte Estella felé indult. A' carlosiak már egyházakban is papoltatnak Munyagorri ellen, kinek lázadása naponkint tovább terjed. Embereinek száma Verában 2000t meghalad. Jul. 3-kán ő is fölhívást bocsátott Navarra' és a' baski tartományok' lakosihoz, mellyben reményét fejezi ki a' fölött, hogy jelszava: „béke és a' fuerok!" nem sokára valósuland.

Bergából irják, hogy Espana gróf, kit Don Carlos Catalonia' és az ottani sereg' főkapitányává nevezett, jul. 3kán tartá e' városba bemenetét a' lakosok' ujongatási közt. — Jul.' 4ről szóló madridi hirek szerint a' kormány mindenkép ügyekszik seregét csatára készültté tenni. Az éjszaki sereghez legközelebb 2½ millio real, 10,000 nyári ruha, 20,000 ing 's 24,000 saru küldetett. Az ujonnan kiállított 40,000 ujoncz is haladék nélkül ki fog készíttetni. Pardinaz osztálya is elindult a' középponti sereghez 's 4 millio realt viszen számára; jun.' 27kén nagy mennyiségü hadi szer és több ostrom-ágyu, mellyek közt 3 huszonnégy fontos is van, küldetett e' sereghez. Oraának megparancsoltatott hogy Contavieját és Morellát, Cabrera' két főmenedékét, bármibe kerüljön is elfoglalja.

Amerika.

Curaçaoból maj. 19kén költ tudósítások szerint Francia dr, Paraguay' zsarnoka meghalt, melly hirre czimboráji, a' nép' dühétől menekedni akarván, Montevideóba szaladtak. Mint mondják emlékiratokat is hagyott hátra, sírkövére pedig ezt rendelé föliratni: „Kényuraságnak tartatik, ha vagy sok és egymással ellenkező, vagy éppen semmi törvények sem léteznek; én az utóbbi utat választám, mert ez őszinte charakteremmel és a' paraguayak egyszerű erkölcseikkel leginkább megyegyezett." Oest. B.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

A' Buda-Pesti árvíz' hallatlan kártételének következései engemet is árra birának, hogy a' **Magyar Patika** nevű könyvemnek árát három pengő forintról, egy forintra és negyven krajczárra pengőben, azaz: **1** forintra **40** krajczárra pengőben, leszállítsam.

A' melly Hazafiaknak tehát kedvek vagyon ezen Munkát most ólcsó áron megszerzeni, azt a' mondott áron nálam, Pesten, a' Képiró utczában, 321 szám alatt lévő lakásomban, vagy pedig ugyan itt Pesten Eggenberger Jó'sef könyárosnál megvehetik. Költ Pest Jul. 1838 *Kovács Mihály* Orvos Doctor.

(1) Kos-eladás. Jövő pesti János fejv. vásár alkalmával a' méltóságos *Gróf Hunyady József* juhnyájából különféle gyapju-minőségű hágó kosok 15. 25. és 40 f. pengőben darabja, Üllői utczában, a' köztelken szabad kézből eladandók lésznek. (5)

(1) Hirdetmény. A' nagyméltóságú m. k. u. Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy e' folyó év Kisaszszony hava 25-kén Buda-Eörsön, a' szokott reggeli órákban tartandó árverés utján, 359 darab másfél, és harmadfél esztendős spanyol eredetü hágó kosok, és 50 darab ürük készpénz fizetés mellett fognak eladatni. (3)

(3) Birka eladás. Ns. Fejér vármegyei Agárdi pusztában 250 darab tenyésztésre alkalmatos eladó anya-birka találtatik. (3)

(3) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetem kórházai számára 778½ rőf eperjesi vagy házi vászon, — 52½ rőf kékre festett vászon, — 12 rőf fehér — 's 14 rőf hamu szinü barchet, és 226 rőf szalma zsákokra való vastag vászon megkivántatván; ennek szolgáltatása végett folyó esztendei Augustus 25kén délutáni 5 órakor Pesten a' Hatvani utczában lévő orvosi-kar épületében nyilvános árverés fog tartatni. Mellyre az elszámlált vászon nemeket szolgáltatni kivánók ezennel olly módon hivattatnak meg, hogy akkoron a' kiválasztás végett minden vászon nemből mustrákat magokkal hozni ne-terheltessenek. Költ Pesten Julius 17kén 1838. (3)

(2) Figyelmeztető kérelem. „Részvét Gyöngyei" czim alatt az árviz által károsult földnép segedelmezésére szánt jövedelmü gyüjteményemet még e' hónapban sajtó alá bocsátni 's a' jövő augusztusi vásárkor a' t. cz. aláirók kezeihez juttatni szándékozó, tisztelettel kérem a' t. t hatóságok jegyzőhivatalait, méltóztassanak a' t. cz. aláirók neveit t. Nagy István pestmegyei főjegyző urhoz minélelőbb beküldeni; mert csak az aláirók számához arányzott mennyiségü példány jelenendvén meg, történhetnék, hogy a' későn tudandott aláirók, példány nélkül maradnának. Budapesten julius 13ikán 1838. *Kunoss* 2)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

tor. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

Második Félév.

)(

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:
pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

zélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-ház, séta-he ly 's egyéb kertjeivél 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sorsjegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabke vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésrszámot tarthalót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőfőskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságu kir. udvari magyar Kamarának rendeletéből ezennel köz hirré tétetik, hogy a' Diósgyőri kir. koronai uradalomhoz tartozó, 's tettes ns Borsod vármegyében kebelezett Muhi pusztán tenyésztődött 9 öreg, és 140 két esztendős finom szőrü, és a' hágásra alkalmatos kosok,— továbbá 23 kimustrált anya juhok, 's végre 185 három és négy esztendős ürük, Muhi pusztán a' folyó esztendei Augustus hónap 21ik napján tartandó árverés utján, kész pénz lefizetése mellett, a' legtöbbet igérőknek lésznek eladandók.

A' kiknek tehát a' felljebb érintett juhok megvételére kedvök lészen, a' mondott időre és helyre ezennel meghivatnak. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jul. 21én: 5 pctes stat. kötelez. 107½; 4 pctes stat. kötelez. 100¾; 3 pctes stat. kötelez. 81½; 1820ki stat. költs. 264¼; 1834ki stat, kölcs. 634 11/16; 2½ pctes bécsvárosi bankó köt. 65; bankrészvény 1441.

Pest. Szombat. **Julius 28kán**

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. **8dik szám.**

Magyarország és Erdély (kinevezések; Mohácson négyesi b. Szepesy Ignácz, Nyitrán Vurum Jó'sef püspökök emlékezetére gyászünnepélyek; Valdstein János gróf †.; Batthyány Károly gróf jótéteménye; alsó fehérmegyei hódolat; slatinai ünnepély; folyamodás az angol kisasszonyok nevelő-intézetében megürült helyért; adakozások a' vízkárvallottak javára; m. t. társaság 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (az irlandi hatóságbill a' felsőházban módosítva; Jamaicában a' négerek részint fölmentvék; ünnepélyek; a' ministeri lapok és Brougham; 'stb.) Franczia ország (a' kamarák munkálatai mult ülésben; a' Temps megiteltetik; a' Courrier nyilatkozása Soult' fogadtatásáról Angliában 'stb.) Németország. Belgium. Oroszország. Svéczia. Schweiz. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölségének jun. 29kén költ legfensőbb határzata által Lazarevich Bazil, a' zimonyi katonai község' kapitány-polgármestere, kormányzásban kitüntetett érdemeiért őrnagyi rangra, 's négyszáz p. ftnyi rendes fizetése hatszázra emeltetett. W.Z.

A' nm. m. kir. udv. Kamara Komlósy Leopoldot eddig a' sóvári erdészhivatalnál irnokot, az ugyanottani tiszttartósági hivatal' irnokságára tette át. H-k.

Mohács városa folyó hó 24kén szomorú foglalatosságot tett ugyan, de még is hálája 's tisztelete adóját fizette le, felejthetetlen földes ura és főpapja nagymélt. négyesi b. Szepessy Ignácz pécsi püspök ő excellentiája véletlen elhunytát keseregvén azon gyász mise alkalmakor, melly a' korán elköltözött főpásztor lelkéért a' város' templomában tartatott, az áldozatot helybeli tisztelendő lelkész Zdralics János úr szentszéki jegyző és tanácsbíró mutatván fel a' Mindenhatónak, több vármegye tisztei, a' k. sóhivatal (ezek mind díszöltözetben) uradalmi tisztek, a' városi tanács, 's számtalan minden vallás felekezetü polgárok jelenlétökben, — melly alkalommal egy a' szomorú czélnak megfelelő gyász alkotmány, a' boldog emlékezetűnek mellképével, 's több főpapi czímerekkel felékesítve, fájdalommal példázolta azon nagy veszteséget, mellyet e' város jó földes urának kora elhunytával érez.

N. Enyed julius 14kén. — E' folyó hónap 9, 10, 11 és 12ik napjain tartaték, közelebbi országgyülésünk bevégződése utáni legelső törvényes közgyülése nemes alsó Fejér vármegyének, mellynek nagy számmal egyben gyűlt Rendei, (befogadásokra igen szük lévén a' vármegye tereme) ez úttal az ev. ref. templomába sereglettek öszve. Innen egy a' Rendek gyülésébeni megjelenésre ünnepélyesen meghivó választmány küldetett báró Bánffy Miklós főispány úr ő méltóságához, ki ezen hívást elfogadván 's ennek következtében a' Rendek közé megérkezvén, élénk és sokszorozott éljen kiáltással fogadtatott, valamint ezen ns. vármegyének a' közelebbi országgyülésen volt követei, id. Zeyk Dániel's b. Kemény Dénes is, kiknek elejekbe hasonlólag egy meghivó diszes választmány küldetett vala ezen gyülés kebeléből. A' Rendek gyülését b. Bánffy Miklós főispány úr ő méltósága egy fontos tartalmu beszéddel nyitotta meg, bölcsen és velősen azt fejtegetvén 's mutatván meg, hogy a' fejedelem és törvény rendeleteinek engedés nincsenek ellenkezésben egymással, 's ugyan ezért e' kettőhöz egyforma engedelmességet ajánlott a' Rendeknek, 's igért maga részéről. Feleltenek erre főjegyző Jablonczai Elek és táblabiró Farkas Sándor érdekes tartalmu beszédben. Az így megnyilt közgyülésen előfordult tárgyak nevezetesebbjei így következtek. — Legelébb is a' hódolati, és egyesületi hit tétetett le egész innepélyességgel 's olly nagy számu tagjai által a' ns. vármegyének, hogy a' hódolati hitlevelet aláirók száma jóval feljül haladta a' hétszázat. Békesség 's szeretet minden hazánkban élő nem magyar nemzetbelieknek, de egyszersmind igen ohajtandó volna, miszerént minden magyar nemes magyar nyelven tudná letenni a' hódolati hitet, 's ne lenne kénytelen (magyar nemes létére magyarul nem tudva) oláh nyelven eskünni, mint most is történék.

Most már az országgyülési követeknek, tisztek mimódon lett folytatása jött szőnyegre. Szólott elébb meghatólag az egyik követ Zeyk Dániel, azután b. Kemény Dénes tartotta velős és kimeritő követi dolgozataikat illető előadását. A' ns. Rendek több izben élénken jelentették teljes megelégedésöket és hálás indulatjokat mind két nagy érdemü követjeik iránt, valamint teljes helybehagyásokat 's igenlésöket, táblabiró Farkas Sándor beszédére, ki a' ns. vármegyének, volt kedves követei iránti érzelmét 's köszönetét sziveskedett közmegelégedéssel tolmácsolni. — Az idő rövidsége miatt több tárgyaknak kelle ugyan más alkalomra maradniok; a' szerencsétleu budapestiek sorsa enyhitésére mindazáltal nem mulasztak el a' ns. Rendek némi segedelemmel járulni, két pengő kr. rovatal vettetvén az egész vármegyében minden füstre. — E' közgyülés folyamáról tett előadáshoz hozzá kell még csatolnunk azt, hogy ezen népes közgyülésnek, a' hó-

dolati hit letétele által örökre nevezetessé lett első napját különösen fényessé tette, a' főispán úr ő méltósága által több száz személyekre adatott pompás ebéd, mellyen fels. fejedelmünknek és a' fels. ausztriai háznak hosszas és boldogitó uralkodásáért vígan ürittettek a' poharak, — valamint az itteni Casino által adatott estvéli tánczvigalom is, melly a' békövetkezett kedvetlen idő daczára is elég népes és különösen díszes volt. E.H.

Kis-Rákos és Szaknyér helv. hitvallásu helységek (Vasmegyében) a' táj' helyzete 's anyagyülekezettől távollétük miatt vizáros időben 's kiváltkép az év' hó-dus szakában magzatikat élet- 's egészség-veszélyeztetés nélkül iskolába nem küldhetvén, ha bár megerőtetésükkel, fensőbb helybenhagyás mellett magok közt nevelő-házat alapitni eltökélték. Tudomására jutván e' korszerü törekvés Batthyány Károly gr. urnak, rögtön nyujtva valának kegyes sziv kormányozta karjai tehetetlen jobbágyai segélyére, a' leendő tanitó' részére féltelket ajánlván. J-r.

Szathmár julius' 11. Tegnap délután mélt. és főtiszt. Waldstein János gróf, a' szathmári megye' nagy-prépostja, életének 73dik évében a' jobb világba átszenderült. A' boldogult a' bécsujvári katonai academiában vette első nevelését, és József császár alatt Nándor-Fejérvár' megvételénél mint hadnagy szolgált. Gyengélkedő, beteges állapotja miatt a' katonai életet nem viselhetvén, kényteleníttetett más életnemet választani; és választása a' papi statusra esett. Ő Egerben gr. Eszterházy által vétetett-föl, oskoláit elvégezvén, csakugyan az egri megyében kezdette mint segéd-lelkész szolgálatjait. Mint plébános részint Csehországban, részint az egri megyében szolgált. Midőn pedig boldog emlékezetű és elfelejthetetlen I. Ferencz császár 's apostoli királyunk az igen kiterjedett egri megyét felosztotta, ő volt az elsők között, kik a' szathmári káptalan' tagjaivá választattak. Itt részint mint püspöki helyettes, részint mint szathmári plébános igen dicséretesen és köz megelégedésre viselte hivatalát, később mint nagy-prépost visszavont életet élni kényteleníttetett, nem engedvén beteges állapotja mást tenni. — Ámbátor minden emberekhez igen nyájas és leereszkedő volt: különös vonzódással viseltetett mindazáltal pap társaihoz és a' nemes katonasághoz. Ő benne halt el a' szathmári megye' első kanonokjainak utolsó személye. Béke porának! H-k.

Nyitrán jul. 10kén tartaték boldogult Vurum József nyitrai püspök' emlékezetére a' gyászünnepély, mellyre választványt küldöttek: az esztergami káptalan, Ürményi László 's Jordánszky Elek fölszentelt püspököket, Bartakovics Béla érseki helyettest és Bekker József kanonokokat; a' győri káptalan Zichy Domokos gr. és Vurda Károly kanonokokat; a' fejérvári Farkas Ferencz nagyprépostot és Farkas Imre kanonokot; a' megyék közül Bars, Győr, Trencsin és Nyitra szinte küldöttséggel nyilvánították a' boldgult főpap eránti tiszteletöket. F. t. Farkas Ferencz fejérvári nagyprépost jeles magyar egyházi beszéddel nyitotta-meg a' gyász istentiszteletet, 's ékes szónoklattal hozta a' nagy számu hallgatók' emlékezetébe az elhunytnak erényteljes pályáját 's nagy érdemeit a' megyére 's hazára nézve. A' halotti misét m. Barkóczy László b. fejérvári püspök tartotta, 's ezután f. t. Szaniszló Ferencz nváradi kanonok, a' kedves, erőteljes szónok mondott latin nyelven beszédet. Az ünnepélyre összesereglett tisztelkedők külön helyeken megvendégeltettek.

Víz által megkárosult lakosink' fölsegélésére a' fm. m. k. ud. Kanczellariához gyűlő adakozások 21ik jegyzéke szerint, e' czélra ujabban érkezett p. p: Tyrolból a' roveredói, vorarlbergi és alsó-inn-völgyi kerületektől 2270 ft. 50¼ kr. a' trienti 's botzenitől 797 ft. 22²/₄ kr. a' lombardi kormányszéktől 3660 f. 21⅕ kr. Curtabas Rudolf által Lindauból némelly ottani lakosok' nevében 45 f. a' hanaui vidor társalgók egyesületétől egy színi mutatványból 53 f. az Enns feletti cs. k. kormányszéktől 5 f. 27 kr. — Sár- Ladányi Schmidegg Jozefina grné, a' szenvedő emberiség eránti szende érzetének ösztönéből 90 p. ft. sziveskedék átadni tiszt. Büttner Károlynak, Esztergamban vízivárasi lelkésznek a' víz által megkárosult esztergami szerencsétlenek között kiosztandót.

Temesvár jul. 20kán. T. Temes vármegye, kebelében a' Duna' áradása által megkárosodott pesti 's egyébb dunamelléki lakosok' számára pénzbeli segedelmeket gyüjtetvén, 900 p. forintot küldött rendeltetése helyére. E' summához eddig a' tisztelt megyének csak négy kerületei adakoztak, s. m: a' temesi kerület 292 ft. 3 k. a' sz. andrási-újaradi kerület 314 ft. 59 kr. a' verseczi-csákovai 220 ft. 13 kr. a' lippai-rékasi 72 ft. 45 kr.

A' m. t. társaság, julius 2. és 9. tartott kisgyüléseiben némelly belső dolgain kivül befejezte az egyszerített betük' tárgyát. Ez úttal I. D. Mányik János értekezése a' fogházakról, D. Pólya József l. t. — 's Jerney János l. tagé Anno kún avar püspök' pecsétéről, Luczenbacher János r. tagnak ajánlatára a' Tudománytárba elfogadtatott. H. Gróf Andrássy György Gömör vármegyei főispáni helytartó

's academiai igazgató 's tiszt. tag' kérésére a' tisztelt férfiú által a' budapesti árvízügyben kitett jutalmakra érkezendő pályamunkák' dolgának középponti kezelése a' titoknokra bízatott. A' könyvtár' számára beküldék: a) berni prof. Vogt Vilmos „Lehrbuch der Pharmacodynamik" czimű munkája negyedik kiadását (Giessen 1838. 8 r. 2 köt.); b) Pongrácz Lajos: „Kárpát-úti Zengemények" Verseit (Buda, 1838. 12 kr.) és Kereskényi' ford. tragoediáját: Mauritius (Kassa, 1767. 8r.); c) Szenczy Ferencz szombathelyi prof. b. Mikos Lászlo emlékét (Kőszeg 1838. n 4r.). — A' Kéziratárba Deáki Zsigmond praelatus és l t. Kampus Sándor romai magyar poenitentiarius m. beszédét küldte, mellyel az Mezzofante József l. tagot köszönté, midőn bikornokká választatott. — Fülepp József l. tag a' penzgyüjteményt 96, közte 65 darab ezüst pénzzel nevelte.

Slatinában az oláh-illyri határszéli ezred jul. 1jén százados ünnepet ült, melyre egy történeti nevezetességü eset szolgált alkalmul. Az ausztriai ház 1737ben, Oroszországgal egyesülve, háborut folytatván a' török porta ellen, a' fővezérséget Ferencz lotharingiai hgre (később német császár) bízta, ki azt 1738ban is viselte. E' táborozás közben a' hg. testvérével, Károly hggel, bizonyos napon vadászatra rándult-ki a' Karansebes vidékén levő erdőkbe, 's ott mind ketten benföldi haramiák', vagy ellenséges rabló csoport' kezébe esének, ha némelly becsületes falusi lakosokkal össze nem találkoztak 's általuk, Vanscha Péter vezérlete alatt, Slatinába nem vezettettek volna. Ez a' történet veleje, mellyet a' népmonda némileg regényessé tett, az egészbe egy haramia-főnök' nagylelküségét is beszővén 's a' két hg. megszabadultát ennek tulajdonitván, mi azonban ellenkezik a' fenlevő adatokkal. Ferencz hg. gazdagon megjutalmazá vezetőjit, Vanscha Pétert hadnagyságra emelé, 1739ben pedig, miután a' belgrádi béke véget vete a' háborúnak, Isten eránti háladatosságból Slatinán egyházat épitetett ugyanazon kő felett, mellyen a' veszélyes vadászat után testvérével együtt megpihent, és a' mellynek egy része még ma is látható. 1770 körül azonban már romladozott az egyház, 's ugyanekkor meg is fertőztetett az által, hogy benne egy haramia csoportot támadtak-meg 's fogtak-el. Mária Terézia dicsőséges királynénk parancsára 1771ben csinosan fölépitetett 's bútoroztatott; 1788ban a' török háborukor ismét majd egészen elpusztult, 's az 1789ben és 1824ben ujra kijavitott egyházon, a' történet örök emlékeül következő fölirás látható a' falba vésve:

„QVoD FranCIsCVs, post Caesar, et CaroLVs fratres LotharI,

VenanDo errantes hIC tVrCas eVaserVnt (1738) LargItate VIDVae aC affInIs MarIae TheresIae restrVCta" (1771.)

E' nevezetes történet' emlékünnepét ülte jul. 1jén az oláh-illyri ezred, mind két nembeli számos kitünő vendégek, a' katonai tiszti kar, és Auersperg gr. altábornagy 's banáti főparancsnok jelenlétében. A' vendégek között különösen említésre méltó Vanscha János nyugalmazott őrnagy, fija azon Vanscha Péternek, ki a' veszélytől megmentette a' hgeket. Az ünnep isteni teszteleten kezdődék az említett egyházban, puska-lövések 's ágyu durrogások között. Ajtatosság után Novák Jó'sef, slatinai lelkész, a' faluban fölállított katonasághoz czélszerü beszédet tartott. Ezt az idegen vendégek 's tiszti kar' ünnepies lakomája követte; a' katonaság', falusi és határszéli lakosok' megvendéglésére is egy nevezetlen riskását, bort, pálinkát és egy nyáj juhot ajandékozott.

E' folyó évi october holnapnak 15vel a' pesti angol kisaszonyok nevelő intézetében egy nemes származásu kincstári tiszt-leány nevendék helye megürülvén, az esedezők felszólittatnak: hogy ebbéli folyamodásukat legfelebb f. c september első napjaig a' budai kir Kincstár' iktatói hivatalához mulhatatlanul benyujtsák, ezen feltételek alatt: a) ezen nevelői intézetbe jutni kivánkozó nevendék, csak valóságos m. kincstári gazdasági, bányászi, vagy postai, nem s szárm zásu tiszt' leánya, vagy árva lehet, 8, 10, és legfelebb 12 esztendős, ki tudniillik még a' tanulói kort tul nem haladta, mivel a' kimivelési pálya csak 6 egész esztendeig tart; b) három rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben az esedező levélhez mellékelni, ugymint: 1 keresztlevelet, 2. himlő oltási, vagy arról szólló irást, hogy a' természetes himlőt szerencsésen kiállotta a' nevendék, 3. orvosi bizonyságot az ő állandó egészségéről 's kivánatos testi alkotásáról. c) Az esedező levélben még azt is szükséges megjegyezni az illető tisztnek, hány gyermeke van, 's hány évet töltött-el a' kincstári szolgálatban.

Ausztria.

Bécs, jul. 16kán. Metternich hg. ma délben Teplitzbe utazott, honnan f. hó 30kán tér-vissza, 's nem sokára a' tyroli hódolatra, azután pedig Mailandba koronázásra menend. A' koronázásra meghivott külkövetek nagy készületeket tesznek, 's Mailandban olly fényt fognak kifejteni, minő csak Victoria királyné' koronázásán vala látható. E' végre nagy szálásokat béreltek, 's rendkivül pompás diszkocsikat készitetnek. — Jövő hónapban 6 sorezredtel fog a' fölakvárosi őrsereg sza-

*

porítatni, hogy az orosz thrónörökös itt léte alatt nagyszerü hadi gyakorlatok tétethessenek. — Jul. 11kén de la Ferronaye gróf, a' bécsi udvarnál volt franczia követ és Marmont marsal is Teplitzbe érkeztek.

Velenczében jun. 25kén délelőtt 10 órakor három gyönge, hullámforma földrengés tapasztaltatott, keletről nyugot felé. A' két első rögtön követte egymást, a' harmadik valamivel később ben mintegy másodperczig tartott. A' föld rengés olly iszonyú jégeső viharral párosult, millyen 1822 óta nem látatott. Más nap szeles reggel és rekkenő meleg dél követte e' természettüneményt.

Nagybritannia.

Rosszul volt értesítve a' Courier, midőn állitá, hogy a' tory lordok Wellington hgnél elhatározák, miként az irlandi hatóságbillre nézve sir R. Peel' javaslatához ragaszkodni nem fognak. Jul. 12kén ugyanis e' bill tanácskozás alá vétetvén, Lyndhurst lord következő módosításokat javasla: A' bill csak Belfast, Clonmel, Cork, Drogheda, Dublin, Galway, Kilkenny, Limerick, Londonderry, Sligo és Waterford városokra terjesztessék ki, a' 36 kisebb város ellenben rekesztessék ki belőle; a' korona mindazáltal hatalmaztassék föl e' városok közül annak, mellynek lakosai ezen bill' erőteljessége' esetében, községi szavazattal birnának, ha folyamodnék érette, fölszabadító levelet adni; továbbá a' választói adó, Peel' inditványa szerint, 10 ft. stg házi adóban határoztassék meg. A' többség e' javaslatokat mind elfogadta. Erre nézve megjegyzi a' Sun: Az első módositás, ha a' ház azt elfogadja, alkalmat adand az orangistáknak ama 36 kisebb várost in statu quo megtartani; mert a' nagy választói adó mindig gátolni fogja őket a' hatósági törvényt tettleg alkalmazni; 's így a' törvénynek egész hatása csak Irland' 11 nagyobb városára terjed-ki. A' 10 ft. stg. választói adó a' billt végkép megsemmítette, 's a' torykhoz sokkal méltóbb lett volna, Gort lord' következetes véleménye szerint, az irlandi testületeket végkép megszüntetni, 's a' városi ügyeket a' végre hajtó hatalomra bízni. A' lordok' nyilván csak daczolni akarnak az alsóházzal. — Normanby marquis (Mulgrave lord) jul. 8kán Dublinba érkezvén, a' boynei ütközet' jul. 12kére eső évnapja miatt, proclamatióban figyelmezteté a' népet, hogy a' boldogult király' uralkodásának második évében pártvonulatok ellen kiadott tilalom Irlandban most is teljes erőben áll. Ez annyival szükségesb v a l a, mivel a' népszenvedély a' tizedek és orangismus által ujabb időkben tetemesen nevekedett. A' kicsapongások, verekedések és kártételek némelly grófságokban megint napi rendre látszanak kerülni. A' Newry Examiner szerint egy Newryhez közel fekvő Brantry nevü faluban jun. 24kén néhány gyerek száraz gallyat gyüjtött, abból sz. János-tüzet gyujtandó, 's némelly bokor mögé rejtezett orangista a' gyermekek közé lött, és egyiknek karját szét zúzta.

Jamaica' gyülésháza maj. 5kén kezdette-meg üléseit. Arcadia gyarmat 250 négerének tudtára adatott, hogy e' gyarmat' birtokosa, Alers Hankey, szabadokká nyilatkoztatja őket, 's a' tanulásidőből még hátravolt két évet elengedi. Az igazgató reméllé, hogy e' négerek nem fogják odahagyni a' gyarmatot, miután munkabérök csak annyi lesz, mint egyebütt; 's a' négerek csakugyan legjobb érzelmüeknek mutatkoztak, és semmi szándékuk a' gyarmatból eltávozni. Jamaicai hírlapok szerint az ottani törvényhatóság aug. 1jén bátran fölmenthetné a' négereket.

London hatósága által az idegen hgek' és követek' tiszteletére szánt lakoma f. hó' 13kán Guildhallban a' világ' leggazdagabb polgárközségéhez méltó költséggel és pompával adatott. A' terem épen olly fényesen vala diszítve, mint ő felségének a' mult évben adott ebéd' alkalmával; még a' t h r ó n is ott állott a' menyezet alatt, a' falak piros kárpitokkal valának bevonva, a' szobák' padolatit drága szőnyegek takarák, 's az asztalok a' művészileg készült nagy becsü arany és ezüst edények' súlya alatt csak nem görbedeztek. A' t h r ó n m e n y e z e t fölött jobbra és balra azon statusok' czímerei diszelegtek, mellyek' képviselőit e' lakoma illeté. Sussex és Nemours hgek beléptökkor zajos örömmel fogadtattak; O' Connell urat a' társaság' egy része hasonlag fogadá, mig a' másik rész „rendre!“ kiáltozott. Wellington hg.' megjelenését szakadatlan örömzaj követte. Soult marsal vala még hátra, ki kevéssel 6 után lépvén-be a' tiszteletnek azon jeleivel üdvözeltetett, mellyek ez agg hősnek Angliába érkezése óta minden lépését kisérték. Mihelyt Soult marsal a' társasági teremből vonúlt, a' kiváncsiak is, kik a' folyosókon tolongtak, azonnal helyeiket keresék, 's a' tiszteleti vendégek, a' lordmayortól vezettetve, a' társasági teremből nem sokára az ebédlőbe léptek. A' gazdagon megrakott hosszu asztalok, az idegen követek és angol nemesek gazdag és különnemü öltözeteikkel és ragyogó érdemjeleikkel, az egyhazi főpapok egyszerü bélyegző ruházatokkal, a' bírák' hivatali köntöse, a' fényes hadi és tengeri egyenruhák, igen érdekes és pompás látványt mutatának. Az elnöki helyet a' lord-

mayor foglalta el; jobbján Sussex hg., balján a' canterburyi érsek ült, 's ezeket Nemours és Coburg hgek, továbbá a' rendes és rendkivüli követek, angol nagyok', aldermenek', sheriffek', püspökök', hgek', ministerek' 'sat. tarka sora követte. Soult marsal az oxfordi és gloucesteri püspökök közé esett, sir M. Montefiore israelita sheriff Putbus hg. és a' bangori püspök közé. Többek között Van Buren úr az északamerikai egyesület' elnökének fija is meg vala híva. Az étkeknek következő jegyzékét adják a' hírlapok: 120 tál tekenősbéka-leves, 60 hal-étek, 40 tál vadhús, 80 tál csibe és kappan, 30 franczia pastétom, 30 galamb-pastétom, 30 sódor, 30 füstölt nyelv, 2 egész ökörczomb, 10 marha pecsenye, 45 tál kagyló, 30 tál ürü pecsenye, 40 tál apró récze, 60 tál finom zöldség, 40 tál saláta, tömérdek sütemény és fagylalt nemük, 37 chantilly basket, 75 finom ananász, 100 font melegházi szőlő, 20 dinnye, 30 tál cseresznye, 100 tál eper, 100 tál piszke, 'sat. és a' legválogatottabb borok. Meglepőleg hatott a' sokaságra a' goth ablakokról és gyertyatartókról leözönlött fénye a' légszeszvilágitásnak. 14,121 légszesz sugár 45,000 viaszgyertya' világához hasonló fénytengert árasztott-el a' teremben. Asztal után a' kikiáltó hirdeté, hogy a' lordmayor magas és nagy tekintetü vendégeinek tiszteletére „szeretet-poharat" ürít. A' hirdetés harsány „cheers" kiáltással fogadtatott, a' pohár jámbor ősi szokás szerint rendre megkerülte a' vendégeket. Ezután a' lordmayor a' királyné' tiszteletére ivott áldomást, zajos tetszés és „God save the Queen!" nemzeti dal' zengése közt. Erre az özvegy királyné', Sussex hg' és a' kir. család' többi tagjainak egésségére üríttettek a' poharak. Sussex hg. melegen fejezé-ki köszönetét, 's megemlíté, miként 1814ben, a' borzasztó báború után, Europa' sok fejedelme épen e' fényes teremben ebédelt; az akkor kötött és ünnepelt béke még folyvást tart, 's e' béke' fentartása bizonyosan mindeniknek, az Europa' külön tájairól ide sereglett jeles status fürfiak közül szívén fekszik, bármi különböző nézetüek is némelly tárgyakra nézve. A' hg. szerencsésnek vallja Angliát, hogy a' most országló angol királyné' üdvözlésére megjelent idegeneknek rövid itt mulatásuk alatt is alkalmok vala meggyőződhetni, miként az angol nép szabadságot keblében hűséggel tud párosítani. Több áldomások következtek erre, u. m. a' sereg és hajóhadért, „Rule Britannia" dal' zengése közt; a' fejedelmek és statusokért, mellyeknek képviselőji e' napon megjelenésökkel a' cityt megtisztelték; ezt a' többiek' nevében Esterházy Pál herczeg köszönte-meg; a' jelenlévő idegen fejedelmekért, mit Nemours hg. hangos tetszés közt viszonza; ő fölsége' ministereiért, Melbourne lord köszönt. Végre ezen áldomás kiáltatott ki: „Wellington hg. tábornagy és Soult marsal Dalmatiai hg.!" E' szavakat dörgő örömzaj követte, 's a' két agghős' láthatása végett sokan a' vendégek közül székeikre álltak-föl. Wellington hg. „Mélyen érzem, ugymond, a' megtiszteltetést, midőn nevemet illy jeles férfi' nevével testvérítve hallom említeni. Szivemből örülök, hogy az angol nép e' magas vendégünk' érdemeit igy tudja méltánylani. (tetszés.) Amaz óriási harczkor, mellyben én és ő szemközt állánk, nem vezérle bennünket személyes harag vagy gyülölet; én e' nagy ellenségemet személyesen mindig nagyrabecsültem, 's még egyszer, megtisztelve érzem magamat, midőn nevemet Dalmatiai hg' ő exceája nevével együtt említeni hallom." A' hg' vég szavait a' terem' minden részeiből lelkes örömkiáltás követte, úgy hogy alig lehete azokat hallani. Soult marsal, ki mintegy 12ik ült Wellington hgtől, feszült figyelemmel hallgatá végig szavait, 's egy mellette álló angollal magyaráztatá meg magának. A' megilletődött hős franczia nyelven igy felelt: „A' ns hgnek, a' legvitézebb és legnemesb keblü ellenségnek, kivel csatatéren szemközt állani lehet, szavai mélyen szivembe hatottak. Csatatéren az angolok' vitézségét tanultam ismerni; most a' fogadtatásban, mellyre mint béke- és örömhírnök, Anglia' földjén találtam, új bizonyságát látom a' két nemzet közt fenálló és napról napra erősülendő szives barátságnak. Anglia és Franciaország közt örök frigynek kell létezni." Azon különös hangnyomat, mellyel Soult e' szavakat „örök frigy" kiejté, leirhatlan örömzajt gerjesztett. A' vendégség éjjeli 11ig tartott. — Soult marsal csak aug. második hetében, Nemours hg. pedig alkalmasint már julius 18dikán vissza fog Parisba térni.

London, jul. 14kén. Canadában Durham lordnak minden lépése argusi őrszemmel kisértetik. Hogy 3000 katonával kérte haderejét szaporitani, ámbár ez alkalmasint csak az északamerikai statusok miatt történt, rosz politikája eredményének tartatik, melly az indulatokat még jobban fölizgatta. Azonban minden esetre megjegyzésre méltó, hogy a' felső canadai kormány csata közben elfogott 9 személy ellen a' fölségbántási vádat visszahúzta, sőt egy magános ember által ellenök tett gyilkossági vádat sem fogadta-el', 's hadi foglyoknak nyilatkoztatta őket. Itt önkint támad azon észrevétel, hogy ha a'

vádlottak angol alattvalók, úgy nem lehetnek hadi foglyok, ha pedig egyesűleti polgárok, 's azért tekintetnek hadi foglyokúl, úgy Angliának az egyesűlettel hadban kell lennie.

A' Themse torkolatjához közel egy nagy hajó sülyedt volt-el, melly szilárd kősziklakint gátolta mindeddig a' hajózást. Sokáig hasztalan törekedtek azt onnan kivontatni, mig végre a' mérnöki kar' egyik főtisztje azt javaslotta, hogy két nagy ón henger lőporral megtöltve, a' buvárharang' segítségével párhuzamos irányban, az elsülyedt hajó' két oldala mellé helyeztessék, 's a' hajó ekkép levegőbe röpítessék. A' javaslat elfogadtatott, 's két hasztalan próbatétel után az oriásmű csakugyan sikerült, és a' 4000 font lőporral megtöltött hengerek olly rettentő robajjal röpiték föl a' hajót, hogy mind a' két part' halmai sőt a' szomszéd faluk is megrendültek. A' víz mintegy 800 láb kerületü félívet képezve, 70 lábnyira szökkent-föl. A' merény veszély nélkül ment végbe.

A' ministeri lapok Brougham lord ex-cancellárt nem szűnnek rágalmazni előbbi társai a' ministerek iránti ellenséges viseleteért, miben még a' legtúlzóbb toryt is felülmulja. A' Courier politicus harlekinnek nevezi őt, 's példátlannak tartja, hogy parlamenti tag inditványát titkos utasítások' előterjesztése iránt, ha azok a' ministerek' jelentése szerint a' nyilvános szolgálatot veszélyeztetnék, egész szavazásig sürgette volna, miként ujabban Brougham lord, a' spanyol partokon levő angol hajósereget illető utasítások' ügyében tett volt, mit még a' tory Mountcashel gr. is olly helytelennek talált, hogy nem eléglé meg Wellington hg. 's más torykkal kimenni a' házból, hanem egyenesen a' ministerek mellett nyilatkozott. — A' Courier szerint jelenleg a' hannoverai király 's Cambridge hg. közt nem legjobb viszony uralkodik, mi azonban nem politicai okokból, hanem csupán testvéri szeretetből ered. Cambridge herczeg t. i. kéré Ő Felségét, engednéát neki 's családjának lakásul Kew nevü palotáját, de Ő Felsége ezt testvérileg megtagadta.

Franczia-ország.

A' követkamara közelebbi ülése alatt 21 pénzügyi, 32 egyetemes érdekü (négy félrevetve), 42 helybeli érdekü (egy félrevetve) törvénytervet, a' tagoktól 8 javaslatot (hetet félrevetve) és 3 honosítás eránti folyamodást, összvesen 111 törvényt vitatott-meg, hármat módosítván, tizenkettőt félrevetvén. A' pairkamara 103 törvény felett tanácskozék, 's három új tagot nyert: Harispe generált, az ifju Albufera hget, és Talleyrand bárót, hetet pedig elvesztett: Latour-Maubourg, Castellane és Osmond marquiskat, Mathieu Dumas 's Reinhard grófokat, Louis bárót és Talleyrand hget. — Cadinot úr olly asztalkendők árulásaért, mellyeken V. Henrik arczképe volt, a' fenyitő törvényszék által 100 fr. birságra és az asztalkendők' lefoglalására itéltetett; az esküttszék pedig őt, melly elibe ugyan e' vétségért idézteték, fölmentette. Az ellenző lapok nevetséget űznek ezen általuk „asztalkendő-összeesküvésnek" nevezett pörből. — A' statusjövedelmeknek közelebb megjelent jegyzéke szerint a' jelen félévi jövedelem az 1836kit 10,198,000 frccal, az 1837kit 11,639000rel haladja meg, pedig a' lotteriák már megszüntetvék. — Berryer úr l' Universelle czímü új legitimista hírlapot adand ki.

Coste Raymund úr, a' Temps' felelős szerkesztője, ki a' pairszék' titkos tanácskozásáról tett jelentésnél fogva a' septemberi törvények' megszegésével vádoltaték, jul. 14kén jelent-meg a' fenyitő rendőrség előtt. Coste ur egy hónapi fogságra, 500 fcra és a' pörköltségek' megtérítésére itéltetett.

Belgiumban aláirás nyitatott-meg egy nagy arany emlék-pénz iránt, mellyen ez egyszerü föliras leend: „Pairkamara, 1838 jul. 6kai ülés," és hátul: „Montalambert úrnak a' hálás Belgium."

A' Courrier français megjegyzi, mikép az angol nép Soult marsal' lelkes fogadásában világos tanujelét adja annak, hogy e' két nemzet közötti régi gyülölet most végkép megszünt. Tanácsolja is a' kormánynak, hogy e' szép alkalmat a' két nemzet közötti kapcsolat megerősítésére használnálja. — A' Temps igy ir: „Csak néhány szót akarunk Laity' pöréről 's a' mienkről mondani. Valaki ezt a' megjegyzést tette: Cauchois-Lemaire ur a' restauratio alatt Orleans hgnek javaslá, hogy magát királylyá tegye, 's csak másfél évi fogságra itéltetett. Most egy ifju öt évi fogságra és 10,000 fcra itéltetett, mivel csak azt irta-le, mikép igyekezett egy thrónkövetelő királylyá lenni. A' restauratio alatt a' Commerce' szerkesztője a' követkamara' súlyos megbántásával vádoltatván, a' kamara által egy hónapi fogságra kárhoztatott: most a' Temps' szerkesztője egy hónapi fogsággal és 500 fccal büntettetik, mivel a' septemberi törvényeket azzal sértette meg, hogy némelly paireket és a' canrzellár urat megdicsérte. Most egy kamarát megdicsérni drágább, mint hajdan megbántani volt.

Németország.

Kissingen (Bajorországban) jul. 8kán hármas ünnepet ült. Ugyanis e' nap mult száz éve, hogy az

ttani híres gyógyforrást Rákóczy hg. fölfedezte s e' százados ünneppel összekapcsoltaték Terézia bajor királyné születésének ünnepe, ki férje figyelmét e' fördőkre fordítá, és az új társasági terem ünnepélyes fölavatása, melly hármas örömben a' lakosokkal számos idegenek is élénk részvéttel osztakoztak. — Oraniai hgné ő cs. fönsége, Buren grófné név alatt jul. 16kán Drezdába, a' porosz koronaörökösné Pillnitzbe, orosz czár és czárné Ő Felségök jul. 17kén Drezdába érkeztek. Az orosz thrónörökös Daniából Hannoverába utazik.

Belgium.

Brüssel, jul. 13kán. Mig kormányunk eleve csendesen készül a' történhető eseményekhez, mig Venloo' őrseregét neveli, az antwerpi várat hadi lábra állítja, 's egy elővárművet 12 ágyuval 's ugyanannyi taraczkkal erősít, az alatt a' tartományi testületek folytatják Limburg és Luxemburg' elszakasztásának ellenzését; így Brabant, Hennegau és Lüttich. Hennegau lakosi következő fölirással járultak a' királyhoz: „Fölség! September' napjaiban Limburg' és Luxemburg' lakosi zászlóink alá sereglettek. Nem feledték-el, hogy velünk századok óta minden politikai változásban osztoztak, 's nem késtek a' föléledő Belgium iránt hazafi buzgalmukat 's vonzódásukat tanusítani. E' tartományok' lakosi mindig rokonink voltak; azok, kiknek őket most el akarják adni, mindig ellenségeiknek tekinték őket; mi közhivatalokat biztunk reájok, Holland pedig visszaútasította őket; mi nemzeti képviseletünkbe fogadtuk, Holland pedig forma szerint kizárta őket; velünk együtt megesküdtek azon alkotványra, melly mindnyájunkat kötelez; megosztak velünk vérrel szerzett függetlenségünk' gyümölcseit, azon függetlenségéit, mellyet sokan vagyonukkal, mások saját szabadságukkal vásároltak meg. Azon szomoru emlékü időben, mikor a' nemzet még ki nem pihente magát a' szenvedett rendülésektől, mikor mindene, még léte is kétségbe hozaték, bennünket illy erőszakos szétdarabolás mély gyásszal illetett volna; de ha ezen, a' haza' sorsa által szükségessé lett elszakadás már akkor is az egész nemzetre nézve olly félelmes vala, mennyivel nagyobb fájdalommal kellene most a' nemzetnek ez elszakadás által illettetnie, midőn még szorosb kötelek szakadnának-meg általa, midőn rokon érzelmek sértetnének-meg, mellyeket idő és köz jólét mind inkább megerősített! Ne legyen-e szabad fölségedhez szavunkat fölemelnünk akkor, midőn kegyetlenül akarnak rokoninktól megfosztani, kik minden nemzet előtt szent kötelekkel vannak hozzánk kapcsolva? Szabad-e őket mély gyülöletnek és kerülhetlen visszahatásoknak kitennünk? Mit feleljünk nekiek, ha majd tőlünk hazát követelnek? Mit feleljünk gyermekeinknek 's a' késő nemzedéknek, ha a' szigoru történet ezt vésendette lapjaiba: „Limburg' és Luxemburg' lakosi a' belgák' dicsőségében és baleseteiben osztoztak, 's a' belgák elhagyák őket!“ Sire! legforróbb óhajtásunk, hogy a' béke örökre fenálljon, melly szép tartományink' müvészeteit és szorgalmát virágoztatja; de bennünk azon vigasztaló meggyőződés él, hogy nemes és magaskeblü gondolkozás szülte eltökélésünk' nyilvánitása ez annyira ohajtott békét nem háborítja-meg; mert Belgium emlékezik még ama napokra, midőn az elszigetelt Belgium a' néma Europa' ellenében bilincseket zúzott szét, mellyekkel a' diplomatia által hosszu időre vala terhelve. Most sokkal inkább meg vagyunk győződve mint akkor valánk, hogy a' magasb politika' okai tekintbe vétetik egy hü nemzetnek, fönséges fejedelme által kifejezett kivánságát. Sir, mi a' diplomatiai jog' vagy pénzügy' kérdéseibe nem bocsátkozunk, mi csak a' becsületet és nemzeti méltóságot érdeklők fölött tanakodunk; ezek mindig erősen szólnak a' belgák' és fölséged' szivéhez. Egyébiránt Belgium' és rokonink' ügye a' közvélemény itélő széke előtt lelkes védszónokokra talált; ők a' népek' és királyok' igazságához folyamodtak, 's az angol és franczia parlament' valamennyi nemes szivü férfiaihoz fölhivást küldöttek. És Hennegau tartományi tanácsa fölségedhez folyamodik, hogy a' birtok' épsége és a' belga nép jogai fentartassanak.“

Oroszország.

A' nép-felvilágositás ministere közelebb jelentést bocsáta-ki több tudományos utazásokról 's azoknak következményeiről. Az academiától mult évben kiküldött választmány Lapland' 's Uizembla' megvizsgálására, onnét a' legsikerültebb fölfedezések után visszatért, mellyeket leginkább Baer academiai tagnak köszönhetni, ki munkássága' gyümölcseit 's ottan tett fölfedezéseit az egyetemes természet-történetből közre fogja bocsátani 's ez által az egész tudós világ' figyelmét magára vonni, miután a' magával hozott természettörténeti tárgyak 's ottan szerzett ismeretei olly nagy számúak, 's olly kimerítők, hogy általuk Uj Zembla az ismertebb éjszaki tartományok közé fog számítatni természettörténeti tekintetben. — Sjögren academiai tagnak 1835ben megkezdett utazása, a' kaukazusi népek' nyomosb megismerése végett, még ugyan nem végződött, de előlegesen a' legkielégitőbb következményeket igéri. Sjögren úr egyéb nyelveken kivül különösen az

ossätinski, legfontosb kaukazusi nyelvnek megtanulásán fáradozik, melly rokonságban van az europai fő-'s Ázsia' nyelveivel. — Nordmann oktató az academia költségén szinte végzé a' fekete tenger partján tett tudományos vizsgálatit 's 13,210 példány különnemű állatokat 's növényeket hoza magával. — Parrot úr az éjszaki sark körül tett utazását, mellynek czélja a' magnestű's föld magnetismusa' mozgásának valamint különféle helyeknek csillagászi meghatározása volt, kivánt sükerrel végzé. Schmalcz oktató Krimiát meglátogatá 's az ottani földmüvelést megvizsgálván, több fölfedezéseket tőn, nevezetesen az éghajlatnak a' földre való hatásáról. — Federoff csillagász, ki 1832 óta délkeleti Siberiában csillagászi vizsgálatokkal foglalkozék, jelenleg munkálatinak rendbehozásán dolgozik.

Svéczia.

Stockholmi jul. 10ki levél szerint a' király, midőn Ladugardsgärdéből, egy ezred fölött tartott szemle után Rosenthal kastély felé lovagolna, a' ló által, mellyen még sohase ült, elragadtatott, 's egy rét' kerítésén át nehány lépésnyire vettetett a' rétre. Ő Felsége mindazáltal csak bal vállán kapott egy kis sérülést, 's azonnal más lóra ülvén, szerencsésen visszatért a' kir. lakba. Egészségi állapotja nyugtató.

Schweiz.

Jul. 10kén olvastatott-fel a' szövetségi országgyülésben Schwyz canton jul. 9kén költ levele, mellyben készségét nyilvánítja jul. 22kére új tisztválasztást rendelni, azonban követeinek be nem bocsátatása ellen ujolag felszólal. A' jul. 11ki ülésben Schwyz eránt határoztatott: az alkotványos rend visszaállítása; jul 22kén tartandó új tisztválasztás, a' maj. 6ka előtti tisztviselők kormányzása és szövetségi képviselők védelme alatt; ugyanezek védelme alatt kerületi tisztujitás; egyszersmind kivántatik, hogy nyomozások 's üldözések se a' maj. 6kai, se későbbi esetek miatt ne tétessenek. Azon esetre, ha ezen elhatározó kivánat nem teljesítetnék, a' többi határzatokat fentartja magának az országgyülés.

Spanyolország.

Madrid jul. 7kén. Az angol követ f. hó' 10kén darab időre elutazik, 's távolléte alatt Hervey William lord követségi tanácsnok viendi az ügyeket. E' napokban Duflot úr franczia orvos, Mignet úr', a' spanyol örökségi hadat tárgyazó történeti müvének számára a' franczia kormány' megbizásából, tudományos nyomozásokkal foglalkozván, nevezetes fölfedezést tett. Capefigue t. i. XIV Lajos' történetében emlité, hogy II. Károly spanyol király az ausztriai ház' részére egy végrendelményt irt alá, melly azonban sehol sem találtatott-föl; Duflot úr e' végrendelményt a' ministerium' levéltárában nyomozni kezdette, 's több avült iratok közt csakugyan illy fölirásu lepecsételt csomóra akadt: II Károly ő fölsége által kiadott végrendelet. A' csomó' külsején a' királynak 1698 nov. 14kén saját kezével irt, 's minden előbbi rendeleteket megsemmitő határzata olvasható, 's mellette Ubilla status-titoknok', Portocarrero bibornok' és a' castiliai admiral', mint tanuk' nevei állanak. E' végrendelmény hihetőleg ugyanaz, mellyben II Károly, Belando és Coxe állitása szerint, Francziaország', Anglia és Németalföld közt a' spanyol monarchiára nézve kötött osztályalku' következtében, Ferdinand József bajor választó fejedelmet örökösének vallotta. A' franczia követ Ofalia grófnak kijelenté ohajtását, ez oklevél fölbontatása iránt 's a' ministerelnök a' regensnéhez folyamodott.

Jul. 6kán költ madridi tudósítások szerint Mendizabal úr, udvarlását tevén a' regens királynénál, Lissabonba, Olozaga úr pedig Párisba utazott. Mondják, hogy az előhaladás' pártjának több férfiai is, mint Martin de los Heros, Caballero, másokkal együtt elhagyandják az országot, mivel a' kormánynak elhatározott szándéka, a' titkos tarsaságokat, a' la granjai esetek szerzőjit és Quesada' gyilkosait üldözni. Egyébiránt a' kormány még ellenzésre talál a' madridi ayuntamientóban, mellynek erős támasza a' nemzeti őrség. Oraa, Pardinyas alatt 4,500 emberrel erősitetvén, Morellát már ostrom alá fogta.

Amerika.

A' M. Chronicle szerint jun. 10kén az egyesült statusoknak egy hadi hajója 50,000 dollárral Tampicoból Uj Orleansba érkezett. E' hajó elindultáig Mexicóban semmi fontos nem történt. Az egyezkedéshez Francziaországgal semmi kilátás. — Guatimala köztársasága megint polgárháboru zsákmánya lett. Carrero nevü general mintegy 2000ed magával a' várost elfoglalta. Salazar, a' köztársaság' alelnöke megöletett. Más nap Carrero az Ó-Guatimalából oda sietett katonák által kiveretett, 's utóbb 5000 katonával Santa-Rosában tanyázott, San-Salvadort megrohanandó. Nicaragua és Honduras elszakadt a' szövetségtől.—

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Bor árverés.

Folyó év' September 1jén, készpénz fizetés mellett kissebb nagyobb mennyiségben, mintegy 1000 akóra való, 1817, 1823, 1824, 1827, 1829, 1834 és 1835 évi finom somlyai bor eladatni fog. — A' venni szándékozók Adándra, tekintetes Somogy vármegyében, Fejérvárhoz 4, Siófokhoz pedig $^3/_4$ órányira fekvő mezővárosba szivesen meghivatnak. — Költ Adándon, jul. 20kán 1838.

A' gazdasági tiszt'ség által(3)

(1) Jószág kibérlendő.

T. n. Pest vármegyében közel a' Tiszához, Czegléd és Abony szomszédságában fekvő Törtel pusztának egyik része, 750 holdnyi szántóföldekből és kaszálókból álló, hozzátartozó szőlőkkel 's igen terjedelmes legelővel, úgyszinte rajta lévő több gazdasági épületekkel együtt, f. 1838ik évi Szent-Mihály napjától fogva hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe adandó, — 's annyival inkább ajánlható, hogy hozzá, jövő 1839ik évi Szent-György napjától fogva, ugyanott egy másik egészen hasonló pusztarész is ki lesz árendálható. Bővebb felvilágositást kaphatni Hevesen özvegy Románfalvi Fejérváry Józsefné született Csörghő Amália aszszonyságnál, — és Pesten a' Bálvány utczában 191 szám alatt, kir. táblai ügyvéd Karlovszky Zsigmond úrnál. (2)

(1) Kos-eladás.

Jövő pesti János-fejv. vásár alkalmával a' méltóságos *Gróf Hunyady' Józsefjuhnyájából* különféle gyapju-minőségű hágó kosok 15. 25. és 40 f. pengőben darabja, Üllői utczában, a' köztelken szabad kézből eladandók lésznek.(5)

(1) Az esztergomi érsekség részérül közönségessé tétetik, hogy alúl nevezett fa-rak-helyeken öl fából, jelesen pedig:

	Cserfa	Tölgyfa	Bikfa	Tőkefa	Gömbölyűfa
	öl				
Kemenczén	—	—	$69^2/_4$	—	—
A' lelédi hidnál	97	13	$130^3/_4$	—	—
Nyerges-Újfalun	—	—	—	$4^2/_4$	167
Süttőn	—	—	—	$19^2/_4$	156
Öszvesen.	97	13	$200^1/_4$	24	323

ölek, az árának azonnali letétele mellet, és ugyan a' $657^1/_4$ a' kemenczei és lelédi hidnál lévő fára való nézve jövő hónap 7én a' lelédi hídnál; — a' nyerges-újfalusi, és süttőire pedig 9én Nyerges-Ujfalun tartandó árverés által eladatatni fognak. Ezen fat megvenni szándékozók tehát fölül kitett helyeken, és napokban, reggeli 10 órára, mind a' két helyre való nézve öszvesen 70 for. vcz. bánatpénzel ellátva, megjelenni hivatalosak. A' fa addig is a' nevezett rak-helyeken mindég megtekinthető. Költ Esztergomban, Julius 12én 1838. (3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.

500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

Második Félév.

)(

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

zélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sorsa egyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabke vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésr-számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságu kir. udvari magyar Kamarának rendeletéből ezennel köz hirré tétetik, hogy a' Diósgyőri kir. koronai uradalomhoz tartozó, 's tettes ns Borsod vármegyében kebelezett Muhi pusztán tenyésztődött 9 öreg, és 140 két esztendős finom szőrü, és a' hágásra alkalmatos kosok,— továbbá 23 kimustrált anya juhok, 's végre 185 három és négy esztendős ürük, Muhi pusztán a' folyó esztendei Augustus hónap 21ik napján tartandó árverés utján, kész pénz lefizetése mellett, a' legtöbbet igérőknek lésznek eladandók.

A' kiknek tehát a' felljebb érintett juhok megvételére kedvök lészen, a' mondott időre és helyre ezennel meghivatnak. (3)

Gabonaár: Pesten, jul. 27én váltógarasban: tiszta-buza idei 86⅔—80; tavalyi 80—60; kétszeres 56—53⅓; rozs 46⅔—42⅔; árpa 35⅓—29⅓; zab 32—28⅔; kukoricza 46⅔—40; köleskása 106⅔.

Pest. Szerda. **August. 1jén**

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. **9dik szám.**

Magyarország és Erdély (kinevezések; verőczei tisztujitás; ratkói evang. egyházi ünnep; Veszerle Jó'sef †.; adakozások a' vízkárvallottak számára; Szepesy Ignácz b. végrendelete; Saphir pesti tiszt. polgár; erdélyi hirek 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (parlamenti viták az irlandi tized, 's hatósági bill, Canada' és négerek' ügye fölött; ünnepélyek 'stb.) Francziaország (Joinville és Nemours hgek Neuillyben, Sussex hg. Párisban; Clauzel marsal a' királynál; Soult marsal és a' ministerium; a' hajógyárakban készületek 'stb.) Németország. Poroszország. Törökország. Görögország. Portugallia. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége ittebei Kiss Antal aranysarkantyús vitézt, és ivandrai Karácsonyi István Torontál megyei táblabirót kir. tanácsosi czimmel méltóztatott kegyelmesen felruházni. H-k

Verőcze megye tisztujitása mezőszegedi Szegedy Ferencz főispán 's főtörvényszéki közbiró elnöksége alatt Eszéken jul. 23kán köv. tisztikart alakitott: első alispán Szallopek János cs. királyi udvarnok 's tanácsos, 2dik verőczei Pejacsevics Nep. János gróf; főjegyző Szallopek Lajos; 1ső aljegyző Dellimanics László; 2dik Kugler István; főadószedő Jankovics József; al: Gludováczi Ferencz; kerületi adószedő: Kugler Gusztáv; főügyvéd: Hoblik Márton m. t. t. tag., al: Kozics János; számvevő: Kuczevics Kázmér; díjas táblabiró Kugler Antal; eszéki járásban főszbiró: Dellimanich Xav. Ferencz; alszbiró: Knezevics László; esküttt: Ivanossics Ferencz; verőczei járásban főszbiró: Speisz György; diákováriban: Szutlich Samu; valpóiban: Mihálovics Ignácz; vucsini kerületben alszolgabiró: Jurkovics János; nassicziban alszolgabiró Bellesevics Pál; miholyácziban alszbiró: Bosnyák Rók; verőczei járásban esküttt: Jankovich Nep. János; diákováriban: Boynichich Mátyás; valpóiban Boynichich Ferdinand; levéltárnok Kussevics Jakab; szekerezési biztos Eszéken Mossinszky Antal; csendbiztos Merzovicson a' diakovári járásban Krajacsics József; 2ik csendbiztos Szopién, a' verőczei járásban Knezevics Xav. Ferencz; katonai biztos Eszéken Hartl Ferencz; Diakovárott Lukacsevics Antal; Verőczén Trepinyi Ferdinand; Valpón Lebanovics Elek; Nassiczon Grünvald József; Vucsinban Munkácsy Antal; főorvos Bischoff Leopold; 2ik Gozjupp Ferdinand; 1ső földmérő Jagodics Ferencz; 2dik Nagy Sándor. Az egész szertartás csendes illedelemmel egy óra alatt ment végbe, minden tisztviselő fölkiáltással választatott-meg.

Gömörben a' ratkói ágostai hitvallásúak' sz. egyháza, melly még a' hussiták által épitetett 's 1786ban huss-cseh kerítésére nézve megujitatott, 1827dik év' jul. 22kén pedig villám-sujtás' következtében a' város nagy részével leégett, végre 11 év mulva buzgó ker. segedelmezések által romjaiból kiemeltetett 's jul. 23kán, mint a' szerencsétlen csapás' tizenegyedik évnapján, szokott szertartással, számos fő- 's alrendű különféle vallású személyek' jelenlétében főtisz. Jozefi Pál superintent. és tiszolczi lelkész által megnyittatott. Közfigyelemre méltó ezen ünnepély azért, mert vele a' nevezett városra nézve uj időszak derült-föl, a' nemzetisedésben előlépés tétetett azáltal, hogy honi nyelvünk, eddigelé kirekesztve ez egyházból, 's idegennek tekintetve, ez alkalommal legelsőbben hangzott le méltó lelkesedéssel t. Spissák György főesperes és gömöri evang. lelkész' ajkairól, örömre 's szent buzgalomra hevítve a' gyülekezetet. 2. Kor. 5: 17, vevé-föl beszéde' alapjául, 's ékes szólása mellett elvoná a' fátyolt a' város és az egyház' szomorú multjáról, hogy a' lelkeket annál fogékonyabbá tegye azon örömre, melly mind anyagi mind szellemi megujulásából támad. Az egészben összeköté az ipart, a' vallásosságot a' honszeretettel, melly minden nagynak szülője: szóval a' csinos idegen ajku templomban nemzeti ajku apostolt vélénk hallani. — A' tót ajku hiveknek a' jolsvai lelkész tarta beszédet. — Vajha mielébb irhatnók, hogy a' nemzeti szó itt se szokatlan többé!

Veszerle Jó'sef, a' pesti kir. egyetemnél történettudományok' rendes tanitója, jul. 29kén, hirtelen gutaütés következtében, boldogabb életre szenderült-át, életének 57ik évében. Hült tetemei, számos tisztelőjitől, a' tanitói kartól, tanuló ifjuságtól kisértetve, 's hálás tanitványitól vállaikon vitetve, jul. 31kén tétettek nyugalmuk' helyére. Béke hamvaival!

A' m kir. tud. egyetem jul. 29 's 30ik napjain tisztujitó széket tartván, a' jövő 183⅞ki iskolaévre nagyságos rectorrá Wolfstein Jó'sef, mathesis és polgári épitészet r. tanitóját, — decánokká: a' theologiai karból Szabó Nep. Jánost, a' törvénykarból Tipula Pétert, orvosiból ismét Birly Eduardot, bölcselkedésiből Werner Jó'sefet választá.

A' rosnyói püspöki megye' papsága Pest, Buda, Esztergom' vizáradás által megkárosult lakosinak következőleg nyújta segedelmet, p. p:

a' rosnyói püspök 200 ft. az ottani káptalan 120 ft. a' növendék papság' előjárói 20 ft. a' rosnyói alesperesti kerület 7 f. 12 kr. pelsőczi 11 f. 34 kr. rimaszécsi 35 f. 28 kr. felső gömöri 14 f. 32 kr. garami 21 f., füleki 54 f. 16 kr. lossonczi 48 f. 24 kr., mátrai 15 f. 25 kr. neográd-hegyi 26 ft. kis-honthi 22 f. 6 kr. jászói 57 f. 26 kr. szepessi 43 f. 42 kr. tornai 17 f. 50 kr. — Összesen 714 f. 55 kr. p. p. — B. Szepessy Ignácz pécsi püspök' királyi engedelemmel ellátott végrendelete szerint, minden vagyonát az általa alapított pécsi lyceumnak hagyá.

Rosenthal Izsák pesti nagykereskedő hoszas betegeskedéséből kiépülvén, háladatosságból következőkép adakozott a' vízkárvallottaknak: Pestnek 125 f., Budának 80 f., Ó Budának 40 f., a' dunamelléki helységeknek 25 f., Esztergamnak 30 f., összesen 300 f.; továbbá a' budai ápoló-intézetnek, a' pesti polg. kórháznak, az izraelita kórháznak, az árvák' alapitványára, az izr. isteni tisztelet' alapítványára, a' pesti városi kath. az evang., a' ref., 's a' görög-oláh egyházaknak, a' vakok intézetének egyenként 25 f. Szinte ezen jeles férfiú a' mult hónapban elhunyt anyjának eltakarítása' alkalmával, a' szegények közt vallás különbség nélkül, 428 ft. v. cz. osztogattatott szét.

Pest szab. kir. város tanácsa Saphir M. G. hazánkfiát, a' „Humorist" bécsi német lap szerkesztőjét, fővárosunk iránti lényeges érdemeiért tiszteleti polgárai sorába iktatá.

K. Vásárhelyen, jun. 20kán, Segesváron, jul. 2kán tétetett le az egyesületi és hódolati eskü szokott ünnepélylyel. — Makfalván jul. 8kán tartaték a' helybeli nemzeti iskola' félévi megvizsgáltatása. Ezen iskola-háznak, mult évben a' már égetésre készen állott tégla kemenczének Küküllő' árja általi elseprettetése miatt, félben maradott épitése, hazánkfia Vesselényi Mik. b. úr szivességéből kettőztetett ügyekezettel folytattatik, 's ha előre nem látható akadályok nem gátolják, ezen évnek folytában végre fog hajtatni, hogy örökre fenmaradandó emléke legyen hazafiui érdemének. — Déésen olly czélszerü 's a' kor' kivánatinak megfelelő leány-iskola létez, millyennel Erdélynek egy helye sem dicsekhetik. Ugyanitt a' nemzeti casino részvényesei saját erejöken egy diszes casinói épületet emeltek. Első példa Erdélyben (sőt Magyarországban is), hogy casinoi egyesületnek saját lakháza legyen. E. Hiradó.

Pithely László, a' kulai kam. uradalomban hegyesi ispán, jun. 29kén meghalálozott.

Ausztria.

Bécsből jul. 12kén indítattak Majlandba a' lombárd-velenczei királyság' országos díszkincsei, u. m: a' kir. pálcza, országalma, korona, köpönyeg és statuskard. A' korona úgy van készítve, hogy a' Monzában levő vas koronának aljául szolgálhasson. A' köpönyeg égszínü, narancssárga szegéllyel, 's arannyal gazdagon hímezett. Császár Ő Felsége' magas rendelete szerint, koronázás után a' kir. pálcza, országalma 's köpönyeg Velenczébe vitetik 's ott fog állandóan tartatni az előkerülendő koronázásokig, a' korona pedig Monzában marad. Császárné Ő Felsége, mint Lombardia' királynéja nem koronáztatik-meg, 's ez okból aszszonyi korona nem is készítetett. Napoleon császár' díszkincsei, köztudomás szerint a' bécsi cs. kincstárban vannak, de e' koronázásnál, czímereik miatt, nem használhatók.

Orosz czár 's czárné Ő Felségök jul'. 19kén, Metternich hg. 's Nesselrode orosz külminister 17kén, Tatitseff orosz rendkivüli követ az ausztriai udvarnál, Pahlen gróf orosz követ a' franczia udvarnál 's Werther báró porosz külminister Töpliczbe érkeztek.

Nagybritannia.

Southerland hg. f. hó' 14kén Stafford-Houseban a' bel- és külföldi főszemélyeknek nagy ebédet, Sebastiani gróf pedig f. hó' 15kén diplomatiai lakomát adott. Soult marsal f. hó' 21kén fijával és kiséretével együtt Liverpoolba megy vendégségre, mellyel az ottani polgarság őt megtisztelni szándékozik. — Az alsóházban jul. 13kán sir J. Graham kérdezé a' gyarmatok altitoknokától, adhat-e fölvilágitást Calcuttából a' „Hill Coolies" nevü keletindiai munkásokat angol Guianába szállított hajók' terhéről és a' hajón elhalt dolgozók' számáról? Sir G. Grey jelenté, hogy a' gyarmatosztályhoz ez iránt hivatalos tudósítás nem érkezett. Demararai lapok szerint a' munkások Whitby és Hesperus hajókon szállittattak-át, amazon 270en, emezen pedig 175en, közöttök 6 nő és 11 gyermek, valának. A' lapok e' dolgosok' behozatalát a' rabszolgaság új nemének tekintik, 's East-India-Houseban egy gyülésben a' parlamenthez kérelem javasoltatott, hogy vetessék vissza, vagy legalább módosittassék a' keletindiai munkásoknak honukból kivitele iránti törvényjavaslat. A' gyülés mindazáltal, remélvén, hogy a' parlament e' törvényjavaslatot úgy sem fogadja-el, kérelmétől elállott.

A' felsőházban jul. 16kán ismét Durham lordról vala szó. Winchelsea lord ugyanis kérdezé a' kincstár' első lordját: visszahivatott-e Turton úr Canadából, 's igaz-e, hogy egy más személy, ki

három évig fogházban vala, Durham lordtól hivatalt fog nyerni? Melbourne lord válaszolá, hogy az első iránt még nem volt ideje a' főkormányzóval értekezhetni; a' másodikra nézve pedig hallgatott. Brougham lord ékes szónoklattal tőn említést azon kedves hírről, hogy Antigua' nemes példáját előbb az apró gyarmatok, aztán Barbados és Jamaica is követte, miáltal az 1833-ki törvény fölszabadította házi négereken és gyermekeken kivűl, 355,000 ember nyerte vissza szabadságát. „A' parlament' kötelessége, úgymond, a' saját törvényhozással nem bíró gyarmatokban a' lakosok' életét és vagyonát védeni, 's a' támadható néger-háboru szörnyeitől megóni. Az igazság és kegyesség', az angol vitézség', barátság' és keresztény gondolkodás' 's a' myriad rabok' fohászainak nevében szólítom-föl önöket inditványom' pártolására." Inditványa ebben állott: Fölirásban kéressék-meg ő felsége, hogy titkostanácsi parancs által a' törvényhozással nem bíró gyarmatokban a' négerek' tanulás-idejét saját rendelkezésekkel és szabályzatokkal szün'esse meg. Glenelg lord kijelenté, miként a' ministerek mindig ohajták a' négerek' tanulásidejét megszüntethetni, ha ez a' helybeli törvényhozások' végzése által eshetnék-meg; de e' czélt a' helybeli hatóságok' hozzájárulása nélkül siettetni, a' koronai gyarmatokban épen úgy, mint a' törvényhozással birókban, veszélyes vala. Amazok épen úgy mint emezek utasitást kaptak, 's a' helybeli hatóságok minden kétségen kivűl a' szerint fognak cselekedni. Ha bár a' koronai gyarmatok' testületei nem birnak is olly széles hatáskörrel, mint a' kiváltságosak, a' helytartóknak mindazáltal tanácsaikkal együtt van annyi hatalmuk, hogy az illető gyarmatok belügyeit elrendezhessék, azzal a' különbséggel, hogy a' koronai gyarmatok' végzéseihez kir. helybenhagyás kivántatik. Legjobbnak vélné tehát a' minister a' koronai gyarmatokra nézve épen azon mérséklettel lenni, melly a' kiváltságosokban olly szerencsés eredményeket szült. A' minister említi, miként több koronai gyarmatok, mint p. o. Granada és Bahama, követték már a' kiváltságosok' szép példáját; másokban a' helytartók hasonló javaslatokat készülnek tenni, 's kétségkivűl szerencsés sikerrel. Brougham lord nagy örömmel értette ezeket, 's remélvén, hogy a' kormány ez ügyet a' koronai gyarmatok kormányzóinak szívökre köti, javaslatától elállott. — A' királynénál jul. 16kán délután udvarlás volt, mellyen Hessen-Philippsthal Ernest hg. búcsút vőn a' királynétól. Ez után Szász-Coburg-Gotha hg. Sussex és Cambridge György hgek által a' térdkötő rend' gyűlésébe vezettetvén, e' rend díszjeleivel ünnepélyesen fölékesítetett. Erre a' királyné a' főkamarás lordnak, Norfolk hgnek, Melbourne és Hill lordoknak audienciát adott. Estve Nemours és Fürstenberg hgek és a' külső követek' a' k. asztalhoz valának meghíva. Jul. 18kán Nemours hg. Parisba fog indulni. Soult marsal jul. 16kán sir Vivian főhadiszermesterrel a' londoni Towert látogatta-meg, 's be- és kiléptekor katonai tisztelkedésekkel fogadtaték. Onnan a' Themsén Woolwichba evezett, hol Wellington hg. és Bloomfield pattantyús generál fényes mulatságot adtak tiszteletére. — Pozzo di Borgo gr. a' parlamenti ülések után nehány hétre Parisba, onnan pedig Teplitzbe megy. — A' boynei ütközet' évnapja, jul. 12én, Irland némelly helyein, a' rendőrség' és katonaság' minden igyekezete mellett sem mult el rendzavarás nélkül. — Londonban egy új Shakspeare Vilmos támadt-föl, ki magát egyenesen a' nagy költő' utódjának mondja, 's arczképeihez szembetünőleg hasonlít. Ő is, mint őse, mint drámairó és szinész lépett-föl egyszersmind, de müvei igen silányok, szinészi tehetségeit azonban türhetőnek mondják. Shakspearetől származása hamisnak tartatik, lehetőnek hiszik azonban, hogy a' nagy költő' családjának valamelly mellékágából származott. — A' Court-Journal' állitása szerint Gillon úr' javaslatának félrevetése' következtében az alsóház királyi üzenet által meg fog kéretni, hogy Sussex hgnek 6000 ft. stg. évjövedelmet szavazzon, és pedig egy még a' parlamenti ülések vége előtt nyilvánitandó összekelés' tekintetéből. — A' torylapok haragszanak, hogy a' királyné Northumberland hgné' meghívását a' jul. 11kei vendégségre, nem fogadta-el. — A' Satirist megint panaszkodik, hogy ő felsége az olasz operának az angol drama fölött elsőséget ad; 's most már épen azt is hírlik, hogy a' királyné' világos kivánságára német opera fog Londonba behozatni, mivel az angol énekesek a' nagy Mozartot megfognak ölni. „Ha illy sérelem történnék rajtunk, mond a' hírlap, a' közönség ő felsége' jelenlétének daczára is kimondaná véleményét."

Az alsóház' jul. 16kai ülésében az irlandi tized-bill került szőnyegre. Russell l. jelenté, hogy a' ministerium Peel úr' minapában a' tizedtartozás tárgyában tett javaslatát módositással elfogadja. A' javaslat, minek következtében O' Connell a' magáét visszavoná, abban áll, hogy azon 640,000 ft. stg. melly a' parlament által az irlandi papságnak átengedett egy millióból az 1836dik év előtti tizedtartozások fejében lefizettetett, ennek egészen átengedtessék 's a' még hátralevő rész az 1836-

dik éven túl szaporodott tizedtartozások' lefizetésére fordittassék, melly azonban megcsökkent, miután különös rendelet szerint 100,000 ft. srg. köz költségekre fordittatott. Az egész maradék tehát tesz 240,000 ft. strget, melly Russell lord jelentése szerint kevés a' tartozások födözésére, minek következtében a' summát 300,000 re szaporitatni kéri, mellynek Peel ur többé nem állt-ellen — 's igy a' bill, habár Hume, Ward 's Harvey urak ellenszegültek, elégületlenek levén, hogy az irlandi adósságok angol pénzzel fizettetnek, a' biztosságon keresztül ment. A' Courier is csodálkozik Russell lord' e' javaslatának elfogadásán, „minek, ugy mond, azon egy haszna van, hogy az irlandi egyháznak nem szolgál gyámoláúl, 's az itélet' végrehajtását, mellyet a' közvélemény ezen intézetek fölött nyilvánitott, nem fogja elhalasztani; csak ezen meggyőződése kármentesíti Angliát és Scotiát, hogy Irlandnak kizárólag fizetőmestere. Mind e' mellett bámulásra méltó, hogy a' terv olly békén elfogadtatott, miután Russel lord maga is ezen pénzsegélyt úgy tekinti, mint jutalomdijt az irlandi zavargásokért. De ha ezen elv, irlandi adósságokat britt pénzzel kifizetni, igazságos 's méltányos, ugy nem kevésbé méltányos és igazságos lenne az irlandi protestans papságot is britt pénzzel kitartani." — Durham gróf april.' 13kán költ utasításai, a' parlament elébe terjesztettek, 's belőlök kivilágosodott, hogy a' gróf, mint főkormányzója a' britt éjszakamerikai tartományoknak, egészen azok szerint cselekedett, midőn a' canadai végrehajtói tanácsot eloszlatá és másat alkota, 's igy a' parlamenttől tett szemrehányások, mintha utasításit áthágta volna, önmagok által megsemmitetnek. Az utasítások tudniillik reá bizták a' végrehajtói tanács' újont nevezését, vagy meghagyását, hozzá tevén, hogy csak a' kinevezett személyek alkalmatosak 's erkölcsös életűek legyenek. Ezen föltételnél azonban kifogásokat talált az oppositio, bizonyos Turton urban, ki szinte a' kinevezettek közt van, 's kinek élete módja nem a' legjobb hirben áll; védelmére is többen keltek föl, kik a' hirt túlságosnak lenni állíták, sőt Brougham l. is, ki bár nem mulaszt el alkalmat, hol a' ministeriumban kifogásokat ne keressen, védelmezői közt volt. Ezt azonban más mellékes oknak tulajdoníták, miszerint Brougham lord csak azért fogá pártját, mert az elnökminister mitse hozott fel-védelmére, sőt, a' mi különösen kitünő volt azt nyilatkoztatá, hogy ő Turton úr' kineveztetéséről mitse tudott. Nagyon kételkednek, valljon jó szivvel veendi-e ezen kinyilatkoztatást Durham gróf, 's némelly ek már is meghasonlását sejtik Melbourne lorddal, 's ennek következtében a' ministeriumban részletes változást. Az utasitásokon kivül azon királyi rendelet is felolvastatott, miszerint Durham gróf főkormányzója 's főbiztosává neveztetik ki minden britt- éjszakamerikai tartományoknak 's neki alárendeltetvék minden egyes tartományok' kormányzóji 's parancsnoki, azon hozzátétellel, hogy kormányzásában a' britt kormánytól jövő utasításokat tartsa mindig szem előtt. —

Jul. 17kén a' felsőházban Wharncliffe gróf nehány yorkshírei békebíráknak a' lordhelytartó' hozzájárulása nélkül történt kinevezése fölött panaszkodván, az ezt tárgyazó iratokat előterjesztetni kivánta, de hosszasb vita után javaslatától elállott. Ez után a' biztosság' véleménye adaték elő az irlandi hatóságbillről. Itt a' ministerium új tanujeleit adá toryelvekhez simulásának. Melbourne lord t. i. kijelenté, hogy, ámbár Lyndhurst lordtól javaslott és a' felsőház' biztossági ülésében elfogadott módosítványokat nem hagyhatja helyben, ezekben mindazáltal nem lát elégokot a' billtől elállani, 's harmadszori olvasásakor azt javaslandja módosításúl, hogy a' választói adó, legalább nehány kisebb városban, alább szállítassék 's az új hatósági rendszer a' kisebb városok' egy részére is kiterjesztessék, mellyekre a' toryk csak abban az esetben akarják kiterjesztetni, ha e' városok' lakosainak többsége világosan kivánná. Brougham, ki különben a' torykkal tart, ha őket a' kormánnyal ellenkezésben látja, hevesen kikelt Lyndhurst' módosítványai ellen, sajnálván, hogy a' vitatáson jelen nem lehetett. Hatherton gr. hasonlag nyilatkozott; azonban nem akart a' ministerekkel ellenkezni, meg lévén úgy is győződve, hogy nehány év mulva a' választói adót úgy is alább kell szálitani. Wellington hg. is jelenté, hogy a' harmadik olvasáskor még egy módosítást fog javasolni.

Az alsóházban jul. 19kén. Hume úr az irlandi tizedbillhez azt a' módosítást javaslá, hogy az irlandi protestans papság az ország' pénztárából vett költsönt visszafizetni tartozzék, mert nem látja át, miért áldozza-föl az angol és skot nép pénzét az irlandi papságnak vagy földbirtokosoknak. Ward úr pedig ellene nyilatkozott. Meg kell jegyezni, hogy Peel O' Connell elajándékozási terve magának a' ministeri sajtónak sem tetszik.

A' parlamenti ülések alkalmasint csak aug. 20kán fognak berekesztetni, 's igy a' parlament csak nem kilencz hónapig fogott együtt ülni.

Stroganoff gróf orosz koronázási követ jul. 16kán, Londonderry marquisné pedig 17kén

ényes tánczvigalmat adtak. Rothschild báróné jul. 18kán Gunnersbury-Parkban mezei mulatságot adott, hol Sussex, Cambridge, Cambridge György és Szász-Koburg hgek' 's néhány kiválasztott' számára külön asztal vala terítve.

A' királynénál julius 18kán reggel Buckingham-palotában udvarlás volt, melly alkalommal számos idegenek, jelesül francziák, mutattattakbe ő fölségének. A' Brighton-Guardian szerint Victoria királyné Northumberland hgné' meghívását azért nem fogadta el, mivel Sussex hg. ki vala hagyva, ámbár a' hgnek a' királyné tiszteletére májusban adott lakomájára, Northumberland hgné is meg vala híva.

Francziaország.

Joinville hg. jul. 17kén Neuillybe érkezett. — Laity a' luxemburgi börtönből a' conciergeriebe vitetett, 's barátai engedelmet nyertek meglátogatására. Mondják, hogy fogsága' idejét Hamban töltendi. — A' National szerint a' hajógyárakba telegrafi parancsok küldettek, a' hajómunkák' siettetését sürgetők. Valamennyi fölkészült hajó haladék nélkül rendelést fog kapni. A' tisztek' nagy része indulásra parancsot vett. —

Az udvar sokat törődik a' fölött, mit tegyen Soult marsallal, ha visszatér. A' National azt hiszi, hogy a' marsal ministeri elnökké lesz, 's ebben a' demokratiai elemek' új diadalát látja; a' Revue de deux mondes legujabb bulletinjében elég világosan is kimondja a' seregre nézve teendő módosítások' szükségét. Jól értesitett emberek azonban azt állítják, hogy a' másolhatlan akarat kissé irtózik ettől a' kormány elnöktől. Arról is tanácskoztak az udvarnál, mennyiben kellene a' juliusi ünneppel felhagyni, vagy előle kitérni. — Az állati magnetismus, melly olly soká gúny' tárgya vala Parisban, élénk mozgást szült. Burdin úr az orvosi akademia' tagja egy évvel ezelőtt 3000 fr. jutalmat igért annak, ki nekie egy valóban zárt szemekkel olvasó álomjárót mutatand. Pigeoire úr, montpellieri orvos, a' kihívást elfogadta, 's álomjáró leányát Parisba vitte. Több magánegyesületek előtt szerencsés sikerrel tett próbát; de az akademia még mindig nem akarja megtenni a' nyilvános próbát, 's tagjai a' legnevetségesb kifogásokkal törekednek a' tagadhatlan esetet megfejteni. A' közönség azonban hinni kezdi, Jobard úr' próbatételei is Brüsselben épen most nagy figyelmet gerjesztvén, 's a' lapok, különben az akademia' viszhangjai, nem vesznek-föl többé gúnyoló czikkelyeket.

Sussex hg. Parisba érkezett. A' Mesager azt hiszi, hogy a' conferenczia a' belgahollandi kérdés iránt már a' múlt heten szándékozott összeülni. Zichy Bécsből útasításokkal Londonba érkezett. Az északi hatalmak' képviselői azt kivánták, hogy a' kérdéses czikkelyek' vitatása előtt a' kérdést nem szenvedő szerződési czikkelyeknek végrehajtása eszközöltessék; e' szerint a' conferenczia csak Limburg' és Luxemburg' részének Hollandiára átszálta után venné tanácskozás alá az adósság, és Schelde-hajózás ügyét. A' kérdés' illy kettévágását Francziaország és Anglia nem engedik meg, 's az egész alkut tanácskozás alá kivánják vétetni.

A' Revue des deux Mondes legközelebb igy nyilatkozék. „A' jövő ülésig fontos feladatok' megfejtésével van elfoglalva a' ministerium, 's nyomos és szilárd kötelességeket kell teljesítnie. A' kormány figyelme legelsőbben is a' seregen állapodjék-meg. Közönségesen tudva van, hogy az bátor 's betanult, jeles és hű; de elcsábítása' próbáji kétszeres őrködést 's lelkességet kivánnak azoktól, kikre kormányzása bizatott. — Parisi lapok jelentik, hogy a' spanyol kormánytól Parisba küldött választvány már is több ízben értekezett Aguado urral. A' főnehézség, melly az alkut hátráltatja, abban áll, hogy Aguado úr a' spanyol pénzügyeket tulajdon ügyvivői által akarja igazgattatni.

St. Martin d' auxi kis gyülekezetben (a' sajnai 's loiri megyében), csak az ottani maire és segéde tudott irni, kik a' mult évi városi hatóság' választásánál hivatalukból kimaradván, egy évig minden ügyek 's tárgyak fenakadtak. A' városi hatóság tehát királyi rendeletnél fogva jul. 3kán szétoszlattatott, hogy utat nyisson a' két nélkülözhetlen iró-tudósnak. — A' Moniteur jelenti, hogy Nemours hg. jul. 19kén Angliából Neuillybe megérkezett. — A' Bon Sens állítja, hogy Clauzel marsal már készületeket tőn Parisból való elutazására, midőn a' királytól Neuillybe hivatott. Ezen látogatást különféleképen magyarázzák, annyi bizonyos, hogy nincs fontos ok nélkül. Afrika, Spanyolország, és hadministerség valának beszélgetésök' tárgyai. A' marsal' elmenetele bizonytalan időre elhalasztatott; a' lunevillei 's st. omeri badi gyakorlatnál, mint mondják, jelen akar lenni. — Most a' salónokban Soult marsal' közelgő megérkezéséről beszélgetnek Parisban naponként. Soultot hivatalba tenni, még a' ministerium is szükségesnek találván, mert önbukásától fél, legelsőbben is azt határozá, hogy őt a' hadministerséggel kinálja-meg. Kérdés azonban ha valljon Soult marsal e' hivatalt, mellyben alá rendeltje a' tanácsnak, elfogadja-e? Bizonyosan nem fog alábbvaló helyzetbe lépni, mint Angliában volt; 's hihetőleg legszivesben lenne egy

önalkotta ministerium' feje. 'S ezen tekintetből uj nehézségek támadnak, mert nem helyheznek benne bizodalmat, miután félnek hogy kedvező esetben könnyen önhasznára dolgoznék. Mindig csak Portugalban közrebocsátott proclamatiójára emlékeznek, mellyért Napoleon őt azonnal hadi itélőszék' elibe akará idézni. A' király is ezen tárgyban nagyon előrelátó, 's így inkább lealáztatásán, mint felmagasztaltatásán gondolkodnak; sőt már meg is bánták, hogy őt Angliába küldék. Ő minden esetre zavarba hozza őket, mert szükségök van rá a' hadi ministeriumban. A' király is ez utóbbit kivánja, mert a' sereg nyugtalanságban van 's titkos társaságoktól félnek, mellyeket nagy tekintete által egyedűl Soult marsal tarthatna korlátok közt, másfelől a' diplomatiának nagyobb hitelt adna, miután benne Anglia máris a' szövetség csomóját tekinté. A' kormány ezenkivül még egy fontos tárggyal van elfoglalva, melly a' királyi várnak meghasonlása a' doctrinärekkel; ez mutatja, mennyire megváltoztak a' vélemények. A' királynak mindezen forrongások közt a' doctrinärek 's a' tiers-párti ellen kell nyilatkoznia, 's erre őt viszont Soult' történhető belépése a' ministeriumba, birhatja, ki, miután a' szószéken nem beszélhet, szónokot önelvei számára bizonnyal ezek közt keresne. A' legitimista párt is mozogni kezd 's a' belátóbb rész előre látja, hogy a' kormány' dolgaiba ő neki is behatással kell lenni. Ennek eszközlésére két hírlapjain kivűl egy ujat „l' Europe" cziműt választá, miért a' régibb hírlapok neheztelésöket nyilvánítják.

Németország.

M. Frankfurt jul. 20kán. A' londoni conferenczia nem lesz sokáig elfoglalva, minthogy a' dolgot csak be kell fejezni. Erősíti ezt a' Journal de la Haye azon czikkelye is, mellyben az ausztriai követ' Haagából Londonba utazása említetik. A' belga-hollandi kérdés most nem saját helyén vitattatik. Magában Párisban félnek, hogy az oppositio ez alkalmat zavarokra akarja használni; miért e' kérdésnek nem szabad addig függőben maradnia, mig a' kamarák megint összegyülnek; 's ha majd a' szó a' tett előtt elnémúlandott, megint a' spanyol' ügyek fognak előkerűlni. Mindnyájan tudják, hogy Don Carlosnak nincs más czélja, mint Christina' kormányát kifárasztani. Ez elvet azonban a' regensné is fölvette, 's miként a' minap egy minister mondá: ők szemben állanak egymással, mint az egyszeri franczia és angol, kik egy keskeny hidon egymásnak kitérni nem akarván, újságot olvastak. De ezen állapotot Europa nem nézheti egykedvüleg, Teplitzben meg lehet szó leend róla.

Poroszország.

Berlin jul. 16kán. Werther báró külminister' Tepliczbe utazta összefüggni látszik Németország' és Europa' politikájával. A' báró, valamint Metternich hg is, rövid ideig marad Teplitzben. Itt még mindig remélik, hogy Poroszországnak és Ausztriának befolyása egyenlítendi-el a' hannoverai és belga-hollandi kérdéseket. — Silesiából jul. 14kén a' sereg' kiegészítéséről irják, miként sok kerületekben vétetik észre, hogy az ujonczok' $^9/_{10}$ része is alig használható. Az ifjak köztnapról napra több gyönge és nyomorék találtatik, mi alkalmasint az égettbor mérték fölötti ivásának következménye. — Az alsó Rajna-vidékről jul. 16kán költ levél szerint Hüsgen' körlevele nem nagy benyomást tett. Ambár a' helyettes nem közölte az egész pápai brevét, a' közönség még is tudja, hogy Hüsgennek meghagyatott, a' vegyes házasságokra nézve úgy cselekedni, mint az érsek cselekedett. Azért nem foghatja meg a' nép, miért nem tétetik az érsek vissza megyéjébe, 's e' nézet Kölnben Vilmos hg. előtt sem titkoltatott-el.

Törökország.

Konstantinápoly, jul. 4kén. A' kormány, buzgón igyekszik a' vesztegintézeteket létesítni, de a' nép' előitéletei és tisztek' ügyetlensége szüntelen gátot vetnek. — Az ifjú sultánnő török balitélet' áldozatja lett. Ő ugyanis agyvelő-gyúladásban szenvedett 's egy érvágás megmentheté vala életét, vagy legalább könnyíthete rajta. De a' vallás tiltá a' sultánnő vérét ontani, 's így a' fiatal nőnek meg kelle halnia. A' nagyúr' vigasztalására a' nagyúri teremekben és kertekben szüntelen muzsika zeng. — A' politikai kilátások derülni kezdenek. A' porta kijelenté a' követeknek, hogy sem nekie, sem Mehemed Alinak nem czélja a' békét megzavarni; a' hajóhad csak némelly szigeteket, az archipelagusban, fog érinteni, 's talán Tripolist is, aztán pedig azonnal vissza-tér. Ez inkább ürügy mint valóság; keleten azonban most csakugyan nincs ok a' békét féltení.

Tripolisi tudósítások szerint az északafrikai arabok közt nyugtalanság uralkodik. Abd-El-Kader' föllépése 's heves proclamatiói, mellyek az arab nemzetiség' föléledését hirdetik, a' többi barbar statusok' lakóit is lelkesedésre gyulasztják. A' Franczia ország elleni kemény torzsalkodás mellett a' török uralkodás is mindenütt visszahatásra talál. A' Toulonnais irja, hogy az ország' belsejéből ez előtt naponként számtalan karavanok jöttek gazdag terhekkel rakodva, most pedig egyet sem látni. Az arabok elhatározák, hogy ke-

reskedést más vidékekkel űznek, mert a' török uralkodásról mitsem akarnak hallani.

Görögország.

Athene jul. 12kén. A' már javaslott takarékrendszer kivitele lassanként nyilvánítás által életbe lép. Igy jul. 4ről szóló rendelet a' 30 kormányzóságot 24re a' 18 alkormányzóságot 7re szállítá, mi által nemcsak az eltörlesztett17 igazgató fizetései maradnak meg, hanem a' többi parancsnokoknak is fizetésök, nagyobb hatáskört nyervén, jóval csökkennek. Későbbi k. rendelet a' lovasság' és gyalogság' alakítását tárgyazza. A' mostanig 8 zászlóaljból álló gyalogság 5re 's a' 6 lovas-század 4re kevesíteték. A' szabadság-adási rendszer is uj. Csak annyi ember leszen szolgálatban, a' menynyi elkerülhetlen szükséges; a' többi legénység haza mehet, 's a' díj megtartása mellett a' katonai erő sem veszti ezáltal erejét. — Egy későbbi k. rendelet választványt nevez-ki, melly egy nemzeti bank' felállításához törvényjavaslatot adjon. 'S igy szinte minden számban a' királynak uj meg uj bölcs intézkedéseit látjuk életbe lépni.

Portugallia.

Jul. 11kéig terjedő lissaboni hírek szerint a' ministeriumban nem történt változás. A' cortesválasztás aug. végén kezdődik. Sz. Vincze' szigetén a' zöld hegyfoki szigetek' számára főváros alapitatott, Don Pedro' partra szállásának helyéről Mindello nevet viselendő. A' kormánynak egy hírnöke 20 kisérőjével együtt egy miguelista csapattól megtámadtatott; 10 kisérő elesett, a' többi megszaladt. A' kormány egy brigget küldött-el a' miguelisták' számára Olaszországból küldött hadiszerek' kiszálitásának gátlására.

Spanyolország.

A' M. Ch. Madridból jun. 28ról illy tartalmu levelet közöl: Némelly itteni lapok, a' lissaboni zavargásokat összefüggésbe akarták hozni, egy Spanyolországban hasonló czélra forralt összeesküvéssel. Annyi igaz, hogy az itteni fennbuzgó párt igen mérgelődik 's nyilván kimondja, hogy az általa eszközölt forradalom' gyümölcseiben csalatkozék, részint saját pártjabeli mérséklett tagok miatt, millyen Calatrava, részint pedig a' mérséklett választók miatt. A' túlságos szabadelvű párt önmagában tehetetlen, de a' kormányon levő párt eszközöket ad kezébe, a' békes és jóérzelmű népség' fölizgatására. Illyenek, számos városok' ostromállapotja, és a' ministerium' más rendszabályai. Hihető azonban,hogy az indulatok nem fognak kitörni 's új veszélyes mozgástól megóvatik az ország, mire sokat tenne a' cabinetnek részszerinti változtatása.

A' boroszlói hírlap jul. 3ról ezeket írja a' spanyol szélekről vett közlemény után: D. Carlos főszállásán nagy lármát támasztott a' franczia hatóságnak Spanyolország' jogaiba avatkozása. Andora völgy, melly Franczia-ország és Spanyolország közt legrégibb idők óta czivódás' tárgya volt, kegyes Lajos' korában neutralis földnek ismertetett, fölötte Franczia- és Spanyolország együtt gyakorolván véduraságot; mind ketten birót tartottak, ki az ő nevökben igazságot szolgáltatott, de igazgatói hatalom' gyakorlása nélkül, melly a' lakosok által választott syndikus' kezében volt. Franczia- és Spanyolország közti háborúkor e' kicsiny köztársaság' neutralis földe tiszteletben tartatott, és azt se a' franczia köztársaság, se Napoleon, se az 1822ki háboru nem sértette-meg. Most a' franczia kormány ez ősi jogokat elismerni nem akarja, 's a' völgyet de l' Arriège megyéhez kapcsolni ügyekszék. D. José Ricart andorrai syndikus, jun. 9kén körlevélben értesité a' carlosi parancsnokokat, hogy a' franczia külső ministerium és Arriège megye' ispánjának utasítása szerint nekik és seregeiknek e' völgyben tartózkodást és kereskedést többé nem engedheti-meg, és mivel ő nem képes e' vidék' jogait védelmezni, a' carlosi vezéreket kéri, hogy Andorra' függetlenségét tartsák fenn, különben e' vidék Franczia-ország által foglaltatik el, miután neki csak a' királyné részére engedteték-meg illető jogait gyakorolni. Az urgeli püspök, kire Spanyolország által e' völgy feletti véduraság régi idők óta bizatott, Franczia-ország' érdekeinek látszik hódolni, legalább Franczia-országban keresett menedéket. Egyébiránt e' föld a' carlosiak' birtokában volt 's belőle legénységet, élelmet és pénzt kaptak, 's bár milly szűk határai legyenek is, de miután a' Cataloniába nyuló völgyeknek mintegy ura, annak további megtartása nagy fontosságu reájok nézve.

Julius 15ről szóló bayonnei tudósítások szerint D. Carlos 12kén El-Orriot elhagyván, Estellába menni szándékozék. — Jul.' 11kén költ madridi tudósítások Malagában kiütött zendülésről értesítenek, melly Palarea ottani főkapitánynak életébe került. Pascuale 's Escalante egykori követek túlzó zendülési fondorkodásaik miatt a' főkapitány által börtönbe zárattak, 's ott véletlen meghalálozván, gyanu támadt természeti haláluk felöl. Az összetódult nép nyilvános felbontásukatásukat kivánná, mit Palarea megtagada nekik. Erre a' felingerült nép fegyverhez fogott; a' főkapitány pedig,menekvülni kivánván,megfutamlott, de a' néppel szövekezett katonaság által futásában meggyilkoltatott. — Madridban a' köz-

ségi tanács nagy ellenségeskedéssel viseltetetik a' misterium iránt, 's mint hirlik. szándéka a' regensnétől a' ministerek' elmozdítását kérni. — Otma ezredes, ki a' Pampeluna' ostromzárával megbizott carlosi hadi erőt kormányzá, nem régiben a' christinók által megöletett. — Burgosból, jul.' 5kén a' Castellano igy ír: D. Laureano Sanz tábornagy, kire Santander', Soria', Logronnó 's Burgos' kormányzása a' legtágasb felhatalmazottsággal bizatott, megérkeztekor értvén, hogy számtalan személy összeesküvési vád alatt a' hadi itélőszék előtt fog megjelenni, a' börtönbe ment, 's felhatalmazottságánál fogva mindnyájukat szabadon bocsátá. — Mint irják Munyagorrinak 2000 embere van, kiknek hollétét azonban sohasem közlik a' határszéli tudósitások. A' szökevények közt, kik hozzá szövetkeztek egy alezredes egy kapitány 's több alhadnagy is van. Angliából ujabban 8,000 ember számára fegyverek 's hadi szerek érkeztek

A' Morning Chronicle' írja, hogy a' carlosiak 's christinók közt kevés idő mulva Estella' vidékén elhatározó csata fog történni mivel Espartero oda nyomul seregével. — Ugyan e' hirlap Sarreból következő julius' 7dikén költ levelet közöl: „Tegnap érkeztem ide, hogy a' fuerói pártnak erejét megtekintsem, 's nem kevéssé döbbenék meg, midőn hadszállitványnak még nyomát sem láthatám. Csak ma hihetém el, hogy annyi emberrel birjon Munyagorri, kivel szinte ma beszélék épen midőn 2800 ember' zsoldja' kifizetésével foglalkozott, kik leginkább D. Carlos alatt szolgáltak. Még puskát sem láthatni itt 's mégis bizonyos vagyok a' felöl, hogy kevés idő alatt annyit teremthetnek elő, mennyi azon 2800 ember' számára elégséges. Sarre azon elszórt faluk' egyike, mellyek az alsó pyrenaeusokban olly számosak, 's nagy és kényelmes majoroktól van kerülvéve, mellyeknek tulajdonosival embereinek fölvételére alkut kötött Munyagorri. A' mi ezen hadszállítványt leginkább láthatlanná teszi az, hogy a' fueristák minden héten egyszer kapják ki zsoldjukat, 's kik dolgozni kivánnak az ottani lakosoktól foglalatosságot nyernek. Azonban tisztek még hijányzanak, 's holmi káplárok kormányozzák a' csapatokat. A' volt britt ezredből négy tiszt szolgálatát ajánlá Munyagorrinak, ki őket bizonyosan elfogadja, ha Hay lord, kinek eziránt irt volt, benne megegyezend. Ma épen fizetés' napja jevén, a' legénység' nagyobb részét láthatám, melly sokkal jobb állapotu, mint a' királyné' castiliai zászlóaljai, 's leginkább navarraiakból áll. A' pattantyusság 's lovasság, összesen 200 legény, mind navarrai; hat láb magasságu 's katonai viseletű. Egész lelkességgel viseltetnek a' fuerói ügy iránt 's várva várják a' megtámadás' pillanatát 's épen nem kételkednek, hogy előnyomulásokban mindazok, kik eddigelé rokonaik megkiméléséből nem nyilatkoztak irántuk, most Munyagorrihoz szegődnek. Egy közel fekvő falut, Zugarramurdit fogják a' fueristák legelsőbben elfoglalni, hol két carlosi csapat tanyáz, mellynek hűsége D. Carloshoz igen kétséges 's igy remélhető, hogy ellenállás nélkül történik meg elfoglalása. Mint hallám, Munyagorri három hét alatt annyira elrendezheti csapatjait, hogy velök képes a' határokon átmenni. Legnagyobb szükséget szenved jó tisztekben, miután azok, kikkel bir, csupán puskaforgatáshoz értenek. Nehány nap előtt egy altiszt nő-ruhában meg akará őt gyilkolni, miről értesítetvén, az altisztet előszobájaig hagyá jőni, hol az elfogatván a' franczia törvényhatóságnak adatott át.] Megvizsgáltatásakor tőrt találtak nála 's Munyagorri' közbevetése nélkül a' felingerült katonaság' áldoztatává leende. Egy Munyagorrihoz szegődött carlósi tiszt, ki azonban a' legénységet tőle elpártolásra birni igyekszék, a' katonaság' bejelentése következtében, Bayonneba vitetett 's ott rendőri felvigyázat alatt van."

Amerika.

Uj-Yorkból jun. 30ig terjednek a' tudósítások. Washingtonban az ugynevezett sub-treasury-bill a' képviselő házban 125 szóval 111 ellen félretetett, habár a' kormány keresztülvitelére mindent elkövetett is. Azon javaslat is, miszerint a' bankok bizonyos föltételek mellett a' status pénzeit letett jószágkép elfogadhassák, a' háztól 110 szóval 94 ellen félrevettetett. — Az amerikai hirlapok telvék szerencsétlen esetekkel, mellyek ujabban ismét öt gőzöst értenek; nehány közülök elégett vagy elsülyedt, más a' katlan szétpattanása által tetemes kárt szenvedett. — A' junius' 29kén költ Commercial Intelligence szerint Papineau ur, az alsócanadai zendülés' okozója, nejével együtt Uj-Yorkba érkezett.

Bogotai hírlapok Riobambából szinte lázadásról hoznak hireket. Az őrsereg Aparicio alatt fölkelt a' kormány ellen, de a' fővároshoz közeledvén, Daste generáltól megveretett 's szét üzetett. Az összeesküvést azonban messze elágazónak hirlik.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Hazai cséplő. Gazdasághoz répa-czukor gyártáshoz, ser, és pálinka főzéshez, az alúlirt hazafinál következő műszerek kaphatók: 1ör többféle cséplő és nyomtató műszerek állati erőre, mellyek közül egy, melly mindenféle magot kicsépel fel-állitva van, mellyet a' venni, vagy megrendelni szándékozók mindennap megpróbálhatnak. 2or többféle újonnan kigondolt, és külföldi megjobbitott szecskavágók emberi vagy állati erőre, burgonya, répa-és tök-vágók; többféle szántó-keverő, burgonya, répa és kukoricza, kapálló és feltöltő ékek, rét-gyalúk, repcze, lóher és répa vagy kukoricza vetők, kézimalom, sómalom többféle szóró és szelelő rosták, kukoricza és más mindenféle gabonát darálók. Répa-czukor gyártáshoz, répa és burgonya mosó, melly a' megmosott répát és burgonyát maga kihánja, répa-zúzó, vagy reszelő emberi vagy állati erőre, hozzá való sajtók, spódium vagy csont örlő. — Ser és pálinka főzéshez egy újonnan kigondolt, két ember forgatása által napjában 70—80 p. m. áztatott vagy csirázott árpát-törő, egy ember erőre főtt burgonyát és más pálinkának való gyümölcsöt törő; — az ezeket és más többféle műszereket készitő lakik Pesten az országúton a' muzeum irányában, tulajdon házában, 676 sz. a. *Szijj Sámuel* erőmüvész. 1)

---

(1) Haszonbérlet. Nemes szabad királyi Szeged városától négy órányira fekvő, 's ugyan annak földes úri birtokában lévő, egyébként Pestől Temesvárnak vivő posta és országúton helyhezett Kis-Telek nevű faluja, 100 jobbágy telkekből álló úrbéri minden néműjavadalmakkal, bólt, húsvágás, és bor mérési jogokkal, a' f. évi Szent-Andráshó 1só napjától kezdve 6 egymásután következő évre, a' f. évi Szent-Mihályhó 1ő napján reggeli 9 órakor a' polgármesteri hivatatalban tartandó közárverésen, az akkoron fel-olvasandó, 's előre is a' szokott hivatalos órákban azon polgármesteri és számvevői hivatalokban megolvasható feltételek mellett bérbe adattatand. — A' bérbe venni szándékozók azon határ időre ingatlan javaikról mutatandó hiteles bizonyitvánnyal és 396 pftot tevő bánatpénzel leendő megjelenésre felszólittatnak. — Költ Szegeden Szent Jakabhó 23kán 1838.

Miskolczy István mk.
Aljegyző által. (3)

---

(1) Hirdetmény. A' nagyméltóságú m. k. Kincstár' részéről közhirré tétetik, hogy az esztergomi érsekség jószágaiban következendő mennyiségű idei gyapjú lészen eladó:

a) Érsekujváron	15,199¼	℔.
b) Guttán	7,608	„
c) Drégelyen	4,680	„
d) Nagy Sallón	4,200¾	„
e) Ponzsonyban	1,611	„
Összvesen	34,299	℔.

mellyhez még mintegy 30 mázsa báránygyapjú járuland.

A' gyapjú a' most érintett helyeken mindenki által megtekinthető.

Venni kivánók meghatározott ajánlatjokat saját kezek aláirások alatt bé-becsételt levelek által jövő Augusztus hónap 21ik déli 12 óráig a' nagymélt. magyar kir. Kincstár elnökjéhez fogják küldeni, ezen ajánlatokhoz csatolandó lészen a' királyi kincstári fizető, vagy valamelly királyi só, vagy harminczad hivatalnak bizonyitmánya, hogy a' bánatpénz (melly az ajánlat mennyiségnek egy tizedrésze) akár készpénzben, akár status kötelezvényekben azoknak folyókeletek szerént letéve légyen, azon fölül a' levélben az ajánlónak lakása is kiteendő.

Az ajánlatok az illető biztosság által fognak felbontatni, és a' legtöbbet igérővel Augustus 22ikén a' nmél. királyi kincstári tanácsnak helyben hagyása feltartatván, szerződés fog köttetni, a' bánatpénz pedig a' kevesebbet igérőnek azonnal vissza fog adatni.

A' kitett határ idő után béadandó, vagy az érintett határozatoknak megnem felelő ajánlatokra semmi esetre tekintet nem lészen.

A' legtöbbet igérő az egész ajánlott mennyiségnek ötödrészét (beszámitván a' bánatpénzt azonnal tartozik lefizetni, és ezen summa a' gyapju általvételekor, mellynek jövő Szentmihály hava 15ikén kell megtörténni, az utolsó fizetésben fog beszámitatni.

Az általvételnél, melly a' kitett helyeken fog történni, a' vevő javára minden 100 ℔. után, két ℔. fog lerovatni, a' zsákoknak árát pedig a' vevő azon az áron fogja megtériteni, mellyen azok vásároltatnak.

Végre a' megmázsáltatás az általvételkor az illető érsekségi tisztség jelen'étében fog megesni. (3)

(1) Hirdetmény.

A' nm. m. kir. udv. Kincstár' rendeléséből a' kir. koronai 's kamarai uradalmakban ez idén termett és Ó Budára szállított juh-és bárány-gyapju árúba bocsátatik, névszerint:

a.) Az ó budai koronai uradalomból mintegy 40 mázsa juh-és 5 mázsa bárány-gyapju.

b.) A' diós-győri koronai uradalomból mintegy 46 m. juh-és 4 m. bárány-gyapju.

c.) A' sz. andrási kamarai uradalomból, a' bánátban, 33 m. juhgyapju.

d.) Az aradi kamarai uradalomból 46 m. juhgyapju.

e.) A' kulai kamarai uradalomból, Bács megyében, 21 m. juh- 4 m. báránygyapju.

Venni szándékozók, saját kezökkel aláírt 's lepecsételt nyilatkozásokban számokkal kifejezett ajánlataikat, akár egyenként mindenik uradalom' gyapjujára, akár öszvesen az egész mennyiségre, legfelebb f. é. aug. 21kén délelőttig, a' nm. m. k. Kincstár' elnökéhez Budára küldjék-be. E' nyilatkozásokhoz kell mellékelni a' budai kamarai főfizető- vagy a' pesti kir. sóhivatal' bizonyitványát bánatpénz' letételéről, melly készpénzben vagy status papirosokban, azoknak folyamati becse szerint 10% tegye az ajánlott árnak; az ajánló lakhelyét is föl kell jegyezni.

E' nyilatkozások f. é aug. 21kén délelőtt biztosság által bontatnak-föl, 's a' legtöbbet igérővel, a' nm. k. ud. Kamara' jóváhagyásának fentartása mellett, azonnal megköttetik a' szerződés, a' többieknek pedig visszaadatik a' bánatpénz.

A' kitűzött határidő után érkező, vagy a' fenebbi szabályokkal nem egyező ajánlatokra nem lészen tekintet.

A' gyapju az ó budai tisztartói lak' udvarán van, hol azt aug. 15től az árverés napjáig megtekinthetni.

Szerződés' aláirásakor tartozik a' legtöbbet igérő bánatpénzét a' vételár 20%ig szaporitani; e' 20% óvatpénz gyanánt tekintetik, 's az egész gyapju' átvételekor, minek f. é. sept. 15ig meg kell történni, az utolsó fizetési summába számitatik.

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy csak 2 petnyi betétel van engedve, továbbá hogy a' gyapjuzsákok árát megtériteni tartoznak a' vevők, kik a' gyapjút, átvétel előtt, egy ó budai uradalmi tiszt' jelenlétében, megmérethetik. 3)

(3) Hirdetmény.

A' nagyméltóságu kir. udvari magyar Kamarának rendeletéből ezennel köz hirré tétetik, hogy a' Diósgyőri kir. koronai uradalomhoz tartozó, 's tettes ns Borsod vármegyében kebelezett Muhi pusztán tenyésztődött 9 öreg, és 140 két esztendős finom szőrü, és a' hágásra alkalmatos kosok,— továbbá 23 kimustrált anya juhok, 's végre 185 három és négy esztendős ürük, Muhi pusztán a' folyó esztendei Augustus hónap 21ik napján tartandó árverés utján, kész pénz lefizetése mellett, a' legtöbbet igérőknek lésznek eladandók.

A' kiknek tehát a' felljebb érintett juhok megvételére kedvök lészen, a' mondott időre és helyre ezennel meghivatnak. (3)

(2) Az esztergomi érsekség részéről közönségessé tétetik, hogy alúl nevezett fa-rak-helyeken öl fából, jelesen pedig:

	Cserfa	Tölgyfa	Bikfa	Tőkefa	Gömbölyüfa
	öl				
Kemenczén	—	—	69 2/4	—	—
A' lelédi hidnál	97	13	130 3/4	—	—
Nyerges-Újfalun	—	—	—	4 2/4	167
Süttőn	—	—	—	19 2/4	156
Öszvesen.	97	13	200 1/4	24	323

ölek, az árának azonnali letétele mellet, és ugyan a' 657 1/4 a' kemenczei és lelédi hidnál lévő fára való nézve jövő hónap 7én a' lelédi hídnál; — a' nyerges-újfalusi, és süttőire pedig 9én Nyerges-Ujfalun tartandó árverés által eladatatni fognak. Ezen fát megvenni szándékozók tehát fölül kitett helyeken, és napokban, reggeli 10 órára, mind a' két helyre való nézve öszvesen 700 for. vcz. bánatpénzzel ellátva, megjelenni hivatalosak. A' fa addig is a' nevezett rak-helyeken mindég megtekinthető. Költ Esztergomban, Julius 12én 1838. (3)

Gabonaár: Pésten, jul. 31én váltógarasban: tiszta-buza idei 90; tavalyi 80—60; kétszeres 53 1/3—50; rozs 48—43 1/3; árpa 38 2/3—30; zab 32—28 2/3; kukoricza 48—42 2/3; köles 40.

Dunavizállás: jul. 22én: 8' 7'' 0'''; 23án: 8' 4'' 6'''; 24kén: 8' 0'' 6'''; 25én: 7' 7'' 9'''; 26án: 7' 4'' 3'''; 27kén: 7' 1'' 6'''; 28án: 6' 10'' 0'''; 29én: 6' 6'' 6'''; 30án: 6' 3'' 9'''; 31kén: 6' 3'' 0'''; aug. 1jén: 6' 2'' 9'''.

Pest. Szombat. August. 4kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 10dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések, elöléptetések; esperesválasztás az ágostai hitvallásuak békesi egyházmegyéjében; Vay Miklós b. a' szathmárnémeti ref. gymnasium' főkormányzója; Rosenthal Isák' jótevősége; bezdedi szeszfőző részvényes társaság; lembergi gyapjuvásár.) Nagybritannia (parlamenti tanácskozás az irlandi tizedek, 's szövetgyárakban dolgozó gyermekek' munka-ideje fölött; hírek Canadából, 's a' királyné férjhez menteléről; koronázáskor nevezett baronetek 'stb.) Franciaország (a' belgák királya viszszatér Brüsselbe; Talleyrand könyvtára; próbák földgyanta uttal; Paris egészségi állapotja; hir Soult marsal hadministerségéről 's Afrikából 'stb.) Németország. Poroszország. Hollandia. Olaszország. Portugallia. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Ürményi Lászlót, a' nm. m. kir. Helytartóság' tiszt. titoknokát, és lomniczai Skerlecz Károly táblabirót cs. kir. kamarásokká nevezni; — Kassics Ignácz m. k. ud. agenst pedig, érdemei tekintetéből, Bereg megye' Kisfalud és Szajkófalva helységeiben levő részjószággal megajándékozni, 's mind két nemü utódaival együtt, „Kisfaludi" előnévvel, magyar nemességre emelni, kegyelmesen méltóztatott. W.Z.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége, a' tett jelelések' következtében, tekintettel a' szavazatok' többségére, Wagner Sámuelt, Szászrégen mezőváros' tanácsbelijét 's alpolgármesterét, ugyanazon város főpolgármesterévé; — Sz.-Erzsébethi Fejérvári Józsefet pedig Nagy-Enyed nemesi mezőváros' főhadnagyává méltóztatott kegyelmesen kinevezni. H-k.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Sailer György győri káptalanhelyettest és nagy-prépostot püspökszímmel méltóztatott kegyelmesen felruházni. H-k.

Szarvason, Békés megyében, mult jun. hó' 27kén az ágostai vallástételt tartók' békesi esperessége, eddigi főesperes Simon Sámuel úrnak hivatalából lett kiléptével üresség be jött főesperesi hivatalra, az ezen egyházi kerülethez tartozó egyházi testületek által beadott választó szavazatok' nevezetes többségével n. t. Kuczián György urat, a' mező-berényi ágostai vallástételt tartó egyház' hitszónokát választá-el, ki is ezen hivatalba, mellyet, már hajlott 's inkább nyugalmas elvonultságban élvezni ohajtott idejénél fogva, csak az iránta már másod ízben nyilvánított szép bizodalom' méltánylásából vállalt-el, más nap ünnepélyesen be is iktatott, — azt azonban három év elmultával minden esetre választás alá bocsátandó.

Vay Miklós b. kir. táblai báró a' szathmárnémeti reform. gymnasium' főkormányzójává választatván, e' hivatalába jul. 15kén nagy ünnepéllyel, a' díszesen öltözött polgárság' örömmel párosult tisztelkedései között iktattaték-be.

Az ágostai hitvallásuak gymnasiumában Pesten e' nyári félév' végén a' nyilvános vizsgálatok jul. 22—27ig tartattak az elemi négy latin grammatikai 's költészet-szónoklati osztályban, úgy a' lány- rajz és ének- 's testgyakorlási oskolai osztályokban is. A' jövő iskolaéven (f. évi septemb. 1jétől 1839 jun. végéig) a' növendékek fölvételére, kik a' rector 's illető professor uraknál bemutatandók, f. évi sept. 2—5ke rendeltetett.

Rosenthal Isák, pesti nagykereskedő, jótékonyságának 's emberszeretetének ujabb jelét adta ismét az által, hogy jul. 30kán elhunyt annyaért ünnepélyes gyász-istentiszteletet tartatván, ez alkalommal a' pesti aggkatona-háznak 100, a' vakok intézetének 50, a' betegápoló intézetnek 25, az izraelita szegényeknek 25, az ó és új izraelita egyházaknak egyenként 23 f. 30 kr. v. cz. ajándékozott. — Bezdedinben (Sáros megyében) részvényes társaság állott öszve szeszfőzésre, a' legujabb fölfedezések és Gall tüzelési rendszere szerint. E' gyár naponkint 170 mázsa burgonyát, vagy 55 mázsa gabonát dolgoz fel, 's 600 pint szeszt készít.

A' közelebb mult lembergi gyapjuvásár se a' gyapjumennyiségre, se a' vásári élénkségre nézve nem felelt-meg a' várakozásnak. Öszvesen csak 1450 mázsa gyapju volt piaczon, mit leginkább az essőzések által késleltetett mosásnak tulajdoníthatni; e' mennyiségből 439 mázsa adatott-el, többnyire helybeli nyerészkedőknek, minthogy külföldi vásárlók hiányzottak. Finom, jól mosott gyapju mázsája 105—120 p. fton, közép szerü finomé 82—95, középszerüé 75—80, közönségesé 55—64 p. fton kelt. Ellenben a' gyapju minőségét tekintve, igen kedvező eredménye volt e' vásárnak. Közönségesen észrevehető vala az előhaladás a' mosásban és gyapjuval bánásban, mire sokat tettek: a' különféle mosásmódok' összehasonlítása, felvilágositó együtt beszélgetései a' nyájbirtokosoknak, és sok földesuraknak dicséretes igyekezete Galicia' juhtenyésztésének emelésében. E' vásár egyszersmind tenyésző marhák kiállítására is használtatott, 's mind Galiciából, mind külföldről jeles kosok és anyajuhok érkeztek mutatóul.

Nagybritannia.

Az alsóház jul. 19kei ülésében, miként már múlt számunkban említettük, az irlandi papságnak az elmaradt tizedekért adott 640,000 ft. stg. költsön' elengedése és a' még hátra levő tizedeknek a' status' pénztárából leendő fedezése iránti javaslatok valának szőnyegen A' ministeri javaslat' czélja az, hogy a' papság a' tizedért ajánlott summát tartozzék elfogadni; sir R. Peel ellenben választást akart engedni a' papoknak a' tized beszedées vagy a' váltságpénz elfogadása között, ez utóbbi esetben a' ministerektől függvén a' tizedeket behajtatni, vagy nem. Russell lord a' ministeri tervvel összehangzólag javaslá: hogy az irlandi papságnak az elmaradt tizedekért ajánlott egy millioból álló költsön kiegészítésére kincstári jegyekben 360,000 ft. stg. adassék-ki. E' javaslat ellen Hume úr kelt-ki legelső, sem a' minister', sem Peel' javaslatában meg nem egyezvén, meg lévén arról győződve, hogy Irlandot ez úton nem lehet megnyugtatni. Ward úr az elsajátítási záradékot az irlandi tizedbillbe visszatétetni, ezt pedig, mostani lelketlen alakjában, valamint a' hatóságbillt is, ha fölemelt választói adóval jőne vissza a' felsőházból, visszavettetni javaslá. Peel úr igyekezett megmutatni, hogy az ő terve jobb a' ministerinél; a' kormány javaslatát mindazáltal gátolni nem akará, fentartván magának azt, hogy majd ha a' javaslat billként hozatik a' ház' elébe, némelly módosításokat ajánlhasson. Harvey úr panaszlá, hogy az irlandi billek, öt évi vita után, illy nyomoru eredményhez jutottak, melly alig fedezendi az Irlandban létező roszakat, 's az ez országot tárgyazó nagy kérdéseket előbbi állapotjokban hagyja. Azonban e' szerencsétlen javaslatot nem annyira a' kormánynak, mint Peel úrnak tulajdonítja. Irland' megnyugtatásaért, ugymond, semmi áldozat nem nagy. De az irlandiak majd azt mondják: „mi elfogadjuk pénzeteket, de nem elégszünk meg vele." Továbbá ama költsönben nem részesültek szegény, kerületeikben lakó lelkészek, hanem gazdag és távollevő püspökök, 's más főpapok, kiket a' kormány a' költsön' megtérítésére erőltethetne. Ha a' status' pénztárában pénz van, azt Irlandban hasznosb czélokra is fordíthatni. O' Brien úr a' kormány' javaslata mellett, Grote úr pedig ellene szólt. Peel, úgy mond, győzedelmesen áll a' kormány' ellenében; mert épen azon szabály, melly miatt Peel 1835ki novemberben a' mostani ministerek által megbuktattatott, fogadtatik most el ugyanazon ministerek által, 's kijelenté, hogy a' bill' czélja már az elsajátítási záradék nélkül sem jó, e' pénzadomány által pedig még sokkal roszabb lesz. Russell lord Grote úr' szemrehányására válaszolá, miként nem lát abban becstelenséget, ha annyi évi vita után Irland' megnyugtatására minden elkövettetik, mit a' jelen környületekben tenni lehet. A' kormány czélja az irlandi tizedek' kérdését végkép elintézni, 's nincs kedve a' vitát egyik vagy másik házban tovább nyujtani. A' minister' első kötelessége az ország' helyzetét tekintetbe venni, 's e' kötelességért néha személyes vádakat is békével kell türnie. Inglis R. úr a' kormány' javaslata mellett, Warburton ur mind a' kettő ellen szólott, 's a' tizedet Irlandban egészen megszűntetni, és a' papság' fizetését a' budgetből kijáratni kivánta. Howick lord hadminister egy beszédet mondott, melly a' torykra igen rosz benyomást tett. Az irlandiak' ellenkezése, ugymond, onnan ered leginkább, hogy a' nagy többség olly egyházat kénytelen fizetni, melly nem sajátja. Nem sokára az leend a' kérdés, állhat és álljon-e fen Irlandban még tovább is az angol egyház. A' javaslat mellett csak azért szavaz, mivel ez által az irlandi egyház' további fenállása iránti kérdést elhalasztatni reméli. Hawes úr nevetségesnek és igaztalannak találja pénzzel akarni elhalasztani olly crisist, mellynek minden esetre be kell következnie. Végre O' Connell úr szólalt-föl. „Nem az irlandi nép, úgy mond, hanem az angol kivánja Irlandban a' protestans egyházat fentartani. Azt mondják, hogy Angolország ne adja ki pénzét, mert a' szabálynak nem leend alapos sikere. Érdemes-e átalában tapasztalatért fáradni? Elfeledvék-e a' tizedek' történetei? Azonban a' kormány a' tisztes baronet' javaslatának főpontját elfogadta, mert whigek és toryk érzik, hogy Irlandban változásnak kell történnie. Az 1835ki bill az elmaradt tizedek' kipótlásáról gondoskodék, a' mostani billben illy záradék eredetileg nem létezett 's én a' kormánnyal együtt kötelességemnek tartám azt bele iktatni. Az egész bill' ellenzését könnyen megfoghatnám, de e' részletes ellenzést' nem foghatom-meg. Vagy az egész billt félre kell vetni, vagy e' záradékkal együtt elfogadni. Én mellette szavazok, mert valami módon egyezkedni kivánok, de nem remélek sikert." Szavazatra kerülvén a' dolog, a' kormány' javaslata 170 szóval 61 ellen elfogadtatott. — Baines úr a' londoni térítő-egyesület' részéről kérelmet nyujtott-be a' keletindiai bálványozás ellen. — A' tory lapoknak a' koronázáskor kinevezett baronetek ellen is sok kifogások van. A' Sun e' kinevezéseket hosszas czikkelyben védelmezi, 's megjegyzésre méltó, hogy még e' radicalismusra hajló lap is inkább az előléptettek' születésével

és vagyonosságával, mint személyes érdemeikkel támogatja védelmét, jele annak, hogy még az angol szabadelmüek sem tették magokévá a' testvér Amerika' amaz elvét, hogy mindenki öntettének fija. Igy a' Sun sir Ed. Bulwernek a' híres regényköltőnek, kit a' Times gunyolva Walter Scotthoz hasonlít, nemzetségi lajstromát számlálja elő, melly szerint Bulwer Edward néhai haydon-halli Bulwer generálnak Norfolkban,'s Knebworth-parki Warburton Lytton Richard esq. egyetlen leányának Erzsébet Borbála asszonynak legkisebb fija, következőleg két igen régi családtól származik; a' Bulwerek már hódító Vilmos, a' Lyttonok már a' Plantagenetek' és Tudorok' idejében nagy jószágokkal birtak, 's a' hon körül érdemet szereztek, 'sat. Hasonlag számlálja a' hírlap más 22 nemzetség' lajstromát elő, 's csak Herschelről jegyzi-meg: hogy nevét minden tudománybarát a' baroneti kar' legszebb diszének tekintendi. —

Jul. 20kán az alsóházban élénk vita folyt a' szövetgyárokban dolgozó gyermekek' munka ideje fölött. Ashley lord ez egész munka-rendszer ellen kikelvén, a' munkaidő' megrövidítését hozta javaslatba, melly csekély ministeri többséggel félrevettetett. O' Connell úr, ki a' ministerekkel szavazott, ez alkalommal a' nézetből indulván ki, hogy nagyobb inség éhezni mint dolgozni, hevesen kikelt a' gabona-törvények ellen. Peel úr, ki maga is nagy pamutgyárral bír Tamworthban,'s régebben e' kérdés fölött szinte a' kormány mellett szavazott, nem volt jelen az ülésben. — Jul. 19kén az új palotában pompás udvari tánczvigalom volt, mellyet a' királyné most is Cambridge György hggel nyitott-meg. Estve Schwarzenberg hg. lakomát adott. Esterházy hg. aug. 1jén számos magyar és ausztriai nemes' kiséretében Mailandba koronázásra fog menni. Ugyan csak jul. 19kén ünnepeltetett Cambridge Augusta hgnő' születése napja (szül. jul. 19kén 1822). — Soult marsal jul. 20kán a' London-birminghami vasuton Liverpoolba útazott. A' vasut reggel kirekesztőleg a' marsalnak 's nehány magános kocsinak vala átengedve. Birminghamba jul. 23kán váratik vissza a' marsal, hol a' hatóságtól szinte lakomával fog megtiszteltetni. — A' Sun, melly, miként már említettük, a' koronázási ünnepélyeket arany nyomtatással és a' királyné' bronce-képével közölte, az említett koronázási számot folyvást árulja. A' kiadók azonban kijelenték, hogy e' megerőltetést többé nem ismétlik; mert mind a' mellett is, hogy már 225,000 példány fogyott-el, a' költségek még korán sincsenek megtérítve. Nyomatása e' példánynak 122,000 ft. sterlingbe került (mintegy 1,220,000 f. p. p.).

A' hivatalos Gazette' jul. 20kai száma több szárazi és tengeri tiszteket nevez, kik a' katonai Bathrenddel díszesítettek, köztük Sir W. Sidney Smith admiral St. Jean d' Acre várának híres védelmezője, Gosford gr. alcanadai volt kormányzó, Howard de Walden lord követ a' portugalli udvarnál,'sat. külön nagykeresztesekké neveztettek. Sir Pultenay Malcolm a' kék lobogó admirálja, és a' Bath, sz. Mihály, és sz. György rendek nagykeresztese f. hó' 20kán meghalálozott. — Egy belga lap igy ir: „Nem egy könnyen lehet valakinek képzete az angol admirálitási fegyvertárakban háboru' esetére összehalmozott segédeszközökről. Búvár-csajkák, tökélyesített torpillák, szivattyúk, mellyek tűz-esőt szórnak az ellenséges vitorlákra, a' nélkül hogy a' tűzokádó gőzöst ágyúk érhetnék, Congreve vizi rakéták, mellyek a' hajók' oldalaihoz ragadnak, hasonlók azon műszerhez, mellyel múltkor a' Themséből egy hajó fölvettetett, és sok másféle gyilkos találmány, mellyet az angol kormány időről időre szép csendesen megvásárolgat, 's a' föltalálót arannyal némítja-el.

Linch hadnagy „Euphrat" gőzös' kormányzója, a' keletindiai ügyek' hivatalához maj. 31ig terjedő tudósítást külde. Ő Bassorahból 120 napi hajózás után, 500 angol (100 német) mérföldet menvén fölfelé, Hit városba érkezett. A' Lemlun mocsároknál semmi akadályra nem talált, 's a' benszülöttek sem gátolák utjában. Az Euphrat meg van nagyon terhelve, 's ezenkivül még egy kisebb hajót is von maga után; mind e' mellett a' sebes folyam ellen 5 mérföldet halad egy óra alatt. A' hajó ismét készülőben van az Euphraton fölmenni Belesig, mellyet Aleppóval, a' kereskedés' főhelyével, jó országút kapcsol-össze.

A' londoni lapok is szóba hozták a' Temps pörét. A' M. Chronicle. mondja: Igaz ugyan, hogy a' vádlottra a' büntetés' minimuma mondatott-ki; de ez is szörnyű nagy és képtelen a' vádlott czikkelyhez képest. Ki Parist ismeri, jól tudja, hogy ott politikai titkok nincsenek, 's a' közönség a' követek' és pairek' titkos üléseinek tárgyait rendszerint jobban tudja mint a' nyilvánosokéit. —

Anglia' új nagy pecséte, melly Wyon Benjamin, a' királyné' első pénz-müvese által már elkészítetett, egyik oldalán a' királynét lovon ülve, mellynek zabláját apród tartja, a' térdkötő rend' czimerjeleivel ékesítve, mutatja e' körülirással: Victoria Dei gratia Britaniarum regina, Fidei Defensor, goth betűkkel; a' másik oldalán a' királyné koronázási öltözetében a' thró-

non, gazdag goth alakú thrón-menyezet alatt ülve látható, kezében a' királyi pálczát 's az országalmát tartva, mellette a' vallás' és igazság' allegoriai képei. Az egészet cser- 's rózsa-koszoru övedzi.

Montrealból irják, hogy egy lázadó-csapat, melly a' felső-canadai erdőkben sereglett össze, jun. 21kén egy osztály királyi lovassággal Niagara mellett, nem messze Short-Hilltől, összecsapott, 's a' sereg-osztályt megveré 's lefegyverkezteté. Négy nappal azonban később ugyanezen helyen megkettőztetett erővel támadtatott-meg, 's megveretvén főczinkosai elfogattak, kik leginkább az éjszakamerikai egyesült statusokból valók; 's az itélet halálra kárhoztatá őket. — Arthur György úr proclamatiót bocsátott közre, melly szerint minden közlekedés az amerikai határokkal a' Niagarán, legszorosban megtiltatik.

Londonban, jul. 13kán Atkinson úr a' Londonban tartózkodó kiköltözött lengyelek' számára Beulah-Spa nevü kertben nagy hangversenyt adott mellyben Strausz' hangászkara 's az olasz opera' tagjai, Rubini, Lablache, Grisi, Albertazzi, Persiani részt vevének.

Wellington hg. lakomájáról irják, hogy a' hg. ekkor Soult marsal iránti figyelmét azzal is kitünteté, hogy Napoleon' hires márvány szobrát Canovától, melly az Apsley-House csarnokában áll, tetőtől talpig a' legszebb virágokkal ékesíteté fel, csupán felséges arczát 's a' győzelem-istennő' arczképét tartó jobb kezét hagyván meztelenül. Midőn evés közben a' tűz-veres rákok föltétettek, igy szólt a' herczeg tréfálódva a' marsalhoz; „Most a' (veresöltönyű) angolok engedni kéntelenek a' franczia fegyvereknek, de majd békét kötünk Bordeauxban vagy Madeirában.“ Minél nagyobb lelkesedéssel fogadtatik maga Soult, mit nem házájának, hanem személyes tulajdoninak köszönhet, annál többet szenved a' nép' incselkedései által franczia tisztelet-kisérete. Egy diszes gőzöny hozá a' marsalt a' csatornán át, melly most visszautaztaig a' towertől félórányira a' Themsén vetett horgonyt. A' 25 legényből álló tisztelet-kiséret engedelmet kért tőle egyenruhájában a' várost délben meglátogathatni, mi mellett régi angol szokás szerint oldal-fegyvereiket elsőbben le kelle rakniok. Most már mindenhol „lefegyverzetteknek“ neveztetnek, 's valóban jó hogy egymást nem értik, mert véres fejet szülne sok üdvözlet. Az angol John Bull (köznép) még minden gúny nevét tudja a' franczia népnek, leginkább hirtelenkedésöken 's dics-beszédöken alapulót. — Egy pár hét óta, ugy mond egy angol hírlap, ugyancsak űzik udvarunknál az ármányokat. Mindenek fölött Francziaország látszik kegyelt honnak, valamint hőse is folyvást mint „nagy oroszlány“ tündöklik. Most e' fontos tárgy forog-fen: Nemours hget mikép lehetne Victoria királyné' férjévé tenni. György (cambridgei) hget hátratolá a' fiatal franczia' élénk 's mozgékony ügyessége. A' fiatal királyné' keze után öszvesen négy kérő sohajtozik; Nemours, Cambridge, Szász-Coburg és Nassau hgek. Nemours hg. jól nevelt, csinos külsejü, egészséges, ép és erős, mi a' vőlegényt nem kis mértékben ajánlja; de katholikus. Utána jő Cambridge György hg.; ki e' nagy reményü hg. nézeteit 's neveltetését ismeri, nehezen tanácslandja ő fölségének, hogy kezét neki adja. Szavaink igazlására, személyes tekinteteken kívül, elég azon körülmény, hogy e' családban bizonyos nemzetségi nyavalya uralkodik. E' szerint tehát csak a' két utóbbi herczeg közt marad-fen a' választás. mind a' kettő jól nevelt és protestans, szabadelvü és alkotványos szellemü atyának gyermeke Mind a' kettő. Sokat beszéltek a' királynénak egy korábbi vonzalmáról, melly a' tanácsnak és politikai nézeteknek minden bölcs határzatait megsemmíthette volna, de ezt már, mint jól értesültek tudják, rég elfeledte a' királyné.

Franczia ország.

Talleyrand hg.' könyvtára, melly azonban a' könyveknek sem számára sem lényegére nézve nem vala nevezetes, 's csupán 3000 darab nagy részint zsebkönyvek 's röpkeiratokból állt, jó áron adatott-el. A' könyvtár egy részét a' család tartá-meg magának. Az eladattak között különösen gazdagon fizeték-meg a' hg.' misés könyvét, mellyet még tanuló korában a' sz. Sulpice'-intézetben használt volt.

Negrier tábornagynak Constantineból visszahivatása, jelenleg közbeszéd tárgya. Azon bizonytalanság, mellyben ott élnek, szenvedhetlenné válik a' lakosok előtt, kik azt hiszik hogy mindaddig az arabok nem fognak bennök bizodalmat helyezni, mig megmaradásukról minden kétség el nem háritatik. A' katonaság is a' Storába vezető ut' csinálásán kedvetlenül dolgozik, tartván attól hogy tán itt is úgy járand mint Tlemsennél 's Tafnanál, hol elmentök alkalmával mindazt szétrontaniok kelle, mit izzadás közt elkészítének. Egyébiránt az arabok közt béke lakozik 's a' kik meghódoltak, hűségesek maradnak, sőt mások is barátságot 's békét ajánlanak; szóval ha Ben-Aissa' fia, kinek jelenléte a' lakosok közt némi nyugtalanságot okoz, Constantineben nem tartózkodnék, az egész vidék baráti földnek tekinthetnék.

A' belgák' királya jul. 21kén szándékozék Brüsselbe visszatérni, 's miként a' Commerce

megjegyzi, épen jókor érkezik meg a' limburgi, luxemburgi és brabanti tartományi tanácsok' Belgium épségben tartása iránti fölirásait elfogadni. — A' Journal du Commerce szerint Aristazabal, Espartero segéde fontos, küldetéssel Parisba érkezett. — Quiroga Victorina kisasszony, Quiroga spanyol general' leánya, mint hírlik, valamellyik parisi színházban mint énekesné fog fellépni. — A' vaudeville-színház jul. 17kén leégett. Két év' alatt Párisban e' már harmadik színház, melly lángok martaléka lőn; első a' Gaité, múlt télen, másik az olasz operaház; de e' két égés korán sem volt olly veszélyes, mint e' harmadik.

A' király az érsekeket és püspököket levélben fölszólította, hogy a' három dicső juliusi napon elesett polgárokért imádkozzanak.—A' Temps így ír: „Bizonyos körben azt állítják, hogy e' pillanatban minden politika félbenszakadt. A' királylakban egy közel esemény váratik, mellyen a' dynastia' reményei függnek. A' királyi lebetegedést hirdető ágyúk' számához képest ez vagy amaz határozat fog tétetni. A' törzsök' harmadik királyának születése az isteni oltalom biztos jelének fog tekintetni. Hol a' gondviselés véd, ott kissé a' többségeket mellőzni is lehet. Az udvar elég erősnek fogja magát hinni a' lármával, egy meghitt' szerint, daczolhatni. — A' National szerint bizonyosnak állítatik, hogy Soult marsal Parisba visszatérésre sürgető parancsot vett. Hadministerré nevezése nem szenved már kétséget. Jelenléte szükséges a' Rajnánál, havasoknál 's belga széleken szemlélő seregek' fölállítására. — Jul. 10kei orani hírek szerint Abd-El-Kader 2500 rendes gyalog katonával Tekedemtből némelly pusztai város és néptörzsökök' meghódítására sietett. Az első város nem nyitá meg az emirnek kapuit. Innét Makaudi felé fordult, itt azonban mindenfelől nagy számu törzsököktől megtámadtatván, 200 ember veszteséggel visszavonúlni 's az adó' beszedéséről ez úttal lemondani kénytelenítetett. — Arrasból jul. 22kén irják hogy Le Progrés nevü hírlap szerkesztője,a' Temps Laity' pörét tárgyazó czikkelyének ismétléseért az ottani fenyitő rendőrségtől szinte egy hónapi fogságra és 500 franc| birságra ítéltetett. A' Liberal is alkalmasint úgy fog járni.

Parisban nem legjobb az egészségi állapot, mert alig van család, mellynek három nemzedék kihaltával, egy ép 's egészséges tagja élne, 's legfőlebb egy pár eltörpült, mirigyben sinlő nyomorék sarjadéka marad-fen. Paris 2000 ujonczot tartozik kiállítani, 's e' közül 760 mint igen kicsiny, 640 mint gyönge, visszautasíták, és igy az egész mennyiségnek csak egy ötöd része alkalmas fegyverfogásra. A' nemzedék illy korcsosulásáról Poroszországban is hallani panaszt. Parisban, átalános kiszámitás szerint, 29 év a' közép életkor, a' tartományokban 36. — Földgyanta-utakkal kedvező próbák tétetnek Parisban. Igy tevék nehány nap előtt próbára a' Polonceau úr által kirakott elyziumi tért is, a' kereskedési minister jelenlétében. Először két terhelt szekeret vontattak végig rajta, 's aztán magasb helyről rá fordíták mind a' kettőt. A' földgyanta itt ott behorpadt ugyan, de kis idő mulva ismét egyenlő lett. Majd megköték a' kerekeket, 's a' lovak legnagyobb erőködéssel vagdalák patkójikat a' gyantába, melly azért legkisebb változást sem szenvedett. Utoljára olly kis körben fordíták-meg a' kocsit, hogy közönséges úton nagy lyukat kellett volna vágni a' kerekvasnak, de a' földgyanta' szilárdságán ez sem foghatottki, sőt tapasztalás szerint a' legkeményebb hidegnek sem volt ellene hatása, mitől leginkább lehetett tartani. Az így rakott utak igen kényelmesek, rajtok legkisebb kocsi-rázást sem érez az ember.

Egy hírlap' állítása szerint Clauzel marsal jószágába menend, onnan pedig mint magános ember Algierba utazni szándékozik.

Orleans hg. a' vaudeville-szinház' leégésekor megkárosult némelly személyek' veszteségének részint felét, részint harmadát megtérítette; a' magokat leginkább kitüntetett tűzoltókat pedig fejenként 100 frcal jutalmazta-meg. — A' Moniteur által közre bocsátott pénzügyi törvényben az 1839ki rendes költségek 1,063 millio 669,939 frcra vannak határozva, 's ezen felül még a' kereskedési ministernek középítményekre 34 millio 420 ezer fr. rendkívüli költség adatott. A' rendes jövedelmek 1,080 millio 486,091 fra. számítvák.

Németország.

Az orosz thrónörökös Hannoverába érkezett, 's jul. 19kén a' királyt, királynét és koronahget meglátogatta. Ebéden azonban gyöngesége miatt meg nem jelenhetett. Daniában a' nhg. bőkezüsége által kedves emléket hagyott maga után. Az udvari tiszteknek adott ajándékok 40,000 tallérra becsültetnek. E' kivül a' szolgálatjára rendelt cselédeket és Christiansburgban őrködő zászlóaljat is gazdagon megajándékozta.

Hamburg' révében egy Montevideóba la Plata folyamhoz vitorlázni szándékozó hajó fekszik, melly kivándorlókat vesz föl, leginkább pedig mezei gazdákat és kőmiveseket. A' kivándorolni szándékozónak jó maga viseletéről 's a' kormányt illető kötelességeinek teljesítéséről, bizonyságot

kell hoznia. A' hajó nem olly nagy, hogy a' kivándorlást tetemesen előmozdítaná. — A' sléziai separatisták még most is Hamburgban vannak, mert hajóik még nincsenek felkészítve. Fabódékban és csürben laknak, hol naponként többször is tartanak isteni tiszteletet.

M. Frankfurt jul. 24kén. Hessen fejedelemség' több országgyülésein vitatott a' kérdés: a' hessen-rotenburgi fejedelmi ág' kihaltával visszaesett uradalmak' jövedelmei a' status' szükségeinek fedezésére forditassanak-e, vagy a' fejedelem szabad rendelkezése alá adassanak, miként a' magánjogi czímmel szerzett jószágokkal szokott történni? A' rendek szorosan ragaszkodtak azon nézethez, hogy ez uradalmak' jövedelmeit statusjövedelmeknek kell tekinteni, 's ehhez képest a' budgetbe iktatni; a' fejedelem kormánya ellenben azt állítá, hogy a' rendeknek ezen a' fejedelem' házi és hitbizományi vagyonához tartozó tárgyak jövedelme fölött nem lehet ellenőrködniök. A' rendek' ezen jószágok' statusbirtoki minősége iránt 1835 óta folyvást megtartott nézetének következtében az ország gyülés eloszlattatott; de a' kormány e' próbája is sikeretlen maradott, mert az újonnan választott rendek szinte osztoztak a' régiebbek' nézetében e' jövedelmek' status czélokra leendő forditása iránt. 1830 és 31ben fejedelem és rendek közt kötött és az alkotvány által világosan megerősített egyezésben meghatároztatott, menynyit legyen szabad a' status' jövedelmeiből a' fejedelmi ház' szükségeire fordítani. Mivel azonban e' kötésben a' rotenburgi uradalmak' akkor még elő nem fordult átszálásának esetére nem tétetett határozás, sem az alkotvány a' fejedelemnek ezen uradalmakhoz levő jogáról fölvilágitást nem ad, következőleg a' kormány és rendek közötti kérdés eldöntését történeti nyomozásnak kell megelőznie, ez okból a' rendek a' status és fejedelem közt indítandó pör' útján akarák a' kérdést eldönteni. A' fejedelem e' javaslatban nem egyezvén meg, az idén egybegyült rendek a' kormányt megkérék, hogy a' kérdés' elintézése a' szövetségre bizassék. De a' kormány nem vala hajlandó ezen utat választani, a' rendek mindazáltal a' múlt napokban a' dolog mibenlétének környületes előadását Lersner báró jogtanár és ügyvéd által a' szövetségi gyüléshez olly kérelemmel terjeszték-föl: hogy a' köztük és fejedelem közt fenforgó kérdést, az 1834 oct. 30kai szövetségi végzés jelelte uton döntse el. Ez első eset arra, hogy kormány és rendek közötti jogkérdés' eldöntése, és pedig a' kormánynak akaratja ellen, ezen az uton a' német szövetség elébe terjesztetik. A' szövetségi bíróságra hivatkozás, a' szövetségi végzés' világos szavai szerint, nem a' rendek, hanem a' kormány joga lévén, a' szövetség' határozata itt annyival feszültebben váratik, mivel az, bár minő legyen is, fontos függelékül szolgáland a' német szövetségi statusok' magánjogának történeteihez.

Poroszország.

Berlin, jul. 18kán. Teherannak az oroszok általi megszálása itt nem talált hitelre. Újabb időkben átalában el tértek a' nézettől, mintha Oroszország' lépéseit mindig hódítási vágy vezérlené, 's a' meggyőződés most közönséges, hogy az orosz kormány' figyelme inkább a' belső rendre és müveltség' emelésére van függgesztve. Ukraniában sem lehet egyéb czélja a' hadi mozgásoknak, mint a' portát Mehemed Alinak netalán ellenséges mozdulatai ellen oltalmazni. E' fölött Oroszország' mozgása keletfelé nagy befolyást engedne a franczióknak közép Europára. Itt most figyelemmel kisérik a' francziák külföldi mozdulatait. Hayti, Mexico és Buenos Ayres ostromzáraik nyilván bizonyítják, hogy ők befolyásukat jól tudják használni. — A' vízgyógyítás itt nagyon kezd divatozni, nem csak Priesznitzhez útaznak sokan Gräfenbergbe, hanem itt is már hasonló intézet létesült Beck dr. által. A' homoeopathia szinte nagy előlépéseket tesz.

Posen, jul. 19kén. Dunin érsek a' világi hatóságok' többszörös fölszólítása után sem vevén vissza vegyes házasságokat tárgyazó rendeletét, 's ő fölségének közvetlen benyujtott előadásában is nyiltan kifejezvén, hogy nem saját hanem az anyaszentegyház érdekét követi, ő fölsége saját levelében értesité az érseket, hogy hozzá illetlenül irt 's a' fenyitő pör ellene megkezdetni rendeltetett. Minek következtében jul. 9kén a' tartományi főtörvényszéktől két követ jelent meg az érseki lakban, kiknek mindazáltal az érsek elhatározottan kijelenté, miként a' ministernek már mgírta, hogy ez ügyben világi birót el nem ismerhet és a' fori privilegiumra hivatkozik, 's igy a' követ urakkal e' tárgyban egy szót sem fog váltani. Kijelentetvén az érseknek, hogy nyilatkozása személyes szabadságába kerülhet, az érsek azt felelé, hogy ez őt nem birhatja meggyőződének változtatására. Irásban kivántatván az érsekről e' nyilatkozás, azt is megtagadta. — Lengyelországból hírlik, hogy az orosz ezredek' elhelyezése nagy mozgást szült. Odessánál, mint mondják nagy haderő fog összevonatni, minek okát azonban csak gyanítják, de nem tudják. —Koblenzből jul. 18kán költ levél szerint a' kormány köz hírré tette, hogy ő fölsége' jun. 2kán kiadott helyben hagyása' következ-

ben a' tizeddel tartozóknak megengedtethetik, ogy a' fiscusi tizedeket 20 szoros értékkel beáltsák, vagy öt év alatt beváltható 5 pctes pénzövedelemmel cseréljék föl.

Hollandia.

Wilmos Fridrik Henrik hg., az oraniai hg. ia, keletindiai hosszas utazásából szerencsésen issza érkezett Haagába. — Holland' népessége 1837dik januar' 1sején 2,557,522 lélekre ment, nelly közül 1,518,700 reformata vallású, 55400 ágostai v. 877,674 kath. v. 's 160,000 kétszer-keresztelkedő (anabaptista).

Olaszország.

Don Giuseppe Maria Montiglis Sardinia sziget' alkirálya egy maj. 12kei királyi végzeményt nyilvánított, mi szerint a' sardiniai királyságban a' hűbéri (feudalis) jószágok minden feudalis tartozás alól fölmentetnek, 's az illy adók egyenlőbbekkel váltatnak föl. Oka e' lépésnek az, hogy magányos személyek állandó birtokhoz juthassanak, 's e' czélra a' korona által a' beváltott hűbéri jószágok bizonyos meghatározott tartozás mellett ismét kiadatnak, 's minden hűbéri kötelezteteséstől fölmentetvén, a' birtokosok' szabad rendelkezésére hagyatnak. E' rendelések, mellyeknek csak a' koronai feudumokra nézve van erejök, jövendőben a' koronára szálandókra is kiterjesztetnek. — Chamberyből jun. 21kén írják, miként jun. 14kén a' chirmini községben egy lezuhant roppant kőszikla 20 hold szőlőt és kertet borított-el. Ember egy sem veszett-el. — Turin' népessége 1837' végén történt számlálás szerint 120,408 lélekre ment, közöttök 1514 zsidó. 1836 évben e' szám 188al volt meghaladva.

A' nápolyi kormány-hírlap jul. 13ról jelentést bocsátott közre, miként egy Castellamareig nyuló vasut épitésére király Ő Felsége engedelmet adni méltóztatott.

Portugallia.

Lissabonból jul. 11ről irják az angol hírlapok: A' pénzben még mindig szükséget lát az ország 's a' királyi családnak 8 hónap óta semmi sem fizettetett. Azon személy, ki az 1836diki zendüléskor Freire ministert meggyilkolá, 's azon őrseregbeli katona, ki urnapján Sa da Bandeira grófot puskájával megsebesité — elfogattak; de a' zendülés' főszerzői még szabadon vannak. Mantas elrejtezett, Leonel Tavares, barátjának Passos volt ministernek házánál talált menedéket 's França még mindig vonogatódzik, egészsége tekintetéből, Mozambiquebe menni. — A' város' katonaságának erősbítésére készületek tétettek.

Spanyolország.

Jul. 13kai madridi hírek szerint a' senatus a' másod-oktatást tárgyazó ministeri javaslatot félrevetette, 's így ez ügy a' jövő cortesülésre marad. Madridban carlista összesküvés fedeztetett-fel, mellynek czélja volt egy jókora sereget alkotni, 's Madrid tájékán Don Carlos zászlóját kitűzni, mi végre hadi szerek, öltözetek és lovak is vásároltattak 's egy a' segoviai kapu előtt fekvő kertbe rejtettek. A' katonai hatóság ezekről értesítetvén, a' főket épen akkor lepte meg, mikor jelnek kellett volna adatni fölzendülésre. Ez esettel alkalmasint összefügg la Perdiz carlosi vezérnek ugyanakkor Madridhoz közeledése, ki ellen julius 12kén seregcsapat küldetett a' fővárosból.

Madridból jul. 14 's 15kén költ levelek is valósítják, miszerint ott uj carlosi összeesküvés fődöztetett föl, 's az összeesküttek' feje D. Jose Ortiz de Valasco, melly hihetőleg álnév, 4 személylyel együtt, gyülésök helyén, Coba gróf' mezei házában, katonaság által elfogatott. E' házban mindennemű fegyvereket, lovakat 's egyenruhákat is találának, de nem olly nagy számmal, mint eleinte hírlék. Ezen banda, melly „madrilenya" nevet vőn fel, a' rendőrség' közbejötte nélkül még azon éjjel kitört volna; de nem Madridban akart zendülést támasztani, hanem a' főváros' körül fekvő helységekben a' pórokat feltartóztatni Madridba való élelem hordástól. Az igen elágazott összeesküvés' nyomozása máris megkezdetett 's Velasco fontos fölfödözéseket tőn, minek következtében még azon éjjel számos elfogatások történtek. — A' Sentinelle des Pyrénées jul. 19kéről irja, hogy jul.' 12kén a' királyné' csapatjai Lodosát, Mendaviát és Sesmát elfoglalták 's erős készületeket tesznek Estella' megtámadására, melly jul.' 24kén, mint a' királyné' névnapján fog elkezdetni, 's e' nap Oraa is megtámadólag kezd munkálni. Maroto tábornagy, carlosi főparancsnok, Estella' védelmére mindent elkövet; D. Carlos is megérkezett Estellába jul. 15dikén este. Cabrera' seregéből, mint mondják, egy erős csapat jul. 14dikén az Ebrón át akart menni, miről Espartero értesítetvén, azonnal egy seregcsapatot küldött a' hátulról fenyegető carlosiak elibe. — Montana de Santanderben Castaneda christinói generál a' biscayi határokhoz közel fekvő Ramales erősséget, melly a' carlosiak birtokában van, elfoglalni készül. Castor, carlosi parancsnok Santander körül csavarog, 's a' melly

őrseregbeli legények kezei közé kerülnek, magával hurczolja. — D. Juan Palarea, granadai főkapitány, a' zendülés' elnyomásánál mutatott kitűnő szolgálataért, nemzeti 's katonai st. Ferdinand rend' nagykeresztével tiszteltetett meg. Ugy tetszik azonban mintha San Just paranc nok' gyilkosainak, kik közt Escalante, volt követ is találtatik, elfogatása által Malagában némi zavargás is mutatkozott volna, miután Palarea jelenté a' kormánynak, hogy a' közbátorság' érdeke megkivánná a' foglyoknak Alhucemarsba szálitását. A' párizsi Bon Sens után közlött malagai zendülés, mellyben Palarea életét vesztette volna, alaptalan hír. — A' spanyol határokról érkezett tudósitások szerint van Halen tábornagy, Luchana grófnak tiszti karának fője Logronyóba érkeztekor hivatalától megfosztatott, mire jul. 16kán Madridba indult. A' Quotidienne szerint a' riberai hadosztály' másod-parancsnoka is elbocsátatott Espartero által hivatalából. — Agvilar marquis, az angol udvarnál levő spanyol követ helyébe, Alava tábornagy neveztetett ki. — Mendizabal ur Franczia országba utaztában, jul.' 16kán Saragossán ment keresztül.

Jul.' 15kén Estellában az a' hír szárnyalt, miszerint Espartero a' castiliai utra nyolcz csapatot rendelt volna. — San Miguel, ki Saragossából egy élelemmel 's ruházattal indult szállítmányt kisért, jul. 16kán Alanizbe érkezett; Oraa 13kán még Teruelben volt. Aragoniában nem nagy bizodalommal viseltetnek ezen két tábornagy' összefüggő munkálati iránt, kik egymás közt meghasonlásban vannak. — Jul. 19kén költ bayonnei levél szerint Espartero seregéből 3000 embert rendelt egy Estellához közel fekvő La Braza nevü majornak, melly csupán húsz carlosi katonától védetett, elfoglalására. 21kén költ bayonnei levelek jelentik, hogy Espartero ezen majort már 14kén nehány ágyú lövés után hatalmába kerité. — A' Sentinelle des Pyrénées szerint jul. 16kán Alsó Aragoniában Morella erősség, San-Miguel' osztálya által ostrom alá véteték.

Amerika.

Az angol Courier Veracruzból máj. 27kéig, Tampicoból jun. 7kéig terjedő híreket közöl. A' franczia ostromzárt csak Anglia' közbenjárásával hivék megszüntethetőnek. Az elnök a' congressustól meghatalmazást kért egyezkedhetni, de nem nyert. A' francziák öt hajót, 's közötte egy angolt, tartoztattak-le, de nem sokára megint eleresztették. A' mexicoi kormány a' beviendő kénesőnek minden mázsájára 5 dollár jutalmat igért, kivévén a' franczia kénesőt, mellyet elkobzással fenyegetett. Külföldi árúk bevitelére öt rév nyittatott-meg, 's igy a' francziák kénytelenek lesznek az ostromzári hadat nevelni. Ujabb tudósitások szerint az egész franczia hajóhad Veracruz előtt vala összegyülendő és Ulloa várat ágyuzandó (mellynek bevétele tehát korán jelenteték); a' mexicói hadsereg' vezérlésére Santa Anna generál szólitatott-fel, ki a' francziák ellen már védintézeteket teszen. Santa Anna tehát ismét a' politikai színhelyen áll, még pedig kezében kardot tartva, 's nem láthatni be, hol állapodik-meg ezen ravasz katona. — Május' 17kéig terjedő buenos-ayresi hírek szerint a' francziák La Plata folyamát is folyvást ostromzár alatt tarták. Peru' kormánya Valparaiso' kikötőjét aug. 26kán ostromzár alá fogni határozván, Chili' kormánya visszatorlásúl Callao és Peru' északi kikötői ellen máj. 17kére hasonlót rendelt.

Rio Janeiroból maj. 22ig terjedő hirek szerint a' brasiliai déli tartomány Rio Grande do Sulban a' béke még sem állitatott helyre; a' kormánycsapatok a' republicanus lázadók által Bento Manoel vezérlése alatt megverettek. — Buenos-Ayresből is szomorú-hírek érkeztek. Santacruz beütött az argentini tartományokba 's védangyalkép fogadtatott. Az indusok mérföldekig pusztítják a' földeket, 's közel 100,000 darab marhát elhajtottak, mihez még az a' nehézség is járult, miszerint a' franczia ostrom-zár a' kormánynak minden segéd-forrásait elzárá. Ezen körülmények, a' lakosok' elégületlenségével párosulva, a' mostani kormányrendszer' erőszakos megváltoztatására mutatnak. Zarratea az argentini köztársaságtól mint felhatalmazott minister jelent meg Rio-Janeiróban, hogy a' franczia követtel értekezzék, mi mellett Brasilia' közbejárására számolt.

Északamerikai lapok' fölszámítása szerint mintegy két év alatt gőzhajókon, katlanaik' szétpattanása és égés által 3300 ember veszett el; 1838 évben már eddig is 1000en felül. — Máj. 15kén költ mexicoi levél szerint, Glour A. úr veracruzi franczia consul, a' mexicói kormány által Mexicóból hat nap alatt kiutasitaték, egy az ostromzárról nyilvánitott levelért, mellyel a' hatóságok magokat megsértetteknek vélték.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol 'J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

10. szám Pest, **HIRDETÉSEK.** Aug. 4kén, 1838.

Figyelmeztetés
a'
Hazai 's Külföldi Tudósítások
iránt.

Bizodalmas kéréssel figyelmeztetjük t. cz. olvasóink 's pártfogóinkat: méltóztassanak hirlapjaink' járatása eránti rendeleteiket, akár a' cs. k. postahivataloknál akár a' tulajdonos kiadónénál (Zöldkert-utcza 498ki szám alatti házban) mielőbb megtenni; mert felesleg példányok' nyomatása tetemes költséggel járván, az előfizetést későre halasztóknak majd csak a' megrendelés napjától fogunk szolgálhatni lapjainkal. ***A' Hazai 's Külföldi Tudósítások', Hasznos Mulatságok' és Hirdetések'*** félévi ára Pesten és Budán boriték nélkül, házhoz küldve 8; boritékban 9; postán pedig 10 v. ft. Velin példány 4 ftal drágább. *A' Nemzeti ujság' hivatala.*

Müller könyvárusnál Pesten,
az uri-utcza kezdetén a' Serviták klastroma

átellenében, több más magyar uj munkán kivűl, még következő legujabb könyvek találtatnak: u. m. (Árok pengő pénzben.)

Ügyvédek' 's perlekedő felek' kézi-könyve. Magyarittá Szekrényesy Endre. Pesten 1835 kötve 1 f. 6 kr.

Praxis Juridica Civilis et Stylare Juristarum Latino Hungaricum, ab Ignatio Kassics. Editio secunda. Pesthini 1835. Compactum 5 fl. 30 xr.

Néhány szó a' honi közbátorságról. Irta Zsoldos Ignácz. Pesten, 1838. kötve 50 kr.

A' tanitás kezdete, vagy is: a' kisgyermekeket gyönyörködtetve oktató képes-könyv. Bécsben. Csinos boritékba kötve 3 f.

A' Gräfenbergi Vizgyógyintézet és Priesznitzi Gyógymód' körülményes leirása. Kolozsváratt 1838 kötve 1 f.

Uj magyar-német képes A B Cz. 's olvasó könyv. 24 szinezett képekkel. Kassán. Kötve 1 for.

(1 Schaudt András
Pesti polgári harangöntő mester

tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy volt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3fonttól kezdve 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, réz téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy uj készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

Második Félév.

(1) Juh eladás.

Főmgu gyaraki herczeg Grassalkovich Antal uradalmi kormánya részéről ezennel közhirré tétetik: hogy e' f. eszt Augustus 22. Issaszegen Gedellőtűl oldalt egy órányi járásra alább kitett nemesitett juhok szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizeté-

te mellett elfognak adatni, és pedig: 1000 darab tenyésztésre alkalmatos öreg anya juhok különféle esztendőek.

500 darab egy és két esztend. anyák és ürük.

700 dtto barányok, és utoljára

50 dtto fiatal nemesitett és hágatásra alkalmatos kosok.

A' venni szándékozók a' fent kijelelt napon és helyen illően meghivatnak. (3)

---

(2) Haszonbérlet. Nemes szabad királyi Szeged városától négy órányira fekvő, 's ugyan annak földes úri birtokában lévő, egyébként Pestől Temesvárnak vivő posta és országúton helyhezett Kis-Telek nevű faluja, 100 jobbágy telkekből álló úrbéri minden némű javadalmakkal, bólt, húsvágás, és bor mérési jogokkal, a' f. évi Szent-Andráshó 1ső napjától kezdve 6 egymásután következő évre, a' f. évi Szent-Mihályhó 1ő napján reggeli 9 órakor a' polgármesteri hivatatalban tartandó közárverésen, az akkoron fel-olvasandó, 's előre is a' szokott hivatalos órákban azon polgármesteri és számvevői hivatalokban megolvasható feltételek mellett bérbe adattatand.—A' bérbe venni szándékozók azon határ időre ingatlan javaikról mutatandó hiteles bizonyitvánnyal és 396 pftot tevő bánatpénzel leendő megjelenésre felszóllittatnak.— Költ Szegeden Szent Jakabhó 23kán 1838.

Miskolczy István mk.
Aljegyző által. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságú m. k. Kincstár' részérül közhirré tétetik, hogy az esztergomi érsekség jószágaiban következendő mennyiségű idei gyapjú lészen eladó:

a) Érsekujváron	15,199¼	℔.
b) Guttán	7,608	„
c) Drégelyen	4,680	„
d) Nagy Sallón	4,200¾	„
e) Ponzsonyban	1,611	„
Összvesen	31,299	℔.

mellyhez még mintegy 30 mázsa bárány gyapjú járuland.

A' gyapjú a' most érintett helyeken mindenki által megtekinthető.

Venni kivánók meghatározott ajánlatjokat saját kezek aláirások alatt bé-becsételt levelek által jövő Augusztus hónap 21ik déli 12 óráig a' nagymélt. magyar kir. Kincstár elnökjéhez fogják küldeni, ezen ajánlatokhoz csatolandó lészen a' királyi kincstári fizető, vagy valamelly királyi só, vagy harminczad hivatalnak bizonyitmánya, hogy a' bánatpénz (melly az ajánlat mennyiségnek egy tizedrésze) akár készpénzben, akár status kötelezvényekben azoknak folyó keletek szerént letéve légyen, azon fölül a' levélben az ajánlónak lakása is kiteendő.

Az ajánlatok az illető biztosság által fognak felbontatni, és a' legtöbbet igérővel Augustus 22ikén a' nmél. királyi kincstári tanácsnak helyben hagyása feltartatván, szerződés fog köttetni, a' bánatpénz pedig a' kevesebbet igérőnek azonnal vissza fog adatni.

A' kitett határ idő után béadandó, vagy az érintett határozatoknak megnem felelő ajánlatokra semmi esetre tekintet nem lészen.

A' legtöbbet igérő az egész ajánlott mennyiségnek ötödrészét (beszámitván a' bánatpénzt azonnal tartozik lefizetni, és ezen summa a' gyapju általvételekor, mellynek jövő Szentmihály hava 15ikén kell megtörténni, az utolsó fizetésben fog beszámitatni.

Az általvételnél, melly a' kitett helyeken fog történni, a' vevő javára minden 100 ℔. után, két ℔ fog lerovatni, a' zsákoknak árát pedig a' vevő azon az áron fogja megtériteni, mellyen azok vásároltatnak.

Végre a' megmázsáltatás az általvételkor az illető érsekségi tisztség jelenlétében fog megesni. (3)

---

(2) Jószág kibérlendő. T. n. Pest vármegyében közel a' Tiszához, Czegléd és Abony szomszédságában fekvő Törtel pusztának egyik része, 750 hóldnyi szántóföldekből és kaszállókból álló, hozzátartozó szőlőkkel 's igen terjedelmes legelővel, úgyszinte rajta lévő több gazdasági épületekkel együtt, f. 1838ik évi Szent-Mihály napjától fogva hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe adandó,—'s annyival inkább ajánlható, hogy hozzá, jövő 1839ik évi Szent György napjától fogva, ugyanott egy másik egészen hasonló pusztarész is ki lesz árendálható. Bővebb felvilágositást kaphatni Hevesen özvegy Románfalvi Fejérváry Józsefné született Csörghő Amália aszszonyságnál, — és Pesten a' Bálvány utczában 191 szám alatt, kir. táblai ügyvéd Karlovszky Zsigmond úrnál. (2)

(3) Kos-eladás. Jövő pesti János fejv. vásár alkalmával a' méltóságos *Gróf Hunyady József* juhnyájából különféle gyapju-minőségű hágó kosok 15. 25. és 40 f. pengőben darabja, Üllői utczában, a' köztelken szabad kézből eladandók lésznek. (5)

)(

Legfensőbb engedelemmel

A' **játékterv szerint nyert**

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek találhatók alulirt Cs. kir. kiváltsg. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

(2) Hirdetmény.

A' nm. m. kir. udv. Kincstár' rendeléséből a' kir. koronai 's kamarai uradalmakban ezidén termett és Ó Budára szállított juh-és bárány-gyapju árúba bocsátatik, névszerint:

a.) Az ó budai koronai uradalomból mintegy 40 mázsa juh-és 5 mázsa bárány-gyapju.

b.) A' diós-győri koronai uradalomból mintegy 46 m. juh-és 4 m. bárány-gyapju.

c.) A' sz. andrási kamarai uradalomból, a' bánátban, 33 m. juhgyapju.

d.) Az aradi kamarai uradalomból 46 m. juhgyapju

e.) A' kulai kamarai uradalomból, Bács megyében, 21 m. juh- 4 m. báránygyapju.

Venni szándékozók, saját kezökkel aláírt 's lepecsételt nyilatkozásokban számokkal kifejezett ajánlataikat, akár egyenként mindenik uradalom' gyapjujára, akár öszvesen az egész mennyiségre, legfelebb f. é. aug. 21kén délelőttig, a' nm. m. k. Kincstár' elnökéhez Budára küldjék-be. E' nyilatkozásokhoz kell mellékelni a' budai kamarai főfizető- vagy a' pesti kir. sóhivatal' bizonyitványát bánatpénz' letételéről, melly készpénzben vagy status papirosokban, azoknak folyamati becse szerint 10% tegye az ajánlott árnak; az ajánló lakhelyét is föl kell jegyezni.

E' nyilatkozások f. é aug. 21kén délelőtt biztosság által bontatnak-föl, 's a' legtöbbet igérővel, a' nm. k. ud. Kamara' jóváhagyásának fentartása mellett, azonnal megköttetik a' szerződés, a' többieknek pedig visszaadatik a' bánatpénz.

A' kitűzött határidő után érkező, vagy a' fenebbi szabályokkal nem egyező ajánlatokra nem lészen tekintet.

A' gyapju az ó budai tiszttartói lak' udvarán van, hol azt aug. 15től az árverés napjáig megtekinthetni.

Szerződés' aláirásakor tartozik a' legtöbbet igérő bánatpénzét a' vételár 20%ig szaporitani; e' 20% óvatpénz gyanánt tekintetik, 's az egész gyapju' átvételekor, minek f. é. sept. 15ig meg kelltörténni, az utolsó fizetési summába számitatik.

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy csak 2 pctnyi betétel van engedve, továbbá hogy a' gyapjuzsákok árát megtériteni tartoznak a' vevők, kik a' gyapjút, átvétel előtt, egy ó budai uradalmi tiszt' jelenlétében, megmérethetik. 3)

(3) Az esztergomi érsekség részérül közönségessé tétetik, hogy alúl nevezett fa-rak-helyeken öl fából, jelesen pedig:

	Cserfa	Tölgyfa	Bikfa	Tőkefa	Gömbölyüfa
	ö l e k.				
Kemenczén	—	—	$69^{2}/_{4}$	—	—
A' lelédi hidnál	97	13	$130^{3}/_{4}$	—	—
Nyerges-Újfalun	—	—	—	$4^{2}/_{4}$	167
Süttőn	—	—	—	$19^{2}/_{4}$	156
Öszvesen.	97	13	$200^{1}/_{4}$	24	323

ölek, az árának azonnali letétele mellett, és ugyan a' $657^{1}/_{4}$ a' kemenczei és lelédi hidnál lévő fára való nézve jövő hónap 7én a' lelédi hídnál; — a' nyerges-újfalusi, és süttőire pedig 9én Nyerges-Ujfalun tartandó árverés által eladatatni fognak. Ezen fat megvenni szándékozók tehát fölül kitett helyeken, és napokban, reggeli 10 órára, mind a' két helyre való nézve öszvesen 700 for. vcz. bánatpénzel ellátva, megjelenni hivatalosak. A' fa addig is a' nevezett rak-helyeken mindég megtekinthető. Költ Esztergomban, Julius 12én 1838. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Juli. 14én	Pécs	65	60	50	45	40	—	30	—	22	—	40	—	—	—
17én	Debreczen	65	60	45	40	32	28	23	22	24	23	43	42	57	—
19én	Mosony	105	64	54	50	54	48	42	34	32	27	55	46	—	—
19én	Unghvár	100	96	88	84	54	50	50	46	32	28	62	57	—	—
20án	Temesvár	64	49	35	—	29	—	28	—	25	—	35	—	—	—
20án	Arad	60	—	30	—	28	—	21	—	20	—	30	—	—	—
20án	N. Becskerek	60	55	35	30	—	—	20	—	20	—	35	30	30	—
21én	Szeged	55	40	35	30	—	—	28	26	32	—	40	—	40	—
21én	Pécs	65	60	50	45	42	40	30	—	24	—	42	—	—	—
21én	Komárom	81	73	68	53	—	—	42	40	29	28	45	43	—	—
21én	Körmöcz	—	—	—	—	70	64	64	60	44	38	—	—	—	—
23án	Unghvár	105	101	96	92	60	56	54	50	40	36	66	62	84	80
24én	Debreczen	70	60	55	45	33	30	26	24	25	23	45	42	60	55
26án	Mosony	105	62	54	48	58	54	44	32	31	27	55	46	—	—
28án	Szeged	55	50	40	35	—	—	32	30	32	—	40	—	40	—
28án	Komárom	81	75	73	60	44	39	42	40	30	—	—	48	—	—
Aug. 3án	Pest,	140	100	90	80	76	—	58	45	50	44	74	65	70	—

Pest. Szerda. August. 8kán

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 11dik szám.

Magyarország (kinevezések, elöléptetések; Gojzesti Madarassy Ferencz és Illésházy István gr. †.; Andrássy György gr. főispányi helyettes beiktatása Gömörben; Ung megyei tisztujítás; nyugdíjintézet; tárnokszéki ülések' megnyitása; adakozások a' vízkárvalottak' számára; pótlék Szepessy Ignácz püspök haláláról 'stb.) Nagybritannia (parlamenti ülések; az irlandi szegényi bill elfogadva; Soult marsal Liverpoolban; canadai hírek 'stb.) Franciaország (Orleans hgné' közelgő lebetegedése; Aguadóval a' spanyol költsön eránti alkudozások felbeszakadnak 'stb.) Oroszország. Svéczia. Törökország. Olaszország. Spanyolország.

Magyarország.

A' főmélt. magyar kir. udv. Cancellariánál Biermann Mihály' lemondása által megürült udvari agensi hivatal Csarada Györgynek, az országbirói hivatal' expeditorának, adatott. H-k.

A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara Ó-Zólyomban megürült kir. bányakamarai erdőügyelő-hivatalra Mihálik Ferencz verboskoi k. számvivő kerületi erdészt; — továbbá a' Bécsben üresség be jött harminczadi számvizsgáló-tisztségre Bácsmegyei Leopoldot, a' pozsonyi harminczad' eddigi számvizsgálóját; — végre a' pozsonyi harminczadnál ekkép megürült számvizsgáló-hivatalra Zaura József fiumei harminczadi számvizsgálót alkalmazta. H-k.

A' budai cs. kir. főpostahivatalnál üresség be jött járulnokságra Schelle András udv. postaszámvivői járulnok neveztetett-ki. H-k.

Pozsony aug. 1. Mult hó' 28kán délutáni 1 órakor halálozott meg elgyengyülésből méltóságos Gojzesti Madarassy Ferencz, ansariai vál. püspök és udv. tanácsos, jeles életének 75dik évében. H-k.

Illésházy István gr. aranygyapjas vitéz, valóságos belső tit. tanácsos, kir. főasztalnok, Liptó és Trencsin megyék' örökös főispánja, Badenben Bécs mellett, jul. 31kén este, hosszas betegeskedés után meghalálozott, életének 77dik évében.

T. Ung megyének Ungvárott f. évi jul. 26kán tartatott tisztujitó széke' alkalmával, melly ugyan a' nap déli 12 órára már, szerény illedelemmel 's szép csendel, egészen véghez is ment, e' kép választatott-meg a' tiszti kar: első alispán: Pálóczi Horváth Simon kir. tanácsos szavazattal, másod alispán Villei Pribék Antal fölkiáltással; főjegyző Fekésházi Tabódy Pál fölkiáltással; tiszteletbeli főjegyzőnek kineveztetett Figei Csathó János; első aljegyző Gyöngyösy Mihály, második Péchujfalusi Péchy Ferencz; levéltárnok Pólányi Antal; tiszti főügyész Héti Héthy Antal fölkiáltással; alügyész Teleki Balogh Vincze; hadi főadószedő Kölcsei Kende László szavazattal, házi Thuránszky István fölkiáltással; számvevő Bothfalusi ifj. Both Miklós; aladószedők: Mokcsai Haraszthy István, Tahivári Tahy Ferdinand, Riczko Pál; főszolgabirák: Beölsei Buday Vincze szavazattal, Pálóczi Horváth Gábor, Csicseri Orosz András, Thuránszky Kálmán; alszolgabirák: Villei Pribék Miklós, Korláthelmeczi Korláth György, Csicseri Orosz Elek, Bernáthfalvi Bernáth Simon; tiszteletbeli szolgabiráknak kineveztettek: Csicseri Csicsery Péter, Csuha István, ifj. Pálóczi Horváth Gábor, Köröskényi János; esküttek: Gálhomoky Lajos, Fajkürti Kürthy Albert, Lasztóczy László, Szabó Jó'sef, Mokcsai Haraszthy Jó'sef, Szmrecsányi Szmrecsányi Jó'sef, Lelovics Jó'sef, Klinovszky László. A' tisztujító székre következett közgyülésen mlgos. Kis-szántói Lányi Imre főispán úr Pest városának a' Duna' rendkívüli áradása által megrongáltatását 's lakosai' nagy részének végső inségre jutását, mint szemtanu, érzékeny beszéddel adván elő, tetleges segély-nyujtásra aláírási ivet bocsáta a' megye' RReihez, 's maga ő nagysága, szíve nemes érzetét tetleg is bizonyítandó, azonnal 50 p. ft. ajálott a' szenvedő emberiség fölsegéllésére, melly szép példát a' számosan összereglett RRk. vetélkedve követvén, csak hamar tetemes summa gyült-össze e' szent czélra. Kövesse méltó jutalom az emberiség' szenvedése iránt részvéttel viseltető lelkes hazafiakat! A' jul. 28kán folytatólag tartatott közgyülésben a' marhahús' fontjának ára 10 krról 9 krra szállítatott-le.

Gömör megye' RRei. fényes polgári ünnepet ültek jul. 31 és aug. 1ső napjain, t. i. szeretve tisztelt főispáni helytartójoknak, csík-szent-királyi és kraszna-horkai gr. Andrásy Györgynek beiktatását. A' megye' részéről, Máriássy András cs. k. kamarás' elnöksége alatt kinevezett számos küldöttség jul. 31dikén Rozsnyó püspöki városban összegyülvén, innen délután Hosszurétre ment, a' főispáni helyet es grófot üdvezlendő. Pelsőcztől a' Rosnyó felé nyuló hegyláncz' ormain ágyutelepek voltak lerakva a' végre, hogy a' küldöttségnek Rosnyóról megindulását, Hosszurétre érkezését, onnan eljövetelét, 's így folyvást minden környületet, és a' nagy vendégnek hol létét időről időre ágyudurrogásokkal adják tud-

tul a' Pelsőczön összesereglett várakozó sokaságnak. A' főispáni helyettes Pelsőczre délutáni 5 óra tájon érkezett-meg, hol a' tanácsteremben első alispán úr által lelkes beszéddel fogadtaték, 's erre hasonló beszéddel válaszolván, a' szomszéd megyék' üdvözléseit fogadá-el. Torna Bárczay József első alispán elnöksége 's szónoklata, Borsod Vay Miklós b. elnöksége 's Palóczy László szónoklata, Nográd Jankovich Antal első alispán elnöksége, Zólyom Beniczky Ágoston első alispán' elnöksége 's Radvánszky Antal főjegyző' szónoklata, Liptó Okolicsányi Márk első alispán elnöksége 's Madocsányi Pál főjegyző szónoklata, Szepes Andaházy J. szónoklata alatt nevezett nagy számu küldöttségekkel nyilvánították tiszteletöket a' főispáni helyettes gr. iránt. Szomolnok városa és a' felső magyarországi bányász egyesület részéről is küldötségek üdvezlék a' grófot, mi annál érdekesb vala, mivel ezek is magyar nyelven fejezék-ki érzeteiket, és mivel Andrássy György grófnak ezen egyesület körülti nagy érdemei a' kinevező végzetben is említetnek. Aug. 1jén, mint a' beiktatás napján, legelőször is a' megyeházi kápolnában veni sancte tartatott, melly után a' teremben összesereglett roppant gyülést első alispán úr megnyitván, a' főispáni helyettes úr' meghivására, Szathmári Király József Borsod megyei első alispán úr' elnöksége alatt fényes választványt nevezett; erre a' tisztelt gróf, szűnni alig akaró zajos éljen kiáltások közt a' terembe lépvén, miután igen velős és ékes beszédet mondott volna, az esküt letevé. A' vármegye RReinek élénk örömérzeteit azon, hogy a' királyi kegyelem a' megyének e' lelkes fiját állítá helyettesül főkormányukra, Nagy Károly főjegyző igen jeles beszédben tolmácslá. Ezután a' beiktatott főispáni helytartó úr számos táblabirákat nevezett, köztük a' szinte jelenvolt Szász-Coburg-Gotha hg. kapitányt is. Korán reggel felhők boríták az eget, 's az essőszakadás gátolni látszék az ünnepély' fényét 's örömét; de ülés alatt, mindjárt az esküvés után (mint Victoria angol királyné' koronázásakor) egyszerre kiderült az ég, 's a' beiktatott főispáni helyettesnek és megyének kedvező jóslatként, teljes fényben ragyogott-le a' nap a' köz ohajtás valósultán örömbe merült megyére 's lakosainak vidor seregére. A' beiktatási szertartást gazdag ebéd követte a' megyeház udvarán ütött roppant sátor alatt, közel 1200 személyre terített asztalnál, melly fölött főispáni helytartó úr legelőször is dicsőségesen országló föls. fejedelmünkért, országunk' mélyen tisztelt fens. nádoraért és az egész uralkodó ház' tagjaiért, a' jelenlévőktől hódolattal 's hő lelkesedéssel fogadott áldomásokat üríte. E' délutáni négy óráig tartott ebéd' folytában a' főispányi helytartó úr' és több lelkes honfiak' egészségére is köszöntettek poharak Az egyházi rendből méltoságos Scitovszki János rosnyói püspök, Behmer László b. prépost 's septemvir és számos egyházi személy díszesité jelenlétével a' nagy ünnepélyt, valamint Jozeffi Pál evang. superint. is. Az egészet pompás tánczvigalom rekeszté-be, hol Gömörnek és a' szomszéd megyéknek deli hölgyei diszes öltözetekben hullámzának, de a' szépnem' e' szép koszorujának főékességét főispáni helytartó úr' magas miveltségü, lelkes és erényes neje, Königsegg Francisca grófnő, tevé, kit az ünnepély Victoriájának méltán nevezhetni. Jelenvolt egy angol utazó is, ki nemzeti szokásunkat az angolokéval, minden nemzeteké közt, legrokonabbnak állitá, 's eléggé dícsérni nem győzte. Méltóság és illedelem kitünő bélyege volt az ünnepélynek, melly Gömörben feledhetlen maradand.

Szabad királyi Pest városának tisztujítása aug. 6kán Mednyánszky Aloiz b. ő exceája mint kir. biztos' elnöksége alatt folytattatván, a' még betöltetlen volt harmadik tanácsosi hivatalra Szekrényesi Endre hites ügyvéd választatott-meg szózatok' többségével.

Pótlékul Szepessy Ignácz b. pécsi püspök haláláról még ezeket közöljük: Az elhunyt köztiszletü főpap 58 éves vala 's rég óta szenvede tüdőbajban, melly mindenkit remegtete életeért: de hirtelen halála mégis rendkivűl meglepő volt 's köz fájdalmat gerjesztő. Az üdvezült ifjusága első évei óta szakadatlanul buzditó példája volt a' jámborságnak, bölcseségnek 's fáradatlan munkásságnak. Ékesszólása országgyüléseken 's egyházi szószéken egyenlő jelességü mindenkor, bőkezüsége pedig a' lehetőség legfőbb fokán mutatkozék. Minden emberhez példás lebocsátkozó nyájassággal viselteték, 's mint főpap legszigorubb vala maga, 's legengedékenyebb alattosi iránt. 'S e' nagy férfinak, kiben kültisztelést parancsoló tekintet mellet, ennyi erény lakozék, köszönheti a' tudományos világ az erdélyi katholikusok egyházi és statistikai helyzetéről értekező jeles munkát 's az uj magyar sz. irás javitott 's jeles jegyzetekkel ellátott kiadását 8 darabban, nem is emlitvén számos egyéb hittudományi 's énekes-könyvet szinte magyar nyelven A' haza pedig örök hálával tartozik neki az 1836ki országgyülés czikke szerint, melly a' pécsi lyceum alapitása iránti érdemeit megörökité; ezenkül a' ly-

ceumi szükséges iskola-épületet egészen saját erszényébül állittatá föl 's utóbb a' hajdani sz. Pál szerzetesei roppant épületét is megvásárlá ugyane' czélra, 's a' hitszaki tanulmányokat tetemesül bővité. A' püspöki könyvtárt, melly mindenféle jeles, sőt a' legujabb munkákkal is diszlik, közhasználásra megnyitá. A' falusi oskolamestereknek 's kántoroknak saját tanuló-intézetet alapita bőkezüsége, 's ezenkül még hangászat iskolát, érintetlenül hagyván az általa fölépitett sok uj iskolát, szentegyházat 's paplakot. Joggal mondhatni, hogy benne a' haza egyik legnagyobb fiát 's jóltevőjét, a' vallás legragyogóbb 's valódi buzgalompéldányát, 's a' trón egyik erős oszlopát szereté, tisztelé, kegyelé 's veszité. Szerény 's nemes lelkületének legszebb példáját adá a' dicső elhunyt végintézetében. Hogy a' többit elhallgassuk, igy intézkedik egyebek közt végrendeletében: „Lágy fából készittessék részére koporsó 's feketére föstessék. A' harangok csupán kimulta után először, 's temetésekor másodszor huzassanak meg. Viaszgyertya ne osztogattassék; fáklyák ne lobogjanak hamvai mellett. Tor ne tartassék. Halotti beszéd se mondassék. Könyvei a' püspöki könyvtárba tétessenek 's a' t." Egyéb hagyományi közt az egri seminárіumnak 2000 fr., az egri lyceumnak 1000 frtot hagyott ezüst pénzben. Rokoninak ezüst asztali készületeit, két aranyláncczczal díszlő keresztet, 's két gyűrüt. Vagyonaiból fönmaradandó minden egyéb pénzét az általa alapított pécsi lyceum alaptőkéjéhez rendelé csatoltatni. Különös jobbágyi hű ragaszkodással fejezi be rendeletét: „In aedibus lycei, seu lyceo junctae bibliothecae, nunquam mei memoria celebretur, imo nec nominis mei amplius mentio fiat; imagini meae, in praetorio lib. regiae Civitatis Quinqueecclesiensis pendenti comburendae, alia, Francisci augusti Imperatoris l. et Regis, velut Lycei statoris substituatur." Igy irja alá: Quinqueecclesiis 23tia septembris 1836. B. Ignatius Szepessy, indignus Episcopus Quinqueecclesiensis m. p.

Víz által megkárosult lakosink' számára a' fmélt. m. k. ud. Kanczellariához gyűlő adakozásoknak 22dik jegyzéke, p. p: A' morva-sléziai kormányszék 908 ft. $9^{4}/_{10}$ kr. Schütz Károly főtisztviselő, Hohenzollern-Sigmaringen hgségben Magyarország' szerencsétlen lakosinak gyámolitására alakult egyesület' elnöke 566 ft. 40 kr. Vámosy D. hamburgi kereskedő gyüteménye 90 ft. 51 kr. Fleischer Vincze bécsi bérkocsis 3 f. Frank Jó'sef bécsi bérkocsis 1 ft. Bakowsky gr. 1000 f. a' laibachi kormányszék 3028 ft. 30 kr. az Enns feletti kormányszék 303 ft. 11 kr. a' velenczei kormányszék 885 ft. $14^{3}/_{4}$ kr.

Koronai Ó-Buda mváros közönsége háladatos köszönettel veszi azon segedelmet, mellyet f. t. apát 's ó-budai plebános pécsujfalusi Péchy Ferencz ur, az árviz által tetemesen megkárosult lakosoknak esztendei fizetésükből ezer váltó forintot elengedvén, nekik ajándékozni kegyes volt; ezen lelkesitő jótéteményért lelki pásztorának felejthetetlen hűséggel tartozván, szives köszönetét nyilatkoztatni legfőbb kötelességének ismeri az ó-budai biró, tanács és egész közönség.

Az idei tárnokszék nm. b. Eötvös Ignácz főtárnok ur elnöksége alatt aug. 1jén kezdé 's folytatja üléseit, a' követek következők: budai Schreiber Ferencz főbiró; pesti: Szloboda Mih. tanácsnok: sopronyi Fabricius And. tan.; eperjesi: zebegnyői Dienes István főbiró; zágrábi: Andrievich Ignácz polgármester; szatmárnémeti: Esze Gábor főbiró; nszombati: Paulovics János tan.; temesvári: Felix Ignácz tan.; szabadkai: Kulunchich István tan.; aradi: Lukácsy János kapitány.

Budán jul. 8kán, Lovász András kir. helytartósági tanácsos és kanczellaria-igazgató elnöksége alatt tartá szokott félévi ülését a' magyar nyugdíj-intézet' választványa, 's tanácskozásinak eredményét és vagyona' állapotját, az intézet szabályaihoz képest, köz tudomásra adja. A' mult 1837 december végeig volt 1151 tagtól összetett tőkepénz ment . . . . 310,434 ft. 12 kr.
's ezt 9 új tag szaporitá . . 2,455 ft. — —

de ha ezen összes summából 312,889 ft. 12 kra.
12 tag' halála, 11 nyugalmazása, 16 kilépése és 6 kizárása által elmaradó . . . . 13,494 ft. 59 kr.

kivétetik, 1838 jun. végén a' kész tőkepénz tett . . . 299,394 ft. 13 kr.
és az intézet valódi tagjainak száma jelenleg 1,115.

A' tartalék-tőkepénz állapotja, melly a' mult évi december végén tett . 355,417 ft. $39^{1}/_{2}$ kr.
e' félév legfolytában 12 megholt, 11 nyugalmazott, és kilépett tagoktól eső . . . 7998 fr. 32 kr.
valamint az évi dijakból szabály szerint harmad részben elszakasztott és kamatra adott 5037 ft. 12 kr.
házassági dijként befizetett 393 ,, 4 kr.
és a' 200 ft. bécsi banko-kötelezvény kihuzása által . . 300 ,, — ,,

annyira szaporodott, hogy az alaptőke f. év jun. végén volt 369,216 f. $27^{1}/_{2}$ kr.

*

E' két tőkepénz következőkép kamatozik:

720 ft.	— kr.	2vel száztól		15 f.	— kr.
120,763 „	31½ „	2½	„	3019 f.	— kr.
547,127 „	9 „	6	„	32827 f.	37 kr.
668,640 ft.	40½ kr.	öszvesen		35,861 f.	37 kr.

Évi járandóság 1102 első osztályu tagtól 24 ftal 26448 ft.
13 másod osztályu tagtól 12 fttal . 156 ft.

öszvesen 26604 ft.
de levonván a' tartalék-tőkéhez teendő 's kamatra adandó harmadrészt 8868 ft.

marad . . . . . 17,736 f.

és így az egész évi bevétel teszen 53,597 f. 37 kr.
mellynek fele az első félévre esik . . . . . 26,798 f. 48½kr.

E' félévi jövedelmekhez számitandók még: a) a' mult évi december' végén találtatott maradék . . . . . 915 f. 7 kr.
b) a' szabály-könyvekért bejött 902 f. — kr.
c) befizetett régi kamatok 78 f. 23 kr.
d) rendkívüli jövedelem 8 f. 20 kr.
e) a' nyugdíjak' teljes levonásával, mellyek azonban nem mind jan. vagy jul. 1sőjétől, hanem különböző határidőktől számittattak, 1837 jul.1től 1838 jun. végig az intézeti tőke' javára eső . . . . . 645 f. 33⅓ kr.
f) a' nyugdijak kifizetése után a' tagoknál 1837 dec. végeig kinlevő és f. é. jan. 1től a' költségek' fedezésére fordítandó kamatok és járandóságok 3771 ft. 19 kr.

's így e' félévi bevétel teszen 33,119 ft. 30⅚ kr.

Ellenben szabott nyugdijakra évenként szükséges

3 tagnak	4 özvegynek	400 ftal.		2800 ft.
1 özvegynek		350 —		350 —
2 tagnak	2 özvegynek	300 —		1200 —
1 tagnak	7 „	250 —		2000 —
22 „	47 „	200 —		13,800 —
2 „	— „	175 —		250 —
11 „	100 „	150 —		16,650 —
5 „	1 „	125 —		750 —
8 „	150 „	100 —		15,800 —
1 „	7 „	1 árvá. 75 —		675 —
— „	5 „	4 „ 50 —		450 —
— „	„	14 „ 37 —	30 kr.	525 —
— „	„	34 „ 25 —		850 —
öszvesen	55 tag.	324 özv.	53 árva	56,200 ft.

az igazgatási költségek . .	2000 —
's így az egész évi kiadás tesz	58200 —
mellyből az első fél esztendőre esik	29,100 ft.
ehez jő az 1837 decem. végeig nyugdijakra pótlólag az e. betü alatt számított mennyiségből fizetendő	1,454 f. 23⅓kr.
továbbá az 1837 julius 1je óta 1838 jun. végeig megszűnt és így a' passiv állásban már elő nem adott nyugdíjakból időközi illetőségekül kifizetett	323 f. 49⅓ kr.
végül a' mostani szabályok új kinyomatásának költségei .	413 ft. 5 kr.
Az első félévi kiadások' summája	31,291 f. 17⅔ kr.
a' bevételeké	33,119 f. 30⅚ kr.
és így 1838 jun. végével marad a' pénztárban felesleg .	1828 ft. 13⅙ kr.

Az intézet' tagjai egyszersmind ujra komolyan emlékeztetnek: hogy tőke-betételi illetőségöket, a' további kamatfizetés' kiméléséből is, 1839 jun. végeig mulhatlan 's annál bizonyosabban befizessék az intézeti pénztárba, mivel a' kik ezt az említett határidőig elmulasztják, elvesztvén mindazt, mit az intézeti alaptőkéhez fizettek, a' társaságból ki fognak záratni. Egyébiránt mivel az illetőségeket, az intézet' szabályai szerint, mindig előre kell befizetni, a' választvány figyelmezteti a' tagokat, hogy a' kik illetőségöket a' félév' lefolyta után teszik-le, 6 pct. kamatot is tartoznak fizetni, a' félév kezdetétől egész a' lefizetés' napjaig.

Nagybritannia.

Az alsóház' jul. 23kai ülésében Chandos marquis a' Durham lordtól kinevezett tisztviselők' neveit és dijjegyzékét előterjesztetni kérte. Sir Grey gyarmati alstatustitoknok a' dijakról tudósítást nem adhatott, de a' névjegyzék' előterjesztését nem ellenzé. Biztossággá változván a' ház az irlandi tizedbill végett, sir R. Peel többször említett módosítványát hozá javaslatba, miszerint a' papságnak a' tized' beszedése, vagy az országos pénztárból veendő kárpótlás közt szabad választás engedtessék. Hosszasb vita után, melly közben Howick l. ismételve kijelenté, hogy Irland viszszás és a' természeti jog' elveivel ellenkező helyzete soká nem tarthat, Peel' inditványa 122 szóval 101 ellen félrevettetett. Ez alkalommal az angol radical-párt megint szerencsét próbált, 's Hume úr Russell lord' záradékát kihagyatni javasla, melly azonban 171 szóval 43 ellen meghagyatott. Peel úr sem a' ministerek sem Hume úr mellett nem

szavazhatván, fentartá magának, hogy módosítványi javaslatát a' bill harmadik olvasásakor megújithassa. — Jul. 24kén sir Stratford Canning kérdést tőn: Bombayból több hadi hajó evezvén a' persa öbölbe, a' két egyetlen hely pedig, hol a' hajók kiköthettek, a' persa schah' sajátja lévén, e' mozgást ellenséges állásnak kell-e tulajdonítani? Sir Hobhouse kijelenté, miként a' hajók a' keletindiai főkormányzónak a' bombayi kormányzóhoz költ sürgönyei' következtében eveztek Bushoreba, de ennek czélja nem más, mint Persia' mostani állapotjában' Anglia kereskedési érdekeire ügyelni.

A' londoni tulzó radicalis munkások' egyesülete közelebb a' munkások közt egy „nép' szabad-levelet" oszta szét, mellyben különösen a' köz szavazási jogot kivánná megalapitatni. A' község-tanácshoz benyujtott folyamodó levélben, a' köz szavazási jog megállapításaért, máris 400,000 személy éjszaki Anglia' és Scotia' gyárkörnyékeiből (csupán Birminghamban 40,000en) irták magokat alá.

Az alsóház' jul. 25kén tartott ülésében a' felsőház által módosítva visszaküldött irlandi szegénységbill kerülvén elő, Russell lord kijelenté: miként ő e' módosítványokat ugyan nem hagyhatja mind helyben, de mivel sem a' bill elvét sem valamelly lényeges határzatát meg nem változtatták, elfogadhatóknak tartja. A' bill tehát, miután O' Connell veszélyes következései iránt óvást tett, a' ház által elfogadtatott. — Sir G. Villiers angol követ a' spanyol udvarnál julius 24dikén Londonba érkezett. — A' Times szerint Quebecből jun. 25kén így írnak: Grey ezredes' küldetése Washingtonba mind a' két kormányra nézve nyugtató eredményeket szült, 's az amerikai kormány nem állapodott meg a' puszta igéreteknél, hanem a' senatus egy billt is elfogadott, mi szerint a' rablók elnyomására az amerikai széleken 6000ből álló sereg fog fölállítatni. A' főparancsnokság Macomb generalnak adatott, ki egyszersmind oda útasítatott, hogy az „ezer szigteken" lévő rablófészek' kiirtására az angol hatóságokkal együtt munkálkodjék. Ontario taván egy angol és egy amerikai hadi gőzhajó fog őrt állani, 's hasonlag Erie' taván is.

Szász-Coburg-Gotha és Leiningen hgek jul. 21kén Buckingham-palotát elhagyván, Woolwichban hajóra száltak, Antverpbe útazandók. — Soult marsal' fogadtatása Manchesterben és Liverpoolban valóságos diadalmenethez hasonlított. Manchesterhez érkezvén, Wemysn ezredes kerületi parancsnok, a' városi hatóság, a' kereskedő kamara' küldöttsége és az egyesületi-club' tagjai által fogadtatott, 's egy számára különösen készen tartott kocsin a' vasutról ezrektől kisértetve a' városba vezettetett, hol őt utczákon és ablakokról ezer meg ezer „éljen" üdvözlötte. Megtekintvén a' város' nevezetességeit, estve 8 órakor az egyesületi club-házban megvendégeltetett. A' királyné és kir. családért ivott áldomások után az elnök Lajos Fülöpért, 's aztán a' marsalért emele poharat. A' marsal franczia nyelven köszönt, ör ülvén a' két ország közt naponkint erősbülő barátságos viszonynak, 's remélvén, hogy Anglia és Franczia ország ezentúl nem vérmezőn, hanem a' béke' műveiben fognak egymással versenyezni. Egyszersmind visszatérte után egész befolyását a' franczia-angol kereskedői közlekedés' gátjainak elhárítására fordítani igéré. Ezután az angol népért és Manchester' virágzásaért emelé poharát. A' marsal' fija mind itt, mind Liverpoolban kellemes benyomást tett, leginkább az által, hogy angolul szólt. Más nap a' marsal Liverpoolban fogadtatott; a' népség' öröme leirhatatlan vala. Az egész város ünnepet látszék ülni tiszteletére. A' marsal a' hatóság' kiséretében fölékesített gőzhajón a' Mersey' torkolatjába sétált, hogy az egész város' fekvését áttekinthesse; 's az egész ünnep fényes lakomával 's estve tánczvigalommal végződött, mellyet a' lordmayor' nője adott. Különös örömzajra ragadá a' népet az a' jelenés, midőn Soult marsal a' város nevezetességeit megtekintvén, Nelson' képszobra előtt kalapját tisztelettel levette. A' marsal visszatérte közben Birminghamban jul. 24kén szinte meg fog vendégeltetni; 's visszatérvén Londonba, Wellington hgnek jul. 28kán adandó bucsuebéde után visszatérni Párisba. — A' torylapok most a' Bathrend' kiosztásán boszonkodnak. A' Times kérdi: „gúny' tárgyává akarják-e a' ministerek a' rangot és becsületet tenni? A' felsőházba ismeretlen embereket löknek, egy csoport homályos baronetet alkotnak, 's — mi még legroszabb — a' Bathrendet, mellyel a' legnagyobb katonai és polgári érdemeket kellene megjutalmazni, egy Gosford lordra, ki Canadát békében találta 's lázadásban hagyá el, egy Russell William György lordra, kinek egész érdeme az, hogy Russell J. lord' testvére, és egy Howard de Walden lordra vesztegetik, ki Lissabonban öt év alatt sem vala képes az angol kereskedést annyira gátló tarifa' javitását kieszközölni." — A' Courier ellenben azt állítja, hogy e' rendosztások, jelesül sir Sidney Smith' megtiszteltetése, valamennyi katonai körben lelkes örömet fognak gerjeszteni. — A' canadai lapok jun. 26káig terjedő híreket közölnek. Durham l. közönséges vizsgáló biztosságot nevezett ki Buller úr' elnöksége alatt, a' koronai telkek' értékének

kinyomozására, egyszersmind a' gyarmati bevándorlásoknak miként előmozdíthatása iránti véleményadásra. — A' széleken megjelenő lapok valósítják, hogy a' felső canadai lázadók Short-Hill mellett jun. 25kén végkép szétűzettek. Mintegy 20 pártfő fogva vitetett Chippewába. 14 politikai fogoly fejenkinti 1000 f. st. mellett két évre szabadon bocsáttatott. Egy L' Hussier nevü fogoly elszökött. A' Quebec szerint St. Pierre Miguelonban a' cholera ütött-ki, 's naponkint mintegy 80 embert ragad-el. — A' londoni torylapok folyvást szenvedélyesen fakadnak ki Durham l. ellen. Igy a' M. Herald hosszasan előszámlálgatja a' gróf' bűneit, 's többek közt azzal vádolja, hogy gőgje okozta sir J. Colborne' lemondását, hogy a' canadai lázadókkal nyilván egyet ért, hogy a' Point-au-Pelé mellett elfogott lázadókat hadi foglyoknak nyilatkoztatta, a' helyett hogy ugy bánt volna velök, mint gyilkosokkal, 's ezt a' hírlap Van Buren iránti gyalázatos csuszásnak nevezi. „Ha, úgymond a' hírlap, a' gyáva, szemtelen, hiú gróf még egy évig hivatalában marad, úgy Canada Angliára nézve elveszett, és Anglia az egyesült statusokkal életre halálra hadba keveredik. Ez pedig jeladás leszen Oroszországgali háborura, 's egy Durham lord' vészteljes ügyetlensége Angliát igy egyetlen egy éjjel léte fölötti harczba vonhatja."

Francziaország.

Kleber general' képszobra Parisból jul. 22kén a' Rajna-Rhone-csatornán Straszburgra vitetett. — A' Temps a' fenyitő rendőrség által ellene mondott itéletet feljebb vitte. — Armand Carrel' baráti jul. 25kén az elhunyt' sirjához gyülekeztek. Mintegy 300 személy jelent meg. A' sírra koszorúkat hintettek, 's Scheffer és Bastide urak rövid beszédeket tartottak. — Napoleon már népmondáknak is tárgyává lőn, mint következő eset bizonyitja. Egy kóborló, ki Páris' utczájin csudás dolgok' regélésével szokott az emberektől pénzt csalni, a' fenyítő rendőrség előtt azzal vádoltatott, hogy a' tömeg előtt azt állítá, miként a' császár Párisban St. Germain elővárosban tartozkodik, 's rövid időn elő fog lépni. A' vádlott, ámbár megvallotta, hogy a' pénzt elvette, fölmentetett, miután a' tanúk kijelenték „hogy azt nekie önkényt adák,'s hogy meg vannak győződve, miként Napoleon él, 's egykor megint eljön, mert olly nagy ember nem hal meg!" Még egy rövid emberkor, 's a' marengoi hős talán Syria' valamellyik hegyén, vagy a' csendes tenger' valamellyik szigetén fog tartozkodni.

A' Quotidienne által közlött hir, miszerint a' spanyol kormánytól küldött választvány és Aguadó közt Francziaországban minden egyezkedés megszünt, csakugyan igaz, miután Aguado a' spanyol pénzügyeket ön választotta ügyvivőjivel intéztetni akarná. A' Rothschild ház mitsem akar tudni az illy egyezkedésekről. Mondják, hogy a' biztosok Londonba szándékoznak, Ricardo házzal még egy próbát tenni. — A' franczia udvarnál azon kérdés forog fenn, valljon ha Orleans hgné fiat szül, ősi szokás szerint Chartres vagy Valois hgnek neveztessék-e. A' Constitutionnel ajánlja, hogy ezen nevek helyett egy uj név: Páris hg. vagy gróf czim adassék neki. Szintezen hírlap igazolja azon hírt, miszerint Soult marsal viszszajövetelével hadi ministerré, Bernard tábornagy 's mostani hadminister pedig londoni követté leendnek. Sebastiani gróf igy tán valahára a' marsalságra juthatna.—A' lyoni selyem-gyárokban jelenleg a' munka annyira megtódult, hogy elegendő munkás nincs. Ezt leginkább a' maj. 1-jén költ orosz ukasnak tulajdoníthatni, mellyben a' franczia selyem szövetek' bevitelének vámja egy harmad részszel megkevesíteték. De épen e' folytonos munkásság is óvja meg azon különféle nemű 's nagy számu munkás tömeget a' kicsapongásoktól, 's teszi alkalmatossá az öröm és békében való élésre. — A' Journal de Paris következő anecdotát beszél: Egy járadalom (processio) alkalmával három fiatal ember utban állt 's a' mennyezet' közelítésével fejét födve hagyá, és mosolygott. — A' lelkész inté őket süvegjök' levevésére. —„Lelkész úr, mondák ők, mi philosophusok vagyunk" „Nem, szóla a'jó lelkész nyugalmasan, önök uraim csalatkoznak, jól ismerem önöket, 's tudom hogy szabó legények." Ezen váratlan feleletre a' három úr szó nélkül eltávozék.

Paris, Versailles, St. Cloud, st. Germain és más Páris körül fekvő helyeken jelenleg 20,000 angol lakik. Egész Francziaországban lakó angolok' száma 47,000re tétetik, kiktől Francziaországnak évenként mintegy 100 millio fr. haszna van, ide nem számítva azokat, kik Francziaországon keresztül egyéb tartományba utaznak.

A' juliusi ünnepek' előrajza a' Moniteurben megjelent. Szemléről nem tétetik említés. — Egy hírlap szerint Roussin admiraltól érkezett sürgönyök' következtében Molé gróf, 's az ausztriai és török követek conferenczíát tartottak. — Cuvier Fridrik, tudományok' főügyelője, állattan' tanítója, intézeti és a' parisi protest. consistorium' tagja, becsületrend' tisztje és testvére a' néhai híres természetbuvárnak hirtelen támadt betegség után, Straszburgban, jul. 24kén meghalálozott. Halálát ugyanazon nyavalya okozta, melly ne-

ány év előtt testvérétől fosztá-meg a' tudós vi-
ágot.

Oroszország.

A' pétervári hírlap következő tartalmu hiva-
alos tudosítást közöl: „Revalból april. 19kén költ
:zikkelyben, melly tartománybeli hírlapból, eb-
)e is fölvéteték, a' többek közt az is áll, hogy a'
'evali cath. lelkész, egy hasonló vallásu kalmár-
ıak azért, hogy lutherana személyt vőn nőül, a'
emplomba menetelt megtiltá. Ezen tett fennálló
örvényeinkkel ellenkező levén, szoros megvizs-
gálás nélkül nem maradhata, mit az orosz kor-
nány megtétetvén, kisült, hogy az egész hir alap-
alan. Az említett kereskedő husvét' harmadik
napján Revalban egy ottani könyvnyomtató luth.
v. leányával megesketett, a' kath. lelkészek ré-
széről minden ellenvetés nélkül, 's azóta a' keres-
kedő szokása szerint eljár templomba, 's az ur'
vacsorájával is élt. Azonkivül Revalban két kath.
elkész van, nem pedig egy, mint a' közlő irá. A'
kormány rendeléseket tőn e' hamis hir' koholó-
ıak fölkeresésére, hogy őt tetteért kérdőre von-
a. — Astrachanban jul.' 1jén egy nyilvános me-
gyei könyvtár nyittatott meg. — A' Siberiában
tartózkodó számüzettek' száma mintegy 100,000-
re terjed; a' jenisejki megyébe csak 1823-tól
1832ig 25,597 számüzött vitetett. — Jul. 15kén
a' rendkivüli melegség által a' Zarskoje-Zeloba
vezető vasut' vonalai megnyujtódtak, minek kö-
vetkeztében két vonal helyéből kimozdult; de
a' gőzkocsi' hirtelen megállítatása minden bajt
elhárított.

Svéczia.

Egy stockholmi levelező Crusenstolpe urról,
kinek elitéltetését lapjainkban már emlitettük, ber-
lini lapokban következő adatokat közöl: Crusen-
stolpe úr, azelőtt a' „Haza“ czimű ministeri la-
pot szerkeszté mi által hivatalra akart szert tenni,
de ezzel felsülvén, adósságai miatt börtönbe zára-
tott, 's ujsága előfizetők' hiányában megbukott.
A' börtönből kiszabadulván, miután a' ministe-
ri fél nem segített rajta, az oppositiohoz állt, 's
röpkeiratokat bocsátott közre, mellyekben min-
dig merészebb 's vakmerőbbé válván, végre egy
röpkeirata miatt, mellyben Nermann igazság-
cancellárt 's az egész ministeriumot színleges tör-
vényte'en kinevezésekkel, személyes vádakkal ter-
heli, az igazság-cancellár által törvényszék elébe
idézteték. A' legbecsületesb lelkü emberekből, kik
közt a' hires Berzelius is volt, álló esküttszék
őt bünösnek nyilatkoztatá 's a' főitélőszék, melly
alá, mint nemes ember tartozott, három évi bör-
tönre itélé. A' nép erre felzudult 's a' városház
elé nagy tömeg gyült-össze Crusenstolpe úr' sza-
badon bocsátását kivánó, mi mellett gyilkolással
's gyujtogatással is fenyegetődzék. A' koronaörö-
kös és Sprengsporten főhelytartó a' tömeg' békés
eloszlását végre kieszközlék, 's még azok is el-
szélesztetének, kik hogy az oppositio elleni ne-
heztelésöket nyilvánítsák, az esküttek' házaihoz
gyülekezének 's azokat megéljenezék. A' külső
nyugalom ugyan ezáltal helyreállítatott, de kü-
lönösen a' pór fenten hirdeté, hogy Crusenstolpe
Vaxholmba vitelét nem fogja szenvedni. A' király
ő felsége ellenben a' törvényes idő eltölte után
az itélet végrehajtását elhatározá, 's miután Cru-
senstolpe ő felségéhez is folyamodék jul. 19dik
napja rendeltetett elvitelére, az oppositiói lapok-
nak minden ellenvetése mellett. Csak egy kis se-
regosztály rendeltetett a' fogolynak a' révig kisé-
résére; az oppositioi lapok mindenfelé hirdeték,
hogy 12 órakor leend a' szabadságért szenvedő-
nek megmentetése. A' nép összegyült 's „tűz van“
tűz van kiáltásra a' felingerült nép a' városházat
ostromolni kezdé, nehány roszakaró' vezérlése
alatt. A' katonaság kövekkel dobáltatott 's végre
hosszas kérések, intések, fenyegetődzések 's ijesz-
tő eszközök' nem használtára, a' katonaság tüzet
adott, minek következtében két ember halva ro-
gyott-le 's nyolcz megsebesítetett, de egyszers-
mind a' nyugalom is bekövetkezett. A' beálló est
akadályoztatá a' fogoly' elvitelét 's igy 20dikán
Crusenstolpe' elhajózása ellenzés nélkül megtör-
tént. A' zavargást kemény nyomozás követé 's
már is számos csend-zavarók fogatak-el. A'
hatóságok' lelkes utasítási megtörték az oppositio'
hatalmát, de még soká fog panaszkodni a' fővá-
ros e' siralmas eset fölött. Fájdalmas érzettel te-
kinthetni a' király' betegágyára, ki fájdalmai közt
bármi szivesen kegyelmezett volna meg, az igaz-
ság' szent szava szerint osztogatá a' parancsokat.

Törökország.

Kelet' ügyei napról napra bonyolodtabbak,
ugy hogy az egymást váltó ellenkező hirek közt
nem tudhatni, mi leghihetőbb. Igy Konstantiná-
polyból jul. 11kén irják, hogy a' köznyugalom 's
béke ujra hirtelen megzavartatott. Az alexandriai
utósó tudósítások szerint kétséget sem szenved
Mehmed Ali' függetlenségi nyilatkozása, minek
következtében a' porta a' szükséges lépéseket
megteszi Mint hírlik Mehmed Ali által a' jun.
16kán tartatott nagy tanácsban elhatároztatott,
hogy ő magát egyedül-uralkodónak nyilatkoztas-
sa, 's habár a' külső consulok' ellenmondásán
megszeppent is, végrehajtására még is minden pil-
lanatban készen van. Némellyek azt hiszik, hogy
ő a' nagyobb hatalmasságok' akaratjának ellensze-

gűlni soha se merészlend, 's azon minden veszedelmen áttörni kész akarata csak arra szolgál,hogy ez által a' cabinetek' valódi goodolkozását kifürkészhesse, lépéseit a' szerint intézendő. A' porta ellenben tökéletesen meg van győződve a' felől, hogy Mehmed Ali minden fenyegetések' ellenére függetlennek fogja magát nyilatkoztatni; 's ezért már is parancsait kiosztogatá, hogy a' sereg Ázsiában megerősítessék, a' még révben fekvő hajók fölkészítessenek 's minden kész legyen, mi csak háborúhoz megkivántatik. Mindent el fog követni 's azon nap, melly Mehmed Ali' függetlenségének hírét hozandja, fegyvert ragadva Syriába nyomuland. A' tengeren levő hajósereg ellenséges lépést teend az egyiptusi hajóhad ellen. Itt a' hadsereg nagy mozgásban van, 's a' sultan vagy maga menend a' hadsereghez, vagy korlátlan hatalmu vezért nevezend, 's ezt inkább hihetni, mint az elsőt. Már névjegyzéke is elkészült a' főparancsnokságra legalkalmatosb basáknak. Egyébiránt Mehemed Ali sokkal jobban megfontolja cselekvését, mint sem újra háborút támasztana. — A' nagyúr, Nuri Efendi elnöksége alatt biztosságot nevezett a' földmivelés', kereskedés' és kézművek' előmozdítására, mert a' nagyúri rendelet' szavai szerént, ezektől függ az ország' jóléte 's lakosinak boldogsága.

Olaszország.

Roma, jul. 21kén. A' spanyol hírek itt D. Carlos' párthíveire kellemetlen benyomást tettek, a' követelő' táborából érkezett ujabb hirek azonban az aggodalmat megszüntették, 's most inkább, mint valaha rajta vannak, hogy jogai támogattassanak. Ügyvivőji több nagy tekintetü családdal együtt arra törekszenek, hogy őt az olasz udvarok által elismertessék; mert ez, jelesül a' sz. atya részéről elismertetése többet használna ügyének, mint sok más segedelem. Ez azonban most alkalmasint nem megy, minthogy az itteni kormány kezdet óta óvakodott minden beavatkozástól, 's csak az egyház' érdekeit igyekezett fentartani. Mennyiben sikerült ez, mások' itéletére bízzuk. — Miksa bajor hg. utazását Egyiptomban elvégezvén Maltába érkezett. A' hg. a' marsamuchettoi kapunál valamint a' kormányzó palotájánál is tiszteleti őröktől fogadtatván, az őrség fölött szemlét tartott, 's azután Nápolyba evezett.

Spanyolország.

Madrid, jul. 17kén. A' cortesgyülés ma délután 1½ órakor a' regensné által személyesen berekesztetett. Beszédében ő fölsége magasztalva említé a' cortestagok' józanságát, mellyet a' fölvett 's részint végre hajtandó tárgyak körül kifejtettek. Köszönetét fejezé-ki a' nyujtott segélyekért, a' kormány iránt mutatott bizodalomért, és a' közigazgatás' különnemü ágait könnyebbítő meghatalmazásokért. Emlité, miként a' hadsereg' folytonos győzödelmei, a' hajóhad' hathatós szolgálati, a' nemzeti őrsereg' munkás fáradozásai, a' nemzet' csüggedetlen küzdése annyi áldozat és nélkülözés mellett is nem sokára földerítendik a' béke' napját Spanyolországra. Fölszólítá a' cortes tagokat, hogy családaik' között is a' nagy czélt tartván szemök előtt, folyvást munkálkodjanak, hogy így béke és jólét lehessen a' spanyolok' hősi áldozatinak és tántoríthatlan hűségének megérdemlett jutalma. A' gyülés néma tisztelettel hallgatá végig e' beszédet, 's csak mikor a' királyné' elmentekor egy „éljen a' királyné!" szózat zendült-meg, fakadt a' sokaság harsány örömkiáltásra.

Ripalda carlosi tábornagy készületeket tesz a' megerősített Valcarlos falu' megtámadására. Venta de la Manuelánál Alaix alkirály, Pamplonától három órányira a' tafallai uton megveretett, 's 80 foglyot és a' Pamplonába rendelt szállítmányt elveszté. — A' Quotidienne szerint Parisban a' spanyol követségtől jul. 24kén küldött hirnök, azon szomoru tudósítást hozá Ofalia úrnak, hogy ott a' költsön iránti alkudozások füstbe mentek.

Estellánál jul. 19kén vagy 20kán mint hírlik igen heves ütközet történt. A' carlosiak' főerejök itt egyesítve volt; 28 zászlóallj, 's a' mi lovassággal 's hadi eszközökkel Navarrában 's a' baski tartományokban birtanak, mind ott volt. A' thrónkövetelő személyesen kormányozza a' sereget, kinek jelenlétét Maroto a' sereg' valódi főnöke, kivánta. Espartero mind gyalogságban, mind lovasságában 's pattantyússágában jóval erősb. Egyébként a' carlosiak a' jól megerősített Estellában bizhatnak 's Amescoa-völgy, megveretésök esetében biztos visszavonulást nyujt; mind e' mellett jelen körülményekben egy csatának elvesztése olly csapás lenne, melly után nem könnyen szedhetnék össze magokat.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Hirdetés.

Szögverő-intézet

bérbe ki adandó.

A' császári királyi szomolnoki főhivatal folyó 1838dik esztendő Julius 2dikán az 1087dik szám alatt költ felsőbb határozása folytában, a' cs. k. társaságos Diósgyőri vas-hámorban lévő, 's ahoz tartozó szögverő műhely, melly is köből épülve, két rendbéli tűzhelylyel, mellyeknél 16 ember dolgozhat, és minden más szögverő műszerrel ellátva vagyon; három egymásután következő esztendőre, u. m. folyó 1838dik esztendő November első napjától kezdve 1841dik october hónap utólsó napjáig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe kiadandó.

A' bérleni kivánkozók 400 pengő forint biztosítási (Cautio) tehetség bemutatása mellett, és készpénzben 10 pengő forint bánatpénzel ellátva, ezen hirdetés alúlirt napjától számítandó nyolcz hetek múlva a' cs. k. tars. Diósgyőri vás-hámor tiszti irnokházába reggeli 9 órakor tartandó árverésre ezennel meghivattatnak, a' hollott is a' szerződésbéli feltételek addig is láthatók. Költ Diósgyőrön Julius 30dik napján 1838. (3)

a' csász. k. társ. vasham hiv. által.

(1) Jószág haszonbérbe adandó.

T. n. Veszprém vármegyében, veszprémhez és Székesfejérvárhoz öt óra járásnyira Simontornya és Dég szomszédságában Szilasbolhàson és a' hozzá tartozó puszta bogárdi pusztán, hat egymásután következő évre folyó év sz. Mihály napjától kezdve haszonbérbe kiadandók: 500 hold sántóföld három osztályra, 20 hold kaszálló rét Szilasbolhàson, lakó ház 5 szobával, 1 konyhával, 3 kamarával, 1 jó pinczével, 3 nagy istállóval, birka akollal, 8 hold belső fundussal, kertel, 4 cseléd házzal. Szilasbolhàshoz félóra járásnyira fekvő Puszta-Bogárdon ugyan lakóházzal, mellyben van 2 szoba, konyha, kamara, birka aklok, cséplő és szénás pajták, egy nagy kert. Bővebb tudósitást vehetni Sz. Bolhàson T. Kenessey Gábor urnál, — Pesten pedig a' reformátusok' szénapiaczon fekvő Parochialis házánál. — (1)

(1) Hirdetmény.

A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara' rendeletéből ezennel közhirré tétetik: hogy f. e. Augustus hónap 14én tettes nemes Bács vármegyében kebelezett sz. Tamási szabad királyi külső $78^{77}/_{2200}$, és belső $^{1100}/_{2200}$ láncz nemes telkek, f. e. november elsőjétől kezdve, hat egymásután következő esztendőre az ó-becsei kir. kincstári uradalmi tisztartóság hivatal' irószobájában a' szokott reggeli órákban tartandó árverés által bérbe fognak adatni.

A' bérleni kivánók tehát a' fenn nevezett napon, és helyen a' szükséges bánatpénzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak (3)

(3) Hirdetmény.

A' nm. m kir. udv. Kincstár' rendeléséből a' kir. koronai 's kamarai uradalmakban ez idén termett és Ó Budára szálitott juh-és bárány-gyapju árúba bocsátatik, névszerint:

a.) Az ó budai koronai uradalomból mintegy 40 mázsa juh-és 5 mázsa bárány-gyapju

b.) A' diós-győri koronai uradalomból mintegy 46 m. juh-és 4 m bárány-gyapju.

c.) A' sz. andrási kamarai uradalomból, a' bánátban, 33 m. juhgyapju.

d.) Az aradi kamarai uradalomból 46 m. juhgyapju

e.) A' kulai kamarai uradalomból, Bács megyében, 21 m. juh-4 m báránygyapju.

Venni szándékozók, saját kezökkel aláirt 's lepecsételt nyilatkozásokban számokkal kifejezett ajánlataikat, akár egyenként mindenik uradalom' gyapjujára, akár összvesen az egész mennyiségre, legfelebb f. é. aug. 21kén délelőttig, a' nm. m. k. Kincstár' elnökéhez Budára küldjék be. E' nyilatkozásokhoz kell mellékelni a' budai kamarai főfizető- vagy a' pesti kir. sóhivatal' bizonyitványát bánatpénz' letételéről, melly készpénzben vagy status papirosokban, azoknak folyamati becse szerint 10% tegye az ajánlott árnak; az ajánló lakhelyét is föl kell jegyezni.

E' nyilatkozások f. é aug. 21kén délelőtt biztosság által bontatnak-föl, 's a' legtöbbet igérővel, a' nm. k. ud. Kamara' jóváhagyásának fentartása mellett, azonnal megköttetik a' szerződés, a' többieknek pedig visszaadatik a' bánatpénz.

A' kitűzött határidő után érkező, vagy a' fenebbi szabályokkal nem egyező ajánlatokra nem lészen tekintet.

A' gyapju az ó budai tiszttartói lak' udvarán van, hol azt aug. 15től az árverés napjáig megtekinthetni.

Szerződés' aláirásakor tartozik a' legtöbbet igérő bánatpénzét a' vételár 20%ig szaporitani; e' 20% óvatpénz gyanánt tekintetik, 's az egész gyapju' átvételekor, minek f. é. sept. 15ig meg kelltörténni, az utolsó fizetési summába számitatik.

Egyébiránt megjegyeztetik, hogy csak 2 pctnyi betétel van engedve, továbbá hogy a' gyapjuzsákok árát megtériteni tartoznak a' vevők, kik a' gyapjút, átvétel előtt, egy ó budai uradalmi tiszt' jelenlétében, megmérethetik. 3)

(2) Juh eladás. Főmgu gyaraki herczeg Grassalkovich Antal uradalmi kormánya részéről ezennel közhirré tétetik: hogy e' f. eszt Augustus 22. Issaszegen Gedellőtűl oldalt egy órányi járásra alább kitett nemesitett juhok szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizetéte mellett elfognak adatni, és pedig: 1000 darab tenyé zrésre alkalmatos öreg anya juhok különféle esztendüek.

500 darab egy és két esztend. anyák és ürük.

700 dtto bárányok, és utoljára

50 dtto fiatal nemesitett és hágatásra alkalmatos kosok.

A' venni szándékozók a' fent kijelelt napon és helyen illően meghivatnak. (3)

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságú m. k. Kincstár' részérül közhirré tétetik, hogy az esztergomi érsekség jószágaiban következendő mennyiségű idei gyapjú lészen eladó:

a) Érsekujváron	15,199¼	℔.
b) Guttán	7,608	„
c) Drégelyen	4,680	„
d) Nagy Sallón	4,200¾	„
e) Ponzsonyban	1,611	„
Összvesen	34,299	℔.

mellyhez még mintegy 30 mázsa báránygyapjú járuland.

A' gyapjú a' most érintett helyeken mindenki által megtekinthető.

Venni kivánók meghatározott ajánlatjokat saját kezek aláirások alatt bé-becsételt levelek által jövő Augusztus hónap 21ik déli 12 óráig a' nagymélt. magyar kir. Kincstár elnökjéhez fogják küldeni, ezen ajánlatokhoz csatolandó lészen a' királyi kincstári fizető, vagy valamelly királyi só, vagy harminczad hivatalnak bizonyitmánya, hogy a' bánatpénz (melly az ajánlat mennyiségnek egy tizedrésze) akár készpénzben, akár status kötelezvényekben azoknak folyókeletek szerént letéve légyen, azon fölül a' levélben az ajánlónak lakása is kiteendő.

Az ajánlatok az illető biztosság által fognak felbontatni, és a' legtöbbet igérővel Augustus 22ikén a' nmél. királyi kincstári tanácsnak helyben hagyása feltartatván, szerződés fog köttetni, a' bánatpénz pedig a' kevesebbet igérőnek azonnal vissza fog adatni

A' kitett határ idő után béadandó, vagy az érintett határozatoknak megnem felelő ajánlatokra semmi esetre tekintet nem lészen.

A' legtöbbet igérő az egész ajánlott mennyiségnek ötödrészét (beszámitván a' bánatpénzt azonnal tartozik lefizetni, és ezen summa a' gyapju általvételekor, mellynek jövő Szentmihály hava 15ikén kell megtörténni, az utolsó fizetésben fog beszámitatni.

Az általvételnél, melly a' kitett helyeken fog történni, a' vevő javára minden 100 ℔. után, két ℔. fog lerovatni, a' zsákoknak árát pedig a' vevő azon az áron fogja megtériteni, mellyen azok vásároltatnak.

Végre a' megmázsáltatás az általvételkor az illető érsekségi tisztség jelenlétében fog megesni. (3)

(3) Haszonbérlet. Nemes szabad királyi Szeged városától négy órányira fekvő, 's ugyan annak földes úri birtokában lévő, egyébként Pestől Temesvárnak vivő posta és országúton helyhezett Kis-Telek nevű faluja, 100 jobbágy telkekből álló úrbéri minden néműjavadalmakkal, bólt, húsvágás, és bor mérési jogokkal, a' f. évi Szent-Andráshó 1só napjától kezdve 6 egymásután következő évre, a' f. évi Szent-Mihályhó 1ő napján reggeli 9 órakor a' polgármesteri hivatatalban tartandó közárverésen, az akkoron fel-olvasandó, 's előre is a' szokott hivatalos órákban azon polgármesteri és számvevői hivatalokban megolvasható feltételek mellett bérbe adattatand —A' bérbe venni szándékozók azon határ időre ingatlan javaikról mutatandó hiteles bizonyitvánnyal és 396 pftot tevő bánatpénzel leendő megjelenésre felszólittatnak. — Költ Szegeden Szent Jakabhó 23kán 1838.

Miskolczy István mk.
Aljegyző által. (3)

Gabonaár: Pesten, aug. 7én vál.ógarasban: tisztabuza 142—105; kétszeres 95; rozs 76; árpa 56—40; zab 48—42; kukoricza 66—60; köles 63—60; köleskása 160—150.

Pest. Szombat. August. 11kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 12dik szám.

Magyarország és Erdély (a' föls. cs. pár Innsbruckba utazik; kinevezések; fens. nádorunk 's István főhg. B. Füreden; közlés a' segélyosztó választotság' munkálódásairól; adakozások a' vízkárvallottak számára; az ágost. hitvallásuak egyházi gyülése R. Szombathban; Losonczon concursus törvénytanító székre; kolozsvári casino, s répaczukor-gyár-társaság; Sala Samu † 'stb.) Nagybritannia (parlamenti ülések; udvarlás 's tánczvigalom a' királynénál; követek búcsuvétele; a' canadai zendülők számüzésre ítéltetnek; Franciaország felosztásának terve 'stb.) Franciaország (Würtemberg hgnének fija születik; összeesküvés; juliusi ünnepélyek; álomjárás ügye az akademia előtt 'stb.) Németország. Dánia. Spanyolország. (összeesküvések Madridban és a' carlosi táborban; Espartero le akar mondani a' fővezérségről 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Császár 's császárné Ő Felségök aug. 4kén reggeli hét órakor, legjobb egészségben hagyákel Schönbrunn cs. mulatóvárat, 's méltóztattak utnak indulni Salzburg felé Innsbruckba, hová aug. 9kén tartandják bemenetöket.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Simtsó Janos szentmihály-csatádi kir. kamar. kasznárt, több mint 40 évi hű szolgálata' tekintetéből, egész fizetése' 's tiszti járandósága' meghagytával, nyugalmazni, — továbbá kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy Hegengartner Ferencz bogsáni kamar. erdőügyelő mint ideigleni erdőispány Dognácskára tétessék által; Bakman N. helyettes erdőügyelő pedig ugyanott ideigleni erdőügyelővé; végre Ölberg Antal dognácskai helyettes erdész bogsáni kamar. erdőügyelővé alkalmaztassék.—A' nm. magyar kir. Helytartó-Tanácsnál Reesch Alajos, eddig a' kebelbeli iktató-hivatal' dijas gyakornoka; továbbá Vindisch Tivadar, Geörch Hugo és Hojtsy August, ugyanazon iktató-hivatalnál dijatlan gyakornokok, f. é. julius' 31kén dijas fogalmazó gyakornokokká neveztettek. Hk.

Balaton-Füred, jul. 28kán. Nem reménylt örömünnepet ültek tegnapi estvén Füred vendégei, midőn hódoló szivből tisztelt fens. Nádorunkat 's dicső erényei örökösét, István főherczeget elfogadni 's néhány óráig körükben tisztelni szerencséjük lőn. A' fens. nádor Al-Csutról tevén ezen kirándulást, esti 5 és 6 óra közt érkezett, 's a' tihanyi apát ékes szónoklata mellett számos tisztelkedő vendégtől fogadtatott. Lejövén ő cs. k. fenségök a' sétatérre 's megtekintvén az 1834diki tüz után épült diszes uj fürdő-házat 's a' többi azóta emelkedett 's ékesült épületeket, mintegy 8 óraig a' sétatéren mulatni 's többekkel kegyes lebocsátkozó nyájassággal beszélgetni méltóztattak. Ő cs. k. fenségök Horváth N. János cs. kam. urnál valának szállva, ki fens. vendégei elibe Veszprémig utazott, hazánk 's a' fens. nádor hálaját annyira érdemlő 's most itt egészsége helyrehozása végett tartózkodó b. Droste ezredes ur társaságában. Esti 8½ órakor fényes tánczmulatságot adott a' házi ur, a' mellyre b. Podmaniczky Lajos cs. kam. ur megelőző szivességgel ajánlá a' szállásaul szolgált termet 's mellékszobákat, hitvese pedig, a' ritka asszonyi erényekkel díszlő lelkes báróné, a' fürdői vendégek köz örömére, szives készséggel vállalá föl a' háziasszony személyét 's gondjait, 's ismért helyes izlésével rendezé el a' mulatságot 's pompás vacsorát, mellyen István főherczeg megjelenni méltóztatott. Nem irhatni le, mennyire bájolá el ő császári királyi fenségök leereszkedő nyájassága, lelkes társalkodása, vidám 's kellemteli mulatása minden jelenlevő szivét, 's milly buzgó és közös volt a' lelkesülés, midőn az ifju főhg a' sétatéren hazánk Petrarchájával, a' most is fiatal lelkü Kisfaludy Sándorral, kellemes hangzásu 's legjobb magyarsággal, több ideig beszélni kegyeskedék. Ma reggeli 7 órakor ismét le méltóztattak ő császári királyi fenségök a' sétatérre jöni, — hol midőn örvendve szemlélők fens. nádorunk drága egészsége megerősültét, nem feledhetők, hogy ő cs. k. főherczegsége valamint egész életét hazánknak szentelé, ugy jelen évben is egészsége helyrehozása végett ismét javaslott külföldi utját (Bad-Emset) hazánk fővárosa sikeresb gyámolithatása végett, mellyre jelenléte mulhatlan, föláldozá. Mig e' gondolatban merülve állánk, az óra nyolczat üte, 's ő cs. k. fenségök kocsiját előgördülni látók. — Az elutazott fens. látogatóknak szerencsés utat, az itt maradt derék ezredesnek, mint magas erényekkel diszlő főhgünk bölcs Mentorának tökéletes helyreállást, a' füredi, 's mindenütti fürdő vendégeknek kedvező időjárást — mellyik magyar szív nem kivánna velünk?

Az utolsó dunaáradás következésében alakitott segedelemosztó választmány munkálódásaróli IVik közlés, magában foglaló a' f. é. majus 11. 12. 13. 14. 15. 16. 19. 21. 22. 29. 30 és 31i üléseknek lényegesb végzéseit.

Az előre bocsátott három közlés mutatta, miként igyekezett a' segélyosztó választmány, azonnal a' munkálódási elvek megállapitása, 's a' városnegyedenként elrendelt kárösszeirások bevégezte után, legis-legelőször a' budai és pesti vízkárosúlt kézmiveseket, azután pedig azon budapesti károsultakat felsegíteni, kik sem a' kézmivesek és kereskedők, sem pedig a' háztulajdonosak sorába nem tartoznak. Következett már a' károsult háztulajdonosaknak hosszu sora, kikről már a' 3ik közlésben említve volt, hogy miután köz-

zülök azok, kiknek a' kieszközlött alacsony kamatú költsönhez reménységök lehete, úgy szinte azok, kik minden segélyről önkényt lemondottak, vagy tetemesb vagyonuk mellett arra nem szorultak, kiszemeltettek, a' többiek vagyonbeli állapotjukhoz, 's többi körülállásaikhoz képest három osztályra elkülönítettek, a' rendkívüli tekintetet érdemlők egy kiváltsági oszlopzatba iratattván. Ezen osztályozási munkának bevégezte után szükségképen következett azon aránynak kiszámitása, melly szerint a' károsult háztulajdonosak, osztályzásukhoz 's káruk mennyiségéhez képest, a' segélypénzekből részesitessenek; 's bátor ezen munkának még akkor sok 's igen lényeges, leginkább az adatok tökéletlenségéből származott nehézségek utjában állottak, még is nem lehetvén tovább elhalasztani a' háztulajdonosak részesítését, megtörtént, habár csak közelitőleg, a' kérdéses aránynak kiszámitása, 's az ő cs. kir. főhgnek az ország nádor-ispánjának helybenhagyása mellett úgy állapitatott meg, hogy a' kiváltsági oszlopzatba jött háztulajdonosaknak szenvedett káruk 80 pctje, az első osztályuaknak 45 pctje, a' második osztálybélieknek 25 pctje, 's a' harmadik osztályuaknak 15 pctje térítessék meg. Ezen segélyosztási aránynak megállapítása után, elévétetett a' későbbi ülésekben a' budai és pesti vizkárosult, 's felsegítetésért folyamodott háztulajdonosaknak öszveirása, 's ennek következésében:

Pesten	a' belső városban	89	háztulajdonosnak	21,706 frt.
	a' Leopoldvárosb.	36	—	12,335 —
	a' Theréziaváros.	473	—	93,829 —
	a' Józsefvárosb.	411	—	79,070 —
	a' Ferenczváros.	265	—	64,728 —
	öszvesen	1274	háztulajdonosnak	271,668 frt.
Budán	pedig az alsó vizi városban	44	háztulajd.	3668 frt.
	a' felső vizi városban	77	—	8715 —
	a' Tabanban	46	—	3460 —
	az Országúton	27	—	2427 —
	az Újvárosban	117	—	21,469 —
	öszvesen	311	háztulajd.	39,739 frt.

ezüstben rendeltetett. Minthogy pedig ezen felsegített háztulajdonosok között több ollyan találtatott, kitől ok vala tartani, hogy a' nyert pénzsegélyt nem háza felépitésére (mire ezen segélyosztásnál leginkább figyelem volt), hanem más valami mellékczélra elköltendi, vagy épen czél nélkül elpazarlandja, találtatott tovább néhány ollyan is, kinek házát a' Pesten munkáló kir. biztos úr, felsőbb utasitásnál fogva, katonai segédkezekkel már kezdte építetni, hogy így olcsóbban 's hamarább tétessék lakhatóvá: azért az illyen háztulajdonosaknak a' számukra kirendelt pénz nem adatott-ki, hanem fentisztelt ő cs. kir. főhgsége megegyezésével az érdeklett kir. biztos úr kezéhez letétetett, ki abból a' körülállásokhoz képest vagy részenként részesíti az illető személyeket, vagy pedig leomlott házaikat maga épiteti. E' mellett a' kölcsönre kijelelt háztulajdonosak névsora is veendő használat végett nádorispán ő cs. kir. főhgségének fel terjeszte ett.

Mindezeken kívül tárgyoltatás alávétetett a' budai és pesti vizkárosult 's magukat segélynyerés végett jelentett kereskedőknek öszveirása, 's ennek következésében kirendeltetett az azon ideig bejelentett budapesti vizkárosult kereskedőknek (ide nem számitván azon 13,415 p.ftot, 's más 5709 p.ftot, melly köztük, felsőbb rendeléseknél fogva közvetlen az áradás után annak útján kiosztatott,) 16,286 ft. ezüstben, jelesül pedig a' pestieknek a' belső és Leopoldvárosban 116 személynek 6278 frt.
a' Theréziavárosban 217 személynek 5376 frt.
a' Józsefvárosban 58 személynek 2196 frt.
's a' Ferenczvárosban 48 személynek 1556 frt.

's így öszvesen 439 személynek 15,406 frt.
a' budaiaknak pedig, 's jelesül 23 személynek 880 frt.
mind ezüstpénzben. (Folytatása következik.)

Jegyzéke azon jótékony adakozásoknak, mellyek a' Duna árvize által károsított Pest 's Buda, és több e' folyam partjain fekvő helységek lakosai részére, a' Pesten létező választottságnak általadattak pengő p: Báro Lo Presty született Losenbruni Le Roy 1000 forint, beodrai Karácsonyi Guido táblabiró 200 for., ujvidéki protest. község 10 f. pesti polg. kőmüves, és kőfaragó czéh 400 f., t. Zólyom megye 200 f. gr. Nyári Lajos a' Szomolnokon tartatott tánczmulatságnak jövedelmét 158 f. 7 kr., barcsi sótisztség 15 f. 20 kr. therezovaczi sótisztség 35 f. szigetvári német mesteremberek 10 f., t. Ugocsa megye 100 f., kalocsai főkáptalan papsága 214 f. 30 kr., gr. Károlyi György Erdőd uradalmi tiszt. 122 f. 30 kr., Ürményi János cs. kir. tábornoki őrnagy 400 f., gr. Károlyi Vásárhely uradalmi tiszt. 50 f., gr. Schmidegg Kálmán 9 ar., Epstein Dávid 4 f. 24 kr., bajai zsidó község 40 f., móri zsidó község 23 for. 12 kr., nagyszebeni polg. asztalos czéh 20 f., pesti nagykereskedőség nevezetesen: Nemeshegyi Julia özvegy 80 f., Pentsch Károly 5 f., Sártory Ján. Gy. 20 f., Aebly 10 f., Saager György 5 f., Frőlich Fridrik 100 f., Schopper János Gy. 10 f., Götz és Bähr 20 f., Takácsy György 40 f., Fest Kár. Lajos 50 f., Römer özvegy 5 f., Vogel Lajos és Schön 20 fr., Schaffner örökösei 5 f., Döring József 10 f., Schaffer Ján. 20 f., Dumtsa és fiai, Dumtsa testvérekkel együtt 100 f., Kappel Fridrik 100 f., Thiel Ágost. és társa 10 f., Appiano József 20 f. Malvieux C. J. 100 f., Grosz Károly 40 f., Hoffmann József 10 f., Hajnal Sanu 30 f. Vlassits Antal 50 f., Pauserberger F. 60 f., Fischer Lajos 5 f., Kaan József Hermann 5 f., Hallbauer János Gy. 100 f., Valero J. A. 100 f., Bozda Naum 10 f., Jálics Ferencz A. 40 f., Geittner és Tsurl 20 f., Girsik és társa 5 f., Guggenberger Leopold 10 f., Hassenstab János 5 f., Heinrich Samu 5 f., Aig-

ner 5 f., Sebastian József és fia 5 f., Mitterdorfer János 5 f., Förster Lajos Vilmos 20 f., Iszer Vilmos 20 f., Liedemann J. S. Friedrik 100 f., Fuchs Rudolf 20 f., Lövinger Ignácz 20 f., Sailer József 10 f., Baja szabadalmas város 245 f. 54 kr., Rosenthal Izsák nagy kereskedő 104 f. gr. Teleky Karolina 40 fr., Németh Mária szül. Eötvös 80 fr.

Ns. Kolozs vgye' rendei jul. 23kán a' városi nagy tánczteremben tartott közgyülésökben tevék le a' hódolati és egyesületi hitet. Ugyan e' közgyülésen a' budapesti vízkárvallottak' fölsegélésére, a' már nyujtott segedelmeken kívül, minden birtokosra egy egy telek után 4 p. kr. vettetett-ki, a' pénz beszedése, legfeljebb két hónap alatt, 's rendeltetése helyére juttatása az illető járásbeli szolgabirákra bizatván. — A' kolozsvári répaczukorgyár-társaság f. évi aug. 11kén, a' nemzeti Casino' választottsága pedig aug. 10kén rendelé közgyülését tartatni. Továbbá Erdélyből a' vizkárvallottak' számára következő adakozások gyültek: közép Szolnok vgyéből 906 50½ kr. v. cz.; az erdélyi kir. kamara' részéről újonnan 135 f. 41½ kr. p. p. A' m. vásárhelyi Casino' termében tartott tánzvigalom' tiszta jövedelme 403 ft. 8 kr. v. cz.

Országos itélőmester enlaki Sala Sámuel úr tartós gyengélkedése után Kolozsvártt mult hónap 30kán délután 4 órakor hirtelen gutaütés következtében élte 61ik évében kimult. Béke hamvaira!

A' jótétnek meg van ugyan mind érdeme a' tettben magában, mind jutalma az öntudatban, 's becsének emlése éppen nem, de méltánylása és másoknak követésre buzdítása megengedi sőt kivánja is a' köztudomásra hozást. A' Duna' árja által megkárosúltak fölsegéllésére, ns. Gömör és Kishonth t. e. vármegyéből küldött jeles pénzmenyiségben sz. Rima Szombath városa 's azon városbeli Casino egyesület adományai is be foglallaltattak; különös megemlitést érdemel mindazáltal, hogy a' a' nevezett város, a' lakosoktól öszveszedett 462 ft. 23 kron kivül, köz pénztárából Pest Buda, 's környéke részére 250, Esztergam városa részére pedig különösen 125 fkat v. cz. adakozott; hogy továbbá a' helybeli casino majus 30kán részvényes tagja Ballus András hangászati műkedvellő, és kedves zongorász vezérlése alatt, zongorák, hegedük, és guitar egyesületében Zampa, bübájos vadász, sevillai borbély 's több ouverturák' eljátszásával 's koszorús költönk „Szózat és Árvizi hajós" remekeinek elszavaltatásával jelesen intézett hang és szavalat-versenyből, 's ezt követett táncz-mulattságból 185 ft. 40 kr. v. cz. gyüjtött öszve az említett nemes czélra. Többre is terjed vala e' nemes részvét, a' hon fővárosa 's vidéke iránt, de mivel épen akkor szomszéd magyar Pokorágy helysége csak nem egészen hamuvá lőn, a' város figyelmét a' szeme előtt lévő inség is méltán magára voná, melly a' városi szinházban némelly műkedvelő ifjak által ügyesen előadott „Hűség próbája" czimü vígjátékból be jött 67 ftal együtt, 290 ft. 4 kral 's minden kárvallott gazdára kimért egy egy p. m. buzával rögtön enyhittetett. Illy segélyek köztudatot 's méltó hálát valóban érdemelnek.

Rima Szombathban f. é. jul. 24kén tartaték az ágostai vallástételt követők' kerületi egyházi gyülése. Nagy számmal sereglettek-össze távol vidékekről mind egyházi mind világi személyek, 's miután a' szokott ájtatoskodás az egykázban elvégeztetett, Lutze Pál lelkész pedig a' felebaráti szeretetről magyar ékes szónoklattal fontos és igen érdekes egyházi beszédet mondott, a' gyülés a' megye itteni házának teremében ifj. Draskóczy Sámuel Gömör megyei első alispán 's kerületi helyettes felügyelő, és Jozéffi Pál superintendens kettős elnöksége alatt, a' szeretve tisztelt helyettes felügyelő által csinos magyarságu 's a' gyülés czéljához alkalmazott lelkes beszéddel megnyittaték; ezt latin veni sancte követte, ájtatosan elénekelve; majd a' gyülés' tárgyai vetettek komoly és szerény tanácskozás alá, mi igen érdekessé lőn az által, hogy a' jegyzőkönyveknek jövendőre magyar nyelven, latin forditás mellett, vivése elhatároztaték.

A' losonczi reform. lyceumban a' hazai jogtanitó szék, mellyhez 480. ezüst forint rendes fizetés van kötve, megüresedvén, annak betöltése végett folyó 1838dik esztendei sz. Mihály hava 5dik napján a' helybeli reform. consistorium előtt concursus fog tartatni, mellyre hazánk jogtudóssai meghivattatnak. Losonczon augustus 5kén 1838. Horváth Ferencz consistor. jegyző.

Szeged, aug. 4kén: Már emlitők azon ritka nagy nagylelküséget, mellyel Szeged sz. k. város különösen a' Természettudomány alapos előmozditása iránt, mindenkor viseltetik. Az idén uj érdemkoszorúkat szerze az emlitett városi előljáróság e' pályán 's a' jövő ivadékot is hálára kötelezte, természettudományhoz tartozó legujabb készületü 's másfél ezer frnál többe jött műszerek megszerzése által, mellyek a' szegedi kegyes iskolák museuma számára rendeltettek meg. Ha minden sz. k. város 's hatóság illy kor- és tudományszerüleg buzog önerejéből évenkint a' tudományok-művészetek-'s mesterséghez kivántató segélyeszközök megszerzésén, óriasi lépésekkel közeleb-

bitendik az általányos müveltség délszakához jutását serdülő polgártársaiknak. Áldás a' valódi müveltség illy nagy lelkü gyámolóira!

A' szomoru emlékü árviz szülte akadályok miatt, mint egyéb tanuló intézetekben, úgy a' kegyes oskolákéban is később végződhettek e' fél évi szoros vizsgálatok; 's ugyanitt ezeket, 's az ünnepélyes haladást követte az osztályozat nyilvánítása f. hó 9kén, mellyet nagys. Fejér György prépost úr azzal jelesbite, hogy a' philosophiára lépendők közül 12 önkezüleg igy jegyzett: „E studiis humanioribus alterum in annum excellens profectus specimen danti", csinos kötetü ujabb munkáiból megjutalmazni kegyeskedett. E', nemzeti nyelvünk 's mivelődésünk körül annyira érdemesült jeles szerzet' tagjainak bölcs vezérlete alatt a' lefolyt évben 732 növendék vön czélszerü oktatást a' tudományokban.

Kratz János bustyaházi sószállító-hivatali ellenőr jul. 15kén meghalálozott.

Nagybritannia.

A' felsőház' jul. 26kai ülésében a' lordkanczellár az egyházi fenyiték' javítását tárgyazó bill harmadik olvasását hozá inditványba, melly azonban az exeteri püspök' javaslatára, noha a' canterburyi érsek is mellette szólott, a' ház' többsége által félrevettetett. Ezután némelly az irlandi szegénységbillben tett alsóházi módosítások tanácskozás alá vétetvén, egyen kivül mind elfogadtattak. — Az alsóházban Sandon lord' kérdésére a' kereskedési minister Thompson úr kijelenté, miként a' madridi udvarnál lévő angol követnek meghagyatott, jelentené-ki a' spanyol kormánynak, hogy ha az angol hajók költsönösség föltétele alatt nem bocsáttatnak a' spanyol kikötőkbe, az angol kormány azonnal visszatorláshoz nyúl. Erre Russell l. az irlandi tizedbill' harmadik olvasását hozván javaslatba, az angol radicalis párt utolsó szerencsét próbált, de sikeretlenül; mert a' ministeri javaslat 148 szóval 30 ellen elfogadtatott. — A' vasuti postákat tárgyazó bill harmadszor olvastatott 's elfogadtatott. Soult marsalnak 's fijának jelenléte az idegenek karzatán nagy figyelmet gerjesztett. — A' felsőházban jul. 27kén az irlandi hatóságbill harmadszor olvastatott, 's miután Melbourne és Brougham lordok a' toryk' módosítványai, nevezetesen a' választói adó ellen élénken kikeltek, az alsóházhoz vissza küldetett. — Az alsóház' ülésében a' kivándorlott lengyelek évenkinti gyámolitására 10000 f. stg. hozatván indítványba, Sandon lord' liverpooli conservativ tag e' summát 5000 ft. stg. szaporitatni javasla. Ez inditvány minden felekezeti különbség nélkül egyhangulag támogattatott.

A' királyné jul. 25kén a' kir. család' tagjainak, még Londonban lévő külföldi fejedelmeknek és követeknek, a' ministereknek és főnemesség' egy részének fényes udvari ebédet adott. — Soult marsal Liverpoolban mulatásakor jul. 22kén Avon gőzhajón szélvészes időben látogatá-meg az úgynevezett Menai-utat, melly Anglesea szigetet a' walesi parttól elválasztja; 's különös figyelemmel szemlélé az 1829ben épült lánczhidat, melly Angleseat Walessel összekapcsolja. Estve ötödfél órakor hagyá-el Liverpoolt nagy számu sokaság' búcsu-üdvözlete közt. Wolverhamptonban töltvén az éjt, 's a' környék' nevezetességeit megszemlélvén, jul. 23kán Birminghamba érkezett. Itt is előbb a' nevezetességeket, gyárokat 's a' tb. látogatta meg, u. m. Collis' ezüstmű-gyárát, hol a' vendégek' jelenlétében koronázási pénzek veretek, 's nekiek ajándékoztattak; Sergant' fegyvergyárát, Jones' szöggyárát, hol gőzerő által egy percz alatt 1000 szög készül; itt a' gépe!yek' lármájáról Soult marsal megjegyzé, miként magát nem Nagybritannia' hatalmának roppant békejelei, hanem ágyújinak dörgése közt képzeli. A' városháznál mintegy 7—8000 ember zajos örömmel üdvözlé a' marsalt 's estve a' polgárok' legjelesbjei és az őrség' tisztjei fényes lakomával tisztelék meg. Főszónok Napier ezredes vala, ki Soult marsal mellett mindjárt eleinte olly lovagi szellemmel kelt ki Quaterly Rewiew torylap ellen. Miután a' marsal az angol sereg és hajóhadért ivott áldomást, Napier ezredes Oroszország fenhéjázó politikáját érdekelve, a' franczia seregért és hajóhadért üríté poharát. Több áldomás váltá egymást Anglia' és Francziaország' örök frigyeért. A' félszigeten elesett franczia és angol hősökért kiáltott áldomás mély ünnepélyes csendben ment véghez, mellyet „Béke a' hősök' lelkeinek" dal követett. Jul. 24kén délután a' marsal Londonba szerencsésen vissza érkezett, 's még az nap Somerset hgné' esti mulatságában is részt vett. Jul. 25kén fija' és Napier ezredes' kiséretében a' nemzeti csarnokot látogatá-meg. — Wellington hg. a' M. Post szerint, jul. 28kán adandó nagy diplomatiai ebédje után azonnal a' száraz földre fog utazni.

A' city' tanácsa Wellington hgnek állitandó emlékre közértelemmel 500 ft. stget határozott aláírni. — A' londoni új egyetem' helyezete a' tory-párt' ellenében igen bajos; 's a' minap magok az egyetem' előljárói is egymás közt meghasonlottak. Brougham lord azonban nem szűnik meg őket tettel és tanácscsal támogatni. Az egyetem az iskola-tanító-karnak azt az ajánlást tevé, hogy tagjai az egyetemi oktatásban részt vehes-

senek, 's múlt héten mintegy 200 londoni és környéki tanító tánácskozott ez ajánlat fölött Brougham l.' elnöksége alatt, ki magasztalva említé, hogy a' londoni egyetemben és a' csakugyan Londonban létező királyi-intézetben 20—30 f. stgért épen annyit lehet tanulni, mint Oxfordban vagy Cambridgeben 2—300 ft. stgért. A' tanítók' az egyetem' ajánlatát köszönettel fogadák.

Jul. 28kán a' Chinában alkotandó törvényszékek iránti bill biztossági tanácskozás alá vétetett. — Az orosz társaság (mintegy 100 Oroszországban kereskedést üző személyből álló egyesület) jul. 26kán Pozzo di Borgo gr. rendes és Stroganoff gr. rendkivüli orosz követeket Albion-hotelben fényes lakomával tisztelé meg, mellyre Melbourne lord és Wellington hg. szinte elfogadák a' meghivást, de parlamenti foglalkozások miatt nem jelenhettek meg. — A' Quebec Gazetteben Durham lordnak jun. 28kán költ hirdetménye közöltetik, miszerint Wolfred, Nelson, Bouchette, 's más Montrealban lévő politikai foglyok, honárulási vétköket megvallván, 's magokat a' királyné kegyelmére bízván, Bermuda szigetekre deportáltatnak, 's visszatérni halálos büntetés alatt tiltatnak. Hasonló büntetés szabatott Papineaura 's a' többi szökevényekre, ha vissza térni merészlenének.

A' Dublin-Evening Post felszólítja az irlandiakat, hogy a' hazájokat illető három billt, tized-, szegénység-, hatósági billt, miként a' felső házon keresztül ment, el ne fogadják, sőt közülésökben lelkesen kikeljenek ellene. — A' bajor korona örökös, kinek több hétig Londonban tartózkodása csak most tudaték ki, 's ki azóta Cetto báró, bajor követnél gyakran ebédelt, jul. 23kán királyné ő felségénél tiszteletét tevé. — Londonban, különösen a' legalsóbb osztályu népség közt igen veszélyes láz uralkodik, melly nagy pusztításokat tesz különösen a' város, azon részeiben, hol posvány-szárításra, tisztaságra kevés gond fordítatik.

Királyné ő fölsége, jul. 27kén Buckinghampalotában udvarlást tartott, mellynél következő koronázási követek nejeikkel együtt vevének bucsút: Stroganoff gr., Schwarzenberg hg., Capellen b. Putbus hg., Alten gr., Brignole marquis, Lőwenhjelm gr., Palmella hg. 's Soult marsal, dalmatiai hg. Ez nap este Putbus hg., fényes bucsu-lakomát adott, 's más nap Alten gróf társaságában Hamburgba indult. — A' jul. 26kai udvari tánczvigalomban a' királyné igen sokat tánczolt; először Cambridge hggel, utóbb Eszterházy Miklós hggel, Zichy Victor 's Erdődy grófokkal. A' tánczszünetekben a' királyné, a' királyi családdal 's követségi asszonyságokkal ezüsttel gazdagon himzett 's mesterséges virágokkal ékesített fejér atlacz mennyezet alatt ült.

Maltából jul. 10kéről irják, miként az angol tengeri haderő a' középtengeren megkettőztetett. A' joniai szigeteknél 's a' török partokon tanyázó hajók mind hadi lábra állíttattak, hogy az első parancsolatra készek legyenek a' megnevezendő tengerekre vitorlázni. Maltában igen nagy mennyiségű élelem hordatik össze.

A' Times mystificáltatni hagyá magát, vagy mystificálni akarja az olvasó közönséget, midőn bizonyos Ridgway könyvárusnál kijött röpkeirat alaku koholmányt az orosz statuslevéltárból elcsipett oklevélként közöl, mellyben Francziaország, hasonlóan a' német szövetséghez, 18 részre osztatik, 's mellynek a' Times három egész hasábot szán lapjaiból. A' M. Chronicle ellenben e' tágyat nevetségesnek találja. A' Courier is mulatja magát azon, hogy a' Times egy tréfavadásztól, mert hihetőleg franczia készítmény, igy megcsalatja magát. E' terv szerint Franczia-ország 18 statusra osztatik 's Németország szerint szövetségi alkotmányt vesz föl: ezen 18 egyesült-status 79 szóval bir, mellyből Talleyrand hg. is, mint Perigord' birtokosa egyet nyert volna. Az országgyülés felváltva Parisban 's Versaillesben tartatnék, 's az elnökséget Talleyrand hg. vitte volna. Fülöp Lajoson, ki Uj-Francziaország név alatt Normandiát, Orleanaist, 's a' bordeauxi herczegen kivül, ki Ó-Francziaország czim alatt Burgundiát 's Tolosánt mint Vdik Henrik birnák, Francziaországból minden szomszéd europai ország egy részt kapna. Paris és Lyon szabad városokká lesznek, 's míg Xdik Károly vagy Aegoulème hg. élnek, az első Burgundiát az utóbbi Tolosánt venné részül, ezek' kihaltával mindkét tartomány a' bordeauxi hgre esnék. Ezen terv' kitalálója, mint mondják, tetemes pénzt nyert volna. A' Courier megjegyzi, hogy ha ezen summának csak század részét nyerte volna meg, szivesen szolgálna naponként hasonló hasztalansággal. — Bougthonban 's Canterbury' környékein, hol az őrjült Courtenay vagy Tom nyugtalankodék, a' csend tökéletesen helyre állt; a' lakosok közt azonban a' hir szárnyal, hogy ezen lázadónak, ki meglövetett, lelke köztök jár.

Francziaország.

Nemours hg. jul. 27kén segédjeivel együtt Lunevillebe utazott. — Hírlapok' jelentése szerint a' hatóság már régebben értesítve volt, hogy nehány republicanus, tagja több titkos egyesületeknek, töltések készítésével foglalkozott, hibe-

tőleg hogy a' juliusi ünnepek alatt valami vétkes merényt vigyenek végbe, 's a' ház, mellyben dolgoztak, szoros ügyelet alatt tartaték. Jul. 26kán a' rendőr-birtos az említett házba menvén csakugyan több töltésékkel foglalkozó személyekre akadt. Tömérdek lőszer, jelesűl 1200 újonnan öntött golyó és számos műszerek foglaltattak le. A' tetten ért személyek elfogattak. A' hatóság nyomozásait megkezdette. — A' Temps szerint Achmet bey folyvást ármánykodik a' franciák ellen, a' hozzájok ragaszkodó néptörzsököket mindenkép elidegeníteni törekszik, 's azokon, kik nekie nem engednek, kegyetlenkedik. A' seybusi főtörzsökök Bona' közelében, kik leginkább félnek visszatérésétől Constantineba, újra hódolást ajánlottak Franciaországnak.

A' tudományok akademiája jul 16kai ülésében Flourens úr egy Chinában lévő térítő' levelét olvasá föl, melly szerint a' chinaiak a' selyembogarak héjjait kemenczében piritják, vajjal sütik 's igen tápláló étek gyanánt megeszik. — Letourneur conventi és directoriumi tag' özvegye, ki a' forradalomkor szépsége, szellemi tulajdonai és befolyása által némi szerepet játszott, Rouenban meghalálozott. Bonaparte is sokat köszönhetett ezen asszonynak, kinek befolyása nem keveset tett arra, hogy az olaszországi hadsereg' főkormánya Napoleonra bízassék. — D. Francisco de Paula jul. 26kán családostól la Rochellebe érkezett. — A' belgák' királya Hugo Victor urat a' Leopold renddel díszesítette-föl.—A' somnambulismus' ügye Pigeaire kisasszony' személyében az akademia előtt örökre elveszett. Próba nem tétetett ugyan, 's nem is fog tétetni soha, mert Gendy úr, akademiai tag, ki egy magános próbatételen jelen volt azt nyilatkoztatá, hogy a' kötegen apró nyilásokat vett észre, mellyeken a' világosság átférhetett. Ambár ez merően ellenkezik a' Commerce állításaival 's ez előtt maga Gendy úr is megvallotta, hogy a' kötegen keresztűl látni teljes lehetlen, és émbár több szemtanu védi az álomjáró ügyét, az akademia mindazáltal elhatározta az álomjáró' minden további ajánlatit olly kevés figyelemre méltatni, mintha valaki a' kör' négy-szögösségét akarná megmutatni. Sőt annyira ment az akademiai urak' méltatlan bánása, hogy egyik tag az ülésben Pigeaire kisasszony' mozdulatit gúnyolva utánozván, nem átallotta a' 13 éves leánykát kitanult csalónak, 's szülőjit, kik nagy pénz áldozatokkal jöttek Párisba, becstelen szemfényvesztőknek festeni. Ez akademiai végzés talán egykor méltó helyet foglaland Gallilei' elfogatása mellett, ki nem szünt-meg állítani, hogy a' nap áll 's a' föld forog. E' végzés ellen kikelni a' parisi sajtó' mostani állapotjában teljes lehetlen; a' tárgy nevetségessé van téve, 's egy hírlap sem merne a' tudós akademicusok elleni harcz' eszköze lenni.

A' Moniteur Salvandy' úr' jelentését közli a' királyhoz 's egy kir. rendeletet, miként a' természettörténeti museumban természettudományi tanítószék állítatik-föl 's tanítóvá Becquerel úr a' tudományos akademia' elnöke neveztetik. — A' kir. ügyvéd Thomassin ügyében, ki Laity röpkeiratát nyomtatá, a' fenyítő rendőrségnek fölmentő ítéletét feljebb vitte. — Orleans hgné lebetegedését az udvar nagy aggodalommal várja. Fiu születését leginkább ohajtanák, mert igy a' közvéleményben némi mozgást remélnek támaszthatni.

Parisban jul. 30kán tizenkettedfél órakor szült Würtemberg hgné a' király leánya szerencsésen egy fiut, melly ő felsége' kivánatára Fülöp Sándor Mária Ernest nevet kapott a' keresztségben. Pasquier Franciaország' kanczellára, Decazes hg. főreferendár 's Cauchy a' pairkamara levéltárnoka hivatának Neuillybe, az ujonnan született hg.' keresztlevelénnk elfogadására. Ezen levél az egész kir. család', a' Lunnevilleben tartózkodó Nemours hgen kivül, jelenlétében aláiratott. Molé gr. ministerelnök, Barthe pecsétőr is jelen voltak az ünnepélynél. A' király által kinevezett tanúk: Choiseul hg. pair 's ő felsége' segéde, és Fleischermann würtembergi rendkivüli követ 's felhatalmazott minister a' franczia udvarnál. A' herczegnő 's az ujonnan született hg. folyvást jó egészségben vannak. — A' király' kocsijának tengelye közelebb Neuillybe utaztakor eltörvén, a' kocsi a' kövezeten feldült, 's az orleansi hg. kire a' király esett, fejét nagyon megütötte és több vaksebeket is kapott. Mindkettőnek egy más kocsi' megerkeztét kelle bevárnia, mellyen tovább folytaták utjokat. A' ministeri hírlapok ez esetről hallgatnak. — A' Temps jelenti, miként csupán Orleans herczegné jóslá meg előre azon hatást, mellyett Soult marsalnak Angliában megjelenése teend. Egy nap a' várban épen azon fényes öltözetekről volt szó, mellyek által az éjszaki követek a' koronázásnál tündökleni fognak, ekkor mondá a' hgné: „Csak egy ruha van, ugymond, melly mindazoknál negyobb hatással fog bírni, 's ez Soult marsalé.“ — Des Bons Enfans utczában lefoglalt hadiszerek miatt folytatik a' nyomozás, melly máris több elágazások' nyomaira vezetett. Lamennais' háza is 's különösen iratai megmotóztattak; de nála semmi gyanusra nem találtak. — A' hirlapok környületesen tudósítanak a' juliusi ünnepélyekről, mellyek azonban nem vol-

tak olly nagyszerűek mint máskor. Jul. 27-kén alamizsna osztogattatott; 28-kán pedig Paris' valamennyi egyházában gyász istentisztelet tartatott a' törvény' és szabadság' védelmében elesett polgárokért. A' Louvre melletti sirok gondosban valának ékesítve mint a' mult évben, de a' kormány a' gyászemlékek mellé tiszteleti őröket nem állíttatott. A' nemzeti őrség és a' hadsereg visszatartatott a' szolgálattól, mellyet jelenleg néhány szürke nadrágos városi szolga látott-el. A' sirok körül 's a' templomokban számos munkást lehete látni. A' csendet azonban egy eset megzavará; a' szabólegények t. i. kikhez a' börze-téren sok más kézműves is csatlakozott, a' Louvre melletti sirokhoz csődültek, hol néhány hatósági személy is állott. Egy koros polgár beszédet tarta, mellynek végével egy fiatal ember szólalt fel, kinek azonban a' jelenvolt rendőr-biztos hallgatást parancsolt; de az ifju, társaitól nógattatván, föl sem véve a' rendőrbiztost, folytatá beszédét, mire a' biztos által, két munkással együtt elfogatott, egyszersmind a' sokaság a' rostélylyal kerítetett sirtérről a' városi őrség által elparancsoltatott, miből néhány ifju ellenmondása következtében veszekedés támadván, többen megsebesítettek. Erre a' rostély bezáratott 's csak délután két órakor, a' csend' helyreállítása után, nyittatott-meg, — 's ezentul zavargás nélkül folyt le e' napi ünnepély. Jul. 29ke ismét egészen az ünnepnek vala szentelve, 's a' borus idő daczára is tömérdek nép tolakodott a' programmában kijelelt helyekre, hol egész nap csend uralkodott. — A' National szerint Valée marsal panaszkodék, hogy a' király' névnapján kiosztott 140 érdemrendből az afrikai sereghez csak egy küldetett. — A' Toulonnais jul. 25kei számában afrikai leveleket említ, mellyek szerint Abd-El-Kader Ain-Maadi városa alatt elesett volna; de jul. 20kai levél e' hírt megczáfolja, valamint azt is, hogy az emir megütközött volna. Abd-El-Kader még Ain-Maadi előtt áll 's a' város' bevétele alkalmasint nagy fáradságába fog kerülni.

Párisban 1830ban még csak hat kisdedóvó intézet volt 800 gyermekkel, 's 151 iskola 20,669 növendékkel; de 1838 jan. 1jén már 23 kisdedóvó intézet 5225 gyermekkel, 175 nyilvános iskola 31,140 növendékkel, 522 magános nevelő intézet 23,821 növendékkel, összesen 724 intézet számláltaték benne 35157 fi, és 24498 lány-gyermekkel. Paris iskolákra évenkint 832,980 fr. költ.

Németország.

Henrik würtembergi hg. würtembergi király ő fölségének nagybáttya jul. 28kán este 10 órakor Ulmban, — Reusz uralkodó hgné, szül. Lőwenstein-Wertheim-Rosenberg hgnő pedig jul. 21kén Prágában, hosszas betegség után meghalálozott. — Az orosz thrónörökös jul. 30kán is Hannoveraban volt 's legalább még egy hétig ott fogott maradni; betegségéből már lábbadozik, de a' tiszteletére adott mulatságokban nem vehete részt.

M. Frankfurtban jul. 29kén ülték Mozart ünnepét, mellyre Németország' legjelesb dalnokai 's hangászai összescreglettek, 's sz. Katalin egyházában nagy hangversenyt tartának. Ez ünnepély kimondhatlan örömbe meríté a' várost; az erdőn, a' közmulatság' helyén, több mint 30,000 ember volt összegyűlve. Speyer' dala: „Mi a' német' hazája!“ köz tetszéssel kétszer kivántatott ismételtetni. Mintegy 10 órakor a' dalosok a' fénytengerben úszó Mainlustba érkeztek. Kretschmar úr a' Mozárt-alapítvány' eredetét beszélé el. Több áldomások után Schilling Gustav szólalt föl, de beszéde politikai tartalmu lévén, piszegéssel fogadtatott 's kénytelen volt elhallgatni. Erre Zwingli zürichi lelkész szólalt föl. „Uraim, ugymond, én Schweizból jövék hangászünnepetekre és pedig épen ollykor, midőn anyavárosomban hasonló ünnep tartatik. Én Frankfurtba jöttem, hogy hirdetném, miként mindenütt, hol német ajak szól, német dal zeng, egyszersmind német szivek is vernek. Schveizi üdvözletet hozok nektek, tisztát, mint a' legtisztább hóhegy, schveizi szeretetet, édeset, mint a' havasi illat; szabadságot hozok nektek, melly után mindnyájan törekszüuk, de mellynek hazája túl van e' nyomorú föld' viszontagságain.“ A' szónok a' zajos öröm miatt nem folytathatá beszédét. A' mulatság reggeli 3 óráig tartott. Az egyességnek és szeretetnek illy ünnepe még Frankfurtban, sőt egész Németországban soha sem tartatott.

Dania.

A' svédek' és dánok' egymás iránti régi gyülölete ujabb időkben a' haladó műveltség, litteraturai és kereskedési közlekedések által lassankint szűnni kezdett, annyira, hogy már nem csak barátságosabban közelítének egymáshoz, hanem egymás' tiszteletére lakomákat is adtak. Különös élénk vala e' barátságos közlekedés a' múlt kemény télen, midőn a' Sund sok év után először vala ismét befagyva. Naponkint hosszu szánsorokat lehete látni Landscronából és Malmőből Koppenhagába jőni, és viszont; de legélénkebb volt a' Helsingborg és Helsingör közötti közlekedés. Naponkint ezrek mentek és jöttek a' Sundon át; a' helsingborgiak hangászkarokkal érkeztek Helsingörbe, hol a' lakosok által gazdagon megvendé-

geltettek; 's a' helsingörick hason látogatásokat tettek Helsingborgban. E' barátságos közlekedés' emlékére és az újonnan kötött barátság' megerősítésére Helsingborg városa Helsingőr városának fényes választvány által egy izletesen készült ivó szarut küldött, 's az ehhez csatolt levélben azon reményét fejezé-ki, hogy a' régi gyülölet nem fogja többé magát a' közös származásu dánok' és svédek' szivébe fészkelni.

Spanyolország.

Madridban a' carlista összeesküvés, mellyből olly nagy zajt ütöttek, pedig egész eredménye csak három férfi' egy asszony' befogatása, néhány fegyver', ruhadarab' és két ló fölfedezése volt, hamar elfojtatott; de ennél vészhozóbb eset látszék fenyegetni a' ministerium' helyzetét. Nehány hónappal ezelőtt ugyanis Malagában két bűnökkel terhelt férfi holt-meg a' börtönben, de haláluk után nap fényre jövén ártatlanságuk, az oppositio kapott az alkalmon 's Palarea főkapitány ellen, a' két elhunyt özvegyének nevében, folyamodást intézett a' corteshez, mellyben Palareát a' foglyok gyilkosának nevezte. Seoane támogatta a' kérelmet, noha kisült, hogy az özvegyek arról semmit sem tudtak. Az oppositio más módhoz nyult. A' comaresi özvegyek (így neveztetnek lakhelyükről) 14 nap előtt váratlan megjelentek Madridban egy férfival, ki nem rég szabadult-meg a' gályákról, 's erre az ellenző lapok azt kürtölék, hogy szándékuk Palareát bevádolni és a' ministerek' zsarnokságát fölfedezni. Az özvegyek álnév alatt 's hamis útlevéllel jöttek, a' regensné mégis kihallgatá őket 's királyi pártfogásáról biztosítá, és noha csak szegénységről panaszkodtak előtte, az ellenző sajtó még is diadalmasan hírlelé, hogy a' királyné ministerei' tudta nélkül bocsátá magához az özvegyeket, 's Palareát megbüntetni igéré. A' Gaceta ugyan fölvilágosítá a' dolgot, de a' királyné 's ministerek között már el vala hintve az egyenetlenség' magva; 's hogy a' ministerek még inkább meggyaláztassanak, mintegy száz nemzetőr a' királyi lak előtt fáklyás zenét tartott, 's nyilván megköszöné az igazságot, mellyet az özvegyeknek kiszolgáltatni igért a' királyné. Ezen igéret Palareának halálos ítélete lenne, 's már hir is szárnyalt az ő meggyilkoltatásáról Malagában, úgy arról is, hogy Madrid fölzendült, főjunta alkottatott, 's a' ministerek népdüh' áldozativá lettek. Annyi bizonyos, hogy Palarea vagy 40 foglyot Alhucemas nevü afrikai várba vitetett. A' ministerek annak bizonyságaul, hogy Palarea koránse vesztette-el a' királyné' bizodalmát, Sz. Ferdinand rendével tisztelték őt meg, mi az oppositiót még jobban fölingerlette. — Prato úr, Patrióta hírlap' szerkesztője, jul. 16kán fogva Santanderbe küldetett, honnan külföldre fog vitetni. E' lap Mendizabal béres lapja volt, 's nyilván lázadást hirdetett. Prato úr összeesküvésbe is keveredett, mellynek fője Misley, Laffitte ügyvivője, volt, ki szinte elfogatott 's kivüle még Piarmini úr is, a' musikai conservatorium tagja, nejével együtt, kik a' királyné meghittjeinek tartattak. A' comaresi asszonyok' kihallgatása következtében a' ministerek mind lemondottak hivatalukról, de a' királyné' kérésére ismét megmaradtak. Az esküvésnek, monda szerint, az vala czélja, hogy a' kormány, mi hihetetlen, Cordova generál kezébe játszassék. — Jul. 27kei parisi hírlapok Misley összeesküvésénél, ki egyébiránt Spanyolországból kiutasítatott, fontosabb 's váratlanabb ujságot hoznak, miszerint t. i. Espartero le akarmondani a' fővezérségről. Ezt a' környülménynek tulajdonítják, hogy ő munkálataiban korlátozva véli magát, 's tisztségek, büntetések fölött szabadon kivánna rendelkezni. Jelenleg e' hír kiszámíthatlan következményü, miután eldöntő csata váratik; 's a' hadsereget, melly Estellánál az ellenség egész erejével szemközt áll, fővezér nélkül nem hagyhatni, pedig erre alkalmatos embert nem talál a' kormány, miokból Espartero lemondását nem is fogadta-el, hanem egy tisztet küldött hozzá sürgönyökkel. A' kormány kéri őt lemondásának visszavételére, mellytől e' pillanatban a' hadsereg', sőt az egész nemzet sorsa függ. Válasza remény és félelem közt váratik.

Telegrafi hir szerint Meer báro jul.' 27kén Solsonába nyomult, mire a' lázadók a' püspöki épületbe 's a' főtemplomba futottak. Espanya gr. még akkor Ladursban tartózkodott. Velenciából jul.' 22ről irják, hogy Oraa Teruelben, Cabrera Morellában 's Merino Chelvában van. — Bayonnei jul.' 27kén költ tudósítások szerint Cabrera' táborában is mint Marotóéban összeesküvés födöztetett föl, minek következtében amaz 17, ez 7 tisztet követett volna agyon.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Ujkönyvek.

Eggenberger József és fia könyvárusoknál Pesten,

a' Barátok piaczán sok más uj könyveken kivül, honi és idegen nyelven, az itt következendők is megszerezhetők. (Árok pengő pénzben).

A' magyar tudós társaság évkönyvei 3dik kötet, finom kiadás, szinezett metszetekkel zöld vászonyba kötve, 4rét 1837. 8 fr. — közönséges pap. boritéku kem. tábl. kötve 6. fr.

Blair Hugo Rhetorikai és Aesthetikai Leczkéi, angolból Kiss János, első kötet. n. 8rét 1838. posta papiroson boritékba kötve 2 f. közöns. pap. 1 f. 40 kr.

Széchenyi István gr. Néhány szó a' lóverseny körül. n. 8rét Pest 1838 kemény boritékba kötve 2 f. 40 kr.

Richter E. E. A' keresztény katholika vallás leghatalmasabb véd lelke a' birodalmaknak, és thrónoknak. Forditotta G. A. n. 8rét Kassán borit. kötve 2 f.

De Trévern apát, barátságos visgálat az angol egyházról és általjában a' reformatióról. n. 8rét Kassán 1838. első köt. és előfizet. a' 2dikra 4 f.

Kovacsóczy M. Jerusalemi Sz. János Lovagrendje története. Eredetétől napjainkig. n. 8rét Kassán boritékba kötve 1 f.

D. Vállas A. — Egyetemes számtudomány, 8rét Pest 1838. boritékba kötve 2 forint.

Nagy Károly. A' kis geometra 8rét Bécsben 1838. boritékba kötve 1 f.

Tscharner B. tapasztalati természettudomány (physica) fordítva Bugát Pál által, 2 kötet, n. 8rét Budán boritékba kötv. 2 f. 24 kr.

Lajos Bajor király ő felsége költészeteit magyarra fordità B. K. M. A. 2 kötet, Pesten 1838 füzve 3 f.

Vörösmarthy M. *Árpád ébredése*, 8rét Pest boritékba fűzve 20 kr.

Horváth C. Kuthen Kún Király, szomorú játék öt felvonásban. 8rét Szegeden 1838 boritékba füzve 1 f. 20 kr.

Dienes, vagy: királyi ebéd, szomorú játék 5 felvonásban. Irta Szigligeti. 8rét Pest 1838, boritékba kötve 40 kr

Nyelvészeti Pőr. Még egy szó tán idején is túl Z. J. K. I. 12rét N Enyeden 1838. borit. kötve 20 kr.

Campe H. J. Amerika föl fedezése, 3 kötetben. 1só kötet Kolumbus. 2dik Kortez. 3dik Pizarro. Fordit. Peregrinus Elek. 8rét Posony 1838 kemény tábla kötésü. 2 f.

Peregrinus E. A' magyarok történetei az ifjuság használatára. 8rét Budán 1838. 30 kr.

Szőllősy F. Napkeleti képek eredeti rajzokban. 8rét Kolosvártt 1838, borit. fűzve 1 f. 30 kr. kemény tábla kötésü 1 f. 40 kr. velin pap. félvászon kötésü 2 f.

Dr. Borsos M. A' csecsemő- és első Gyermekkor, házi nevelés tekintetében n. 8rét Kolosvártt 1838, boritékba fűzve 1 f., velin papirason kem. tábl. kötésü 1 f. 20 kr.

Szentkirályi M. A' kisded-óvó-intézetekről. 8rét Pest 1838 borit. füzve 20 kr.

Ezeregy óranegyed. Tatár Novellák I. 8rét Pesten 1838. borit. füzve 40 kr.

Pálinkás S. *Agarászatról*, 8rét Pest borit. füzve 33 kr.

Zsiray Zs. Lelki vezér az üdvösség utján, vagy a' teljes Szent-Háromság egy igaz Istennek lélekben és igazságban imádására utmutató közönséges imádságos könyv, a' keresztény katholikusok számára. Nagy 8rét. Pécsett 1838. velin papiroson 1 f. 30 kr.

Második Félesztendő.

(1) Óvó-felszólítás. Minekutánna férjem Majorszky János ügyvéd tőlem t. Szentai Ferencz úrnak két rendbeli és Engel Francisca asszonynak egy rendbeli kötelező-leveleit, mellyek közül egyik egy ezer ezüst ftrúl, a' másik öt ezer vftrúl, a' harmadik pedig két ezen vftrúl kiadva költ,— összesen tehát 9,500 vforintig érőket a' rögtöni vissza fizettetés szorgalmazás ürügye alatt mult 1837dik esztendei Augusztus hónapban kicsalta volt, — 's azokat sem barátságos, sem birói felszólításra vissza adni nem akarja, — minthogy nevem aláirásával egy általa azokra koholt Cessio mellett azokat most tulajdonának hirdeti; — mindenki általam óvásúl felszólítatik: — hogy azon Szentai és Engel-féle egyedűl az én nevemre irt 's következőleg illető kötelezvényeimet tőlle pénzének elvesztése mellett senki magához ne-váltsa, — mithogy én férjemnek ezen rendetlen tette eránt protestátiómat már bé-adtam, 's azon kicsikart kötelező-leveleket mint engem egyedűl illető tulajdonokat tőlle a' törvények útján fogom vissza követelni.

Pesten, Aug. 9én 1838. *Walter Erzsébet.* (3)

---

(1) Magyar ruhák iránti figyelmeztetés.

Alúlirott, alázatosan bátorkodik a' tisztelt nagyérdemü közönségnek jelenteni: hogy nála minden előkészületek, és rendelések megvannak téve az iránt, hogy azon titt. uraságok, kik magoknak egész öltözeteket, vagy egyes darab magyar ruhákat, vagy bár cseléd liberiát személyesen, avagy levél által, rövid idő alatt készítetni kivánnának, a' munka után hoszasan ne várakozzanak, hanem megrendeltt ruháikat, a' legnagyobb gyorsasággal megkaphassák, sőt a' vevők költsége, és ideje megkimélése tekintetéből, most is készen áll boltjában különféle színü 80 mellény arany, ezüst, és fekete hímzetre,— továbbá 30 fekete zsinórú atilla, ugyanannyi hozzávaló, különféle készületű, nadrágokkal, a' szabad tetszés szerénti választásra. — Boltja vagyon a' Franczískánus Atyák piaczán, a' királyi Kuria' déli tőszomszédságában' Eggenbergerféle házban „Hunyady László" czím alatt.

Klasszy Venczel
pesti magyar szabó.(3)

---

(1) Hirdetés A' magyar királyi tudományos Egyetem kórháza mellett lenni szokott vendéglői hivatalra (Tretőrségre) folyó esztendei Augustus 30kán délutáni három órakor, Pesten, Hatvani utczában, az orvosi-kar épületében, vagy úgynevezett Jesuita házban nyilvános árverés fog tartatni; mellynek alkalmával az emlitett kórház betegeinek élelemmel ellátása arra fog bizattatni, a' ki azt legolcsóbban magára vállalandja, és a' néki általadattandó konyhabeli, és más eszközökre nézve a' királyi Egyetem bátorsága végett 100 forintot pengő pénzben, vagy annyival felérő kezes levelet, mellyek az egyetemi pénztárban fognak tartatni, az árverés előtt leteend. Ezen hivatallal szabad szálláson kivül még 20 öl cserfa van egybe kötve; a' köttendő szerződés egyéb feltételeit az Egyetem irószobájában szokott hivatalos órák alatt naponként meg lehet tekinteni. Költ Pesten Julius 31kén 1838. (3)

---

(1) Haszonbérlési hirdetmény.

Tekintetes Heves vármegyében helyheztetett mező Túr városában öt belső és egy külső korcsma, úgy a' körösi és berettyói halászat, öt malom és öt bolt folyó évi September 2kán 1838ik év' Szent Mihály napjától kezdve, 3 egymásután következő évre köz érverés utján haszonbérbe fog adattni; mellyre — az Izraelitákat kizárva — minden árendálni kivánók szükséges bánat pénzzel ellátva hivatalosok. — (1)

---

(1) Árverési hirdetmény.

Békés megyében, a' szarvasi közös uradalom részéről, a' helybeli két mészárszék — mellyekhez 112 hold jó minőségű föld', tetszés szerinti használata is járúl, — 1839ik esztdő Januárius 1sö napjától kezdve, három egymásután következő évre heszonbérbe kiadatnak, az árverés fog tartatni Szarvason, az úgynevezett Bárány-vendégfogadóban f. é. September 5kén reggeli 9 órakor. A' bérleni kivánók bánat pénzzel ellátva ezen árverésre hivatalosok. (3)

(3) Juh eladás.

Főmgu gyaraki herczeg Grassalkovich Antal uradalmi kormánya részéről ezennel közhirré tétetik: hogy e' f. eszt Augustus 22. Issaszegen Gedellőtűl oldalt egy órányi járásra alább kitett nemesitett juhok szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizetéte mellett elfognak adatni, és pedig: 1000 darab tenyésztésre alkalmatos öreg anya juhok különféle esztendüek.

500 darab egy és két esztend. anyák és ürük.
700 dtto bárányok, és utoljára
50 dtto fiatal nemesitett és hágatásra alkalmatos kosok.

A' venni szándékozók a' fent kijelelt napon és helyen illően meghivatnak. (3)

Contriner János polgári puskamíves Bécsből,

bátorítatva azon több évi számos megbizástól, mellyben kivált a' magyar fő nemesség' és tisztelt közönség' részéről részesült, alázatosan jelenti; hogy a' kényelemnek és gyakori felszólításoknak kielégítőleg megfelelhetendő, erős és csinos valamint kettős úgy egyszerü csappantós (percussions) puskákkal, szél- és nyil-puskákkal, czéllövő 's uti pisztolyokkal, mindennemü kettős és egyszerü mordályokkal 'stb. jól ellátott raktárt szállított a' pesti vásárra.—Különösen ajánlja a' kupakot magoktól feltevő javított puskáit, mellyek az eddig ismert illy nemü puskáknál sokkal egy-és czélszerűbbek. Mindenféle megrendeléseket elfogad 's legpontosabban teljesít, puskákat megvásárol, becserél és kijavít. — Gyára Bécsben Roszau külváros Schmidtgasse 151 sz. a. áruboltja a' városban a' Grabenen 619 sz. a. Pesten pedig az új piaczon, bécsi utczában, Frank Ferencz' pakfong-árutárával szemközt van. (3)

---

(2) Hirdetés.

Szögverő-intézet

bérbe ki adandó.

A' császári királyi szomolnoki főhivatal folyó 1838dik esztendő Julius 2dikán az 1087dik szám alatt költ felsőbb határozása folytában, a' cs. k. társaságos Diósgyőri vas-hámorban lévő, 's ahoz tartozó szögverő műhely, melly is köből épülve, két rendbéli tűzhelylyel, mellyeknél 16 ember dolgozhat, és minden más szögverő műszerrel ellátva vagyon; három egymásután következő esztendőre, u. m. folyó 1838-dik esztendő November első napjától kezdve 1841dik october hónap utólsó napjáig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe kiadandó.

A' bérleni kivánkozók 400 pengő forint biztositási (Cautio) tehetség bemutatása mellett, és készpénzben 10 pengő forint bánatpénzel ellátva, ezen hirdetés alúlirt napjától számitandó nyolcz hetek múlva a' cs. k. tars. Diósgyőri vás-hámor tiszti irnokházába reggeli 9 órakor tartandó árverésre ezennel meghivattatnak, a' hollott is a' szerződésbéli feltételek addig is láthatók. Költ Diósgyőrön Julius 30dik napján 1838. (3)

a' csász. k. társ. vasham. hiv. által.

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara' rendeletéből ezennel közhirré tétetik: hogy f. e. Augustus hónap 14én tettes nemes Bács vármegyében kebelezett sz. Tamási szabad királyi külső $78^{77}/_{2200}$, és belső $^{1100}/_{2200}$ láncz nemes telkek, f. e. november elsőjétől kezdve, hat egymásután következő esztendőre az ó-becsei kir. kincstári uradalmi tisztartóság hivatal' irószobájában a' szokott reggeli órákban tartandó árverés által bérbe fognak adatni.

A' bérleni kivánók tehát a' fenn nevezett napon, és helyen a' szükséges bánatpénzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. (3)

---

(1) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások'

reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: rótbarnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik.

Frank Ferencz (3)

(2) **Bor árverés.** Folyó év' September 1jén, készpénz fizetés mellett kissebb nagyobb mennyiségben, mintegy 1000 akóra való, 1817, 1823, 1824, 1827, 1829, 1834 és 1835 évi finom somlyai bor eladatni fog. — A' venni szándékozók Adándra, tekintetes Somogy vármegyében, Fejérvárhoz 4, Siófokhoz pedig $^3/_4$ órányira fekvő mezővárosba szivesen meghivatnak. — Költ Adándon, jul. 20kán 1838.

A' gazdasági tisztség által (3)

(4) **Kos-eladás.** Jövő pesti János fejv. vásár alkalmával a' méltóságos *Gróf Hunyady József* juhnyájából különféle gyapju-minőségű hágó kosok 15. 25. és 40 f. pengőben darabja, Üllői utczában, a' köztelken szabad kézből eladandók lésznek. (5)

---

(2) **Hirdetmény.** A' nagyméltóságú tm. k. u. Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré kétetik: hogy e' folyó év Kisaszszony hava 25kén Buda-Eörsön, a' szokott reggeli órákban tartandó árverés utján, 359 darab másfél, és harmadfél esztendős spanyol eredetü hágó kosok, és 50 darab ürük készpénz fizetés mellett fognak eladatni. (3)

(3) **Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának 's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:**

***Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig* 1796. (214 *lap negyedrétben.*) és**

***Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländische Sprachen. Erlangen* 1797. (288 *lap nyolczadrétben.*)**

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára kötetlen 1 f. 24 kr. az utóbbinak 1 forint pengő pénzben.

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 7én: 5 pctes stat. kötelez. $107^3/_5$; 4 pctes stat. kötelez. $100^9/_{16}$; 3 pctes stat. kötelez. $81^1/_5$; 1821ki stat. költs. $152^3/_8$ 1834ki stat. kötls. 633 $^1/_8$; $2^1/_2$ pctes bécsvárosi bankó köt. 65. bankrészvény $1439^9/_{10}$.

Gabonaár: Pesten, aug. 10én váltógarasban: tisztabuza 145—105; kétszeres 95; rozs 78—75; árpa 60—48; zab 50—43; kukoricza 68—65.

Dunavizállás: aug. 2án: 6′ 2″ 9‴; 3án: 6′ 2″ 3‴; 4kén: 6′ 5″ 0‴; 5én: 6′ 7″ 0‴; 6án: 6′ 6″ 0‴; 7kén: 6′ 5″ 6‴; 8kán: 6′ 6″ 0‴; 9kén: 6′ 8″ 0‴; 10kén: 7′ 0″ 0‴; 11kén: 8′ 6″ 9‴.

Budai lotteria: aug. 1jén: 28. 25. 12. 88. 83.

Pest. Szerda. **August. 15kén**

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. **13dik szám.**

Magyaország (kinevezés; n. kőrösi levél Báthory Gábor superint. és gr. Teleki Sámuel jótékonyságáról; folytatása a' segedelemosztó választmány közlésének; pelsőczi levél; Pesten az épületekben vallot összes kár; Weiss gazdag örökös; borismertető egyesület; Homolay József †. 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (parlamenti ülések; Soult elutazása; O'Connell Irlandban ismét izgatáshoz készül; Anglia 's Persia közötti viszonyok; canadai hírek 'stb.) Franczia ország (Soult Párisba érkezik; különféle gyanitások az ő jövendő állásáról; afrika hírek 'stb.) Belgium. Hollandia. Svéczia. Schweiz. Portugallia. Spanyolország összeesküvés a' carlosiaknál Estellában 'stb.) Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége f. é. jul. 30kán költ legfelsőbb cabinetiratánál fogva Künigl gróf al-tábornagyot Sz. István magyar király' rendének keresztjével kegyelmeskedett megajándékozni. H-k.

N. Kőrös aug. 7kén. Szép példáját adta jótékonyságának f. t. Báthory Gábor superintendens úr, a' vízáradás által tetemesen szenvedett pesti ref. ekklesiának nyujtott nevezetes pénzsegéllyel, de hogy főpásztori gondja a' szerencsétlenek' vigasztalásán felül az emberiség' szellemi mivelésére, 's az ezt leginkább eszközlő iskolákra is kiterjed, örömmel 's hálával tapasztalá a' n. kőrösi ref. iskola, mellynek könyvtárát közelebb 115 darab philosophiai, nevelés, történet, gazdaság és nyelvtudományi munkával sziveskedék a' tisztelt főpap gazdagítani. Hála által kötelezteténk ez alkalommal azt is nyilván megemlíteni, hogy ugyanezen iskola' könyvtárát mélt. széki gr. Teleki Sámuel úr 59 kötet legujabb nevelési német munkával kegyeskedett megajándékozni, egyszersmind e' jeles ajánlat' folytatását igérni, különös tekintettel az itt fölállítandó iskolamesterképző intézetre. Fogadja szives köszönetünket mind a' két nemes keblü joltevő!

Pest' épületeiben a' martiusi árviz által okozott kár, melly rendesen fölszámitatott, a' belvárosban 1 millio 70 ezer 40 ft. az ujvárosban 545,706, Terézia külvárosban 3,686,334, József külvárosban 3,198,557, Ferencz külvárosban 1 m. 999,087, öszvesen 10,500,724 váltó forintot tesz, fölszámithatlan maradván a' sok milliónyi kár, mellyet e' vízáradás házi bútorokban, kereskedési árúkban, gabonában 'sat. okozott.

Folytatása a' segedelemosztó választmány IVdik közlésének.

Minő figyelmet forditott légyen a' segedelemosztó választmány a' budapesti vízkárosúlt kézmívesekre, miként tette elöleges munkájául, őket öszveiratni 's a' segélyből részesitetni, az a' f. é. május hónapban megjelent második közlésben olvasható. Mind ezen figyelem mellett történt mégis, hogy igen számos károsúlt kézmívesek, kik részint akkori távollétük miatt, részint hanyagságból, vagy figyelmetlenségből magokat nem jelentették, az öszveirásból kimaradtanak, 's igy a' segélyosztásnál is elmellőztettek; ezek számára tehát, valamint a' többi elmaradt zsellérekére is, egy pótlagos öszveirás megindittatott, 's egy úttal azon legelső öszveirásból is, mellyet a' városi törvényhatóság még a' segedelemosztó választmány keletkezte előtt 's igy annak befolyása nélkül megtétetett, azon károsultak' nevei, kik a' választmányi öszveirásokban nem találtatnak, kiszedetni rendeltettek. A' pótlagos öszveirás, mihelyest elkészült, azonnal tanácskozás alá vétetett, 's igy a' pesti kézmivesek közül ismét 386, 's jelesül

a' belső és Leopold-városban 127 kézmíves		2586 ft.
a' Jó'sef-városban 147 kézmives . . .		1735 ft.
's a' Ferencz-városban 112 kézmives . .		965 ft.
öszvesen 386 kézmives		5,286 ftot.

ezüstben, azonkivül pedig más ferenczvárosi károsúlt, 's szinte pótlólag öszveirt 25 zsellérek öszvesen 123 ezüst ftot nyertenek.

Ez alatt szóba jövén mindjárt a' budapesti háztulajdonosak' részesitésénél azon aránynak kiszámitása is, melly szerint a' Buda és Pest városokon kivüli vizkárosult, 's magukat jelentett külön törvényhatóságok a' begyült segedelempénzekből részesitessenek, ezen munkát a' választmány úgy végezte, hogy elévén a' beküldött hivatalos kár-öszveirásokat, 's azokból az egész kárnak öszszes menyiségét kiszámitván, a' millyen arányban a' külön egyes törvényhatóságok' kárait ezen öszszes kármennyiséghez állani találta, ollyan arányban határozta őket a' begyült összes segélyből is részesitetni, mi mellett azonban a' kirekesztőleg egyik vagy másik törvényhatóság' számára beküldött pénzsummák, annak arányos illetőségébe be nem számitattak, hanem különösen megküldetni határoztattak, sz. kir. Pest városra nézve még különösen azon körülállás is tekintetbe vétetvén, hogy sokan károsúlt lakosai közzül magokat még akkor nem jelentették volt, 's igy szenvedett káruk is számba nem jöhetett. Igy állapitatván meg a' külön törvényhatóságok közötti arány, — sz. kir. Esztergam városa károsultjai számára azonnal 37,000 ezüst f. az ugyanazon nevü vármegye vizkárosultjai számára pedig 4000 ezüst forint elküldetett; a' többi törvényhatóságok' illetményei később küldetvén el, a' mint ez annak idejében elé fog adatni.

Egyébiránt érkeztek ezen tizenkét ülések alatt az ország' minden részéről tudósitások a' segedelemgyüjtés sikeréről, 's számos folyó tárgyak is elintéztettek.

Mi pedig a' naponkint szaporodó folyamodásokat illeti, többnyire ollyanoktól jövőket, kik minden nyilvánosság 's ismételt hirdetések mellett is, mind az első, mind pedig a' pótlagos öszveirásnál magokat nem jelentették, azokra nézve egy különös jegyzőkönyv vitetni rendeltetett, melly mellett azok mihelyest számuk megtetemesült, egyfolytában felvétetvén, a' pesti folyamodóknak (kik között igen számos mesterember 's kereskedő is találtatott), 's jelesül

a' belső és Leopoldvárosban	201 személynek	.	2614 f.
a' Teréziavárosban	240 személynek	.	3140 f.
a' Józsefvárosban	201 személynek	.	1386 f.
a' Ferenczvárosban	70 személynek	.	666 f.
öszvesen	712 személynek	.	7806 f.
a' budaiaknak pedig, 's jelesül	5 személynek	.	32 f.

's igy e' szerint öszvesen mind a' két városbelieknek 7838 f. ezüstben kifizettetett. Karlovszky Sigmond a' segedelemosztó választmány jegyzője.

Pelsőcz aug. 9kén. E' folyó hó méltán nevezteth etik augustusnak kis városunkra nézve, melly annak első napjaiban két fényes ünnepélynek vala színhelye. Kezdődék e' díszes hó, mint már tudva van, Gömör megye' köz kedvességü főispáni helytartójának beiktatási örömünnepével; 9-ik, 's következő, törvényszabta napjain pedig kis-csoltói és pelsőczi ifj. Ragályi Abrahám, néhai kis-csoltói és pelsőczi id. Ragályi Abrahám kir. tanácsos és ugocsai főispáni helytartó úrnak, nevezett öccse' javára tett 's kir. jóváhagyást nyert végrendelete' következtében, Pelsőcz mezővárosnak egy negyedébe 's járulékiba igtattatik. Beigtatók: primóczi Szentmiklósy Victor Gömör megyei főszolgabiró, mint kir. ember, és Kosztyik Sándor a' jászói convent tagja. Első nap a' megye' tanácsteremében ünnepies ebéd adaték, hol az ifju adományos fölséges királyunk, föns. nádorunk, 's az egész uralkodó házért hálás poharat emelt. Az éj diszes és vidám tánczmulatság közt folyt-le. Szép volt látni ez alkalommal a' fényes Ragályi család mind két nemen levő számos tagjainak, köztük az alnádornak családjával együtt, összejövetelét.

Homolay Jó'sef, szobolcsi lelkész (Baranyában) jul. 27kén, életének 58, lelki pásztori hivatalának 30ik évében, hét napi rövid betegeskedés után, meghalálozott. Mint ember 's mint pap egyaránt szerettetett, tiszteltetett az elhunyt férfi, ki nem csak éltében sok gyámoltalan szegényt 's elhagyatott árvát táplált házánál, hanem végintézetében is kitünteté tiszta emberszeretetét, egész vagyonát a' szobolcsi és somogyi szegények között rendelvén elosztani. Hült tetemei jul. 29kén takaritattak-el, Csausz István pécsi őrkanonok tartván gyászmisét, 's végtiszteletének megadására számos tisztelői, egyházi 's világi személyek, katonatisztek, Pécs város' hatósága és sok polgárai sereglettek-össze. Béke poraival!

A' Regélő 62 száma ezt irja: „Weiss nagy örökségе ügyében, mellyet mult hónapi lapjaink említének (miután e' folyóirat kiadójához messze földről is küldettek fölvilágitást kérő levelek) magától a' Pesten levő örököstül következő hiteles adatokat közlünk, 's kérünk mindenkit, ki e' dologban érdekesítve van, hogy ez ügy iránt e' lapok kiadójától további fölvilágitást ne kivánjon. — Weiss János Mihály, a' megholt gazdag amerikai, a' pesti Rókus-kórháznál felgyógyuló állapotban levő Weiss atyjának öcscse, ez utóbbi pedig Pest megyében Kis-Harta helységben evang. lelkész volt, 's négy fiu és 8 leány gyermeket hagyott maga után, kik közül azonban a' pestin kivül csak ketten maradtak életben. A' gazdag Weiss János Mihály f. József császár 's király idejében Coburg hggel, kinek titoknoka volt, a' török háboru kiütése előtt utazék a' napkeleti tartományokba, és Smyrnából, mint öt nyelven beszélő 's kitanult kereskedő, Amerikába költözött. Kilencz millió dollárnyi örökséget hagyott maga után, 's hir szerint még ugyanannyit jótékony intézetekre. Az európai örököseket illető résznek azonban csak felét küldik el Amerikából, a' másik felének csak kamatját évenkint. A' pesti Weiss hasonlag kishartai születésü 's evang. vallásu, nem hivatalosan, hanem csak kereskedők által tudósitaték az örökség iránt. Ő egyébiránt Magyarországban marad. Egyetlen leánya, ki anyjánál Bazinban lakik, már e' hirvétel előtt jegyben járt egy szolgálatban levő kapitánnyal“ — Perlaszka akad. müvész, f. é. aug. 20ikán nagy hangversenyt adand, mellynek tiszta jövedelme felét az árviztől károsultak számára, másikat pedig a' vakokintézete épületének fölálitására szentelendi.

A' magyar borismertető Egyesület f. e. julius 7én tartott közgyülése' határozata következtében ismételve közhirré tétetik: hogy az egyesület folyó augustus hónap 23án délelőtti 10 órakor a' n. casinóban közgyülést tart, mellyre mind az egyesület' minden tagjai, mind más egyéb bortermesztő urak annyival is inkább megjelenni kéretnek, minthogy az egyesület jövendőre bővebb eladhatás végett hordókbani borbeküldésre is kiterjeszkedve, a' mostani aláirás' kiteltével magát továbbra összealkotni, új aláirási iveket kibocsátani 's alapszabályait kiterjedtebb czéljaihoz alkalmaztatni fogja.

Ausztria.

Nápolyból kir. cabinet-hirnök Bécsbe azon hírt hozá, hogy két siciliai királyné Ő felsége aug. 1jén délelőtti 11 órakor szerencsésen egy herczc-

get szült, kl azon nap este a' Capo di Monte palotában Lajosnak kereszteltették. A' hirnök elindultakor mind a' fölséges gyermekágyas, mind a' királyfi jó egészségben valának.

Nagybritannia.

A' felső 's alsó ház' jul. 30ki ülésében ismét Durham lord tetteiről vala szó; amott Brougham és Ellenborough lordok keményen gáncsolták különösen azon törvényszéki itélet nélkül hozott 's így törvénytelen végzetét, miként a' pártütők Bermuda szigetekre számüzetnek, a' megszökött zendülők pedig, visszatérésök' esetében, halállal fenyegettetnek. Ellenborough l. megjegyzé, hogy a' külön tanács nem egyéb, mint a' főkormányzó' eszköze, 's a' gróf hivatalos tetteiről minden iromány előterjesztetni kivánt. Glenelg l. ezt nem ellenzé, de a' gróf viseletét gáncsolni, kihez minden párt bízik, időelőttinek tartja. Melbourne l. igen oktalannak 's kimenthetlennek nyilatkoztatá, a' nemzeti érdekeket pártérdekeknek, 's a' fontos tekinteteket politikai ellenfél' gáncsolása' örömének föláldozni, holott a' nemes gróf a' helyszinen lévén, legjobban itélheti-meg, minő rendszabályokat kell elővenni. Az alsó házban sir J. Graham emelte föl szavát a' gróf ellen. — O' Connel színü irlandi hírlapok után itélve a' parlamentben elfogadott 's elfogadandó irlandi billektől nem sok jót várhatni. Inkább, ugy mondják e' lapok, valamennyi rendszabály vettetett volna félre, mint olly hatóságbill, millyen a' felső házban Lyndhurst kezéből kijött, Melbourne l. által is elfogadtaték, mi csak oda mutat, hogy a' ministerek az alsó házban is hajlandóbbak lesznek engedni, mint a' toryk ellen szegülni. J. Russell l. az irlandi szegénységbill vitatásakor jövendő javitásokkal vigasztalá a' házat; hasonlót tőn Melbourne l. is a' felső házban a' hatóságbillkor, reményét fejezvén-ki az iránt, hogy a' toryk idővel nem fogják ellenzeni a' reformokat; midőn a' tizedbillbe az elsajátitási czikket beiktatni akarták, így tettek a' szinte ministerek. Ugy látszik, mintha elfogadták volna O' Connellnek ezen elvét: Vegyük-el most, a' mit kaphatunk; majd később másként lesz. De O' Connell aztán gondoskodik is arról, hogy másként legyen; mert egyik követelését megnyervén, ujra izgatáshoz nyul, hogy mást vívhasson-ki. Most is e' szándéka tetszik-ki az irlandi hírlapokból. A' három irlandi bill még egészen nem is ment keresztül, 's a' nép már fölriasztatott, 's gyülésre szólitatott-fel, mert egy pillanat sincs elvesztendő. A' gabnabörze termeiben már harsogtak e' kiáltások: „Nem kell bill, minthogy a' lordok illy rútul akarnak velünk bánni, semmi tizedbill, semmi hatóságbill, semmi szegénységbill!" „E' három billt, ugymond a' Dublin-Evening-Mail, Wellington hg. is csak egy nagy rendszabály' részének tekinté. Mi sértetlen akarjuk e' rendszabályt. Jó és igazságos hatóságbill nélkül szegénységbill se kell nekünk. Bizonyossá teszük Lyndhurst lordot és a' rosz érzelmüeket, hogy a' szegénységbill ellen könnyü volna a' sziget egyik végétől a' másikig ellenzést támasztani. Mi a' tizedbillt illeti, egy milliót adhattok a' papságnak, de a' tizedharcz azért tartani fog. A' hatóságbill a' tizedbill csendes kivitele eránti nézeteteket semmivé teszi. Howick lordnak igaza volt, 's jóslata elébb fog teljesedni, mint maga is gondolná." Mit fognak már cselekedni a' ministerek, miután a' felső ház ellen semmire sem mehetnek, engedékenységökkel pedig népszerüségöket vesztik a' szabadelvü párt előtt, az idő mutatja-meg. A' Courier szerint hihető, hogy ismét a' parlamenti választással teendnek próbát. Ez esetre a' szabadelvü pártnak jelszóul a' titkos szavazást és még a' gabonatörvények' eltörlését ajálja e' hírlap. — Az alsó ház jul. 27kei ülésében sir Stratford-Canning és sir R. Peel azon kérdésére: valjon a' keletindiai kormánytól küldött haderő ellenséges szándékkal megyen-e a' persa öbölbe, mi az Anglia és Persia közti barátságos viszonyokat megzavarhatná, és tudja-e a' kormány, hogy Oroszország Persiával véd- és dacz-szövetségre lépett? Palmerston lord ugy szolván semmit, vagy csak kitérőleg felelt, mi a' közelebb Bombayból jött tudósítások szülte aggodalmat el nem oszlathatá. E' tárgyban a' Courier így nyilatkozik: „Hogy az oroszok Teheránt megszállották volna, nem igaz; de nyomos ok nélkül angol haderő sem küldetett volna Bushirebe. A' mostani persa schah keleten több, hajdan persa, jelenleg független tartományt próbált meghódítani, mellyek Persia és India között feküdvén, ennek igen becses védfalai valának Persia' megtámadásai ellen. Ez okon az angol kormány mindig rosz szemmel nézte Kabul megtámadását, annál is inkább, mivel ez is mint Herat' ostromlása, tudomás szerint, orosz nógatásra történt. Az angol követ hasztalan igyekezék a' schahot leverni e' veszélyes vállalatról. Szának' és egyébb ostromhoz szükségtelen tárgyak' vitele nyilván mutatja, hogy Herat' elfoglalása csak előkészület egy más táborozáshoz a' hegyeken túl Afghanistanba, Lahoreba, és az indiai britt birodalom' szomszédságába. Az ostromlásban kevessé haladt elő a' schah, az angol követ lebeszélni igyekezett őt e' szándékról, melly Oroszország ellenében igen el fogná gyöngiteni. Ha a' persa seregnél orosz tisztek vannak, úgy Bushirenek britt katonákkal megrakása igen okos óvó rendszabály volt;

*

mert a' shah, háta megett, országának legjelesb révében, britt hadsereg állván, Anglia barátságos intéseit nehezen veti-meg, 's nem hallgat Oroszország csalogatásira, melly őt még lealázóbb függésbe akarja vinni, mint a' millyenben az utóbbi békekötés óta van. Ha pedig meggondolatlansága kerülhetlenné tenné a' háborut, akkor ennek sokkal alkalmasb színhelye lenne Persia, mint Afghanistan vagy Lehore, hol a' britt tengeri erő semmit sem használhatna. Bushire megszállása mellékdarab Anconának elfoglalásához a' francziák által, de Indiára nézve sikeresb leend, mint emez volt Olaszországra nézve.

A' M. Post szerint ő cs. 's ap. kir. fölsége' mailandi koronázására Anglia' részéről Devonshire hg. neveztetett ki rendkivüli követté. — Az orosz udvarhoz küldendő követnek Clanricarde marquist rebesgetik, ki, mint mondják, octoberben már indulni készül. — Aug. 1jén az irlandi alsóházi tagok' részéről Bryan úr irlandi főügyvéd, O' Connell és Shiel urak' vezérlése alatt nagy számu küldettség értekezett a' belministeri hivatalban Russell lorddal. Értekezésök az irlandi hatóságbillen a' felső házban tett módosításokat tárgyazá. A' Standard szerint Russell l. hasztalan törekvék őket azoknak elfogadására birni; O' Connell' párt-hívei mindazáltal megegyeztek abban, hogy a' választói adó 8 f. stgben határoztassék meg, olly föltétel alatt, hogy a' szegénységi adó ne vétessék arányúl. A' Globe állítja, hogy a' ministerek a' Lyndhurst lord által megcsonkított hatósági billt szilárdúl ellenzendik.

Jul. 28kán Wellington hg. Soult marsalnak 's a' többi még Londonban lévő koronázási követeknek fényes búcsu-ebédet adott, mellyen Cambridge hg és hgné 's Cambridge György hg is jelen voltak. Soult marsal már 11 órakor elbucsuzott a' hgtől, hogy elutazta előtt még a' toweri nagy fegyvertárt láthassa, melly Wellington hg.' parancsára a' marsal' számára megnyittatott. Jul. 29kén reggel a' marsal, kiséretével együtt Météore és Phaéton gőzhajókon elhagyá Londont, a' Soultra nézve olly nevezetessé lett angol fővárost. A' kikötőben horgonyzó hajók bucsujelűl kitűzék lobogójikat. Sheernesnél, a' Themse' torkolatjában, a' marsal még egyszer megállott. Otway Robert admiral, sheerneszi főkormányzó, nagy készületekkel várta a' marsalt, minthogy ez nekie jul. 25kén a' kir. asztalnál kijelenté, miként Lajos Fülöptől megbizaték, hogy az admiralt, Lajos Fülöp' régi barátját, ha lehet látogassa meg. Ennek következtében a' sheerneszi hatóság a' marsalt vendégül meghívta. Pompás és leirhatatlan volt a' marsal' fogadtatása. Ágyúk dörgése, 's a' partokon és hajókon összegyűlt sokaság' örömlármája közt eveztek le a' gőzösök, 's Otway admirál, Durham Fülöp admiral és portsmouthi kormányzó' kiséretében egy sajkán a' Météorera sietett, magas vendégének fogadására. Szíves üdvözlés után együtt kiszáltak a' partra, hol a' sokaság Soult marsalt levett kalappal 's dörgő éljennel fogadta. Az admiral bemutatá a' marsalt családjának, 's innét a' hajó-gyárba és fegyvertárba vezette. Egy tiszt a' marsalnak burnot szelenczét ajándékozott, melly London' régi hídjának 760 évig víz alatt volt egyik támaszfájából készült Ez után Howe 120 ágyús hajót tekinték meg, hol a' főteremben pompás reggeli várta a' jövőket. Egyik asztalon egy becses edény állott e' fölirással: „I Lajos Fülöp francziák' királya, sir R. Otway baronet al admiralnak 1832." A' terem az Anglia és Francziaország közötti frigy' képjeleivel vala ékesítve. A' társaság 60 személyből állott. Otway admiral ágyuk dörgése közt előbb a' királyné', aztán Lajos Fülöp' egészségére ivott, őt büszkén barátjának nevezé, kit ő előbb balszerencsében ismert, 's később mint Europa' leghatalmasb fejedelmét ismét föltalált. Illy férfi megérdemli hogy francziák' királya legyen, 's a' franczia nemzet méltó illy királyra. Ezt Soult marsal' áldomása követé, kit Otway úr a' föld bámulásának és dicsőségének neveze. A' marsal érzékenyül köszönt. A' reggelit Mornay marquis, Soult' veje ez áldomással fejezé-be: „Az angol nép, és az egyesült angol-franczia hajóhad!" Végre szives kézszoritás után érzékeny búcsut vőnek egymástól 's a' vendégek ismét hajóikra szálva, délután 1 órakor folytaták útjokat hazájok felé. — Az új-yorki hírlapok korán sem szólnak nyugtatólag Canadáról. A' Sun szerint mind a' két Canadában új lázadástól félnek. A' béke' helyreállításáról addig nem lehet szó, mig a' canadai lapok olly híreket közölnek, millyen a' Kingston Chornicleben jul. 2kán jelent meg, mi szerint Bear Creeknél a' kis Themse' torkolatjánál, és Sarniánál St. Clair folyama' partján újra 1000ből álló rablósereg szállott ki, 's London kerületben számos foglyokat kiszabadított. — Anderson, arról vádoltatván, hogy sir R. Peel gőzös' fölgyujtásában részt vett, a' torontoi esküdtszék által a' vád alól fölmentetett. A' Buffalo Journal szerint Chandler, pártfő a' short-hilli csatában, féléves távollét után haza térvén, saját házában elfogatott, a' Patriot szerint pedig magát védni akarván, megöletett. Durham lord Montrealba érkezett és jól fogadtatott. A' canadai lapok mind magasztalják kormányzását. — Közönségesen hírlik, hogy Villiers úr

angol követ a' spanyol udvarnál Pétervárra fog követül küldetni, de ezt baráti tagadják.

A' Devonport Independent állítja, hogy az angol hajóhad 6000 emberrel szaporíttatni fog. — O' Connell egy fölhívásban az irlandi népet agitatiora szólította föl Irlandnak Nagybritanniától törvényhozási tekintetben leendő elszakasztása iránt.

Franciaország.

Soult marsal julius 30kán délután érkezett Havreba, de csak estve hétkor szállhatott partra. A' marsal' rangjához illőleg fogadtatott, 's számos nézőktől üdvözöltetett, azután az admiralitás' épületébe vezettetett. Más nap fijával, nejével, Bassano és Vicenza hgekkel 's hadisegédjével, Dinan ezredessel Parisba utazott. —

A' Temps szerint algiri levelek valósítják Abd-El-Kader' veszteségét Ain-Maadi alatt, de haláláról, vagy más balesetéről nem szólnak.

Soult marsal aug. 1jén Parisba érkezett, 's 2dikán a' királynál két órai audienczián volt. A' kir. család a' marsalt nagy szívességgel fogadta. Soult követségi személyzete szinte audienczián volt. A' kir. család útazása Eu várába, 's Molé gróf' Champlatreux nevü jószágának meglátogatása Orleans hgné miatt elhalasztatott. Ha fiu talál születni, ezt a' király Paris hgnek ohajtja neveztetni. Több szójáték készült már a' várt „enfant de Paris„ra. Mi zavarba jönének e' szójátékok' költői, ha fiu helyett leány találna születni! — Algier, jul. 28kán Még mindeddig nem érkezett hivatalos tudósítás Abd-El-Kader' mostani helyezetéről. A' hírek az ő táborozásáról olly ellenkezők, hogy az igazat nem lehet meghatározni. Annyi bizonyosnak látszik, hogy az emír heves harcz és nagy veszteség után győzedelmesen, de súlyosan megsebesítve tért vissza. Nehány arabok' jelentése szerint visszatérte közben Oran tartományban a' kabyloktól orozva két lövést kapott, de szerencsére sebei nem veszélyesek. Ámbár Abd-El-Kader előhaladó szelleme, 's jelesül a' tafnai békekötés, sok vakbuzgó pártot izgatott föl ellene, mégis hallatlan volna, ha egy arab egy marabut' szent személyét merné illetni. Az emír' halála az arab nemzetiségnek sírja lenne. Csak ő benne egyesülnek azon föltétek, mellyeknek az arabok hódolnak: buzgalom, bátorság, hatalom és értelem. Ő népei közt egy erkölcsi eszme képviselője, polgárosodást igyekszik kifejteni. Franciaország, mellynek tudományos rendszere és nyelve mindenfelé elterjedett, mellynek szabad elvü eszméji, ha forrni kezdenek, egész Európát megrendítik, — ez a' Franciaország a' berberek' tág síkjain egy ellenségre talált, ki győzödelmei elébe korlátokat tesz, 's ezen ellenség Abd-El-Kader. Halála megnyitná a' franciáknak Afrika' kapujit, de élete előszövétneke az afrikai polgárosodásnak.

Dumont d' Urville föld körül hajózotól tudósítások jöttek apr. 7ről, melly napon Astrolabe 's Zélével Chilibe evezett. Fölfedezési utazását a' déli tengeren közel a' déli sarkig a' 63 's 64 szélességi fok közt folytatá, 's eddigelé sok ismeretlen szigetet födöze-fel, 's vizsgála-meg.— Deville régiség-buvár' vezérlése alatt a' roueni főtemplomban vizsgálódások tétetnek, 's már is oroszlánszivü Richard' szivének tartójára találtak, melly következő felirással bélyegzett kő alatt feküdt: „Cor Richardi, Regis Angliae, Normandiae Ducis, Cor Leonis dicti. Obiit anno MCXCIX.“ Kiváncsiságból a' tartó felnyittatott, 's benne vereses száraz szarvnemü levél találtatott, melly egyedüli maradványa az oroszlányszívnek.

A' cherbourgi tengeri kormányzó rendelést kapott, hogy Reine Blanche fregattot különös gonddal 's pompával készítesse föl. Cherbourgban azt hiszik, hogy ez a' fregatt Napoleon' hamvait fogja elhozni. — A' belgák' királya Dumas Sándort is Leopoldrenddel ajándékozá meg. — Most kirekesztőleg Soult marsal megérkezése von magára köz figyelmet. Az emberek ezer félekép gyanakodnak. Elfogad-e a' marsal miniszterséget, 's fog-e kormányt összeszerkeszteni 's az elnökséget átvenni? Számolhat-e a' király hűségére? E' kérdéseket hallhatni most, mellyek politikai megfejtésének nem sokára el kell következnie. A' hadsereg fenyiték nélküli állapotja csakugyan ohajtatja, hogy egy a' hadseregnél nagy tekintettel bíró marsal vegye át a' kormányt, 's Soult nevének Angliában nyert tekintete még neveli helyezete fontosságát. De a' mi közönséges időkben ok volna arra, hogy a' kormány Soult marsalra bízassék, most épen ellenkező hatást szül. Minél nagyobb a' marsal' fontossága, annál inkább félnek tőle, mert ha egyszer Soult kormányelnökké lesz, úgy Lajos Fülöp többé nem ura a' status' ügyeinek, 's épen ezt szeretnék kikerülni. A' helyezet igen bonyolodott, 's Soult marsal már is mindenfelől ármányokkal van környezve, 's különféle pártvélemények önérdekökbe igyekszenek őt vonni. A' király illy módon különös helyezetbe jutott. Ő nem ügyes, hanem csak engedelmes férfiakat kiván, 's ezek nem mindig felelnek meg a' kamara' és többség' nézeteinek. Ebből bizonyos határozatlanság következik mindenik komoly kérdésnél. Ezek a' mostani állapot' nehézségei,

's mindenfelé nem sokára bekövetkező események sejtetnék. A' juliusi ünnepek is a' borús ég és a' király kocsijának balesete miatt némileg mogorva szint öltöttek; ezek mind rosz előjelek gyanánt vétetnek, mert mikor már nincs bizodalom, akkor közönségesen jós-jelek mutatkoznak. Ide járúl az is, hogy Orleans hgné a' juliusi ünnepek alatti lebetegedésének reménye elenyészett. Más felől meghasonlásról beszélnek Orleans és Nemours herczegek között. Orleans hg. a' hadseregnél bizonyos fontosságra akarna feljutni, melly sem előzményeihez, sem charakteréhez nem illik. Ő saját kezére sereget akar képezni, 's azt olly tisztekkel ellátni, kik személyesen hozzá ragaszkodnak. Fiatal sereget akarnak alkotni, 's ezzel a' régit elégületlenné teszik. Az ezredek zúgolódnak, 's a' Bonaparte-párt a' békétlenséget még neveli, csak hogy a' seregen uralkodhassék. Valóban itt Napoleon még egészen új emlékezetben él, 's még Bonaparte Lajosnak is párthívei vannak. Ez nem titok, a' rendőrség' jelentései e' részben megegyeznek; 's csak ugyan átlátják, hogy a' seregért valamit tenni kell.

Nemours hg. jul. 28kán a' lünevillei tábor' főkormányát átvette. Más nap a' juliusi napok' ünneplésére a' nemzeti őrseregen és táborban lévő katonaságon szemlét tartott. — Soult marsal aug. 2kán a' királynál másfél órai audienczián volt. — A' fölirások' és szépmüvészetek' akademiája Talleyrand hg.' helyett Garcin de Tassy urat választá tagjává.

Belgium.

A' limburgi tartományi tanács jul. 29kén a' beverlooi táborban nyujtá át a' királynak fölirását. A' király így válaszolt: „Uraim! válaszom kevés szóból áll. Biztosítom önöket, hogy mindig meg voltam tartományukkal elégedve, mert ez mindig kitünteté magát honszeretete, hűsége és mérséklete által. Legyenek önök meggyőződve, hogy érdekeik e' pillanatban a' londoni conferenczia előtt buzgóan védetnek. Mindazáltal nem titkolhatom önök előtt, hogy politikai helyezetök Luxemburgnak a' német szövetséggeli viszonya által igen bonyolodottá lesz. Ha csak Hollanddal volna dolgunk, úgy a' kérdést mind a' két ország érdekében elintézhetnők. De némelly hatalmak' részéről ellenkezésre találhatnánk. A' status quo jobban kedvezett Belgiumnak; mert képessé tevé közszellemét és nemzetiségét kifejthetni, ez pedig nem egy nap' műve. Ez a' status quo — és ennek mindennap jobban örülök — egyedül az én eszmémnek köszönhető, noha 1833ban nehány nyugtalan fő a' 24 czikkelyt közvetlen és végkép végrehajtatni sürgeté. Ügyünk' kimenetelét lehetlen már most előrelátni. Még több pont szabályzandó, és a' megkezdett alkudozások távol vannak a' czéltól. Azonban ajánlom önöknek ama mérsékletet és józanságot, melly Limburgnak mindig dicsőségére vált. Igen heves nyilatkozások szomszédinkat arra birhatnák, hogy vitánknak bármi árron véget vessenek, és önök jól tudják, miként szerződvényekben sokszor a' gyöngébbnek nincs igaza. Ismételve intem tehát önöket, maradjanak szilárdul mérsékletök és bizodalmoknál. Örömmel szemlélem magamat Limburg' képviselőinek illy számos gyülekezetétől környezve. Ez uj jele egymás közötti egyességöknek."

A' belga hírlapok nagy fontosságunak tartják azon esetet, miszerint Menai hajón, mellyen Ligne hg. Antwerpbe érkezett, az angol lobogó mellett a' belga is ki volt tűzve, 's így a' Scheldén elsőbben látatott hajó belga lobogóval.

Hollandia.

A' Handelsblad Londonból következő julius 28kán költ levelet közöl: „Tegnap itt elvégeztetett, hogy mielőtt a' 24 czikkű szerződés aláiratnék, Hollandiának még áldozatokat kell hozni, mellyek a' kir. holl. követnek előterjesztettek. Ezen áldozat azonban nem a' föld-kérdést illeti, hanem különösen a' még hátralévő adósságot, melly részben Anglia Francziaországgal egyetért. A' szerénység tiltja holnap a' hollandi kormányhoz küldendő ajánlatok' följegyzését, vagy irántuk érzelmeim kifejezését; annyi bizonyos, hogy Holland' jó 's elismert jogait csonkítni törekszenek; most a' hollandi cabinettől függ annak elitélése, valljon a' kivánt áldozatokat Holland' viszonyai megengedik-e."

A' vliessingeni hírlap bámulását jelenti, hogy az angol gőzös, mellyen Ligne hg. Londonból Antwerpbe hajózott, britt zászlón kivül belgát is lobogtatott, 's ezen Hollandiától még el nem ismert szinekkel ment a' Scheldén Vliesingen mellett.

Svéczia.

Berlini lapok Stockholmból jul. 24ről jelentik, hogy a' csend némellyektől ujonnan megzavartatott, minek gátlására, a' kormány kihirdetteté, hogy minden ház birtokosnak kötelessége kapuját esti 10 órától reggeli 5 óráig zárva tartani; összecsoportozások szorosan megtiltatnak, 's ha ki a' rendőrség felszólítása esetében el nem távoznék, vagy ellenszegülne, szabad a' rendőrségnek bárminemű fegyverrel élnie. Ellenben a' polgárságnak a' rendőrség ellen intézett minden panasza 's nehézsége, az illető törvény-székektől

fölvétessék 's elintéztessék. Ezen intézkedéseknek legjobb sikerük lőn a' csend helyreállításában, ezentul épen semmisem történt 's a' rendőrségnek senkivel sem volt legkisebb baja is. Mind e' mellett, ugy látszik, a' polgárság közt még meg van az elégedetlenség magva, 's ujabban némelly polgárok folyamodást adtak-be a' királyhoz, mellyben az igazság-minister' elbocsátatását kivánták, melly a' király' részéről nehezteléssel fogadtatván, visszavétetett, de az ellenző lapok által nyilvánossá tétetett. — A' Staats Tidning valósítja azon hírt, miszerint Brandelius őrnagy egy polgárságí csapat kormányzója, a' lakosok közt elégedetlenséget vevén észre, a' főhelytartóhoz irást nyujtott be, mellyben Nerman, igazság-cancellár 's Hartmansdorf udvari canczellár' elbocsátatásának kivánatát nyilvánítá, azt ellenben tagadja, hogy e' kérelmet a' helytartó bemutatta volna a' királynak. — Landin úr országos igazsági felhatalmazott a' főitélőszékhez irást nyujtott be, mellyben Crusenstolpe igaztalan elitéltetését állítja. Különösen sérelemül említi, hogy a' királynak az egész dolog tudtára nem adaték, sem okok nem hozattak-fel, miért fenyítetik Crusenstolpe a' szokottnál keményebb büntetéssel.

Portugallia.

Lissabonból a' hírek jul. 21kéig terjednek. A' királyné Cintrában mulatott, hova a' ministereket is meghívta; a' tanácskozás' tárgyai azonban csak gyanítatnak. Brágában az új adó' beszedésére próba tétetvén, zavarok támadtak. Az angolai helytartó letétetett, mivel elnézte, hogy Havannahba rabszolgák szállítassanak. Hasonló okból vette-el a' királyné egyik zöld hegyfoki szigeten létező dán alconsultól az exequaturát. Lissabonban az a' homályos hír terjedett-el, hogy az ultrademokrata-pár új lázadást akar támasztani, 's a' királyné' helyébe Dona Maria Isabella alatt regenséget alkotni. A' kormány a' békétlenek' ijesztésére az egész hadi erőt a' fővárosba vonta. A' statusjövedelmek igen soványak voltak, 's így a' kincstár kénytelen lesz új költsönt venni-föl, mihelyt a' bank' segedelmezései megszűnéndettek. A' cortes-választás aug. közepén kezdődik, 's a' kamarák, úgy hiszik, választás után azonnal összegyűlnek, hogy a' kormányt ki segítsék a' bajból. Lissabonban a' kereskedés igen hanyatlott.

Schweiz.

Schwyz kanton jul.' 22kén csakugyan megtartá a' tisztujítást, mellyben a' szarv-párt 4500 szóval a' köröm-párt 4000re ellen lőn a' győztes. A' schweizi köz hírlap igy nyilatkozik ezen tisztujításról: „Az országgyülés azon végzete, hogy Schwyz kanton harmadszor is tartson tisztválasztást, czél nélküli 's csak tömérdek költségekbe kerülő volt, miután most is ugyan azok levének a' tisztek, kik junius 17kén választattak meg. A' népség ingerültsége erősbedett, több gyilkosságok 's számtalan visszaélések követtettek el, a' pártütők is veszedelmesbek 's nehezben kormányozhatók. Legveszélyesb az, hogy az országgyülés ezáltal minden gyöngébb kantonnak a' belügyekbe avatkozásra jogot ad. Mindenki át fogja látni, hogy ha a' szarv-párt helyébe köröm t. i. radical párt lép, az országgyülésnek, hasonló körülmények közt, csak az alkotmányszerü kormányzás pártfogását engedte volna meg. Egyébként még a' zavar véget nem ért, mert mig csendzavarók, gyilkosok 'sat. szabadon lehetnek körében, addig a' személyt 's birtokot nem lehet biztosítni. Minden a' köröm pártbeli személy ellen hozott büntető itélet vagy egyéb kedvetlen határozat ujabb nehézségek' támasztására szolgál az országyülés előtt. Csak a' legnagyobb elővigyázat, okosság 's lelkesség mentheti meg Schwyz cantont zavaros 's kétes helyzetében további ujabb veszélyektől."

Luzern, aug. 4kén. Montebello hg. franczia követ a' schweizi szövetségnél, az országgyüléssel következő jegyzéket közlött: „Luzern kanton', mint szövetségi főhely' elnöke és status tanácsnokai ő exceájokhoz. Őfölségének a' francziák' királyának alulirt követe a' schweizi szövetségnél, kormányától megbizatott, következő közleménynek exceátokhoz intézésére. A' straszburgi esetek, 's Bonaparte Napoleon Lajosra kiterjesztett kegyelem után a' francziák' királya nem várta volna, miként olly rokon ország, mint Schweiz, mellyel a' régi barátságos viszonyok nem rég olly szerencsésen helyreállíttattak, megengedje, hogy Bonaparte Lajos oda vissza térhessen, a' hála parancsolta kötelességek mellőzésével vétkes szándékait megújíthassa, 's balga követeléseit, mellyek a' straszburgi merény óta oktalanságával sem menthetők, nyilván kimondhassa. Köz tudatul Arenenberg a' középpontja e' vétkes terveknek, 's a' király' kormányának joga vanés kötelessége Schweiztól kivánni, hogy azokat keblében ne tűrje. Hasztalan törekednék Bonaparte Lajos e' zavargásokat tagadni. Az általa Német- és Franczia-országban nyilvánitott iratok, továbbá az, melly minap a' pairkamara által megitéltetett, mellyhez ő is segéd kezet nyujtutt, 's mellyet ő terjesztetett-el, eléggé tanusítják, hogy őt nem csupán haldokló anyja iránti kötelessége szólítá vissza Amerikából, hanem tervek 's igénylések, melyekről, mi most már napfényre jött, soha sem mon-

dott le. De Schweiz sokkal derekabb és hivebb frigytárs, mintsem megengedhetné, hogy Bonaparte Lajos magát schweizi polgárnak, 's egyszersmind franczia thrónkövetelőnek, hogy magát, valahányszor terveinek előmozdítása végett honát megzavarni reméli, franczianak, ha pedig hazájának kormánya bűnös merényeit megakarja előzni, thurgaui polgárnak nevezze. Alúlirt tehát, kormánya' nevében föltétlen bizodalommal, exceátoknak, mint szövetségi főhely' elnökének és statustanácsnokainak, az országgyüléssel közlendő azon világos kivanatot nyutja-át, hogy Bonaparte Lajos a' szövetségi földről kiutasíttassék. Alúlírt fölöslegnek tartja exceátokat e' részben a' köz népjogra emlékeztetni. Végúl utasítása szerint megjegyzi, miként Francziaország inkább ohajtá vala hív frigyese' önkénytes tettének és barátságának köszönni olly szabályt, mellynek követelésével ön magának tartozik, 's mellyre Schweicz nem fog várakoztatni. Egyébiránt 'satb. Luzern, augustus 1jén 1838. Montebello herczeg" Ha az országgyülés 'e' kívánságra határozott választ adna is, mit a' követek útasítás nélkül alig teendnek, e' válasz nem lesz kielégitő. A' vádlott schweizi polgár,'s mindenről, mit Schweiz' földén tesz, schweizi törvényszék előtt tartozik felelni. Hogy új hazájával nem bánt nemesen, mindenki érzi; de most, midőn kiutasítása követeltetik, Schweiz' becsülete hozza magával hogy polgárját védje.

Spanyolország.

Jul. 26ról szóló bayonnei hirek szerint 22ig Estellánál misem történt. Espartero, kinek lemondását a' kormány nem fogadá el, előnyomulás helyett seregeivel Viana's Lodosa közé vonult viszsza. A' kormány Esparteronak 5 — 6 millio realt külde. Az exaltált párt jelenleg csupán Espartero' elbocsátatásában bizik; a' cabinetben változásokról 's innét eredő lázadásról is lehet hallani. — A' Quotidienne szerint Estellában összeesküvés födöztetett fel, mellynek czélja volt a' várat a' christinók' kezeibe szolgáltatni; minek következtében 17 személy, 's köztök a' guemblai kormányzó' leánya, ki, mint mondják, Esparterohoz a' leveleket hordta, kivégeztetett. Villareal, kinek halálra itéltetése némelly hírlapok által alaptalanul közöltetett, és Latorre, Elio 's Urbistondo tábornagyok a' carlosi seregnél ismét szolgálatba fognak léptetni. Zariateguinak halálra itéltetése sem bizonyos.

Telegrafi üzenet. Seu de Urgelből jul. 30kán költ hírek szerint a' salonai püspöki lakba menekvűlt lázadók megadták magokat; vezérök Mondeden más két pártfővel együtt elesett. Espanya gr. visszavonult Torregassára, — A' regens királyné' neve napja jul. 24kén ünnepeltetett. Több mint 400 fényes öltözetü személy tisztelkedék ő fölségének, valamint a' diplomatakar is.

A' Memorial des Pyrénées szerint Espartero jul. 20kán megbetegedett. — Estella megtámadására 20,000 embert meghaladó sereget 's rettentő pattantyusságot vont össze; a' carlisták' erejét ellenben, melly e' helyet védelmezi, 20,000 emberre számítják. — Bayonneból jul. 28kán irják, hogy Munyagorri embereinek 24kén parancsolatot adott-ki, miként Baigorry, Espeleta, Sare 's Hendayenál magokat készen tartsák; 25dike óta a' fizetés rendesen kijár, melly naponként egy realból áll. E' napokban az 5ik számu carlosi zászlóally' parancsnokának vezérlése alatt 27 szökevény állt Munyagorri' szolgálatába. — Közönségesen beszélik, hogy Munyagorri csapatját majd Jaureguy generál fogná vezérleni.

Amerika.

Az egyesűleti congressus jul. 9kén eloszlott, 's az általa hozott számos törvényeknek tartalma ez: idegen gőzöseknek megengedtetett, hogy vámmentesen vihessenek szenet az egyesült statusokba; az északkeleti határszél kérdése úgy, a' mint van, meghagyatni határoztatott; beviteli kereskedést üző kalmárok a' status-pénztárba 20 dollárnyi egyesületi bankjegyekkel fizethetik-le tartozásukat; gőzösek' tulajdonosai és tisztjei, minden gondatlanságért büntetés alá esnek, 's ha a' kimenő gőz valakinek árt, ez azonnal gondatlanság' jelének tekintessék, 's a' vád' alapjául szolgáljon; az egyesült statusok hadi ereje 4500 emberrel szaporitatni határoztatott; a' cherokees indusoknak a' new-echotai szerződvényben kikötött öt millio dolláron kivűl még bizonyos különsumma is fog fizettetni; az egyesületi bank' régi jegyeinek újabb kiadása a' pennsylvaniai bankok' tisztjeire és ügyvivőjire büntetést von; az egyesűleti bank' birtokában lévő jószágok, mellyek értéke 6 millio dollárra megy, eladatni határoztattak; a' gőzkatlanok' használat előtti megvizsgálására biztosság fog kineveztetni. A' pénzügyeket a' congressus abban az állapotban hagyta, mellyben találta.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Óvó-felszólítás. Minekutánna férjem Majorszky János ügyvéd tőllem t. Szental Ferencz úrnak két rendbeli és Engel Francisca asszonynak egy rendbeli kötelező-leveleit, mellyek közül egyik egy ezer ezüst ftrúl, a' másik öt ezer vftrúl, a' harmadik pedig két ezer vftrúl kiadva költ, — öszesen tehát 9,500 vforintig érőket a' rögtöni vissza fizettetés szorgalmazás ürügye alatt mult 1837dik esztendei Augusztus hónapban kicsalta volt, — 's azokat sem barátságos, sem birói felszólításra vissza adni nem akarja, — minthogy nevem aláirásával egy általa azokra koholt Cessio mellett azokat most tulajdonának hirdeti; — mindenki általam óvásúl felszólíttatik: — hogy azon Szentai és Engel-féle egyedűl az én nevemre irt 's követőleg illető kötelezvényeimet tőlle pénzének elvesztése mellett senki magához ne-váltsa, — mithogy én férjemnek ezen rendetlen tette eránt protestátiómat már bé-adtam, 's azon kicsikart kötelező-leveleket mint engem egyedűl illető tulajdonokat tőlle a' törvények útján fogom vissza követelni.

Pesten, Aug. 9én 1838. *Walter Erzsébet.* (3)

---

(1) Magyar ruhák iránti figyelmeztetés.

Alúlirott, alázatosan bátorkodik a' tisztelt nagyérdemü közönségnek jelenteni: hogy nála minden előkészületek, és rendelések megvannak téve az iránt, hogy azon titt. uraságok, kik magoknak egész öltözeteket, vagy egyes darab magyar ruhákat, vagy bár cseléd liberiát személyesen, avagy levél által, rövid idő alatt készíttetni kivánnának, a' munka után hoszasan ne várakozzanak, hanem megrendelett ruháikat, a legnagyobb gyorsasággal megkaphassák, sőt a' vevők költsége, és ideje megkiméllése tekintetéből, most is készen áll boltjában különféle színü 80 mellény arany, ezüst, és fekete hímzetre, — továbbá 30 fekete zsinórú atilla, ugyanannyi hozzávaló, különféle készületű, nadrágokkal, a' szabad tetszés szerénti választásra. — Boltja vagyon a' Franciskánus Atyák piaczán, a' királyi Kuria' déli tőszomszédságában Eggenbergerféle házban „Hunyady László" czím alatt.

Klasszy Venczel
pesti magyar szabó. (3)

Második Félesztendő.

---

6 hangu (Regiſter) templomi orgona eladó.

Alúlirtnak tulajdon lakhelyén egy templomi orgona eladatik, ki a' vevővel azonnal bezárói szerződésre léphet; de kivánná is ezen orgonát a' szállás szük tekintetéből, a' vevőnek a' megegyezett ár' bizonyos és részenkénti való lefizetése mellett átengedni. Pest-Leopold külvárosában, Bálványutcza Lezár' házban 213 sz. alatt.

Schillinger Vincze,
Orgonakészitő mester Pesten (2)

---

(1) Arverési hirdetmény.

A' tiszafüredi (Heves megyében) kisebb kir. haszonvételek f. é. sept. 2ikán, ugyan f. é. nov. 1sejétül számitandó 3 egymásutáni évre nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni a' hely szinén. A' korcsmák kényelmesek. Az árverésre illő bánatpénzzel mindenki hivatalos. Tiszafüred, aug. 1sején 1838. *Bilkei Lipcsey Zsigmond*, direktor. (2)

---

(2) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetem kórháza mellett lenni szokott vendéglői hivatalra (Tretőrségre) folyó esztendei Augustus 30kán délutáni három órakor, Pesten, Hatvani utczában, az orvosi-kar épületében, vagy úgynevezett Jesuita házban nyilvános árverés fog tartatni; mellynek alkalmával az emlitett kórház betegeinek élelemmel ellátása arra fog bizattatni, a' ki azt legolcsóbban magára vállalandja, és a' néki általadattandó konyhabeli, és más eszközökre nézve a' királyi Egyetem bátorsága végett 100 forintot pengő pénzben, vagy annyival felérő kezes levelet, mellyek az egyetemi pénztárban fognak tartatni, az árverés előtt leteend. Ezen hivatallal szabad szálláson kivül még 20 öl cserfa van egybe kötve; a' köttendő szerződés egyéb feltételeit az Egyetem irószobájában szokott hivatalos órák alatt naponként meg lehet tekinteni. Költ Pesten Julius 31kén 1838. (3)

---

(2) Árverési hirdetmény.

Békés megyében, a' szarvasi közös uradalom részéről, a' helybeli két mészárszék — mellyekhez 112 hold jó minőségű föld', tetszés szerinti használata is járúl, — 1839ik esztdő Januárius 1só

napjától kezdve, három egymásután következő évre heszonbérbe kiadatnak, az árverés fog tartatni Szarvason, az úgynevezett Bárány-vendégfogadóban f. é. September 5kén reggeli 9 órakor. A' bérleni kivánók bánat pénzzel ellátva ezen árverésre hivatalosok. (3)

Contriner János polgári puskamíves Bécsből,

bátorítatva azon több évi számos megbizástól, mellyben kivált a' magyar fő nemesség' és tisztelt közönség' részéről részesült, alázatosan jelenti; hogy a' kényelemnek és gyakori felszólításoknak kielégítőleg megfelelhetendő, erős és csinos valamint kettős úgy egyszerü csappantós (percussions) puskákkal, szél- és nyil-puskákkal, czéllövő 's uti pisztolyokkal, mindennemü kettős és egyszerü mordályokkal 'stb. jól ellátott raktárt szállított a' pesti vásárra.— Különösen ajánlja a' kupakot magoktól feltevő javított puskáit, mellyek az eddig ismert illy nemü puskáknál sokkal egy-és czélszerűbbek. Mindenféle megrendeléseket elfogad 's legpontosabban teljesít, puskákat megvásárol, becserél és kijavít. — Gyára Bécsben Roszau külváros Schmidtgasse 151 sz. a. áruboltja a' városban a' Grabenen 619 sz. a. Pesten pedig az új piaczon, bécsi utczában, Frank Ferencz' pakfong-árutárával szemközt van. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara' rendeletéből ezennel közhirré tétetik: hogy f. e. Augustus hónap 14én tettes nemes Bács vármegyében kebelezett sz. Tamási szabad királyi külső $78^{77}/_{2200}$, és belső $^{1100}/_{2200}$ láncz nemes telkek, f. e. november elsőjétől kezdve, hat egymásután következő esztendőre az ó-becsei kir. kincstári uradalmi tisztartóság hivatal' irószobájában a' szokott reggeli órákban tartandó árverés által bérbe fognak adatni.

A' bérleni kivánók tehát a' fenn nevezett napon, és helyen a' szükséges bánatpénzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságú tm. k. u. Kincstár rendeléséből ezennel köz hirré kétetik: hogy e' folyó év Kisaszszony hava 25kén Buda-Eörsön, a' szokott reggeli órákban tartandó árverés utján, 359 darab másfél, és harmadfél esztendős spanyol eredetü hágó kosok, és 50 darab ürük készpénz fizetés mellett fognak eladatni. (3)

---

(2) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintók 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemü eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy tarsasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: rőtbarnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásárolta tik.

Frank Ferencz (3)

)(

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kivált. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(3) Hirdetés.

Szögverő-intézet

bérbe ki adandó.

A' császári királyi szomolnoki főhivatal folyó 1838dik esztendő Julius 2dikán az 1087dik szám alatt költ felsőbb határozása folytában, a' cs. k. társaságos Diósgyőri vas-hámorban lévő, 's ahoz tartozó szögverő műhely, melly is köből épülve, két rendbéli tűzhelylyel, mellyeknél 16 ember dolgozhat, és minden más szögverő műszerrel ellátva vagyon; három egymásután következő esztendőre, u. m. folyó 1838dik esztendő November első napjától kezdve 1841dik october hónap utólsó napjáig, árverés utján a' többet igérőknek bérbe kiadandó.

A' bérleni kivánkozók 400 pengő forint biztositási (Cautio) tehetség bemutatása mellett, és készpénzben 10 pengő forint bánatpénzel ellátva, ezen hirdetés alúlirt napjától számitandó nyolcz hetek múlva a' cs. k. tars. Diósgyőri vás-hámor tiszti irnokházába reggeli 9 órakor tartandó árverésre ezennel meghivattatnak, a' hollott is a' szerződésbéli feltételek addig is láthatók. Költ Diósgyőrön Julius 30dik napján 1838. (3)

a' csász. k. társ. vasham. hiv. által.

(3) **Bor árverés.** Folyó év' September 1jén, készpénz fizetés mellett kissebb nagyobb mennyiségben, mintegy 1000 akóra való, 1817, 1823, 1824, 1827, 1829, 1834 és 1835 évi finom somlyai bor eladatni fog.—A' venni szándékozók Adándra, tekintetes Somogy vármegyében, Fejérvárhoz 4, Siófokhoz pedig $^3/_4$ órányira fekvő mezővárosba szivesen meghivatnak. — Költ Adándon, jul. 20kán 1838.

A' gazdasági tisztség által(3)

(3) Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának 's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:

Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig 1796. (214 *lap negyedrétben.*) *és*

Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländische Sprachen. Erlangen 1797. (288 *lap nyolczadrétben.*)

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára kötetlen 1 f. 24 kr. az utóbbinak 1 forint pengő pénzben.

Gabonaár: Pesten, aug. 14én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 145—110; kétszeres 96—90; rozs 76; árpa 58—48; zab 50—43; kukoricza 74—70; köleskása 150.

Dunavizállás: aug. 12én: 10′ 0″ 0‴; 13án: 10′ 2″ 6‴; 14kén: 9′ 10″ 6‴; 15én: 9′ 1″ 9‴.

Budai lotteria: aug. 11én: 55. 62. 53. 73. 57.

Pest. Szombat. August. 18kán

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 14dik szám.

Magyarország (kinevezések; kegyelmes kir. leirás Bars megyéhez; adakozások a' vízkárvallottak számára; Nyitra és Trencsin megyék küldötségek által üdvezlik Mednyánszky Aloíz bárót; Pesten magyar nyelvtanító iskola nyittatik; a' színházi részvény-társaság közgyülése; gazdasági ipar példája; gözösink' pályautja jövő septemberben; m. t. társaság 'stb.) Nagybritannia (parlamenti ülések; O' Connell' levele az irlandi néphez; a' Courier nyilatkozása a' jelen parlamenti ülésről 'stb.) Franczia-ország (ellenkező hirek a' király egészségéről; belga-hollandi ügy; Fridrik cs. k. föhg Toulonban 'stb.) Németország. Poroszország. Oroszország. Törökország. Svéczia. Portugallia. Spanyolország (Oraa elkezdi támadó munkálatait 'stb.)

Magyarország.

A' nm. k. ud. kamara Kölgyesy Benedek hites ügyvédet t. Csongrád megyében a' kir. ügyek igazgatójának ügyészévé; — Boroviak Antalt, a' zágrábi kir. kam. igazgatóság irnokát, millyanai tisztartóvá nevezte-ki. H-k.

T. Bars megyének f.é. aug. 2kán Aranyos Maróton tartatott közgyülésén olvastatott a' f. é. jul. 12kén költ azon k. udvari rendelet, mellyben ugyan f. é. maj. 2án történt megyebeli alázatos felirás' következtében a' kir. ügyek' igazgatója' vádja alá vett Lipovniczky Vilmos-és Ambró Antalnak eme' vád alóli kegyes felmentetése (miután tulajdon hibáikat elismérve, az iránti engesztelés végett magok is több izben folyamodtak, sőt az ekkép nyilványított megbánást időközbeni éltök módjával is bemutatták, és igy hogy az esdeklett kegyelemre magokat ezután érdemesekké teendik, reményt szolgáltattak) Ő Felségének kiadott kegyes parancsánál fogva e' megyének tudtára adatik. — Élénk örömmel 's hálával vevék a' rendek honfitársaik iránt nyilványított e' királyi kegyelem' tapasztalását, melyet legelőbb az elnök, főispán ur ő exja, nyilványítván, örömét jelenté ki, hogy a' kir. kegyelemre méltatott tagokat táblabirói tisztökbe 's azzal összekötött hivataloskodásba (miután azok előbb viselt hivatalaikról önkint már ezelőtt lemondottak) visszahelyezni alkalma adatik. Felszólítá egyszersmind a' megye' rendeit, hogy az ekkép éreztetett kir. kegyelem iránt közösen hálálkozva, egy alázatos fölirásban terjesszék fel Ő Felségének köszönetöket. — Szót emelvén most Lipovniczky Vilmos és Ambró Antal táblabiró urak, a' legforróbb hálaérzettel önték ki legkegyelmesebb Fejedelmünk iránt legmélyebb jobbágyi hódolatikat, köszöneteiket, annak örökké tartó zálogául rendíthetlen hűségöket, fiúi ragaszkodásukat ünnepélyesen lekötvén, köszönék egyszersmind Ő exjának a' főispány urnak iránt tett hathatós közbevetését, köszönék a' megye rendeinek hűséges pártfogását, mellyért hálálkozni mindenkor fő törökvésök leend; 's igy a' legtisztább szándékkal lépvén ismét vissza a' rendek' ohajtott körébe, legfőbb boldogságukat csak abban lelendik, ha általok az előbbi bizodalomra ezentul is méltattatni fognak. — Igy e' részben kimerítve lévén ugyan a' rendek' ohajtása, létesülvén ebbeli törekvésöknek 's eszközlött felterjesztésöknek sikere; érzék mindazonáltal, hogy annak teljes mértékét csak akkor érhetik el, ha a' többi még folyó vád alatt lévő honfitársaikat is alóla felmentve, 's a' megengesztelt kir. kegyelemre méltatva láthatják. — Azért is a' felmentettekért leghálásabb érzetből sarjadzó jobbágyi mély köszönetöket kijelenteni, a' vád alatt lévők iránt pedig legkegyelmesebb Fejedelmünknek atyai szivét megengesztelni, részökre ujolag kegyelemért esedezni, két külön szerkezetű alázatos felirással elhatározták. H-k.

A' m. t. t. folyó évi jul 24én és augustus' 6án tartatott üléseiben: I. Májer István esztergami káplán' részéről, a' szótári előkészületek számára, a' muzslai tájszavak', keresztnevek', szójárások' és közmondások' jegyzékét, nem különben a' muzslai népdalok' gyüjteményét vette. II. Kiss Károly l. tag' „hadi tudomány gyakorlati példákban" czimü fordításának első kötetét, Baricz György és Szontagh Gusztáv ll. tt. ajánlatára, — úgy Tanárky Sándor l. t. „a' strategia' elvei főhczg Károly' munkája után készült fordítását, Kiss Károly és Szontagh Gusztáv ll. tt. javaló véleményeik' következésében, — továbbá Tibullus' elegiáit Egyed Antal l. t. fordításában, Horváth Endre és Kölcsey Ferencz rr. tt. javaslatára, sajtó alá adatás végett a' ngyülés' elejébe terjesztetni határozá. III. Egy külön nyomtatás végett beküldött physiologiai, 's egy elemi oktatásbeli munkának, nem különben egy a' Tud. tár' számára beérkezett historiai 's egy szépliteraturai értekezésnek birálokat rendelt. IV. A' genfi természettudományi társasággal ennek felkérésére, az academia munkáira nézve, csereviszonyba lépett. V. A' társaság' gyüjteményei következő ajándékokkal szaporodtak: 1. A' könyvtár: a) Egyetemes számtudomány, irta D. Vállas Antal r. t. Pest 1838. 2. Assertiones ex universa juris prudentia et scientiis politicis, quas pro consequenda juris doctoratus laurea publice propugnandas suscepit Joannes C. Cziráky. Buda

1838. (hozzá járulnak Cornides Vindiciái Buda 1802.) c)Memoria Josephi Vurum, episcopi nitriensis, per Franciscum Szaniszló. Pest, 1838. d) Victoriae aug. Brit. Reginae inaugurationis solemniis sacrum auctore Alexandro Pusztay Pozsony 1838. e) A' pesti növendék papság' magyar iskolájának munkálatai. Ötödik kötet. Pest 1838. 'S mind ezek az illető szerzők' részéről. f.) Igazság' pajzsa, Melianus Gnaterethtől, Miaburg, 1741. g.) Geleji Katona István' postillája, 1647. h.) Le géographe manuel par Expilly, Paris 1777. Kecskeméti Csapó Danieltől. — 2. A' kézirattár: a) Enzsel Rezső Sándortól Perger János néhai r. t. kéziratai, u.m. α) Magyar törvénytár, melly magában foglalja az Árpád k. székből levő királyoknak törvénykönyveit. β) Második Ulászló, második Lajos és első Fedinand' törvénykönyvei. γ) Conspectus Urbarii. δ) Georch Illés emléke. ε) Megismertetése a' közh. Esméretek' tárának törv. és dipl. tekintetben. ζ) Magyar népdalok' gyűjteménye. b) Dr. Csorba József l. tagtól: Rövid észrevételek a' choleráról a' közönség' megnyugtatására, 1831. c) Rácz Józseftől: Conspectus Aegrorum in Clinico Chirurgico R. Scientiarum Universitatis H. manuducente Francisco Eckstein $18^{19}/_{20}$ négy kötet. d.) Gorove László l. tagtól: gr. Aspremont János Gobert, 's b. Malonyay János Nep. authographonjai. — 3) A' régiség gyűjtemény: a) több római fegyvertöredékek, Gorove László l. tag' ajándékából.

Nádor ő cs. k. főhgségének felszólítása következtében vízkárvallott lakosink' számára a' budai királyi kamar. főfizető-hivatalhoz következő ujabb adakozások folytak-be p. p: Perles-város' községe Sütő Jó'séf lelkész által 25 ft. a' szilágysomlyói casino-társaság 124 ft. t. Szabolcs megye 944 ft. $33^{3}/_{4}$ kr. Nyiregyháza kiváltságos város a' pénztárból 50 f. az ottani casino-társaság 354 ft. 26 kr. a' lakosok 200 ft. 8 kr. a' városi pénztár az esztergami vargák részére 11 ft. 12 kr. a' varga czéh az esztergami varga-czéh számára 10 ft. összesen 615 ft. 46 kr. t. Békes megye 714 ft. $48^{2}/_{4}$ kr. t. Sopron megye 44 ft. 7 kr. a' szepesi koronai városok 535 ft. 23 kr. a' szepesi papság Bélik Jó'sef püspök által 4. ft. 28 kr. Kapronczа sz. kir. város 150 ft. a' zágrábi hatóság 628 ft. 20 kr. Sz. András, N. Becskerek, Lippa, Oravicza, Rékas és Temesvár kir. kam. tisztségei 216 ft. $26^{2}/_{4}$ kr. Károlyváros' lakosai 563 ft. 24 kr. a' károlyvárosi hatóság 100 ft. t. Szathmár megye Matay Antal szolgabiró által 5 ft. t. Szerem megye 130 ft. 51 kr. t. Borsod megye 2471 ft. 26 kr. különféle erdélyországi kam. hivatalok 's tisztviselők 135 ft. $41^{2}/_{4}$ kr. Összesen 7419 ft. $15^{1}/_{4}$ kr.

Nagymélt. Mednyánszky Aloíz b. a' m. kir. ud. kamarának alelnöke 'stb. elébb a' főmélt m. kir. ud. kanczellariánál tanácsos, $1^{1}/_{2}$ évig kir. biztosként munkálódott Erdélyben. Ez alatt ő cs. 's ap. kir. Fölsége a' m. k. ud. kamara' alelnökévé, 's majd t. Nyitra megye főispánává nevezte ő exceáját, miután már t. Trencsin megye' főispáni helytartósága is rábizatott. Budán léte óta annyira elfoglaltatott ő exceája — mint pesti kir. biztos és a' bécsi bankköltsön elnöke munkálódván — hogy az említett megyék' kivánsága, miként ő exceáját Trencsinben 's Nyitrán üdvezleni 's tiszteletöket és vonzalmukat iránta nyilvánítani ohajták, ekkoráig sem teljesedhetett. Ennélfogva mind a' két megye üdvezlő választványt küldött Budára. Trencsin megye választványát jul. 30án, Nyitraét pedig aug. 13kán fogadta ő exceája. Az utóbbi ünnepély az által különösen emeltetett, hogy a' választvány elnöke, Marczibányi Lőrincz, Nyitra megye' első alispánya, cs. k. kamarási méltósággal ruháztatott-fel, ünnepélyesen ekkor adván-át ő exceája az aug. 12kén hozzá érkezett arany kulcsot. Marczibányi Lőrincz az esküt Majláth Károly és Almásy Móricz grófok, mint tanuk előtt tette-le. Mind a' két választvány megvendégeltetett a' pesti redoute-teremben.

N. Pecky Bálint, Pesten Leopold város 3 korona-utcza, 275 sz. a. házban, azon baj elhárítása tekintetéből, miként német szülék' gyermekei a' magyar nyelv' megtanulása végett Pestről elmenni kéntelenek, a' nm. m. kir. Helytartó Tanács k. engedelméből f. é. october 1ső napján magyar nyelvtanitó iskolát fog megnyitni.

A' pesti magyar szinház' föntartására összeált részvény-társaságnak köz gyülése, a' juniusi gyülésből e' részben költ határozat' következtében folyó augustus hó 29kén délutáni négy órakor a' megye háza' nagyobb teremében fog tartatni; mire az illetők tisztelettel megkéretnek. Költ Pesten 1838ik évi augustus 9én Balla Endre részv. vál. jegyző.

Gazdasági ipar példája. Nagy-Kun kerületben Kis-Új-Szállás városban t. Dorka Illés pred. ur az iskolák iránt különös vonzalommal viseltetvén, igen-igen sokat tett a' kisebb nagyobb tanulók czélszerü tanittatásukra. Azt, hogy egy a' magyar-nyelv természetéből meritett egészen uj diák nyelv-tudomány készitése által, oda tudta vinni már a' dolgot, hogy 5—6 esztendő helyett 2 év alatt a' gyermekek a' diák nyelvet egészen elvégezhetik, annyira, hogy sokan, 7 hónapos diáknyelv-tanulóktól, mintegy 10—11 esztendős korunaktól, Phaedrust, Corneliust folyvást fordittatni látták, mint nem a' gazdasági tárgyakhoz

tartozót, csak mellesleg említvén: nagy dicséretre érdemes a' tisztelt férfiunak többnyire a' gazdaság-folytatásra menendő gyermekek tanitásába folyó azon nagy gondja, mi szerint ő, a' gazdasági tudományt is taníttatja; 's különösen az iskolás gyermekekkel munkaszünetkor az iskola-udvarban cserép-sindeleket csináltat. Melly munkának minél ügyesebb 's tökéletesebben végrehajtásánál a' gyermekek egymással vetélkedvén, a' kezeikből kijött cserép sokkal tökéletesb, a' rendes cserepes mesterénél. E' gondoskodásnak következése csak eddig is az lett, hogy majd minden háznál csinálnak a' heverő-napokban a' háznépi személyek cserepeket, mellynek szárítása 2—3 szál deszkán 's ernyő alatt könnyen megy; 's több gazda összeállván, összetett cserepeit kiégeti, 's az égetteket vagy eladja vagy meggyüjtvén a' nádasoknak és csuhéknak fogytával, háztetőkre alkalmazza. Lehetne-é az alföldön, hol fa-hiány miatt faragcsálni nem lehet, a' külső gazdaságtól fönmaradt igen sok időt, mellyet eddig az alföldi ember heverés napjainak tartott, ennél hasznosb foglalatosságra fordítni? Vajha miden iskola fölvigyázó illy buzgósággal viseltetnék a' kormánya alá bizott gyermekek legczélszerübb tanittatások iránt! Áldás a' munkás férfiura! (Ism.)

Gőzösink jövő septemberben következő renddel pályázandnak: „Maria Anna", 76 lóerejü, kapitánya J. A. Masjon Linzbül Bécsbe egy nap alatt: 1, 6, 11, 18, 25; BécsbülLinzbe: 3, 8, 13, 20, 27; „Nádor", 42 lóerejü, kapit. Pohl J. Bécsbül Pozsonyba 's Pestre egy nap alatt: 4, 11, 18, 25; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe: 1, 7, 14, 21, 28; „Arpád", 80 ló erejü kapit. Gerritsen L. W. Bécsbül Pozsonyba 's Pestre egy nap alatt: 1, 8, 15, 22, 29; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe: 4, 11, 18, 25,; „Zrínyi", 80 lóerejü kapit. Mayr F., Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 14, 28; Drenkovárul Zimonyba 5, 19, Zimonybul Pestre: 7, 21; „I. Ferencz" 60 lóerejü kap. Ferro D. Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 7, 21; Drenkovárul Zimonyba 12, 26; Zimonybul Pestre 14, 28; „Argo" 50 ló erejü, kapitánya Lazarich C. G, Skelagladovárul Brailába 's Galaczra 4, 19, Galaczrul Brailába 's Skelagladovára 9, 24; "Pannónia", 36 lóerejü kapit. Kniffez G. Skelagladovárul Brailába 12, 27, Brailábul Skelagladovára 2, 17; „V. Ferdinand" 100 lóerejü, kapit. John Th Everson, Brailábul Galaczra 's Konstantinápolyba 2, 17, Konstantinápolybul Galaczra 's Brailába 12, 26; „Metternich Kelemen herczeg" 140 lóerejü kapitánya Benjamin Wynn Ford, Konstantinápolybul Trapezuntba 's viszsza minden 14 napban egyszer; „Crescent" 120 lóerejü kapit. G. Clician, Konstantinápolybul Trapezuntba 's vissza 14 napban egyszer; „Stambol" 160 lóerejü kapit. John Ford, Konstantinápolybul Smyrnába és vissza hetenkint egyszer „Maria Dorothea", 70 lóerejü kapit. A. Pietroni, Dardanellákból (Fontan-Pasa) Salonichba 's vissza hetenkint egyszer; egy orosz gőzös: Odesszából Konstantinápolyba 's vissza minden 14 nap egyszer. „Stambol" és „Maria Dorothea" pályavonalai közvetlen kapcsolatban vannak egymással. A' nevezett fő állomásokrul reggeli 5 órakor indulnak a' gőzösek; kivételek a' fölvéti jegyeken leendnek szemlélhetők; közelebbi körülményekről pedig az illető ügyvivők által értesülhetni. Az utasok illő 's jutányos élelmezésökrül czélszerü rendelések tétetvék. A' málhákon 's egyéb kötegeken, tévedés-elkerülés végett, nevét 's rendeltetési helyét szükség följegyezni minden utasnak; minden tehernek biztos helyre rakatása a' hajógazdának (conducteur) kötelessége ugyan, de annak elvitelérül magok a' tulajdonosak tartoznak gondoskodni.

Nagybritannia.

Az alsóházban jul. 30kán Spring-Rice úr a' királyné' thrónra lépte előtt adott nyugdíjakra kért költséget. E' nyugdijak köztudatúl biztosság által megrostáltattak, minek az lőn eredménye, hogy bizonyos számu évek alatt 104,000 ft. st. fog megkíméltetni. A' biztosság továbbá több elveket állított föl mellyek mind elfogadtattak p. o. hogy ezentúl a' polgári díj-osztásoknál az ok mindig világosan fejeztessék ki; ha az uralkodó valamelly megszorult szegénynek fölsegéllésére nyugdijat rendel, ez, ha az illető személy' vagyona állapotja javúl, vétessék vissza; pair' szegénysége sohase tekintessék elég oknak nyugdij' adasára, 's a' tb. A' kincstári kanczellár által kért summák egyébiránt mind meg-adattak. Ezután Sibthorp ezredes az 1830 óta kinevett biztosságok', 's az általok tett költségek' megvizsgálására különös biztosságot javasolt neveztetni, de javaslata szavazat nélkül félre vettetett. Továbbá az irlandi budget került szőnyegre, mellyben a' főtételek: nevelésre 50,000 a' maynoothi kath. papi nevelőházra 8928 ft. st. Az oranisták, jelesül Sibthorp, Perceval és Verner ezredesek kikeltek ez utolsó summa ellen, de O' Connell éles gúnynyal róvta meg őket. A' kért summa megadatott, mire még ezek a' tételek következtek: az irlandi főtitoknok', titkos tanács' fizetése, nyomtatási költségek, 's a' tb. 22,332; a' lordhelytartó' házi költségeire 12,301; az irlandi dissenter-papság' számára 31,719; a' fenyítő bíróságoknak 66,700; a' legjobb vasuti rendszer' kinyomozására Irlandban 12,700 f. st. Végül a' canadai lázadás által megszaporodott hadi költségek' fedezésére 500,000 f. st. — A' felsőházban jul. 31kén az irlandi tizedbill másodszor olvastatott. A' börze épület fölépítését tárgyazó javaslat harmadszor olvastatott 's elfogadtatott. Brougham l. kérdezé: Anglia adta-e ki azon rendelményt, melly által az oudei király két általa kötött szer-

ződés' következtében kormányra hívatott, vagy a' keletindiai főhelytartó? Glenelg l. kijelenté, miként a' kérdéses rendelményt a' keletindiai főhelytartó adta ki.—Az United Service Journal azt h szi, hogy egy közellévő esemény, t. i. a' királyné fér hez menetele, új pairkinevezésre fog alkalmat nyujtani.

Az alsóházban aug. 2kán a' felsőház által módosított irlandi hatóságbill kerülvén szőnyegre, Russell és Morpeth lordok határozottan ellene szegültek a' módosításoknak, jelesül a' választói adó, 5 font stgről 10re emelésének. Peel úr és Stanley l. védék e' módosítványokat. Több czikkely szavazás alá kerülvén, a' ministerek 8, 18 és 20 szótöbbséggel győztesek maradtak. — Aug. 1jén köz tudatúl a' nyugotindiai angol gyarmatokban a' rabszolgákra földerült a' szabadság' napja, 's az emberi jobb érzésnek ez örömnapját Birmingham' szabadelmü lelkes polgári egy új iskola-épület' alapkövének letételével ünneplék meg. Az épület' neve „négerek' fölszabadulása' iskolája" leend. Estve a' városházánál gyülés vala, mellyben O' Connell örömét fejezé-ki e' nagy esemény fölött, egyszersmind pedig a' négerek' barátit sürgetve vigyázatra inté, nehogy a' négerek álutakon szabadságuktól megint megfosztassanak. Kijelenté továbbá, hogy a' keletindiai nép' sorsának enyhitésére is valamit tenni kell. Figyelmezteté a' gyülést a' nyugotindiai rabszolgák' fölszabadulása által az északamerikai egyesületben teendő benyomásra. Gyalázatnak tartá, hogy az északamerikaiak a' rabszolgaságot még mindig fentartják, 's azt hozá javaslatba, hogy valamennyi rabszolgatulajdonos egész Európában becstelennek és becsületes emberekkel társalkodásra méltatlannak nyilatkoztassék.

A' Times viszontorlással él társainak kicsufolására, miszerint a' franczia szövetségi tervet mint igazat állítá elő. Gúnyos kifejezésekkel él különösen a' Post ellen, melly szinte ez ellen kikelt. „Ezen kevés előfizetőkkel 's még kevesebb charakterrel biró úgy nevezett conservativ lap, ugymond, melly seholsem olvastatik, mint cselédszobában vagy pinczében, ott se nagy számmal, ezen sültzsir mocskolta hírlap, ezen együgyü megitélheti-e az oklevél hitelességét." — A' Satirist irja, hogy közelebb a' nagy világ által már a' nap éjjellé változtatik. Somerset herczegné nem régiben reggelit adott, melly estéli 7órakor kezdődék.

Az Asiatic Journal' ujabb füzete Herat' elfoglaltatását lett dolognak mondja, melly, hiedelme szerint, a' schahot ujabb diadaltervekre bátorítandja; ellenben M. Neil britt követnek a' persa udvartól eltávozását puszta hirnek állítja. Britt haderő Bombayból Bushirebe azért küldetett, mert a' kormány az oroszok mozgása miatt félti a' britt kereskedést Persiában 's hír szerint Karak (Corgonak is neveztetik) sziget' elfoglalása van czélba véve. Kamran hg. Herat' birtokosa, a' cabuli királyi családból való, 's Herat Cabultól 400 angol mérföldnyi távolságra fekszik. — A' birman határokon a' britt sereg megerősítetett. — Anglia viszonyai Chinával igen kéteseknek iratnak. Keletindiában a' szükség és betegség borzasztóan pusztítnak. — A' jó remény foki lapok még mindig veszekedéseket hírlelnek a' kivándorlott parasztok és kafferek közt, mi azon hiedelemre vezet, mintha a' kaffer főnökök ellenségeskedni akarnának az angolokkal.—Délausztraliának mind inkább kifejtettnek kincsei, mellyekkel földjében bír.

A' Courier így nyilatkozik az idei parlamenti ülésekről: „Toryk 's szabadelvüek kezdenekmár visszatekinteni a' csaknem bevégzett ülés lefolytára. A' toryk szerfelett elégedetlenek, a' szabadelvüek között pedig itt ott éppen olly aránytalan elégültség' jelei mutatkoznak. Igen szerencsés vérmérsékkel kell annak bírnia, ki ez ülésre tetszéssel nézhet-vissza; minden jó, mit róla mondhatni, az, hogy már végéhez közelget. Öröm ugyan látni, mint dültek dugába a' toryk ármányai a' választások' nyomozása körül, miként dobták-ki hasztalanul „szent tőkepénzöket" (az ugynevezett Spottiswood féle aláirást választások' megpörlésének gyámolitására) 's miként lettek semmivé valamennyi gonosz terveik. Örvendeni kell azon is, hogy pártos inditványaik a' ministerium lealázására 's megbuktatására, önmagoknak ugyanannyi gyalázatos kudarczaivá váltak. De a' rosz mégis haladja a' jót; az irlandi papságnak adott egy millio ft. stg. a' hatóságbill megcsonkítása, megsemmítése minden reménynek 's próbatételnek valamelly nagy és sürgető reform' kivitelére, melly az angoloknak és skótoknak szintugy szükséges mint az irlandiaknak, — mindez nem nagy kedvet ad nekünk a' parlamenti ülések' végén diadaléneket zengeni. Egy szabadelvü lap megjegyzi, hogy ez ülés' folytában Melbourne ministeriuma, szilárd állhatatosságával a' nyilványos kötelességek' ösvényén, barátinak jó véleményében erősbülést, ellenségeinél pedig némi kedvet talált. A' ministerium, ha czélzatairól van szó, barátainak jó véleményét, ugy hiszük, el nem vesztette; de ellenségei kedvét sem nyerte-meg. Lyndhurst l. kedvébe jutni, annyi mint a' köz tiszteletet elveszteni. Még nem látjuk, hogy a' ministerium iránt különös kedvet mutatnának el-

lenségei, és míg ők ezt nem teszik, addig nincs mit aggódnunk.“

O' Connell a' szegénység és hatóságbill tárgyában az irlandi néphez intézett levelében mondja, hogy az angol néptől igazságnyerés eránti próbája még nem ért véget, és így még nincs ideje az izgatás' elkezdésének irlandi külön parlament kivivására, ámbár naponként jobban meggyőződik arról, hogy utoljára is csak ez lesz az egyetlen segédszer. „Még, ugy mond, nem apadtak ki a' vigasztalás' forrásai. Ugyan is a' thrónon egy jól nevelt lény ül, ki tele ifjuságának és neménck sajátságos nagylelküségével 's jóságával, egészen tiszta az irlandi nép eránti előítéletektől, mellyek eddig a' Braunschweig nemzetségbőli fejedelmeknek vérében voltak, buzgón gondoskodik az irlandi nép' szabadságáról 's szerencséjéről, valamint ez is forrón ohajtja kormányának dicsőségét és szerencséjét. Más részről a' végrehajtó hatalom Irlandban ollyan, a' minőt csak kivánhatunk. Mig Normanby marquis (Mulgrave gr.) lesz Irland' alkirálya, részére addig mindig reméllek igazságot. Harmadszor, az angol népben szaporodik száma azoknak, kik a' velünk elkövetett méltatlanságot érzik. Az angol népnek e' bölcs és honfiúi, ámbár kis részétől sokat várhatni. Nem mondhatok-le a' reményről, mellyet bennem e' derék 's belátó angolok osztálya ébresztt.“ — A' dublini Pilothoz intézett, de szinte az irlandi népnek szóló levelében nagy bosszusággal nyilatkozik O' Connell, a' hatóságbillen tett változások miatt, Lyndhurst lordról és Wellington hgről.

Angol lapok jul. 11ig terjedő tudósításokat hoznak Konstantinápolyból, mellyek szerint az orosz hadihajók a' fekete tengeren, összesen 30an a' jun. 11ki zivatarok által annyira megrongáltattak, hogy egy része egészen elsülyedt, más része pedig nem használható. A' cserkeszek partra vetett két korvettet kiraboltak, 's aztán négy más orosz hajóval együtt felgyujtották. A' trapezunti orosz consul az ottani basától azon török hajónak, mellyen Longworth angol elszökött, 's minden rajta levő jószágnak feldulását kiváná, mert a' sultan' egyik fermanja a' cserkeszekkel minden közlekedést megtilt, 's a' basa a' kivánatnak eleget tőn. — Aug. 1sején vitorlázott-el a' már kétszer Uj-yorkban volt „Sirius“ Pétervárra. Ez az első gőzös, melly a' Themséről az orosz fővárosba evez.

Aug. 3kai udvarlás' alkalmával Oldenburg Péter herczeg a' királynénál audenczián volt. — Palmella hg. Parisba utazott, 's a' koronázási követek, egyet kettőt kivevén, mind elhagyták Londont. — A' Globe Soult marsalról ez érdekes anekdotát beszéli: „A' marsal Manchesterben nehány gyárintézeteket látogatván-meg, egy azokban dolgozó takács, ki a' félszigeten a' lövészseregben katonáskodott, kivánságát nyilvánitá, hogy az „öreg ficzkóval“, kire harminczszor czélzott és lőtt, békességet köthessen. A' marsal kiváncsi vala ismeretlen ellenével meg ismerkedni, 's rövid párbeszédet kezde vele, mellyben az öreg vitéznek elhibázott lövését szivesen megbocsátá.“ —A' Sun jelenté, hogy aranynyomatu koronázási száma még folyvást megjelenik, egyszersmind Wellington és Soult' érczbe metszett és jól talált arczképeikkel is ki fog adni egyet, megjegyezvén, hogy Soult marsal a' legjelesb angol müvészeknek több ízben szives vala ülni. E' lap 100,000 példányban jelenend-meg.

Francziaország.

A' királynak minapi bal esete miatt nagy főfájása van, annyira hogy fejét mustár tapasszal kellett bekötni. — A' Revue des deux mondes egyik czikkelyében így szól a' belga hollandi ügyről: „A' londoni conferencziában, hol Anglia és Francziaország egyet fognak érteni, Belgium' és Holland ügye határozás alá jövend. Francziaország' képviselőji Molé grófnak a' szónokszéken tett nyilatkozását nem fogják megczáfolni, 's e' nyilatkozás sem alkotványos kifogás, sem politikai hiba nem volt. Francziaország azt kivánja, hogy a' status quo a' pénz kérdés' eldöntése előtt meg ne változék. E' nehézség azonban hosszas alkudozásokat fog szűlni, mert a' hollandi király, mint látszik, ellenére van akármelly czikkely' módosításának. Belgium és Holland a' kamarákhoz és general-statusokhoz fog folyamodni mellyeknek fölvilágosítása, sok dolgot adand a' conferentiának. Addig sem Francziа sem Poroszország, sem akár melly más hatalom nem dönti el a' belga hollandi kérdést, mellynek vagy köz értelemmel kell elintéztetnie, vagy az eddigi status quo-ban maradnia. Ezt Londonban, Párisban és Berlinben is jól tudják, hol Francziaország' erejét és hatalmát korán sem vetik meg.“ — Aug. 3kán költ touloni levél szerint Fridrik ausztriai cs. kir. főhg. ugyan az nap reggel 8 órakor szált ki Toulonnál, hol a' különféle hatóságok és a' kikötői épületek' igazgatója által ünnepélyesen fogadtatott. Az admirál-hajó a' megérkező főhget 21 ágyulövésel köszönté. Ő cs. kir. főhgsége a' fegyvertár' különféle intézeteit meglátogatván, sok oldalu műismereteket tanúsított. Tizedfél órakor a' városba ment, hol megint 21 ágyúval üdvözöltetett. A' tengeri-kormányzónál reggelizvén

megint visszatért a' hajóra; 6 órakor pedig a' tengeri kormányzó asztalánál ebédelt.

A' király közelebb Sevres' kézműveinek meglátogatásakor számos üvegfestményü ablakot rendelt-meg az ottani igen régi egyház részére. Az üvegfestészet, ujra föléledését 's előhaladását Franciaországban nagy részint a' királyi bőkezüségnek köszönheti, 's a' király Sevres' egyházában, a' műbarátok' kedveért, egész gyüteményét, némileg museumát akarja megalapitani az üvegfestményeknek, úgy hogy ez egyház' ablakain egész története előtünjék e' művészet újá-születésének. — A' Moniteur czáfolja azon lapokat, mellyek a' király egészségéről nyugtalanító híreket közöltek. A' király egészsége igen jó, 's már rég nem vala legkissebb betegség által is meggyöngítve.

Parisban mintegy hat hónap előtt vitetett bizonyos Willand napszámos' neje, igen nyomoru állapotban a' Dieu hotelbe; betegsége csupán hosszas szenvedések 's nyomoruság' szüleménye volt, mellyből gondos ápolás sem tudá kigyógyitni. Nehány nap előtt végét közelgni érezvén utósó erejével kéreté az irgalmas apáczák főnökét, ki betegsége' ideje alatt őt mindennel ellátá, nála való megjelenésre, neki egy titkot fölfedezendő. Az apácza megjelent 's a' haldoklót kihallgatá, mire igen megindultnak látszék; 's a' titkot azonnal a' városi hatósággal is közlé, mellynek ezen ügyben tett lépései az egész dolgot nyilvánosságra hozák. Jul. 20kán korán reggel két rendőri biztos a' fennevezett szegény asszony' férje lakásába a' negyedik emeletbe méne. Az ajtón kopogván Willand kilépett, 's a' biztos tőle azonnal fia' hollétét kérdé. A' férfi visszaijedt 's holtsápadt lőn; a' biztosok pedig a' szobába nyomulának 's onnét egy szük és sötét mellékterembe, hol legborzasztóbb látvány tünt szemökbe. Nedves szalmán feküdt vagy inkább görbült egy fiatal 20—21 éves férfi, szemei, szakálla, 's haja a' legnagyobb vadságra, teste lassankénti emésztődésre mutatának. E' szerencsétlen teremtmény fija Willandnak, 's azon haldokló nőnek, ki ezt az apáczának fölfedezé. Willand mindezt meg is vallá, de azon kérdésre, mi birhatá őt ezen baromi tettre, kitérőleg felelt. Azonban a' vizsgálások folytattak 's a' fiu is kérdőre vonatott, miknek következtében kisült, hogy az ifju Willand' létéről csak a' szülők tudtak valamit, 's őt olly szorgossan rejtegették, hogy egy lélek nem lépett be lakásukba. A' gyermek maga sohasem ruháztatott, vallásról, erkölcsről, törvényekről mitsem tudott, 's eledele kenyérből állott. Termete éktelen 's a' szüntelen hajolástól gyomra egészen belapult. Egyébként szülőit szeretni, 's atyja elfogatásán bánkódni látszék, kit a' biztos a' status ügyvédhez külde; az ifju Willandot ellenben illendően felruháztatván a' sz. Antoine kórházba viteté, hol atyja' elitéltetéseig leend. Egyébként ezen eset nagy zajt okozott a' negyedben 's az öreg Willandot elvitetésekor káromlásokkal kisérték az asszonyok.

Németország.

Az orosz thrónörökös aug. 3kán estve Frankfurtba érkezett 's alkalmasint az emsi fürdőt fogja használni egészségének erősítésére. Aug. 4kén reggel az orosz követ' kiséretében a' város jelességeit tekinté meg, estve színházba ment. — Mainznál aug. 3kán a' kölni gőzhajó társaság' gőzöse „Leopold, badeni nhg.“ a' düsseldorfi társaság' „Nassau hg.“ nevü gőzösével versenyezvén a' Rajnán, egész erejével egy kősziklára rohant, 's tetemesen megsérült; a' vendégeket partra szállítani alig volt idő, kik azután a' nem sokára oda érkezett Nassau hggel tértek vissza. Leopold nhg. a' vízbe sülyedt, 's kijavítása sok időt és pénzt fog kivánni.

Poroszország.

Berlin, aug. 1jén. A' király' gyors visszatérte a' csehországi fürdőkből itt némi figyelmet gerjesztett, 's mindenki azt hiszi, hogy a' teplitzi politikai értekezések az europai békére nézve kedvezők voltak. Hogy a' középrendű hatalmak a' legkedvetlenebb környületek közt is mindig csak a' béke' fentartását ohajtják, kétséget nem szenved, most azonban bizonyosnak mondják, hogy egy nagy északi hatalom is a' béke mellett nyilatkozott. — A' belga-hollandi kérdés is, úgy hiszik, nem sokára békes úton fog elintéztetni, ha bár szokatlan áldozatok után is. Hollandnak, melly előbb a' Rajnahajózás' szabályzásakor magát Poroszországgal olly ellenséges állásba tevé, korán sincsen sok barátja Berlinben, 's így Belgiummal e' részben egyenlő lábon áll. Diplomatáinkat csak köz érdek fogja vezérleni, melly a' béke mellett szól. — A' silesiai hegyekben szokatlan inség és nyomorúság uralkodik; burgonya és aludt tej az egyetlen élelem; a' ruházat igen durva. Ez elszegényedésnek oka részint a' vászonkereskedés' csökkenésében, részint az Oroszországon át Chinával üzött posztó kereskedés megsemmisültében fekszik. Régebben Silesiából 9 mil. tallér értékü posztó vitetett Chinába, most, mióta Canton felé az út nem használtatik, alig vitetik ki harminczad része.

Oroszország.

Petersburgi hírlapok aug. 1jén császári ukast nyilványitának, melly szerint az északi me-

gyék' 1839ki ujoncz-illetőségének kiállítása parancsoltatik. — Livland' kormánya egy rendeletében czélszerütlennek nyilatkoztatja a' mértékletességi egyesületek' alapitását, 's megtagadta szabályaik' megerősítését, mivel illyes egyesületek, ha bár a' társasági rendet egyenesen nem veszélyeztetnék is, de bizonyos felekezetek tekintetét öltenék-föl, 's felekezeti szellem' terjesztésére szolgálhatnának; mit minden módon kerülni kell. — Odessából jul. 27kén így írnak: A' próbatétel, kikötőnknek a' Dunával,'s e' folyam' által a' nagy német föld kereskedési utjával, névszerint Béccsel leendő összeköttetése iránt, nem olly kedvezően ütött-ki, mint eleinte reméllék 's kiszámiták. Az ausztriai duna-gőzhajózási társaság, köztudomás szerint, tavaly már tervbe vevé, Galaczból, mihelyt a' gőzhajó Magyarországból 's Bécsből oda érkezik, gyors vitorla-hajót küldeni el, melly a' déli Oroszországba szánt árukat Odessába vinné, onnan pedig a' Duna vidékére vagy Németország' belsejébe szállítandó árukat elhozná. Erre „Libano" derék kereskedő hajó volt kijelölve, melly Galacz és Odessa közt már több útat tőn. Azonban a' tapasztalás bizonyítja, hogy részint a' különböző országok' veszteglő intézetei, részint tilalom-rendszerök, mellyek a' nagynemü kereskedést szerfelett nehezítik, még gátat gördítnek e' vállalat elébe, melly idővel mind Orosz- mind Németországra nézve igen jótékony lehetett volna. Meglehet ugyan, hogy a' közlekedés nehány év' multával annyira növekszik, hogy Odessa és a' dunavidékek között egyenes és rendszabályos kapcsolat létesülend; de most elhatározá az ausztriai duna-gőzhajózási társaság, az Odessába szánt árúkat Konstantinápolyba küldeni, honnan azok a' rendesen járó orosz gőzhajókon a' fekete tengerre szállítatnak. Ennél fogva Konstantinápolyból éppen most váratik ide először „Miklós császár" gőzhajó, Bécsből jövő árúkkal. Igy az árúk nagy kerülést tesznek ugyan, de még is gyorsabban és olcsóbban jutnak hozzánk, mintha szárazon Galiczia felé hozatnának.

Törökország.

Konstantinápoly, jul. 18kán. Terhelt hajóknak a' Duna' sulinai torkolatján átevezését igen bajosnak festik az utazók. Sok hajó a' csekély vízállás miatt nem mehet tovább; némellyekről a' teher' $^3/_4$ része, sőt az egész tereh, partra tétetek, csak hogy a' hajók, habár nagy bajjal is, áthatolhassanak. — A' persákkali kereskedés, a' Herattal kötendő béke' reménye által új élénkséget nyer.

Jul. 21kén a' bosznyákszélekről írják, hogy Bosnyákországban megint békétlenség kezd mutatkozni, 's a' raják is rá únva a' tömérdek adóra, a' trawnki helytartót lázadással fenyegetik. Herczegovinában a' zavar leirhatlan. A' török főnökök egymással épen úgy meghasonlottak, mint a' basával és rajákkal. Ármányok 's ismét csak ármányok szövetnek, mellyek azonban többet árthatnak a' mostani basának, mint az oppositiónak, minthogy ez, a' mi csak nem világos, épen olly szabadon értekezik a' portával, mint a' basával. Nem akarva is azt kell gyanítani, hogy a' porta ez önkényt készült útat a' mindig kétértelmü Ali basának megbuktatására akarja használni. — A' szerb szélekről jul. 24kén írják, hogy Nissában dögvész ütött ki. A' rettentő vész ugyan Nissán túl még nem hatott, de annál félelmesb, mivel e' város az Europa és kelet közötti közlekedés középpontja. — Szerbiában a' legjobb egésség és csend uralkodik.

Svéczia.

Stockholm jul. 26kán. A' svéd király egésségi állapotjáról nyugtalanitó hírek érkeztek. Olly bal eset, millyet az agg hős minap lovával szenvedett, az ő korában nem csekélység, 's ezt az orvosi bulletinek sem képesek egészen eltitkolni. — Az orosz czár' látogatásának Stockholmban, úgy látszik, nagy jelentősége volt, mit a' király is első meglepetésében megvallott. A' czár, elutazta előtt, a' királlyal és a' koronahggel hosszas conferencziát tartott, mellyben még az orosz thrónörökös sem részesült.

Portugallia.

Lissabon, jul. 24kén. A' pénzállapot még mindig igen csüggesztő, 's a' díj-elmaradások napról napra szaporodnak. Egy hónapi fizetés kiadatik, de két hónapi elmarad. A' nyugdijasok és szerzetesek legalább kapnak valamit, 's a' pénzügyminister hetenkint értesíti róla a' közönséget a' Diario do Governóban. E' jelentésekből kitetszik, hogy a' királyné a' múlt évi civillista' decemberi járandóságának rovására négy contot, a' király kettőt, a' császárné egyet kapott 'sat. Ha már maga a' királyné is illy szűken kapja hódíját, úgy a' kisebbeknek természetesen hallgatniok kell, csak hogy az udvarnak hitele is van, következőleg nem szenved szükséget, mint a' status-tisztek.—Minap a' marinhai kikötőben egy portugalli hadi hajóval, melly más nap indulandó vala, nagy szerencsétlenség történt. Egy hajós legény égő szipacscsal a' lőporkamarához közelítvén, gondatlansága által a' hajót népestől levegőbe röpítette. A' hajó' parancsnoka szerencsére szárazon vala, de a' hajósnép többnyire vagy meghalt, vagy súlyosan megsebesült. A' lázadási düh sem

csillapúlt még egészen le. Bragában a' nép baltákkal, furkós botokkal 'sat. fölfegyverkezvén, a' tizedek iránti hirdetményeket letépte, 's mintegy 600 a' püspöki lak felé tódult, hol a' megrémült helyettes elhaloványúlva biztosítá őket, hogy semmit sem kell fizetniök. A' lázadók azonban még ezzel nem elégedtek-meg, hanem a' hatósági tiszteknek is tiszti öltözetökben megkelle jelenniök és a' rendelményeket megsemmitniök. Erre bizonyos Montalberna nevű hazafi a' népet meg akará szólítani, de a' népnek „haljon meg az áruló" kiáltásai közt a' püspöki lakba kellett vonúlnia.

Spanyolország.

Jul. 28kán költ madridi levél szerint Oraa general jul. 24kén Teruelből Cantavieja és Morella ellen megindúlt, 's serege bizonyos győzödelmet remélt. A' carlosiak makacs ellenállásra határozák el magokat. Ugyanaz nap Luchana gr. is készűleteket tett Estella' megrohanására, mit azonban augustus elejére halasztott, 's némellyek azt állítják, hogy Luchana az Estellában és környékén egybevonúlt carlosiakat csak gátolni akará, nehogy Cabrerának segítséget küldhessenek. A' fővezér' helyzete most annál kétesb, mivel D. Carlos a' külföldi pénzsegélyekből katonájit kifizette és a' lázongást elfojtotta; a' királyné' serege pedig mindenben szükséget lát, 's számtalan ügyvivők által szüntelen izgattatik. A' fondorkodók, kik Ofalia' ministeriumát meg akarnák buktatni, az északi seregnél a' hírt terjesztették-el, hogy a' királyné Cordova generált hadministerré fogja nevezni, 's Luchanát, Cordova' személyes ellenségét ze birta lemondásra; a' ministerek azonban biztos személy által Esparterot megnyugtaták, 's maradásra bírák. A' királyné és ministerek közt elhintett ármányokban Pio Pita Pizarro, volt pénzügyminister, ki harmadszor is minister szeretne lenni, főszerepet játszék, mit nem lehet csudálni olly emberben, ki önvallomása szerint 25 évig folyvást első volt az összeesküvők közt. A' ministerek' szemei most leginkább Estellán, Morellán és Párison függnek. Ha Párisból pénz nem érkezik, minden számolásuk füstbe megy. Legújabb tudósítások szerint a' spanyol biztosok Aguadótól még semmi választ nem kaptak ajánlataikra. Mendizabal egyébiránt Párisban mindent elkövetend az alkudozások' megsemmítésére. — Perdíz carlista pártfő jul. 23kán Navamorcuende mellett Avilában Losada ezredes által megveretett. Csapatja 57 ember veszteség után szétoszlott. Balmaseda ellenben julius 22kén Cuellárba nyomúlt.

D. Carlos jul. 26kán Estella körül összegyült hadseregének nagy része fölött szemlét tartott. Ugyan e' nap Espartero is szemlét tartott Vianánál 12,000 emberen, kik őt, midőn közöttük megjelent, egyhangulag kérték a' vezérség' további megtartására, min ő megindulván, igéré, hogy addig nem hagyja-el a' sereget, míg fáradságait győzedelem nem koszoruzza.

Estellából jul. 30ig terjednek a' hírek. Mind a' két sereg munka 's próba nélkűl hever egymás ellenében. — Bayonneban aug. 3án a' hír szárnyalt, hogy Espartero a' kormányzást Riberónak az alatta szolgálók közt legidősb tábornagynak adá át. — Oraa tábornagy jul. 26kán reggel Mosqueruela közelében volt, 's másnap Cantavieját hihetőleg ostrom alá fogta. Madridi julius 27ki levél szerint a' kormány Altende ezredes közbejárása által megbékélt Esparteróval.

Telegrafi üzenet. Aug. 2kai saragossai hírek szerint Cabrera San Miguelt jul. 27kén Orcajonál megtámadta, de jul. 28kán a' csatatérre érkezett Oraatól megveretett és Morelláig űzetett. A' csatát a' christinók kezdék-meg. Saragossában e' fontos esetről bővebb tudósítást vártak. — Jul. 31kén költ madridi levél a' ministerium' helyezetét igen szomorunak festi. Ha a' kormány megmarad, vagy a' fő vezértől kell függnie, vagy emezt letenni, 's így vagy a' had' folyamára visszásan ható eszközhez kell nyulnia, vagy nyugottan néznie, mikép temeti el a' katonai önkény a' kormány tekintetét, a' jogot és alkotványt. Mit teend a' kormány, nem tudni. Némellyek szerint minden esetre helyén marad, mások ellenben azt állítják, hogy tagjai mind lemondottak, 's a' királyné már új kormány-szerkesztéssel foglalkozik. Frias hg. és Isturiz úr audienczián voltak, 's ezt sokan kapcsolatba hozzák a' feljebb mondottakkal. Az egyesség' helyre állítására minden elkövettetik. Több követ és senator irt Esparteronak; sőt egyházi személyek is közbeveték magokat. Mindazáltal meg kell vallani, hogy Luchana' panaszai igen is alaposak voltak. A' pénzügyminister minden sürgetés' ellenére botránkoztatólag elmellőzte a' sereget. Szokás szerint ez is carlosi árményoknak tulajdonítatik.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

A' Hazai 's Külföldi Tudósításink' folyó 2dik felévi számaiból még néhány teljes számu példánynyal nagyérdemü Barátink 's Pártfogóinknak szolgálhatunk, 's lehet rendelni akár a' cs. kir. postahivatalokon, akár a' kiadó tulajdonosnál Pesten Zöldkertutczában 498 sz. alatt.

A' nemzeti ujság szerkesztősége.

☞ A' hetenként háromszor megjelenő ***ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ*** tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirások' idei második fél évére (78—80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Híradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk.— Mai számunk mellett három ékes kő rajz jelent meg, a' budapesti Duna' térképeit és Vásárhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838. *Schedel, Vörösmarty, Bajza.*

Figyelmeztetés. Minekutána az e' f. év julius 1sője alatt költ néhány hirdetményi példány lenyomatás által történt hibából nevem nélkül küldetett szét; kérem illő tisztelettel azon t. cz. urakat, kik a' Buda-Pesti vizkárvallottak számára általam kiadandó lótudományról irtt munkára előfizetni, vagy az előfizetési gyüjtésben fáradozni sziveskednek, hogy ide Pestre az arany himző utczában 367 sz. a. lakhelyemre vagy Eggenberger József könyvárus urhoz átküldeni ne terheltessenek.

Alistáli Máttyus Nep. János
k. tartományi 2sod albiztos
's több t. n. megye táblabirája. (3)

(1) Hivatal keresés. Egy müveltebb gazdaság minden ágában tapasztalt, közép koru ember, ki a' burgonyából, répából czukrot készitni, gőz-pálinka kazányokon a' főzést, hozzá mesterséges élesztőt készitni, és angol módon a' marha hizlalást érti, szolgálatját ajánlja; bővebb tudósitást iránt a Szentpétery ezüst müves urnál Hatvani utczában gróf Cziráky ur házánál Pesten nyerhetni. (2)

(1) Birka eladás. T. ns Békés vármegyében Szarvas mezővárosától 2 órány ira fekvő Nagy-Kondorosi majorban, méltóságos gróf Eszterházy Mihály úr ő nsga részéről árverés utján a' többet igérőnek elfog adódni 100 darab hágókos, 1300 darab anyabirka, 1000 darab ürü, és 600 darab bárány, akár nagyobb, akár kissebb mennyiségben, a' birkanyáj mind nemesitett, és további tartásra alkalmatos; — az árverés lészen september 4kén reggel a' fenirt majorban. (3)

(3) Óvó-felszólítás. Minekutánna férjem Majorszky János ügyvéd tőllem t. Szental Ferencz úrnak két rendbeli és Engel Francisca asszonynak egy rendbeli kötelező-leveleit, mellyek közül egyik egy ezer ezüst ftrúl, a' másik öt ezer vftrúl, a' harmadik pedig két ezer vftrúl kiadva költ, — összesen tehát 9,500 vforintig érőket a' rögtöni vissza fizettetés szorgalmazás ürügye alatt mult 1837dik esztendei Augusztus hónapban kicsalta volt, — 's azokat sem barátságos, sem birói felszólításra vissza adni nem akarja, — minthogy nevem aláirásával egy általa azokra koholt Cessio mellett azokat most tulajdonának hirdeti; — mindenki általam óvásúl felszólítatik: — hogy azon Szentai és Engel-féle egyedűl az én nevemre irt 's követőleg illető kötelezvényeimet tőlle pénzének elvesztése mellett senki magához ne-váltsa, — mithogy én férjemnek ezen rendetlen tette eránt protestátiómat már bé-adtam, 's azon kicsikart kötelező-leveleket mint engem egyedül illető tulajdonokat tőlle a' törvények útján fogom vissza követelni.

Pesten, Aug. 9én 1838. *Walter Erzsébet.* (3)

(3) Magyar ruhák iránti figyelmeztetés.

Alúlirott, alázatosan bátorkodik a' tisztelt nagyérdemü közönségnek jelenteni: hogy nála minden előkészületek, és rendelések megvannak téve az iránt, hogy azon titt. uraságok, kik magoknak egész öltözeteket, vagy egyes darab magyar ruhákat, vagy bár cseléd liberiát személyesen, avagy levél által, rövid idő alatt készitetni kivánnának, a' munka után hoszasan ne várakozzanak, hanem megrendeltt ruháikat, a' legnagyobb gyorsasággal megkaphassák, sőt a' vevők költsége, és ideje megkimélése tekintetéből, most is készen áll boltjában különféle szinü 80 mellény arany, ezüst, és fekete hímzetre, — tovább-

bá 30 fekete zsinórú atilla, ugyanannyi hozzávaló, különféle készületü, nadrágokkal, a' szabad tetszés szerénti választásra. — Bolja vagyon a' Franciskánus Atyák piaczán, a' királyi Kuria' déli tőszomszédságában' Eggenbergerféle házban „Hunyady László" czím alatt.

Klasszy Venczel
pesti magyar szabó.(3)

6 hangu (Regiſter) templomi orgona eladó.

Alúlirtnak tulajdon lakhelyén egy templomi orgona eladatik, ki a' vevővel azonnal bezárói szerződésre léphet; de kivánná is ezen orgonát a' szállás szük tekintetéből, a' vevőnek a' megegyezet ár' bizonyos és részenkénti való lefizetése mellett átengedni. Pest-Leopold külvárosában, Balványutcza Lezár' házban 213 sz. alatt.

Schillinger Vincze,
Orgonakészitő mester Pesten. (2)

(3) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetem kórháza mellett lenni szokott vendéglői hivatalra (Tretőrségre) folyó esztendei Augustus 30kán délutáni három órakor, Pesten, Hatvani utczában, az orvosi-kar épületében, vagy úgynevezett Jesuita házban nyilvános árverés fog tartatni; mellynek alkalmával az emlitett kórház betegeinek élelemmel ellátása arra fog bizattatni, a' ki azt legolcsóbban magára vállalandja, és a' néki általadattandó konyhabeli, és más eszközökre nézve a' királyi Egyetem bátorsága végett 100 forintot pengő pénzben, vagy annyival felérő kezes levelet, mellyek az egyetemi pénztárban fognak tartatni, az árverés előtt leteend. Ezen hivatallal szabad szálláson kivül még 20 öl cserfa van egybe kötve; a' köttendő szerződés egyéb feltételeit az Egyetem irószobájában szokott hivatalos órák alatt naponként meg lehet tekinteni. Költ Pesten Julius 31kén 1838. (3)

(3) Árverési hirdetmény.

Békés megyében, a' szarvasi közös uradalom részéről, a' helybeli két mészárszék — mellyekhez 112 hold jó minőségű föld', tetszés szerinti használata is járúl, — 1839ik esztdő Januárius 1ső napjától kezdve, három egymásután következő évre beszonbérbe kiadatnak, az árverés fog tartatni Szarvason, az úgynevezett Bárány-vendégfogadóban f. é. September 5kén reggeli 9 órakor. A' bérleni kivánók bánat pénzzel ellátva ezen árverésre hivatalosok. (3)

(2) Arverési hirdetmény.

A' tiszafüredi (Heves megyében) kisebb kir. haszonvételek f. é. sept. 2ikán, ugyan f. é. nov. 1sejétül számitandó 3 egymásutáni évre nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni a' hely szinén. A' korcsmák kényelmesek. Az árverésre illő bánatpénzzel mindenki hivatalos. Tiszafüred, aug. 1sején 1838. *Bilkei Lipcsey Zsigmond*, direktor. (2)

Contriner János polgári puskamíves Bécsből,

bátorítatva azon több évi számos megbizástól, mellyben kivált a' magyar fő nemesség' és tisztelt közönség' részéről részesült, alázatosan jelenti; hogy a' kényelemnek és gyakori felszólításoknak kielégitőleg megfelelhetendő, erős és csinos valamint kettős úgy egyszerü csappantós (percussions) puskákkal, szél-és nyil-puskákkal, czéllövő 's uti pisztolyokkal, mindennemü kettős és egyszerü mordályokkal 'stb. jól ellátott raktárt szállított a' pesti vásárra. — Különösen ajálja a' kupakot magoktól feltevő javított puskájit, mellyek az eddig ismert illy nemü puskáknál sokkal egy-és czélszerűbbek. Mindenféle megrendeléseket elfogad 's legpontosabban teljesit, puskákat megvásárol, becserél és kijavít. — Gyára Bécsben Roszau külváros Schmidtgasse 151 sz. a. áruboltja a' városban a' Grabenen 619 sz. a. Pesten pedig az új piaczon, bécsi utczában, Frank Ferencz' pakfong-árutárával szemközt van. (3)

(2 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3fonttól kezdve 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, réz téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb

ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

---

(2) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemü kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintók 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemü eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város főutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig (hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajlható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: rótbarnává vagy világos sárga réz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásárolta tik. *Frank Ferencz* (3)

---

(1) Tüzi viz fecskendők műhelyének hirdetése. Pesten az országuton 647dik szám alatt maga a' jelentő, 's a' műhely tulajdonosa közhiré teszi: hogy nála valamint eddig, ugy jeenleg 's ezután ál-3—16 akó vizet tartó fecskendők is készen találtatnak, mellyek a' viz-sugárt szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki: a) Egy három akót tartó hordozható fecskendő két ember által négy perczenet alatt 3 akó vizet 8 öl magasságra lövell, ennek ára 30 for. pengő pénzben. — b.) Egy négy akót tartó hordozható fecskendőt, belülről kibéllelt, forgatható ércz csővel, és srófokkal, melly a' benne találtató vizet 10 öl magasságra lövelli 4 perczenet alatt, kerül 80 for. pengő pénzben.— c.) Egy hordozható 5 akós és egyszerü nyomószerrel, 's négy kerekü vasas kocsival 180 for. pengő pénzben. Továbbá találtatnak nála 6, 8, 10, 12, 14, 16 akó vizet tartó kocsira helyheztetett fecskendők: mellyek a' vizet szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki:

6 akót tartó 5 perczenet alatt 6 akó vizet, 10 ölre; ára 220 forint pengőben. — 8 akó, tartó 5 per. a. 8 akó v., 12 ölre; ára 240 for. p — 10 akót tartó 5 per. a. 10 akó v., 14 ölre; ára 260 for. p. — 12 akót tartó 5 per. a. 12 akó v., 15 ölre; ára 280 for. p. — 14 akót tartó 5 per. a. 14 akó v., 16 ölre; ára 320 for. p. — 16 akót tartó 5 per. a 16 akó v., 17 ölre; ára 400 forint pengőben.

A' megvett fecskendókhöz olly szer is adatik, melly által a' kemény hidegben befagyott csőket és vizi sarukat 4 perczenet alatt felengesztelni lehet, 's igy azokat minden akadály nélkül használni a' viz kilövellésre.

A' fentebb említett helyen minden nemü tűzi vizfecskendők megrendeltetése elfogadtatik, ugy nem különben mindenkor kész vizfecskendók is találtatnak, a' megrontsoltak pedig javitás végett elfogadtatnak. Pesten, augusztusban 1838.

N. Remekházy Károly,
a' fentebb emlitett tüzi vizfecskendők
műhelyének tulajdonosa. (3)

(1) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vasszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mivek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

---

(1) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek. Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal* 's társassága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva: ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u, m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek. Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zászlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyek a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak

Fries Antal és társa. (3)

(5) Kos-eladás. Jövő pesti János fejv. vásár alkalmával a' méltóságos *Gróf Hunyady, József* juhnyájából különféle gyapju-minőségű hágó kosok 15. 25. és 40 f. pengőben darabja, Üllői utczában, a' köztelken szabad kézből eladandók lésznek.(5)

(3) Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának 's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:

Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig* 1796. (214 *lap negyedrétben.) és

Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländische Sprachen. Erlangen* 1797. (288 *lap nyolczadrétben.)

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára kötetlen 1 f. 24 kr. az utóbbinak 1 forint pengő pénzben.

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 14én: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{1}{2}$; 3 pctes stat. kötelez. $81\frac{1}{8}$; 1821ki stat. költs. $152\frac{3}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény $1440\frac{1}{3}$.

Gabonaár: Pesten, aug. 17én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 145—114; kétszeres 97—90; roza 78—76; árpa 60—52; zab 50—44; kukoricza 80—70.

Dunavizállás: aug. 16án: 8′ 6″ 3‴; 17én: 7′ 11″ 2^{lin}; 18kán: 7′ 7″ 0‴;

Pest.
Szerda.
August. 22kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
15dik szám.

Magyarország (megtiszteltetés ; Budán sz. István apostoli királyunk' ünnepe; Iglón Péchy Imre' ünnepélyes beiktatása; adakozások a' vizkárvallottak számára; nyilvános próbatételek a' pesti angol kisasszonyok nevelő intézetében ; debreczeni vásár 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (parlamenti ülések ; a' felső ház ismét ellenszegül az irlandi hatóságbillnek 's a' ministerium fölhagy vele; nagy radicalis gyülés Birminghamben ; canadai hírek 'stb.) Franczíaország (a' Temps nyilatkozása Sonlt' fogadtatásáról a' királynál; észrevételek a' schweizi szövetséggyüléshez Napoleon Lajos hg. iránt nyujtott jegyzékre ; Fabricius hollandi ügyvivő visszahivatik ; Guizot új tudományos munkája 'stb.) Németország. Belgium. Schweiz. Olaszország. Spanyolország (Espartero határozottan le akar mondani ; Oraa győz 'stb.)

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. fölsége Balogh Pál orvos tr. 's magy. n. akad. r. tagnak a' berlini orvos-sebészi társaság taggá avató oklevele elfogadhatását a' m. kir. Helytartó tanács utján megengedni méltóztatott. J-r.

Budapest' lakosai mint mindég, úgy most is buzgó keresztyéni ájtatossággel ülték-meg aug. 20kán sz. István első keresztyén királyunk' tiszteletére szentelt nemzeti nagy ünnepünket. Korán reggel, miután a' két főváros' tornyainak harangjai ünnepies zúgással hirdeték az üdves napfölviradtát, Pestről a' szerzetesek, czéhek, lobogókkal 's temérdek ájtatos sokaság kiséretében, Buda várába siettek, mellynek diszterén egy granátos zászlóally, a' városház előtt pedig a' budai magyar öltözetü polgári őrség állott sort. Nyolcz órakor a' sz. ereklye, első apostoli királyunk' jobb keze, m. Dercsik János püspök 's helytartósági tanácsnok úr vezetése alatt, pompás rendü menettel a' főtisz. egyházi rend', nmélt. Helytartóság, kir. Kamara, kir. főtörvényszék' tagjainak, t. Pest megye', Pest és Buda városok' hatóságainak, katonai főtiszti karnak, a' m. kir. egyetem' tanácsának, kik mindnyájan az ünnep' fényéhez illő diszköntösben jelentek-meg, és temérdek sokaságnak kiséretében, viteték a' kir. várbeli Zsigmond-kápolnából a' főegyházba, hol fentisztelt püspök úr szívreható buzgósággal 's fényes szertartással mutatá-be a' szent áldozatot a' minden királyok királyának azon számtalan jókért, mellyekre e' napon minden igaz keresztyén 's honához hű magyar mély elfogodással emlékezik, mi nem puszta történeti, hanem sokkal mélyebb jelentésü emlékezés, szent emlékezés arra, hogy a' keresztyén vallás' jótékony világát e' szent kéz derité-fel honunkra, 's talpkövét tette-le azon nagy, nemes statusnak, melly nyolcz százados viszályok után is, ifju erőben áll, 's a' föns. ausztriai ház' atyai kormánya alatt virágzik az alkotvány, mellyet sz. királyunk ada nemzetének, miben a' magyar nemzet fölött őrködő isteni gondviselésnek bölcs igazgatását imádva meg nem ismerni lehetlen. Miután nagyontiszt. Csizmazia János alesperes és bajnai plebános úr szép magyarsággal készített egyházi beszédben, t. Reiter József budai káplán úr pedig német nyelven előadák sz. királyunk' feledhetlen érdemeit, az ereklye hasonló menettel visszavitetett helyére. A' polgári és rendes katonaság üdvezlő lövéseket tőnek, 's a' vár fokairól ágyudurrogások hirdeték az ünnepi szertartás bevégeztét. Délben több főszemélyek fényes ebédet adtak, hol buzgó áldomások ürítettek föls. királyunk és az egész uralkodó házért. — E' vallásos ünnephez egy más polgári ünnep is járult, t. i. föns. főhg Nádorunk magas erényü fijának, István cs. k. főhgnek, honunk' édes reményének névnapja, mellynek tiszteletére este a' budai várut alatti körtéren három katonai hangászkar válogatott hangművek' zenéjével mulattatá az oda sereglett sok ezernyi budapesti lakosokat.—Aug. 21kén 'a főmélt. k. Curia, tagjai elébb a' sz. Ferencz rendü szerzet egyházába veni sanctéra menvén, elkezdé folyó törvényszaki üléseit.

Péchujfalusi Péchy Imre kir. tanácsos, 's a' XVI szepesi város' kormányzója, Iglón aug. 6kán iktattatott-be hivatalába. Aug. 5kén a' tartományi hatóság, több városi követtel, Szepesvárallyán fogadá a' tisztelt kormányzó urat 's Lőcsén keresztül Iglóra kíséré, hol ismét Szepesházy András főpénztárnok 's Szepes megyei táblabiró és számos választványok üdvözlék. Este az egész város kivilágítatot 's a' vendégek tiszteletére tánczvigalom adatott. Más nap reggel az ülető terembe gyülekezett tisztviselők 's városi követek választványokat küldöttek mind az új kormányzó, mind Fischer Imre b. volt kormányzó 's beiktatással megbizott kir. biztos' meghivására, kiknek megérkeztével egyházba menének, hol Kissko Marton apát úr tartá az istentiszteletet. Innen visszatérvén a' terembe, kir. biztos úr vélős beszéddel ajánlá a' XVI várost az új kormányzó' szeretetébe és védelmébe, 's őt, a' pecsét' és levéltár' kulcsainak átadásával, hivatalába iktatá. Erre a' kormányzó úr lelkes és „éljenekkel!“ többször félbeszakasztott beszédet tartván. Glos János aljegyző szinte beszédet intézett mind az uj kormányzóhoz, mind a' k. biztoshoz, ki a' kormány-

zói hivatalt 29évig viselvén, búcsut vőn a' városok követeitől. Ez ünnepély fényét különösen emelék Sáros megye' hatóságának számos tagjai, a' szepesi nemesség, püspök, papság, Csáky Károly gróf Szepes megyének örökös és valóságos főispánja 'stb. A' nap hátra levő része 's a' rá következő éjjel gyöuyörködésre volt szánva 's a' kormányzó egyik mulató-kertben fényes ebédet adott 's este az egész kert kivilágítva vala, hol a' nép hullámzott. Sáros megye mélyen fájlalja tőlök annyira szeretett 's tisztelt alispánya' eltávoztát; annál inkább örvend a' 16 város illy jeles férfiut nyerhetni, kit, nejével együtt, körében tisztelhetvén, máris érezni tudá mind kettőnek leereszkedő nyájasságát 's jótékonyságát.

Víz által megkárosult lakosink' számára következő ujabb adakozásokat küldöttek p. p: Nádor ő cs. k. főhgségéhez Bécsből Pálffy Fidél gr. főkanczellár ő exceája által: Benz udvari tanácsnok 's a' tyroli kormányszék' helyettes elnöke, Roveredo, Vorarlberg, Alsó-innvölgy, Trient és Botzen kerületek' hivatalaitól 3068 ft. 12¾ kr. Hartig gr. mailandi kormányzó 3660 ft. 21 kr. Curtabat Rudolf némelly lindaui lakosok' nevében 46 ft. a' Hanauban fenálló vidor társalgók' egyesülete egy színi előadás jövedelmét Pest' részére 44 ft. 10 kr. felső ausztriai Mühl-kerület 5 ft. 27 kr. Ugarte gr. morvai kormányzó 908 ft. 9⅖ kr. Schütz Károly főtisztviselő Hohenzollern-Sigmaringen hgségben, mint elnöke a' vízkárosult magyarországi lakosok' gyámolítására ott létesült egyesületnek 472 ft. 14 kr. Hamburgból Vámosy Dániel 90 ft. 51 kr. Fleischer Vincze bécsi bérkocsis 3 ft. Frank Jó'sef bérkocsis 1 ft. Zebay titkos kabineti titoknok Bakowszky gróf által legfelsőbb helyre benyútott 1000 ft. Schmidburg b. karinthiai kormányzó 3028 ft. 30 kr. mellyhez a' laibachi casino sorshuzásának ajandék-tárgyai 1018 ft. 22 kr. jövedelmeztek; Skrbenszky b. az Enns feletti ausztriai kormányszék' elnöke Salzburg kerületből 301 ft. 47 kr. Spaur gr. velenczei kormányzó 885 ft. 14⅗ kr. öszvesen 13,513 ft. 56¾ kr. — A' tótországi hadi kormány 260 ft. 44 kr. Wachter Lőrincz budai kenyérsütő 4 ft. t. Posega megye 314 ft. 29 kr. a' horvátországi hadi kormány 400 ft. Erdélyből a' károly-fehérvári megyei papság 239 ft. Lindauból Spengelin Márton és társa 25 ft. az erdélyi kormányszék 3712 ft. 59¼ kr. t. Zala megye 3000 ft. t. Sz. Fehér vármegye 3089 ft. 8 kr. Zsivkovich budai görög n. e. püspök gyűteménye 35 ft. 26 kr. — Nádor ő cs. k. főhge' fölszólítása' következtében a' budai kam. főfizető-hivatalhoz: Belánszky Jó'sef besztercze-bányai püspök a' megyéjebeli papságtól 540 ft. t. Bars megye 160 ft. 27 kr. t. Vas vármegye 691 ft. 20 kr. Szeged sz. kir. város 49 ft. 57 kr. Kőszeg sz. k. város 4 ft. Miskolcz városa 21 ft. 24 kr. Jolsva m. város 30 ft. Scitovszky János rosnyói püspök 200 ft. e' megyebeli papság 373 ft. 55¾ kr. a' klenaki harminczad-hivatal 6 ft. t. Temes megye 1000 ft. az ó orsovai kath. egyház 10 ft. a' lugosi kamarai kerület' hivatala 's cselédsége 34 ft. 50 kr. a' sichelburgi egyházi kerület 8 ft. 30 kr. F. Nagybánya sz. k. város 500 ft. f. nagybányai lakosok 109 f. 41½ kr. a' kassai püspöki megye 470 ft. 46¼ kr. Szabatka sz. k. város 1913 ft. 9 kr. — Memlaur György, Burgmann és Memlaur pesti nagykereskedő ház társa, a' budai jótékony aszonyegyesületnek 400 f. értékü 50 darab asszonyruha-szövetet küldött, a' víz által megkárosult budai lakosok között elosztandót. — Az alsó ausztriai kormányszékhez gyűlő adakozások 20k. jegyzéke: Immendorf uradalom 35 ft. 54 kr. Kadolz 254 ft. 10 kr. Prinzendorf és Hörrersdorf községek 38¼ kr. Breitenfurth 6 ft. Klosterneuburg' varga-czéhe a' budai vargák' számára 10 ft. Kirchschlag egyházkerület némelly papjai 28 ft. 48 kr. Trattenbach' községe 2 ft. 48 kr. a' perchtholdsdorfi kőmives czéh 20 ft. Vorderdrühl' községe 7 ft. 2 kr. a' dunavidék' lakosai Fürstenberg hg. felszólítása' következtében 54 ft. 39¾ kr. Heidenreichstein uradalom 3 ft. Hoyos-Sprinzenstein gr. 30 ft. Allensteig uradalom 46 ft. 56 kr. Gföhl 4 ft. 9 kr. Prandhof 15 ft. Eisgarn 1 ft. 38 kr. Weitra 24 ft. 24 kr. Gutenbrunn 25 ft. Mariahülf 5 f. 59 kr. a' st. pölteni püspöki tanács 52 ft. 36 kr. Bäuerle Adolf, a' bécsi Theater-Zeitung' szerkesztőjének ujabb gyűteménye 196 ft. 32 kr. 's 4 sors Deutschbrodersdorf uradalom lotteriájához.

A' pesti angol kisasszonyok nevelő intézetében a' második félévi nyilványos próbatétek f. hó. 17dikén reggel 's 18kán délután mentek véghez, első napon ugyan is külső, másodikon pedig a' benlakó nemes növendék leányok adák nyilványos tanujeleit félévi előmenetüknek, 's örömmel hallák a' nagy számu vendégek más tanulmányokon kivül a' magyar nyelvben szép előhaladásukat e' növendékeknek.

A' debreczeni Lőrincz-vásár kézmügyári czikkekre nézve igen kielégitő vala, különösen a' posztó 's egyéb gyapjuszövetek, valamint hazánk egyéb városiban, ugy itt is keresve keltek mérsékelt magosságu áron. Termesztmények is jó áron találtak vevőkre. Nehány száz mázsa gyapjut pesti kereskedők már a' vásár első napján megvásárolának; mindenre nézve emelkedett az árkelet, mit leginkább annak tulajdoníthatni,

hogy vevő igen sok, áru pedig aránylag kevés vala.

Gyulán, Békes megyében, f. év' sept. 27én a' megye keblében fölállítandó kórház hasznára fényes tánczvigalmat szándék adni, melly sorshuzással leend kapcsolatban. J-r.

Ausztria.

Császár 's császárné Ő Felségök aug. 9kén legjobb egészségben 's fényes pompáju menettel érkeztek-meg Innsbruckba, mellynek ohajtva váró lakosai által legnagyobb 's hübb lelkesedéssel fogadtattak. Császár Ő Felsége aug. 10kén a' cs. k. katonaság', Tyrol' rendei', Vorarlberg' követei', kormány-'s törvényszék', városi, kamarai, egyetemi hatóságok 's egyházi rend' udvarlását méltóztaték elfogadni, kiknek ezután szerencséjök volt csáczárné Ő Felségéhez is bevezettetniök, 's e' szerencsében a' főrangu hölgyek is részesültek. Ebéd után a' fölséges pár, 's udv. kar Ambras várba sétált, estve pedig az erkélyen a' halli bányászok fáklyás vonulata mellett Beethoven Lajos „a' vitoriai csata" dalmüvének előadását hallgatá. Aug. 11kén ő cs. k. Fölsége az őrsereg fölött tarta szemlét, lóháton, a főhgek és generálság kiséretében; császárné ő Felsége pedig nyilt kocsin jelent-meg. Délben a' ministerek, generálok, 's főtiszsviselők a' csász. asztalhoz hivattak. Este Ő Felségök és a' főhgek a' redoute-teremben ünnepélyes hangászaton meltóztattak megjelenni.

Nagybritannia.

A' felső ház' aug. 3kai ülésében Melbourne l. az irlandi tizedbillt hozá inditványba és pedig különösen a' ministerektől kidolgozottat, mint a' melly legczélirányosb 's jelen körülményekhez a' legalkalmazottabb. Brougham lord ellenben erősen kikelt ellene, csufolódva illetvén a' ministereket gyöngeségök 's következetlenségök miatt, panaszlá igaztalanságukat, miszerint azt szeretnék hírlelni, mintha az angol nép önként oda ajándékozná a' papságnak az egy millio font stget. Mások után Derby püspök is felszólalt a' bill mellett nyilatkozólag; ellenben kárhoztatá a' ministerek' félreismeréséből eredő kitöréseiket azon férfiaknak, kik előtte olly szenvedélyesen felszólaltak. Mansfield gróf félelmét fejezé ki, miszerint a' billben foglaltató minden engedékenységek sem fognak állandó békét alapitani köztök. Landsdowne marquis a' ministeriumot védé, 's beszéde' folytában megjegyzé, hogy ha a' tőlök ajánlott terv nem felel is meg tökéletesen a' közkivánatnak, véget vetend legalább azon számtalan vérengzéseknek, mellyek Irlandot szétszaggaták; 's hogy a' bill nem állithatja alaposan a' békét helyre', azt csak az ellenszegülő toryknak lehet tulajdonítni, 's nem a' ministeriumnak. Melbourne l. válaszolt ezután Brougham lord' vádjaira 's ekkor a' bill a' választmányon keresztül ment, kivévén két czikkelyt, melly 77 szóval 38 ellen félrevettetett, helyébe azonban más kettő iktattatott be. — Az alsóházi ülésben az irlandi hatóságbill jött vita alá, mellyben a' felsőháztól tett módosításokat ez félreveté. Ugyan ez ülésben Morpeth lord' egy inditványa, miszerint a' kormánynak joga legyen Irland' olly városában, hol hatóság nincs, a' köz ügyek elintézésére királyi biztost kinevezhetni, Peel ur' ellenvetése' daczára is 116 szóval 97 ellen elfogadtatott.

A' felsőházban aug. 6kán Brougham lord a' rabszolga kereskedés' hathatósb elnyomására 's tengeri rablásnak nyilatkoztatására fölirást javasolt, melly el is fogadtatott. Aug. 7kén az irlandi hatóságbillnek az alsó ház által megint helyreállított czikkelyei kerülvén tanácskozás alá, az eredeti módosítványok közül némellyek újra beiktattak, az alsóház által leszállított választói adó pedig 144 szóval 67 ellen ismét 10 f. stgre emeltetett. Galignani Messenger szerint a' kormány elhatározta, hogy miután a' felsőház módosítványai mellett maradt, sem a' hatósági sem a' tizedbillel tovább nem megy. Wellington hgnél délután, valamint az előtt is több ízben, torylordok gyülést tartottak. A' Globe szerint a' parlamenti ülés aug. 15 vagy 16kán a' királyné által személyesen fog befejeztetni. Bowring dr. a' híres radical, keleti útjaiból visszatért Angliába, miután Magyarországot 's névszerint Pestet is meglátogatta.

Az alsóházban jul. 9kén felsőházi követség jelent meg, értekezésre hiván meg az alsóházat az irlandi hatóságbill iránt. Morpeth l. több tagokkal az értekező terembe ment, honnan nem sokára visszatérvén, jelentést tőn az elfogadott és visszavetett módosításokról. A' jegyző fölolvasá a' felsőház által fölhozott okokat. Erre Russell l. javasla, hogy miután a' két ház a' legfontosb czikkely't. i. a' választói adó iránt meg nem egyezhetett, 's nem reméli, hogy a' felsőházat határzatának megváltoztatására bírhassa, maga pedig további engedményekre épen nem hajlandó, az egész bill három hónapra elhalasztassék, azaz félrevettessék. A' ministeri párt zajos tetszéssel fogadá e' nyilatkozást, és senki sem kételkedék, hogy a' javaslat elfogadtatik. — Nyugotindiai levelek szerint a' tabagoi és dominicai törvényhozóságok a' négerek' tanúlásidejét aug. 1jén megszüntetni határozák. E' nap Dublinban is nyilvános theatársasággal ünnepelteték a' lordmayor'

elnöksége alatt. Ez alkalommal kitudaték, hogy a' tanulási rendszer elleni kérelmeket 450,000 angol, 137,000 skot, és 70,000 irlandi dáma irta volt alá. Broughamnak ez ügyben tett lelkes fáradozásiért közértelemmel köszönet határoztatott.

Aug. 6kán a' birminghami politikai egyesület nagy gyülést hirdetett a' Birmingham mellett fekvő mezőségre, mellyre Birmingham 's az angol' belföldi megyék' lakosi meghivattak, egyszersmind megkerettek minden gyár, bánya 'sat. birtokosok, azon nap a' munkával felhagyni. A' felhivás elfogadtatott, 's korán reggel seregle a' nép a' kitűzött helyre. Az idő borult vala, de ez a' nép lelkesedését nem csökkenté. 10 óra után a' külön testületek lobogókkal menének a' városháza felé, hol a' „politicai egyesület" választványa volt. Egyik a' lobogók közűl különösen nevetséget gerjesztett a' nézőkben. Három kenyér volt rajta; az egyik igen kicsiny 's alája „angol hat-krajczáros kenyér," a' másik nagyobb 's alája „franczia hat-kros kenyér," a' harmadik még nagyobb 's alája „orosz hat-kros kenyér" voltak irva; az egész körül ez állt: „a' gabona törvények' hatása." A' városi terem csakhamar tömve volt; jelen voltak a' választvány' tagjain kivül Glasgow, York (O' Connor Feargus 's mások) London, Manchester, Liverpool 'sat. városok' követei, kiket beléptökkor a' nép három hurrah kiáltással fogada. Az ügyek' végeztével a' marsalok' vezérlése alatt lobogókkal 's hangászattal indulának-meg a' gyülés' helyére, hol mintegy 200,000 ember gyült össze. A' nagy tolongás mellett sem történt nevezetes baleset. Attwood Tamás foglalá-el a' nép véghetetlen tapsa közt az elnöki széket. Ő fölkelt azonnal 's így beszéle: „Barátim, hontársaim, testvéreim! Ezen nagyszerü 's ünnepélyes alkalom megkivánja, hogy ügyünkben elsőben is a' mindenható isten' áldását magunknak kikérjük. Megkivánom tehát hogy süvegtöket levevén, velem így szóljatok: „Nagy isten! im köszönjük áldásidat, mellyeket nemzetünkre árasztál, midőn egy jó kormány nyerhetését eszközléd!" Barátim! Ezen nagy gyülekezet örömre gyújt 's minden igaz becsületszerető embernek hasonlót kell éreznie. Kivánnám, hogy Soult marsal itt volna most. Ezen gyülekezetben láthatná, miként győzedelmeskedik egymáson az angol, egészen másmóddal, mint a' melylyel mi őt meggyőztük. Egyéb fegyverünk nincs mint nagy és igaz ügyünk, tiszta fejünk 's elhatározottsággal teljes szivünk, mellyel nemzetünk' szabadságát visszaállítni akarjuk. Az isten mind ez áldással boldogitott, a' kormány egygyel sem. Mi tehát a' kormányon némi változtatást akarunk tenni (hangos tetszés). Mi az alsó házat változtatjuk, és jelig nem részletesen, hanem egészen, tövöstől (tetszés). Ezelőtt hét évvel tettünk mi némi változtatásokat, hanem ezek a' nép' jogait 's reményeit nem teljesíték. Most tehát egész változást akarunk. Mi őket próbára tevők, 's gyöngéknek találtuk; hat egész kinos éven át próbáltuk mi őket. Szőlőnkbe egy fát ültetének, 's azt neveltük és körül gyomláltuk; minden évben gyümölcsöt reméltünk nyerni ezen fügefáról, de nem találtunk rajta. Ne vágassék-ki 's ne vettessék e ezen fa tűzbe! (harsogó tetszés). Nem akarunk erőszakoskodni, hanem csak, mint a' nők nevezik, nyájas erőtetéssel élni (kaczaj). Lassanként de biztosan fogjuk őket székeikről e'űzni, 's rá Anglia' népét ültetni (hangos tetszés). Most barátim csak kérelem, kérelem, 's kérelem segíthet; magamnak is sok ellenvetésem van a' kérelmezés ellen. Egy, két, három vagy ötszáztól benyújtott folyamodás nem sokat érhet; de ha százezreket látok magam körül, 's Karácsonyig két milliót állítok elő, összekötve (harsogó tetszés), igen összekötve egy ünnepélyes és szent-szövetségre, egy lélekkel, egy fejjel egy kézzel munkálódva — akkor látni fogjátok, miként a' tömegek' szava' kihallgattatást 's tiszteletet tud kicsikarni. Mi nem akarjuk hogy vér folyjon; távul legyen tőlem minden vétkes hiuság, egy Robespierré válni! Ne folyjon vér! Hanemha elleneink ontanak vért, ha a' népet támadják meg, akkor magoknak tulajdonítsák következését (hangos tetszés). Gondoskodni fogok arról hogy két millio ember mint egy test tegyen, hogy békésen munkálódjék 's a' törvényt meg ne sértse. De, rettegjen az, ki a' törvényt bennünk sérti meg (harsogó tetszés). Barátim a' nemzeti folyamodó-levél elénk' fog terjesztetni. Látni fogjátok, hogy az minden jogainkat követeli 's kivánja. Némellyek ezen szótól: „követelni visszaijednek. Ez alkotmányszerű jog, melly századok óta áll (tetszés). „A' jogok folyamodó levelében„ (Petition of Rights), melly IIIik Wilhelm' kezeibe adatott, őseink ezen szókkal éltek. „Mi követeljük, kivánjuk 's kényszerítjük arra." (hangos tetszés); mért ne beszélhetnénk mi is hasonló módon? (tetszés.) Valljon nem követelhetünk nem kivánhatunk 's nem kénszeríthetünk-e mi? Ha két millio számmal vagyunk jogunk van a' nép' boldogságát követelni. Válaszszunk 49 követet. Ezen 49 követet törvényesen egyesülten a' kormány' 's az alsóház' minden tagjának ajtaján fog kopogtatni!, hogy két millio angol követel igazságot és szabadságot, 's ha ezen követelést nem teljesítik, ugy még azon nap ujabban összeülünk Angliával, Skócziával 's Irlanddal

(hangos tetszés). Legközelebb 5 millión leszünk (harsogó tetszés). Ti mind tudjátok mit teszen a' munka-szünés. Én nem vagyok a' mellett, hogy a' munkás mestere ellen legyen, de el fog jőni azon idő, midőn mi mindnyájan egy munka-szünéssel az alsóház ellen fogunk harczolni (hangos tetszés). Képzeljetek magatoknak egy szün-hetet, mellyben egész Anglián keresztül a' munka felfüggesztetik; isten ments-meg hogy ennyire jőjünk! (hangos tetszés). De ha eljő azon idő, úgy a' 49 követnek csak toppantani kell 's két millió követi a' felhivást; 's ha ez sem használ, úgy leszen öt millio (hangos tetszés). De reményem nem fog szün-hetünk lenni; nélküle is czélt érünk; ha nem, úgy tulajdonítsák magoknak következéseit a' uép'ellenségei! (tetszés)." Attwood után többek közt Scholefield is igy szólt, említvén a' közpénz eltékozlását: „Itt van például előttünk a' cumberlandi hg. nyugpénze; ezen férfi Hannoverába megyen jószágaira 's Angliából évenként 25—27 ezer ft. stget húz. Mit tőn hasonlót az angol parlament az angol néppel? Semmit!" Végül O'Connor Feargus szólalt-meg: „Kérdem a' népet, ugy mond, vétkesek-e a' whigek vagy nem! (hangos kiáltás: vétkesek! vétkesek!) Kérdem tehát hogy lakoltassuk őket (kiáltások: ki kell őket csapni a' hivatalból.) Semmi nem használ mig a' köz szavazási jog meg nem alapítatik; ezen kivánatomat három millio hangoztatja utánam. Illő hogy a' nép ön ügyeit ismerje. Magam is örökösödési monarchiát ohajtok, de kivánom, hogy a' thrón megett felelős hatalom álljon, hatalmasb a' thrónnál. Iparkodjunk tehát hogy egyesülve lerontsuk a' romlottság' várát, hogy az alkotmány' házát rajta felépíthessük."

Torontóból és Quebecből a' hírlapok jul. 4kéig és 6káig terjednek. Durham lord és nője Quebecben udvart tartanak, 's számos mulatságokat adtak, hogy a' pártokat egymáshoz közelebb vezethessék, mi nem is vala egészen sikeretlen. Durham lord Montrealba utazta előtt megsemmité Gosford lord' azon proclamatioját, mellyben Papineau, Brown, és más pártfőkre jutalom vala kitéve. Továbbá 6 tagból álló feljebbviteli törvényszéket alkotott. Buffalo Advertiser hirli, hogy a' felső canadai kormányzó Arthur György, Durham l. közbocsánati végzése miatt neheztelvén, lemondását Angliába küldötte. — Wellington' hadi sürgönyeinek 11dik kötete, mellynek kiadása Soult marsal' jelenléte alatt gyöngédségből elhalasztatott, a' marsal' elutazta után más nap azonnal megjelent. — A' spanyol királyné lovassága' számára Angliában 500 lovat vétetett. 120 Portsmouthban már hajóra szállítatott.

Francziaország.

A' belgák' királynéja aug. 7kén fiaival Neuillyből Brüsselbe, Joinville hg. pedig aug. 6kán Lunevillebe utazott. — A' National a' kormánynak Napoleon Lajos iránt tett lépéséről így itél: „Napoleon Lajos hg vagy ártatlan követelő, 's akkor miért nyugtalankodnak az arenenbergi ármányok miatt? Vagy fentartója a' császár' nevéhez ragadt varázsnak, 's akkor nagy oktalanság volna Schweizból kiüzésére hadsereget küldeni." A' Nationál továbbá sajnálja, hogy Lannes-Montebello úr űzi ki Napoleon öcscsét. — A' Journal des Débats szerint Napoleon nem veszedelmes követelő ugyan, de a' gyönge agyuakat könnyen elcsábíthatná, 's ennek megelőzésére kéretik kiűzése. — Guerriére ausztriai fregatt tovább fog Toulonban mulatni, mint gondolák, mert a' főhg tánczvigalomra tesz készületeket; aug. 4kén több előkelőknek ebédet adott, 9kén pedig a' tengeri kormány-épületben volt tánczvigalmon tiszti karával együtt megjelent.

Europe legitimiste hírlap szerint Soult marsal a' hadministerséggel bizonyos föltételek alatt megkinálták ugyan, de a' ministerelnökség egyenesen megtagadtatott tőle. A' marsal nem fogadta el az ajánlatot. Eltávolításának fő okául az hozatik-föl, hogy elnökké nevezése nem lenne Oroszország' ínye szerint. A' marsalnak mostani szoros viszonya az angol kormánnyal e' kinevezést igen bélyegzővé tenné. — Aug. 5kén Soult marsalt nagy számu fényes társaság üdvözlé. A' társaság minden osztályaiból, fő hadi tisztek, pairek, helytartók, kamarai követek, megyei ispányok, a' hadi személyzet főnöke, az afrikai ügyek' igazgatója, Truguet admirál, Roguet, Reille, Pajol és Darriule generalhelytartók, Cazy, Garbidon és St. Hilaire urak, a' pénzügyek' főtitoknoka, Mignet úr, Sceaux' és St. Denis alispánai 's többek sympathiájokat nyi vánítaták a' magas polgár iránt, ki Londonban a' francziа nemzetiségnek olly nemes képviselője vala. A' marsal ezen egyérzelmü hódolatok által mélyen meg vala illetődve. Némellyek, kik őt közelről hallhaták, Napoleonnak általa gyakran ismételt eme' szavait jegyzék meg: „hogy Anglia és Francziaország egyesülve a' fölvilágosodás' ügyét a' népek' boldogságára vezérelhetnék." — A' National és tanulók' ujsága közt több hetek óta heves vita foly. Ez a' hírlap egészen a' párisi iskolák' hallgatójinak féktelen rút szellemét lehelli, 's a' legszennyesb alakban anyagi durva eszméket szór el az ifjak közt. A' tanulók elvetemedettsége, 's kicsapongásai a' Nationalt méltó pirongatásokra fakasztak, mi e' lapnak annyival

nagyobb becsületére válik, mivel a' jog- és orvosi tudományok' hallgatóji jobbadán repulicanus nézetüek. Illy tárgyakat kellene már egyszer a' hír lapoknak figyelemre méltatniok, ezek' haszna nagyobb volna, mint a' vég és czél nélküli pártviták.

Egy parisi levél aug. 7kén így ír: Schweiz részéről új kedvetlen diplomatiai zsurlódás fenyegetőzik. Montebello hg' közleményének megjelenése annál nagyobb bámulást gerjesztett, mivel a' schweizi levelezők mostanában egyhangulag jelenték, hogy a' franczia kormány' részéről Bonaparte Lajos Napoleon ellen semmi lépés sem tétetett. Már csak az állítás is, mellyen a' követelés alapszik, hogy tudniillik Napoleon Lajos Franciaországot hazájának nevezvén, 's mint thrónkovetelő lépvén föl, nem lehet egyszersmind Schweiznak is polgárja, egészen alaptalan. Laity' röpkeiratából kitetszik, hogy Napoleon Lajos magát schweizi tiszteleti polgárnak nevezte, 's így a' tiszteleti polgárjognak legalább csak van az a' haszna, hogy a' status a' befogadott tiszteleti polgárt, ha ez ellene nem vétett, épen úgy védhesse, mint akármelly más polgárját! Itt fekszik a' csomó; azonban azt hiszik, hogy Napoleon Lajos önkénytes kivándorlással előzendi-meg az új hazájának okozandó kedvetlenségeket. A' lépés minden esetre oktalannak tartatik, mert olly status, melly egy röpkeirat-terjesztő' közellétét veszélyesnek tartja, nagy gyöngeséget árul-el 's ki gátolhatná őt, hogy p. o. Angliában zavargásait ne folytathassa?

A' Temps szerint, Soult marsal első, más fél óraig tartott udvarlásával a' királynál, nem igen volt megelégedve. Kormánynézetein még nyoma látszott a' benyomásnak, mellyel az angol intézetek és whigek' politikája hatottak rá, 's feledve a' tengerszoroson innen létét, annyira csalatkozott, hogy azt hivé, miként Franciaország csak úgy kormányoztathatik az ő kivánsága szerint, ha mindent a' charta' szellemében cselekesznek, a' ministeri felelőség' nagy elvét fentartják, és az alkotványos törvényszerüséghez visszatérnek. Illy eretnekségek, olly körben nyilvánítva, hol az udvarnokok naponként igyekeznek megmutatni az egyedül uralkodás és kivételi törvényhozás' szükségét, korán se arra valók voltak, hogy a' marsalt elősegítsék; látta ő, hogy ideje még nem érkezett-el, miért az udvari légtől menekedni és languedoci szép jószágán az utazás' fáradságitól megpihenni akar. — Tartományi hírlapok irják Parisból, hogy kevéssel a' juliusi ünnepélyek előtt bizonyos Raban több társaival együtt befogatott, kiknek czélja volt, a' tuilleriákba menni mordályokkal, és a' királyt, midőn az erkelyre lépne, agyon lőni. Rabannál levelek találtattak 's Laffittet érdeklő iratok; egy hírlap pedig azt is mondja, hogy a' Laffitte ház' egyik pénztársegéde befogatott 's St. Antoine külváros' munkásai között egy magas állásu követ' rovására pénz osztatott-ki. E' koholmányok hihetőleg közös ministeri forrásból szivárogtak-át a' tartományi hírlapokba.

A' Courrier française minap aztállította, hogy a' külügyek' hivatalából több iratok ellopattak és egy külsó diplomatának eladattak. A' Moniteur parisien, hihetőleg a' kormány' befolyásából, e' hírt alaptalannak mondotta. A' Courrier helyben hagyá, hogy az iratok nem lopattak-el, bizonyítá azonban, hogy csakugyan több diplomatiai hamisított iratok adattak el egy, a' külügyeknél hivatalt viselő személy által. Most azonban a' dolog fölvilágosúlt. Bizonyos Chaltas úr csakugyan több, a' belga-hollandi kérdést tárgyazó hamis diplomatiai oklevelet adott el Fabricius úrnak a' nassaui ügyvivőnek, ki a' hollandi követ' távolléte alatt egyszersmind ennek helyét is betöltötte. Fabricius úr az iratokat 1000 francon vásárlá meg 's fontos diplomatiai okleveleket vélvén bennök bírni, kormányát ezek értelmében értesité, 's ezek természetesen a' franczia külminister' nyilatkozásival ellenkeztek. Az iratok' használása azonban a' diplomatiai értekezésekbe zavarokat hozott, melyeket Párisban meg nem foghattak; a' rendőrség nyomozni kezdett, 's mivel Fabricius úr'lakjából épen ez időben lopatott-el egy csomó diplomatiai irat, ez hihetőleg a' rendőrség befolyásával történt. A' rendőrség a' csalárdság' nyomába akadván, Chaltas urat azonnal elfogta, kinél több hasonló részint kész, részint készülőfélben lévő iratok találtattak. Chaltas, mint látszik, mindent kivallott. A' franczia kormány egyébiránt a' compromittált ügyvivőt visszahívatni kivánta, 's Fabricius úr, miként a' Moniteur parisien mondja a' hollandi kormány által csakugyan a' franczia kormány' kivánságára visszahívatott.

Németország.

Bajor k'rály ő fölsége jul. 13kán megengedé a' Beatae Mariae Virginis a charitate boni pastoris nevü apácza-rend behozatalát, mellynek czélja: a' megesett lányokat, asszonyokat, özvegyeket javítani 's a' fiatal és gyám nélküli lányokat elcsábitástól megmenteni. Ez intézetet nehány szerzetesnő a' straszburgi kolostorból fogja átplántálni Bajorországba.

A' göttingai egyetem' igazgatósága már több próbát tőn a' megürült hét tanitószék betölté-

ére, de mind eddig siker nélkül. Igy közelebb Rückert erlangeni tanitót is meghivta Ewald helyett a' keleti nyelvek' tanítására, Rückert azonban nem fogadta-el a' meghivást. Egyébiránt meg kell vallani, hogy az igazgatóság, alkalmas férfiak kiszemelésében, igen jó tapintattal bir.

Belgium.

A' király Ardenne várban aug. 3kán fogadta Luxemburg' tartományi tanácsa' tagjait, 's fölirásukra így válaszolt: „Uraim! Körülményeink, nem tagadhatjuk, igen bajosak, de meggyőződve lehetnek, hogy a' kormány Luxemburg' ügyét hívén és buzgón fogja védeni. Politikai helyezetünket, miként már a' limburgiaknak is mondám, leginkább viszonyunk, a' német szövetség iránt, teszi bonyolodottá. Mi kettős befolyásnak vagyunk kitéve; egy felől a' főhatalmakénak, mellyekkel szerződésben állunk, más felől a' német szövetségének, melly mindenkép sérthetlen testület, 's a' nagy hatalmak' körén kivül is cselekedhetik. Azt sem tagadhatjuk, hogy a' Rajnán túl sok féle politikai szenvedélyekkel kell küzdenünk. Én úgy hiszem, érdekünk kivánja, hogy ezeket semmivel se ingereljük. A' luxemburgi késdés Európára nézve csekély fontosságu; ha szenvedélyek nem egyeledének belé, a' nehézségek még csekélyebbek lettek volna. Hét éve, hogy Belgiumban vagyok, 's ez alatt, úgy hiszem, megmutattam, mennyire érdekel engemet Luxemburg. Önök nem fognak benne kételkedni, hogy mindnyájokat buzgón ohajtom megtartani. Az 1831ki esetek, fájdalom! ártottak az alkudozások' menetelének. Nagy események' szomorú következéseit soká nem lehet kiirtani. Bizzanak egyébiránt bennem; 's higyék, hogy részemről semmi sem fog elmellőztetni, mit a' körülmények megengednek, 's hogy mindent megteendek, mi emberi tehetségben áll.“

Brüsselbe aug. 6kán érkezett a' luxemburgi követség Dubois elnöksége alatt 's a' nép őt kedvvel fogadta. A' két beszédben, melly ez alkalommal tartatott, kitüntetett azon sympathia, mellyel a' belgák luxemburgi testvérök iránt viseltetnek, 's mellyekre az elnök maga 's társai nevében válaszolt. — A' városi tanács' mai ülésében bizonyos Gendebien azon ajánlatot hozá szőnyegre, miszerint egy választvány neveztessék ki, melly a' 24 czikkely elleni szegülésseel 's a' királyhoz intézendő utasítással munkálódjék, melly ajánlat átalányosan elfogadtatott. A' királynak, a' limburgi és luxemburgi követeknek adott tanácsával egészen ellenkező lépések, a' kereskedést akadályozzák 's a' közhitelt csökkentik.

Schweiz.

A' schweizi közönséges hírlap illy észrevételekkel kiséri a' franczia követ' jegyzékét: „Most az a' kérdés: mit válaszol e' jegyzékre az országgyülés? Elmult az időpont, mikor Schweiz Napoleon Lajos hget méltósággal és a' barátságos Francziaország iránti szomszédi kötelességeit teljesítve távolíthatta volna el. Mert ha szinte olly kis statusnak, mint Schweiz, nem szégyen is szomszéd status' igazságos kivánságának, ha bár gyöngeség' érzetéből is, engedni, de a' radicalis hatalom-birók, kik most a' szövetségi dolgokat kormányozzák, olly daczosan mondák-ki meg nem egyezésöket a' hg.' kiutasításában, 's fölszólítatlan vallák gyalázatnak és félénkségnek e' tekintetben az engedékenységet, hogy a' kiutasítást ön legnagyobb lealázásuk nélkül többé nem parancsolhatják. Napoleon Lajos hg. Schweiz' népét koránse érdekli annyira, hogy ez magát háborúba keverné, vagy tetemes áldozatot tenne ezen idegenért. A' radicalis kérkedők' szövetségese, mellyre számolnak, a' franczia nép és hadsereg' sympathiája Napoleon' neve iránt. De e' támasz csak légben alapul. Nem gondolhatni, hogy a' franczia kabinet e' jegyzéket kiadta volna, mielőtt tisztába jött magával a' rendszabályok felől, mellyeket tagadó válasz esetében elő kellene venni, hogy elhatározott követelésének súlyt adjon. Az országgyülés most, idő-nyerés végett, elébb Thurgau cantonhoz utasíthatja Montebello hget az elintézésre, elhárítván magáról a' birói illetőséget. A' főhely Napoleon Lajos hget talán majd arra fogja bírni, hogy önként távozzék-el Schweizból, mi egyetlen eszköz arra, hogy a' szövetség a' bajból kimentessék és a' schweizi radicalismus' becsülete ne igen koczkáztassék. Napoleon Lajosban némellyek csak a' francziaországi és schweizi anarchisták által elétolt bábot akarnak látni, vele remélvén valahára eléidézhetni a' krisist, mellyen olly rég óta hasztalan dolgoznak.

Az országgyűlés' aug. 6kai ülésében a' franczia kormánynak Napoleon Lajos' hg. iránti jegyzéke vétetvén-föl, Thurgau követe keményen kikelt ellene. A' jegyzék Thurgau kantonnal közöltetni, 's miután az véleményt ada, biztossághoz útasítatni határoztaték, melly azonnal ki is neveztetett.

Olaszország.

Nápoly, aug. 2kán. Jul. 31kén ünnepeltetett a' királyné' 21ik 's tegnap fijának első születése napja. A' Vesuv, miután több hét óta komolyan fenyegetett, tegnapelőtt kezdé tüzeit kivetni, mellyeket mindannyiszor izzó kövek követtek, esésök közt a' töltsér' egész föl-terét befedvén.

11 órakor lecsillapúlt. Más nap a' hegyet egész nap sűrű köd fedé, úgy hogy kúpját alig lehete megismerni; de a' reggeli 5 óratól kezdve folyvást zúgó moraj 's az északi oldalon lévő remete felé kiömlő lavafolyam eléggé bizonyíták, hogy az agg vulkán korán sem nyugszik; estve roppant lángoszlopok emelkedtek borzasztó magasra, 's számtalan félelmes nagyságu kő omlott ropogva le. A' tűzhegy leginkább dühöngött mintegy 10 óra után, 's azután megint csendesebb lőn. — Ma estve megint rettenetesen kezd dühöngeni, 's adja isten, hogy a' lakosokat veszély ne érje. — Az újonnan született hg. tiszteletére az ünnepélyek három napig fognak tartani.

Spanyolország.

Madridban még is miniszterváltozásról van sz. Espartero' utolsó sürgönye titokban tartatott, 's most azt hírlik, hogy lemondásától nem akar e állani, ha csak a' pénz- és igazságügyi ministerek el nem mozdítatnak, kiket, mint személyes ellenségeit és becsmérlőjit, leginkább vádol a' hadsereg' elhanyagolásával. Van Halen general a' királynét Espartero sürgönye iránt fölvilágosította. A' ministerek azonnal összegyülvén, elhatározák, hogy vagy mindnyájan lemondanak, vagy egyiköksem. E' határozás jul. 28kán éjjel a' királynéval közöltetett, 's Ofalia gr. kijelenté ő fölségének, hogy a' mostani körülmények közt sem az elmozdítani kivánt ministereket (Mon és Castro urakat), sem Luchanát nem lehet nélkülözni, 's hogy illy férfiak' viszálkodásinak a' hazafiság' előtt el kell némúlnia. Még azon éjjel 's más nap reggel egymásután két hírnök küldetett a' fővezérhez. Válasza feszűlten váratik, mert az a' ministerium' sorsára 's talán a' hadi munkálatok' kimenetelére nézve is elhatározó leend.

Espartero tábornagy Logronyóba érkezett 's kijelenté, hogy csak a' legvégső esetben teendile a' főparancsnokságot de még akkor sem hagyandja el a' sereget. Madridba küldött ultimatuma így szól: A' sereg' számára pénzt, ruházatot 's élelmet; egyezkedés Munyagorrival; Van Halennek a' főtisztikar' parancsnokságába való visszatétele; tökéletes szabadság a' hadi munkálatok' elintézésében. Ezen feltételek alatt megengedi, hogy a' ministerek hivatalukban maradjanak. — Leon el Conde a' carlosi lovassággal itt ott csatázott 's őket Arga' vonalain túlverte. Alaix alkirály Puente la Reynába ment 30 ágyuval. Estella, Esparteronak a' ministerekkel való pöre nélkül, rég ostrom alá vétetett volna. — Aug. 4én kőlt bayonnei hírek szerint Espartero, miután Estellát 25 napig megszállással fenyegeté, egyszerre Calahorrába vonult. Ugyan ide hivattak a' Lodosa, Mendavia tájékain tanyázó sereg 's pattantyússág. Ezen intézkedés valósítja némileg azon hírt, mintha a' christinói sereg' fővezére nem számolna a' megtámadtatásra, 's csak azért akar illy állásba jőni, hogy szükség' esetében Oraa' védelmére mehessen, vagy Castiliába, hol netalántán történendő eset jelenlétét kivánná. Ezen új intézkedés' következtében D. Carlos a' seregcsapatok elárasztotta Estellát elhagyá. — Madridi hirek szerint Narvaez tábornagy Mancha városban 15 személyt lövetett agyon, kik a' serege számára járó bor-részt megmérgesíték. Mint mondják, D. Manuel Crespo ezredes az Avilla tartományban sokáig garázdálkodott Perdiz' gueriláját megveré.

Bayonne, aug. 4kén. A' solsonai őrsereg, ú. m. Otri alkormányzó, 7 főtiszt, 36 tiszt és 800 katona, megadta magát. Mondeden kormányzó némellyek szerint elfogatott, mások szerint egy bomba által elesett. — Espartero harmadszor 's igen kemény kitételekben adta-be lemondását, ámbár a' királyné saját kezével írt neki levelet. A' general leginkább Mon és Castro ellen panaszkodik. A' ministeri crisis julius 31kén legmagasb fokát érte. A' ministeri lapok kígyót békát kiáltanak a' fővezér' e' befolyása ellen, felejtik azonban, hogy a' mostani kormány épen e' general' sokkal törvénytelenebb befolyásának köszöni létezését. Van Halen helyett Laureano Sanz neveztetett-ki főtábornokká. A' juniusi szemlejegyzékek szerint a' királyné' serege 600 főtiszt, 8200 tiszt, 178,000 katona 's 12 ezer lóra megy; az utóbb 40,000re határozott ujonczokból már 23,000 gyült-be. D. Carlos a' szárazi seregbe állani nem akaró tengeri baskokkal 6—8 hajót rendelt fölkészítetni, hogy a' christinók tengerparti közlekedését nehezítse.

Telegrafi üzenetek. Bayonne, aug. 7kén. Oraa jul. 30kán a' középponti sereg' különféle osztályait Morella körül összevonta, 's Cabrera' némi ellenállása után, a' várost bekerítette. A' pattantyúság aug. 2kán Alcanyizból elindult, hogy az ostromot megkezdje. Bordeaux aug. 10kén. A' carlosiak aug. 2kán Oraatól Morella mellett újra megtámadtattak, hova nagy rendetlenségben vonultak-vissza, 's aztán mindenfelé szétoszoltak. San Miguel general aug. 4kén Cerollerában volt, 's az ostromszereket Morella alá vitte.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

A' Hazai 's Külföldi Tudósításink' folyó 2dik félévi számaiból még néhány teljes számu példánynyal nagyérdemü Barátink 's Pártfogóinknak szolgálhatunk, 's lehet rendelni akár a' cs. kir. postahivatalokon, akár a' kiadó tulajdonosnál Pesten Zöldkertutczában 498 sz. alatt.

A' nemzeti ujság szerkesztősége.

☞ A' hetenként háromszor megjelenő ***ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ*** tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirások' idei második fél évére (78 — 80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Híradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk.—

Mai számunk mellett három ékes kőrajzjelent meg, a' budapesti Duna' térképeit és Vásárhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838. *Schedel, Vörösmarty, Bajza.*

Figyelmeztetés, Minekutána az e' f. év julius 1sője alatt költ néhány hirdetményi példány lenyomatás által történt hibából nevem nélkül küldetett szét; kérem illő tisztelettel azon t. cz. urakat, kik a' Buda-Pesti vizkárvallottak számára általam kiadandó lótudományról irtt munkára előfizetni, vagy az előfizetési gyüjtésben fáradozni sziveskednek, hogy ide Pestre az arany himző utczában 367 sz. a. lakhelyemre vagy Eggenberger József könyvárus urhoz átküldeni ne terheltessenek.

Alistáli Máttyus Nep. János
k. tartományi 2sod albiztos
's több t. n. megye táblabirája. (3)

Uj könyvek.

Eggenberger József és fia könyvárusoknál Pesten,

a' Barátok piaczán sok más uj könyveken kivül, honi és idegen nyelven, az itt következendők is megszerezhetők. (Árok pengő pénzben).

A' magyar tudós társaság évkönyvei. 3dik kötet, finom kiadás, szinezett metszetekkel zöld vászonyba kötve, 4rét 1837. 8. fr. — közönséges pap. boritéku kem. tábl. kötve 6. fr.

Blair Hugo Rhetorikai és Aesthetikai Leczkéi, angolból Kiss János, első kötet, n. 8-rét 1838. posta papiroson boritékba kötve 2 f. közöns. pap. 1 f. 40 kr.

Széchenyi István gr. Néhány szó a' lóverseny körül. n. 8rét Pest 1838 kemény boritékba kötve 2 f. 40 kr.

Richter E. E. A' keresztény katholika vallás leghatalmasabb véd lelke a' birodalmaknak, és thrónoknak. Forditotta G. A. n. 8rét Kassán borit. kötve 2 f.

De Trévern apát, barátságos visgálat az angol egyházról és általjában a' reformatióról. n. 8rét Kassán 1838. első köt. és előfizet. a' 2dikra 4 f.

Kovacsóczy M. Jerusalemi Sz. János Lovagrendje története. Eredetétől napjainkig. n. 8rét Kassán boritékba kötve 1 f.

D. Vállas A. — Egyetemes számtudomány, 8rét Pest 1838. boritékba kötve 1 forint.

Nagy Károly. A' kis geometra 8rét Bécsben 1838. boritékba kötve 1 f.

Tscharner B. tapasztalati természettudomány (physica) fordítva Bugát Pál által, 2 kötet, n. 8rét Budán boritékba kötv. 2 f. 24 kr.

Lajos Bajor király ő felsége költészeteit magyarra fordità B. K. M. A. 2 kötet, Pesten 1838 füzve 3 f.

Vörösmarthy M. *Árpád ébredése*, 8rét Pest boritékba fűzve 20 kr.

Második Félesztendő.

Horváth C Kuthen Kún Király, szomorú játék öt felvonásban. 8rét Szegeden 1838 boritékba füzve 1 f. 20 kr.

Dienes, vagy: királyi ebéd, szomorú játék 5 felvonásban. Irta Szigligeti. 8rét Pest 1838, boritékba kötve 40 kr.

Nyelvészeti Pör. Még egy szó tán idején is túl Z. J. K. I. 12rét N. Enyeden 1838. borit. kötve 20 kr.

Campe H. J. Amerika fölfedezése, 3 kötetben. 1ső kötet Kolumbus. 2dik Kortez. 3dik Pizarro. Fordit. Peregrinus Elek. 8rét Posony 1838 kemény tábla kötésü. 2 f.

Peregrinus E. A' magyarok történetei az ifjuság használatára. 8rét Budán 1838. 30 kr.

Szőllősy F. Napkeleti képek eredeti rajzokban. 8rét Kolosvártt 1838, borit. füzve 1 f. 30 kr. kemény tábla kötésü 1 f. 40 kr. velin pap. félvászon kötésü 2 f.

Dr. Borsos M. A' csecsemő- és első Gyermekkor, házi nevelés tekintetében n. 8rét Kolosvártt 1838, boritékba füzve 1 f., velin papirason kem. tábl. kötésü 1 f. 20 kr.

Szentkirályi M. A' kisded-óvó-intézetekről, 8rét Pest 1838 borit. füzve 20 kr.

Ezeregy óranegyed. Tatár Novellák I. 8rét Pesten 1838. borit. füzve 40 kr.

Pálinkás S. *Agarászatról*, 8rét Pest borit. füzve 33 kr.

Zsiray Zs. Lelki vezér az üdvösség utján, vagy a' teljes Szent-Háromság egy igaz Istennek lélekben és igazságban imádására utmutató közönséges imádságos könyv, a' keresztény katholikusok számára. Nagy 8rét. Pécsett 1838. velin papiroson 1 f. 30 kr.

---

(1) Komló eladás.

Valódi *cseh-komló* ismét érkezett, és a' legillendőbb áron megszerezhető *Kunewalder testvérek* nagykereskedőségében Pesten, az országuton 568 sz. a. (2)

---

(1) Bor árverés.

Sept. 1én készpénz fizetésért, kisebb nagyobb mennyiségben eladatni fog mintegy 100 akónyi finom *somlai* bor; 1817. 23. 24. 27. 29. 34. 35ik esztendei termés; venni szándékozók szivesen meghivatnak Adándra t. Somogy megyében fejérvárhoz 4, Siófokhoz 3/4 órányira fekvő m. városba. Adánd Jul. 20kán 1838 a' gazdasági tisztség által. (1)

---

(1) Hirdetés.

A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből a' megüresült esztergami érsekség részéről közhirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendő januárius 1ső napjától fogva, három egymásután következő esztendőre alúlirt helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe kiadatnak és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban, September 10kén Esztergamban az érseki residentziában.

a) Esztergam érseki városban, a' féleszten-dei bor mérés.

b) A' párkányi úrbéri korcsma.

c) Börzsönyben a' mészárszék hozzá tartozandó bor mérés.

d) Kemenczén a' kovács műhely után 4 3/4 holdból álló földek.

e) Berneczei helységben az egész esztendei pálinka mérés.

f) Magyar és Német-Szögyényi mészárszék, hozzá tartozandó 48 2/4 hold szántóföldekkel és három hold rétekkel.

g) Muzslán a' pálinka mérés, hozzá kapcsolt 11 1/2 holdból álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderessel, és 11 1/2 hold réttel.

h) A' mocsi mészárszék 11 5/4 hold szántóföldekkel, egy hold réttel, egy kukoriczással, és házi kerttel.

II. Az érsekujvári uradalomban, Septemb. 15kén Érsekujvárban (Nyitra vármegyében).

a) Az érsekujvári 13 kerekű malom, hozzá tartozandó lakással, házi kerttel, kenderföldel, és 4 holdas kukoriczással.

b) Az udvardi mészárszék 35 hold szántóföldekkel és 20 hold rétekkel.

c) Ugyan ott az uraság boltja, házzal együtt.

d) Tardoskedden a' nagy vendégfogadó egész esztendei bor, ser, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó 58 hold szántóföldekkel, 3 hold réttekkel, 3 hold kukoriczással, 2 hold veszszőssel, és évenként osztályba jutni szokott 60 kévenáddal.

e) Ugyan Tardoskedden a' pálinka mérés uraság házával.

f) Szemőn a' korcsma 3/4 évi bor, és egész esztendei pálinka, és ser méréssel.

g) A' szemői kovács műhely után való-'s két holdból álló szántóföldek, és négy hold rét.

h) Perbesén a' vendégfogadó mindennemü italok egész évi kimérésével, és pálinka főzéssel, hozzá tartozandó fél telki 60 pos. mérő alávaló szántóföldekkel rétekkel, 3 pos. mérős kukoriczással, 1 pos. merős kenderessel, $1\frac{1}{2}$ pos. mérős házi kertel, és káposztással.

III. A' gútai uradalomban, September 12kén Mocsán (Komárom vármegyében).

a) Gútán a' mészárszék lakással, és hozzá kapcsolt fél telki szántóföldekkel, egy 25 kaszás réttel, és kukoriczással.

b) Mocsán a' vendégfogadó mindenféle italok egész évi mérésével és hozzá tartozó három vetőre felosztott 25 holdból álló szántóföldekkel, 6 hold réttel és $\frac{1}{8}$ hold káposztással.

c) Tardoson a' 6dik számú márvány bánya.

d) „ a' 7dik „ „

e) Bálvány-szakállosi pusztában 100 holdból álló rétség ugynevezett Császár rét.

f) Kavalháti puszta.

IV. A' dregélyi uradalomban, Sept. 1én Dejtáron (Neográd vármegyében).

a) Vadkert mezővárosban a' vendégfogadó, szabad bor, ser, és pálinka egész évi mérésével, azon kivül $18\frac{3}{4}$ hold szántóföldekkel, 2 kaszás réttel, kenderessel, burgonyással, kukoriczással, káposztással, és házi kerttel.

b) Ugyan ottan egy az uradalmat egyharmad részben illető és lokos vizén helyheztetett négy kerekü malom, $6\frac{2}{4}$ hold szántóföldekkel, $\frac{3}{4}$ hold kenderessel, burgonyással, és két kaszás réttel.

c) Honthon a' vendégfogadó, szabad egész évi bor, és pálinka méréssel, nemkülömben 9 hold szántófölddel, 2 kaszás réttel, egy dohányossal, káposztással, és két kertel.

d) Ugyan ottan az Ipoly viziben való halászat.

e) Hidvéghen a' vendégfogadó egész évi bor, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó $9\frac{2}{4}$ hold szántóföldekkel, és 4 kaszás réttel.

V. A' Nagy-Sallai uradalomban, Sept. 7kén Nagy-Salló mezővárosban (Bars vármegyében).

a) Kétyen a' mészárszék lakással, $16\frac{3}{4}$ hold szántóföldekkel, kukoriczással, kenderessel, és egy kaszás réttel.

VI. A' nagyszombathi uradalomban. Sept. 18kán Chinoványban (Nyitra vármegyében).

a). A' chinoványi vendégfogadó, és mészárszék, szabad bor, és pálinka méréssel.

b) A' ribényi vendégfogadó szabad bor, és pálinka méréssel.

Ezen javakat tehát kibérleni szándékozók, mint a' magok jó viseletéről, mint elégséges vagyonaikról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérsékelt bánatpénzzel ellátva fennirt napokon és helyeken reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosok. — A' haszonbérlés feltételei ugyan árverés alkalmával is fognak hirdettetni, mint azáltal az illető tisztségeknél mindenütt — Esztergomban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is, megtudhatók. Budán Kissaszszony hava' 10kén 1838. (3)

---

(2) Hivatal keresés. Egy müveltebb gazdaság minden ágában tapasztalt, közép koru ember, ki a' burgonyából, répából czukrot készitteni, gőz-pálinka kazányokon a' főzést, hozzá mesterséges élesztőt készitteni, és angol módon a' marha hizlalást érti, szolgálatját ajánlja; bővebb tudósitást iránt a Szentpétery ezüst müves urnál Hatvani utczában gróf Cziráky ur házánál Pesten nyerhetni. (2)

---

(2) Birka eladás. T. ns Békés vármegyében Szarvas mezővárosától 2 órányira fekvő Nagy-Kondorosi majorban, méltóságos gróf Eszterházy Mihály úr ő nsga részéről árverés utján a' többet igérőnek elfog adódni 100 darab hágókos, 1300 darab anyabirka, 1000 darab ürü, és 600 darab bárány, akár nagyobb, akár kissebb mennyiségben, a' birkanyáj mind nemesitett, és további tartásra alkalmatos; — az árverés lészen september 4kén reggel a' fenirt majorban. (3)

---

(3) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintók 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyúró-

gépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város főutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta elvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemessé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig (hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: rőtbarnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásárolta tik. *Frank Ferencz* (3)

Contriner János polgári puskamíves Bécsből,

bátorítatva azon több évi számos megbizástól, mellyben kivált a' magyar fő nemesség' és tisztelt közönség' részéről részesült, alázatosan jelenti; hogy a' kényelemnek és gyakori felszólításoknak kielégítőleg megfelelhetendő, erős és csinos valamint kettős úgy egyszerü csappantós (percussions) puskákkal, szél-és nyil-puskákkal, czéllövő 's uti pisztolyokkal, mindennemü kettős és egyszerü mordályokkal 'stb. jól ellátott raktárt szállított a' pesti vásárra.—Különösen ajánlja a' kupakot magoktól feltevő javított puskáit, mellyek az eddig ismert illy nemü puskáknál sokkal egy-és czélszerűbbek. Mindenféle megrendeléseket elfogad 's legpontosabban teljesít, puskákat megvásárol, becserél és kijavít. — Gyára Bécsben Roszau külváros Schmidtgasse 151 sz. a. áruboltja a' városban a' Grabenen 619 sz. a. Pesten pedig az új piaczon, bécsi utczában, Frank Ferencz' pakfong-árutárával szemközt van. (3)

(3 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdve 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, réz téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 18án: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{3}{8}$; 3 pctes stat. kötelez. $81\frac{1}{16}$; 1834ki stat. költs. $631\frac{2}{3}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény 1434.

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz.		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Juli. 27én	Arad	60	—	36	—	30	—	22	—	25	—	30	—	—	—
27én	N. Becskerek	60	55	35	30	—	—	25	20	22	—	35	30	30	—
28án	Pécs	70	60	50	45	45	40	30	—	30	—	45	—	30	—
31én	Debreczen	75	60	55	45	—	33	30	27	27	25	47	46	60	57
2án	Mosony	105	68	54	50	58	54	44	32	32	28	55	46	—	—
Aug. 2án	Unghvár	110	105	100	96	65	62	56	52	42	38	70	66	—	—
2án	Arad	58	—	36	—	32	—	22	—	22	—	31	—	—	—
4én	Pécs	65	60	50	45	42	40	30	—	30	—	42	—	—	—
4én	Körmöcz	—	—	—	—	84	80	72	68	44	41	—	—	—	—
4én	Komárom	85	78	72	68	45	40	44	40	—	32	—	60	—	—
5én	N. Becskerek	60	—	35	—	—	—	20	—	20	—	30	—	30	—
6án	Uj Becse	80	60	55	—	—	—	30	—	—	—	40	35	—	—
11én	Komárom	90	84	82	60	—	—	46	43	32	30	—	—	—	—
Pest, 21én	pesti m.	150	120	100	90	80	77	60	50	50	45	80	70	—	—

Dunavizállás: aug. 19én: 7′ 4″ 0‴; 20án: 7′ 1″ 0‴; 21kén: 6′ 10″ 3‴; 22én: 6′ 6″ 0‴.

Pest. Szombat. August. 25kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 16dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; a' magyarországi főépitész-igazgatói hivatal megürült; pesti répa-czukorgyár; vakok intézetének félévi nyilvános próbatétele; m t. társaság; gyapjumosás' új módja; vásár, hidépités' ügye; fiumei földrengés; kolozsvári catino 'stb.) Austria (Innsbruckban hódolási ünnepely.) Nagybritannia (parlamenti viták; a' felső házban tory zajgás Durham gr. kormányzása ellen; a' birminghami gyülés kérelme; canadai hirek 'stb.) Franczia ország (a' király és nevelő intézetek' növendékei Versaillesban; Fabricius által vásárlott ál diplomatai irományok; Fridrik ausztriai főhg. Hyéresben; Wieseke csalfa orvos 'stb.) Németország. Belgium. Svéczia. Törökország. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Rohonczy János kir. tanácsost és t. n. Veszprém vármegye' volt első alispányát „udvari tanácsos" czímmel méltóztatott kegyelmesen felruházni. — A' nm. m. kir. udv. Kamara Csubekovits Jánost az aurénai priorsághoz tartozó horvátországi javak ügyészévé nevezte ki. H-k.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Balassa Gábor kanonokot 'sat. kir. Itélő-Tábla' praelatusát, a' főmélt. m. kir. udv. Cancellarianál megürült tanácsosi 's egyházi referensi hivatallal, egyszersmind püspökczímmel méltóztatott kegyelmesen felruházni. H-k.

Memlaur György, Burgmann és Memlaur pesti nagykereskedő ház' társa, a' pesti jótékony nőegyesületnek is 60 darab, 480 ft. értékü különféle nőruha-szövetet ajándékozott, Pest' víz által megkárosult lakosai között elosztandót. — A' pesti kir. tud. Egyetemnél a' f. é. első felében tizennégy hazánkfia nyert orvos tanárságot, 's köztük négy,'s igy több mint negyed része, magyarul irta fölavatási értekezését, u. m: Jelenffy Károly, Szegedy András, Schönbauer József, Nagy Gáspár, 's az orvosi literatura őket leendő gyámolaiként üdvözli. — Strasser és Heksch új találmányáról, melly szerint a' gyapjut akár a' juhokon, akár pedig lenyírve hó fejérségüvé moshatni hideg vízben, a' nélkül hogy a' gyapju finomságban vagy minőségben legkevesebet is veszítsen, többször emlékeztek a' hírlapok. E' nagy becsü találmány jóságát 's czélszerűségét kétségtelenné teszi az, hogy Rainer cs. k. főhgen kivül hazánk' leghiresb juhtenyésztői már divatba hozták juhászatiknál ez új mosásmódot. — A' pesti vakok' intézetének növendékei f. hó' 25kén délelőtti 9—12 órakor adák tanulási előmenetöknek nyilvános próbáját, Pest megye' házának nagyobb teremében, a' számos hallgatók teljes megelégedésére; gymnastikai gyakorlatokban szerzett előhaladásuknak pedig délutáni 5 órakor, Budán, Krisztina városi Horváth kertben valának tanujeleit adandók. — Városunk' utczájin nagy számu idegenek hullámzanak, 's már is több jelekből mondhatni, hogy János fejvételi vásárunk sok tekintetben kielégitő leend. — A' hidépités ügyében kinevezett országos választvány' tagjai aug. 20kán Pestre gyülekeztek.

Magyarországon az épitészeti főigazgatói hivatal, mellyel 2500 ft. évi díj és szállás van összekötve, Rauchmüller Ferencz' nyugalmaztatása által üresség be jövén, mielőbbi betöltésére, k. kir. parancs következtében, f. é. nov. 1je tüzetik-ki határnapul, 's kik azt elnyerni ohajtják, tudományi 's erkölcsi minőségükről, különösen az épitészet' 's hydraulica' elméleti és gyakorlati ismeretéről szóló bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat, az érintett határnapig, a' nm. m. kir. Helytartósághoz nyujtsák-be.

Lichtl ur' pesti czukortisztitó gyára, mind a' mellett, hogy az épületszerek drágák 's a' napszámbér igen fölment, már gyorsan közelget teljes fölépüléséhez, és Pest város' legnagyobbszerü épületeinek leend egyike, mellyel f. é. majus óta 500 embernél több foglalatoskodik csupán a' kőmüves munka körül, 's melly augustus' végére födel alá jutand; aztán mindjárt felfognak állittatni a' gőz- és különféle, egészen ujan szerkesztett készületek, mellyek mind Smid Antal úr hires bécsi műhelyeiből kerültek ki 's ugyanattól találtattak fel; végre igen hihetőleg már octoberben a' 10 hónapig egészen félbeszakadt munkák lehető legnagyobb terjedelemben megkezdetendők. Az épitésnél 's a' készületek' megrendelésénél leginkább arra volt tekintet, hogy — azon esetre, ha a' főkormány Lichtl úr előterjesztései' elfogadására hajlandónak mutatkozik, miszerint t. i. a' belföldön termesztett nyers czukor az említett gyárban feldolgoztathassék — az épület elég nagy és tágas legyen bár milly mennyiségü nyers czukor' feldolgozhatására. Mint halljuk, kérése már meg is adatott; miáltal a' nyers czukor-készitőkre 's Magyarországban felállított valamennyi répaczukorgyárra nagy haszon háramlik, nem levén azok többé kénytelenek, gyármüveiket (a' nyers czukrot) illy intézetekre nézve sokkal költségesebb módon tisztitani (raffiniren), 's készitményökre — néha igen mostoha eredményekkel — kiadott pénzöket olly sokáig nélkülözni; hanem a' készitett nyers czu-

kor, bár melly minőség- 's mennyiségben, a' pesti czukortisztitógyárnak (melly Steiner és társ. nevü bécsi váltóház' 's országszerte ismeretes három nagykereskedő, u. m. Liedemann J. S. F., Jalics Ferencz A., 's Löwinger F. J. hozzáállása által elegendő pénzerővel bir) eladathatik, és ha a' termesztő kivánná, jutányos díjért, fel is dolgoztathatik. Ha a' kiváltság' birtokosa e' kedvezést a' főkormánytól megnyeri: a' répaczukorgyárok, mellyek akkor nem lesznek többé kénytelenek, készítményöket magok tisztítani, vagy vámfizetés mellett a' többi ausztriai tartományokba küldeni, hanem, mint Franczia-, Német-, Cseh-ország' és Ausztria' minden gyárában történik, készített czukorlisztöket azonnal eladhatják az országban létező czukortisztitógyárnak — ebben bizonyosan sokkal nagyobb 's jobb hasznot fognak látni, mi ahoz is reményt nyujt, hogy Magyarország már kevés évek mulva a' keblében felhasználandó czukrot maga készítendi, vagy Törökországba tettlegi czukorkereskedést nyitand, miáltal a' nemzeti gazdagságnak évenkint milliókkal kell növekednie. — A' pesti czukortisztitógyár' tulajdonosa 's említett részestársai a' belföldi czukorkészités' fontosságát elismérve, a' legnagyobb készséggel fognak e' hazai műiparág' gyámolitásán 's emelésén igyekezni; egy franczia fogadtatott-fel e' czukortisztitógyárhoz első főzőmesterül, ki nehány év előtt jött Párisból, 's Franciaországban több répaczukorgyárt készített föl és igazgatott; ez a' répaczukorkészités iránti tudakolásokra mindenkor pontos gyakorlati 's elméleti utasításokat adand; a' czukortisztitógyár szükség' esetében átengedendi fazekas-műhelyéből a' répaczukorgyárokban megkivántató mintákat, 's gondoskodni fog a' felől, hogy a' szükséges spodium (égett csont) Lichtl urnak tulajdonképen e' czélra létesült pesti spodiumgyárából igen jó minőségben 's lehető legjutányosb áron szállittassék a' rendelt helyekre.

Magyar t. társaság. — Az academia költségein elhagyá a' sajtót: I. Magyar és német zsebszótár. Közre bocsátá a' m. t. t. első kötet, vagy is magyar-német rész. 8adr. VIII. és 790 lap, nonpareille betűkkel, három hasábosan nyomtatva, 's fűzve postapapiroson 3 ft. 30 kr., irópapiroson 3 ft. e.p. (a' második, vagy is német-magyar rész ugyanazon az áron kapható minden hiteles könyvárosnál az országban.)

II. A' moldvai magyar telepek. A' m. tud. academia elébe terjesztve P. Gegő Elek, sz. Ferencz szerzetebeli m. hitszónok 's m. t. társasági l. tag által. Két toldalékkal a' moldvai püspökségekről, a' bukovinai magyar telepekről 's a' moldvai kath. egyház' két század előtti állapotjáról; 's Moldvaország' abroszával, ékes boritékba fűzve, postapap. 1 ft. 40 kr., nyomtató pap. 1 ft. 20 kr. Pesten, aug. 20án 1838.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

Fiume, august. 13. Nehány nap óta földindulás tapasztaltatik vidékünkön. Az első rengés f. hó 9dikén délutáni 6 órakor mutatkozott; — ez azonban, sokak által alig észrevéve, különös benyomást nem okozott. — A' második a' következő nap, ugymint aug. 10dikén reggel három órakor többeket álmaikból felköltött, 's az erősebbek közzé tartozott ollyannyira, hogy sokan azonnal a' szabad ég alatt kerestek menedéket. — A' legnagyobb ijedséget okozák azonban azon rengések, mellyek ugyan august. 10dikén, esti 8 és 9 órakor jelenkeztek. — Az első rengés után t. i. a' nép a' templomokban keresvén ótalmat 's vigasztalást, épen midőn ájtatosságát teljesité, következett a' második. — Erre sokan házaikat családjaikkal, ugy a' mint esti nyugodalomra készülendők valának, rögtön elhagyák; az utczákon rémülésüket 's aggodalmaikat egymásnak panaszlák, 's többen az éjt sétálva, vagy köz piaczokon letelepedve, 's némellyek szabad ég alatt kocsijokba vonulva, tölték. Azóta nagyobb rengés nem vala észrevehető; kisebbek azonban előbb és utóbb többek valának, mellyeket az észrevételek vagy képzelődés szerint 10—15re számitnak. — Most a' nép' nyugodalma vissza kezd térni, 's több családok ismét lakásaikba költöznek. — A' rengés' iránya keletről nyugatnak vala, 's meleg, de nem rekkentő napok közt derült estvéllyel mutatkozék. Különös figyelmet gerjesztett, hogy mindegyik rengésnél földalatti robaj hallatott. Némelly házrepedésen kivül kár Fiumében nem történt, valamivel többet szenvedett Buccari város, 's még többet — mint hallani — Zeng 's a' dalmátországi határszélek: ellenben Trieszt a' 10kei esti rengést érzé valamennyire, a' többieket pedig épen nem.

Udvarhelyszék' RRei, Sz. Udvarhelyen jul. 20kán tették-le, közel ötezernyi számban, díszes ünnepéllyel 's nagy lelkesedéssel, a' hódolati és egyesületi hitet. A' közelebbi vízár által letiport budapestiek' szomoru sorsa' enyhitésére hő kebellel, de mostani körülményekhez képest nem olly bő kézzel, 's a' szék' méltóságának megfelelőleg rendelkezhettek a' ns. RR. mint ohajtották volna, azonban még is ezer v. ft. határoztak számukra. — A' széki ref. egyházkerületbeli papok, rectorok 's iskolamesterek, jul. 26kán a' hódolati és egyesületi hit' ünnepélyes letételének alkal-

mával, a' Duna' árja által károsítatott budapestiek' fölsegélésére, 20 ft. 40 kr. p. p. tettek-össze szűk jövedelmökből, ezelőtt már ezen egyházkerületből, közönséges kihirdetés utján, szinte ennyi gyülvén-be 's küldetvén az illető helyre. — A' kolozsvári casino, aug. 10kén tartott közgyüléséről szóló tudósítás szerint, 207 részvényes tagot számlál; pénztári bevétele 2795 ft. 9 kr. pp. kiadása 1920 ft. 49 kr.; a' könyvszerzési pénztár' bevétele 547 ft. 2 kr. költsége 387 ft. 46 kr. Egy igazgató és hét választotsági tag kilépvén, Mikes János gr. és Schilling János mellé harmadik igazgatóvá id. Bethlen János gr., választottsági tagokká Degenfeld Otto gr., Kocsi József, Fülei István, Bogdánfi Gábor, Szabó Lajos, Pákei Lajos és Váradi János választattak.

Ausztria.

Innsbruckban aug. 12kén következő ünnepélylyel ment végbe a' hódolás. Reggel 101 ágyú hirdeté a' nagy jelentésü nap' felviradtát; a' távol vidéki lövész-csapatok zászlóik alá sereglettek 's a' cs. kir. őrsereggel sort állottak az utczákon, mellyeken az ünnepélyes vonulat menendő vala; temérdek népsokaság borítá el a' tereket 's házak' ablakait. Miután a' hatóságok 's testületek a' programmában kijelelt helyökre gyülekeztek, császár Ő Felsége disz-kocsiban a' főegyházba indult isten-tiszteletre. A' vonulatban legelől ment egy dragonyos-század, utána a' honi cs. ezrednek egy csapatja, és az innsbrucki lövészeknek egy csapatja, az országos rendek' cselédsége, a' cs. kir. udv. cselédség, apródok, nemesség, papság, Vorarlberg' követei a' kerületi kapitánynyal, Tyrol' követei Vilczen gróf főkapitányi helyettessel, az örökös tisztviselők czimereikkel; a' herold czimer-köntösében, Auersperg Vincze hg. ország-marsala fedetlen fővel 's a' kivont statuskarddal; utána mindjárt császár Ő Felsége diszkocsiban, fősegédjétől Clam-Martiniz gr. altábornoktól lóháton kisértetve; ezt követé Inzaghi gróf cs. kir. udv. canczellár 's helyettese a' főcanczellárnak, Kübeck báróval hat lovu kocsin; az arcier 's magyar testőrség lóháton, a' diszkocsi mellett pedig két oldalrul trabant testőrök. Lövész és katonai osztályok zárák be a' vonulatot, melly a' főegyházhoz érkezvén, császár Ő Felsége a' brixeni hgi püspöktől, papságtól, rend-vitézektől, titkos tanácsosok-'s kamarásoktól és az egyházba gyülekezett katonai 's polgári hatóságoktól fogadtaték 's a' főoltár mellet az evangeliumi oldalon emelt thrónra kisértetvén, elkezdődött az ünnepélyes isten-tisztelet, mellynek végével hasonló renddel tért vissza a' vonulat a' cs. kir. várban diszesen fölékesített úgy nevezett óriás-terembe, hol legelőször is császárné 's királyné Ő Felsége, Mária Luiza parmai hgné Ő felsége, Ferencz Károly, János, Rajner és Lajos cs. kir. főhgek jelentek meg udvari karaikkal, 's a' thrón' jobb oldalán fogtak helyet; ezután császár Ő Felsége, előtte az örökös tisztviselők czimereikkel, utána pedig a' fősegéd 's a' főcanczellár' helyettese menvén, a' terembe lépett, tyroli 's vorarlbergi hű jobbágyainak hódolatát a' thrónon elfogadandó. Először is Inzaghi gróf illy beszédet intézett a' tyroliak' szivéhez: „E' helyen ma, 22 év multával, ismételtetni fog az ünnepélyes cselekvény, mellyre e' nagylelkü és hű nép' története lelkesedéssel 's örömmel emlékezhetik évkönyveiben — Tyrol és Vorarlberg száznak szája által, de nyolczszáz ezernek szivéből, ismét leteendi fejedelme iránti tántoríthatlan hűségének és forró vonzalmának esküjét, — most a' hőn szeretett fiu iránt mint amakkor a' drága visszanyert atya iránt! Az 1816diki ünnepélyt nehéz de dicsően kiállott próba, a' mait pedig béke előzte meg és vidám remények' teljesülte, 's ezen ország' nagylelkü lakosai a' hála, elégültség és bizodalom zavartlan érzelmivel közeledhetnek atyai fejedelmök' thrónjához. Nem szükség megujítani azoknak emlékezetét, miket Önök mindnyájan értek. Az ország' mély sebei nagy részint meggyógyítvák, igazság és szelidség áldást hozva uralkodott, mi lerontatott, helyreállítá, atyai nagylelküséggel ujat teremtett, 's a' mindenható' kegye megáldá a' szép szövetséget, melly Önök' atyjai előtt olly szent vala, és a' mellyre most ismét megesküsznek. Vallásos és hazafiui érzet hullámzik Önök' szivében 's ragyog szemeikben! Vajha ezt gyermekeik 's unokáik megőrizzék, és a' legkésőbb korra átszállítsák!“ Most császár Ő Felsége következő atyai szavakkal fordult az ország' követeihez 's rendeihez: „Örömmel jöttem hozzátok, kedves népem Tyrolban és Vorarlbergben! a' hűség' ünnepélyes esküje, mellyet rendeitek és képviselőitek által letenni akartok, mint atyájitoknál, hű és próbált szivekből ered. Én szintolly megilletődéssel fogadom azt, mint őseim, mint istenben boldogult atyám fogadá. Igy is fog ez maradni! Az isten, ki az országok' sorsát intézi, még mindig közjóléttel áldá meg az illy szövetséget, sőt a' nehéz próbák által is csak erősbítette! Én tehát, kedvesim, atyátok akarok lenni, az én atyám saját gyermekeiként adván nekem titeket át. Mint illyek őrizzétek meg vallásos érzelmeteket, egyszerü erkölcseiteket, a' régi hűséget, erőt 's állhatatosságot, a' fiui bizodalmat fejedelmetek' gondosságához, 's igy Tyrol és Vorarlberg' összegyült rendei és képviselői, legyetek bizonyosak császá-

ri és királyi kegyelmemről!“ Lelkesült öröm 's élénk zaj kisérte e' felséges szavakat, 's Vilczeg gróf a' thrón' zsámolya előtt igy fejezé-ki Tyrol' rendeinek hála-érzeteit: „A' thrónhoz és cs. kir. Felséged' szent és szeretett személyéhez egy hű, 's nehéz próbák által is edzett nép' nevében járulunk, miről nemcsak a' történet, hanem Felséged' szerető atyai szive is épen most jutalmazó bizonyságot tőn. Hodolatra, a' hűség, rendíthetlen vonzalom és önfeláldozó szeretet esküjének megujítására közeledünk a' thrón' zsámolyához magunk' és mindazok' nevében, kik Tyrol' hegyein 's völgyein velünk esküt 's könyörgést emelnek a' mindenhatóhoz. Mióta egy ünnepélyes tett a' fejedelmet 's népet, az atyát 's gyermekeket fájdalmas elválás után ismét egyesíté, Ausztria' felséges fejedelme csupa jótéteket árasztott őszinte Tyroljára, 's e' hálás ország lassanként béhegedett sebeivel, ifjult erejének érzetében, teljesülni látá mind azon kivánságokat, megadatni mind azon kéréseket, mellyek érett megfontolás után, a' nagy cs. status közjólététől soha el nem választható jólétének megfelelnek. E' huszonkét évet, a' béke, boldogság', áldás' és hála' éveit, csak egyszer szomorítá meg egy mélyen rendítő eset! de ekkor is velünk volt a' mindenható' gondviselése. Egy pillanatig sem maradtunk árván, az idvezült atyáról kedves örökségként szálltunk a' hasonló érzelmü fiura, ki atyja' erényeinek, igazságának és szelidségének örököse, hasonló gonddal őrködik fölöttünk, hasonló szeretettel viszonozza szeretetünket. E' nap tehát, legkegyelmesb király, császár és úr! örömnap az egész országban. Tyrol Felséged' szent személyéhez a' fels. császári házhoz feloldhatlan kötelekkel volt, van és leend kapcsolva; mert ezeket jótétek és hála fűzték, közpróbák erősbíték, és legrégibb idők óta isten áldása lengett a' szép szövetség fölött!“ Továbbá Vorarlberg' hála érzeteit a' kerületi kapitány igy tolmácslá: „Vorarlbergnek, a' kicsiny, de szeretetben, hűségben 's feláldozásban a' testvér Tyrollal szorosan összekapcsolt tartománynak ezen ünnepélyre választott követei, cs. kir. Felséged' thrónjához járulnak, hogy a' hódolati esküt ez örömnapon magok és polgártársaik' legmélyebb érzetéből letegyék. A' gondviselés számos év óta egyenlő próbák alá vetette Tyrolt 's Vorarlberget, 's egyenlő áldásokat árasztott rájok. E' két ország' derék népe minden viszályok' daczára is hiven és erősen ragaszkodott forrón szeretett fejedelméhez, kitől hasonló szeretettel szerettetett, 's hasonló jótétekben részesítetett. Annál fogva Vorarlberg' követei ma, tyroli rokonaikkal együtt teszik le a' hűség' esküjét, 's egyenlő érzettel és hálával bizzák magok' és gyermekeik' jólétét Felséged' szivére!“ Ezután az esküt, melly Kübeck báró által olvastaték, hallható hangon tevék le a' rendek és követek, 's egyenként a' thrónhoz járulván, megcsókolák, letérdelve, a' szeretett hon-atya' kezét. Császár Ő Felsége ezután harsogó örömzaj között, úgy császárné Ő Felsége is, a' császári familia' többi tagjaival együtt elhagyák a' termet, 's mig ott a' hódolati asztalhoz készületek tétettek, császár Ő Felsége az őrsereg és 44 lövész-csapat fölött szemlét tarta, mit császárné Ő Felsége az erkelyről nézett. Ennek végeztével a' lövész-csapatok' kapitányainak szerencséjök lőn Ő cs. kir. Felsége' és a' többi fels. vendégek' elébe vezettetniök. Ő cs. kir. Felsége 's a' főhgek' eltávozta után János főhg. viszszatért, 's Ő Felsége' megbizásából ujabban is értesíté a' kapitányokat ő felsége' kegyelméről 's hűségök felőli határtalan bizodalmáról. Az asztal e' közben elkészült, 's az örökös udvarmester jelentést tévén róla, császár 's császárné Ő Felségök a' főhgekkel együtt megjelentek, 's az udvari káplán megáldván az étkeket, a' menyezet alatt külön álló asztalhoz ültek, hol az örökös tisztviselők szolgáltak fel, 's Ő Felsége engedelmet adott a' rendeknek is a' terem' hosszában két sorban terített asztalhoz ülésre. Köröskörül temérdek néző volt a' karzatokon; a' terem' végén pedig, szemközt a' thrónnal, válogatott hangászkar játszék. Ebéd közben császár Ő Felsége hű rendeinek egészségeért fejedelmi kegygyel méltóztatott áldomást üríteni, mire kimondhatlan örömzaj, dobok 's trombiták harsogtak és ágyúk dörögtek. A' rendek' nevében pedig a' főkapitány-helyettesnek vala szerencséje először császár, aztán császárné Ő Felségök és a' fejedelmi ház jelen volt tagjainak egészségeért legmélyebb tisztelettel poharat emelni. — Este az egész város kivilágítatott, 's a' hegycsúcsokon örömtüzek lobogtak. Ő Felségök 's az egész udvar végig kocsiztak az utczákon, 's az örömbe merült néptől mindenütt élénk lelkesedéssel fogadtattak.

Nagybritannia.

Miután az alsó ház' aug. 9kei ülésében Russell l., mint említettük, az irlandi hatóságbillen a' felső ház által tett változtatásokat félrevetteti javaslá, Shaw úr a' ministeriumnak e' cselekedetét bámulva szólalt-föl, ajánlván annak meggondolását, hogy e' billben a' conservativ párt tőn engedményeket elveinek föláldozásával (kaczaj), 's a' ministereket, ha a' félrevetés mellett maradnak, feleletre vonandja e' lépés' következésiért, kik e' kérdés' fenhagyásával csak a' viszálkodást kivánják fentartani. E' vádat a' kincs-

tári kanczellár torlá-vissza, megjegyezvén, hogy a' kormány igen tudja becsülni a' két ház közötti egyetértést; de a' billtől ez alakban, mellyet a' felső ház adott neki, semmit se várhatni Irland' megnyugtatására, 's jövendőben jobb rendszabályt remélhetni az irlandi városok' részére. O' Connell megköszöné a' ministereknek, hogy illy kereken félreveték a' lordok' módosítmányit, mellyekkel az irlandi nép megsértetett volna; közelebbi ülésben az angol hatóságbillhez egészen hasonlót kivánna Irland' részére is látni. Israeli úr sajnálá, hogy ez ülésben olly kevés történt a' status' szükségeire az irlandi rendszabályok miatt, mellyeknek azonban most már semmi eredményök sem lőn. Russell l. javaslata szavazás nélkül elfogadtatott. — A' felső házban szinte nevezetes vita keletkezett Brougham lordnak azon inditványa fölött, hogy billje, mellyet Durham lordnak Papineau és más 14, számüzésre itélt canadai lakos iránti önkényes rendelete ellen behozott, 's jelenleg igen részletes beszédben kifejtegetett, másodszor olvastassék. A' lord' nézete szerint e' rendeletet meg kell erőtleníteni; azon gyarmatoknak önkéntes elválását az anyaországtól legtanácsosbnak véli ugyan most is, de miután a' parlament mást határozott, mindent meg kell tenni, mi a' megtágult kapcsokat szorosbra füzheti, 's mindenek fölött a' canadai népet védeni kell kivételi kormányának önkényétől. Glenelg és Melbourne lordok ellenzék a' billt, Lyndhurst l. és Wellington hg. mellette nyilatkoztak, az utóbbi önmagának szemére lobbantván, hogy a' canadai ügyben ennyire gyámolitá a' ministeriumot. Szavazáskor 54 szózat volt a' ministerium ellen, mellette csak 36. A' Sun ez eredményt igen sulyos csapásnak tekinti a' ministeriumra szintugy, mint Durham kormányzására nézve, akár fogadtatikel a' bill az alsó házban, akár sem; mert a' canadaiak nem sokat fognak hajtani egy önmagában meghasonlott törvényhozásra. Ezután az irlandi tized bill szavazás nélkül elfogadtatott.

A' mult számunkban említett birminghami politicai egyesület előtt felolvasott 's parlamenthez beadandó folyamodó levél a' nép' sérelmeiről többek közt igy nyilatkozik: „Két három évig mély nyugalmat éldelénk, 's mégis nemzeti jólétünk' elemeivel 's annak használatára kész tehetségeinkkel 's hajlandóságunkkal most a' szenvedelmek' járma alatt nyögünk. Elnyomatunk az adók' terhétől, kereskedőink a' bukáshoz legközelebb állnak 's reszketnek, munkásaink éhen halnak, a' tőke semmi nyereséget nem hajt, a' munka semmi jutalmat; a' kézmives' háza üres, a' zálogház tele, — a' szegénység-ház tömve, a' gyárok elhagyvák. Ezen gondteljes 's tartós nyomoruság' okait eléggé nyomoztuk, de sem a' természetben, sem a' gondviselésben fel nem találtuk. Az ég kegyelmes volt népe iránt, de ez önbutasága által az isten' jóságának hatását megsemmité. Nyomoruságaink' eltörlését a' reform-billtől reméltük, de az semmi hatással nem volt. Legyen a' ház szives folyamodó-levelünket komolyan megfontolni, minden fáradságát 's alkotmányos módot arra fordítni, hogy egy törvény alkottassék, melly 1., minden törvényes koru, ép elméjü 's bünért meg nem itélt férfinak a' parlamenti tagok választásánál szavazási jogot adjon; 2., parlamenti választásnál a' titkos szavazást hozza be; 3., a' parlament' tartását csak egy évre szorítsa; 4., a' választatási adót eltörölje; 5., a' parlamenti tagoknak, parlamenti kötelességeik' teljesítése alatt jutalmat rendeljen.“ Ennek felolvastatása után a' gyülés szép csöndesen eloszlott.

A' hírek Montrealból julius 16kaig terjednek. A' csend nem lőn zavarva. Durham l. családjával együtt Clifton-Houseba költözött Niagara' zuhataga mellé, hol nagy hadi szemlét fog tartani. A' Quebec Gazette egy rendeletet közöl, mellyben a' főhelytartó Buller Arthur urat a' népoktatás' kiterjesztése végett a' nevelési ügy' megvizsgálásával bizá meg. Erie tó' egyik szigetén Bill Johnston pártfőnek megerősített menedéke angol és amerikai katonáktól megtámadtatott, de a' támadók roszúl intézék-el szándékukat, 's két alvót kivéve, Johnston' egész csapatja elillant, de sajkája elfoglaltatott. A' canadai kormány General Porter nevü gőzhajót 40,000 dolláron vette meg, 's Erie taván hadi hajó gyanánt fogja használni. Torontóból Kingstonba 34 status-fogoly vitetett, kik vétköket megvallák, 's a' korona kegyelmére bizták sorsukat. 17en dologra itéltettek, a' többi 17 Henry várban fogva fog tartatni, ő fölsége' irántuk teendő rendelkezéseig.

Francziaország.

Aug. 9kén a' király Aumale és Montpensier hgek' kiséretében Versaillesba ment, hol őt a' st. louisi, rollini és versaillesi nevelő házak' nevendékei tanitójikkal együtt a' történeti nagy teremekben várták. Miután ezeket a' király a' különféle teremekbe szétvezetgette, a' fényesen kivilágitott szinházba gyültek, hol a' király a' királyi páholyból szólitá meg, gyakran félbeszakasztatván az ifjak' örömzajától. A' király többek közt igy szólt: „Örömkiáltásotok annyival becsesb előttem, mivel ma épen aug. 9ke van. Nyolcz év előtt épen e' napon felelék az engemet thrónra hivó nemzet' kivánatára, ünnepélyes esküvel kötelezvén magamat a' kamarákban dicsően kivívott törvé-

nyeink' és szabadságunk' oltalmazására, mellyek azonban csak az alkotványos thrón' védelme alatt erősülhetnek. Igen is, ifjak, e' meggyőződés bírt engen a' nemzet' kivánsága által előmbe tűzött nagy föladat' átvételére. Nem titkolom előttetek, miként én távol attól, hogy ezt ohajtanám, inkább megijedtem tőle; megnyugtat azonban azon öntudat, hogy kötelességemet teljesítettem; és ha Francziaország' jólétét, csendjét és biztos állapotját szemlélem, remélem, hogy föladatomat megfejtettem, 's az egykor általatok megfejtendőt is jól elkészítettem, ha törvényeink' zálogát mindazok ellen, kik bennünket meg akarnának tőlök fosztani, bár kik legyenek is azok, sértetlenül fentartandom és lelkesen védendem. A' történetek itélnek egykor fölöttem. Mit én tettem, egykor e' palotában kétségkívül föl fog jegyeztetni, hol én őseink dicső és hasznos tetteinek emlékeit összegyüjtöttem, 's biztosan hiszem, hogy a' nemzeti érzelem engem mind azon rágalmakért megboszúland, mellyeket éltemben tapasztalnom kelle, 's mellyekért a' ti tetszéstek is édesen vigasztal."

Fabricius úr, ki Parisban 37 évig folyvást diplomatai foglalatosságban volt, aug. 11kén utazott-el, 's ideiglen Mazel úr, a' haagai külministeriumnál előadó, tölti-be helyét. — Egy parisi levél, a' Timesben, részletes tudósításokat ír a' Fabricius úr által megvásárlott ál irományokról. Chaltas 1832 óta nagy mértékben űzte koholmányait, 's kiterjeszkedett minden fenforgó kérdésre, spanyol polgárháborúra, belgahollandi ügyre, Ancona' megszállására, Victoria királyné konázására 'sat. A' nyomozó bíróság kezében 200 illy koholt iromány van. Egyébiránt per nehezen fog indítatni, mert e' dolgot feszegetni nem tanácsos. Chaltas azt hitette-el Fabricius úrral, hogy az irományok egy külministeriumi főtiszt' ágyasa által, míg aludt, irattak-le. Chaltas elfogatása után Molé gr. mindjárt magához hivatá Fabricius urat, 's két levelet tárt elébe, mellyek Chaltasnál találtattak, 's bennök Fabricius úr panaszolja, hogy „a' legutóbbi czikkely' minősége nem tetszett megbizójinak, hogy az rosz forrásból jő, 's Chaltas jobbhoz tartsa magát; a' költség nem fog kiméltetni." Fabricius úr ezt igaznak vallá, de más nap visszahuzta vallomását. Az irományok egyenként ezer francal fizettettek. Az első Sebastiani gr. londoni franczia követ' üzenete, mellyben neki azon nyilatkozás tulajdonítatik, miként a' britt kabinet a' belga kérdést, bár melly áron is elintézni akarja, hogy keleten szabad keze lehessen. Ezt követik Bresson úr' berlini követ' üzenetei meg egy más Sebastiani gróftól, szinte a' belga ügyben, végre Soult marsal' üzenete Lajos Fülöphez, mellyben mondatik, hogy Victoria királyné' házasságát Nemours hggel, a' királyné' és Kent hgné' részéről semmise gátolja. Az Orosz-, Porosz-országhoz és Ausztriához szóló koholt irományok' közlése legnagyobb zavart okozott a' londoni conferentiában. Egyébiránt az irományok igen jó diplomatiai nyelven irvák. — A' király Marliani úrtól, Parisba nevezett spanyol consultól megtagadta a' hatóságot, mivel ő Berry hgné vendéei zavargásiban munkás részt vett. — Pigeaire úr aug. 10kén, 11 személy jelenlétében, köztük Hugo Victor is más tudósakkal együtt, ujra szerencsés próbát tőn az állati magnetismussal. Tizenkét éves lányának szemei gondosan bekötöttettek pamuttal, tafotával 'sat. 's miután őt annya magnetisalta, az irást vagy nyomtatást, csupán ujjával érintvén az azt fedő üveget, pontosan elolvasta. A' Journal du Commerce erről részletes tudósítást adván, megjegyzi, hogy az orvosi akademia a' tudományok' érdeke ellen cselekedett, midőn elutasítá a' tanulságokat, mellyeket Pigeaire úr és leánya nyúthatának. „Álom-e a' magnetismus? kérdi e' lap. Meglehet az; de ha nem az, milly nagy fölfedezésekre vezethetne a' tudományok' körében? Ha tévedés, nem olly kevéssé veszélyes, hogy csak megvetést, fölfedezést pedig nem érdemlene; ha igazság, ugy még inkább kell azt kitanulni 's pontosan megismerni." — Udvari körökben beszélik, hogy az orosz czár stockholmi látogatása' következtében, a' svéd király Wasa hgnek fogná átadni a' thrónt, Oscar thrónörököst pedig magányos életbe léptetendi; de ezt Löwenhjelm gr., ki éppen most érkezett Parisba a' svéd fővárosból, alaptalan koholmánynak nyilvánítja. — Orleans hgné közelgő lebetegedésére már legalább egy millio verset gyártottak. Hugo Victortól is szeretne nehány verset látni az udvar, de a' nagy költőnek nehezen leend kedve illyesmire lantot pendíteni; Dumas azonban igért nehány verset. — Parisban német hírlap fog megjelenni. — Egy idő óta köz beszéd tárgya bizonyos Wieseke haszonszenvi orvos, kiről majd azt hírlék, hogy gyöngyök felolvasztása által biztos gyógyszert talált-föl mindenféle vakság ellen, majd hogy sántákat, dühöseket gyógyított, 's halottakat támasztott. Eleinte Berlinben jellő (marqueur) volt ez orvos, 's ott kezdett kontárkodni, később Hahnemannt meglátogatta Kőthenben, 's úgy el tudta ámítni, hogy kedvező bizonyítványt csikart-ki tőle, mellyel Parisba menvén, ott hasonszenvi orvosként lépett-föl, álnév alatt egekig magasztalta magát a' hírlapokban, 's így olly hírre és vagyonra kapott, hogy most már Hahneman-

nak is előtte áll. A' betegek egész nap ostromolják lakását, a' posták alig győzik küldözni a' hozzá érkező leveleket. Az orvosok már sokszor akartak nyakára hágni a' rendőrség által; de a' gazdag Wieseke' pénze minden fegyvert eltompított. Most azonban pörbe fogá őt egy Desertine nevü, ki tanácsadója volt, 's számára hírlapi dicsérő czikkeket írt, mellyek 33 ezer sorra mentek, 's az érettök követelt 12 ezer francot nem akarja az orvos kifizetni. Ez igen botrankoztató egy eset, 's miatta az orvosok gúnytárgyaivá lettek.

A' király, királyné, madame Adelaide, Clementine hgnő 's Aumale és Montpansier hgek Molé grófot Champlatreuxben meglátogatták. Molé gr. és társai a' kastélyban fogadák a' királyt. Lajos Fülöp magasztalá a' kastély' és kertek' szépségét. A' képcsarnokban egy Vincenttől festett kép van, mellyet XV. Lajos ajándékozott a' minister' eleinek. A' király Molé grófot Hersenttól festett arczképével ajándékozá meg. A' kastélyban ministeri tanács tartatott,'s ennek lefestésére ő fölsége Scheffer urat behívatá a' tanácsba. Ebéd után a' király a' kertekben sétált, 's több oda gyűlt vidéki lakossal nyájason beszélgetett. — A' Gazetta írja, hogy mig Lajos Fülöp Molé grófnál ebédelt, addig Soult marsal Laffitte urat látogatta-meg 's megjegyzi, hogy eme látogatás amannál nagyobb politikai jelentésü. — A' Journal des Débats szerint Lucernból aug. 9kén azt hírlik, hogy a' schweizi országgyülési követek' többsége aug. 8kán tartott értekezésben tagadó választ határozott adni a' franczia követ jegyzékére, 's hogy Napoleon Lajos egyszersmind kijelentette, miként nem akar a' szövetségnek zavarokat okozni, 's önkényt kivándorol. — Fridrik ausztriai főhg. aug. 9kén Hyéres városába ment,'s a' kastély' kertjeit és omladványait meglátogatta. Denis úr, kamarai követ és hyéresi maire következő beszéddel üdvözlé a' főhget: „Herczeg! nem annyira azon szíves fogadásért, mellyet királyunk fiai ön' jó hazájában találtak, mint személyes érdemeiért, és atyjának, a' nagy Napoleon' derék és méltó ellenségének dicsőségéért, mutatja be ezennel városunk hódolatát. Még más érzelem is áthat bennünket ön' közelében. Ezek a' szigetek, mellyek rövid ideig Ausztria' szigeteinek neveztettek, e' város és gyönyörü környéke történeteink' két híres időszakában, I. Ferencz és XIV. Lajos alatt, Ausztria' fegyverétől megkiméltettek, 's önök akkori győzödelmes hadvezérei, Doria és de Ligne hg. által a' had' szörnyeitől megóvattak. Innét láthatja ön, hogy üdvözletünkbe hála és népsympathia vegyül, 's hogy nemzeti kiáltásunk után: „Éljen Franczia-ország! éljen Lajos Fülöp!“ teljes őszinteséggel kiáltjuk: „Éljen ausztriai Fridrik! éljen Károly főherczeg! éljen az ausztriai ház!“ — A' főhg. 's mindnyájan kellemesen lepettek meg e' rövid improvisatio által. A' főhget a' fregatt' kormányzója és hat hajótiszt kisérte, 's miután a' hyéresi kerteket és czitronbokrokat meglátogatta, Denis úrnál reggelizett. — Aug. 10kén az admiral-kormányzónak a' főhg. utószor adott vacsorát, 's más nap reggeli 6 órakor kölcsönös ágyudurrogások közt elindult. A' szél gyönge lévén, a' fregattot Fulton gőzös vontatta ki a' kikötőből.

Parisból, a' Timesnek ez iratik: Az egész diplomatakar, az angol ügyvivőn és belga követen kívül, Fabricius urnak, elutazta előtt, bucsulátogatására volt. Fabricius ur nem ment el követőjével ennek első bemutatásakor Molé grófhoz. Chaltas évdiján kivül, négy külső udvartól, Fabricius úr' vagy baráti' nevére, több ízben 5 sőt 10 ezer francról szóló váltóleveleket kapott, azon ürügy alatt, hogy a' külministeriumban lévő frigyeseit meg kell vesztegetnie. — Most a' király beszéde, mellyet Versaillesban több nevelő intézetek' növendékeihez tartott, vonja magára a' figyelmet, 's mellyből a' minden alkalmon mohon kapó oppositio kissé túlcsapongva emeli ki, hogy a' király gyermekekhez, kiknek minden pártvitától távol kellene maradniok, nem csak politikáról szólott, hanem az opposi io ellen is meglehetős fanyarsággal panaszkodott, ámbár ez ellene van az alkotványszerü monarchia' szellemének.

A' Journal des Debats Guizot úrnak egy a' Revue Françaiseban megjelenendő értekezéséről emlékezik, mellynek czime: „a' catholicismus, protestantismus 's philosphia Franczia országban.“ Az értekezés' czélja leginkább megmutatni, hogy ezen három tudomány Franczia országban öszhangzólag fennállhat, a' nélkül hogy lényegéből vagy jogaiból vesztene valamit. A' vallásbeli nyugalom a' társasági életből származik; a' szabadságban való egyetértés, annak szükséges következménye.“

Németország.

A' stuttgardi német Courier szerint a' német szövetségi gyülés a' hannoverai kérdésben magát illető birónak nyilatkoztatta. — Badenből az ott mulató lengyelek az orosz thrónörökös megérkeztéig eltávozni parancsoltattak; kivéve mindazáltal a' nőket. — M. Frankfurtból aug. 13kán hiteles hírként írják, hogy a' hollandi király egy Teplitzből érkezett hirnök' 's a' hatalmak' különös javaslata' következtében a' belga

kérdésre nézve többb engedékenységet kezd mutatni, 's meghagyta londoni követének, hogy a' hátra lévő adósságról mondjon le.

Belgium.

Brüssel aug. 9kén. A' luxemburgi követek' azon kérelme, hogy a' ministereknél, mint ama tartományok' lakóji és polgári, audiencziára bocsátassanak, megtagadtatott, 's ők már el is hagyták Brüsselt, miután egy a' kül és belministerhez költ levélben a' ministereket a' támadható veszélyekre figyelmesekké tették, és az audienczia' megtagadásának ellene mondottak. Az őrsereg a' luxenburgiak' egész itt tartózkodása alatt össze volt jegyezve. Tegnapelőtt éjjel számos csoport vonúlt a' felső városon föl 's alá, de semmi sérelem nem történt. Az ellenző lapok boszankodva kelnek ki a' kormány ellen, 's azt a' rokonok' elárulásával vádolják. Azonban a' luxenburgi tartományi tanács' némelly tagjai magánosan elfogadtattak a' ministerektől, de összesen 's ünnepélyesen nem.

Svéczia.

Stockholm, aug. 7kén. A' király' egészségállapotjáról megjelent bulletin szerint a' jul. 6kán ő fölségén történt esetnek semmi veszélyes következése nem lett, azonban válla még darab ideig bekötve marad. A' király tegnap először kocsizott ki, 's kocsizás közben legkisebb fájdalmat sem érzett. — Fővárosunkban a' csend 14 nap óta nem lőn megzavarva, 's a' főhelytartó az éjjeli utczákon járás iránt kiadott rendelményt már enyhítette, melly úgy sem tartatott fen igen szigoruan.

Törökország.

Alexandriából a' hirek folyvást nyugtalanítók, mert Mehmed Ali ugy látszik az idegen consulokra nem sokat ügyel 's szándéka magát független uralkodónak nyilatkoztatni. Ellenben a' hadi állomáson levő angol és franczia hajó-sereg a' közép-tengeren egyesülni szándékozik, hogy igy Mehmed Alinak ellenszegüljön azon esetben, ha ő nem tekintve sem a' portára sem a' többi kül-hatalmakra, izgágákat tenni akarna.

Spanyolország.

Madrid, aug. 3kán Valamennyi párt békétlenűl várja Luchana gróf' végválaszát a' királyné' és kormány' utólsó nyilatkozásaira. Egy a' főhadiszállásról érkezett személy' közlései azonban azt gyanítatják, hogy a' fővezérnek segédszerek' hiánya miatti panasza nem egyéb puszta ürügynél Estella megtámadásának elhalaszthatására, vagy épen félbenhagyhatására. Estella olly jelesen van megerősítve, 's a' carlosiak olly makacs ellenállásra eltökélve, hogy Espartero hírének koczkáztatásától félvén, nem mer a' vállalathoz fogni, hogy azonban gyöngeségét elpalástolja, a' ministereket vádolja, 's azt kivánja, hogy Pardinyas' osztálja, melly az északi sereghez tartozik, most azonban a' középponti seregnél van, segitségére küldessék, 's ezen felűl Cadizból nehéz ágyukat is kér. A' fennevezett személy továbbá állítja, hogy a' sereg akárkit is örömmel fogadna Luchana helyett vezérűl, föltéve, hogy nem jó üres kezekkel. Békülést Espartero és a' ministerek között távolról sem remélhetni, sőt már új ministerjegyzék is közöltetett a' fővezérrel, mellyet ez helybenhagyott. Az új ministerek nevei következők: Luchana gr. külminister és elnök, mivel azonban a' sereget el nem hagyhatja, helye Frias hggel fog betöltetni, ki már késznek is nyilatkozott; D. Francisco Narvaez tábornagy, kit a' tartalék sereg vezérétől D. Ramon Narvaeztől meg kell különböztetni, hadminister; Montes de Oca követ tengeri minister; Vadillo senator belminister. E' kettő jó barátja Isturiz úrnak, 's több ízben lépett föl a' mostani pénzügy-minister ellen; Benavides követ, egy jeles tulajdonu és elhatározott charakterü ifju, igazságügyi minister; és Mateu úr, pénzváltó, pénzügy-minister. E' ministerium mindenek előtt Lafitte-Safont urak' ajánlatit fogadná el, mert Luchana gr. kijelentette, hogy neki csak ollyan ministerek kellenek, kik szükség esetében Havannáht is eladnák.

Madrid, aug. 7kén. Espartero' válasza megérkezett, tartalmáról azonban még semmit sem tudni. A' ministerek több izben értekeztek a' királynéval, de még nem bizonyos, ezek győzneke, vagy a' fővezér.

Amerika.

A' philadelphiai bankok elhatározták, hogy aug. 1jétől kezdve megint készpénzzel fizetnek, noha Biddle úr 1839ki januar' 1jét javaslá határidőnek. — Az egyesült statusok' költségei 1824-ben 15,330,144, 1836ban már 30,868,164, és 1837ben 39,164,745 dollárra mentek, és igy 1824 óta két annyinál többre szaporodtak.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

A' Hazai 's Külföldi Tudósításink' folyó 2dik felévi számaiból még néhány teljes számu példánynyal nagyérdemü Barátink 's Pártfogóinknak szolgálhatunk, 's lehet rendelni akár a' cs. kir. postahivatalokon, akár a' kiadó tulajdonosnál Pesten Zöldkertutczában 498 sz. alatt.

A' nemzeti ujság szerkesztősége.

Eggenberger József's minden más hiteles könyvárosnál a' két hazában kapható:

MAGYAR ÉS NÉMET

ZSEBSZÓTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA
A' M. TUD. TÁRSASÁG.

Első vagy is magyar-német rész, VIII és 792. lap, írópapiroson 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.
Második vagy is német-magyar rész, IV és 816 lap, — 3 ft. — 3 ft 30 kr. cp.

FOLYVÁST ELŐFIZETHETNI
AZ ACADEMIA' FOLYÓIRATÁRA IS, ILLY CZIM ALATT:

TUDOMÁNYTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA,
A' M. TUD. TÁRSASÁG.
EGY ÉVI FOLYAMAT' ÁRA 4 ft. VELINEN 6 ft. cp.

AZ ACADEMIA' EGYÉB LEGÚJABB KIADÁSAI:

ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZI KÖNYV, vagy is a' legszükségesebb tudományok' összesége vallás különbség nélkül 'stb. Első rangu pályamunka. Irta Edvi Illés Pál. Második bővebb kiadás. Első kötet: közhasznu olvasó könyv. Irópap. 36. kr. nyomt. pap. 30 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANITÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. Másod rendü pályamunka. Irta Warga János.

Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp.

Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország földképével 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12 kr.

FALI ABC, és olvasó táblák prof. Warga Jánostól 20 kr. cp.

Második Félesztendő.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai A' m. tudós társaság' különös használatára. 3-dik kiadás. 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugoután Kis János. Első kötet: postapap. 2 ft. nyomtat. pap. 1 ft. 40 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud. academia elébe terjesztve P. Gegő Elek l. tag által. Moldvaország' földképével együtt postapap. 1 ft. 40 kr. nyomt. pap. 1 ft. 20 kr. cp.

---

(1) ☞ Ellennyilatkozás.

Azon óvás' megczáfolására, mellyet feleségem született Valter Erzsébet a' Jelenkor 66 és 67dik, a' Hazai 's Külföldi Tudósítások 12. 13. és 14dik, a' Hirnök 66ik 's a' budai Német Ujság 64ik számában kinyomtattatott, ezennel kinyilatkoztatom: „Hogy én a' nevezett óvásban megjegyzett adóságokat, az Engedmény következésében engem illető jogomnál fogva már januariusban és folytatólag februárban f. e. beszedtem és az eredeti kötelező leveleket, mindtek. Szental úrnak, mind Engel asszonyságnak is visszatérítettem melly Obligatiokat az illető adósok respectivus törvényhatóságaiknál régen extabuláltattak is. Ez sinormértékül szolgáljon felesegemnek született Valter Erzsébet asszonynak. Költ Pesten aug. 22én 1838.

Dr. Majorszky János
h. ügyvéd. (3)

☞ A' hetenként háromszor megjelenő

ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ

tudományos, szépliteraturai é criticai folyóirások' idei második fel évére (78 — 80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Hiradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk.— Mai számunk mellett három ekes kőrajz jelent meg, a' budapesti Duna' térképeit es Vásárhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838.

Schedel, Vörösmarty, Bajza.

)(

Saager Jakab.

Pesten elébb az ujvásárpiaczon volt kereskedés' tulajdonosa a' „zöld oroszlányhoz“ jelenleg az országuton doctor Koppy úr 653 sz. alatti házában ujdon nyitott; ajánlkozik különösen olaszgyümölcseivel, és jóféle festekei mellett mindennemü füszér és portékaival. (3)

Figyelmeztetés, Minekutána az e' f. év julius 1sője alatt költ néhány hirdetményi példány lenyomatás által történt hibából nevem nélkül küldetett szét; kérem illó tisztelettel azon t. cz. urakat, kik a' Buda-Pesti vizkárvallottak számára általam kiadandó lótudományról irtt munkára előfizetni, vagy az előfizetési gyüjtésben fáradozni sziveskednek, hogy ide Pestre az arany himző utczában 367 sz. a. lakhelyemre vagy Eggenberger József könyvárus uihoz átküldeni ne terheltessenek.

Alistáli Máttyus Nep. János
k. tartományi 2sod albiztos
's több t. n. megye táblabirája. (3)

---

(2) Komló eladás.

Valódi *cseh-komló* ismét érkezett, és a' legillendőbb áron megszerezhető *Kunewalder testvérek* nagykereskedőségében Pesten, az országuton 568 sz. a. (2)

---

(3) Birka eladás. T. ns Békés vármegyében Szarvas mezővárosától 2 órányira fekvő Nagy-Kondorosi majorban, méltóságos gróf Eszterházy Mihály úr ő nsga részéről árverés utján a' többet igérőnek elfog adódni 100 darab hágókos, 1300 darab anyabirka, 1000 darab ürü, és 600 darab bárány, akár nagyobb, akár kissebb mennyiségben, a' birkanyáj mind nemesitett, és további tartásra alkalmatos; — az árverés lészen september 4kén reggel a' fenirt majorban. (3)

(1) Hirdetmény. Pécsváradi uradalom Versendi tiszttartói kerület részről köz hirré tétetik: hogy folyó év september 12kén Versendi és Babarczi uraság pincéiben árverés utján el fognak adatni 1834dik esztendei termés borok, fehér 4627 akó, vörös 1453 akó.—1837dik esztendei termésből pedig fehér 444. akó, vörös 361 akó, hordonként kisebb, és nagyobb mennyiségben hordó nélkül a' mint t. i. a' megjelenő vevők kivánni fogják. Versenden aug. 11kén 1838.

Dlabigh János s. k.
tiszttartó. (3)

---

(1) (5893) Az alsó-ausztriai Kormány Elnökségének a' mükészítmények 1839. esztendőben tartandó köz kiállitása iránti Körlevele.

Az ausztriai monarchia' minden gyárnokaihoz, kézmüveseihez 's mesterembereihez, a' müipar készitményeinek első közkitételében részvétel iránt 1835 évi boldogasszony'hava'31én bocsátott meghivás által már nyilvánitatott ő cs. királyi apostoli felségének azon legfelsőbb akaratja: hogy az összes monarchiabeli gyárok' kézimüvek' 's mesterségek' minden ágazatihoz tartozó remek készítmények Bécs fő 's fejedelmi lakvárosában minden harmadik esztendőben nyilvános szemléül tétessenek ki.

1836. esztendő folytában azonban ő császári kir. felsége azt is méltóztatott legkegyelmesben megengedni: hogy a' Polytechnicum bécsi császári királyi intézet' épületje megtoldása által, minden következő illyen kitételekre saját 's teljesen alkalmas hely készítessék, mihez képest már 1836 esztendőben ezen toldalék épitésre nézve készített, 's legfelsőbb jóváhagyást nyert terveknek végrehajtása munkába vétetett.

Minthogy pedig ezen épités a' jelen nyáron teljesen bevégeztetik az alsó ausztriai kormány elnöksége legfelsőbb jóváhagyással azt már most közhirré tenni kivánja, hogy a' műkészítmények második köz kitétele 1839. esztendőnek tavaszában létesülend.

A' mesterségek', kézmüvesek', 's gyárok' azon tulajdonosaik tehát, kik azon jó hírnévnek, mellyel az ausztriai birodalom müvészeti iparja, majd minden ágában, mind a' bel, mind a' külföldön dicsekszik, bebizonyitását 's erősb megalapitását szivökön viselik, 's kik azért ezen második köz kitételben részt venni szándékoznak, azon előkészületeiket, mellyeket e' részben szükségeseknek vélendenének, tegyék meg; az jegyeztetvén még meg; hogy a' második kitétel kezdete, 's végzete, nemkülönben a' mü czikkelyek' béküldésének, 's visszavételének módjáiról külön hirdetmény fog megtétetni. Bécsben 1838 február' 4 Geszti ticzi báró Talaczko János m. k. alsó-ausztria kormányának elnöke. (3)

---

(2) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből a' meg-

üresült esztergami érsekség részéről közhirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendő január 1só napjától fogva, három egymásután következő esztendőre alúlirt helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe kiadatnak és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban, September 10kén Esztergamban az érseki residentziában.

a) Esztergam érseki városban, a' félesztendei bor mérés.

b) A' párkányi úrbéri korcsma.

c) Börzsönyben a' mészárszék hozzá tartozandó bor mérés.

d) Kemenczén a' kovács műhely után $4^{3}/_{4}$ holdból álló földek.

e) Berneczei helységben az egész esztendei pálinka mérés.

f) Magyar és Német-Szögyényi mészárszék, hozzá tartozandó $48^{2}/_{4}$ hold szántóföldekkel és három hold rétekkel.

g) Muzslán a' pálinka mérés, hozzá kapcsolt $11^{1}/_{2}$ holdból álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderessel, és $11^{1}/_{2}$ hold réttel.

h) A' mocsi mészárszék $11^{5}/_{4}$ hold szántóföldekkel, egy hold réttel, egy kukoriczással, és házi kerttel.

II. Az érsekujvári uradalomban, Septemb. 15kén Érsekujvárban (Nyitra vármegyében).

a) Az érsekujvári 13 kerekű malom, hozzá tartozandó lakással, házi kerttel, kenderföldel, és 4 holdas kukoriczással.

b) Az udvardi mészárszék 35 hold szántóföldekkel és 20 hold rétekkel.

c) Ugyan ott az uraság boltja, házzal együtt.

d) Tardoskedden a' nagy vendégfogadó egész esztendei bor, ser, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó 58 hold szántóföldekkel, 3 hold rétekkel, 3 hold kukoriczással, 2 hold veszszőssel, és évenként osztályba jutni szokott 60 kéve náddal.

e) Ugyan Tardoskedden a' pálinka mérés uraság házával.

f) Szemőn a' korcsma $^{3}/_{4}$ évi bor, és egész esztendei pálinka, és ser méréssel.

g) A' szemői kovács műhely után való 's két holdból álló szántóföldek, és négy hold rét.

h) Perbesén a' vendégfogadó mindennemü italok egész évi kimérésével, és pálinka főzéssel, hozzá tartozandó fél telki 60 pos. mérő alávaló szántóföldekkel rétekkel, 3 pos. mérős kukoriczással, 1 pos merős kenderessel, $1^{1}/_{2}$ pos. mérős házi kertel, és káposztással.

III. A' gútai uradalomban, September 12kén Mocsán (Komárom vármegyében).

a) Gútán a' mészárszék lakással, és hozzá kapcsolt fél telki szántóföldekkel, egy 25 kaszás réttel, és kukoriczással.

b) Mocsán a' vendégfogadó mindenféle italok egész évi mérésével és hozzá tartozó három vetőre felosztott 25 holdból álló szántóföldekkel, 6 hold réttel és $^{1}/_{8}$ hold káposztással.

c) Tardoson a' 6dik számú márvány bánya.

d) „ a' 7dik „ „

e) Bálvány-szakállosi pusztában 100 holdból álló rétség ugynevezett Császár rét.

f) Kavalháti puszta.

IV. A' dregélyi uradalomban, Sept. 1én Dejtáron (Neográd vármegyében).

a) Vadkert mezővárosban a' vendégfogadó, szabad bor, ser, és pálinka egész évi mérésével, azon kivül $18^{3}/_{4}$ hold szántóföldekkel, 2 kaszás réttel, kenderessel, burgonyással, kukoriczással, káposztással, és házi kerttel.

b) Ugyan ottan egy az uradalmat egyharmad részben illető és lokos vizén helyheztetett négy kerekü malom, $6^{2}/_{4}$ hold szántóföldekkel, $^{3}/_{4}$ hold kenderessel, burgonyással, és két kaszás réttel.

c) Honthon a' vendégfogadó, szabad egész évi bor, és pálinka méréssel, nemkülömben 9 hold szántófölddel, 2 kaszás réttel, egy dohányossal, káposztással, és két kertel.

d) Ugyan ottan az Ipoly viziben való halászat.

e) Hidvéghen a' vendégfogadó egész évi bor, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó $9^{2}/_{4}$ hold szántóföldekkel, és 4 kaszás réttel.

V. A' Nagy-Sallai uradalomban, Sept. 7kén Nagy-Salló mezővárosban (Bars vármegyében).

a) Kétyen a' mészárszék lakással, $16^{3}/_{4}$ hold szántóföldekkel, kukoriczással, kenderessel, és egy kaszás réttel.

VI. A' nagyszombathi uradalomban, Sept. 18kán Chinoványban (Nyitra vármegyében).

a) A' chinoványi vendégfogadó, és mészárszék, szabad bor, és pálinka méréssel.

b) A' ribényi vendégfogadó szabad bor, és pálinka méréssel.

Ezen javakat tehát kibérleni szándékozók, mint a' magok jó viseletéről, mint elégséges vagyonaikról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérsékelt bánatpénzzel ellátva fennirt napokon és helyeken reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosok. -- A' haszonbérlés feltételei ugyan

árverés alkalmával is fognak hirdettetni, mint azáltal az illető tisztségeknél mindenütt — Esztergomban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is, megtudhatók. Budán Kissaszszony hava' 10kén 1838. (3)

(4) Magyar ruhák iránti figyelmeztetés.

Alúlirott, alázatosan bátorkodik a' tisztelt nagyérdemü közönségnek jelenteni: hogy nála minden előkészületek, és rendelések megvannak téve az iránt, hogy azon titt. uraságok, kik magoknak egész öltözeteket, vagy egyes darab magyar ruhákat, vagy bár cseléd liberiát személyesen', avagy levél által, rövid idő alatt készítetni kivánnának, a' munka után hoszasan ne várakozzanak, hanem megrendeltt ruháikat, a' legnagyobb gyorsasággal megkaphassák, sőt a' vevők költsége, és ideje megkimélése tekintetéből, most is készen áll boltjában különféle színü 80 mellény arany, ezüst, és fekete hímzetre,— továbbá 30 fekete zsinórú atilla, ugyanannyi hozzávaló, különféle készületü, nadrágokkal, a' szabad tetszés szerénti választásra. — Boltja vagyon a' Franciskánus Atyák piaczán, a' királyi Kuria' déli tőszomszédságában' Eggenbergerféle) házban „Hunyady László" czím alatt.

Klasszy Venczel
pesti magyar szabó.(3)

(2) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek.

Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal* 's társassága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva: ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u, m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek. Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zászlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyek a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak *Fries Antal és társa.* (3)

(4 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's műhelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

(2) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vásszer készitmények jelentése.

Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készítő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 22én: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{5}{8}$; 4 pctes stat. kötelez. $100\frac{1}{2}$; 3 pctes stat. költs. $80\frac{15}{16}$; 1834ki stat. költs. $633\frac{1}{8}$; $2\frac{1}{2}$ bécsvárosi bankóköt. 65.

Gabonaár: Pesten, aug. 24én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 145—115; kétszeres 100—88; rozs 80—74; árpa 60—52; zab 50—43; kukoricza 86—75; köles 88—80.

Pest.
Szerda.
August. 29kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
17dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; ötödik közlése a' segélyosztó választványnak; Széchenyi István gr. és Sina b. Arad sz. k. város' polgárai; kalocsai levél; gazdasági tudósítások; kolozsvári társalkodó egyesület 's répaczukorgyár-társaság' határzatai; pesti János-fejvételi vásár 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (parlamenti ülések; a' canadai bill az alsó házban is elfogadva; a' királyné bezárja a' parlamenti üléseket; silány remény az aratáshoz, gabona szüke 'stb.) Francziaország (az északi határszeleken hadi készületek; Bourmont marsal levele X. Károly kormányának Algier eránti szándekáról 'stb.) Törökország (Mehemed Ali czélzatai) Svéczia (a' zsidók polgári jogot nyernek.) Portugallia (Remechido agyon löve.) Spanyolország. Keletindia.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. Fölsége m. é. oct. 30kán kőlt legfensőbb határzata által kesselőkői Majthényi Antalt, t. Liptó megye főispányi helytartóját magyar bárónságra emelni; — f. é. aug. 6kai legfelsőbb határzata által Döry Vinczét, Tolna megyei volt másod alispánt, magyar kir. tanácsossá nevezni; — Benz Robertet, Tyrol' és Vorarlberg' kormányszékének helyettes elnökét, a' m. kir. sz. István-rend' kiskeresztjével díszesíteni; — továbbá Renner József szilágy-somlyói polgárt, érdemei tekintetéből, Kraszna megye' Borzás helységebeli részjószággal megajándékozni, 's őt mind két nemü utódaival erdélyi nemességre emelni; — Kolozsvárt az ujonnan fölállított orvos-sebészi tanító intézetnél JooIst. orvos tanárt a'füvészet',physica' és vegytan', sz. földvári Szilágyi Miklóst az elméleti orvosi tudomány', Szabó Józsefet pedig az anatomia', physiologia' és szülészet' tanitójivá nevezni, kegyelmesen meltóztatott. W. Z.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Czirer Antalt, t. ns. Baranya vármegye' rendes orvosát nemeslevéll megajándékozni; — Gyöngyössy József kőrösmezői kamarai alerdészt kegyelmesen nyugalmazni méltóztatott. H-k.

A' nm. m. kir. udv. Kamara a' keblebeli főfizetőhivatalnál Rezy János' elhunytával megürült pénztári tisztségre Izákovics János eddigi járulnokot, ennek helyére Dömötör Aloiz díjas gyakornokot, dijas gyakornokká pedig Lettel Ferencz dijatlan gyakornokot nevezte-ki. Of. Z.

Az utósó dunai áradás következésében alakított segedelemosztó választmány munkálódásáról Vik közlés, magában foglaló a' f. e. Junius 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 26, 27, és 30ki ülések lényegesb végzéseit.

Már az előbbeni közlésekben említetett, hogy a' segélyosztó választmány azon budai és pesti vízkárosult kézmivesek, kereskedők, 's egyéb zsellérlakosok számára, kik a' városnegyedenkint elrendelt választmányi öszveiráskor magokat nem jelentették, pótlagos öszveirást megtétetett, 's minthogy még ezen pótlagos öszveirásnál is többen elmaradtak, ezeket, a' mennyiben a' városhatósági legelső házonkénti öszveirásban találtattak, onnan kiiratni, többire pedig folyamodások benyujtására utasítatni rendelte. Az ekként elkészült pótlagos öszveirások, 's öszveirási kivonatok közzül addig csak egynehány vizsgáltathatott-meg, a' nagyobb rész a' juniusi ülésekre maradván. Ezeket tehát tette a' választmány fő tárgyául a' f. é. junius hónap alatt tartatott üléseinek,'s e' mellett kiosztott ismét ezüst pénzben

Pesten

a' belső és Leopoldváros. 89 személy között			1386f.48k.
a' Therézia városban	2767	—	— 26444 „ —
a' Józsefvárosban	1127	—	— 7046 „ 24
és a' Ferenczvárosban	744	—	— 4345 „ —
öszvesen	4727	szem. között	39222f.12k.

Budán

pedig a' vízivárosban	57	személy között	293 f. —
a' Tabanban	19	személy között	185 f. —
az Ujvárosban	29	személy között	596 f. —
és az Országúton	11	személy között	35 f. —
öszvesen	116	személy között	1109 f. — kr.

Ez alatt a' junius 16i ülést azon árvák és özvegyek részesitése foglalta el, kik az áradás által veszték el szüleiket 's illetőleg férjeiket, 's kiknek császárné ő felségétől különösen e' végre leérkezett 5287 pftnyi, 414 aranynyi, 's 40 franknyi summából a' következő mennyiségek jutottak osztalékúl:

Pesten kapott	36 árva 's 14 özvegy	öszvesen	4230 p.f.
Budán —	6 árva 's 1 özvegy	öszvesen	280 —
sz. kir. Esztergam városban	11 árva 's 4 özvegy	öszvesen	1290 —
t. Esztergom vármegyében	9 árva	öszvesen	500 —
's t. Nógrád vármegyében	6 árva 's 1 özvegy	öszvesen	500 —
összesen	68 árva és 20 özvegy		6800 pft.

a' fentebbirt summának többi, még fenmaradt része a' később netalán bejelentendő hasonnemű árvák és özvegyek számára fenhagyatván.

Egyébiránt kiadatott az átaljános segedelempénzekből (valamint azelőtt t. Esztergom vármegyének 's hasonnevü sz. kir. városnak a' maga illetősége, úgy most)

t. Pest vármegyének	—	—	—	69000 pft.
t. Nógrád megyének	—	—	—	1000 pft.
t. Baranya megyének	—	—	—	3000 pft.
és a' ns jász és kis kun kerületeknek				12700 pft.

arányos osztalékúl. Úgy szinte rendeltetett a' pesti jótékony asszonyegyesület számára is, a' szemérmes szegények között kiosztandó, ismét — 1050 pft.

Mi közben számos egyéb egyes tárgyak is elintéztettek.

Ez vala a' választmányi munkák folyama f. e. Junius végéig —

Mi pedig a' pénztárt illeti, ez Junius végével következőleg állott:

Befolyt vólt a' pénztárba f. e. Jun. végeig		ezüst pénzben.	
1 Buda város számára kirekesztőleg	10859 f.	$16^{18}/_{40}$	kr.
2 Pest váras számára —	93422 f.	$7^{17}/_{40}$	kr.
3 Esztergam v. számára —	9586 f.	$45^{10}/_{40}$	kr.
4 Buda és Pest városok sz. közösen	180064 f.	$46^{10}/_{40}$	kr.
5 Buda, Pest és Esztergam városok számára közösen	11784 f.	$27^{30}/_{40}$	kr
6 valamennyi vízkárosult dunaparti lakosok számára közösen	627027 f.	$37^{30}/_{40}$	kr
's 7 különös rendeltetésekkel	20053 f.	$54^{30}/_{40}$	kr.
öszvesen	952798 f.	$55^{25}/_{40}$	kr.
jelesül pedig beküldetett			
1 Magyarországból	264533 f.	$5^{5}/_{40}$	kr.
2 Csehországból	45202 f.		—
3 a' lombard-velenczei királyságból	62918 f.	$35^{36}/_{40}$	kr.
4 Illyriából	17500 f.		—
5 Galliciából	3878 f.	36	kr.
6 Ausztria főherczegségből	477706 f.	$11^{4}/_{40}$	kr.
7 Stayerhonból	12598 f.	$37^{10}/_{40}$	kr.
8 Erdélyből	6129 f.	$52^{10}/_{40}$	kr.
9 Morva-és Silesiából	30424 f.	48	kr.
10 Tyrol grófságból	2469 f.	$43^{10}/_{40}$	kr.
11 Oroszországból	23884 f.	32	kr.
12 Bajorországból	608 f.	20	kr.
és 13 Szászországból	3673 f.	18	kr.
öszvesen	952798 f.	$55^{25}/_{40}$	kr.

Kiadatott vólt pedig f. Junius végeig szinte ezüstben.

1)a'Buda városi vízkárosultaknak, 's jelesül			
289 háztulajdonosnak	40083 f.	—	
451 kézmivesnek	6369 f.	48	kr.
48 kereskedőnek	3380 f.	—	
519 más károsult lakosoknak	3187 f.	12	kr.
öszvesen		53020 f.	—
2) a'Pest városi vízkárosultaknak, 's jelesül			
1267 háztulajdonosn.	271256 f.	—	
3682 kézmivesnek	45317 f.	12	kr.
760 kereskedőnek	31815 f.	18	kr.
5276 más károsult lakosoknak	39312 f.	48	kr.
a' pesti jótékony asszony-egyesületnek	2050 f.	—	
a' pesti gyámintézetek.	2400 f.	—	
a' pesti vakokintézete.	1000 f.	—	
öszvesen		393151 f.	18 kr.
3)Esztergam városi víz károsultaknak öszesen	„ „ „	39290 f.	—
4) a' Pest megyei törv. hatósághoz tartozó vízkárosultaknak	„ „ „	69676 f.	22 kr.
5)azEsztergam megyei törv.hatósághoz tartozó károsultaknak öszv.	„ „ „	4500 f.	—
6)a'Nógrád vármegyei vizkárosultaknak öszv.	„ „ „	1500 f.	—
7) a' Baranya vmegyei vízkárosultaknak öszv.	„ „ „	3000 f.	—
8)a'jász és kis-kún kerületbeli károsultaknak	„ „ „	12700 f.	—
9 általános költségekre, 's jelesül			
a'gőzhajó hivatalnak			
553 vízkárosult idegen személynek elvitetéseért	2383 f.	25	kr.
41 különféle Pesten károsult idegennek	698 f.	36	kr.
's nyomtatási és irnoki költségekre	405 f.	8	kr.
öszvesen		3487 f.	9 kr.

'S e' szerint az egész kiadás f.e.jun.végeig 580324 f. 49 kr.

Közli a' választmany megbíztából
Karlovszky Sigm. jegyző.

Szabad kir. Arad város tanácsa mult jul. 23-kán tartatott tanácsi ülésében méltó figyelembe vevén azon számos és fényes hazafiui érdemeket, mellyeket Széchenyi István gr. ur magának részint bölcsességgel teljes munkáji, részint a' közjó és csinosbulás kifejtésire életre hozott külön intézetek alapítása, 's így szeretett hazánk valamint szellemi ugy anyagi jobb létre emelése, de különösen, a' több század óta legnagyobb veszteségünkre csukva volt Vaskapu zárjának fölnyitatása körül szerzett, 's az által a' honi kereskedést is lényegesen előmozdítani, 's egy a' legszebb reményekkel kecsegtető jövendő felé leginkább személyes fáradozási 's áldozatjai által irányozni méltóztatott, a' nevezett grófot polgári joggal megtisztelni határzá, minek folytában neki a' polgári oklevél már által is nyujtatott. Hasonlag hodosi és kizdiai báró Sina György urat is azon példás emberbaráti készségeért, melly szerint a' Duna árvize által károsult szerencsétlen polgártársinkat már a' veszély első napjaiban ritka nagylelkűsége tetemes segélyküldéssel megvigasztalni, azon felül pedig Arad városban a' kereskedés élénkitésire 's kiterjedésire szerfölött hasznos intézvényeket alapitani sziveskedett, szinte polgári joggal 's levéllel tisztelte meg.

Kalocsa sokszoros nevezetességgel díszlő napot ünnepelt mult Nagy Boldogasszony' napján, t. i. a' kalocsai főtiszt. káptalan visszaállitatásának, és a' székes egyház istentiszteletre történt megnyitásának százados ünnepét. Boldogasszonyunknak tiszteletére, kinek éppen 800 év előtt e' napon haldokló első szent királyunk ajánlott pártfogásába, 's ki a' száz éves egyháznak is védasszonya, temérdek ájtatos nép gyülekezvén össze a' szomszéd vidékekről, nm. Klobusiczky Péter érsek ő exceája fényes egyházi szertartás-

sal, 's neki annyira saját buzgósággal mutatta be Istennek a' sz. áldozatot; n. t. Benedek Elek úr a' kalocsai növendék-papság' lelki atyja, a' nap tárgyához alkalmazott jeles beszéddel nevelte az ünnep' érdekét. Aug. 19kén szerencséje volt a' főtiszt. káptalannak érsek ő exceáját fogadhatni, és szivességgel fűszerezett asztalánál, diszes vendég koszorúban, megvendégelhetni. Itt, miután XII. Kelemen pápa' és III. Károly magyar király' (kiknek a' káptalan' visszaállításában főrészök volt), ugy szinte I. Ferencz magyar király', kitől birtokát nyerte, emlékeikre áldás mondatott, dicsően országló V. Ferdinand apostoli királyunk', Nádor ő fönsége', az egész uralkodó ház', 's érsek ő exceája drága életökért, legnagyobb lelkesedés között, örömpoharak ürítettek. —

A' kolozsvári répaczukor-gyártársaság aug. 11 's 12kén tartott közgyülésének határozatai e' következők: A' választottság által tett nyomos lépések, mind a' pénztári alap biztos felszámítása, mind a' felállítandó gyárhoz megkivántató ügyes és teljes ismeretü mű-igazgató megrendelése iránt, azon sükert eszközlék, hogy a' még eddig elő csak kivánatban álló répaczukor-gyárnak tettlegeseni életbe hozása, egy hangulag meghatároztatott. A' gyár itt helyben, a' már megszerzett földön úgy fog felállítatni, hogy az évenként legalább 20,000 mázsa répát dolgozand fel, és egybe köttetve leend rhum készítéssel és pálinka főzéssel. A' gyár-igazgatóvali egyezés megkészitése a' megállított feltételek szerént választottságra bizatott. Felszámittatván a' részvényesek száma, találtatott 333, mellyből keletkező summa mivel elegendő a' gyár minden lehető költsége fedezésére, a' mái naptól fogva több részvény nem adatik ki. A' még fizetetlen részvény-díj befizetésének véghatárideje, jelen évi november 1sö napjáig határoztatott: akkor a' bé nem fizetés által megürült részvények száma, ujság által közhirré tétetvén, másoknak fog kiosztatni. Az egész gyár kezelése, a' teljes rendelkezési joggal felruházott választottságra bizatott, melly ezekből áll: igazgató gr. Bethlen Ádám, választottsági tagok, id. gr. Bethlen János, id. Pataki Mihály, Schilling János, Schütz József, Szőcs József, Bogdánfi Gábor, Tunyogi József, Kocsi József, Szábel Menyhárt, ellenőr Szathmári Pap Gábor, és jegyző ifj. Pataki József. Ezen kivül megbizatott a' választottság arra is, hogy fontosabb tárgyak alkalmával, más részvényeseket is vehessen-fel. Választottságra bizatott a' gyárhoz megkivántató czukorrépa mennyiség megszerzése iránti rendelkezés; úgy az is hogy annak milly módoni mivelése iránt utasítást készítsen a' köznép számára.

Schodelné asszonyról, nemzeti színházunk fődiszéről, kinek távolléte most igen érezhető, illy tudósítást olvasunk az Erdélyi Hiradóban: Kolozsvártt aug. 17én. Schodelné született Klein Rozália asszony, a' több évek óta egész német földön 's két magyar hazánkban közönségesen becsült színész énekesnő, néhány napokkal ezelőtt ide mint szülötte földére megérkezvén, muló félben lévő torok fájdalma megszüntével az idevaló muzsika conservatorium által közelebbről adandó zene alkalmával őt is hallhatni ohajtott reményünk teljesülend.—E' szerint nekünk még soká'g nem lehet szerencsénk, őt, a' miénket, hallhatni.

Pest. János-fejvételi vásárunk első hetéből már majd minden kereskedési ág' eredményét átláthatni. Gyapju, melly nyirés óta mindig emelkedő áron kelt, 's a' magyar nyerészkedők ez által bátorítatva, a' termesztőktől majd minden gyapjút átvettek, rendkívül nagy mennyiségben gyült-össze,'s ennek következése az lón, hogy az ár a' mult váczi vásárkorival egyenlő maradt, különben azt, ha a' raktárak annyira meg nem telének, a' számos idegen kereskedők és szorgos tudakozódás még felebb emelték volna. Igen finom nemesített gyapju nincs a' piaczon; finom és félfinom jól kel,'s honi gyárnokinknak illy fajtával kell beérniök; a' közönséges egynyirésüt most is franczia nyerészkedők vásárolják. Kétnyirésü téli gyapjunak középszerü kelete van; banáti zigara és magyar gyapju, a' nagy ár miatt, még kevéssé kelendő. A' bőrkereskedés silányabb, mint ezelőtt, de azért az ár nem csökken. Ó gubacs mázsájának ára 1 p.forinttal emelkedett; égettbor, répamag-olaj kerestetik 's jól fizettetik; lenmag-olaj ára leszált. Kézművekben eddig kielégitő a' kereskedés; posztó-és pamut-áruk igen szedetnek Magyarország és Szerbia minden részébe.

Pusztay Sándor hazánkfiának, Victoria angol királyné' koronázására latin nyelven irt versei Londonban érdemlett tetszéssel fogadtattak a' ministerektől is, kik mindnyájan beavatvák a' classica literaturába, sőt magok is költők és literatorok, kivált Palmerston lord külügyek' ministere.

A' gazdasági Tudósítások' f. e. 2dik füzete megjelent. Tartalma: Értekező rész, I. Próbamutatvány a' mérnöki gazdaságból. Győry Zsigmond keszthelyi földmérőtől. II. Juhászati tisztek, 's nehány juhászati viszonyok gr. Károlyi Lajos' uradalmiban. Klauzál' Imrétől. II. A' cseh-országi czukorrépa-termesztés' áttekintése, köz-

li Tótmegyeri. Értesítő: Hivatalos, a) a' m.gazd. Egyesület' örökítése. b) Lóverseny. c) Állatmutatás. d) Lóárverés. e) Paraszt kancza-csikók. f) Nemzeti lóiskola. g) közgyülési határozatok. Nem hivatalos: Borismertető -, Gyapjutár - Egyesület. Vegyes tárgyu hírlapi közlemények: Kolompér szaporítás, gyomirtás, marhadög. Az egész füzet mintegy 108 lapra terjed; ára postapap. csak 30 kr. velinen 40 kr. pengőpénzb. Megszerezhetni Pesten alulirtnál 's Eggenberger József' könyvkereskedésében; egyebütt is megrendelhetni minden hiteles könyvárusnál. Pest, augustus' 28kán 1838. Kacskovics Lajos s. k. gazd. egyesület titoknok.

Kolozsvár, aug. 11. Mármár esztendeje, hogy Kolozsváratt Tauffer Jós. óvári uj épületében a' polgári „Társalkodót" alapitá. E' Társalkodó részvényeseinek köz ohajtása ott határzódék, hogy bár a' magányos vállalat' következtében eredett intézet önállásra juthatna. Ez ohajtás' létesítése' tekintetéből a' választottság (Gaister Sándor, Herepei Gergely, Hines Sámuel, Judenhoffer Mihály, Klausch János, Lukács György, Mátéfi József, Méhes Sámuel, Nagy Ferencz, Pataky Mihály, Salamon József, Szőcs József, Zakariás Kristóf és Schütz János urak) gondoskodott a' szükséges előlépésekről, megbizatása' következtében a' közértelmesedés' 's előrehaladás' több barátait felszólítván csinos nyomtatott levélben, az intézet' czéljára részvényeik által együttmunkálni. A' Társalkodó' helye 's részvénye' dija nem változandnak, mostani butorai pedig az intézet' tulajdonaivá leendnek. Ha a' részvényesek legalább 150re növekednek, ugy esztendő' multán a' billard is ingyen használhatóvá határoztathatik. A' választottság' előlépéseit, mellyeket a' Társalkodó' önállásra emelésében tett, az ezen évi september' 2kán tartandó közgyülés egészíti ki. — Minthogy pedig ez önállásnak több évekre kiterjedése a' tagok' számától 's a' részvények' befizetésétől függ, ohajtandó, hogy minél számosabb pontos fizető részvényesek csatlakozzanak Társalkodónk' jelenlegi tagjaihoz. Ezt annyival biztosabban lehet reménylenünk, mert a' részvénydij igen mérséklett (egy évre 6 pengő forint) 's mindenek felett, mert a' kolozsvári közönség nemes czélu intézvényeket mindig tudott, tud és tudand méltánylani, pártolni 's elősegíteni, 's e' készségéhez vagyon tehetsége is. H-k.

Nagybritannia.

Az alsó ház, aug. 13kai ülésében, a' lordoktól ajánlott módosítmányokat az irlandi tizedbilhez mind elfogadta 's igy ez ügyet bevégzettnek lehet tekinteni. Ugyanez ülésben sérelmül hozatott fel, hogy a' westminsteri dékán nem akarja megengedni Byron lordnak emlékkövét az egyházban felállítani. — A' felső házban aug. 12kán olvastatott fel harmadszor Brougham lord' billje Durham gróf' kormányzása ellen, miután Denman lord (lord főbiró) hathatós ellenmondást tőn ellene. — Egyik londoni egyházmegyében a' szegények-gondviselőji az özvegy királynét, ki a' Marlborughouse kastélyára vetett negyedévi 101 ft. strgnyi szegénység-adót nem akará megfizetni, pörbe idézék; az özvegy királyné kész ugyan e' pénzt fizetni, de nem mint adót, hanem mint ajándékot.. — Jul. 9keig terjdő jamaicai tudósítások szerint a' törvényhozótest a' négertanulói rendszert aug. 1jétől kezdve eltörlé. Most már csupán Demerara van hátra a' nyugotindiai gyarmatok közt, mellytől hasonlót várhatni. A' javaslat már szőnyegen volt,'s remélhetni keresztül menetelét. A' nyugotindiai szigeteken gazdag aratást remélenek annyira, hogy attól tartanak, nem lesz elég hajó, a' termesztményeket széthordani.

Az aug. 13kai parlamenti ülésben mind a' két házban kérelmek nyujtattak be az iránt, hogy Byron l'. emléke a' Westminster-apátságba vétessék föl. Már 1825ben létesült egy társaság, melly a' nagy költőnek aláirás' utján Thorwaldsen által emléket készítetett,'s ez most, mig méltóbb helyre tétetik, a' vámházon áll. A' biztosság ez iránt a' westminsteri dékánhoz folyamodott, ki is azt nyilatkoztatta, hogy, bármint ohajtaná is Thorwaldsen' müvét befogadni, kötelessége azonban elsőbb lévén izlésénél, mint egyházi ember a' kérelmet kénytelen megtagadni. A' felső házban Brougham l. az alsóban Leader úr védék az elhunytat. Leader úr a' költő' képszobrát a' westminsteri egyházba, mint statusegyházba tétetni kivánta, 's ez iránt törvényjavaslatot jelentett be. Brougham l. a' felső házban gúnyosan jegyzé meg, miként a' dékán' kötelessége alatt hihetőleg az értetik, hogy a' nagy költő elleni rágalmakat mind hinni kell; ő azonban szeretne ollyaskit látni, ki, habár Byron' legmeghittebb barátja is, megmutathatná, mellyek voltak a' költő' vallásos elvei. — Az adósági-fogság-bill kerülvén elő, Brougham ismét kikelt a' hirlapokra mintegy kényszerítve tolt azon kötelezetés ellen, hogy bukásokról 'satb. szóló jelentéseket fölvegyenek. A' lord kanczellár és Holland l. azon nyilatkozására, hogy már nincs idő e' billen most javítani, Brougham l. papirost ragadott, 's mintegy 10 perczig irván, az illető „adóssági hirdetések' ujságokba iktatása iránti billt" azonnal elkészítette, 's először olvastatni javaslotta, mi megis történt. A' canadai bill az alsó házban két-

szer olvastatott. Russell l. előre kijelenté, hogy módosítást nem fog javasolni. A' parlament' elhalasztása aug. 16ra vala hirdetve, e' tanácskozással azonban hihetőleg 18káig fog elhúzódni.

Az alsó ház' aug. 14kei ülésében Russell lord a' canadai billt hozá szőnyegre. Beszédének mindjárt elején kijelenté, hogy neki épen nincs szándéka a' billen változtatásokat tenni. Durham gróf, a' canadai főczinkosokat illető parancsában korlátlan hatalmu tettet vitt ugyan végbe, de a' tartomány' biztosítására elkerülhetlent (halljuk!) „Durham gróf csak Colborne úr' rendszerét követé: ezt nem támadá meg ezért senki, 's igy Durham' megtámadását pártviszálynak lehet tulajdonítani. A' parancsolat' azon része, melly a' bermudai foglyokkal bánást érinti, nem törvényes ugyan, mert a' grófnak azon tartományhoz semmi köze, mégis ő egészen a' parlament' utasításának szellemében cselekedett, miben rendkivüli hatósága ki van jelölve. Ezen korlátlan 's önkényesnek látszó utasítások' adására a' parlamentnek a' körülményeknél fogva joga volt (halljuk!). Durham gróf felelősége igen sulyos, remélhetni azonban, hogy a' canadaiak és a' parlament' nagyobb számának közvéleménye által gyámolítatva, kötelességének é zendi, az országtól kitünő szolgálatát meg nem vonni, daczára minden ellene intézett megtámadásoknak (tetszés). A' nemes gr., parancsának kiadásakor remélheté, hogy a' parlament meggondolja az őt környező zavarokat is. Ha ő a' törvénynek szabad menetelt engedett, vagy vérzsarnok' módjára vért ontott volna, úgy törvényes uton őt nem vádolhatnók; most hogy az emberiség' 's béke' szellemében cselekedett, vádakkal terheljük, pedig az a' tartomány' békéjének sebesebb 's hatékonyabb biztosítására szolgált. Ha a' nemes gróf' viseletét egészben tekintem, meggyőződve hazája' java iránti buzgalmáról és szükségtelen keménység' kikerüléséről, az ő tetteit, 's minden ezen valóban criticus állapot' következményeit magamra venni kész vagyok (tetszés). Ha ama tartomány Angliának megtartatik, a' lázadás' elfojtása után a' halálos-itélet eltöröltetik, 's a' tartománynak szabadelvü alkotvány biztosítatik, akkor — 's ezt minden sophisma, szerencsétlen körülmények, barátság' leplébe burkolt fanyar gunyok' daczára, mellyel a' személyes irigység, e' minden megtámadás' kútfeje, palástoltatnék, ha lehetne, nyilvánítom — akkor mondom a' nemes gróf nagy érdemeket szerze hazája, királynéja 's az utókor iránt." Russell l. dörgő tetszés közt végzé beszédét. Ő Durham grófnak mint barát 's mint védő is eleget tőn, nem úgy mint Melbourne l. a' felső házban. Russell l. után Stanley lord szólt; ő sem kétkedik Durham gr. jó szándékán a' parancs' kiadásánál, de nem hiszi, hogy joga volna a' vétkeseket Bermuda szigetekbe vitetni. Leader úr a' kormánynak Canadát illető egész politicája ellen kelt ki 's hévvel védé Papineaut, ki a' canadai lázadásban épen olly kevéssé vőn részt, mint O' Connell. Campbell főügyvéd végre helybenhagyását jelenté ki aziránt, hogy a' canadai törvényhozás a' törvények hatását felfüggesztheté, de ezen törvényhozás elnyomatása óta, jogai Durham lordra szállottak, 's igy parancsa nem volt a' törvénynyel ellenkező. — Aug. 16kán a' királyné személyesen zárá-be a' parlament üléseit.

A' felsőháznak Durham' kormánya elleni végzése a' torypártnál sem talált viszhangra. Egy részrül a' M. Chronicle Wellington hget balúl értesültnek 's az általa okozott szavazást alkotványellenesnek nevezi, mert igy a' parlament nem volna ellenőrje a' kormánynak, hanem maga kormányozna, mi a' monarchia' elveit egészen kiforgatná, — más részről a' Standard Brougham lordnak azt veti szemére, hogy beszédében csupa ügyvédi okokkal élt. Ha a' bill törvényes erőt nyerne, egyéb nem éretnék el vele, mint az, hogy Durham l. lemondana, 's helyette mást nevezni csak új bajba kerülne. Igy csak gátoltatik a' gyarmat' lecsillapitása; 's mi rosz van abban, ha Durham l. az elfogott és vétköket megvalló lázadóknak kilátást nyit szabadúlásra olly föltétel alatt, hogy vagy ne jőjjenek többé az országba, vagy különben a' fenyítő törvények' súlyaalá esnek? Volenti non fit injuria. A' felsőház, mint látszik, magais érzi, hogy kissé messze ment. Az aug. 10kei ülésben a' bill biztossági vitatkozás alá vétetvén, Melbourne a' felsőházat a' beavatkozás' gyakorlati hatására figyelmezteté. E' beavatkozás, úgymond, csak azon pártnak használna, melly a' gyarmatot bár mi áron el akarja szakasztani az anyahontól. Durham' rendeletét megsemmíteni, úgy hogy a' pártok visszatérhessenek, annyit tenne, mint Canadában a' főhatalmat gyökerestül kiforgatni. Ki Durham l. charakterét ismeri, tudhatja, hogy ő rendeletének a' be nem fogott lázadókról szóló részével csak rettenteni akart. Ha a' rendelet törvénytelen volna, minden annak végrehajtására tett lépés is az volna, 's mindent elől kellene kezdeni. A' háznak azonban talán csak nem czélja a' főhelytartót és tanácsát gátolni, hogy a' gyarmat' bátorságára szükséges rendeléseket megtegyék, ha ez nem történnék is egészen a' köztörvény' értelmében. A' ministerelnök tehát módosításúl azt javasolja, hogy a' főhelytartónak joga legyen hatalmát kiterjeszteni, föltéve

azonban, hogy csak legszükségesb esetben fog vele élni, ha a' hatalom az árulást és lázadást máskép nem büntethetné. Ennyiben a' kormány meg egyez a' rendelet' visszavételében. Brougham l. erre a' bill' egy részét vissza vette.

London, aug. 12kén. Valamennyi grófságból csüggesztő hírek jőnek az aratásról. Ha a' közelebbi három hét alatt az idő jobbra nem fordúl, úgy az éhség kerűlhetlen lesz. Wales és Skótia' némelly kerűleteiben remélni is alig lehet a' búza megérését. A' tavalyi termésből is alig marad annyi, mennyivel aratásig be lehetne érni. Igy Anglia alig kerűlheti el az éhséget, annyival is inkább, mivel a' szerfölötti vám miatt eddigelé külföldi gabona sem hordathatván be, a' külföld sem termesztett annyit, hogy Angliának is juttathasson. Ez esetben a' gabona-törvényeka' toryknak keserűn fognak gyümölcsözni. A' birminghami nagy népgyülés' vitatkozásaiból eléggé kitetszik, hogy épen e' törvények, mellyek csak a' nagy földbirtokosok' gazdagítására számítvák, okai az angol nép közt uralkodó inségnek. 'S ez valóban úgy is van; mert egyfelől a' nagy vám által a' külföldi gabonának behozatala gátoltatik, másfelől a' külföldtűl angol gyárművek' vásárlására minden eszköz elvonatik, mi a' munkát és munkabért tetemesen csökkenti, 's a' külföldinél sokkal drágább angol gabonára szorúlt munkás kénytelen silány keresményének felét csupán csak élelmére fordítani. Illy környűletek közt csuda volna e, ha a' népgyűlések folyvást szaporodnának, 's a' nép hevesebben sürgetné kivánatait! A' whigektől sem várhat a' nép többet mint a' toryktól, mert amazok' főjei szinte gazdag földbirtokosok, 's ezekkel egyaránt osztoznak a' zsákmányban. A' szárazföldi-gabonatermesztő tartományoknak minden esetre jó kilátásuk van. Amerikában gazdag aratást remélnek. A' liszt' ára tetemesen csökkent, 's ha az aratás jó lesz, még inkább fog csökkeni. Az utolsó kereskedési crisis sok gyárművest és városi lakost mezei gazdává tett, 's így alkalmasint jó darabig rendkivűli olcsóság lesz.

Francziaország.

A' királyi látogatók Champlatreuxben Molé grófnak Würtemberg Sándor hgtől ajándékúl adott szép emlékkönyvbe írták neveiket. — A' Temps szerint az északi széleken rendkívűli munkásságot fejtenek ki. Lille, Douai, Condé, Valenciennes, Metz, Toul, Strassburg, Befort, Besançon 's több más várak mind hadi lábra tétetnek. — Bourmont marsal a' marseillei Gazette du midi czimű hírlapban védi X. Károly' kormányát azon vád ellen, mintha ennek valaha szándéka lett volna Algierről lemondani. Leveléből ezeket közöljük: „Mielőtt a' király' kormánya Algier' meghódításához fogott, meghagyá Guilleminot general akkori követnek Konstantinápolyban, hogy a' portától Algier fölötti felsőségénél fogva a' királynak a' franczia consul' személyében okozott sérelemért elégtételt adjon. A' porta válaszolá, hogy már régóta nem gyakorol felsőséget Algier fölött, következőleg nincs módja a' deyt Francziaország' sérelmeinek orvoslására bírhatni. E' nyilatkozás természetesen azt gyanítatá, hogy a' porta Algiert valóban függetlennek tekinti, 's csak név szerint gyakorol még fölötte felsőséget. Én ugyan nem tudom, Algier' bevétele után minő sürgönyök küldettek Guilleminot generalnak; de meg vagyok győződve, hogy X. Károly' kormányának soha sem jutott eszébe Algierről lemondani. 1830ki aug. 1-jén az expeditio' összes költségei 32 milliot nem haladtak meg. A' dey' kincstárában arany és ezüstpénzekben 48,600,000 fr. találtatott; ezen felűl 1900 ágyú, hadihajók, lőpor, vas, 'stb. mi összesen 20 milliónál többre becsűltetett. Igy a' költségek' levonása után a' kincstárban még mintegy 40,000,000 fr. kellett maradnia. E' summával, meggyőződésem szerint, könnyű lett volna megtartani e' gyarmatot, 's a' gyarmatosítást erős és szilárd lábra állítani. Illy módon Francziaországra nézve megmérhetlen jólétnek alapja vettetheték-meg. Személyes nézetem mindig ez volt.“ — Montalivet gr. belminister aug. 7kén a' megye ispányokhoz a' megyei börtönökre nézve körlevelet bocsátott, mellyben a' fogházaknak naponkinti megtekintését sürgeti. „Az ügyelők' jelentései szerint, ugymond, a' foglyokról olly szűken gondoskodnak, hogy ha jótékonyság nem segítne rajtok, éhen kellene halniok. E' részben azonban nem szabad a' jótékonyságba bizakodni, mert itt az igazgatásban képviselt társaság' kötelessége a' gondoskodás. Némelly börtönökben, elegendő és egésséges élelmet parancsoló törvény' ellenére, a' foglyok a' megyétől csak ½ font kenyeret kapnak leves nélkűl, 's e' kenyér is gyakran rosz. Másokban hideg, néha nedves padlaton kell hálniok, mellyen alig van kevés szalma, 's ez is olly ritkán újítatik meg, hogy hemzseg benne a' féreg. Néha még télen sincsenek takarók, ha ezen is magános jótékonyság nem segítene, mellynek segédforrásai bizonytalanok és ritkán elegendők. „Ezekből eléggé kitűnik Francziaország' fogházainak állapotja. A' minister kimerítő szabályokat ad az ispányoknak e' bajok' orvoslására.

Az orvosi iskola kapujában naponként meg szokott állani egy diszes kocsi gazdagon öltözött

néger inassal, 's bene egy ősz szakálú, keleti öltözetü férfi, 's ez a' persa schah' testvére, ki számüzetvén Ispahanból, Párist választotta lakhelyévé. Buzgalma a' tudományok iránt olly nagy, hogy valahányszor Richard úr füvészeti fölolvasást tart, arra mindig szorga'masan el megy, valamint Gay-Lussac úr' vegytani leczkéjire is a' Gardin des Plantesba. — A' Courrier français szerint a' kormány a' mexicoi pörpatvarnak rövid úton véget akar vetni, és az ostromzári hajók' számát 22re fogja nevelni.

Több párizsi hírlap ministeri változást hírlel még a' kamarák' összeülése előtt. Miután Molé gr. sükertelen ügyekezett Soult marsalt hadi 's Humann urat pénzügyi ministerekké megnyerni, most már szemeit Dupin, Vivien 's Teste urakra veté, kiknek szánta Barthe, Salvandy 's Martin du Nord urak' megüresülendő helyeit. — Soult marsal st. Amand mezei jószágára déli Franczia-országba utazék. — Odillon-Barrot Lilleben nagy ünnepélylyel fogadtatott.

Svéczia.

Stockholm, aug. 10kén. Hierta' sajtójának egyik szedője, Berger, ki magát két gúnyirat' szerzőjének vallotta, 12 éves fogságra itéltetett, de az esküttszéki gyűlés alatt elszökött. Crusenstolpe is menekvűlhetett volna, ha az ellene hozott itéletet feljebb viszi vala, mert a' formákban több hiba történt, de ő inkább vágyott állítólag nem érdemlett szenvedéseit mutogatni, 's azokban, kik az ő és az oppositiói lapok' játékát át nem látták, részvétet gerjeszteni; 's a' közönség valóban azt hiszi, hogy Crusenstolpe személyében a' sajtószabadság fenyegettetik. Ez az utóbbi zavarok' valódi oka. Crusenstolpe hihetőleg meg van elégedve fogságával, mert ezt eszköznek tekinti uj népszerűség' nyerésére. — A' hivatalos hírlap (Statstidning) kir. rendeletet közöl, melly szerint az ország izraelita lakosai a' többi svéd alattvalókkal egyenlő polgári jogokban részesítetnek.

Törökország.

Cairo, jul. 24kén. A' mindenféle kitérő útakban olly gazdag diplomatia, mint látszik, a' keleti bonyolodásokat is az annyira kedvelt status quo-ra vissza vezette. Mehemed Ali békességre hajol, ha a' porta örökségi jogot biztosít az alkirály családjának. E' végre váratik a' kapudán basa, hogy e' pont tisztába hozathassék. Mehemed Ali' függetlenné nyilatkozása csak jól kiszámolt ijesztés volt, melly őt kitűzött czéljához, a' függetlenséghez minden esetre jóval közelebb vezeti. Nem kell azt vélni, hogy az örökséggel Mehemed Ali' fenhéjázó reményei teljesítve lesznek, 's a' béke biztosítva. Ő nem nyugszik, mig függetlenné nem lesz, becsvágya még azután is uj hóditásokra fog törni. Ő 69 éves aggastyán ugyan, de feje ifju, testi ereje pedig egy izmos földmüvesével vetekedik; 's valóban ő olly kevéssé gondolkodik haláláról, hogy még végrendeletet sem írt. Más fél év előtt szóba hozta ugyan ezt, de csak azért, hogy a' portának, melly azt nem hagyta és nem hagyhatta helyben, uj zavarokat okozzon. Mint mondják, Egyiptom unokájának néhai Tussan basa' fijának Abbas basának, Ibrahimnak pedig Syria és az arabiai czímzetes basaság vala örökségül szánva. De Abbas basának ügyetlensége 's az Ibrahim' részéről fenyegető szakadás Mehemed Alit e' terv megváltoztatására birta. Ez ármány által Ibrahim annyira fölingereltetett, hogy, miután a' karamani széleken támadt lázadást elfojtá, visszatért Cairoba, 's betegség' ürügye alatt gyönyörű kertjébe zárakozván, senkivel, még apjával sem társalkodott, mig végre a' mindig józan és szemes Mehemed Ali őt személyesen meglátogatván, majd nem 24 órai beszélgetésben a' közöttök ingadozni kezdő bizodalmat ismét helyreállította. E' beszélgetés fontosságát következéseiben lehete tapasztalni. Mindenfelé seregek küldettek, 's új katonaszedések rendeltettek. Ibrahim maga is Syriába ment 24000 ujoncz' kiállitása végett, mi a' haurani hegyekben a' drúzokat föllázasztotta, 's Ibrahim' személyes ott léte még most is szükséges. Most tehát megint az örökségi kérdés hozatik szőnyegre, 's Mehemed Ali' 19 éves fiját Said beyt állitják jövendő örökösének. Ez azonban még nem bizonyos, mert alig hihető, hogy Mehemed Alinak valóban szándéka volna új dynastiát alkotni. Ő jól ismeri a' török és arab charactert, ismeri az europai hatalmak' szándékait, 's nem tagadhatja, hogy holta után birodalmát senki sem fogja fentarthatni. Ibrahim basa minden hadi dicsősége mellett is rég elveszett volna apja' józan politikája nélkül. Ibrahim kemény, kevély, indulatos és fösvény, Mehemed Ali pedig a' legkifejlettebb önzés mellett is mindent magához tud bilincselni, a' nélkül azonban, hogy nyiltabb volna, mint a' mennyire czéljai meg kivánják. Önzését borzasztó példák tanúsítják. Ama keleti köz mondást: „a' nagyok' pénze soha sem vesz el" senki sem valósította úgy, mint ő. A' törökökre és arabokra pazarlott tőkék mindig gazdag kamattal mentek vissza pénztárába. Ritkán hagyá el valaki Egyiptomot gazdagon; 's a' ki meggazdagúlt, kincseit közönségesen életével együtt ott hagyá. Minden csak számolás, és Mehemed Ali ritkán, 's csak akkor kegyetlen, ha érdeke kivánja. Politi-

kai előrelátása főleg átható emberismeretén, 's a' szenvedélyek' kiszámolásán alapszik. A' hány diplomata vele csak érintkezett, éles elméjén bámulva hagyá el őt. Kevesen tekintettek belsejébe, 's jégre őt alkalmasint senki sem vezette. Kár, hogy még nem találkozék jó életirója, mi eddig róla iratott, egy oldalu, 's telve hibákkal és europai balitéletekkel. Mehemed Ali némelly europai utasoknak maga is elregélte életét, de mivel mindig tudta, hogy hallgatója írni fog róla, elbeszélését többnyire ahhoz alkalmazta, és az europai morálhoz mérte. A' történetben ő minden esetre a' legjelesb férfiak közt fog helyt foglalni, de vétkei sem lesznek elhallgatva. Ki azon szempontból indul-ki, hogy őt mindenben telhetlen önzés vezeti, méltán csudálni fogja vas következetességét, tévedne azonban, ki azt hinné, hogy ő Egyiptom' újraszületésére, 's népe' müvelésére és boldogítására törekszik. Mi az örökséget illetti, ezzel Egyiptom semmit sem fog nyerni. Eddigi sok nyomorusága közt egy vigsztalása volt még: nem volt adóssága. Az örökségi nyilatkozásnak költsön-vétel lesz következése, 's Anglia erre igen hajlandó leend, mert így érdekei Egyiptomban lábra kapnak, 's hogy más statusok kereskedőji a' concurrenciától elzárassanak, a' föltételek igen kedvezők, többnyire fentartások lesznek, és csak az alkirály' holta után válnak birtokká. Franczia-ország' megegyezése sem lehetlen, mihelyt Angliának Algier iránti fölszólalásai megszünnek. Az örökségi nyilatkozás tehát fontosb, mint a' minőnek látszik, 's tartós békét semmi esetre sem biztosít.

Portugallia.

Lissabonból a' hírek aug. 7keig terjednek. Egy a' hadministerhez költ hivatalos jelentés szerint a' miguelisták ellen kiküldött hadosztály a' lázadókat Portalea da Corte des Velhas mellett megverte. Remechido végre maga is elfogatott, 's hadi törvényszék által halálra itéltetvén, aug. 2kán agyonlövetett. — A' fővárosban választáshoz készültek, mellynek aug. 12kén kell vala kezdődnie. A' pártok mind mozgásban voltak, de lehetlen vala meghatározni, minő szint viselend majd a' jövő cortes. A' kormánynak a' napról napra jobban elhatalmazó kivándorlás Brasiliába kissé gondot okozott, 's szabályok hozattak szóba az ország elnépetlenűlésének gátlására.

Schweiz.

Az ország-gyűlés aug. 13kai ülésében $15^{5}/_{9}$ szóval elhatározá ausztriai császár Ő Felsége' koronázására Mailandba követséget küldeni. A' követek' számának' meghatározása 's megválasztása a' főhelyi statustanácsra bizatott.

Spanyolország.

Az Eco del Comercio aug. 9kei tudósítása szerint a' kormány Espartero' elbocsátatását elfogadá, 's helyébe Carondelet vagy Manso tábornagyokat akarja kinevezni. — A' saragossai Novicio Santos San Miguelnek, a' középponti sereg' másod parancsnokának aug. 7én költ jelentését közli, miként ő az ostrom-eszközökkel Oraahoz megérkezett 's más nap Morellába vala indulandó. Az ellenség aug. 2án ujra megtámadta az ostrom-csapatokat, de veszteséggel veretett vissza. Cabrera lovát 's köpenyét is elveszté, 's csak sebes futás által mentheté meg életét. — A' navarrai határszélekről aug. 12én költ levél szerint a' christinók Estellától másfél órányira fekvő Oteyzat elfoglalák. 41 christinó zászlóally 2200 lovassal 's 49 ágyuval tartja jelenleg Lerint, Lodosát, Artajonát, Mendigorriát, Larragát 's Puenta-la Reynát elfoglalva.

Crespo ezredes aug. 5kén Felipe carlista főnöket Oropesánál megverte, 's 180 carlista közül 130at levágott, 25 elfogott. — A' királyné II Károly általunk már említett végrendelményének fölbontására engedelmet adni nem tartá tanácsosnak.

Keletindia.

Bombay, maj. 26kán. A' kormányzó Persia' kétséges állapotjának hirére Semiramis gőzhajót nehány száz tengeri katonával Abuschirba, a' persa tenger-öbölbe küldötte, minek oka az vala: minthogy az Abuschirban létező angol residens félt, hogy Persia' zavart állapotjában az angol kereskedés érdekeit a' szomszéd, rablásra hajló nemzetek ellen nem fogja eléggé védhetni. Persiával a' kereskedés nagyon gyarapodik. A' város' és tartomány' kormánya egy félarab család' kezében van, 's a' kormányzó a' kereskedést igen sujtolja, mert ha külföldi portéka vitetik be, különösen pedig ólom, azt többnyire maga tartja meg, 's kereskedik vele. Illy környületek közt a' kereskedésnek természetesen védelemre van szüksége, az egyetlen védlő pedig, még Abuschir' lakóira nézve is, az angol residens, ki egyszersmind az egész persa öbölben békebiró.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Sajtó alatt van 's a' jövő september hónapban megjelend:

Részvét gyöngyei

czim alatt, a' pestmegyei vizkárosult adózó nép javára jövedelmezendő gyüjteményem, mellyre az aláirás vagy előfizetés Budapesten még elfogadtatik Eggenberger és Heckenast könyvárusok 's a' „Természet" szerkesztő hivatala által (Leopold-utcza Rottenbiller-ház) nyomtató papirosra egy, velinre két pengő forintjával. — A' munka mintegy 200 lapra terjedend. *Kunoss.* (3)

Müller könyvkereskedésében.

Pesten, az uri utcza kezdetén a' Serviták klastroma átellenében több más magyar és német uj munkán kívül még következő legujabb könyvek is találtatnak, u. m. (Árok pengő pénzben.)

A' magyar Házi - Barát.

Házi Kalendáriom 1839 évre. Kassán, kötve 1 forint.

Fillér - Kalendáriom.

1839 évre. Kötve 30 kr.

Szotagolás Képekkel,

vagy: mi módon tanul meg a' gyermek rövid idő alatt 's jo kedvvel olvasni. Bécsben, 390 festett képpel. 2 ft. 30 kr.

Magyar, Erdély, Galliczia és a' hozzájok kapcsolt Országok' földképe 50 krajczár.

Legyen áldott az Ur neve. Imádságos könyv.,

keresztény katholikusok' számára, Leonhard Mihály felszentelt püspöktől. 2 aczélmetszéssel, kötetlen 48 kr., csinos bőr kötésben 2 ft. Ugyan így kötve 's2 szép aczél kereszttel és aczél zárral 3 ft. ( )

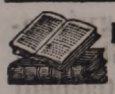

Eggenberger József's minden más hiteles könyvárosnál a' két hazában kapható:

MAGYAR ÉS NÉMET

ZSEBSZÓTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA

A' M. TUD. TÁRSASÁG.

Első vagy is magyar-német rész, VIII és 792. lap, irópapiroson 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.

Második vagy is német-magyar rész, IV és 846 lap, — 3 ft. — 3 ft 30 kr. cp.

FOLYVÁST ELŐFIZETHETNI AZ ACADEMIA' FOLYÓIRATÁRA IS, ILLY CZIM ALATT:

Második Félesztendő.

TUDOMÁNYTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA,

A' M. TUD. TÁRSASÁG.

EGY ÉVI FOLYAMAT' ÁRA 4 ft. VELINEN 6 ft. cp.

AZ ACADEMIA' EGYÉB LEGÚJABB KIADÁSAI:

ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZI KÖNYV, vagy is a' legszükségesebb tudományok' összesége vallás különbség né kül 'stb Első rangu pályamunka. Irta Edvi Illés Pál. Második bővebb kiadás. Első kötet: közhasznu olvasó könyv. Irópap. 36. kr. nyomt. pap. 30 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANITÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. Másod rendü pályamunka. Irta Warga János.

Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp.

Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország földképével 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12 kr.

FALI ABC, és olvasó táblák prof. Warga Jánostól 20 kr. cp.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS főbb szabályai A' m. tudós társaság' különös használatára. 3-dik kiadás. 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugo után Kis János. Első kötet: postapap 2 ft. nyomtat. pap. 1 ft. 40 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud academia elébe terjesztve P. Gegő Elek l. tag által. Moldvaország' földképével együtt postapap 1 ft. 40 kr. nyomt. pap. 1 ft. 20 kr. cp.

☞ A' hetenként háromszor megjelenő

ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ

tudományos, szépliteraturai é critica folyóirások' idei második fél évére (78 — 80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy

Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Híradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk.— Mai számunk mellett három ékes kő rajzjelent meg, a' budapesti Duna' térképeit és Vásarhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838.

Schedel, Vörösmarty, Bajza.

(2) Ellennyilatkozás.

Azon óvás' megczáfolására, mellyet felesé gem született Valter Erzsébet a' Jelenkor 66 és 67dik, a' Hazai 's Külföldi Tudósítások 12. 13. és 14dik, a' Hirnök 66ik 's a' budai Német Ujság 64ik számában kinyomtattatott, ezennel kinyilatkoztatom: „Hogy én a' nevezett óvásban megjegyzett adóságokat, az Engedmény következésében engem illető jogomnál fogva már januariusban és folytatólag februárban f. e. beszedtem és az eredeti kötelező leveleket, mind tek. Szental úrnak, mind Engel asszonyságnak is visszatérítettem melly Obligatiokat az illető adósok respectivus törvényhatóságaiknál régen extabuláltattak is Ez sinormértékül szolgáljon feleségemnek született Valter Erzsébet asszonynak. Költ Pesten aug. 22én 1838

Dr. Majorszky János
h. ügyvéd (3)

1) Schweiczi marha eladás.

Főmgú gyaraki herczeg Grassalkovich gazdasági igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy Gedellőtől félórányi távolságra lévő babati majorban 17 darab különféle korú és nemü schveiczer marha e' f. eszt. septemberhó 13kán szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizetése mellett elfognak adatni. A' venni kivánók a' fent kitett helyre és napra illően meghivatnak. (3)

(1) Haszonbérlet.

Tek. Bács vgyében, Baja városától két óra távolságra eső borsodi pusztán birói foglalás által 500 láncz földnek haszonvétele három egymásután következő évre a' folyó sz. Mihály napjától kezdve 1841diki ugyan sz. Mihály napjáig haszonbérbe fog adatni és e' végett volt főszolgabiró t. Latinovics József úr tanyáján jövő septemberhó' 18án árverés fog tartatni, azonban ezen birtoknak haszonvétele egyezés mellett is haszonbérbe kiadathatik, melly kiadás nyomban ugyan ezen az uton köz hirré fog tétetni, mellyről bővebb tudósitást lehet venni t. Svaiger Antal hites ügyvéd úr pesti lakásán nagyhid utczai Pargfried 4ik számú házában, vagy tek. Bács vármegyében kebelezett Almás mezővárosában t. Koronay József táblabiró urnál, ki legfensőbb rendelések következésében a' birói zár gondviselője, és ezen birói foglalás fentartója (1)

Saager Jakab.

Pesten elébb az ujvásárpiaczon volt kereskedés' tulajdonosa a' „zöld oroszlányhoz" jelenleg az országuton doctor Koppy úr' 653 sz. alatti házában ujdon nyitott; ajánlkozik különösen olaszgyümölcseivel, és jóféle festekei mellett mindennemü fűszér és portékaival. (3)

(2) Hirdetmény.

Pécsváradi uradalom Versendi tiszttartói kerület részről köz hírré tétetik: hogy folyó év september 12kén Versendi és Babarczi uraság pinczéiben árverés utján el fognak adatni 1834dik esztendei termés borok, fehér 4627 akó, vörös 1453 akó.—1837dik esztendei termésből pedig fehér 444. akó, vörös 361 akó, hordonként kisebb, és nagyobb mennyiségben hordó nélkül a' mind t. i. a' megjelenő vevők kivánni fogják. Versenden aug. 11kén 1838.

Dlabigh János s. k.
tiszttartó. (3)

(2) (5893) Az alsó-ausztriai Kormány Elnökségének a' mükészítmények 1839. esztendőben tartandó köz kiállitása iránti Körlevele.

Az ausztriai monarchia' minden gyárnokaihoz, kézmüveseihez 's mesterembereihez, a' müipar készitményeinek első közkitételében részvétel iránt 1835 évi boldogasszony'hava'31én bocsátott meghivás által már nyilvánitatott ő cs. királyi apostoli fölségének azon legfelsőbb akaratja: hogy az összes monarchiabeli gyárok' kézimüvek' 's mesterségek' minden ágazatihoz tartozó remek készítmények Bécs fő 's fejedelmi lakvárosában minden harmadik esztendőben nyilvános szemléül tétessenek ki.

1836. esztendő folytában azonban ő császári kir. felsége azt is méltóztatott legkegyelmesben megengedni: hogy a' Polytechnicum bécsi császári királyi intézet' épületje megtoldása által, minden következő illyen kitételekre saját 's teljesen alkalmas hely készítessék, mihez képest már 1836

esztendőben ezen toldalék építésre nézve készített, 's legfelsőbb jóváhagyást nyert terveknek végrehajtása munkába vétetett.

Minthogy pedig ezen építés a' jelen nyáron teljesen bevégeztetik az alsó ausztriai kormány elnöksége legfelsőbb jóváhagyással azt már most közhirré tenni kivánja, hogy a' műkészítmények második köz kitétele 1839. esztendőnek tavaszában létesülend.

A' mesterségek', kézmüvesek', 's gyárok' azon tulajdonosaik tehát, kik azon jó hírnévnek, mellyel az ausztriai birodalom müvészeti iparja, majd minden ágában, mind a' bel, mind a' külföldön dicsekszik, bebizonyitását 's erősb megalapitását szivökön viselik, 's kik azért ezen második köz kitételben részt venni szándékoznak, azon előkészületeiket, mellyeket e' részben szükségeseknek vélendenének, tegyék meg; az jegyeztetvén még meg; hogy a' második kitétel kezdete, 's végzete, nemkülönben a' mü czikkelyek' béküldésének, 's visszavételének módjáról külön hirdetmény fog megtétetni. Bécsben 1838 február' 4. Gesztieticzi báró Talaczko János m. k. alsó-ausztria kormányának elnöke.

(3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók

)(

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék színü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös színü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváls. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Tüzi viz fecskendők műhelyének hirdetése. Pesten az országuton 617dik szám alatt maga a' jelentő, 's a' műhely tulajdonosa közhiré teszi: hogy nála valamint eddig, ugy jelenleg s' ezután is készen találtatnak 3—16 akó vizet tartó fecskendők mellyek a' viz-sugárt szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki: a) Egy három akót tartó hordozható fecskendő két ember által négy perczenet alatt 3 akó vizet 8 öl magasságra lövell, ennek ára 30 for. pengő pénzben. — b) Egy négy akót tartó hordozható fecskendőt, belülről kibéllelt, forgatható érez csővel, és srófokkal, melly a' benne találtató vizet 10 öl magasságra lövelli 4 perczenet alatt, kerül 80 for. pengő pénzben.— c.) Egy hordozható 5 akós és egyszerü nyomószerrel, 's négy kerekü vasas kocsival 180 for. pengő pénzben. Továbbá találtatnak nála 6, 8, 10, 12, 14, 16 akó vizet tartó kocsira helyheztetett fecskendők: mellyek a' vizet szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki:

6 akót tartó 5 perczenet alatt 6 akó vizet, 10 ölre; ára 220 forint pengőben. — 8 akó, tartó 5 per. a. 8 akó v., 12 ölre; ára 240 for. p — 10 akót tartó 5 per. a. 10 akó v., 14 ölre; ára 260 for. p. — 12 akót tartó 5 per. a. 12 akó v., 15 ölre; ára 280 for p. — 14 akót tartó 5 per. a. 14 akó v., 16 ölre; ára 320 for. p. — 16 akót tartó 5 per. a. 16 akó v., 17 ölre; ára 400 forint pengőben.

A' megvett fecskendőkhöz olly szer is adatik, melly által a' kemény hidegben befagyott csőket és vizi sarukat 4 perczenet alatt felengesztelni lehet, 's igy azokat minden akadály nélkül használni a' viz kilövellésre.

A' fentebb említett helyen minden nemü tűzi vizfecskendők megrendeltetése elfogadtatik, ugy nem különben mindenkor kész vizfecskendők is találtatnak, a' megrontsoltak pedig javitás végett elfogadtatnak. Pesten, augusztusban 1838.

N. Remekházy Károly,

a' fentebb emlitett tüzi vizfecskendők

műhelyének tulajdonosa. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 25én: 5 pctes stat. kötelez. $107^{9}/_{16}$; 3 pctes stat. kötelez. 81; 1821ki stat. költs. $266^{1}/_{2}$; 1834ki stat. költs. $633^{1}/_{2}$; $2^{1}/_{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. $65^{1}/_{4}$; bankrészvény $1435^{7}/_{10}$.

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Aug. 10én	Arad	65	—	36	—	26	—	22	—	22	—	40	—	—	—
11én	Körmöcz	—	—		—	87	80	56	62	48	42	—	—	—	—
17én	Pécs	70	60	50	45	42	40	32	—	30	—	45	—	—	—
14én	Debreczen	62	55	50	40	40	30	25	24	25	24	47	45	60	—
16án	N. Becskerek	75	—	35	—	—	—	20	—	20	—	30	—	35	—
16án	Mosony	110	70	58	54	68	60	44	35	37	29	58	45	—	—
16án	Unghvár	86	82	78	74	54	50	42	39	35	32	58	—	—	—
17én	Arad	70	—	50	—	48	—	25	25	25	—	41	—	—	—
17én	N. Becskerek	80	50	45	35	—	—	24	22	24	22	38	32	30	—
17én	Temesvár	74	58	40	—	27	—	28	—	23	—	40	—	—	—
18án	Szeged	55	45	35	30	25	—	25	—	25	—	30	—	40	—
18án	Komárom	104	85	92	90	54	48	50	45	32	30	—	—	—	—
18án	Körmöcz	—	—	—	—	86	80	64	60	44	40	—	—	—	—
18án	Baja	74	64	54	44	40	—	30	—	24	—	40	—	40	—
21én	Debreczen	60	50	45	40	30	—	27	26	22	21	50	45	60	55
23án	Mosony	110	75	68	58	68	60	45	35	37	30	58	45	—	—
27 és 28án	Pest,	148—120		90—80		80—65		64—55		46—10		85—70		—	

Pest.
Szombat.
Septemb. 1jén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
18dik szám.

Magyarország (megtiszteltetések, kinevezések; Kis Kun Sz Miklós' tanácsának hála nyilatkozása Nádor ő cs. k. főhsége és más jótevők iránt; új posta intézkedés; bécs-győri vasut; János-fejvételi pesti vásár; Hofmann L. kizáró szabadítéka 'stb.) Ausztria (változások a' cs. k. hadseregnél; halli szerencsétlenség.) Nagybritannia (a' királyné thrónbeszede a' parlament bezárásakor; parlamenti viták Anglia külkereskedése fölött; O' Connell beszede Dublinban megbizói előtt; a' Courier védi Durham grófot 'stb.) Francziaország (a' charlemagnei és bourboni nevelő intézetek növendékei Versaillesban 'stb.) Németország. Schweiz. Portugallia. Spanyolország (a' ministerium' állása mégis bizonytalan; Navarrában új Munyagorri támad 'stb.)

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége, k. királyi leiratánál fogva, Dersi Bartha Istvánnak, az erdélyi kir. Kormányszék' valóságos titoknokának, kegyelmes tekintetbe véve számos év alatt tett hű 's hasznos szolgálatit, rendes fizetésén felül évenkint 300 fr. személyes pótlékdijat különös kegyelemből határozni, egyszersmind ugyanőt kir. tanácsosi czímmel dij-elengedés mellett felruházni méltóztatott. H-k.

Ő cs. 's ap. Fölsége Martony ezredest a' mérnöktestnél, az ausztriai cs. Leopoldrend' kiskeresztjével méltóztatott, díj-elengedés mellett, kegyelmesen megajándékozni. W. Z.

A' nm. m. k. ud. Kamara' n. mihályi ellenőrködő sómázsamesterré Aulinger Zsigmond mármarosi sószállítói tisztet, — halmágyi sómázsamesterré Mayer József vallemari sómázsálót alkalmazá.

Kún Szent Miklós auguszt. 26kán. Ő cs. k. főhgségének országunk mélyen tisztelt Nádorának atyai gondoskodása, magas jótékonysága, a' kis-kún kerület' négy felső közönségei, u. m. Kún Sz. Miklós', Szabadszállás, Fülöpszállás és Laczháza árvíz által sujtott szerencsétlen lakossainak bajai enyhitésére is kihatván, ezeknek némi felsegélésére az országos segedelemből 12700 pengő ftot volt kegyes adatni, melly jótékony segedelem, a' hármas kerület' tisztviselői, 's más nemes lelkű emberbarátok' 2370 pengő ftkra menő adakozásaival összetétetvén, öszvesen 15070 pengő ft. folyó hó 22ikén 's következett napjain, az e' végre kirendelt segedelemosztó választmány által kidolgozott arányban, kiosztatott. Azon örömérzéseket, mellyek a' kárvallott szerencsétlenek kebleikből emelkedtek, le irni nem lehet; — a' nemes lelkü jóltévők eránti köz hála égő áldozat illatfüstjeként emelkedett az egek' urához. Amaz atyáskodás, mellyre az ország szeretve tisztelt Nádora a' sorscsapás által sujtott kún lakosokat méltatni kegyeskedék, felejthetetlen marad az ő fönségét mélyen tisztelő kis kún kerület' négy felső községe' minden egyes lakosainak szivében, kik a' legforróbb 's érzékenyebb hála' érzelmivel telvék nagy kegyelmü főbirájok iránt, 's hódoló köszönettel veszik a' hálára méltó segedelmet.

Mélly tisztelettel vegyes érzékeny hálájokat nyilvánitják a' fent irt községek' lakosai, verbói Szluha Imre nádori főkapitány ur iránt is, ki, hogy a' vésznapokban hajlék 's élelem nélkül maradt, számos ügyefogyottaknak szükségeik ellátva lennének, főkormányzói hatóságánál fogva, mind a' három kerületben a' leggyorsabb rendeléseket tenni méltóztaték, sőt maga is a' viz elem daczára, becses élete veszélyeztetésével, a' szerencsétlenek körébe ápolni, segiteni sietett. Szives kötelességöknek tartják továbbá a' fent emlitett községek' lakosai, a' n. jász és kis kún kerületek tisztviselőinek mély köszönetöket nyilvánosan kijelenteni azon kegyességökért, mi szerént minden intézeteket, segedelmezéseket leggyorsabban előmozditani sziveskedtek, valamint a' gr. Nostitz könnyü lovas ezred' tiszti karának 's egyes vitézeinek is, kik azon nemes érzésből 's jó visszaemlékezésből, hogy a' tisztelt ezrednek egyik századja, az árvíz által sujtott lakosoknál, boldogabb napjaikban két és fél évet legnagyobb megelégedéssel töltött el, 300 pft. voltak szivesek küldeni. Végre Halas, Félegyháza, Dorozsma, Majsa 's több rokon jász és nagy kún községek, szabados Kecskemét, Nagy Kőrös, Czegléd városok érdemteljes tanácsinak 's polgárainak, szóval mind azon egyes személyeknek is, kik a' bekövetkezett szükséget, pénz 's élelembeli küldemények által hathatósan enyhiteni igyekeztek, forró hálaköszönetöket egész tisztelettel kijelentik.

Nyiresfalva, Bajfalu, Kapnikbánya és Budfalu posta-állomásoknak, legfensőbb helyen jóváhagyott megszüntetésével, 's Nyiregyháza és Sziget között — Berkesz, Vásáros-Namény, Beregszász, Tisza-Ujlak, Huszt és Técsőre helyzendő posta-állomások által — új postaut' fölállításával összeköttetett a' Duna' bal részén a' többi postajárások' ide vágó viszonyainak megfelelő szabályzása is, 's ez által az eddig hetenként egyszer vagy kétszer történt postajárás helyett gyakoribb és gyorsabb levélpostajárás eszközöltetetett több helyek felé. Ezen intézkedés' következtében, melly a' nm. m. k. Helytartóság' jun. 26, jul. 31, 's aug. 21kén 20,984. 25443 és 27604 sz. a. költ

rendeleteinél fogva, f. é. septembertől kezdve létesülend, Budáról és Pestről következőkép indulnak 's érkeznek oda a' levelek:

1., Nagyszombatba, a' f. é. jul. 1jén kezdett levélpostával Posony felé, indul naponként délutáni 4 órakor, érkezik naponként reggel.

2., Verebély 's Nyitrára, Győr és Posony felé, indul hétfőn, csötörtökön, érkezik vasárnap 's hétfőn; Galgóczra, Kémend, Zeliz 's Léva felé, indul szerdán, szombaton délután 4 órakor, érkezik szerdán, pénteken reggel.

3., Kassa, Eperjes és Lembergbe, Dunakeszi, Vácz, Rétság, B. Gyarmat, Gács, Tornallya felé; — Selmeczre, Rétság, Báth felé; — Beszterczebánya és Rosenbergbe, Gács felé, indul szerdán 's szombaton délutáni 1 órakor, érkezik hétfőn 's pénteken délelőtt, de a' lembergi és miskolczi levelek nélkül; — Miskolczra pedig, Tornallya felé, csak szombaton indul.

4., Miskolcz, Kassa, Eperjes, Lemberg, Tornallya és Tállyára, Kerepes, Bag, Hatvan, Gyöngyös, Eger, Szikszó felé, indul kedden és pénteken délutáni 1 órakor, érkezik szerdán, szombaton délkor; — Abonyba, Gyöngyös felé, indul kedden, érkezik szombaton.

5., Debreczen, Kolozsvár és N. Szebenbe, Soroksár, Ócsa, Inárcs, Örkény, Czegléd, Abony felé, ind. hétfőn, pénteken délutáni 1 órakor, érk. vasárnap, szerdán délkor.

6., Arad és Temesvárra, Soroksár, Inárcs, Örkény, Czegléd, Orosháza, T. Komlós felé ind. 's érk. kedden.

7., N. Várad és Kolozsvárra, a' 6 sz. alattival együtt Orosházaig, onnan Gyula 's Remete felé, ind. szombaton délutáni 1 órakor, érk. pénteken délelőtt.

8., Temesvár, Arad és N. Szebenbe, Soroksár, Ócsa, Inárcs, Örkény, Kecskemét, Félegyháza, Szeged, K. Kanisa, Bánát-Komlós felé, ind. vasárnap 's csötörtökön délután 1 órakor, érk. hétfőn, csötörtökön délkor.

Az 1. és 2. sz. alatti postával menendő levelek Pesten és a' budai várban délutáni 2, a' budai főpostánál 2¼ óraig; a' 3 — 8 számok alatti postával menendők pedig a' várban délelőtti 10¾, Pesten és Budán 11 óraig fogadtatnak-el. A' levelek, Rippin, Nyitra-Zsambokrét, Trencsin, Oszlány, Privicz, Rudnó, Turócz-Zsámbokrét és Nolcsó állomásokra, csak a' 2. sz. a. postával szerdán és szombaton Galgócz felé; — Pettendorf, Okolicsna és Vihodna állomásokra a' 3. sz. a. postával Rosenberg felé; — Lucsivna, Horka és Lőcsére Kassa felé; — Árokszállás, Jász-Berény és Tápio-Szelére, kizárólag a' 4. sz. a. postával Gyöngyös, nem pedig Abony felé; — Liszka, Ujhely, Velejte, Vécse, Nagy-Mihály, Szobráncz, Ungvár, Szerednye, Munkács, Tisza-Ujlak, Huszt Técső és Szigetre kizárólag a' 4. sz. alatti postával, Halmiba és N. Szőllősre mind a' 4. sz. alattival kedden és pénteken, mind az 5. sz. alattival, de csak hétfőn; — Tokaj, Nyiregyháza, Berkesz, Vásáros-Namény, Beregszász, N. Kálló, Nyír-Bátor, Vállaj, N. Károly, Tőke-Terebes, Szathmár, Aranyos-Megyes, Illoba és N. Bányára az 5. sz. a. postával hétfőn és pénteken, és a' 4 sz. alattival, de csak pénteken; — Hosszu-Pályi, Pocsaj és Biharba az 5. és 7. sz. a. postával; — Monostor, Batonya, N. Zerénd és Simándra a' 6. és 8. sz. alatti postával, küldetnek-el. A' cs. k. fő posta-igazgatóság. Budán aug. 22kén 1838.

A' pesti vakok intézete növendékeinek aug. 25kén a' megye' teremében tartott nyilványos próbatéte végével a' növendékek' nevei felolvastatván, a' jelesbek megjutalmaztattak, az első jutalmat kapta Juranics Antal (ugy is mint zeneszerkesztő a' Hesz Lőrincztül magyar 's német nyelven szerzett „Énekre a' Jóltevőkhöz,") t. i. ezüst evőkészületet Prandtner ezüstmüvestől 's egy d. aranyat Uzovics János Esztergom megyei főispán-helyettes és helytartósági tan. urtól; a' 2ik jutalmat Hesz Lőrincz (szinte evő ezüst asztali készületet Prandtnertől 's azon d. aranyat, melly a' magyar nyelvben szeplőtelen erkölcs melletti legnagyobb előmenetelre alapittatott;) a' 3dikat Nerity Mátyás, melly Eötvös József kir. ügyvéd hitvesétől adott egy aranybul 's Müller ezüstmüvestől ajándékozott ezüst emlékpénzbül állott. Wesselényi Miklós báró a' vaknövendékségnek 20 p. frtot ajándékozott. A' vakok által készült kézi munkákat nagyobb részint magokhoz válták a' hallgatók.

A' bécsi közönséges cs. kir. udv. kamra Hoffmann Lajos zombori hazánkfiát öt évi kizáró szabaditékkal tisztelé meg azon találmányra, mellynél fogva vegytani elvek szerint készült csontlisztel (spodiummal) kipótolhatni az állati szénből nyerni szokottat, és jó sükerrel használhatni azt a' jegedes czukorkészitésnél, mivel mindenütt nagy mennyiségben található 's olcsóbb, ezenkül pedig még egyszerübb és szaporább is.

Azon földbirtokosak' részvéte, kiknek birtokán a' bécs-győri vasut keresztül menend, e' közhasznu vállalat iránt a' már említettnél sokkal nagyobb mértékben nyilatkozék, midőn a' Bécs és Ujhely közötti téren a' vonal-árkok által okozott kár kieszközlésére nevezett ideigleni biztosság' megkeresésének következtében majd minden részről olly lekötelező nyilatkozások érkeztek

a' földbirtokosoktól, hogy ezen károk' visszapótlását kivánni nem fogják. E' vállalat eránti köz érdek mellett nem leend felesleg említeni, hogy a' Bécs és Ujhely közötti pálya-vonalt a' hatóságok aug. 6—11ig megvizsgálták, a' mellékpályavonal is, Mödlingtől Laxenburgig, ki van jelölve, 's két mérnök-osztály serényen igyekszik a' pályavonalt Bécstől Bruckon keresztül Posonyig és Ujhelytől Sopronyig még ez őszön kijelölni, hogy így annak idejében e' vonalak' épitése egyszerre elkezdethessék.

T. Pest megyének RRei aug. 28kán kezdett 's folytatva tartott közgyülésökben a' marhahús fontját 13 król 14re emelték-föl.

A' lefolyt pesti János-fejvételi vásár, általánosan véve, mind nagyban, mind kicsiben jó volt; a' termékek közül különösen gyapju, olaj és gubacs, — kézmüvek közül pedig a' posztó-árúk gyorsan és jó áron keltek-el. Egyébiránt a' lapjainkhoz csatolt hirdetések részletesen előadják a' termékek' árát.

Ausztria.

A' cs. kir. hadseregnél következő változások történtek. Előléptettek: Gellich András, Matiega Ferencz őrnagyok alezredesekké; Singer Vilmos, Eitelberger János 's Piers Sándor báró kapitányok őrnagyokká; John József, és Stranszky Ferencz őrnagyok zászlóalj-parancsnokokká. More Antal nyugalmazott őrnagy Lissa 's Lessina szigetek' kormányzójává neveztetett. Nyugalmaztattak: Ostoich Basil, Reil Ferencz alezredesek; Viechmann Károly őrnagy; Partsch Ignácz, Pelcz József, borosjenői Hegyesy Zsigmond kapitányok őrnagyi ranggal 's a' két első nyugdijjal. Idegen rendeket 's viselhetésökre legfelsőbb engedelmet nyertek következő altábornagyok: Salis-Zizers Rudolf gr. az orosz cs. st. Nevszky Sándor' rendjét, Coudenhoven Ferencz gr. orosz cs. első osztályu sz. Anna-rendet, Desfours Vincze gróf lengyel kir. fehér-sas-rendet, Welden Lajos b. a' bajor kir. st. Mihály érdem-rend' nagykeresztjét; Falkenhayn Eugen gr. generál-őrnagy lengyel kir. első osztályu st. Szanisló-rendet; ezredesek: Mittrowszky-Nemischl József gr. orosz cs. másodosztályu st. Anna-rendet gyémántokban, Myrbach Károly orosz cs. másodosztályu st. Anna rendet, Engelhardt Sándor b. a' pápai st. György katonai rendjének közép-keresztjét; Zocchi József alezredes a' bajor kir. korona polgári érdemrend' kis keresztjét; kapitányok: Klebelsberg Venczel gr. az orosz cs. harmadik osztályu st. Wladimir rendet, Coudenhoven Henrik gr. johannita rend' becsületi kis keresztjét; Kellner Fridrik alkapitány a' pápai st. György katonai rendjének kis keresztjét; 's Jäger Fridrik tábori orvos és szemorvoslás' rendes tanitója a' bajor kir. st. Mihály érdem-rend kis-keresztjét.

Hallban (Tyrolisban) aug. 10ke éjjelén hallatlan szerencsétlenség történt. Egy zillervölgyi lövész század a' hódolati ünnepélyekre ott keresztül utazván, mivel a' vendéglőben nem kaptak mindnyájan szállást, egy újonnan javított 's még megtámasztott épületbe utasitattak, 's hogy többnek jusson hely, a' támaszok is elvétettek. Aggodalom nélkül heveredtek le az ép egésséges férfiak; de éjfélután rettentő ropogás riasztá föl az alvókat, 's az volt a' szerencsés, kinek ideje volt menekvűlni. Ezt nem sokára új ropogás követte; a' boltok 's majd nem az egész ház egy mellette lévővel együtt bedűlt, 's kik még benn maradtak, összesen 23an, mind e' szörnyű eset' áldozatai lettek, köztök 16 lövész, virágja a' zillervölgyi ifjuságnak.

Nagybritannia.

A' felsőház aug. 14kei ülésében Lyndhurst lord 600 glasgowi kereskeredő' nevében a' kereskedés hanyag védelme ellen kérelmet nyujtván be, ezuttal részletesen szólott, a' kereskedés mellett, a' kormány' külső politikájáról is, 's a' kereskedés csökkenését egyenesen a' kormány' gondatlanságának tulajdonitá. Ha, úgymond, a' külügyek' titoknoka legkisebb diplomatai ügyességgel bírna, úgy Németországban nem létesülhetett volna Nagybritannia ellen olly sokat igérő concurrentia. A' bécsi kötés az egész világnak megnyitá Lengyelország' folyamait, de az ország' meghódításával orosz tarifa állott föl. Krakóba alku szerint senkinek sem vala szabad fegyveres kézzel lépni, 's még is megtörtént, és a' törvények erőszakosan megváltoztattak. A' nemes lord consult igért Krakóba küldeni, de nem küldött, 's megint csak az angol kereskedés szenvedett. Hasonlag fejtegeté a' szónok a' senegali, javai, algieri 's a' fekete tenger' keleti részeibeni kereskedés' csökkenését. De sokkal fontosb Persia' helyzete mind politikai, mind kereskedési tekintetben. „Mi történt ott?“ kérdi a' lord; „miért vesztettük el befolyásunkat a' schahnál? Miért kell látnunk, mint halmoztatik követünk sérelmekkel, 's mint igyekszik Oroszország nem csak befolyásunkat megsemmíteni, hanem Persia' kormányát és hadseregét is vezérleni? Jelenleg Persiával nem sokkal jobban állunk, mint ha vele harczban volnánk. Hajóhaddal kelle visszatorlanunk Persia' megtámadásait, 's pedig épen ott kellene befolyással birnunk, nem csak mivel Persia indiai birtokaink' határfala, hanem mivel egyszersmind hasznos kereskedőhely is. Honnan mind

ez? Mikor az Oroszország és porta közötti szerződvény hajóhadainkat, Oroszországnak puszta kivánságára, a' fekete tengerről kizárta, befolyásunknak is vége lőn a' persa udvarnál. A' persák inkább Oroszországhoz ragaszkodtak, 's most mindennemü bosszúságot békesen kell türnünk, a' mennyit csak Oroszország' hatalma velünk éreztet. Ekkép mindenütt csak romlásnak látjuk indulni politikai befolyásunkat és az ország' kereskedési érdekeit, és hasznot sehol sem, miből szükségkép azt kell következtetnünk, hogy a' nemes l. diplomatiai fáradozási minden tekintetben szerencsétlenek voltak." Melbourne l. fájlalá, hogy az előtte szóló nemes lord az elég jókor elkészült kérelmet illy későn terjeszté elő. A' tavalyi kivitel' kevesbülését időleges akadályoknak, mérték fölötti nyerészkedések' következéseinek, különösen az északamerikai kereskedési crisisnek tulajdonitá, 's remélé hogy a' kivitel megint nevekedni fog. Németország' vám egyesületén, úgymond, senki sem akadhat fen, mert attól a' német statusokat semmi nemű diplomatai-ügyesség el nem tilthatá; a' nagy vám ellen senki sem panaszkodhatik, mig Angolország hasonló nyomasztó vámrendszert gyakorol 's addig szabadabb szárazi kereskedés iránt sem könnyü alkudozni. Lengyelországra térve, megemlíti a' minister, hogy Oroszország Lengyelország fölött rég gyakorolja hatalmát. Tagadja, hogy a' külminister (Palmerston) Krakóba consult igért küldeni. Anglia' befolyásának csökkenését a' szárazföldön, például Hollandban, a' minister szinte nem tagadja, Hollandiával azonban alku köttetett, mi szerint Angliára nézve a' különvámok megszűntettek. Algier' elfoglalásával a' kormány soha sem volt megelégedve, de ki egy országot meghódít, olly kereskedési rendszert alkothat, a' minőt akar, 's más nemzeteknek nincs joguk kizáratás miatt panaszkodni. Persiában igen is csökkent Anglia' befolyása, de ezt előbbi hada, és veszteségei okozák, nem pedig az orosz-török alku. Nem minden történik úgy, miként az ember ohajtja. Egyébiránt kijelenti, hogy a' kormány e' nagy fontosságu ügyet teljes figyelemmel kiséri. Strangford l. Francziaország ellen kelt ki, 's annak a' mexicoi és déli amerikai ostromzárok alatt rejtező fenhéjázó terveit fejtegeté. Brougham lord: „Az épen most mondott beszédek' foglalatja ez: hatalmunk' csökkenése, befolyásunk' csökkenése, kereskedésünk' romlása. Költségeink az utolsó háborúban rendkívül nagyok valának, győzödelmeink a' legfényesbek — mi szomoru már most annak elgondolása, hogy illy haboru, illy hosszas béke után befolyásunk nem nőtt, hanem csökkent! Soha sem folyt még illy haszonlesés nélküli háboru; europai természetü volt ez, és egyik szakában sem vala benne Anglia' érdeke a' fő szempont. De még mindig remélem, hogy Anglia illető helyét az europai statusok közt, mint a' szabadelmü alkotványszerü párt' vezére, megtartandja, 's mint Erzsébet királyné' napjaiban a' reformatióval, úgy haladand elő, a' szabadságért küzdő népek közt. Emlékeztetem önöket a' külső követeknek, különösen pedig ama nagy hősnek minapi fogadtatására Angliában, kit a' nemes herczeg (Wellington) legfélelmesb ellenségei egyikének vallott. Anglia és Francziaország egyesülve a' világgal daczolhatnak, a' békét parancsolhatják, 's az emberiség' boldogságát jó részt kezökben tartják. Őszintén ohajtom azonban, hogy lehető ritkán avatkozzunk, de akkor avatkozásunknak hatása is legyen. Nyugalom és elhatározottság' legjobb tanujele az erőnek; lordságtok megegyeznek velem abban, hogy Anglia beavatkozását nagy esetekre kell fentartani. Én is kezet fogok azokkal, kiknek a' franczia kormánynak Algier iránti magaviselete nem tetszik. Ama világrész' ügyei egy hatalmat sem nyugtathatnak meg. De nagy a' különbség, van-e valakinek oka valamivel meg nem elégedni, és van-e joga ezért elégtételt is követelni, 's nemzeteknek mint személyeknek, soha sem kellene fenyegetésekre fakadniok, sem követeléseket tenniök, ha akaratjok és hatalmuk nincs azoknak erőt is adni. Kereskedésünkre nézve a' vivida vis-be bizom, ez bélyegezte kereskedésünket mindig, 's úgy látszik, ez fog minden akadályon győzni. Nekünk szakadatlanúl gyakorlati módokról kellene gondolkoznunk, miként lehetne ez akadályokat elhárítani, és más országoknak módot nyujtani, hogy kiviteli áruikat a' mieinkkel becserélhessék." Itt a' szónok az okokat fejtegeté és a' kereskedés' csökkenését az angol gabona törvények által okozott külföldi behozatali kereskedés elzárásának tulajdonitá. Wellington hg. a' kereskedés' csökkenését a' hajóhad' kevesbitésének tulajdonítja, minthogy, nincs mindenütt elég hajó a' kereskedés' védelmére. Minto gróf kijelenté, hogy a' hajóhad sokkal erősb, mint nehány év előtt. Strangford l. a' mexicoi ostromzárt és brasiliai határvillongást tárgyazó iratokat előterjesztetni kérte, mi ellenzés nélkül megis adatott. — A' M. Chroniclenek egy frankfurti levelező azt irja, hogy Miklós czár Lielflanddal és Estlanddal; magát a' német szövetségbe fölvétetni akarja, a' hír azonban alkalmasint alaptalan, mert épen e' tartományok kapcsoltattak nem rég szorosabban

össze Oroszországgal. A' Courier az egész hírt frankfurti koholmánynak tartja.

A' parlamentházak' aug. 15kei azaz, utolsó előtti ülésében a' választók' lajstromozásának jobb elrendezése eránti bill is, melly egyike volt a' most fenforgott fontos billeknek, megbukot. A' lordok módosítványaik mellett maradtak, mellyek által, a' bill czéljával egészen ellenkezőleg, az eddigi választók közül ezernél több vesztette volna el szavazási jogát. E' határzata a' lordoknak tüstént közölteték az alsó házzal, de a' főügyvéd' javaslatára három hónap mulva rendelteték tanácskozás alá vétetni, azaz most félrevettetett. Ülés' végén sir R. Inglis' azon kérdésére: tett-e valamit a' kormány a' rabszolgakereskedés iránt mind a' két ház által nyilvánított kivánság teljesitésében? Palmerston lord válaszolá, hogy a' kormány elkezdé az alkudozásokat, 's a' megmotozás' jogát többnyire minden status megengedte, de az egyesült statusoktól ezt nehezen várhatni. Portugallal sem igen kielégitőleg áll a' dolog; Brasiliától is kivánta a' kormány a' rabszolgakereskedésnek tengeri rablássá nyilatkoztatását, de válasz még eddig nem érkezett. Egyébiránt a' kormány a' parlamenti szűnnapok alatt is folytatandja ez ügyben fáradozásait.—Aug.16kán az alsó házi elnök mindjárt 1 óra után foglalta-el székét. Inglis úr szerencsét kivánt neki és a' háznak e' 173 napnyi vagy 9 hónapi ülés' berekesztéséhez, mellyben a' ház 1134 óráig ült-együtt. Leader úr kérelmeket nyujta-be összeesküvésért megitélt némelly glasgowi pamutfonók' és a' canadai lázadók' megkegyelmezése végett. Sir F. Burdett jövő ülésre a' szegénységi törvény megvizsgálását jelenté inditványul. 2 óra után belépett sir A. Clifford szertartási mester a' fekete pálczával, 's a' követeket Ő Fölsége' thrónbeszédének meghallására a' felsőházba hivá, hol az elnök ő Felségéhez intézett beszédében előadván e' parlamenti ülés' munkálatait, mellyeknek főeredménye: a' canadai lázadások' következtében elfogadott canadai bill, az irlandi szegénység-törvény, 's tizedbill, az adósságérti börtönnek némelly esetekben eltörlése, és a' papi hivatalok' összehalmozásának megszüntetése, — a' királyné következő beszédet tartá: „Lordjaim és követek! A' közügyek' állapotja megengedi már e' hosszas és munkateljes ülést bezárhatnom. Fájlalnom kell, hogy a' spanyol polgárháboru még is kivétele a' közbékének. A' külhatalmak folyvást bizonyítják, hogy barátságos viszonyaikat velem fentartani kivánják. A' felső és alsó canadai szerencsétlen zavarok és lázadások gyorsan elnyomattak, 's biztosan remélem, hogy önök' szilárd és józan szabályai lehetségessé teendik azon alkotványos kormányrendszer' helyreállítását, mellyet vészteljes események miatt föl kelle függeszteni. Fölötte örülök a' négertanulási rendszer' eltörlesztésének haladásán gyarmati birtokaimban. Örömmel tapasztalom önök' szorgalmát a' honi intézetek' javítása körül. Remélem, hogy az adósságfogsági törvény' módosítása jótékonyan fog hatni jobbágyim szabadságára és a' kereskedési hitelre, és hogy a' status-egyház a' papi hivatalok' összehalmozásának korlátozása által új erőt és hatást nyerend. Nagy megelégedéssel adtam helybenhagyásomat az irlandi szegények' gyámolitását tárgyazó billhez. Remélem, hogy e' billnek határzatai, okosan létesítetve, a' rend' fentartását, a' szorgalom és ipar ébresztését és a' szükség' enyhitését egyaránt elősegitendik. Hasonlag bízom, hogy az irlandi tizedet szabályzó végzés e' birtok' bátorságát emelni és a' belcseudet biztosítani fogja. Alsóházi követek! Nem köszönhetem meg eléggé házi költségeim és a' korona' becsületének 's méltóságának fentartása iránti gyors és bőkezü gondoskodásukat. Fogadják meleg hálámat a' szeretett anyám jövedelméhez csatolt pótlékért. Köszönöm azon segélyeket, mellyeket önök a' köz szolgálatra szavaztak, valamint azon készséget is, mellyel canadai birtokaim' állapotja miatt szükséges rendkivüli költségek' fedezésére módot nyujtottak. Lordjaim és követek! ama számos közhasznu tárgyak, mellyekről önök képesek voltak tanácskozni, mig más felől Canada' állapotjára is olly nagy figyelmet kelle fordítaniok, megnyugtató tanujelei a' köz jó iránti buzgalmuknak. Önök sokkal inkább ismerik illető kerületeik iránti kötelességeiket, hogy sem azokra figyelmeztetnem kellene. E' kötelességek' teljesítésében bizvást számolhatnak pártfogásomra, 's még csak azon alázatos reményemet fejezem ki, hogy bár az isteni gondviselés mindnyájunk fölött örködjék, 's közös fáradalminkat hazánk' javára vezérelje!“— A'M. Chronicle Durham l.' védelmét magára vállalta, 's e' részben Buller Ch. úr a' főhelytartó első titoknokának levelére támaszkodik, ki jun. 30kán Quebecből azt írja, miként a' foglyok magok törvényes úton kivűl kérték sorsukat eldöntetni. Itt tehát, ugymond a' hírlap, nem megitélésről, hanem birói itélet nélküli megkegyelmezésről van szó; az t. i. a' kérdés, volt-e joga Durham lordnak a' vádlottakat, a' törvényes formák', részrehajló bírák' és esküttek' mellőzésével, saját kérelmök szerint, nem büntetés alól föloldozni, hanem szelídebben büntetni, 's az igazat megvallva, megmenteni. Itt a' hírlap az emlitett levélből

egy helyet idéz, 's kérdi: „Mire való hát a' kárpótlási bill? Talán ama hajótisztek' számára, kik a' folyamodókat a' vermudai szigetekre vitték, vagy arra, hogy a' folyamodók fölakasztástól lett menekvülésökért amazoktól kárpótlást kérjenek? Nem, ezeknek nem kell kárpótlási bill, de azoknak, kik Durham lordot távolléte alatt megtámadják, Broughamnak 's az övéinek kellene illyesmi. Ama tisztviselők miatt sincsen rá szükség, kiknek a' számüzöttekkel van dolguk; mert hisz ezeket nem halál, hanem honárulási pör fenyegeti." A' hírlap szerencsét kiván a' felső háznak, hogy az egyszer Roebuck urnak vakeszköze volt, kinek sógorával és factotumával, Falconer úrral, Brougham l. szüntelen tanácskozott, 's így fejezi be hosszas czikkelyét: „A' lordok azt hitték, hogy azoknak, kik magokat ártatlanoknak vallják, kihallgatatlan megitélését gátolniok kell, holott a' vétkesek, saját kérésökre, a' legszelídebb és Canada' nyugalmával legmegegyezőbb módon büntettettek. A' lordok, a' felsőség' őrjei, egy lázadás dulta országban a' felsőséget keményen sujtották, ők, a' józan megfontolás' baráti és a' hirtelen törvénygyártás' ellenségei, egy hét alatt olly végzést hoztak, melly két nagy gyarmat' birását igen kétségessé teszi, kárhoztattak olly kormányt, melly nehány hónap előtt ugyancsak általok létesült. Valyon el fogták-e feledni e' hetet a' kormány' ellenei, ha majd milliók fölfegyverkezve így kiáltanak: „A' lordok reformja!" Durham l. maga jun. 29kei üzenetében arra hivatkozik, hogy Colbourne úrral és az angol pártfőkkel teljesen egyetértőleg cselekedett. A' foglyokat azért nem küldötte fenyítő gyarmatba, mert tettöket nem akarta erkölcsi becstelenséggel bélyegezni, de ezt a' józan politika sem javalta. Azért küldötte őket, miután Paget admirallal tanácskozott, a' vermuda-szigetekre, mivel ott ha csak hazájoktól végkép elválni nem akartak, nem lehete őket szökéstől félteni.

Dublinban a' gabona börzében aug. 15ke estején nagy népgyülés tartatott, mellyben O'Connell megbizatásának végrehajtásáról számot adott. „Még egy próbát, úgymond, csak még egy próbát teszek, mielőtt az egyesülés' felbontásán dolgoznám. Részünkön van Angliában egy szabadelvü elmés párt, melly számos, de kisebb részt képez. Fájdalom' ezen nemzet' gyülölsége vakhit szelleme által erősödik, melly a' nemzeti szeretetlenséggel egyesül. Wellington elhatározottabb, mint eddig, Irland' jogait lábaival tiporni, 's Peel' megvetése nagyobbult. Naponként merészebbek lesznek, nemcsak megtagadni tőlünk, mit kérünk, hanem azt is elvenni, mit már megadtak. Ezért állok most előttetek. Engedjétek elmondanom, mit csináltam én Londonban. Déltől négy óraig a' biztossági ülésben valék; szombaton a' bankba mentem, mellynek igazgatója vagyok. 4 órakor sietve ebédelvén, az alsóházba siettem, mellyet vége előtt sohasem hagyék el. Reggeli 2 órakor tértem haza aludni. 9 órakor keltem föl 's reggelizém. Reggelizés után nehány beérkezett levelet olvassék; bizonyossá tehetlek titeket, hogy naponként 200 levelet vettem, 's tán senkisem zaklattatik annyi levelezőtől mint én. Nincs tisztség, a' legfelsőbbtől a' legalsóbbig, mellyet tőlem ne kérnének. De isten segélje azon levél-irókat, mert én értök mitsem tehetek; a' kormány sokszor vádoltatott, hogy velem egyesült; a' ministerium' baráti közül senkisem nyert tőle olly keveset mint én. Eleitől fogva ellenszegűlék a' szegénység-törvénynek, 's így következéseiért szerencsémre nem fogok felelni. A' canadaiak eleinte érdekeltek, de mihelyt észrevevém, hogy vért ontani nem átallának, azonnal elenyészett hozzájok viseltető részvétem. Én századunk' azon uj tanitmánya mellett vagyok, melly fegyver nélkül tanít győzni. A' mi a' tizedkérdést illeti, fizesse a' költségeket Anglia, ha Irlandban a' nép tized részének angol egyházat akar tartani. Szerencsére a' tized-pénzből évenként 130,000 ft. stg. vétetett föl, de ez nem elegendő; a' nép tehát engem utánozzon. Én soha tizedet nem fizettem; kiki magaért. Mindig ismétlem az irlandiak előtt, hogy ön magokban 's ne a' whigek vagy torykban bizzanak. Irland legnagyobb ellensége Wellington, a' rosz fiu, ki annyját, Irlandot, nyomorgatja. Ezen férfi' sírjára majd azt kell írni, hogy irlandi vérpatakok felett emelkedék föl diadalíve, de hatalmát arra használta, hogy hontársait, győzelminek eszközeit, elnyomja. Ha a' toryk lépnének ismét a' ministeriumba, akkor Irlandnak részrehajló bíróság alatt kellene nyögnie. Csupán ezen gondolat bír engem a' ministerium' gyámolítására. A' királyné részünkön van, a' ministerium 's a' lordhelytartó szeretnek; de igyekezetöket gátolja, az alsóházban levő erős kevesbség, 's a' lordok házában levő hatalmas többség. Jövő szombaton egy előkészületi társaság' tervét terjesztem elibetek, melly munkálódni fog, mig jogainkat meg nem nyerjük. Novemberben javaslatot hozok szőnyegre, miszerint Irlandból 200 követ küldessék Angliába, folyamodó levelekkel a' tőlünk megtagadt jogokért. Ezen követek Angliában szerte utaznak 's a' népet sérelmeink előszámlálása által megindítani törekszenek. Ha ezen kiküldöttség semmitsem vihet ki, akkor egész erőmmel azt fo-

gom mondani; „bontassék-föl az egyesület!“ Dörgő tetszés követé O' Connell beszédét, 's a' gyülekezet' köszönetet szavazott neki.

Francziaország.

Orleans hgné' szülése minden órában váratik; dajka még most sem fogadtatott habár 200an is jelenték magokat. Az udvar mindezen nőket önköltségein tartja, de a' próbatét 's a' választás nagyon szigoru leend. A' királyné két gyermekruhát készítete ajándékul, hgfi számára kéket, herczegnőnek rózsaszínt; a' kereszt szülék leendnek a' király 's Mecklenburg-Schwerin főherczegné. Ha fiu születik „Paris gróf“ nevet nyer, a' talán leendő hgnő' neve még nincs elhatározva. A' ministeri változások' híre kevés hitelt érdemlő, miután közönségesen tudatik, hogy a' király illy gyakori változtatásoknak, mellyek a' kormány' tekintetét csökkentik, épen nem barátja.

Aug. 16kán ismét a' charlemagnei és bourboni nevelőházak' nevendékei, tanitójikkal együtt, vezettettek-be Versailles' történeti teremeibe. A' király Aumale és Montpensier hgek' kiséretében közéjök ment, és a' szinházban következő beszédet intézett hozzájok: „Noha egy rám nézve fölötte drága érdek Párisban maradásomat sürgette, még sem állhaték azon ösztönnek ellene, hogy ide jőjjek, 's önöket itt fogadjam. Magam akarám önöket ama szép csarnokokba vezetni, 's ott egybegyüjteni, miként már társaikat is a' többi párisi nevelőházakból egybegyüjtöttem. Én azt akartam, hogy önök azon nagy ajándékot, mellyet nemzetünknek adtam, élvezzék, 's történeteinknek mindazon szép példájit, mindazon dicső emlékezéseit használhassák a' régi franczia monarchiának, melly alkalmasint fölért az önöket talán kissé nagyonis foglalatoskodtató athenei és romai köztársaságokkal. Igen, ifju nevendékek, csak ha gondosan megtanulják, milly nagy volt nemzetünk története' minden szakaiban, csak nagysága' és jóléte' okainak mély nyomozásával fognak mind azon elméletektől 's vészteljes utóbiaktól óvakodhatni, mellyektől erényes hajlamaikat, hazafi érzelmeiket, dynastiámhoz és személyemhez e' pillanatban olly érzékenyen tanusított vonzalmukat is megőrzendik.“

Igen feltünt Párisban, hogy Orleans hg., ki Soult marsaltól visszajövetele óta gyakran meglátogattaték, Molé gróf ministerelnök által a' királyi család tiszteletére adott ünnepélyben nem vőn részt. Ő kir. fönsége az nap Páristól 10 mföldnyire a' ménest tekinté meg. — Francziaország' nagyobb részében az idő szintolly kellemetlen volt, mint Németország' némelly részeiben. Aug. 8ról Blauce igen gazdag tartományból igy irnak: Az aratásnak már kezdődni, 's a' gabona nagyobb részének haza takarítva kellett volna lenni; de fájdalom ez nincs úgy. Sok nem érhetett még meg, az érett pedig a' folytonos essőtől nem kaszáltathatik le. Szomoru lenne, ha e' rosz idő tartós maradna, annál inkább mivel az aratás gazdagnak mutatkozott. — Párisban aug. 8, 's 9kén egy pörben hozaték itélet, melly terjedékenységére nézve példa nélküli. Az itélet 4000 lapot foglal el 's 200 féllel szükség közölni. A' pör, 1 mil. 600,000 frcról szól, mellyet Ouvrard úr 1824ben cautiokép tőn-le egy szállitmányi egyezkedésnél. Minden törvényesen elismert követelések kielégítetnek. A' számitással megbizott jegyző rendkivűli ajándékul 6000 frt nyer.

A' marseilli Semaphore august. 16kai száma Konstantinápolyból jul. 26kán kőlt levél után a' hirt közli, hogy az orosz hajóhad a' fekete tengeren megint elfoglalt egy angol hajót.

Németország.

Detmoldban aug. 9kén nyittatott meg az 1836ban elfogadott új alkotvány' értelme szerint a' rendek' gyülése. Ez alkotvány szerint a' rendek' gyűlése 21 tagból áll, mindenik rendosztály, t. i. a' lovagoké, városoké és földmüveseké, hét követet küld. A' lovagrendben a' nemes földbirtokosok öt, a' nem nemesek két követet választanak. Az előleges tanácskozások közgyülésben tartatnak, de szavazáskor a' lovagrend a' többi két rendtől külön vál. Csak a' köz adó' tárgyai vitattatnak közönséges országgyülésen 's az összes követek' többsége határoz. Minden két évben országgyűlés tartatik. A' rendek' megegyezése nélkül nem lehet adót kivetni; 's a' törvényhozást illetőleg a' régi jogok maradnak fen.

Schweiz.

Zürich cantonban az oberstrassi község aug. 11kei gyülésében a' községi tanács' ajánlatára, Bonaparte Lajos hget polgári joggal felruházni, örömzaj közt, egy szivvel lélekkel elhatározá. Egy más község 12én hasonló szándékkal volt. — Bonaparte Lajos Luzernben tartózkodik, hol ügyét személyesen akarja elintézni.

A' thurgaui kormány-tanács, a' Bonaparte Lajos hget illető országgyülési sürgönyök 's a' franczia jegyzék' vétele után aug. 20án elhatározá, hogy ezen ügy puszta rendőri eset lévén, a' kis tanácsot illeti, 's ezért a' nagy tanácsot összehívni rendkivülileg nem tartja szükségesnek. A' kis tanács erre azt határozá: hogy Napoleon Lajos' hgnek Francziaország által kivánt eltávoztatása megtagadtassék. A' thurgaui követség' felvilágositása szerint azonban mégis összesülni fog 22én a' nagy tanács is.

Portugallia.

Az aug. 12én történendő követ-választások nagy figyelmet gerjesztének a' politicusoknál; a' jelölteknek három lajstroma fog, a' különböző pártok' érdekéhezképest, közrebocsátatni. A' kormány baráti Alviez gróf' házához sereglének 's leginkább a' ministerium' tagjaiból 's az utósó cortes' alkalmával a' kevesbséget tevő személyekből készíték a' megválasztandó senatorok' 's követek' lajstromát, kik közt találtatik például: Loulé 's Fronteira marquis, Taipa gr. 'sat. A' cartisták elégületlenek levén némelly neveknek a' lajstromba fölvétele, másoknak pedig kihagyása miatt, Alcaçovas gr. házához gyülekeztek 's magok' részéről ők is lajstromot készítének. A' túlzópárt is nagyon munkás 's reméli, hogy a' főváros' számára „néhány nagy embert" megválasztat, p. o. Françát 's Lampreát, ámbár az első nyilvánosan lemondott ezen neki szánt megtiszteltetésről. Portugallia jelenleg 24 választó-megyére osztatik, mellyek, aránylag házaik' számához, bizonyos számu senatorokat 's követeket választanak; átaljában 6000 vagy 7000 lakosra egy követ esik. A' lissaboni választói megye 81,330 házat foglal magában 's választand 12 követet 's 6 senatort. Ezen házszámból Lissabonra magára 54,420 jő, a' többi pedig a' főváros körül fekvő 's a' megyéhez tartozó városokra 's falukra. Az oportói választó megye 8 követet 's 4 senatort választ; magában foglal 52,623 házat, mellyekbül csak 16,100 tartozik Oportóhoz, a' többi más villákhoz 's helységekhez. Mind a' 24 választómegye 59 senatort 's 116 követet választ köréből, hasonló számú helyettesekkel. Madeira 's az azori szigetek 5 senatort 's 12 követet, a' többi azsiai 's afrikai gyarmatok pedig 7 senatort 's 14 követet választanak 's igy összesen 81 senatort 's 142 követet hasonló számu helyettesekkel. Ujabban azon czélszerü határozat hozatott, hogy a' cortes' eloszlása alkalmával a' gyarmatok senatorai 's követei utódjaik eljöveteleig megmaradjanak. Ezáltal elhárítatik már az utósó cortesnél érzett baj, miszerint a' gyarmatok épen nem képviseltetének. Megtörtént hogy Goa és Mosambique szigetek követei évekig hajókáztak ide'stova a' tengeren és jókor sohase értek-el Portugalba.

Spanyolország.

Narvaez tábornagynak Manchában tett szigoru intézkedései, a' csendet 's bátorságot helyreálliták. Jul. 7től fogva 423 pártost tőn rabbá, 121et harczban megölt, 's 87et (kik közt nők is találtatnak) agyon lövetett. — Saragossában aug. 12kén hírlelék, hogy Oraa véres harcz után Morellát bevette volna, melly hirnek azonban a' Quotidienne hitelt nem ad.

Aug. 16kai bayonnei levél szerint Biscayában az úgynevezett fuerok mellett új fölkelés történt. Laca József kapitány, de la Fé Francho Berriz pártfő' hajdoni társa, 's vele 70 emberből álló csapat, Munyagorri' ismeretes jelmondatával: „béke és fuerók! (paz y fueros!)" föllázadván, Munibe kastélyból a' christino foglyokat ki akarta szabadítani; de az őrség idején bezárkozott, és Laca Arratia felé vonult. Ugyanakkor bizonyos Ipinya is fölkelt Ceanuri mellett. Valdespina főkormányzó a' fegyveres pórságot fölszólította ugyan ez új — miként nevezé — haramiacsapatok ellen, de a' nép megértvén a' valót, nem igen engedelmeskedék, 's a' főkormányzónak kudarczczal kellett visszavonúlnia; azóta a' nép mint látszik Lacát segíti. — Latre hadminister elbocsátatását sürgeti, Moscoso tábornok a' tiszti kar fője elmozdítatott. — Telegrafi üzenet. Bordeaux, aug. 18kán. Cabrera aug. 8ka éjjelén San Miguel seregeit Morellánál megtámadta, de megveretve vonult vissza a' carochai halmokra. Az ostromszerek aug. 9kén Morella alá érkeztek. Aug. 10kén a' carsosiaktól megszállott pontok Morella körül egy zászlóally által mind elfoglaltattak. Ugyan az nap estve a' város minden közlekedéstől el vala zárva.

Az aug. 12kei National Madridból igy ir: „A' ministerium gyakori összeüléseivel már felhagyott, 's ha nem erősen is, de csak áll, sokáig fenállását azonban senkise hiszi. Martinez de la Rosa leghatalmasban eszközlé ezen felbomlással fenyegetett rabinet' ujjá szerkesztését. Hír szerint Latre tábornagy elbocsátását folyvást sürgeti, 's hihető hogy Espartero a' neki tett áldozatokkal nem elégszik meg. Llorent, a' haditanács' alstatustitoknoka, Soria madridi kormányzó 's egyéb tisztviselők elbocsátattak. Az északi seregtől várt sürgöny ujabb elmozdításokra adhat jelt. — Hír szerint, a' tulzók aug. 13án, a' la granjai esetek' évnapján, mozgást akarnak támasztani, de a' kormány is rendelést tesz, terveik megsemmitésére. A' seregcsapatok nehány nap óta fegyverben vannak, Aldama tábornagy, a' királyi testőrség' kormányzója, saját kezével fogott el egy dobost, midőn az, parancsolat nélkül, indulóra kezde dobolni, hihetőleg a' czinkosoktól kibéreltetvén.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Sajtó alatt van 's a' jövő september hónapban megjelend:

Részvét gyöngyei

czim alatt, a' pestmegyei vizkárosult adózó nép javára jövedelmezendő gyüjteményem, mellyre az aláirás vagy előfizetés Budapesten még elfogadtatik Eggenberger és Heckenast könyvárusok 's a' „Természet" szerkesztő hivatala által (Leopold-utcza Rottenbiller-ház) nyomtató papirosra egy, velinre két pengő forintjával. — A' munka mintegy 200 lapra terjedend. *Kunoss.* (3)

Heckenast Gusztáv
pesti könyvkereskedésében Váczi útcza 39 szám alatt megjelent és kapható:

A'
Buda 's Pest
közt épitendő

ÁLLÓ-HID

tárgyában kinevezett
Országos küldöttség
munkálatai.

Első közlemény. Nagy 8rét Pest 1837. Velin papiroson boritékba fűzve 1 f. pengő p. (2

Eggenberger József 's minden más hiteles könyvárosnál a' két hazában kapható:
MAGYAR ÉS NÉMET

ZSEBSZÓTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA
A' M. TUD. TÁRSASÁG.

Első vagy is magyar-német rész, VIII és 792. lap, irópapiroson 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.
Második vagy is német-magyar rész, IV és 816 lap, — 3 ft. — 3 ft 30 kr. cp.

FOLYVÁST ELŐFIZETHETNI
AZ ACADEMIA' FOLYÓIRATÁRA IS, ILLY CZIM ALATT:

TUDOMÁNYTÁR.

KÖZRE BOCSÁTJA,
A' M. TUD. TÁRSASÁG.
EGY ÉVI FOLYAMAT' ÁRA 4 ft. VELINEN 6 ft. cp.

AZ ACADEMIA' EGYÉB LEGÚJABB KIADÁSAI:
ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZI KÖNYV, vagy is a' legszükségesebb tudományok' összesége vallás külenbség nélkül 'stb. El-
Második Félesztendő.

ső rangu pályamunka. Irta Edvi Illés Pál. Második bővebb kiadás. Első kötet: közhasznu olvasó könyv. Irópap. 36. kr. nyomt. pap. 30 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANITÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. Másod rendü pályamunka. Irta Warga János.

Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp.

Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország földképével 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12 kr.

FALI ABC, és olvasó táblák prof. Warga Jánostól 20 kr. cp.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai A' m. tudós társaság' különös használatára 3-dik kiadás. 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugo után Kis János. Első kötet: postapap. 2 ft. nyomtat pap. 1 ft. 40 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud academia elébe terjesztve P. Gegő Elek l. tag által. Moldvaország' földképével együtt postapap. 1 ft. 40 kr. nyomt. pap. 1 ft. 20 kr. cp.

☞ A' hetenként háromszor megjelenő
ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ
tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirások' idei második fél évére (78 — 80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Híradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk. — Mai számunk mellett három ékes kőrajzjelent meg, a' budapesti Duna' térképeit és Vásárhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838. *Schedel, Vörösmarty, Bajza.*

---

(1) Hirdetmény. A' méltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből köz hir-

ré tétetik, hogy t. Posony vármegyében kebelezett kincstári jószág Máriavölgye (Mariathal) a' hozzá tartozó 's hasonloan Posony vármegyében Stomfán, Récsén, és Dévény-ujfaluban fekvő birtok részekkel, királyi kegyes adomány által megnyerhető; az eziránti jelentkezhetés határ ideje f. évi sz András hava 15kére tüzettetvén-ki, 's szabad tetszésére hagyattatván a' folyamodónak valamint az egész jószágért, ugy csak egyes részért is ajánlást tenni.

Ezen jószágokat megtekinteni kivánók a' Pozsonyi kir. épületek fő ügyelőhöz Viletz Antalhoz járuljanak, kitől a' különrészek', és becs árrul is tudósitást kapandnak; egyébaránt az utóbbit, a' külön részek lajstromával együtt 's a' megnyerhetési föltételeket a' magy. király udvari Kincstárnál Budán 's a' bécsi cs. kir. közönséges udvari Kamaránál is megtekinthetni.

Ezen adomány eránti folyamodások, határozottan kimondott nyilatkozatokkal legföllj ebb az érintett határnapig azaz: f. évi sz. András hava tizenötödikeig vagy a' budai magy kir. udv. Kincstárhoz, vagy a' bécsi cs. kir. köz. Kamarához annál bizonyosabbanbenyujtandók, mivel legfels. határozat következtében a' határ idő elmulta után semmi kérelem 's ajánlat nem fog elfogadtatni, hanem minden tekintet nélkül vissza utasitatni.

Budán, kisasszony hava 1jén 1838. (3)

---

(3) Ellennyilatkozás.

Azon óvás' megczáfolására, mellyet felesé gem született Valter Erzsébet a' Jelenkor 66 és 67dik, a' Hazai 's Külföldi Tudósítások 12. 13. és 14dik, a' Hirnök 66ik 's a' budai Német Ujság 64ik számában kinyomtattatott, ezennel kinyi latkoztatom: „Hogy én a' nevezett óvásban megjegyzett adóságokat, az Engedmény következésében engem illető jogomnál fogva már januariusban és folytatólag februárban f. e beszedtem és az eredeti kötelező leveleket, mind tek. Szentai úrnak, mind Engel asszonyságnak is visszatérítettem melly Obligatiokat az illető adósok respectivus törvényhatóságaiknál régen extabuláltattak is Ez sinormértékül szolgáljon feleségemnek született Valter Erzsébet asszonynak. Költ Pesten aug. 22én 1838.

Dr. Majorszky János
h. ügyvéd. (3)

---

(2) Hirdetmény. T. Heves megyében kebelezett Szelevényi pusztának egy heted része, 1116 holdból álló birtok, nemkülönben ahoz közel, ts. Csongrád megyében helyezett Tési pusztának egy heted része, akár együtt, akár külön haszonbérbe fog adatni Sz. Mihály hava 29dik napjától hat évre, szabályozott határok' több feltételeit P. Monostoron magánál a' birtokosnál T. Tahy Gáspár vagy Thassy Dániel szolgabiró úrnál megtudhatni. (3)

2) Schweiczi marha eladás. Főmgú gyaraki herczeg Grassalkovich gazdasági igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy Gedellőtől félórányi távolságra lévő babati majorban 17 darab különféle korú és nemü schveiczer marha e' f. eszt. septemberhó 13kán szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizetése mellett elfognak adatni. A' venni kivánók a' fent kitett helyre és napra illően meghivatnak. (3)

Saager Jakab.

Pesten elébb az ujvásárpiaczon volt kereskedés' tulajdonosa a' „zöld oroszlányhoz" jelenleg az országuton doctor Koppy úr' 653 sz. alatti házában ujdon nyitott; ajánlkozik különösen olaszgyümölcseivel, és jóféle festekei mellett mindennemü fűszér és portékaival. (3)

(3) Hirdetmény. Pécsváradi uradalom Versendi tiszttartói kerület részről köz hírré tétetik: hogy folyó év september 12kén Versendi és Babarczi uraság pinczéiben árverés utján el fognak adatni 1834dik esztendei termés borok, fehér 4627 akó, vörös 1453 akó.—1837dik esztendei termésből pedig fehér 444. akó, vörös 361 akó, hordonként kisebb, és nagyobb mennyiségben hordó nélkül a' mind t. i. a' megjelenő vevők kivánni fogják. Versenden aug. 11kén 1838.

Dlabigh János s. k.
tiszttartó. (3)

(5 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette;— ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80

52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

(3) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vasszer készitmények jelentése.

Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

(3) (5893) Az alsó-ausztriai Kormány Elnökségének a' mükészitmények 1839. esztendőben tartandó köz kiállitása iránti Körlevele

Az ausztriai monarchia' minden gyárnokaihoz, kézmüveseihez 's mesterembereihez, a' müipar készitményeinek első közkitételébeni részvétel iránt 1835 évi boldogasszony'hava'31én bocsátott meghivás által már nyilvánitatott ő cs. királyi apostoli fölségének azon legfelsőbb akaratja: hogy az összes monarchiabeli gyárok' kézimüvek' 's mesterségek' minden ágazatihoz tartozó remek készítmények Bécs fő 's fejedelmi lakvárosában minden harmadik esztendőben nyilvános szemléül tétessenek ki.

1836. esztendő folytában azonban ő császári kir. felsége azt is méltóztatott legkegyelmesben megengedni: hogy a' Polytechnicum bécsi császári királyi intézet' épületje megtoldása által, minden következő illyen kitételekre saját 's teljesen alkalmas hely készítessék, mihez képest már 1836 esztendőben ezen toldalék épitésre nézve készített, 's legfelsőbb jóváhagyást nyert terveknek végrehajtása munkába vétetett.

Minthogy pedig ezen épités a' jelen nyáron teljesen bevégeztetik az alsó ausztriai kormány elnöksége legfelsőbb jóváhagyással azt már most közhirré tenni kivánja, hogy a' műkészítmények második köz kitétele 1839. esztendőnek tavaszában létesülend.

A' mesterségek', kézmüvesek', 's gyárok' azon tulajdonosaik tehát, kik azon jó hírnévnek, mellyel az ausztriai birodalom müvészeti iparja, majd minden ágában, mind a' bel, mind a' külföldön dicsekszik, bebizonyitását 's erősb megalapitását szivökön viselik, 's kik azért ezen második köz kitételben részt venni szándékoznak, azon előkészületeiket, mellyeket e' részben szükségeseknek vélendenének, tegyék meg; az jegyeztetvén még meg; hogy a' második kitétel kezdete, 's végzete, nemkülönben a' mü czikkelyek' béküldésének, 's visszavételének módjáról külön hirdetmény fog megtétetni. Bécsben 1838 február' 4 Gesztieticzi báró Talaczko János m. k. alsó-ausztria kormányának elnöke. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 28án: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{1}{3}$; 3 pctes stat. kötelez. 81; 1834ki stat. költs. $632\frac{1}{2}$; bankrészvény $1436\frac{1}{2}$.

Gabonaár: Pesten, aug. 31én pesti méreje vál ógarasban: tisztabuza 145—120; kétszeres 92—86; rozs 78-70; árpa 68—60; zab 46—40; kukoricza 90—80.

Dunavizállás: aug. 23án: 6′ 3″ 0‴; 24én: 6′ 0″ 6‴; 25kén: 5′ 10″ 0‴; 26án: 5′ 8″ 6‴; 27kén: 6′ 2″ 0‴; 28án: 7′ 3″ 3‴; 29kén: 7′ 9″ 0‴; 30án: 7′ 7″ 9‴; 31én: 7′ 5″ 0‴; sept. 1jén: 7′ 3″ 6‴.

Hóni termesztmények ára

ezüst pénzben,

a' János fejvételi pesti vásárban augustushó' 30dikán 1838.

	frt tól	kr	frt ig	kr
Gyapju: egy nyirésü egész . . .				
„ . . . . . finom mázsája	145	—	151	—
„ nemesített finom . . . —	100	—	135	—
„ egy nyirésü középszerü —	70	—	105	—
„ közönséges . . . . . —	52	—	65	—
„ két nyirésü finom téli . —	60	—	70	—
„ középszerü . . . . . —	46	—	58	—
„ közönséges . . . . . —	36	—	45	—
„ finom nyári . . . . . —	—	—	—	—
„ középszerü . . . . . —	46	—	—	—
„ közönséges . . . . . —	—	—	—	—
„ bárányegyapju	50	—	184	—
„ bőrgyapju	48	—	152	—
„ timargyapju	44	—	50	—
„ banáti kézmos . . . . —	40	—	43	—
„ Zigara, erdélyi . . . —	44	—	50	—
„ . . . — úsztatott . —	33	—	36	—
„ magy. juhgyap. kézmos . —	28	—	32	—
„ . . . . úsztatott . —	23	—	26	—
„ feketegyapju . . . . . —	—	—	—	—
„ szűcsgyapju . . . . . —	—	—	—	—
Dohány: debrői 1ső faj mázsája	22	—	26	—
„ . . — 2ik — . . . —	12	—	16	—
„ . . . — 3ik — . . . —	8	—	10	—
„ debreczeni 1ső faj . . . —	9	—	10	—
„ . — . 2ik — . . . —	—	—	—	—
„ . — . 3ik — . . . —	—	—	—	—
„ pécsi . 1ső faj . . —	8	—	9	15
„ — . . 2ik — . . . —	—	—	—	—
„ — . . 3ik — . . . —	—	—	—	—
„ szegedi 1ső faj . . . —	8	—	10	—
„ — . 2ik — . . . —	—	—	—	—
„ — . 3ik — . . . —	—	—	—	—
Bor: tokaji aszu . . . egy átalag	40	—	100	—
„ ménesi — . . . — akója	40	—	80	—
„ budai veres ó . . — —	5	—	12	—
„ — új . . — —	3	36	4	—
„ — fejér ó . . — —	5	—	8	—
„ — új . . — —	3	36	4	—
„ pesti kőbányai ó . — —	5	—	10	—
„ — . . . új . — —	3	36	4	—
„ hegyi fejér és veres ó . —	6	—	16	—
„ — — . — új . . —	—	—	—	—
„ honi fejér és veres . . —	3	12	5	—
Borkő: veres . . . . . mázsája	13	30	16	—
„ . fejér . . . . . —	11	30	13	—
Borszesz: 32—25 grád. . . grádja	—	24	—	25
Pálinka: gabona . . . . . akója	7	—	8	—
„ . . seprü és törköly . —	8	24	9	—
„ . . bánáti szilva . . —	6	24	10	24
„ . . szerémi . . . . —	9	12	10	30
Piskolcz: rozsnyói . . . mázsája	12	—	—	—
„ . . liptói . . . . . —	11	—	—	—
Méz: bánáti fejér . . . mázsája	13	—	16	—
„ — sárga. . . . . —	11	—	13	—
„ — barna . . . . —	—	—	—	—

	frt tól	kr	frt ig	kr
Méz: — darabos . . . . —	—	—	—	—
„ rozsnyói . . . . . —	14	—	18	—
Viasz: rozsnyói sárga . . . —	84	—	88	—
„ bánáti . . . . . —	80	—	84	—
Zsir: disznózsir . . . . . —	16	—	17	30
Vaj: tehenvaj . . . . . —	—	—	—	—
Szalonna: . . . . . —	14	—	16	—
Háj: . . . . . —	6	—	18	—
Szappan: szegedi . . . mázsaj.	13	—	15	12
„ debreczni . . . . . —	—	—	—	—
Faggyú: olvasztott . . . . —	17	30	19	12
„ gömböczb. (in Wammen) —	18	—	—	—
„ olvasztatlan rúdban (in Stangen)	14	24	15	—
Enyv: asztalosenyv . . . mázsája	20	—	21	—
Szilva: aszalt . . . . . —	5	36	6	30
Timsó: . . . . . —	5	—	5	12
Bőr: borjúbőr . . . . . párja	3	—	5	—
„ juhbőr . . . . . —	1	18	2	—
„ nyúlbőr . . . . . száza	—	—	—	—
„ báránybőr . . . . . párja	—	48	1	12
„ rókabőr	—	—	—	—
„ borzbőr	—	—	—	—
„ ökörbőr . . . . . párja	20	—	25	—
„ tehenbőr . . . . . —	18	—	21	—
„ lóbőr . . . . . —	13	—	14	—
Lószőr: kifőzött . . . . mázsája	45	—	60	—
„ főzetlen . . . . . —	—	—	—	—
„ tehénszőr	—	—	—	—
Szarv: szarvasé . . . 100 darab	36	—	45	—
„ ököré . . . . . —	24	—	32	—
„ bivalyé . . . . — —	—	—	—	—
„ tehené . . . . — —	12	—	14	—
Szarvhegy: . . . . — —	4	—	10	—
Gubacs: ó köble 120 fontjával és	8	—	8	15
„ uj	—	—	—	—
Kender: apatini gerebenelt mázsája	21	—	36	—
„ gerebenetlen . . . —	13	—	16	—
Toll: pehely . . . . . —	100	—	160	—
„ ágyi fosztatlan . . . —	24	—	74	—
„ — fosztott —	38	—	140	—
„ irótoll . . . . 1000 darab	1	24	1	48
Körösbogár: . . . . egy font.	1	15	1	24
Halzsír: . . . . . mázsája	13	—	16	—
Hamuzsír: fejér . . . . . —	11	—	12	—
„ kék . . . . . —	8	—	8	30
Olaj: vad repczeolaj . . . —	14	15	—	—
„ vetett . . . . . —	15	—	16	—
„ megtisztitott . . . . . —	16	30	17	15
„ — lenmagolaj . . . . —	17	30	19	—
Lenmag: . . . . . pos. mérője	2	18	—	—
Repczemag: vad . . . . . —	—	—	—	—
„ nyári vetett . . —	—	—	—	—
„ téli — . . . —	2	45	3	—
Sáfrány . . . . . mázsája	12	—	14	—
Selyem slavoniai . . . . . fontja	11	—	12	30
„ bánáti	11	—	12	30

Ugornyai Robitsek József s. k.
1ső előljáró.

Bozda Naum s. k.
2dik előljáró.

Pest.
Szerda.
Septemb. 5kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
19dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; Kölcsey Ferencz †; értesítés a' m. t. társaság játékszíni kü dötiségének munkálatiról, 's aug. végén tartott üléseiről; adakozások a' vízkárvallottak számára; Buda-Pest közötti álló híd' ügye; Sina b. Posonynál is hidat szándékozik építetni; pesti gyapju-raktár 'stb.) Nagybritannia (O' Connel' terve Irland jogainak kivivására; az északamerikai gyarmategyesület Durham l. mellett nyilatkozik; a' királyné megsértetik; az angol követ oda hagyja Persiát 'stb.) Franczíaország (Orleans hgné fiat szül: a' Moniteur a' mexicói ostromzárról 'stb.) Oroszország. Hollandia. Görögország Schweiz (Thurgau kanton visszautasítja a' franczia kormánynak Napoleon Lajos kiüzetése eránti jegyzékét.) Portugallia. Spanyolország (Oraa bevészi Morellát.) Amerika.

Magyarország és Erdély.

A' főmélt. magyar kir. udv. Cancellaria a' priviczi postaállomást Kiss Lukácsnak adá. — A' nmélt. magyar kir. udvari Kamara Szabó Károly chinoráni k. ellenőrködő sómázsamestert hasonló minőségben, saját kérelmére, Dömölkre helyezé át; — a' zimonyi megürült k. sómázsamesteri hivatalt pedig Szeszich Ferencz eszéki k. sómázsálónak adá; — végre a' zengi megürült k. sóirnoki hivatalra ideiglen Mariantsik Fridrik cs. k. nyugalmazott hadnagyot 's a' pécsi k. sóhivatal' gyakornokát; — Weinzierl Albertet pedig, a' temesi kir. kam. igazgatóság' irnokát, rékasi k. igazgató számtartóvá nevezte ki H-k.

Egy fájdalmas veszteséget vagyunk kéntelenek olvasóinkkal tudatni. Kölcsey Ferencz, literaturai világunknak ezen első ragyogásu csillaga letünt! — Szathmár vármegye Cseke helységében f. é. aug. 24kén délelőtti tizenegyedfél órakor megszűnt élni! E' gyászszókban ki van mondva a' kettős, nagy 's kipótolhatlan veszteség. Valjon kell-e érdemeit előszámlálni? Ki nem ismeri őt? az ő neve nem szorult olly gyönge ismertetésre, millyet mi róla adni képesek volnánk. Míg csak emberi ajakról magyar szózat hangzik, egyik nemzedég tisztelettel fogja azt a' másiknak átadni. Az üdvezült a' temérdek munkának lőn áldozatja, melly által testi ereje annyira kimerítteték, hogy a' természet munkálódásit folytatni képes nem vala, 's 9 napig bélgyuladás által sorvasztatván, a' halálnak engedni kéntelenítetett, 's lelkét kiadta, mellyet óh milly sokan nem tudtak becsülni! Hült tetemei aug. 25kén délutáni 3 órakor takarítattak el egyszerü de csinos koporsóban, mellynek egyik oldalára ez volt írva: „Kölcsey Ferencz' hamvai;" a' másikra pedig: „El ne felejtsetek!" Szerény czím egy szerény férfi koporsóján, de megrázva intő szók az élőkhez. Korunkat a' hálatlanság rút bélyege fogná örökre homályositni, ha ezek pusztában elhangzó szavak maradnának. Nem, — ő rövid, csak 48 évre terjedt élte alatt kivívta magának a' halhatatlanságot.

Jegyzéke azon jótékony adakozásoknak, melyek a' Duna' áradása által megkárosult budapesti és más dunamelléki lakosok számára a' Pesten létező választotságnak átadattak p. p. Batthyányi Imre gr. 100 ft. Almásy József főispány 100 ft. Perényi Zsigm. b. 20 ft. Végh Antal 20 ft. Gosztonyi Pál 20 ft. Matkovits István 20 ft. Bornemisza Gábor 20 ft. Bedekovics Lajos b. 100 ft. Somsics Pongrácz 100 ft. Nádasdy Leopold gr. 100 ft. Vay Miklós b. 100 ft. Ragályi Tamás 20 ft. Végh Ignácz 100 ft. Gosztonyi Miklós 20 ft. Szögyény László 100 ft. Dókus László 20 ft. Sombory Imre 20 ft. Kelemen János 50 ft. Boronkay János 30 ft. Zalay Aloiz 30 ft. Ocskay Ignácz 20 ft. Széll Imre 20 ft. Niczky János 60 ft. Császár Sándor 100 ft. A' rimai vasmivelő társaság Heincz Fridrik igazgató úr által beküldöt, különösen: Heincz Fridrik 10 ft. Heincz Henrik 1 ft. Bihary Ignácz 1 ft. Göllner Károly 1 ft. Hrk. János 1 ft. Samariay Károly 1 ft. Tirtsch Károly 2 ft. Bay Pál 1 ft. Collinassy János 3 ft. Pazurik József 1 ft. Hritz János 1 ft. Loffler Jakab 1 ft. Thaisz Fridrik 1 ft. Klanitzay József 1 ft. Malatinszky Lajos 2 ft. Dobák János 1 ft. Collinassy József 1 ft. Balás Pál 1 ft. Szepessy László 1 ft. A' rimai egyesület' munka személyzete 68 ft. Stoffer Ferencz körös ladányi kasznár 10 ft. Mindszent szabad mező-város 23 ft. a' nagy enyedi casino egyesület Erdélyben egy sorsjátékkal összekötött tánczmulatság jövedelmét 418 ft. 20 kr. A' nagy enyedi reform. collegium tanitói és tanulói 180 ft. — Weil Fülöp a' Budapesti árvíz emléke czímü német könyv kiadója első ajándékát egy névtelennek Bécsből 100 ft. Mesko báróné szül. Fáy Mária grnő 400 ft. Diósgyőr és Tokaj koronai uradalmak 131 ft. 40 kr. Bogdán és Wolff József Kőhalomról Erdélyből 8 ft. nehány szolnok-abonyi közbirtokos 244 ft. Ujszász helysége 8 ft. Perlászka úr által Pesten adott hangverseny jövedelme 90 ft. 16 kr.

Adakozások Erdélybül a' Duna árja által károsult pestiek számára: Kővárvidéke újabban 271 fr. 16 kr. vált. czéd. Aranyos székből 232 fr. 10 kr. v. cz. m. vásárhelyi czéhek 165 fr. 15

kr. ezüstb., a' m.vásárhelyi színházból kapott jövedelem 101 fr. 17 kr. ezüstben. E.H.

A' m. tud. társaság' **játékszíni küldöttsége'** munkálatiról hetedik értesítés. — Május elejétől Augustus végéig a' küldöttség e' két színdarabot fogadta el a' magyar repertorium számára: 1. A' **partjáró' leánya**, szinjáték 4 felvonásban, Sheridan Knowles után németb. Szigligeti Edvard. 2. **Sevilla' csillaga**, szomorújáték 5 felv. Lopez de Vega után szabadon dolg. b. Zedlitz, ford. Fáncsy Lajos, — mellyek ugymint a' régebben hirdetett 71 színmű leiratás végett bármelly színész társaságnak kiadatnak az acad. levéltárából. Pest, aug. 31. 1838.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' m. tud. társaság, f. e. aug. 13. 27 és 29-én tartatott üléseiben némelly belső dolgai elintézésével foglalkodott. Ugyan ekkor I. Peregrinus Elek „a' magyarok' történetei" czímű munkájából ötven példányt adott által a' társaságnak, a' begyülendő pénzt a' moldvai magyar telepeknek könyvekkeli ellátására ajánlván. II. Külön kinyomtatás végett beérkezett egy classicai, 's öt szépliteraturai munkának 's a' Tudománytár' számára bemutatott egy történetudományi, aestheticai, technologicai, 's egy gazdasági értekezésnek bírálók rendeltettek. III. Jászay Pál l. tag' értekezése a' szőnyi békéről 1627, Bajza József r. t. ajánlatára, b. Gaujalé pedig a' magyarországi ruthenusokról az osztály javaslatára a' Tudománytárba iktattatni rendeltettek. IV. Egy a' Tudománytár' számára beadatott történettudományi értekezés nyomtatástól elmozdítatott. V. A' törv. és természettudományi pályairatok iránt hallgattattak ki a' véleményadók, 's az egész tárgy központosítva a' nagygyülés' elejébe terjesztetni határoztatott. VI. A' társaság' könyvtára a' következő ajándékokkal növekedett: 1. A' bajor kir. tudom. academia' értekezései, folyóirata, 's némelly apróbb munkái tizenegy kötetét küldte be. 2. Paulovics Tódor a' pesti szerb. egyesület' titoknoka ennek részéről 58 kötet szerb. munkát. 3. Belnay, Kovács és Wigand pozsonyi typographiai tizennyolcz rendbeli czikkelyeiket. 4. Kazinczy Gábortól: Altes Grab eines Heerführers unter Attila, entdeckt bey Merseburg, Halle, 1832. 5. Mészáros Imrétől: Egyházi beszéd, mellyet N. Szombat sz. kir. várossá emeltetésének hatszázados ünnepén tartott Mészáros Imre. Pozson 1838. 6. Kolosváry Sándor tiszt. tagtól a) A' nevelés' ügyében, különösen a' köznépre nézve, Beke Kristóf által. Veszprém 1833. b) Veszprém' vármegye' 1838d. junius 18. tartatott közgyülése' alkalmával közhírré tétetett tudósítások, és jegyzőkönyvi kivonat. 7. Peregriny Elektől: A' magyarok történetei. Az első ifjúság' használatára. Peregriny Elek nevelőtől. Buda, 1838. — 8. Réczey Imrétől, mint szerzőtől a). A' hudhólyagkőmorzsolás. Pest, 1837. b) A' sebészi műtan' alapvonatjai. Budán 1838. c) Grundzüge zur Lehre der Operativen Chirurgie. Ofen, 1838. — 9. Szenczy Ferencztől: Egyházi beszéd, mellyet sz. Mártonban 1838. apr. 15 mondott Szenczy Ferencz, Kőszeg, 1838. — 10. Szergel Jánostól: Salmasii defensio regia pro Carolo I. 1652. — VII. A' pénzgyüjtemény ugyan Szergel Jánostól 10 darab ezüst 's 4 rézpénzzel, régi, 's újabb időből, és köztök két emlékpénzzel szaporodott.

Ez idei vagy is 7ik **közülését** az academia september 9kén délelőtt 10 órakor fogja ns. Pest vgye nagyobb teremében tartani.

A' Buda-Pest közötti álló hídhoz, e' nagyszerü épitményhez, jeles terveket küldöttek-be Clarke és Rennie híres angol műtudósak, Sina b. 's Wodianer és társai által az országos küldöttség elibe terjesztetteket. Rusbergből Hoffmann urak is szándékozának illy tervet küldeni, kik már egy szép, kisded, öntött-vas hidat épitettek a' Csernán, közel a' mehadiai Hercules fördőkhez. Mint hallatszik Sina és Wodianer társasága, előbbi vetélkedéséről lemondva, egyesült, miből csak üdvös eredményeket várhatni, minthogy a' dolgok' jelen állapotjában minden vetélkedés és surlódás a' hidépitési vállalatot több évre hátranyomta volna, mo t pedig a' két vállalkozó fél erői egyesülve lesznek, 's e' nemzeti nagy műépitményt Europa' két legelső technicusa fogja igazgatni. — Nyilványos beszéd tárgya Posonyban, hogy ott Sina Simon b. a' Dunán álló hidat épitetend, mit annál biztosabban remélhetni, minthogy ez egy jobb parti vaspályának csaknem elkerülhetlen következménye. — Posony 's a szomszéd városok rosz szüretet remélnek; átalában a' hírek minden vidékről illy formán hangzanak. — Rácz-Kanizsán, Zala megyében, jul. 31én, délutáni 4¼ órakor, majd két perczig tartó tetemes földrengés éreztetett, éjféli 1 óra előtt ismét, de már nem olly mértékben.

A' **pestbudai hangászegyesület**, alap pénzének további gyarapitására, közelebbi szombaton (sept. 8.) esti 7 órakor, a' k. városi nagy redut-teremben **Mozart** F. A. „Titus kegyessége" czimü daljátékát 2 szakaszban fogja előadni. Belépti jegyeket váltani lehet 48 ezüst kron szokás szerint Pesten az egyesületi irószobában, Budán pedig Trexler A., 's a' várban Milecz I.

úrnál csötörtöktől (sept. 6.) kezdve délelőtti 8—12 óra között: — előadás estvéjén azonban 4 órától kezdve 1 ezüst ft. a' bemeneti díj.

Gyapjutáregyesület: Jul. 12től aug. 29ig érkezett gyapju: Markoss János, Szirmay Sándor gróf, Bujanovics Eduárd, Keczer Tamás, Klobusitzky Péter, Vladár József, Csáky Károly gróf, Reinprecht Ignácz, Marossy Miklós uraktól összesen 326,324 font, — elkelt ugyanazon idő alatt: Domjan Ádám, Tihanyi Sámuel, Tige Lajos gróf, Bay István, Horváth Auguszt, Bárczy József, Máriássy Tamás, Beleznay János gr. és Schayer testvérek, Barkóczy János gr., Vécsey Pál b., Klobusiczky Péter, Kaszap János, Szikszay György uraké, összesen 205,051 font. Pesten aug. 31kén, Liedemann I. S. Fridrik.

A' debreczeni Lőrincz napi vásáron következő áron keltek honi termesztményink: 1 pár göböly 320—350 f. 1 pár meddő tehén 160—190 fr., 1 p. első rendű ökör 275—300 f., másod rendü 225—250 f., harmadrendü 180—200 f., 1 p. német birka 15—18 f., magyar 12—16 f., 1 p. 2 eszt. sertés 40—45 f., 1 eszt. 24—30 f., fél eszt. 22—25 f., 1 p. ökörbőr 55—60 f., 1 p. tehénbőr 45—50 f., eszt. borjué 20 f., 1 mázsa német gyapju 95—100 f., magyar 48—52 f., sárga viasz 120—140 f., szalonna 35—36 f. háj 45 f., nyers faggyu 28—30 f., juhsajt 15 f., méz 28—30 f., dohány 14—20 f., len 75—80 f., kender 25—30 f., pöhöly 300 f., fosztott toll 200 f., fosztatlan 25—175 f., egy itcze lenolaj 30—40 kr., 1 itcze repczeolaj 24—30 kr., 1 itcze zsir 24—27 kr., mind váltóban.

Nagybritannia.

Az északamerikai gyarmat-egyesület' választványa illy határozatot tőn: „Tudva van a' választvány előtt, hogy Canadában a' loyalis lakók nagyon fölindultak azon szelid bánásmódon, mellyben a' lázadók részesülnek. A' nélkül, hogy a' választvány azon kérdésbe ereszkedjék, mennyire nem ügyelt Durham gr. utasításira, kötelesnek érzi magát érzetét kinyilatkoztatni, miként minden léptét a' grófnak azon őszinte ohajtás kiséré, hogy a' békességet 's jólétet helyreállítsa a' két Canadában. A' választvány a' parlamenti ujabb intézkedéseket a' britt hatalomra nézve a' gyarmatokban, csak veszélyeseknek találja, mert ezáltal a' zavargók' felbátorítatnak, a' jó érzelmüek ellenben leveretnek." Ezen nyilatkozás másolatban elküldetett Wellington hghez, Glenelg és Russel lordok 's ministerekhez és Peel urhoz.

A' Morning-Herald konstantinápolyi levelezője szerint Taurisba jun. 29kén az a' hír érkezett, miszerint M'Neil ur angol követ a' persa udvarnál, a' schahval minden érintkezést félbeszakított, mivel ez tanácsára nem ügyelt, 's máris a' Herat előtti táborból Törökországba utazott, kormányának további utasítását ott várandó. Herat a' perzsák ellen makacsul védelmezte magát, mind e' mellett is ezen hely közel romlását sejtik.

A' Naval and Military Gazetteben hírlik, hogy az angol katonák' hűségének megvesztegetésére próbák tétettek; ki által? arról hallgat a' hírlap. — Az új-yorki, montreali, torontoi és quebeci hírek aug. 4kéig terjednek. A' canadai hírek kedvezők. Durham lord felső Canadában utaztakor számos fölirást és küldöttséget fogadott el. Torontóban 200 személyt, közöttök 50 amerikai polgárt, vendégelt meg. Estve tánczvigalmat adott. Nem csak a' canadai, hanem a' határszéli lapok is, mellyek különben lázadást terjesztettek, Durham lordot a' legnépszerűbb helytartónak nevezik, ki valaha Canadában volt. Visszatértekor Montrealban egy iskolai probatételen is megjelent, hol egy ifjutól görög nyelven üdvözöltetett. A' lord jutalmakat is osztogatott, 's az ifjak őt egekig magasztalák. Canada gőzös egy skot ezreddel Montreálba érkezett. Niagarában Moreau ezredes, a' Pelham-rablók' egyike, az esküttszék által vétkesnek itéltetett 's jul. 30kán fölakasztatott. Két nappal később más 30 vala megitélendő. Copley György amerikai lakos is mint áruló megitéltetett. Dodge ezredes fogságban halt meg. A' montreali hírlapok hívatalosan ellenmondanak a' hírnek, mintha Durham l. két Canada' egyesítése mellett nyilatkozott volna.

O' Connell a' dublini gabonabörzén aug. 18kán tartott népgyülésben kifejtegeté tervét, miszerint jövő parlamenti ülésekor Irland jogaiért vívni szándékozik. E' terv következő: 1. Irland még egyszer és utoljára meg akarja próbálni, nyerhet-e az angol törvényhozástól teljes igazságot, 's hogy e' nemzeti kivánság nyilván kifejeztessék, kötelességünknek tartjuk törvényes és alkotványszerü alapokon társulatot állítani fel, mellynek czíme: Irlandi előleges társaság. 2. Teljes igazság alatt értjük, hogy minden szabadságban, kiváltságban, polgári és vallási jogokban Angliával egyenlő részünk legyen; ennél sem többet sem kevesebbet. A' közelebbi parlamentüléskor mindenféle törvényes eszközöket előveend a' társulat, hogy Irland' számára szabadságot és igazságot vívjonki. Ha e' czél el lesz érve, ülés végén a' társulat

*

örökre eloszlatik, 's ez esetben az egyesület öröknek és változhatlannak tekintjük. De ha törekvésünket az angol nemzet' és statusférfiak' vakhite 's előítéletei megsemmítik, akkor az előleges társulat irlandi nemzeti társulattá változik, mellynek czélja, az egyesület' fölbontása, és irlandi parlament visszaállitása. Az előleges társulat' czéljai ezek: a) Teljes, szives és tántoríthatatlan hűség igen szeretet Victoria királynénk ő fölsége és örökösei 's utódai iránt; b) Irlandnak Angliával egyenlővé tétele a' választásjogra nézve; c) egyenlő arány Irland' képviselőjinek számában (105 parlamenti tag helyett 150); d., hatósági reform egészen angol módra; e., az egész tized' eltörlesztése, 's e' legalább 40 pctel kevesbített adónak köz czélokra fordítása, mostani birtokosainak pedig az angol status által fizetése, ugy hogy az irlandi katholikusok és presbyterianusok többé ne köteleztessenek protestans egyházat tartani. Erre a' társulat következő eszközöket fordítand: Névjegyzéke készítetik mind azoknak, kik a' társulatba, nem és hitvallás' különbsége nélkül, belépni akarnak; e' névjegyzéket Dublinban lakó titoknok viendi, mindenik tag egy shillinget fizet, melly a' társaság költségeire fordítatik; a' társulatnak egy titoknoka 's pénztárnoka leend; egész Irlandban lehet beírni, de a' nevek Dublinba küldetnek; a' tagok kötelességei ezek: 1. Nyilvános gyüléseket hívnak-össze, mellyekben a' fenérintett elvek elfogadtatnak, a' tagok száma szaporítatik, 's kérelmek készítetnek a' parlamenthez Irland követeléseinek teljesítéséért; 2. kérelem íratik alá a' királynéhoz a' végett, hogy ő fölsége hű alattvalójinak jogait és szabadságait védelmezni méltóztassék; 3. eszközleni, hogy valamennyi grófság, city, báróság, város, kerület, Londonba, a' kérelmek átnyujtására, két követet nevezzen, kik Angliában gyüléseket hívjanak-össze, 's Nagybritannia értelmes és őszinte reformereit meggyőzzék követeléseink' korszerüségéről és igazságáról; a' társulat hírlapok által kihirdetendő gyülésben, Dulinban, szerkesztetik-össze, 's ott a' tagok felszólítatnak, hogy Irland tartományaiban szinte gyüléseket tartsanak kérelmek' elfogadására. — Sharman-Crawford tulzó radical, megjegyzé, hogy egy csepp vért sem kell ontani, mig más eszközök által remélhető az igazság' kivivása, de ha ez nem sikerül, erőszakhoz kell nyulni. O'Connell válaszolá, hogy vérnek semmi esetben nem szabad folyni, 's ezután az ő javaslatai köszönettel elfogadtattak.

A' királyné aug. 21dikén udvarával együtt Windsorba költözvén, mikor a' Wellington hg' piccadillyi lakásának átellenében lévő diadalív alatt elkocsizott, a' körül álló sokaság közül hirtelen egy férfi rohant elő, 's olly sebességgel vetett egy levelet a' királyné' kocsijába, hogy az ő fölsége' arczára röpült. A' királyné nyugodtan nézett a' vakmerőre, 's kocsiját meg sem állitotta. Egy rendőr biztos azonnal elfogta a' bűnöst, ki Irlandból való, 's mint mondá, hadi szolgálatban volt. Zavart beszédeiből annyi sült ki, hogy magát nehány 100 f.stgtől igaztalanúl megfosztottnak véli. Lansdowne marquisné fő udvarmesterné-tisztjéről lemondott, 's Burlington grófnéval váltatott föl. Tory lapok szerint e' lemondást Lansdowne és Normanby marquisnék közötti rangverseny okozta, mellyben emez nyert igazat. — A' rochesteri radicalok képviselőjöket Hobhouse I. C. urat fölszólíták, mondjon le parlamenti üléséről, mivel a' város javára semmit sem tesz, 's ámbár azt ígérte, hogy beszédeivel a' ház' falait meg fogja rendíteni, még is hírlapokkan egy sem olvastatik. —

Sándor orosz nhg. miután a' nassui és haagai udvarokat meg fogta látogatni, Londonba váratik, miért Pozzo di Borgo gr. czélba vett útját elhalasztotta. — A' Times szerint az angol és franczia követek közt Konstantinápolyban olly heves meghasonlás támadt, hogy vagy Ponsonby lordnak, vagy Roussin admirálnak vissza kell hivatnia.

Franciaország.

A' National szerint Gourgaud general Vincennesben a' hadi lábra állított ágyutelepek' tisztjeit fölszólította, hogy legyenek készen első intésre indúlni; ki ellen? arról a' general nem szólt. — A' Moniteur parisien az angol hírlapokban és parlamentben a' franczia-mexicoi ostromzár ellen minap tett panaszokra következő félig meddig hivatalos fölvilágositó czikkelyt közöl: „Ha e' rendszabály által magános érdekek némi pillanatnyi hátramaradást szenvednek is, tartassék legalább Franciaország' főczélja és föladata szem előtt. Franciaország' cselekvése nem csak magát, hanem Europa' valamennyi nemzetét érdekli. Népjogok' sértéseinek büntetése és jövendőre nézve gátlása mindnyájoknak használ. Mexicóban számos europaiak vannak, 's ezeknek mind javára lesz, ha jövendőben a' külföldi' személye és vagyona illő tekintetben tartatik, 's bántalmaknak, üldözésnek és jogtagadásnak többé kitéve nem lesz. Hova lenne a' közlekedés' és kereskedés' bátorsága távol fekvő statusokban, ha az europai kereskedőknek és kézmüveseknek be kellene azzal érniök, mivel őket Mexicóban kinál-

ják? Francziaország valóban minden Mexicóval kereskedési viszonyban álló nemzetnek nagy szolgálatot tesz. Mert olly népjogi elvek' helyreállítására és megerősítésére fordítja erejét, mellyek mindenkinek oltalmat nyujtanak. A' franczia kormány örömmel biztosíthat mindenkit, hogy törekvése több felől, jelesül Anglia' részéről tetszéssel fogadtatott. Palmerston lord' nyilvános parlamenti ülésben mellettünk tett tanúságára hívatkozhatunk, hogy az ostromzárnál rokon népek' hajóji illő tekintetbe vétettek. Csak Mexicot fogja az súlyosan érni. A' makacság, melly eddig minden barátságos egyezkedésnek gátot vetett, már alkalmasint meg van törve; Baudin ellenadmiral egyébiránt elegendő erővel útban van már, minden ellenszegülésnek véget vetendö, ha csakugyan még ellenszegülésre akad."--A' Toulonaisban egy aug. 2kán költ constantinei levél megint Abd-El-Kader' haláláról szól. Arabok beszélék, hogy El-Barcani hadai már értesítvék az emir' elhunytáról, 's az emir serege egészen szét oszlott. Párisban e' hírnek nem igen adnak hitelt. — Strassburgba e' telegrafi üzenet érkezett: Páris, aug. 24kén. 3½ órakor délután. A' belminister az alsajnai megye ispánhoz. Orleans hgné szerencsésen fiat szült. A' király' parancsából ma délután 3 órakor Lajos Fülöp Albert, párisi gróf nevet és czímet nyert. A' szülés igen szerencsésen ment végbe. — Hosszas visgálat után végre az újonnan született párisi grófnak csakugyan találtak dajkát, egy santenyi takácsnét Seine-et-Oise megyéből. A' nő udvari kocsin vitetett el, 's a' tuileriákban vett lakást. A' dajka-concursusra párisi nők nem bocsáttattak. — Aug. 22kén Paris' egyes tanitó intézeteiben jutalmak osztattak. IV Henrik' intézetében, mellynek nevendékeihez Aumale és Montpensier hgek is tartoznak, jelen volt a' királyné, Adelheid és Clementina hgnők és Würtenberg Sándor hg. Villemain úr a' kir. tud. tanács' alelnöke mint biztos az ifjakat lelkes beszédben polgárerények' tanulására és követésére szólítá föl. „Szeressétek, ugymond, hogy egykor védhessétek, hazátok' szabad intézeteit, és az ezeket védő királyságot, mellynek elfogó képét itt egy királyné' és boldog anya szelid fölségében látjátok." Aumale hg, másod osztálybeli tanuló, 1 első és 3 mellékes jutalmat, Montpensier hg. negyedosztálybeli tanuló két elsőt és két mellékest nyert.

Leírhatlan az öröm, mellybe a' kir. családot az újdon született hg. meríté, ki a' király', királyné', Orleans hg. és az egész királyi család', a' ministerek', Molé gr.', Pasquier báró', Decazes hg.', 's Lobau és Gérard marsal' mint tanúk', az udvari tisztek' és dámák' jelenlétében a' párisi érsek által kereszteltetett meg. — Aug. 25kén a' király a' diplomata-kar' szerencskívánásait fogadta el. A' kisded hget Lobau gróf marsalné, Orleans hgné' tiszteleti dámája mutatta be ő fölségének. A' király a' püspököket fölszólította, hogy Francziaország' valamennyi egyházában Te Deumot tartassanak. Molé gróf a' külső udvaroknál lévő franczia követekhez sürgönyöket küldött. Montalivet gr. a' megyeispányokat a' hg.' születéséről értesítvén, ezt az ország' minden községeiben kihirdettetni rendelé. A' hadi és tengeri ministereka hadosztályok's kikötők kormányzóihoz parancsot küldöttek, hogy mindenütt, miként Párisban, üdvözlő lövések tétessenek. A' király és koronaörökös az ifju hg' szerencsés születése napját mindenek előtt jótettekkel ünnepiesíték. A' király a' seine-megyei 14 kerület' jótékonysági hivatalaihoz 28,000 frct küldött; a' seinei és oisei szegények' számára adott 4000, a' compiégnei szegényeknek 1000, a' fontainebleaui szegényeknek 1000, a' paui szegényeknek 2000, az eui, amboissei, vernoni, és dreuxi szegényeknek 5000, a' párisi érseki megyének jó tettekre 25,000, a' seine-megyei, versaillesi, és st. cloudi őrseregek és aggvitézeknek 25,000 francot. E' kívül a' közoktatás' és kereskedés ministereinek 8000 fcot adott, szegény tanulók között elosztandót. Orleans hg., ki egybekelésekor, próbatétel után a' kir. iskolákba fölvett altisztek' számára 150,000 fccal évdijakat alapított, e' summát ugyanannyival nevelte. A' hg. továbbá kijelentette, hogy Corsica négy collegiumából egy-egy jeles ifjat, kik magokat földmivelésre akarják szánni, a' grignoni gazdasági iskolába adand 's érettök a' két évi díjt kifizeti, és hogy olly nemzeti őröknek, kik kötelességök teljesítésében vesztek életöket, nyugdíjatlan árvájit kormány-intézetekben saját költségén fogja neveltetni. Szegény munkások' segélésére létesült iparvagy ápoló-egyesületeknek is küldött pénzt, jelesül: Nantesba 2000, Lyonba 2000, Bordeauxba 2000, és Marseillebe szinte 2000 francot. A' roueni fiatal foglyoknak 1000, Párisban az árvák' biztosságának 1000, az aggastyánok' biztosságának 1000 az elemi oktatás' egyesületének 1000, és a' költsönös segítség' protestans egyesületének 500 frcot. Orleans hgné azon gyermekeknek, kik a' párisi gróf születése napján Párisban születtek, pénzgazdálkodási könyvecskéket rendelt adatni, mellyek 100 frccal fognak megkezdetni. A' hgné továbbá a' francziaországi anyai egyesületnek 12,000 néhai Kercado asszonyság által alapított árvák' egyesületének 1000, a' st. rochi műgyárnak 500, és

a' fiatal protestans leánykák' nevelőintézetének 500 frcot adott. — Paris hatóságához Athalin úr vitte a' király' levelét, 's a' megyei főispán azonnal felolvasta; a' hatóság a' párisi gróf' születésének ünneplésére pénzt szavazott. — A' Siécle szerint, a' hatósági testület vitatkozni kezdett a' kis hgnek adandó ajándék fölött. Némellyek bölcsőt javasoltak. Egyik tag a' fiatal hg. nevére kutat javasolt építetni. Végre 14 szóval 13 ellen abban egyeztek meg, hogy 36,000 fr. értékü kard adassék ajándékúl. Egyik tag ezt javasolta arany betűkkel ráedzetni: „Vajha soha rá ne szorúljon!" de ez nem fogadtatott el. Nehány nap múlva a' születés, és két hónap mulva a' keresztelés fog ünnepeltetni. A' tanács e' czélra 175,000 francot szavazott. Ezentúl a' szegény családok' segedelmezése harmadával rendeltetett szaporítatni.

Evans general jelenleg Francziaországon utazik keresztül Spanyolországba. — Ramorino general két segédjével együtt aug. 20kán Bordeauxba érkezett, 's 22kén Párisba szándékozott. — Francziaország és Pétervár közt is létesült már gőzhajózási kapcsolat. Páris gőzös aug: 1jén délelőtti 11kor indult Havreból, 's aug. 8kán estve érkezett sz. Pétervárra.

D. Francisco de Paula spanyol infant aug 22kén, Orleans hg.' egyik segédétől kisértetve, Parisba érkezett. — A' Bon Sens szerint Parisban kérelem iratik-alá az iránt, hogy mindegyik polgár, ki nemzeti őr, egyszersmind választó is legyen.

1837ben a' törvényosztály' hallgatójinak száma 4714re, az orvosi hallgatóké 2334re ment. A' világi másod iskolák' nevendékei összesen 63, ezer 723ra, 's az ezekkel összekötött első osztályu tanulók 16,027re mentek. A' népiskolák' nevendékei 1830 óta tetemesen szaporodtak, 1829ben 969,340, 's 1837ben már 2,395,569re nött számuk. — A' párisi fék-rendőrség 6ik kamarája előtt nem rég tolvajság fordulván meg, egy tanukép kihallgatott asszony azt állítá, hogy szemeivel látta, miként a' vádlott a' vádló' zsebéből kendőjét kiorozta. „De bizonyos-e benne az asszony?" kérdezé az elnök; „olly bizonyos, válaszolá emez, mint hogy az urak mind keresztények és becsületes emberek." „De igy az asszony téved" szól Anspach főügyvéd és izraelita, 's szavait köz kaczaj követte.

Oroszország.

Az orosz szélekről ezeket irják: „Kelet ránk nézve napról napra nagyobb érdekű. Kézműveinket Asiába nagy mennyiségben igyekszünk szállítani, de Anglia még mindig veszedelmes vágytársunk. Angliát kiszorítani, vagy legalább megelőzni, kormányunknak most főtörekvése, és ennélfogva Asiába kiviendő gyárműveinket lehető tőkélyre emelni, 's az asiaiak' ízléséhez alkalmazni igyekszik, hogy így ezeknek elsőség adassék az angol gyármüvek fölött. Nem is mulaszt el a' kormány semmit, a' belföldi kéz- és gyárművesek' buzdítására. De Asia politikailag is egész figyelmünket magára vonja. Mehemed Ali legujabb nyilatkozásai, bár mi alakot öltsenek is, Oroszországban mindig szemes és kész ellenségre fognak találni, ki az alkirály' fenhéjázó terveit soha sem engedendi teljesedésbe menni; mert fejedelmünk nem egyszer fejezte ki Europa előtt rendíthetlen elvét, miként jobbágyoknak törvényes fejedelem elleni lázadását soha sem hagyandja helyben. A' Kaukasuson túli harczról csak annyit tudunk, hogy az a' legnagyobb elkeseredéssel folytattatik és gyakran sok vitézeink' életébe kerül, mit a' hírlapokban előforduló holtak' és sebesültek' jegyzékéből és jutalomosztásokból tapasztalunk. Ha óriáshatalmunk ama vad csoportokat még soká, vagy fegyverrel talán so ha sem hódítja meg, azt ama tartományok' természeti helyzetének, 's talán külsegélynek kell tulajdonítani, mellyet gyakran a' legnagyobb vigyázat sem gátolhat; hasonló jeleneteket látunk az algieri arab törzsököknél, Canada' szélein csapongó lázadó csoportoknál és az indusoknál az egyesült statusokban. — A' katonai rend' minden osztályából, sőt a' testőrseregből is sokan a' kaukasusi seregnél keresnek szolgálatot, 's örömmel áldozzák föl a' főváros' kényelmeit és élvezetit a' harcz' viszályainak, hol őket dicsőség és előmenetel várja.

Hollandia.

A' Handelsblad aug. 29ki számában megjegyzi: A' hollandi kormány hihetőleg tudja már, a' conferentia miképen vélekedik azon ajánlatáról, miszerint a' 24 czikkelyt az öt udvarral, mellyek azt a' hollandi kormánynak ajánlák, aláirni kész. Holland reménylé, hogy a' királynak ujabban nyilvánított őszinte kivánsága, a' belga ügyek' elintézése iránt, becse szerint méltányoltatik, 's nagyobb áldozatok' követelését nem vonandja maga után; de e' remény most korán sem fog valósulni. Anglia és Francziaország új alkudozást akartak kezdeni, 's ennek alapjaul az 1833ki egyezkedés' tervét venni-föl. Eleinte ugyan csak azt kivánták, hogy Holland mondjon-le a' hátralevő adósságról, mellyel Belgium tartozék; de

most már egy lépéssel tovább mentek, és az adósságnak új lerovását hozták inditványba, 's a' hollandi királynak évenként csak 6 milliót akartak oda itélni. Mint bizonyost említhetni, hogy e' nézethez a' bécsi, petersburgi és berlini udvarok' képviselőji is hozzá járultak, 's így a' király' ajánlatára kőlt válasza a' conferéntiának, ha nem eldöntő is, de egyetértőleg adatott.

Görögország.

Athene, aug. 4kén. Az ujoncz-összeirási törvény' behozatala a' kormánynak sok nemű bajokat okoz, 's az ifjuság e' kötelességtől mindenfelé vonakodik. Peloponnesus és a' főváros kormánykerülete csendes ugyan, de a' korinthusi öböltől **északra** fekvő tartományok lakosi szüntelen a' szomszéd török vadászokkal czimboráskodnak, 's a' **törvényt**, mikor csak lehet, kijátszák. Némelly vidékeken tengeri rablásról is panaszkodnak; ennek elnyomására mindazáltal valamint a' görög, úgy az angol és ausztriai kormány is megtette a' szükségeseket. A' király rendkivűli buzgalommal folytatja munkásságát. — A' joniai szigetekre kivándorlottak közűl sokan csalatkozott reményekkel térnek vissza.

Schweiz.

Aug. 19kén költ lucerni levél szerint Montebello hg. a' franczia kormánytól kapott levél' következtében az országgyűlési elnöknek élő szóval kijelentette, hogy ha a' szövetség a' franczia kormány Napoleon Lajos eránti kivánságának eleget nem tesz, útleveleit vissza fogja kérni: végre a' badeni ügyvivő is értesitette az elnököt, miként a' badeni kormány' részéről Napoleon Lajos hgnek a' badeni nhgségbe 's jelesűl Constanzba menni ezentúl tiltva leend.

Aug. 22kén Weinfeldenben Thurgau kantonban a' nagy tanács rendkivűli gyülést tartott Francziaországnak Napoleon Lajos' kiüzetése iránti köve'elése' tárgyában. Kern országgyűlési követ az országgyülésnek ez ügy feletti tanácskozásáról kimerítőleg értesítette a' nagy tanácsot, valamint a' franczia minister' sürgönyéről is, miszerint Montebello hg., tagadó válasz' esetében, útleveleit azonnal kérje vissza. A' követ fölszólítá a' tanácsot, hogy jogához nyugodtan de szilárdúl ragaszkodjék, 's teljesítse azt, mit a' szövetségi becsület és Thurgau' alkotványa szent kötelességévé tesz. Francziaország' jogtalansága, úgymond, fenyegetései által nem lesz joggá, és a' szövetség' jogát külhatalmak' diplomatai demonstratioi nem teszik jogtalansággá. A' követ' előadása után Napoleon Lajosnak aug. 20kán Arenenbergen költ levele olvastaték föl, mellyben a' hg. a' rá ruházott ármányokat egyenesen tagadja, kijelenté, hogy csendesen Thurgauban akar maradni, 's mindent kerűlni, mi Franczia-ország és Schweiz között a' barátságos viszonyokat zavarhatná. A' gyűlés közértelemmel a' követ' szavazata mellett nyilatkozott. Némelly tagok a' tárgyat rendőrségi esetnek nézetni 's a' kis tanácshoz útasítatni akarták; de' a' nagy többség a' kérdést népjoginak nyilatkoztatta, 's a' követ' országgyűlési szavazatát minden részeiben megerősítvén, a' követet oda útasította, hogy nyilatkoztassa ki: miként Thurgau kanton Francziaország' követelését Napoleon Lajos' kiűzetése iránt egyenesen visszaveti, minthogy a' hg. mind a' thurgaui alkotvány', mind a' franczia polgári törvénykönyv szerint egyedűl csak thurgaui polgárjoggal bír. Politikai zavorgásokat, mellyek más országok' nyugalmát veszélyeztetik, a' kanton maga mint független hatalom fog nyomozni és büntetni. A' kanton' függetlensége mellett országgyűlésén óvás tétetni rendeltetett. — Az oberstrasszi község' kérelme, hogy Napoleon Lajos kantoni polgárrá neveztessék, a' zürichi kormány tanács által aug. 21kén közértelemmel félretetett.

Portugallia.

Lissabonból aug. 13ig terjedő tudósításokat hoznak az angol lapok. A' cortes-választás az előtti nap kezdődött, 's Lissabonban csendesen ment véghez; csak Sz. Miklós és St. József egyházakban történtek a' választók között lökdösések. Oportóban három személy agyon szuratott. Az új cortes következő pártokból álland: 1. cartisták; 2. ordeiros vagy rend barátai; 3. a' septemberi forradalom' mérséklett hívei; 4. tulzó szabadelvüek, septemberi vagy fegyvergyári párt. Sa da Bandeire minister mindezen pártok' névjegyzékén föl volt írva, csak a' tulzó cartistákén nem. A. Carvalho pénzügyminister' megválasztása sem szenved kétséget. Sa da Bandeira véget vetni igyekszik a' kivándorlásnak Brasiliába, mellyet helyesebben fehér rabszolgakereskedésnek mondhatni. Most némelly hajó 200—300 kivándorlót viszen, kiknek átszálitásáról Rio Janeiróban társaság gondoskodik; de a' költséget aztán tartoznak a' kivándorlók leszolgálni a' társaságnak, melly őket gyarmatosoknak adja bérbe—.Remechido, kivégeztetése előtt, igen kislelküvé lőn; kegyelemért esedezett, 's fiját levélben felszólítá a' bocsánat' elfogadására.

Spanyolország.

Saragossai hírlapok is aug. 16káról hírlik, hogy a' morellai őrsereg és az ostromlók közt aug. 12kén kezdődött a' tüzelés, és hogy a' külső vármüvek a' christinók által elfoglaltattak.

A' párisi Moniteur aug. 23kán e' telegrafi üzenetet hozza: A' királyné seregei, mellyek Morellát ostromolják, aug. 15kén rést törtek, más nap pedig a' várost megrohanással elfoglalták 's az őrsereget foglyokká tették. — Espartero viszálkodása a' ministeriummal elintéztetett; ő megtartja a' főparancsnokságot, 's már Tafallába indult, a' seregeket vezérlendő.

Amerika.

Uj-yorki lapok szerint jul. 2án a' congressusban indítvány tétetett az iránt, hogy magokon segítni nem tudó emberek az egyesült statusokba ne bocsátassanak; tartalma igy szól: „Hajós-kapitány, vagy hajó birtokos, kik magokon segítni nem tudó személyeket hoznak be, 100 dollart fizetni kötelesek minden egyes személyért, ha pedig lelki betegeket vagy elitélteket hoznak be, büntetésük 1000 dollar' fizetése és három évi börtön leend. Továbbá a' kapitányoknak nem szabad olly bevándorlókat fölvenni, kik az illető amerikai consultól 2 dollarért járó utlevéllel nincsenek ellátva, mellybe egyszersmind a' személy' neve, kora, utósó élet-módja be legyen irva." Még azonban kérdés, elfogadja-e a' congressus ez inditványt.

A' franczia kormnány a' mexicoi ostromzári hajóhadnak meghagyta, hogy az angol hadi és postahajókat kivéve, minden hajót elkobozzon. Natchez egyesűleti corvette azonnal elindúlt, a' Mexico felé evező hajókat e' parancsról tudósítandó. Az amerikai polgárok, mint mondják, Mexicoban szerfölött becsültetnek. Dunois franczia hadi brigg 23kán Veracruzból Pensacolába érkezett, az ostromzári hajóhadnak vizet és eleséget viendő.

Párisi hirlapok szerint Lone északamerikai hajó kapitánya, Clarke úr, az ostromzárt megsértette, 's a' tilalom' ellenére árúit a' mexicói partra szálitotta, miért a' francziák által hajóstól elfogatott, de becsületszavát adván, hogy el nem szökik, 8 embert és egy tisztet rendeltek melléje őrül a' hajóra. Clarke azonban hitszegőleg a' hajóján lévő franczia őröket elfogatta, 's velök együtt, adott becsületszava ellenére, Uj Orleansba evezett. Az amerikai lapok e' tettet keményen rovogatják. Az új-yorki Estaffette igy szól: „Becsületszót megszegni, bizodalmat elárúlni, sohasem volt becsületes ember' dolga. Clarke kapitány mindkettőt cselekedte. Ostromzári jogokat sérteni, 's más' vagyonát elragadozni, soha sem volt a' tiszti becsülettel megférhető. Clarke kapitány mind a' kettőt cselekedte. Az új orleansi vámszedő ez igaztalanságok' sorát azzal fejezte be, hogy magára vállalta törvényes zsákmányt adni a' tengeri rablóknak, kik azt megint gonoszul elfoglalták. A' franczia kormány e' tettért elégtételt fog követelni. Francziaország 25 milliót fizetett törvénytelen kobzásokért, annyival inkább fogja most azon tisztek' fenyitését sürgetni, kik rendes, jogszerü és az amerikai nemzeti charakter iránt különös kimélettel tett kobzásnál magokat becstelenül viselték. Ohajtjuk, hogy a' végrehajtó hatalom Francziaországnak illő elégtételt adjon, mert ezzel mind kereskedési érdekeinek, mind a' többi amerikai tiszteknek tartozik, kikkel hasonló esetben nem fognak többé kimélve bánni." — Buenos-ayres, jun. 20kán. A' képviselő ház, a' franczia ostromzár miatt maj. 29kére rendkivül egybehivatott. Az elnök üzenetében keményen kikelt a' francziák' igaztalan követelései ellen, 's fölszólitá a' házat, itélje-el, vallyon a' franczia consul' és admirál' magaviselete nem menthetlen sértése-e a' köztársaság' függetlenségének és méltóságának, mellyet élettel és vagyonnal védeni kell. Innét azt hiszik, hogy a' kormány nem fog engedni, ha csak lázadás meg nem buktatja a' mostani elnököt. Idegen hajók' bátorítására a' vám egy harmadával leszálitatott.

A' Nouvelliste szerint, Coëte úr, kinek emberségével és bizodalmával Clarke kapitány olly alacsonyúl vissza élt, Uj-Orleansba érkezte után Clarke kapitányt árulásaért azonnal párviadalra hívta, 's két hasztalan lövés t, váltván egymással, élet- és halálra kivánt vele vívni, mit azonban a' jelen volt tanúk meggátoltak. — Az amerikai hírlapok korán sem értenek egyet a' Lone' elkobzásának jogszerűségében, sőt e' kérdés fölött szenvedélyes vita keletkezett; minthogy nem csak Clarke tagadja becsületszavának megszegését, hanem a' francziák elleni párt sem akarja elismerni, hogy tettleges háborún kivül neutralis hajót el lehessen foglalni. 'S minthogy a' párviadal békülléssel végződheték, a' szószegés csakugyan kétségesnek látszik.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Sajtó alatt van 's a' jövő september hónapban megjelend:

Részvét gyöngyei

czim alatt, a' pestmegyei vizkárosult adózó nép javára jövedelmezendő gyüjteményem, mellyre az aláirás vagy előfizetés Budapesten még elfogadtatik Eggenberger és Heckenast könyvárusok 's a' „Természet" szerkesztő hivatala által (Leopold-utcza Rottenbiller-ház) nyomtató papirosra egy, velinre két pengő forintjával. — A' munka mintegy 200 lapra terjedend. *Kunoss.* (3)

(1) A' szülőkhöz való felszólitás.

Alúlirt nyilvánossá teszi, hogy még e' hátra lévő szünnapokban minda' nemzeti, mind a' Gymnasium iskolák tárgyait, szükséges részekre osztandó ifjusággal ismételni fogja, és fáradsága dijául az iskolák kezdeteig egy forintot pengőben kiván mindegyiktül, a' kitül telhető. Szegény ifjak semmit sem fizetnek az oktatásért. Reggeli órákban 7—12 között lészen az oktatás. Czélirányos lakhelye az alúlírtnak Ráczutcza 344 sz. alatt. *Pecky Bálint*
a' királyi Helytartótanács által
helybenhagyott tanitó. 1)

(1) Tudományos jelentés.

Reménlve érdekes voltát Balásházy úr következő czimű munkájának „A' Háztartás és Mezeigazdaság tudománya" számosabb kötetekre tevék előfizetést, 's igy a' kijött első kötet nállam folyvást kapható, 's általam minden pesti könyvárosoknál. Ára kötetlen 1 ft. 12 kr. c p. kötve 1 ft. 15 kr. Költ Debreczenben aug 30kan 1838. *Csáty Lajos* könyváros. (3)

A' gazdasági Tudósítások' f. e. 2ik füzete megjelent. Tartalma: Értekező rész I. Próbamutatvány a' mérnöki gazdaságból. Győry Zsigmond keszthelyi földmérőtől. II. Juhászati tisztek, 's nehány juhászati viszonyok gr. Károlyi Lajos' uradalmiban. Klauzál Imrétől. II. A' cseh-országi czukorrépa-termesztés' áttekintése, közli Tótmegyeri. Értesítő: Hivatalos, a) a' m. gazd. Egyesület' örökítése b) Lóverseny. c) Állatmutatás. d) Lóárverés. e) Paraszt kancza-csikók. f) Nemzeti lóiskola. g) közgyülési határozatok. Nem hivatalos: Borismertető-, Gyapjutár-Egyesület. Vegyes tárgyu hírlapi közlemények: Kolompér szaporítás, gyomirtás, marhadög. Az egész füzet mintegy 108 lapra terjed; ára postapap. csak 30 kr. velinen 40 kr. pengő pénzb. Megszerezhetni Pesten alulirtnál 's Eggenberger József' könyvkereskedésében; egyebütt is megrendelhetni minden hiteles könyvárusnál. Pest, augustus' 28án 1838. *Kacskovics Lajos* s. k. gazd. egyesület titoknok. 1)

Második Félesztendő.

Heckenast Gusztáv
pesti könyvkereskedésében Váczi útcza 39 szám alatt megjelent és kapható:

A'
Buda 's Pest
közt épitendő

ÁLLÓ-HID

tárgyában kinevezett
Országos küldöttség
munkálatai.

Első közlemény Negy 8rét Pest 1837. Velin papiroson boritékba fűzve 1 f. pengő p. (2)

☞ A' hetenként háromszor megjelenő ***ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ*** tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirások' idei második fél évére (78—80 ív rajzokkal) még folyvást előfizethetni minden kir. postahivataloknál, valamint Bécsben t. Barkasy Imre udv. ágens úrnál, Kolosvárt az Erdélyi Híradó' hivatalában 5 ft. 48 kr. pp., velinen 7 ft. 48 krral. Helybeli ára 5 és 7 ft. A' kir. postáknak köszönetül hét példánytól egyet ajánlunk.— Mai számunk mellett három ékes kő rajz jelent meg, a' budapesti Duna' térképeit és Vásárhelyi Pál' hid-tervét tárgyazó. — Pest aug. 19. 1838. *Schedel, Vörösmarty, Bajza.*

(1) Hirdetmény. Jászberény tájékról 13 éves fiuért Budán vagy Pesten cserébe kerestetik leány, vagy fiú tisztességes háztúl, bővebb tudósítást adhat Tahy Emánuel Puszta Monostori igazgató, vagy a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások* szerkesztő hivatala. (3)

(1) Haszonbérlet. A' méltóságos Almásy familia Török-Szent Miklósi uradalmához tartozó tettes ns Heves, és külső Szolnok vármegyékben kebelezett Cséfai pusztája, melly öt-

ezer holdon felül számitatik, e' folyó 1838dik esztendei september hónap huszonkilenczedik azaz 29ik napján kezdendő 6 egymást követő esztendőre terjedő árendába — ugyan e' f. hónap tizennyolczadikán az iz 18kán Török-Szent Miklóson az uraság házánál tartandó nyilvános árverés utján — ki fog adatni. — Mellyre a' kivenni szándékozók megjelenése kéretik. — (3)

---

(1) Haszonbérlet. Szabad királyi Pest városától 1½ órányira helyezett Rákos-Csaba helységében egy pálinka-főzéshez alkalmatos ház, több esztendőkre árendába adandó, eránta bővebb tudósitást vehetni a' helybeli Tisztnél. — (3)

---

(1) Tudósitás. A' tettes Somlyó-vásárhelyi uradalom részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a' Vásony sz. mihályi puszta 1839ik évi 1sö januariustól kezdve, egesz 1841ik évi utolsó decemberig azaz hat esztendőre folyó 1838-ik évi september 24én a' t. S. vásárhelyi uradalmi tiszttartói irószobában tartandó árverésen haszonbérbe, mellyhez erdőkerülői lakás, két malom, 116 hold szantóföld, 44 hold rét, mégis kaphegyen 157⅝ hold erdei kaszálló; Balaton Kis-Szöllősi helységben 4 fél telkes jobbágy, hegy-vám, és a' nagy-vásonyi határban 400 darab birkának szabad legeltetése tartozik; kifog adatni. Kiknek kedvök leszen ezen pusztát kiarendálni, elegendő bánatpénzel ellátva illendően meghivatnak. Költ S. Vásárhelyen, augustus 18-kán 1838.

Rummelsberg János Számvevő. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' méltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből közhirré tétetik, hogy t. Posony vármegyében kebelezett kincstári jószág Máriavölgye (Mariathal) a' hozzá tartozó 's hasonloan Posony vármegyében Stomfán, Récsén, és Devény-ujfaluban fekvő birtok részekkel, királyi kegyes adomány által megnyerhető; az eziránti jelentkezhetés határ ideje f. évi sz. András hava 15kére tüzettetvén-ki, 's szabad tetszésére hagyattatván a' folyamodónak valamint az egész jószágért, ugy csak egyes részért is ajánlást tenni.

Ezen jószágokat megtekinteni kivánók a' Pozsonyi kir. épületek fő ügyelőhöz Viletz Antalhoz járuljanak, kitől a' különrészek', és becs árrul is tudósitást kapandnak; egyébaránt az utobbit, a' külön részek lajstromával együtt 's a' megnyerhetési föltételeket a' magy. király udvari Kincstárnál Budán 's a' bécsi cs. kir. közönséges udvari Kamaránál is megtekinthetni.

Ezen adomány eránti folyamodások, határozottan kimondott nyilatkozatokkal legföllj ebb az érintett határnapig azaz: f. évi sz. András hava tizenötödikeig vagy a' budai magy kir. udv. Kincstárhoz, vagy a' bécsi cs. kir. köz. Kamarához annál bizonyosabban benyujtandók, mivel legfels határozat következtében a' határ idő elmulta után semmi kérelem 's ajánlat nem fog elfogadtatni, hanem minden tekintet nélkül vissza utasitatni.

Budán, kisasszony hava 1jén 1838. (3)

---

(3) Hirdetmény. T. Heves megyében kebelezett Szelevényi pusztának egy heted része, 1116 holdból álló birtok, nemkülönben ahoz közel, ts. Csongrád megyében helyezett Tési pusztának egy heted része, akár együtt, akár külön haszonbérbe fog adatni Sz. Mihály hava 29dik napjától hat évre, szabályozott határok' több feltételeit P. Monostoron magánál a' birtokosnál T. Tahy Gáspár vagy Thassy Dániel szolgabiró úrnál megtudhatni. (3)

3) Schweiczi marha eladás. Főmgú gyaraki herczeg Grassalkovich gazdasági igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik: hogy Gedellőtől félórányi távolságra lévő babati majorban 17 darab különféle korú és nemü schweiczer marha e' f. eszt. septemberhó 13kán szokott délelőtti és utáni órákban árverés útján készpénz lefizetése mellett elfognak adatni. A' venni kivánók a' fent kitett helyre és napra illően meghivatnak. (3)

( ) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből a' megüresült esztergami érsekség részéről közhirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő esztendő januarius 1sö napjától fogva, három egymásután következő esztendőre alúlirt helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe kiadatnak és ugyan:

I. Az esztergami uradalomban, September 10kén Esztergamban az érseki residentziában.

a) Esztergam érseki városban, a' féleszten-dei bor mérés.

b) A' párkányi úrbéri korcsma.

c) Börzsönyben a' mészárszék hozzá tartozandó bor mérés.

d) Kemenczén a' kovács műhely után 4¾ holdból álló földek.

e) Berneczei helységben az egész esztendei pálinka mérés.

f) Magyar és Német-Szögyényi mészárszék, hozzá tartozandó 48¾ hold szántóföldekkel és három hold rétekkel.

g) Muzslán a' pálinka mérés, hozzá kapcsolt 11½ holdból álló szántóföldekkel, kukoriczással, kenderessel, és 11½ hold réttel.

h) A' mocsi mészárszék 11¾ hold szántóföldekkel, egy hold réttel, egy kukoriczással, és házi kerttel.

II. Az érsekujvári uradalomban, Septemb. 15kén Érsekujvárban (Nyitra vármegyében).

a) Az érsekujvári 13 kerekű malom, hozzá tartozandó lakással, házi kerttel, kenderföldel, és 4 holdas kukoriczással.

b) Az udvardi mészárszék 35 hold szántóföldekkel és 20 hold rétekkel.

c) Ugyan ott az uraság boltja, házzal együtt.

d) Tardoskedden a' nagy vendégfogadó egész esztendei bor, ser, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó 58 hold szántóföldekkel, 3 hold rettekkel, 3 hold kukoriczással, 2 hold veszszőssel, és évenként osztályba jutni szokott 60 kéve nádal.

e) Ugyan Tardoskedden a' pálinka mérés uraság házával.

f) Szemőn a' korcsma ¾ évi bor, és egész esztendei pálinka, és ser méréssel.

g) A' szemői kovács műhely után való-'s két holdból álló szántóföldek, és négy hold ret.

h) Perbesén a' vendégfogadó mindennemü italok egész évi kimérésével, és pálinka főzéssel, hozzá tartozandó fél telki 60 pos. mérő alávaló szántóföldekkel rétekkel, 3 pos. mérős kukoriczással, 1 pos merős kenderessel, 1½ pos. mérős házi kertel, és káposztással.

III. A' gútai uradalomban, September 12kén Mocsán (Komárom vármegyében).

a) Gútán a' mészárszek lakással, és hozzá kapcsolt fél telki szántóföldekkel, egy 25 kaszás réttel, és kukoriczással.

b) Mocsán a' vendégfogadó mindenféle italok egész évi mérésével és hozzá tartozó három vetőre felosztott 25 holdból álló szántóföldekkel, 6 hold réttel és ⅛ hold káposztással.

c) Tardoson a' 6dik számú márvány bánya.

d) „ a' 7dik „ „

e) Bálvány-szakállosi pusztában 100 holdból álló rétség ugynevezett Császár rét.

f) Kavalháti puszta.

IV. A' dregélyi uradalomban, Sept. 1én Dejtáron (Neográd vármegyében).

a) Vadkert mezővárosban a' vendégfogadó, szabad bor, ser, és pálinka egész évi mérésével, azon kivül 18¾ hold szántóföldekkel, 2 kaszás rétel, kenderessel, burgonyással, kukoriczással, káposztással, és házi kerttel.

b) Ugyan ottan egy az uradalmat egyharmad részben illető és lokos vizén helyheztetett négy kerekü malom, 6¼ hold szántóföldekkel, ¾ hold kenderessel, burgonyással, és két kaszás réttel.

c) Honthon a' vendégfogadó, szabad egész évi bor, és pálinka méréssel, nemkülömben 9 hold szántófölddel, 2 kaszás réttel, egy dohányossal, káposztással, és két kertel.

d) Ugyan ottan az Ipoly viziben való halászat.

e) Hidvéghen a' vendégfogadó egész évi bor, és pálinka méréssel, hozzá tartozandó 9¼ hold szántóföldekkel, és 1 kaszás réttel.

V. A Nagy-Sallai uradalomban, Sept. 7kén Nagy-Salló mezővárosban (Bars vármegyében).

a) Kétyen a' mészárszék lakással, 16¾ hold szántóföldekkel, kukori zással, kenderessel, és egy kaszás réttel.

VI. A' nagyszombathi uradalomban. Sept. 18kán Chinoránybau (Nyitra vármegyében).

a) A' chinorányi vendégfogadó, és mészárszék, szabad bor, és pálinka méréssel.

b) A' ribényi vendégfogadó szabad bor, és pálinka méréssel

Ezen javakat tehát kibérleni szándékozók, mint a' magok jó viseletéről, mint elegséges vagyonaikról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérsékelt bánatpénzzel ellátva fennirt napokon és helyeken reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosok. — A' haszonbérlés feltételei ugyan arverés alkalmával is fognak hirdettetni, mint azáltal az illető tisztségeknél mindenütt — Esztergomban pedig az érseki számvevői hivatalnál előre is, megtudhatók. Budán Kissaszszony hava' 10kén 1838. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Aug. 18án	Pécs	70	60	50	45	—	—	32	—	30	—	50	—	—	—
23án	N. Becskerek	85	—	40	—	—	—	25	—	25	—	40	—	35	—
23án	Unghvár	80	75	70	66	52	48	38	34	32	27	52	48	—	—
24én	Uj-Becse	85	70	60	—	—	—	25	20	25	21	—	—	30	25
24én	Temesvár	83	65	46	—	—	—	25	—	23	—	40	—	—	—
24én	Arad	78	—	40	—	40	—	21	—	21	—	40	—	—	—
25én	Pécs	70	60	50	45	45	—	32	—	25	—	50	—	—	—
25én	Körmöcz	—	—	—	—	84	80	64	60	40	36	—	—	—	—
25én	Komárom	100	93	82	60	54	48	46	44	36	31	—	—	—	—
25én	Székesfehérvár	80	70	62	60	50	47	40	35	26	2	15	42	—	—
25én	Szeged	60	50	40	35	—	—	33	—	33	—	40	—	40	—
26án	N. Becskerek	80	—	40	—	—	—	25	—	25	—	35	—	—	—
4én	Pest, pesti m.	145	120	90	85	85	80	70	—	47	45	85	80	—	—

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Pest. Szombat. Septemb. 8kán

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 20dik szám.

Magyarország és Erdély (Ő cs. 's ap. kir. Fölsége' utazása Tyrolból Monzába; pesti nemzeti színház' és a' dunai álló híd' ügyében; Nyíri István †; t. Zemplén megye' közgyülése; jelentés a' kolozsvári répaczukor gyár választmányától; Ruma' vidékén. ket gyilkosság; montenegrói zavargások; Mezzofanti' megtiszteltetése; adakozások a' vízkárvallottak' számára 'stb.) Nagybritannia (a' Times verseng Francziaország ellen Algier miatt; Bushire angol katonaságtól megszálva; az angol királyné' életmódja 'stb.) Franczia-ország (üdvözlések a' királynál és Orleans hgnél a' párisi gróf' születése feletti örömből; a' bajaderek Francziaországban 'stb.) Németország. Olaszország. Törökország. Portugallia. Spanyolország (Morella bevetele még nem bizonyos 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége, föls. hitvesével aug. 22kén hagyá el Tyrolt, mellynek határán, az iszonyu essö- és hó-vihar', villám és menydörgés' daczára is, melly éppen ekkor támadt, gyalog méltóztatott átlépni, a' nélkül hogy e' miatt becses egészsége legkisebb változást szenvedett volna. Aug. 25kén a' bájos vidékü Bellagio 's Comóba, 27kén pedig a' Majland melletti Monzába érkeztek Ő Felségök a' legjobb egészségben. Leírhatlan az öröm, mellyel a' fölséges párt Tyrol' és Lombardia hü lakosai mindenütt fogadták 's kisérték.

Pesti szinházunk' igazgatásában nevezetes változás történt. Szentkirályi Móricz igazgató ugyanis lemondván e' hivatalról, a' részvényes társaság aug. 29 's 30kán tartott gyülésében, hallomás szerint, következő határzatot hozá: mivel az egyes igazgató, egészen korlátozva, nem felelhet-meg soha e' fontos ügy kivánatinak, az igazgatás ezentúl is a' választmány mellett fog ugyan maradni; erre mindazáltal Földváry Gábor, 's ennek Pestről távolléte alatt fölváltva Ráday Gedeon gróf és Ilkey Sándor uu. befolyással leendenek, Komlósy szinész pedig, mint főrendező, a' játékszini előadásokra ügyelend. — A' Budapest közötti álló híd' ügyében kinevezett országos választvány aug. 23kán tartá első ülését, Batthyányi gr. elnöksége alatt, 's a' beadott tárgyakat nyomtatás alá bocsátá; tanácskozásait sept. 1jén kezdette el, ez óta szakadatlanul folytatja, 's e' hónapban hihetőleg be is végzendi. Sina és Wodianer 's társa egyesülve épitendi a' hidat, hallomás szerint, lánczhidat, két oszlopra három ívvel, a' Náko-ház és a' budai cs. k. eleségtár között. Clarke, vagy Rennie, vagy mind ketten fogják-e az épitést igazgatni, még ezután döntetik el.

Csak imént jelentettük a' kipótolhatlan veszteséget, melly a' hazát 's m. tud. világot Kölcsey' elhunytával érte, 's ezt ismét egy más, szinte igen érezhető veszteség követte. Nyíri István, a' s.pataki ref. collegiumban philosophia' rendes tanítója és a' m. tud. társaság' rendes tagja nincs többé! E' mély tudományu férfi' munkás és becses életének S. Patakon f. é. aug. 27kén vetett véget a' kérlelhetlen halál. Hült tetemei 29kén takarítattak el, 's emlékezetére a' gyászistentisztelet septem. 16kán fog tartatni. Tudományos érdemei az elhunytnak sokkal ismeretesbek, mint sem hírlapi emlegetésre szorulnának; elvesztését mélyen érzi a' m. t. társaság, 's különösen a' s.pataki reform. collegium, hol nevelését vette, 's viszont életének nagy részét az ifjuság' nevelésére szentelte. Áldás és béke lengjen porai fölött!

Nádor ő cs. k. főhgségéhez vízkárvallott lakosink számára következő ujabb adakozások érkeztek p. p: Bécsből Pálffy Fidél gr. m. k. udv. főcancellár utján 5737 ft. 58 kr. az erdélyországi fő hadi kormánytól, seregcsapatoktól és katonai hatóságoktól 1725 ft. 20 kr. Csehországból Chotek gr. kormányzó által 1540 ft. 30 kr. Stuttgartból Woelff Lajos által 33 ft. 37 kr. Passauból Wenzl J. G. 10 ft. ns. Moson megyéből 232 ft. 29 kr. özv. Brunsvik grófné szül. Majthényi Mariana asszonytól 400 ft. ns. Posega megyéből Szécsen gr. Kutina uradalmából 200 ft. Posega városából 70 ft. 47 kr. a' pakráczi kerületből 20 ft. 12 kr. a' kassai casinótól 30 ft. 34 kr. a' 12 számu német-bansági határőr-ezredtől 149 ft. 38 kr. a' tótországi hadi kormánytól 48 ft. 50 kr. a' horvátországi hadi kormánytól 400 ft. — A' budai kam. főfizető hivatalhoz Nádor ő cs. k. fönségének felszólítása' következtében küldöttek: Zombor sz. k. város 220 ft. 12¾ kr. ns. Komárom megye 1248 ft. ¼ kr. ns. Zemplén megye 1902 ft. 46¾ kr. ns. Szepes megye 778 ft. 3 kr.

S. A. Ujhely aug. 19. F. hó' 16kán t. ns. Zemplén megye' részéről közgyülés tartatván, többek között felolvastatott t. ns. Nógrád' megye' f. é. sz. György hava' 26káról költ 's minden megyei törvényhatósághoz, ugy e' megyéhez is megküldött atyafiságos levele, mellyben azon kérését jelenté: hogy a' mennyiben jelenleg Bécstől a' Duna' mentében két külön vasut' készítésére (t. Budáig és Pestig) keletkeznének vállalatok, számos előadott okoknál fogva a' pesti vonal párt-

fogoltatnék, és a' nmlgú m. kir. Htó. Tanács kéretnék meg: intézné oda gondoskodását, hogy a' Dunán tul készíttetni kivánt másik vasut halasztatnék el, 's az erre ajánlkozottak inkább a' pesti vállalattal egyesítnék tehetségeiket; ennek folytában felolvastatván szinte t. ns. Hont vmegyének ehhez hasonló tartalmú felszólító levele: a' megye' rendei e' tárgyra nézve következő határozatban allapodtak meg: „A' mennyiben ezen nagyobb érdekű tárgynak teljes megfontolására az adatoknak kiszemelése 's egybevetése szükségképen megkivántatnék, véleményes előterjesztés végett több tagokból álló, a' megye' rendszerinti két földmérőjét is magában foglaló küldöttséget rendelt ki, hivatalos jelentésök a' közelebb folytatva tartandó közgyülésre beváratván." — Felolvastatván Meczner Pál főorvosnak e' közgyülésen tett abbeli hivatalos jelentése, melly szerint ámbár neki a' Gräefenbergben Priesznicz Vincze alkotta hidegvizgyógyintézet' megtekintése, vizsgálása és ezen természeti gyógymódnak a' helyszinen való kitanulása végett a' megye' kegyességéből elutazhatási engedelem adatott: mindazáltal körülményei nem engedvén illy messze utazást, csupán a' gräfenberginek mintájára sz. kir. Bártfa városában felállított vizgyógyintézetet tekintette meg, mellyet is figyelemmel megvizsgálván 's maga is használván, valamint nehányakat ezen orvoslásmód' szabályai szerint is gyógyitvan, nem képes eléggé ezen egyszerű, az anyatermészet' utmutatásából merített orvoslásmódot a' megye' hathatós pártfogásába ajánlani; előhozván egyszersmind 's kiemelvén ezen intézet' felállítására minden tekintetbeni czélirányosságát a' S.- A.- Ujhely mezővárosban levő szárhegyi vizforrásnak, hol egy illy intézetnek vagy részvényeken vagy más a' megye által elhatározandó módoni felállitását kéri a' megye' pártfogása és hathatós előmozdítása alá vétetni; — melly hivatalos orvosi jelentés következésében ez határoztatott: „A' felbomlott egészség' helyrehozására divatozni kezdő 's a' jelentést tevő főorvos által ajánlott Priesznicz-féle vizgyógyintézetnek S.- A.- Ujhely városában felállítása csak egyes vállalatok, vagy e' végre begyülendő summáiból az egyeseknek lévén eszközölhető: ennélfogva az ujhelyi és bodrogközi járás', valamint a' zempléni kerület' szolgabirái és esküttt társaikra bizatik, hogy járásaikban, különösen Ujhely városában, közhirré tevén ezen intézet' czélba vett felállítását, 's az egészség' helyrehozására annak hasznos voltát különösebben kitüntetvén, létrehozását akár részvények', akár ajánlások' utján eeszközleni törekedjenek, lépéseiknek minő sikeréről hivatalos jelentéseiket annak idejében bemutatván; ahhoz képest fognak a' megye' részéről is megtétetni a' rabi munkák 's egyéb ajánlhatások iránti szükséges rendelések; biztosan reményltetvén: hogy az illy jót látott, használt és ajánlott jelentést tevő főorvos is, önbuzgalmát a' közjó' ekképeni előmozdításában tetleg is hathatósan bebizonyítandja." — Végre ugyane' napi közgyülésben előterjesztetett, hogy S.- A.- Ujhely városában a' szarvasmarha-dögvész mintegy másfél hónap óta dühöngvén, a' városnak legszebb marhái elhullottak, a' megye' többi részében pedig szinte a' szarvasmarhák' lábfájása harapózott el; melly mind az egész megyére, mind pedig ennek egyes tagjaira káros és veszedelmes mirigy hogy a' megye' többi részeibe el ne harapózhassék, meghatározták a' megye' rendei: hogy S.- A.- Ujhely városában a' közelgő septemberi vásárkor marhavásárok ne tartassanak, valamint czélirányos rendeletek tétettek aziránt is, hogy más helységekből bejövő marhák és ökrös szekerek átmehetnek ugyan Ujhely' városán; de itt egy pillanatig sem tartózkodhatnak; — ezen intézetek' szoros felvigyázata az illető fő-és alszolgabirákra bizatván. — Ámbár megyénknek mindez ideig szakadatlanúl megtartott határozati elve vala, hogy őszkor a' marhahúsnak árát mindenkor leszállítaná: a' most érintett tekinteteknél fogva azonban a' régi árszabás (városokon és állomási helyeken, 10, falukon pedig 9 v. kr. fontja) mégis meghagyatni rendeltetett. H-k.

A' kolozsvári répaczukor gyár választottsága tisztelettel szólit fel minden földbirtokost és mivelőt, hogy a' gyárhoz megkivántató czukorrépa-mennyiség termesztése iránt — hogy t. i. a' jövő 1839ik évben, ki? hány hold földet kiván bevettetni? — szándékát, a' kolozsvári répaczukor-gyár választottságának czimezendő és idősb Pataki Mihályhoz, vagy Szábel Menyhárt és fija kereskedésekhez útasítandó bérmentes levélben nyilvánitani ne terheltessék. Megjegyeztetik itt egy felöl az, hogy czukorrépamagot, fontját 30 ezüst kral, pénztárnok Szábel Menyhártnál lehet találni, más felöl az, hogy a' kik ezen iparág mivelése és termesztése módjával nem ismeretesek, számukra útasítás adatik nyomtatott példányban: végre az, hogy mindenkinek a' gyárhoz vitetendő czukorrépa mázsájától negyven váltó kr. fizettetik ki tüstént. Midőn meg van győződve a' választottság az iránt, hogy ezen iparág számos vállalkozókra fog találni, egyszersmind figyelembe ajánlja azt, hogy ezen évben a' répatermesztésre szánt földnek meg kelletvén egyszer ugaroltatni, a' czukorrépát tenyészteni kivánók szándékuknak folyó év novembere első napjáig mulhatatlanul kijelen-

tésére kéretnek. A' kolozsvári répaczukor-gyár választottságából aug. 19kén 1838. Ifj. Pataki József, jegyző. E. H.

Zimonyi hírek szerint nem rég két borzasztó gyilkosság követtetett-el Ruma' vidékén. Egy juhlegeltető 12 évü fiuhoz egy idegen közelíte 's mondá neki: menne haza, mert atyja várakozik rá. A' szófogadó fiu azonnal elindult az idegennel, ki azonban őt, midőn egy szántóföldön mennének keresztül, földre sujtá, 's fejét bunkós bottal bezuzá, azután a' nyájat elhajtá. Utóbb mindazáltal eszébe jutván, hogy a' holt test árulója lehetne, visszasietett gaz tette' helyére, hol az ütések alatt csak elkábult gyermeket már ülve lelé. Ezt látván a' szörnyeteg, késsel elmetszé a' gyermek' torkát 's testét eltemeté. Az atya nem győzvén fiját várni, keresésire indult szomszédival. A' fiu kutyája csakhamar a' véres helyre vezeté a' keresőket, 's a' gonosztevő már kézbe került. A' másik gyilkosság majd ugyanazon időben egy lányon követtetett-el. Ez t. i. 15 ft. kölcsönze egy férfinak, ki őt, miután többszöri fölszólításra sem fizette meg tartozását, egy buzaföldre kicsalván, ott agyon veré. Egy több szolgával arra kocsizó földes úr tompa jajszót hallván, a' kalászok közül egy férfit pedig bukdosva futni látván, azonnal gonosz tettet gyaníta, 's a' bűnöst csakugyan el is fogatá. Most mind a' két gonosztevő elitéltetését várja. — Montenegróban, a' török felsőség alatt levő, de fekvésénél fogva valólag soha meg nem hódíthatott kis tartományban, melly mintegy 40 ezer fegyverfogható férfit számlál, darab idő óta zavarok dulnak; rablásra hajlandó lakosai gyakran beütöttek a' török birtokokba, 's azokat kirablották. Ezzel azonban be nem érvén, közelebb a' mi határszéli őrcsapatainkat is megtámadták, 's két legényt agyon lőttek, egy hadnagyot pedig sulyosan megsebesítettek, miért Neu b. generálőrnagy 's a' határszéli csapatok' parancsnoka, Spalatro, Ragusa és Zarából erősítést kért. A' törökök ezen nem kevessé örvendenek, reménylvén, hogy seregcsapataink majd derék leczkét adnak e' nyugtalan rabló népnek, sőt e' tartományt talán el is foglalják a' rend helyreállításaig. — Mezzofanti híres nyelvtudóst sajátszerüleg tisztelé-meg a' bolognai katonai őrség. Verset készite ugyanis számára valamennyi nyelven, melyen az ausztriai birodalom' katonasága beszél, a' magyart sem feledvén el. — A' n. szombati érseki lyceumban a' lefolyt 183$^{7}/_{8}$ oskolaévben összesen 172 volt a' tanuló ifjuság száma.

A' magyar tudós társaság, tek. Pest vármegye' nagyobb teremében, september' 9dikén 1838, dél előtt 10 órakor tartja 7dik köz ülését, mellyen minden rendbeli hazafiúi tisztelettel és indulattal lát. Magyar köntösben megjelenőknek a' terem áll nyitva, másoknak a' karzat, hol asszonságok' számára külön hely leszen.

Nagybritannia.

A' Times darab idő óta hevesen verseng Franczia ország ellen, határtalan hódításvágyat lobbantván szemére, mellyre, miként e' hírlap hiszi, Palmerston lord nem fordít elegendő figyelmet. A' mexicói ostromzár és Algier oka leginkább e' hírlapi harcznak. Algierra nézve Bourmont marsal minap töredékben közlött leveléből az angol statusférfiaknak nem igen kedvező következmények huzatnak ki. Továbbá az is, hogy a' francziák' királya a' tripolisi deyvel kötött szerződvényben császárnak nevezteték, noha e' czim (padischah császár,) a' portávali szerződésekben is gyakran előfordúl, sok félreértésekre nyújt alkalmat. E' szerződvény 1830ki aug. 11kén Franciaország' részéről Rosamel b. ellenadmiral, Tripolis' részéről Sidi el Hadzsi Mohamed Beit el Mil külminister által köttetett, 's főbb pontjai ezek: A' tripolisi dey magát és utódit arra kötelezi, hogy háboru' idején azon hatalmak' hajóit, mellyek ez esetben a' helytartóságot értesítendik, hogy a' tripolisi kereskedő hajókat bántatlanúl akarják hagyni, szinte nem bántandja. A' két nemzet szabad kereskedési hajózást űzhet, a' nélkül hogy hajójik ellenséges hadihajók által bántathatnának, kivévén, ha valamelly ostromzár alatt lévő kikötőbe menni, vagy katonákat és hadi szert becsempészni akarnának, melly esetben letartóztathatnak ugyan, de csak birói itélet után koboztathatnak el. Azon tripolisi hajók, mellyek e' kivételes eseteken kivül kereskedő hajót föltartóztatnak, akármelly hatalomtól tengeri rablóknak tekintethetnek, nem gátoltatván mindazáltal az ezen hatalom és Tripolis közötti barátságos viszonyok. Továbbá a' dey kötelezi magát, hogy hajóhadát nem fogja nevelni, nem értetvén azonban ide hajójinak kijavitása, az épülőfélben lévőknek elkészitése, vagy az elveszetteknek kipótlása. A' két szerződő fél közt mindazáltal kiköttetik, hogy a' dey kereskedő hajókat sem maga fölfegyverkeztetni nem fog, sem jobbágyinak meg nem engedi, hogy ollyakat ágyúkkal és hadi szerekkel fölkészitsenek. A' dey a' keresztények' rabszolgaságát örökre eltörleszti. A' Tripolisban lévő keresztény rabszolgák azonnal szabadon bocsátatnak; a' dey a' tulajdonosoknak illő kárpitolást ad; sem maga többé keresztényeket rabszolgákká nem tesz, sem jobbágyinak meg nem engedi, hogy kereszténveket rabszolgákká tegyenek. Ha a' dey más statussal hadba kevere-

dik, a' netalán kezébe kerűlhető katonák és hajósok, miként az europai nemzeteknél szokás, hadi foglyoknak tekintetnek. Vendégek, 's ollyanok, kik a' harczban nem vesznek részt, haladék és váltságpénz nélkűl szabadon bocsátatnak. A' külhatalmak a' fenálló vám mellett Tripolissal szabadon kereskedhetnek. Akadály nélkül adhatják és vehetik az illető országok' termékeit, 's a' tripolisi kormány' ezekkel nem gyakorolhat egyedáruságot. Francziaország ezután minden netalán más nemzetekre kiterjesztendő kedvezésekben és kiváltságokban részt vesz; a' dey 800 ezer fr. kárpótlást fizet a' francziák' királyának 'sat. — Az allg. Zeitung' londoni levelezője aug. 24kén így ír: Mindazon iratok közt, mellyek nem rég a' parlament által nyilvánítattak, egy sem lett olly köz figyelem', sőt boszankodás' tárgya, mint az angol és franczia kormány közt Algier' elfoglalása előtt folyt értekezés, mellyben a' franczia kormány a' legvilágosabban kijelenté, hogy nem szándéka meghódítani e' helytartóságot, még is titkon az ellenkezőt határozá el. A' köz boszonkodást csak az engeszteli némileg, hogy Algier' birása Francziaországra nézve sem hasznos, sem nyugalmas. Valamivel több aggodalmat okoz a' mexicoi és buenos-ayresi ostromzár, 's félő hogy e' kereskedési zár, ha még sokáig tart, mit a' két köztársaság' készületeiből jóslani lehet, könnyen zavarokra adhat alkalmat. — A' Morning Chronicle Konstantinápolyból aug. 1ről egy levelet közöl, mi szerint Bushír városa a' persa tengeröblön a' Bombayból oda érkezett angol seregek által elfoglaltatott. A' schah, mint mondják, e' hírre M'Neil urat vissza hítta, de a' követ nem akart vissza menni, azt jegyezvén meg: hogy a' schah kényszerítette őt e' lépésre, most tehát türje békével a' következéseket.

Hírlapokban és nép között többször hallatszék panasz arról, hogy a' királyné kirekesztőleg csak az olasz dalszínházba jár. Most már a' ministeri lapok is panaszkodnak, hogy ő fölsége thrónra lépte óta csak fölötte ritkán szerencséltette az angol szinházakat, az olasz operából azonban csak hétszer maradt ki. Olly művésznétől és műkedvelőtől, mint ő fölsége, senki sem kívánhatja ugyan, hogy a' még zsengekorban lévő angol hangászatot jobban kedvelje, mint a' művelt olaszt; de részvéte az angol hangászati szellemet is felköltendené. Leginkább fájlalják azonban azt, hogy ő fölsége az angol színműveket egészen mellőzi, 's annál inkább, mivel remélék, hogy a' múlt kormány által olly kevés figyelemre méltatott nemzeti színház az új kormány alatt több kedvezésre találand. Egy ministeri lap azonban reméli, hogy a' királyné ezentúl Shakespearenek jobban kedvezend; mert a' nemzeti színészet' pártolása egy fölvilágosúlt statusnak szent kötelessége. — A' Court-Journal a' királyné életemódját ekkép írja le: Nagybritannia' királynéja rend szerint 10 és 11 óra közt reggeliz, félórával fölkelte után. Reggelije egy findzsa erős kávéból, két findzsa theából (a' hírlap a' findzsákat jó kora angol terjedelmüeknek mondja), bizonyos french rolls nevű süteményből, két három szelet pirított vajas kenyérből, két lágyan főtt tojásból, kevés skot marmeladeból 's váltva baromfiból, vadhusból és sódorból áll. Ezt délutáni két órakor a' luncheon, vagy utóreggeli követi, rizspuddingból és egy coteletteből vagy pirított burgonyás boefsteakból álló. A' moseli bort tisztán, a' burgundit vizzel vegyítve szokta inni. Hét órakor az asztal terítve, 's a' királyné pontban hétkor helyet foglal. Asztalterítékén a' már fölhordott és még fölhordandó étkek' jegyzéke van. Maga választja étkeit, 's minthogy nem annyira az étkek' különféleségét, mint jóságát keresi, némelly ínye szerintit kétszer háromszor ismétel. Átalában gyakrabban választ erős, fűszeres étkeket, mint csemegéket. Egy pohár madeirai után néhány pohár könnyű franczia bort, és három, négy pohár champagneit, úgy nevezett rózsaszín oeil de perdrixt szokott inni. Asztal után egy findzsa igen édes és gyöngén tejezett kávét, és két findzsa gyöngén czukrozott és tejezett theát, 's ennél kevesbet ritkán, iszik. Tánczvigalmakon — akár saját palotájában, akár rokonainál, mert magános mulatságokban eddig még nem vett részt, — egy órakor az ebédlő terem megnyittatik, 's illyenkor a' királyné legszívesebben vesz be egy findzsa húslevet, olasz salátát és baromfit, és vizzel vegyített bort. Ha az estét társaság nélkűl tölti el, többnyire 12 óra előtt hálószobájába megy, álomitalúl egy pohár hideg kútvizet iszik. Mig Kensington-palotában lakott, anyjával egy szobában hált és reggelizett. Buckingham palotába költözvén, az együtt éjjelezés megszünt ugyan, de az együtt reggelizés még nehány hétig folytattatott, mig Kent hgné betegsége miatt félben nem szakadt, 's azóta végkép megszűnt. A' királyné most magánosan reggeliz, a' mennyiben t. i. nehány hírlapot nem lehet társaságnak nevezni.

Francziaország.

Aug. 25kén a' parisi hatósági testület szerencsekivánásaival járult a' király' elébe. Ő fölsége a' testületet Orleans hg' teremeibe a' kisded bölcsőjéhez vezetteté, hol az egész kir. család és ministerek egybe valának gyűlve. A' megyeispány

üdvözlő beszédében többek közt ezeket mondá: „Mihelyt a' születés híre a' tanácsházhoz érkezett, a' községi tanács azonnal összegyűlt, 's öröm ünnepléseket és kardot szavazott a' párisi gróf' számára. E' kard a' községi tanács' nézete szerint se nagy Károly' se Napoleon' kardjára ne emlékeztessen; a' hóditás' szellemét a' rend' és szabadság szelleme követte, mellyet velünk ön kormánya szerettet és becsültet. Engedje kimondanunk, sire, hogy e' kard, mellyet unokájának a j á n d é k o z u n k, hasonló L a j o s F ü l ö p h e z, m e l l y csak az o r s z á g' és alkotvány' védelmére jön ki hüvelyéből, hasonló azon fejedelem' kardjához, ki magának Europa előtt tekintetet szerezni, 's egyszersmind Franciaországban a' szabadság' és törvények' uraságát megerősíteni képes." A' király igy válaszolt: „Köszönöm az ajándékot, mellyet önök unokám' számára bejelentenek. Remélem, hogy az azt kisérő szavak mélyen emlékezetébe fognak vésetni, hogy e' kard az ő kezében a' béke' biztosítéka leend, hogy azt nemzeti becsületünk és birtokunk' védelmére mindig készen tartandja ugyan, de csak jó czélokra húzandja ki hüvelyéből, 's ha kihuzza, ezt mindig csak a' had' viszályainak minél előbbi megszüntetésére és a' béke helyre állítására teendi." Ezután a' királyné bemutatá a' kisded grófot. Innét a' király családjával 's a' ministerekkel együtt a' thrón terembe ment, hol a' kanczellárt, a' megérkezett paireket 's a' különféle hivatalok' és intézetek' küldöttségeit fogadta. — Aug. 24kén a' király több hadi főtiszteket magasb hivatalokra léptetett. — Don Francisco de Paula, nőjével 's gyermekeivel aug. 23kán egy óra hosszáig tisztelkedék a' kir. családnál.

Parisba nem rég indiai bajaderek érkeztek, 's aug. 18kán estve a' tuileriák' palotájába hivattak, hogy az összes kir. udvar előtt adják próbáját csudálatos tánczmüvészetöknek. Származásuk helye Tiruvendi nevü városka, 6 órányira Pondicheryhez. Öten vannak, 's mindnyájan Perumala isten' papnéji és jegyesei. Mihelyt születnek, azonnal egy házi szolgálatra rendeltetnek, 's istenöknek szenteltetnek, kinek pagodájában azután kötelességeiket is teljesitik. Polgárilag a' férjhez menetelt törvényök tiltja, hanem bramint választanak maguknak, kivel addig élnek, mig nem egymásra únnak. Tillé, a' bajaderek' legidősbike, 30 éves. Ő komoly, ritkán nevet, férfiakhoz nem bízik, 's fél szemeiktől és csábitásaiktól; ő gazdag, 's honában élhetne, de Sundirun nevü 14 éves leányát akarta követni, kit bizonyos belső sugallás vonzott Europába. Leányával egykoru unoka huga' Ranghun is vele van, 's ezeken kivül még egy 16 éves, Amany nevü bájló nő és egy 6 éves leányka. A' velök jött három hangász egy alattok lévő népposztályhoz tartozik. Hangszereik közt egy sz. duda is van, mellyet senkinek sem szabad kézzel illetni, mert Saravanim, a' dudás virtuoz, különben nagy haragra hevülne, a' bajaderek ellenben lábaikat illetni engedik. Saravanim fiatal ember, valamint Devenaygun is, kinek kötelessége lantot verni, melly azonban nem követel olly tiszteletet, mint a' sz. duda. A' főhangász, a' vén Ramalimgam, csörgetyűvel szokta a' bajaderek' tánczait kisérni, 's a' tánczban elő forduló indulatokat arczával fejezi ki. A' bajaderek igen visszavonúltan élnek, és indus szokásaikon semmit sem változtatnak. Reggel a' nappal együtt kelnek föl, az udvarra mennek, a' kutnál mosdanak, azután vissza térnek lakjaikba, 's egész nap otthon maradnak. A' napot énekléssel, alvással és nyájas beszélgetéssel töltik. Békes természetökkel a' vitázás meg nem férkezik. Élelmök rizsből áll. Társaságaikban a' férfiak is, de mindig tiszteletteljes távolságban, részesülnek; mert a' törvény tiltja, hogy hozzájok közelítsenek 's őket illessék. Estve nyolcz órakor mindnyájan lefeküsznek, 's gyékényeken, köpönyeikbe burkolva hálnak. Tillé utólsó szokott lefekünni. Midőn a' királyi család előtt megjelentek, arczukat csak nem lábig lehajták, 's midőn ismét fölállottak, kezeikkel homlokaikat érinték. Igy szoktak a' hinduk királyi vérü személyeket üdvözleni. A' férfiak vörös turbánt, vállukon palástot, és lábig érő vörös és tarka selyem bugyogót viseltek. Mellök, kezeik és lábaik meztelenek voltak. Füleikben nagy gyűrük függöttek. A' bajaderek orraikban gyűrűt viseltek. Testök gondosan el volt fedezve. Arannyal hímzett selyem szövet fedi vállukat és keblöket, 's testöket tetőtől talpig fényes patyolat takarja el a' kiváncsi szem elől, a' gyönyörű termetet csak gyanítani engedvén. Ezeken felül a' férfiakéhoz hasonló bugyogót hordanak. Mozdulatik könnyűek, mint gyönge szellő, járásuk epedő, mint titkos szerelmi vágy; lábaik piczinyek, 's lábujjaikon szinte gyürűket viselnek. 'S e' ritka vendégek most egész Páris' kiváncsiságát fölizgatták. E' tánczos nőket Tardivel, Pondycheryben megtelepült franczia hozá Franciaországba. Aug. 22ke' estéjén a' Theatre des Variétés-ben léptek föl. A' szinház fuladásig tömve volt, 's négy annyi térmellett is tömve lett volna. E' nevezetes szinjáték köztetszéssel fogadtatott.

Orleans hg Pasquier bárónak, mint a' pairkamarai küldöttség' szónokának ezeket mondá: „Az újonnan született is franczia országi pair, 's

remélem, méltó is leend egykor ama magas testűlethez, mellyhez mindnyájan tartozunk.“ A' hatósági testűlet' üdvözlésére így válaszolt: „Örűlök önöket biztosíthatni, hogy fiam korunk' szelleme és erkölcsei szerint fog neveltetni, nem mint eddig szoktak gyermekeket nevelni; gondom lesz rá, hogy jókor tanúlja meg, miként kell érdemmel, tehetséggel, bátorsággal és a' szív' erényeivel a' francziák' szíveit megnyerni; őt polgártársaihoz, önökhez méltókká tenni, leend törekvésem, önökhez, kik e' fővárosnak naponkint olly méltó és hasznos példát mutatnak.“—A' Journal des Debats a' párisi grófnak ajándékúl szánt kardról így eszmélkedik: „Napoleonnak, Austerliczből visszajötte után, a' hatósági testűlet ezüst békeszobrot szavazott. Ez elmés tanúság vala, 's pompája miatt fogadtatott el. Ma Páris városa, a' béke' és szabadság' kormánya alatt, a' király' unokájának fegyvert szavazván, ezt mondja: „Őrizzük meg a' békét, de legyünk készek harczra! Akármi árron nem kell béke! Itt e' fegyver, ez harczra szolgál! 's ha önnek valaha a' szélekre kell nyomúlnia, feledje az 1838ki hatósági testűlet' üdvözlő beszédét; de emlékezzék nagy Károlyra, és törekedjék Napoleon' nyomdokit követni.“ Egy ajándékozott kard vagy ezt jelenti, vagy semmit. Olly kard, mellyet sohasem húznak-ki hüvelyéből, csak ünnepélyi fegyver. Ez nem lehet rendeltetése egy franczia kardnak. Korszakunk, igen is, csendes, szereti a' béke' műveit, a' szorgalom retteg a' harcztól; a' párisi kereskedésnek Európával jó egyességben kell maradnia. 'S mégis e' békes hangulat mellett is Franczia ország a' juliusi revolutio óta tízszer rántott kardot, Anconában, Antverpben, Lissabonban, Mascarában, a' Sikak mellett, Constantineben; 's ma Mexicóban húz fegyvert, 's holnap talán keleten vagy a' havasokon ugyan ez fog történni. A' békét akarjuk, 's még is e' tetszleges csend mellett mindúntalan 's csak nem mindenütt háborúba botlunk. Háború okozza nagyobb részt azon kérdéseket, mellyek a' világban még szakadást és a' kabinétekben forrást szűlnek. Ohajtjuk, hogy ki ne törjön, hogy Franczia ország 1815ki meggyőzőjit ki ne idézze, hogy a' kötések megtartassanak, 's a' Rajnaszélek soha át ne lépessenek. De a' jelenben még sok más balvéleményi csira is rejtezik, mellyet a' jövő hirtelen kifejleszthet. Vigyázzanak hát, ministerek! Katonák, vezérek, álljatok készen! Thrónörökösök, ne feledjétek, hogy olly országnak, mellynek nincs északi széle, a' sereg egyetlen védfala! Párisi gróf, emlékezzék meg 20 év múlva, hogy Páris városa önnek kardot adott, hogy azt szükség' esetében Europának szögezze!“ — A' rendőrség aug. 27kén egy fiatal lengyelt fogott el, ki két nappal előbb érkezett Párisba, és Napoleon Lajos' ügyvivőjének mondatik. A' rendőrség őt titkos fogságra tette. — Egy aug. 27kén költ párisi levél szerint, a' párisi gróf' születésének környületei közűl legnevezetesb a' királynak tökéletes kibékűlése a' kath. papsággal és a' párisi érsek' ellenébeni állása.

Aug. 28kán két órakor a' párisi gróf' születéseért a' Notre-Dame-egyházban, a' király', királyné és az egész királyi család' jelenlétében ünnepélyes Te Deum tartatott. Aug. 29kén a' börze és közhivatalok zárva maradtak. — Paris' hatósága Athalin generálnak, ki első vitte meg a' testűletnek a' párisi gróf' születése' hírét, arany szelenczét, a' fiatal hg' arczképével, szavazott ajándékúl. Arago, Laffitte és Feron urak nem voltak jelen a' tanácsülésen. — A' Siécle panaszkodik a' lelt gyermekek kitételére való helyek hiánya miatt. Aug. 26kán egy újonnan született gyermek utczán megfojtva találtatott. 27kén pedig kettő halva húzatott ki a' Szajnából. — Alsó-Loire-megye' főtanácsa Nantesban a' köz- és igazgatási jogot tárgyazó igen komoly kérdéssel nyitá meg üléseit. Összeülése után t. i. azonnal 23 szózattal 6 ellen' föliratást határozott a' belministerhez, mellyben kijelenté, miként a' megyeispány és főtanács közt nincs meg a' szükséges egyetértés és együtt munkálás, következőleg vagy a' megyeispány mozdíttassék-el, vagy a' főtanács oszlattassék el. Nantesból aug. 24kén írják, hogy a' megyeispány aug. 22kén súlyos betegségbe esett, 's mint gyanitják, e' betegségét leginkább a' főtanács' végzése okozta.

Németország.

Koblenz, aug. 24kén. Dumas Sándor, a' jeles franczia költő, tegnap nőjével együtt ide érkezett, városunk' 's környékünk' szépségeit és jelességeit megtekintendő. Különös figyelemmel szemlélte azon helyeket, mellyeket Göthe és Byron költeményeikkel örökítettek. Dumas úr költői és festői Rajna-utazást szándékozik kiadni. Frankfurtban Sue Eugennel fog találkozni, kivel közös mezei lakot bérelvén, közösen munkáland vele egy literaturai mű befejezésén.

Mainzban Guttenberg' emlékoszlopa' fölszentelésének ünnepét aug. 14dikén ülték-meg; az emlék virágfüzérrel volt fölékesítve, 's mintha csak tegnap állították volna fel, ugy özönlött a' nép hozzá. Este nagy hangverseny volt, 's többi között. Lowe' „Gutenberg“ czimü oratoriumának is egy része előadatott; a' Guttenberg-tér fényesen kivilágitaték; hangverseny után a' könyvnyomók és mások pompás fáklyakisé-

rettel vonultak át az utczákon, 's az emlékhez érvén, dal és ének üdvezlé a' nagy férfiut, a' nép örömkiáltásitól kisértetve.

Olaszország.

Nápolyban közelebb a' párviadal ellen szigoru törvény hozatott, mellynek főszabályai ezek: 1. Ki mást párviadalra kihív, börtönbe záratik, minden nyugdiját elveszti, 's közhivatalokra alkalmatlanná leend; hasonló büntetése annak is, ki elfogadja a' kihivást. 2. A' ki mást piszkol, meglökdös, megver azért hogy a' kihivást el nem fogadta, a' fenálló törvények szerint keményen megbüntettetik. 3. Ha két személy párviadalra már kiállott, de azt még el nem kezdette, nyugdíjvesztéssel fog fenyítetni. 4. Ha a' párviadal megtörtént, de megsebesítés nélkül, a' vivók gályára küldetnek 's nyugdíjokat elvesztik. 5. Ha az egyik vivó megsebesítetett, ugyanez történik a' megsebesítővel, a' sebesített pedig a' törvények szerint büntettetik. 6. Ölés a' párviadalban, szántszándékos gyilkosságként tekintetik. 7. Párviadalban elesteknek, 's párviadalért halálra itélteknek testeik, temetőn kívül, a' rendőrség által kijelelendő helyre, minden ünnepély nélkül takarítatnak, és sírjok fölött semmi emléket nem szabad emelni. 8. Tanúk, kihivólevél-hordók, bujtók 'stb. fogsággal és nyugdijvesztéssel fenyítetnek, ha a' párviadal meg nem történt, különben pedig éppen úgy mint a' vivók. 9. Párviadalra kihivás a' katonaságnál a' már fenálló törvények szerint fenyítetik, 's ezen kívül még az engedetlenség' legnagyobb büntetése alá is esik. 10. Rendjét, kitüntetését 's nyugdíját minden kihivó, vivó, tanu 'satb. elveszti, ha meg nem történt is a' párviadal. 11. A' párviadal egyedül a' főbüntető törvényszékek elibe tartozik.

Sicilia' állapotja igen nyugtalannak mondatik. Jelenleg erőhatalom és rémítés elfojtá ugyan a' lázadást; de a' tartományokban, jelesül Syrakusa' és Catania környékén, több békétlen, ugynevezett bandita csapatok tanyáznak. Az elégületlenség közönséges, 's valamennyi néposztály, különösen pedig a' nemesi és papi rend, föl van ingerülve a' kormány ellen. Az udvar és ministerek lehetőleg titkolják ugyan aggodalmukat; de eléggé nyilvánítja azt a' Sicilia' partjai körül szálongó hajóhad, hogy első jeladásra kéznél lehessen.

Törökország.

Konstantinápoly aug. 8kán. Az Ásiában összevont nagyúri hadsereg az adanai határszélek felé nyomult, 's fenyegető állást vőn magának. Hafiz basa, e' hadsereg' seriaskere, ki némelly kurd törzsökök' legyőzése után, katonáji' hadi szellemének ébresztésére fordítá figyelmét, rendkívüli munkásságot fejt-ki, 's Ibrahimmal, ki Husseint, a' jancsárok' elenyésztőjét, és a' vitéz de szerencsétlen Reschid basát meggyőzte, ugy látszik, megmérkőzni vágy. Az ottoman seregek csatára készek 's telvék önbizodalommal; de az egyiptomiak' állása sem kevésbé fenyegető, kik taktikai tekintetben felülmulják a' nagyúri sereget. Ibrahim basa rég kicsapott 's ellensége' merészségét megbüntette volna, ha atyjának okossága által vissza nem tartóztatnék, ki igen jól látja, hogy a' várt pillanat még el nem érkezett. Mehemed Ali, illy környületek között, nehezen merészlend összekoczódni. Anglia', Franczia- és Oroszországok' fölléptének tehát lesz hatása. Mehemed ugyan megigérte az adó' lefizetését, de csak most egyszer és utoljára; más részről a' sok tatár' küldözése az asiai táborba, a' külministernek adott parancs, miként minden pillanatban készen kell lennie rendkivüli küldetésre a' londoni 's párisi udvarokhoz, Reschid basa' készületei, ideigleni helyettesének kinevezése, a' porta szokatlan mozgása, mindezek oda mutatnak, hogy a' sultan még is szükségesnek tartja komolyan lépni-föl a' pártütő basa ellen. — Közelebb az itteni követek' nejei, és Kőnigsmark grné, O Sullivanné asszony 's Rückmann báróné a' külügyek' ministerének neje áljal reggelire hivattak meg. Ez ugyan csekélység, de illy csekélységek is eléggé bélyegzik a' török társaság' fensőbb köreinek europai irányát. Némellyek e' meghivásban az asszonyok' fölszabadítására vezető lépést akarnak látni; de ez hihetőleg utolsó reform, melly a' moslimekhez utat találhat.

Portugallia.

Lissabon, aug. 15kén. A' hirlapok környületesen közlik az öt főtisztből álló hadi törvényszéknek Remechido ügyében folyt vitatkozását. A' törvényszék Faroban nyilván és nagy számu hal'gatók' jelenlétében tartatott. Remechido, melleig érő szakállal és izmos tekintettel, csendesen, de szilárdul lépett a' terembe, 's illően köszöntvén a' birákat, a' legnagyobb nyugalommal foglalta el ülését. (Mellékesen legyen megjegyezve, Portugalban törvényszék előtt a' legnagyobb gonosztevőt is le szokták ül etni.) A' vádlott nyiltan beszélé el tettét; megmutatá, miként ő az evoramontei alkukötésig mindig engedelmes volt a' törvények iránt, de azóta mint Don Miguel' párthíve üldöztetvén, a' hegyek közé volt kénytelen menekvűlni; a' mit tett, csak önvédelem volt, mert nem maradt egyéb választani való. A' pártok'

ezen üldözési szelleme egyetlen oka Portugal' dúlt állapotjának; ha ő békével hagyaték, mai nap is békes földmüvelő maradt volna. Huszonkét hónapi tévelygés és gyakori éhezés után végre önvédelemhez nyult, 's Don Migueltől generállá neveztetvén, nyilvános hadat kezdett a' követelő' nevében folytatni. Kegyetlenségeket és bűnöket, millyenekkel vádoltatik, soha sem vitt végbe. Foglyát soha sem lövette agyon, 's ha történt is illyes mi, parancsa ellen történt; azt ellenben megvallja, hogy saját emberei közül nehányat vétkök miatt kivégeztetett. Egyebet nem vallott, noha Fontoura ezredes őt becsületére szólítá föl, hogy mint olly pártfő, kinek neve Portugal' történeteiben meg fog említetni, már csak becsületérzésből is vallja ki bűneit. Az egész vallatásból semmi sem sült ki a' vádlott ellen egyéb, mint hogy fegyveresen fogattatott el, mi egyébiránt elég volt arra, hogy halálra itéltessék. Vallatás után a' vádlott így szólt: „Még egyre kell kérnem az urakat. A' történetek tanitják, hogy mindenkor léteztek rosz emberek; ezeknek megbocsátani, kegyelem; az ártatlanul belekeveredettnek megbocsátani, erény, hősi cselekedet, mellyet Roma hajdan gyakran elkövetett. Egyetlen vétkem engedetlenség. (Többen a' nép közül: „az a' legnagyobb vétek.) Én tehát a' nép nemes szivére hivatkozom, hogy a' régi Romát kövesse, és a' királyné' kegyelmére." Elnök: „Ön a' törvényeket szegé meg; a' törvényszék megvizsgálandja ön' vétkét, egy óranegyed múlva meg lesz az itélet." 'S egy óranegyed múlva az itélet ki vala mondva, hogy a' vétkes lövessék agyon. Remechido kissé megindult, szemeiből könyek gördültek ki, 's azon esedezék, hogy a' királyné' határozása várassék be, mi azonban nem engedtetett meg. „Nincs-e mód ezt elhárítani?" kérdé a' bűnös. „A' törvény tiltja," volt a' válasz. Az ülésnek vége lőn, 's Remechido nem sokára golyóktól földre sujtaték.

Spanyolország.

Madridból aug. 18kán kőlt levelek szerint Esparterótól sürgönyök érkeztek a' királynéhoz és ministerium' elnökéhez, 's híre szárnyalt, hogy némelly kinevezések által, mellyeket a' madridi Gaceta már közlött, a' ministerium és fővezér között, legalább színleg, helyreállítatott a' jó egyetértés. A' kegyben részesült személyek között van Halen (kit a' ministerium, tudomás szerint, el akart mozdítani) III. Károly rendjének nagy keresztjével ékesítetett-föl. A' pénzügyministernek igéretek által sikerült a' hadi dolgok' szolgáltatójit azoknak további szolgáltatására bírni. Latre generálnak kilépését a' ministeriumból még is rebesgetik. Aug. 18kán tudták Madridban Morella' bekerítését; Oraa irá, hogy az eleség' szűke miatt e' várost, mielőtt minden intézetek megtetetnének, megtámadni, és számos bajnokok életét föláldozni kéntelen, hogy a' többieket élelemmel elláthassa. — A' la granjai esetek' évnapja rendzavarás nélkül mult-el. A' város csendes; de az udvart fölizgatták a' grandezza' igénylései, mellynek tagjai, kik a' kirá'yné' szolgálatjában vannak, nem akarják elismerni Pierna úr' fensőségét, kit, nemtelen létére, a' királyné udvara' felügyelőjévé nevezett. Ő Felségének, ugy látszik, elhatározott szándéka, kir. udvarának új szerkezetét fentartani, mellyel tetemes költség kiméltetik meg. — Bilbaóból aug. 19kén irják, hogy az ottani vidéken Munyagorri' utánzói, Escribania és Ipinya, nem nagy szerencsét tettek. Escribania czimboráji a' carlisták által szétverettek, 's kettő közülök elfogatván, Valdespina' parancsára agyon lövetett; Ipinya pedig, kinek legfölebb 80 embere van, Mondragon' hegyei közé vette magát.

Az aug. 23káig terjedő saragossai hirek Morella' bevételéről még semmi bizonyost nem mondanak, 's igy a' Moniteurben közlött telegrafi üzenet annyival kétségesb, mivel a' jelentésadó maga is szökevények' vallomására hivatkozik.

Morellának telegraf által jelentet bevétele aligha állhíren nem alapult. Aug. 17kén ugyan próbálták a' christinók e' várost megrohanni, de tetemes veszteséggel verettek-vissza; saragossai aug. 22kei levél szerint pedig egészen fölhagytak az ostrommal, 's Alcanyiz felé vonultak, utközben temérdek akadályokkal küzdve, minthogy Cabrera hátuk megett az utakat mind lerontatta. E' hírt azonban csak a' Gazette de France közli, 's hitelt nem egészen érdemel. —

Madridból aug. 20kán irják, hogy a' ministeriumnak elvégre sükerült a' bankot 6 millio real' költsönzésére bírni, mellyből Esparteronak azonnal 4 millio, Oraanak fél millio, Narvaeznek pedig 600 ezer küldetett. Latre general a' királyné parancsára megmaradt a' ministeriumban.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(2) Tudományos jelentés.

Reménlve érdekes voltát Balásházy úr következő czimű munkájának „A' Haztartás és Mezeigazdaság tudománya" számosabb kötetekre tevék előfizetést, 's igy a' kijött első kötet nállam folyvást kapható, 's általam minden pesti könyvárosoknál. Ára kötetlen 1 ft. 12 kr. c. p. kötve 1 ft. 15 kr. Költ Debreczenben aug. 30kan 1838. *Csáty Lajos* könyváros. (3)

(1) Hirdetés.

A' nagymélt. magy. kir. udv. Kamara' rendeléséből ezennel köz hirré tétetik: hogy e' folyó esztendei 1838. october 17kén Szigethen a' marmarosi Administratio épületében következő gabonamennyiségeknek beszolgáltatása nyilvános árverésre fog kitétetni, és a' legjutalmasabb árt kívánóknak által engedtetni.

A' bészolgáltatandó gabonának mennyisége következendő, és pedig:

a) Szigetre magyarországi tiszta búzából 16,500. pos. mérő

Huszthra — — —	1,000.	— —
Bustyaházára — —	4,000.	— —
Királymezőre és Dombóra	2,000.	— —
Rahóra. — —	1,500.	— —
Tisza-Újlakra — —	500.	— —
Kőrösmezőre galicziai	1,000.	— —
Vissóra — —	2,000.	— —

Öszvesen 28,5000. pos. mérő.

b) Szigethre magyarországi gabonából 3,000. pos. mérő.

Huszthra — —	600.	— —
Bustyaházára —	800	— —
Királymezőre és Dombóra	1000.	— —
Rahóra — —	600.	— —
Tisza-Újlakra —	400.	— —
Kőrösmezőre galicziai	600.	— —
Vissóra — —	1,000.	— —

Öszvesen 8000. pozs. mérő.

c) Szigethre magyarországi tiszta és magnak való árpából 4,500 pos. m.

d) Szigethre magyarországi kukoriczából 6,000 pos mérő.

Huszthra — —	500.	— —
Bustyaházára —	2,000.	— —
Királymezőre és Dombóra	5000.	— —
Rahóra — —	3,000.	— —
Tokajra — —	500.	— —
Kőrösmezőre galicziai	3000.	— —
Vissóra — —	1500.	— —
dto a' Tainai magtárba	1500.	— —

Öszvesen 23,000. pos. mérő.

e) Szigethre marmarosi zabból 1300 pos.m.

Rhonaszékre —	2800.	— —
Huszthra — —	600.	— —
Bustyaházára — —	200.	— —
Királymezőre és Dombóra	500.	— —
Rahóra — —	300.	— —
Tisza-Újlakra magyarországi	100.	— —
Kőrösmezőre galicziai — —	300.	— —
Vissóra — —	400.	— —

Öszvesen pedig 6,500. pos.m.

E' gabona mennyiségekből tartoznak a' vállalkozók, és pedig: Szigethre, Rhonaszékre, Huszthra, Bustyaházára, Tisza-Ujlakra és Tokajra a' negyedrészét aprilis hónap utoljáig és a' hátra lévő részt julius hónap' utoljáig 1839ik esztendőben;— Királymezőre, Dombóra, Rahóra, Kőrösmezőre és Vissóra pedig a' negye részét majus hónap utoljáig, és a' hátra maradt részt augustus hónap' utoljáig 1839ik esztendőben bészálitani.

A' nevezett szállitásra válalkozók tehát a' fenntebbi napra a' mármarosi igazgató hivatalnál reggeli 9 órakor a' szükséges bánatpénzzel ellátva leendő megjelenésre ezzel felszóllittatnak, a' hol, úgy Budán a' magyar kir. udv. Kamara' számvevő hivatalánál az árverési és szerződési föltételek megláthatók. Budán augustus hónap 24én 1838. esztendőben. (1)

(2) Hirdetmény.

Jászberény tájékról 13 éves fiuért Budán vagy Pesten cserébe kerestetik leány, vagy fiú tisztességes háztúl, bővebb tudósítást adhat Tahy Emánuel Puszta Monostori igazgató, vagy a' *Hazai's Külföldi Tudósítások* szerkesztő hivatala. (3)

(6 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette;— ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80

Második Félesztendő.

52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

---

(2) Haszonbérlet. A' méltóságos Almásy familia Török-Szent Miklósi uradalmához tartozó tettes ns Heves, és külső Szolnok vármegyékben kebelezett Cséfai pusztája, melly ötezer holdon felül számitatik, e' folyó 1838dik esztendei september hónap huszonkilenczedik azaz 29ik napján kezdendő 6 egymást követő esztendőre terjedő árendába—ugyan e' f. hónap tizennyolczadikán azaz 18kán Török-Szent Miklóson az uraság házánál tartandó nyilvános árverés utján — ki fog adatni. — Mellyre a' kivenni szándékozók megjelenése kéretik. — (3)

---

(2) Haszonbérlet. Szabad királyi Pest városától $1\frac{1}{2}$ órányira helyezett Rákos-Csaba helységében egy pálinka-főzéshez alkalmatos ház, több esztendőkre árendába adandó, eránta bővebb tudósitást vehetni a' helybeli Tisztnél. — (3)

---

(2) Tudósitás. A' tettes Somlyó - vásárhelyi uradalom részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a' Vásony sz. mihályi puszta 1839ik évi 1ső januariustól kezdve, egész 1844ik évi utolsó decemberig azaz hat esztendőre folyó 1838-ik évi september 24én a' t. S. vásárhelyi uradalmi tiszttartói irószobában tartandó árverésen haszonbérbe, mellyhez erdőkerülői lakás, két malom, 116 hold szántóföld, 44 hold rét, mégis kaphegyen $157\frac{2}{8}$ hold erdei kaszálló; Balaton Kis - Szöllősi helységben 4 fél telkes jobbágy, hegy-vám, és a' nagy - vásonyi határban 400 darab birkának szabad legeltetése tartozik; kifog adatni. Kiknek kedvök lészen ezen pusztát kiarendálni, elegendő bánatpénzel ellátva illendően meghivatnak. Költ S. Vásárhelyen, augustus 18-kán 1838.

Rummelsberg János Számtartó. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' méltóságú magyar királyi udvari Kincstár rendeléséből köz hirré tétetik, hogy t. Posony vármegyében kebelezett kincstári jószág Máriavölgye (Mariathal) a' hozzá tartozó 's hasonloan Posony vármegyében Stomfán, Récsén, és Dévény-ujfaluban fekvő birtok részekkel, királyi kegyes adomány által megnyerhető; az eziránti jelentkezhetés határ ideje f. évi sz. András hava 15kére tüzettetvén-ki, 's szabad tetszésére hagyattatván a' folyamodónak valamint az egész jószágért, ugy csak egyes részért is ajánlást tenni.

Ezen jószágokat megtekinteni kivánók a' Pozsonyi kir. épületek fő ügyelőhöz Viletz Antalhoz járuljanak, kitől a' különrészek', és becs árrul is tudósitást kapandnak; egyéberánt az utóbbit, a' külön részek lajstromával együtt 's a' megnyerhetési föltételeket a' magy. király udvari Kincstárnál Budán 's a' bécsi cs. kir. közönséges udvari Kamaránál is megtekinthetni.

Ezen adomány eránti folyamodások, határozottan kimondott nyilatkozatokkal legföllj ebb az érintett határnapig azaz: f. évi sz. András hava tizenötödikeig vagy a' budai magy. kir. udv. Kincstárhoz, vagy a' bécsi cs. kir. köz. Kamarához annál bizonyosabban benyujtandók, mivel legfels határozat következtében a' határ idő elmulta után semmi kérelem 's ajánlat nem fog elfogadtatni, hanem minden tekintet nélkül vissza utasitatni.

Budán, kisasszony hava 1jén 1838. (3)

---

(3) Hirdetmény. T. Heves megyében kebelezett Szelevényi pusztának egy heted része, 1116 holdból álló birtok, nemkülönben ahoz közel, ts. Csongrád megyében helyezett Tési pusztának egy heted része, akár együtt, akár külön haszonbérbe fog adatni Sz. Mihály hava 29dik napjától hat évre, szabályozott határok' több feltételeit P. Monostoron magánál a' birtokosnál T. Tahy Gáspár vagy Thassy Dániel szolgabiró úrnál megtudhatni. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 4én: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{1}{2}$: 4 pctes stat. kötelez. $100\frac{1}{2}$; 3 pctes stat. kötelez 81; 1820ki stat. költs. 272; bankrészvény 1443.

Gabonaár: Pesten, sept. 7én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 145—110; kétszeres 90—80; rozs 80—70; árpa 73—70; zab 48—44; kukoricza 90—80; köles 82.

Dunavizállás: sept. 2kán: 7' 2'' 0'''; 3án: 7' 0'' 3'''; 4kén: 7' 2'' 6'''; 5én: 7' 2'' 9'''.

Budai lotteria. sept. 5kén: 20. 10. 82. 35. 84

Pest. Szerda. Septemb. 12kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 21dik szám.

Magyarország (kinevezések; ő cs. 's kir. Fölségök Majlandba érkeznek; a' m. t. társaság' hetedik közülése, 's a' nagy gyülés által kitüzött jutalomkérdések; Sina György bárónak a' Budapest közötti álló híd iránt az országos választotság elibe terjesztett nyilatkozása; Torontál megye adakozása a' vízkárvalottak' számára 'stb.) Nagybritannia (idegenkedés az irlandi és angol radicalok között; az angol tudósak' gyülése New-castleben; a' Times irománya Francziaország' titkos terveiről 'stb.) Francziaország (a' párisi érsek' beszéde a' királyhoz Notre-Dame egyházban; Brossard generál' pöre 's megitéltetése; ministeri rendelet élő nyelvek' tanitása iránt 'stb.) Poroszország. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Bedeghi gr. Nyáry Emanuelt cs. k. kamarássá nevezni kegyelmesen méltóztatott. W.Z.

A' nm. magy. kir. udv. Kamara Ottrubay Bélát, a' keblebeli számvivőség' bejegyzőjét (in grossista), jó és szorgalmatos magaviselete' tekintetéből, a' temesvári letétemény-pénztár' tisztjévé nevezte ki. — A' zalatnai megürült ideigl. hutamesteri hivatal Mikó Sámuel offenbányai hutamesternek adatott. Hk.

Császár 's császárné Ő Felségök sept. 1jén délelőtti 10 órakor Mailandba érkeztek, e' város' és vidéke' lakosainak leírhatlan örömére. Ő cs. 's kir. Fölsége sept. 2kán a' papság', tiszti kar', titkos tanácsnokok', kamarások', hatóságok', rendlovagok' 's nemesség' udvarlásán kívül a' királyság' képviselőjinek üdvezlését fogadta el, kik azon esedezéssel járultak Ő Felségéhöz, hogy koronázási ajándékul, egy lombard-velenczei nemes testőrség' fölállítását elfogadni méltóztatnék, 's Ő Felsége, a' vonzalom' és hűség' illő méltánylásában, mellyből e' szándék eredt, kegyelmes vala az ajánlatot jóváhagyni, melly fénylő pályát nyitand a' lombard-velenczei nemes ifjuságnak. Délben nagy ebéd volt az udvarnál; este Ő Felségök, a' főhgek', főhgnék' kiséretében, jelenlétökkel szerencsélteték alla Scala színházat, melly pompásan kivilágítva, 's temérdek sokasággal tömve volt. Színjáték előtt a' népdal énekelteték, közbeszőtt bájos tánczokkal, 's hangászkar' kiséretével, és valahányszor Ferdinando Imperator szók előfordultak, mindannyiszor lelkesült örömkiáltás harsogott, 's az egész hallgatóság, mellynél számosabb talán sohase volt e' szinházban, meghajtá magát Ő Felségök felé, kiknek eltávoztakor, a' népdal vége után, ismét zajos kiáltásokban tört ki a' jelenlevők' öröme.

A' m. t. társaság f. é' sept. 9kén délelőtti 10 órakor, t. Pest megye' nagyobb teremében, tartá hetedik köz ülését. Mind két nemből számos hallgatóság diszesité jelenlétével e' jeles és valóban érdekes nemzeti ünnepélyt. Az elnök, Széki gr. Teleki József ő exceája, megnyitó beszédében saját mély belátással, tudománnyal, tiszta 's annál hatóbb érthetőséggel fejtegeté a' közvéleményt, mint a' t. társaság', e' nemzeti édes nyelvünk' művelője' 's palladiuma' munkálódásinak részrehajlatlan biráját. Schedel Ferencz titoknok nyomos rövidséggel előadván a' társaság' munkálódásait 1837 nov. 20tól 1838 sept. 8-ig, egyszersmind érzékeny szavakkal emlité-meg a' nagy veszteséget, melly e' folyó évben e' nemzeti intézetet Illésházy István gr., Szepessy Ignácz b. 's pécsi püspök', Nyíry István és különösen a' kipótolhatlan Kölcsey Ferencz' elhunytával érte. Péczely József, történetosztálybeli rendes tag, a' nemzeti gazdagság' befolyásáról a' nemzeti mivelődésre, mély tudományt 's bő ismeretet tanusító erőteljes beszéddel, 's kitünő ékes-szólással értekezék. Zsivora György levelező tag' emlékbeszédét Petrovics Fridrik rendes tag felett, Kacskovics Lajos l. tag, Bitnicz Lajos r. tagét Szepessy Ignácz b. igazgató 's tiszteleti tag felett pedig Czuczor Gergely r. tag kellemes szavalással olvasták föl. Kállay Ferencz r. tag érdekes értekezést olvasott a' tudományos egyesületekről. Az 1837ben megjelent m. munkák között, a' jelentés szerint, Jósika Miklós' „Utolsó Bátori-ja“ érdemesitetett 200 arany jutalomra, nyolcz dicsérettel emlitetett: Péczely József: u. m. „Magyarok Történetei,“ Fényes Elek: „Magyarországnak 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja“. Bitnicz Lajos' „Magyar Nyelvtudománya“. Bugát Pál' fordításai: Cheliusz sebészsége és Tscharner' természettudománya; Jósika Miklós: Könyelműek 2 köt. Nagy Károly: Számirás közönséges jegyekkel és Vajda Péter „Tárcsay Bende-je.“ A' törvénytudományi osztálynak 1836ban kitett jutalomkérdésére bejött négy felelet között, Kossovics Károly Pozsony megyei táblabiróé találtatott legjobbnak 's jutalmaztatott 100 d. arannyal. A' természettudományi osztálynak szinte 1836ban kitett jutalomtételére bejött három versenymunka közül, Dr. Balog Jós. k. kunsági rendes physicusé, „a' szikes földekről,“ mint legjobbnak talált, szinte 100 darab arannyal jutalmaztatott. A' dr.

mai jutalomra érkezett 18 vígjáték közül egy sem találtatott jutalomra méltónak, csupán a' „Talány" czímü emlitetett-meg dicsérettel. Ezek után a' most folyt 9ik nagy gyülés által kitűzött történetirási és mathesisi jutalomkérdések kihirdettetvén, az elnök rövid köszönő beszéddel berekeszté az ülést.

A' magyar tudós társaság által kitett jutalomkérdések 1838ban. *Történetirási.* Fejtessék meg oklevelek 's egyéb régi emlékekből: honnan vette legyen eredetét hazánk' régi várszerkezete, koronként milly változásokon ment az keresztül, mik hanyatlása' okai, és milly hatással volt e' külön fokain, honunk' köz igazgatására, védelmére, 's általában alkotmányunk' kifejlésére? Jutalma 100 darab arany. — *Mathesisi.* A' görbék' meghatározásában jelenleg a' görbe' mindenkori hossza és érintőinek (tangentes) szöge vétetnek elemekül. Mellyek tehát ezen nézet szerint az első és másod rendü görbék? Vitessenek ezek által öszrendesekre (coordinatae), 's adassanak elő főbb tulajdonságaik. Jutalma 100 darab arany. Mindenik osztálybeli pályairások' beküldésének változhatatlan határnapja, mellyen túl semmi felelet el nem fogadtatik: martius' 25dike 1840., a' meddig azt, irója' nevét rejtő pecsétes levélre hivatkozó jeligével, alulirt veszi által. A' beküldött másolat, melly ki nem adatás' esetében is az academia' levéltárában marad, a' nélkül, hogy szerzője a' munka' sajátsági jogát elvesztené, idegen kézzel és tisztán irva, lapozva, bekötve küldessék. Ha a' jeligés levél' felbontása után kitetszenék, hogy a' munka saját keze' irása a' szerzőnek, ez a' jutalomtól elesik. A' 100 arany jutalmon kivül, másod, sőt harmad karbelinek találandó felelet is kiadathatik, ivenként szabandó tiszteletdij mellett. Pesten, a' 7dik köz ülésből, september' 9., 1838. D. Schedel Ferencz, titoknok.

Nádorunk ő cs. kir. főhgsége az állóhid' dolgában mult hó fogyta felé összeült országos küldöttségnek következő irományokat külde át, munkálat alávételvégett: 1) Sina György b. ujabb nyilatkozatát, tervekkel és számolásokkal; 2) Wodianer az iránti nyilatkozatát hogy Sinával egyesült; 3) Hoffman, és Madersbach terveit, 's javaslatát, kik már egy kis vas hengerhidat épitének a' mehádiai fürdők közelében. A' fönebbi oklevelek legkimeritőbbikét, melly egyszersmind ismértetéseül szolgálhat Heckenast Gusztáv pesti könyvárusnál illy czim alatt megjelent munkának: „A' Buda 's Pest közt épitendő „Állóhid" tárgyában kinevezett országos küldöttség' munkálatai 2dik közlemény" átadjuk a' nyilványosságnak, és Sina báró nyilatkozatát, melly igy hangzik: Föns. cs. kir. főhg. országunk nádora, főm. országos küldöttség! Miután a' Buda 's Pest közt épitendő állóhid iránt mult 1837ki majus 3kán benyujtott javaslatomra cs. kir. fönséged 's a' főm. orsz. küldöttségnek ugyanazon évi junius 9dik 's következett napjain tett 's velem nagymélt. gr. Batthyány Imre koronaőr 's főispán ur mint akkori helyettes előlülőnek szintén ugyanazon évi julius 2kán költ nagybecsü levele mellett közlött kegyes határozásai óta még nem volt alkalmam, alázatos köszönetemet az iránt kijelenthetnem, hogy cs. k. fönséged 's a' főm. orsz. küldöttség engem biztosítani méltóztatott, mikép a' mennyire terveim és föltételeim másokéval egyenlőségben állani fognak, nekem elsőbbségem leend: méltóztassék megengedni, hogy e' részben legbensőbb hálaérzetemet mindenek előtt ez úttal nyilatkoztathassam ki. Cs. kir. fönséged 's a' főm. orsz. küldöttség az említett javaslatomban foglalt pontok néhányait tüstint keegyesen jóváhagyván, a' többinek elhatárzását az egyes tervek előterjesztéseig méltóztatott halasztani. Ezeket szerencsém van most ide mellékelve benyujtanom. Mielőtt azonban azok közelebbi fölvilágositásába ereszkedném, szükségesnek tartom cs. kir. fönségednek 's a' főm. orsz. küldöttségnek alázatosan jelenteni, hogy azon társaság, melly Wodianer Sámuel és társai czim alatt vetélkedő fél gyanánt lépett volt föl ellenem, a' Buda 's Pest városait azóta ért gyász eset után, melly által az egész válalat sokkal kedvezetlenebb világba lőn helyezve — mi azonban engem annak folytatásától teljességgel nem ijeszt el — jónak találta, magát hozzám csatolnia; 's ehhez képest az ezennel alázatosan benyujtott mellékletek közt nemcsak a' William Tierney Clark ur által, hanem a' Wodianer és társai számára George Rennie ur által készitett tervek és rajzok is foglaltatnak, — melly két müvész az épités e' nemében minden most élők közt ugy hiszem legelső helyet érdemel. Cs. kir. fönséged 's a' főm. orsz. küldöttség az előterjesztett mellékletekből megérteni méltóztatik, hogy én, mindenkor azon véleményben levén, miszerint Buda 's Pest közzé függő lánczhid legalkalmasabb, mindenek előtt W. T. Clark urat, mint a' mostani tudva levő legügyesb lánczhíd-épitőt választottam számomra, kinek is két függő hidra készitett tervei 1—8 aráb számokkal megjegyzett rajzok közt találtatnak. Wodianer ur és társai választása pedig G. Rennie urra esett, ki néhai atyja vezérlése alatt 's testvére sir John Rennie társaságában hasonlókép több jeles hidat hajtott legdicséretesebben végre. Tőle van az ide I—VIII római számok alatt mellékelt 8 darab terv, mellyek közül egy: vas-iv hidat, kettő: kőhidat,

négy: függő hidat ábrázol, és egy a' Duna helyzetét állitja elő Pestnél. Ide járul még egy, 9. számmal jegyzett rajz, mellyből a' Duna medrében külön helyeken általam tétetett fürások eredményei láthatók. Mennyire volna kő-vagy vas-ivü hid, technikai tekintetben, a' megkivántató számos oszlopok miatt, Buda 's Pest közt alkalmazható, erre nézve személyesen nem itélhetek; a' hozzá értőknek azonban, 's különösen Plews és Slater uraknak, kik mint tulajdonképeni oszlopépitők a' londoni kőhid épitésében is közvetlen részt vettek, és az utólsó dunai nagy árviznek másfél hónapi itt tartózkodtuk után személyes tanúji valának — tapasztaláson alapult véleményük szerint, melly B alatt ide mellékelt jelentéseikből bővebben kitetszik, ollyas sok oszlopu hidak nemcsak financziai tekintetben véghetetlen nehézségeknek vannak kitéve, minthogy a' már magokban iszonyu épitési költségek mennyire rughatását a' Duna téli körülményeinek, mellyek a' szükségkép számos évre terjedő oszlop-épitések sorsát határoznák el, bizonytalansága miatt előre közelitőleg is alig számíthatni fel, — hanem a' két várost is minden erősebb jégárásnál fölötte nagy veszélynek fognák kitenni, ugy hogy legjobb belátásom 's lélekismeretem szerint kénytelen vagyok a' cs. kir. fönséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által teendő választásra főképen függő lánczhidakat javasolni, mellyek azonban nemcsak Clark urnak, és Plews és Slater A és B alatt ide csatolt jelentési, — nem csak más okos és előitélet nélküli vagyis olly férfiaknak, kik a' dologhoz tökéletesen értenek, e' mellett azonban semmi érdekük nincs az épitésnek eme' vagy ama' német ajánlani, nyilatkozásuk, — hanem maga Rennie urnak is, ki mint tudva van, Clark ur ellen vetélkedő társ gyanánt lépett föl, Wodianer urakhoz intézett 's G alatt ide mellékelt jelentéséből kitetsző itélete szerint Buda 's Pest városainak állandó egybekapcsoltatására tökéletesen alkalmasak a' nélkül, hogy az áradási veszélyt legkevesbbé is növelnék. Cs. kir. fönséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség azonban az előterjesztett rajzok közt többféle terveket találand függő-hidakra, és pedig Clark urtól kettőt, Rennie urtól négyet. Clark urnak egyik terve (mint az 1, 3, 4 szám alatti rajzokból láthatni) egy Pesten a' Nákóháznak, Budán pedig az ottani katonai raktároknak irányában épitendő hidat ábrázol, két oszloppal a' Duna medrében. E' hid Clark urnak jelentéséből kitetsző nyilatkozása szerint a' két város közti közlekedésnek és a' kereskedés kivánatinak egészen megfelelne. Ugyanannak másik terve 2 és 5 szám alatt, alább a' nagy templom irányában g. h. vonalon állít elő egy hidat, mellynek két oszlopa a' parthoz igen közel ugyan de mégis a' mederben állna; Clark urnak azonban 1838ki martzius 14ikén költ, 's D alatt ide mellékelt levelében foglalt későbbi nyilatkozása szerint ugyanazon g. h. vonalon, szintugy mint még alább a' sz. gellért-hegyi szorosnál 's annak tájan több ponton, olly egynyilásu hid is épülhetne tökéletes biztossággal, mellynek két oszlopa egészen a' medren kivül a' két partra jőne. E' hidnak mindazáltal minden czélra teljes biztossággal használhatásaért, minthogy annak lánczvonata olly iszonyu hosszu volna, csak annyiban kezeskedhetnék Clark ur, ha az átjárás rajta bizonyos rendszabások mellett történnék, mellyeknek meghatárzását magának föntartja, mellyek szerint példaulegyszerre csak bizonyos meghatározott számu nép mehessen a' hidon, a' kocsikat emberek huzzák, vagy ha ezt nem is, a' lovak csak lépést menni engedtessenek rajta. Miket azonban Clark ur csupán mint előóvási rendszabályokat köt ki, minthogy más részről biztosan hiszi, hogy még egy illyes hid is, elkészülte után, olly tökéletesen megfelelőnek találtatnék, miszerint az emlitett rendszabályok egészen fölöslegesekké válhatnának. Rennie ur részéről 4 különböző lánczhidterv van ide mellékelve, I. II. VI. és VIII. sz. alatt. Az első három szerint a' Pesten levő Nákóház tájan, hová mint legalkalmasb helyre Clark ur is az általa javaslott nagyobbik hidat épiteni kivánná, — a' negyedik szerint pedig a' Dunának a' két város közti legkeskenyebb tájan állíttatnék egy hid. A' három első közül az I. alatti terv a' Duna medrében állandó két oszlopu, a' II. alatti terv egy oszlopu, a' VI. alatti terv ismét két oszlopu, de a' legutólsó legmagasb vizálláshoz alkalmazott hidat ábrázol, és e' hidak minden használatra vannak számítva, mig a' VIII. szám alatti csupán gyalogoknak szolgálna. 'S e' lánczhidak azon módosításai, mellyeket cs. kir. fönségednek 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek, tetszés szerinti választás végett előterjeszteni bátorkodom. Clark ur, lánczhid-épitésben minden most élő müvészek közt tagadhatlanul legtöbb gyakorlattal bir, és legszilárdabb 's legsikerültebb épitményeket e' nemben ő mutathat elő, mi okból én őt is választottam Anglia minden egyéb müvészei előtt. Rennie ur, hasonlókép olly hires müvész 's Anglia legjelesb talentumaival olly szoros egybeköttetésben áll, hogy ő is, ha az épités rá bizatnék, kétségkivül csak tökéletes sikerű és jeles classicai munkát hozna létre. A' kérdés már most az: e' két művész közül mellyiket helyzi cs. kir. fönséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség a' másik elibe, 's mellyik

nyer több bizodalmat? Az én alázatos véleményem szerint, mindent összevéve, az elsőséget Clark érdemli. Minthogy azonban sem egyike sem másika ellen legkisebb kifogás sem lehet, hanem mindegyik tökéletes müvész, ki a' megoldandó föladásnak teljesen megfelel, mit végbevitt munkáik minden kétséget elhárítólag bizonyitanak, tehát cs. kir. fönségedet 's a' főmélt. orsz. küldöttséget arra kérném egész alázattal, méltóztatnék az e' két müvész közüli választhatást rám hagyni, miután valóban semmi inkább szívemen nem fekszik. mint a' kérdéses tárgyat, mellyről már annyi szó volt, 's melly már a' külföldön is olly nagy figyelmet gerjeszte, tökéletességre vinni, mi természet szerint sokkal könnyebben és biztosabban sikerülhet, ha két jeles müvész áll rendelkezhetésemre — kik tán együtt munkálva is vihetendik az épités igazgatását — mint ha csak egyre vagyok szorítva, kit emberi köz sorsunknál fogva sokkal előbb érhet valami, mi által a' munka megakadhatna, mint kettőt egyszerre. Mi a' javaslatba hozott különféle függőhidak közüli választást illeti: mindent figyelembe véve alázatos véleményem szerint legczélirányosb lenne, vagy két oszlopu hidat a' Nákóház táján minden kivánatnak megfelelőleg — vagy pedig egyetlen egy nyilásut de oszlop nélkül a' Duna medrében, és korlátolt használatra, alább a' sz. Gellért hegye táján épiteni. Egy oszlopu függő hid (millyet Rennie ur II. szám alatti terve ábrázol) tán azért nem volna javasolható, mivel illy épitmény, szokatlansága miatt, mostan még csak a' próbatételek sorába tartozni látszik. Szintugy kirekesztőleg gyalogok által használható hidat is (millyen Rennie ur VIII. alatti tervén mutatkozik) mint egyedüli közlekedési eszközt a' két város egybekapcsolására senki okosan nem tanácsolhat. Ezek előre bocsátása után, 1837diki majus' 3kán költ első nyilatkozásom' 's cs. kir. fenséged' 's a' főm. országos küldöttségnek arra adott kegyes válasza' folytában előterjesztésimet következőkben bátorkodom összesitni: 1. Igérem, hogy az említett lánczhidak' egyikét vagy másikát, t. i. vagy a' Nákóház' táján, két oszloppal a' mederben, minden czélra számitottat, vagy a' sz. Gellért hegye' táján egy nyilással de korlátolt használatra szolgálandót, lehető legrövidebb idő mulva — tán már négy esztendő alatt, a' kegyes jóváhagyás után — fel fogom épiteni 's a' közönség' számára megnyitni. 2. Cs. kir. fenséged 's a' főmélt országos küldöttség kegyes utasításához képest a' két várost illető kárpótlásra nézve ügyekezni fogok azoknak annak idejében — mikor t. i. már végkép' el lesz határozva, hogy Buda Pest' állandó egybekapcsolása rám bizatik — olly ajánlásokat tenni, melyek szerint e' tárgy, ha csak lehetséges, barátságos uton végeztessék el. 3. Mi az 1837ki majus' 3kán költ első nyilatkozásomban foglalt kötelezések' 3dik, és kedvezések' 5dik pontját illeti, mellyeknél fogva Buda 's Pest városaihoz tartozó dunapartokat czélirányos töltésekkel óni igértem, kikötvén más részről, hogy mindazon telkeknek, mellyek most a' Duna' medrében, rendszerinti vizállásnál födve rejteznek a' két part' feltöltése által azonban szárazzá lennének, méltányosan meghatározandó értéke nekem az illető városok által térittessék meg, vagy magok a' telkek a' részvényes társaságnak tulajdonul engedtessenek által: e' pontoktól most azon oknál fogva állok egészen el, mert mind Clark mind Rennie urak' itélete szerint egy a' Nákóház táján két oszlopra épitendő hid, a' vizáradási veszély' legkisebb nevelése 's igy a' folyamnak minden előre bocsátandó szabályzatása nélkül tökéletes biztossággal létesülhet, ugy hogy a' két város, a' hid' felépülte után csupán azon áradásoknak maradna kitéve, mellyektől nagyobb viznél most is félhet; — egy nyilásu hid pedig épen semmi akadályt sem képezne. Ha azonban cs. kir. fenséged és a' főmélt. orsz. küldöttség a' két várost e' hid' felállása után az áradások ellen nagyobb biztosságba kivánná helyeztetni, mint a' millyenben azok most a' hid' felállása előtt vannak: erre nézve is cs. kir. fenségeddel 's a' főmélt. orsz. küldöttséggel, első nyilatkozásom' értelme szerint, de némelly, a' két várost ért legutolsó gyászeset által szükségesekké vált nevezetesb módositásokkal, leendő értekezésre ezennel készségemet ajánlom; — jóllehet e' part-szabályozást, valamint általában minden dunaszabályozási kérdést az országigazgatás, egyetértve az országgyüléssel, 's illetőleg a' két város, tán legalkalmasabban intézhetné el. 4. Az első nyilatkozásomban foglalt 4dik pont, mellynél fogva kötelezém magamaat, a' megszabandó kiváltsági évek' elfolyta után, a' felállitandó közlekedési eszközt legjobb állapotban átadni, azon ideig pedig, általam benyujtandó jegyzék szerint, egy tartalék-pénzalapot, a' fő országigazgatásnak akármikor kimutatandót, alkotni 's világosságban tartani 'sat. — cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által egész terjedelmiben elfogadtatván, erre nézve részemről nincs egyéb hátra, mint annak idejében, ha t. i. szerencsém lesz cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttséggel végegyezségre léphetnem, az ide tartozó programmát az országigazgatásnak előterjesztenem. 5. Mi az első nyilatkozásom' kötelezési 5dik pontjában foglalt részvény-kibocsátást illeti, ámbár az utólsó viz-

áradás által a' körülmények egészen megváltoztak, és én azóta a' vállalat' előmozditása végett némelly kereskedő házakkal egyesültem, mindazáltal a' kibocsátandó részvények felét Magyarország 's a' két város' számára hagyom szabad elvállalhatásul hat hónapig, ezen idő' elmulta után azok, ha el nem kelnének, ismét saját rendelkezhetésem alá esvén vissza. *(folyt.)*

Nagy-Becskerek, augustusban. Budapestnek a' kártékony dunaáradás miatt szenvedett veszélyeit nem csak hangpanaszokkal fájlalák t. Torontál vármegye' lelkes Rendei, kik mindenekben csak az ügy' szentségét tekintik, 's a' fejedelem és hon iránti hűségnek 's az emberiség' kivánatinak buzognak eleget tenni; hanem tettleg is olly jótékony részvétet fejtének ki a' kárvallottak iránt, hogy megyénket e' részben hazánk' egy törvényhatósága sem multa felül. Megelőzvén t. i. élénk buzgalommal a' segélyre-szólitásokat Bobdai Gyertyánffy Dávid k. tan. és Karátsonyi László alispány urak: olly szép mennyiségü adakozásokat gyűjtének be kész pénzben és gabonában, hogy már eddig is 7090 ezüst for. küldetett föl a' budapesti vízkárvallottak' számára, 's készen áll még 2075 pozs. mérő gabona eladás végett; pedig ezen ajánlatokhoz csak a' megye' keblében lakó uraságok és jobbágyközségek járulának; a' zágrábi püspökség 's káptalan, Batthyány, Gyulay, Szapáry, Buttler és Zichy-Ferraris grófi családok, ugyszinte Csekonics és Nákó János urak 's a' nagykikindai kerület máshol 's különösen tevén le adamányaikat.

Éppen most vesszük a' Tudományos Gyüjtemény' f. é. VIik vagy juniusi kötetét, következő tartalommal: I. Értekezések. 1. Plander Ferencz, Göcseinek esmerete. 2. Kiss Károly, Rhodus szigete. 3. Fejér György, a' vaticanumi levél- és kézirattároknak 's néhány Magyarországot érdeklő okleveleknek 's irományoknak esmertetése. II. Literatura. A. Hazai Literatura. Birálatok a' m. t. társaság által 1832ben kitűzött és 1834ben ismételt historiai kérdésre beküldött pályamunkákról; irta Czech János a' m. t. társ. rendes tagja. B. Külföldi Literatura. Könyvesmértetés. A' szólamról és beszédről, illy czimü munka után: Handbuch der Physiologie des Menschen für Vorlesungen von Dr. Joh. Müller ord. öffent. Prof. der Anatomie und Phisiologie an der kön. Friedrich Wilhem-Universität etc. zu Berlin etc. Zweiten Bandes 1te Abtheilung—der Speciellen Physiologie viertes Buch—Von den Bewegungen, von der Stimme und Sprache. Különféle.

Nagybritannia.

Age torylap szerint a' belga-hollandi conferenczia' külső tagjai Leopold király' a' tanácskozások alatt Londonban teendő látogatásának ellene mondottak, minthogy nekie a' királynénál és Palmerston lordnál lévő befolyása a' hollandi király fölött könnyen helytelen és igaztalan hasznokat szerezhetne. — A' Newcastle Chronicle jelenti, hogy az orosz czár a' newcastlei természetvizsgáló társaságnak az oroszországi és siberiai ásványokból 980 példányt küldött bérmentesen ajándékúl. — A' Times, mint látszik, a' franczia kormány' külpolitikájáról portfoliot akar gyűjteni. Az aug. 27kei számban Lucca hgnek egy a' Rio de la Plata melléki tartományokból alkotandó ország' királyává nevezését tárgyazó, 1819ben költ, iratok közöltetnek; u. m. 1) Jose Rondeau igazgató' közleménye a' buenos-ayresi congressushoz; 2) Don Jose Valentin Gomez' levele a' buenos-ayresi statustitoknokhoz, és Rayneval báró' emlékirata; 3) két jelentés titkos congressusi ülésekről, mellyekben a' feljebbi tárgy vitattatott. Talán ez iratok is Chaltastól kerültek.

A' M. Post szerint Lajos Fülöp emlékúl és hálaúl Nemours hg' vendégszerető fogadtatásaért Victoria királynénak igen művészileg dolgozott szekrényt küldött ajándékba. — Clanricarde marquis, kinek az orosz udrarhoz követté neveztetése a' Gazetteben már hivatalosan közöltetett, october' elején fog egy sorhajón Kronstadtba evezni. — Az angol tudósok' egyesületének gyülése New-Castleben augustus 20dikán Northumberland herczeg elnöksége alatt harangszó közt nyittatott meg. E' gyülésre csak 800an várattak, a' megérkezett tudósok' száma azonban már aug. 19kén 1734re szaporodott. Aug. 22kén Hindmarsh úr Alnwickből értekezést olvasott, mi szerint Northumberlandban Chillinghamparkban mintegy 80 bölény létez, mellyek a' lengyelországi és siberiai erdőkben tanyázó bölények' minden tulajdonaikkal birnak. Aug. 24kén a' methematikai és természettudományi osztály' ülésében sir John Herschel a' beérkezett meteorologiai vizsgálatokról tőn jelentést, 's megjegyzé, hogy e' tudomány is fölserdült már gyermekkorából, 's kétségkivül nem sokára utól éri a' testvértudományokat. Herschel úr jelenté, hogy a' jó reményfokon tett vizsgálódásinak következtében 1094 kettős- és 1232 köd-csillagot fedezett fel.

Az angol népnek Victoria királyné iránti buzgalmát, bár mit mondanak a' torylapok, az ország' minden részeiből gyülő szeretet-ajándékok eléggé tanusitják, úgy hogy, miként egy hír-

lap megjegyzi, azok számára még majd két vagy három raktárt is kell épitetnie.—A' főváros' mostani némaságát a' parlament és zajos koronázási ünnepélyek után a' Spectator így írja le: „Szép királynénk, Victoria asszony, miként az irlandi rhetorok nevezik, meg menekedett valahára a' Pimlico-mocsároktól, 's a' Windsor-palota' erkelyeiről szívja Berkshire hüs levegőjét. Ministerei mindenfelé szétoszoltak; a' rajnai várakat szemlélgetik, a' skot lapályokon vadásznak, Whigt sziget körül csólnakáznak, vagy tivornyákat tartanak jószágaikon, míg a' hatalmas O' Connell dublini viharának kifuvása után, izmos vállait La Trappe szerzeteseinek ostorozásai alá adja — illő előkészületül mind azokra, miknek a' jövő alsóházi ülések alatt történni kell. Kinek csak módja van benne, távozik Londonból. Két vagy három embert sem lehetne most nyilvános gyűlésbe hozni, úgy hogy ha az idő változó, 's a' kenyér drága nem volna, semmiről sem lehetne beszélni." — Az angol radical sajtónak O' Connell elleni haragja kitetszik a' Spectator' következő szavaiból: „Egy tisztes irlandi lap O' Connell úr' új izgatását tökéletes gúnyjátéknak nevezte, 's ha ezzel az irlandiakat fölizgathatja, úgy őket valóban kigúnyolandotta. Ezt azonban alig hihetni. Ők egy csoport gyász-szónokot akarnak Angliába küldeni, hogy a' „szászokat" a' „hét millio" ügye mellett fölizgassák. Jobb lesz otthon maradniok és burgonyájokat viskójikban megenniök; mert az irlandi alsóházi tagok' az utólsó ülés alatt olly kevéssé nyerék meg az angolok' becsülését és rokonszenvét, hogy a' vándorló gentlemenek illy küldetésen a' jancsárok' főnökétől legfeljebb csak kinevettetnének." — Wellington hg. barátjával Arbuthnot úrral Walmer-kastélyba költözött, hova politikai barátit is pihenni meghívta. Schwarzenberg hg., az ausztriai koronázási követség' segédjeivel együtt, Breadalbane marquis Taymouth-Castle nevü, Perth grófságban lévő mezei lakjában mulat, 's vadászattal tölti idejét. — A' néptömegek' mozgása, miként a' Spectator írja, korán sem végződött a' birminghami népgyűléssel. Az északi lakosok is készek ezekben részt venni. A' manchesteri munkások már is nagy gyűlést tartottak a' gyászos emlékezetü peterlooi téren, 's a' jövő hónap' elejére megint nagy gyűléshez tétetnek készületek. Minden felé izgatók kalandoznak, 's a' nép már látható előmenetelt tett az egyesülés' mesterségében. De nem csak a' gyárkerületek ingerlékeny lakosinál látható e' mozgás, Ipswich és Suffolkban is általános szavazati jogot és titkos szavazást követelnek már. Scotiában is foly az izgatás a' birminghami kérelem mellett. Igaz ugyan, hogy e' politikai enthusiastáknak erejökről kissé túlságos képzetök van, 's hogy némelly kivihetlen dolgokat követelnek; más részről azonban azt sem lehet tagadni, hogy physicai erejök most sokkal jobb rendben tartatik, mint az előtt. — Dewsburyban aug. 27kén az új szegénységtörvény miatt újra komoly zavarok támadtak. A' hatósági tisztek és fölügyelők az ülési terembe mentökkor a' köznép által kövekkel fogadtattak, 's egynek keze meg is sebesítetett. A' rendőrség hasonlag járt, mig végre a' katonaság a' csendet helyre állította. A' zavart okozók közül sokan elfogattak.

O' Connell Hayes úrnak levelet írt, mellyben többek közt ezt mondja: „Kettő egészen világos: először, hogy a' mostani kormány Irlandnak szívesen szolgálna, ha lehetne; és másodszor, hogy az alsó és felsőházi tory factio' ereje legkisebb reményt sem nyujt, intézeteink' javithatására, vagy csak megtarthatására is, ha csak a' közvéleményre olly kifejezést nem nyomunk, melly őket kényszerítse arra, hogy a' helyest cselekedjék. Nekünk vagy egészen egyenlő lábon kell Angliával állanunk, vagy saját külön törvényhozást követelnünk. Nekünk sem játszanunk, sem magunkkal játszanunk nem szabad. Az elfogúlt, vallást és polgárságot gúnyoló toryk hoztak minket ennyire. Csak saját fáradságunk után remélhetünk sikert. Azért izgatás! izgatás! izgatás!" A' mascati sultán' rendkivüli követe Saeend Alley Ben Nazer, Zanzibarból aug. 22kén Londonba érkezett, mint mondják, ő fölsége' koronázási üdvözlésére, 's jeles ajándékokat, nevezetesen lovakat is hozott magával.

Francziaország.

A' király Páris' érseke által a' notredamei egyház' küszöbén aug. 28kán következő beszéddel fogadtatott: „Fölség, a' párisi egyház, diszesítve ön' gazdag adományival, a' katholikus Francziaországgal, azaz, csak nem egész Francziaországgal együtt örül ma a' hite iránti ünnepélyes hódolatnak. Halálával fogadja Maria' oltárainak zsámolyánál a' remény' és bátorság' azon zálogát, melyet ön' jelenléte e' hálaáldozat' ünnepén, ősei' régi szent vallásának nyujt, azon vallásnak, melly nemzetünknek mindig dicsőséget és boldogságot hozott. Sire, ohajtásaink nem maradhatnak szivünk' mélyébe rejtve: mi istennek, szentséges anyja' közben járásával szünet nélkül esedezünk, hogy rövidítse az időt, és siettesse irgalmassága' pillanatát, midőn minden franczia a' hit' és isteni szeretet' ugyanazon egy láncza által egyesítetvén, urunk Krisztus' igéje szerint és sz. szivének malasztja által, köztünk csak egy akol és egy pász-

tor leend.“ A’ király így válaszolt: „Engemet mindig szívösztön vezet ez egyházba, hogy a’ mindenhatónak hódolásomat bemutassam. Szerencsésnek tartom magamat, hogy én is tehettem valamit szerencsétlenségek’ orvoslására, mellyeket szivem mélyen fájlalt. Midőn istennek hálaérzetimet bemutatom azon különös oltalomért, mellyet személyem’ fölébe annyiszor terjesztett, egyszersmind kettős hálával tartozom most nekie nemzetségem’ szaporitásaért, a’ Franciaországra és családomra árasztott jótéteményekért. Ezek’ tartósságaért esedezem nekie, s e’ szándékkal imádságaimat az önéivel egybekapcsolván, Francziaországnak és nekünk a’ mindenható’ áldásaért könyörgök.“ — A’ tanácskamara Chaltas’ ügyének hosszas és gondos megvizsgálása után rendeletet adott ki, hogy további törvényes lépésekre nincsen ok. Ez eredmény’ következtében Chaltas azonnal szabadon bocsátatott.

Egy hírlap mondja, hogy Hayti kormánya Párisba teljeshatalmu követet szándékozik küldeni. Ez Hayti’ részéről első próbatétel volna Európában rendes képviselőséget küldeni, minthogy eddig csak consulok védék némelly kereskedő városokban érdekeit. —

Az Algierban alkotandó püspökséget helyben hagyó bulla Parisba érkezett. Dupuch abbé, ki algieri püspökké van nevezve, azonnal Bordeauxból Parisba hívatott. — Új kir. rendeletek szerint Bordeauxban tudományi kar, a’ lyoni, bordeauxi, montpellieri, és rennesi akademiákban literaturai kar állitatott fel. A’ bastiai collegium kir. collegiummá emeltetett; ’s a’ straszburgi litteraturai karban külföldi litteraturai tanitó szék állítatott föl. — A’ közoktatási minister rendelete’ következtében, az angol és német nyelv ezentúl az ország minden középiskolájiban tanítatni fog; a’ corsicai, aixi, grenoblei és montpellieri collegiumokban azonban a’ nevezett két nyelv közül egy az olaszszal, a’ bordeauxi, paui és toulousei akademiákban pedig a’ spanyollal fölcseréltetni engedtetett. A’ választás a’ nevendékek’ szülőji ’s rokonaira bizatott. A’ parisi collegiumokban a’ német és angol nyelven kivül spanyol és olasz nyelv is tanítathatik, de amazok’ hátramaradása nélkül. 1839 évtől kezdve az élő nyelvek az évenkinti jutalomföladások közé vétetnek föl. — Metzben e’ napokban egy thionvillei leány, ki már hét gyilkosságot követett el saját gyermekein, halálra itéltetett.

Párisból írják, hogy Brossard general ügyében Perpignanban a’ törvényszéki vitatkozások aug. 27kén elkezdődtek. E’ pör egy lesz a’ legnevezetesbek közül a’ törvénykezés’ évkönyveiben. Több hírlapok, mint p. o. a’ Commerce, Siécle, Débats, Gazette de Tribunaux és Droit külön szerkesztőket küldöttek Perpignanba. Az egész világ azon csudálkozik, hogy a’ vád nem csak sikkasztásokat és megvesztegetéseket, hanem Francziaország ellen valóságos honárulást is tárgyaz. Brossard general, mint mondják, Duranddal együtt nem csak Bugeaud generalnak a’ Sikak melletti ütközetben nyert foglyait adta el Abd-El-Kadernek, hanem egyszersmind azt az ajánlást is tevé neki, hogy vele egyesüljön, ’s ő majd 15—20 ezer carlistát hozat Algierba, kiknek segítségével a’ francziákat egész Afrikából kiűzhetik. A’ vádnak legnevezetesb tanubizonysága Bugeaud generálnak a’ hadministerhez költ bizodalmas levele, mellyben Brossardnak, kit az előtt nagyon dicsért, magaviseletéről számot ad. Bugeaud egyébiránt e’ levélben megvallja, hogy Brossard’ hadi törvényszék’ elébe idéztethetésére nincs elég tettleges tanubizonysága, ’s őt előbb visszahivatni javasolja. Ezt más levél követte, mellyben Bugeaud a’ hadministernek jelenti, miként Brossard mindent megvallott, ’s őt (Bugeaudot) könyezve kérte, hogy kimélje meg; jelenti továbbá, miként ő Brossarddal megegyezett, hogy ez egészségi állapotját vevén ürügyül, szabadsággal Párisba útazzék, ’s a’ királynak egy emlékiratban vétkét megvallván, kegyelemért esedezzék; Bugeaud ajánló levelet adand nekie a’ királyhoz, mellyben maga is bocsánatot kérend számára, ’s azt javaslandja, hogy mivel Brossard az angol és portugalli nyelvet jól tudja, ’s különben használható ember, a’ portugalli királyné’ szolgálatjába küldessék. Brossard azonban Parisba érkezvén, Bugeaud ellen munkálkodott, vétkét megvalló emlékirat helyett igazolót nyujtott be, ’s magát hadi törvényszék elébe állíttatni kérte. Mondják, hogy Brossard nőjének a’ kir. családdali viszonyára támaszkodott. Mind e’ vádakra pedig Durand zsidónak vallomásai, ki mint állítja, a’ foglyok’ eladását és a’ tlemeceni élelmezést Brossarddal együtt eszközölte, ’s a’ pénzt vele megosztotta, továbbá egy Bugeaudtól az emirhez küldött spahi-hadnagy’ vádjai, ki Abd-El-Kadertől, midőn ez saját foglyait kiadni nem akarta, azt a’ nyilatkozást hallotta, hogy az emir, foglyait megfizette, végre a’ vétkesnek Bugeaud general előtt tett saját vallomásai szolgálnak tanubizonyságúl, mellyeket két titkon jelen volt katonatiszt jegyzőkönyvbe tett és aláirt.

Perpignanból aug. 30káról következő telegrafi üzenet érkezett Parisba: „A’ hadi törvényszék harmadfél órai tanácskozás után Brossard

generalt a' vád' harmadik főpontjában, hogy t. i. mint status-tisztviselő, hivatalával össze nem férő dolgokba avatkozott, vétkesnek nyilatkoztatta, 's a' többi vádpontokat elmellőzvén, őt hat hónapi fogságra, 800 francra és a' költségek' megtérítésére ítélte, 's minden közhivatalra alkalmatlannak nyilatkoztotta."

Poroszország.

Berlinben, mint aug. 21kén írják, furcsa egy eset történt. Dunker rendőrtanácsnok és bátorsági rendőrigazgató t.i. aug. 19k. az egész város' nagy mulatságára kiraboltatott. Két régebben büntetett tolvajtól, kiket jelenleg poroszlókúl használt, értesítetvén, hogy két veszélyes gonosztévő egy távol fekvő városrészben általok fölfedeztetett, buzgón sietett a' vétkesek' elfogatására, csak egy rendőrszolgát hagyván lakásán. Távolléte alatt egy harmadik szolga a' rendőrszolgának Dunker úr' nevében azt parancsolja, hogy urához siessen. A' lakás ekép megürűlvén, két ismeretlen tolvaj a' szobákat álkulcsokkal fölnyitá, 's mindent, mit csak elbirtak, magokkal vittek. A' három rendőrszolga elfogatott ugyan, de mindenik ártatlanságát bizonyítja; 's alkalmasint nem is fognak vallani semmit, hanem kiszabadulásuk után a' zsákmányban osztozni.

Berlini aug. 28kai levél szerint, Orleans hg. né szűlésének híre már aug. 26kán délután, 's igy 48 óra alatt Berlinbe érkezett, 's azonnal megvitetett Potsdamba a' királynak, ki a' hgné iránt folyvást nagy részvéttel viseltetik.

Spanyolország.

Bayonne, aug. 25kén. Ha a' háborunak most, egészen a' kormány' vétke miatt, rosz kimenetele lesz, úgy semmiről sem állhatni jót. A' ministeri lapok, előre látván a' veszély' lehetségét, már is a' vezért kezdik vádolni, 's éppen azt vetik szemére, miről maga Espartero panaszkodott, t. i. csupa időveszteget ést. Azonban ha a' polgárháboru most, legalább nagyobb részt, el nem végeztetik, egyenesen Ofalia gróf' makacssága leend oka, ki az oppositio által ajánlott pénzváltótól nem akar pénz elfogadni. Esparteróval a' vita, miután a' legjobb idő dugába ment, az ajánlott előléptetések' helybenhagyásával és pénzigéretekkel lecsillapítatott. Az inség Madridban olly nagy, hogy a' hadminister kénytelen volt az aggtisztekn k, özvegyeknek, árváknak, 'sat. zsold helyett kenyeret adatni; 's egy Pozuelo de Aravacában létező lovas század, mellynek kormányzójá katonájinak legalább csak egy reggelit kért adatni, forma szerinti hadi állásban várja a' hatóság' válaszát. Ide járul az is, hogy a' kedvencz pénzváltó, Aguado, föltételeiből hajszálnyit sem akar engedni. A' Rothschild ház' ügyvivője Weisweiler úr megint Madridban van, 's mondják, hogy a' kormány vele az almadai bányákra 50 millio real iránt egyezkedett, ez azonban nem bizonyos. A' Parisba ment biztosság e' környületek között magát igen szenvedőleg viseli, 's miként hírlik, Aguado és Toreno nagyon boszankodnak, hogy részint egymástől, részint a' kormánytól megcsalattak. Van Halen III. Károly' nagy keresztjét nyerte, azt azonban nem tudni, vissza megy-e a' sereghez. Zavala ezredes generállá, Ribero general helytartóvá, Samper, Ponte és Espeleta general őrnagyokká neveztettek, 'sat. La Espanya hírlap Munyagorritól egy levelet közöl, mellyben ez fő személyek' pártfogásával dicsekedvén, merényének jó kimenetelt igér. Az igaz, hogy ő Harispe, Hay lord, és Jauregui generállal értekezett, de a' kik haderejét 2000re teszik, azt legalább felével nagyítják. Embereinek nagy vigyázattal kell lenniök, mert nem rég mintegy 40 közülök Irati nevü erdőségben dolgozván, egy pedig a' határ szélen fürödvén, a' carlosiak által körül fogatott. Amazok többnyire megmenekedtek, de emez azonnal agyon lövetett. — Oraa general august. 19kén költ napi parancsában Morella ostromát félben szakasztatni rendelte. Aug. 23kán kőlt saragossai levél szerint, Cabrera az utócsapatot Morellától egész Monroyoig űzte. Saragossában az ingeröltség igen nagy. E' fontos esetet leginkább eleség hiánya okozta.

Morella' ostromának félben szakasztásáról Oraa generalnak Saragossában aug. 23kán az ottani hadi kormányzóhoz költ emeközleménye hirdettetett-ki: „A' morellai rés ellen tett két rohanásnak nem lőn az a' sikere, mellyet vártam. Az ellenség a' várnak bármi áron leendő megtartására makacs eltökélést mutatván, eddig használt eszközeink tökéletlen, segédforrásaink kiapadva, a' tábor pedig elegendő eleség szűkiben levén 's a' munkálatok folytatására hath tósb eszközöket kellvén szereznem, kénytelen valék az ostromot félbenszakasztani, és az ostromszereket Monroyóba visszavinni, mig az ostromot újabb 's nagyobb erővel indíthatom meg; addig hathatósan folytatandom az ellenség ellen munkálatimat."

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Nyilvános hálaköszönet T.T. Ivanchich Viktor orvos úrnak.

Huszonöt esztendeig tartott fájdalmas húgyhólyag kőbeni betegeskedésem után, mellynek csak emlékezete is borzadást okoz, és melly ellen a' legügyesebb 's tapasztaltabb orvosok az ő mesterségeket kimeritették; a' több izben életem veszedelmével kiállott kömetszésbeli operatio után sem szabadúltam meg ezen iszonyú bajtól; még végre t. t Ivanchich Viktor úrhoz, orvos és sebész tanárhoz Pesten folyamodtam, ki ezen valamint nevezetes, úgy jótévő gyógymódját a' húgyhúlyag kőnek, annak összze morzsolása által első hoztabé Hazánkba, 's azt már sokakon a' legjobb sikerrel eszközlötte. — És köszönet, igen is a' legforróbb köszönet ezen nemes lelkü ember barátnak, és ezen szorgalmatos 's tapasztalt orvosnak légyen itt általam az egész közönség előtt nyilvánitva, ki maga életét, és ritka tehetségét olly nagy buzgósággal, és maga elszánásával a' szenvedő emberiségnek feláldozza, és engem is, noha nálam a' gyógyitást a' már elébb történt kőmetszés következésében eredett több rendü kinos keveredések majd nem lehetetlenné tevék, még-is olly szerencsésen szabaditott meg az én már megrögzött bajomtól, vagy is húgyhólyag kőtől, hogy most olly tökélletes egészséggel birok, a' minőt soha nem reménylék utólérhetni. Mellyre nézve mindazokat, kik hasonló nyavalyában sinlődnek, ezen minden tekintetben jeles, és eléggé nem becsülhető orvosra figyelmetessé teszem, és nékik javallom, hogy hozzá folyamodjanak, kinél, ha külömben a' segitség még lehetséges, azt bizonyosan feltalálandják. Költ Pesten, augustus 31kén 1838.

Diószeghy Thadé m. k.
több ts. ns. vgyék Táblabírája. (1)

Budán a' várban úri utczában 81. szám alatt, jövő oskolai évre deákokat felfogad *Podhradczky József.* 3)

---

(1) Franczia-nyelvmester.

Egy családos franczia születésü erényes ember, ki már itt Pesten 4 év óta több főházaknál mint franczia nyelvtanitó van, kivánna olly ifjakat kosztra és szállásra fölvenni, kik magokat a' házában folyó franczia-nyelvben gyakorolni akarnák. — Hat szobából álló szállása leend sz. Mihály nap után Borz-utczában első emeleten. — Bővebben értekezhetni vele addig is a' jelenlegi lakásán Lövöldöző-utczában 324 sz alatt. (3)

---

(3) Tudományos jelentés.

Reménlve érdekes voltát Balásházy úr következő czimü munkájának „A'Háztartás és Mezeigazdaság tudománya" számosabb kötetekre tevék előfizetést, 's igy a' kijött első kötet nállam folyvást kapható, 's általam minden pesti könyvárosoknál. Ára kötetlen 1 ft. 12 kr. c p. kötve 1 ft. 15 kr. Költ Debreczenben aug. 30kán 1838. *Csáty Lajos* könyváros. (3)

---

(1) Hirdetmény.

A' nagyméltóságu magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirül adatik: hogy a' megürült Auranai Prioratus jószágbeli idei termés dézma borok, a' tettes ns Torontál vármegyében kebelezett Szártsa helység tiszttartói irószobájában September 24dik napján reggeli 9 órakor az azért többet ajánlónak árverés útján olly kikötés alatt által adatni fognak, hogy a' vevő azokat tulajdon hordóiban elvitetni, és 20 pengő ftnyi bánatpénzt letenni köteles lészen. (3)

---

(3) Hirdetmény.

Jászberény tájékról 13 éves fiuért Budán vagy Pesten cserébe kerestetik leány, vagy fiú tisztességes háztúl, bővebb tudósitást adhat Tahy Emánuel Puszta Monostori igazgató, vagy a' *Hazai's Külföldi Tudósitások* szerkesztő hivatala. (3)

---

(3) Haszonbérlet.

A' méltóságos Almásy familia Török-Szent Miklósi uradalmához tartozó tettes ns Heves, és külső Szolnok vármegyékben kebelezett Cséfai pusztája, melly ötezer holdon felül számittatik, e' folyó 1838dik esztendei september hónap huszonkilenczedik azaz 29ik napján kezdendő 6 egymást követő esztendőre terjedő árendába—ugyan e'f hónap tizennyolczadikán azaz 18kán Török-Szent Miklóson az uraság házánál tartandó nyilvános árverés utján— ki fog adatni. —Mellyre a' kivenni szándékozók megjelenése kéretik. — (3)

Második Félesztendő.

(3) Haszonbérlet. Szabad királyi Pest városától $1\frac{1}{2}$ órányira helyezett Rákos-Csaba helységében egy pálinka-főzéshez alkalmatos ház, több esztendőkre árendába adandó, eránta bővebb tudósitást vehetni a' helybeli Tisztnél. — (3)

---

(3) Tudósitás. A' tettes Somlyó - vásárhelyi uradalom részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a' Vásony sz. mihályi puszta 1839ik évi 1sö januariustól kezdve, egész 1844ik évi utolsó decemberig azaz hat esztendőre folyó 1838-ik évi september 24én a't. S. vásárhelyi uradalmi tiszttartói irószobában tartandó árverésen haszonbérbe, mellyhez erdőkerülői lakás, két malom, 116 hold szántóföld, 44 hold rét, mégis kaphegyen $157\frac{2}{16}$ hold erdei kaszálló; Balaton Kis - Szöllősi helységhen 4 fél telkes jobbágy, hegy-vám, és a' nagy - vásonyi határban 400 darab birkának szabad legeltetése tartozik; kifog datni. Kiknek kedvök lészen ezen pusztát kiarendálni, elegendő bánatpénzel ellátva illendően meghivatnak. Költ S. Vásárhelyen, augustus 18-kán 1838.

Rummelsberg János Számtartó. (3)

(7 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

isztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's műhelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában f kszik) 345ik számú tulajdon házába, ltal tette; — ajánlván magát minden némü kár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 2, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

---

(3) Tüzi viz fecskendők műhelyének hirdetése. Pesten az országuton 617dik szám alatt maga a' jelentő, 's a' műhely tulajdonosa közhiré teszi: hogy nála valamint eddig, ugy jelenleg s' ezután is készen találtatnak 3—16 akó vizet tartó fecskendők mellyek a' viz - sugárt szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki: a) Egy három akót tartó hordozható fecskendő két ember által négy perczenet alatt 3 akó vizet 8 öl magasságra lövell, ennek ára 30 for. pengő pénzben. — b.) Egy négy akót tartó hordozható fecskendőt, belülről kibéllelt, forgatható ércz csővel, és srófokkal, melly a' benne találtató vizet 10 öl magasságra lövelli 4 perczenet alatt, kerül 80 for. pengő pénzben. — c.) Egy hordozható 5 akós és egyszerü nyomószerrel, 's négy kerekü vasas kocsival 180 for. pengő pénzben. Továbbá találtatnak nála 6, 8, 10, 12, 14, 16 akó vizet tartó kocsira helyheztetett fecskendők: mellyek a' vizet szakadatlanul e' következő arányban lövellik ki:

6 akót tartó 5 perczenet alatt 6 akó vizet, 10 ölre; ára 220 forint pengőben. — 8 akó, tartó 5 per. a. 8 akó v, 12 ölre; ára 240 for. p. — 10 akót tartó 5 per. a. 10 akó v., 14 ölre; ára 260 for. p. — 12 akót tartó 5 per. a. 12 akó v., 15 ölre; ára 280 for. p. — 14 akót tartó 5 per. a. 14 akó v., 16 ölre; ára 320 for. p. — 16 akót tartó 5 per. a 16 akó v., 17 ölre; ára 400 forint pengőben.

A' megvett fecskendőkhöz olly szer is adatik, melly által a' kemény hidegben befagyott csőket és vizi sarukat 4 perczenet alatt felengesztelni lehet, 's igy azokat minden akadály nélkül használni a' viz kilövellésre.

A' fentebb említett helyen minden nemü tűzi vizfecskendők megrendeltetése elfogadtatik, ugy nem különben mindenkor kész vizfecskendők is találtatnak, a' megrontsoltak pedig javitás végett elfogadtatnak. Pesten, augusztusban 1838. *N. Remekházy Károly*,

a' fentebb emlitett tüzi vizfecskendők műhelyének tulajdonosa. (3)

Gabonaár: Pesten, sept. 11én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 145—110; kétszeres 95—84; rozs 80—70; árpa 70—66; zab 48—44; kukoricza 81—80; köleskása 170.

Dunavizállás: sept. 6kán: 6′ 10″ 3‴; 7én: 6′ 5″ 6‴; 8kán: 6′ 1″ 6‴; 9én: 5′ 10″ 0‴; 10én: 5′ 7″ 0‴; 11én: 5′ 5″ 6‴; 12én: 5′ 4″ 6‴.

Pest.
Szombat.
Septemb. 15kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
22dik szám.

Magyarország (kinevezések; mailandi hódolás; ujonnan választott tagjai a' m. t. társaságnak 's pénztára' állapotja; a' Buda 's Pest közötti álló híd' tárgyában Sina bnak az országos választványhoz beadott nyilatkozata; a' kegyes iskolarend váczi gyülése; Keglevich Gábor gr. utazása a' tiszai koronai kerületben 'stb.) Nagybritannia (a' hannoverai király követelése Cambridge hg. ellen hannoverai koronai drágaságok miatt 'stb.) Franciaország (Mexicóba hadi hajók indulnak; Devaux ezredes 'stb.) Németország. Poroszország. Schweiz (az országgyülési biztosság véleményei Napoleon Lajos hg. iránt.) Törökország. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége aug. 24kén költ legfensőbb határzata által Kálnoky Pál grófot, az erdélyországi kincstár fogalmazó gyakornokát, ugyanott tiszteletbeli fogalmazóvá méltóztatott kegyelmesen kinevezni. W. Z. — A' nm. m. k. ud. Kamara' Derbay József körmendi k. sómázsást ugyanottani k. sómázsamesterré léptette-elő. H-k.

A' lombard-velenczei királyság' képviselői Majlandban a' cs. k. palota' nagy teremében, sept. 3kán fényes ünnepéllyel tevék-le a' hódolat és hűség esküjét Ő cs. 's ap. kir. Fölségének szent személye és az egész uralkodó ház iránt. Ezt a' székes egyházben istentisztelet, délben az udvarnál ünnepélyes ebéd, este a' casinóban tánczvigalom követé, mellyen Ő Felségök is megjelenni méltóztattak.

M. tudós társasági választások, a' IX nagy gyüléskor 1838ban: Levelező tagokká lettek: Dr. Flór Ferencz, Fogarasi János, Herepei Károly, Kossovics Károly, Pulszky Ferencz, Szenczy Imre, Tarczy Lajos, Dr. Viola József Jászvásárott, a' moldvai uralkodó hg. rendes orvosa, buzgó barátja ügyünknek, a' társaságnak moldvai magyar atyánkfiai tárgyában levelezője 's azok érdekének ügy-és képviselője. Rendes tagokká: nyelvtudományi osztályban vidéki 4ik r. tag Nagy János; történetirásiban helybeli 3ik tag Jerney János, vidéki 4ik t. Kossovics Károly; mathesisiben helybeli 3ik t. Vásárhelyi Pál (a' nagy gyülés' ajánlatára az igazgatóság által neveztetve); hadtudományokra, Festetics László gr. által alapított rendes tagságra, az igazgatóságnak első helyt ajálva Tanárky Sándor, egykor a' németujhelyi cs. hadi akademiában professor, nyugalmazott kir. őrnagy 's l. tag. Törvénytudományi osztályban helybeli 2ik r. tag Szalay László, vidéki 4ik r. tag Zsoldos Ignácz (a' nagy gyülés által ajálva, az igazgatóság által nevezve); természettudományiban helybeli 3ik r. tag Friwaldszky Imre. Vidéki rendes tagi fizetésbe lépett: a' nyelvtudományi osztályban Kölcsey helyett Horváth Endre; (philosophiaiban Nyíry helye üresen maradt); törvényiben Perger helybeli r. tag helyett Sztrokay Antal. Tiszteleti tagokká: Teleki Jó'sef gr. Széchenyi István gr. 's Guzmics Izidor; a' nyelvtudományi osztályba pedig Czuczor léptetett-át saját kivánságára a' történeti osztályból. Igazgató tagokká: Csáky Károly gr. Szepes vmegye örökös és val. főispánya, 's Nádasdy Ferencz gr. b. tit. tan. 7vir és váczi püspök. Elnökök: Teleki József gr. és Széchenyi István gr. — A' társaság pénztárának állapotja 1837 végén imez volt: az academiai gyümölcsöző magpénzalap, alapítványok, adományok 's kamati hatodokbul: 339,189 ft. 33 kr. 's ezen kívül 1398 ft. holtigajánlat (vitalitium) évenként. A' főpénztár bevétele 1837ben volt: 28,958 ft. 36 7/20 kr., kiadása 21,823 ft. 41 kr. (e' közt csupán jutalmazásokra 2035 ft. 's játékszinre szindarabok fordítása' és páholybér' fejében, 425 ft. 12 kr.); a' mellék pénztár bevétele pedig 9730 ft. 11 9/20 kr. kiadása 7390 ft. 35 1/20 kr. ('s e' közt csupán tisztelet és szerkesztési díj 3498 ft. 36 1/20 kr.) mindenütt pengőt értve.

A' hazánkban 's Erdélyben létező kegyes iskola-rendi szerzet' küldöttei mult hó' 19kén Váczon összegyülekezvén, dr. Spanyik Glycér, szerzetkormányi segéd, 's a' budai főgymnasium' igazgatója, jeles és velős latin beszéddel nyitá-meg az ülést, leginkább azt kötvén szivére a' gyülésnek, miszerint figyelmét oda forditsa, hogy az előljárók tudomány és erkölcsiség által kitünjenek, mert csak így érhetik-el czéljokat, melly az, hogy az egyháznak és statusnak használjanak, 's az intézet becsületét fentartsák; megemlité a' rend' érdemeit, 's az ifjuság' nevelésében követendő kötelességeket előadá. Ugyanekkor Grosser János köz szavazattal ujra megválasztatott kormányzó provincialisnak, 's tiszteletére dr. Greschner János, budai tanitó, szép zengzetü latin odát olvasott-föl, melly a' beszéddel együtt kinyomatott. — Buzini gr. Keglevich Gábor, m. k. ud. kamarai elnök ő exceája, aug. 17től 31ig hivatalos utazást tőn a' Bács megyei k. kamarai jószágokban 's tiszai koronai kerületben, Groshmid János k. kam. tanácsnok 's zombori igazgatótól és más tisztviselőktől kisértetve. Utjában mindenütt mély tisztelettel fogadtaték a' nmlgu. gróf, ki fáradatlan szorgalommal, nyomos figyelemmel vizsgálta-meg mind azon tárgyakat, mellyek ottlétének

czéljával összefüggöttek, különösen a' Ferencz-csatornát, a' községek' és árvák' vagyonainak kezelését, előterjesztetvén a' jegyző-könyveket, 's azokra megjegyzéseket tévén; 's nyájas leereszkedése, és a' közjó 's árvák ügye eránti meleg részvéte által buzgó hálára kötelezte le maga iránt a' kam. alattvalókat. — Szabó Pál bölcskei birónak (Tolna vmegyében) a' Duna áradásakori példás viseleteért, Ő Felségének leérkezett legfensőbb tetszése tudtára adatván, egyszersmind aug. 16kán Tolna vmgye' RRei' részéről 12, a' bölcskei közbirtokosak részéről pedig 6 arany adatott neki át, jutalmul, számos tisztviselő, közbirtokosak', helységek' birái' 's a' bölcskei előljárók' jelenlétében, a' járásbeli szolgabiró által, kinek rövid de velős beszédére Szabó Pál szerényen és hálaérzettől lángoló kebellel válaszolt.

Sina György b. nyilatkozatának vége:

Lehetetlen ez alkalommal azon társaságról, melly elsőben Wodianer és társai' czím alatt ellenfelem gyanánt lépett fel, azután pedig az általam alakitott társasággal olvadott egybe, dicsérettel nem emlékeznem. E' társaság eleinte, félreértések által 's tán a' kitüzött czél' elérését tárgyazó szerfeletti buzgóságtól indítva, személyemet gyülölséges világba állítni kivánta ugyan, mintha engem mértéktelen nyerekedési vágy vezérelne 's mintha követeléseim olly tulságosak volnának: később azonban, Angliának, melly egyedül mutathat ujabb időkben létesült nagyobbszerű munkákat elő, tapasztalásait sajátjává tevén, csak hamar átlátta, miszerint az általam kikötött kedvezések — bármilly tulcsapongóknak látszassanak is azok előtt, kik olly óriási munkáknak, millyen a' Buda 's Pest közt épitendő hid lenne, nehézségei-'s költségeivel nem ismeretesek — elkerülhetlenül megkivántatnak arra, hogy a' czélba vett hidépités' valósítása okosan lehetővé tétessék, vagyis hogy azon társaság' legkisebb kára nélkül eszközöltethessék, mellynek képét viselem 's ekkép méltányos kármentesitéséről gondoskodni kötelességem. Mind ezt figyelembe véve az említett társaság, hogy maga részéről a' kérdéses tárgyat előmozdítani segitse, sőt annak létesítését is végbevigye, semmi költséget 's fáradságot nem kimélt, Anglia' egyik leghiresb müvészének hely' szinére lett kihivatása végett, magának ez által az ügy iránt nagy érdemet szerezvén. 'S ez okbul miután azon társaság hozzám fordult és csatlakozott, az előszámlált kötelezéseimért nyerendő kedvezések' sorát azon alázatos kérésemmel kezdem, hogy 1. Cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség a' többször említett, számos tagból álló társaságnak, volt fáradsága', nevezetes költsége 's megbizonyított hazafiui buzgalma' tekintetéből az általam Magyarország' 's a' két város számára ajánlott részvények' egy harmadát, szabad rendelkezésire engedni méltóztassék, annak tagjai különben is nagyobb részint, ha nem mindnyájan, honfiak és a' két város lakosai levén. E' pont után fönebb előszámlált olly tetemes kötelezéseimért még a' következő feltételeket bátorkodom cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek, kegyes jóváhagyás végett, előterjeszteni: 2. Hogy az első nyilatkozásomban a' kedvezések közt 1sö pontban kijelentett abbeli kérelmemet, miszerint „én a' velem szövetkezendő társasággal együtt a' szinte azon alkalommal közlött jegyzék szerint mindentől, ki a' felállítandó közlekedési eszközt — akár a' két oszlopu akár az egy nyilásu híd lenne az — használandja, vámot szedhessek, e' vámjegyzéket azonban, ha jónak látnám, alább szállíthassam" — cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség egész terjedelmében jóváhagyni méltóztassék. Minek megtörténtével én a' közönség' java 's kényelme' tekintetéből nemcsak előfizethetést, hanem — ha a' részvénytársaság' fenállásával csak valamennyire is összeegyeztethető lenne — a' vám' leszállítását is fognám eszközleni. 3. Az első nyilatkozásomban foglalt feltételek 2ik pontja, az ország' igazgatása' és illető törvényhatóságok' részről a' törvénynek kiki által megtartathatása végett kikért segélyt illetőleg, ugyanazon értelemben, mellyben én értettem, már kegyesen elfogadtatván, részemről e' tekintetben nincs egyéb hátra, mint cs. kir. fenségednek 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek alázatos köszönetemet kijelentenem. 4. Az első nyilatkozásomban foglalt feltételek' 3ik pontjára nézve, melly szerint az országlás' részéről, a' felállítandó közlekedési eszköz' mindenkori szabad használásaért, egyszer mindigre, általán véve 150,000 pengő forint kész pénz' fizetését, 's ezen kivül a' budai részen fekvő élelem-raktároknak az ugyanazon pontban előadott mód szerint, tulajdonomul leendő átengedését méltányosnak véltem — köszönöm mély alázattal cs. kir. fenséged 's a' főm. orsz. küldöttségnek abbeli kegyes biztosítását, hogy e' kérelmemet annak idejében hathatós közbenjárása által ajánlani és pártolni fogja. Azonban a' nélkül hogy cs. kir. fenséged 's a' főm. orsz. küldöttség' bölcseségét legkevesbbé is megelőzni akarnám, bátorkodom ezennel — kérelmemet egyenesen a' legfelsőbb kormányszékhez nyujtván be — rövideden azon okokat előadni, mellyek engem e' kérésre vezérlettek 's mellyeknek cs. kir. fenséged' 's a' főmélt. orsz. küldöttség tán némi hasznát vehetendi. a) Miután a' törvény' szavai szerint a' Buda

és Pest közt épitendő állandó hídon hídvámot kivétel nélkül mindenki fizetni tartozik; 's ekkép abban véleményem szerint ő felségének szentséges személyén 's a' fenséges uralkodó ház tagjain kivül minden ember 's minden aerariumi is benne foglaltatik, a' vámnak azonban mindenkori különös fizetése a' katonaságra és egyéb aerariumi átvitelekre nézve nem volt alkalmas: úgy hiszem a' fenséges aerariumnak magának is javára lenne, az épitendő híd' mindenkori szabad használást általános kielégítéssel biztosítatni. b) A' Buda és Pest közt létesítendő állandó közlekedésből a' fenséges aerariumra is háramlandó haszon olly nagy és sokféle, hogy igazságosnak látszik, miképp más részrül ugyanazon fenséges aerarium azon teher' egy részében is osztozzék, mellyet a' nemesség 's az országnak egyéb kiváltságos lakosai illy nagyszerű és közhasznu munka' létesitésének lehetővé tétele végett magokra vállaltak. c) A' legutólsó gyászeset, mellynél fogva a' Dunának eddig hallatlan megáradása a' két város' nagy részét tönkre tevé, a' vállolatot pénzügyi tekintetben annyira alászállította, hogy azon részvénytársaság, mellynek képét viselem, nem csak áldozatai- 's koczkáztatásaért semmi kárpótlásra számot nem tarthat, hanem felette hihetőleg fel sem állhat, ha az ország' igazgatása is hathatós segedelmével nem pártolja. d) Mind Clark mind Rennie ur' nézete szerint állandó híd épitésére épen azon hely legalkalmasb, hol a' kérdéses raktárok állanak, mellyeket a' fenséges aerarium igen könnyen és felettei költségek nélkül a' Duna' partjain felebb vagy alább kipótolhat, 's ekkép a' czélba vett tárgy' előmozdítása végett teendő áldozat — holott az épités' czélirányos végbevitelét épen az teszi lehetővé — aránylag még is csekély volna. 5. Az első nyilatkozasomban a' feltételek közt foglalt 4ik pont, melly szerint kikötém, hogy „sem hajó, komp, vagy csónok, sem gőzhajó a' két város' és Ó-Buda koronai mezőváros' határiban, egyik partról a' másikra átszállításul pénzért járni előleges megegyezésem nélkül ne engedtessék" — cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által, az e' részben világosan rendelkező hazai törvények' értelmében elfogadtatván, részemről is erre nézve nincs egyéb hátra, mint alázatos köszönetemet kinyilatkoztatnom; egyedül abbeli felvilágositó hozzáadásért esedezvén, hogy azon hazai törvények' szelleméhez képest, semmi ürügy alatt semmi bár mi néven nevezendő átszállitási eszköz vagy mód, melly az épitendő híd' jövedelmét legkevesbbé is csorbíthatná, senki által ne használtathassék. 6. Hogy az általam alkotandó részvénytársaság, az 1837iki majus 3-ikán benyujtott első nyilatkozásomban foglalt feltételek' 6ik pontjának értelme szerint, a' hidvám' szedhetésére 100 évi kiváltsággal ruháztassék fel, akár az általam javaslott, minden kívánatnak megfelelő nagyobbik hidnak, akár a' bizonyos rendszabályok mellett használandó kisebbiknek épitése lesz megállapitva, melly utólsó esetre azon ajánlatot teszem, miszerint a' sz. Gellért hegye' táján épitendő kisebbik hidon kivül, az év' jégtől ment szakaiban felebb a' Nákóház táján még egy hajóhidat is tartanék fen, mellyen azonban természet szerint hidvámot épen ugy, mint az állandó hidon, mindenkinek kellene fizetni, mert különben, kiki átláthatja, hogy a' részvénytársaság nem csak aránylag olly kétséges alapra állitandó tőkéinek kamatjait nem reményIhetné, hanem nevezetes áldozatai, költségei 's történhető kárai után még sajátjából is pótolni lehetne kénytelen. 7. Hogy a' két város határában 's környékén, a' lakosok kényelmére 's gyönyörüségire, mulatóhajókon, csónakon 's efféléken kivül kisebb gőzhajókat is tarthassak, a' személyeknek egy partról a' másikra átszállíthatása, és a' két város legközelebbi tájaira, mint például Promontoriumba, kéjutak tehetése végett. Ez által mulató-házaknak a' két város környékin az év szelidebb szakaiban annyira érzett hiánya lenne valamennyire kipótolva, minthogy a' most távol eső ollyas nyaraló helyek kényelmesb és gyorsabb egyleköttetés által ugy szólván a' lakosok közelébe hozatnának. 8. Szabadságomban álljon, azon hajósoktul, kik hajóikat az illető hidakon egyik partról a' másikra huzatni kivánnák, illendő bért vennem, vagy őket attól egészen eltiltanom; — midőn ellenben a' hid alatti átjárást mindenkinek szabadon hagyom, és csupán egy netalán fentartandó hajóhidnáli átbocsátásért, melly mindig költséggel van egybekapcsolva, tartanék fön magamnak méltányos díjszedhetést. 9. Azon esetben, midőn a' természet a' két várost jé hiddal ajándékozná meg, azt mindenki, mennyiben az illető hatóságok személyes életbiztosság tekintetében megengednék, fizetés nélkül szabadon használhatná ugyan, de olly világos kikötéssel részemről, hogy semmiféle parti hidak, pallók vagy a' partról a' jégre átmehetésül szolgáló bármi néven nevezendő illyféle készületek senki által oda ne helyeztethessenek, 's ne használtathassanak; mire nézve az illető törvényhatóságok segedelmét hasonlólag kikérem. Ugyanis átlátható, hogy ollyas készületek által, csak egy kissé keményebb tél alkalmával, a' társaság jövedelme gyakran tetemes csorbát szenvedhetne. 10. Noha az épitéshez honi munkásokat 's belföldi készitményeket szándékom le-

*

hetőségig használni: mindazáltal, mennyire Clark és Rennie urak dologhoz értő külföldiek meghivását elkerülhetlenül szükségesnek tartanák, azoknak ezen országban az épités ideje alatt leendő szabad tartózkodását, 's mesterségük szabad gyakorlását, és kün készitendő erőmüvek 's műszereknek szintugy mint az egész épitmény tökéletes végrehajtására és mindenkori épségben tartására megkivántató vasnak és vasrészeknek vámnélküli szabad behozatását kérem. 'S ezek azon főjavaslatim, mellyeket az 183²/₆ 26. törvény-czikk foganatosíthatása végett cs. kir. fönséged 's a' főmélt. országos küldöttség kegyes jóváhagyása alá terjeszteni bátorkodom; az e' tárgybani tanácskozások folyamata alatt netalán kifejlődhető kisebb részletek iránt cs. kir. fönséged 's a' főmélt. orsz. küldöttséggel leendő további értekezhetést alázatosan föntartván magamnak. Az épitési költségek följegyzései az illető müvészek ide mellékelt jelentéseikben foglaltatnak; mire nézve meg kell jegyeznem, hogy általán véve az épitőmüvészek díjai, és különösen Rennie ur jegyzékében a' két parti följárás és az utólsó árviz óta szükségessé lett nagyobb emelkedések költségei sincsenek bele értve. Clark ur terveit már az utólsó árviz előtt akképen és olly emelkedésre készítette, hogy azok igen csekély módosítással ezen legmagasb vizállásnak is megfelelnek. Egyébiránt minthogy bizonyossággal sem azt ki nem számithatni, mennyi jövedelmet hozna jelenleg egy Buda 's Pest közt épitendő állandó hid, mellyen mindenki fizetne, sem azt: jövendőben mennyire mehetne azon jövedelem; más részről pedig az ország semmi történhető kárért vagy tulköltségért nem kezeskedik, hanem mind a' történhető kár, mind az illyes tulköltség egyes-egyedül a' részvénytársaságnak esik terheül, 's ekkép igazságos, hogy ennek, koczkáztatásaért, az eredhető haszon és lehető költség-kevesebbség történhetőleg javára szolgáljon: ugy hiszem, hogy az illy épitéseknél már magokban is bizonytalan költségvetések a' vállolat föltételeinek meghatárzására nem szolgálhatnak alapul, 's pedig annál kevesbbé, minthogy némi egyéb, idővel támadható, uj vállalatok, mint példaul a' Duna bal partján Vácznak menendő vasut, melly létesülése esetére a' két város fölvirágzása ellen fölötte hátráltatólag hatna, — a' hid jövedelmezését tetemesül csorbithatják. Mindezek után az egész ügy csak azon fordul meg, vajjon cs. kir. fönséged 's a' főmélt. országos küldöttség financzialis tekintetben az én személyemben — és technicai tekintetben Clark és Rennie urak személyeiben helyeznek-e bizodalmat. Mert ha eléggé szerencsés leszek ezt megnyerhetni, akkor megfogom mutatni a' világnak — és ez legyen válaszom mindazon gyülöletesre, mivel a' közönségnek egy része illetett — hogy nem alávaló pénzvágytól inditatva ohajtottam Buda 's Pest városainak állandó egybekapcsolását létesiteni, — hanem egyedül azon tiszta szándékomnál fogva: hogy a' közjót és Magyarország virágzását tehetségemhez képest ez által is előmozdítom; — Clark és Rennie urak pedig befogják bizonyítani, hogy Angliában szerzett hirnevöket Magyarországban is föntartani képesek. De minden esetre jutalmam leend azon öntudat, hogy bizonyságát adhattam, milly örömest használok minden alkalmat, hazámnak szolgálatot tehetni, és hogy legalább olly müvészek előállását eszközlöttem, kik Buda 's Pest városai állandó egybekapcsolásának lehetőségeért, azoknak legkisebb veszélyeztetése nélkül, kezeskedni képesek és valósággal kezeskednek is. Melly alázatos előterjesztésem kegyes fogadtatásaért esedezvén, legmélyebb tisztelettel marodok cs. kir. fönséged és a' főmélt. orsz. küldöttségnek Pest aug. 20kán 1838. alázatos szolgája b. Sina György.

Magyar tudós társaság. — Academiai költségen legujobban megjelent: Régi magyar nyelvemlékek. (Időkör: A' magyar keresztyénedés' elejétől minden, a' mi 1550ig eredetiében elékerül. Már 1550től 1575ig némi válogatással csak a' nyelv' hivatalos életét, sajátságait, helyesirását, elavult szavait, szerkezetét mutatók, mellyekkel historiai felvilágítás, magyar házi élet, szokás' kifejlése is jár. 1575 — 1600ig ugyanezen tárgyuak, még nagyobb megválasztással). Kiadta a' magyar tudós társaság. — Döbrentei Gábor, mint szerkesztő felügyelése alatt. Első kötet: I. Temetési beszéd és könyörgés. II. Ó testamentomi néhány könyv. Budán, a' m. kir. egyetem' nyomtatása, 1838. Nagy 4ed rétben öszvesen 493 lap, nyolcz ékes hasonmással, fínom velinen, kemény táblába kötve, papirossal borítva 7 ft. vászonnal borítva 7 ft. 10 kr. cp. Kapható Eggenberger József és fia academiai középponti könyvárusoknál 's általa minden hiteles könyvárusoknál az országban. D. Schedel Ferencz, titoknok.

Nagybritannia.

A' Courier illy levelezési czikkelyt közöl, mellynek igazságáról különben maga sem kezeskedik: „A' királyi herczegek, különösen pedig Cambridge és Cumberland herczegek, soha sem voltak egymással igen barátságos viszonyban, 's csak mióta emez Hannovera' trónjára jutott, jött napfényre e' viszálkodás' oka. Azóta gyakran mondaték Hannoverában, hogy Londonban még 3 millio f. stget, mint hannove-

rai korona-tulajdont lehetne követelni. Annyi bizonyos, hogy I. György a' hannoverai koronaékességek' nagy részét Londonba vitte; nagy része azonban még Hannoverában maradt, hova I. és II. György gyakran elment. Midőn Napoleon 1802ben Hannoverát megszállással fenyegette, III. György mindennemű ingó koronatulajdont Angliába vitetett. Cambridge hg. akkor Hannoverában lévén, a' koronatulajdon' némi részét magával vitte. Az I. György által Londonba vitetett és III. Györgynek átadott korona-ékességeket ennek halálakor a' hgek magok közt elosztták, 's éppen ez osztályt vádolják most Hannoverából mint törvénytelent, minthogy a' hannoverai koronatulajdont érdekli, melly most egészen Cumberland hgre maradt. Különösen pedig Cambridge hgtől követelik, hogy osztályrészét, melly úgy is igen nagynak tartatik, kiadja. Hannoverának kétségkivűl igaza van, mert a' koronaékességek mindenütt a' statusnak, és nem az uralkodó ház hgeinek tulajdonai."

A' kormány canadából tudósításokat vön, mellyek igen kedvező tartalmuak. Durham lord felső Canadába visszatértével mindent elkövetett a' köz csend helyreállítására, mi valóban sükerült is, mert a' lázadás mindenhol elfojtatott, sőt a' nemzeti katonaságot is el lehete bocsátani. Durham gróf a' gyarmatoknak nagyon kedvökben áll, 's ha még némi ingerültség maradt is fen, mindent elkövet a' szenvedélyek csillapítására, 's az iránta bizodalom naponként nő. Az itélő székek még mindig elfogott lázadók' pereikkel foglalkoznak. Niagarában jul. 30án egy Moreau nevü felakasztatott. A' Bermudába számüzöttek már oda érkeztek, 's becsület szavokat adván, szabadon járás engedtetett nekik. — A' shorthilli 's niagarai megyékben az aratás igen jutalmas vala, 's a' Wellandcsatornán tett javításai Durham lordnak igen elősegítik a' gabonának az oczeánra vitelét. —

Francziaország.

A' párisi gróf' születése' tekintetéből 385, golyórá, dologház és fogságra itélt katona megkegyelmeztetett; 222 hasonló büntetésre, 37 bilincsre és 15 halálra itélt katona' büntetése enyhítetett. — Perpignanban aug. 25kén következő fontos eset történt. A' 16dik könnyü ezred' három zászlóallja, két hadi zászlóallj' alkotása végett, a' Mars téren összegyűjtetvén, tiszteleti szemle' alkalmával Castellane gr. general helytartó, mielőtt az ezredet elléptetné, négyszöget képeztetett, 's következő beszédet mondott a' katonákhoz: „A' királytól a' 16 könnyü gyalog ezred' felügyelésével megtiszteltetvén, a' szolgálat különféle ágait szorgalmasan kitudakoztam. Az igazgatás jó; a' fenyíték és oktatás igen hiányos — igen hiányos. A' helytelen beszédek' és engedetlenség' büntetése nem elég kemény; mindenkinek meg kell hagyni a' kormány által rábízott hatalmat. Szilárdság, igazság a' kormányzók' ereje és az alattvalók' biztosítása; erőt csak egyetértés nyujt." Elléptetés után Devaux ezrd. ezredét tömegbe összevonatván, mélyen megilletődve így szólott: „16dik könnyü ezred! Én benneteket 8 évig becsülettel kormányoztalak. Rágalmazó vádak engem feljebbvalóim előtt rút színnel akarnak festeni. Míg csak rólam vala szó, keblembe rejtém helyzetem' sanyarúságát, de most, midőn ezredemet támadják meg, melly szolgálati buzgalma, jó fenyitéke és oktatásával magát mindig kitűntette, nem tartom magamat tovább méltónak, hogy titeket kormányozzalak; íme eltöröm kardomat!" 'S ezzel kardját markolatjánál ketté akará törni, mi azonban nem sikerülvén, miután kezét kissé megsértette, kardját elveté magától. „A' zászló vitessék az alezredeshez," mond, 's ezzel egyenesen haza vágtatott. A' katonák és altisztek, kik ezredesöket nagyon szerették, sőt azon tisztek is, kik ellene panaszkodtak, versengve adák jelét az ezredes iránti tiszteletöknek; a' többi ezredek' ezredesei és tisztjei meglátogaták őt. Rabusson alezredes 's még egy főtiszt az esetet Castellane grófnak azonnal följelenték, ki azt telegraf által a' hadministernek megüzente, addig is 14 napi fogságot rendelvén az ezredesnek. A' Journal des Debats ez esemény' megfejtésére megjegyzi, hogy a' 16dik könnyű ezred alig érkezett meg, 60 napi terhes menet után Párisból, 's a' gyakorlatok' alkalmával tapasztalt sok rovás miatt csak nem demoralisálva lőn. A' hadministernek ez eset sok gondot ad, mert illy példa még nem történt. Mondják, hogy több altiszt a' 16ik könnyű ezredtől, Castellane gróf' szigorúsága és az ezredes' lemondása miatt Spanyolországba szökött, Christina királyné' szolgálatjába lépendő.

Néréide fregatt, Créole corvett és Cuirassier brigg Turpin hajókapitány, Joinville hg. és Gourdon gr. corvettkapitány alatt sept. 1jén Brestből eleveztek. Baudin ellenadmiral' lobogója a' Néreiden lobogott. Baudin Cadizba megy, hol Gloire és Médée fregatt vár reá. E' hajók mind Mexicóba rendeltettek. Baudin ellenadmiral a' mexicoi ostromzár' kormányát átfogja venni. — Talleyrand' teste ideiglenes nyughelyéről sept. 1jén postán Valençaybe vitetett, hol sept. 5kén vala eltemetendő. Royer-Collard úr akará nekie a' végtiszteletet megadni.— Némelly hirlapok azt állítják, hogy a' párisi gróf csak máj. 1jén, mint Lajos Fülöp' névnapján fog megkereszteltetni.

A' Moniteur egy aug. 25kén költ kir. rendelményt közöl, mi szerint az Északafrikában alkotandó püspökség az aixi érsekség' fensősége alatt legyen. A' püspök' lakhelye Algier leend. Ehhez képest az e' tárgyban aug. 9kén költ romai bulla hirdetessék ki az egész országban, nem hagyatván azonban helyben a' bulla' azon pontjai, mellyek a' chartával, országos törvényekkel és a' gallicana egyház' szabadságával ellenkeznének.

Németország.

Az orosz czárné a' kreuthi fürdőktől érzékenyen vált el. A' czár, mint mondják, ezeket mondá Krämer úrnak a' fürdők' orvosának: „ön nekem a' szeretett nőt, az országnak fejedelem asszonyát mentette meg.“ Krämer a' czártól számos kegyelemmel tetéztetett. A' czárné kijelenté, hogy a' környületek úgy engedvén, jövő évben megint meglátogatandja a' kreuthi fürdőt. — Az orosz thrónörökös sept. 4kén M. Frankfurtba érkezett, 's más nap tovább Weimar felé utazott. — A' wiesbadeni természettörténeti egyesület aug. 31kén ünneplé alapításának évnapját.

Detmold, aug. 23kán. A' rendek a' porosz vámegyesülethez csatlakozás' javaslatát félrevetették. — A' rendek valahára javaslatba hozák a' kormánynál, hogy a' katholicusoknak, jelesül a' lemgoi kath. községnek vallás szabadság adassék, 's a' lutheranusokkal egyenlő lábra tétessenek. Lippe-Detmoldban a' ref. vallás az uralkodó, a' katholikusok' papjai eddig sem a' statustól ki nem neveztettek, se el nem ismertettek; Lemgoban a' harangozás is meg vala tiltva, 's a' házasulók protest. papok által adattak össze. Egyébiránt e' philanthrop javaslat is csak az első kamara' két kath. tagjának befolyásával tétetett.

Poroszország.

Posenben aug. 30kán estve mintegy hét órakor sz. Bernát' szerzeteseinek egy háza, melly a' kolostorok' eltörlesztése óta zárva tartatott, tornyostól egészen leégett, úgy hogy csak még nehány falromok állanak. A' szél' ellenkező iránya legnagyobb szerencsére gátolá a' tűz tovább terjedését.

Schweiz.

Lucern, sept. 1jén. A' szövetségi gyülés által, Napoleon Lajos' ügyében kinevezett biztosság három féle véleményt nyujtott be az országgyűlésnek. A' többség a' tekinteteknél fogva: mivel idegen statusnak nincs joga, schweizi polgár' kiüzetését követelni; Thurgau kanton Napoleon Lajosnak 1832ben polgárjogot adott, a' nélkül, hogy az alkotvány' 25ik §sza szerint akkor még minden egyéb polgárjogról lemondania kellett volna; Francziaország' követelése lényegesen azon alapszik, hogy Napoleon Lajos franczia és schweizi kettős polgár-minőségét Francziaország' csendjének és bátorságának megzavarására használja, továbbá illy környületek közt Schweiznak érdeke hozza magával azon kérdés' eldöntését: vallyon Napoleon Lajos valóban franczia polgárnak tekinti-e magát; 's végre Thurgau' nagy tanácsának igérete, hogy minden népjogi kötelességeket híven teljesítend, 's Thurgau kantonból szomszéd statusok' csendje nem fog zavartathatni, teljesen kielégítő: illy határozatot vél tétetni: Thurgau kanton egyszerű és elhatározott nyilatkozást adat magának Napoleon Lajostól, hogy a' franczia polgárjogról föltétlenül és örökre lemond; e' nyilatkozás lehető rövid idő alatt küldessék át a' főhelynek 's ez hatalmaztassék föl, hogy a' franczia követnek az aug. 1jén költ jegyzetre feleletül jelentse ki, miként Schweiz a' kért elüzést kénytelen tagadni, egyébiránt mint eddig, úgy ezután is, Francziaországgal az egyetértést fen kivánja tartani, 's a' szomszéd statusok' csendjének és bátorságának zavarását határozottan gyűlöli; ha az érintett kivánság nem teljesíttetik, a' szövetségi gyűlés fentartja magának további határozások' tételét. A' biztosság' más kisebb része Napoleon Lajost, mint thurgaui statuspolgárt, a' kanton alkotványa, úgy a' szövetségi statusjog szerint is semminemü kivételes esetben nem vélvén kiüzhetőnek, illy értelemben javasolt a' franczia követ jegyzékére választ adatni; egyszersmind kijelentendőnek vélte, hogy a' szövetségi gyülés valamint népjogi kötelességeit teljesiteni ohajtja, úgy azoknak más statusok általi teljesítésére is ügyel, 's a' környületekhez képest, haladék nélkül megteendi a' szükséges szabályokat. Kopp úr a' szövetségi gyülés' elnöke, azt hiszi, hogy Napoleon Lajos a' thurgaui alkotvány' 25ik czikkelye szerint nem tartathatik thurgaui polgárnak; a' franczia kormányt, a' thurgaui alkotvány' 17ik czikkelye szerint, Napoleon' kiüzetése iránti követeléseivel az illető thurgaui törvényhatóságokhoz kell útasítani; azon hatalmak pedig, mellyek Schweiz függetlenségét és önállását biztosították, Francziaország' követeléséről, úgy szinte e' jelen határozatról értesítessenek, egyszersmind jelentessék ki, hogy Schweiz függetlenségének és önállásának védését és pártfogását reméli tőlük.

Törökország.

Konstantinápolyi aug. elején költ levelek szerint a' drúzok' lázadása még korán sincs elfojtva, 's a' lázadók egy véres ütközet után az egyiptomi seregekkel, csak víz hiánya miatt hagyák el haurani állásaikat, és most az Antilibanon' hegylán-

ezát szálták meg Damaskus és a' tenger közt. E' mozdúlat' következtében Beyrut, Seydah és Damaskus között csak Balbeken keresztűl közlekedhetni. Ibrahim maga megvallá legújabb bulletinjében, hogy utolsó győzödelme drágábban volt megvásárolva, mint a' koniahi ütközet. A' basa 30,000 puskát adott Beschir emirnek, hogy a' libanoni keresztény lakosokat a' Mohamedet követő drúzok ellen fölfegyverkeztesse, kik a' keresztényeket szerfölött gyülölik. — Múlt héten a' tunisi mufti Hadschi Ibrahim különös küldetéssel a' sultánhoz érkezett. — Jul. 29kén szörnyű égvihar dühöngött. A' Bosporuson számos hajó el veszett vagy megsérült. Egy görög hajó 50 vendéggel Yenicapu mellett egészen elsülyedt.—Redschid basa külminister, kit a' nagyúr rendkivűli követséggel bízott meg Londonba, Olaszországon és Berlinen keresztűl megy Londonba, 's visszatérte közben Párist is meglátogatja. Redschid basa a' sultan ministeri tanácsában az egyetlen ember, ki valódi tehetségekkel bir. Ő vala alkotója az új statustanácsnak, a' porta tanácsának és a' főhadi tanácsnak. A' basa buzgó, értelmes újító, és europai müveltségü férfi; ő az egyetlen, ki az egyiptomi alkirálylyal bátran mérkőzhetnék. — Redschid basáné' Barante asszonyság tiszteletére adott lakomája a' maga nemében épen olly jeles, sőt némi tekintetben érdekesb vala, mint a' franczia követ' tánczvigalma. A' basáné könnyűded és kellemes magaviseletével az europai nőket egészen megbájolta. Öltözete törökös, de izletes és gazdag vala, újján nagy becsű gyémánt gyűrűt viselt. Az ételek franczia izletüek, 's az edények igen drágák valának. A' basáné engedelmet kért, hogy a' török szokás miatt borral nem szolgálhat; a' dámáknak champagneival kell megelégedniök. Barante úr' tiszteletére a' nagyúri palotába egész nap szabad volt a' bejárás.

Spanyolország.

A' morellai ostrom' félbenhagyásának híre aug. 25kén érkezett Madridba, mellynek következtében, miként Madridból írják, minister-változást rebesgetnek. A' királyné, úgy hírlik, Castanyos generált magához rendelte, hogy tanácsot kérjen tőle. A' morellai hírek mindenkit megzavartak; a' kincstár megürült, 's megtölthetéséhez semmi remény. A' san-fernandoi bank nem képes a' kormányon segíteni; a' statuspapirosok' értéke csökken. — Mondják, hogy a' hadminister Oraa generál' lemondását a' királynénak benyujtotta. Ofalia gr. az udvarhoz hivatván, ő fölsége így szólt hozzá: „Ime, egy general ismét lemondását adta be.“ „És a' ministerium hasonlót cselekszik,“ volt Ofalia gr. válasza. — A' spanyol szélekről irják, hogy a' morellai őrsereg és lakosok rohanás' alkalmával szúronyokra és karókra tűzött kenyerekkel és húsdarabokkal boszontották az ostromlókat. Alcanyizi és saragossai levelek szerint az ostromlók a' résen és árkolatokban 1800 embert vesztettek. Végrohanáskor Cabrera véletlenűl hátulról támadá meg az ostromlókat, mire ezek rendetlenűl futásnak eredtek. Oraa maga is szinte elfogatott, 's csak lova' sebessége által vala képes menekedni. A' hátráláskor megsebesűltek' száma még nem bizonyos. Egyedűl Alcanyizban 1600an, Monroyoban szinte sokan fekszenek. — Aug. 25kén Oraa Darocában, San Miguel Ixarban, Borso Teruelben, Pardinyas Alcanyizban volt. — Saragossában anarchiai mozgás készűl; a' nemzeti őrsereg folyvást fegyverben van, 's a' pattantyúság égő kanóczczal áll az ágyúk mellett. Madridban 's a' nagyobb városokban hasonló zavaroktól lehet tartani. E' fontos és aránylag csekély erővel nyert győzödelem következményei fölszámíthatlanok. Cabrera magát halhatlanná tette, az ifju hős olly dicső koszorút nyert, minőt Zumalacarregui óta senkise. Valencia, Saragossa, Madrid, egy aránt rettegnek közeledésétől, mellyet már semmi sem gátol; Cataloniával szabad a' közlekedés. Ofalia' mérsékelt ministeriumának buknia kell, 's az alkotványszerü kormány' pénzhitele illy fontos időszakban egészen tönkre jut. — Aug. 27kén költ barcelonai hírek szerint, Cabrera, Forcadell és Llangostera véletlenűl Valencia felé fordultak. A' várost aug. 23kán és 24kén a' carlosiak' részéről nagy veszély fenyegette; az egész környék földúlatott általok. A' nemzeti őrség és katonaság folyvást fegyverben volt. Az angol állomás' egyik hadi hajója a' városnak szolgálatját ajánlá, melly el is fogadtatott.

Madridból a' tudósítások aug. 27kéig terjednek. Narvaez a' csendet Manchában, mi valóban súlyos és fáradságos munka vala, szerencsésen helyre állította; 's most már kiséret nélkűl is utazhatni, a' posták pontosan érkeznek, 's a' lakosok számtalan fölirásokban Narvaez generalt szabadítójoknak nevezik. A' fegyveresen elfogott carlosiak iránt Narvaez kérlelhetlen vala; így a' calatravai priort, ki la Calzada de Calatrava' bevételekor 200 nemzeti őrnek családostól megégését okozta, nem rég hadi törvényszék' elébe idéztette 's agyon lövette; azokat ellenben, kik magokat önkint megadják, minden törvényes üldözés ellen biztosította. E' biztositás azonban, úgy látszik, nem tökéletes; mert Narvaez, az Eco del Comerciótól önkényességgel vádoltatván, ugyan e' hírlapban kijelenté, hogy ez

előleges szabály, 's a' büntetés csak elhalasztva. Ez előleges közbocsánat a' pártosokra nagy benyomást tőn. Egyedül az almagroi kerületben négy nap alatt 22en adák meg magokat, sőt a' híres Archidona is, ki Albacete' környékének és a' valenciai országútnak valóságos ostora vala, meghajolt a' kegyelemszóra. A' Narvaez által szét vert pártosok' hulladéki Toledo tartományban lévő rejtekeikbe menekvűltek, 's a' tartomány ezért hadi állapotba lőn nyilatkoztatva. Toledoban, mellynek lakossága a' káptalan' befolyásával csak nem egészen Don Carlos felé hajol, Narvaez bajosabban fog boldogulni. Galiciában is nagy csapás érte a' carlosiakat; Guillade t. i., ki e' tartományt Don Carlos' nevében kormányzá, aug. 15kén Escudeiros mellett Orense tartományban a' christinok által kisérőjinek nagyobb részével együtt hirtelen megtámadtatott 's agyon lövetett. — Balmaseda Carrionnal egyesült, 's aug. 19kén Roa városát megtámadván, innét Arevalo és Olmedo felé nyomúlt. — Ceutánál aug. 10kén számos maroccoi katonaság sereglett össze, 's táborba szállott. — Aug. 26kán érkezett Madridba Lavalette ezredes, sürgönyöket hozván Oraa generaltól. A' ministerek délután egy órakor a' hadministeri hívatalban gyűltek össze. Estve a' minister-gyűlés ismételtetett, 's a' királyné' helybenhagyásával elhatároztatott, hogy Latre hadminister teljes hatalommal haladék nélkűl a' középponti sereghez utazzék, a' morellai ostrom' sikeretlensége' okainak kinyomozására, 's a' bajok' hathatós orvoslására; távolléte alatt Don Juan Aldama tábornagy vevén át a' hadi ügyeket. — A' kir. lakban különös eset történt. Az udvari marsal-hivatalból mintegy 50,000 real ellopatván, a' királyné aug. 26án a' tolvajság' kifürkészhetése végett megparancsolá, hogy a' palota szorgosan kerestessék ki, 's az alatt senki ki ne bocsátassék. Egyik szobában egy ismeretlen ember találtatván, ez azonnal elfogaték, 's az ajtó elébe őr állítaték. Nem sokára nesz támadván a' szobában, észrevevék hogy a' fogoly a' szomszéd szobába zárkozott. Föltöretvén az ajtó, a' fogoly meggyilkolva 's vérében fetrengve találtatott. Ez alkalommal más furcsa eset is történt. Henderson úr, volt angol főconsul Columbiában, 14 nap előtt Angliából Madridba érkezvén, hogy, miként mondá, Spanyolországról munkát írjon, 's munkáját bevégezvén, egy épen indulni készűlő angol követségi hirnökkel akart visszatérni, 's e' végre a' kir. palotába ment, hogy úti levelét a' statusministeriumban aláirassa. Épen ekkor parancsoltatott meg, hogy senki se eresztessék ki, 's Henderson úr ki akarván menni, az őrök által előbb szóval, aztán pedig puskaagy-lökésekkel útasíttaték vissza, sőt ismételt unszolásai után el is fogaték. A' status altitoknok szerencsére oda érkezvén, még épen jókor szabadságot eszközölt nekie, hogy a' palotát elhagyhassa. Henderson úr Spanyolországot azon meggyőződéssel hagyá el, hogy ott az önkény legmagasb fokra hágott.

A' Quotidienne Madridból jelenti, hogy aug. 26kán reggeli három órakor két hírnök, egyik az északi seregtől, másik Aragoniából, érkezett. Az első Espartero küldöttje volt, ki ujonnan elbocsátatását kéri, fenyegetődzvén, hogy ha az neki nyolcz nap alatt ki nem adatik, a' parancsnokságot Alaixnak adja át. Lelkiösmérete nem engedi, úgy mond, egy elhagyott, éhes, meztelen 's bátortalan sereg' fejének lenni. A' másik hirnök Oraa' elbocsátatási kérelmét hozá. 10 órakor a' ministerek összegyűlének 's 2 óraig maradának együtt. Az egész város ingerültségben van. Zendülés kiütésétől is félnek, mi mellett a' ministerek nem a' legjobb helyzetbe jőnének. A' már indulóban volt Narvaez visszatartóztatott. A' nemzeti őrsereg összehivatott, de senki sem fog fegyvert. — Espartero' kivánatára, melly a' ministereknek parancs, a' Spanyolországban volt idegen ezredek' maradékai egy seregcsapatot fognak alkotni, 's wallon-őrsereg' névvel a' spanyol sereghez csatoltatni, mellynek parancsnokául Don Juan van Halen neveztetett ki.

Amerika.

Rio de Janeiro, jun. 24kén. A' császáriak Elisario elnök' és hadi kormányzó' vezérlete alatt a' rio-grandei lázadók által, Bento Manuel és Bento Gonçalves alatt, keményen megverettek. A' mintegy 1200ból álló császári sereg mindjárt ütközet' elején megfutamodott, 's részint levágatott, részint elfogatott vagy szétveretett. A' három kormányzó generál első volt a' futók közt, 's az egyetlen Lisboa ezredes viselte magát vitézűl és férfiasan. A' sereg' futásakor egyedűl ő tartóztatá föl a' makacsúl harczoló republicanusokat, 's még lova' eleste után sem tágított; 's midőn a' bámulásra ragadt ellenség őt fölszólítá: adná meg magát, különben el kell vesznie, kevélyen így válaszolt: „császári katona nem adja át kardját lázadóknak," 's nem sokára elesett. A' derék ezredes' halála annál sajnosabb, mivel Lisboa fiatal házas, szerencsés férj és atya volt.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelesben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő terméssel együtt, szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*" szerkesztő hivatalában. (3)

Utasitó.

(1) Fogorvosi jelentés.

Alúlirtt mindenkor törekedvén t. pártfogóinak kivánságát lehetőségig teljesiteni, mult évi octoberben a' nm. m. k. helytartótanács kegyes engedelmével a' parisi jelesebb fogorvosoknak egyikétől tetemes mennyiségben romolhatlan porczelan- vagy ugy nevezett litophiti fogakat szerze, mellyek a' csalódásig hasonlitnak mind külső alakjokra mind szinökre nézve a' természetesekhez. A' mesterséges fogak készitésére vétetni szokott egyéb tömegek köztt a' parisi zománcz-fogak nyertek elsőséget, minthogy könnyen tisztithatók, 's a' csipős nyál miatt nincsenek alávetve nagyobb vagy kisebb mértékben a' feloszlásnak, mint más állati tömegek. — Az ajánlott anyagból készülhetnek nem csak az ugynevezett csúcs- vagy tollfogak, hanem egész fogsorok is. — Az alúlirtt készit azonban eddig jóknak 's tartósaknak találtatott más tömegekből is (mellyeket itt előszámlálni szükségtelen volna) illy mesterséges fogakat a' jelenkori leghiresebb mesterek rendszere után, mellyeknek több évi tartósságukért. szinök változhatlanságáért bátran kereskedik, miután azokat mindenkor jó aranyba foglaltatja 's igazi platinával szegecselimeg. Régen tudva levő dolog, hogy a' szép egészséges fogak nélkülözhetlenek a' diszesség, jobb kimondás, 's kivált étek megrágása tekintetéből méltán számlálja Makrobiotikájában Hufeland a' jó ép fogakat az élethosszabitó eszközökhez. Hogy tehát a' természetnek e' jótékony ajándékát ép és használható állapotban sokáig fenntartani, 's beteges jelenségek ellen megóvni lehessen, szükséges a' fogakat czélszerü ártalmatlan szerekkel tisztogatni. E' végre az alúlirtt ajálja az általa feltalált óvófogport, mellyet 1823ban Schuster János ur, a' pesti kir. egyetemnél nyilvánnos tanitó és mult évben Windisch Leopold ur, sz. kir. Pest városának első phisicusa, és a' sz. Rókus-kórháznak igazgatója vegytani vizsgálatra méltatott 's czélszeresnek ismert. Annak gyakrabbi használása után a' fogak tiszták, fehérek lesznek, 's ártalmatlansága mellett mind gyermekek mind korosabbak számára használható. Tisztelt pártfogóinak nagyobb kényelmére e' fogport árulják még:

Debreczenben — Nagy József
Győrött — — Noisser Erneszt
Kassán — Halbauer és Hauszner
Kolosváratt — Kárvászy József
Nagy Szebenben — Schmidt József
Nagy Váradon — Finke Antal
Pécsett — — — Jäger János
Selmeczen — — Plank János
Tokajban — — Hayduk József

Az alúlirttnak rendelet-órói, mint eddig, 11—12 's 3—6 óra köztlesznek lakásán (Mara-Dorottya utczában, Vogel-ház 2dik emeletében, balra a' folyosón utósó ajtó.)

Turnovsky Bernard
a' sebészet 's fogorvoslás mestere.

Budán a' várban úri utczában 81. szám alatt, jövő oskolai évre deákokat felfogad *Podhradczky József*. 3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	200,000	forintok.
„	100,000	„
„	60,000	„
„	48,000	„
„	35,000	„
„	25,000	„

for. **6000**, **3500**, **3000**, **1500** 's több for.
500, **200**, **100**, **60**, **50**, **25** 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000**, **6000**, **3500**, **1500**, **100**, **60**, **50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü* 5 *forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül* 2 *aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságu magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirűl adatik: hogy a' megürült Auranai Prioratus jo) ságbeli idei termés dézma borok, a' tettes ns Torontál vármegyében kebelezett Szártsa helység tiszttartói irószobájában September 24dik napján reggeli 9 órakor az azért többet ajánlónak árverés útján olly kikötés alatt által adatni fognak, hogy a' vevő azokat tulajdon hordóiban elvitetni, és 20 pengő ftnyi bánatpénzt letenni köteles lészen. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

		Buza		Kétsz.		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Köles.	
Aug. 28án	Debreczen	65	55	45	40	33	30	26	25	23	21	53	50	60	—
30án	Unghvár	75	—	66	62	54	50	36	32	34	30	54	50	—	—
30án	N. Becskerek	90	70	50	45	—	—	25	—	25	—	10	—	41	—
30án	Mosony	110	72	68	60	70	60	52	40	37	31	78	60	—	—
31én	Arad	80	—	60	—	56	—	25	—	25	—	24	—	—	—
31én	Temesvár	96	—	52	—	34	—	28	—	28	—	25	—	—	—
Sept. 1én	Komárom	100	83	80	60	60	52	48	44	34	30	—	80	—	—
1én	Pécs	75	—	55	47	50	45	40	—	30	—	50	—	—	—
1én	Baja	70	60	54	44	49	40	32	—	24	—	44	—	40	—
4én	Debreczen	60	50	45	35	—	—	27	26	24	23	—	50	55	—
5én	Mosony	110	76	72	70	70	62	50	40	39	33	70	62	—	—
7én	Uj-Becse	100	90	80	75	—	—	30	—	30	—	55	—	30	—
7én	Szeged	70	—	55	50	—	—	35	33	35	—	45	40	45	—
7én	Temesvár	89	—	49	—	38	—	32	—	29	—	45	—	—	—
8án	Komárom	90	84	80	58	55	50	46	44	34	29	64	60	—	—
11én	Pest, pesti m.	140	110	99	90	80	70	75	66	50	45	90	80	88	85

Pest. Szerda. Septemb. 19kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 23dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezés, nyugalmazás; Gömörben Boros Sámuel félszázados lelkész' ünnepe; pesti tűzveszély; Sina bárónak 97 évi szabadalommal engedtetik-át a' budapesti álló hid' építése; Sina b. ujabb nyilatkozata az orsz. választványhoz; a' szebeni árva ház' növendékinek adakozása a' vízkárvallottak számára; gőzhajók' pályautja octoberben 'sat.) Ausztria (mailandi koronázási ünnepély; bocsánat a' politikai vétkeseknek) Nagybritannia (O' Connel Corckban; a' belgák' királya 's királynéja, Ramsgateba érkczik 'stb.) Francziaország (Bugeaud a' Brossard elleni pörben).
Persia.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Jankovich Antalt, t. ns. Nógrád vármegye' első alispányát, „királyi tanácsos" czímmel kegyelmesen felruházni,— Tarnóczy Ferencz vágujhelyi kir. só-beszedőt kegyelmesen nyugalmazni méltóztatott. H-k.

A' helv. hitvallásuak' gömöri egyházmegyéje f. hó 6kán tartá gyülését Zsípben; melly napra egyszersmind e' megye' lelkészei aggastyánjának t. t. Boros Sámuelnek — ki mint zsípi hitszónok 38, mint egyház megyei tbiró 40, mint pap 52 és mint ember 85 évekkel dicsekedhetik (olly számok, mellyek' kisebjei is egy-egy életet tesznek, legnagyobbja pedig a' zsoltáriró által kimért summumot már jóval tulhaladta)jubilaeumi ünnepe volt ki tűzve. Reggeli 9 órakór az egybegyűlt világi és egyházi számos személyzet, helybeli és vidéki népség, velök az esperes' karjain vezettetett hófejér fürtü hőse az ünnepnek, betakarodott az egyházba; itt harmoniai ének után Balog Sámuel és Csider Antal lelkészek, az ősz pap' egykori káplánjai, által beszédek tartattak. Első, az urnak házában megőszült szolga hosszu életeért hálaadó, 's azt még később időkre terjesztetni könyörgő buzgó fohászát bocsátván az élet' és halál' urához, szabályos nyelven, szelid szónoklattal tolmácslá az öregség' méltóságát 's tiszteletre méltó voltát; tiszteletet érdemelvén — mond — az emberiség, roskadozott hajlékában is. Második az egyházi szolgálat' becsét tünteté fel. Mellyeknek végével az éneklő kar harmoniai zenéje közt a' népség elhagyá az egyházat. Kivül két sorban állott fejér öltönyü szüzek virág koszorukat nyujtottak a' tisztes ősznek 's utját bokrétákkal hintették be. Végre özvegy Fáy Istvánné szül.Kubinyi Terezia asz, a' félszázados pap' egyik hallgatója az ünnepély' világi és egyházi minden tagját vendégeinek meghíván, itt az agg lelkész' 's szinte még élő arany lakadalmi menyasszonya' 's többek' egészségeért víg poharak üríttettek. Több idegenek közt részt vett ez ünnepélyben kis csoltói Ragályi Zsigmond borsodi egyházmegyei segéd gondnok.

Pestet f. hó 15kén ismét egy szomoru eset sujtá. Délutáni 3 órakor ugyanis a' deszkaárusok Duna melletti tanyájinak egyikén tűz támadván, ez a' sok zsindely', deszka' és egyéb száraz épületfa' gyulékony halmazai 's az erős alszél által segítetve, annyira és olly hirtelen elterjedt, hogy egy pár óra alatt 19 telek borult lángba, 's annak martalékává lőn a' rajta volt számos épületekkel és temérdek épületfával együtt. Az oltók' 's különösen a' katonaság feszült iparkodása csak a' kir. hajózási hivatal' épületénél vethete gátot a' pusztító elem' dulásinak, melly azonban egész éjjel emészté a' farakásokat. Felette nagy a' kár, mellyet a' tulajdonosok ez eset által szenvedtek, és a' mellyet aligha más lakosaink is érezni nem fognak, minthogy a' vizáradási gyászos romokból már is sok ház emelkedvén föl, az épületfákra nagy szükség van. — A' Buda és Pest közötti álló hid iránti tanakodások az országos választvány és Sina b. között annyira haladtak, hogy költsönös egyezkedés utján a' szabadalom' határideje már 97. évben megállapítatván, nincs egyébb hátra, mint az egyezvény' elkészítése.

B. Sina György, 21. és 22dik számunkban közlött nyilatkozatát az épitendő hid ügyében következő fölvilágositó függelékkel toldotta meg: Föns. cs. k. főhg országunk nádora, főmélt. orsz. küldöttség! Minthogy Buda és Pest állandó egybekapcsoltatását, melly már annyiszor forgott szóban, létre hozni valóságos eltökélett szándékom, más részről azonban tudva van előttem, mennyi előitélet 's hibás vélemény uralkodik ez iránt a' közönségben: méltóztassék, kérem, cs. kir. föns. és főmélt. orsz. küldöttség kegyesen megengedni, hogy a' tárgy fölvilágositására ezennel még némieket előterjeszthessek. Az ország gyülése, melly a' kérdéses hid-épitést elhatározó törvényt hozta, 1836-ki maj. 2kán oszlott el. Mélt. gr. Széchenyi István urnak, mint az ő cs. kir. fönsége országunk nádora által ideiglen kinevezett kisebb hidválasztmány elnökének földtekénk minden tőkepénzeseihez 's vállalkozni szeretőihez intézett fölszólítása ugyanazon év jun. 10kén jelent meg a' hírlapokban; ugy hogy mindenkinek, ki e' tárgyról tudni, 's annak fölvállalására ajánlkozni kivánt, e' szándéka közölhetésére teljesen elég volt téve. Senki azonban magát nem jelentette,'s az egészet szerfölött veszélyes merénynek tartották, melly-

re a' megkivántató tőke alig vagy csupán tiszta hazafiui kinézések mellett lenne egybeszerezhető. Illy körülmények közt több érdemes férfitól, sőt felsőbb helyről is — 's egyes egyedül Magyarország virágzásának technikailag is lehető előmozdítása tekintetéből — fölszólíttattam: alkotnék társaságot nevem alatt a' végett, hogy a' még csak irott törvényt, díszére a' magyar nemzetnek, mellynek tagja lenni büszke vagyok, életbe hoznám. Sokáig nem tudtam elhatározni magamat. Sokféle foglalatosságim, élemültebb korom, mellyben már nem igen szeretjük napjainkat fölhalmozott munka által keseríteni, erősen visszatartóztatának: mig végre számosb megujitott biztatgatás után a' tárgyat közelebb vizsgálat alá vevén azt találtam, mikép ez egyike azon vállalatoknak, mellyek szilárd alapra állítva, kedvező körülmények mellett a' részeseknek koczkáztatásaikért méltányos és megérdemlett jutalmat is hozhatnak, 's ennélfogva érdemes volna azt annál is inkább megindítani, minthogy sikerülése által hazánkra többféle nem kis haszon fogna háramlani; 's én e' szerint, egyedül a' közjó előmozditását ohajtó szándéktól vezéreltetve, a' hozzám intézett fölszólitgatásoknak végre engedtem. Milly kevéssé inditott engem e' lépésre nyereségvágy, minden okos ember megitélheti, ki előtt csak félig meddig is tudva van, milly bizonytalan és aránylag csekély jövedelmet nyujtanak külföldön az állóhidak; — megitélheti továbbá az, ki viszonyimat ismeri, mellyeknél fogva nekem nem egy, hanem számos sokkal nyereségigérőbb vállalmány kinálkozik, mint Buda és Pest városainak állandó egybekapcsoltatása lenne. Alig volt azonban tudva, hogy én az ügyet fölvállalni elhatároztam, már is a' közvélemény ugy szólván 24 óra alatt egyik tulságból a' másikra szökött által, 's a' nagy közönség ott, hol nem sokkal ezelőtt csupa veszélyt 's veszteséget látott, most egyszerre a' legbiztosb 's legdúsabb aranybányát vélte föllelni. Kiváltképen hallható vala csudálkozása, 's majd mondhatnám neheztelése a' közönségnek az iránt, hogy én 100 esztendőre terjedő kiváltságot kértem, mintha ezzel olly hallatlan 's a' nevem alatti társaság által viselendő terhekkel legkisebb arányban sem álló kedvezést kivántam volna. De ha tekintetbe vesszük föns. cs. kir. főhg főmélt. orsz. küldöttség, mikép Francziaországban kisebbszerü hidakért is 99 kiváltsági évet szoktak adni, és Angliában, hol a' világ legnevezetesb hidjai léteznek, ezek a' vállalkozóknak olly móddal engedtetnek által, miszerint ők azokat nem 100 évi, hanem örökös tulajdonuknak tekinthetik; mi azon országok gyakorlata szerint, — mellyel mi nem birunk, 's nem birhatunk, nálunk eddigelé hasonló munka sem kezdve sem végezve nem levén — világos bizonyságul szolgál arra, hogy az illető törvényhozóságok, hasonló munkák végbevitelének lehetővé tétele végett elkerülhetlenül olly nagy engedvényeket voltak kénytelenek adni; — ha továbbá fontolásra venni akarjuk, mikép sem Francziaországban, sem Angliában egy hid sem létez, mellynek valósítása mindent összevéve, annyi nehézséggel 's aránylag annyi költséggel lett volna egybekapcsolva, mint a' Buda 's Pest közt épitendő álló-hid: — mind ezt tekintetbe véve, mondom, kiki megvallani kénytelen, hogy az általam kikötött 100 év teljességgel nem hallatlan, 's tulságos követelés, hanem csupán csalhatlan számokra állított hidegvérü számolás eredvénye, melly számolás, ha Francziaország 's Anglia példái állanak, kivált a' legutolsó áradási szerencsétlenség után, a' 100 év mellett is inkább tán veszteség mint nyereség következését gyanittatja, 's az által is sokkal kedvezetlenebbnek mutatkozik, mint francziaországi 's angliai hidaknál szokott lenni a' dolog, mert ott tudtomra egy vállalkozó sem volt, a' ki már mágával az illy óriási épitvények sikeresitésével járó terheken kivül, még azon kötelezést is magára vette volna, mellyre én ajánlkozom: — „hogy t. i. a' megszabandó kiváltsági évek elfolyta után, a' fölállitandó közlekedési eszközt legjobb állapotban átadandom, azon ideig pedig, általam benyujtandó jegyzék szerint, egy tartalék-pénzalapot a' főországigazgatásnak akármikor kimutatandót, alkotni 's világosságban tartani kész vagyok, mellynél fogvást az, netaláni nagyobb megrongáltatás esetére is szakadatlan haszonvehető állapotban tartathassék.“ Ha ezenkivül még a' javalatban levő váczi vasut, melly által Buda 's Pest elmellőzve, 's ekkép virágzásuk nem kevéssé hátráltatva lenne, 's tán idővel még egyéb hasonló vállalatok is létesülnek, — akkor a' részvényesek számolásai teljességgel semmi kedvezővel sem kecsegtethetnek. — „De az én föltételimnek csekélyebbeknek kellene lenni, mint a' franczia- 's angolországi vállalkozókéi, minekutána honunkban minden olcsóbb“ — ezt mondták sokan. Szorosabb vizsgálat azonban és a' hozzáfogás olly rendkivüli munkákhoz épen ellenkezőt mutat: hogy t. i. a' pesti hid Francziaországban sőt Angliában is — ugyanazon helybeli 's éghajlati viszonyokat téve föl, sokkal kevesebb költséggel lenne valósitható mint nálunk, mit Plews és Slater urak jelentése is világosan bizonyit, minthogy Angliában mind a' vas és faragott kő nagy darabokban, mind az illy munkákhoz alkalmas mesteremberek napdija

— millyek nálunk nem is találtatván nagy költséggel külföldről hozatandók — sokkal kevesebbe telik, mint Magyarországban; erőművek, fölügyelők, igazgató építészek pedig illyes munkákra épen olly kevéssé léteznek nálunk, 's igy ezeket is kimondhatatlan költséggel 's egyéb áldozatokkal szükség megszereznünk. — A' közönség egy része az általam kikötött vámjegyzéket találta tulságosnak. De ugy látszik, megfeledkezett arról, hogy e' vámjegyzék, mint a' volt tapasztalás szerint sem a' két városi közlekedésre, sem az altalányos kereskedésre nézve nem káros, nem általam hanem az ország törvényhozása által szabatott ki, 's igy én ekkép semmi egyebet nem kértem, mint mit a' törvény már megengedett, olly megjegyezéssel mindazáltal, hogy én a' közönség java 's kényelme végett nemcsak előfizethetést, hanem — ha a' részvényes társaság fönállásával csak valamennyire is összeegyeztethető lenne — a' vám-leszálitást is fognám eszközleni. —„Illő volna az építéshez inkább honi művészek 's munkások segitségével élnem, 's teljességgel semmi külföldi anyagszert, mint vasat,'s effféléket nem használnom, ekkép a' nemzeti ipar fölserkentése 's a' pénznek az országban maradása éretvén el,"— ez is egyike azon megjegyzéseknek, mellyek a' nagy közönségben hallhatók valának. Mi az elsőt illeti, erre nézve maga a' főmélt. orsz. küldöttség, 1837ki junius 11kén tett azon határozata által: hogy „a' kérdéses hid építése egyáltalában csak olly müvésznek adassék át, ki már ezelőtt valamelly hasonló nagy munkát tökéletességre hozván, magát minden tekintetben illy vállalatnak végbevitelére alkalmatosnak lenni megbizonyitotta" — minden belföldit előlegesen kizárt, miután itt még senkinek alkalma nem volt — ámbár honi müvészink közt kétségkivül több jeles fő találkozik — ollynemü munkák végbevihetésére, mellyek nehézségre nézve a' Buda 's Pest közt épitendő álló-hidhoz csak távolról is hasonlithatók volnának. 'S e' határozat fölötte bölcsen történt; mert jóllehet igen kivánatos volna, hogy a' vállalat technikai részét idevaló müvész vezérlené, ekképen egy uttal nemcsak a' két város szándéklott egybekapcsoltatása, hanem honi talentumok fölserkentése 's megjutalmazása is eszközöltetvén: mindazáltal tán nem egészen tanácsos, e' vállalattal mellékczélokat is egybekötni akarni, — miután a' megoldandó föladat már magában is olly nehéz, miszerint örvendeni kell, ha az egyedül, minden egyéb hozzácsatlandó akadályozás nélkül, szerencsésen végbe mehet. Hasonló tekintet alá jő, alázatos véleményem szerint, azon kívánság is, melly szerint csupán honi készitményeket kellene az építéshez használni, hogy ekképen belföldi termesztőink segittetnének elő. Bármilly ohajtható volna is ez, ugy hiszem: nincs helyén, ezen noha igen dicséretes, de mégis itt csak mellékes czél miatt a' főczél sikerülését,ha nem is közvetlenül, koczkáztatni, de minden esetre kiszámithatlan idővel hátrább vetvén, közvetve a' legnagyobb veszélynek tenni ki. Mert jóllehet a' magyar és cseh vas épen olly jónak, ha nem jobbnak, a' stájer pedig tagadhatlanul jobbnak ismértetik mint az angol vas, mindazáltal amazok gyártása, főkép lánczhidakra, mellyeknél a' lehető legnagyobb bevégzettség kivántatik meg, olly annyira hátra áll, hogy elsőbb tetemes előkészületeket kellene létesiteni, mellyekhez nagy pénztőkék volnának szükségesek, ezek azonban, az egy vagy több hidnak is épittetése végett teendő költség meg nem térülvén, nem gyümölcsöznének 's ez okból összse sem szereztethetnének; melly előkészületek továbbá annyi időbe telnének, hogy mig azok létesülnének, addig hihetőleg maga a hid is már készen állhatna. 'S ezen kivül miként lehetne tőlem, miként Clark és Rennie uraktól a' rendkivülileg nagyszerü munka sikerüléseért igazsággal jótállást kivánni, ha kezeink megköttetvén, akadályozva volnánk azon forrásokból merithetni mellyeket az épitő müvész leges-legalkalmasbaknak ismer? Mirenézve a' dologhoz értő külföldieknek épités ideje alatt szabad itten tartózkodását,'s illető mesterségük szabad gyakorolhatását, és mind annak,mi a' hidépitéshez 's föntartásához tartozandik, vámnélküli behozathatását illető kérelmem tevésére csupán a' vállalat rendkivüli nehézsége kényszeritett. — „A' hidat épitendő müvészeknek előbb tél' alkalmával hosszasbb ideig a' hely szinén kellett volna tartózkodniok, a' jégnek és zajnak láthatása végett" — ez is egyike volt a' közönségben forgott ellenvetéseknek. És méltán. Mert tagadhatlan, hogy a' jég' elindulasa 's általában a' jégjárás Buda 's Pest városai közt gyakran olly komoly tüneménykint jelenik meg — a' mint fájdalom! e' folyó évben történt — hogy azt látni kell, ha ki magának a' Duna' hatalmáról helyes képzetet kiván szerezni. Ugyanez okból tartottam én is szükségesnek, a' magok nemében legcompetensebbeknek ismert két angolt, Plews és Slater urakat a' hely' szinére meghini, hol ők folyó évi február' 4étül fogva martzius' 18aig tartózkodván végre szemtanúji levének azon gyászesetnek, melly a' két várost érte, melly azonban — ha már elkövetkezése a' gondviseléstől kimérve volt — az épitendő állóhid' ügyére nézve épen legalkalmasb időpontban fordult elő, a' vállalat nehézsége 's veszélyességének legfelsőbb fokán épen azok előt-

ti feltüntetésére, kikhez az oszlopok' 's effélék épitése tartozik. Voltak, kik Plews és Slater urak helyett inkább Clark és Rennie urakat kivánták volna ez utólsó áradás szemtanuinak, minthogy ezek levén — úgy mondák — az igazgató müvészek, vizsgálataikat illy nevezetes alkalommal nekik személyesen, nem pedig alárendelteik által kell vala megtenniök. Itt azonban szükség lett volna tudni, hogy Plews és Slater urak Clark és Rennie uraknak teljességgel nem alárendelteik, és soha nem is voltak azok; hanem valamint minden munkánál általában nagyobb elosztás létez az angoloknál, mint a' szárazföldön — 's ez tán munkáik olly nagy tökéletességének is fő oka — 's mindenki valamelly egésznek csupán egy ágára adja magát, de ebben épen azért, olly gyakran, kitünő jelességet ér el: úgy van ott a' hidépités munkája is sokkal inkább elosztva mint nálunk. Clark és Rennie urak például — ámbár az általok vezérlett minden épités' összesége kezeikben van központosítva — a' munka különféle részleteibe, millyenek: a' zárgátok' (Fangdämme) felállítása, nagy kődarabok' szerzése, a' lánczszemek' elkészítése, az egésznek összeállítása 'sat. 'sat. csak annyiban avatkoznak, a' mennyiben arra szükséges, hogy — ők levén főigazgatók — minden az ő tervükhöz alkalmazva, 's az egészben illőleg végeztessék, mig a' végbevitel' módjával keveset vagy semmit sem gondolnak, ez mindig azok feladása és dolga maradván, kik az egészet alkotandó részeknek mesterei. Mikből kivilágul, hogy Plews és Slater' jelenléte az említett szomorú esetnél sokkal czélirányosabb, sőt egyedül volt czélirányos; mert sem Clark, sem Rennie ur hídoszlopot soha közvetlenül nem épitett, Plews és Slater urak ellenben hídoszlopokat és efféle épitményeket már legnagyobb tökéletességben közvetlenül állítottak fel. Továbbá közönségesen azt is méltánytalannak állították, hogy én a' kibocsátandó részvényeknek csak egy harmadát vagy felét ajánlom a' két város és az ország rendelkezhetésire, 's általában e' tekintetben is, mint az egész vállalatra nézve, részemen teljességgel nem egy közhasznú munka végrehajtásának ohajtását, hanem merően a' részvények' felverése által nyerekedni vágyást akartak találni. Ha azonban meggondoljuk, cs. kir. főherczeg, főmélt. orsz. küldöttség! milly összeköttetésben állok én igen számos bel-és külföldi kereskedőházakkal, mellyeket hasonló vállalatokbani részesülhetésből lehetetlen kizárnom; ha továbbá figyelembe veszszük, hogy én magamat lekötelezém a' megszabandó kiváltsági évek' lefolyta után a' felállítandó közlekedési eszközt legjobb állapotban átadni, azon ideig pedig, általam benyujtandó jegyzék szerint egy tartalék-pénzalapot a' fő országigazgatásnak akármikor kimutatandót, alkotni 's világosan tartani, mellynél fogvást az, netaláni nagyobb megrongáltatás' esetére is szakadatlan haszonvehető állapotban tartatahassék: — nemcsak méltányosnak hanem szükségesnek is fogjuk találni, hogy a' részvények egy része nálam maradjon meg, mert ha mind idegen kézbe menne, 's én mint a' vállalkozó társaság fő tagja 's vezére nevezetesb részvényszámot nem tartanék meg, vajjon ez az ügynek olly szükséges hitelét előmozdítaná-e? és vajjon lehetne é tőlem igazsággal kivánni, hogy az említett terhes kötelezéseket magamra vegyem, ha a' vállalat' tőkéjében semmi részem nem volna, és minden előleges költségimnek csak valaha is lehető megtérülésétől mindigre el lennék tiltva? Ha én fens. cs. kir. főherczeg, főmélt. orsz. küldöttség! első nyilatkozásomban azon ajánlást teszem vala, miszerint én a' vállalat veszérletét átveszem ugyan, a' részvényeket azonban másoknak engedem által, és számomra tiszta hazafiságom' bizonyságaul egyetlenegyet sem akarok megtartani, vajjon akkor ismét nem arrul vádoltak volna-e, mintha én csupán hiú dicsnévre vágynék a' nélkül, hogy a' teherben és veszélyben is másokkal osztozni kivánnék? Bizonyosan! És ennek megmutatásaul csak azon nyilatkozást kellene adnom, hogy én most, ha minden előköltségim megtéríttetnek, és a' fentebb említett kötelezéstől feloldatom, minden részvényt, egyetlenegyet sem véve ki, az országnak engedek által. Nem kételkedhetünk, hogy a' közönség ez ajánlatomban semmi egyebet nem fogna látni, mint olly szándékot, melly szerint most — inkábbi megokulásom után — bölcsen visszalépni és a' vállalat' dicsőségét magamnak tartva, annak végbevitelét és az ezzel egybekötött veszélyt másokra hagyni kivánnám; és nem gondolható, hogy a' szükséges tőkék egybekerülnének, hacsak helyettem ismét olly valaki nem venné által a' vállalat' vezérletét, ki annak a' közönség előtt hitelt szerezni képes volna. *(folyt.)*

Szeben. A' jó tettnek öntudása elég jutalom ugyan magában; de miután szokássá vált, hogy a' nevezetesebb tettek köztudomássá tétessenek, részint a' tevő mások elismérése-méltánylásából származó örömének nevelése, és részint másoknak hasonló tettekre ösztönzése végett: igen méltó a' közfigyelemre azon adakozása a' szebeni árva ház nevendékinek, mellyel a' borzasztó árviz által károsult pestbudaiak némi felsegéllésére áldozott. Tudniilik hazánk' védangyala, fenséges esztei Ferdinand ő herczegsége meglátogatván a' fenn é rin-

tett árvák' intézetét, 's azzal teljes megelégedését nyilvánitván, az ifjuságnak 80 ezüst forintot ajándékozni kegyeskedett, mit a' nevendékek — fő tisztelendő Knecktel Ádám apát. kanonok, tanácsnok, és az intézet' nagy érdemü igazgatója felszóllitására egyenlő akarattal a' károsult Pestbudaiak számára szentelt; — szép példájául annak, miszerint ezen ügye fogyott árvák' kebele is fogékony a' jóra, résztvevő felebarátja inségén és kész magától megvonni a' kegyből nyujtott fillért is, csak hogy máson segithessen. — A' fenn tisztelt igazgató úr ezen summát 20 ezüst forintal nevelve, átadta főkormányzó gr. Kornis János ur ő excellentiájának a' felküldés végett, — a' mit ő excellentiájának 310 gblis szám alatt április 21dikén költ, a' már többször érintett árvák' intézete' igazgatójához küldött becses levele bizonyitt. E. Hírl.

Gőzösink jövő octoberben következő renddel pályázandnak: „Maria Anna", 76 lóerejü, kapitánya J. A. Masjon Linzbül Bécsbe egy nap alatt: 2, 9, 16, 23, 30 BécsbülLinzbe: 4, 11, 18, 25; „Nádor", 42 lóerejü, kapit. Pohl J. Bécsbül Pozsonyba pontban délután 2 órakor 3, 11, 19, 27; Pozsonyból Pestre pontban reggeli 6 órakor 4, 12. 20, 28; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe: reggel 7, 15, 23, 31; „Arpád", 80 ló erejü kapit. Gerritsen L. W. Bécsbül Pozsonyba pontban délután 2 órakor, 7, 15, 23, 31; Pozsonyból Pestre reggeli 6 órakor, 8, 16, 24 Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe reggel 11, 19, 27; „Zrínyi", 80 lóerejü kapit. Mayr F., Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 6, 22; Drenkovárul Zimonyba 12, 28, Zimonybul Pestre: 14, 30, „I. Ferencz" 60 lóerejü kap. Ferro D. Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 14, 30; Drenkovárul Zimonyba 4, 20; Zimonybul Pestre 6, 22; „Argo" 50, ló erejü, kapitánya Lazarich C. G., Skelagladovárul Brailába 's Galaczra 4, 20, Galaczrul Brailába 's Skelagladovára 10, 26; "Pannónia", 36 lóerejü kapitánya Kniffez G. Skelagladovárul Brailába 12, 28, Brailábul Skelagladovára 2, 17; „V. Ferdinand" 100 lóerejü, kapit. John Th. Everson, Brailábul Galaczra 's Konstantinápolyba 2, 17, 's november 3kán; Konstantinápolybul Galaczra 's Brailába 11, 28; „Metternich Kelemen herczeg" 140 lóerejü kapitánya Benjamin Wynn Ford, Konstantinápolybul Trapezuntba 's viszsza minden 14 napban egyszer; „Crescent" 120 lóerejü kapit. G. Clician, Konstantinápolybul Trapezuntba 's vissza 14 napban egyszer; „Stambol" 160 lóerejü kapit. John Ford, Konstantinápolybul Smyrnába és vissza hetenkint egyszer „Maria Dorothea", 70 lóerejü kapit. A. Pietroni, a Dardanellákból (Fontan-Pasa) Salonichba 's vissza hetenkint egyszer; egy orosz gőzös: Odesszából Konstantinápolyba 's vissza minden 14 nap egyszer. „Stambol" és „Maria Dorothea" pályavonalai közvetlen kapcsolatban vannak egymással. A' nevezett fő állomásokrul reggeli 6 órakor indulnak a' gőzösek; kivételek a' fölvéti jegyeken leendnek szemlélhetők; közelebbi körülményekről pedig az illető ügyvivők által értesülhetni. Az utasok illő 's jutányos élelmezésökrül czélszerü rendelések tétetvék. A' málhákon 's egyéb kötegeken, tévedés-elkerülés végett, nevét 's rendeltetési helyét szükség följegyezni minden utasnak; minden tehernek biztos helyre rakatása a' hajógazdának (conducteur) kötelessége ugyan, de annak elvitelérül magok a' tulajdonosak tartoznak gondoskodni.

Ausztria.

Mailandban sept. 6kán Ő cs. 's ap. kir. fölségének Ő cs. kir. fönségéhez Rainer főherczeg 's Lombardia és Velencze' alkirályához költ eme' legfensőbb kézirata hirdettetett ki: „Kedves nagy bátyám, Rainer főhg! Koronáztatásom' alkalmával a' lombard-velenczei királyságban, következőket határozám el. 1) Mindazoknak, kik a' nevezett királyságban országos vétkekért nyomozás alá vonattak és fenyitő helyen vannak, a' büntetés' hátralévő idejét kegyelmesen elengedem. 2) Az ország' törvényszékei előtt jelenleg az országban lévő politikai zavargók ellen tett nyomozások hagyattassanak félben, 's e' határozatomat megelőzött vétkekért új nyomozások ne kezdessenek. 3) A' nevezett országból azon személyek, kik politikai zavargásokba szövődvén vagy azok által koczkáztatván, kijelölt helyen tartózkodni parancsoltattak, azonnal teljes szabadságba helyeztessenek. 4) Azok kik hasonló okokból politikai fenyiték alá estek, azonnal fölmentessenek. 5) A' lombard-velenczei királyság' azon lakójira nézve, kik politikai vétkeik miatt megszöktek, ha hazájokba visszatérni ohajtanának, az 2. §ban foglaltakat ezekre is kiterjesztetni kivánom, mindazáltal csak úgy, ha kérelmeiket egyenesen hozzám intézik, 's nyugodtan bevárják, mit esetenkint, a' közjóval 's atyai gondolkozásommal összehangzólag határozandók. Azoknak, kik visszatérni nem akarnak, a' kivándorlást megengedem, ha azért rendes úton folyamodnak. 6) A' visszatérési és kivándorlási engedelemért, jelen végzésem' kihirdetésétől kezdve egy év alatt kell folyamodniok, különben minden esetre a' fenálló törvények' súlya alá esendenek. E' határozatomat kijelentvén, önt ezennel fölszólítom, hogy ennek végrehajtását az illető hatóságok által azonnal eszközöltesse. Mailand, sept. 6dikán 1838. Ferdinand s. k." — Egyszersmind nyiltlevél is közöltetik, miszerint ő fölsége a' lombard-velenczei királyság' 60 nemes fijaiból alkotandó testőrsereget jóvá hagyja.

Ő cs. 's ap. kir. Fölségének megkoronáztatása Mailandban sept. 6kán ment végbe ritka pompáju ünnepéllyel, mellynek leirását, kivonva, következőkben közöljük: Reggel 101 ágyulövés és harangzúgás hirdeté az örvendetes nap fölviradtát; az ünnepies vonulat 9 órakor indult-meg a' cs. k. palotából a' székes egyház felé illy rendel: Előre egy granátos osztály ment, utána, gyalog, a' cs. k. cselédség, a' városok' zászlótartóji párosan, Mailand' és Velenczeét kivéve, kik a' sort zárák-be; a' városok' podestáji egy egy városi tanácsnokkal; a' paduai 's paviai egyetemek', a' képző művészetek' mailandi 's velenczei akademiájának, a' tudományok' és szépmüvészetek' intézetének, a' tartományi 's középponti gyüléseknek küldöttjei 's tagjai párosan; a' lombard-velenczei kormányszék' tanácsnokai, utánuk a' mailandi kormány' udvari tanácsnoka; a' két kormányzó; cs. k. ud. fourirok, apródok, kamarai fourirok, asztalnokok, cs. k. kamarások, titkos tanácsosok, a' lomb. velenczei herold czímerköntösben, tollas süveggel 's fölemelt palczával, a' fölovászmester a' kardot, a' főpohárnok a' kir. pálczát, a' főasztalnok az országalmát, a' főkamarás a' koronát arany himzetü kék és sárga bársony vánkusokon vive; alkirály ő csász. királyi főherczegsége; Ő császári 's apost. kir. Fölsége gazdag koronázási köntösben, a' cs. házi köpönnyel, mellynek uszályát apródok tarták, fején a' házi korona, négy rendlánczczal 's a' katonai rend nagy szalagjával, menyezet alatt, mellyet nyolcz cs. k. kamarás vitt, az arany gyapjas és a' cs. k. rendek nagykeresztes vitézeitől körülvéve; két oldalról a' testőrség kapitányai 's a' fősegéd, lomb. velenczei ns. testőrség, legszéltül csatlós-őrök, a' menyezet után pedig lomb. velenczei testőrség és egy granátos osztály. Császárné Ő Felsége, a' főhgek, főhgnék és más főuraságok az érseki palotából föld alatt vivő folyosón mentek az egybázba, hova a' pápai követ három hatlovu kocsin előre kocsizott-el, Ő Felségét ott bevárandó. Az egyház' fő ajtajánál a' két koronai káplán, t. i. a' velenczei bibornok patriarcha 's mailandi bibornok érsek, az egész papsággal és pápai követtel fogadák Ő Felségét, 's az egész vonulat, előre a' papság, az egyházba lépett, az udvari cselédség künmaradván, 's dob- és trombita-harsogás között men a' főoltár felé, mi közben Ő Felsége köpönyének uszályát a' mellé rendelt két püspök tartá, a' menyezet pedig a' presbyteriumnál hagyatott. A' főoltárnál térdelve rövid könyörgést mondott a' papság; Ő Felsége az oltárral szemközt emelt kisebb thrónnál térdelt, 's ez alatt az országkincsek az oltárra tétettek. Könyörgés után mindenki elfoglalá kijelölt helyét, a' mailandi érsek, három segédjével, az oltár lépsőjén, a' nép felé fordulva maradván; az apostoli követnek külön tiszteletthelye volt. Rövid szünet után Ő Fölsége, a' két segéd püspöktől, a' lomb. velenczei főkamarástól, a' cs. k. főudvarmestertől 's főkamarás' helyettesétől kisértetve, előre lépvén a' lomb. velenczei főudvarmester, a' főoltárhoz ment, mellynek alsó lépcsőjéhez egy gazdag karszék vitetett, 's Ő Felsége, a' bemutatás után az érsek felé meghajtván magát, e' székre ült, 's az intést ülve meghallgatván, fölállt és az oltár' felső lépsőjén egy gazdag párnára térdelt; a' cs. k. első főudvarmester levette Ő Felsége' fejéről a' házi koronát, 's a' cs. k. kincstárnok egy arcier és egy magyar testőrtől kísértetve, az udvarba vivé. Ő Felsége elolvasá a' koronázási esküt, 's annak végén az evangeliumot, mellyet az ülő érsek térdén kitárva tartott, megérinté 's e' szavakat mondá: Cosi Iddio Ci ajuti! (Isten engem úgy segéljen!) Eskü után az érsek és püspökök áldást mondtak Ő Fölségére, ki fölállván a' levéloldalon az alsó lépsőre térdelt ismét és arczát egy gazdag párnára hajtá; az érsek és többi papság szinte letérdelve a' szentek' litaniáját és a' kitűzött könyörgéseket imádkozák, mellyeknek végével az érsek az oltár elibe ült, Ő Felsége az érsek előtt a' legfelső lépsőn vánkusra térdelt, 's a' többi püspökök kört formálának körülte. A' l. velenczei főkamarás és a' cs. k. főkamarás' helyettese a' cs. köpönyt, az első főudvarmester pedig a' rendlánczokat levevék Ő Felségéről, mellyek az öltöző szobába vitettek; most a' l. velanczei főkamarás Ő Felsége vállait, a' cs. k. főkamarás' helyettese pedig jobb karját kitakará, 's az érsek jobb hüvelykujját a' szentelt olajba mártván, Ő Felségének jobb karját könyökig, és hátát vállai között, kereszt alakban, imádkozva, megkené. Ő Felsége ezután a' két segéd püspöktől, cs. k. főudvarmestertől és főkamarásoktól az öltöző szobába kisértetett, hol felöltöztetvén 's a' lombard-velenczei kir. köpöny rá adatván, visszatért 's a' fenemlített thrónra ült. E' közben az érsek is maga helyére ment, kezeit megmosá, 's a' mise-köntöst felöltvén, négy segédjével előlépett, sz. misét tartandó, melly egészen az ambrosiani szertartás szerint ment véghez. Az evangelium éneklése után az érsek, három segédjével, az oltár előtt leült, a' püspökök pedig, a' velenczei bibornok patriarchával, ki mind eddig maga helyén volt, a' thrónhoz közeledtek, 's Ő Felségét, mélyen meg-

hajolván előtte, az oltárhoz kisérék, mellynek legfenső lepsőjén Ő Felsége párnára térdelt. Egyik segéd az országos kincseket az oltárról átadá az érseknek, ez pedig a' főméltóságoknak nyujtá, hogy párnákon tartsák. A' lomb. velenczei fólovászmester a' hüvelyéből kivont kardot ismét az érseknek adá, ez pedig Ő Felségének, ki azt visszaadván a' fólovászmesternek, ez hüvelyébe dugva az érseknek nyujtá, ki Ő Felségét körülövedzé vele. Ő Felsége ekkor fölállott, a' kardot kihuzá, 's ismét hüvelyébe dugván letérdelt. Az érsek átvevén a' l. velenczei főkamarástól a' vas koronát, a' velenczei patriarcha' segítségével Ő Felsége' fejére tevék, elmondván az ide tartozó szavakat. Ekkor az egész város' harangjai meghuzattak, a' seregcsapatok a' piaczon üdvezlő lövéseket tőnek, 's a' várból ágyúk dörögtek. Továbbá a' velenczei patriarcha a' kir. palczát Ő Felségének jobb kezébe, a' mailandi érsek pedig az országalmát balkezébe adá; a' fólovászmester leoldá Ő Felsége oldaláról a' kardot, 's kihuzván hüvelyéből, melly mindjárt az udvarba vitetett, az ünnepély többi része alatt mindig Ő Felsége előtt hordozá. Innen Ö Felsége az egész papságtól, heroldtól és főméltóságoktól a' koronázási thrónhoz kisérteték, 's arra leülvén, a' l. velenczei főudvarmester e' szavakkal fordult a' néphez: Viva Ferdinando Imperatore e Re nostro! mire a' folyvásti harangzugások és ágyudörgések között a' katonaság ismét üdvezlő lövést tőn, 's a' nép buzgó örömének harsány kitörését a' hely' szentsége sem gátolhatta-meg. Ezután az érsek Te Deum laudamust kezde énekelni, közbe zengvén a' musika is. Elmondatván a' thrónra-emelési könyörgés, a' papság, mélyen meghajolván Ő Felsége előtt, visszatért előbbi helyére; a' kir. pálczát és almát Ö Felsége a' mellette levő két püspöknek adá, ezek pedig a' főpohárnok és asztalnok által tartott párnákra tevék. A' sz. mise tovább folytattatott; az evangelium' végén Ö Felsége letérdelvén, egy püspök harmad magával az evangeliumi könyvet Ö Felségéhez vivé megcsókolás végett, mi megtörténvén, visszatért az oltárhoz. Az offertorium elmondatván, Ö Felsége koronás fejjel az oltárhoz ment, 's második lépsőjére térdelt: az érsek odanyujtá, megcsókolás végett, a' patenát; a' l. velenczei főkamarás arany táczán átadá Ö Felségének az áldozatot (egy e' végre vert nehéz arany pénzt), ki ezt az érsek által tartott kis táczára tevén, visszament a' thrónra. A' szent mise ismét folytattatván, a' praefatio kezdetekor a' lomb. velenczei főkamarás levette Ö Felsége' fejéről a' koronát, úr felmagasztalásakor a' fólovászmester a' kard' hegyét, a' herold pálczáját, a' városi zászlótartók zászlójikat föld felé forditák 's mélyen meghajoltak, az ágyúk megdördültek 's valamennyi harang meghúzatott. A' legidősb püspök az „istromento osculatorio della pace-val" az oltárhoz lépett, békecsókot vőn az érsektől, a' cs. thrónhoz ment, 's oda nyujtá Ö Felségének a' tabellát megcsókolás vegett. Ő Felsége ezután, a' l. velenczei főudvarmester előreléptével, a' két segéd püspök között, a' l. velenczei főkamarástól kisértetve, úr' vacsorájára ment, 's az oltár fenső lépsőjére térdelt, a' két segéd püspök egy lépcsővel alább; a' két főméltóság pedig kendőt tarta Ö Felsége elibe; az érsek a' sz. vacsorát, előbb maga is mind két alakban vevén azt, föladá Ö Felségének, 's külön kehelyben nyujtá a' megtisztulás' italát, az archidiaconus tálat tartván Ö Felsége' ajka alá. Ezzel Ö Flge visszatért a' thrónhoz, a' korona fejébe tétetett, mindenki fölállt térdeiről, 's az érsek folytatá a' sz. misét, mellynek végével pásztori áldását adván, Ö Felsége átvette a' kir. pálczát és országalmát. Sz. János' evangeliumának elolvasása után vége levén az istentiszteletnek, a' koronai káplánok', főméltóságok' és mások' szerencsekivánatait fogadá-el Ö Felsége, 's ugyanolly ünnepies menettel, mint jött, visszatért a' palotába, koronás fejjel, 's a' kir. pálcszát és országalmát tartva kezeiben. A' palota erkelyén ismét megmutatá magát Ö Felsége, koronázási köntösében, a' zajos örömre fakadt temérdek sokaságnak. — Ezután következett a' koronázási pompás ebéd. Császár 's császárné Ö Felségök, a' főhgek 's főhgnék, a' két koronai káplán és pápai követ egy menyezet alatti igen gazdag készületü asztalnál ültek; az országos kincsek külön asztalra tétettek-le; felszolgálók a' cs. k. asztalnokok, kamarások' stb. valának. Ö Felsége lombard-velenczei alattvalójinak jóléteért Theodolinde királyné' kelyhéből méltóztatott inni, mire a' hangászkar, melly ebéd felett játszék, dobokat 's trombitákat harsogtata, künn pedig ágyúk dörögtek. Ebéd után szobáikba vonulván Ö Felségök, a' főszertartási mester jelenté, hogy a' szolgálatnak vége, 's erre a' gyülekezet eloszlott. — Ö cs. k. Fölsége koronáztatása' alkalmakor, Rainer főhg. alkirályt a' vas korona' első osztályu rendjével, gyémántokban, méltóztatott megajándékozni.

Nagybritannia.

Normanby marqnis Irland' főhelytartója jelenleg Irland' nyugoti részein útazik, 's a' szabadelmű és katholikus lakosoktól mindenütt kormánya iránt szeretet és hálát lehellő fölirásokkal üdvözöltetik. Az orangista-lapok egyes grófságok-

ban előforduló vétkek' statisticai jegyzetével igyekszenek a' whig-kormány alatti csendet kétségbe hozni. Északi Irland' némelly helyein a' nép minap a' burgonya' kivitelét Scotiába erővel akarta gátolni. — O' Connell, vejével a' kincstár' titoknokával, miután nehány napot Malleraye-apátságban La Trappe' szerzetesei közt mulatott, aug. 25kén Corkba érkezett, itt aug. 27kén a' patrick-streeti gyűlésben szólni, 's azután szokott lakására Derrynane apátságba menni szándékozott.

Cork városnak és grófságnak előkelő szabadelmü lakosi O' Connellnek lakomát adtak, mellyen a' nagy izgató hosszas beszédet tartván, izgatási tervéről többek közt így nyilatkozott: „Múlt évben kevesbet is elfogadtam volna; az idén is elfogadtam volna kevesbet; de jövő évben már kevesbet nem fogadok el. Vagy kivívom minden kivánatinkat, vagy kieszközlöm a' Nagybritannia és Irland közötti törvényhozási egyesülés' felbomlását."

A' királyné' postahajója Widgeon, Hamilton kapitánnyal, sept. 2kán Doverből elevezett, a' belgák' királyát és királynéját Ostendeból Ramsgatebe átszállítandó. — A' Satirist szerint, Buccleugh hg. a' torypárttól magát macskalábnak használtatta; ő t. i. Don Carlosnak roppant summákat kölcsönzött, mellyeknek visszafizetését a' torypárt megígérte; mikor? ez nagyon kétséges.

Sófia hgnő, miként a' M. Post írja, csak nem egészen megvakúlt. Egyik szemét nehány nap előtt Alexander híres szemorvos gyógyította, nem tudni még, minő sikerrel.

Francziaország.

Brossard general' pöréről, ki Bugeaud alatt Afrikában szolgálván, némi csempeszkedésekről, sikkasztásokról, tiszti körén túli tárgyakba avatkozásról, sőt honárulásul is vádoltatott, és a' perpignani hadi törvényszék által a' vád harmadik pontjában meg is ítéltetett, egy sept. 4kén költ párisi levél szerint még ezeket közöljük. A' hadi törvényszék' aug. 30kai ülése igen zajos volt. Bugeaud' durvasága miatt, ki nem türhetvén, hogy Brossard ügyvédje saját magaviseletét a' pör' irataiból kifejtse, a' védbeszédek' gyakori félbeszakasztása által valóságos zendülést okozott. A' Brossard elleni vádak valóban Bugeaudot sokkal vétkesb színben állítják elő mint Brossardot. Sőt az ügyvéd egy levelet is fölolvasott a' hadministertől, mellyben az Bugeaudnak tilos tárgyakba avatkozásaért éles szemrehányásokat tesz. Mind ezek olly kinossá tevék Bugeaud' helyzetét, hogy utóbb vádlott' szerepét kelle magára öltenie és a' halgatók' nagylelküségéhez folyamodnia, hogy szót engedjenek nekie. E' fölött új vita keletkezett, ha szabad-e törvény szerint Bugeaudnak szót engedni, vagy nem. Önvédelme egyébiránt olly rendetlen és gyűlöletes vala, hogy az egész gyűlés morgásra és haragos fölkiáltásokra fakadt; 's midőn Bugeaud még az elnök' intésére sem szűnt meg szólani, a' vitatkozás iszonyú zavar közt bevégződött. A' vádlónak e' törvénytelen föllépése oka Brossard' feljebbvitelének. Bugeaudot ez ülés a' közvéleményben örökre semmivé tette. Ő kijelentette, hogy afrikai magaviselete iránt nyomozást és hadi törvényszéket fog kívánni. Ez azonban őt alkalmasint kárhoztatni fogja, miután maga megvallá, hogy Puig y Mundoval pénzkötést tett, ámbár kijelenté, hogy ezt magának Orleans hgnek is elbeszélte és bocsánatot nyert; megvallá, hogy igazgatáshoz és felügyeléshez nem ért, hogy a' szállítási szerződvényt olvasatlanúl aláírta, ámbár az ügyelő' könnyelmüsége és tapasztalatlansága tudva volt előtte. E' nyilatkozások Párisban 's a' sajtóban rendkivüli benyomást tettek. A' hadi törvényszék' Brossard elleni részrehajlása, Bugeaud iránti megelőző magaviselete, a' kormányügyvéd Brossard elleni jelentésében Bugeaudra halmozott dicséretei, Ben Durand zsidó kétnyelvüsége, ki miként a' vádlott' ügyvédje bebizonyítá Algierban eddigelé minden generalt, Abd-El-Kader érdekében megvesztegetett, Bugeaudnak Brossard elleni ármányos vádjai eléggé tanúsítják, minő bajokkal kell Afrika gyarmatositásának küzdenie.

Persia.

A' Times valósítja Herat' ostromának félben hagyását. Egy konstantinápolyi levelező írja, hogy a' schah Bushire' megszállásának híréreHeratot azonnel elhagyá, és kiséretével együtt Tabrisba sietett. Bushire' és környékének lakosi az angolokat szabadítók gyanánt üdvözlék. Sok kerületekben kitört a' lázadás, és egy küldöttség Bagdadba ment, egy ott lakó kir. vérü persa hget Persia' thrónjára meghívandó. M'Neill úrról és a' schah' szolgálatjában levő angol tisztekről semmi sem tudatik, mi Konstantinápolyban nagy aggodalmat okoz; az angol kereskedőket azonban az orosz ügyvivő óltalma alá vette.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Eladó szölö. A' pesti kőbányai negynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelesben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő terméssel együtt, szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 198 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*“ szerkesztő hivatalában. (3)

Budán a' várban úri utczában 81. szám alatt, jövő oskolai évre deákokat felfogad *Podhradczky József.* 3)

(1) Hirdetmény. A' nagyméltoságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik; hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius első napjától három egymásutáni esztendőre alul kitett helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe adatnak, és ugyan:

Lakacsi uradalomban october 8kán Lakacsu Nyitra megyében Lakacsin mészárszék 17¼ hold földdel.

Szil helységben mészárszék hozzá tartozó épülettel és kerttel Radosnyai uradalomban october 9kén Radosnyán Nyitra megyében püspöki helységben egykerekü malom ház épülettel és mellette lévő kerttel. Ugyanott Püspökön mészárszékház épülettel és mellette lévő kerttel.

Krakoványi uradalomban october 10kén Krakoványon Nyitra megyében.

Krakoványi négykerekü malom, hozzá tartozandó épületekkel és mellette lévő kerttel.

Ostroj helységben komlós-kert 2½ hold.

Vogyerádi pusztán korcsma-ház, saját mindenféle italainak szabad árulásával.

E' javakat kibérleni szándékozók mind a' magok jó viseletiről, mind elégséges vagyonukról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérséklett bánat pénzel ellátva fenirt napon, és helyen reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak.

A' haszonbérlés feltételei árverés alkalmával isfognak ugyan hirdettetni, mindazonáltal Mocsonakon az inspectoralis kanczelláriában előre is megtudhatók. (3)

(1) Hirdetmény. A' nagyméltoságu magyar királyi udvari Kamara' kegyes rendeléséből ezennel közönségessé tétetik, hogy a' Diósgyőri királyi koronai uradalom erdeiben az idén a' középszerüségen túl termett tölgymakk, és csekély reményü gubics, folyó év september 29kén tartandó nyilvános árverés utján Felső-Győrben az erdei hivatal épületjében a' többet igéröknek el fog adatni.

Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzel ellátva ezennel meghivatnak. (3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.

500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

Második Félesztendő.

)(

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivèl 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatot.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváltsa. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Franczia-nyelvmester.

Egy családos franczia születésü erényes ember, ki már itt Pesten 4 év óta több főházaknál mint franczia nyelvtanitó van, kivánna olly ifjakat kosztra és szállásra fölvenni, kik magokat a' házában folyó franczia nyelvben gyakorolni akarnák. — Hat szobából álló szállása leend sz. Mihály nap után Borz-utczában első emeleten. — Bővebben értekezhetni vele addig is a' jelenlegi lakásán Lövöldözö-utczában 321 sz alatt. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 15én: 5 pctes stat. kötelez. $107^{15}/_{16}$; 4 pctes stat. kötelez. $100^{7}/_{8}$; 3 pctes stat. kötelez 81; 1834ki stat. költs. $639^{17}/_{32}$; $2^{1}/_{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. $65^{1}/_{8}$.

Gabonaár: Pesten, sept. 18án pesti méreje váltogarasban: tisztabuza 140—110; kétszeres 95—82; rozs 90—70; árpa 73—65; zab 50—45; kukoricza 90—70; köleskása 160—145.

Dunavizállás: sept. 13kán: 5′ 5″ 6‴; 14én: 6′ 3″ 0‴; 15kén: 7′ 9″ 3‴; 16án: 8′ 9″ 6‴; 17én: 8′ 10″ 9‴; 18án: 8′ 8″ 0‴; 19én: 8′ 3″ 3‴.

Pest. Szombat. Septemb. 22kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 24dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezés; a' budapesti álló híd' ügye; gyöngyösi levél; szabadkai százados ünnep; Sina b. pótlék nyisolatkozatának vége; Szilágyi adakozása a' nemzeti szinház' javára; Sófia gőzös Sziszeknél; időjárás, gyapjuár; montenegrói háborgásonlás) Franciaország (Brossard generál ügye új hadi tőrvényszék elibe utasítva 'stb.) Németország (gazdasági egyesület gyülése Karlsruheban) Svéczia. Schweiz. Törökország. Portugallia. Spanyolország (Espartero Estella felé nyomul, új ministerium 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége a' budai k. kam. főfizető-hivatalnál Orieska Imre nyugalmazott fizető-mester' helyére Kanel József eddigi ellenőrt méltóztatott kegyelmesen kinevezni. O. Z.

A' Buda 's Pest közötti álló híd tárgyában, mellynek építése Sina bárónak, mint érintettük, 97 évi szabadalommal engedteték-át, miután már a' szerződés is megköttetett, következőkről tudósítjuk olvasóinkat: Egy lánczhid, két oszlopra, a' Nákó-ház' táján, fog Clark úr által épittetni; Sina b. a' részvények' felét az ország' és a' két város' lakosinak engedi-át, és egy millio p. ftra növekedendő tartalék-pénzalapot fog alkotni; az 1799től 1808ig, kevés változással fenállott vámjegyzék, a' miként t. i. azt a' törvény tűzte ki, fogadtatott el; a' két város' kárpótlása eránti értekezés Sina b. részéről haladék nélkül folyamatba fog tetetni.

Gyöngyös sept. 17kén. Nehány lelkes emberbarát, a' szenvedő emberiség' ápolása eránti ns. buzgalomtól ösztönöztetve, inditványt tőn egy czélszerü kórház' fölállítására, mellynek hijányát 16 ezer lakossal biró városunk régóta mélyen érzé. Viszhangra talált az emberbaráti szép szándék, 's lelkesb polgáraink szóval és tettel pártolák annak létesítését, — ki is vonná-el magát, mikor kell, a' közjó' előmozdításától?! Milly hévvel buzgott e' szent ügyben Gyöngyös lakosainak szíve, bizonyítja a' kegyes adakozások' utján már szinte 10 ezer ftra gyült summa. Özvegy Orczy Jós. báróné kegyes vala a' kórháznak alkalmas lakot nemes lelküleg ajándékozni, melly már e' czélra minden szükségesekkel ellátatott 's fölkészítetett. Az alaptőke' szaporítására tegnap a' casino-egyesület sorshuzással összekötött tánczvigalmat adván, a' nagy számmal összesereglett részvevők, és a' városi 's vidéki szép nem által a' czélra áldozott kézmüvek' kijátszása, tetemes jövedelmet nyujtának ismét az intézet' megalapitására. T. Fajgel Pál helybeli káplán, Pundor Ferencz tbiró, és Horner orvos tanár tevék az első lepést e' nemes vállalatban, ők gyűték-össze a' kegyes adakozásokat, ők veték-meg alapját kórházunknak, 's felügyelőjivé is ők választattak. Vajha e' szép példát minden városaink követnék!

Szabadka. Ajtatos szertartással ülte városunk f. é. sept. 5kén a' sz. Rókus' tiszteletére épült kápolnának százados ünnepét. Visszaemlékezésben is szomoritó az esemény, melly e' kápolna' építésére alkalmat nyujtott. Ugyanis miután a' pusztitó dögvész, melly a' mult század' elején magyar honunkat, nevezetesen pedig Szabadka városát 15 hónapig rémitően ostorozá, a' helybeli 's akkor plebanoskodott Sz. Ferencz rendü szerzet' magános levéltárának bizonysága szerint, 1738 aug. 16kán, st. Rokus' napján, megszünt, a' haláltól megmenekedett szabadkai vitéz nép (mert e' város akkor még a' katonai határszélekhez tartozott) ájtatos fogadásból sz. Rókus' tiszteletére kápolnát épiteni eltökéllé, 's annak talpkövét 1738 sept. 5kén tette-le. Ennek emlékezetére szenteltetett a' városi tanácsnak, a' helybeli plebános' és a' tisztelt szerzet' guardiánának közbejöttével költ rendelete által a' sept. 5kei ünnep, mellyre megelőző este 20 mozsárlövés figyelmezteté a' város' lakosait, 's reggel ugyanannyi ébreszté föl. Hat órakor a' főegyházban kis mise tartatván, innen a' nagy számu, közel tíz ezerre gyűlt ájtatos sokaság ünnepies járadalommal a' sz. Ferencz rendű szerzet' egyházához ment, 's az előtt Lipozfencsich Xav. Ferencz, a' szerzet' vicariusa, dalmat nyelven rövid egyházi beszédben előadá azon csapások- és viszályokat, mellyeket e' város' lakosai mult században szenvedtek. Ennek végével dögvészben elhunyt őseink' lelkeikért halotti mise tartatván, az egész járadalom sz. Rókus kápolnájához vonult, hol n.tiszt. Czorda Albert, helybeli plebános, nemzeti nyelven olly eleven szinekkel, olly megrázó 's szívreható szavakkal rajzolá édes honunk 's városunknak mult században a' törökök, belső viszályok és dögvész által szenvedett iszonyu csapásait, hogy hallgatóji könyekre fakadának. Végül e' kápolnában is nagymise tartatván, a' járadalom visszatért a' főegyházba. Buzgó imádság, ájtatos fohász emelkedett minden ajakról, minden kebelből az egek' urához, hogy édes hazánkat jövendőre illy csapások-

tól védje-meg szent oltalma! Délben tisztelt plebános ur a' ns. városi tanács' tagjait, t. vármegye' jelenvolt tisztviselőjit és más előbbkelőket, öszvesen 70 személyt, gazdagon megvendéglé.

Szilágyi István gombkötő-mester 's pesti kültanácsi tag, kinek már több jó tétet köszön nemzeti szinházunk, legujabban egy jász tiszti egyenruhával gyarapitá a' szinházi ruhatárt. — Sófia új gőzhajó, melly a' Dráva' és Száva' medrének megvizsgálására küldetett, septemb. 10kén Sziszeknél a' Kulpa-révben vetett horgonyt, 's váratlan megjelentével örvendezteté az ottani lakosokat. Ez utat Zimonytól Sziszekig 3½ nap alatt tevé, 's sept. 11kén reggeli 8 órakor visszaindult Zimonyba. — A' folyvást tartó septemberi meleg idő, ugy látszik, helyre akarja ütni az augusztusi hideg napokat, 's a' vártnál sokkal jobb szürethez nyujt reményt. Gubacs is több 's jobb leszen, mint hivék átalában. Az idei rendkivül tiszta mosásu nyári gyapju egyenlő áron kell a' téli két nyiretűvel, különösen a' tiszai vidéken 50—53 p. ft. mázs., Losonez körül pedig 70 p. ftal fizeték. Az új méz mázs. Somogyban és Pécs körül 12—12½ p. fton veszik. — Montenegróban még is tart a' forrongás, 's e' hitszegő, bosszuvágyó lakosok' nyugtalan természete mellett nem is remélhetni egy hamar a' csend helyreállását. Harczosaink, a' velek volt csatázásokban, hivatalos jelentés szerint 17 holtat, 's ugyanannyi sebesültet, a' montenegroiak pedig csupán holtakban 140et vesztettek. Vladikájok, egy derék, művelt fiatal férfi, igyekszik ugyan őket fölvilágositani; de a' szász király látogatása óta igen megcsökkent befolyása a' népnél, melly a' bal véleményre jutott, hogy hazáját el akarja adni a' királyi utazónak. Más részről a' skutarii török basa olcsó áron látja el őket lőszerekkel csak azért, hogy erejöket Ausztria ellen fordítván, annak hatalmas csapásai alatt megsemmisüljenek a' balgatagok. A' zárai kormányszék egyébiránt sulyos rendszabásokat teszen fékezésökre.

Sina Gy. b. pótlék nyilatkozatának vége: Az utólsó gyászeset — ellen nem állhatván azon atyai kegyesség és gondoskodás, mellyel Ő cs. kir. felsége és cs. kir. fenséged — sem azon közrészvét, mellyel az egész ausztriai monarchiának lakosi a' két városon ejtett sebeket enyhiteni ügyekeznek — a' vállalat' financziai részét tagadhatlanúl felével vagy legalább egy harmadával lejebb szállitotta. Ezenkivül a' közönségnek azon felingerült heve is: „vaktában bármilly előfordulható vállalatnak neki esni" — sok remény-csalódás után már jó formán lecsilapult. Ugy hogy, ha szándékom alávaló nyerekedés, nem pedig valósággal a' két város állandó egybekapcsolásának létesitése volna, e' mellett egyedül a' ráfordított tőkék, fáradság 's koczkáztatásnak a' vállalat lehető sikerüléséből igazsággal várható kipótlását reméllvén: — én bizonyára ez üggyel most, miután az sokkal kedvezetlenebbvilágba van állitva, felhagynék, vagy követelésimet a' legujabb eseményekhez szabva fölebb emelném, vagy legalább az egészet nem fognám olly buzgósággal, mint az előtt, folytatni. Mind ez azonban nem történik. Én első ajánlatimnál megmaradok, — magamat ugyanazon terhek alá vetem, ugyanazon biztositásokat nyujtom most is, mint ez előtt — és szinte ugyanazon kedvezéseket kérem, mellyeket első nyilatkozásomban köték ki, 's melllyeket már akkor is szükségeseknek tartottam, és most — a' körülményeknek rosszabbra fordultokkal — még szükségesbeknek 's csupán azért tartok elegendőknek, mert reméllhető, hogy a' két város, ha nem egyhamar is, legalább idővel úgy felvirágzik ismét, a' nevem alatt egybe állott részvény-társaság is részesülhet valaha azon jutalomban, mellyet méltán megérdemel, és melly kilátás nélkül minden részvényes vállalkozás csupa theoria és üres agyrém. Az ügyet pedig a' történt gyászeset után is ugyanazon buzgósággal folytatom, mellyel azelőtt, midőn még az egész tárgy, mind valóságban mind a' közönség' véleménye szerint, igen hasznosnak mutatkozott! Sőt inkább most még nagyobb buzgósággal látok hozzá a' végett, hogy kisebbitőimnek megmutassam: mikép nyereség csak annyiban jöve számolásomba, mennyiben az a' kitűzött hazafiui czél elérhetésére okvetetlenül szükséges. Mit az által is bebizonyitok, hogy én — mit ezennel cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek jelenteni szerencsém van — a' nélkül hogy tudnám leszek-é szerencsés cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség részéről ajánlatim elfogadtatását megnyerhetni, költségim koczkáztatásával folyó augustus' végére Clark urat az alább előadandó okból ismét Pestre meghittam. Továbbá a' munkára fordítandó költségek szoros kiszámitását a' közvélemény egy része elkerülhetlenül szükségesnek tartja arra, hogy erre alapitva az országtól és országigazgatástól méltán kivánható engedvényeket meghatározni lehessen, 's meg vagyok győződve: sokan tőlem egészen részletes költségvetéseket fognak várni. Az illető művészeknek ez alkalommal cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség elibe terjesztett több rendű jelentéseikből azonban kivilághk, hogy illy rendkivül nagy és nehéz épitvényeknél, kiváltkép olly országban, hol még soha hasonló valami nem vitetett végbe 's ekkép legkisebb aránymértékül semmi

sem szolgálhat, még közelitőleg is alig vethetni fel a' költségeket előre. De habár Clark és Rennie urak részletes költségvetéseket küldöttek volna is be, mikép lehetne ezeket igazságosan az adandó engedvények alapjaul venni, midőn tapasztalásból tudatik, hogy nemcsak a' nálunk előforduló közönséges munkáknál, mellyekre nézve mégis mindent könnyü felszámítani, hanem még Angliában is, hol nagy épitvényekhez úgy szólván minden intézkedés készen találtatik, kevesebbé kétséges vállalatoknál is, mint a' millyen a' Buda 's Pest közt állítandó híd, az épitők rendszerint nem 10—20 percenttel hibáznak költségvetéseikben, hanem a' valóságos kiadások közönségesen két, három, sőt többszer annyival is felülhaladják az előleges felszámitásokat. Ha azonban lehetséges volna is a' Buda 's Pest közti hidra fordítandó költségek mennyiségét bizonyossággal felvetni előre, a' részvény-társaságnak adandó engedvények igazságos kiszabhatására mégis mindig hiányzanék valami, 's ez azon teljes bizonytalanság, mennyit hozhat be valaha e' felállítandó híd. Az egész csupán vélemény dolga, melly a' hídból várható jövedelmet mindenkinek képzelete és véralkata szerint majd megmérhetetlen kincsgyanánt állítja elő, majd elégtelen mennyiségig nyomja le. Ha már mind a' megkivántatandó költség, mind a' várható jövedelem teljes homályban rejtezik — a' mint tagadhatlanul sürű lepel is födi mind a' kettőt — és az egész tárgy szintugy mint némi egyéb vállalatok felszámítása csupán gyanitgatásokra állíttathatik, mellyek kedvezőleg de fölötte kedvezetlenül is fejlődhetnek ki, és végre (mi nekem legnagyobb gyám-oknak látszik) senki sem azért nem kezeskedik, hogy a' hid felépítése a' részvény-társaságnak bizonyosan nem fog többe kerülni mint a' meghatárzandó summa — sem senki a' hid' jövedelmének előre megszabandó bizonyos mennyiségeért jót nem áll: mind ebből önként következik, mikép a' fenálló körülmények közt szoros és részletes költségvetéseket nem nyujthatni be, hanem a' hídnak a' 26dik törvényczikk' értelméhez képest létre hozhatása végett, a' nevem alatti részvény-társaságnak vagy más vállalkozónak olly engedvényeket kell szükségkép nyerniök, millyek külföldön szokásban vannak, millyeket én kérek, és millyek nélkül hasonló épitvények még soha nem valósultak és részvényes társaságok által soha nem is valósulhatnak. Szóval: hogy a' czél igazán elérethessék, elkerülhetlenül szükséges — miután az ország sem történhető szerencsétlenség' esetére legkisebb kármentést nyujtani, sem a' hídjövedelem lehető fogyatkozásaért kezeskedni nem fog, hanem mind ezt kirekesztőleg részvény-társaságunk lesz kénytelen viselni — mikép cs. kir. fenséged 's a' fomelt. orsz. küldöttség nekünk méltó jutalom gyanánt azon lehetőséget is kegyesen nyitva hagyni méltóztassék, mellynél fogvást a' munka szerencsés bevégzése után legalább valaha fáradságunk' díját 's nem legbiztosb alapra állított tőkepénzeink megtérülését reménlhessük. Végre a' közönség' nagy része már is részletes terveket vár, mellyeknél fogvást az illető műértők előleg kiszámítni és megitélni legyenek képesek: vajjon e' híd' *felépíttetése* a' két várost *technikai* tekintetben nem *veszélyeztetné-e*. És ez valóban szerfölött nagy *figyelmet érdemel* úgy annyira, hogy bármit ohajtom is a' két városnak 's általában az ország' gyakran olly sok ideig ketté szakadt részeinek állandó egybekapcsoltatását, mind a' mellett én volnék első, ki az egész vállalattal nemcsak felhagynék, hanem azt kárhoztatnám is, ha az illető műértők itéletéből kisülne: mikép annak végrehajtásából a' két városra 's átalában a' hazára több kár mint haszon háramlanék. Alázatos véleményem szerint azonban a' két város híd nélkül is a' legnagyobb veszélynek van kitéve, mint ezt a' folyó évben történt szerencsétlenség eléggé bizonyitja. Már most csak az a' kérdés: vajjon két oszlop, mindegyike hét hét ölnyi, nyilatkozásom szerint a' folyam medrének nagyobb elfoglaltatásáról semmi esetre sincsen szó, minthogy csupán kétféle lánczhidat javaslok, t. i. egyet két oszloppal, és egyet minden oszlop nélkül a' mederben, melly utólsót tekintetbe sem szükség venni e' helyütt, általa a' folyam' ágya egyetlen egy vonallal sem tétetvén keskenyebbé a' Nákóház irányában a' mederbe állítva az áradási veszélyt nevelné-e, vagy sem? Mert ha ezt nem teszi, valósággal kár volna, a' hídat fel nem épiteni, miután a' két városnak áradástól ment állapotja az álló szabály, az áradás pedig csak ritkán történő kivétel, 's igy rosz számolás volna ritkán történő kivétel miatt, melly különben is a' híd épitése által sem gyakrabban, sem veszélyesebben nem fordulna elő, a' városok és ország mindennapi kényelmét annyira csorbitva hagyni; vagy más szavakkal: az állandó egybekapcsoltatás kényelméről lemondván, az áradások veszélyének még is kitéve maradni. A' kérdés tehát csak az, mint mondám: vajjon két oszlop mind kettő összesen 14 ölnyi vastagságú: a' Nákóház előtt a' mederbe állítva nevelné-e az áradásokat vagy sem? Mind Clark és Plews és Slater urak mind Rennie ur — mint jelentéseikből és szóbeli nyilatkozásaikból kitetszik — azt hiszik, hogy legkevesbbé

sem nevelnék, mert a' híd alatt az oszlopok által elfoglalandó hely' lehúztával is sokkal téresebb vízfolyás maradna, mint a' sz. gellérthegyi szoros, mellyen az egész viz és jégtömeg keresztül menni kénytelen. És még több más a' dologhoz igen értő férfiak is hasonló véleményüek, sőt némellyek azt is állítják — mint számos hírlapi czikkekben olvasható vala — hogy a' nevezett helyre állítandó 1—2 oszlop nagyobb jégtorlás ellen, melly mindig főoka az áradásoknak, kedvezőleg hatna, minthogy a' nagyobb jégtáblákat megtörvén, ezek könnyebben uszhatnának el. Mások ellenben azt tartják, hogy hidat építeni teljességgel nem volna tanácsos, mielőtt a' Duna nem szabályoztatik, és e' két munkát szorosan egybekapcsolva kellene végezni. Mellyik helyesebb e' nézetek közül, nem tudom, 's nem is akarok itélni felőle, minthogy ez kirekesztőleg műértők körébe tartozik, ámbár hasonló tárgyakról, kivált ujabb időkben, gyakran a' legavatlanabb is, ki sem szükséges isméretekkel sem tapasztalással nem bir, elhatárzó itéletet vél mondhatni. Az illető műértőknek szükség tehát minden esetre elhatározni: vajjon összesen 14 ölnyi vastagságu két oszlopnak a' Nákóház előtti vonalon a' mederbe állítása az áradási veszélyt nagyobbitaná-e, vagy sem; és vajjon általán véve a' hidépitésnek szükségkép a' Dunaszabályozással egyetemben kell-e történnie? Ehhez azonban úgy hiszem fens. cs. kir. főherczeg, főmélt. orsz. küldöttség! nem kivántatnak részletes tervek, miután alázatos véleményem szerint a' tervek' megtekintése és vizsgálata technikai tekintetben csak annak elhatárzására terjedhet, vajjon a' hidépités a' két várost 's annak minden környékét veszélyeztetné-e, vagy sem; mert magát a' hídépitést illetőleg erre nézve — a' nélkül hogy cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség bölcseségét megelőzni, vagy igen jeles honi műértőink isméretit csak legtávolabbról is kétségbe vonni akarnám — nem láthatom jól által, hogy cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által tett határozat után, melly szerint a' kérdéses híd épités egyáltalában csak olly müvészre bizathatik, ki már ezelőtt valamelly hasonló nagy munkát tökéletességre hozván, magát minden tekintetben illy vállalatnak végbevitelére alkalmatosnak megbizonyitotta — miképen lehetne a' hasonló munkákat már végbevitt Clark és Rennie urak' részleteit ollyasoknak megvizsgálniok, kiknek még nem volt alkalmuk theoriájokat olly nagy mértékben, millyen a' kérdéses feladat, sükerült praxis által is megvilágositani. Minthogy azonban az épitendő híd nemének cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által, az illető műértők itéletének fentartása mellett, leendő elhatározása esetére még több, részint a' közbátorság' körébe vágó, részint az épités módját illető kérdés adhatná magát elő, legczélirányosbnak tartottam — időnyerés tekintetéből — Clark urat, mint már fentebb is említém, ismét egyenesen Pestre meghíni, hol e' folyó hónap végével várom őt, hogy az illető műértők részről netalán teendő kérdésekre azonnal felelhessen, 's ekkép az egész tárgy minélelőbb valóságra fejlődhessék. — És ezek azok, miket a' híd' ügyét illető közvéleményre nézve — mennyire az tudomásomra juthatott — cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek mély alázattal előadnom szükségesnek tartottam. És pedig nem azért, mintha legtávolabbról is gondolnám, hogy a' sokaság közönségesen olly üres, 's majd mindig egyoldalu 's felületes beszéde legkisebb befolyással is lehetne határozatára a' főmélt. orsz. küldöttségnek, melly az országgyülés által olly nagy hatalommal ruháztatott fel, mellynek elnökségét cs. kir. Fenséged méltóztatik viselni, 's melly bölcsen meg fogja itélni tudni, mennyire alapulnak kérelmim igazságon — hanem egyedül azon okból — 's ezzel én magamnak tartozni véltem — hogy ugyanazon sokaságnak, melly személyemet és inditó okaimat balul 's egészen hibásan itélte meg, e' néhány felvilágositásim által — mellyek hihetőleg később tudtára fognak jutni — szeme elibe állítsam — akár létesül a' Buda 's Pest közti állandó híd, akár nem — mikép szándékom tiszta és követelésim csak a' munka végbevihetésének megfelelők voltak. — Mielőtt azonban e' soraimat befejezném, cs. kir. fenségedet 's a' főmélt. orsz. küldöttséget arra kérem mély alázattal, hogy mind benyujtott alázatos nyilatkozásomat, mind e' felvilágositó függeléket úgy értenie ne méltóztassék, mintha én a' Buda 's Pest közt létesitendő állandó egybekapcsolás eszközölhetésének legjobb módja iránt semmi árnyéklatoknak helyt nem engednék. Javaslatimat Clark és Rennie urak tanácsa után 's részint saját nézetimhez képest úgy tettem, mint legjobb belátásom és lélekisméretem sugalák. Már most a' cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség által netalán szükségesnek látandó útbaigazitás 's felvilágositásért esedezem, nyilván kijelentvén itt, hogy az 1832-ik 26dik törvényczikknek a' dicsőségesen uralkodó felséges ház' 's a' magyar nemzet diszére 's javára holt betükből életre hozhatását elősegíteni ohajtván, minden végbevihetőre, mi e' tárgyban cs. kir. fenséged 's a' főmélt. országos küldöttség által rendeltetni fog, teljes készséggel ajánlkozom. Ha például azon helyzetek, mellyeken az illető

két hidat építtetni javaslom, nem felelnének meg; ha a' partok feltöltése és az általam a' Nákóház előtt minden használatra építtetni javaslott lánczhid mellett tán alább a' sz. Gellért-hegy taján még egy hajóhídnak is fentartása látszanék kivánatosnak 'stb. 'stb. méltóztassék kérem, ez iránt 's mind ennek létesithetőségére nézve csak kegyes utasitást adni, én bizonyosan, mennyire csak a' lehetőség engedi, teljes ügyekezettel azon leszek, hogy cs. kir. fenséged 's a' főmélt. orsz. küldöttség' kivánságát 's parancsát pontosan teljesitsem, 's ekkép bölcseségök által vezéreltetve azt, mi a' két város 's általában az egész haza állandó egybekapcsoltatásaul legalkalmasbnak találtatik, minélelőbb létre is hozzam. Legmélyebb tisztelettel maradván cs. kir. fenséged, 's a' főmélt. orsz. küldöttségnek Pest aug. 20kán 1838 alázatos szolgája báró Sina György.

Kolozsváratt, september 8dikán. Ma lépe fel Egressy Gábor úr, mint vendég először, színpadunkon, Dumas Sándor' „Kean" czimü színmüve' czímszerepében. Közönségünk Egressy G. urat már régebben tanulta volt ismerni, köztünk több versen megfordulván a' nevezett müvész, 's már ez alkalmakkal a' legbuzgóbb máltánylással jutalmazá a' lelkes ifju törekvését, 's jeles működését. Jelenleg azonban müvészségét olly magas fokra emelve tünteté fel a' színházunkat zsúfolva megtöltött közönség előtt, mi szerént mindenki kénytelen volt elismerni, hogy E. urnál jelesb színmüvész még soha nem mutatkozék szinpadunkon. Példátlan élénkséggel bizonyitá be közönségünk láthatásáni örömét 's előadásának méltánylását. Üdvezlő költemény, koszoruk 'stb. 'stb. valának bizonyítványai azon rendkivüli tetszésnek, mellyet kedves vendégünk aratott. E-Hir.

Közelebb mult napokban Pesten azon számos emberseregből, melly a' vízáradás óta a' lóiskola épületében talált menedéket, egy asszony egy városi poroszlóval összeperelvén, ezt egy paradicsomalmás fazékkal úgy találta fejbe ütni, hogy a' férjfi azonnal szörnyü halált halt. Sept. 22kén pedig a' kecskeméti utczában, bizonyos házon a' vízáradás által okozott rongálások' kijavitása' alkalmával egy darab fal leomolván, három munkást agyon ütött, hármat tetemesen sőt talán halálosan, megsebesitett.

Pozsony, septemb. 7. A' bécs győri vasut' ideigleni biztossága ma következő, egész hazánkra nézve főérdekü nyilatkozást bocsátott sz. kir. Pozsony városa' n. tanácsához: „Nemes Tanács! Minthogy szabad kir. Pozsony városa' nagy népességénél 's Bécs székvárossali olly élénk közlekedésénél fogva, a' két város között a' Duna' jobb partján épitendő vasutra nézve, egy, a' két város' biztos összekötésére a' Dunán letesitendő hidnak valamint szüksége, hogy a' pályatér magába Pozsony városába helyheztessék, ugy általányos haszna is a' közönségre nézve, ha azzal egy köz kocsihid fogna összeköttetni, minden vizsgáló előtt felötlik: ezen ideigleni biztosság kötelességének tartja, e' czélra a' szükséges előintézkedést azáltal tenni meg, hogy a' nemes tanácsot kéri, venné gondos tanácskozásba e' tárgyat, 's annak közelebbi megvizsgálására, a' dolog ugy hozván magával, egy választmányt nevezne ki, hogy mindjárt a' jövő hónapban összehivatandó köz gyülés után a' nemes tanáccsal e' végett a' szükséges tanácskozások tartathassanak. E' biztosság ez alkalommal azt is megjegyzendőnek véli, hogy a' pozsonyi hajóhidnak épen folyamatban levő, de hallomás szerint még meg nem erősített haszonbérbe-adása e' fontos vállalatnak lényeges akadályt vethetne elébe, 's hogy énnélfogva igen kivánatos volna, a' nemes tanácsnak e' körülmények' előterjesztése által oda munkálnia, hogy e' hid vagy magának a' bécs-győri vasuttársaságnak adassék haszonbérbe, vagy legalább a' haszonbérlés egy harmadiknak két esztendőnél továbbra meg ne engedtessék. Bécs, aug. 28kán 1838. A' bécs-győri vasut' ideigleni biztosságától. Báró Sina János s. k. Báró Puthon s. k. Mannagetta János V. s. k. Rabe L. s. k." A' városi tanács teljesen méltányolván e' tárgy fontosságát, a' kért választványt azonnal kinevezé, 's a' nyilatkozást a' külső tanácshoz utasította, hogy az is tagokat nevezzen a' választványhoz.

Nagybritannia.

A' kormány sürgönyöket kapott Durham lordtól. Canadai magánlevelek szerint a' főhelytartó és Melbourne lord közt komoly felszültség támadt. Durham l. rendszabályait föltétlenül helybenhagyatni sürgeti, különben hivataláról lemond. E' nyilatkozást, mint mondják, Turton úr, kinek kinevezése okozá e' felszültséget, fogja Europába hozni. Turton úr egyébiránt, mint hírlik, elbocsátatott és Thom úrral a' conservativ szellemü Montreal Herald' szerkesztőjével váltatott föl. — Az Antillákon, legújabb hírek szerint, Trinidadot kivéve, a' négerek' tanulási rendszere a' belhatóságok által eltörlesztetett. A' fehér és fekete lakosok' hangulata átalában nyugtató vala; Jamaicán azonban a' közel szabadság' hirére számos néger megszökött.

A' glasgowi lyceumban sept. 3kán nagy radical-gyülés tartatván, a' parlamenthez a' „népcharta" mellett és gabonatörvények ellen kérelem határoztatott.

Francziaország.

Brossard' pöre által a' franczia kormánynak igen sok hibája került napfényre. Hogy egy generál, vagyon a' állapotjának javíthatása végett, Afrikába küldetett, hogy a' vezérek az ellenségnek nyilván mutatják megvásárolhatásukat, 's a' szállítók épen olly csalást űznek, mint a' nagy sereg' idejében, mindezek nem legszebb fogalmat adnak az afrikai kormányról, 's nem igen fényes kilátást nyujtanak a' franczia birodalom' terjesztésére. Az már csakugyan kissé furcsa, ha az ember hallja, hogy Bugeaud a' tafnai szerződéshez, melly Francziaország' afrikai uradalmát megállapítá, azon föltételt köti, hogy Abd-El-Kader neki 180,000 francot fizessen. Bugeaud maga megvallja, hogy ő e' summából 100,000 francot Dordogne-megye' mellék útainak javitására, azaz, saját jószágainak emelésére, vagy legalább a' megyében befolyásának nevelésére fordította, a' többi 80,000 frcot pedig tisztjei közt elosztotta volna. Mivel azonban a' kormány e' summát a' kincstár' számára követelte, Bugeaud azt nem sürgette többé, 's így a' szerződés e' föltétel nélkül létesült. Ha franczia vezérek illy példákat adnak, nem kell csudálni, hogy a' benszülöttek is lehetőleg nyerekedni akarnak.

A' Journal des Debats, mellyet e' tárgyban a' kormány' organumának tekinthetni, kijelenté, hogy Francziaország Schweiz' szövetséggyűlése' biztosságának Napoleon Lajos eránti javaslataival nem lehet megelégedve, 's végső esetben háborút jósol. — Egy sept. 6kán Párisba érkezett telegrafi üzenet a' Brossard' ügyében hozott itélet' megsemmítését jelenti.

A' Temps így ír: „Mint rebesgetik, Párisból parancs küldetett Brossard general' pörének siettetésére a' 2dik hadi törvényszék előtt, nehogy a' vitatkozások a' kamaraüléssel összejöjjenek. Bugeaud, mint mondják Brossard' pörét tárgyazó röpkeiratot szándékozik ki adni. Czim föliratúl a' tanúk' e' szokott eskü formáját javasoljuk nekie: „Esküszöm, hogy gyülölet és félelem nélkül, igazat, merő igazat mondok.“

Az alrajnai esküttszek f. hó' 5kén Spehner lipsheimi birót, ki az utólsó községi választáskor az ő nevét viselő választó jegyeket csúsztatott kettős fenekü választó veder alá, polgári jogainak elvesztésére itélte. — Francziaországban jelenleg 1677 híd létez, 903 királyi, és 673 megyei országutakon. Közöttök 1089 kő, 298 részint kő, részint fa, 95 fa, 85 vas hid.

Említést érdemel, hogy épen azon pillanatban, mikor Parisban az új vasút St. Cloud felé megnyittatott, indultak el a' gőzkocsik is a' közönséges országúton; egy közűlök, három utána ragasztott társaságkocsival, Paris több negyedein ment át 's minden akadályokat olly könnyen legyőzött, mint csak a' legjobb lovakkal lehet.

Sept. 6kán költ párisi levél szerint Bugeaud general' durvaságainak sem hossza, sem vége. Mióta Dulongot, ki őt, mint Berry hgné' őrjét, a' szónokszéken porkolábnak nevezte, párviadalban agyon lőtte, mindenkit pisztollyal fenyegetett, kivált a' hírlapirókat, kik, Armand Carrelt kivéve, valóban féltek is fenyegetéseitől, és óva írtak ellene. Bugeaud a' perpignani pör által fölingerűlvén, Brossard'' ügyvédjét Boinvilliers urat is még a' pör' feljebbi megvizsgálása előtt párviadalra akarta erőltetni, hogy őt jó előre elnémítsa; ez azonban a' párviadalt azon ürügy alatt, hogy a' pör kimeneleig életével védenczének tartozik, köz tetszéssel visszaútasította. A' hírlapokból eléggé kitetszik, hogy Bugeaud' viselete által udvar és kormány koczkáztatva van. — Csak nem hasonló a' nantesi eset, hol Duval Maurice úr alsó Loire-megye' ispánya, ki Berry hgnét elfogta, épen olly fölfuvalkodottan üldözi a' legitimistákat, mint Bugeaud a' republikanusokat, 's az udvartól épen úgy védetik, mint emez. Vitáját a' főtanácscsal mindenki ismeri. — Az algieri püspökség' alapitása és az ez iránti romai bulla, mellyben Lajos Fülöp, mint a' régi franczia királyok, legkeresztényebbnek czimeztetik, új jele a' sz. atya' engesztelődésének a' juliusi dynastia iránt. E' püspökség fölállítása Algier' végképi megtartását biztosítja; a' bulla propagandát terjesztő szelleme által azonban Abd-El-Kadernek könnyen alkalom adatnék, hogy Francziaország ellen vakbuzgó vallásbáborút folytasson.

Algierből sept. 1jén költ levél szerint Abd-El-Kader' próbatétele, Ain-Madit tűzaknákkal bevenni, nem sikerült, 's így alkalmasint a' hosszas ostrom fogja a' lakosokat föladásra kényszeríteni. Az emir 5000rel ostromolja e' várost, melly víz' és eleség' hiánya miatt legfeljebb még egy hónapig védheti magát. Az emir megveretésének és megsebesülésének hírei mind hamisak vagy legalább nagyítvák.

Thiers úr egy levélben jelenti, hogy sept. 15—20káig visszatér Párisba. Thiers úr historiai studiuma, mint látszik, visszavonulása óta jóval nevekedett. Ő nem csak Olaszország' régi történeteiben buvárkodott, hanem az 1830dik év' történeteiről is két kötetet irt.

Németország.

Emden, aug. 30kán. Fenyitő bíróságunk jelenleg fontos nyomozással foglalkozik. Egy ame-

rikai hajó f. h. 26kán Borkum mellett hajótörést szenvedett. Öt angol és hollandi hajóslegény szárazra menekvült, 's már a' sietség is, mellyel négy közülök Brakera kocsit keresett, gyanítatá, hogy a' hajó nem vihar, hanem gonoszság által veszett el, annál is inkább, mivel a' menekvültek nem csak nagy számu ruha és hajó-jegyzék darabokkal birnak, hanem mivel a' kapitány, kormányos, csajkás és szakács is elveszett, kik úgy látszik, lázadás' áldozati lettek. Ezeknél fogva tegnap egy közülök elfogatott. Az ötödik is, ki egy hajóval már Hamburgba indult, utól éretett, 's visszahozatik. Mindenki feszülve várja e' gonoszság' nyomozásának kimenetelét, melly ái abb időben az emberiség' gyalázatjára nem egyszer történt.

Bajor király Ő Felsége nehány nap óta hideg lázban szenvedett, de már lábbadozik, 's sept. 12kén nehány óráig agyon kivül volt. — A' német Courier a' mailandi közbocsánatról így ír: „Tisztelet a' császárnak, ki külső dicsőítése' ünnepét olly dicsőn használta; tisztelet a' nemesnek, ki a' vaskoronát szelidség és kegyelem jelképévé tette! A' legfinomabb politika' cselekvénye, a' hatalom' és fény' külpompája, a' legfejedelmibb adakozás nem gerjeszthetett volna annyi rokonszenvet Ferdinand császár iránt, mint a' fejedelmi szivből gazdagon és szabadon áradott kegyelem, melly emlékét a' szigorúan biráló, vesztegethetlen utókor előtt is becsessé teszi. Van-e hathatósb módszer ellenségeket megszégyeníthetni 's megsemmíthetni, és dőre ábrándozókat, sőt népcsábitókat is lábhoz terítetni, mint ha a' thrón' fölsége a' legnemesb erény' teljes fényében mutatkozik?" — Karlsruheban sept. 10kén reggeli 20 órakor nyittatott-meg a' német mezei gazdák gyűlése, mintegy 150 tag' jelenlétében, kik Német- 's Magyarország 'stb. legtávolabb vidékeiről gyűltek össze. Ezen egyesületnek második ülésében Schams úr magyar hazánkfia egy értekezést olvasott annak megmutatásaul, mi fontos volna a' bortermesztésre és a' szőlőfajok' elnevezésében a' zavarok' elkerülésére nézve, ha minden bortermesztő tartomány' legnemesb szőlőfajai szorosan meghatározott és átalánosan elfogadott névvel bélyegeztetnének. E' czélra ő bizonyos összehangzó terv szerint, Francziа-, Német-, és Magyarországon szőlőiskolákat javasolt állítatni.

Svéczia.

Stockholmban aug. 30kán újra komoly zavarok támadtak, melly alkalommal a' lovas katonaság ablakokból és házfedelekről tégla és fadarabokkal, sőt sárral is dobáltatott. Annyira ment a' lázadók' dühe, hogy a' katonákat lavaikról is le akarták rángatni. A' csend nagy nehezen helyre lőn állítva, 's az óta nem is zavartatott többé. — Aug. 29kén ő fölsége az udvari főtörvényszék', országos testületek' és többi hatóságok' tisztelkedő küldöttségeinek audienciát adott, mellyen ezek szerencsekivánásaikat mutaták be ő fölsége' szerencsés fölgyógyultához. A' király az üdvözlő beszédekre adott válaszában többek közt ezt mondá: „Mi mindnyájan elég tapasztalást szerzettünk; ez a' jövő törvényhozás' alapjainak meghatározására szolgáland, mellyekben mindenik alattvaló biztosítást találand jogainak, kötelessége' teljesítése által."

Sept. 7kén költ hamburgi levél szerint a' svéd thrónörökös az utolsó stockholmi zavarok' következtében, mellyeket a' hg. egészen más szempontból tekint, mint a' király, atyja' engedelmével a' fővárost elhagyta. A' király csak szigoru módszerekhez akar nyúlni, mig a' hg. a' zavart szelidséggel és kimélettel inkább véli lecsillapíthatónak. Átalában úgy látszik, hogy a' svéd zavarok nem csupa utczalázongásokból állanak, 's egy talán titkon működő erő, melly most a' zsidók' fölszabadulását használá ürügyül, igyekszik a' könnyen ingerelhető fővárosi néptömeget fölizgatni.

Hambnrg, sept. 1jén. Az orosz czár' stockholmi látogatásának eredményei már föl kezdenek tünni. A' svéd status-hírlap aug. 28kán egy új kereskedési, hajózási és frigy-kötést hirdet Oroszországgal, melly máj. 8kán Stockholmban köttetett, és jul. 23kán Teplitzben a' czártól, 's aug. 16kán Stockholmban a' svéd királytól aláíratott.

Schweiz.

Sept. 5kén költ konstanzi levél szerint Napoleon Lajos hg. Miklós czártól, déli Németországban tartózkodásakor, engedelmet kért, hogy magát nála bemutathassa, sőt később hadi szolgálatot is kért tőle. A' czár azonban mind a' két kérelmet megtagadta. A' bécsi, berlini, müncheni és karlsruhei udvarok, köztudatúl, javallák Francziaország' lépéseit. Most már a' würtenbergi király is ez értelemben nyilatkozott, 's ha Francziaország kénytelen volna erőhatalomhoz nyúlni, a' Schweiz ellen teendő lépésekben Würtemberg is osztoznék.

Törökország.

A' Standard jelenti, hogy Bell úr, a' Vixen' ismeretes tulajdonosa, lengyel sereget akar alkotni, 's ezzel a' cserkeszek' segítségére menni. A' tory lap megjegyzi: „Meg vagyunk győződve,

hogy azon nyugoti Europában tartózkodó lengyelek, kik e' merényhez csatlakoznak, Anglia' részéről kész segélyt nyerendenek."

Beirutból aug. 6kán írják: „Ma hirdeték a' várak' és a' kikötőben lévő egyiptomi hadi brigg' ágyuji a' drúzok' teljes meghódítását. A' kormányzó Ibrahim basának következő levelét közlé a' külhatalmak' consulaival: „A' fővezér Beirut' kormányzójához. Nehány nap előtt tudósítám önt a' föllázadt hasbejai és rachajai drúzok' megveretéséről, meghódításáról, a' nekiek adott kegyelemről és fegyvereik' átadásáról. A' seregnek Zedzsiába visszatérte óta a' drúzok és beduinok mindnyájan egy napon esdeklettek bocsánat és kegyelemért. Nőjik és gyermekeik miatt szánakoztam rajtok, 's megkegyelmeztem nekiek. Ők letevék fegyvereiket és falujikba szokott munkájikra visszatértek. Én e' háborút bevégzettnek tekintem, 's a' győztes sereggel Damaskusba fogok indulni."

Portugallia.

Lissabonból a' hírek aug. 28káig térjednek. Remechido' halálával a' lázadásnak Algarbiában nem lőn vége. A' kivégzett pártfő' helyét most fija tölti be, ki jókora csapatjával már nehány ízben csatázott a' királyné' katonájival. Lissaboni hírlapok a' fiatal Remechido és Neutel kapitány közt folyt levelezést közölnek, mellyben a' kapitány Remechidot, bocsánat' igéretével, megadásra szólítá föl, mire ez azt válaszolá, hogy épen annyit hajt a' szabadelmüek' igéreteire, mint iszákos korhelyek' és játékosok' esküire. Élete, úgy mond, isten' kézében van, ha az lenne rendeltetése, hogy, mint atyja, e' kutyák által szétszaggattassék, legalább az isten' törvényeinek védelmében hal meg, kiben a' szabadelmüek nem hisznek, de kinek büntető ostorát nem kerülik el. Egyébiránt, Cabrera' példája szerint, családjának mindenik tagjaért, kit a' szabadelmüek bántani mernének, tíz ellenséget fog föláldozni. Az ő 's emberei' utolsó csepp vére Don Miguel királynak van szentelve. — A' királyné Duarte Leitao igazságügyi minister' lemondását elfogadta, 's így alkalmasint változni fog a' ministerium. A' lissaboni választó kerületben hihetőleg új választásra leend szükség. A' választások csak mintegy sept. 10kéig fognak eldőlni, 's mint hiszik, a' cartistákra nézve kedvezőleg. — Két franczia hadi hajó a' Tajoból Mexico felé evezett.

Spanyolország.

Aug. 30kán költ onyatei levelek szerint D. Carlos főhadiszálásán a' christinok' morellai balesete nagy örömmel ünnepeltetett. Az egyházban ünnepélyes Te Deum tartatott, Don Carlos', D. Sebastian' és az egész carlosi tiszti kar' jelenlétében. Nappal köz játékok, estve tánczvigalmak adattak. A' város ki vala világitva, 's a' guevarai vár' ágyúji szünet nélkül dörögtek D. Carlos Cabrerát generálhelytartóvá 's morellai gróffá, Valdespinát hadministerévé nevezte. — Sept. 1-jén költ madridi levél szerint Cabrera és Forcadell aug. 20kán Morella' vidékét elhagyván több napokig dúlta a' termékeny Huertát 's Valencia vidékeit. Egy külföldi főtiszt Oraa' főhadiszálásáról az ostrom nem sikerültét egyenesen a' vezér' hibájinak és a' főtisztek' tudatlanságának tulajdonítja. Oraa' egész vesztesége 2000 sebesültre, és 400 holtra megy. A' lovasság' lovai csaknem mind használhatlanná lettek.

A' M. Chroniclenek San Sebastianból többek közt ez íratik: „Spanyolországnak, Anglia' és Francziaország' beavatkozása nélkül, nincs út a' menekvésre. Ez ország egészen semmivé leend ha magára hagyatik. A' morellai utolsó csetek Don Carlosnak és vakbuzgó szörnyeinek egész évet engedett további harczra készülhetni. Elég szégyen, hogy a' földnek két leghatalmasb és legmüveltebb nemzete a' szabadság' azon áldási közepette, mellyek után a' halálharczban vonagló Spanyolország eped, ennek sikeretlen küzdéseit olly sokáig hidegen nézi, a' nélkül hogy segélyt nyújtana nekie, melly azt a' nemzetek közt egyszerre illető rangjára emelné 's ama két statusnak új hatalmas frigyest ajándékozna."

Telegrafi üzenet. Bayonne, sept. 9kén. A' királyné' hadai sept. 6kán az Argánál egyesültek, Estella felé nyomulandók. Espartero f. h. 5kén gyönge portyázás után Oteizába, 's Alaix ugyanaz nap egyetlen lövés nélkül Aranguiba érkezett. Don Carlos ugyancsak f. h. 5kén Onyateból Villafrancába indult. — Páris, september 11kén F. h. 7kei telegrafi üzenet szerint az egész spanyol ministerium megváltozott. Az új kormány tagjai ezek: Frias hg. külminister és elnök; Ruis de la Vega senator igazságügyi minister; de Monte Virgen marquis kamarai követ ideigleni pénzügy-minister; Valgornera marquis ideigl. belminister; Aldama general ideigl. hadi és tengeri minister.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

AZ ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ tudományos szépliteraturai és criticai folyóiratok ez évi utolsó negyedére előfizethetni postán 3 fttal, helyben a' kiadó hivatalban (melly sz. Mihály' napján túl a' Zöldfa-utczába 267 sz. alatti házba tétetik által) 2 ft. 40 krral. — A' folyó második félévi folyamat (80 ívnél több rajzokkal) is megrendelhető 5 ft. és postán 5 ft. 48 krral. E hónapban adjuk még az alsó-dunai

TRAJÁN' UTJA' KÉPÉT,

annak leírásával együtt Vásárhelyi Pál kir. igazg. mérnöktől.

Schedel. Vörösmarty. Bajza. (1)

---

(1) Tanulóifjaknak szállás 'stb. ajánltatik. Budán több házbeli családok kívánnak tánuló ifjakat a' most jövő iskolai évre felvenni, alkalmatos szállás, tartás, mosás és jó rend ajánltatik, mellyről való utasitást *Szigli Ferencz* vasárus Bulán a' várban szives készséggel adand. (2)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelesben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő terméssel együtt, szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' *„Hazai 's Külföldi Tudósitások"* szerkesztő hivatalában. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltoságu magyar királyi udvari Kamara' kegyes rendeléséből ezennel közönségessé tétetik, hogy a' Diósgyőri királyi koronai uradalom erdeiben az idén a' középszerüségen túl termett tölgymakk, és csekély reményü gubics, folyó év september 29kén tartandó nyilvános árverés utján Felső-Győrben az erdei hivatal épületjében a' többet igérőknek el fog adatni.

Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzel ellátva ezennel meghivatnak (3)

Második Félesztendő.

---

(3) Franczia-nyelvmester,

Egy családos franczia születésü erényes ember, ki már itt Pesten 4 év óta több főházaknál mint franczia nyelvtanitó van, kivánna olly ifjakat kosztra és szállásra fölvenni, kik magokat a' házában folyó franczia-nyelvben gyakorolni akarnák. — Hat szobából álló szállása leend sz. Mihály nap után Borz-utczában első emeleten. — Bővebben értekezhetni vele addig is a' jelenlegi lakásán Lövöldöző-utczában 324 sz alatt. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltoságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik; hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius első napjától három egymásutáni esztendőre alul kitett helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe adatnak, és ugyan:

Lakacsi uradalomban october 8kán Lakacsu Nyitra megyében Lakacsin mészárszék 17¼ hold földdel.

Szil helységben mészárszék hozzá tartozó épülettel és kerttel Radosnyai uradalomban october 9kén Radosnyán Nyitra megyében püspöki helységben egykerekü malom ház épülettel és mellette lévő kerttel. Ugyanott Püspökön mészárszékház épület el és mellette lévő kerttel.

Krakoványi uradalomban october 10kén Krakoványon Nyitra megyében.

Krakoványi négykerekü malom, hozzá tartozandó épületekkel és mellette lévő kerttel.

Ostroj helységben komlós-kert 2½ hold.

Vogyerádi pusztán korcsma-ház, saját mindenféle italainak szabad árulásával.

E' javakat kibérleni szándekozók mind a' magok jóviseletiről, mind elégséges vagyonukról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérséklett bánat pénzel ellátva fenirt napon, és helyen reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak.

A' haszonbérlés feltételei árverés alkalmával isfognak ugyan hirdettetni, mindazonáltal Mocsonakon az inspectoralis kanczelláriában előre is megtudhatók. (3)

---

(1) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a minden pesti, úgy szinte a' jelen

debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintók 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig (hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisitják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárga réz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p ftal megvásároltatik. *Frank Ferencz* (2)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságu magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirül adatik: hogy a' megürült Auranai Prioratus jószágbeli idei termés dézma borok, a' tettes ns Torontál vármegyében kebelezett Szártsa helység tiszttartói irószobájában September 24dik napján reggeli 9 órakor az azért többet ajánlónak árverés útján olly kikötés alatt által adatni fognak, hogy a' vevő azokat tulajdon hordóiban elvitetni, és 20 pengő ftnyi bánatpénzt letenni köteles lészen. (3)

(8 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

tisztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's műhelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban levő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdve réz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készitmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy uj készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 18án: 4 pctes stat. kötelez. 100⅞; 3 pctes stat. kötelez. 81; 1834ki stat. költs. 643⅛; 2½pctes bécsvárosi bankókót. 65.

Gabonaár: Pesten, sept. 21én pesti méreje váltogarasban: tisztabuza 140—110; kétszeres 95—80; rozs 78—67; árpa 74—64; zab 49—44; kukoricza 90—70; köles 88; köleskása 160—140.

Dunavizállás: sept. 20kán: 7' 9'' 9'''; 21én: 7' 4'' 6'''; 22kén: 7' 1'' 6''',

---

Budai lotteria: sept. 19kén: 67. 77 64. 51. 40.

Pest.
Szerda.
Septemb. 26kán

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
25dik szám.

Magyarország és Erdely (nemesitések; még nemelly adatok a' pesti tüzről; adakozások a' vízkárvallottak' számára; magyar nyugpénz-intezeti tőkepénzek kamatra adandók; Andrássy György gr. ünnepélyes fogadtatása R. Szombatban; Sina b. 's Clark úr Posonyban az ott épitendő álló híd ügyében; n. szombati kisdedővó intezet; Mednyánszky Aloiz b. főispáni szekébe iktatása; Batthyányi Kázmér gr. jótékonysága 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (a' belgák' királya 's királynéja Windsorban; nögyulés a' szegénység' törvénye ellen; O' Connell' körlevele 's követelései; Green léghajózása 'stb.) Francziaország (a' National Brossard pőréről; Strassburgban szinházi zavargások; a' mailandi köz bocsánatot valamennyi hírlap magasztalja 'stb.) Németország. Oroszország. Törökország. Portugallia. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Hellner Antalt, a' Schwarzenberg herczeg' nevét viselő dzsidás ezred' alezredesét, nemeslevéllel díj-elengedés mellett, — úgy szinte Szlemenics Pált is a' pozsonyi kir. academiában a' honi jog' tanitóját, nemeslevéllel méltóztatott kegyelmesen megajándékozni. H-k.

A' f. hó 15ikén támadott tüznél, Lónyay János m. kir. helytartósági tan. 's kir. biztos első jelent meg a' vész színhelyén Krajnik Imre biztossági tolnivő kiséretében, czélszerü munkálatra személyes példával is ébresztvén az oltókat, kik közta' katonaság, Vécsey b. altábornagy, Schmeling vezérőrn. 's Dietrich b. parancsi alatt, leginkább a' k. hajóhivatalt törekvék megmenteni, mi csakugyan sükerült is fáradozásinak 's annál üdvösb vala, mivel a' hajóhivatalról a' dühöngött iszonyu szél mellett, bizonyosan a' városra is elterjedt volna a' gyuladás. Eichholtz polgármester, Havas főbiró, 's egyéb városi tisztviselők példás buzgalommal vezérlék elejétől végig az oltó rendszabályokat, egyszersmind biztositván a' lángokbul kimentett tárgyakat; munkásságuknak több házmegmentést köszönhetni. Wesselényi Miklós b., valamint hat hónap előtt a' vizvészkor, ugy most a' tüznél is szabaditó nemtő gyanánt jelent meg, 's vele együtt Stáhly, Eckstein, Engelmüller, Mendel Dávid 's egyéb elszánt emberbarátok buzditó példával lelkesiték munkálatra a' bámész népet 's léha oltókat. Nádorunk ő cs. kir. fhgsége f. hó 19ikén visszaérkezvén Al-Csutról, ki sem szállt hintajából, hanem egyenesen a' vész helyére siete, hol mélyen meghatva az iszonyu szerencsétlenségtől vigasztaló 's bátoritó szókat intéze a' kárvallottakhoz. A' kárt közel millió váltó forintra böcsülik. Keller Ferencz Buda városának kapitánya is, a' tüz kiütése után Budáról mindjárt átküldötte az oltó eszközöket, mellyek az ő személyes igazgatása alatt igen sikeres szolgálatot tőnek. Budának több polgárai kapitányukkal együtt siettek a' veszély' helyére, segédkezet nyujtandók a' mentésre, 's valamint vízáradáskor, ugy most is szépen kitünteték pesti rokonaik eránti önzetlen vonzalmukat. Of. Z.

A' Pesten munkás kir. biztossághoz a' vizkárvallottak' számára küldöttek: egy névtelen 140 for., Gorove László, Lajos és Károly testvérek 100 for., a' pozsonyi lakatosczéh a' budapestinek 40 f., a' csákovai 's nagyközéresi k. hagyománybeli urod. gyüjtése 165 f. 51 kr., a' jolsvai ágostai vallású község 66 f. 48 kr., Sarkad mváros 32 f. 46 kr., Wurda hamburgi dalszinész 27 f., a' nagykanizsai zsidó község 700 f., Zsoldos Ign., Veszprém megyei főjegyző „Honi közbátorságról" czimű munkája' tiszteletdiját 100 f., egy névtelen grnő 300 f., Sátoralja-Ujhely mváros 120 f., az udvarhelyi helv. vall. collegium 33 f. 5 kr., Rosenzweig József 4 f. 42 kr., mindpgben.—A' legf. helybenhagyást nyert magyar nyugpénzi intézet' pénztárában jelenleg 182 ezer váltó-forint találtatik, melly mennyiség, egészben vagy részenkint, a' fenálló alapszabályok szerint, 6 pctnyi kamat mellett budapesti minden tehertől ment 's tüz ellen biztositott házakra kiadandó. Pénzt fölvenni ohajtók, a' fönebbi föltételeknek megfelelő bizonyitványokkal ellátott folyamodásikat a' budai intézeti választmányhoz nyujthatják be.

Bäuerle Adolfot, a' bécsi Theaterzeitung' szerkesztőjét, sz. k. Pest városa is tiszteleti polgárrá nevezte.

Rimaszombat, sept. 19kén. Az öröm, melyet a' legmagasb királyi kegyelem Gömör és kis Hont t. e. megyére, Andrássy György grófnak főispáni helytartójává nevezése által, olly bő mértékben árasztott, nem pillanatnyi ötlet vagy hirtelen fellobbanás, hanem szivben örökített vonzalom levén: nem lehet, hogy annak jelenségeit egy két napi ünnepély lecsillapithassa, vagy egy kitűzött hely magán határai közé szoríthassa. Diadallal járá az keresztül e' megye' egyes testületeit. Viszhangra talált a' többek közt Rimaszombat városának tisztelettel zajgó kebelében is. Tudni illik a' f. hó 17dik 's köv. napjaira Rimaszombatba rendelt közgyülést, a' tisztelt főkormányzó saját elnöksége alatt tartani megigérvén 's ezáltal jövetelétről R. Szom. városa előre értesülvén, illő fogadásáról rendelkezett. A' gyülést megelőző nap, S. Gömörön özv. Szentiványi Lászlóné asszonynál

ebédelvén ő nga, délután diszes kiséretben R. Szombatba érkezett, hol a' jelenlétével felélesztetett város, nagy vendégét, az e' végre emelt 's tetőjén hangászkarral ékesített győzelmi kapujánál, előbb a' tisztelet báj koszoruját, mellyet Gömörnek örömeihez font, hófehér öltönyü nyolcz szűzei' kezeivel átnyujtatván, Perecz Mihály fő birója által üdvözlé. Mire e' váratlan jelenet által igen meglepetett gróf, a' nagy sokaság' zajgó éljen kiáltásai 's az utczán fellállitott zöld fasorozat közt, a' megye-házhoz jutván, itt szinte a' város részéről, Terhes Sámuel és Zabka Márton helybeli lelkészek által, ékes beszédekkel ujabban üdvözölve, általadák őt a' megye' már szép számmal beérkezett Rendjeinek ölelő karjai közé. Estve a' megye-és városházak, a' négyszögü szép piacz 's az arra vezető utczák kivilágittattak. Végre 17dike' éjjelén a' városi játékszinnel összeköttetésben levő közönséges könyvtár javára, az itt létező casinoi egyesület által kitűzött, sorsjátékkal összekötött, fényes tánczmulatság tartatott.—Jelen gyülésünk folyta alatt orvosaink jelentvén, hogy megyénk' Osgyán helységében, a' százrétü paczal száraz betegségéből eredett marhadög kiütött: miután e' megye, saját keblében a' szükséges óvó rendeléseket megtette, sietett azt a' szomszéd megyékkel is közleni.

B. Mednyánszky Aloiz b. t. tanácsnok m. k. kamarai alelnök, m. tud. akad. igazgató 's tiszteleti tag ur ő nmgának mint Nyitra vmegye kinevezett főispánjának, e' hivatalába iktatása f. h. 18kán ment véghez Nyitrán. Köztudomásu, hogy a' nyitraiak illy kinevezéshez különben is csak szerencsét kivánhattak, 's nyilatkozásaik tanusága szerint, igaz méltatással kivántak is magoknak: de mégis meglepetve láthaták a' jelenvolt vidékiek, mikép azon ünnepiség, melly illy alkalmakkor történni szokott 's mellyből itt is a' lehetségig mindent kímeritének arra, hogy charaktert adjon az iktatásnak, — szembetünőleg elégtelen volt kifejezésére azon lelkesülésnek, mellyel a' RR őszintén 's himezetlenül buzogtak fogadni megyéjök uj kormányzóját; noha különben hasonló ünnepi fényre a' vidék legidősb lakosi sem emlékeznek. Ezen charakter átsugárzott az elfogadásnak és beiktatásnak valamennyi még legapróbb részletein is. Az egésznek külsejét különben a' következőkre vonhatni röviden össze. Beiktatás előtti nap délután mint beérkezési napon,—szokás szerint fényes küldöttség járult a' főispán ur elibe. A' bejövet történt a' RR, vendég-küldöttségek, banderium, testületek 's nép sorai között. A' RR testülete Nyitrában, mint tudva van, igen számos, 's mi illy alkalomkor ünnepi tekintetet emelhete, volt a' küldisz, melly az előkelő közép kart kitüntetni szokta. A' vidéki megyei küldöttségek közül a' trencsényi — hol a' főispán ur egyszersmind helytartó — nyolczvan személyt fölül haladott. A' banderium járás szerint volt fölosztva 's vezérelve; egyiknek saját öltözete volt lobogó kék ing és lábbeli vörös övvel, mint hajdan franczia háborukor az önkénytes felköltek csapatjaé. A' nép, különösen a' nyitrai polgárok, egyszerü de ősi magyar öltözetben — minő közönségesen felsőbb megyékben a' vagyonosb néposztály viselete — tisztelkedtek. A' beiktatási gyülést maga a' főispán ur — minthogy kir. biztosi bevezetéstől kegyelmesen föl vala mentve — nyitotta meg igen velős magyar beszéddel, érintve jelszavát hatási pályáján: t. i. a' törvény 's emberiség szavát; mire az esküt Ürményi püspök ur előmondása után tevé le. Válaszolt a' RR részéről Majthényi kanonok, Marczibányi csász. kam. és első alispán, a' fő-és al-jegyző, Szerdahelyi Lőrincz 's többen szinte velős tartalommal, hol mindenütt az őszinte lelkesedés a' fejdelem kegyes választásán, 's buzgó ragaszkodás trón 's országos intézvényink iránt, ragyogott át. Végbe menvén igy a' beiktatás, a' főispán ur a' tisztelkedésül kiállott banderium 's fegyveres polgárság sorait járta el — mindenütt 's mindenkit a' neki olly fesztelen nyájas lebocsátkozással fogadva 's viszont olly ritka lelkesedési ömlengéssel mindenütt 's mindenektől fogadtatva. A' lakoma négy táblára volt fölosztva összesen mintegy 700 személyre. Poharak ürültek a' föls. fejdelmért, nádorért, a' főispánért 's hitveseért, a' megyeért és szomszéd megyékért 'sat. Első este ugyan az egész város, a' beiktatás napján pedig a' megyeház ujolag is kivilágitva tündöklött. Az egészet fényes tánczmulatság rekeszté, mellynél a' főispán ur egész reggelig a' RR 's böcsös vendégei örömében 's dérültségében osztakozott.

Pozsony, sept. 19. Tegnap és tegnapelőtt jelen volt városunkban Sina báró, egy uttal vele Vaccani mérnökkari ezredes 's Ő cs. k. Fensége' János Főherczeg' segédje, és Schönerer a' bécsgyőri vasut fő igazgatója 's mindketten választmányi tagok, nemkülönben William Tierney Clark, a' nagyhirü épitész, Bland és Railton, Schedius Károly titoknok és Schmidl főmérnök urak. Megvizsgálván a' hely' szinét, előleges ismereteket szerzének magoknak az épitendő állóhid' tárgyában, ugy hogy a' bécs-győri vasut-társaság' oct. 1én tartandó közgyülése után azonnal elkezdődhessenek Pozsony város' küldöttségével a' szükséges alkudozások.—Hiteles tudósitások szerint nemes Győr vármegye utolsó közgyülésében

alázatos felirást rendelt Ő Felségéhez a' bécs-győri vasut' ajánlására, minthogy a' Rendek a' jobbparti vonalt minden tekintetben e' megyére nézve sokkal czélszerűbbnek és hasznosabbnak tartják egy balparti vonalnál. Egy uttal e' tárgyat több nemes megyék' pártfogásába ajánlandónak rendelék.

Nagy-Szombat, sept. 7. Hogy a' kisdedóvó-intézetek, czélszerűen rendezve, a' nevendékek' erkölcsi haladására felette hasznosan hatnak, ma is ujra meggyőződénk felőle, midőn az itteni intézetben 66 fiu 's 57 leány, összesen 123, különböző vallású kisdedek, kik többnyire csak három és négy évesek, számos hallgatók előtt tartatott próbatéten a' vallás' és egyéb tanulmányok' czikkjeiből mind mesteröktől mind a' hallgatóktól tett kérdésekre magyar nyelven értelmesen, a' szavakat helyesen ejtve 's teljes készséggel feleltek; meglepő volt a' természettanból a' házi 's más ismeretesb állatok', növények' és ezek' magvainak elnevezése 's haszonvételök' magyarázata; továbbá az éneklés, magyar és német olvasás és a' számolásnak négy közönséges nemében kitüntetett jártasság; ugyszinte a' gyermekek' tiszta öltözete, vidám arczaik, csendes magokviselete; de leginkább az, hogy ezen növendékek' legnagyobb része otthon magyar szót soha sem hallott, 's mégis illy bámulandó előmenetelt tettek. — Itt a' kisdedek két éves gyenge koruktól fogva tehetségökhöz képest emlékezetök' gyakorlására, figyelemre 's gondolkozásra játszadozva szoktattatnak, 's noha vagyonosabb szülék' gyermekei közzé a' legszegényebbeké is befogadtatik, kit a' sivatag' szülöttjétől alig különböztethetni meg: mégis kevés hónapi oktatás után a' szellemi tehetség' elősegített kifejlése 's illendő magoktartása egészen megváltoztatják 's más alakba öltöztetik őket. Kitünt ez a' főtiszt. Krautmann József esztergomi kanonok ur ajándékozta 50 v.-forintból adatott délutáni mulatságuknál is, mellyen ártatlan gyermeki enyelgéssel élvezvén ez ünnepök' gyönyöreit, a' jó nevelés szabályait sem szóval sem mozdulattal meg nem sérték, mi szorgalmas oktatásuk' 's erkölcsi csinosodásuk' legbiztosabb jele. Ennyi valóban igen örvendetes és a' növendékek' egész életére ható előmenet, mélt. Brunszvik Terézia grófnő' alapítmánya mellett, az akadályokon el nem csüggedő fáradhatlan igazgató asszonyság', mélt. idősb Apponyi József gróf' hitvese', született Serbelloni Terézia grófné' 's csillagkeresztes dáma' nemeslelkűségének 's áldozatinak következménye; miért is jutalmával legyen minden lelkes honfi' örökös hálája!

M. Vásárhely sept. 10kén. F. hó' 3kán 's azt követő napjain tartaték sz. k. városunk kebelében nemes Maros-szék rendeinek közgyülése. Első teendője vala ezen gyülésnek a' hódolati 's egyesületi hitnek ünnepélyes letétele, vagy is azon kötelességek szentesítése, mellyeket a' haza minden fiának teljesíteni kell, ugy felséges fejedelmünk 's uralkodó háza jogai, mint hazánk polgári alkotmánya, oltalma és sérthetetlen fentartása iránt. Azon készség 's lelkesedettség, mellyel az ezerekre menő számmal egybegyűlt székelység az alattvalói 's hazafiui örök hivség esküjét letette, hazánk történetei által is tanusított bizonysága vala annak, hogy a' székely nemes, fejedelme iránti hivségével, csupán ősi szabadsága érzetének élénksége mérközhetik. A' köztanácskozások szelleme szép jövendőt igérő volt, a' mennyiben minden szónoklatok az elnökileg szerencsés tapintással kitűzött közjó segedelmezésében köz-pontosulván, a' nemes szék szükségeinek 's várakozásinak megfelelő több üdves határozatok keletkeztek, jelesen: választott tagokból álló rendőrségi biztosság állíttatva-fel, a' kisebb de aggódást gerjesztő eg eláradott vétségek kinyomozására 's zaboláz ására, biztosságok neveztettek az országos útak készítését könnyitő, 's az idő kivánatinak megfelelő fogház építését lehetségesitő terveket készítendők; Vesselényi Miklós báró kérelem-levelében nyilvánított kivánatihoz 's méltányolt hazafiui érdemeihez mérsékelt bizonyítvány adatott; a' tisztujitás három hónapok alatt tartandó közelebbi közgyülésre halasztatott 'sat. Mind ezen 's több tárgyak feletti tanácskozások a' tapasztalás oskolájában okultnak látszó 's békélni kész felekezetesség enyésztére mutatólag folytak reményt nyujtó bizonyságául annak, hogy ha a' kitűzött közérdekű t a n á c s k o z á s i czél valósitása törvényen alapuló eszközök segedelmével törvényszeresen inteztetik, a' köztanácskozás külső méltósága fenntartásán kivül, a' süker is biztosítva van. A' gyülés minden rangu, rendű 's felekezetü tagjai főkirálybiró mlgs. hilibi Gál József úr fényes asztalainál naponként gazdagon vendégeltettek. E.H.

Battyányi Kázmér gr. bicskei (Sz. Fejér megyében) uradalmabeli alattvalók nem tudják elfeledni azon sok jótéteményt, mikkel őket földesur grófjok a' legközelebb mult egy pár év óta halmozá. Ugyanis: 1) A' gróf az iskolás gyermekeket maga költségin tanittatja; 2) több év óta homokos földjei miatt néhány jobbágy rövidséget szenvedvén, ezeket kármentesité; 3) tavali őszi hideg esős idő miatt eldöglött 30 darab ló árát

*

600 p. fr. a' károsultaknak megtéritette; 4) még legkisebb szolgáját is öregségében jeles nyugpénzzel látja el; 5) a' koldusok évenkint bizonyos buzával elégittetnek ki; 6) egy könyörgőt sem bocsátott még üres kézzel magától; 7) az illetőségen felül egy nagy darab erdei legelővel és bő tüzifaizással ruházta föl a' népet, mikért és fogyhatlan hálaját nyilatkoztatja az egész közönség nevében Fejér István m. k. biró.

Esztergom, sept. 13. Sokáig tartó szárazság után végre tegnapelőtt estve sokaktól nagyon ohajtott bő eső következett, melly majd reggelig tartott; de kár, hogy nem csak égi háborúval, hanem egyszersmind jégesővel párosult, melly a' szőlőhegyekben, hol ugyis kevés szőlő volt, nagy kárt tett, 's igy legtöbb szőlőgazda' reménysége füstbe ment. Augustus' 23dikán a' köz hirből dicséretesen isméretes b é c s i z e n é s z P o s p i s c h i l ur utazása közben a' vizár által károsult esztergomi lakosoknak felebaráti felsegélésére az érseki lakházban physharmonicával hangversenyt adott számos hallgatók' teljes megelégedésére. Ezen hangversenyben némelly székegyházi hangászok (mint Seyler József karigazgató és Schostal urak), nemkülönben némelly esztergomi műkedvelők részesültek. A' bemeneti dij, mivel egyedül a' fen említett jótévő czélra volt szentelve, a' közönségnek nagylelküségére hagyaték. — Ma tette le primatialis épitőmester Packh János ur a' primatialis basilicában ünnepélyesen a' sanctuarium' végkövét. Tinniniai püspök mélt. Jordánszky Elek ur ez alkalommal az összegyült hivekhez beszédet tartott, mellyben emlékezetbe hozá, mikép Felséges Királyunk V. Ferdinand kegyelmesen megengedte, hogy a' felejthetetlen Rudnay Sándor primás és esztergomi érsek által kezdett basilica' épitése az érseki szék' vacantiája alatt folytattassék.

Ausztria

Császár 's császárné Ő Felségök sept. 15kén búcsút vőnek Mailandtól, 's még az nap legjobb egészségben Paviába érkeztek, hol sept. 16kán sardiniai király Ő Felsége meglátogatá felséges rokonait, de csak rövid időre, 's miután velök ebédelt azonnal visszautazott Turinba.

Mailand, sept. 8kán V. Károly óta Ferdinand első austriai fejedelem, kinek fejére Olaszország' vaskoronája tétetett, 's átalában első királya Lombardiának és Velenczének. De milly egészen más nemü a' mostani koronázás. A' longobard királyok, e' harczi fejedelmek, mielőtt a' koronát fölvennék, vitézeik' paizsaival emelteték föl magukat; Barbarossa Fridrik, hogy magát Paviában a' vaskoronával ékesithesse, kénytelen vala előbb Mailand' falait rohanással bevenni, a' várost és az ős Carrociumot földig lerontani. Napoleon, e' divatszerű hős, maga tevé azt fejére. Ferdinand' koronázását a' béke', fentartás' és öröklött ősbirtok' áldásai előzék meg. Sept. 5kén viteték a' városba az ős korona, e' másfél ezer éves jelképe felső Olaszország' urai' földi hatalmának, 's a' keresztfán műszere a' szenvedésnek. (Monda szerint ugyanis e' koronát Helena az üdvezitő' keresztfájának egyik szögéből csináltatta; Konstantin panczélát ékesité vele; 's sz. Gergely által Theodolinda longobárdok királynéjához jutott. Mult században kétség támadt a' Monzában tartott korona valódisága fölött, melly csak formaszerinti per utján hárítaték-el.) Sept. 6kán tétetéték a' császár fejére. A' fejedelmek' koronázása a' társasággal egykoru, 's a' koronázás' ünnepélye is többé vagy kevesbbé mindig hasonló magához. A' király' koronázása mintegy vallásos szentelését a' földi hatalomnak állitja a' nép' elébe. Félmüveltek ezt üres, vagy legfeljebb politikailag jól kiszámolt pompának nézzék bár, az olasz nép, melly annyiszor becsméreltetett, annyiszor szánatott 's többnyire balúl ismertetett, megértette a' koronázás' mély jelentését. Mikor a' császár és király az ős koronával fején, az ország' almájával, királyi pálczával és palasttal díszesitve, a' kir. kastély' érkélyére lépett, a' nép őt végetlen örömzajjal üdvözlé. E' nap jelent-meg a' hivatalos ujság is a' közbocsánat-levéllel, melly a' köz örömet legmagasb fokra emelte. Az utczák a' záporkint lerohanó eső' daczára sem üresültek. Mihelyt udvari kocsi mutatkozott, azonnal nőtt a' sokaság, 's ha a' nép a' császárt megismerni vélte, szakadatlan örömzajjal követte őt utczáról utczára. Mikor a' császárnak az alkirályhoz költ levele fölolvastatott, sokan, kiket az nem is érdekle, örömkönyeket hullattak, mások a' világitást azonnal kettőzni sietének. Míg a' köz öröm igy nyilatkozott, addig Metternich hg a' fő rendüeknek és a' diplomata karnak 70 személyre lakomát adott, hol szinte vidám kedv uralkodott. Igy folyt le ez emlékezetes örömünnep, 's csak a' Scala-színház nem akart, a' fényes kivilágitás' ellenére is, megtelni, mintha a' nép e' napon dalkéjeit igen silányoknak tartotta volna.

Nagybritannia.

A' keletindiai hadsereg' szaporitásának hirét Macdonald vezérsegéd' aug. 18kán költ körlevele valósitja, melly a' gyalog ezredeket 789 emberről 813ra neveltetni rendeli.

Az oudei hg. Anglia' nyugoti gyárkerületeiben utazván, Manchesterbe érkezett, 's a' Manchester Guardian róla ezt irja: „Ő msga nem csak születésé-

nél fogva, hanem különben is nagy ember; mert ámbár csak három hónap előtt érte el 30k. évét még is 6 lábnyi magas, e' fölött nagyon széles és vaskos. Hogy a' gyárokban a' lépcsők' alkalmatlanságát kikerűlje, csigán húzatott föl és le, min nagyon örűlt és így kiáltott: „Ah! ti Angolok mindent gőzzel tesztek!“ Egy mázsa előtt elmenvén, 's ennek hasznát kitudakozván, magát azonnal megmázsáltatá, 's úgy találtatott, hogy teste 322 angol fontot nyom. A' hg. a' köz serénységen nagyon csudálkozott, 's így szólt: „Ah! itt minden munkálkodik, minden sürög!“ Ő magassága több tárgyakat vásárolt meg, hogy azokat Oudeba mintáúl küldhesse. A' hg. zömöksége mellett sem távozik el ősei' mértékletességétől.“

O' Connell' ujabb izgatási-tervét Irlandban, úgy látszik, a' ministerium egészen még sem helyesli, mint megtetszik azon válaszból, mellyet Normanby marquis Irland lordhelytartója, adott egy folyamodásra, melly neki, nehány tartomány beutazásakor Roscommonban nyujtatott át. Ő ebben inti az irlandiakat, hogy ne változtatnák meg, illetlen és kelletlen, eddigi követeléseik' hangját és természetét. Ezt, főleg az O' Connelltől hirtelen megindított kivánatra alkalmazák, mi szerint az irlandi parlament-tagok' száma 50—60val szaporítatnék, olly követelés, minek sikerét maga O' Connell is kétli, mivel legközelebb egy közre bocsátott levelében azt mondja, hogy ő tudja, miként e' pontra nézve a' whigek és toryk egyesült ereje, az angol radicalok' nagy részével ellene fogna lenni. Ezt nem tekintve, és ha még a' skót radicalok ellene lennének is, kiktől gyámolítást vár inkább, nem álland-el követelésétől, és kijelenti, hogy az uniot Nagybritannia és Irland közt ollybá nézi, mintha nem létezne, mig az utóbbik illető részét a' parlamenti képviselőségben meg nem kapja.

A' windsori királylakban a' belgák' királya' és nője' megérkezte óta meglehetős élénkség uralkodik. A' fejedelmi rokonok naponkint kilovagolnak. Melbourne l. csak nem szüntelen ott van, 's most Esterházy hg. ausztriai követ is. A' belga fölségek egyébiránt nem sokára Ostendeba visszaútaznak, 's Doverben megint a' Widgeonra fognak szálani. — Carlisleben nem rég megint számos nőgyülés tartatott, az új szegénységi törvény' eltörlesztéseért ő fölségéhez fölnyujtandó kérelem iránt. Mrs. Moore Katalin elnökné többek közt azt mondá, hogy „mikor az isten embert teremtett, segédet is adott nekie, és meghagyta, hogy, mint házasok, egymással éljenek 's az irás szerint, mit az isten összekötött, azt embernek nem szabad elválasztani. E' törvény' ellenére azonban egy törvény lőn alkotva, melly a' nőt férjétől, 's a' gyermeket szülőjitől elválasztja. Illy kegyetlen törvény soha sem létezett, kivevén Pharao' idejét, midőn a' gyermekek anyájiktól elraboltattak, és megölettek.“ A' kérelem közértelemmel elhatároztatott.

Green úr sept. 4kén emelkedék légbe, magasban mint valaha valaki emelkedett. A' léghajó mintegy $^{3}/_{4}$ óráig maradt levegőben, és Hertforshireben, 47 mértföldnyire Bauxhallgardens-től, honnan felkele, szálla ismét földre. A' Green urtól elért magasság 18—19000 lábnyi, 's igy közel 4 mértföld vala. Ezen magasságon a' léghajó, a' változó léghullámzások miatt, veszté majd felét emelkedési erejének, 's majd fele hányaték-ki a' sulytehernek. 11,000 l. magasságban olly keményen esett a' hó, hogy a' léghajó orrát, mint szinte Green úr' 's uttársai' köpönyegét is elborította. Az azt közvetlen felváltó légrétegben ellenben olly meleg volt, hogy szemlátomást olvadt a' hó, és az utasokat öszveáztatta. Az emlitett magasságon a' kényeső a' légmérőben felényire alább szállott, olly tünemény, mellyet még eddig nem tapasztaltak. Másik észrevétele Green urnak az, hogy a' legnagyobb magosságon is, sem ő, sem társai nem érzének legkisebb mellszorongást sem, holott Humboldt 's mások, kik hegyeken magasb levegői környékre jutottak, nehéz lélekzést tapasztaltak. Green ur azt hiszi, hogy ezen tapasztalati különbséget onnan lehet kimagyarázni, mikép a' hegyre mászásban az izomerők' nagy megfáradása, 's erőtetése, a' tüdőt is elbágyasztja.

O' Connell Darrynane-apátságból megint hosszu körlevelet bocsátott az irlandi néphez, hasonlót corki beszédéhez. Tartalma lényegesen ez: „A' ministerium' tetemes változtatásán és kiegészitésén kivűl, követeléseink következő két fejezetre oszlanak. Először kivánunk, az egyesült három ország' népségével egyetértőleg, kiterjedt parlamenti választási jogot, melly legalább is minden házbírtokosra kiterjedjen; három éves parlamentet a' hoszadalmas hét éves helyett; titkos szavazást, melly a' múlt parlamenti gyűléskor 200 alsóházi tagtól pártoltatott, és a' nép-képviselők' fizettetését a' statuspénztárból. Másodszor, igazságot követelünk Irlandnak, a' szó' legteljesb értelmében. Tökéletes és egyenlő hatósági rendszert Anglia' és Scotia' hatósági rendszerével; az irlandi képviselőségnek még 50—60 tagokkal leendő szaporítását; helybeli törvényhozást, minőt gyarmatink, például Új Scotia bir, nem az országos parlament' hatalmával ugyan, de elegendő hatalommal arra,

hogy az ország' jolétéről tettleg gondoskodjék, Nekünk az irlandi bank' egyedáruságának végkép megszüntetésére mellőzhetlen szükségünk van, úgy szinte teljes egyenlőségre Angliával és Scotiával minden egyéb kérdésekben is. Mi nagyobb osztályrészt követelünk a' parlament által köz munkákra szavaztatni szokott pénzekből. Mi a' mostani fogházi rendszert, melly Irlandnak évenkint egy millio font sterlingjébe kerül, egészen megváltoztatni kivánjuk. A' nép' számára elegendő és átalános foglalkozást követelünk, 's ezért azt kivánjuk, hogy az országos kincstárból négy nagy vasút-ér' alkotására, egy északira, egy nyugotira, egy délire és egy keletire, évenkint egy millio ft. st. engedtessék. Ezeket 's még nehány más szabályokat értünk igazság alatt Irlandnak, 's ezekért vagyunk készek izgatni. Vannak még, mellyek, mint csermelyek a' folyamba szakadnak; de amazok a' főkérdések, mellyek' elérésére egész erőnket fordítani akarjuk."— Erre a' Standard ezt jegyzi meg: „Ihol megint az irlandi szemtelenség. Az egyesült ország' legkevesb adót fizető része, melly csak épen most kapott egy milliót, újra egy milliót kér vasutakra, mellyek épen olly hasztalanok lennének, mint a' csatornák, mellyek már szinte félszázad óta léteznek, 's még eddig a' javítási költségeket sem fedezték; nem is említve azt, hogy az angol és skót vasutak nem status' hanem magánosak' költségén létesültek." — Az új angol tory-izgató, Oastler úr, ki jelenleg Angolországot beutazván, a' szegények' törvénye ellen mindenfelé gyüléseket tart, az angol népet hosszú levélben ama „kárhozatos törvény" ellen fegyverre szólítja. Oastler úr azt hiszi, hogy az ország revolutio' előestvéjén van, 's fájlalja, hogy a' nép magát O' Connelltől kormányoztatja. Továbbá fölszólítja a' népet, hogy magát katonai menetekben gyakorolja, 's ne tűrjön házaiban más bútort, mint fényesen kicsiszolt fegyvereket. „Kinek pénze van, úgymond, adjon annak, kinek nincs, hogy fegyvert vehessen; sőt szükség' esetében a' legszegényebbnek is el kell adnia ruháját, hogy kardot szerezhessen."

Franczia ország.

Egy ministeri hírlap jelenti, hogy a' király a' párisi gróf' születésénél fogva 40 vendéei politikai bűnösnek megkegyelmezett. A' Commerce szerint e' megkegyelmezési jegyzék' legnagyobb részének összeirása Berryer úrra bízatott. — Az Univers religieux „új vigasztalások a' sz. egyház' számára" czím alatt írja, hogy Lacordaire abbé jelenleg Romában mulat, 's sz. Domonkos' szerzetének Franczia országban helyreállításával foglalkozik, mi már rég szándéka vala. — Mendizabal úr jelenleg Párisban mulatván, Don Francisco de Paula hget gyakran látogatja.

A' Temps azt véli, hogy az angolok helytelenül panaszkodnak a' franczia-mexicoi ostromzár ellen. Érdekeik ugyan, meglehet, szenvednek miatta, de soha se feledjék, hogy egész tartományoknak csupa nyilatkozás általi ostromzár alá tételére ők adtak első példát. Az ostromzár' következtében szükségkép minden közlekedésnek más statusokkal meg kell szünnie. Ez elvet 1807ben az angolok állíták föl Európában. — Sept. 12kén költ párisi levél szerint, Ferdinand ő cs. kir. fölsége' Mailandban hirdetett köz bocsánata rendkivüli benyomást tett; 's ez talán első eset, hogy még magok az ellenző lapok is nemzeti balitéleteik' ellenére őszintén dicsérnek egy külföldi kormányt. Most már valahára sejteni kezdik, hogy a' mailandi koronázásnak mélyebb politikai jelentése van. Csak a' ministeri lapok boszonkodnak. Minő megszégyenítés pártfogójikra nézve a' mailandi közbocsánat és az ő közbocsánatjok!

A' National a' Brossard féle pör' utósó ülésének következésében ekképen nyilatkozik: Milly sajnálandó fölfedezések és nyomba akadások, mellyeket Bugeaud ur' nagylelkűsége olly részvevőleg el akart volna fojtani! Napfényre jöve a' hadi munkálatoknál és élelmezéseknél, a' Franczia ország nagyságára 's biztosságára olly nagy fontosságu diplomatiai szerződéseknél elkövetett kezelői csenés botránya; megvallvák a' legförtelmesebb kötelesség-sértések, helyhez kötött honszeretet' mázzával bevonvák, vagy egy zsibtársaság csufondáros hőseihez illő nyiltsággal megvallvák; martalékul advák afrikai birtokaink egy csoport nyerészkedőnek, kiknek minden foglalatosságaikban egy czéluk van: szert tenni hirtelen vagyonra, vagy viszszaszerzeni az elfecsérlettt vagyont; bővité hatáskörét a' megvesztegetés és gazság, és kis, fenyítő-házi vétségről, hadsereg' 's egész tartományok' kirablására ment-át; elvonvák az ellenség által fizetett adók egyetlenegy törvényes rendeltetésüktől a' köz pénztártól, hogy általok ez vagy amaz elrongyollott helység gazdagitassék és a' választási megvesztegetésre ut csináltassék; zsidók és a' törvénytől megbélyegzett uzsoráskodók franczia generalok által ismét becsületbe állítvák; az igazgatóság' minden tagjai, a' legutósó élelmi biztostól fel a' ministerig ezen álnoksággal, vagy félénk elnézéssel bemocskolvák; egy nagy gyarmat', egy dicső jövendő birása, 's a' mi még szomorúbb, a' franczia név' becsülete az egész mivelt világ előtt koczkáztatva: ezek szép

következményei az igazgatás-rendszernek, és a' minap, a' ministerség' müszereitől szemtelenül papolt köz moralnak. Ha az igazság, az alkotmányos erő tekintete nem hiú szavak, ugy a' Perpignanban elitélt, de végére nem jutott pör, csak első felvonása leszen egy törvényszéki drámának, mellyet a' közvélemény, mint a' múltkor ünnepélyes bünáldozatát, mint szükséges biztositékot hasonló gyalázatosságok' ismételhetése ellen, parancsolólag kér. Ezen drámában generalok, és ministerek lépendnek-föl, és Europa tapasztalni fogja, hogy ha szerencsétlen is Francziaország kebelében olly embereket táplálni, kik képesek megbecstelenitni, elárulni, de bir egyszersmind elegendő nemes büszkeséggel is, a' gyalázatot, mellyel bemocskolták, mélyen érzeni, és teljes ereje szerint megboszúlni. — A' sváb Mercur Strassburgból sept. 10ről irja: Mult vasárnap szinházunk zajongó jelenetek szinhelye vala. Ezen estve kezdé meg t. i. a' Hehl igazgatótól alakított német dalszinész társaság Bolena Anna daljátékkal előadását. Ezen társaság ellen feltámadtak majd minden itt tartózkodó francziák, kikhez nehány, német eredetüket megtagadó strassburgi piperkőczök csatlakozának, 's egyesülve felfogadák, hogy e' városban semmi németest fölemelkedni nem hagynak. Midőn a' függöny felhuzatott olly zajt ütöttek, olly éles, hasitó fütyölés harsogott, melly mindenki' fülének elszenvedhetetlen lőn. Fölingerülve német rokonaik',' vendégeik' illy méltatlan sértésén a' strassburgiak, minden oldalról „ki a' fütyölőkkel-t" kiáltozának. Midőn ezen elhatározó, annyi torokból jövő kiáltás semmit sem használna, sőt a' francziák' részéről az ellenszegülés növekedni látszanék, nem mérsékelhette magát tovább a' német párt, hanem a' jogért felzaklatott érzéssel, padokat átugrálva, a' nem kevesbé bátor fütyölőknek rohant. Szerencsére épen akkor toppant-be a' nemzeti őrség, megragadá a' fütyölők' kolomposait, és hangos taps és helyeslő kiáltás közt páholyokból, földszintről, az ajtón kiigazitá. Még sokáig tartott a' zaj, mivelhogy a' felindult sokaság egymást kölcsönösen csendességre integette, és csak nehezen csilapodhatott-le. Háborítlan folytatá ezután a' társaság előadását, csak néha szakasztvameg a' sokság' zajos tapsától, melly ez estve megelégedése' kimutatásában nem mérsékelhette magát. A' franczia hatóság' 's fő katonatisztek' becsületére legyen itt megemlitve, hogy ők a' német társaságot mindenképen pártolák, 's annak minden kitelhető segélyt nyujtottak, átlátván hogy egy német daljáték Francziaországot nem veszélyezteti, 's nem nemzetiség elleni intézet. Az ő védelmük alatt folytattatik a' német daljátékok' előadása, fölváltva franczia néző játékokkal, ugyan azon igazgató alatt, kinek ezenkivül Badenben és Baselben is szinháza van. A' német dalszinészek' másodszori föllépésükkor a' fütyölő pártra tüstént ráriasztottak, 's hallgatásra birták.

Németország.

Sept. 14kén költ stuttgarti levél szerint, Fridrik Hermann Otto, Hohenzollern-Hechingen' uralkodó hge (szül. jul. 22kén 1776) Hechingenben meghalálozott. Követi az uralkodásban fija Fridr. Vilmos Hermann Konstantin (szül. febr. 16kán 1801), ki már az utolsó években atyja helyett a' kormányt vitte. — A' Hechingen háznak csak egy férfi rokona van, Xav. Ferencz hg. ausztriai tábornagy, ki azonban már 81 éves. Ennek is csak egy nőtelen fija van, ausztriai general-őrnagy Fridrik Ferencz Antal (szül. sept. 30kán 1790), — A' würtenbergi rendek' gyülése Stuttgartban, miután f. é. jun. 28kán elhalasztatott, sept. 5kén újra megnyittatott. — A' német mezei gazdák sept. 12kei harmadik ülésében többek közt az a' kérdés is vitattatott, mi eszközökkel lehetne alkalmas mezei gazdasági munkákat a' nép közt elterjeszteni, 's úgy találtatott, hogy ez kalendáriomok által legkönnyebben történhető. — Jövő évi gyülőhelyül Potsdam, ügyvivőnek pedig Koppe úr választatott.

Oroszország.

A' lengyel szélekről sept. 1jén irják, hogy Oroszországban katonaujonczokat szednek, sőt hogy az egész katonai lakosságból minden 40ik ember fegyver alá szoritatik. A' czár' távolléte alatt egymást váltó tömérdek hirnök is jövőre fontos eseményeket sejdítet.

Törökország.

Smyrna, aug. 24kén. Bagdadi legújabb hírek szerint, Bushirenél az angolok és persák között az ellenségeskedés elkezdődött, 's a' persák nehány ízben meg is verettek. A' herati ostrom, úgy látszik, minden békekötés nélkül maradt félben, úgy hogy a' schahot már nem csak délnyugotról, hanem északkeletről is veszély fenyegeti. Egyszersmind a' régi thrónkövetelők, a' schah nagybátyjának fijai is újra föllépnek, kik addig nyugodtak, mig Anglia és Oroszország Persia iránt egyetérteni látszottak. Most már lehető, hogy az angolok és oroszok Persiában összekoczczannak, 's csak Reschid basa' előrelátó bölcs politikájának lehet köszönni, hogy ez a' török birodalomban nem történik. A' viszonyok azonban tagadhatlanúl napról napra mind inkább összevissza bonyolodnak, 's alig lehet megfogni, hogy Reschid, ez egyetlen férfi, ki e' zavarokat

tisztába hozhatná, épen most küldetik el a' fővárosból, ha csak a' sultán távol nagyobb szolgálatot nem remél tőle. Nem lehet még azt is elhallgatni, hogy Reschid hatalmas ellenségeket hagy a' fővárosban, kiket, mint látszik, az új statustanács elnöke, Chosrew basa vezérel, 's kik semmi kedvező alkalmat nem mulasztandanak el Reschid basa' megbuktatására.

A' Temps szerint a' porta közt egy részről és Anglia 's Francziaország közt más részről a' czélba vett kereskedési szerződvény csak ugyan létesült, melly az egyedáruságot eltörlesztvén az átmeneti kereskedést egész Törökországban megállapítja és a' vámjegyzéket tetemesen módosítja. Ez a' legfontosb újítások egyike Mahmud' kormánya alatt, melly nem csak a' beviteli kereskedést gyarapítja, hanem Törökország' anyagi jólétére kétségtelenül jótevő befolyásu belkereskedést is eszközlend.

Portugallia.

Aug. 31ig terjedő lissaboni hírek szerint das Antas, egy folyamodásában a' királynéhoz, ünnepélyes óvást tett azon vád ellen, mintha ő a' cartistákkal összeköttetésben volna, 's korábbi nyilatkozásait az alkotmány' fentartására megújította. — Az aratás nem csalá-meg a' reményt Portugalliában, 's a' szőllő is bő szüretet igér. — A' választások Lissabonban és Oportóban egészlen a' fennálló alkotmányhoz ragaszkodók részére ütnek-ki. — A' Journal des Debats kezeskedik, hogy azon emberek, kiket több angol lapok tulzóknak, vagy septembristaknak keresztelnek, valóban csak a' józan és mérséklett vélemény' képviselői, kik idegenkedők ugy minden viszszahatástol a' charta' részére, mint a' zendülési tulzástól. — Terceira hget húsz választóság nevezte-ki tanácsossá; utána Palmella hg. és Saldanha marquis nyert legtöbb szózatot.

Spanyolország.

Bayonne, sept. 10kén. D. Carlos tegnapelőtt a' rosz idő miatt még Vergaraban volt. Balmaseda sept. 5kén egy bulletint adott-ki, mellyben jelenté, hogy Cobát a' Quintaner de la sierrai útakon megverte, embereinek harmadát vagy levágatta, vagy elfogatta. Balmaseda azokat a' házakat, mellyekbe a' christinók zárkoztak, fölgyujtatta. Coba maga is elesett. — Espartero, mint mondják, ágyúszereit Logronyóba visszaszállítatta.

Telegrafi üzenet. Bayonne, sept. 14kén. A' bayonnei ispán a' belministerhez. Espartero ágyuit f. hó' 9kén Peraltába és Tafallába vonta vissza, 's hada' derekával az Ebron átvonult. Mondják, hogy a' kormány' követének kivánságára összeült hadi tanács határozá e' lépést.

Amerika.

Az American Presbyterian szerint Jackson general családjának nagy részével a' presbyteriana vallásra lépett által. Eddig az episcopalis vallást követte.

Uj-yorki lapok Bustamente elnöknek a' mexicoi congressust befejező beszédét közlik, melly a' franczia-mexicoi viszálkodásról igy nyilatkozik: „Barátságos viszonyaink Francziaországgal félbenszakadtak; egy franczia hajóhad jelenleg legfontosb réveinket ostromzár alatt tartja, 's egyébb ellenségeskedéseket űz. A' franczia követ végnyilatkozata épen olly elfogadhatlan, a' milly szilárdúl ragaszkodik Mexico méltóságához és becsületéhez. Ezek' következtében az alkudozások igen összebonyolódottak, a' nehézségek mind két részről legmagasb fokra emelkedtek, 's kormányunk' legbuzgóbb törekvései mellett sem lehetett a' viszálkodásokat becsülettel megelőzni. Ha becsület egy szabad statusnak nem volna legbecsesb sajátja, 's ha két, eddig barátságos nép közötti háború érdekeinkre és jólétünkre nézve kevesbbé káros volna, azt lehetne vélni, hogy a' kormánynak végső eszközhez kellett volna nyulnia, mellyet mindig kerülni igyekezett. Önök azonban, uraim, teljesen meg vennak győződve azon szilárd és mérsékelt rendszer' hasznairól, melly köztársaságunk' nevének, békes viszonyainak a' külhatalmakkal fentartása által, érdemlett becsülést szerzett. A' franczia hajóhad' ellenségeskedései és réveink' ostromzár alatt tartása a' köztársaságot legszigorúbb visszatorlásra jogosíták vala. De a' mexicói kormány jegjobbnak vélte nemes mérséklet által a' franczia kormányt a' két nemzet' méltóságával és érdekeivel megegyezőbb bánásmódra bírni. Nem jósolhatom meg bizonyosan e' szerencsétlen vita' kimenetelét, annyit azonban mondhatok, hogy az Mexico becsületével megegyező leend. Szükség' esetében az általunk ki nem idézett hadra készek levén, 's Mexico és Francziaország közt a' béke' helyreállását őszintén ohajtván, az általunk illy környületek közt követendő politika nem szenvedhet kétséget."

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Eggenberger, Hartleben, Heckenast és ifj. Kilián könyvárosoknál kapható:

MARÓTBÁN.

Szomorújáték, öt felv. Irta Vörösmarty Mihál n. 8r. finom velinen ára 1 pengő fr. (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai úgynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelesben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pinceze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő terméssel együtt, szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*" szerkesztő hivatalában. (3)

(2) Tanulóifjaknak szállás 'stb. ajánltatik. Budán több házbeli családok kivánnak tánuló ifjakat a' most jövő iskolai évre felvenni, alkalmatos szállás, tartás, mosás és jó rend ajánltatik, mellyről való utasitást *Szigli Ferencz* vasárus Budán a' várban szives készséggel adand. (2)

(1) Ns Békés megyei Szeghalom — 's Gyarmattal határos Heves vgyei Cséfa pusztán fél befogásig elegendő legelő, 's 2—3 száz darab ökörre, vagy más szarvas marhára jó széna, mellyet ott helyben meg lehet étetni, illendő áron eladandó találtatik. Értekezhetni iránta Szeghalmon a' helység törvénybirájával. (2)

(1) Hirdetés. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő évi januarius elejétül három egymás után következendő esztendőre közönséges árverés utján haszonbérbe adatnak, ugymint:

A' mocsonoki uradalomban, Mocsonok nevezetü mezővárosban folyó évi october 1só napján tartandó árverés utján:

1ször mocsonoki mezővárosban egy emeletü nagy vendégfogadó, kocsi-szin, és harmincz lóra való istálóval, saját bora árulásával, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó hasznokkal, hat öl tüzi fával, és szám szerint 500 kötés rőzsével.

2or Mocsonok mezővárosban mészárszék hozzá tartozandó épületekkel, kerttel négy kaszás réttel, 15½ hold szántófölddel, és egész esztendő által az uraság' italainak árulásával.

3or Király helységben mészárszék, korcsma házzal, és hozzá tartozandó kerttel, a' mellyben az uraság' italai esztendőn-át árultatnak.

4er Királyi helység határában lévő uraság káposztás kertje négy holdnyi nagyságu.

5ör Üreg helységben szabad pálinka és rozsólis égetés és árulás, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó haszonvételekkel.

6or Ugyanott Üregen a' mészárszék hozzá tartozó épülettel, kerttel, és egy egész sessióhoz tartozandó szántóföldekkel, rétekkel, és ahhoz tartozó haszonvételekkel.

A' nyitrai uradalomban folyó évi october 4ik napján a' nyitrai várban árverés utján, három egymásután következendő esztendőre haszonbérbe adatnak:

1ör Nyitra alsó városban helyheztetett csupán mészárszék, mindenféle húsnak szabad vágásával.

2or Nyitra alsó város határában nyolcz p. m. alá való földek használása.

3szor Nyitra alsó városban helyheztetett korcsma az úgynevezett „Zöld fánál" saját bora' árulásával, illő szállással és kerttel.

4szer Gyürki utczában helyheztetett csupán mészárszék, mindennémü hús árulásával.

5ször Darázsi helységben Nyitra vizén három kerekü malom, molnár lakással, és mellette lévő kerttel.

6or Darázsi helységben mészárszék, hozzá tartozandó épülettel, és uraság' italainak árulásával.

7er Darázsi határban uraság rétjeinek a' végén fekvő darab rét tiz kaszás nagyságú.

8szor Ugyan darázsi határban helyheztetett dobrotoki rét harmincz kaszás nagyságú.

9er Kis-Emőkei pusztán uraság rétjeinek a' végén fekvő húsz kaszás nagyságú rét.

10szer Csekei helységben mészárszék, korcsma házzal, uraság italainak mérésével.

Második Félesztendő.

1 ter Nemkülömben a' dög által elesett juhbőrök csak egy esztendőre: azaz, jövő évi januarius első napjától, ugyanazon évi karácson hava utolsó napjáig.

A' szerződési feltételek az árverés alkalmakor fognak kihirdetődni, Mocsonokon pedig az inspectorális cancellériában előre is megtudhatók. 3)

---

(2) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. minden pesti, úgy szinte a' jelen debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíjövek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város főutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig (hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p ftal megvásároltatik. *Frank Ferencz* (2)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságu magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből köz hirűl adatik: hogy a' megürült Auranai Prioratus jószágbeli idei termés dézma borok, a' tettes ns Torontál vármegyében kebelezett Szártsa helység tiszttartói irószobájában September 24dik napján reggeli 9 órakor az azért többet ajánlónak árverés útján olly kikötés alatt által adatni fognak, hogy a' vevő azokat tulajdon hordóiban elvitetni, és 20 pengő ftnyi bánatpénzt letenni köteles lészen. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' kegyes rendeléséből ezennel közönségessé tétetik, hogy a' Diósgyőri királyi koronai uradalom erdeiben az idén a' középszerüségen túl termett tölgymakk, és csekély reményü gubics, folyó év september 29-kén tartandó nyilvános árverés utján Felső-Győrben az erdei hivatal épületjében a' többet igérőknek el fog adatni.

Melly árverésre a' venni szándékozók elegendő bánatpénzel ellátva ezennel meghivatnak. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 22én: 5 pctes stat. kötelez. 108; 3 pctes stat. kötelez. $80^{7}/_{8}$; 1820ki stat. költs. 285; 1834ki stat. költs. $642^{1}/_{2}$; bankrészvény $1457^{3}/_{10}$.

Gabonaár: Pesten, sept. 25én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 140—106; kétszeres 94—90; rozs 78—66; árpa 76—68; zab 50—45; kukoricza 95—90; köles 90; köleskása 168—150.

Dunavizállás: sept. 23kán: 6′ 10″ 0‴; 24én: 6′ 5″ 9‴; 25kén: 6′ 3″ 0‴; 26án: 6′ 2″ 3‴.

Pest. Szombat. Septemb. 29kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 26dik szám.

Magyarország és Erdély (megtiszteltetések, kinevezések; Szathmár megyének hálás megemlékezése Kölcseyről; ürményi tüzveszély; abaúji és aradi tisztujítás; némelly Pozsony megyei határzatok; somogyi lóverseny; losonczi gyapjuvásár; adakozások a' kunsági vízkárvallottak számára 'stb.) Ausztria. Nagybritannia (Anglia 's Persia közötti ügy; canadai hirek; czélszerü találmány a' gőzhajókon támadt tüz oltására; nép-charta; O' Connell ujabb levele 'stb.) Franciaország (hirlapi nyilatkozások a' londoni conferentiáról és mexicói ostromzárról; Fridrik ausztriai főhg. Algier előtt 'stb.) Németország. Olaszország. Hollandia. Schweiz. Törökország (Persia és Anglia között háboru; Mehemed Ali ismét függetlenkedik.) Belgium. Portugallia. Spanyolország (az új ministerium lemond.) Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Radeczky gr. lombard-velenczei parancsnok generált, e' minőségben szerzett érdemei tekintetéből első osztályu vas korona-renddel, — Gaisruck gr. mailandi bibornok-érseket pedig st. István rendjének nagykeresztjével, mind kettőt díj-elengedés mellett, méltóztatott kegyelmesen megajándékozni. W. Z.

Ő cs. 's ap. k. Felsége Ehrensteini Rauchmüller Ferenczet, a' magyarországi főépitészet' igazgatóját, kegyelmesen nyugalmazni méltóztatott. Hk.

Az erdélyi nm. kir. Főkormányszék Cseh Péter keblebeli lajstromozót, továbbá Farkas Sándor és Incze Sámuel rendes korm. jegyzőket főkormányszéki fogalmazókká; Németi János r. jegyzőt pedig lajstromozóvá nevezte-ki. E.H.

T. Abauj vmegyének f. é. sept. 25kén Kóji Komáromy István főispáni helyettes úr' elnöksége alatt tartott tisztujitása' alkalmával első alispánná Nyitra-Ivánkai Vitéz János, másodikká pedig Bizáki Puky Antal, eddigi főjegyző választatott.

Arad megye f. hó 17kén tartott tisztujitásakor 1ső alispán Kovács Ágoston lett, 2ik pedig Török Gábor volt országgyülési követ.

N. Károlyban f. sept. 11kén, báró Vécsey Miklós főispán elnöksége alatt tartatott megyei közgyülésben emlékezetbe hozatván Kölcsey Ferencznek, a' polgári és irói pályán egyformán koszorúsnak, Szathmár megye' főjegyzőjének, és volt országgyülési követének f. e. aug. 24d. Csekében történt halála; egyszersmind inditványoztatott: miképen igen következetes lészen, hogy a' ritka férfiunak mellképe érdemeinek méltánylásaul a' tanácskozási teremben felfüggesztessék, 's haláláról az ország' megyéji körlevél által tudósitassanak. Melly inditványt a' KK. és RR. meleg részvéttel pártolván, elhatározták, hogy a' nagy férfiu' mellképe a' jelen és jövendő kor' nemes tettekre szolgálandó buzdításaul a' tanácskozási terembe függesztessék-fel, 's e' czélból annak illető müvész által leendő elkészitése első alispán urra bizatott; a' müvészi dij pedig aláirás' utján összegyüjtetni rendeltetett. Egyébiránt a' körlevél által leendő tudósitás azon megyékre szoríttatik, kik a' sok érdemü férfiút táblabiráik' sorai között számlálták. A' Kovács Ágoston első aljegyző által föltett körlevél pedig igy hangzott: „Midőn e' levelünk küldetése' helyére jutand, minden bizonynyal Nagtok már tudni fogják, miképen nagy és igazfényü hazánkfia Kölcsey Ferencz f. e. aug. 24kén Csekében, rokonai' karjaiban, rövid szenvedés után meghala! — Azonban mivel Ngtok e' mi nagy, és való koszorúkat való érdemmel nyert hazánkfiát, kebelőkhez csatolni kivánván, táblabirájokká választották, 's ezen megtiszteltetést levelőkben buzgó örömmel tudtunkra adni siettek: mi sem tartjuk feleslegnek fájdalmink közepett is tudtul adni e' férfiú elhunytát, kit nekünk Ngtok egyedül a' haza' egészére függesztett tekintet miatt nem irigyeltek; nem tartjuk feleslegnek elmondani: miképen mai közgyülésünkben elhatároztuk, hogy e' nagy férfiú' mellképe tanácskozási teremünkben parányi ugyan, de szives jutalmaztatására az érdemnek, 's buzditására a' jelen és jövő kornak, felfüggesztessék. — Mit és kit vesztettünkel? Nagyságtok tudni fogják. Mi tudjuk, hogy a' teremtő lélek fentartja magát müveiben, melyeken ő az örök életet keresztül fuvalta; tudjuk, hogy Kölcsey Ferencz' neve, késő századok után is, ragyogni fog, 's emlékezetét maga az örökkévalóság mindenkor őrzi; de az a' nagy szív égi kebelben — megszünt dobogni; az a' geniusz-ajak, mellynek hatalma mondhatatlan vala, 's az a' toll, melly teremtő lélek' sugallásit jegyzé, megtompulva van, 's mind ezen veszteség, a' pótolhatatlanság' gondolatával egy kapcsolatban, égető nagyságban nehézkedik kebleinkre. — És e' veszteségünket elmondjuk Ngtoknak, nem azért, hogy fájdalminkat megosszuk, — hiszen e' fájdalom, mellybe egyenkint és egészen süllyedtünk, tömérdekségében megoszthatatlan! — nem azért, hogy vigasztalást kérjünk, hiszen azt Ngtok velünk egyformán nem találnak, — hanem elmondjuk, hogy az atyafiság' kötelességét teljesitsük. Melly után ohajtunk Ngtoknak hosszu életet, ohajtunk e'

hazának virágzó jövendőt, mellynek szép korában kidült nagyaink után ne a' veszteség' pótolhatatlanságát érezzük, hanem nyomdokaikba hágó unokák által vigasztaltatva emlékeket állítsunk elő, mellyekre a' hazafiúi hűség' megszentelt könnyei hulljanak." — E' körlevél hitelesíttetésekor Toperczer Otto,nagybányai küldött, elmondván a' fájdalmat, mellyet a' kebelbeli kir. városok éreznek, midőn Kölcsey Ferenczben az urbanitás' elveinek hatalmas szószólóját elvesztették, olly kéréssel fordult a' RRhez, hogy e' körlevél megküldetését a' kebelbeli kir. városokra is terjesszék-ki; melly kérés köz akarattal megadatott. T-ó.

N.Pecky Bálint, Pesten, belvárosban, a' rostély utcza 574 sz. alatti házában, az aggkatonák' épületével szemközt, a' nm. m. k. Helytartóság' k. engedelméből, nemzeti nyelvtanító iskoláját, f. é. oct. 1jén megnyitandja. Elfoglalt szegény sorsu ifjak, vasárnap és ünnepeken délelőtti 11—12 óraig, dijfizetés nélkül vehetnek czélirányos oktatást ezen iskolában.

A' legközelebb mult iskola év alatt a' bécsi cs. kir. orvos-sebészi József-akademián következő hazánkfiai nyertek orvostanári koszorut: Artner Lajos, Bagoly Boldizsár, Kláar Aloiz, Lovrenchich János és Scheffer Vilmos.

Ürményben (Nyitra megyében) aug. 27től sept. 12ig majd minden nap tűzveszély rémíté a' lakosokat, néha négyszer ötször is napjában. Az első tűznek szerzője egy gombkötő vala, ki féltékenységből feleségére akarván lőni, helyette egy szénakazalba lőtt, melly meggyuladt 's a' tűz majd 7 házat emésztett-el. (Tehát az átkozott féltékenységből, vagy inkább hütlen nők miatt, kik férjeiket féltékenységre ingerlik, tűz is támad.) A' többi tűz gonosz gyujtogatóktól eredt. E' szomorú környületek között a' lakosok' rémültsége olly nagy, hogy sokan bútoraikat 's vagyonukat pinczékbe takaríták a' fenyegető veszély elől.

Losoncz sept. 15kén. A' jelen keresztfölmagasztalási vásárra alig hozatott 600 mázsa nyári gyapju, 's a' sléziai és morvai posztósok ezt is hirtelen elkapkodták. A' mosás szép, tiszta fejér, az ár a' minőséghez képest 65—75 p. ft. volt; egy kis mennyiségü igen finom áru 80 p. fton kelt-el. A' nyerészkedők igen nagynak találták az árt, 's a' posztógyártókkal nem concurralhattak.

Szebenből a' budapesti vízkárvallottaknak következő segély érkezett: Waechter ottani orvosnak még alig 9 éves fiacskája kéré atyját, hogy neki 15 napig reggeli és esteli helyett naponként 12 v. krt. adna, annyát pedig arra kéré, hogy némelly csekély dolgokat vihessen végbez 2 v. ftért, 's így 5 v. ft küldhessen a' budapesti vízkárvallottak' fölsegélésére; Waechter 13 évü lánya követé e' példát 's szinte 5 v. ft. külde, mit a' két jó gyermek' derék atyja 24 fttal szaporított a' budai szegényi intézet számára.

Jegyzéke azon kegyes adakozásoknak, mellyekkel K. Sz. Miklós', Szabadszállás', Fülöpszállás' és Laczháza' árvíz által károsult lakosai fölsegítettek: Nemes jász és nagy kun kerületek adtak 1048 kenyeret, 157 zsák lisztet, 196 véka buzát, 32 véka főzeléket, 426 font szalonnát 299 f. sertés hust, 157 f. sót, 410 ft. 33 kr. vált. Halas 1488 kenyeret, 3 zsák lisztet 46 v. buzát, 77 v. főzeléket, 122 v. krumplit, 441 f. szalonnát, 130 f. hust, 660 f. sót, 12 szál fenyőt 's egy dereglyét. Félegyháza 1037 kenyeret, 24 zsák lisztet, 21 v. főzeléket, 170 f. szalonnát, 110 f. hust. Majsa 254 kenyeret, 2 zsák lisztet, 12 v. főzeléket, 80 f. szalonnát. Dorozsma 220 kenyeret, 11 zsák lisztet, 4 v. főzeléket, 100 f. szalonnát, 325 f. sót. Kecskemét 300 kenyeret. 7 v. főzeléket, 80 f. szalonnát, 200 f. sót, egy elkészített talpat, és két dereglyét. Nagykőrös 568 kenyeret, 5 v. főzeléket, 70 f. szalonnát, 140f. sót. Izsák 183 kenyeret, 10 ft. szalonnát. Czeglédi ref. ekklézsia 95 keny. 4 zsák liszt, 16 v. buzát, 14 v. főzeléket, 170 f. szalonnát, 65 f. hust, 85 f. sót, 8 sajt. Zichy László gróf 51 v. buzát. Halász Albert és testvérei 150 v. rozs, 150 v. árpa. Szabó Károly czeglédi ref. lelkész 50 kenyér. Pálmafy Fülöp 150 kenyér. Arneboldi Pál kapitány 30 ft. vált. Darázs Pál 100 v. rozsot. Titler Ferencz dorozsmai plébános 54 kenyeret. Péter István halasi főjegyző 25 v. rozsot, 25 v. árpát, 25 v. krumplit. Lajko István dorozsmai lakos 21 zsák lisztet. Músa Sándor halasi lakos 21 kenyeret, 1 v. kását, 12 f. szalonnát. Kún Szent-Miklósi székső gyár' tulajdonosi 7 öl kemény fát. Kecskeméti és nkőrösi kőmives és ács czéhek 11 v. kását 50 f. szalonnát. Steiber Ignácz ujvidéki izraelita 25 ft. váltóban.

Pozsony megyének sept. 3ik 's következett napjain tartott közgyülésében a' börtönök' jobb elrendezésére kinevezett küldöttség véleményét e' tárgy felől előadván, a' KK. és RR. a' megye házával szomszéd Almásy féle telket megvétetni határozák, 's a' börtönöknek és dolgozó háznak épitése, nem különben a' megyeház javítása végett kivántató mintegy 60 ezer p. ft. megajánlására a' megyebeli birtokosokat a' főispáni helytartó és szolgabirák által felszólítatni rendelték. Ezután olvastatott Pozsony sz. k. város tanácsának levele, mellyel e' megyét a' végett keresi-

meg, hogy a' Ferdinand császár nevét viselő vasuttól Rothschild által Pozsonyig vezetendő mellék-vasut' építhetésére az engedelem Ö Felségétől kéressék-ki, minthogy e' jeles és az ország' kereskedését északi Europa felé különösen gyarapítandó vállalat létesítésére a' vállalkozó társaságtól az előkészületek', 's tetemes anyag' megszerzése által már igen nagy költségek tétettek; mellyre nézve a' KK. és RR. e' tárgy iránt már ezelőtt tett felirásuk folytában Ö Felségét újolag alázatosan megkéretni határozák, hogy a' mellék-vasut' épitését ausztriai tartományában szabadíték' utján megengedni, Magyarországban pedig a' vasut-vonalra nézve az 1836. 25k tczikk. 3 és 4 §át eszközlésbe vetetni méltóztassék. — Inditvány tétetvén az iránt, hogy a' megyében takarék-pénztár és ápoló-intézet alapítassék, miután az illyetén intézetek' közhasznusága átalánosan elismertetett, azoknak miképen leendő elrendezése eránti vélemény-adással Dezasse Ferencz gr. Walterskirchen V. György báró, tbiró Frank Aloiz, Scherz Fülöp, Fischer János, Habermayer Mátyás, szbiró Nagy János és aljegyző Somogyi Antal uu. bizattak-meg. Ugyanekkor a' marhahús fontja 16 krajczárról 15re szállítatott-le. Hk.

Somogy megyei adózók csikainak jutalmaztatása, lóvásár 's verseny az idén a' hetesi gyepen. Miként felelt-meg a' társaság jelen évben föladásának, 's milly mértékben elégité ki alapszabályzata a' köznép anyagi érdekit, és minő következéssel, — eléggé tanusitá a' megye minden részeiből, a' hetesi gyepre vezetett, 's 300at meghaladt adózó csikainak száma. Mellyek közül noha mindnyájan, csekély kivétellel, jutalmat érdemlettek volna, a' részvény-mennyiséghez képest mint kitünőbbek, zsenge intézetünk pénztárából csak 13 nyerheté el a' serkentő dijakat. — Számos vidéki, 's dologhoz értő érdemes vendégünk az ügyekezet sükerét méltányló figyelemmel szemlélvén, vállalatunknak tovább is szerencsét kivánt. — Az eladásra szánt lovak közül árverésen gyéren, kéz alatt azonban több elkelt. — Nézők szép számmal, 's az idő kedvező volt. A' verseny sept. 10. 11. 's 12kén délután ekép ment véghez; kezdete 2 órakor 's félóránkint uj-uj futás:

Első napon.

I. Különfogadás 100 arany, 1½ ang. mf. „Fuss v. fizess.“
1ső Festetics Miklós gr. 5 e. p. k. Rebecca, ap. Murphi, an. Mari 133 ft. Zöld test, vörös uj, fekete sapka.
2dik Csapody Pál 3. p. m. Mazeppa kitört.

II. Első versenye az adózóknak. 2 ang. mf. 60 és 20 p.frtért.
1ső Biró Sándor aszalói jobbágy 7 e. p. k. Carabella.
2dik Lucza József kaposmérei jobbágy 6 e. sz. k. Tuba.

III. Társasági dij. 60 ar. 1½ ang. mf. ismételve. Minden somogyi birtokosnak ugyanott nemzett nem t. v. lovaira.
1ső Csapody Pál 4 e. s. k. Marbek maga nevelése 110 ft.
2dik Festetics Miklós gr. 4 e. p. k. Estrella, ap. Doctor Oloroso, an. Helena 110 ft. Festetics Ágoston 4 e. s. k. Dorinna kitört. Czindery László Electiont, Festetics Ágoston Leliát, Festetics Geyza gr. Miss Susannát, Festetics Miklós gr. Rebeccát visszahuzták, a' futás tartott 3 első 's 25 másodp.

IV. Második versenye az adózóknak 25 és 15 p. forintért.
1ső Biró József aszalói jobbágy s. p. 6. e. Betyár.
2dik Kiss Tóth Samu csoknyai jobbágy 9 e. s. paripája nevetlen.

V. 60 ar. dij ismételt futása végbe ment. 3 első 's 29 másodp. nyertes:
Csapody Pál 4 e. s. k. Márbek 110 fttal.
Festetics Miklós gr. 4 e. p. k. Estrella ellen.

VI. Különfogadás 25 aranytétel. 2 ang. mf.
1ső Festetics Miklós gr. 5 e. p. k. Rebecca.
2dik Csapody Pál 3 e. p. k. Abulay futottak 4 első 's 55 másodp.

VII. Különfogadás 30 arany 1½ ang. mf.
1ső Csapody Pál 3 e. s. m. Figaro 92 ft.
2dik Festetics Miklós gr. 4 e. p. k. Estrella ellen 3 első 's 30 másodp.

VIII. Különfogadás 25 ar. „fuss v. fizess.“ 1½ ang. mf.
1ső Festetics Miklós gr. 3 e. p. k. Miss Fanny 90 font.
2dik Czindery László 3 e. p. m. Murphi kitört.

IX. Különfogadás. 25 ar. 1½ ang. mf. „fuss v. fizess.“
1ső Czindery László 3 e. p. k. Szajkó, ap. Doctor Oloroso, an. Szajkó.
2dik Festetics Miklós gr. 3 e. p. k. Sarolta 3 első 's 55 másodp.

X. Különfogadás 1½ ang. mf. 10 ar. tétel „fuss v. fizess.“
1ső Festetics Dénes id. p. k. Vinczi 110 ft.
2dik Czindery László 4 e. p. k. Bogár 110 font. *(Vége köv.)*

*

Sz. k. Buda városa' tanácsa a' szüret' megkezdését a' budai szőlő hegyeken oct. 1re határozta.

Ausztria.

Ő cs. 's ap. k. Fölsége Rainer cs. k. főhghez sept. 14kén költ levele szerint 60 ezer lirát méltóztatott kegyelmesen ajándékozni azon szükölködők' gyámolitására, kik Ő Felségének Mailandban mulatása alatt kérelemleveleket nyujtottak a' cs. kabinethez. E' kegyelmes ajándék egy külön biztosság által fog, a' tiszt. lelkészek' közbejöttével, kiosztatni. A' mailandi ápoló-intézetek fölsegélésére is két ezer lirát kegyelmeskedett Ő Felsége küldeni. — Sept. 18kán kivánt jó egészségben érkeztek-meg Ő Felségök Bergamóba, a' nép' buzgalmas örvendezése között.

Az ausztriai hadsereg tisztei' fizetésének szaporitása iránt költ hadi parancs szerint a' német tartományokban ezentul a' másod-kapitányok 37½ f. helyett 50 ft., a' főhadnagyok 25 helyett 32, az első alhadnagyok 20 helyett 24, és a' másod alhadnagyok, kik az eltörlesztett zászlótartók' helyébe léptek, 19 helyett 23 ftot p. p. kapnak havonkint, 's e' fizetés az állomási helyhez és élelem' árrához képest nő vagy kevesbül. Ugyanazon parancs szerint az összes lovasságnál az alhadnagyok fizetése 5, a' főhadnagyoké pedig 3 fttal p. p. szaporitatik. Mindezek a' jövő katonai év' elején, azaz, 1838ki nov. 1jén veendik kezdetöket.

Nagybritannia.

A' Naval and Military Gazette irja: „A' minapi események Persiában megint magokra vonták a' közfigyelmet, 's India' megtámadása nem csak nézleti vizsgálódás' hanem lényeges érdek' tárgya lett. E' dolog idegenek közt mindig több figyelmet gerjesztett, mint angolok közt, 's elég különös, hogy a' szárazföldön ennek állását jobban ismerik, mint Angliában. Oroszország a' közelebb múlt években folyvást követte terjedő rendszerét, 's befolyása az Indiával határos statusokban ügyvivőji által szerencsésen megállapitatott. Persiában sokáig fáradott, hogy bennünket a' schah' kedvéből kitúrhasson, 's Hindostan kincseit nyújtá csalétkül, mellyeken oroszok és persák fognának osztozni. Szívesen megengedjük, hogy Oroszország e' merényre nézve nem becsüli túl hadereje' bátorságát és erejét, 's nem kételkedünk benne, hogy mihelyt a' béke Anglia és Oroszország közt fölbomlik, azonnal indiai birtokaink ellen tétetik az első próba. Oroszország erre négy útat választhat, ha azonban tettre kerülne a' dolog, alkalmasint Herat, India kulcsa felé veendi útját. Ha Oroszország Persiával egyesülve Herat előtt áll, akkor India' megtámadásának természetes gátjait legyőzötteknek tekinthetni, 's India' birásának harcza az Indus mellett fog végig küzdetni.“ — A' Courrier français szerint, Rundschit Sing és az angolok közt darab idő óta igen szoros frigy keletkezett, 's Rundschit Sing nagy számu jó angol fegyvereket kapott; az alkudozni hozzá ment orosz tisztek ellenben Lahoreból kiutasitattak.

A' többször említett nép-charta, melly iránt Londonban sept. 17kére nagy radical-gyűlés vala hirdetve, nem rég nyilvánitatott. Ez iromány, mellynek szerzőji közt nehány parlamenti tag, jelesül Attwood úr is neveztetik, törvényjavaslati alakban van föltéve. Czélja mindenek előtt a' nép-képviselet' javitása. E' nép-charta az egyesült királyság' mindenik lakosának parlament-választási jogot követel, ki 1. honi polgár, 2. 21-dik évét meghaladta, 3. esküttszék által lelki betegnek nem nyilatkoztattatott, 4. ellene semmi bűn be nem bizonyodott, és 5. választásoknál vesztegetést vagy csalást soha sem követett el. A' választás titkos szavazással történjék, 's a' követek csak egy évre választassanak, mi azonban újra megválasztatásukat ne gátolhassa. A' követek mindenik parlamenti ülésért 500 f. st. fizetést húzzanak. Az egész ország 300 választó kerületre osztassék, 's minden kerület egy képviselőt küldjön a' parlamentbe. Kérelem fog az alsóház' elébe terjesztetni, melly azonban azt figyelemre sem igen méltatandja. —

A' fáradhatlan O'Connell, kit a' tory lapok most Irland' parlementi képviselőjének neveznek, Derrynane apátságból ismét hosszú levélben izgatásra szólítja föl Irland' népét. Eddigi követeléseihez még azis járúl, hogy az irlandi törvénykezési folyam gyökeresen javitassék. Ezt majd harmadik levél követendi. O' Connell ellen azonban saját pártjában is hallatszik egy két szózat. Davern P. kath. lelkész Limerick grófságban őt egy levélben következetlenséggel vádolja a' tizedbill iránt, mivel ezt a' parlamentben elfogadta, most pedig újra vérfoltos tizedekről cseveg. Ennishowen' lakosi, 30,000 aláirással, e' tizedbill, mint zsarlás ellen, óvást tőnek. — A' londoni hírlapok szintén, mint a' párisiak, egyhangulag magasztalják a' Ferdinand császár és király ő fölsége által Mailandban adott közbocsánatot.

Canadából a' hírek, Új-Yorkon át, aug. 22-kéig terjednek. A' gyarmatok folyvást csendesen valának. Arthur, felső-canadai kormányzó 16 halálra itélt lázadót és tengeri rablót megkegyelmezett, 's e' tett az egyesült statusokban igen jó benyomást tőn. Ifjabb Ellice Ed. úr helyett, ki ne-

hány hónapra szabadságot nyert, Durham l. Villiers J. urat nevezte ki magános titoknokának. A' sorreli lakosok fölirást intéztek a' főhelytartóhoz, ki válaszában egyenesen és elhatározottan kijelenté, hogy addig le nem mond hivataláról, mig a' ministerek' és országos parlament' elébe olly elrendezését a' canadai ügyeknek nem terjesztheti, melly az északamerikai angol gyarmatok' lakosinak jogait és érdekeit tartósan biztosítandja. — A' Standard szerint Robert Fayrer, Liverpool gőzös' hadnagya, Sussex hgnek egy audienczián új találmányát magyarázgatta, mikép kelljen t. i. a' gőzhajókon a' szén gyúladása, vagy más okok miatt támadt tüzet eloltani. E' tűzoltási mód a' legjelesb földmérők 's más illető személyek által csalhatlannak jelentetett, 's a' Liverpool és Új-York közt evezendő, 464 lóerejü Liverpool gőzösön fog először is alkalmaztatni.

A' Derry Herald szerint Donegall grófságban Fahan mellett Hunnraw-Pointban tengeri hölgy találtatott, és egy odavaló nemes birtokában van, ki azt a' százankint oda gyülöngő népnek mutogatja, hogy „lássák és higyenek.“ A' természettöténeti társaság Londonderryben e' rendkivüli tüneményt meg fogja vizsgálni, 's aztán jelentést tesz az angol egyesületnek.

Franciaország.

A' Revue de deux mondes ezt írja: „A' londoni conferenczia a' belga-hollandi ügyben sept. 25kén nyittatik meg. Leopold király még, ugy látszik, nem nyert ugyan kedvezést; remélik azonban, hogy a' conferenczia Belgiumra nézve kedvezőleg fog kezdődni. Fabricius úr' ügye úgy, a' mint a' Journal de la Haye szól róla, nem igen kedvezőleg fog hatni Hollandra nézve. — A' Journal du Commerce nem rég jelenté, hogy nem sokára földmérők próbát teendenek a' Telemaquenak, melly 50 év előtt Quillebeuf mellett elsülyedt, kihúzhatására, mert alkalmasint nagy pénz summák és drágaságok fognának rajta találtatni, jelesül Antonia királyné' gyémánt nyakba valója. Erre a' hírlap egy levelet vőn, mellyben az iratik, „hogy a' szerencsétlen király' és királyné' amaz ékszert több egyebekkel és tetemes pénz summákkal együtt aug. 10ke előtt egy éjjel a' tuileriákhoz közel elásattak. A' király' egyetlen két segédje és meghittje Thierry de Ville d' Avray és Delaporte kevéssel azután elveszett. Egy ember történetesen nyomába akadván e' titoknak, azt M** grófnak fölfedezte, ki azonnal ásatáshoz fogott, miről ez közelebb törvényszék előtt fog felelni. Több gyémánt 1837ben Londonban nyilvánosan eladatott, jelesül a' királyné' körte forma gyémánt fülbevalója, és XVI Lajos sz. lélekrendjének közép köve, 'sat. További részletes fölvilágosítás majd akkor adatik, ha a' tárgy törvényszék előtt megfordúlna.“

Perpignanban a' 16ik könnyű gyalog ezreddel napi parancs közöltetett, mi szerint Devaux ezredes, ki Castellane generál' megrovó észrevétele' következtében kardját földre vetette, ministeri rendeletnél fogva szolgálattól elmozdítatott. — A' revue de Paris igy-ir: „A' Mexico elleni hajóhad nehány hajóval szaporítatni fog. A' Toulonban kikészített flotilla már alkalmasint útban van, Baudin admiral' hadával egyesülendő. Szó vala Angliának e' miatti aggodalmáról; ez aggodalom azonban eddigelé a' déli amerikai társaság' fölirására, mellyre Palmerston lord egyszerű nyugtatványnyal válaszolt, és az angol 's franczia kormány közt az ostromzár' természete iránt váltott rövid nyilatkozásra vala szorítva. Mi Mexico' meghódítását Joinville hg által illeti, mellyet egy angol hírlap említ, arra ezt feleljük: a' hg. a' hajóhadnál csak corvett-kapitány lévén, nagyobb rangot akar magának kivíni. Mirabeau egykor az alkotványító gyülés' egyik tagjának, ki őt párviadallal kinálta meg, ezt mondá: „Én már jobbat is elútasítottam.“ A' juliusi dynastia szebb és közelebb fekvő koronákat útasított el mint a' mexicoi. Jól tudják ezt a' külhatalmak, és nem nyugtalanítatják magokat hírlapi csevegések által.“ — Jules Janin olaszországi útjában két jószág lotteriasorsot vett, 's most, mint mondják, a' hírrel lepetett meg, hogy Lucca' közelében a' szép fekvésű és bútorú Lazzarini mezei lakot megnyerte. A' jószág 100,000 kor. tallért ér, és fürdés' idején 12,000 francot jövedelmez. Mondják, hogy Jules Janin egy a' birtokhoz tartozó nyári palotát egy jeles művész barátjának ajándékozott. — Enfantin, a' st. simonisták' egykori fője, jelenleg a' Paris és Lyon közötti úton postamester, 's egy régi tanítványától gyámolítatik.

A' Gazette de France szerint Lajos Fülöp a' st. omeri táborba fog menni, hol egyszersmind Leopold király, Coburg hgek és Sussex hg is megjelennek. — A' Párisban mulató lombard-velenczei menekvők sept. 18kán gyülést akartak tartani, ő cs. kir. fölségének, az ausztriai császárnak hálafölirást szavazandók.—Guerriére ausztriai fregatt Fridrik ausztriai főhggel sept. 17kén az algieri kikötőben horgonyzott. A' hg. az afrikai franczia birtokokat meglátogatta volna, de az egészségi biztosság öt napi veszteglést rendelvén nekie, tovább evezett Corfu és Levante felé, minthogy nem vala ideje olly sokáig a' kikötőben maradni.

Sept. 15kén Vaudancourt Vilmos general helytartónál számos generalok 's tisztek gyűltek össsze, egy a' választási rendszer' javítását tárgyazó fölirás' okfőit megállapítandók. A' szolgálat kivűli tisztek, a' generalok' és ezredesek' számára választhatóságot, a' tiszteknek pedig választójogot követelnek. E' kérelem, melly már sokaktól van aláirva, Laffitte úr által fog a' kamara' elébe terjesztetni, 's Arago és Michel de Bourges uraktól pártoltatni. — „Reveil du peuple" czim alatt egy dal kereng 40,000 példányban a' hadseregnél, mellyben a' katonaság nyilván lázadásra hívatik föl Napoleon Lajos mellett.

Németország.

Miksa bajor hg sept. 18kán szerencsésen Münchenbe érkezett 8 hónapig tartott keleti utazásából. Kisérőji, fájdalom, nem mind tértek viszsza. Bayer dr. a' dögvész' áldozatja lett; Wellington nevü mulatte-szolga is keleten halt meg. A' két Busek báró Romában maradt, hol Busek Károly b. betegen fekszik. Hügler kapitány, ki Máltában lováról leesvén, vállpereczét eltörte, fölgyógyúltugyan, de a' gyógyítás nem nagy ügyességet gyanítat a' maltai sebészek' részéről. A' hg. sok jeles ritkaságot vett keleten, mint: mumiákat, krokodilusokat, schakálokat, sok ritka madarat, 'sat. mindezek útban vannak, öt négertől kisértetve, kiket a' hg. keleten fogadott szolgálatjába. — Karlsruheban sept. 13kán, a' német mezei gazdák' negyedik ülésében Bronner wieslochi gazdasági tanácsnok a' bortermesztési biztosság' véleményét olvasá föl, mellyben egy szőlőiskola' Badenben fölállítatni és a' különféle német bortermesztő vidékek' gazdasági egyesületei annak gyámolítására fölszólítatni javasoltatnak. A' gyűlés ezekben megegyezett. Erre Babo báró a' selyemtenyésztésről értekezvén, részvényes társaságok által selyemtenyésztő egyesületeket javasolt fölállítatni. Pabst gazdasági tanácsos elő adá az e' részben Hessen nfejedelemségben már történteket, 's Wiedenmann erdőszeti tanácsnok említé, miként Würtenbergben a' fékintézetek' foglyait, jelesül a' nőfoglyokat egy évszakon át, selyemtenyésztéssel próbálták foglalkoztatni. Nestler ollmützi professor az ausztriai tartományokban Ruchallto vagy Obatschar' ekéje név alatt ismert és használt ekéről értekezett. Ezután az állattenyésztés kerűlt tanácskozás alá. Sept. 14kén a' bővebb tanácskozásra fentartott tárgyakra és a' kiosztandó pályamunka-díjakra nézve biztosságok neveztettek. — Újabb időkben bizonyos lóherfaj hozatott Németországba, mellyet az angolok tehénfűnek (Cowgrass) neveznek, melly magasb a' fehér lóhernél, 's szintolly tartós. Erről Bauer professor értekezett.

Emden, aug. 31kén. Az itt fogva lévő hajóslegények elleni nyomozásból ezek sültek ki: a' hajó Braganza nevü amerikai brigg valta, Jolly kapitány alatt, 's Philadelphiából Genuába akart evezni. Az atlanti tengeren a' hajósnép egy része az elfogott öt matróz' izgatására föllázadt, Jolly kapitányt, 's némelly vallomások szerint, a' főkormányost is tengerbe vetette. A' többi személyek, jelesül a' hajó' tulajdonosa Deal, nőjével, a' kapitány' nője, a' másod kormányos, szakács és egy néger előbb a' hajó-terembe zárattak, sok esdeklés után azonban a' portugalli partoknál a' nagy csajkára tétettek; a' bűnösök azt is állítják, hogy a' csajkát előbb vitorlával és evezőkkel ellátták, 's a' nevezett személyeknek 20 napra eleséget adtak. A' bűnösök egyike, John Ádám, hamburgi születés, a' börtönben megfojtotta magát.

Olaszország.

Roma, sept. 8kán. Anconai' hírek szerint a' görög királyné egy hadi gőzössel az ottani kikötőben megérkezett, 's hét napig fog vesztegelni. Ő fölsége szoros incognitoban Missolunghi grófné név alatt útazik Oldenburgba rokonai látogatására.

Hollandia.

Fabricius ur a' hollandi kormánytól kedvezőleg fogadtatott. A' Journal de la Haye, melly eddig az ő ügyében hallgatott, a' franczia hirlapok' zaklatására sept. 9én végre így szól: Fabricius urnak nincs védelemre szüksége, mivel hosszú diplomatai pályáján köz becsültetést nyert, és Haagaba megérkeztekor mind az udvartól mind a' diplomatai testtől a' legkedvezőbben fogadtatott. A' belga lapok gúnya, és a' belga követ' ármányai Parisban, annál kevesebb figyelmet érdemeltek, mivel Fabricius ur érdemeit és hivségét minden elfogulatlanok előtt a' legkedvezőbb szinben tünteték-föl. De ha szinte hivségét bizonyitani kellene is, föl lehet azt találni a' parisi törvényszék' csudálatos itéletében, melly Chaltast fölmentette.

Schweiz.

Arenenbergből sept. 18kán ismételve határozottan ellene mondanak ama költött hírnek, mintha Napoleon Lajos hg. az orosz czártól hadi szolgálatot kért volna.

Törökország.

Konstantinápoly, aug. 29kén. Bagdadi hírek szerint, Anglia csakugyan háborut üzent a' persa schahnak. Ez üzenet után az angolok, az

elégületlenekkel egyesülve, Bushireből azonnal Schiras felé nyomultak. A' persák nehány csatában megverettek. Itt nagy feszültséggel várják a' híreket Persia' széleiről. Átalában azt hiszik, hogy a' schah engedni fog, 's Anglia' érdekeire nézve kedvezőbb politikát követend. Azonban a' koczka vetve, 's Persia hihetőleg nem sokára szomorúbb alakot fog ölteni az 1835dik évinél, mikor a' schah thrónra lépett. — Roussin admiral tegnapelőtt két óráig értekezett Chosrew basával, ki, mint látszik, az új kereskedési szerződvény' elveiben átalában meg nem egyez.

Az allg. Ztg.' alexandriai levelezője septem. 1jéről így ir: „Előre látható vala, hogy egyrészről a' porta 's más részről Anglia és Franczia-ország közt kötött szerződvény, melly ha végrehajtatnék, Mehemed Ali' pénz állapotját egészen tönkre juttatná, mennykő gyanánt fog az alkirályra hatni. Ő ugyan eleinte színleg egykedvűen fogadta e' hírt, 's csak azt jegyzette-meg: hogy ezentúl semmi adót sem lehetend fizetnie. De az első meglepetés némaságát csak hamar a' méltatlankodás' dühe követte. Miután ülő helyén több óráig gondolatokban merengett, hirtelen fölugorván, bosszúsan e' szavakat ejté: „létezésemet vették czélba, 's egész életembeli fáradozásim' gyümölcsét; legyen — de én az utolsó kötelet is széttépem, melly még engem Mahmudhoz bilincsel." Más nap egy jegyzékben kijelenté a' külhatalmak' ügyvivőjinek, hogy változatlan szándéka, szép módon vagy erővel, függetlenségét a' portával elismertetni, ezentul senki' felsőbbségét el nem ismerni, 's országában csak azt a' törvényt tartani-meg, mellyet maga vélend czélszerünek kiadni. A' consulok' hasztalan igyekeztek őt ettől eltéríteni; még a' franczia consul' azon fenyegető nyilatkozására is, hogy Anglia' és Franciaország' egyesült hajóhadai minden módot előveendnek a' status quo fentartására, csak ezt felelte: nekie, ugymond, mind egy akár mit tesznek, vagy nem tesznek a' hatalmak; mit ő teend, azt nem gátolhatják; fija két hónap mulva Konstantinápoly alatt lesz, 's nem fogadni, hanem szabni fog törvényeket. Ibrahimnak, mint mondják, parancsot küldött, hogy a' török széleket átlépje és Hafiz basát megtámadja, mi azonban kissé kétséges, mert az alkirály korán sem olly eszelős, hogy erejét túlbecsülje. Minden esetre sikerült a' terv; a' porta Angliát és Franciaországot a' kereskedési uj szerződvénynyel annyira magához csatolta, hogy ezeknek már most saját érdekökben fekszik Mehemed Alit függésben tartani. Az alkirály' párthívei talán inkább boszankodnak Franciaországra mint Angliára, mert megvetőleg állítják, hogy Ponsonby l. a' francziákat vontatókötelére fogta, 's csak azért részeltette a' szerződvény' hasznaiban, hogy ingadozó politikájoknak némi szilárdságot adjon. — A' drúzok' hódolásának három leglényegesb pontja: közbocsánat, előjogaik' megerősítése, és fegyvereik' szabad és gátolatlan használhatása. E' szerint költött hir az, mit az egyiptomi tudósítások mondanak, hogy a' drúzok fegyvereiket lerakták.

Belgium.

Brüssel, sept. 12kén. Napoleon Péter hg, mint mondják, darabig itt fog maradni. Egy Bataviából visszatérő agg vitéz, ki egykor a' nagy seregnél szolgált, Sz. Ilonából a' Napoleon által ápolt utolsó mályvából egy virágot hozott a' hgnek, ki azt tegnap érzékeny hálával vevé át az agg hőstől.

Portugallia.

A' Falmouth-ba érkezett „Iberia" gőzös sept. 5ről következő tudósításokat hozza Lissabonból: A' választásoknak még nincs vége, azonban előre lehet látni, hogy az ugy nevezett septemberisták, vagy hazafiak (kiket a' Journal des Debats mérsékletteknek mond) népszerü pártja leend győztes; Oportóban, Jeiróban, Aveiróban és Bragaban, Guardaban és Algarbiaban már győzött. A' fővárosban eddig, úgy a' tanács tagok', mint a' követek' választásában, csak ketten nyertek átalános szótöbbséget; az első helyre das Antas és Farrobo grófok, a' másodikra Manoel Antonio de Carvalho (pénzminister), és a' coimbrai püspök emeltetének; Saldanha tábornok Bejraban, Terceira hg Evoraban választatott-meg tanácstaggá. — A' királyné' lebetegedése jövő hónapban váratik 's e' végett nyilvános könyörgések rendelvék. — Oportó környékén veszedelmes zsivány csoportok mutogatták magokat, a' nélkül hogy a' városi őrség ellenök kiparancsoltatott volna.

Lissabon, sept. 4kén. Több lapok említék már, hogy az angol özvegy királyné, orvosainak tanácsára, tengeri fürdők' használhatása végett, a' déli tartományokba fog útazni. Némelyek nekie Maltát javaslák; mások ellenben Malta' légmérsékletét nem tarták alkalmasnak, 's Lisabont tanácslák. Dona Maria valóban meg is hivá az özvegy királynét, a' szép fekvésü Belem palotát ajánlván nekie lakásúl. Az özvegy királyné még nem válaszolt. Ez esetben a' lissaboni udvari élet' egyhanguságát nagyobb élénkség váltaná föl. A' tulzó hazafiak azonban az özvegy királyné közellétében új rémeket látnának, 's ismét

a' portugalli kereskedést és ipart elnyomó angol befolyásról álmodnának.

Spanyolország.

Sept. 5kén költ madridi levél szerint, Madridban a' morellai baleset' szomorú következményeiről a' meggyőződés akkora, hogy már el Mundo ministeri lap is illy szavakra fakad: „A' szerencsétlenség legnagyobb kiterjedésben következett be; 's e' következmény-dús esemény' minden hasznai Don Carlosnak jutottak, 's azoknak, kik meg akarják mutatni, hogy Spanyolországban csak a' fölvilágosúlt kényúri rendszer lehető." Illy környűletek köztOfalia ministeriumának,melly némellyekre nézve nagyon szigorúan, másokra nézve nagyon gyöngén ragaszkodott a' Spanyolországot annyira boldogító alkotványhoz, lehetetlen vala tovább fenállania. Maga a' regensné kijelenté, hogy eddigi ministereit megúnta, 's újakkal akar szerencsét próbálni. A' kormány már fölbomlott, 's az új ministerium Frias hg. alatt létesült. A' nevek változnak, de a' tehetetlenség ugyanaz marad. Sept. 4kén ismét egy főtiszt érkezett Luchana' főhadiszálásáról Madridba, a' sereg' elhagyatott állapotja iránt panaszkodni.—

A' spanyol határszélekről sept. 11kén költ tudósítások szerint Cabrerának Valencia' környékén nyert zsákmánya 11 millio realra és 600 lóra megy. Mielőtt ő Valenciára fordítaná figyelmét, úgy látszik, Vinarozt, Penyiscolát és Castellon de la Planát akarja megrohanni. Cabrera Negri gr. generált morellai kormányozóvá nevezte. Merino, ki guerilla-csapatjaival Morellánál magát olly jelesen kitűntette,közelebb alsó Arragoniában zsarolt, honnan, miután serege naponkint százakkal szaporodott, Castiliába ment 's Balmasedával egyesült. Van der Meer Berga' ostromlásával fölhagyott 's visszavonúlt Barcellonába.—Aug.20kán költ philadelphiai levél szerint Havannáhban Espelata cubai kormányzó ellen katona-lázadás támadt, mellynek okai még homályban vannak, azonban, ugy látszik, a' moroi őrsereg összeeskütt tisztjeitől és katonájitól eredt a' zendülés. Egy bűntárs fedezé föl az összeesküvést. A' vár azonnal más katonákkal lepeték el, 's kapuji bezárattak. Harczra kerülvén a' dolog, a' lázadás teljesen elnyomatott, a' pártfők közül 80 rögtön agyon lövetett, és számosan fogságra tétettek. Havannáhban a' közrémülést a' hír is nevelte, hogy Portoricoban hasonló lázadás támadt, hova Espeleta azonnal nehány hadi hajót küldött. Némellyek hírlik, hogy a' katonák Tacon generál' eltávoztatása miatt lázadtak föl; mások azt hiszik, hogy előkelő lakosok is részesek voltak e' mozgásban, 's hogy ez a' királyné' kormánya ellen vala intézve. Leghihetőbb azonban, hogy a' katonák elmaradt zsoldjok miatt lázadtak föl. Magános levelek az egészet carlista összeesküvésnek állítják.

Madridból sept. 11kén költ levelet közöl a' Bon Sens, melly szerint az új ministerium e' nap már beadta lemondását, 's a' regensné el is fogadta. A' ministereket e' lépésre, mint mondják, a' tartományi küldöttségnek sept. 10kén a' kormányhoz nyutott, 's az ayuntamientoénál sokkal keményebb kifejezésekkel szerkesztett fölirása indítá. Nyilvános helyeken történt demokratai mozgalmakról is szól e' levél. A' regensné kéntelen leend a' nép akaratjára hajlani, vagy a' thrónról lelépni.

Amerika.

A' M. Chroniclenek Philadelphiából aug. 20káról írják, hogy a' mexicóiak és francziák közt a' vérontás már elkezdődött. Jul. 23kán egy mexicói hajó Veracruz és Tampico között egy franczia hadi hajó által űzőbe vétetvén, 's tőle nem menekedhetvén meg,a' hajósnép csajkákon elfutott; az elhagyott hajó a' hullámtorlásba vetődött, 's midőn azt a' francziák el akarnák foglalni, a' mexicoiak a' partról közéjök lőttek, 's nehányat halálosan megsebesítettek. Ez alkalmasint visszatorlásokat szűlend, 's így az ellenségeskedés' kezdetét nem sokára várhatni. Ha a' francziák az ostromzárt még egy két hónapig folytatják, az ottani járvány által tetemesen kevesbűlni fognak. A' mexicoiak, úgy látszik, jól tudják, minő frigyest bírnak az úgy nevezett „el vomito" betegségben; Bustamente elnöknek a' congressust bezáró beszédéből legalább e' tünt ki. Halasztás a' a' mexicoi kormány' czélja, 's ha ezt eléri, úgy a' nyavalya nagy dulást fog tenni a' franczia táborban, mert augustus, september és october egész évben a' legegészségtelenebb hónapok.—

Több amerikai lapok említik, hogy, miután a' gőzhajózás az atlanti tengeren szerencsésen sikerűlt, az egyesült statusok' hajóhadát részenkint hadi gőzhajókká szükség változtatni. A' tengeri ministerium egy jeles ismeretű főtisztet csakugyan ez ügyben Europába küldött, hogy az ottani hadi gőzösök' szerkezetével megismerkedjék.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Eggenberger József és fia könyvárosnál megszerezhető:

Gebhardt Xav. Ferencz' (87⁷/₈ ivből)
Orvos doctor és professor' két darabból álló 's bevégzett

Különös orvosi Pathologiája és Therapiája.

Ára 7 pengő forint. A' második darab (1838) ázok számára, kik az elsőt már ez előtt megszerezték, külön is adatik 4 pengő forinton. (3)

---

(2) Eggenberger, Hartleben, Heckenast és ifj. Kilián könyvárosoknál kapható:

MARÓTBÁN.

Szomorújáték, öt felv. Irta Vörösmarty Mihál n. 8r. finom velinen ára 1 pengő fr. (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelesben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pinczehellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátott szőlő terméssel együtt, szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 198 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*" szerkesztő hivatalában. (3)

---

(1) Árverési hirdetmény.

Kecskemét városa részéről köz hirül tétetik, hogy a' serház a' hozzá tartozó épületekkel és eszközökkel, egy száraz malommal, és mellé kapcsolt sermérő hellyel, úgy a' serházhoz legközelebb fekvő egyik vásári pinczével együtt, a' jövő october hónap 14kén a' városházánál tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek, a' folyó évi november 1ső napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni, a' haszonbérleni kivánók bánatpénz fejében 900 vfkat tartozván előre befizetni melly summa az első félesztendei arendába befog számittatni. (3)

Második Félesztendő.

---

(1) Hirdetmény. T. ns Csongrád vármegyében f. c. october 14ken H.M. Vásárhelyen a' megye katonai-biztosi-lak házánál délutáni három órakor közárverés utján haszonbérbe fog adatni: 1ször a' nemes megye curialis házának szükségeire és kebelében tanyázó katonaság részére kiszolgáltatandó 484⁴/₆ öl tölgy és 20 öl körös, összesen 504⁴/₆ öl kemény tüzi fának. 2or 300 *öl.* öntött, és 500 *öl.* mártott összvesen 800 *öl.* fagygyu gyertyának. 3szor 300 *öl.* lámpára való olajnak évenkénti juttatása. (1)

---

(2) Ns Békés megyei Szeghalom — 's Gyarmattal határos Heves vgyei Cséfa pusztán fél befogásig elegendő legelő, 's 2—3 száz darab ökörre, vagy más szarvas marhára jó széna, mellyet ott helyben meg lehet étetni, illendő áron eladandó találtatik. Értekezhetni iránta Szeghalmon a' helység törvénybirájával. (2)

---

(2) Hirdetés. A' nagymélt. magyar kir udv. Kamara' rendeléséből a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő évi januarius elejétül három egymás után következendő esztendőre közönséges árverés utján haszonbérbe adatnak, ugy mint:

A' mocsonoki uradalomban, Mocsonok nevezetü mezővárosban folyó évi october 1ső napján tartandó árverés utján:

1ször mocsonoki mezővárosban egy emeletü nagy vendégfogadó, kocsi szin, és harmincz lóra való istálóval, saját bora árulásával, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó hasznokkal, hat öl tüzi fával, és szám szerint 500 kötés rőzsével.

2or Mocsonok mezővárosban mészárszék hozzá tartozandó épületekkel, kerttel négy kaszás réttel, 15½ hold szántóföldd el, és egész esztendő által az uraság' italainak árulásával.

3or Király helységben mészárszék, korcsma házzal, és hozzá tartozandó kerttel, a' mellyben az uraság' italai esztendőn-át árultatnak.

4er Királyi helység határában lévő uraság káposztás kertje négy holdnyi nagyságu.

5ör Üreg helységben szabad pálinka és rozsólis égetés és árulás, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó haszonvételekkel.

6or Ugyanott Üregen a' mészárszék hozzá tartozó épülettel, kerttel, és egy egész sessióhoz tartozandó szántóföldekkel, rétekkel, és ahhoz tartozó haszonvételekkel.

A' nyitrai uradalomban folyó évi october 4ik napján a' nyitrai várban árverés utján, három egymásután következendő esztendőre haszonbérbe adatnak:

1ör Nyitra alsó városban helyheztetett csupán mészárszék, mindenféle húsnak szabad vágásával.

2or Nyitra alsó város határában nyolcz p. m. alá való földek használása.

3szor Nyitra alsó városban helyheztetett korcsma az úgynevezett „Zöld fánál" saját bora' árulásával, illő szállással és kerttel.

4szer Gyürki utczában helyheztetett csupán mészárszék, mindennémü hús árulásával.

5ször Darázsi helységben Nyitra vizén három kerekü malom, molnár lakással, és mellette lévő kerttel.

6or Darázsi helységben mészárszék, hozzá tartozandó épülettel, és uraság' italainak árulásával.

7er Darázsi határban uraság rétjeinek a' végén fekvő darab rét tíz kaszás nagyságú.

8szor Ugyan darázsi határban helyheztetett dobrotoki rét harmincz kaszás nagyságú.

9er Kis-Emökei pusztán uraság rétjeinek a' végén fekvő húsz kaszás nagyságú rét.

10szer Csekei helységben mészárszék, korcsma házzal, uraság italainak mérésével.

11er Nemkülömben a' dög által elesett juhbőrök csak egy esztendőre: azaz, jövő évi januarius első napjától, ugyanazon évi karácson hava utolsó napjáig.

A' szerződési feltételek az árverés alkalmakor fognak kihirdetődni, Mocsonokon pedig az inspectorális cancellériában előre is megtudhatók. 3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltoságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik; hogy többféle uradalmi javak jövő esztendei januarius első napjától három egymásutáni esztendőre alul kitett helyeken, és napokon tartandó árverés utján haszonbérbe adatnak, és ugyan:

Lakacsi uradalomban october 8kán Lakacsu Nyitra megyében Lakacsin mészárszék 17¼ hold földdel.

Szil helységben mészárszék hozzá tartozó épülettel és kerttel Radosnyai uradalomban october 9kén Radosnyán Nyitra megyében püspöki helységben egykerekü malom-ház épülettel és mellette lévő kerttel. Ugyanott Püspökön mészárszék-ház épülettel és mellette lévő kerttel.

Krakoványi uradalomban october 10kén Krakoványon Nyitra megyében.

Krakoványi négykerekü malom, hozzá tartozandó épületekkel és mellette lévő kerttel.

Ostroj helységben komlós-kert 2½ hold.

Vogyerádi pusztán korcsma-ház, saját mindenféle italainak szabad árulásával.

E' javakat kibérleni szándékozók mind a' magok jó viseletiről, mind elégséges vagyonukról hiteles bizonyitványokat magokkal hozván, a' szükséges, és bérlendő javakra mérséklett bánat pénzel ellátva fenirt napon, és helyen reggeli 9 órára megjelenni ezennel hivatalosak.

A' haszonbérlés feltételei árverés alkalmával isfognak ugyan hirdettetni, mindazonáltal Mocsonakon az inspectoralis kanczellériában előre is megtudhatók. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 25én: 5 pctes stat. kötelez. $107^{4}/_{5}$; 4 pctes stat. kötelez. $100^{3}/_{4}$: 3 pctes stat. költs $80^{7}/_{8}$; 1834ki stat. költs. $642\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. $64^{31}/_{32}$.

Gabonaár: Pesten, sept. 28án pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 140—105; kétszeres 90—84; rozs 76—70; árpa 75—66; zab 52—47; kukoricza 98—80.

Dunavizállás: sept. 27kén: 6′ 1″ 9‴; 28án: 6′ 1″ 9‴; 29kén: 6′ 2″ 6‴.

Pest.
Szerda.
October 3kán

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
27dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések, megtiszteltetés, kir. adományzás; Temes megyei tisztujitás, temesvári casino; aradi tisztujitás' pótléka; adakozások a' vizkárvallottak' számára; Egressy megtiszteltetése Kolozsváratt; somogyi lóverseny; budapesti hangász-egyesület gyülése 'stb.) Nagybrtannia (keresztyén izraelita felekezett; a' négerek' békes felszabadulta; ug. ljen; nagy radicalis gyülés Londonban 's annak határozatai; a' True Sun véleménye Brossard pöréről 'stb.) Franczianország (választásreform eránti kérelmek; Gisquet es Messager ügye; a' párisi érsek oszlopot szentel Talleyrand hg. megtéreseért; repaczukor-gyártás 'stb.) Németország. Poroszország. Dánia. Törökország. Schweiz. Olaszország. Portugallia. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Mihalievics Mihály altábornokot 's az ausztriai Leopold-rend' középkeresztesét magyar báróságra emelni; — Sebastiani József pesti polgár 's nagy kereskedőt t. Krassó megyében fekvő Remete Pogányest kamarai helység' egy harmadával, 's Remete Pogányesti előnévvel megajándékozni, 's így őt utódaival együtt magyar nemességgel fölruházni;—Motesiczky István tbirót pedig cs. kir. kamarássá nevezni, kegyelmesen méltóztatott. WZ.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége azon okból, hogy báró Vlassics Ferencz altábornagy, mint horvátországi bán, foglalatosságiban mindenképeni könnyebbitést nyerjen, 's ez által a' báni fontos hivatalban, mellyet eddigelő legfelsőbb teljes megelégedésre viselt, tovább is megtartahassék, mellé, saját kivánsága szerint, Haulik György zágrábi püspök' személyében bán-helytartót (locumtenens banalis) rendelni; továbbá ugyanőt t. ns Zágráb vármegye' kormányzásától is fölmenteni, 's ennek következtében e' megye' főispányává Zdencsay Miklós m. kir. udv. kamarai tanácsost és zágrábi kamarai igazgatót kinevezni; — továbbá Pálffy Aloiz gr. velenczei kormányszéki alelnököt díjmenten cs. kir. titkos tanácsossá; — Müller Ferenczet, a' főmélt. erdélyi cancelláriánál eddig számfeletti titoknokot, valóságos udvari titoknokká nevezni, — Orieska Imrét pedig, a' budai kir. kam. főfizető hivatal fizetőmesterét, hű szolgálatai' tekintetéből, polgári szalagos nagy arany érdempénzzel megajándékozni kegyelmesen méltóztatott. Hk. és Of. Z.

T. Temes megyénk mélt. Ebeczki Tihányi Ferencz főispányi helytartónak elnöksége alatt f. é. sept. 24kén tatott tisztujitó széke alkalmával tisztviselőknek következők választattak: első alispánynak felkiáltással Cserneki és Tarkeői Desewffy Antal, másodiknak szózatok többsége által Laczkovics János; főjegyzőnek Varkonyi Ádám; 1ső aljegyzőnek Lukács Ignácz, 2diknak Ormos Zsigmond; levéltárnoknak Jablonczay Ádám neveztettek. 1ső fő adószedőnek Bogma István, 2diknak Ormos András; fizetéses táblabiráknak Laczkovics István és Vizkelety Ignácz; számvevőnek Fischer István; főügyvédnek Slachta Lajos, alügyvédnek Arizy Károly; hadnagynak Zsivkovics Sabbás; várnagynak Szilágyi Ignácz; fősz. biráknak Kövér János, Szabó Antal, Papházy Miklós, Gyika Tivadar és Ambrózy György; al sz. biráknak Balásy Sándor, Kapdebo János, Bogma Mihály, Körtvélyessy János, Csiky István, Kumanovics Sándor, if. Muslay László, Osztoics Gy. Vukovics Sabbás; esküttteknek Rácz Béla, Szabó József, Horváth Jó'sef, Mesko Ezechiel, Csíky Emanuel, Gyika György, Podhorányi Józs., Andreovics György, Terstyánszky András, Hollósy Mihály, Kardos Imre, Csíky József, Hajossy Lajos, Capdebo János; csendbiztosoknak: Korenyi Zsigmond, Prusinszky Miklós; termesztményi biztosoknak Rozer Jakab, Bolya István, Dloholuczki István, és Joanovics Milos választattak; az orvosok és sebészek megerősítetek. Az egész tisztválasztás legjobb rendel és csendességgel ment véghez, 's ezen alkotványos ünnepünket jelenlétökkel diszesítették báro Pronay Albert Pest, és Aczél Antal Békes vgyék főispányi helytartóji.

Temesvár. Hazánk' több nevezetes városinak, jele en Pestnek példája után, Temes v.-megye' köz kedvességü középponti sz.birájának Rétháti Kövér Jánosnak hathatós fáradsága által keletkezett városunkban is, mellynek hiányát régóta érezzük, 's nyittatott-meg f. sept. 9én a' temesi nemzeti uj casino, melly külső 's belső csinja által mindenkit a' legkellemesebben lep-meg. Nem csak honosaink', de idegenek' itélete szerint is, kik eddig meglátogaták, a' pesti után első a' hazában; 's lehet reményleni, hogy derék szabályai által, 's azon esetben ha a' részvényesek' száma — eddig a' casino-könyv szerint 366 — nevekedend, most és jövendőben szép irányának, melly a' kölcsönös surlódás és közlekedés által eszközlendő miveltség és humanitas, a' legteljesebben meg fog felelni. — Keletkezőben van még itt egy nem kevésbé köz hasznu intézet. Temes vmgye' főmérnöke Böjtös Imre úr inditványára t. i. elhatárzák ezen megye' rendei, hogy a' nemzeti nyelv alapos megtanulása' tekintetiből, melly egyik leglénye-

gesebb eszköz a' nemzetiség' terjesztésére, ezen megyében öt különböző helyeken, jelesen Temesváron, Verseczen, Lippán, Csákovártt, és Uj-Aradon nemzeti iskolák állíttassanak-föl, az erre megkivantató tőke pedig részvények által, mellyek 1 p. fort. letétele mellett 6 évre előre aláirandók, eszközöltessék. Csak a' t. főmérnök ur', ki a'részvények' kiosztásával is meg van bizva, fáradhatlan munkásságának sikerülhetett az egészet annyira vinni, hogy bizton lehessen reményleni, mikép ezen iskolák rövid időn felállandnak és ezen megye' növekedő ifjusága, hol annyiféle nyelv beszéltetik, hasznát éldelhetendi.

A' pestbudai hangász-egyesület jövő vasárnapon, oct. 7kén, dél előtti 9 órakor tartja ötödik közgyülését Pesten a' k. városi redutok előteremében, mellyre az egyesületi tagok tisztelettel meghivattatnak. — A' kormányzó biztosságnak 1838. sept. 25ki üléséből Mátray Gábor egyesületi titoknok.

Az aradi tisztválasztás folytatása: főjegyzőnek választatott Mossóczy-Institoris János; aljegyzőknek kineveztettek: Kornéli Ignácz, Szőke Károly; főügyész lett: Kis Gergely; alügyész Biró János; fizetéses táblabirák: Lázár Lázár, Vörös Ant., Gábry Sánd.; főadószedő: hadiSanka Lajos, házi Bogdanovics Dániel; borosjenői járásban fősz.biró Dezseő Ádám, al: Hendrey Ferencz, Vank Péter; esküttPulay Imre, Egyed Imre, Ormos Péter; világosi járásban fősz. biró Kornya János, al Porubszky János, Hofbauer Lajos; esküttek: Pulay Ferencz, Csernovics János, Dániel Lukács; aradi járásban fősz. biró: Edlspacher Imre, al Bosnyák Károly, Péterfy Albert, esküttek: Kornéli Sándor, Kovács Lajos, Vank János; zarándi járásban fősz. biró Spech Imre, al Ormos József, Dániel István; esküttek Kádas Ferencz, Szigethy József, Institoris Ignácz; al adószedők: aradi Lóczy Antal, borosjenői Nasztrediny József, világosi Bartha Károly, zarándi Tessényi Antal. Számvevő Brünek Károly; fő utbiztos Edlsbacher Zsigmond, levéltárnok Jakabos Benjamin; élésházi biztosok: Vörös Miklós, Fogarassy Károly; várnagy Kaba György.

Kolozsváratt, sept. 23án. A' derék Egressy Gábor úr vendégképen fellépvén e' hó' 8kán színpadunkra, azóta közönségünknek a' legédesebb szellemi gyönyörökkel adózik müvészete. Tegnap jutalmi játékául művészvendégünknek „Lear király" adatott elő olly rendkivül sok nézők előtt, mihez hasonlót 1835 óta nem látánk színházunkban. A' jutalmazott a' czímszerepben jeleskedett, 's azoknak, kik eléggé müveltek voltak mesteri ügyességeit teljességében felfogni tudni, örömámulatát lehetlen festeni. Az első felvonás' végén Egressy ur előtapsoltatván, egy követség lépe elébe, mellynek vezetője t. Krizbay Miklós úr pompás billikomot nyujta át emlékül a' kedves vendégnek. A' billikom' felirása:

„EGRESSY GÁBORNAK müvészi érdeme' méltányláséúl BARÁTAI. Kolozsváratt, septem. 22én 1838." Mai napon (23) vendégjátékait a' Csató fordította „fiatal férj" czímü vígjátékkal végezvén Egressy Gábor ur, holnap jókor induland Budapestre, család' körébe. Kisérje mindenütt áldáskivánásunk jeles müvészünket! R.

Ő cs. k. főhgségéhez az ország' nádorához árviz által károsult lakosaink számára következő ujabb adakozások érkeztek p.p. Bécsből Pálffy Fidél gr. udv. cancellár ő exceája utján 15 ezer 750 ft. 19¾ kr. mellyhez Krieg b. galicziai kormányszéki elnök 3742 ft. 6¾ kr. Borsch b. a' szász herczegi házak ügyvivője e' hgségekben gyült 1150 ft. Talaczkó b. a. ausztriai kormányszéki elnök 35 ft. 21¼ kr. Lilienberg gr. dalmatiai kormányzó 3009 ft. 25¾ kr. Bécs város hatósága 19 ft. 29 kr. Pálffy gr. velenczei alkormányzó 693 ft. 47⅕ kr. Ugarte gr. morvasléziai kormányzó 12 ft. 27¾ kr. Skrbenszky b. linzi kormányszéki elnök 6 ft. Krako szab. városa 294 ft. 11 kr. Weingarten b. triesti kormányzó 73 ft. 55 kr. Wickemburg gróf stiriai kormányzó 6713 ft. 3¾ kr. küldöttek. A' bánsági hadi kormány által az oláh-illiri 13 sz. határőri gyalog ezred kerületéből 635 ft. 58 kr. a' pancsovai katonai község' hatóságától 117 ft. Fiume városától 10 kr. Buccari városa hatóságától 4 ft. 13¾ kr. Zsivkovics budai n. e. görög püspöktől gyütés utján 59 ft. 51 kr. Beszedics János Mágocs alapitványi uradalom tisztartójától és Szvidnyiczky Mihály számtartótól 10 ft. a' magyarországi főhadi kormány utján a' különféle seregcsapatoktól 708 ft. 2¾ kr.

(Somogyi lóverseny folytatása.)

Második nap.

XI. Harmadik versenye az adózóknak 1½ ang. mf. 50 és 25 p.frtért.

1ső Berta Samu aszalói jobbágy 7 e.p.k. Rózsa.

2dik Szabó József eddei jobbágy 10 e. f. k. Fecske.

XII. Társasági díj 50 ar. 2 ang. mf. futhat minden Magyarhonban született nem t.v. ló, bár kinek tulajdona.

1ső Csapody Pál 4 e. s. k. Marbek 113 ft.

2dik Czindery László 3 e. k. Szajkó 93 ft.

3dik Festetics Miklós gr. 5 e. p. k. Rebecca 118 ft.

4dik Festetics Ágoston 5 e. p. p. Livio, ap. Murphi, an. Lator 120 ft.
5dik Ugyanannak 4 e. s. k. Lelia visszahuzatott. 4 első 's 50 másodp.

XIII. Czindery dij 10 arany. 1½ ang. mf. Szegényebb sorsu haszonbérlők, mesteremberek, uradalmi cselédek számára (lovászmestereket, lovászokat és idomárokat kivéve)
Vörös József kaposfüredi csősz 5 e. f. k. Kökény.

XIV. Társasági dij 30 ar. 2 ang. mf. minden Somogy megyében nemzett lóra, melly sem t. v. ap., sem t.v. anyától közvetlen nem származott.
1ső Czindery László 3 e. sz. k. Mocskos, ap. Sárkány, anya Mocskos 93 ft.
2dik Festetics Miklós gr. 3 e. p. k. Gallina kitört.
3dik Festetics Geyza gr. 5 e. p. k. Rózsa visszahuzatott — a' f. 5 percz.

XV. Különfogadás. 25 arany tétel 1¼ ang. mf. „fuss v. fizess."
1ső Csapody Pál 3 e. p. m. Mazeppa 92 ft.
2dik Festetics Miklós 3 e. p. k. Miss Fanny 90 ft. 3 első 's 2 másodp.

XVI. Különfogadás 25 ar. tétel. 10 ar. bánat 1½ ang. mf.
1ső Czindery László 3 e. sz. k. Tüzes, ap. Doctor Oloroso, an. Tüzes 88 ft.
2dik Csapody Pál 4 e. sz. m. Marquis 92 ft.
Festetics Miklós gr. bánatot fizetet. 3 első 's 30 másodp.

Harmadik nap.

XVII. Negyedik versenye az adózóknak 1½ ang. mf. 40 és 20 p.frtért.
1ső Szabó József eddei jobbágy 10 e. f. k. Fecske.
2dik Sipos Mihály magyar-atádi jobbágy 2 e. p. m. Huszár.

XVIII. Festetics Geyza gr. dij 40 ar. 2½ ang. mf. Magyarhonban született minden lóra, melly még a' pesti vagy simeringi gyepen nem nyert:
1ső Csapody Pál 3 e. sz. m. Marquis ap. Election, an. Marquis Kanz 92 ft.
2dik Festetics Miklós gr. 5 e. p. k. Rebecca 115 ft.
3dik Festetics Geyza gr. 3 e. p. k. Miss Susanna 92 ft.
Festetics Dénes Leliája kitört. Csapody Pál Marbek, ugyanannak Abulay, Czindery László Murphi, Festetics Miklós gr. Estrella, ugyanannak Sarolta, Festetics Dénes Dorinna, Somssich Lőrincz Beatrice-je visszahuzattak.

XIX. Ötödik versenye az adózóknak 1¼ ang. mf. 30 és 15 p.frtért.
1ső Kovács Ferencz ráksi jobbágy 6 e. p. k. Kese.
2dik Lucza József kaposmérői jobbágy 6 e. sz. h. Tatár.

XX. Somogyi szépnem alapitotta dij egy 112 ar. érő serleg minden Somogyban született, ugyan oda való birtokosnak n. t. v. lovára, uri lovasok, bár nem tulajdonosi is a' lovaknak.
1ső Csapody Pál 3 e. p. m. Mazeppa, ap. Murphi, an. Election kancza 110 ft. lovasa Kun József.
2dik Ugyanannak 4 e. s. k. Marbek, lovasa Somssich Lőrincz.
3dik Festetics Miklós gr. 5 e. p. k. Rebecca, lov. Alberti Fridrich gr.
4dik Ugyanannak 4 e. p. k. Estrella, lov. Festetics Geyza gr.
5dik Czindery László 3 e. sz. k. Tüzes, lov. Steinbach József.
Ugyanannak Election és Szajkó, Csapody Pál Figaro és Marquis, Festetics Dénes Livio és Dorinna, Festetics Miklós gr. Sarolta, Festetics Geyza gr. Miss Susanna visszahuzattak, a' fut. 3 első 's 15 másodp.

XXI. Festetics Miklós gr. által uri lovasoknak ajánlott réz lószobor. 1¼ ang. mf.
1ső Festetics Geyza gr. 3 e. p. k. Miss Susanna, lov. Wenkheim Viktor b.
2dik Czindery László 4 e. p. p. Daczos, lov. Kun József. 3 első 's 48 másodp.

XXII. Próbafutás ½ ang. mf.
1ső Csapody Pál 3 e. p. m. Mazeppa.
2dik Festetics Miklós gr. t. v. kancza Elster.

XXIII. Czindery László által uri lovasoknak ajánlott kép 1¼ ang. mf.
1ső Festetics Geyza gr. 3 e. p. k. Rózsa.
2dik Grabelics Erneszt id. p. Madár.
3ik Vojkfy Lajos gr. p. Ringyó.

XXIV. Társasági dij 40 ar. 1½ ang. mf.
1ső Csapody Pál 3 e. p. m. Figaro.
2dik Ugyanennek 4 e. s. k. Marbek.
Somssich Lőrincz Beatriceje kitört.

XXV. Az ostort adja gr. Festetics Miklós 1¼ ang. mf.
Czindery László 3 e. m. Election, maga járta körül a' pályát. — Edv. Illés Ferencz, társasági titoknok.

Zágrábban sept. 16ka estéjén pompás északi fény vala látható, melly, minthogy a' délszaki vidékeken az illyes tünemény igen ritka, eleinte messze égő tűznek tartaték, mig nem

*

a' világosság' egy irányban változatlan maradása,'s a' fénybe borult északrúl hét-nyolcz fényoszlopnak fellövellése kétségtelenné tette e' tüneményt. A' félkört képző sötétvörös világosság tűzoszlopaival egész éjfélig tartott. Az ég derült 's csillagos volt, csupán nyugotra látszottak fellegek, néha villámsugárt eregetők. Ugyanakkor Lembergben is látták e' szép tüneményt.

Nagybritannia.

A' többször említett londoni nagy radical gyűlés sept. 17-dikén csakugyan végbe ment, mintegy 3—4000 személy' jelenlétében. Az ismertebb radicálok közül Feargus O'Connor, a' volt parlamenti tagok közül Thompson ezredes és Wade dr. a' mostaniak közűl pedig csak Leader úr Westminster' követe, voltak jelen. A' gyűlés következő határzatokban állapodott meg: 1. e' gyűlés' véleménye szerint a' törvényhozási romlottság' és anomaliáknak valamint a' kereskedő és kézműves osztályok' inségének is valódi oka az, hogy a' képviseleti rendszer kizáró és igaztalan kiváltságokon alapszik; ideje tehát már e' rendszert az igazság' 's felebaráti szeretet' elveivel és a' nép' magasb müveltségével megegyezőbb alapra állítani; 2. a' népképviselet' elvei, miként azokat a' népcharta fölállítja, igazságosak és józanok, mert átalános szavazást, a' vagyoni minőség' eltörlesztését, évenkinti parlamentet, egyenlő képviseletet, követfizetést, és titkos szavazást foglal magában. A' népcharta tehát, mint igazságos rendszabály, ünnepélyesen elfogadtatik, 's ennek elérésére semmi eszköz nem fog elmellőztetni. 3. a' Birminghamban, Glasgowban 's más helyeken készült nemzeti kérelem, melly ugyancsak a' népcharta' elveit foglalja magában, szinte elfogadtatik,'s aláiratik, hogy még a' népcharta' behozatala előtt a' parlament' elébe terjesztethessék; 4. a' gyűlés az egyesült ország' népségének hasonló gyülések' tartását, 's azokra választmányok' küldését javasolja; 5. nyolcz férfi neveztetik ki, más gyűlések' küldötteivel arra ügyelendő, hogy a' kérelem és népcharta a' parlament elébe terjesztessék; 6. a' gyűlés szerencsét kiván a' franczia nemzetnek a' választási jog' kivivása iránti törekvéséhez, 's reméli, hogy a' franczia nemzeti őrsereg hazája' fölszabadítása által a' despoták' terveit semmivé teendi. — A' Weekly True Sun radical hírlap Brossard general' pöréről ezeket jegyzi meg: „E' pör eléggé kifejti, miért ohajtottak a' hadi főtisztek mindenkoron háborút. Ugyan azon okok, mellyek Brossardot vezeték, ohajtatának mindig háborút az angol aristokratákkal. Polack Neuseelandról tett jelentésében azt beszéli, hogy az ottani legdurvább törzsökök a' legkegyetlenebb módon hadakoznak, 's legjelesb bajnokaikat költsönesen elfogdossák és megemésztik; de a' hova már egy kis europai csinosodás csúszott be, ott némi becsületérzés van; időről időre hadi mozgások fordúlnak elő, nehány rabszolga elfogatik, megöletik 's fölemésztetik, mire fegyverszünet következik, melly nehány tisztes békeszerzőnek kissé munkát ad. Mi derék emberek e' neuseelandi aristokraták! ők emberhúst szeretnek, mint őseik, 's étvágyukat rabszolgájik' rovására elégítik ki, épen úgy, mint az angol és franczia aristokraták; ezek is, mint nemes őseik, szeretik a' háborút, rablást, tábori szálitásokat és vá tságpénzt, 's étvágyukat rabszolgájik', a' nép' rovására elégítik ki. Azt mondhatná azonban valaki, hogy a' franczia hadseregnél napfényre jött ocsmányságokhoz hasonlókkal az angol aristokratákat alig lehetne vádolni. Ám lássuk. Nem húze minden angol ezredes csak ezrede' ruházatából évenkint mintegy 800 — 1200 f. st. nyereséget? Nem nyerekednek-e a' nagyobb osztályok' parancsnokai a' ruházat, zsold és élelmezés körül sokféle módokon? Mi dolga egyéb egy hadseregbiztosnak, mint a' katonai pénzügyet igazgatni? A' mi vezéreink és ezredeseink ezeket nem magok űzik, mint a' francziák; mert őket illy alacsony foglalkozásban nem szabad látni, „de a' nyereség nem büdös." Mi e' dolgokat némi rendszerbe hoztuk, azért nincs nálunk botránkozat. A' francziák az alkotványos monarchiában még ujonczok, 's idővel majd jobban megtanulják szállítási szerződvényeiket igazgatni. Generáljaink, mint: Hill, Beresford, Wellington, csupán zsoldjaik, vagy ajándékok által lettek-e olly gazdagokká?"

Nem régiben Londonban „kerestyén izraeliták" neve alatt egy uj felekezet alakult, melly a' zsidó vallást és arianismust akarja egyesiteni, környülmetélkedés helyett a' keresztséget használja,'s tanitásait szabad ég alatt tartja. Már több nehézségek jöttek elő ezen felekezet ellen,de a'vádlottak azon feltétel alatt, hogy jövendőben magokat csendesen viselendik, szabadon bocsáttatak.

Angol hírlapok a' nyugotindiai szigetekből, jelesül Jamaicából, a' fölszabadult négerek' viseletéről igen megnyugtató magános híreket közölnek. Aug. első napja hála ünnepűl tartaték meg, melly alkalommal a' négerek magokat olly jelesen viselék, hogy semmi részegség vagy rendzavarás sem történt köztük. Trinidad szigeten a' kormányzó a' feketéknek két napig tartó mulatságot adott. A' négerek 1 shilling napi bér mellett, többnyire eddigi uraik' szolgálatjában maradtak, 's e' fölött lakásaikat és tanulásuk' idejé-

re használatúl kapott szántóföldjeiket is megtarták. A' helybeli hírlapok ellenben sokféle lázadást, dologtól irtózást és szökést emlegetnek; de mind ez, ugy látszik, nem vala egyéb, fegyveres gyülésnél, mellyet egy telep' négerei azon hamis hírre tartottak, hogy a' fehérek Knibb urat, a' négerek előtt igen kedves baptista-térítőt föl akarják akasztani. Egyedűl azon négerek közt mutatkozék némi boszonkodás, kik aug. előtt kevéssel magokat megválták, mert ha aug. 1jéig várnak, ingyen szabadúlhatnak vala meg. Sligo marquis volt kormanyzó' telepén lévő négerek, kik már régebben fölszabadúltak, a' rajtok az előtt korbácscsal kegyetlenkedett fölügyelőket elmozdítatni sürgették. Barbadosban, miután az első napok csendesen multak-el, aug. 8kán általános munkaszünet következett. De a' kormányzók itt is, mint a' többi szigeteken, beútazák a' telepeket, a' feketéket érdekeikről fölvilágosítandók.

Franciaország.

A' ministeri befolyás alatt lévő la Presse az ellenző lapok' azon vádjára, hogy a' franczia kormány' közbocsánata távolról sem vala olly nagylelkű mint Austriáé, azt válaszolja, hogy a' franczia kormány nem sokára (hihetőleg a' párisi gróf keresztelésekor) alkalmat találand e' hiányt kiegészíteni. — A' Messager szerint Martiniqueből a' hadministeriumhoz sürgönyök érkeztek, mellyekben a' sziget' őrsége szaporítatni kéretik, mivel a' szomszéd angol gyarmatbeli négerek' fölszabadulása e' szigeten nagy ingerültséget okozott. — A' Journal de Paris a' stockholmi zavarokról egy hosszasb czikkelyben ezt jegyzi meg: „Az idő nagyon változott; Károly János egykor Oroszországgal egyesűlve Napoleon ellen bizvást harczolhatott a' nélkűl, hogy népében gyanút ébresztett volna; 's íme a' svédek most királyuk' Oroszországgal kötött frigye miatt fölötte nyugtalankodnak.“ — A' párisi nemzeti őrségnél választási jogért aláírás végett kerengő kérelem a' királyt, mint látszik, az egész nemzeti őrsereg iránt kedvetlenné tette, mert az aláírás számosabb, mint gyanítni lehete; mondják, hogy 6—7000re megy. Nem maradt észrevétetlen, hogy a' király, Euből a' tuileriákba visszatértekor a' bemenetnél őrködő nemzeti őrökhez nem hajolt ki, mint máskor, nyájason köszöntve, hanem a' kocsi' belsejébe vonúlt vissza. A' kir. család' visszatérte óta éjenkint megint egy gyalog század őrködik a' kastélyban, melly azonfelyűl 4 nagy katona laktanyával, 12 őrhelylyel és 75 őrrel, összesen mintegy 4—5000 emberrel van körúlvéve. Azon utczák' lakosai, mellyeken e' fegyveres erő elvonúl, természetesen mindenfélét gyanítnak. Némellyek állítják, hogy a' rendőrség megint új összeesküvést nyomoz, a' kamarák' megnyittatásakor kitörendőt, mellyel a' kamarákat olly kérelmektől, mint a' feljebbi, majd elkedvetleníthetni remélik. Megjegyzésre méltó, mit a' Courier français egy a' birminghami polgároktól a' párisi nemzeti őrsereghez küldött levélről szól, mellyben a' birminghamiak emennek szerencsét kivánnak a' választás' javítását tárgyazó kérelemhez.

A' pénzügyi minister egy körlevelében a' megyék' ispányaihoz 36,000 frank jutalmat teszenki annak, ki 1839 évi october előtt olly 500 rizma papirost szolgáltatand, mellyen az irásnak egészbeni vegy részletes meghamisitása teljes lehetlen. — Az idén termesztett répaczukor Franciaországban 55 millio kilogrammra (100 millio font) megy, 's igy több mint fele az egész ország' czukor-fogyasztásának. A' répatermesztés már 60,000 holdnyi földet kiván.

A' választás' javitása' ügyében készült föliratnak, melly azon kivánságot fejezi ki, hogy minden nemzeti őr választó legyen, mint állitják már 12000 aláirója van. Sept. 12kén Guillaume de Vaudancourt generálnál mindenféle rangú tisztek 's generalok gyülést tartottak, a' kamrákhoz egy folyamodást intézendők, mellyben a' választási jog a' hadsereg' minden tisztjeire, a' választathatás pedig a' generálok és ezredesekre nézve követeltetik.

Quelen párisi érsek folyó hó 8kán szentelt föl Calvados megyében la Delivrante-ban egy szobrot, mellyen több, a' szent szüz közbenjárása által eszközölt gyógyulások följegyezvék. Ő ezen fölszentelést az isten' anyjának fogadta azon esetre, ha neki sikerül Talleyrand herczeget megtéritni. Miután a' herczeg halálos ágyában csakugyan megtért, az érsek teljesité fogadását. A' szobron láthatni sz. Máriát a' bünösökért könyörgőt. A' talpkő gyanánt szolgáló golyón ezen fölirások állanak: „Virgo fidelis, congratulamini mihi: inveni ovem meam, quae perierat 17 Mai 1838.“ (Boldogságos szüz, örvendezz nekem: megtaláltam juhomat, a' ki elveszett); és ez: Ex voto Hyacinthi Ludovici de Quelen, archiepiscopi parisiensis pro salute aeterna principis Talleyrand, ad reconciliationem rite admissi ac perseverantibus poenitentiae signis defuncti.“ (Quelen Hyacint Lajos parisi érsek, fogadása szerint, Talleyrand herczeg örök üdvösségéért, ki annak rendi szerint kibékült és a' bünbánat' állandó jeleivel hunyt-el).

Gisquet úr, ki mint párisi rendőrispán, fegyverszolgáltatás körűli nyerészkedéssel, és egy alatta lévő tisztje' nőjével folytatott tilos társalkodással vádoltatott, 's ezek' következtében st. de-

nisi választói által fölszólíttatott, hogy a' kamarai követségről mondjon le, a' Messagert, melly e' környületeket fölfedezte, törvényszék' elébe idézteté, de aligha kudarczot nem fog vallani. Az allg. Ztgnak egyik párisi levelezője sept. 20kán e' tárgyról ezeket írja: „Gisquet úr, rendőrispán korában olly keménységet és önkényt fejtett ki, olly örömmel üldözgetett, hogy a' közönség most kettős buzgalommal ragadja meg a' visszatorlás alkalmát. Pöre iránt következő lett dolgok nyilvánítattak: Gisquet úr tiszti ideje alatt Pradel nevű improvisator' leányával ismerkedett meg, azonban, noha atya, férj, és kissé már koros vala, nem birt állandósággal, 's bizonyos Foucault asszonyságnak adá szivét, kinek férje mindennemü vállalatokkal foglalkozott. Gisquet úr nehány hasznos foglalkozást szerzett neki, többek közt egy omnibus-vonalt, mellyet amaz nemsokára nyereséggel adott el. Pradel kisasszony azonban nyomába akadt az új viszonynak, 's azt féltékenységből a' férjnek fölfedezte, ki ezért haragra lobbanván, angol szokás szerint, csak bizonyos pénzmennyiségért akarta a' dolgot elhallgatni. Ezekhez még egy kis vál sztási csalás is járul. Foucault úr t. i. a' st. denisi választóknál levő befolyását Gisquet' megválasztatására fordította. Gisquet úr panaszt tett ugyan a' törvényszékek előtt, de ellenségei olly bizonyítványokkal vannak ellátva, mellyektől ő alkalmasint majd hevűlni, majd fázni fog. Gisquet úrnak tudnia kellene hogy, mihelyt Francziaországban valaki a' hatalmat elvesztette, azonnal mindenek ellene vannak; 's épen azok, kik a' hatalmasak előtt csúsztak másztak, szokták ezeket, ha egyszer megbuktak, leginkább szapúlni. A' kormányon lévőket rágalmazni, ez vala mindig a' forradalmi párt' legfélelmesb fegyvere; ezzel győzeték meg XVI Lajos, Mária Antonia, X Károly és az egyházi rend a' restauratio alatt. — A' választási javítás mind inkább előre halad, 's ennek sikeritésére igen egyszerű eszköz használtatik. Azt mondják t. i. a' nemzeti őrségnek: ti a' rendet fentartottátok, a' lázongásokat legyőztétek, következőleg a' kormánynak hozzátok bíznia kell, mert ti vagytok támasza. Ha benneteket katonáknak akar, miért ne akarna választóknak? ha fegyvert ad kezetekbe, miért ne adna választó golyót? Ezen okoskodás a' kormány' helyezetét nagyon nehezíti; mert ha tagadó választ ad, bizodalmatlanságot mutat a' nemzeti őrség iránt; ha kedvezőt, úgy az illy választásból keletkezett kamara olly demokrata színt ölt, hogy annak ellenállani nem lehet. Egyébiránt a' jövő kamaragyűlés vagy sietteti a' kérdés eldöntését, ha a' kamara magát hanyagúl viselendi, vagy elhalasztja, ha elég erővel 's élénkséggel bírand. A' londoni népgyűlések által annyira feszegetett reformok, 's a' népcharta, Francziaországban a' „haladás' embereit" hatalmasan fölizgatja. Ha a' juliusi revolutio az angol alkotvány' megváltoztatására is kiterjedett, ugy Anglia is hasonló visszahatást gyakorol Francziaországra. —

Németország.

A' hannoverai ujság Frankfurtból sept. 17-ről jelenti: A' német szövetséggyülés, Osnabrück város tanácsának és véneinek a' hannoverai királyság 1833. évi alkotványi alaptörvényét illető folyamodására 's kérelmére, folyó hó 6kán határozta: „Osnabrück város tanácsának és véneinek, itteni meghatalmazottjok Hessenberg dr. által tudtul adatik, hogy a' szövetséggyülés, sérelmük' előterjesztése törvényesitését a' német szövetség végzeteinek határzatain alapultnak nem találja." E' napon szinte illy határozatot tőn a' szövetséggyülés nehány osnabrücki közönség' és Hildesheim város' elöjáróinak és választóinak hasonló előterjesztésire.

Augsburg sept. 24kén. Tegnap délután érkezett ide felső előri Pyrker László érsek, itteni tisztelői 's barátinak nagy örömére, 's a' nyájas patriarcha, a' Tunisias és Rudolphias' költője hol is ne találna tisztelőket és barátokat? Gastein gyógyforrásiból új erőt szíva, Como tavaig terjeszté utazását, hol a' császári ünnepélyek viszhangját még zengeni hallá. Ma délben már visszaindul, München és Bécs felé, honába Magyarországba, hol az ő költségén készült utak, 's a' pompás templom, mellyet építtete, maradandó emlékei egy tisztartó fijának, kit ön érdeme velenczei patriarchává, dalmatiai primássá és egri érsekké emeltföl.

Freiburg, sept. 18kán. Ma reggel 10 órakor nyittatott meg a' német természetvizsgálók' és orvosok' közgyülése, mintegy négyszáz tag' és 300 néző jelenlétében. Miután Leuckardt prof. az ülést alkalmi beszéddel megnyitotta, több értekezések tartattak, nevezetesen Martius müncheni udvari tanácsnok nézeteit adá elő az amerikai néptörzsökök múlt és jövő koráról; 's e' részben két fő szempontból indúlt ki; 1. hogy az amerikai néptörzsökök' mostani állapotja nem eredeti természetállapot, 's nem szükséges következése a' fejlődési folyamatnak; 2. hogy az amerikai néptörzsökök oriás léptekkel sietnek végenyésztök felé, 's azt a' polgári és vallási viszonyokból, nyelvekből, a' környező természetből, és fenmaradt emlékekből törekvék bebizonyítani, 's jelesül Perura és Mexicóra hivatkozék. — Mellesleg megjegyezzük, hogy

jeles hazánkfija, pesti kir. egyetemi professor és kir. tanácsnok dr. Bene is jelen volt a' gyűlésen.

Poroszország.

Hatten András Szaniszló ermelandi és Sedlag Anastasius culmi püspökök a' vegyes házasságokra nézve szinte pásztorlevelet bocsátottak megyéjek' lelkészeihez, hasonló tartalmukat a' kölni és poseni érsekekéhez.

Sept. 14kén költ alrajnai levél szerint, hiteles személyek a' kölni érseknek a' királyhoz költ levele' környületeiről igy beszélnek: az érsek hosszasb idő óta teste alrészeiben terhes fájdalmakat szenvedvén. mellyek elegendő mozgás' hiánya miatt napról napra kinosabbak, a' királyhoz folyamodott, hogy, miután 10 hónap óta fogva van, 's a' fogság egészségét veszéllyel fenyegeti, ügye valahára törvényes úton döntessékel. Altenstein minister kijelenté az érseknek, hogy ő fölsége kész őt Münsterbe rokonihoz bocsátani, ha megigéri, hogy a' tulzó párttal semmi viszonyba nem lép, 's a' kormány' első parancsára fogságába visszatér. Az érsek, mint mondják, ez ajánlatot azon nyilatkozással utasitá el, miképen ő ügyét eldöntetni, nem pedig ismét vég nélkül elhalasztatni kéri; nem is követel kegyelmet ő felségétől, hanem igazságot, az igazságos Fridriktől.

Dania.

Az altonai Mercur sept. 16ról jelenti Thorwaldsen szobrásznak Olaszhonban Helsingőrbe érkeztét, hol mind a' dánoktól mind a' svédektől egyenlő elragadtatással fogadtatott. Szép volt látni, mond egy szemtanu, mint közeledék gőzhajón a' két szomszéd város, Helsingör és Helsenborg' küldöttsége, több dán és svéd csónak' kiséretében, azon fregáthoz, mellyen Thorvaldsen volt, mint üdvözlé hoszú távolléte után a' nemes öreget. Ezen lelkes üdvözlet, párosulva királyától a' minap iránta kitüntetett 's még tőle nem is tudott megtiszteléssel, (a' király, mint mondják, tanácsnokká nevezte őt,) olly mélyen hatott a' hazatérő müvészre, hogy érzelmét inkább csak meleg kézszorongatással, mint szavakkal mutathatá-ki. Minden igyekezett ezen elfogadást minél ünnepélyesebbé tenni; maga a' természet is ünnepelni látszék éjszaki csillaga' megérkezését, az ez estve föltetszett felséges éjszaki fénynyel. Senki sem emlékezik hogy valaha illyet látott volna. Éjszaknyugaton estveli 9 órakor halvány vöröses csik fünt-fel, melly helyenként igen világos volt 's a' levegőben ide oda kigyódzott. Mozgása habzó, néha fellobogó lánghoz volt hasonló. Mindenek bámulák ezen nevezetes természettüneményt. Sept. 17kén Kopenhagában is nagy lelkesedéssel fogadtatott Thorwaldsen, 's a' nép a' lovakat kifogván kocsijából azt maga vontatta a' városba.

Törökország.

Konstantinápolyból sept. 4kén igy ir az alig. Zeitung' levelezője. A' közelebbi alexandriai hirekhez képest a' porta és Egyiptom közötti háború alig szenvedhet már kétséget; nincs is Mehemed Alinak más módja magát fentarthatni. Ibrahim basának egy gyors mozdulata a' portát nagy zavarba ejtené, annyival is inkább, mert a' dögvész a' seraskier' hadait Asiában jól megritkította, 's a' hadi rend és fenyiték egészen felbomlott. Az europai tengeri hatalmak igyekeznének ugyan Konstantinápolyt megmenteni, de gyors segélyt alig nyujthatnának. Oroszországtól a' megváltozott környületek közt a' sultán nem igen várhatná az igért gyámolitást. A' porta azonban nem nyugszik; minden, mi csak mozdíthatóvá tétetett, Ásiába szállítatik; a' hadsereg' gyülő helyeül Akscheker jeleltetett-ki, honnan azt a' seraskier, Ali basa, az adanai szélekre fogja vezetni, hogy az egyiptomi seregek' legalább első dühének ellenállhasson. Ha ez sikerül, a' nagy úr jóformán megnyugszik a' had' kimenetelében. — Butenieff orosz követ tegnap visszaérkezett szabadsági utjáról. — A' sultán nagy kisérettel megtekintette a' tengeri tűztelepeket, 's megelégedése' jeléül ajándékot osztogatott a' katonáknak és tiszteknek. — Metternich hg. gőzösön, melly Trapezunt és Konstantinápoly közt jár, két dögvészes eset fordult elő, mi a' fekete tenger' keleti partjain a' közlekedést alkalmasint nehezíteni fogja. — Dr. Minász, zemlini vesztegintézeti orvos, a' portának czélszerü vesztegintézetek' állítása és elrendezése iránt tervet nyújtott be; mivel azonban a' terv' ügye még nem döntetettel, 's Minász úrnak átalában sok nemü ármánynyal kell küzdenie, mint látszik, megúnta a' dolgot, 's visszahívatását sürgeti.

Schweiz.

A' schweizi kantonok' tanácsainak nagyobb része oda nyilatkozott, hogy Francziaország' Bonaparte Lajos kiutasítása eránti kérését vissza kell utasítani. Némelly hírlapok azonban a' hírt hozzák, hogy Bonaparte Lajos csakugyan eltávozand Schweizból, 's már útlevelet is kapott Angliába; sőt azt is hírlik, hogy Thurgauhoz intézett levelében polgári jogáról lemondott volna.

Olaszország.

A' szent atya sept. 13kán tartott consistorium alkalmával Sterkx Engelbert báró mechelni érseket és Fieschi Adriánt ő szentsége főpalotását bibornokká nevezte; továbbá Sztankovics

Ker. János győri, és Girk György adrasói püspököket megerősítette. E' consistorium' alkalmával mondott beszédében ő szentsége az algieri püspökség fölállítása fölött szívbeli örömét, a' poroszországi vallási viszálkodások fölött pedig mély fájdalmát fejezé-ki.

Portugallia.

Sept. 11kéig terjedő lissaboni hírek szerint, az új következkamarában Rodrigo da Fonseca Magelhaes hihetőleg legtöbb befolyással fog bírni. Némelly lissaboni hirlapok a' kormány-lapoktól nyilatkozást követelnek a' felől, ha özvegy Braganza hgné az új alkotványra letette-e a' hitet. Czéljok alkalmasint az, hogy a' császárné, mig az esküt le nem teendi, nyugdijától megfosztassék. Válasz még nem érkezett. — A' tartományokban több miguelista-csapat szét veretett; két főnök elfogatott és kivégeztetett.

Spanyolország.

Madrid sept. 10dikén. A' kormány mellé nép hatóság' állítására az első lépés megtéve, 's erre az új ministerium maga nyújtott segédkezett. A' madridi ayuntamiento, mellynek tagjai mind a' túlzók' pártjából valók, tegnap a' királynéhoz járult, 's emlékiratot terjesztett föl ő fölségének, az ország' megmentésének eszközeit tárgyazót. Ámbár a' hatóságoknak törvény szerint nincs joguk fölirásokkal a' kormányhoz járulni, a' madridi hatósági tanácsot mindazáltal maga az új ministerelnök vezette be, a' főkamarás' kiséretében. A' fölirásban, mint mondják, velősen adatnak elő az ország' szenvedései 's azon eszközök, mellyeket a' tulzó párt az inségek' megszüntetésére szükségesnek tart. A' madridi tartományi küldöttség ma hasonló fölirást nyujt be, 's a' spanyol városok' legnagyobb részének hatóságai e' példát, mint 1835ben, követni fogják, mellyet majd több revolutiói szabályok kisérendenek. A' ministerelnök e' közbenjárás által az igazgatás' egy részét a' hatóságnak engedte át. Tegnap, mint mondják, fontos hírek érkeztek az északi táborból. Espartero, némellyek' állítása szerint, összeesküvést fedezett föl tisztjei közt, mellynek a' lelépett kormánnyal egyetértőleg, Espartero' elmozdítása vala czélja. E' hir annál kevesbbé valószínű, mivel Luchana hadaival Estella felé indult. Tegnap innét 5 millio real küldetett számára Sept. 8kán éjjel Flinter general egy borotvával nyakát ketté metszette, 's ez öngyilkosságra a' generált ki nem elégített becsvágy 's a' félelemnek egy különös neme bírta. Flinter t. i. mióta manchai szerencsétlen táborozásából visszatért és hivatalából elmozdítatott, terhes betegségbe esett, mellyből fölgyógyulván, szüntelen attól a' képzelettől gyötörtetett, hogy a' carlosiak Madridot beveendik, 's őt, a' toledoi papsággal bánása miatt vesztőhelyre hurczolandják. A' morellai baleset után e' képzet annyira nőtt, hogy Flinter öngyilkossággal vélé a' vérpadot megelőzendőnek.— Bayonne, sept. 13kán. Hírlik hogy Artajonában négy zászlóalj nem akart Estella ellen indulni, szüntelen ezt kiáltozva: „Nem Estella felé.“ Ugyanekkor Mendigorriában is két zászlóalj megállott, így kiáltván: „Nem Estellára, hanem Riberába.“ Luchana gr. élénk fájdalommal hallá ez eseteket. Madridból érkezett sürgönyök' következtében sept. 10kén 8 zászlóaljat és két lovas századot Arragoniába, 6 zászlóaljat és két lovas századot pedig Castiliába küldött. (Ezek az esetek, és a' feljebbi madridi levélben érintett összeesküvés, fölvilágosítani látszanak a' már közlött telegrafi üzenetet, mi szerint Espartero az Ebron hírtelen visszavonult.)

A' Bon Sens szerint, Christina királyné sept. 15kén Campuzano urat, volt párisi követet, bizta-meg új ministerium szerkesztésével; de Campuzano úr csak e' föltételek alatt ajánlkozék a' megbizás teljesítésére: a' mostani cortes oszlassék-el, az előbbi ministerium által elmozdított tisztviselők hivatalukba helyeztessenek-vissza, némelly áruló generálok ha törvényszék elibe nem idéztetnek, legalább mozdítassanak-el. E' kemény föltételeket a' királyné nehezen fogadja-el, neki azonban más választás nem marad-fen, mint vagy önként vagy kénszerítve hajlani a' kerűlhetlenre, 's a' Bon Sens azt hiszi, hogy a' radicalis part september vége előtt már kormányon leend.

Sept. 15kén költ madridi levél sverint Latre general Teruelben Oraaval a' tartományi küldöttség' jelenlétében összejövetelt tartott, 's miután a' morellai baleset' okai hosszasan fejegettek, a' két general egymást megölelte. Oraa' főtiszti karának egyik ezredese a' Correo Nacionalban a' hibát a' hadi szerek' szállítójira ügyekezett hárítani, mit azonban emezek a' hírlapokban elégséges bizonyítványokkal megczáfolnak.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Eggenberger József és fia könyvárosnál megszerezhető:

Gebhardt Xav. Ferencz'

Orvos doctor és professor' két darabból (87⅞ ivből) álló 's bevégzett

Különös orvosi Pathologiája és Therapiája.

Ára 7 pengő forint. A' második darab (1838) ázok számára, kik az elsőt már ez előtt megszerezték, külön is adatik 4 pengő forinton. (3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Második Félesztendő.

)(

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre szamot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatot.*

A' huzás lesz jövő év' januar' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváltsagnykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(3) Hirdetés. A' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara' rendeléséből a' megürült Nyitrai püspökség részéről köz hirré tétetik: hogy többféle uradalmi javak jövő évi januarius elejétül három egymás után következendő esztendőre közönséges arverés utján haszonbérbe adatnak, ugymint:

A' mocsonoki uradalomban, Mocsonok nevezetü mezővarosban folyó évi october 1ső napján tartandó árverés utjan:

1ször mocsonoki mezővárosban egy emeletü nagy vendégfogadó, kocsi-szin, és harmincz lóra való istálóval, saját bora árulásával, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó hasznokkal, hat öl tüzi fával, és szám szerint 500 kötés rőzsével.

2or Mocsonok mezővárosban mészárszék hozzá tartozandó épületekkel, kerttel négy kaszás réttel, 15½ hold szántóföldel, és egész esztendő által az uraság' italainak árulásával

3or Király helységben mészárszék, korcsma házzal, és hozzá tartozandó kerttel, a' mellyben az uraság' italai esztendőn-át árultatnak.

4er Királyi helység határában lévő uraság káposztás kertje négy holdnyi nagyságu.

5ör Üreg helységben szabad pálinka és rozsólis égetés és árulás, egy egész sessióhoz tartozandó földekkel, rétekkel, és minden hozzá tartozandó haszonvételekkel.

6or Ugyanott Üregen a' mészárszék hozzá tartozó épülettel, kerttel, és egy egész sessióhoz tartozandó szántóföldekkel, rétekkel, és ahhoz tartozó haszonvételekkel.

A' nyitrai uradalomban folyó évi october 4ik napján a' nyitrai várban árverés utján, három egymasutan következendő esztendőre haszonbérbe adatnak:

1ör Nyitra alsó városban helyheztetett csupán mészárszék, mindenféle húsnak szabad vágásával.

2or Nyitra alsó város határában nyolcz p. m. alá való földek használása.

3szor Nyitra alsó városban helyheztetett korcsma az úgy nevezett „Zöld faná l" saját bora' árulásával, illő szállással és kerttel.

4szer Gyürki utczában helyheztetett csupán mészárszék, mindennémü hús árulásával.

5ször Darázsi helységben Nyitra vizén három kerekü malom, molnár lakással, és mellette lévő kerttel.

6or Darázsi helységben mészárszék, hozzá tartozandó épülettel, és uraság' italainak árulásával.

7er Darázsi határban uraság rétjeinek a' végén fekvo darab ret tiz kaszas nagyságú.

8szor Ugyan darazsi határban helyheztetett dobrotoki ret harmincz kaszás nagyságú.

9er Kis-Emökei pusztán uraság rétjeinek a' végén fekvő húsz kaszás nagyságú rét.

10szer Csekei helységben mészárszék, korcsma házzal, uraság italainak mérésével.

11er Nemkülömben a' dög által elesett juhbőrök csak egy esztendőre: azaz, jövő évi januarius első napjától, ugyanazon évi karácson hava utolsó napjáig.

A' szerződési feltételek az árverés alkalmakor fognak kihirdetődni, Mocsonokon pedig az inspectorális cancelláriában előre is megtudhatók.

3)

Pest. Szombat. October 6kán

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 28dik szám.

Magyarország (Ő cs. kir. Fölségök Mantuába érkeznek; kinevezés; a' budapesti álló híd terve; tanitási változások a' s. pataki főiskolában; adakozások a' vizkárvallottak' számára; Pozsonyban az Erzsébet-szüzek' százados ünnepe; Erdélyi János és Greguss Mihály †.; felszólitás a' szinészekhez 'stb.) Nagybritannia (a' belgák királya 's királynéja visszautazik Belgiumba; a' birminghami politikai gyülés levele a' franczia nemzeti őrséghez; O' Connell sajátságos állása az angol radicalok ellenében 'stb.) Franczia-ország (a' Journal des Débats háborúval fenyegeti Schweizot; a' gyarmati czukortermesztők' aggodalmai 'stb.) Németország. Oroszország. Hollandia. Schweiz (Bonaparte Lajos önként eltávozik.) Spanyolország (a' cortes nov. 8kára összehíva; Alaix megveretve, Oraa fogva 'stb.) Amerika. Persia.

Magyarország és Erdély.

Ő Felségök a' császár és császárné sept. 24kén Mantuába érkeztek, itt is, mint mindenütt, legnagyobb lelkesedéssel fogadtatva az örvendező néptől. Ebéd után császár Ő Felsége a' főhgekkel meglátogatá a' kir. könyvtárt, museumot, füvész kertet, székes egyházat 'stb. este föls. hitvesével végig kocsiza a' kivilágított utczákon, 's a' szinházban is megjelenni méltóztatott. Lombardiában tartózkodását mindenütt jó tetemenyekkel teszi emlékezetessé Ő Felsége; igy sept. 22kén költ határzata által Lodi városának 900, Bergamónak 3600, Cremonának 3000 lirát méltóztatott adatni az ottani szegények' gyámolitására.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Pongrácz Eugen grófot, a' 6 számu huszár-ezred főhadnagyát, cs. k. kamarássá nevezni kegyelmesen méltóztatott. WZ.

Prukberger Andor, felső-bányai kir. bányásznok, sept. 4kén meghalálozott.

Sárospatak, sept. 21kén. Legbiztatóbb reményekkel telik el keblünk, midőn a' honi iskolák javitására ujabb időkben tett intézkedéseket olvassuk; 's ha valakit e' vagy ama' felekezet' nevelő intézetének alábbszálltáról panaszkodni hallunk, azt vagy dologhoz nem értésnek, vagy illő felvilágitás hiányának kell tulajdonitanunk: mert, hogy illy közérdekü tárgyban rágalom, vagy kajánság szólna, föltenni távolról sem akarnók. Bár mennyire küzdjön is ollykor többi közt a' helv. vallásu iskolák igazgatósága, segéd forrásait tekintve, helyzete szorultságival: mindazáltal soha nem mulasztá el a' gondja alatti tud. intézetek javitására 's az idő lelkéhez alkalmazására időről időre czélszerü rendelkezések' tételét. Egyik tanubizonysága ennek a' sárospataki főiskola, mellynek kormányzói 's pártfogói, midenkor azon magas eszmébül indulva, hogy a' réginek illő méltánylása mellett, minden uj ismeret 's felfödözés terjesztésire utat nyissanak, e' f. században is, tetemes áldozatokkal, nemcsak több tanitószéket állitának fel, hanem a' tanitási rendszerben is több izben olly változásokat 's javitásokat eszközlének, mellyek már eddig is sükeres előmenettel koronázvák. Közelebb a' mostani főcurator kormányzása alatt, miután már nehány év előtt a falusi iskolákban czélszerübb tanitásmód hozaték divatba, a' tudományok 's tanitások egész rendszere másodizben véteték vizsgálat alá 's idő 's körülmények kivánatihoz módosittatott. Illy czélból ült össze jelesen mult 1837d. év jul. első napjain itt, Sárospatakon, egy tud. küldöttség, mellyben közakarattal megállapiták, hogy mindenféle tudomány, a' honi törvénytudományt kivevén, ugy a' felsőbb mint az alsóbb osztályokban magyar nemzeti nyelven tanittassék. Továbbá a' honi nyelv alaposb 's az életre szükséges tudományok czélszerübb 's terjedelmesb tanithatása végett a' két alsó osztályból a' diák nyelvet kihagyák 's a' következő 3 grammatikai 's 3 humanitási osztályra szoriták, olly módon, hogy annak bővebb nyelvészeti előadását az akademiai némelly osztályokra is kiterjeszszék. Lényeges változás történt az által is, hogy a' logika, mit eddig az alsóbb vagy gymnasialis osztályokban tanitának, mint e' tudomány természete azt magával hozza, a' felsőbb akademiai pályára téteték át, vele a' magyar nyelvtudomány és elemi mathesis összekapcsoltatván, ezeknek rendesen leendő tanittatását elhatározák. Ez uj tanitási rendszer az emlitett év sept. utólsó napjain tartott egyházi kerületi közgyülésben némi módositásokkal elfogadtatván f. 183⁸/₉ iskolai év beálltával munkálatba is jött. — Ugyan e' f. iskolai év kezdetén sept. 16d. tartatott ünnepélyes gyásztisztelet mult hó 27d. elhunyt Nyiry István, előbb mathesis, később statistika, utóljára bölcselkedés, összesen 40 évig volt közkedvességü, dús szellemü oktatója hamvai fölött, nagy számu helybeliek és vidékiek diszes gyülekezetében. A' dicsőült érdemeit, 's 62 évre terjedett munkás élete pályáját, szivreható lelkes beszédekben magasztalák Zsarnay Lajos oktató 's collegiumbeli lelkész és Kalniczky Benedek szinte oktató, az éneklőkar bús zengedezési mellett. A' következő napon sept. 17d. iktatá be az ünnepélyhez alkalmazott jeles beszéddel Fáy Ferencz iskolai alkormányzó, ugyancsak öröménekek között, a' fölebb érintett ujonnan fölállitott tanitószékbe, a' tisztességes tudományok tanitásában szinte 20 évet töltött Majoros Andor oktatót, ki igen érdekes tartalmu be-

köszönő beszédben tudományosan fejtegeté az értelem- és nyelvtan hasznait, mint rokon tudományokéit, mellyek, kivált ha nemzeti nyelven adatnak elő, az értelmi müveltségnek főműszerei. E' szerint ez uj tanitószékkel a' sárospataki főiskolában a' felsőbb tudományokat 11 fő 's 4 segédoktató (az ágostai vallásuak catechetájának tanitó széke most üres), a' tisztességes tudományokat 2 állandó 's a' többi alsóbb osztályokbeli tudományokat a' nagyobb idejü diákok közül évenkint választatni szokott 6 tanitó adja elő. Az iskola népessége az alsóbb és felsőbb osztályokban jelenleg 1300at meghalad.

A' báró Sina által javaslott 's az országos küldöttség' helybenhagyását megnyert terv szerint Clark Tierney V. esqu. igazgatása alatt és rajza után Budapesten épitendő, állandó függő-lánczhidnak főbb kimérései a' következők: A' hid' közép 's legnagyobb ívének nyilása a' viz' szabad tükrén 640 láb, a' két oldalivek' nyilása pedig különkülön 270 láb lesz, ugy hogy a' viznek szabad lefolyására a' hid alatt mindössze 1180 lábnyi terület marad. A' két parton felállítandó hidoszlopok' egymástóli távolsága 1500—1600 láb leend. Magába a' folyam medrébe két oszlop jő granitból 's nyerges-ujfalusi szép vörös márványból, melly oszlopok' mindenikének vastagsága 32 lábnyi leend a' hid' kocsiutjának szinén, magassága pedig a' talpfalon (fundamentum) felül 150 láb. Öntött vasrudak tartandják magát a' hidlapot, mellynek szélessége a' középen, ott t. i., hol a' kocsik járandanak, 25 láb leszen, mellyhez mind a' két loldalon a' gyalogok' számáa hat hat láb szélességű tér járuland. Az egészet végre 12 tömörleg (massiv) kovácsolt vasláncz tartandja, mellyek' összes súlya 2000 angol tonnat (10,000 mázsát) meghaladand.

Föns. Nádorunk' Ő cs. k. főherczegsége' felszólítása' következtében viz által károsult lakosaink' számára a' budai kamarai főfizető hivatalhoz ujobban érkezett adakozások: Békés megye 1011 f. 44$^{2}/_{4}$ kr; n. bányai felügyelőség 480 f. 38 kr; Nyitra megye 4534 f. 34 kr. és 1 darab arany; Trencsén megye 2136 f. 35 kr. és 1 arany; Arad megye 778 f. 29 kr; Böle András szombathelyi püspök megyéjében gyűlt 675 f; rónaszéki sóvágók 76 f. 10 kr; bogsányi kamarai számtartó hivatal' személyzete 49 f. 6 kr; Verőcze megye 1144 f. 24 kr; Lubló és Podolin kamarai városok 8 f; Győr sz. k. város 189 f. 12$^{3}/_{4}$; beszterczebányai szinház-kedvelő-társaság egy szini előadásból 200 f; Sztankovics István n. e. g. hitü metropolita' gyüjteménye a' karloviczi egyházi megyéből 257 f. 58 kr; temesváriból 362 f. 21 kr; bácsiból 49 f; a' metropolita saját adománya 400 f. öszvesen 1069 f. 19 kr; Temesvár sz. k. város hatósága Kraul tanácsnok által 3 ft. 10 kr; a' facseti kamrai igazgatóságból jelesen Kartya község 1 f. 28 kr; Komosdia 1 f. 40 kr; Barast 37 kr; Töhrer József erdősz 2 f. 30 kr; Kurmeszko József facseti biró 10 f; öszvesen 16 f. 15 kr. pp. Kassa sz. k. város 200 f. Jász 's Kun kerületek 204 f. 37 kr; Trencsin sz. k. város 337 f. 49$^{3}/_{4}$ kr; Abauj megyéből Sz. Imrei Endre fősz. biró által 10 f. 58 kr; Péchy fősz. biró által 292 f. 35 kr; Lánczy fősz. biró által 13 f. 36 kr; Tóth Antal esküt által 87 f; szilágysomlói sóhivatal 7 f; öszvesen 13,520 f. 28 kr.

Pozsonyban a' sz. Erzébetről, IId. András királyunk' lányáról nevezett nőszerzet sept. 22től 30ig ülte jeles szertartással ottani megtelepedésének százados emlék-ünnepét, melly alkalommal főtiszt. Prybila József apát, kanonok 's ékesszólásáról nevezetes lelkész, az ünnephez alkalmazott egyházi beszédet mondott, mélt. Jordánszky Elek fölszentelt tinnini püspök pedig a' miseáldozatot tartá. — Erdélyi János n. váradi e. g. szertartásu kanonok, a' belényesi gymnasim' igazgatója, alesperes, a' sz. szék 's több nemes vmegyék tbirája, Belényesen sept. 11kén 58ik évében; — Greguss Mihály, az ágostai hitvallást követők' pozsonyi lyceumában philosophia' tanitója, 's az ottani magyar társaság' elnöke, Pozsonyban sept. 27kén, életének 46k évében, az örökéletre szenderültek-át.

Kassics Ignácz, udv. agens, Kisfaludon és Szajkófalván kir. adománynál fogva nyert részjószágokba sept. 10kén iktattatott-be szokott ünnepéllyel Ilosvay Gedeon kir. ember és a' leleszi convent egyik tagja által.

Fölszóllitás. Rimaszombat városának szinháza már fenn áll, 's még a' múlt farsangon, Újfalussy Sándor szinész társasága által, ünnepélyesen meg is nyittatott. Hogy azonban, olly szinész társaságoknak — mellyek éldeletet szerezni nem csak nem képesek, sőt inkább, rosz,'s minden hatás és észnélküli darabjaiknak még rosszabb előadása által, a' néző közönséget a' játékszintől elidegenitik, 's ezzel az egész szinészetnek, különösen pedig az utánok föllépő jobb társaságoknak tetemesen ártanak—szinpadunkon fölléphetni ezentúl reményök se legyen; minden magyar szinész társaságok, mellyek netalán ide jőni szándékoznának, ezennel fölszóllittatnak: hogy ebéli szándékuk felöl, a' helybeli szinházi igazgatóságot, bérmentes levéllel, a' társaság tagjai' névjegyzékének közlése mellett, jó eleve értesiteni, annál inkább igyekezzenek, mivel különben ide

fáradásuk bizonyosan hasztalan fogna lenni. Lengyel Samu m. k. szinház-igazgató.

Nagybritannia.

A' királyné sept. 18kán Windsorban katonai szemlét tartott. Ő felsége szürke ménen, a' belgák' királya és Hill lord között jelent-meg. Wellington hg. Palmerston lorddal élénken beszélgetve követte a' királynét. A' belgák' királynéja, Kent hgné, több minister, a' belga követ 'sat. kocsikon jelentek meg. — Az özvegy királyné sept. 17kén bucsuzott-el a' királynétól Windsorban, meglátogatván st. György kápolnáját is, hol kir. férje hamvai nyugszanak.

Nehány nap előtt a' dieppei biró és a' paris-dieppei vasuti vállalat' igazgatójinak egyike, több franczia urak' kiséretében, gőzhajón Brightonba eveztek, tapasztalatilag akarván meggyőződni, mennyi idő kivántatik a' két parti város közötti átevezésére. Az út 8 óráig 23 perczig tartott, de az útasok azt vélik, hogy az út 6 óra alatt is végbe mehet. „Igy tehát, ugy mond a' Brighton Gazette, ha innen és túl a' csatornán a' szükséges vasutak elkészülnek, Párisból 12 óra alatt érhetni-el Londonba, olly kilátás, mellyhez megmérhetlen fontosságu szemléletek csatlakoznak.“ — A' birminghami politikai egyesület' szerencsekivánó levele a' párisi nemzeti őrsereghez így hangzik: „Igen nagy örömmel értették Birmingham' férfiai szándékotokat, miképen ti magatok'és honfiaitok számára kiterjedtebb választó jogért akartok víni. A' vizeken át, mellyek Anglia' és Gallia' szabad férfiait elválasztják, de el nem szakasztják, politikai egyesületünk' tanácsa által, nyujtjuk jobbunkat őszinte pajtásságra. A' ti szép, hős hazátok, mint a' mienk, olly párt' zsákmánya, mellynek egyetlen kormányelve, saját érdekeinek előmozdítása. A' nemzet' nagy tömege, az országos hatalom' e' főalapja és jólétének forrása, azon törvények' alkotásában, mellyeknek szinte hódolni kényszerítetik, azon adók' kivetésében, mellyeket fizetnie kell, nem bir szavazattal, 's így nálunk is, mint nálatok, e' jogtalan kizáratása' következményeit sínli: érdekei mellőzvék, jogai letiporvák. Tagjai a' párisi nemzeti őrseregnek! Birmingham' férfiai nem feledték a' dicső juliusi napokon egy dölyfös és elbutult zsarnokságon nyert diadalotokat, és hálásan ismerik el azon rugóerőt, mellyel a' népakaratnak ama diadalmas nyilatkozása az angol reform' ügyét előmozdítá. A' nemzeti őrsereg' zászlója lelkesíté amaz emlékezetes időben a' párisi honfiakat; 's a' nemzeti őrsereg most ugyanazon szeplőtlen zászló alá készül seregleni, amaz elveknek, mellyekért akkor nemesen harczolt, gyakorlati alkalmazást szerzendő. Olly férfiak' rokonérzetével, kik ugyanazon jogtalanságot sínlik, ugyanazon reményeket táplálják és ugyanazon czélra törekednek, kivánunk nektek és magunknak jó szerencsét! Vajha mostani békes és törvényes törekvésteket, mellynek czéljává magatoknak és gyermekeiteknek egy párt' rabigájából leendő kiszabadítását tevétek, még szebb siker koronázza, mint régiebb dicső fáradalmaitokat, egyes zsarnok kihágásai ellen!“ E' levél az elnök, pénztárnok és titoknok által aláiratva, elküldés végett az egyesületi „kormányzónak“ adatott-át. Oest. Beob.

Dublini lapok állítják, hogy minden tartományokból érkező tudósítások szerint, a' tizedbill Irlandban csend helyett izgást okoz. — Sept. 17kén Bradfordban, az ottani tulzó radicalok' gyülésében, kik az éjszaki nagy egyesület' fiók egyesületét akarják képezni, elhatároztatott, hogy physicai erőhöz folyamodjanak, ha szándéklott czélaikat, a' közönséges választási jogot, a' parlament' évenkénti megujítását, szép szerivel ki nem vihetik.

A' Naval and Military Gazette szerint Woolwichban 30,000 puska, ágyúszekerek 's más hadi szerek szálitatnak hajóra, egy sept. 14dikén költ plymouthi levél szerint Malta és Canada' számára; ez utóbbi helyre katonaság is küldendő vala. Ugyane' hírlap írja, hogy Canada' részéről a' pattantyússág is szaporítatni sürgettetett. — Spectator radical lap O' Connell' legújabb izgatását egészen sikeretlennek festi, 's azt állítja, hogy Davern kath. lelkésznek O' Connell' politikája ellen intézett levele az irlandi nép' bizodalmát az izgató iránt jóformán megrendítette. — Sept. 17kén a' london-birminghami vasút', e' csudálatra méltó nemzeti nagy mű' egész vonala megnyittatott, mellyen azonnal három kocsivonat, tömérdek sokaság' jelenlétében, útnak indúlt.

A' belgák' királya és nője sept. 21kén Ramsgateban ágyúdörgések közt Widgeon gőzösre szálván, a' jelenvolt számos nép' „éljen“ kiáltásai közt Ostende felé eveztek. — A' M. Herald szerint Cambridge György hg. Cornwall ezredessel sept. 21kén Falmouthból útnak indúlt, 's Braganza postagőzösen Gibraltarba fog menni, 's darab ideig ott maradván, a' száraz földet Culloden l. név alatt be fogja útazni. — O' Connell' állása Anglia', jelesül előbbi jó baráti', az angol radicalok' ellenében, mindig sajátságosabbá leszen. O' Connell már harmadik levelét intézte az irlandi néphez, mellyben azt inti, hogy a' testvérsziget' mérték fölött sokat követelő radicalisaival frigyet ne kössön. A' M. Herald jelenti, hogy a' londoni radical egyesület O'

*

Connell számára sós vízben vesszőt tart, mert levelet készit az irlandi néphez, mellyben meg akarja mutatni, mikép O' Connell nem érdemli a' nép' bizodalmát. A' M. Chronicle szerint e' levél fölhívás inkább az irlandiakhoz, hogy magános sérelmeiket felejtve, inkább Anglia', Scotia' és Wales' népével az új népcharta iránt egy szívvel lélekkel egyesüljön, mert ha egyszer a' népcharta kivívatik, az irlandi nép kivánatai azután úgy is teljesedésbe fognak menni. — O' Connell a' Courier szerint Cahirciveenben egy zárda' alapitására 1000 £. stget irt alá.

Francziaország.

A' Journal des Debats a' schweizi ügyben egy czikkelyt közöl, mellyben állitatik, hogy a' jelen ármányok és az állás, mellybe Schweiz magát tevé, okozák már is, hogy a' legveszedelmesebb politicai szökevényekoda menekvének. Igy csaknem bizonyos, hogy Mazini és Ruffini olasz szökevények, kiknek Schweizban tartózkodásuk ada alkalmat az 1836 augustusi határzatra, oda ismét visszatérének. Más részről szinte bizonyosnak látszik az is, hogy az aprilisi pörben makacsság miatt elmaraszttaltak' tervet készitének, 's talán már ki is vivék, miként Schweizban összegyülnek 's ott állandó igazgató biztosságot' alkotandnak. Szokás szerint ezen hireket is tagadandják, de valósulásukra nem soká kell várakozni. Miután az emlitett lap reményét fejezi-ki, hogy a' szövetségi gyülés Napoleon Lajos' ügyében engedélyre hajland, igy szól tovább: „Egyébiránt a' franczia kormány minden esetre kényszeritő rendszabályhoz nyúland. Ez ügy olly komoly, hogy minden esetre, még az eligazitó feleletre is készen vannak. A' kormány parancsot adott-ki, hogy Lyonban, Besançonban, és Befordban hadi csapatok gyüljenek öszve." A' czikkely végén ez áll: „Mi igenis elismerjük, hogy a' háború Schweiz és Francziaország közt, nem csak Schweizra nézve leend csapás; de Francziaországra nézve még nagyobb, soha el nem viselhető szerencsétlenség volna, igazságszolgáltatást kérni és meg nem nyerni."

Párisban hirlik, hogy a' párisi hadosztályban a' féléves szabadságok visszavétettek, előrelátásúl azon esetre, ha a' schweizi kérdés diplomatia' útján el nem intéztetnék. E' hírt a' Constitutionnel is valósítja. — Van Halen general Brüsselből Párison át Spanyolországba siet, hova, mint mondják, ministeri parancs által hivatott vissza.

A' Revue de Paris a' Schweizból érkezett tagadások' ellenére állítja, hogy Napoleon Lajosnak Miklós czárhoz intézett kérelme a' hg. barátja Persigny úr által adatott át Krüdener úr orosz követnek. Legszebb újság azonban az ellenző lapok és úgynevezett berni levelezők által elterjesztett azon hír, hogy nem Napoleon Lajos, hanem Nemours hg. kéretett a' czárnál audienciát. A' hírlap megjegyzi, hogy Barante úr franczia követnek Odessában a' czár különös parancsára lett fényes fogadtatása eléggé tanúsítja, hogy a' czár Nemours hget, ha ez be akarja vala magát mutattatni, akárholis szívesen fogadta volna; de illyesmi sem a' hg., sem a' kormány' eszébe nem jutott. Ismétli továbbá a' hírlap, hogy Dijon, Besançon és Befortban haladék nélkül seregcsapatok rendeltettek alkottatni. Genfben Dufour ezredes a' várműveket szemléli; minden nélkülözhető ón megvétetik, és a' polgári katonaság gyakorlatokat tart. Schweiz nem sokára kegyetlen módon fog tévedésére ráismerni, mert Francziaországról nem a' párisi hírlapok szerint kell itélni. — A' franczia gyarmatokból, jelesül Martiniqueből mindúntalan csüggesztőbb hírek érkeznek. A' czukortermesztő telepesek' insége igen nagy, mert a' halomra gyült czukrot nem adhatják el. Eléggé tanúsítja ezt a' kormányzóhoz és királyhoz intézett fölirásaik' kétségbeeső hangja. Emebben a' beviteli vámot leszállitatni, 's magukat meghatalmaztatni sürgetik, hogy 30,000 hordó czukrot minden lobogó alatt kivihessenek. A' kormányzó egy a' martiniquei gyarmati tanácsban mondott beszéde' alkalmával kijelenté, hogy a' király nem hagyandja a' gyarmatot veszni. Aztán a' rabszolgák' fölszabadítására útalván, miben mindazáltal a' törvény szolgáland vezérül, kijelenté, hogy magának is ez emberosztály' fölvilágosítása leend egyik fő gondja, 's e' részben a' telepesek' rokonszenvében bizik. Ezután a' budgetben némi könnyitéseket hirdetett, 's reményt nyujta, a' czukorra nézve teendő sikeres javitáshoz. A' gyarmati tanács válaszában a' rabszolgaság' fölmentése ellen nyilatkozott, végre a' királyhoz intézendő fölirás elfogadtatott.

Ventura general, Allard general egyik fegyveres bajtársa, ki Rundschit Sing' szolgálatjában van, jelenleg Párisban mulat, 's a' királyi családnak bemutattatott, melly őt igen nyájasan fogadta. Egy kereskedő is, ki Lahoreban gyakran útazott, szinte Rundschit Sing szolgálatjában lévő Court generaltól megbízatva, Lajos Fülöpnek igen becses indus, persa, arab és romai pénzgyüjteményt hozott, szinte audienczián volt a' tuileriákban, 's a' király igen barátságosan beszélgetett vele. A' gyüjtemény a' kir. könyvtár' számára rendeltetett. — Sept. 16kán Le Cateauban Mortier marsall trevisoi hgnek colossalis szobra fölállitatott. A'

szobor márvány talapjának elején e' fölirás áll: „Mortier marsalnak, szül.. Le Cateauban 1768. Gyilkos kéztől elesett királya' oldalán jul. 28kán 1835.“ — A' Messager állítja, miként egy sept. 22kén tartott kabineti tanácsban a' gyarmati czukorvám leszállítatni határoztatott.

A' Mexico elleni ostromzári had october' végén 27 hadihajóból, u. m. 6 fregatte, 6 corvette, 11 brigg és 4 bombahajóból 's alkalmasint még nehány hadiszert szálító hajókból fog állani. Ez erővel S. Juan de Ulloa várat ostrom alá vehetni remélik.

Németország.

Emden, sept. 18kán. A' Braganza hajón történt lázadás' környületei többnyire fölfedezvék. A' fogságban levő négy matróz ezeket vallották ki: a' kapitány' keménysége vala a' lázadás oka, melly az atlanti tenger közepén egy vészterhes éjszakán tört ki; a' tisztek és matrózok közt nem sokára harcz keletkezvén, a' kapitány és főkormányos terhes, nehány matróz könnyű sebet kapott. Ezek a' tiszteket tengerbe vetni határozák, 's most hallatlan küzdés támadt. A' küzdők gombolyagkint kapaszkodtak egymásba. Végre a' kapitány és főkormányos csakugyan tengerbe vettettek 's egy matrózt is magokkal ragadtak. Mig a' legények pajtásukat meg akarák menteni, addig a' kapitány és főkormányos megint a' hajóra mászott. Emez a' hajóterembe futott, hol a' hajó' birtokosa 's nője, a' kapitányné, a' szakács, egy néger és az alkormányos valának. A' kapitány azonban másodszor is tengerbe dobatott; de megint a' hajóba fogódzván, a' legények kezeit furkós botokkal ütötték, mig végre, a' hajót még nehányszor körűlúszván, „Marym, édes Marym!“ kiáltással elmerűlt. Most a' lázadók a' teremben lévőket gőzzel akarák megfúlasztani, mi azonban nem sikerűlvén, az esdeklőket a' nagy csajkára szálíták; kik azután, Hebden angol hajó által megtaláltatván 's fölvétetvén, szerencsésen a' greenocki révben, Scotiában, partra szálottak. A' főkormányos a' hajóteremben maradt, 's nem sokára meghalt, sebeiben e, vagy gyilkosság által? még nem tudatik. A' foglyok mind megvallották vétköket, 's a' fő lázasztó, Verbrügge, belga születésü, igy kiáltott: „egyebet csak nem tesznek velem, mint fölakasztanak.“ A' foglyok bilincsekben visszaküldetésöket várják Amerikába; 's mint mondják, eziránt már lépések is tétettek.

Oroszország.

Bessarábiából sept. 12kén írják, hogy Roth general, ki a' Kaukazuson túl levő és cserkészek ellen harczoló seregek' kormányával bízatott-meg, már útnak indult, 's a' cserkeszek ellen, kik mult majusban a' cserkesz partoknál hajótörést szenvedett oroszokkal olly kegyetlenül bántak, minden el fog követtetni. Oroszország' készületei valóban félelmesek. Némellyek állítják, hogy e' készületek nem csak a' cserkeszek, hanem főleg Anglia ellen irányozvák, minthogy Anglia a' persa öbölben nehány apró szigetet elfoglalt, mit Oroszország nem nézhet egykedvüleg. A' déli tartományokban lévő orosz seregek közt is nagy a' mozgás, Krimm' városaiban számos kórház állítatott-fel, 's Odessában is 2000 emberre való kórház készül. Mondják, hogy a' czár Németországból új Oroszországba akar útazni. — Friaskine ezredes, a' czár segédje, ki mint hírnök a' cserkesz törzsökönél megfordúlt, velök fegyverszünést és kereskedési szerződést kötendő, sikeretlen fáradozott. Ha az oroszoktól még független törzsökök, mellyek összesen mintegy 450,00 lélekre mennek, jelenleg nyugszanak is, titkon azonban élénk készületeket tesznek az oroszok' megrohanására. Legvadabbak közöttök a' csecsenczek, kik mindnyájan lovasok 's Elborus tövétől a' derbenti erdőségig tanyáznak. Ők az oroszok' legfélelmesb ellenségei, 's idegen hatalomnak még soha sem hódoltak, 's ki hozzájok nem tartozik, avval még közlekedni sem akarnak, nem hogy még hódolnának nekie. Legmüveltebbek az abaszok, a' fekete tenger partjain, kik mióta Anglia nálok befolyással bír, sok idegent befogadtak, köztük némi tactikai rend van, 's hadakozásuk az europai rendszert némileg már megközelíti. Az oroszok az abasszokat néha megverik ugyan, de a' cseczenczeket soha sem. Ezekhez járulnak még nehány Oroszországnak adót fizető néptörzsökök, mellyek minden órában készek az orosz tartományokba rohanni, úgy hogy aratás után már ismét várhatni az ellenségeskedést. A' kaukazusi orosz had most 111,000 emberre megy.

Hollandia.

Az amsterdami Handelsblad a' belga fölirások' ellenében igy ír: „Mindazoknak, kik a' néphez szólanak, szent kötelességök most egyességet, bátorságot és a' királyhoz hív ragaszkodást ajánlani a' népnek. E' kétes pillanatban, úgy kell összesereglenünk, mintha csak egy ember volnánk, dynastiánk' feje körűl. Mert, ne titkoljuk, talán majd kardot kell rántanunk, becsületünk', 's elnyomott hazánk' jogainak védelmére. Ha a' 24 czikkelynek, Hollandia' megegyezése után, nincs kötelező ereje, marad-e királyunknak egyéb hátra, mint fegyverhez, a' nemzetek ez utolsó jogához, nyúlnia? Remélnünk kell, hogy nem leend

szükségünk ennyire menni; de reméljük egyszersmind, hogy ha jogaink bizonyos időköz alatt nem ismertetnek el, elég erőnk leend azoknak tekintetet szerezni. A' jelen környűletek közt senki sem hozhatja kétségbe, hogy királyunknak joga van a' Belgiummal kötött és az europai hatalmak által biztosított szerződés' végrehajtását sürgetni. 'S ha erre van joga, kötelessége azt gyakorolni, mert ezt nem csak az igazság' és rend' érdeke, hanem a' nemzet' becsűlete is parancsolja. A' régi Németalföldnek meg kell mutatnia, hogy büntetlenűl nem bántatik meg. Elég anyagi és erkölcsi ereje van, Belgiummal szembeszálhatni. A' hatalmak, mellyek, ellenségeink' hetvenkedéseitől félve, rokonszenvöket irántunk nem merik nyilvánítani, kénytelenek lesznek két roszból a' kisebbet választani, mihelyt látandják, hogy férfiak vagyunk. Ok bennünket támogatni fognak, ha erőt mutatunk, 's kell bennünket pártolniok, ha saját romlásukat nem akarják siettetni."

Schweiz.

Napoleon Lajos el akarja Schweiczot hagyni, miről Anderwert landammannt, a' thurgaui nagy tanács' elnökét következő levélben hívatalosan értesíté:„Landammann úr! Mikor Montebello hg' jegyzéke a' szövetségi gyüléssel közöltetett, nem akarék Francziaország' követléseinek engedni; mert azzal, hogy Schweizot nem hagyom el, be akarám bizonyítani, miként Schweizba visszatértem, a' nélkűl hogy valami köteleztetés elől ki akarnék térni, hogy jogom van maradni, 's hogy itt segélyt és gyámolt találok. Schweiz egy hónap óta erőteljes ellenmondásai és a' nagy tanácsok' végzései által megmutata, hogy méltóságát és jogát kész fentartani, 's kötelességét teljesítette, mint független nemzet. Én is teljesíteni fogom kötelességemet, 's hiv maradok a' becsűlet szavához. Engem üldözni lehet, de lealázni nem. A' franczia kormány kijelentette, miként követelésének a' szövetségi gyűlés' részéről leendő megtagadása olly lángnak leendne jeladása, mellynek Schweiz áldozatjává lehetne, 's így nem marad egyéb hátra, mint eltávoznom olly országból, hol jelenlétem igen igaztalan követlésekre nyujtott alkalmat, 's nagyobb szerencsétlenség' ürügye lenne. Kérem azért a' főhelynek bejelenteni, hogy én elutazok, mihelyt a' főhely a' külön hatalmak' követeitől számomra a' szükséges úti leveleket kieszközlendette, hogy oda mehessek, hol biztos menedéket találandok. Midőn ma Schweizot, azon egyetlen országot egész Europában, hol oltalmat és segélyt találtam, e' rám nézve olly drága hont, elhagyom, Schweiz' népének eléggé bebizonyítani véltem, hogy az erántam mutatott tiszteletre és hajlandóságra méltó vagyok. So hasem feledem azon kantonokat, mellyek olly lelkesen szóltak mellettem, de különösen szívemben marad ama magaskeblű oltalom' emléke, mellyben Thurgau kanton részesíte. Remélem, elválásunk nem tartand örökké, 's eljő a' nap, mikor két barátságos nép érdékeinek koczkáztatása nélkűl ismét föltalálandom azon menedéket, melly 20 éves itt mulatás és szerzett jogok által második hazámmá lett. Legyen ön, érzelmim' tolmácsa a' hatóságoknál 's legyen meggyőződve, miként csak az a' gondolat, hogy ezzel Schweiz' háborgatását előzöm meg, enyhitheti elválásom' fájdalmát. Ki is 'sat. Arenenberg, sept. 22kén. 1838.

Bonaparte Napoleon Lajos."

Spanyolország.

Madrid, sept. 12kén. Az új ministerek közűl nehányan beadták lemondásukat, 's azt rebesgetik, hogy Vadillo úr és D. Antonio van Halen general fognak a' ministeriumba lépni; emezt Espartero kivánja hadministerűl. Luchana, kinek kezében most Spanyolország' sorsa van, Estellát bevenni igérte; ha e' nem sikerűl, úgy Christina' ügyét csak csuda tarthatja fen. Merino' közeledésének hirére Carondelet főkapitány Valladolidból katonájival együtt megszökött, 's csak mikor a' hír' hamissága kisült, tért vissza. Merino most, mint mondják, Soria' környékén van. Coba ezredes, kit Balmaseda Quintanarban megtámadt, két nappal előbb egy a' carlistákkal össze szövetkezett asszonyt agyon lövetett. Ennek egy tiszt fija, Balmaseda' csapatjából, Cobát ugyanazon a' helyen lövette agyon, hol anyja kivégeztetett. Quintanarban számtalan ház gyujtatott föl, 's az utczák tele valának megégett emberekkel és lovakkal. Latre general Teruelben van. Narvaez generálnak O' Castiliát akarják adni, 's helyébe D. Santiago Mendez Vigo generalt küldeni Manchába. — A' kormánynak hírűl hozatott, hogy a' török sultán Spanyolország' királynéját Anglia' közbenjárására elismerte. — Madridban kimondhatlan pénzszűke uralkodik; valahol csak pénzért kopogtat a' kormány, mindenütt süket fülekre talál; Rothschilddel az almadeni kényeső bányákra költsönzendő pénz iránt kezdett alkudozás ismét füstbe ment.

Madrid, sept. 12kén. A' madridi tartományi választvány a' madridi hatóság' példáját követvén, a' királynénak szinte fölirást nyújtott-be, 's hogy vele e' lépés' jelentését annál inkább megértesse, a' szónoklatot Juan Bautista Oscára, bízta, ki az alkotványitó cortesgyűlésben a' régensséget Christinától elvétetni javaslá, ámbár javaslata napi rendre sem kerűlt; más alkalom-

mal pedig hét hazafi' életét becsesbnek nyilatkoztatá, hét ezer király' életénél! Osca úr a' királynéhoz intézett beszédében többek közt ezt mondá: „Öt évi vészterhes háború után a' nemzet egy nagy, kórházakkal borított temetőhez hasonlít, mellyben nyomorú, kiéhezett és meztelen lények bolyganak szét, 's mind azokban, kik elég szerencsétlenek őket szemlélni, szánakozást gerjesztenek.“ A' királyné' válasza ez vala: „Én a' spanyolokat boldogoknak ohajtom; a' fölirást felelős ministereimnek adandom, hogy azt illő figyelembe vegyék.“ Az Eco del Comercio mind a' két fölirást közölte 's mind a' kettő csak e' hírlap' visszhangja. A' hatóság' fölirásában az mondatik, hogy a' királyné' tanácsadói a' nemzet állapotjára fátyolt vontak, mellyet föllebbenteni a' hatóság kötelességének ismeri, hogy a' királyné az igazat megtudhassa. A' külső segélyre függesztett csalfa kilátás a' spanyolok' hős lelkét elaltatta; a' ministerek nem tudták a' cortes' részéről nagylelküleg adott segélyeszközöket használni, a' tartományok nagyobb része az ellenség' kezében van, mig a' többi satrapák' önkénye alatt nyög; 's mind ez a' kormány' eltévesztett rendszerének tulajdonítatik; a' kormány a' nemzet' valódi véleményét balúl értette, az igaz ügy' leghívebb barátival összekoczczant, 's hitvány szenvedélyekkel undokította magát; 's mind ezt csak úgy orvosolhatni, ha a' kormány ismert szabadelmüekből álland, a' lázadókkal egyezésnek gondolatja is gyalázatosnak nyilatkoztattatik, külsegély nem koldultatik, a' pénzügy rendbe hozatik, a' törvényszékek függetlenekké tétetnek, végre ha a' királyné azokat, kik az alkotványtól csak egy hüvelyknyire is eltérnek, keményen megbünteti. Valamennyi lap, melly nem éppen anarchia' szellemében ír, nevetségessé igyekszik tenni mind a' két testület' fölirását, melly nem egyéb fenyegetésnél, 's ha figyelemre nem méltatik, majd más is fog utána következni. A' nemzeti katonaság ugyan is azt nyilatkoztatja majd a' királynénak, hogy nem állhat jót a' rend fentartásaért, ha népszerü ministerium nem alkottatik. —

Telegrafi üzenetek. Bayonne, sept. 22kén. Sept. 16dikán költ rendelet által Latre general hadminister' lemondása elfogadtatott. Van Halen general a' középponti sereg' vezérévé neveztetett. Oraa fogságban van. — Bayonne, sept. 23kán. Alaix general sept. 19kén Artajonát elhagyta, a' carlosiakat az Argán túl megtámadandó; de a' carlosiak őt megelőzék, 's 200 ember veszteség után hátrálásra kényszeríték. A' riberai hadosztály őt azonban utólérvén, a' csata megújítatott. Alaix, mint mondják maga is sebet kapott. Echeverria carlista general elesett. Maroto és D. Carlos sept. 19kén Balmasedában, Bilbao mellett, voltak.

Espartero sept. 15kén hadserege' nagy részével Riójába, ment közel Logronyóhoz, Navarrában Alaixt és Diego Leont hagyá 10 ezer emberrel. Maroto carlista vezér Bilbao felé nyomult, 's hihetőleg ostromolni szándékozik e' várost, ha csak más felé irányzott titkos tervet nem akar ezzel leplezni.

Madrid, sept. 17kén. Tegnap reggel az utczákon és a' házak' bejárásai előtt következő fölhívás találtatott számos nyomtatott példányokban elszórva: „Új-Castiliai legfensőbb junta. Castiliaiak! A' győzhetlen D. Carlos diadalmas tábora a' főváros felé készül nyomúlni, benneteket egy maroknyi fenhéjazó és undorító bűnökkel fertőzött gyáva csoport' szennyes rabigájából kiszabadítandó. A' század' hőse, a' morellai győző, rövid nap megszálandja e' fővárost, de ne rettegjetek semmitől; az északi hatalmak' közbenjárása mindent kiegyenlített; Asturia' hge viselendi a' királyi pálczát, mellyet nekie fönséges atyja át enged, a' monarchia' kormányát megtartván (de hát ki tartja meg a' kormányt, D. Carlos-e vagy fija?); VII. Ferdinand' leánya királyunk' nője lesz, 's a' fönséges özvegy Olaszországba fog menni, ott élvezendő azt, mi jogszerüleg őt illeti. A' múlt tévedések' feledése, közbocsánat politikai vétkekért, 's a' pártok' őszinte kibékülése, örökre biztosítani fogják ama békét, rendet és igazságot, mellyre e' dúló polgárháboru iszonyai által annyira ellankadt szerencsétlen országnak olly nagy szüksége van. Castiliaiak! hallgassatok az ész és szelídség' szavára: Spanyolországnak csak egy zászlója van, király, vallás és haza; 's a' nemzeti jólét' baráti mind ez alá seregelhetnek. A' király a' régi spanyol corteseket össze fogja híni, 's a' kor' politikai szükségei ama józan tapintattal és előrelátással fognak kielégítetni, mellyeket a' társasági javítások megkivánnak. Az inquisitio' és önkény' kora elmult már, 's nem ezek' fölesztésére víttak a' győzhetlen navarraiak és baskok, vagy Arragonia' és Catalonia' hősei; nem: ezek szintúgy mint amazok törvény, igazság és boldogságért küzdenek: Christina' pártjának nagy többsége is ugyanezen ügyért ví; mi különböző eszközöket használtunk, de most már értjük egymást; most véres vitáink véget fognak érni, 's e' naptól fogva mindnyájan méltók leszünk spanyol nevünkre, kivévén nehanyat, kik a' törvény' igazságos boszúlását

nem fogják elkerülhetni. Castiliaiak! engedelmességet a' királynak és törvényeknek! ezt parancsolja nektek a' legfensőbb kormányjunta. Madrid, sept. 12kén 1838." Kik és mit akarnak e' fölhívással elérni, könnyü kitalálni. Az anarchisták azt vélvén, hogy a' sajtó' féktelensége és a' királynéhoz intézett föliratok' szemtelen hangja által az indulatok még nincsenek eléggé fölizgatva, ez új fegyver által a' carlosiakat szintúgy mint a' mérsékletteket egy csapással akarák semmivé tenni. A' fölhívás azért szóratott-el, hogy a' madridi nép a' carlosiak ellen fölizgattassék, 's egyszersmind a' nézet terjesztessék-el, mintha a' mérséklettek a' lelépett ministerium' rovására koholt egyezkedési tervet végre akarnák hajtani. E' gyanú' eltávolítására a' ministerium a' madridi polgári kormányzónak egy nyilatkozást küldött, mellyben többek közt kimondatik, miként ő fölsége a' fővaros, ennek őrsége' és a' nemzeti őrsereg' hazafiságában bízván, erősen meg van győződve, hogy ama fölhivásban előforduló vétkes és ármányos egyezkedési kifejezések a' jogszerető, szabadságnak és alkotványos rendszernek őszintén hódoló spanyol nemzetnél nem találandnak viszhangra. Az Espanya egyenesen az anarchistákat állítja ama' fölhivás' szerzőjinek. Illyen junta, ha létezne, bizonyára nem volna olly dőre, létezését és czéljait idő előtt kicsevegni. Az Eco del Comercio tetteti magát, mintha hinné a' junta' létezését, mellyre ha más bizonyság nem volna is, már csak a' fölhivás' elterjesztésében mutatkozott merészség is eléggé tanusítja, hogy a' kormány' elnézése a' carlosiakat igen merészekké teszi. Illy környületek közt Ortiz de Velasco, kinek igaz neve Fuemayor, 's kit a' közbocsánat csalt Madridba, hihetőleg ki fog végeztetni. Velasco rokona Campuzano úrnak, ki éretve a' királynéhoz kegyelemért folyamodott. Spanyolország most egy vulkán fölött lebeg, 's mindenki látja, hogy a' királyné ügyét csak csuda mentheti-meg.—Luchana visszavonulásának valódi oka, a' katonáji közt elhatalmazott szökdösés. Cordova general Sevillába érkezett. — Sept. 18kán költ rendelet által a' királyné a' cortesgyülést nov. 8kára hívá össze. — Espartero sept. 3kán költ napi parancsában az ellenséghez átfutó vagy haza menő szökevényekre, tüsténti agyon lövetést szabott. Hasonló büntetést mért azokra, kik katonákat szökésre bírnak, vagy szökevényeknek menedéket adnak.

Sept. 8kán költ levél szerint, D. Carlos' udvarán is szövik fonják az ármányokat. P. Cyrillo cubai érsek' megjelenése nem tett olly hatást, minőt baráti ohajtottak és reméltek. Don Arias Tejeiro még mindig feje a' kormánynak, 's befolyása a' mérsékelt royalistákat elégületlenekké teszi. Valde Espina marquis' hadministerré nevezése legkevesbbé sem csökkentette Arias' tekintetét D. Carlosnál. A' leoni püspök, névvel igazságügyi minister és ministerelnök Onyateba siettett, mert Cyrillo könnyen kitolhatná őt hivatalából. Minden fölvilágosúlt royalista ohajtja, hogy az érsek, ki a' mérséklet' és józan vélemények' ügyét fogná emelni, legyen a' győztes.

Amerika.

Egy új-yorki lap állítja, hogy az egyesült statusok és Mexico közötti viszálkodásra nézve a' porosz király' közbenjárása kéretett ki; más hírlap a' franczia kormánynak ugyan ez útat javasolja.

Az egyesült statusoknak az indusok eránti kemény politikája ezeket annyira elkeserítette, hogy az összes indus törzsököket sept. valamellyik napján tartandó gyűlésre egybehívák, mi alkalmasint csak első lépés leend a' törzsökök' átalános szövetkezésére. Gaines generál engedelmet kért a' kormánytól, hogy e' gyülésen fegyveres erővel jelenhessen-meg, mi az indusok' részéről ne talán kitörendő fölkelést megelőzendené. — Anglia és Texas közt kereskedési szerződés köttetett, melly szerint a' költsönös hajózásra nézve mindazon jogok és föltételek teljes épségben hagyatnak, mellyek Anglia és Mexico közt fönállottak akkor, midőn Texas még Mexicóhoz tartozott.

Persia.

Sept. 9kéig terjedő smyrnai hírek szerint M'Neill angol követ még mindig Teheranban van, 's a' schahval közölt végnyilatkozatra választ vár. Az angol kereskedők készek minden órában a' török szélekre útazni. Az angolok' kikötése Persiában nagy benyomást tőn. A' persáknak, mint látszik, Herat alatt új veszteségük volt (az ostrom tehát nem szakadt félben). Az ostromlottak nagy erőt fejtenek-ki. A' schah mit sem gondol Anglia' állásával, mert Oroszország alku szerint a' persákat segítni tartozik, 's igy meg lehet, hogy az Anglia és Oroszország közötti háboru' színhelye Persia leend.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

'Eggenberger József és fia könyvárosnál megszerezhető:

Gebhardt Xav. Ferencz'

Orvos doctor és professor' két darabból (87⅞ ivből) álló 's bevégzett

Különös orvosi Pathologiája és Therapiája.

Ára 7 pengő forint. A' második darab (1838) ázok számára, kik az elsőt már ez előtt megszerezték, külön is adatik 4 pengő forinton. (3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Második Félesztendő.

)(

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tarthato szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváltsagos nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőfőskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

(3) Eggenberger, Hartleben, Heckenast és ifj. Kilián könyvárosoknál kapható:

MARÓT BÁN.

Szomorújáték, öt felv. Irta Vörösmarty Mihál n. 8 r. finom velinen ára 1 pengő fr. (3)

K. Kun Felegyháza városában, ugyan azt sajátkép illető egyik boltja, hozzá való rakhellyel f. e. november hónap ke detétől egy evre haszonbérbe adandó — mellynek feltételeit me tudni, egy szersmind a' haszont éri szerződést i mindenkor meg lehet kötni a' varosházánál. (3)

(2) Árverési hirdetmény.

Kecskemét városa részéről közhirül tétetik, hogy a' serház a' hozzá tartozó épületekkel és eszközökkel, egy száraz malommal, és mellé kapcsolt sermérő hellyel, úgy a' serházhoz legközelebb fekvő egyik vásári pinczével együtt, a' jövő october hónap 14kén a' városházánál tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek, a' folyó évi november 1ső napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni, a' haszonbérleni kivánók bánatpénz fejében 900 vfkat tartozván előre befizetni melly summa az első félesztendei arendába befog számittatni. (3)

(1) Hirdetmény. A' mgos D. Földvári uradalom részéről közhirül tétetik; hogy folyó esztendő october hónapnak 29dik napján reggeli 9 órakor ugyan Földvár mezővárosában, lévő uradalmi kanczellariában tartandó árverés által az legtöbbet igéröknek 6 egymásután következendő esztendőre az uradalmi ugynevezett felső szigetben lévő esztendőnként kijelelt és az hely szinén megtekinthető favágások összvesen, az uradalmi kancellariaban mindenkor szemlélhető feltételek alatt bérbe fognak adatni; a' bérleni kivánók tehát a' fent kitett időre 840 ft. pengő bánat pénzzel elá va hivatalosak. Földvárott, september 3 kán 18 8. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi méröje váltó garasban.

			Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk.		Kö es	
Sept.	11én	Debreczen	60	50	45	40	35	30	30	27	23	22	52	50	60	55
	12én	Sz. Fehérvár	80	70	60	56	50	47	50	46	27	25	50	46	50	—
	13án	Mosony	118	76	72	62	75	66	56	46	40	30	70	70	—	—
	13án	Unghvár	78	74	70	66	50	45	38	35	28	25	54	50	—	—
	14én	N. Becskerek	90	—	50	—	—	—	30	30	30	—	45	—	40	—
	14én	Temesvár	88	76	45	—	—	—	32	—	30	—	47	—	—	—
	15én	Pécs	80	70	65	60	52	50	40	—	28	—	50	—	—	—
	15én	Körmöcz	—	—	—	—	84	78	64	60	38	32	—	—	—	—
	15én	Szeged	80	70	55	50	—	—	35	—	35	—	45	40	45	40
	15én	Komárom	90	86	80	60	55	54	52	47	33	30	62	56	—	72
	18án	Debreczen	65	50	45	35	35	30	28	27	22	21	50	45	—	55
	20án	Mosony	100	70	75	63	75	70	58	40	38	30	72	64	—	—
	21én	Tem svár	85	73	55	—	40	—	30	—	30	—	57	—	—	—
	21én	Uj-Becse	100	85	80	75	—	—	30	—	33	—	2	—	30	—
	21én	Arad	68	—	50	—	49	—	22	—	22	—	40	—	—	—
	22én	Komárom	91	85	81	61	58	52	52	42	33	30	56	54	—	—
Pesten, oct. 6án p. méreje			138	110	100	85	80	70	78	70	52	46	95	85	—	—

Dunavizállás: sept. 30kán: 6' 1" 9"'; oct. 1én: 5' 11" 3"'; 2kán: 5' 8" 3"'; 3kán: 5' 5" 6"'; 4én: 5' 4" 0"'; 5én: 5' 1" 6"'; 6án: 5' 0" 3"'.

Budai lotteria: oct. 6án: 28. 41. 62. 47. 46.

Pest. Szerda. October 10kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 29dik szám.

Magyarország (Ő Felségök Veronába érkeznek; Schams Ferencz' levele Freiburgból; színművészet' jutalmazása; abaúji tisztujítás folytatása; Batthyány Gusztáv gr. szép ajándéka; a' pestbudai hangász-egyesület műelőadásai; Reviczky Mihály és Vass János †.; vízszabályzási gyülekezet Győrött; 'stb.) Nagybritannia (Sussex hg. lemond a' k. tud. társaság' elnökségéről; radicalis népgyülések; kedvező hírek a' nyugotindiai szigetekből 'stb.) Francziaország (Montebello hg. ujabb utasítása Napoleon L. kiüzetése iránt; Lobau marsal válasza a' birminghami radicalok levelére 'stb.) Németország. Olaszország (a' pápabeszéde a' sept. 13kai consistoriumban). Oroszország. Portugallia. Belgium. Dania. Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Császár 's császárné Ő Felségök sept. 26kán Veronába érkeztek, 's este a' köz öröm e' városnak valamennyi épületét fénytengerbe boritá.

Schams Ferencz pesti hazánkfia, ki a' német természetvizsgálók és orvosok' gyülésén jelenvolt, Freiburgból sept. 23kán igy ir: „Értekezésem, mellyet a' budai szőlőiskola' mintájára Német- és Franczia-országokban felállítandó szőlő-iskolákról Karlsruheban tartottam (l. 24 sz. l.) köz tetszéssel fogadtatott, 's a' német mezei gazdák' gyülése felszólitá a' középponti gazdasági egyesületet, figyelmeztetné a' badeni kormányt e' hasznos szándék' valósitására, egyszersmind értekeznék Parissal, hogy e' vállalathoz járuljon Francziaország is, 's igy a' német és franczia szőlőfajok magyarokkal kicseréltetvén, a' zavar a' mezei gazdaságnak e' fontos ágában, rendbe hozassék. Ha Európában három világ-szőlőiskola leend, t. i. Budán, Karlsruheban és Parisban, csak akkor tehet a' természetbuvár és oenologus alapos vizsgálódásokat, és ha egyike vagy másika ezen iskoláknak dúló elemek vagy háboru által tönkre jutna is, kettő még fenmaradna a' vizsgálónak. A' karlsruhei hírlap már német országos szőlő-iskola fölállitását emliti a' magyarországi mintája szerint.“

Pest. Schodelné asszony, nemzeti szinházunknak e' dísze, Erdélyből visszatérvén, sept. 27ke óta ezüst hangjának kellemes zengésével bájolja ismét, 's nem mint vendég hanem már mint rendes tag, közönségünket, melly viszont európai hirü szinésznőnknek, 's benne a' művészetnek, nem csak szinházban puszta tapsokkal 's koszorúkkal, hanem kivüle is nemes méltánylattal adózik. Igy egy számos gyülekezet két ízben fáklyás éji zenével 's ismételt éljenekkel üdvezlé Schodelné asszonyt, midőn pedig oct. 2kán „Beatrice di Tenda“ kedvelt dalművet adandó vala, a' részvényes társaság' két előkelő tagja, kik e' nemzeti intézetünk' kormányzását hő kebellel viszik, nagy becsü arany fülönfüggőkkel, nyaklánczal, gombos tűvel, 's karpereczekkel, kirakva nemzeti szineinket képző gyöngyökkel, smaragdal és rubinnal, 's rajta e' fölirás: „Emlékül. Pest oct. 2. 1838.“ ajándékozta-meg.

Kassán september' 25, 26 és 27 napjain mélt. Comáromi István kir. tan. mint ts. abauj vmegye főispáni helytartója ur elnöksége alatt azon ts megye tisztikarának ujjitása tartatott következő sikerrel: első alispán lett, mint lapjaink' 26ik számában már emlitettük, Vitéz János, fölkiáltással; 2dik alispán nevezetes szavazati többséggel Puky Antal; főjegyző Kelcz István fölkiáltással, első aljegyző Kunsch Gábor szavazati többséggel, 2ik aljegyzőnek az elnök ur által kineveztetett, Szentimrey György; főadószedő Tóth Zsigmond, fölkiáltással; számvevő Putnoky József, fölkiáltással; szintén fölkiáltással főügyvédnek Olasz János; első alügyvéd Moys Imre; 2dik alügyvéd Kallós Dániel; levéltárnoknak a' karok és rendek által egyező akarattal ujjolag elválasztatott Klestinszky István; a' füzéri járásban fősz.biró Lánczy József közfelkiáltással; al Bárczay Albert szavazati többséggel; aladószedő Kelcz Vincze, fölkiáltással; a' kassai járásban fő sz. biró Szentimrey András; al Szentpétery József; aladószedő Diósy Miklós, valamennyen fölkiáltással; a' csereháti járásban, fősz.biró Melczer Alajos; al Vendégy József; aladószedő Tasnády István, mindnyájan fölkiáltással; a' gönczi járásban főszbiró Rátkay Pál fölkiáltással; al Kazinczy László; aladószedő Ferdinandi Mihály fölkiáltással; a' szikszai járásban fősz.biró Szobonya János szavazati többséggel; al Darvas Antal; aladószedő Putnoky János, fölkiáltással; esküdtek lettek mindnyájan fölkiáltással: Kelcz Eduárd, Komjáthy Lőrincz, Martinidesz László, Lehoczky Lajos, Kriston Pál, Halmy József, Kovács Ferencz, Kovács Pál, Péczely János, Vécsey György; utak felvigyázója Jászay József; várnagy Korponay István; hajduk hadnagya Botka Ferencz ujjolag elválasztattak. A' biztosok mind megmaradtak. A' rendes főorvos, mérnök és sebészek megerősitettek. —

Magyar tudós társaság.—Német-Újvári gróf Batthyány Gusztáv úr, Rohonczon, sept 25. költ levele' erejénél fogva, mintegy harmincz

ezer kötetből álló becses könyvgyüjteményét, ajándékképen, a' magyar tudós társaságnak ajánlotta fel. Pesten, oct. 6. 1838. Az elnök' rendeléséből. D. Schedel Ferencz, titoknok.

T. Bihar megyének Sámson helységben, kimúlt hosszas szenvedései után f. e. sept. 17én tett. Revisnyei Reviczky Mihály úr, több tettes megyék' tbirája, életének 87ik évében, hideg tetemei ugyanazon hó' 19én d. u. 4 órakor fényes szertartással, sz. k. Debreczen városa plebánussa kisprépost, főtiszt. Molnár Péter úr kisérete alatt tétettek örök nyugalomra Sámsonban. Elhunytával gyászba öltözteté fiait: Menyhértet a' tiszántuli ker. kir. Tábla tiszt. közbiráját és Lászlót, 's ezeknek hitveseit u. m. született t. Szerepi Kelemen Józéfa, ¡és Stacho Karolina asszonyokat, leányait Máriát t. nagy kállói Kállay Tamás, Józéfát t. n. kállói Kállay Emánuel, Aloiziát tek. Thuránszky Kálmán urak' hitveseit, 's nevezett fiai és leányaitól származott úgy nem különben Victoria elhunyt leányának t. n. kallói Kállay Gergely úrtól származott unokáit, számos úri rokonait.

Szabad kir. Debreczen városában ugyancsak sept. 25kén múlt ki hosszas szenvedései után ezen kerület nyugalmazott tartományi főbiztosa tek. Vass János úr, miután a' r.kath. anyaszentegyház szertartása szerint a' haldoklók szentségében részesült, életének 78dik évében; hideg tetemei 27k. d. u. 5 órakor tétettek nyugalomra a' r.kath. köz sirkertbe.

Győr, oct. 1. Mult hónap' 23ikán gyülének városunkban össze nm. Vásonkői idősb gróf Zichy Ferencz' mint a' Rába, Rábcza és Marczal vizek' szabályozására és a' Hanság' lecsapolására k. kinevezett k. biztos ur' elnöksége alatt t. Győr, Vas, Mosony, Soprony, Veszprém és Zala vármegyék', Győr városa' 's több uradalmak' és közbirtokosságok' képviselői. Ez alkalommal először is a' nm. m. k. Helytartó-Tanácsnak mult 1835. évi december' 9én 38343 szám alatt költ azon kegyes rendelete olvastatott, mellyben fentisztelt elnök ő excja a' Rába, Rábcza és Marczal folyók' szabályozására 's a' hansági posványoknak kiszáríttatására, mint biztos, k. kineveztetvén, az e' tárgyat illető és azon nm. fő kormányszéknél létezett irományok 's mérések neki szükséges használás végett ezen munkálatnak minél előbbi foganatba vételére való utasítás mellett, megküldettek; ezután Keczkés Károly igazgató mérnöknek a' czélba vett szabályozásokra adott mérnöki javaslata olvastatott fel, 's az e' tárgyat illető térkép és mérnöki abrosz, s jelesen a' szabályozási tervnek hossza és szélessége mutattatott be, az e' fölötti felvilágosítások szóval is megmagyaráztattak a' mérnök ur által; e' tanácskozások' folytában a' k. biztos ő excja azon szándékát jelenté ki, hogy önkényes munkásoknak használatát a' tapasztatalás czéliránytalannak mutatván, e' tárgyba ugy kiván bocsátkozni, hogy az illető megyék a' most meghatározandó munkabérrel fizetendő dolgozókat, megkivántató mennyiségben és időben mindig és változatlanul pontosan kiállítsák, miért is azoknak e' szabályozás alatti munkabér a' költségek' előleges felszámításában az előbbi hasonló munkálatoknál fizetett mennyiségnél magasabb árban, ugymint egy koczka öltől egy pengő forinttal, vettetett fel; a' megyék' határozása ez ügyben természetesen fenmaradván. — A' felolvasott jeles mérnöki munka' végbezviteleért elnök ő excja Keczkés Károly igazgató mérnök urnak szives köszönetét jelenté, mellyet a' megyék' küldöttjei is érdemlett méltánylással fogadtak; de ns. Vas megye' küldöttségének elnöke megyéje' részéről azon megjegyzést tevé, hogy a' viz által elboríttatni szokottaknak állított térségek, nem rendes fölmérés, hanem egyedül némelly lakosoknak bemondása, tehát csak szemmérték után készülvén 's igy teljes hitelre kivántató pontossággal szükölködvén, ns. Vas megye' ebbeli meg nem nyugvását kénytelen kijelenteni, miért is az egész munkálatot az illető megyékkel közöltetni 's a' látszó nehézségeket bővebb birálat alá vétetni rendelék küldői; erre az elnök válaszolt, állítván, hogy az említett munka ha hiba nélkül nem is, de legalább a' lehető legnagyobb tökélyel 's az eddigieknél csakugyan jobban készíttetett; egyszersmind azon véleményét nyilványítá, hogy ezen ujabb fölmérés a' mellett hogy ötven — hatvanezer forintokba kerülne, még a' munkálkodást is messze visszalökné. — Tanácskozás közben többféle ajánlatok tétettek, jelesen ns. Zala megye kijelenté, miszerint e' megye ezen szabályozási egész ügyet csak annyiból kivánja az ő tanácskozása alá eső tárgynak tekinteni, mennyiben a' Marczal' szabályozása is a' nm. k. biztos' egyik feladásához tartozik, miért is Marczaltón alól eső Marczalnak külön szabályozását már adott igérete szerint ns. Vas, Veszprém, és Zala' megyék' közbenjöttével kegyesen eszközölje, mit is elnök ő excja megigérni kegyeskedett. Ns. Mosony vármegye' képviselőinek elnöke azon észrevételt tevé, hogy ezen megyét csak a' Rábczának és Hanságnak rendezése illeti, 's hogy e' megyebelieknek még több észrevételei is vannak, nevezetesen: a' földmérési hiányok' kijavításáról,

ugyszinte ns Soprony és Győr vármegyékkeli egyetértésről, mellyre időt engedtetni kér; e' nehézségekre elnök ő excja ismét uj felvilágosítást terjesztett elő; mire a' gyülekezetet felszólítá e' kérdés' megfejtésére: valljon a' már említett folyók' rendezése és a' Hanság' olly régen ohajtott lecsapolása a' közjó' boldogítására továbbá is ohajtandó e a' köz kivánat által? mire általányos igenlés következvén, tisztelt elnök excja e' czel' elérésére szükséges eszközökről 's nevezetesen a' költségekről tanácskozást ajánlá a' gyülekezet' figyelmébe. Elnök ő excja további távolléte miatt egy középponti helyettes elnökre lévén szükség, közakarattal nm. gróf Zichy-Ferraris Ferencz kéretett meg, ki is azonnal ajánlá magát. A' gyülekezet azt határozá továbbá, hogy a' megyei vegyes küldöttségek által teljesítendő ujabb fölmérések 1839ik év' sept. 1só napjáig okvetlen elvégeztessenek. Elhatároztatott, hogy a' megyékre esendő $^1/_5$ rész évenkint négy rátákban, és pedig már 1839ik év apr., jun., aug. és oct. hónapok' első napjain, a' legnagyobb pontossággal beszedessék, hogy igy a' szabályozás már jövő tavasszal okvetlen elkezdethessék. Mosony és Soprony vármegyék' határai' bizonytalanságát barátságosan vélte a' gyülekezet elintézendőnek egymás közt, melly elintézés az alispány urak' munkásságára bizatott. A' gyülekezet más nap is tartott. Mi az elrontandó malmok' kármentesítését illeti, valamint azt, hogy minden malom,'s jelesen még a' törvény által elrontatni rendelt ártalmas malmok is, csak kárpótlás után rontathassanak el, vagy az elrondandókért is, egyforma kármentesítés adassék, a' gyülekezet törvényesnek nem tarthatja; miért is abban állapodott meg, hogy a' lerontandó eddig nem ártalmas malmokért törvény-'s igazság-kivánta illő kárpotlás azok által, kik ebből hasznot nyernek, vagyis a' Rába-szabályozási összes pénztárból fizettessék, az, ha tán az illető malombirtokosok más helyen talán még alkalmatosabb malmokat kapnak, méltó tekintetbe vétetvén. Erre elnök ő excja mint k. biztos azon megjegyzést tevé előlegesen is, hogy a' törvény minden malomra nézve zugók' tartását rendelvén 's a' rendes folyamban akármiféle malmok sem állhatnak fen, ezek mint ártalmasok a' rendes megtérítésre számot csakugyan nem tarthatnak, egyébiránt azt, hogy ha a' ns. megyék magok részéről valakit kármentesíteni kivánnának, maga részéről egyáltalán fogva nem ellenzi. Végre a' jövő gyülekezet elnök ő excja által a' jövő 1839ik esztendei januar. 7ik napjára — a' megjelenési 6ikán lévén — ugyan szab. kir. Győr városába határoztatott 's az ülés ez uttal befejeztetett. H.

A' pestbudai hangászegyesületnek szabály szerinti 1só műelőadása e' folyó 3dik hangászati évben közelebbi november hónap első napjaiban lesz; ezt a' 2dik és 3dik még farsang kezdete előtt követi; a' többi pedig tavaszkor folytattatik. — Minél fogva már megnyittatván az uj bérlet, a' tisztelt zenekedvelők és ez intézet pártfogói illőleg kérettetnek, méltóztassanak évi részvénydijokat $183^8/_9$ esztendőre (mint eddig, egyes belépti jegyért 3 ft. három jegyért 6 ft. ezüstben, egész évre) befizetni, és pedig Pesten egyesületi pénztárnok Klaus A. L. urnál, a' tükörtárban (szinház terén a' városi szinház épületében) — Budán pedig Trexler Antal cs. k. főharminczados urnál a' harminczad épületében, és a' várban Milecz Imre úrnál, a' „levélhez" czimzett szövetárus boltban. — Ujan belépő egyesületi tagok kérettetnek, méltóztassanak az évi részvénydijon kivül még 2 ezüst ftot alappénzül letenni. — Az egyesületnek 1838. oct. 7kén tartatott közgyüléséből. Mátray Gábor, egyesületi titoknok.

Nagybritannia.

Az Age szerint a' szász-coburgi hg. Sándor fijával Octoberben Angliába váratik, mire e' tory lap, mint mondja, szemesen ügyelend. — A' királyné a' scotiai egyház terjesztésére, az az: nagyobb számu presbyterianus lelkészek' fizetésének alapitására 300 ft. stget irt alá. E' királyi példa alkalmasint éleszteni fogja a' kissé gyéren adakozó gazdag osztályok' bőkezüségét. — A' Times az angolok és persák közötti ellenségeskedésekről német hírlapokban elterjesztett híreknek semmi hitelt nem ad. Legujabb hírek szerint a' szomszéd tartomány scheikje a' Bombayból átszállított angol seregeknek megengedte, hogy Karak szigetet, Bushire' ellenében, megszálják. Az angolok sem elég erősek nem voltak arra, hogy az ellenségeskedést megkezdjék, sem olly gyöngék, hogy a' persák által állomásaikból kiveretheseenek. A' persa kormány azt hitte — mi valóban megis történt, — hogy egy kis angol hadosztály Persiához közel, Herat' ostromát meg fogná gátolni, ámbár Herat az ország' túlsó végén Afghanistan' szélén van. A' londoni kereskedők tehát, a' Times szerint, inkább azt hivék, hogy a' schah Herat' ostromát csakugyan félben hagyta, 's M' Neill urat visszahívta, hogy részéről az angol kormánynál közbenjáró legyen. A' M. Chronicle sem tartja e' német hírlapi czikkelyeket figyelemre méltóknak. — Birminghamban asszonyi politikai egyesület létesült; az Age azonban azt állitja, hogy e' nők a' legalsó néposztályból valók. — Egy eset minapában nagy figyelmet gerjesztett. Az es-

*

küttszék egy párviadal' következtében, mellyben az egyik fél elesett, az életben maradt félt, a' tanukat, kik Francziaországba szöktek, söt két levélhordót is, kik csak nézők valának, mint gyilkosokat, halálra itélt, 's az itélet legkedvezőbb esetben több éves fogsággal vagy deportatióval fog fölváltatni. A' jelen volt orvos keményen megrvaotott, értésére adatván, hogy ő is méltó lett volna esküt szék' elébe állítatni.

Sussex hg. köztudatúl a' tudomány''s művészet nagy barátja, a' kir. tudom. egyesület' (alapitatott 1645ben, 's anyja volt minden europai hasonnemű intézeteknek) sokáig viselt elnökségéről lemondott. A' társasági tanácshoz intézett levelében többek közt ezt írja: „Környületek, mellyeknek nem parancsolhatok, mellyeknek azonban jobbra fordulását reméltem (ha azoknak, kiknek azokat, ha őszintén adatnak elő, megfontolás alá venni kötelességök vala) kényszerítnek engem darab időre Londonból eltávozni. Igy azon szívszaggató kénytelenségben vagyok, hogy az önök által nyolcz év óta rámruházott hivatalt, mellyet tovább is viselhetni, más környületek közt, becsvágyam' legmagasb czéljának tartom vala, önök kezeibe letegyem. Mert most, uraim, mivel nem volnék képes illy hivatalt rangomhoz 's állásomhoz illőleg viselni, azt sem en becsületemre, sem az intézet' hasznára nem folytathatnám." (Emlékezni fognak olvasóink, hogy a' hg' nyugdíjának szaporítása az utolsó parlamenti ülésben Russel l. indítványára megtagadtatott.) Végül kijelenti a' hg. hogy, ha visszatér Kensington-palotába, becsületének tartandja a' társaság' gyüléseiben mint rendes tag részt vehetni, 's inti a' társaságot, hogy az egyességet semminemü politikai vagy vallási véleménykülönbséggel ne engedje megzavartatni. — A' Globe is igen nyugtató híreket közöl Nyugotindiából, 's czáfolja mind azon koholt híreket, mellyek a' fölszabadult négerek' lázongásairól terjengtek. A' négerek aug. 1jét mindenfelé megünneplék, 's az öröm minden zavar és rendbontás nélkül élveztetett. — Demerarából is megérkeztek már a' hírlapok, 's aug. 1je ott is szép csendesen mult-el; Georgetownban hemzsegett a' sok mezei néger, természeti együgyüséggel beszélvén el a' velök találkozóknak újont nyert jogaikat 's reményeiket. — A' vestminsteri radical gyülés után az ország' minden részeiből a' radical egyesületek Upper-Northplacera gyültek, 's egyhangulag felhivó levelet szavaztak az irlandi néphez, hogy darab időre sérelmeiről, mellyeket különös okok' következményeinek kell tekinteni, mondjon le, 's Anglia', Scotia' és Wales' népével kezet fogván, hasonló átalános szavazatjogért, egyéves parlamentért és titkos szavazásért küzdő egyesületeket alkosson. E' levél' czélja, megmutatni az irlandi népnek, hogy ha sérelmei' orvoslását ohajtja, a' más két ország' népével egyesülnie kell. Egyszersmind minden féktelenségtől és erőszakoskodástól való óvakodásra intetik. O' Connell e' levélben rútúl meg van róva. A' londoni radical gyülés, melly e' levelet elhatározta, magát a' dolgozó osztályok' első parlamentjének nevezé, melly valaha Londonban összegyült.

Angol hírlapok szerint III Kamehameha, a' Sandwich szigetek' királya, 1837 dec. 18kán költ rendeletben a' kathol. vallást országából számkivetette. Ha hajókapitány kath. térítőt tesz ki a' partra, hajója és terhe elkoboztatik, 's e' fölött 10,000 dollárt fizet. Minden befogadott dolgozó, ha a' kath. vallást terjeszteni igyekszik, pénzzel, börtönnel vagy számkivetéssel büntettetik.

Cambridge György hg. Cornwall ezredessel és számos kisérettel sept. 24kén Falmouthban hajóra szállott, Gibraltar felé evezendő. A' falmouthi hírlap megjegyzi, hogy indulásakor a' szokott királyi üdvözlő lövés elmaradt. — Manchesterben már második radical gyülés tartatott, mellyen 100, sőt némelly hírlapok szerint 300 ezer ember volt jelen; annyi bizonyos, hogy e' gyülés sokkal számosabb volt, mint 1819ben a' szomoru emlékü Peterloo-térségen. A' tartott beszédek kissé mérsékeltebbek voltak, mint a' birminghami és westminsteri gyüléseken, mit némileg czáfolni látszik azon környület, hogy O' Connor és az új szegénységi törvény' híres tory-radical ellensége, sir Stephens lelkész, voltak a' főszónokok. A' Couriernak egyik levelezője azt állítja ugyan, hogy a' beszédek' kezdetével a' tömeg ritkúlni kezde; továbbá hogy a' gyülésben semmi lelkesedés nem mutatkozott, mit a' radicalok természetesen nyugodt szilárdságnak magyaráznak. Egyébiránt illy gyülések napról napra szaporodnak. Igy sept. 22kén Trowbridgeben is hasonló gyülés tartatott, mellyen a' környék' lakosi lobogókkal és muzsikával jelentek meg. Gyülés' végén egy fiatal hölgy a' trowbridgei hajadon hölgyek' nevében a' gyülés' főszónokának, Vincent úrnak, zöld selyem övet nyujtott át. Carrier szónok hasonlag tiszteltetek meg a' trowbridgei nők által. A' manchesteri gyülés utáni napon Feargus O' Connor úr Liverpoolban is radical gyülést akart tartani, mi a' Globe szerint nem sikerült, mert csak mintegy 1200 dolgozó gyült össze, bizonyos Goodsellow nevü varga' elnöksége alatt. O' Connor szokott módja szerint menydörgött, whig és tory kormányok ellen. A' javaslott végzések'

egyikéhez bizonyos Ackland úr, volt stockporti hírlapiró, e' módosítást ajánlá: „E' környék lakosi bizonyos alkohol italokkal mérték fölött szoktak élni; azonban mig az összes nép a' thea-totalismushoz vissza nem tér, addig nincs is megérve átalános szavazatijogra.“ Mire nagy zavar kerekedvén, 's O'Connor mindenkit, ki a' gyűlést czéljaiban gátolná, kivettetéssel fenyegetvén, Ackland úr a' sokaság szitkai közt kénytelen volt visszavonúlni. Heyworth úr hasonlag járt. O' Connor úr czáfolni törekszik azon hírlapi állitást, hogy Cobbet és Hunt' régi népszónokok kihaltak volna. A' minap Coventryben szinte népgyűlést tartván, a' sokaságból egy valaki beszédét félbenszakasztá; mire ő igy kiáltott: „Állj elő, whiggificált és toryficált ficzko, mond ki véleményedet, mint férfi, 's ne sziszegj, mint kigyó a' fűben. Te öreg freemann vagy 's nem küldettél ide osztályodat védelmezni; de ha gyűlésünket gátolod, azonnal kivettetel. Azt gondolod e, hogy én morgásodat 's esztelenségedet hallgatni jöttem ide?“ Egy öregnek pedig, ki igy szólt: „Nekünk nincs radicalismusodra szükségünk,“ ezt felelte: „Nem elavult vén ló, neked nincs szükséged reá. Ősz hajad vénséget mutat, de torz vonásaid együgyüre mutatnak. Ugy nézesz-ki, mint roszúl facsart czitron. Lódúlj, elfásúlt vén bűnös vagy.“

Francziaország.

A' Commerce szerint Montebello hgnek új útasítások küldettek, hogy a' schweizi főhelytől Napoleon Lajos ellen számüző végzést, mint sine qua non föltételt eszközöljen.

A' Courrier Francais szerint, Lobau tábornok a' birminghami politicai egyesülettől a' párisi nemzeti őrséghez intézett szerencsekivánásra a' választás' javitása ügyében, következő feleletet adta: „Uraim! Levelöket, mellyet hozzám intézének, vevém. A' nélkül hogy azon kérdésbe ereszkedném, melly benne érintetik, bátorkodom önöknek nyilvánítni, mikép én mindig azt tartottam, hogy fegyveres testületnek politicai kérdések fölött nem kell tanakodnia. Ha ez állna, akkor zsarnokság alá jutnánk, mit én, bár kitől származzék, sohasem szerettem. Van szerencsém 'sa'tb. Ebből a' tetszik-ki, hogy a' marsalnak nem szándéka a' levelet a' nemzeti őrséggel közleni.

Németország.

Kassel, sept. 16kán. Dahlmann egy a' hannoverai országos alaptörvény' védelmére irt és hozzája név nélkül küldött munkát adott ki. A' munka' fő érdeme az, hogy nem csak az országos alaptörvény' jogszerűségét, a' régi és új statusjogra, az ország ősi szokására 's földbirtoki szerződéseire nézve, minden kétségen feljül emeli; hanem annak honi becsét is részletesen kijeleli.

Olaszország.

Sept. 13kán ő szentsége XVI. Gergely pápa titkos consistoriumban következő beszédet tartá: „Tisztelendő atyák! A' mindeneket bölcsen igazgató isten' örök végzése az, hogy midőn anyaszentegyházát viszontagságok által akarja gyarapítani, akkor annak szenvedéseit nyájas vigasztalással enyhíti, és a' szomorú dolgok közé kegyelméből örvendeteseket vegyít. Mert igy mind karja' hatalmát anyaszentegyháza' oltalmazásában kinyilatkoztatja, mind erőtlenségünket erősiti, nehogy a' roszak miatti félelemtől leverettetvén, vagy azoknak szorongatásitól megtöretvén elcsüggedjünk. Ezen isteni jóságnak, tiszt. atyák, mind ezelőtt mind most tapasztalók bizonyságait, melylyek közös örömre szolgáltatnak ugyan okot, de főleg nekünk nyujtnak vigasztalást. Mi ugyan is, midőn még nagy tekintetü gyülekezetetekben valánk, tisztünk szerint a' keresztyén név' terjesztésén munkálódtunk; majd kitanulhatlan magasb akaratból fejévé tétetvén az anyaszentegybáznak, szinte megértettük, hogy ránk ezzel még különösebb gond bizatott. Ezen magas polczról tehát, az egész föld népének tömegére letekintvén, és szeretetünk' malasztját a' legtávolabbi népekre is kiárasztván, apostoli kötelességünk szerint, semmit el nem mulasztánk, hogy az igaz hit hozzájok vagy bevitessék, vagy helyreállitassék, és még inkább megerősitessék, 's igy az úr' neve naponkint tovább tovább dicsértessék. Tudjátok Algirban nehány év előtt, a' franczia győzedelmes fegyverek által milly fordúlatot vőnek a' dolgok. Innen kedvező alkalmat vévén, és a' Krisztusban szerelmes fiunk Lajos Fülep, franczia' királyának ájtatossága által is vonzatva, feszült buzgalommal igyekeztünk ott a' vallás' gyarapodását előmozditani. Munkánk' reménylett gyümölcsét, isten segedelme által már szedjük. Mert nem sokára székes egyház keletkezend azon városban, mellyet 's a' hozzá kapcsolt megyét egy, kegyesség, tudomány és okosság által kitünő férjfi vezérlend, kit e' püspökségre még ma kinevezendünk. Ez okból telik-meg szivünk örömmel, és nyelvünk vigassággal. Ezt a' vallás dicsősége, a' lelki üdvesség' szeretete kivánja, 's azon nem hiú remény, mi szerint hisszük, hogy a' nagy irgalmasságu isten, kinek mive tökély, Afrika' ezen részében újolag ültetett szőllőjét mennyei harmattal termékenyitendi, és annak részeit a' hit' dús vetésének termesztésére elterjesztendi azon széles tartományok-

ban, hol hajdan annyi egyházak eredetük nemességével, keresztyén hallgatók' nagy számával, szent püspökök' hátalma és tudományával virágzának. Ezeket, tiszt. atyák, közölvén mai napon veletek, az irgalmasság atyjának példája szerint cselekeszünk, ki a' keserűt édessel vegyíti, hogy t. i. titeket, kik részesei vagytok gondjainknak, részesivé tegyünk vigasztalásunknak is, és ez által a' gyászos viszontagságok közt fölemeljünk, és megerősítsünk. Mert szomorú tárgyakra kényszerit átmennünk a' roszak zordonsága, mellyek alatt a' máshonnan nyomatott egyház nyögdel. Sok ugyan is a' rosz és már eléggé megrögzött, bár legkevesbé sem fordítottuk-el gondunkat, melly által régóta ösztöneztetünk a' hosszadalmas utálságot Izrael házáról, tehetségünk szerint elhárítani. Midőn pedig elhallgatjuk azokat, mellyek köztudomásul vannak, 's előttetek is ismeretesek, nem lehet ki nem fejeznünk szivünk keserüségét a' catholica vallás' szerencsétlen állapotja felett Poroszországban. Emlékezhettek mint panaszkodánk máskor is épen e' helyen azon méltatlanságról, mellyel a' püspöki méltóság, az anyaszentegyház' tekintete és szabadsága, az a' felett isteni jog szerint minket illető felsőség megbántatott, August Clemens kölni érsek tisz. atyánkfiának érseki székből történt erőszakos elvitetése által. Tudjátok azt is, hogy az ő visszahelyheztetését fontos, de illő felszólalással kivánták király ő felségétől. Valóban fájdalmas, hogy szózatunk kedvezőleg nem fogadtatván, siker nélkül maradt, mit illy igazságos ügyben, királyi egyenességtől várnunk lehetett. De az tetőzi keserüségünket, hogy a' Krisztus' anyaszentegyházán világi hatalom által folyvást uj sebek ejtetnek. Mert már a' mult aprilis 9én megjelent királyi parancs, az egyházi dolgokban kelt pápai iratok és rendeletek előtt, világi hatalom' jóváhagyása nélkül, eltiltja a' bemenetelt Poroszországba, 's egyszersmind tömlöczczel fenyegeti mind azokat, kik e' részben, bár mi módon, segédkezet nyujtanának, akár papok, akár világiak, akár porosz, akár idegen alattvalók legyenek. Elhallgatjuk, hogy a' kölni káptalan és szent szék közt minden közlekedés, a' ministerium' közbejötte nélkül, törvénytelennek nyilvánítaték, a' mi egyenesen oda czéloz, hogy minden közlemény a' kormány' ügyelete, vizsgálata, és helybehagyása alá essék. Mellőzzük hasonlóan nehány egyetemi tanitókkal elkövetett cselekedetet, kiknek még csak az sem engedtetett-meg, hogy hódolatukat az apostoli itélet iránt, Hermes' könyveire nézve, hozzánk intézendő iratukban nyilvánitsák. Mellőzünk több hasonló roszalásra méltó tettet. De halljátok Poroszország' keleti részében, Márton gneseni és poseni érsek tisztelendő atyánkfiával mi történt. Mélyen fájlalá a' jeles pásztor, hogy azon tartományokban, világi törvények ereje által, a' vegyes házasságot illető dolgokban a' catholica anyaszentegyház tanitásival, és szabályival homlokegyenest ellenkező gyakorlatot hozának-be. Azt vélvén ő, hogy ezt tovább nem tűrhetni, először több izben a' királyi ministert, majd magát a' királyt tiszteletteljes levelével megkeresé, és okait, 's lelke' bánatát előterjesztvén, kivánná, hogy tisztán egyházi dologban szabad legyen neki vagy azon szabályt megtartani, melly elődünk XIV. Benedek 1798 Jun. 29. Lengyelország' papjaihoz küldött bullájában foglaltatik, vagy az apostoli szék' határzatát kikérni. De egyike sem adatott meg, a' legigazságosabb kérelemnek. Nem szükség hosszasan előadnom, milly aggodalomba ejté ez a' kegyes férfit. E' közben meghallá ő, hogy mi, a' mit már magánosan tevénk, mult évi. dec. 10én gyülekezetetekben nyilván kárhoztatánk Poroszországban a' vegyes házasság körül minden törvénytelenül bevitt gyakorlatot. Azért nem tartá tovább tanácsosnak a' késedelmet, hanem érseki megyéje' papjaihoz pásztorlevelet bocsátott, mellyben egyházi büntetés alatt keményen megtiltja, hogy egy pap sem merészeljen illyes házasságot szent kötéllel megerősiteni, ha csak elég nincs téve azon föltételeknek, mellyeket e' szent szék követelni szokott. Majd ismételvén a' felséghez folyamodását, mint illő, legmélyebb hódolata' és engedelmessége' bizonyításával a' polgári dolgokban; miután megemlíté az ünnepélyesen adott királyi hitet a' catholica vallás' jogainak sértetlen fentartására, őszintén megvallotta, hogy neki, a' szent szék' nyilvánosan kiadott parancsánál fogva, attól nem szabad legkevésbé is eltérnie, a' nélkül hogy a' gyalázatosan megsértett egyházi egység' bünével ne vádoltatnék. Ezen kath. püspök' vallásához és hitéhez olly igen illő érzelmeinek, tiszt. atyák, azon foganatjok lón, hogy ugyan azon hó, aprilis 27én a' poseni lakosokhoz küldött, már emlitett királyi határzat világosan kijelenti, mikép általa minden közlekedés a' szent székkel, és követeivel átalában eltiltatik. Sőt még az is nyilvánítatott, hogy ha valakire ezen közlekedés kivilágosodik, tüstént elfogattathatik, akármi czélu lett légyen a' közlekedés, mi azután fog különössen megvizsgáltatni. Még e' sem elég. Következő jun. 25én költ ministeri rendelet az érseknek fenérintett levelét törvénytelennek, 's erő nélkülinek hirdeté, büntetéssel fenyegetvén mindent, ki azt bármi részben kö-

vetné, és polgári hatóság' oltalmát igérvén mind annak, ki azon levél' rendeletinek meg nem tartása által az egyházi hatóság ellen vétene. Ki hinné, hogy mind ezek akkor határoztattak, mikor kevéssel az előtt, t. i. a' feljebb emlitett aprilis 12kén, a' poseni katholicusok, azon királyi akarat' nyilvános megerősitéséről tetetnek bizonyosokká, mi szerint lelkiismeretök, és vallásuk' szabadsága, mellyhez eldődeik állhatatosan ragaszkodának, fentartatik? Ezen szándéklatok az anyaszentegyháznak milly bántalmával és romlásával kezdettek és végeztettek, azt inkább fájdalmasan érezzük, mint eltudnók szavakkal mondani. Ezek annál sulyosabbak, mivel egyenesen az egyház' isteni szerkezete' erejének és lényegének lerontására, és azon tartományoknak a' kath. egység' közép pontjától elszakasztására irányozvák. Mert az, csak az egyházkormány' megsértett és egészen felbomlott alakja és természete mellett lehet, hogy világi hatalom uralkodjék fölötte, törvényeit tapodja, vagy közlekedését a' szent székkel akadályozza, hova, sz. Irenaeus' tanitása szerint, főméltóságaért, az egész egyháznak, az az minden hivőknek kell folyamodniok; és a' ki más igazgatási rendszert akarna behozni, az, mint Sz. Cyprianus jelesen mondá, emberi egyházat törekednék alkotni. Mellyért is, mihelyt azon tettek és határzatok hiteles adatokból bebizonyosodtak, panaszunkat ésfelszóllásunkat az illető helyre terjesztetni parancsoltuk. Szentséges hivatalunknál fogva kötelességünknek ismerjük, az előbbi beszédünkben érintett kiván tinkat ismételni, az egyháznak most előszámlált sérelmei miatt pedig ellennyilatkozást tenni. Azért is, tiszt. atyák, fölemelvén nagytekintetű gyüléstekben a' vallásért, az anyaszentegyházért 's törvényeiért, ezen sz. Péter székének jogaiért és tekinteteért apostoli szabadsággal pásztori szavunkat, bizonyságúl hivjuk az eget és földet, 's a' legkeményebb óvást teszszük mind az ellen, mi Poroszországban károkra történt. Illy nagy keserüségünkben csak azon megtörhetlen lélekerő vigasztal, mellyet a' poseni és gneseni érsek, a' kölnivel hitben vetekedve, kitüntetett a' vegyes házasságok körül a' katk. egyház' tanitásinak és szabályinak fentartásában. És nem is kételkedünk, hogy a' többi püspökök is Poroszország' mind két részében, megemlékezvén azon helyről, mellyen állanak, azon méltóságról, mellyel fölékesitvék, azon esküről, mellyel ünnepélyes beigtatásukkor magokat kötelezék, hivatalos kötelességök teljesitésében egyedül azt tartják szemeik előtt, mi az egyházi szabályokkal és apostoli intézetekkel megegyezik. Továbbá azt is megtörténendőnek hiszik, hogy király ő fölsége, saját fönséges indúlata szerint méltányosb tanácsokra hajolván, a' kath. egyházat törvényei szerint hagyandja élni, 's szabadságát megháboritni senkinek sem engedendi. Fölemelvén azért szemeinket a' hegyre, honnan nekünk segély jövend, egyesített imádsággal esedezzünk, tisz. atyák, a' mindenható istennek, kinek kezében vannak a' királyok' szivei, hogy kivánságainkat kegyelmesen fogadván, minél elébb ohajtott véggel koronázza."

Oroszország.

A' Messager Uwaroff gróf közoktatási ministernek egy rendeletét közli, miként Lithvaniában 's a' többi Oroszországgal egyesített lengyel tartományokban az orosz nyelv' terjesztése parancsoltatik. Bialystockban fiatal nemes lengyelnők' számára, kizárólag csak az orosz nyelv' tanitására, intézet alkottatni rendeltetik; ezen kívül Wilua, Witepok, Polozk, Minsk és Groduo városokban valamint Podolia', Volhynia' és Ukrania több városaiban lengyel fiu és nőgyermekek' számára nyugdíjintézetek alapitatnak, mellyekben az orosz nyelv' tanulása szoros kötelességgé tétetik. E' helyek' nemes lakosai gyermekeiket iskolába járatni köteleztetnek, hogy magokat nemzeti nyelvökben kiképezhessék; végre a' szerzetesek és apáczák alatt lévő iskolák is a' polgári hatóságok' fölügyelése alá bizatnak, 's ezeknek meghagyatik, hogy a' szülőket és gyámatyákat értesitsék, miként az orosz nyelv gyermekeiknek, bár mi pályát válasszanak, igen hasznos, sőt szükséges.

Sept. 25kén költ poseni levél szerint a' czárt visszatérte' alkalmával Varsóban megint várják. A' fekete tenger felé még mindig katonaság megy. Azt is mondják, hogy Persiába csakugyan orosz sereg fog nyomulni, vagy már nyomult is a' schah oltalmazására.

Portugallia.

Remechido kivégzésétől az egész miguelista lázadás' lecsilapodását reméltek Portugalban; de az ujabb történetek ezt szomorúan czáfolják-meg A' lázadó csoportok ugyanis hydrafejekként teremnek elő mindenütt, 's dulják a' tartományokat. Jelesül Bajoa nevü pártfő most itt majd amott mutatja magát, nagy sebességgel, és seholse érethetik utól. A' lakosokat nem bántja 's igy senkitől sem gátolva jelen meg a' városokban, a' köz pénztárakat kiüritgeti, 's ezekből embereit rendesen fizeti. Lovassága igen jó, 's igy nem igen tudni, mikor kerül kézre.

Belgium.

A' belgák' királya és nője sept. 23kán érkeztek Brüsselbe. — Ugyan az nap ünnepelteték a' belga függetlenség' nyolczadik évünnepe, melly

tömérdek népet csődített a' fővárosba. Ha Holland' királya a' 24 czikkelynek úgy nevezett elfogadása által föl nem ébreszti a' szunnyadozó honszeretetet, e' nevezetes napok' ünnepe minden különösb örömzaj nélkül mult volna-el; de a' veszély, nehogy diplomatiai alkudozások' utján elvesszen az, mi olly sok áldozatba 's kemény harczba került, szorosabban összekapcsolá Belgiumot, mint valaha, 's valamennyi párt a' thrónhoz sereglett.

Dania.

Az ország' gyülése Roeskildeben sept. 24kén nyittatott-meg. Elnökké választatott Schouw professor; alelnökké Treschow; titoknokká Skibsted és Scavenius. Országgyülési újság kiadójivá, az elnök felügyelete alatt, Bang prof., és Algreen-Ussing választatának.

Spanyolország.

A' közelebbi számunkban közlött carlosi fölhívást a' leghevesb ellenző lapok sem tartják egyébnek koholmánynál, kivevén az egy Eco del Comerciot. Sept. 17kén reggel megint számos nyomtatott ív találtatott elszórva a' fővárosban, e' fölirással: „Jegyzéke a' volt és jelen kormányok' ügyvivőjinek és kémeinek, kik szeplőtlen hazafiak' üldözésére és a' carlosiak' oltalmazására használtatnak.“ Ez végkép eloszlat minden kétséget a' fölhívás' koholójiról. Négy év óta Madridban nem volt carlista mozgás; 's most mernének e mozdúlni, midőn a' carlistazavargás' legkisebb jelére két carlista életét veszély fenyegeti? Ortiz de Velesco megfojtásra itéltetett, 's Quiroga castiliai főkapitány az itéletet helyben hagyta. A' bűnös hidegen hallgatá végig itéletét, 's kijelenté, hogy valódi neve Fuenmayor 's magát a' navarrai seregnél tábornoknak és Soria tartomány' főkormányzójának nevezé; Madridba azért jött, hogy a' királyné' kormányának némi föltételeket ajánljon. Mivel a' királyné' seregeiben alezredes és a' soriai nemzeti őrség' alügyelője volt, agyonlövetni kérte magát; esedezett továbbá, hogy nőjét még egyszer láthassa; de mind a' két kérelme megtagadtaték, azonban az megengedtetett, hogy rokonával Campuzano gróffal szólhasson. Velasco bámulandó nyugalommal beszélt a' körül álló személyekkel, 's csak öcscse' elestének híre, kit a' carlosiak Quintanárban gyilkoltak-meg, csüggeszté el őt. Az itélet rajta 's Juan Alvarez nevü vétektársán sept. 19kén hajtatott végre. — Van Halen a' középponti sereg vezérletével megkináltatván, kijelenté, hogy a' mostani kormány alatt illy felelőséggel járó hivatalt nem fogadhat el. — Rivero general Espartero' ajánlatára hadministerré, D. L. Sanz Carondelet helyett ó castiliai főkapitánynyá, O' Donnell, kit Jauregui general vált föl, navarrai alkirálylyá neveztettek. Latre és Van Halen III Károly' nagy keresztjével díszesittettek. A' kormány és Bothschild ház közt 50 millio real iránt kötött szerződés alá van már irva. — Hir szerint Portoricoban is lázadás ütöttki, a' kormányzó meggyilkoltatott 's 250 lakos elfogatott. E' hírre a' cubai kormányzó azonnal 5—600 katonát küldött Portoricoba.

Egy bayonnei sept. 23kai levél D. Francisco Garcia carlista vezérnek Alaix christinói alkirály seregén sept. 19kén nyert győzödelmét valósítja. Ő Espartero' parancsára indult Tafallaba, nehány kisérő csapat menetét fedezendő; Monrealban Garciara osztályára bukkant; a' csapatok elkezdének egymásra tüzelni; az ütközet csak hamar közönséges lőn. A' szerencse elébb a' christinok részére látszott hajolni, kik Echeverria carlosi osztályos general halála által új lelket kapának; de Garcia neki tüzelvén katonáit nagy erővel rohant az ellenségre, 's a' győzedelmet kiküzdötte. Alaix nagyon megsebesitve Puente-la-Reynaba vitetett, sebe halálos sőt a' Sentinelle des Pyrénées szerint sept. 20án már meg is halt. A' christinók vesztesége 200 halott, 's 400 fogoly.

Amerika.

Estafette új-yorki franczia hírlap állítja, hogy a' franczia kormány az ostromzári had' parancsnokának, a' netalán tettleg támadandó ellenségeskedések' esetére meghagyá, miként a' vezér a' mexicói lobogó alatt vitorlázó hajókkal úgy bánjék, mint tengeri rablókkal, 's kiket elfoghat, minden pörpatvar nélkül akasztassa föl; de az angol lapok ezt kétségbe hozzák.

Bonpland egykori útitársának Humboldt bárónak f. e. julius' elején Paraguayból irt levelében, Paraguay' dictatorának dr. Franciának haláláról költött hírt megczáfolja, 's azt irja, hogy a' dictator legjobb egészségben van.

Mexicoból Almonto ezredes mint rendkivüli követ sürgönyökkel küldetett a' Parisban lévő mexicoi követhez, hogy ez a' függőben lévő kérdéseket Francziaországgal elintézze.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Haszonvételek bérlése.

T. Veszprém vmegyében kebelezett V.Berényi uradalomhoz tartozandó több rendbeli földesuri haszonvételek f. e. october 29én árverés utján 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe ki fognak adatni, u. m. V.Berényi helységben a' kereskedés és pálinka főzés; ugyan V Berenyi határban a' füzfői csárda 1839ik eszt. Sz. György naptúl. V.Berényi helységben a' mészárszék és bor mérés 1838ik eszt. 1ső novemvembertül. Kenesei helységben a' kereskedés, nagyobb pálinka főző ház, góböly istállóval; ismét a' kissebb pálinka főző ház és mészárszék 1839ik eszt. Sz. György naptúl. B. F. Kajári helységben a' kereskedés, pálinka főzés, bor és hus mérés, 2ik uradalmi házzal, 1839dik eszt. Sz.-György naptúl; ugyan itt egy 3k uradalmi ház 1839 eszt. 1ső novembertűl. Padragi helységben a' kereskedés, pálinka főzés, hus és bor mérés, 1839ik eszt. Sz. György naptúl. Menyekei pusztán 41 hold szántóföld szabad legelővel. Vámosi helységben 110 holdból álló belső és külső közbirtok rész, épületekkel, legelővel és faizással, 1839ik eszt. Sz. György naptúl. Veszprém völgyi Lebujti 2 kerekü malom; ugyan ott a' hus és bor mérés külön épülettel, 1839dik eszt. Sz. György naptúl A' kiknek a' kiberlésre kedvök vagyon, a' kitett napon reggeli 9 órakor, Kenesén a' tiszttartói irószobában, elegendő bánat pénzel és jó maga viseletéről szólló bizonyság levéllel ellátva, jelentsék magokat. Költ Kenesén, october 2án 1838.

Nemes tiszttartó. (2)

1) Ingó javak eladása

Néhai táblabiró Vizeki Talián Ádám ur örököseit illető némelly ingó vagyonságok ugymint: 32 darab jármos ökör, 5 béres-szekér 's ehhez tartozó gazdasági készületek, nagyobb mennyiségü tavali és idei tavaszi és őszi szalma, ugyszinte ezen esztendőben takaritott széna, 's több ezer vékára ménő tavali és idei tisztabuza, kétszeres, zab, és árpa, folyó évi october 23án Abony mvárosában és ehhez félórányira eső Paladicsi putztán tartandó közárverés utján kész pénz fizetés mellett eladandók lévén, a' venni szándékozók ezennel meghivattatnak. Költ Abonyban 1838 october 3án. (2

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimü főutczában lévő, 302 szám alatti:
pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

Második Félesztendő.

)(

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék színü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös színü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tartatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) K. Kun Félegyháza városában, ugyan azt sajátkép illető egyik boltja, hozzá való rakhellyel f. e. november hónap kezdetétől egy évre haszonbérbe adandó — mellynek feltételeit meg tudni, egyszersmind a' haszonbéri szerződést is mindenkor meg lehet kötni a' városházánál. (3)

---

(3) Árverési hirdetmény.

Kecskemét városa részéről közhirül tétetik, hogy a' serház a' hozzá tartozó épületekkel és eszközökkel, egy száraz malommal, és mellé kapcsolt serméró hellyel, úgy a' serházhoz legközelebb fekvő egyik vásári pinczével együtt, a' jövő october hónap 14kén a' városházánál tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek, a' folyó évi november 1ső napjától kezdve hat egymásután következő esztendőre haszonbérbe fog kiadatni, a' haszonbérleni kivánók bánatpénz fejében 900 vfkat tartozván előre befizetni melly summa az első fél-sztendei arendába befog számittatni. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

			Buza		Kétsz		Rozs		Árpa		Zab		Kuk		Köles	
Sept.	20án	Unghvár	80	77	73	69	54	50	0	30	30	27	54	52	—	—
	22én	Pécs	80	70	65	60	50	—	40	—	30	—	50	—	—	—
	22én	Körmöcz	—	—	—	—	86	80	64	60	40	36	—	—	—	—
	23án	N Becskerek	80	—	45	—	—	—	25	—	25	—	40	—	30	—
	26án	Sz. Fehérvár	80	70	60	56	50	48	27	25	27	25	55	50	65	60
	28án	Uj-Becse	90	80	70	65	—	—	33	30	32	30	45	40	30	—
	28án	Temesvár	80	69	45	—	40	—	30	—	30	—	45	—	28	26
	29én	Szeged	70	65	55	50	—	—	35	—	35	—	45	40	45	—
	29én	Komárom	94	85	82	70	56	50	55	45	35	—	57	55	65	59
	27én	Mosony	120	70	70	60	72	62	57	40	38	30	72	45	—	—
	27én	Unghvár	82	77	74	68	55	49	42	38	—	—	52	48	—	—
	28án	Arad	64	—	40	—	38	—	25	—	20	—	35	—	—	—
Pesten, oct	9én	p. méreje	140	108	95	80	78	79	76	70	53	45	90	70	—	—

Pénzfolyamat: Bécs, oct. 6án: 5 pctes stat. kötelez. $107^{9}/_{16}$; 4 pctes stat. kötelez. $100^{1}/_{3}$; 3 pctes stat. kötel. $80^{1}/_{8}$; 1834ki stat. költs. $641^{23}/_{32}$; $2^{1}/_{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 65.

Dunavízállás: oct. 7kén: 5' 2'' 3'''; 8án: 4' 11'' 6'''; 9kén: 4' 10'' 3'''; 10kén: 4' 8'' 9'''.

Pest. Szombat October 13kán

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 30dik szám.

Magyarország és Erdély (a' pesti k egyetemnél concursus olasz nyelv-tanitó székre; a' pestbudai hangász-egyesület' állapotja; Keglevics Gábor gr. utazása Krassóban; m. tengermelléki kereskedés; adakozások a' vizkárvallottak' számára; Kolozsvárt beiktatási ünnepély 's tb.) Nagybritannia (ujabb radical gyülés; a' sultan ajándéka Victoria királynénak; hirlapi vita Sussex hgnek a' tud. társaság elnökségéről lemondása fölött 's tb.) Francziaország (a'parisi őrség levele Jacqueminot generálhoz; Orleans hg. Metzben; befogatások összeesküvés gyanujából; hirlapi vélemény Napoleon Lajos leveléről 's tb.) Poroszország. Oroszország (a' Sulina szigeten épiteni szándéklott orosz város.) Schweiz (a' mailandi koronázási követek' tudósitása; hadi készületek.) Olaszország. Törökország. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége f. é. sept. 5kén költ legfelsőbb határozatánál fogva kegyelmesen megparancsolni méltóztatott, hogy a' pesti kir. tud. egyetemnél az olasz nyelvnek és literaturának 600 ezüst for. évenkinti fizetés mellett felállítandó tanitószékére concursus tartassék: melly tehát ugyanazon egyetem előtt f. é. december' 27kén fog tartatni azon megjegyzéssel, hogy ott az olasz nyelv és literatura diák nyelven tanitandó. Buda, october' 2kán 1838. Lovász András, cancellaria-igazgató.—Verbovecz és Rakovecz horvátországi kir. fisc. urodalmakban az illető két kamarai kasznárság megürült.—Kucskovics Ignácz, a' nm. magyar kir. udv. Kamara' számvivő-hivatalának járulnoka, f. é. sept. 8kán meghalálozott. H-k.

A' pestbudai hangász-egyesület' kormányzó biztosságának f. 1838 évre sept 30kán kőlt jelentése szerint, a' szép és hasznos' előmozditására czélzó e' jeles intézetnek állapotja következő: pártfogó, nmélt. Cziráki és Dienesfalvi gr. Cziráky Antal arany gyapjas vitéz, országbiró 'stb. ő exceája; elnök m. Tolnai gr. Festetics Leo; alelnök Lindenaui Trexler Vilmos Antal; titoknok Mátray Gábor; nagy tanács 40 tagból; kormányzó biztosság, elnök, alelnök, titoknok 's 's pénztárnokon kívül 12 tagból; müvészeti biztosság; hangászkari ügyelők; pénztári, gazdasági, jutalomosztó, szegényi 's nyugpénz intézeti, tánczvigalmi biztosságok, 's terembiztosok műelőadások alatt. Az egyesület' jövedelme 183⅞ évben 2860 p. ft. 36 kr. kiadása 2672 ft. 33 kr. volt, pénztári maradék 188 ft. 3 kr. E' f. évben a' fizető tagok száma 217el, 's az egyesület jövedelme 997 p. ft. 58kral. kevesbedett. Számos bútorok, hangszerek és hangmüveken kívül, a' 2ik hangászati év elejétől kezdve, ajándékoztak az egyesületnek: néhai Seeber K. 4 aranyat; Szergel N. J. arad városi tanácsnok 2 aranyat; Ullmann L. Trencsin megyei főjegyző 1 aranyat; Festetics Leo gr. különféle czélokra 24 ft. egy hirdetmény 's oklevél költségét; Haugvitz Henrik gr. Morvaországból 20 ft. Apadiai Grabovszky Athanáz 20 ft. Esterházy Pál hg. 50 f. Laicsák Ferencz püspök 100 f. Eötvös Fer. helytart. titok. évenként 20 f. Szergel János 2 f. Esterházy Pál hg. 5 f. igértek. Emerling K. 150 f. engedett-át; Károlyi István az egyesületi irományok' ingyen nyomtatását ajánlá. Hangműtár alapitására, aláirás utján, adakoztak: nm. Cziráky Antal gr. 25 f. Festetics Leo gr. 100 f. Trexler A. 5 f. Rosty A. 5 f. Perlasca D. 5 f. Eötvös Fer. 5 fr. Szekrényesy J. 2 f. Neuhofer J. 5 f. Kramerlauf A. 1 f. Szekrényessy E. 2 f. Petz K. 1 f. Patachich K. 2 f. Clauer J. b. 1 f. Helm F. 1 f. Sebastian F. 2 f. Stampfl F. 1f. Neefe H. 2f. Winkler K. A. 1 f. Raics J. 2 f. Mátray G. 5f. Rössler J. 1 f. névtelen 7 f. Bretfeld E. 5 f. Biringer M. 5f. Mailáth K. gr. 4 f. igértetett még 10 f. mind p.

Krassóbul: Közelebb mult sept. 9én nm. buzini gr. Keglevich Gábor koronaőr, 's magyar kir. fő kincstárnok ur valamint Bácsban, ugy folytatólag e' megyében keblezett lugosi és facsádi kir. kam. urodalmakban is, tiszti látogatásképen megjelenvén: nem késtek az épen közgyülésen volt megyei RR a' köztiszteletü és szeretetü kormányférfiúnak udvarlására megyebeli Bulcs helységbe, hol tudniilik. — Lippáról érkezve, Fechtig Ferdinand b. urnál leszállott — számos tagbul alakult küldöttséget másod-alispán szuboticzai Kiss András ur vezérlete alatt kiküldeni; másod alispán ur tehát ékes és nemzeti szellemben alakult beszédbe foglalván üdvözlését, a' főkincstárnok ur szokott nyájas őszintességgel 's barátságos nyilatkozással fogadá a' megye figyelmét; 's ez után több kisérő társaságában a' nevezett báró ur által egy részről a' tájnak, más részről pedig ujonnan alakuló gazdaságának, 's a' Maroson létező sakantyuknak megszemlélésire, mellyektől tömérdek kamrai alattvalónak függ boldog jövendőjök — vezettetvén: innen visszatérte után a' vendégszerető uri ház magas vendégének tiszteletére 50 személyből álló vendégkoszorút füzvén, ebéd közben a' ritka vendég láthatásán minden szemből öröm csillogott, 's minden ajakról vigalom ömledezet. Ebéd után a' főkincstárnok ur Facsad kamrai mváros felé nagy számu minden rendü kisérőkkel folytatván utját: az uradalmi tisztek összeseregletében itt is, különösen az uro-

dalmi épületeket, pénz- és magtárokat megszemlélte, 's azontul a' nyilványitott tiszteletnek megfelelő kisérettel, mellyhez itt ujabbak is társultak, még az nap Lugos kir. kam. mvárosig utazván, itt másod alispán urhoz a' megye épületébe szállván, holott is szinte számos vendégből alakitott asztallal fogadtatván, nyugalomra tért; 's más nap korán reggel az urodalmi tárgyakon kivül ő nmsga figyelmét magokr vonták: a' megye palotája, az épülendő görög egyesült hivek egyház' helye, a' lugosi vas hid, a' megyének lovas-katonaság számára ujdon épült laktanyája, és szomszéd Kastély kam. helységben a' Temes folyamon létező vizi csatornának megtekintése. Innen azután még délelőtt a' megye 's kir. kam. urod. tisztviselőji 's ezekhez tartozók kiséretében a' megye határát elérvén, mindenrendű kisérők szerencse-kivánatával Temesvár felé utazott: annyival nagyobb ohajtást hagyott magas képe után, mennyivel leereszkedőbbleg útközben minden rendü és sorsu kam. községek, és egyes alattvalók terveit és kérelmeit részvevőleg meghallgatni kegyes volt.

Nádor ő cs. k. főhgségéhez vízkárvallott lakosink' fölsegéllésére érkezett ujabb adakozások p. p: Bécsből Pálffy Fidél gr. m. k. ud. kanczellár ő exceája által 1689 ft. 11²/₄ kr. melly summához Rössler Károly Hanauban gyütött 147 f. 42 kr. Witthauer emlékkönyvének további jövedelméből 1400 ft. Gastern' egyházi gyülekezete 5 f. egy névtelen A. S. czimbetük alatt 1 f. 12 kr. Skrbenszky b. Enns feletti kormányszéki elnök a' salzburgi kerületből 135 f. 17²/₄ kr. járultak. Homonnáról Dornheim Franciska kisasszony küldött 27 f. 40 kr.

Fiume, sept. 26. A' f. e. augustus hónapban a' magyar tengermellék' utján külföldre szállított hazai termesztmények' értéke 349,904 ftra, a' behozott áruk' becse pedig 122,793 ftra számittatván, activ-kereskedésünk ez időszakban 227,111 ftra halad, a' mit leginkább nagyobb mennyiségben kivitt gabona- és dohánynak lehet tulajdonitni.

Kolozsvártt october 5kén. A' mai nap egy jeles 's e' hazára nézve fontos következésü oskolai inepnek valánk szemlélőji, midőn erd. r. catholicus püspök Kovács Mikós úr ő exja mint a' kir. lyceum főigazgatója, erdélyi seborvosi intézethez kinevezett hat közoktatókat magok hivatalaikba innepélyesen béiktatni méltóztatott. A' tisztelt püspok úr ő exja velős deák nyelven tartott beszédében előbb megemlítvén ő fölségének azon hazánk iránti különös kegyelmét, miszerént az eddig hijános 's ingadozó seborvosi intézetet több birodalmaiban létező illy nemü intézetek mintájára teljesen 's tökéletesen reorganisalni méltóztatott, ezután felolvastattak azon k. k. rendelések, miszerint ő felsége a' következő 6 közoktatókat méltóztatott kinevezni u. m.: Mdr. Judenhoffer Mihályt az elméleti és gyakorlati seborv.tudomány, mdr. Szöts Józsefet a' külömes gyógytudomány és clinica, chir. magister Bruszt Eleket a' törvényes seborv.tudomány, álhaláltudomány és baromorv.tudomány, mdr. Joo Istvánt a' természettan, vegytan és füvésztan, mdr. Szilágyi Miklóst az élettudomány, közön. kórtudomány és gyógytudomány, gyógyszertudomány, és mdr. Szabó Józsefet a' bonczt a n és szülésztan rendes professorainak. Ezután ő exja teljes bölcsességgel fejtvén, melly hasznosak és szükségesek légyenek a' jó orvosak, a' nevezett professoroknak az iparkodást, béketürést és fáradhatatlan szorgalmat a' tanitásban atyai kegyességgel ajánlotta, 's egyszersmind kész segedelmezéseket és kegyes gyámolitásokat igérni kegyeskedett; végre ő excellentiája a' seborv.tudományt tanulókhoz intézett, már magyar nyelven folytatott beszédében azokat a' szorgalomra és engedelmességre 's oktatójik iránti tiszteletre intette, mellyre a' kinevezett professorok öregebbike dr. Judenhoffer Mihály ékes magyarsággal hálás beszédet tartott, mellyben legelőszer ő felsége azon különös kegyelmét köszönvén meg, miszerint ezen hiányos és ingadozó intézetet új lábra állitani kegyelmesen méltóztatott, azután a' főigazgató ő exja jóságát, miszerint őket béiktatni méltóztatott, továbbá magát és társait eddig kimutatott kegyébe és a' több lyceumbeli professorok jó indulatjába ajánlotta. — Mindenki szivéből kivánja e' hasznos intézet czélszerü előhaladását.

Déézs. Ns. belső Szolnok vgye utólsó közgyülése határozata következésében a' Duna vize kiöntésével kárt vallott budapestiek számára egyben gyült 's a' megyei tisztség által felküldés végett a' hazai pénztárba béfizettetett: a' megyei nemesség részéről 1185 fr. 22 kr. ns Déézs várossától 81 fr. 15 kr. a' megyében létező papság által 48 fr. 27 kr. Összesen 1315 fr. 4 kr. pgő pénzben. Nemes Háromszékből ugyan e' czélra újabbi adakozás 457 fr. 26 kr. v. cz. E. H.

Nagybritannia.

Konstantinápolyi levelek szerint a' sultán gyémánt, rubin és smaragdokból álló és 300,000 frcnál többet érő nyaklánczot küldött Victoria királynénak ajándékúl. Csatja gyönyörü zománczos, a' sultán' brillantokba foglalt névvonásával. Egyszersmind Palmerston lordnak Nitschan-Iftihar

rendjét küldé-meg. — Exeterben egy utcza kövezet' fölásakor emlitésre méltó phoeniciai vagy tyrusi rézpénz találtatott. Nyomata kissé durva, egyik felén egy balra fordúlt arczkép van, előtte kézív; hátulja, mennyire ki lehet venni, evezős hajót képez. A' „czin szigetek" első látogatóji köztudatúl phoeniciaiak voltak.

Sept. 25kén Sheffield városában is radical gyülés tartatott. Mintegy 20,000 ember, többnyire a' munkás osztályból, gyűlt össze szabad ég alatt, ámbár az idő nem igen vala kedvező. Ebenezer Elliott úr, a' minapi westminsteri gyűlés' egyik főszónoka, szavazattal elnöknek választatott, 's a' gabonatörvények ellen irt dalainak egyikével nyittatott-meg a' gyülés. Birminghamból, Manchesterből 's más helyekről szinte küldöttek jelentek-meg. A' beszédek nem voltak olly hevesek, mint az előbbi radical gyűlésekben, de itt is egyhangulag számos végzés hozatott a' „népcharta" mellett. Estve nagy thea-társaság volt, mellyen hasonló szellemü beszédek tartattak. A' gyűlés szép renddel ment végbe, 's ott a' népnek nagy haladást kellett a' politikai nevelésben tennie, hol illy tömegek a' köz béke' zavarása nélkül gyülhetnek össze és tanácskozhatnak köz érdekü tárgyak fölött. — A' londoni színházakban versenyt ügyekeznek Shakspeare' színműveit szinpadra hozni. — A' bajaderek megkezdették előadásaikat.

A' Morning Chroniclenek Konstantinápolyból aug. 6ról vett levele is valósítja Herat' szerencsétlen ostromát a' Persák' részéről. Megrohanáskor valamennyi persa főtiszt elesett; a' holtak közt van Borowski lengyel general is. A' schahnak félbe kellett hagynia az ostromot; de visszavonúlása annál terhesebb leend, mivel utjában a' hadsereg, átjövetelekor, mindent elpusztitott, 's most nincsenek számára szálitó eszközök. Az elégületlenség a' schah' igazgatásával igen nagy, 's talán mig Teheranba visszatér ki is tör.

Az özvegy királyné oct. 5kén szándékozik Portsmouthból el indúlni Hastings hadi hajón. Számos kiséreten kivül több nemes családok' fiai fognak ő felségével útazni. Főszálásúl Maltát választá ugyan magának, de leginkább tengeren fog tartózkodni, 's alkalmasint Stambult is meglátogatja, mivel orvosai gyakori légváltoztatást javasoltak nekie. Dona Maria' ajánlatát ő fölsége nem fogadta-el, 's csak Gibraltarban fog nehány napig utközben megállapodni. — A' kir. tudom. társaságnál, Sussex hg. visszaléptével megürült elnökség, a' Globe szerint, sir John Herschelnek a' világszerte nagyhirü csillagásznak ajánltatott, ki azt azonban nem fogadá-el. A' ministeri lapok, mint p. o. a' M. Chronicle, fölötte fájlalják Sussex hg. visszalépését, melly a' hg. jövedelmének szaporítására tett de el nem fogadott indítványnyal összefüggni látszik. A' Globe megjegyzi: „Bár mi ok kényszerítette is a' ministereket ellenszegűlni Gillon úr' azon indítványának, miként a' hg. jövedelmét szaporítatni akará, mi még is reméljük, hogy a' tárgy thrón-üzenet által haladék nélkül ismét a' parlament' elébe fog terjesztetni." Erre a' Times boszúsan így válaszol: „Mindjárt gondoltuk, hogy Sussex hg. rendkivüli levele alatt több lappang, mint első pillanatra láthatni. Cupido (így gúnyolják a' torylapok Palmerston lordot, kinek a' Globe organuma) egy zagyvalékban, melly ő fönsége' levelével csudálatosan összehangzik, a' titkot kicsevegte. Thrónüzenet — valóban! Milly finom fogás!" A' Standard kissé mérsékeltebben szól. „Sussex hg. levelét, úgymond, mindenki fájlalja, ki ő fönsége' charakterét becsüli és a' kir. család' tagjainak illető helyezetét helyesen méltányolja. Ő fönsége azonban most nem szegényebb, mint akkor volt, midőn az elnökséget elfogadta. Igaz, hogy a' parlament nem gondoskodott illően Sussex hgről. Minden egyenes és nemes lelkü ember örülne a' hg. jövedelmének megkettőzésén; de a' nehézség abban van, hogy ő fönsége' jövedelmének szaporítását éretlen barátai politikai pártszolgálatok jutalmául követelik; pedig azt gondolni sem kell, hogy a' parlamentnek hatalma volna az ország' pénzét illy jutalmakra vesztegetni, vagy hogy a' királyné' nagybátyját egyes politikai párt' nyugdijasává lehessen tenni." Erre a' M. Chronicle boszusan így felel: „Sussex hg. természetesen soha sem volt azok' kedvencze, kik bizonyos más királyi vérü hget csillagok gyanánt szoktak tisztelni. Ő fönsége egész életén át sokkal hívebben ragaszkodott azon elvekhez, mellyek családját Nagybritannia' thrónjára emelék, sokkal melegebb rokonszenvet tanusított a' nép iránt, hogy sem őt vakbuzgó orangisták szerethetnék, olly emberek, kik a' reform' nevét is gyűlölik, és a' népet csak önzésök' akarat nélküli eszközének tekintik. De bár ezt a' torysmusnak megbocsátjuk is, az aljas boszúság olly pórias kifakadásaira, millyeket a' Timesben olvasunk, csakugyan nem valánk elkészülve. Mi nem pártoljuk a' statusköltségek vesztegetését, 's elhatározottan azt hisszük, hogy a' papi és országos fő hívatalok szerfölött gazdag fizetésekkel vannak ellátva; de Sussex hg. soha sem kapott méltóságához és helyezetéhez illő fizetést. Ő már 30 éves vala, mikor róla gondoskodni kez-

dettek, 's nyugdiján kivűl soha semmi más jövedelmet nem húzott. Csudálni lehetne, ha ő fönsége illy környületek közt el nem adósodott volna, mig egyik testvére' (néhai York hg.) költségei roppant jövedelmeit annyira meghaladták, hogy adósságai sok kereskedőt és kézművest tönkre juttattak. Gillon úr' javaslatának félrevetésekor az országban mindenik becsült hírlap fájlalá, hogy a' ministerium ő fönsége iránt több tekintettel nem volt. Midenki érzé, hogy Sussex hg. méltó a' nemzet' hálájára, megérdemlette, hogy kisegítessék azon zavarokból, mellyekbe nem korhelység vagy pazarlás, hanem tudomány és litteratura iránti bőkezü szeretete ejté. Sussex hg. nem csak derült napokon volt szabadelmü vélemények' barátja, nem csak ünnepnapokon a' szabadság' bajnoka; ő nem tartozik azok közé, kik tizenegy órakor mentek a' szőlőbe; nem! ő akkor is barátja volt a' polgári és vallási szabadságnak, mikor a' barátok gyérek valának, 's Kent hg.' halála óta az egész kir. családból egyetül ő az, ki a' nép' jogait oltalmába vette." — A' Globe szerint a' gyarmatosztályhoz Canada' állapotja iránt megnyugtató sürgönyök érkeztek. Magános és hírlapi hírek szerint azonban új lázadási készületek fedeztettek-föl, név szerint Acadie tartomány Al-Canadában, mint mondják, kész már fölkelni,'s az amerikai széleken 1000 puska van a' lázadók' számára. — Durham lord' megelőző magaviselete amerikai vendégei irant a' tory lapoknak sok csevegni és róni valót ad.

Jelenleg három minister mulat az irlandi fő helytartónál Dublinban: Lansdowne, Russell lordok és Spring-Rice úr, mire a' M.Herald ezt mondja: „Dani király (O' Connell) ministereit Downingstreetből Dublinba rendelte. Mit jelenthet ez érdekes csoportozat? Tán haragszik Dániel? Miért lehet szüksége ennyi vasallra? A' királyné két ministerrel kénytelen beérni Windsorban, 's ki tudja, nem hívatik-e e' kettő is királynéjával együtt Dublinba, hogy Daniel terveinek tökéletes kifejtésére segéd kezeket nyujtson? Maga a' Pilot is, az izgató' hirlapja, titkon ennek lehetőségére útal. „Hát ha, úgymond, kisded királynénknak eszébe jutna kissé nálunk beszálani, és ha megtetszenénk neki, miben kétkedni sem lehet, hív irlandi közrendeit a' dublini vár' egyik nagy teremébe összehívná, 's maga önkint kezdené, üdvös törvények adásával, e' szerencsétlen ország' sebeit orvosolni? Mi rövid és egyszerü mód volna ez, Irlandnak igazságot szolgáltatni! Ő fölsége nálunk három vagy négy hónapos nyári vagy őszi mulatást bizonyosan igen kellemesnek találna. Népünk semminél rövidebb idő alatt örömest fényes palotát épitene neki és akkor a' sok tánczvigalom, lóverseny, lakoma, álarczos mulatság, léghajó! Igy Dublin megint Dublin lenne." Ezután, mond a' M. Herald, a' királynénak még csak a' kath. vallást kellene Irlandra nézve legjobbnak nyilatkoztatnia, 's így a' protestans lakosság' kihalása nem sokára megmentené az angol parlamentet némelly gondoktól, mellyeket a' „smaragd sziget" okoz neki."

Francziaország.

Belgium és Francziaország közt új kereskedési és hajózási szerződés köttetett. — Napoleon Lajos' közelebbi levelét valamennyi ellenző lapok a' kormány ellen használák. A' Courrier français a' hg.' levelében a' méltóság' és mérséklet' példányát látja. A' Gazette de France így szól: „Soha még ügyetlenebb kormány nem létezett, mint a' mostani, melly az ifju Napoleont egyszerü polgárból mintegy Schweiz' oltalmazójává tevé, ki Schweiznak szintugy mint Francziaországnak békét ajándékoz. Igy adaték az olajág a' hg' kezébe, ki eddig csak mint a' harczok' szellemének utódja tünt-föl. Ez olajág a' hgre nézve a' nagylelküség', a' ministeriumra nézve üldözés' és félelem' szerepe." A' National megjegyzi: „Igy tehát Molé és Montebello urak csakugyan elűzték végső menedékéből azon férfi' unokaöcscsét, kinek nevére minden alkalommal hivatkoznak, 's ezt alkalmasint legsikeresb munkálataik közé számlálandják. Egyébiránt ők most magok foszták-meg magokat joguktól Napoleonról szólhatni. Ha megint arra szorulandanak, hogy katonai pompával hassanak szemre és emlékezésekre, nem lesz többé módjok ama nagy ember' árnyékára hivatkozni és szürke öltönye alá vonulni. Ha ma megint eszökbe jutna szobrát a' Vendome oszlopra tétetni, vagy a' diadalivet fölavatni, a' császárság' agg vitézei közt egy sem létezne, ki nem kiáltana-föl: „Tiltom nektek vezérem' nevét kimondani, nektek, családja' üldözőjinek!" A' juste-milieu megfosztá magát leghasznosb varázs szerétől, 's ezentul ha megint a' nemzeti önszeretethez akar folyamodni, csak Orleans és Nemours hgek' hős tetteire hivatkozhatik. Azt kivánták Bonaparte Lajostól, hogy a' schweizi polgár' és franczia thrónkövetelő szerepei közül válasszon egyet! Azt mondák nekie, hogy ha Arenenbergben marad, thurgaui polgár lesz, de egyszersmind nem akarák, hogy Arenenbergben maradjon. Bonaparte Lajos elhagyja Schweizot; ő tehát most franczia és valóságos thrónkövetelő,

ki nem sz. Lajos és IV. Henrik ősi királyi pálczáját, sem a' Bérard és Dupin urak által alkotott thrónt, hanem Napoleon' thrónját és kardját kivánja vissza." — A' Journal des Debats azt hisszi, hogy a' schweizi kérdés Francziaország' megelégedésére dőlt-el; ezt egyébiránt nem Napoleon Lajos' nagylelküségének, hanem a' franczia kormány' szilárdságának kell köszönni, melly nem türheté, hogy egy ember, ki őrjöngő becsvágya által olly szomorú hírt nyert, egy megkegyelmezett thrónkövetelő, Francziaország' szélein új ármányokat szőjön és Francziaország' szelídségével daczoljon. — Ugyan e' lap bosszúsan kel ki az ellenző lapok ellen, mellyek az itt ott föltünő erkölcstelenségeket és botrányokat a' kormánynak tulajdonítják. Nem csak azt kivánják, úgymond, a' ministerektől, hogy a' köz rendről, hanem azt is, hogy 32 millio ember' lélekismeretéről kezeskedjenek. Pedig a' kormány sem az esküttszékeket, sem a' fékrendőrségeket el nem törlesztette, hanem szabad folyást hagyott az igazság' kiszolgáltatásának. A' rágalmak egész a' királyi székig terjednek, mert maga a' fejedelem is, ki minden magános és közerények' példányául szolgálhat, ki a' juliusi revolutio óta a' legnemesb gondolkozás' leghívebb, legtisztább tükre vala, szóval: a' francziák' királya azon gyanuval illettetik, mintha Maria Antonia' gyémántjait igaztalan úton magának eltulajdonította volna. — Sept. 27kén költ touloni levél szerint, Abd-El-Kader Ain-Maadit nem vehette ugyan be, de Tidschini marabut nekie hódolást ajánlott, mellyet az emir el is fogadott, olly föltétellel, hogy a' város' kapui számára megnyitassanak. Tidschini e' föltételt nem fogadta-el, mert jól tudja, miként szoktak e' tartományokban a' szerződések megtartatni. Az emir' tábora azonban folyvást ritkult,'s ő kénytelen volt visszavonúlni. Sept. 15kén Mascarában váratott. Visszatértével legelőbb is azt tiltotta-meg, hogy lovat a' francziáknak senki se adjon-el.

Jacqueminot-general, helytartóvá neveztetvén, mint Paris egyik kerületének követe, új választás alá fog esni. Hihetőleg ő tanácslá, hogy a' parisi nemzeti őrségre, a' választásjog kérése' büntetése' fejében ne terjesztessék-ki a' parisi gróf születése alkalmával a' bünbocsánat. A' nemzeti őrség használá a' general kijelölését, 's egy levelet intéze hozzá, melly, az ellenző lapok' állítása szerént, közönséges helyeslést 's számos aláirókat talált. A' levél következőleg hangzik: „General! Ön megjelenik a' választók előtt, kik már egyszer Önt megválaszták. Azon körlevélben, mellyet ezekhez intézett, emlékeztet ifjúsága' és a' császárság alatti történeteire. Ön azon tettekre támaszkodik, mellyektől mi tetszésünket meg nem vonjuk, és azon vitézségre, mellyet kétségbe senki sem hoz, de a' parisi nemzeti őrségről egy szóval sem emlékezik! Pedig ez Önt hathatósan gyámolitá; minden zajgásnál mellé állott, 's ugy mint Ön, személyével fizetett. Mint lehet az, hogy egy ünnepélyes napon Ön jutalmat 's kegyjeleket, 's ez csak elfeledést kap? Hát elválasztják fejétől a' nemzeti őrséget? Hogy a' parisi gróf' születése' alkalmával, a' királyi kegyelem egész Francziaországra kiterjesztetett, 's a' nemzeti őrségtől a' bünbocsánat megtagadtaték, sziveinket marczongolja. Érdemlett-e a' parisi nemzeti őrség illy lealacsonyitó kivételt? Mi hivatkozunk general, az Ön egyenességére, és kérdjük, tanácsolta-e a' bűnbocsánat megtagadását? Erre Önnek ismét megválasztása előtt mulhatlanul felelnie kell."

Broglie hgné, Stael asszonyság' leánya, kinek még csak egyik testvére, Rocca úr, Rambuteau gróf szajnamegyei ispány' veje, él, sept. 23kán meghalálozott. — A' Quotidienne szerint, a' kemény septemberi törvények' ellenére még mindig jelennek-meg politikai gúnyrajzok. Többek közt egy illy rajzon Diogenest láthatni, igen jól ismert személy' arczvonásaival, egyik kezében lámpa, a' másikban esernyő, számos polgári, igazságügyi és katonai személyektől körülállva, kik Diogenes felé nyujtott kezekkel alamizsnát kérnek. Diogenes azonban azt feleli nekik: „Én becsületes embert keresek." A' koldusok közt sokat meglehet ismerni. —

Telegrafi üzenet. „Francziaország' követe Schweizban a' minister elnökhez. A' szövetségi gyűlés' elnöke Bonaparte Lajosnak sept. 20kán a' thurgai kormányhoz intézett levelét közli velem, mellyben az igazgató kormánynak bejelentetni kéri, hogy ő kész elutazni, mihelyt a' hatalmak' követeitől biztos menedékre úti leveleket kap. E' levélben szerzett jogairól szól, de nem nyilatkozik kettős minősége iránt; e' mellett reményét nyilvánítja, hogy távolléte nem leend tartós. A' főhely e' levelet f. h. 25k. a' kantokkal közölte, a' thurgaui kantonnak pedig válaszolá, miként e' nyilatkozat, kétértelműsége miatt, nem szolgálhat hivatalos közlemény' alapjául; 's felszólitá a' thurgaui kormányt, jelelné-ki mindenek előtt a' helyet, hova Bonaparte Lajos vonúlni szándékozik." — A' ministeri lapok jelentik, hogy Nemours hg. külföldre fog utazni. Athalin general' és még egyik segédjének kiséretében Brüsselt, Drezdát, Berlint és Münchent fogja a' hg. meglátogatni.

A' Courrier de la Moselle e' következő történetet beszéli: Orleans hg. a' metzi nemzeti őrsereg fölötti szemle' alkalmával Billaudel kapitányhoz, ki a' pattantyúsokat vezérlé, így szólván: „Ismerem, kapitány úr, buzgalmát osztályának oktatása körül, 's nem kétlem, hogy azt jó szellemben kormányozza," „Hg. úr, válaszolt a' kapitány, a' nemzeti őrség' pattantyússágát 1830-ban honszeretet állítá-fel. A' szabadság' hat éves veszélyei buzgalmát és elszántságát fentartják." — Parisban darab idő óta bizonyos „Moniteur republicain" jelen-meg, mellynek kiadójára mind eddig nem lehete akadni. Sept. 29kén Minor-Lecomte fűszerárus, nőjével a' Fieschivel kivégzett Pepin' özvegyével együtt elfogatott, mint kire a' kiadás' gyanuja esett. Az asszony azonban már estve hat órakor szabadon bocsátatott.

A' Commerce szerint az ez előtti pénzügyminister, Humann, telegrafi sürgöny által Strassburgból Parisba hivatott, hol ismét a' ministeriumba lépéssel kinálák-meg, de Humann úr egész állhatattal visszautasitá az ajánlatot.

Poroszország.

Dr. Bulard franczia orvos, ki Egyiptomban 's Törökországban a' dögvész' dulongásakor olly kitünő szolgálatokat tőn, jelenleg Berlinben tartózkodik, hol Auguszt kir. hgtől, ki Konstantinápolban létekor kétszer látogatta-meg a' Bulard igazgatta dögvész-kórházat Leander' tornyában, nagy szivességgel fogadtatott, 's a' franczia követ eszközlése által több jeles orvosok' ismeretségébe jutott, kikkel dolgozatait és terveit közlé. Bulard ugyanis azon eszme' kivitelében fáradozik, miként a' dögvész, az emberiségnek ezen ostora, Európából, 's a' vele szomszéd mivelt országokból egészen számüzetnék, mit azon tapasztalatok és eszközök által remél elérhetni, mellyeket hat év alatt gyűte magának, 's valamennyi országból összehivandó orvosok' gyülekezete elibe terjeszteni kiván. Próbatételei közül némellyek emberélet' veszélyeztetésével fognának hihetőleg megtörténni, miért ezeket, átalános emberi 's politikai nagy czéluk' tekintetéből, halálra itélt gonosztevőkön vélné végrehajtandóknak. Tapasztalmányinak czéljai pedig ezek: közelebről fölvilágosítani a' ragályosság' kérdését; kitapogatni becsét azon gyógymódnak, mellyet ő, mint egyedül okszerűt, javasol a' dögvész ellen; megvizsgálni a' prophylacticus bánásmódot, mellynek föltalálása őt illeti, és az új alapokat, mellyekre ő az európai egészségi rendszert alkotni javasolja. Bulard úr nézete szerint, a' különféle országok törvényhozását, a' veszteglők' és egyéb dögvész elleni rendszabályok' tárgyában, csak akkor lehet majd változtatni 's összehangzásba hozni, ha ezen tapasztalmányok hivatalos úton megvizsgáltatnak 's valósitatnak. Magában értetődik, milly fontos legyen itt tudni nézeteit 's tapasztalatait azon férfinak, ki hat évig élt dögvész közepette, több mint 20 ezer dögvészes beteget szemlélt-meg, közel 400 holt testet bonczolt-fel, 's egy dögvészben elhunytnak ingét 48 óraig viselte magán. Dr. Bulard, ki a' dögvész' fészkeit fölkereste, mint a' ragályosság' vakhitü ellenzője ment keletre, 's a' meggyőződéssel tért-vissza, hogy a' dögvész viszonyilag 's bizonyos határok között csakugyan ragályos, mit ugyan sok tudós férfi tagad, de ezek, sohase levén alkalmuk a' dögvészt keleten szemlélni, csak utazók' jelentése után itélnek. Valóban itt az ideje, hogy a' ragályos nyavalyák történetével összekapcsolt kérdések megvitattatnának, mellyek egész Európára nézve fontosak, a' dögvész iránt Dr. Bulard által fölélesztett kérdések pedig az egész emberiséget ugyan, de különösben csak azon hatalmakat érdeklik, mellyek a' közép és fekete tenger körül uralkodnak 's Levanteval nagy tengeri kereskedést űznek.

Schweiz.

Schweiz Planta ezredest és Molo statustanácsnokot küldötte Mailandba ausztriai császár ő fölsége' üdvözlésére, 's a' Journal des Débats által elcsábított schweizi hírlapok fenszóval panaszkodtak a' nevezett két követ ellen, hogy Franciaország ellen Austriához folyamodtak oltalomért. Milly alaptalanok voltak e' panaszok, eléggé bizonyitja az említett követeknek hivatalos eljárásukról tett jelentése, mellyben többek között előadják, miként Metternich hg. status-conferentialis és külminister, kinél sept. 8kán udvaroltak, lényegesen így nyilatkozék: „Austria különösen Schweiz iránt teljes becsülettel viseli magát, mert Schweizot valóban boldognak ohajtja. Nem titkolhatom azonban, hogy Napoleon Lajos' ügyének komoly oldala van. Franciaország teljes joggal követeli e' fiatal ember' kiútasítását Schweizból hol, a' helyett hogy a' nyert menedék' oltalma alatt csendesen élne, szüntelen Franciaországra függeszti gondolatit. Franciaországnak, ámbár sokkal erősebb hogy sem e' fiatal embertől félhessen, sürgetnie kell, hogy a' befolyás Arenenbergből a' hadseregre szünjék meg. Átalában azonban nem Napoleon Lajos körül forog a' kérdés, hanem a' körül: szabad-e Schweizból a' szomszéd statusokra politikai zavarokat bűntetlenül árasztani? A' hatalmaknak szilárd köz akaratja, hogy Arenenbergben minden zavargás, a-

kár az Orleansok, akár más hatalmak ellen, végkép megszünjék.“ A' követek érinték Schweiz' bajos helyezetét monarchiák' közepette, és a' kantonok' függetlenségéből eredő szövedékességet, mire a' hg azt felelé, hogy Austria a' kantonok' függetlenségét, mellytől Schweiz' boldogsága függ, mindig kész oltalmazni, de e' függetlenség nem szünteti meg Schweiz' népjogi kötelességeit a' szomszéd statusok iránt. Ha Austriában ma összeesküvés támadna Schweiz' függetlensége ellen, a' schweizi kormány' egyszerü kérelme elég volna a' zavargók' azonnali kiútasítására. Ezt a' hatalmak Schweiztól is követelhetik. A' követek megjegyzék, hogy a' franczia jegyzék közelebb a' kantonok' elébe fog terjesztetni, 's nem kételkedénel, hogy a' kérdés népjog' és becsület' szellemében fog megfontoltatni és eldöntetni. Búcsu vételkor a' hg. ismétlé a' feljebbieket a' követek előtt 's azon kérdésökre, mik ez ügyben az austriai kormány' szándékai, kijelenté: miként Austria' politikája lényegesen békes és conservativ levén, ez elvet mindenütt fentartatni akarja. 'S így e' tárgyban is azt fogja sürgetni, hogy Arenenberg többé szövetkezések' és zavargások' fészke ne legyen, 's az uralkodó ártalom gyökerestől kiirtassék. Schweiznak jó akarólag tanácsolja, hogy a' népjog' ösvényéről el ne térjen, mert a' hatalmak ezt közértelemmel nem fogják tűrni, valamint más részről Schweiz' szabadságát és függetlenségét is készek tisztelni és oltalmazni. — Sept. 30kán költ st. galleni levél szerint, a' franczia sergek' mozgásai az ottani lakosoktól hidegvérüleg olvastatnak. Még egy lépés a' franczia kormány' részéről; és Schweiz is fegyverben lesz. Sok zászlóallj áll készen és lelkesen, 's Genf, Neuenburg, Pruntrut és Basel azonnal schweizi katonákkal leendnek megszálva, úgy hogy Franciaországra e' hadból több kár, mint haszon hárúlna. Az országban és a' katonai lakosság közt nagy lelkesség uralkodik. — A' berni főtanácsnak, az utóbbi időben összegyűlt tisztek' kivánságára tett fegyvertári szemléről, a' hadi hivatal' részéről megnyugtató jelentés terjesztetett föl. 11,600 puska a' fölfegyverkezőknél 's 11,937 még a' fegyvertárban van. A' hadi hivatal e' fölött 55,000 fr. hitelt kért még 2000 csappantyús gyalog puska' és egyéb szükségesek' megszerzésére. A' költség 92 szóval 10 ellen megadatott. — Genfben szinte élénk készületek tétetnek. A' vármüvek kijavíttattak, a' falakba ágyúrések vágattak, a' katonaság egybehívatott, 's Schweiz' minden vidékeire hirnökök küldettek. A' városban az ingerültség igen nagy, ámbár a' fenforgó környületek közt gondolni sem lehet, hogy a' franczíák át fognak nyomúlni a' schweizi széleken; 's ha úgy történnék is, ez csupa demonstratio lehet, melly már nehány nap múlva elvesztené jelentőségét. Kivánható, hogy a' kormány szilárd eszközökhöz nyúljon, ne hogy a' radical párt az ingerültséget maga részére használja, mint az 1834-ki lengyel berohanás' alkalmával. Mert ámbár a' lyoni lapok nagyítják Genf' politikai zavart állapotját, annyi még is igaz, hogy a' városban a' radicalismusnak sok nyilván és titkon működő eleme van.

A' berni Népbarát (Volksfreund) szerint Napoleon Lajos a' thurgaui kormánytól utlevelet adatván magának, el akart útazni, de a' külkövetek nem akarák útlevelét aláírni, mert neki csak forma szerinti számüző végzés után szabad a' shweizi határokon átlépni. — A' baseli újság Constanzból egy levelet közöl, mi szerint Napoleon Lajos az orosz czárhoz audienciáért és engedelemért csakugyan folyamodott, de csak Oroszországban letelepedhetésre, mit a' czár nem engedett meg; hadi szolgálatot azonban nem kért tőle.

Olaszország.

Roma, sept. 26kán. Lützov Rudolf gr. ausztriai követ a' sz. széknél, f. hó' 24kén Velenczébe útazott. Búcsuvétele' alkalmával bemutatá ő szentségének Cziráky Antal gr. arany gyapjas vitézt és Magyarország' biráját. A' követet távolléte alatt Ohms b. követségi tanácsnok fogja kipótolni. Reschid basa, Törökország' nagy reformatora, Nápolyon át tegnap érkezett Romába, 's estve kiséretével együtt a' daljátékban megjelent. A' basa három fiával útazik, kiket europailag akar neveltetni.

Nápoly, sept. 22kén. A' király, királyné, del Caretto rendőrségi és San Angelo belminister, számos nagyobb 's kisebb tisztekkel együtt, hajóra száltak, Palermoba útazandók, hol az udvar bizonytalan ideig fog tartózkodni. Roffo marchese ministerelnök fogja a' nevezett két minister' helyét betölteni.

Törökország.

Sept. 9kén költ livornoi levél szerint Mehemed Ali folyvást függetlenségi tervei mellett marad. Közelebb egy nála audienczián volt diplomatának, ki a' porta, Anglia és Franciaország közt létesült kereskedési szerződvényre útalván, őt a' béketörés' veszedelmeire figyelmeztette, azt felelé: hogy ő Angliától, mig Franciaság hozzá nem csatlakozik ellene, egy átalában nem fél; Anglia legfeljebb az alexandriai és syriai partokat foghatná ostromzár alá, ő azért Konstantinápoly ellen nyomulhatna, hol az os-

tromzárért majd elég kárpótlásra akadna. De ha Francziaország egyesülne is az ő (Mehemed Ali') vesztére Angliával, akkor hihetőleg hadsereg szállítatnék ugyan Egyiptomba, de nem olly nagy, hogy annak ellene ne állhasson, 's egyszersmind a' portával is hadat ne folytathasson Ásiában, hol sok párthívei leendenek. E' beszéd nem igen remélteti a' béke' fentarthatását; egyébiránt mindenki tudja, hogy a' ravasz alkirály szél után szokott köpenyeget fordítani. — A' Nilus' idei kiáradása jövő évre nem reméltet gazdag aratást. — Az angol Advertiser Alexandriából egy aug. 26kán költ levelet közöl, mi szerint Cocklet úr Campbell ezredessel együtt aug. 16kán az alkirálynál tisztelkedett, miután Boghos beyvel egy jul. 27kén költ franczia jegyzéket közölt, mellyben a' franczia kormány csudálkozását nyilvánítja Mehemed Ali' függetlenségi tervein, 's értésére adja, hogy ha magát függetlennek nyilatkoztatná, a' franczia kormány ezt nem történtnek tekintené, 's Alexandria' és Syria' partjaihoz ostromzári hadat küldene. A' franczia kormány Anglia, Oroszország és Ausztriával már egyet értett, 's e' hatalmak' consulai utasítást fognak kapni, hason tartalmú jegyzékek' közlésére; végre a' franczia kormány az alkirálytól szándékai iránt nyilatkozást kér. Ezen udvarlás alkalmával az alkirály elcsudálkozék a' jegyzéknek kemény hangján, melly egy régibb, ámbár szinte nem helyeslő, de barátságos értelmü angol jegyzékkel olly szembetünő ellentételben van. Azonban sokkal több tekintettel tartozik a' franczia kormánynak, hogy sem vele ez iránt pörölne. Neki nem czélja a' portával ellenségeskedni. Nehány nap múlva Deltába útazand, onnan Cairóba megy, 's Sennaarban az aranybányákat meglátogatja. Reméli, az angol és franczia kormányok átlátandják, hogy, ha csak családjához igaztalan nem akar lenni, függetlenségi tervéről le nem mondhat.

Oroszország.

A' Journal des Debats a' „Times' után egy konstantinápolyi levelet közle, mi szerint Oroszország Sulina szigetén a' Duna torkolatánál várost akar épitetni 's a' hely' egészségtelensége miatt kénszerítve szállít oda lakosokat. Ennek az odessai hírlap ellenmondván, következő fölvilágositást adja a' dunatorkolatnál levő orosz telepitvényekről, mellyek egy idő óta foglalatoskodtatják a' közönség' figyelmét: Az orosz kormánynak esze' ágában sem volt Sulina szigetén uj várost épitetni; és midőn a' dunai kereskedés a' fekete és földnözi tengerrel, melly a' mult évben 1250 hajónak adott dolgot, leginkább Törökország, Austria és Anglia által üzetik, ezen országok' kormányának inkább érdekében feküdnék mint Oroszországnak, ott a' hajósok' számára élelmező- és pihenőhelyet allitani, kik a' dunatorkolatnál, a' be-és kimenetkor kedvező szélre gyakran több ideig kénytelenek várakozni. Ezen czélból 's több kormányszékek' ismételt előterjesztése következtében, állitott az orosz kormány, a' drinápolyi békekötésnel fogva, ott egy vesztegintézetet és egy élés-'s tengeriszertárat. A' hely igen egészséges, a' viz' 's tenger szinénél magasabban fekszik, nem mocsáros,'s a' Duna' áradása sohasem önti-el. Erővel oda az orosz kormány senkit sem hajt, sőt kérelem után is, csak azoknak engedi meg a' letelepedést, kik kereskedéssel, tengerészettel foglalkoznak. Lakosai nem erővel vonczolt oroszokból állanak, hanem inkább, a' vesztegintézet' tisztjeit kivéve, minden nemzetbeliekből. A' Times czikkelyének irója olly intézetben, melly minden nemzetek' kereskedésének, kik a' fekete tengert meglátogatják, nagy hasznú, erővel olly vállalatot igyekszik fölfedezni, melly egyszersmind lehetlen és következetlen, és más nemzetek' érdekeinek ártalmas.

Spanyolország.

Madridból sept. 23ról jelentik: A' tudósitás azon ütközetről, melly sept. 19én Alaix general és a' carlosiak közt Navarrában történt, Madridba tegnap érkezett. Legott összegyűlt a' ministertanács, 's következő határzatokat tevé: 1. Narvaez general a' tartaléksereg' részével tüstént Castiliába induljon, helyét pedig pótolja Nogueras general, egy hajthatlan férjfi, kinek lelkülete főleg alkalmas, az elődétől szigorral megkezdett csilapitási munka' folytatására. 2. Luchana gróf serege' egy részével Navarrába térjen vissza, a' carlosiakat Arragoniára nézve féken tartandó. 3. Az ország' részére lószállitás parancsoltatik, melly alól senki, semmi szin alatt, nem húzhatja ki magát.

Telegrafi üzenet. Biscayában és Mena' völgyében 25 carlista-zászlóalj egyesült. Számtalan csapat vonúl folyvást Balmaseda felé, hol Maroto és D. Carlos még sept. 23kán mulatott. A' carlosiak hihetőleg Portugaletét akarják bevenni hol a' pattantyúság és élelem darab idő óta szaporitatott. A' st. sebastiani őrsereg is 500 embert kapott erősitésül. Espartero septem. 18kán Haroban volt.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Hirdetmény.

A' nagyméltoságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, Madarassy Ferencz választott ansariai püspök, és posonyi prépostnak hagyományához tartozandó drágaságok, ezüstmüvek, mellyek között két nagy ezüst asztali-ékesség (Tiſch Aufſatz) találtatik, — porcellánból álló évő és káves-edény — egy tükör, és órák; — azután nehány öltözet darabok 's fehér ruhák; továbbá 30 akó fehér bor hordó nélkül, 's több butel különös borok (Extra Weine), továbbá egy felig fedett cséza (Kaleſche) egy egészen uj kétüléses batárd, és egy oldalas kocsi kosárral együtt; — végre 16 markos nagyságu két szürke ló szerszámostul, sat folyó évi october 17ik napján a' pozsonyi ugynevezett prépostság nagy udvarában kaptalan utczában tartandó nyilvánnyos árverés utján a' legtöbbet igéröknek azonnali kész fizetés mellett fognak eladatni. Posony Sz. Mihályhava 27ik napján 1838. (3)

2) Ingó javak eladása

Néhai táblabiró Vizeki Talián Ádám ur örököseit illető némelly ingó vagyonságok, ugymint: 32 darab jármos ökör, 5 béres-szekér 's ehhez tartozó gazdasági készületek, nagyobb mennyiségü tavali és idei tavaszi és őszi szalma, ugyszinte ezen esztendőben takaritott széna, 's több ezer vékára ménő tavali és idei tisztabuza, kétszeres, zab, és árpa, folyó évi october 23án Abony mvárosában és ehhez félórányira eső Paladicsi putztán tartandó közárverés utjan kész pénz fizetés mellett eladandók lévén, a' venni szándékozók ezennel meghivattatnak. Költ Abonyban 1838 october 3án. (2)

(2) Haszonvételek bérlése.

T. Veszprém vmegyében kebelezett V.Berényi uradalomhoz tartozandó több rendbéli földesuri haszonvételek f. e. october 29én árverés utján 3 egymásután következő esztendőre haszonbérbe ki fognak adatni, u. m. V.Berényi helységben a' kereskedés és pálinka főzés; ugyan V Berenyi határban a' füzfői csárda 1839ik eszt. Sz. György naptúl. V.Berényi helységben a' mészárszék és bor mérés 1838ik eszt. 1ső novemvembertül. Kenesei helységben a' kereskedés, nagyobb pálinka főző ház, góböly istállóval; ismét a' kissebb pálinka főző ház és mészárszék 1839ik eszt. Sz. György naptúl. B. F. Kajári helységben a' kereskedés, pálinka főzés, bor és hus merés, 2ik uradalmi házzal, 1839dik eszt. Sz. György naptúl; ugyan itt egy 3k uradalmi ház 1839 eszt. 1ső novembertül. Padragi helységben a' kereskedés, pálinka főzés, hus és bor mérés, 1839ik eszt. Sz. György naptúl. Menyekei pusztán 41 hold szántóföld szabad legelővel. Vámosi helységben 110 holdból álló belső és külső közbirtok rész, épületekkel, legelővel és fáizással, 1839ik eszt Sz. György naptúl. Veszprém völgyi Lebujti 2 kerekü malom; ugyan ott a' hus és bor mérés külön épülettel, 1839dik eszt. Sz. György naptúl A' kiknek a' kiberlésre kedvök vagyon, a' kitett napon reggeli 9 órakor, Kenesén a' tiszttartói irószobában, elegendő bánat pénzel és jó maga viseletéről szólló bizonyság levéllel ellátva, jelentsék magokat. Költ Kenesén, october 2án 1838.

Nemes, tiszttartó. (2)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

Második Félesztendő.

)(

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerű

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz', séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kivált. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesebb helyein. Bécs, Aprilis 4kén 1838 *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Hirdetmény. A' mgos D Földvári uradalom részéről közhirül tétetik; hogy folyó esztendő october hónapnak 29dik napján reggeli 9 órakor ugyan Földvár mezővárosában, lévő uradalmi kanczellariában tartandó árverés által az legtöbbet igérőknek 6 egymásután következendő esztendőre az uradalmi ugynevezett felső szigetben lévő esztendőnként kijelelt és az hely szinén megtekinthető favágások összvesen, az uradalmi kancellariában mindenkor szemlélhető feltételek alatt bérbe fognak adatni; a' bérleni kivánók tehát a' fent kitett időre 840 ft. pengő bánat pénzzel ellátva hivatalosak. Földvárott, september 30kán 1838. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, oct. 9én: 5 pctes stat. kötelez. 107⅛: 4 pctes stat. kötelez. 100^{9}_{32}; 3 pctes stat. kötelez. 80 2½ pctes bécsi városi bankóköt. 65 bankrészvény 1461.

Gabonaár: Pesten, oct. 12én pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 136—105; kétszeres 90—80; rozs 78—70; árpa 75—68; zab 54—48; kukoricza 94—70.

Pest.
Szerda.
October 17kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
31dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések: a' bécsgyőri vasuttársaság' gyülése; dunai gőzhajózás; Tóth Dániel †.; termékek' ára a' n. szebeni piaczon 'stb.) Ausztria (változások a' cs. k. hadseregnél.) Nagybritannia (hír a' királyné házasságáról; az Examiner és Spectator véleménye a' mostani népmozgalmakról; hölgygyülés 's annak szónoka Vincent; az özvegy királyné Gibraltarba, Esterházy hg. Bécsbe utazik 'stb.) Francziaország (Achmet Fethi basa Párisban; Minor-Lecomte befogatása; Charlotte Cuchois pöre; a' czukor-kérdés naponként fontosabbá lesz; a' király beteges 'stb.) Poroszország. Oroszország. Olaszország. Schweiz. Törökország (szövetség a' porta és Anglia között Persia 'ellen.) Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. kir. Felségök oct. 5kén tarták ünnepélyes bemenetelöket Velenczébe, melly este pompásan kivilágíttatott.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Popovics Vazul nagy-ludasi nem egyesült görög lelkészt, érdemei tekintetéből, szalagos közép arany érdempénzzel méltóztatott kegyelmesen megajándékozni. W. Z.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége, f. é. majus 20kán költ legfelsőbb határozatában, Nyitra-Zerdahelyi Zerdahelyi József cs. kir. kamarást 's a' dunán-inneni (nagyszombati) t. Kerületi-Tábla' elnökét „magyar kir. udv. tanácsos" czímmel felruházni; — Perczel Imrét, t. ns. Tolna vármegye' főszolgabiráját, a' nm. magyar kir. Helytartó Tanácshoz tiszteletbeli titoknokká kinevezni; — folyó év september 12kén költ legfelsőbb határozatában, Miller Fridriket, a' főmélt. erdélyi k. udv. Cancelláriánál eddigelő számfeletti udv. titoknokot, Galanthai gr. Eszterházy Lászlónak ugyanott számfeletti udv. tanácsossá neveztetése által üresség be jött valóságos udv. titoknoki hivatalra kinevezni kegyelmesen méltóztatott.

A' nm. magyar kir. udv. Kamara Fekna Sámuelt, a' szomolnoki k. főigazgató hivatali pénztár járulnokát a' rosnyói k. helyett. bányatörvényszéknél megürült jegyzőségre; — továbbá Kardhordó Józsefet, eddigelő ipolysági k. sómázsamestert a' chinorani kir. ellenőrködő sómázsamesteri megürült tisztségre alkalmazá; — végre Pöschl Józsefet, a' budai erdőügyelő-hivatal' járulnokát, a' királymezei erdő- és számtartó-hivatal' ellenőrjévé nevezte-ki Viszauer János' helyébe, ki hasonló minőségben a' rahói erdőhivatalhoz tétetett által. Hk.

Kis-solymosi Gyergyai Sámuel, eddig erdélyi kir. kincstári fogalmazó, kir. kincstári titoknokká; — Deák Gábor, a' parajdi sóhivatalnál k. almázsamester, ugyanottani irnokká; — Benolid Sámuel pedig gibraltari consullá — neveztettek-ki. E.H.

E' f. év' harmadik negyedében, a' pesti kir. egyetemben tizenöt orvos tanárságot nyert közül tizenegy latin, egy német, három magyar nyelven írta iktatási értekezését; 's így ez uttal a' magyar egy ötöde a' többinek, 's czím szerint így következnek: 1. A' máj' kór- és epetanjáról, meg az epekövecsedésről, Visy Pál. 2. A' mádi bor, természet és orvos tudományi tekintetben, Dr. Szabó Dávidtól. E' jelesül 's népszerüleg irt, practicus irányu egyedirat, melly árultatik is, igen méltó a' megolvasásra. 3. A' vad emberek állatias és testgyakorlati életéről. Irta Dr. Hammerschmidt Ferdinand (nagy tudománnyal írt értekezés, kiszakasztva egy, jobbadán már kész 's a' szerző által idővel kiadatni szándéklott nagyobb munkából az életrendi 's orvosi testgyakorlatról, mellynek első részi vázlata is előre bocsátatik).

Dunai gőzhajózás. Azon körülmény, hogy a' Dunán Pozsonytúl egész Zimonyig, némelly malom-birtosak malmaikat a' fenálló rendeletek ellenére olly helyeken állíták-föl, hol a' hajózás szabad menetét szükségkép akadályozák, már eddig is többszöri károsodásra 's abból származott követelésekre, szolgáltatott okot. — A' dunai gőzhajózás igazgatása kész ugyan mindenkor megtéríteni azon károkat, mellyekről bebizonyul, hogy egyenesen hajóji által okoztatván, azok megtérítése igazságos; távol van azonban attól hogy magát olly esetek miatt, mellyek a' malmok tulajdonosinak a' fenálló törvényekre nem ügyelésök miatt, történnének, legtávolabbról is felelőssé tétesse, sőt ezennel itt köztudomássá teszi: miképen ő a' hajói által okozható károk megtérítéséről, csupán csak olly malmoknál áll jót, mellyek a' kiszabott rendeletek szerint vannak a' folyamban fölállitva, különben pedig minden más követelést nem csak visszautasitani, hanem a' hajókban netalán történendő károsodás miatt inkább saját részéről fog kárpótlás iránt föllépni.

Oct. 1sején Bécsben tartatott első közgyülése b. Sina György bécs-győri vasuttársaságának. A' nevezett báró, mint főnöke e' háznak, az ideigleni biztosság nevében számadó tudósítást adott-be az eddig véghez vitt előmunkák felől. Ezen, minden ide vágó tárgyat kimerítő előadás legszebb

kilátásokat nyit e' vállalatnak mind a' Bécs közelében bizonyosan várandó erős személyjárás, mind a' fővárosba szomszéd Magyarországból páratlan gyorsasággal szállitandó fa, gabona, szarvasmarha 'sat.'s az ebből Bécsre háromlandó nagy haszon tekintetéből, egyszersmind a' már bevégzett előmunkákról fényes részleteket közöl. Ezek szerint a' nyomvonalok, kivéve a' Lajta melletti Bruck és Pozsony, ugy a' Német-Ujhely és Glocknitz közötti tért, jobbadán, 's a' többi előmunkák is már annyira készek, hogy jövő tavasszal a' földmunkálatokat elkezdhetni. A' szándéklott trieszti vasuttársasággal, melly azonban a' megkivántató költség tömérdeksége miatt talán soha sem jövend létre, a' részvényesek biztosítására egyezkedés történt; egyszersmind alapos kilátás nyittatott ez előadásban a' bécs-győri vasutnak egész Buda-Pestig leendő folytatására, sőt azon remény is fejeztetett-ki, hogy az előleg is a' belvederei mulatópalota melletti sorompnál leendő itteni állomás-hely későbben csakugyan egészen a' belvárosi glacis-ig fog vitethetni. Továbbá magasztalva említé a' báró azon pártfogást, mellyel e' nagyszerü vállalat János főhg részéről dicsekszik, 's e' főhg segédtisztjének, Vacani bárónak, mély ismereteteit 's igért közrehatását. A' javaslatba hozott „alap szabályok", az itteni leghíresb jogtudósak vizsgálata után a' biztosság tanácskozásin átestek, 's f. hó 31kén fognak ő föls. legkegy. sanctioja alá terjesztetni. Ha már eddigi, kedvező tudósításai a' bárónak örömmel tölték el a' részvényes-gyülekezetet, mennyivel kellett ez örömnek növekedni az eddig tett kiadások felőli végszámadások előterjesztése által. Köztudomásu dolog ugyan is, hogy b. Sina pénzügyi vállalatai 's azok igazgatása bölcs takarékosság és szoros kimélet tekintetéből minden hasonlót felülmúl 's e' közhitel 's megismerés már maga is a' legjobb biztositás volt e' részben a' részvényesekre nézve; de ezek az eddigi költségek illy csekély mennyiségére, melly t. i. f. évi octoberünk 1ső napjaig nem ment többre 271,779 fr. 11 kr. nál p. p., még sem valának elkészülve 's az által a' legörvendetesebbül lepettek-meg. Ezen, a' számadás minden pontjában félreismérhetlen, bölcs takarékosság jeles példája többi közt az is, hogy a' bécs-győri vasut Sopronyba vezetendő szárnya, mivel ez olly bő személyjárást nem igér, csaklóerővel fog elláttatni.

Folyó évi october' 2kán tartatott Lakszálláson a' ref. egyházvidék' nagyérdemü esperese, t. ns. Komárom vármegye' táblabirája, 's helybeli közkedvességü lelki pásztor, nagytiszteletü Tóth Dániel urnak számos különböző vallású tisztelői' jelenlétében a' végtisztelet' megadása. A' boldogult férfiu, fáradhatlan buzgóságának áldozata lőn, midőn gyengélkedő állapotja' daczára is, csüggedetlen lélekkel folytatván hivatalát, sept. 28ikán Réthén t. Pozsony vármegye' helységében, egyházlátói utjában, csendesen a' boldogabb életre átszenderült, 53 éves korában. Hiveinek példás buzgalma hűlt tetemeit olly messzünnen kaza viteté; hol felette egyházi ianácsbirák 's rév-komáromi lelkészek, t. t. Szondy László 's Tüdős József urak, beszédeket tartottak, sirjánál pedig t. t. Nagy Péter ur, egyh.-tanácsbiró 's csiliz-radványi pap, igen érdekes búcsubeszédet mondott. Buzgó vallásosság, sok oldalu 's gyökeres tudományos müveltség, lepletlen szerénység, forró emberszeretet, hivatali pontosság tükrözék ez üdvezültnek, mint a' pápai collegium' egykori igen jeles növendékének, 's utóbbi érdemteljes pártfogójának, lelkét. Örök béke lengjen porai felett!

A' n.szebeni piaczon, a' pénzhiány elleni folytonos panasz daczára is folyvást emelkedik a' termékek ára. A' gyapjut annyira elkapdozák az idegen nyerészkedők, hogy a' helybeli kézmüvesek alig képesek fölhajhászni a' szükséges mennyiséget. Egy oka (2¼ font) gyapju 32—36 váltó garason kel, 's hasonlag a' bárány gyapju is. A' silányabb gyapjut is 36 v.garason keresik, a' jobb nemü gyapjuért pedig 2 f. 30 krt kinálnak. Juhbőr párja 4 fr. 30 kr.—5 frton kel, az oláh báránybőr pedig 3 frton. A' gabona e' pillanatban szinte magos áron áll; reménylik azonban, miszerint Oláhországból, hol az idén igen áldott volt a' termés, annyit fognak beszállitani, hogy az ár minden esetre mérsékeltebb leend. Viasz- és méz- kereskedők jobb nyereségre számolhatnak. Olvasztott faggyuból még nagy mennyiség van tavalyról, de többnyire olly jó gazdák birtokában, kik nem szorulnak hirtelen eladásra, 's igy mázsája 37—38 v.forintnál alább nem fog csökkenhetni. Gyártatlan gyapot mázsáját 65—70 frton veszik; az eladók mindazáltal igen óvakodva lépnek alkura, miből dologhoz értők áremelkedést gyanítnak következhetni. Hamuzsír mázsája 7 pgő forinton kel. Darab idő óta a' fataplót kezdik nagyon keresni Erdélyben 's a' kereskedés ez egészen uj ága igen sok szegény embert foglalkodtat.

Kossuth Miklós varasdi k. sómázsamester f. é. sept. 13kán meghalálozott.

Ausztria.

Változások a' cs. k. hadseregnél: Előlépettek: Nugent Laval gr. tengermelléki hadi kormányzó 'sat. Vetter Vincze gr. dalmatországi pol-

gári 's hadi kormányzó, és Wallmoden Lajos gr. mailandi hadi parancsnok, altábornokok táborszernagyokká; Bigot F. Lajos gr, generál-őrnagy altábornokká; Mederer Konrád, és Ruff Fridrik ezredesek generál-őrnagyokká; Andrée Jó'sef és Cordon Ferencz báró alezredesek ezredesekké; Dresler János, St. Genois Budolf gróf, Zametschnik Mihály, Rakittievits István, és Eder Fridrik őrnagyok alezredesekké; Stoichics Demeter, Mayern Ferencz, Schirl Henrik, Hromeda Lajos, Petrichevich-Horváth János, Deym Ferencz gróf, Cavriani Károly gr, Simbschen Károly b., Piati János, Kollowrat-Krakovsky Leopold gr., Ullrich Rudolf, Gorizutti Octavius b., Baucnőbl János, Marienni Jakab, Sartori Jósef, Paich Simon, kapitányok őrnagyokká. Kinsky Antal gr. altábornok 's osztálynok tengermelléki hadi kormányzóvá,Ernst August nyugalmazott ezredes leopoldstadti várparancsnokká, Kolb Ferencz Andris granátos zászlóally' parancsnokává neveztetett; Zichy-Ferraris Emmanuel gr. őrnagy 's Radeczky gr. szárnysegéde, a' császár huszár-ezredhez tétetett-át. Karacsay Fedor gr. ezredes és cattarói várparancsnok 's Lazarich József b. Mantuában helybeli alezredes, hivatalukban fölcseréltettek. Nyugalmaztattak: Köster György ezredes; Andre János, Radochay Miklós (mind ketten ezredesi ranggal) és Neugebauer Gáspár b. alezredesek; St. Julien Kelemen gr., Thanhofer Ferencz, és Münchhausen Otto b. őrnagyok; Hennersdorf Béla, Waaga Jósef, Sardagna Péter (őrnagyi ranggal 's nyugpénzzel), Thun Jósef, Wegerich János, Vitalis Sándor, Wimpffen A. Gusztáv b., Wirtak Imre, Ehler Antal és Petzek József kapitányok mind őrnagyi ranggal. Idegen rendeket 's viselhetésökre legfensőbb engedelmet nyertek: Radeczky Jósef gr. lombard-velenczei parancsnok-general a' kir. sardiniai st. Anunciade-rendet; Clam-Martinitz Károly gr. tábornok 's Ő Felségének fősegéde, a' kir. sardiniai St. Móricz és Lázár-rend nagykeresztjét; Moll János b. ezredes ugyanazon rend közép, Lederer Auguszt b. őrnagy 's Ő Felségének szárny-segéde pedig kis keresztjét; Kentzinger Károly b. nyugalmazott generál-őrnagy a' Lucca hgi katonai st. György rend' első osztályu, Brodorotti Fridrik őrnagy és Körber Fülöp főhadnagy másod osztályu keresztjét.

Graefenbergi (ausztriai Silesiában) hírek szerint Priesznitz' idei vízvendégei közt e' következők találtattak: Skrzynecky, Krasinski, Chlopicki, Szymanowsky, 's többen a' lengyel lázadás' vezérei közűl. Továbbá Esterházy és Schwarzenberg hgnék, Lichtenstein Károly, Montlucar, és Nassau hgek. A' graefenbergi vendégek' száma átalában aug. 20kán 622re ment, köztök 3 hg., 2 hgné, 41 gróf, 14 grné, 27 báró, 10 báróné, 109 nemes vagy hadi tiszt, 56 nemes vagy hadi tisztnő, 85 tistviselő, 20 tisztviselőné és 14 orvos.

Nagybritannia.

A' Satirist hiteles kutfőre hivatkozva állítja, hogy Fülöp Lajosnak Nemours hg. 's Victoria királyné' összekelése iránti ajánlata elfogadtatott, 's jelenleg a' királyné' és ministerei' tanácskozása alatt van. Az United Service Gazette ellenben szinte hiteles forrásra hivatkozva jelenti, miként ő fölsége Kent hgné' és Melbourne lord' befolyása által, Szász Coburg hg. legidősb fiával leendő összekelésben megegyezett, 's a' belgák' királyának minapi látogatása főleg ezt tárgyazá. Állítja továbbá, hogy a' parlamenttől, mihelyt megnyittatik, ő fölsége' összekelése miatt azonnal a' civillista' szaporítása fog kéretni. A' Spectator megjegyzi: „A' belgák' királya' és királynéjának elutazta óta Windsorban halotti csend van. Melbourne l. a' királyi lakban állandó tanyát ütött. Néha az ő és királyi úrnéja' mulatságára egy egy sürgöny-érkezik Downing-Streetből, egyébiránt a' királynénál bókoló udvarnok' szerepét viszi." A' M. Chronicle igy nyilatkozik a' franczia-schweizi kérdésről: „A' franczia kormány bölcsen cselekszik, ha Bonaparte Lajos' elutazásával Schweizból megelégszik. E' fiatal hgnek nem lehetett szándéka zavarokat okozni a' franczia kormánynak, mert ha ezt akarja, nem jelenti vala a' thurgaui tanácsnak, hogy el akar útazni, hanem be várta volna a' szövetségi gyűlés' tagadó válaszát, 's a' franczia kormánynak erre következendett lépését, melly háborúnak nevetséges, csupán franczia ostromzárnak elégtelen, más hatalmakkal együtt tendett ostromzárnak pedig gyülőletes lett volna."

A' különben radical Examiner igen komolyan szól a' nép' mostani ingerültségéről. „Semmise örvendeztetne, ugy mond, bennünket annyira, mintha a' dolgozó néposztályok erkölcsi erejök' nevekednék 's nézeteik a' többi osztályok' figyelmét is magokra vonni képesek volnának. Ők közelébb már jóval előhaladtak a' köztiszteletben; ügyességök 's belátásuk, bajos helyzetök mellett is meglepőleg hatott azokra, kik őket eddig csak megvetni szokták; de még sok van hátra, mit csak halk és békes előhaladással lehet elérni. E' haladást könnyen gátolhatják a' mostani jelenések. Nem az erkölcsi erő' elégtelenségét tanúsítja-e az anyagi erőre hivatkozás? Megérett-e az politikai hatalomra, ki mindig kész polgárháborúra? Képes-e az, ki azonnal fegyverhez

nyúl, közügyekben szavazni? Szabad-e avval kérkedni, hogy a' fegyvergyártó az oskolamestert mellőzhetővé teszi? Józanságot és észt mutat-e az, ki a' népet legnagyobb veszélybe akarja ejteni? Az erkölcsi erő, mond korunk legnagyobb bajnoka, annyi mint három negyed rész a' hadi szerencsében. Ha az anyagi erő olly keveset nyom a' v é r m e z ő n, mennyivel kevesbet nyom az erkölcsi csatatéren? Meg vagyunk győződve, hogy azon párt, melly legelőször akart fegyvert ragadni, legelőbb fogja megbánni azon iszonyokat, mellyekbe rohan. Mi épen nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy azok, kik fegyverről csevegnek, fegyverhez nem fognak nyúlni; sőt azt hiszszük, hogy a' dolgozó néposztály' föllázadt szenvedélyei nem fognak csillapúlni, mig erővel ki nem törnek, 's illy kitörés minden czélt kétes messzeségbe fog tolni, 's a' kereskedésnek, bár múlólag is, veszélyes döfést adni. Hasztalan munka, elcsábított embereket inteni. A' dolgozó néposztályokat vezéreik szomorú jövendőbe taszitandják, mert a' dolgozók' ügye, kevés kivételekkel, sohasem volt gondatlanabb kezekben." — A' jövő évi lord mayorrá Londonban sept. 28kán Wilson alderman, sheriffekké Johnson Tamás Esq. és Wood Tamás Esq. aldermanek választattak. — A' minap említett párviadal' következtében hozott halálos itéletet a' királyné egy éves fogsággal váltotta föl.

Vincent ur, a' londoni radicalok' kiküldöttje, oct. 1jén nagy aszszony-gyűlést hitt-össze a' Hartshallkertbe, egy mértföldnyire Bathtol. A' bemenetel minden férfinak, Vincenten és barátján kivül, meg vala tiltva. 4000 aszszony volt jelen, és még több százan tolongának a' kapu körül, kiket hely nem léte miatt nem lehete beereszteni. Vincent úr beléptekor hangos tapssal, és lengő kendőkkel üdvezeltetett. Elnökké Ballwellné választatott, 's helyét elfoglalván, így szólt: „Bathi asszonyok! igen örülök, hogy ezen gyülésben elnök lehetek, mert a' nagy kérdés fontosságát, mi bennünket összegyüjtött, férfiakra, aszszonyokra és gyermekekre nézve értem (tetszés) Mi hatni akarunk a' nép erkölcsi és értelmi jobbúlására és finomulására. Az én kivánságom az, hogy a' nőnem együtt munkálódjék a' férjfi nem megszabadításán, mivel meg vagyok győződve, hogy az aszszony' boldogsága a' férjfi szabadságától és miveltségétől függ (tetszés) Reménylem, hogy barátunkat, Vincent urat, kit ezennel bemutatok, figyelemmel, csendességgel hallgatandjátok." Erre Vincent ur kendőlengetés közt föllépvén, beszédjét így kezdé: „Mondhatlan szerencse nekem, kedves hölgyek, előttetek megjelenni. Megjelenéstek tnnúja a' köz szabadság' és jólét' ügye iránti részvételteknek." Beszédében élénk rajzát adá az aszszonyok' társas sérelmének és igyekezett megmutatni, hogy az alsó ház a' nép' érdekét elhanyagolja. E' mellett ő és mások olly inditólag beszélének a' gyárbeli gyermekek' szenvedéséről, hogy a' hallgató nők könyekre fakadának. A' nevelés' fontosságára menvén át, fölszólítá az aszszonyokat és hölgyeket, miszerint minden néposztály közt a' józan erkölcsiség' alapelveit terjeszszék. Két óráig hallgatá a' gyülekezet feszült figyelemmel és mély csenddel Vincent ur virágos beszédét, ki az által nagy diadalt nyert. Berekesztésül Balwell aszszonynak kitünő viseleteért az elnöki széken, köszönet-mondást inditványozott, mi egyhangulag elfogadtatott. Balwell aszszony megköszönte a' gyülésnek, és a' dolgot befejezettnek jelenté. Midőn gyülés után Vincent urnak mondanák, hogy azon aszszonyok, kik be nem mehetének, őt hallani kivánnák, félórai beszédet tarta hozzájok. Estve a' fáradatlan radical ismét a' munkások gyülésében tünteté-ki szónokságát.

Az özvegy királyné oct. 3kán utazott-el Portsmouthba, onnan Hastings sorhajón Gibraltarba, Nápolyba és Maltába evezendő. — Esterházy Pál hg Miklós fiával együtt oct. 3kán Bécsbe indúlt, 's a' M. Herald szerint jövő aprilisben fog vissza térni.

A' M. Chronicle jelenti, hogy Manchester városa ő fölségétől, a' toryk' makacs ellenszegülésének daczára, hatósági szabad levéllel ajándékoztatott meg. — A' whigek' és toryk' ellenében pártatlan Spectator a' kormány' kilátásairól szólván említi, hogy parlamenti szavazat', lajstromozásakor a' toryk mindenütt szaporíták' pártjokat, a' whigekét pedig csökkenték, kikre nézve Middlessexnek mind két parlamenti ülése elveszett, 's ha most átalános választás történnék, a' toryk alkalmasint megbuktatnák a' whig kormányt. A' dolgozó osztályok' mozgalmairól pedig ugyane' a' lap így nyilatkozik: „A' tömegek hosszú csatára készülnek. Ez csak első táborozás, a' háború éppen most kezdődik. Dőreség volna hinni, hogy a' dolgozó népség' e' mozgásai semmi komoly eredményt nem szülnek, hogy nyári felhőkint fognak elvonúlni, 's mindent úgy hagynak, a' mint van. Egy élő sem számíthatja föl azok' következéseit, vagy a' belőlök eredhető változásokat jóra vagy roszra; de milliók még soha sem hozattak hónapokig mozgásba, mint most az átalános szavazatjogot követelők, a' nélkül hogy azon ország' kormányában 's intézeteiben, hol illy véleménynyilatkozás történik, kisebb nagyobb mértékben látható fontos eredmény föl ne tünnék."

E' közben O' Connell' hitele az angol radical sajtó előtt napról napra csökken 's pártjában némi véleménykülönbség támadt. Kingstownban Dublin mellett sept. 23kán „előleges társaság" alkotása végett gyűlés tartatván, az elnök O'Meara úr, O' Connell' rokona, kijelenté, hogy az irlandi nép épen olly keveset várhat a' whigektől mint a' toryktól; ha a' jövő parlamentgyűlés alatt Irlandnak igazság nem szolgáltatik, a' királynét meg kell kérni, hogy Sussex hg. által új ministeriumot alkottasson, mellyből, az egy Normanby lordon kivűl, minden előbbi tory és whig kormányok' tagjai kizárassanak. — Az Examiner bizonyos Savage Landor Walter úrtól Bathban O' Connellhez költ levelet közöl, mellyben a' nevezett úr az izgatónak tanácsot ad, miként kelljen Irlandnak igazságot eszközleni; irlandi parlamenttel, úgy mond, semmi sem lesz elérve, mert az előbbi sem ért semmit; a' lordok' befolyását a' választásokra meg kell törni, a' püspökök' jövedelmét 1200 f. stgre leszállítani; Irland' számára nagy kivándorlási rendszert készíteni 'sat.— A' Globe így ír: „A' nemzetek' történetei ritkán említnek két olly tiszta és örvendetes diadalt, minőt Anglia két hónap alatt ünnepelt. Aug. 1jén gyarmatainkban a' rabszolgaság' bilincsei törettek szét; ma (oct. 1jén) a' börtönök nyittattak meg olly foglyok' előtt, kiket minden más kereskedő országban hallatlan kegyetlenségü rendszer tartott zárva. Mától fogva a' pör alatt levő adósságok miatti fogság Angliában végkép megszűnik; hogy a' törvényesen megitélt adósságok miatti fogság még fentartatott, azt a' tory lordoknak kell köszönni, kik, ha a' nép' szenvedéseinek enyhítése, vagy jogainak kiterjesztése forog kérdésben, a' jót minél szűkebb határok közé szokják szorítani. Remélhető, hogy a' sértett emberiségnek nyujtott ezen adó csak előpostája azon zsarnok rendszer végképeni megszűntetésének, mellynek megtartására még a' hitelezők' érdeke sem elegendő ürügy." A' Times, melly szinte pártolta e' szabály' kiterjesztését, megjegyzi, hogy ezzel mind össze is csak annyi éretett-el, hogy a' hétfőn hitelező már kedden adósa ellen elfogatási levelet nem eszközölhet ki.

Franczia ország.

A' párisi gróf' keresztelése, mint mondják, oct. 15kére határoztatott. — Achmet Fethi basa, török követ a' franczia udvarnál, miután több német fejedelmet 's Olaszország' egyik részét meglátogatta, 's a' sultán által ajándékúl küldött nyaklánczot Victoria királynénak átadta, Párisba érkezett. Ő volt az első török követ, kinek a' pápa magános audienciát adott. Mint nagyúri segéd tetemes részt vőn az új reformokban. Könyvtára, mellyet részint őseitől, kik Rhodusból eredtek, öröklött, részint maga gazdagított, Stambulban mindenkinek nyitva áll. A' nagyúr e' követtől Guilleminot generál, Desages, Varennes b. Jaubert akademiai tag, Jouannin és Desgranges uraknak is Nitschani-Iftihar' rendjét küldé meg, mellyel a' minap Palmerston lordot megajándékozá.

A' Moniteur Minor-Lecomte' elfogatásáról ezeket írja: „A' hatóság darab idő óta két nyomtatott folyóirat' szerzőit nyomozta, melly intézeteink és sajátsági jogaink ellen egyenlő cynismussal kel ki. Egyik a' Moniteur republicain, melly már nehány hónap óta létez mély titokban; másik „a' szabad ember" czímü irat, mellyből eddig csak 3 szám jelenhetett meg. A' nyomozásoknak tegnap kettős sikere lőn. Egy ház' 6ik emeletében erősen elrekesztett szobában találtatott Minor-Lecomte, a' királygyilkos Pepin' unoka-öcscse, két anarchiai véleményéről ismert személylyel, kik épen a' „szabad ember" egyik számát nyomtaták, két sajtó, sok betü, mintegy 6—700 példány z említett folyóiratból, 15 gyilok, számtalan töltés, újonnan öntött golyó és egy teknővel ón. Lecomte és bűntársai, kemény ellenállás után elfogattak, 's az ott talált tárgyak elkoboztattak. Ugyan akkor koboztatott el más házban az a' sajtó, mellyel a' Moniteur republicain nyomatott, 's más a' dolgot bizonyító eszközök. E' folyóirat szerzői szinte elfogattak." — Megjegyzést érdemel, hogy az első párisi kerület' követválasztásánál, az egészen ministeri lapokat kivéve, valamennyi hírlap, még a' Constitutionnel és Journal de Paris is (az első Thiers, a' másik Guizot úr' organuma) Bureaux de Pussy urat pártolja, a' ministeri jelelt Jacqueminot general' ellenében. — Oct. 1jén költ párisi levél szerint, a' ministeri lapok mind azt hiszik, hogy a' kormány Napoleon Lajos' eltávozásával meg fog elégedni. Egyébiránt még a' készülő seregeknek nem küldetett ellenparancs, és így bizonytalan, a' kormány nem fogja-e a' hg. forma szerinti elutasítását sürgetni. Megjegyzést érdemel, hogy a' Schweiz elleni seregnek csak egy fő tiszti kara van, melly vagy megtért legitimistákból áll, vagy olylyanokból, kik a' néplázongás elleni harczokban léptettek elő.

Párisban az erkölcsi romlottságnak naponkint újabb példáji tünnek föl. Charlotte Cauchois, 22 éves gyönyörü szelid leányka, Alfordban Paris mellett szegény szülőktől származván, 16 éves korában bizonyos Drey nevü párisi divatárusnéhoz dolgozó társúl adatott. Itt bizonyos Langlumé nevü kalmárral ismerkedett meg, ki a' s ép

Charlotte iránt heves szerelemre gerjedvén, a' csábítás minden eszközeit elővette a' hölgy' megejtésére, de az erényes hölgy utálattal útasítá vissza aljas ajánlatait, mig ez végre a' legczudarabb eszközhez, szédítő italhoz folyamodott. De — csudálatos fordulata az asszonyi kedélynek! — Charlotte az erőszaktétel után csábítóját hevesen kezdé szeretni, 's szenvedélye a' következett hat év alatt folyvást nevekedett. Miután anyává lett, megtudta hogy Langlumé harmad ízben házasságra lépett, 's azóta a' viszony közöttök megszünni látszék. A' leányka, a' nélkül hogy Langlumé' nőjének nő ogait kérdésbe vette volna, a' kicsapongani kezdő Langlumé' lépéseit a' legkinzóbb féltékenységgel kezdé kisérni. Egy vasárnapon Langlumét három baráti látogaták meg, 's négy párisi kéjhölgyet is hozván magukkal, a' Marneban lévó szigetre magokkal vivék mulatni. Charlotte követé őket a' szigetre, 's ott a' legelvetelműltebb jelenésnek vala tanúja. A' szegény leány dúlt kebellel a' Marne' partján éjfélig várta a' gazok' visszatérését, kiket azonban az eső reggelig Gravelleben tartott, folytonos dobzódás közt. Charlotte más nap reggel 4 órakor már ismét a' Marne' partján termett, 's a' kérdezőknek csak azt válaszolá, hogy Langlumét várja, mert bizonyosan tudja, hogy még nem jött vissza. Langlumé, a' tanúk' vallomása szerint, 8 órakor részegen tért haza 's fél óra múlva már nem élt. Charlotte őt nyomban követé, mi történt köztök, nem tudni; annyi a' mellékes környületekből kisült, hogy Charlotte Langlumét puskával agyba lőtte. Többen láták őt mindjárt a' durranás után haloványan és zavartan Langlumé' házából kijőni, majd aztán e' kiáltással: „anyám! oh anyám!“ a' Marneba ugrani, honnan egy Patte nevü becsületes napszámos életveszélylyel és a' leány' hosszas ellenszegülése után szabaditá ki. Charlotte haza vitetett, 's szüntelen ezt kiáltozá: „ő meghalt, ah ő meghalt!“ Egyik szomszéd, nem gyanítván Langlumé' halálát, hozzá ment, őt Charlotte' kétségbeeséséről értesitendő; kit azonban meggyilkolva találván, visszasietett Charlottehez, 's ezt kiáltá hozzá: „Szerencsétlen, tehát te gyilkoltad meg őt!“ mire a' leány megragadván egy üveg olvasztott indigót, fenékig kiüríté, de izmos testalkotása ellene állt a' veszélynek. A' leány esküttszék elébe vitetett, 's a' birói vallatás szívrázó vala. Charlotte' külseje, a' szerencsétlenség' nagysága és különössége, a' vádlott' néma fájdalma és könyei, birákat és nézőket egyaránt szánakozásra gerjeszték. A' vádlott minden egyes környületet igaznak vallott, de a' gyilkos tettet, rezgő, tétovázó 's tördelt hangon, mind végig tagadá. Drey asszonyság is, ki Charlotte' elcsábításában fő eszköz vala, a' vádlottal szembe állítatott, de szemtelen tagadásai még a' főügyvédtől is kemény dorgálást nyertek, ki a' kerítőnének kijelentvén, hogy ha hat év alatt elavúlt dolog nem forogna kérdésben, őt is alkalmasint birói nyomozás alá venné, 's ezzel őt elparancsolá. Maga a' főügyvéd sem tagadhatá meg részvétét a' szerencsétlen leánytól, 's a' vádlott' ügyvédének rövid beszéde után az elérzékenyült birák Charlottcot, kire tettleges gyilkosság csakugyan nem sült ki, föloldozák. Egy Bulkley nevü angol kalapjával a' számosan jelen volt dámákat végig járván, Charlotte' gyermeke' számára 72 francot gyüjtött. — Oct. 3kán költ párisi levél szerint a' vádkamara, Gisquet úr' ügyét a' Messager ellen, esküttszék' elébe útasítá, 's e' szerint a' pör teljes nyilvánossággal fog vitetni, 's a' Messagernak a' bebizonyítás teljes kiterjedésben megengedtetni. Mauguin úr ezek' következtében a' Messager ügyének védelmét elvállalta.

A' czukorkérdés Francziaországban mind inkább nagyobb fontosságra kap; most ezzel vagynak tele még olly lapok is, mellyek, mint a' National, az anyagi érdekek' vizsgálatával nem sokat törődnek. Midőn a' Journal des Debats guadeloupei tudósítás után az ottani termesztők' nevekedő szükségét, és a' leszállitott czukorár által a' nyugotindiai franczia gyarmatokat fenyegető veszély' okait előadja; ugyanakkor más lapok a' répaczukorgyárosok', du Nord, és Pas-de-Calais megyékben előlegesen tartott gyüléseikről beszélnek. Eddig a' Valencienes-ben tartott gyülés legnépesebb vala, ebben 60 gyárnok, és 4 követkamrai tag vala jelen. Megdöbbenve a' gyarmatok' pártjára nyilatkozó tengeri városok' számos és sürgető kérelmeiken, sietve ellennyilatkozást tesznek a' répatermesztők és gyárnokok, a' nemzeti ipar' és földmivelés' érdekében, minden rendszabályok ellen, mellyek a' honi czukorgyártás' kárára lehetnének. Mind a' két fél kétségbe esett hangon beszél, „élet' halál kérdése forog fenn, mond a' Valenciennesiek kérelme a' ministerhez, a' franczia czukoriparra; és minden iparágot, minden érdekeket, mellyek ahoz kötvék, a' munkás osztályt, melly abból él, a' földmivelést, melly annak létezéséhez olly szorosan kapcsolva, rettenetes veszély fenyegeti, ha a' gyarmatok' követeléseinek engednek.“ Számos párisi hírl. talán mivel előfizetőit félti, sem egyik sem másik részre nem nyilatkozik. A' National szerint mind két fél' beszéde tulságos, 's helyzetét mindegyik roszabbnak festi, mint a' millyen valóban, a' köz véleményt részére megnyerendő. — Hogy a' kereskedési kamrák' felterjesztését a' czukorvám

ügyében megérthessük, tudnunk kell, mikép a' gyarmatokban egy mázsa czukor 24 frba kerül, Francziaországban 24¾ fr. bevitelvámot kell tőle fizetni, szállitási kölcség 15 fr. 's igy egy mázsa 64 fr. jön. Francziaországban ellenben a' répaczukor, vámot, gyári kölcséget bele tudva, körül belől 30 fr. jön. Innen lehet kimagyarázni, hogy 8 évvel ezelőtt csak 58 répaczukorgyár volt, melly 80,000 mázsát készitett, most pedig 580 gyár évenkint körül belől egy millio mázsát készit. — Orani levél szerint sept. 26ról megvalósúl hogy Abd-el-Kader' serege Ain Maideh alatt megveretett. Az emir' hívei mondják ugyan, hogy a' Tedjini-k (Ain Maideh' előljárói) az uj sultan' alattvalói közé fölvétetésért folyamodtak volna; de ez merő koholmány; sőt inkább az igaz, hogy Abd-el-Kader Ain Maideh' ostromát, hol sok pénzt fogott volna találni, kénytelen volt félbe hagyni. A' puszták' lakói, kik eleinte az emir mellé látszának nyilatkozni, siettek az ostromlott város' segitségére, és az arabok' megverésére igen sokat tőnek. Ain Maideh' lakosi vitézül harczolának Ad-el-Kader ellen, ki most seregét, nem tudván féken tartani, azon reménynyel vigasztalja, hogy nem sokára ismét vivandnak a' hitetlenek ellen.

Jacqueminot general a' párisi első kerületben 623 szóval követnek választatott. Az ellenzőfél' jelelte Bureaux de Pussy úr mellett 335 szavazott. Meg kell jegyezni, hogy a' general e' kerületben a' régiebb választások' alkalmával mindig csak nem egyhangulag választatott-meg. — A' Temps állítja, hogy a' szavazatjog' kiterjesztése iránti kérelmet 20 ezernél többen irták alá. A' Gazette de France még tovább megy 's azt mondja, hogy az aláirók között csupán a' választók száma több 20 ezernél. — Oct. 3kán kőlt touloni levél szerint a' török hajóhad Chios szigethez érkezett. Stopford admiral 7 sorhajóval, 3 fregattal, és 2 briggel szinte ott horgonyzott. Az admiral és kapudan basa szokott tengeri módon üdvözlék egymást. E' két hajóhad' összetalálkozása sokféle véleményre ad alkalmat.

Nehány nap óta a' legitimista lapok a' király' betegeskedését rebesgették, mi azonban nem talált hitelre. De oct. 6kán kőlt párisi levél biztos forrásból akarja tudni, hogy e' hír nem egészen alaptalan. A' legitimista sajtó továbbá hírli, hogy az Orleans és Nemours hgek közötti viszálkodás, kivált Orleans hgné' lebetegülése óta, nevekedett. Sőt az Europe azt is állítja, hogy Nemours hg. főleg azért akar Németországba útazni, hogy az idősb Bourbonokkal és a' legitimista elvekkel szorosb kapcsolatba jöhessen.

Poroszország.

A' pápa minapi beszédének közlése a' poroszlapoknak eltiltatott. Jelenleg a' poseni kath. vallási ügyekben teljes bizonyossággal új rendeletek váratnak.

Oroszország.

Sept. 24kén kőlt danzigi levél szerint orosz Lithvániában folyvást fogdozások történnek. A' foglyok egy wilnai zárdában keményen őriztetnek. Turbetzkoi hg. a' nyomozó biztosság' elnöke. Sept. 14—15kén éjjel 6 mértföldre az orosz szélektől bizonyos Kottaerewski nevü orosz határügyelő meggyilkolva találtatott. A' nála talált 2000 rubel, mellyet a' fővámhivataltól föladásai bérében vala fölveendő, sértetlenül hagyatott nála. A' gyilkos még nincs kinyomozva.

Odessa, sept. 10kén. Déli Oroszország mind inkább hadi alakot ölt. Naponkint új seregek, 's a' fekete tenger' minden tájairól hadi hajók érkeznek részint ide, részint Sebastopolba. 30 hadi hajó, 's mint egy 15,000 katona első intésre kész indúlni.

Odessa, sept. 23kán. A' hadi készületek szakadatlan folytattatnak. Nehány nap előtt Wosneszensk mellett nagy szemle tartatott. Az abasi partokhoz nagy számu hadi hajók eveztek, hogy az ottani ostromzárnak nagyobb erőt adjanak. A' megérkezett seregcsapatok lassan nyomúlnak a' szélek felé. Itt nagy nyugtalansággal várják e' bonyolodások' eredményeit. Oroszország a' portánál Anglia által kivettetett a' nyeregből; a' jövő mutatja-meg, képes leend-e Butenieff úr, ha visszatér, az elvesztett állást ismét kiviní.

Olaszország.

Roma, sept. 29kén. Reschid basa ma Florenzbe útazott, honnan Velenczén át Londonba fog menni. Tegnap előtt, a' becsület rend nagy keresztjével ékesítve, három fiával és nevelőjökkel, egy frauczia pappal, együtt audienczián volt a' sz. atyánál, ki őt nagy megkülönböztetéssel fogadta, és sokáig beszélt vele. Reschid basa, ez alkalommal franczia nyelven mondott beszédében, melly ma már kézen forog, ura' nevében ismétlé azon barátsági viszonyok iránti biztositást, mellyeket három hó előtt Fethi Ahmed basa fejezett-ki, 's a' török birodalomban élő keresztényeknek vallási és személyes szabadságát oltalmazni igérte.

Schweiz.

A' szövetségigyűlés egyhangulag azt határozta válaszolni a' franczia jegyzékre, hogy e' tárgy Napoleon' eltávozása által elintéztetett. A' választ szerkesztő biztosság ki van már nevezve.

Törökország.

Konstantinápoly, sept. 18kán. Anglia és a' porta támadó és védő frigyet kötött Persia ellen. A' porta' munkássága, és a' nagyúr' elhatározottsága, kit Mehemed Ali iránti gyűlölete, és fárasztó helyzete bírt e' lépésre, túl haladják azt, mit róla közönségesen hittek. Ásiába és a' Duna felé folyvást seregek küldetnek, 's Varna, Schumla és Rustschuk várainak védelmi állapotba tételére rendelések adattak-ki. A' fegyvertárban 's hadi hivatalokban fáradatlan munkásság uralkodik. Az angol, franczia és török hajóhadak, Stopford, Gallois és Ahmed Fewzi basa admirálok alatt a' smyrnai, vurlai és szomszéd szigetekbeli kikötőkben tanyáznak. — Az ásiai táborból írják, hogy Chrzanowski general számos lengyel tisztekkel együtt oda érkezett.

Spanyolország.

Bayonnei sept. 27kén kőlt levél szerint Zurbano, christinoi vezér, a' kisded Guevera városát (Alavaban) septemb. 20án megtámadta, 's abba berontani törekedett. A' 80 főből álló carlosi őrség nyakasan ellenállván, Zurbano a' várost felgyútatta, melly most, a' várat kivevén, egészen hamvaiban fekszik. Az őrségből 74 elesett, 's csak hatnak sikerült magát az ellenség sorain átvágni. Guevera hős védelmezői a' christinók közűl 150et ejtettek-el.

Van Halen generálnak Arragonia' és Valencia' főkapitányává 's a' középponti sereg' fővezérévé neveztetése hivatalosan nyilványítatott, 's a' tulzókra kedvező benyomást tett, mert a' generál újabb időkben Ofalia' ministeriuma' egyik leghevesb ellenségének tartatott. Ellenben Narvaez generálnak, épen mikor főhadiszálását Toledoba áttenni, 's a' carlosiak ellen jól sikerült rendszerét oda is bevinni akarta, ó Castilia' főkapitányává nevezése 's a' tartalék sereg' egy részével oda rendeltetése által a' kormány valamennyi párt' boszonkodását magára vonta. Narvaez e' szerint legnagyobb ellensége, Espartero alatt leend, 's így azt kell hinni, hogy a' ministerek őt meg akarák sérteni, vagy hogy a' Narvaezt rettegő és Madridba menekvűlt papság' panaszait meghallgatták. Némelly vallomásokból t. i. az sült ki, hogy sok a' királyné hívének tartatott főszemély titkon a' carlosiakkal egyetértett. 'S a' Correo Nacional, melly eddig a' ministerek mellett szólt, most a' kormányt egyenesen azzal vádolja, hogy e' dolgot elakarja nyomni,'s azért távoztatta-el Narvaezt. Narvaez Mancha' főkormányában Nogueras generállal váltatott-föl, ki egykor Cabrera' anyját agyonlöveté. — A' saragossai tartományi küldöttség is fölirást küldött a' királynénak, még élesebb kifejezésekben irottat, mint a' madridi. Többek közt ez mondatik benne: „A' nem mérsékelt szabadelműek' gyalázatos és vérszomjas üldözése, mig a' carlosiak megfoghatlanúl kiméltetnek; némelly személyek' csekély tisztelete az alkotvány iránt; az 1836 augustusi események' elveihez és következményeihez őszintén ragaszkodók' rágalmazása; némelly katonai hatóságok türelmetlensége és kegyetlensége, csak meghasonlást, viszálkodást és elégületlenséget szűlhetnek, mellyek alatt ő fölsége' ártatlan leányának thrónja össze fog roskadni."

Amerika.

Az indusok' részéről nagy lázadás fenyegeti az egyesült statusokat; Gaines general értesíté a' kormányt, hogy az indusok Arkansas és Missouri statusok telepeire akarnak törni, 's mint gyanitja mexicoi kiküldöttektől vannak fölizgatva. Hír szerint 40,000 lovas indus készűl e' rohanásra, mi alkalmasint kissé nagyítva van; Gaines mindazáltal csak 5000 katona' fölfogadására kért engedelmet; e' sereggel a' különben kerűlhetlen veszélyt megelőzhetni reméli. — Uj-Yorkban sept. 8kán a' franczia-mexicói ostromzár' tárgyában a' kereskedők' részéről gyűlés vala tartandó, hajóiknak a' mexicoi révektől elútasítása által rájok hárúlt károk kinyomozása végett, mellyekért a' franczia kormánynak jót kell állania. — A' nyugoti statusokban a' választások, úgy látszik, a' kormány ellen esnek-ki. — Philadelphiában sept. 1jén a' város' egyik legjelesb építménye, a' Callowhill-híd Schuplkill folyamán fölgyujtatott 's hamuvá égett. Gyujtogatások az égyesült statusokban napi renden látszanak lenni. — A' White-Sulphur-Springs fürdőben Virginiában egyik vendég a' másikat asztal fölött agyon lőtte. Egy alabamai telepes' leánya egy négerrel megszökött, mi a' fehér nőknek a' négerek iránti utálata mellett hallatlan eset. — A' Times Mexicoból jul. 26káról egy levelet közöl, melly szerint az ellenségeskedés Mexico és a' francziák közt már valóban elkezdődött. A' francziák, mint mondják, a' turpami kikötőben partra próbáltak szálani, de a' mexicoi katonák által Cos generál alatt visszaverettek. —

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(1) Lakás váltóztatásnak hirdetése.

Tessényi Zsigmond, tettes Pest vármegyének tiszt. főorvosa ezennel barátit és esmerőseit figyelmezteti, hogy lakását a' fehér hajó mellett fekvő *paradicsom* név alatt esmeretes háznak második emeletébe átszállította. (3)

(1) Hirdetmény.

A' Háztartás és Mezeigazdaság tudományának 2dik kötetjére, melly teheti az első kötetben foglalt ismereteket is sikeresekké, december 15ikéig előfizetési alkalom nyilik, 's az előfizetést szedő teljes czimzetü urakat ezennel tisztelettel szólitom fel, az egy pengő for. megállapitott előfizetési sommák egybengyüjtésére. Sajtó alá kerül a' munka még ez idén, 's megjelenend a' jövő év első heteiben. Költ Debreczenben 1838dik eszt. octob. 10kén.

Balásházy János. s. k. (3)

(1) Hirdetmény.

Tekintetes nemes Bács vármegyében kebelezett királyi koronai szabados sz. Tamás község részéről köz hirré tétetik: hogy a' helybeli katonai kvártélyház, — melly is alkalmatos hét szobával, konyhával 's pinczével, azon felül jó karban levő fészerrel, 's istállóval, valamint is a' gabona szedésre alkalmatos padlásokkal ellátva vagyon, — a' felsőbbi kegyes engedelmek mellett most reánk jövő szt András hó 1ső napján eladandó lészen, az ezen házat megvenni szándékozók neterheltessenek magokat eleve vagy személyesen, vagy levél által ugyan azon jegyzői hivatalnál, — hol is bővebb tudósitást kapandanak, jelenteni. (3)

(3) Hirdetmény.

A' mgos D. Földvári uradalom részéről köz hirül tétetik; hogy folyó esztendő october hónapnak 29dik napján reggeli 9 órakor ugyan Földvár mezővárosában, lévő uradalmi kanczellariában tartandó árverés által az legtöbbet igérőknek 6 egymásután következendő esztendőre az uradalmi ugynevezett felső szigetben lévő esztendőnként kijelelt és az hely'szinén megtekinthető favágások öszvesen, az uradalmi kancellariában mindenkor szemlélhető feltételek alatt bérbe fognak adatni; a' bérleni kivánók tehát a' fent kitett időre 840 ft. pengő bánat pénzzel ellátva hivatalosak. Földvárott, september 30kán 1838. (3)

Második Félesztendő.

(2) Hirdetmény.

A' nagyméltoságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, Madarassy Ferencz választott ansariai püspök, és posonyi prépostnak hagyományához tartozandó drágaságok, ezüstmüvek, mellyek között két nagy ezüst asztali-ékesség (Tiſch Aufſatz) találtatik, — porcellánból álló évő és kávés-edény — egy tükör, és órák; — azután nehány öltözet darabok 's fehér ruhák; továbbá30 akó fehér bor hordó nélkül, 's több butel különös borok (Extra Weine), továbbá egy félig fedett cséza (Kaleſche) egy egészen uj kétüléses batárd, és egy oldalas kocsi kosárral együtt; — végre 16 markos nagyságu két szürke ló szerszámostul, 'sat. folyó évi october 17ik napján a' pozsonyi ugynevezett prépostság nagy udvarában káptalan utczában tartandó nyilvánnyos árverés utján a' legtöbbet igérőknek azonnali kész fizetés mellett fognak eladatni. Posony Sz. Mihályhava 27ik napján 1838. (3)

(1) Frank F.

cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemü kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintók 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyütőgépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyilt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemü eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város főutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is an-

nyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy hasonlóleső emberek az ezüsthöz mindig (hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik. *Frank Ferencz* (5)

(9 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

isztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mazsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

---

(3) K. Kun Félegyháza városában, ugyan azt sajátkép illető egyik boltja, hozzá való rakhellyel f. e. november hónap kezdetétől egy évre haszonbérbe adandó — mellynek feltételeit meg tudni, egyszersmind a' haszonbéri szerződést is mindenkor meg lehet kötni a' városházánál. (3)

Contriner János polgári puskaműves Bécsből.

bátorítatva azon több évi számos megbizástól, mellyben kivált a' magyar fő nemesség' és tisztelt közönség' részéről részesült, alázatosan jelenti; hogy a' kényelemnek és gyakori felszólításoknak kielégítóleg megfelelhetendő, erős és csinos valamint kettős úgy egyszerü csappantós (percussions) puskákkal, szél- és nyil-puskákkal, czéllövő 's uti pisztolyokkal, mindennemü kettős és egyszerü mordályokkal 'stb. jól ellátott raktárt szállított a' pesti vasárra. — Különösen ajánlja a' kupakot magoktól feltevő javított puskáit, mellyek az eddig ismert illy nemü puskáknál sokkal egy-és czélszerűbbek. Mindenféle megrendeléseket elfogad 's legpontosabban teljesit, puskákat megvasárol, becserél és kijavít. — Gyára Bécsben Roszau külváros Schmidtgasse 151 sz. a. áruboltja a' városban a' Grabenen 619 sz. a. Pesten pedig az új piaczon, bécsi utczában, Frank Ferencz' pakfong-árutárával szemközt van. (5)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pinczehellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátott szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' *„Hazai 's Külföldi Tudósitások"* szerkesztő hivatalában. 3)

Pénzfolyamat: Bécs, oct. 13án: 5 pctes stat. kötelez. 107½; 4 pctes stat. kötelez. 100⅜; 3 pctes stat. kötelez. 80; 1834ki stat. költs. 641½; 2½ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény 1462½.

Gabonaár: Pesten, oct. 16án pesti méreje váltógarasban: tisztabuza 140—105; kétszeres 95—85; rozs 80—70; árpa 78—70; zab 55—50; kukoricza 90—80; köleskása 176—160.

Dunavizállás: oct. 11kén: 4′ 7″ 6‴; 12én: 4′ 6″ 6‴; 13kán: 4′ 6″ 0‴; 14kén: 4′ 5″ 6‴; 15én: 4′ 5′ 6‴; 16án: 4′ 4″ 0‴.

Pest. HAZAI 'S KÜLFÖLDI 1838.
Szombat. TUDÓSÍTÁSOK. Második Félév.
October 20kán 32dik szám.

Magyarország (megtiszteltetés, nyugalmazás; Ő cs. 's ap. kir. fölsége és a' nagybritanni királyné között köttetett kereskedési egyezés; budapesti szüret; adakozások a' vízkárvallottak' számára; montenegrói hirek 'stb.) Nagybritannia (radicalis izgatások; manchesteri népgyülés; Sussex hg. magányviszonyai; O' Connell' védelme vádlói ellen; a' Courier Oroszország' hatalmasodása' okairól 'stb.) Francziaország (Aymard lemond a' Schweiz elleni hadsereg parancsnokságáról; Mehemed Ali elfogadja a' porta, Anglia és Francziaország között költ kereskedési egyezést 'stb.) Olaszország. Svéczia. Törökország. Schweiz (szövetséggyülési válasz a' franczia jegyzékre 'stb.) Portugallia. Spanyolország. Amerika. China.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége kegyelmesen megparancsolni méltóztatott, hogy Schmidt Antal bogsáni vashámor-ügyelőnek azon érdemei' tekintetéből, mellyeket a' mehadiai utcsinálásnál, az al-dunai sziklarepesztés körül, továbbá nem csekély ásvány-gyüjteménynek a' magyar nemzeti muzeum' számára ajándékozása által szerzett, a' legfelsőbb tetszés tudtára adassék; — Schmeltzer Jakab kanisai k. sóbeszedőt, saját kérelmére, kegyelmesen nyugalmazni méltóztatott. Hk.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége és Nagybritannia királynéja között f. é. jul. 3kán Metternich Kelemen hg. és F. J. Lamb nagybritanniai meghatalmazott követ által 14 czikkelyből álló kereskedési szerződés köttetett, mellynek tartalma röviden ez: Ausztriai hajók Nagybritannia', Irland' 's ő britt Fölsége' minden birtokainak kikötőjiben, ki- és beevezéskor csak annyi vámot fizetnek, mint magok az angol nemzet' hajói; angol hajók ausztriai kikötőkben szinte csak mint az ausztriai hajók fizetni szoktak. Ausztriai császár Ő Fölsége statusainak minden termékei 's készítményei, ide értve észak felé az Elbén, kelet felé a' Dunán kiviendőket, ha ő britt Fölsége birodalminak kikötőjibe vitetnek, — úgy szinte ő britt Fölsége birodalminak minden termékei 's készitményei, mellyek ausztriai kikötőkbe vitetnek, egyenlő kiváltságokban és szabadalmakban részesülnek, 's egyik vagy másik szerződő fél' hajójin ki- 's bevitethetnek. Azon tárgyakra, mellyek nem a' két illető status' termékei vagy készitményei, 's ausztriai kikötőkből, a' Dunát is ide értve, Ő britt Fölsége' akármelly birodalmának kikötőjébe ausztriai hajókon bevitethetnek, csak annyi adó rovatik, mennyit akkor kellene fizetni e' czikkektől, ha angol hajókon vitetnének-be. Ő britt Fölsége az ausztriai kereskedésnek mind azon hasznokat engedi, mellyek a' parlament 1833 aug. 28ki végzetéből folynak, és a' mellyekben a' legkegyeltebb nemzetek részesülnek vagy ezután részesítetni fognak. A' dunai kikötőkből, bezárólag Galaczig, induló ausztriai hajók is, mintha egyenesen ausztriai kikötőkből indulnának, az e' szerződésben megállapított előjogokkal és szabadalmakkal bocsátatnak be minden britt kikötőbe; az angol hajók éppen ugy bocsátatnak-be az emlitett kikötőkbe, mint az ausztriaiak. Minthogy angol hajók, mellyek nem a' két szerződő fél alatt levő országokból jőnek, ausztriai kikötőkbe bebocsátatnak 's csak annyit fizetnek mint az ausztriai hajók, — Asia' és Afrika' a' gibraltari szorosan belől fekvő részeinek termékei 's készitményei is ausztriai kikötőkbe hozatván, onnan ausztriai hajókon angol révekbe éppen olly kedvezésekkel vitethetnek be, mintha angol hajókon szálítattak volna ausztriai kikötőkből. Minden áruk 's kereskedési czikkek, mellyek e' szerződés vagy a' két statusban még fenálló szabályok szerint, akár ausztriai akár angol lobogó alatt a' két szerződő hatalom kikötőjibe vagy onnan kivitethetnek, ugy azok is, mellyek ott lerakatnak, 's belső fogyasztásra nem használtatnak, kivitelkor egyenlő vám, haszon 's bánásmód alá lesznek vetve. Vásárláskor sem egyik sem másik status' kormánya, sem ennek nevében föllépő társaság vagy ügyvivő nem adhat elsőbséget egyik vagy másik status termékeinek és készitményeinek a' hajó nemzetiségére nézve, mellyen a' bevitel történt. Ausztriai hajóknak a' keletindiai angol birtokokban olly kedvezés engedtetik, minőben ott a' legkegyeltebb nemzetek részesülnek vagy ezután részesülni fognak. E' szerződés nem terjed-ki a' partmelléki kereskedésre. Mind a' két szerződő fél hajóji 's alattvalóji ugyanazon kedvezésekben 's előjogokban részesítetnek, mellyekben a' legkegyeltebb nemzetek fenálló törvények, szerződések és rendeletek szerint részesülnek, 's Ő Felségök az ausztriai császár, magyar- és csehországi király, 's Nagybritannia és Irland' királynéja kölcsönösen kötelezik magokat, hogy semmi kereskedési kedvezést, szabadalmat 's előjogot nem engednek más statusok alattvalójinak, a' nélkül hogy azokat a' másik most szerződő fél alattvalóira is ki ne terjesztenék. Ő cs. 's ap. kir. Fölségének a' jóniai szigetekkel 1815ben kötött kereskedése ezután is fenálland. Jelen szerződés' ereje az aláirástól 's megerősitéstől 1848 dec. 31ig terjed, 's e' határidőn túl még 12 hónapig. A' meg-

erősítésnek és kicserélésnek egy hónap alatt, vagy még elébb is, kell megtörténnie.

Budapest. Ez évi szüretnek már vége. Reményünknek melly szint elenyészett, a' septemberi jó idők' következésében, a' bornak mind minőségére mind mennyiségére nézve megfelelt, sőt azt néhol meg is haladta. Szüreten át mindig jó időnk volt. — Nádorunk ő csász. kir. főherczegsége felszólitása' következésében az árviz által károsultak' számára a' kamr. főfizető hivatalhoz ujonnan küldött segedelmezések: szigeti sószállitási személyzet 19 f. 20 kr; Körös sz. k. városa 20 f., a' gönczi járas Abauj megyében Tóth Antal eskütt által 102 f.; Ujvidék sz. k. városa 4 f. 20 kr., Sz. András kam. mváros 18 f. unghvári kamrai tisztek 104 f. 44 kr., Szathmár megye 39 f. 18 kr., Bars megye 26 f. 44 kr, Marmaros megye 2 f. — Öszvesen 336 f. 26 kr. pp.

Azon sokféle adakozások között, mellyek a' budapesti nagy szerencsétlenség alkalmával az emberi szeretet' oltárára tétettek, igen szépen tűnik-föl a' Pragában közelebb megjelent „pragai hangászati emlékkönyv", mellyet Ritter úr viz által károsult lakosink javára, 13 prágai hangműszerző egyesületében szerkesztett 's adott-ki. Az emlékkönyv olly csinnal 's pompásan készült, hogy valóban becsületökre szolgál a' vállalkozóknak; ajánlva van a' csehországi fővárgrófnak.

Ungvárott a' közelebb mult Mihály napi vásár alkalmával honi termékeink következő áron keltek: egy pár ökörbőr 40—44 f. tehénbőr 36—39 f. juhbőr gyapjuval 4—4 f. 30 kr. sárga viasz' mázsája 190 f. nyers faggyué 33 f. olvasztotté 52 f. muskatal dohányé 28—42 f. középszerüé 12—18 f. allyasé 4—5 f. 30 kr. egy iccze 20 fok. szilva-pálinka 19—20 kr. égettbor 14 kr. — Temesvárott ugyancsak a' Mihály napi vásárkor igás ökör' párja kelt 270 f. lóé 320f. hízott ököré 340 f. tehené 160 f. juhé 13 f. 30 kr. 350 fontos sertésé 70 f. finom gyapju mázsája 180 f. középszerüé 135 f. magyaré 70 f. kenderé 30 f. lené 35 f. viaszé 215 f. dohányé 15 f. ökörbőr' párja 50 f. lóbőré 15 f. juhbőré 6 f. gubacs mérője 6 f. méz' icczéje 52 kr. fontja 24 kr. mind váltóban.

Montenegro' széleiről septem. 19kén írják, hogy a' montenegroi vladika Dobratoba érkezett, 's jelenleg az ausztriai biztosokkal a' határvillongások megszüntetése iránt alkudozik. Kowalewsky orosz kapitány, ki bányászkép az orosz kormány' költségén tudományos czélból utazott Montenegróba, parancsot kapott azonnal visszatérni Pétervárba, hol a' montenegroi határvillongásokba lett hivatlan avatkozásáról számot fog adni. Azt is mondják, hogy az orosz kormány elégedetlenségét nyilvánitá a' vladikának, szomszédaival, jelesül Ausztriával folytatott határ-villongásai iránt, 's őt arra intette, hogy a' békét helyre állitsa, 's jövendőre fentartani igyekezzék.

Nagybritannia.

O' Connell Irlandban folyvást folytatja izgatásait, de úgy látszik, nem egyenlő sikerrel. Templemore mellett Tipperary grófságban 50,000 ember tartott gyűlést, „megelőző társaság" alkotására, minőt O' Connel kiván. A' nép, melly a' papok' intésére egy csepp whiskeyt sem ivott, csendesen oszlott el. Galway grófságban ellenben egy halmon sept. 30kán mintegy 20,000 földmüvesnek a' tizedek ellen tartott gyűlésekor egy kath. lelkész O' Connellnek hálaszavazatot inditványozván, az egész tömeg boszús kiáltásra fakadt, 's az inditványt félrevetette. — A' radical izgatások egyébiránt folyton folynak Angliában. Dr. Bowring a' minap Manchesterben, újabban pedig sept. 27kén Blackburneben a' gabonatörvények ellen beszédeket tartott. Thompson ezredes ugyan e' törvények ellen fölolvasásokat nyitott meg. Illyet tartott sept. 27kén Londonban a' mechanikai intézetben tömérdek hallgatók előtt, 's belőle a' Spectator e' következő helyeket emeli-ki: „Ha az angol kenőcscsel kereskedés gátoltatnék, már ez is nagy veszteség volna a' kereskedésre nézve; de azért még nem kiáltoznának nemzeti szenvedésről, mert angol kenőcs nélkül is ellehet az ember. A' külföldi borok eltiltása kétségkivül nagy kár volna; mert sokan nélkülöznék ez erősitő szert; de azért nem bolyongnának az utczákon jajgató asszonyok és gyermekek, mivel portoi borról kökény borra és sörre szorúltak. De egészen más az, midőn a' kormány a' legnagyobb életszükség', a' mindennapi kenyér' behozatalát gátolja; e' borzasztó igaztalanság' következései fölszámithatlanok. Kenyér az istápja minden ember' életének, különösen pedig olly emberekének, kik szegénységök miatt kenyeren kivül egyebet nem igen ehetnek." A' dolgozó osztályok manchesteri nagy gyűlése is sept. 24kén folyt le a' Kersal-moor nevű réten, hova a' dolgozók' roppant tömege hangászkarokkal és zászlókkal jelent-meg, mellyeken, különféle allegoriák és fölirások valának. Többek között egyiken Britannia vala látható egy kőszirten, lábaival az önkény' lánczait tapodva, jobb kezében Neptun' három águ villája, baljában a' „népcharta", mellette a' britt oroszlán, 's rajta e' fölirás: „Egy nemzetnek csak akarnia kell és szabad lehet. Anglia ma mindenkitől kötelessége' teljesitését várja." Más fehér

s elyem lobogón e' szavak állának: „A' föld az ember' sajátja. A' ki dolgozni nem akar, ne is egyék"; harmadikon: „Ha tudatlanok vagyunk törvényeket csinálni, azoknak engedelmeskedni is tudatlanok vagyunk. Ha nem vagyunk elég okosak adókat kivetni, adókat fizetni sem vagyunk elég okosak"; negyediken H. Hunt' mellképe e' körirással: „Ez sohase pártoltel a' néptől! Egyenlőség a' természet első törvénye!" 'stb. E' gyűlésnél, mellyen szinte 300,000 ember volt jelen, nagyobb népgyűlés még nem történt Angliában. A' roppant sokaság magát mind végig csendesen viselte, mi új tanujele az angol dolgozó osztályok' erkölcsi haladásának. Fielden úr oldhami parlamenti tag 's néhai Cobbett' vélemény- és tagtársa, mint elnök, szólalt-meg legelől. Említé hogy az angol népnek mindig joga volt összegyülekezni, és sérelmeit kipanaszolni. Sőt e' joggal hajdan már a' zsidók is bírtak, miként ez megvan írva Nehemias' könyvében. Fielden úr hallgatóinak javaslá, hogy követeléseiket az átalános szavazatjogban központosítsák, mert ha ezt kivítták, a' többi majd magától megjő. A' terhes adót a' Francziaországgal folytatott hosszas háború okozá; 1789 előtt 15 millio f. st. elég volt a' statusköltségek' fedezésére, holott most 50 millio fogy el. A' háború miatt adósságot kellet csinálni 's a' kamatok' fizetésére adó vettetett ki; mivel azonban a' háború a' birtok' érdekében folytattatott, a' birtokosoknak kellene a' kamatokat fizetniök; a' háború után azonban a' jövedelmi adó gabonatörvénynyel váltatott föl, melly az adó' terhét a' gazdagokról a' szegényekre hárítá. De a' nép, mihelyt átalános szavazatjoggal bírand, olly férfiakat fog a' parlamentbe küldeni, kik mindezen igaztalanságokat meg szüntetik. Stephenson a' híres tory-radical lelkész, ki egy ízben már kijelenté, hogy a' népet, egyik kezében bibliát, másikban kardot tartva, vezetendi a' gabonatörvények ellen csatára, egyenesen kimondá, hogy ha a' békes izgatás nem használ, a' nép maga segíthet magán. Minő hangon beszélt volt F. O' Connor úr, mindjárt első szavaiból kitetszik: „Én ugy mond itt mint a' királyság' lakvárosának küldöttje állok. Alig 48 óra előtt a' királyné' orra alatt szóltam a' néphez 'stb."—Nyugotindiából a' legujabb hírek nem olly kedvezők, mint az előbbiek. A' fölszabadúlt négerek nem lázongnak ugyan, de a' dologtól fölötte idegenkednek. A' telepeket el hagyván, termékeiket, mellyeket még tanuláséveikben a' nekiek adott földeken termesztettek, a' városokban eladták, 's árrát most eldobzódják; ők még nem szoktak a' jövendőről gondoskodni remélhetni azonban, hogy a' tapasztalás és szükség őket majd megint dologra vezeti.

Sept. 28kán délután boulognei gőzhajón érkezének Londonba a' bajaderek. A' londoni hidnál szállának-ki, és ott Yates ur, azon dráma szerzője által fogadtatának, mellyben először föllépendenek. Tengeri betegségtől nem sokat szenvedének, de igen éhségtől, mivel őket rá nem lehetett venni, hogy olly étket egyenek, melly szentelt edényökben nem készült. Ezen bajon megérkezésökkor azonnal segitének, főleg a' harminczadosok' udvarisága által, kik szokott szigorúságukból alább hagyván megengedének egy zsák indus konyhakészséget szárazra vinni. A' hajón némellyek láthaták ezen tánczosnők' arczát mellyet kiléptökkor elfátyolozának, 's magokat köpönyegbe burkolák. A' bajaderok legelől az adelphi szinpadon oct. 11kén lépendnek-föl. A' számukra irt darab hazájokbeli vallásos szokáson alapúl.

O' Connell közelebb választójihoz intézett levélben felel ama vádakra, mellyekkel őt legújabban Angliából, Scotiából, sőt Irlandból is azért illették, mivel az irlandi tizedbill' tárgyában a' kormánynak segédkezet nyujtott, 's többek közt ezeket mondja: „A' kormánynak egyik nagy befolyásu tagja nekem bizodalmasan kinyilatkoztatta, hogy az utolsó ülés alatt kérdésben forgott ministeri tizedbill az én tized-eltörlesztési tervemet (mi szerint a' protestans papoknak az országos pénztárból vala fizetés adandó) jobbadán magában foglalandja. Én nem tudom, ismerte-e ezelőtt valamellyik irlandi tag az előnkbe terjesztett tizedbillt; én nem hiszem. Én részemről ezennel egyenesen kijelentem, hogy én a' billt úgy, miként az alsóház elébe terjesztetett, nem ismertem előre. Sőt bízva az említett minister' közleményében, hírlapokban kijelentém, hogy tized-eltörlesztési terveim nagyobb része elfogadtatik."

A' Courier szerint a' canadai seregeknél a' szökdösés nagyon elhatalmazott; a' nyugotindiai gyarmatokban pedig a' halandóság igen nagy. —

Brunnel ur utósó tudósításában a' Themse-Tunnell körüli munkákról azon észrevételt teszi, hogy a' munkások most inkább tűztől szenvednek mint viztől. A' kifejlődő légszesz hirtelen meggyúl, és ez ártalmas gőztől lefojtottak felélédéséhez kevés remény. A' gyakori kilövések' eloltják a' világot; de az üreg olly nagy, hogy veszélytől nem lehet tartani. A' légszesz a' folyóból fejlik-ki a' felső boltozaton levő repedés által.

*

A' londoni lapok Sussex herczeg' magánykörülményiről még mindig sokat beszélnek. Ministeri lapok szerint Ő kir. fensége' részére valamit kellene tenni, de ha évpénzének szaporítása parlament eleibe vitetnék, ránézve kinos vitatkozásra adhatna alkalmat, mivel azon észrevételre, a' herczeg fizetése kevesebb mint öcscseé, azt mondhatnák: az sokkal több mint kell, 's azért hamarabb leszállithatnák, mint neki annyit igérnének. Egy radical lap nemzeti aláirás által akarná Sussex hget adósságától megszabadítni; de ez ellen a' ministeri lapok azt vetik, ez által sokat vesztendne a' hg. népszerüségéből, mint O' Connell, ki sokkal tiszteletesebb volna Anglia és Irland előtt, ha földiei' pénzgyüjteményét el nem fogadja. Más ministeri lap javasolja a' hg. nagy becsű könyvtárának megvételét a' nemzet' számára, ez által szép mennyiségü pénz is menne a' hg. kezébe, 's gyöngéd érzelme sem sértetnék.—

A' Courier inti a' kormányt meghasonlástól Oroszországgal, 's a' tory-politikának szemére lobbantja, hogy Miklós czár' hatalmát annyira nőni hagyta. „Mondják, úgymond, hogy Oroszország a' cserkeszek ellen félelmes készületeket tesz, sőt azt is rebesgetik, hogy e' készületek egyenesen Angliát érdeklik; 's e' gyanitást azzal támogatják, hogy Oroszország egy kis szigetnek a' persa öbölben az angolok általi megszállását nem nézheti hidegen. Angliának érdekében fekszik a' háborút kerülni; de nem kevesbé Oroszországnak is. Angliával kiütendő háboru az orosz nemesség felét, a' bel-termesztmények' kivitelének gátlása által, tönkre juttatná, 's a' czárt megfosztaná a' kölcsönvétel és had' folytatás lehetségétől. Oroszország beavatkozásaival épen olly messze fog menni, a' mennyire Angliától türelmes elnézést remélhet; Anglia pedig, a' béke' fentartása iránti aggodalmában, elnézésével talán annyira viszi a' dolgot, hogy Oroszország majd kisértetbe jő a' türés' határain túllépni. Illy helyezetből csakugyan támadhat háború, melly hihetőleg Oroszország' romlásával végződnék, de Angliát 100 millio új adósággal terhelné. Az utolsó tíz évben kétszer vala alkalom Oroszország' előlépteit gátolni; első 1828ban, mikor az oroszok azon ürügy alatt, mintha a' porta által a' tartományi kormányzókhoz bocsátott körlevél által megbántattak volna, Stambul felé nyomúltak; a' Wellington hg. alatti tory kormány' gyávaságának kell tulajdonítani, hogy akkor az oroszok nem gátoltattak; tory kormány megengedé, hogy Törökország az adrianopoli békekötés által csak nem függő helyezetbe tétessék, és hogy Oroszország, szerződések és adott szó' szentsége' ellenére, magát a' török birodalom' rovására nagyítsa; egy tory-kormány békesen el nézte, miként Oroszország a' portától a' cserkesz földet kicsikarta, ha tehát a' mostani kormány azzal vádoltatik, hogy az orosz-cserkesz háborút el nézi, nem kell feledni, hogy ezt tory kormány okozta. Második alkalom 1831ben vala a' lengyel lázadás után. Akkor nem létezett ugyan tory kormány, de a' toryk' dühe a' nemzet' reform-kivánatai ellen az országot olly ingerült állapotba helyezé, hogy egy minister sem merhete terhes vád nélkül külháborút kezdeni. Igy áldoztattak föl a' cserkeszek a' toryk' gyávasága és a' lengyelek a' toryk' makacssága és vesztegetéseik által a' parlamentválasztásoknál." A' czikkely' többi tartalma sajnálatát fejezi ki, hogy az ellenző lapok olly hevesen ki kelnek Oroszország ellen.— Londoni hírlapok szerint Moorgate-streetben új világítási mód alkalmaztatott, melly az eddigit egészen megváltoztatja. A' világ atmospherai légből eredt gasból áll. Egyszerü lámpa légfolyamat vesz be, és folyó olajjal vegyíti, mellyet eddig nem tudtak használni. Az atmosphaerai lég világosb a' szénlégnél, 's nem okoz elpattanásokat, 's az egész rendszer nem kivánja a' szénlég-rendszer' drága készületeit. A' világ két annyi, 's még is 50 pctet lehet megkiméln vele.

A' f. évre választott dublini lordmayor és két scheriff a' kir. várban oct. 1jén tevé le esküjét Normanby marquis előtt, ki őket a' községi tanácsban a' thrón' alján állva fogadá, marsalli formaruhában (noha a' főhelytartó nem visel katonai hivatalt), bal oldalán Morpeth l. irlandi főtitoknok állotta. Dublin, köztudatúl, főfészke a' szabadelműek által megtámadott hatósági viszszaéléseknek, 's a' községi tanács legnagyobb ellenzője az irlandi hatósági billnek. Shaw Fr. úr a' dublini egyetem' parlamenti követe ez alkalommal, mint a' hatóság' védszónoka, beszédet tartván, tanácsosbnak hivé, a' testületeket egész Irlandban eltörleszteni, mint a' ministeri törvényjavaslatot elfogadni. Emlékezteté az alkirályt a' dublini hatóság' 6 száz éves korára és tapasztalt hűségére. „A' hatóság, úgymond, II Henriktől, Irland' első angol megtámadójától nyerte szabadlevelét, melly nem Dublin' polgárainak, hanem a' király' „bristoli férfiainak" adatott, 's ez vala fő oka annyi bizodalmatlanságnak és nemzeti ellenszenvnek a' nevezett adomány iránt. Tévedt, ki azt hivé, hogy ez ellenszenvet vallási különbség szülte, mert az négy századon át létezett, mikor irlandban még mindenki katholicus vala. Most az a' kérdés támadt, nem múlták-e a' hatóságok

Idejöket miután a' nép egyenlő jogok' és kiváltságok', szó- és sajtó-szabadság' jótéteményeit élvezi. A' nép nem fél már egyes gazdagok' és hatalmasak' nyomásától, hanem ha létez még elnyomás, mellytől félni lehetne, az csak a' tömegtől eredhet." A' főhelytartó így válaszolt: „Itt nincs ugyan helye parlamenti tanácskozás alatt levő tárgyakat feszegetni; mivel azonban a' tárgy már érintve van, remélem, hogy, ha minden párt' érdekei egyesülendettek, az eddig létezett ellenszenv jobb érzelmeknek fog helyet adni. A' tudós levéltárnok úr' aggodalmában, miként a' sokaság a' kisebb számon zsarnokoskodni fog, nem osztozom. Ha mindazáltal azt fognám tapasztalni, hogy bizodalmamban, mellyet e' fölvilágosodási és népnevelési előhaladás' napjain jobbágy társaim alkotványos hűségébe helyezek, csalatkoztam, 's ha kénytelen leendenék alkotványunk védelmére sikra állani, ezt azért nem tenném kisebb sikerrel, mivel azon bizodalmat táplláltam keblemben." A' lordmayor szokott lakomája fölött többnyire conservativ áldomások üríttettek.

Francziaország.

La Presse hirlap igyekszik a' Journal des Debats ismételt kifakadásait Oroszország ellen megczáfolni. A' Debats a' ministerium' organuma, a' Presse pedig az udvar' hirlapja levén, a' két lap különböző hangja némi figyelmet von magára.

Perier Péter és Pál testvérek, Perier Kázmér' fiai, l'Europe és National hírlapok ellen, mellyek atyjok' emlékét sérték-meg, rágalmi pört indítván, 100,000 fr. kárpótlást, az itélet' minden fővárosi hírlapban, és 10,000 hirdetményben közlését követelék. A' párisi hírlapok' nagy száma ezen csudálkozik, minthogy egy holt ellen, ki a' történetek' sorába tartozik, hírlapokban kifakadni nem sajtó-vétség. L'Europe felelős szerkesztője, magát a' „rágalmazó" czím által sértettnek érezvén, Perier urakat a' fékrendőrség' elébe idéztette, 's hasonló büntetést követelt. A' tárgy oct. 17kén vétetik-föl. L'Europe lapot Berryer és Hennequin urak fogják védelmezni.

A' Commerce szerint Aymard general, ki a' schweiziak ellen fenyegető fölhívást bocsátott ki katonájihoz, lemondott a' Schweiz elleni hadsereg' parancsnokságáról. Mint mondják, Schramm generál fogja őt fölváltani. — A' Journal des Debats írja, hogy Mehemed Ali a' portával kötött kereskedési szerződést elfogadta, 's erről az angol és franczia consult értesítette, épen midőn Sennaarba indúlt. Sőt azt is mondják hogy az egyiptomi hajóhad' egy része lefegyverkeztetni rendeltetett. —

A' Commerce egy pétervári levél után írja, hogy a' Svéczia és Oroszország által nem rég kötött kereskedési szerződéshez 28 titkos czikkely kapcsoltatott, mellyek szerint e' két hatalom támadó és védő szövetségre lép Anglia ellen, 's elhatározá, hogy Dania is szép szerivel vagy erőszakkal e' szövetséghez állásra birassék.

A' Moniteur is valósítja, hogy a' porta, Anglia és Francziaország közt kötött kereskedési szerződés Mehemed Ali által elfogadtatott. — Ugyan e' hírlap ellenmond a' király' betegségéről és Nemours hg. Németországba utazásáról szárnyalt hireknek, mint merő koholmányoknak. — A' répaczukorgyártók érdekeik' védelmére Párisban középponti biztosságot alkottak, mig valamennyi nagyobb franczia révi kereskedő kamarák' küldöttjei szüntelen a' ministerek körül forgolódnak, 's hírlapokban a' tengeri kereskedés állapotjáról és érdekeik' jövendőjéről szomorú vázlatot adnak. A' Journal des Débats egy czikkelyben azt mutogatja, hogy a' czukorvám' alábbszállítása által a' kérdés el fog döntethetni, a' gyarmatok Francziaországnak megtartathatnak és a' honi czukorìpar végromlástól megóvathatik.

Olaszország.

A' pápa a' sardiniai követ' közbenjárására sept. 1jén III. Umberto savoyai grófot (meghalt 1188.) és savoyai Bonifacius canterburyi érseket (megholt 1270.) a' szentek közé számlálta.

Svéczia.

Stokholm, sept. 25kén. Skogman kereskedési és pénzügyi minister kilépett a' ministeriumból, 's lemondása összefüggni látszik azon ujabb kir. rendeletekkel, mellyekben a' zsidókat felszabadító jun. 30kai kir. rendelet tetemes módosításokat szenved. Jelesül kijelenti ő fölsége a' stockholmi polgároknak, a' zsidók' be nem fogadását sürgető folyamodására, hogy az ország' bár mi vallásu lakosit ezentúl is védeni fogja jogaikban. A' Skogman' lemondása után sept. 21kén költ rendeletben pedig meghagyatik, hogy az országban született vagy honosított zsidók, kik Stockholmban, Gothenburgban, Norrköpingben és Carlscronában laknak, ha más városba akarnak költözni, engedelemért a' királyhoz folyamodjanak; ő felsége mindenik esetben az illető városi polgárság' kihallgatása után itélendi el, ha kell-e adni engedelmet, vagy nem. Azok kiknek csak további rendelésig adatott engedelem az országban maradhatásra, csak a' nevezett négy

városban telepedhetnek-le. Egyébiránt a' zsidóknak nem szabad kereskedést vagy kézmüvet üzniök, ha csak az átalános szabályoknak magokat alája nem vetik, 's mig az illető kézműves testületek eziránt minden egyes esetekben meg nem kérdeztetnek.

Törökország.

A' M. Chronicle következő tartalmu levelet közöl sept. 12kéről. Stambulból: „A' rég várt angol hajóhad valahára csakugyan megérkezett. Mehemed Ali' merész követelései rég szükségessé tették az angol hajóhad' megjelenését, és ennek jelenléte most szükségesb, mint valaha, mert igen hihető, hogy az alkirály a' sultan és Anglia között létesült kereskedési szerződés miatt boszszúra gerjedvén, támadólag lép-föl. Ez annyival hihetőbb, mivel Mehemed Alinak létezése forog kérdésben. Illy környületek közt Mehemed Ali, korán sem megvetendő seregével és hajóhadával nehezen fog meghajolni; nem is szükölködik ő elhatározó lépésekre unszoló barátok nélkül. Oroszország, mellynek kereskedése és befolyása az idézett szerződés által semmivé tétetett, természetesen Mehemed Alit használandja a' fenyegető veszély' elhárítására, 's ezért szükséges az angol hajóhad' jelenléte. A' török hajóhad is tengeren van már, 's ha az egyiptomival összetalálkozik, aligha verekedés nem támad. De ha a' szerződés mielőbb megerősítetik, 's az alkirály Anglia' szándékáról értesítetik, úgy még mindennek elejét vehetni. A' háborút, ha egyszer kitör, nem Törökország 's nem Egyiptom végzi el.

Alexandriai hirek szerint sept. 16ról Mehemed Ali ez úttal még fölhagyott függetlenségi tervével, fizeti az adót a' sultánnak, 's e' végett intézkedést tett Anastasy és Pastré házakkal, mellyek 900,000 tallért váltó levélben küldenek Konstantinápolyba 's érette pamutot fogadnak-el. Ezt, az Echo de l' Orient is septem. 30ról megvalósítja.

Livorno, sept. 28kán. Alexandriai hírek szerint Mehemed Ali a' négy főhatalom' consulainak, kik függetlenségi tervei ellen fölszólaltak, kinyilatkoztatá: miként ő Europa' érdekeivel és kelet' nyugalmával ellenkezőt nem kiván. Ő már 70 éves, és kötelességének tartja, családja' és fogadott gyermekei' sorsát halála előtt biztosítani. Kormányörökséget követel csak gyermekei' számára, 's megelégszik, ha ezt békes úton elérheti. De kezeit azért meg nem kötteti, 's inkább akar megbukni, mint családja' sorsát tovább is kétségben hagyni. Ha ezt békes uton el nem érheti, ha Europa hatalmai őt Egyiptom' jövő állására nézve nem biztosítják, 's magára marad hagyatva, olly eszközökhez fog nyúlni, mellyeket legalkalmasbaknak látand.

Schweiz.

A' szövetség ügyvivője Párisban hivatalosan közlé Molé gróf' nyilatkozatát, miszerint a' franczia kormány Napoleon Lajos' elutazásával ki van elégítve.

Mielőtt a' szövetséggyülés Napoleon Lajos' ügyében határozott volna, a' kantonok már nyomós rendszabályokat tőnek a' Schweizhoz közelgő francziák ellen; így Wadt kanton oct. 2kán egész katonaságát, 16,000 embert, fegyverre szólította; Bern 24,000 emberből álló katonaság kiállitását rendelé; hasonlót tőn Freiburg is. Schweiz' nyugoti része ekkép biztosítva lőn véletlen borohánás ellen. A' francziák' benyomulása jeladás lett volna a' schweizi nép' átalános fölkelésére; 's a' nyugoti kantonok' becsületteljes maguk viseletét mind eddig megtartották. — Bonaparte Napoleon Lajos útleveit, e' szavakkal: „született Párisban, lakik Thurgau kantonban" valahára megkapta. A' szövetségi gyülés illy választ adott a' franczia követ jegyzékére: „Miután ő excellája Montebello hg. ő fölségének a' francziák' királyának követe aug. 1jén a' szövetségi hatósághoz költ levelében Napoleon Lajost a' szövetség' birtokaiból kiútasítatni kivánta, Lucern', mint szövetségi főhely' polgármestere és statustanácsa következő a' szövetségi gyűlés' nevében adandó válaszra hatalmaztatott-föl. Midőn a' kantonok' nagy tanácsai Montebello hg.' követelése fölötti tanácskozásra meghivattak, Bonaparte Napoleon Lajos' állása 's nemzetisége iránt megoszlottak ugyan végzéseik, de nem azon elv iránt, hogy schweizi polgár' kiutasításának követelése, mint a' status függetlenségével ellenkező, el nem fogadtathatik. De mióta Napoleon Lajos köz tudatúl a' schweizi föld' elhagyására lépéseket tett, mellyeket a' főhely mindenkép könnyíteni törekszik, azóta e' tárgy fölött minden további tanácskozás fölöslegessé lőn. Híven ragaszkodva azonban ama gondolkozáshoz, melly Schweizot Francziaországgal századok óta egybekapcsolta, nem titkolhatja őszinte fájdalmas bámulását a' hadi mozgalmak fölött, mellyek, mielőtt a' szövetségi gyűlés a' hozzá intézett felszólalás eránti határozásra összegyűlhetett volna, ellene tétettek. A' szövetséggyülés épen olly forrón ohajtja, mint Francziaország' kormánya, hogy illy nemű bonyolodások többé elő ne forduljá-

nak, 's hogy ezentúl e' két országnak, mellyet mind emlékezések mind érdekek egymáshoz kapcsolnak, egyetértése többé meg ne zavartassék. Schweiz a' jó szomszédság és régi költsönös hajlandóság' viszonyait a' franczia és schweizi nemzet közt nem sokára ismét helyre állni 's erősbülni reméli."

Portugallia.

Sept. 25kén költ lissaboni levél szerint az ifju király ujabb időben, miután a' portugalli nyelvet is tökéletesen sajátjává tevé, nyájasságával egészen megnyerte a' józanabb rész' vonzalmát. Ő fölsége fáradatlan igyekszik az ország intézvényeivel megismerkedni. Nehány napok előtt a' vámházat látogatá-meg, 's az alsóbb tisztek' nagy boszuságára négy egész órát tölte e' hivatal részletes vizsgálatában; 's ugy látszik, a' többi közhatóságoknak és törvényszékeknek is szánt illy látogatást, melly mintegy ösztönül szolgáljon, ha ugyan a' portugalli, önérdekén kivül, más ösztönnek engedelmeskedni képes volna. — A' cortes-választás' kimenetele még mindig kétséges; a' diadalt mindenik párt magának tulajdonítja, miből azt következtethetni, hogy a' pártok súlyegyenben vannak egymással, 's hogy sem egyiknek, sem másiknak kitünő többsége nem lesz, mi annál ohajthatóbb, mivel igy egyik politikai párt sem teheti az uralkodást kirekesztőleg sajátjává. Sept. 23kán, mint a' királyné Portugalliba érkezténck évnapján, udvari gálanap tartaték, 's ágyulövésekkel és játékszinnel ünnepelteték. Más nap szinte ágyudörgések hirdeték a' királyné' Portugalliában kiszálásának évünnepét, 's sept. 25kén Don Pedro' halála' napján az ágyuzás sürüen ismételtetett. Sz. Vincze' templomában az elhunyt' emlékezetére halotti ünnepély tartatott, mellyen a' királyné, férjével 's udvarával együtt jelen volt. Csudálkozással lehete észre venni, hogy azon tisztek', kik Saldanha és Terceirával a' carta mellett víttak, 's most hátratétettek, polgári fekete gyászban jelentek-meg.

Spanyolország.

Madrid, sept. 29kén. Egy külhatalom' itteni követe által az a' hír' terjesztetett el, hogy D. Carlos külföldről egy millio piastert kapott. Még csak e' kellett, hogy a' spanyolok' bizodalmatlansága a' külföldiek iránt engesztelhetlen gyülöletté váljék; mert a' nemzet' önokozta szenvedéseinek oka a' külföldre hárítatik, 's a' spanyolok nem sokára minden külföldivel ellenségként fognak bánni. Illy környületek közt az idegen' helyezete, ha csak valamelly itt lévő követség' oltalmára nem számolhat, napról napra súlyosb. Galiciában összeesküvés fedeztetett föl, mellybe külföldieket is keverni akartak. Nehány nap előtt bizonyos Ramos nevü, egy carlista-főnök' fia, a' christinók által elfogatván és halálra itéltetvén, Valdes főkapitánynak igen fontos fölfedezések' közlését igéré. Valdes a' kivégeztetést elhalasztván, Ramossal bezárkozott, 's öt órai beszélgetés után Galicia' minden vidékeire elfogatási parancsokat küldött. Corunyában Barrier kereskedő és porosz consul elfogatott, szálása és mezei lakja kimotoztatott, iratai lepecsételtettek, maga pedig betegsége miatt egy ideig lakásán keményen őriztetvén, később Santiagóba vitetett, hol a' nyomozás foly. Némellyek szerint az orosz consul is elfogatott Corunyában. Santiagóban 24 személy, köztük több kanonok, záratott-be. Ramos' vallomásait, Valdes generalon és Cayuela ezredesen kivül senki sem tudja, annyit azonban rebesgetnek, hogy a' foglyok Frai Saturnino' csapatjaival összeesküvést koholtak, sept. végén kitörendőt. A' tartaléksereg' O' Castiliába küldése miatt Madridban az elégületlenség olly nagy vala, hogy a' kormány kénytelen volt kijelenteni, miként Narvaez a' tartalékseregnél fog maradni, ámbár ennek egy része O' Castiliába megy. E' szerint Narvaez nem lesz Luchana alatt, mi erre nézve új megbántás. Egyébiránt Narvaez nem készül Manchát elhagyni. Toledóban különféle intézkedéseket tévén Consuegraba, onnan pedig sept. 26kán Manzanaresbe ment, hogy az Archidona' és Calero' vallomásai' következtében tett nyomozásokat végrehajtassa. Toledóban sept. 23kán négy, 25kén hat lövetett agyon. Miután Merino, seregével együtt, a' baski tartományokat elérte, a' nélkül hogy Ribero neki árthatott volna; egy carlosi csapat pedig, melly Goni general és Ortigosa ezredes alatt sept. 20kán Arnedo városát kirabolta, 's az Ebron azonnal vissza vonúlt, 's igy miután O' Castilia jelenleg a' carlosiaktól egészen el van hagyatva, Narvaez jelenléte ott már különben sem olly fölötte szükséges. — Van Halen general sept. 25kén a' középponti seregbez útazott. Borso sept. 24kén Valenciában volt. Aldama hadminister, mint mondják, tegnap lemondását beadta. — Sept. 29kén költ bayonnei levél szerint a' christinók' sept. 19kei vesztesége nem volt olly nagy, minőnek eleinte hírlelék; csak 280 fogoly esett a' carlosiak' kezébe; de az ütközet' erkölcsi hatása a' christinokra nézve igen káros vala. Alaix él, de három terhes sebbel, mellyből kigyógyulása még kétséges.

Madridi sept. 29ki levél szerint a' kormány maga is megvallja már, hogy nincs kilátása külföldről költsönt nyerhetni. Azonban még sokan

Villiers úr angol követ' megérkezésére függesztik reményöket, ki a' legterjedelmesb meghatalmazással jövend-meg, a' királyné' ügyének fölsegéllésére minden gondolható eszközt elővenni. Anglia sokkal többet áldozott már ez ügynek, hogysem azt most magára hagyhassa, 's mint állítják, a' királyné' kormányának annyi pénzt ad a' háboru folytatására, a' mennyi csak szükséges, ha előbb az angol követ által elébe terjesztett kereskedési szerződést aláírja. Sok fő személy ebben nem csak menedéket lát, hanem alkalmat is a' gyűlölt Francziaországon boszút állhatni.

Egy oct. 3kán kőlt saragossai levél szerint Pardinyas generalt Cabrera' csapatai Maella és Caspe között (alsó Arragonia keleti részében) megtámadták és megverték; némellyek szerint Pardinyas elfogatott, mások szerint elesett, vagy kétségbeesésből főbe lőtte magát. A' Phare ezen tudósításhoz azon eszrevételt teszi, mi szerint Arragonia a' christinókra nézve elveszett, és a' morellai események óta ezen tartományt második Navarra gyanánt tekinthetni.—A' középponti hadsereg' parancsnokságát Van Halen át vette, segédei Esparterotól küldettek. — A' Gazette de France egy határszéli levelezőjétől vett tudósitás szerint, Cabrera' emlitett győzelme' alkalmával a' csaknem egészen pocsékká tett christinok' veszteségét 4000 emberre teszi; 's a' christinok dühökben vezéreikre is lődöztek. Cabrera ütközet előtt ennyit szolt katonáihoz: „Katonák! Gondoljátokmeg, anyám ott fen imádkozik győzelmünkért.“ — A' Sentinelle des Pyrénées, bővebbi részlet nélkül, a' carlosiak és christinok között El Perdonnál (hol sept. 19 Alaix megveretett) történt ujabb ütközetről beszél, mellyben a' christinók győztek.

Amerika.

A' rio de janeiroi Despertador jul. 9ről következőket közli: „Darab idő óta bizonyos Joao Antonio, Pedra Bonita vidéki lakos, az e' táji tudatlan lakosokat azzal ámitgatja, mikép ide nem meszsze egy elbűvölt királyság van, 's jövendölgeti hogy a' pillanat közel, mellyben az a' büvöléstől megszabadúl. Az uj próféta 1837 nov. az inhamuni öserdőségbe utazott, és onnan apostolát Joao Perreira-t viszszaküldé. Ez 1838 majusban érkezett-meg Pedra Bonitaba, hol azonnal magát királynak kiáltá, és fölszólitásában hiveinek igére, hogy az ismeretlen ország a' büvtől nem sokára meg fogván szabadulni, Don Sebastian király (több századdal ez előtt a' mórok elleni csatában csett-el) és számlálhatlan kadserege megjelenend, a' mulattok mint a' hó megfehérednek, kovetői pedig boldogságban, halhatatlanságban, és gazdagságban úszandnak; hogy pedig az új ország büvtőli megszabadulása teljesen végre menjen sok emberek' nyakát el kell vágni, még pedig férjfiakét, aszszonyokét és gyermekekét, de ezeknek testeik csakhamar ismét fel fognak támadni. Voltak emberek kik hivének ez igéreteknek, és egy kis község gyülekezék körüle. Minden férjfival 2—4 nőt vetetett-el, maga pedig hetet vett. Maj. 14. 15. 16kán kezdé az áldozatokat, és a' szörnyeteg' pallosa alatt 42en hullának-el, t. i. 21 felserdült és 21 gyermek, ezeket örömmel adák oda szüleik. De Joao Perreiranak nem volt ideje az áldozatot bevégezni, mert Pedro Antonio, az emlitett profeta' testvére, maj. 17kén megrohanta és megölte, kákakoronáját elfoglalta, 's magát azon szerint az elbűvölt ország' királyának kiáltotta. Igy állottak a' dolgok, midőn a' 8 mföldnyire lakó biztos, Manuel Perreira da Silva tudósitást vőn az elkövetett szörnyüségekről. Ez azonnal öszveszede 26 nemzeti őrt és mezei embert, 's ment a' vér mezejére, hol Pedro királyt és elbüvöltjeit tüstént megtámadta, 's őt 29 követőivel, kik közt nehány aszszony is volt, megölte, 9 férjfit, három asszonyt és 12 gyermeket elfogott, de emberei közül is öten estek-el, és négyen sebesitettek-meg, mert a' rajoskodók oroszlán módra védték magokat, és utósó pillanatig erősen hivék, hogy Don Sebastian hadseregével segits égökre megjelenend.—

China.

A' Canton Register f. é. febr. 27kei számában így írja le a' chinai császárt: Tao Kwang 18 év előtt ült a' thrónra. E' jámbor öreget bajos leírni, mert nagyon elvonultan él, 's a' rágalom még semmi homályt nem vethetett charakterére. Általában azt vélik, hogy magános charaktere igen jeles, házát jó rendben tartja, de közügyhez nem igen van kitünő tehetsége 's nem is bajlódik vele. Ministerei' választásában eddig igen szerencsés volt; ők nem nagy statusemberek ugyan; hanem urok parancsát híven teljesitik, 's a' rendet fentartják. Tao Kwang nem élt viharos időkben, mellyeknek próbáját nem is álhatná-ki. Kormányát alattvalói szerencsétlennek tartják, mivel még egy év sem múlt-el, mellyben vizár, éhség vagy földrengés nem dúlt volna.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

(2) Hirdetmény. A' **Háztartás és Mezeigazdaság tudományának** 2dik kötetjere, melly teheti az első kötetben foglalt ismereteket is sikeresekké, december 15ikéig előfizetési alkalom nyilik, 's az előfizetést szedő teljes czimzetü urakat ezennel tisztelettel szólitom fel, az egy pengő for. megállapitott előfizetési sommák egybengyüjtésére. Sajtó alá kerül a' munka még ez idén, 's megjelenend a' jövő év első heteiben. Költ Debreczenben 1838dik eszt. octob. 10kén. *Balásházy János. s. k.* (3)

(2) Lakás váltóztatásnak hirdetése.

Tessényi Zsigmond, tettes Pest vármegyének tiszt. főorvosa ezennel barátit és esmerőseit figyelmezteti, hogy lakását a' fehér hajó mellett fekvő *paradicsom* név alatt esmeretes háznak második emeletébe átszállitotta. (3)

(1) **Birka, marha és ló eladás.**

Pest vármegyében, Pilis mezővárosa mellett, *Vatgyai pusztán* vagyon eladó 4000 jóféle megnemesitett birka, melly anya, ürü, és tokjuhból áll; — nemkülönben 200 darab gulyabeli marha, és a' méneses lovakból is vagy 50 darab nevelni való kancza-ló szabad kézből minden órán eladódik. Bővebben értekezhetni a' hely szinen. (3)

(1) Hirdetmény. A' mgos D. Földvári uradalom részéről közhirűl tétetik, hogy folyó esztendő november hónap 12kén reggeli 9 órakor Földvár mezővárosban lévő urad. Cancellariában tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek 6 egy másután következő esztendőre az urad. úgynevezett **felső tóban** lévő nád' használása, úgymindazonáltal, hogy 1841ik esztendő november első napjától fogva az abban lévő tilos vadászat is hozzá kapcsoltatik; úgy nemkülömben folyó esztendő november hónap 13kán a' mgos Földvári uradalomhoz tartozandó Kömlőd helységben lévő és a' határjában termett nád egészen vagy részenként egy esztendőre; valamint ugyazon helységben lévő tégla égetés jussa, a' hely szinén reggeli 10 órakor tartandó árverés által bérbe fognak adatni, az elsőre nézve 40 ft. pengő, a' másodikra 20 f. pengő, és a' harmadikra 12 ft. pengő bánatpenzel ellátva a' bérleni kivánók hivatalosak. Költ D. Földvárott, october hónap 13kán 1838. (3)

(2) Hirdetmény. Tekintetes nemes Bács vármegyében kebelezett királyi koronai szabados sz. Tamás község részéről köz hirré tétetik: hogy a' helybeli katonai kvártélyház, — melly is alkalmatos hét szobával, konyhával 's pinczével, azon felül jó karban levő fészerrel, 's istállóval, valamint is a' gabona szedésre alkalmatos padlásokkal ellátva vagyon, — a' felsőbbi kegyes engedelmek mellett most reánk jövő szt András hó 1ső napján eladandó lészen, az ezen házat megvenni szándékozók neterheltessenek magokat eleve vagy személyesen, vagy levél által ugyan azon jegyzői hivatalnál, — hol is bővebb tudósitást kapandanak, jelenteni. (3)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.

500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

Második Félesztendő.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerű

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kivált. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Brauner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőfőskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Eladó szölö. A' pesti kőbányaï uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*" szerkesztő hivatalában. 3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

			Buza		Kétsz		Rozs		Arpa		Zab		Kuk.		Köle	
Sept.	25én	Debreczen	55	50	40	35	37	35	27	25	21	—	50	45	60	55
Oct.	2án	Debreczen	70	55	50	40	40	—	27	25	23	22	45	—	60	—
	4én	Unghvár	80	77	72	68	52	48	38	35	27	25	50	46	—	—
	5én	N. Becskerek	80	—	45	—	—	—	30	—	28	—	40	—	30	—
	5én	Arad	60	—	40	—	40	—	22	—	22	—	40	—	—	—
	5én	Temesvár	85	75	52	—	40	—	30	—	30	—	40	—	—	—
	5én	Uj-Becse	90	80	30	—	—	—	35	30	32	30	45	40	30	—
	6án	Baja	67	57	54	47	47	—	37	—	29	—	50	—	40	—
	6án	Pécs	80	70	65	60	55	50	42	—	30	—	56	—	—	—
	6án	Komárom	100	84	83	65	60	55	66	49	35	30	60	55	52	—
	9én	Debreczen	60	55	50	45	40	35	29	28	23	—	40	—	60	—
	11én	Mosony	117	66	70	62	70	64	60	44	38	29	68	60	—	—
	12én	Uj-Becse	90	75	65	—	—	—	30	—	32	30	35	32	30	—
	12én	Temesvár	85	75	52	—	—	—	30	—	30	—	32	—	—	—
	13án	Komárom	93	87	84	66	61	55	58	52	34	3.	55	51	63	—
Pesten, oct.	19én	pesti m.	140	108	96	85	80	72	76	70	55	50	85	72	—	—

Pest. Szerda. October 24kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 33dik szám.

Magyarország (kinevezések, nyugalmazás; tudományok 's haza körül érdemesült férfiak; adakozások a' vízkárvallottak' számára; fa szüke 's magas ára Budapesten; pozsonyi, egri, zágrábi szüret; Zichy Miklós gr. jótékonysága; ujvideki tisztujitás; gazdasági egyesület; Trajan csatornájának helyreállitása 's a' sulinai dunatorkolat kikerülése; gözhajó-pálya 'stb.) Nagybritannia (Clanricarde marquis elutazik Oroszországba; Russell l. Liverpoolban a' népgyülések' szabad vitatkozása mellett nyilatkozik; a' luccai hg. Doverben 'stb.) Francziaország (a' schweizi vitát némelly hirlapok bevégzettnek vélik a' szövetséggyülés válasza által; Ney marsal' fölelevenített pöre; Stella Maria 'stb.) Poroszország (a' romai udvarral felbeszakitva a' diplomatiai közlekedés.) Oroszország. Belgium. Hollandia. Olaszország. Schweiz. Törökország (Mehemed Ali lefizeti tartozását 'stb.) Spanyolország. Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Mattyassovszky Jánosnak magy. k. ud. kamarai tanácsossá lett előléptetése által megürült valóságos titoknoksággal Spécz Antalt, eddigelő a' nm. m. kir. udv. Kamara számfeletti 's elnöki titoknokát felruházni; — Lingl Arnold körmöczbányai hutairnokot tajovai hutairnokká; az ekkép megürült körmöczbányai hutairnokságra pedig Balasovics Antalt, a' selmeczi kamar. próbálóhivatal' irnokát kinevezni; — Rézy Lászlót a' budai kam. főfizető hivatal' pénztári tisztjét, egész fizetésének évdíjképeni meghagyásával, nyugalmazni; — Meierhoffer Pálnak, a' politikai alapítványok' győri fiók pénztára beszedőjének, hasznos és hü szolgálatiért, legfelsőbb tetszését tudtára adatni, kegyelmesen méltóztatott. — A' nm. m k. udv. Kamara Lieb Mihályt, a' munkácsi sóhivatal ellenőrjét, ungvári k. sóbeszedővé; — Halavacs Elek bártfai ellenőrködő sómázsamestert pedig a' munkácsi sóhivatal' ellenőrjévé nevezte-ki. Hk.

Budapest. F. é. oct. 2kán 31,662 sz. a. kőlt fensőbb rendeletnél fogva a' tudományok és haza körül nagyon érdemesült 's legfensőbb tetszésre méltatott következő nevek ezennel köz tudomásra adatnak, u. m: 1. Prandau Károly b. ki az ő pártfogósága alatti gyülekezetekben a' népmivelődést folyton előmozditani igyekszik, 's e' végre oskoláknak telkeket jelölt-ki, azok építéséhez anyagszereket és egyebeket ajándékozott. 2. Ebner László, a' varasdi főiskolának díjatlan igazgatója, ki az oskolai ifjuság számát annyira nevelte, hogy az első osztályban segéd-tanitóra lőn szükség; a' rajz-iskola' növendékinek saját költségén szerzette-meg a' minta-lapokat, 's iskola év végén jutalmakat osztott a' szorgalmasb tanulóknak. 3. Vrachan József, ludbregi lelkész és kapronczai alesperes, a' tanulók' szaporitása 's előhaladása körüli fáradozásán kívül, Ludbregen, Batthyány hg'. megkeresése által, szép iskolaház' építését eszközlé, Imbrihovecz, Gellekovecz és Martineczen magány-oktatással látta-el a' gyermekek egy részét. 4. Svagel F. Balázs és Modics Béla Varasd vmegye' alispánai és Orsich Auguszt gr. azon megye' szolgabirája, Krapinán főiskolát, Zakretjén pedig egy jó falusi iskolát hozának létre. 5. Fodroczy György, Körös vmegye' szbirája, Vrachan József alesperest a' népmivelés' előmozditásában hatalmasan segité, 's munkásságától közelebb 5 helységben remélhetni új iskolák' fölállitását. 6. Batthyány Fülöp hg. Ludbregen és St. Györgyön kő iskolaházakat épitete, 's gazdag alappénzzel ellátá. 7. Gajdek Tamás, szellei segéd, több éven át számos gyermeket ingyen tanitott vallásra, irásra, olvasásra 'stb. és azokat ön költségén könyvekkel, papirossal ellátta. 8. Bendeko János, krapinai lelkész és alesperes, a' krapinai, zakretjei és konobei iskolák' szerkezetét 's fölállitását hathatósan elősegité, Bradicza János pedig főeszközlője volt a' szép sikerrel fenálló zakretjei iskolának. — Vízkárvallott lakosink' számára a' budai kam. főfizető hivatalhoz folyt ujabb adakozások p. p: Bécsből Pálffy Fidél gr. udv. kanczellár ő exceája által 3981 f. 42½ kr. névszerint: a' tyroli kormány-elnök Trient 's Botzen kerületekből 269 f. 12½ kr. Rehmann Antal, a' Donau-Eschingenben Magyarország' víz által károsult lakosinak gyámolitására alakult biztosság részéről 3416 f. 40 kr. Hohenzollern-Sigmaringen hgségből 295 f. 50 kr. Az erdélyi kir. kormányszék által 303 f. 43 kr. u. m: Felső Fehér megyéből 109 f. 43 kr. Vizakna városából 70 f. — Nyitra vmegyében a' főispáni beiktatás' fényes ünnepélyének alkalmával, sept. 18kán, müvészektől és mükedvelőktől hangászati akademia adatván, ennek jövedelme, miután a' költségek aláirás által fedeztettek, 316 p. ft. t. Uzovics Sándor tbiró úrnak, kinek fáradozási hozák e' hangversenyt létre, a' budapesti segélyosztó biztosságnak, a' két főváros' és Esztergom' vízkárvallottai' javára, átszolgáltatott. — Alig kötteték-meg a' szerzedős Sina báróval a' Buda 's Pest közötti állandó hid épitése iránt, 's már is rendkívüli hatása mutatkozik a' budai házak árára nézve. Ugyan is egy házért, közel az épülendő hidhoz, már tizezer forinttal igérnek többet, mint a' tulajdonos még tavaly kivánt, de ő most igy sem adja, tudván, hogy az

építés' megkezdésekor azon vidéken még inkább emelkedni fog a' házak' becse. — A' tél közelgését jelentő hűs napok szükségessé tevén a' tűzi fáról gondoskodást, ezen első szükségnek ára rendkívül fölrugtatott, minek okát ugyan a' gyászos emlékü árvízben is kereshetni, mert Budapesten és más dunamelléki megrongált városok 's helységekben az építéshez sok tégla és mész levén szükséges, ennek égetése temérdek fát emésztett föl, a' tavaszi vészes hullámok is sokat elsöpröttek a' Duna partjairól, 's most a' csekély víz miatt némelly partvidékekről nem lehet szállítani. Hír szerint azonban már tétettek lépések a' városnak elegendő tűzi fával ellátására, leginkább „Erős" vontató gőzös által, melly partinkra több rakodtan álló hajót vontatand,'s ezek' megérkezte majd határt vetend a' köz veszélyből 's annak következményiből csak önhasznukat hajhászók' túlvitt nyerészkedésének.

A' h. Gazdasági-egyesület közeledő november hónap' 15, 16, és 17dikén rendkívüli közgyűlést tartand, mellyre a' kitűzött tanácskozási tárgyak' fontosságánál fogva minden részes tagnak szíves megjelenése ezennel ujonan 's különösen kéretik. Egy alkalommal közhírré tétetik, hogy az egyesület' örökítéseül aláirt tőkéknek kamatait mult, vagy illetőleg folyó évi junius 1ső napjától számítva Pesten Szekrényessy József n. casinoi levéltárnok ur, ki ezeknek beszedése iránt megbizatván az illető nyugtatványokkal 's ellennyugtatványi fejér levelekkel is el van látva, mindenkor elfogadja. Végzetül alulirt jelenti, hogy a' gazdasági Tudósítások' Vik, vagy ez idei 3ik füzete sajtó alatt lévén a' legközelebbi pesti vásárig elkészülend (tartalma, egy az előbbi füzetben megjelent értekezés' folytatásán kívül: a' répaczukor-mivelés, honi indigo, 'sat.) mellyet valamint az első négy füzetet is helyben a' titoknoki hivatalban (Zöldfa utcza 373 sz.) vagy Eggenberger József és fia' könyvkereskedésében szerezhetni, egyebütt pedig minden hiteles könyvárus által rendelhetni meg. Költ Pesten, october' 22kén 1838. Kacskovics Lajos s. k. gazd. egyesületi titoknok.

Súr (Veszprém vgyében) sept. 26kán. Örökre emlékezetes marad a' súri alattvalók' hálás szivében vázsonykői Zichy Miklós gr. ur kegyes földesuroknak irántuk közönségesen, de különösen iskolás gyermekeik iránt bizonyított atyáskodása, ki, miután az ezelőtt 29 évvel készített igen szük, nedves és sötét iskolaház tanulókkal annyira megtelt, hogy téli napokban sokan földön kénytelenittettek ülni, helybeli plebánosunk előadására a' mesterlak' szomszédságában egy zsellérházat megvenni, 's egy ujonnan épitendő iskolára kemény anyagszereket ajándékozni kegyeskedett. Atyáskodó földesurunk ezzel tettleg előzte meg t. Veszprém vgyének f. e. jun. 18án határozatba ment azon bölcs gondoskodását, melly szerint megkivánja, hogy a' tanulásra szolgáló épületek minden helységben jól rendeztessenek el, ha szinte csak a' tehetősebb buzgó, 's a' közjót szivükön viselő hazafiaknak, (de különösen földesuraságoknak) kegyes adakozásaikból is. Nem titkolhatjuk ez alkalommal mélyen tisztelt földesurunk egyéb jótéteményei közül azt is, hogy 1824 évben igen csinos és alkalmas paplakot épitni, 's 1834 és a' következett évben rajtunk majd kétségbeesteken könyörülni sziveskedett. Jelesen 1834 évi julius 28ika éjjelén tűz által megemésztett 15. telkes gazdának, úgy az evang. lelkész és mesternek házára és 11. pajtára szükséges épületfát ingyen adott, azonfelül még 155. p. mérő rozsot is osztatott ki, 1044 napi robotot, dézmát, censualis földektől járó gabonát, 's a' kender-kilenczedet elengedte; 1835ben ismét 11. házra és 7 pajtára épületfát ajándékozni, 's más számtalan jótéteménnyel a' kárvallottakat segíteni méltóztatott. Hála illy kegyes szívű földesuraknak!

Ujvidék szabad kir. városnak f. é. october' 3dik 's következett napjain Groszschmid János kir. tanácsos', mint illető királyi biztos' elnöksége alatt tartatott tisztujítása következő renddel ment véghez: Főbiró lett: Körber János 'stb.; polgármester: Lang Ferencz; kapitány: Kamber János 'stb.; tanácsbeli: Sztojanovics Illés; rend. ügyész: Jovschics Gergely; actuarius: Schillics Péter; alszámvevő: Georgius Sándor; adószedő: Fleischer György; pénztári segéd: Ivanovics Antal; árvák' gondviselője: Szaranda Péter; urbéri pénztárhivatal' ellenőrje: Lauschin Tamás; szószóló: Popovics Szabbás; választott közönség' tagjai: Sadil Ferencz, Weidl Wenczel, Soppron András, Király János, Hirschhorn Jakab, Joannovics Péter, Dimitrievics György, Trandaphil János, Krszta-Silics János, Gyokarics János, Neuszinger János, Nákó Sándor, Athanaczkovics János.

Posonyban a' szüret f. hó 13kán kezdődék, a' 14, 15 's 16kán folyvást tartott essőzés miatt elég szomorúan; szomszéd St. György, Bazin és Récse hegyein oct. 15kén vevé kezdetét. — Egerben oct. 8kán, a' közelében levő külső hegyeken pedig még elébb, kezdtek szüretelni. A' többnyire vigályos, jól érett 's egy részben aszu termés az időnek folyvásti kedvezése mellett már szedve van, 's az új bor vagy must hordójának párja (1 párra 6 akót értve) már 70—80 v. fton kel, jelesb hegyekbeli még nehány forinttal drágábban

is. — Zágráb vidékén oct. 10ke körül fogtak a' szürethez, melly azonban, mind mennyiségre mind minőségre nézve, középszerünél is soványabb vala, mihez még a' kellemetlen 's több évek óta elő nem fordult körülmény is járult, hogy oct. 14's 15ke közti éjjel a' hó szünetlen esett, és vastagon elborítá az egész vidéket; de 15kén a' derült nayfény hirtelen elriasztá a' korán jött váratlan vendéget.

A' szerb határszélekről sept. 26kán írják: hogy Milos hgné két fiával együtt a' zimonyi veszteglntézetbe érkezett, 's a' két hg. hihetőleg Németországba utazik, de e' telet anyjokkal együtt talán Temesvárott fogják tölteni. — Hodges ezredes angol consul több hónapi távollét után Stambulból ismét Nandorfehérvárra érkezett, 's a' portától mind Milos hgre és Szerbia' állapotjára, mind átalában kelet' ügyeire nézve fontos híreket hozott magával, mellyeket azonnal hírnök által Londonba küldött. — A' Dunán darab idő óta rendkivüli élénkség mutatkozik. A' dunaparti török várak, mellyek csakugyan hadi lábra fognak állítatni, sok szállító hajókat foglalatoskodtatnak. Egy régi, 's a' dunai hajózásra nézve igen fontos terv, ujra egész komolysággal vétetett-elő. Kormányunk t. i. egyetértve a' portával, ki akarja ásatni Traján behomokolt régi csatornáját Rassovától Kostendscheig, mi által a' dunai hajózás szinte 80 mértfölddel rövidülne 's az oroszoktól megszállott Sulina kikerültetnék.

Gőzösink jövő novemberben következő renddel pályázandnak: „Maria Anna", 76 lóerejü, kapitánya J. A. Masjon, Bécsből Posonyba délután 2 órakor, 2, 9, 17, 25, Posonyból Pestre reggel hat órakor 3, 10, 18, 26; Pestrül Posonyba 's Bécsbe reggel 5, 13, 21, 29; „Nádor", negyvenkét lóerejü, kapit. Pohl J. Bécsből Pozsonyba pontban délután 2 órakor 4, 12, 20, 28; Pozsonyból Pestre pontban reggeli 6 órakor 5, 13, 21, 29; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe reggel 8, 16, 24; „Arpád", 80 ló erejü kapit. Gerritsen L. W. Bécsből Pozsonyba pontban délután 2 órakor, oct. 31 's nov. 7, 15, 23, és dec. 1; Pozsonyból Pestre reggeli 6 órakor, 1, 8, 16, 24 's dec. 2; Pestrül Pozsonyba 's Bécsbe reggel 3, 11, 19, 27; „Zrínyi", 80 lóerejü kapit. Mayr F., Pestrül Zimonyba 's Drenkovára 7, 23 csupán Zimonyba, Drenkovárul Zimonyba 13, Zimonybul Pestre 15, 27; „I. Ferencz" 60 lóerejü kap. Ferro D. Pestrül Zimonyba 's Drenkovára oct. 30 's nov. 15, Drenkovárul Zimonyba 5, 21; Zimonybul Pestre 7, 23; „Argo" 50, ló erejü, kapitánya Lazarich C. G., Skelagladovárul Brailába 's Galaczra 5, 20, Galaczrul Brailába 's Skelagladovára 11; „Pannónia", 36 lóerejü kapitánya Knifez G. Skelagladovárul Brailába oct. 28, 's nov. 13, Brailából Skelagladovára 3, 19; „V. Ferdinand", 100 lóerejü, kapit. John Th. Everson, Brailából Galaczra 's Konstantinápolyba 3, 19; Konstantinápolybul Galaczra 's Brailába 13 „Metternich Kelemen herczeg" 140 lóerejü kapitánya Benjamin Wynn Ford, Konstantinápolybul Sinope, Samsun 's Trapezuntba 's viszsza minden 14 napban egyszer; „Crescent" 120 lóerejü kapit. G. Clician, Konstantinápolybul Sinope, Samsun 's Trapezuntba 's vissza tizennégy napban egyszer; „Stambol" 160 lóerejü kapit. John Ford, Konstantinápolybul Smyrnába és vissza hetenkint egyszer; „Maria Dorothea", 70 lóerejü kapit. A. Pietroni, a Dardanellákból (Fontan-Pasa) Salonichba 's vissza hetenkint egyszer; egy orosz gőzös Odesszából Konstantinápolyba 's vissza minden 14 nap egyszer. „Stambol" és „Maria Dorothea" pályavonalai közvetlen kapcsolatban vannak egymással. A' nevezett fő állomásokrul reggeli 6 órakor indulnak a' gőzösek; kivételek a' fölvéti jegyeken leendnek szemlélhetők; közelebbi körülményekről pedig az illető ügyvivők által értesülhetni. Az utasok illő 's jutányos élelmezésökrül czélszerü rendelések tétetvék. A' málhákon 's egyéb kötegeken, tévedés-elkerülés végett, nevét 's rendeltetési helyét szükség följegyezni minden utasnak; minden tehernek biztos helyre rakatása a' hajógazdának (conducteur) kötelessége ugyan, de annak elvitelérül magok a' tulajdonosak tartoznak gondoskodni.

Nagybritannia.

Oct. 7kén Windsor-palotában titkos tanácsülés tartatván, a' parlament pro forma még hat hétre halasztaték-el. A' ministerek mind a' kir. asztalnál ebédeltek, mellynek Melbourne l. mindennapi vendége, 's Age tory lap megjegyzi, miként a' nemes lord' húsvágója már panaszkodik, hogy fél év óta csak egy font húst sem vitetett tőle. — Clanricarde marquis és nője oct. 7kén Woolwichba kocsizott, honnan gőzhajón Sheerneszbe, innen pedig követi rendeltetése' helyére Oroszországba fog útazni. A' Globe megjegyzi: „Clanricarde marquisnak, mint angol követnek az orosz udvarnál, a' keleti ügyek és a' folyamatban lévő ármányok elég dolgot fognak adni. Kormányunknak a' dolgok' állása szemlátomást szívén fekszik, 's az e' kérdések által érdeklett udvaroknál lévő követségi személyzeteket jóval szaporítá."

Clanricarde Ulick John de Burgh marquis, az orosz udvarhoz nevezett új angol követ, 1802ki dec. 28kán született, 1825 óta Canning' egyetlen leányának férje és Sligo marquis' sógora. Ő eddig Galway irlandi grófság' főhelytartója 's Somerhill báró czímmel a' felsőház' tagja vala, hol azonban soha sem szólt. Az ellenző párt azt állítja róla, hogy eddig magát csak lóhajtásban tűntette ki; 's kivánhatónak, de nem remélhetőnek

*

vallja, hogy a' marquis a' status-kocsi' bakján is jelesen kocsiskodjék. — A' liverpooli hatóság Russel l. belministernek minap lakomát adott, mellyre a' hírlapi hírhordóknak nem engedtetett bemenet. Russell l. ez alkalommal, a' Liverpool Albion szerint, következőleg nyilatkozék: „Nem akarok ugyan illy társaság előtt a' politika' mezejére térni, egy osztályomhoz tartozó tárgyat még is legyen szabad nehány szóval érintenem. Az ország' különféle részeiben jelenleg számos népgyűlések tartatnak. Némellyek ezeket tán szeretnék elnyomatni; de ebben én, és a' kormány, mellyhez tartozom, nem értünk egyet velök. Mi azt hiszszük, hogy a' népnek teljes joga van politikai kérdések fölött vitatkozni. Az igazságot szabad vitatkozás fejleszti ki. Népgyűlések' tartása tagadhatlan ős angol szokás. A' nép, ha nincsenek alapos sérelmei, elég józan leend ezt átlátni, és a' gyűlések meg fognak szűnni. Nem szabad vitatkozástól, nem a' közvélemény' szabad nyilatkozásától kell egy kormánynak félnie, hanem ott van veszély, hol a' kormány' nyomása és titkolódása a' népet szövetkezésekre és összeesküvésekre hajtja. Itt a' veszély, itt a' félelem; nem pedig szabad szólásban és írásban.“ A' lord szerencsét kivána az országnak a' titkos status-szolgálati költségek' megszűntetéséhez, melly ministersége alatt sikerült, 's reményét fejezé ki, hogy a' nép' erkölcsi emelésére és az iskolai oktatás' javítására nem sokára lépések fognak tétetni. — O' Connell, a' fáradatlan izgató, ismét levelet adott ki, mellyben előre örül a' „repeal-agitatio'“ majdani megújításának. Levelét azonban így fejezi be: „Irlandnak balesettől megóvására egyik eszköz az, hogy a' whigek a' ministeriumban maradjanak, a' toryk pedig minél távolabb essenek tőle. — Nem rég említtetett, hogy Chrzanowsky generál Hafiz basa' asiai táborához ment. A' M. Chronicle szerint a' porosz követ Stambulban Nuri Effendivel egy jegyzéket közölt, mi szerint, ha Hafiz basa e' lengyel generált hadi kormánynyal találná megbízni, a' porta' szolgálatjában lévő porosz tiszteknek hivatalaikról azonnal le kell mondaniok. A' porta erre válaszolá, hogy a' general nem lengyel, hanem angol alattvaló, 's a' követ úrnak nincs joga a' porta' szolgálatjában lévő porosz tiszteknek útasító parancsokat osztogatni.

Lucca' uralkodó hge oct. 9kén Calaisból Britannia gőzhajón Doverbe érkezett, hol őt a' capuai hg nőjével együtt már oct. 7ke óta várta. Hír szerint a' hg. a' nápolyi udvarnak azon határzatát hozá-meg, miszerint Capua hg' nője (az ismeretes misz Penelope Smith) a' kir. udvarnál már elfogadtatik. — A' felsőbb osztályokban ez őszszel rendkivül élénk útazási vágy mutatkozik, kivált Görögországba igen sokan utaznak, hol a' Globe szerint Atheneben jelenleg számos angol mulat, 's több jeles angol család a' telet ott fogja tölteni.

Francziaország.

Mi, ugy mond a' Jonrnal des Débats, a' schweizi vitát, a' szövetséggyűlés' válasza által bevégzettnek hiszszük, melly Lajos hgre nézve ugyan nem egészen határozott, de formájára nézve elfogadható, tartalma békes és engesztelő. Schweiztól függend ezentúl az egyetértés' fentartása, mellyet többé meg nem zavartatni ohajt és remél. Francziaország soha sem fog a' helvetiai szövetség' csendje és függetlensége elleni összeesküvésnek és ármányoknak tanyája lenni, sőt a' szövetség Francziaországban, mindig hű frigytársára találand. Ugyane' hírlap jelenti, hogy az angol királyné jul. 31kén költ végzésben azon statusoknak, hol kölcsönösség gyakoroltatik, tudományos termékekre nézve az egész angol birodalomban oltalmat és kiváltságot adott. — Több német hírlap Oct. 1jén költ párisi levelet közöl, melly egy ábrándos és gonosz czélzatu röpkeiratról teszen említést, mellynek tartalma ez: Modigliana városban a' toscanai nhgségben 1773ki aprilisban Maria Stella nevű leány születék, 's Chiappini nevű odavaló börtönőr' nevére kereszteltelték. A' leány vélt szülőji által színészetre neveltetett 's miután darab ideig a' színpadon pályázott, az öreg Newborough lorddal kellett házasságra lépnie, kinek 1807ben történt halála után Ungern-Sternberg nevü orosz báróval, Pahlen gróf' rokonával kelt össze. A' báróné több utazásai után 1821ban Olaszországba visszatérvén, vélt atyjától halálos ágyában irt levelet kapott, mellyből megérté, hogy ő előkelő szülők' gyermeke, 's a' börtönőrnek ugyanakkor született fiával cseréltetett-föl. Ámbár e' levélből Sternberg báróné szülőit még kinem nyomozhatá, annyit azonban nem sokára kifürkészett, hogy születése' idején szülői Joinville név alatt Modiglianában Borghi gr. házánál mulatván, bizonyos családi érdekek miatt leányukat idegen fiuval cserélték-el. Ez adatok, tanuvallások által, olly valószinűkké lettek, hogy a' faenzai püspöki szék Sternberg' asszonyság' keresztlevelét kijavitatta, 's a' bárónét Joinville gróf' és nője' gyermekének nyilatkoztatta. Hosszas nyomozás után azonban kisült, hogy 1773ban Francziaországban Joinville család nem létezett, 's csak Orleans hgek szokták a' Joinville grófi czímet többi czímeik közt viselni.

A' Journal des Debats ismételve kijelenti, hogy a' Schweiz elleni készületetek már fölöslegesek. — A' franczia ellenző lapok ujra föleleveníték Ney marsal' emlékezetét, 's ügyének isméti megvizsgálását sürgetik. A' Journal de la Moselle a' „vitézek' legvitézebbikének" egy emlékre aláirást nyitott meg, mellyet a' Messager, Commerce 's a' Courrier français is pártol; e' hírlapok azonban azt hiszik, hogy mielőtt az emlék fölállíttatnék, illő volna a' marsal' megitéltetését törvényszeresen megsemmítetni. E' kimeríthetlen kérdést idősb Berryer' emlékiratainak minapi megjelenése hozá ismét szőnyegre.

Poroszország.

Berlin, oct. 10kén. Mióta Schele úr hannoverai minister itt fensőbb körökben megfordult, sokan azt rebesgetik, hogy a' hannoverai kérdés a' porosz király' közbenjárása által mindenik fél' megelégedésére fog eldöntetni. — Miklós czár' hazatérése alkalmasint új életet fog önteni a' hatalmas birodalom' mozgalmaiba, mellynek összeütközései keleten semmi kétséget nem szenvednek. Mondják, hogy Paskevics hg. 's tábornagy is Sz. Pétervárra hivatott, hol fontos föladatokkal fog megbízatni. — A' pápa' második beszéde következtében tett rendeletekről még semmit sem tudni; beszélik, hogy Buch ügyvivő úr is visszahivatott Romából 's a' kormány Romával minden közlekedésnek véget akar vetni.

Oct. 12kén költ berlini levél szerint a' porosz követségnek még Romában lévő része is visszahivatni, 's e' szerint a' romai székkel minden diplomatiai viszony végkép megszüntetik. Alkalmasint valamelly romai apát fog az egyházi levelezéssel megbízatni, ha csak valamelly német követség' segédje e' terhet el nem vállalja. — Az orosz czár, nőjével és a' nhgnőkkel együtt Berlinből, húzamosb ott mulatás után, Herkules gőzösön sz. Pétervár felé hajózván, útközben annyi viharokkal küzdött, hogy, a' hajó tetemesen megrongáltatván, Revalnál partra kellet szálnia. A' czárné és leányai az út' fáradalmitól nagyon összetörődtek; remélik azonban, hogy nehány napi nyugalom egészségöket helyre állítandja. A' császári család szárazon fogja útját folytatni.

Oroszország.

Varsói hírek szerint ott számos fogdozások történtek, mire egy lengyel nemes által bizonyos varsói kereskedőn, kit orosz kémnek hírleltek, elkövetett gyilkosság adott alkalmat. A' fölfedezett gyilkos tartózkodás nélkül vallá-meg tettét, 's kijelenté, hogy minden kém hasonlót várhat. Lakásán névjegyzékek találtattak, mi által több személy koczkáztatva lőn.—Hiteles adatok szerint Oroszországnak a' fekete tengeren következő hadi ereje van: 13 sorhajó 74—120 ágyúsak, 8 fregatte 44—60 á., 6 corvette 18—28 á., 10 brigg 10—20 á., 5 goelette 8—16 á., 3 lugger 8—12 á., 6 kutter 10—16 á., 1 ágyusgalliote, 5 fegyveres gőzhajó, három csajka, mindeniken 10 ágyú; 24 szállító hajó; összesen 84 hajó. — Odessa, sept. 13kán. Mig Oroszország' északi részein vasutak létesülnek, az alatt a' déli részeken a' Dnieper' hajózhatóvá tételén munkálkodnak. Schypow mérnök-alezredes alatt már egy csatorna ásatott, mellyel a' folyam' első zuhataga el fog kerültethetni. A' többi zuhatagok' hajózhatóvá tételére is elkezdődött már a' munka, 's jövő évi augustusig alkalmasint el is fog végződni. E' szerint a' balti tenger igen könnyüszerüleg össze fog köttetni a' fekete tengerrel, 's a' Don által, mellynek a' Volgával összekötő csatornája már ásatik, a' nevezett tengerek a' kaspiumi tengerrel is össze lesznek kapcsolva. A' társaság, melly tavaly Dniepergőzhajózásra létesült, 8 millio rubelt már összetett, 's jelenleg több gőzhajót építtet, mellyekre a' gépelyeket Angliából hozatja. A' társaság' lakhelye Kiewbe fog áttétetni, hol jelenleg nagy raktárak épitetnek. Mindezek tetemes hasznára lesznek az orosz kereskedésnek.

Bessarabiából oct. 1jén írják, hogy az ottani hadi készületek szünet nélkül folytatnak. Számos doni kozákok állítatnak hadi lábra 's vonatnak össze. Sept. 20kán 15 nagyobb 's kisebb hajó indúlt ki a' sebastopoli révből, mellyek' rendeltetése fölött még homály lebeg. Némellyek azt hiszik, hogy Cserkeszszia ellen küldettek; mások ellenben azt állítják, hogy Oroszország Bushire' elfoglalása miatti boszujában, Trapezuntba, honnan a' cserkeszek eleséget és segélyt szoktak kapni, akar telepet szálítani. —

Belgium.

A' müncheni politikai újság védőleg szól Belgium' ügye mellett. Legújabb lapjaiban ezt olvashatni: „Mi a' közvéleményt ismételve figyelmeztettük a' belga-hollandi ügyekre, mellyektől Németország' épsége és csendje függ és századok óta függött; 's ámbár okunk van félni, hogy a' belga nép eránti ellenséges indulatok 's legellenkezőbb, legkártékonyabb nézetek közt szózatunk hatás nélkül fog elhangzani, szólunk mindazáltal, hogy ha egykor e' visszás törekvések' szerencsétlen következményei valósúlnak, nyugodtan mondhassuk-el: „mi megtettük a' magunkét." Azt kellene hinnünk, hogy, kik Németország'

nagyságát és becsületét szívökön hordozzák, mély fájdalmat éreznek történeteink' azon szaka fölött, midőn nyugoti szomszédink német származásu népek' rovására nagyiták magukat; 's épen ezért remélhettük, hogy, kik akkor a' szétdarabolás' okai valának, kettőzött erővel igyekezendnek most Németország' hajdani nagyságát helyre ütni. Mindenki tudja, mi éretlen cosmopolitismus által veszté-el Németország természetes határait a' parisi békekötés' és a' bécsi congressus' alkalmával; az 1830 év véletlenül új kedvező alkalmat nyujta az elvesztettet helyre pótolni, 's most használatlanúl szalasztjuk-el a' jó alkalmat, mig belőle nyilvános és titkos ellenségeink legnagyobb hasznot húznak. Ha a' legjelesb statusférfiak nyolcz év alatt nem voltak képesek Németalföldön Europa' érdekeinek megfelelő állapotot létesíteni, nem azt kell-e józanúl hinni, hogy a' czél a' viszonyok' természetével ellenkezett? Egy visszapillantás a' múlt események' folyamára ezt eléggé mutatja. Midőn 1831 nov. 15kén a' 24 czikkelyü szerződés megköttetett, mindnyájan, kik a' csomót békesen megoldatni remélék, azt hivék, hogy ez által északnyugoti Németországban a' béke helyre fog állítatni. De már a' közelebbi esetek megmutaták, hogy míg a' közérdek egyes rész' érdekének föláldoztatik, a' zavarok el nem oszolhatnak. A' hollandi kormány hat évnél továbbszegült ellen, míg a' történetek folyama és a' Belgiumon át nyílt kereskedési út, a' bécsi congressus' a' rajnai-hajózást tárgyazó czikkelye' önkényes magyarázatának véget vetvén, megmutatá, hogy illy makacs rendszer sem a' kérdést meg nem fejti, sem hasznot nem nyujt. Most már, hét év' multával, Holland hirtelen késznek nyilatkozott a' Belgium által nem csak elfogadott, hanem végre hajtatni is sürgetett szerződvényt elfogadni. De ez alatt olly viszonyok jöttek létre, mellyek a' szerződvény' erejét nem csak kétségessé, hanem semmivé is teszik. (Itt az adósság egyenletlen elosztása érintetik.) Illy különös bonyolódásban annyi bizonyos, hogy Belgiumot most épen olly kevéssé lehet a'szerződvény'elfogadására erőltetni, mint Hollandot lehetett. De addig tartson-e e' tétovázás, mig a' crisis, mellynek olly sok status siet elébe, teljesen kifejlendett? Arra kénszerítesék-e Belgium, hogy magát a' szabadelműek' karjaiba vesse, kik eddig kénytelenek voltak a' közrendnek meghajolni? De van-e Belgiumra nézve más végszer, mint 300,000 lakos' elvesztése, kiket származás, vallás és közérdek az új statushoz csatol? Mi fölszámíthatlan haszon hárulna Németországra, ha Belgium, kikötőivel, vasútaival, gyáraival, 57,000nyi kész, és 119,000-ből álló tartalékseregével a' német szövetséghez járulna? A' revolutio' reményei egy csapással lesujtanának Belgiumban, elfojtatnék azon gondolat, miként a' szabadelvüek még csak Francziaországgal leendő összekapcsoltatásban látnak menedéket — olly gondolat, mellytől a' belgák' nagyobb része annál inkább visszaborzad, minél jobban érzi függetlenségét 's minél inkább meg van győződve, hogy ezt amaz összekapcsoltatás által elvesztené.

Hollandia.

Haagából írják a' Handelsbladnak, hogy Londonban többé már nem is gondolnak a' 24 czikkely kivitelére; sőt inkább az öt hatalom' képviselői új szerződést javaslanak Holland és Belgium között, miszerint amaz nem csak az egész hátra levő tartozást, hanem a' Belgium által évenként visszatérítendő 8 millio 400 ezer ftból is két három milliót vesztene-el; azonban még mind e' mellett sem aludt-el a' mi hamarábbi egyezkedés' reménye.

Oct. 7ki tudósitások szerint Haagából Van Duyn Van Masdam báró, Délholland tartomány kormányzója, király ő felségétől parancsot kapott, mi szerint a' stuttgarti kir. udvarhoz menjen, oraniai hg. ő kir. fensége számára, würtembergi király ő felsége második leányának, Sophia hgasszonynak kezét megkérendő.

Olaszország.

Florencz, oct. 10kén. Hírlik, hogy a' romai status-altitoknok' Msre Cappacini' és a' bécsi udvarnál lévő porosz követ' Malzahn gróf' itt léte alatt Metternich hg. a' kölni ügyben közbenjáró akart lenni, de fáradozásának nem lőn sikere. Szerencsésb sikere volt egy Metternich hg., Lützow gróf ausztriai követ a' római udvarnál és Msgre Cappacini közt a' romai politikai bűnösöknek adandó közbocsánat iránti értekezésnek.

Schweiz.

Austriai császár ő felsége' válasza a' szövetség' majlandi koronázáskori szerencsekivánatára következőleg hangzik: „Szeretett hű barátinkhoz, a' nagyrabecsült szövetség' 22 cantonához. Nagyrabecsült, igen szeretett barátink! Kedves vala nekünk Planta szövetségi elnök' és Molo statustanácsos' kezéből vennünk azon iratot, mellyet Luzern szövetségi főhely' elnöke és statustanácsának nevében hozzánk intézének, nekünk az épen végbement majlandi koronázáshoz szerencsét kivánandók. Meglevén győződve azon érzelmek' őszinteségéről, mellyeket Önök, nagyrabecsült,

igenszeretett barátink, ezen örvendetes alkalomkor irántunk nyilvánitának, mi annak teljesitéséért Önök iránt barátilag le vagyunk kötelezve, és megerősiti bennünk azon mindig táplált jó indulatot, mi szerint a' schweizi szövetségnek barát-szomszédi jóakaratunk' bizonyságát adjuk, és közötte 's statusaink közt szakadatlan a' legjobb egyetértést feltartani igyekezünk. Midőn végül azon móddal, miként a' szövetség követei megbizatásukban eljártak, megelégedésünk' igen megérdemlett bizonyságát szivesen adjuk, örömmel használjuk ezen alkalmat a' nagyrabecsült szövetségnek teljes becsülésünk' biztositását megujitani. Majland. 1838 sept. 13. Ferdinand."

Kappelben a' közelebb mult napokban szenteltetett-föl, mintegy 5 ezer ember előtt, a' Zwingli' tiszteletére fölállított új emlék. Két emlékbeszéden kivül közel 400 dalnok járult az ünnepély' emelésére. — Napoleon Lajos útlevelet az angol követ is aláírta, 's kiséretével együtt oct. 14kén vala elutazandó Arenenbergből, és pedig némi hír szerint Innsbruckba, mellyet neki az ausztriai kormány menedékül jelelt-ki, mig a' viszálkodás Francziaországgal elintéztetik,'s a' hg.bizonyos lakhelyet választ magának.A'Schweizban levő ausztriai [követ útlevelekkel látja-el a' hget,'s Tyrol' hatóságai már utasítvák az ő védelmezésére, de innen Ausztria' belsejébe mennie nem engedtetik. — E' szerint Francziaország' kivánsága teljesítetve levén, szűnniök kellene mind két részről a' fenyegetőzéseknek; azonban a' franczia seregcsapatok visszatérőre mégsem kaptak parancsot, sőt a' Nouvelliste szerint, oct. 7kén számos franczia sereg érkezett Morelbe; a' szövetséggyülés is oct. 8kai határzatában két hadosztályt rendelt kiállítani, egyiket Guiguer generál, másikat Zimmerlin ezredes vezárlése alatt,'s a' seregcsapatok' tartására 359,617 frt. határozott.

Törökország.

A' franczia Commerce sept. 18káról Bukarestből egy levelet közöl, mi szerint a' franczia és angol követek a' sultannak elébe terjeszték, miként az oláhországi és moldvai bojárkamara eloszlatása Oroszország' kedveért igen politika elleni cselekvés vala: 's egyszersmind sürgeték a' nagyurat, hogy a' kamara' megnyitására parancsot adjon-ki. — Sept. 24kén költ stambuli levél szerint Mehemed Ali a' portának, részint tavalyi elmaradt adója', részint a' porta banquierjának tartozott adóssága' részint idei adója' fejében 18,000,000 piastert (mintegy 1,800,000 f. p. p.) küldött váltólevelekben 's az idei adóból elmaradt 4,000,000 piastert is nem sokára megadni igéré, mi Stambulban nagy örömet és megnyugvást szült.

Konstantinápolyból sept. 20kán ezeket írja az allg. Zeitung' levelezője: Nehány év előtt Odessában tartózkodván, gyakori alkalmam vala egy értelmes orosszal beszélgetni kelet' viszonyairól. Egykor tréfából megjegyzém, hogy Oroszország' védursága a' nagyúr felett, némileg hasonlít azon védelemhez, mellyet oroszlántól egy zerge várhatna, 's az oroszok nyilván Konstantinápoly és a' dardanellai ut' birására áhitoznak. Erre mosolygott az orosz politikus, 's Oroszország, mondá, okosabb, mintsem birodalma' terjesztésével új gondokkal terhelné magát.—Másfél év előtt már szóba hozaték azon csatornának helyreállítása, melly a' Silistriától északra kanyarodó Dunát rövid vonalban kötné-össze a' fekete tengerrel. E' csatornának hasznai szembeszökők, mert azonkívül hogy az út a' török fővárosba és fekete tenger kikötőjibe nehány nappal megrövidülne, a' szabad közlekedés kelettel jövendőre biztosítva lenne,'s a' dunatorkolat körül uralkodó statusok' politikai viszálkodását nem fogná annyira érezni a' kereskedés. Figyelemre méltó körülmény az is, hogy a' hajózás Isatschkától a' fekete tengerig, különösen pedig a' sulinai ágba menetel veszedelmes. Akkor leginkább Anglia fogá-fel ez ügyet, 's az angol hírlapok igen zajongtak Oroszország által a' dunatorkolatnál mindenféle nemzet' hajóin elkövetett zsarlások miatt. Ausztria sem maradt hátra, mellynek bölcs kormánya méltányolni tudá az e' rendszabályból kereskedésére 's hajózására eredendő hasznokat. Mindazáltal akkor e' tárgy körül minden iparkodás, könnyen eltalálható okból, sikeretlen vala, mig nem a' sultan e' napokban fermant adott-ki az említett csatorna' helyreállitása iránt, melly eset a' dunamelléki lakosokat, Silistriától egész Ulmig, bizonyosan meg fogja örvendeztetni.

Spanyolország.

Oct. 3kán a' ministeri tanács a' ministerek' bel viszálkodásai miatt összegyűlt. Aldamát Ferraz úr a' lovasság' fölügyelője váltjaföl a' hadministerségben. Valgornera és Montevirgen urak is alkalmasint le fognak köszönni. A' kormány titkos rendőrséget alkotott 's igazgatójává Riuz del Perro urat nevezte. A' titkos egyesületek folyvást munkálkodnak, 's a' királyné' seregeinek új megveretése lázadást fogna támasztani; mert már Alaix' megveretése is félelmes benyomást tett.— A' M. Chronicle Madridból a' hírt vevé, miként az új angol legio' tisztjei mind lemondtak a' hadi szolgálatról. Oct. 4kén költ saragossai levél való-

sítja, hogy Cabrera Pardinyas' hadosztályát Caspe mellett csak nem egészen megsemmítette. Pardinyas számos tisztekkel együtt elesett, 's katonáji közül ezer is alig menekedett-meg. E' hír a' saragossai lakosok közt nagy ingerültséget okozott. Mindenfelé e' kiáltás hallatszék: „El a' ministerekkel!" A' város' terén lévő ágyúk' az utczákra szögeztettek; de a' katonaság és nemzeti őrség' féken tartá a' lázongókat.

Madridból oct. 5kén (Messagerben) ezeket írják: Pardinyas' megverettetésének oct. 2kán érkezett híre a' legkellemetlenebb benyomást tette. Szomorúnál szomorúbb színekkel festik ez eseményt; annyi azonban igaz, hogy Pardinyas' osztálya, mellyben volt a' középponti hadsereg' reménye egészen szét oszlott; maga 1900 emberrel fogságba esett, két csapat egész fegyverzetével az ellenséghez átment, szóval az egész osztály lepocsékoltatott, 's belőle eddig Saragossába csak 23 ember jött vissza. Nem a' morellai visszavonulás itt a' fő baj, hanem azon hanyagság, mellyel Latre general küldetésében eljárt, t. i. a' szerencsétlenség okait ki nem nyomozta; ehez járul még azon bizonytalanság is, valyon a' ruha és pénz-szállítmány, mellyet Van Halen annyi fáradsággal szerzett öszve, a' csekély kiséret mellet, nem jutott-e Cabrera' hatalmába; megérkeztéről legalább még semmit nem hallhatni.— A' szabadság' barátainak nehezen lehet fogalmuk azon halálos félelemről, mellyben itt élünk mi, kik lételünket a' szabadságért feláldoztuk, ellenségeink örülhetnek, hogy bennünket olly szerencsétlen helyzetbe tudtak tenni, millyenben illy számos párt valaha lehetett, úgy hogy sem kül segélyre nem számolhatunk, sem azon bel forrásokat, mellyeket a' zendülés nyitni szokott, nem használhatjuk. Előbbi levelemben attól tartéc, talán igen is vastag színekkel rajzoltam Ofalia' ministeriumának hitetlenségét és Frias hg. tehetetlenségét; de a' következés megmutatta, hogy ezen urak' semmiségét, kiket statuskormányzóknak neveznek, korántsem nagyítottam, sőt veszélyterhes rendszerökről gyenge fogalmat is alig adtam. Ki hinné hogy másfél holnap óta a' morellai csatavesztés után, Oraa utódja még mindig itt vesztegel, és hogy a' középponti hadsereg, mellytől Arragonia, Valencia', Mancha', és a' főváros' nyugalma függ, vezér, igazgatás, és gyülpont nélkül van. Kevés hasznot hajt az, hogy a' ministerium az itteni nemzetőrség és községnek szolgai módra hizeleg, velek mély titokban tartandó rendszabályokról tanakodván, mig ugyan akkor a' tartalékseregét megoszlatja és szerte helyezi, 's így Castilia' sorsát a' történetre bizza. Narvaez, bizonytalan mozgásaiban, Manchaban a' béket föl nem tarthatja, és Andalusiát nem fedezheti, sem Valladolid és Avila tartományok' fölkelését nem gátolhatja; még csak a' hiányzik, hogy Esparterot új, Alaixéhoz hasonló csapás érje, 's így Spanyolország a' követelő' kénye alá jusson. Gondolóra vehetné már a' franczia kormány e' jobbadán politicájából eredt helyzetet; vizsgálja-meg eredetikép a' kormánytól fölvett, és később kamrai többséget által is elfogadott rendszer' eredményeit, és legyen készen minden következések viselésére. Ön a' szabadság nevében, és, ha akarja, az annyira koczkáztatott Franczia ország' méltósága' nevében is menydörgő hangon emelheti-fel szavát; én csak az emberiség' nevében szólok, melly fájdalommal látja, mint szaggatja irgalmatlanul egy lelkes, 5 év óta annyi reménnyel, hiú igéretekkel megjátszott nép saját testét, a' nélkül hogy legélesebb szem is elláthatná ez iszonyúság' végét. Elvégre ideje valamelly párt mellé nyilatkozni, de nyiltan, őszintén, hogy ne legyen ürügy kéktedésre; Francziaország vagy nagyszerűen, eldöntőleg avatkozzék-be, vagy himezetlen mondja-ki, mikép legszorosabb pártatlanságot tartand; vagy hadsereget küldjön az Ebro' partjához, vagy takarodjék szemmeltartásával Bidassoa' partjairól, Spanyolország akkor legczélszerűbb szabályhoz nyuland. — Oct. 4ről költ madridi tudósítások szerint megvalósúl a' ministerium változása; de tárcza' átvételéhez senkinek sincs nagy kedve. A' hadministerséget Ferraz' vonogatása következtében D. Laureano Sans, a' pénzügyministerséget Montevirgen helyett DPed. Surray Ruil, ezelőtt kerekedő, vállalta-el. A' Gaceta oct. 4kéről közli a' királyné határzatát, mi szerint Rodil general az ellene támasztott vádak alól, mellyek két év óta nyomoztatnak, fölmentetik.

Amerika. Új-yorki levél szerint, a' M. Chronicleben, a' császári seregek Rio Grandeban (Brasiliában) teljesen megverettek. 1800 emberből csak 30 szabadult-meg, a' többit mind felkonczolák Bento Manuel és Neto republicanus generálok. A' monarchia' ügye Rio Grandeban alkalmasint halálos döfést kapott.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten, megjelentek:

KISS ÁDÁM'

Egyházi Beszédei,

(32 predikáczio) IV. darab, ára kötetlen 54. czüst kr.

MÜLLER könyvárusnál Pesten, az uri-utcza kezdetén a' Serviták klastroma átellenében, több más magyar uj munkán kivül, még következő legujabb könyvek találtatnak: u. m.

(Árok pengő pénzben.)

Legyen áldott az ur neve.

Imádságos-könyv, keresztény katholikusok' számára, Leonhard Mihály felszentelt püspöktől, 2 aczélmetszéssel, kötetlen 48 kr. csinos bőrkötésben 2 f. Ugyan igy kötve 's 2 szép aczél kereszttel és aczél zárral 3 f. —

Marót Bán.

Szomorújáték öt felvonásban. Irta Vörösmarty Mihály. Budán, 1838. kötve 1 f. —

Ezeregy Óranegyed.

Tatár Novellák. Forditá Kazinczy Gábor. Budapest, 1838. kötve 40 kr.

Elemi Algebra.

Számirás közönséges jegyekkel. Irta Nagy Károly. Bécs, 1837. kötve 1 f. 40 kr.

Néhány szó a' Lóverseny körül.

Gróf Széchenyi István. Pesten, 1838. kötve 2 ft. 40 kr.

Beke Sámuel' vasárnapi Beszédei.

Kolozsvártt, 1837. kötve 1 f. —

Egyházi beszédek'

Gyüjteménye. Kolozsvárt, 1837. kötve 40 kr.

Boldogasszony Temploma' Harangozója

Hugo Victor után Páli Elek. Kassán, 1837. Kötve 1 f. —

A' Magyar Házi-Barát

Egy közhasznu hazi 's gazdasági Kalendáriom. 1839. évre, kötve, 1 ft. — (1)

(1) **Hirdetés.** A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' részéről jelentetik: hogy e' folyó év November 12kén 's következő ***Második Félesztendő.*** napokon Budán a' kamarai épületben a' szokott órákban néhai **Kátsor Mihály'** és **Sőres János** magva szakadtával a' királyi fiscusra maradott könyvek árverés utján a' többet igérőknek készpénzért fognak eladatni. Budán October 16-dikán 1838. (3)

---

(2) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek s tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad fali 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakirozott bádog- és sárgaréz-árukkal jól ellátott árutárt szállitand mindegyik pesti országos vásárra. Boltja van az új piaczon úri utczában.

Frank Ferencz
polg. lámpagyártó Bécsből. (5)

1) **Hirdetés.** A' nm. m. kir. Helytartó tanács' f. c. oct. 16án 33113 sz. a. kólt rendeleténél fogva köz hirül adatik: hogy Csákova és Nagy-Köveres uradalmakban az 1837ki termésből 2000 pozsonyi mérő tiszta buza, 3000 p. m. kétszeres, 3500 p. m. zab, 2500 p. m. repcze találtatik eladó; venni szándékozók tehát bepecsételt ajánlataikat, kivüle' fölirással: **ajánlat a' csákovai 's nagy köveresi uradalmakban levő gabonákért**, 's az ajanlandó ár' meghatározásával, a' nm. m. kir Helytartóság jegyző könyvi hivatalához f. é. nov. 3ig annál bizonyosabban nyujtsák-be, mivel későbbi ajánlatok semmi tekintetbe sem fognak vetetni.

---

(2) 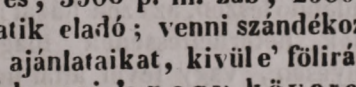 **Birka, marha és ló eladás.**

Pest vármegyében, Pilis mezővárosa mellett, *Vatgyai pusztán* vagyon leadó 4000 jófele meg-

nemesitett birka, melly anya, ürü, és tokjuhból áll; — nemkülönben 200 darab gulyabeli marha, és a' méneses lovakból is vagy 50 darab nevelni való kancza-ló szabad kézből minden órán eladódik. Bővebben értekezhetni a' hely szinén. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' mgos D Földvári uradalom részéről közhirül tétetik, hogy folyó esztendő november hónap 12kén reggeli 9 órakor Földvár mezővárosban lévő urad. Cancellariában tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek 6 egymásután következő esztendőre az urad. úgynevezett felső-tóban lévő nád' használása, úgymindazonáltal, hogy 1841ik esztendő november első napjától fogva az abban lévő tilos vadászat is hozzá kapcsoltatik; úgy nemkülömben folyó esztendő november hónap 13kán a' mgos Földvári uradalomhoz tartozandó Kömlőd helységben lévő és a' határjában termett nád egészen vagy részenként egy esztendőre; valamint ugyazon helységben lévő tégla égetés jussa, a' hely szinén reggeli 10 órakor tartandó árverés által bérbe fognak adatni, az elsőre nézve 40 ft. pengő, a' másodikra 20 f. pengő, és a' harmadikra 12 ft. pengő bánatpénzel ellátva a' bérleni kivánók hivatalosak. Költ D. Földvárott, october hónap 13kán 1838. (3)

---

(3) Hirdetmény. Tekintetes nemes Bács vármegyében kebelezett királyi koronai szabados sz. Tamás község részéről köz hirré tétetik: hogy a' helybeli katonai kvártélyház, — melly is alkalmatos hét szobával, konyhával 's pinczével, azon felül jó karban levő fészerrel, 's istállóval, valamint is a' gabona szedésre alkalmatos padlásokkal ellátva vagyon, — a' felsőbbi kegyes engedelmek mellett most ránk jövő szt András hó 1sö napján eladandó lészen, az ezen házat megvenni szándékozók neterheltessenek magokat eleve vagy személyesen, vagy levél által ugyan azon jegyzői hivatalnál, — hol is bővebb tudósitást kapandanak, jelenteni. (3)

---

(3) Hirdetmény. **A' Háztartás és Mezeigazdaság tudományának** 2dik kötetjére, melly teheti az első kötetben foglalt ismereteket is sikeresekké, december 15ikéig előfizetési alkalom nyilik, 's az előfizetést szedő teljes czimzetü urakat ezennel tisztelettel szólitom fel, az egy pengő for. megállapitott előfizetési sommák egybengyüjtésére. Sajtó alá kerül a' munka még ez idén, 's megjelenend a' jövő év első heteiben. Költ Debreczenben 1838dik eszt. octob. 10kén. *Balásházy János. s. k.* (3)

---

(3) Lakás váltóztatásnak hirdetése. Tessényi Zsigmond, tettes Pest vármegyének tiszt. főorvosa ezennel barátit és esmerőseit figyelmezteti, hogy lakását a' fehér hajó mellett fekvő *paradicsom* név alatt esmeretes háznak második emeletébe átszállította. (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pinczehellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 198 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*“ szerkesztő hivatalában. 3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből, Madarassy Ferencz választott ansariai püspök, és posonyi prépostnak hagyományához tartozandó drágaságok, ezüstmüvek, mellyek között két nagy ezüst asztali-ékesség (Tiſch Aufſatz) találtatik, — porcellánból álló évő és kávés-edény — egy tükör, és órák; — azután nehány öltözet darabok 's fehér ruhák; továbbá 30 akó fehér bor hordó nélkül, 's több butel különös borok (Extra Weine), továbbá egy félig fedett cséza (Kaleſche) egy egészen uj kétüléses batárd, és egy oldalas kocsi kosárral együtt; — végre 16 markos nagyságu két szürke ló szerszámostul, 'sat. folyó évi october 17ik napján a' pozsonyi ugynevezett prépostság nagy udvarában káptalan utczában tartandó nyilvánnyos árverés utján a' legtöbbet igérőknek azonnali kész fizetés mellett fognak eladatni. Posony Sz. Mihályhava 27ik napján 1838. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, oct. 20án: 5 pctes stat. kötelez. 107 1/5; 3 pctes stat. kötelez. 80 7/10; 1834ki stat. költs. 642; 2½ pctes bécsvárosi bankóköt. 64 15/16; bankrészvény 1459 3/4.

Gabonaár: Pesten, oct. 23án pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 140—110; kétszeres 95—84; rozs 80—70; árpa 75—65; zab 54—50; kukoricza 75—68; köles 85; kölezkása 170.

Pest. Szombat. October 27kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 34dik szám.

Magyarország (kinevezések; pesti nemzeti szinház; budapesti hangászegyesület' műelőadásai; Torontal megyei dologház és nyugintézet; Békes megyei közgyülés; gyulai tánczvigalom; neszmélyi, esztergomi, aradi hírek; debreczeni vásár 'stb.) Nagybritannia (az Anglia 's Ausztria közötti kereskedési szerződés; költsön-terv Spanyolország' számára; az északamerikai angol gyarmatok alkotvány terve; Durham l. Ujfoundland' állapotja 'stb.) Francziaország (czukorkérdés feletti vita; algíri hírek; Napoleonnak Corsicában föltalált irományai 'stb.) Oroszország. Hollandia (a' generalstatusok ülése megnyittatik.) Schweiz (Napoleon L. elutazik.) Törökország. Spanyolország (ministeri változás; Munyagorri fölszólítása 'stb.)

Magyarország.

A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara Simkovics Mihályt, a' marmarosi sóbánya-pénztár' tisztjét, a' szigeti tiszttartóhivatal' beszedőjévé; — Poluzsnyi Leopoldot, a' szlatinai aknahivatal' dijas gyakornokát, bustyaházi irnokká; — és Hirschmann Józsefet, a' szepesi kir. kamar. igazgatóság' irnokát, jegyzővé nevezte ki.

Budapest. Lapjainkból tudva van olvasóink előtt, a' gyászos emlékezetü tavaszi áradás nemzeti szinházunkban is milly tetemes károkat okozott légyen, nevezetesen hogy a' légszesz-világításhoz szükséges készületek nagy részint elromolván, amaz esemény óta használhatlanokká lőnek. Azonban a' nemzeti ügyért minden áldozatra kész részvény-társaság, a' légszesz-gépet 's más eszközöket, tetemes költséggel helyreállitatá; 's most már örömmel jelentjük: hogy szinházunk, daczára a' fondor gúnynak, mellynek, egy bizonyos részről, e' tekintetben is tárgya vala, october huszonötödike óta folyvást légszesszel van és leend kivilágítva. — Szinházi jelentés. Havi Mihály, a' pesti magyar szinháznál volt kardalnok, Olaszországból lett haza igazíttatása után nehány nappal a' szinháztól hihetőleg Kassára megszökött, 's az itteni igazgatóság őt nem tartja érdemesnek a' visszakövetelésre. Kőlt Pesten 1838 oct. 10kén. A' pesti magyar szinházi igazgatóság.

Kecskemét, oct. 22kén. Minekutánna Ő cs.'s ap. kir. Fölsége k. rendeleténél fogva ezen várost, mint kiváltságost, a' városi előljárók és tisztviselők' választására nézve az 183$^{2}/_{6}$ 9ik törvény alól kivenni, és a' tisztválasztást az 1830ik esztendőben kiadott k. k. resolutio szerént megtartatni kegyelmesen méltóztatott, a' t. vármegye által ezen k. k. rendelet foganatosítására megbizott fényes küldöttség, első alispány t. Dubraviczky Simon úr elnöksége alatt folyó hónap 17kén városunkba megérkezett, és más nap az 1837ik esztendei aprilisban tartott tisztujitáskor óvás mellett kilépett tanácsbelieket hivatalokba visszahelyheztette, annakutánna a' választott közönséget kiegészitvén, az által a' tanácsban még üresen maradtt 4 helyre, ugy a' választás alá tartozó tisztviselőkre nézve is a' tisztujitást végrehajtatta, mellynek következtében főbirává választatott ns. Ladányi Sándor Csongrád vármegye tbirája és hites ügyvéd; második birává Dugár Péter; tanácsbeliekké: ns. Szeles József Csongrád vgye tbirája és h.ügyvéd, Bodogh Antal h.ügyvéd, ns. Kun János t. Csongrád vgye tbirája és h.ügyvéd, Tóth Antal, Drégely István h.ügyvéd, Simonyi János törvény- és bölcselkedési tanár és h.ügyvéd, Csányi János h. ügyvéd, ns Gossich János h.ügy., ns. Ferenczy György, Tóth János h.ügy., Sóos János h.ügy., és ns. Veres István h. ügyvéd: főjegyzőkké Nagy Lajos h.ügyvéd, Decsy János h.ügyvéd; aljegyzővé Tóby János h. ügyvéd; főügyésszé ns. Halasy Sándor h.ügyvéd, alügyésszé Cseregley János h.ügyvéd, tiszteletbeli ügyésszé kineveztetett ns. Kun László h.ügyvéd; tiszteletbeli levéltárnokká ns Ferenczy Móricz; főpénztárnokká választatott ns. Antal István, adószedővé Szappanos István, alpénztárnokká Muzslay László; számvevővé Kalmár János; közgyámatyákká Sik József és ns. Nagy Sigmond; a' választott közönség szószóllójává: Bobis Sándor, alszószóllóvá Szücs András h.ügyvéd; seniorrá: Elszánt Ferencz h.ügyvéd. Melly visszahelyheztetés, és azt követő tisztujitás sok egyébb tekinteten kivül már az által is, hogy többen az utóbb volt tisztviselők közzül is ujra elválasztatván a' különböző érzések mintegy összeolvasztattak, biztos reményt nyujt ennek jótékony következéseiről e' népes közönségre nézve.

A' pestbudai hangász-egyesületnek első műelőadása e' folyó 3dik hangászati évben nov. 1-jén délutáni 4 órakor lesz Pesten a' k. v. nagy redutteremben. A' t. egyesületi tagok keddtől (oct. 30.) kezdve vehetik által belépti jegyeiket Pesten Klaus E. L. egyesületi pénztárnok urnál (a' tükörtárban, szinház terén, a' k. v. játékszin épületében), előadás napján azonban kizárólag az egyesületi irószobában (a' v. szinház ellenében, n. hid utczán Parkfrieder-ház 1ső emeletében, hátul, az udvarra) — Budán pedig a' várban Miletz Imre urnál a' „levélhez" czimzett szövetárus bolt-

ban. Ugyan azoknál fizettetik-be az évi részvénydij (3 ft. egyes — 6 ft. ezüstben három belépti jegyért egész évi valamennyi előadásra), valamint az alappénz is (2 pengő ft.) ujan belépő tagoktól. — Az emlitett műelőadás tárgyai e' hangművek lesznek: 1) „István és Pannonia" Cantate, szerzé Winkhler K. A. — 2) Spontini ouverture-je „Cortez Ferdinand" daljátékból. — 3) Aria Paccini „Alessandro nell' India" daljátékából. — 4) Fantazia fortepianóra Meyerbeer „Hugenottáiból" vett thema után, Thalbergtől. — 5) Dicsénck „Isten, ki a' világ büszke alkotmányát" szerzé Krufft báró.

A' nemzeti haladás és valódi műveltség nem csak az anyagi jólét' forrásainak szaporításában áll; hanem áll főleg abban, hogy kivetkezve anyagi durva vágyainkból, lelkünket idomítsuk 's az emberiségnek, mint minden törvény', minden status' főczéljának, magasb eszméjéhez fölemelkedjünk. A' bűn, a' haladás' és müveltség' e' nagy gátlója az, mellynek kiirtására, minden haladni akaró nemzetnek mindenek felett törekednie kell, de az emberi méltóság' sértése, a' szellemi erő' elfojtása nélkül, munkára ébresztéssel, czélszerű oktatással és a' tévedőnek erény' utjára vezetésével. Igy remélhetjük a' tévedő bűnös ember valódi javulását. Szépen fogák-föl ez eszmét t.n. Torontál vgye rendei, midőn 1837dik évben, azon nézetből indulván ki, hogy a' rabokat nem csak fenyíteni, hanem javítani szükség, egy munkaház' fölállítását hozák javaslatba. A' megye' lelkes rendei, az intézet' külső 's belső elrendezését akkorra halasztván, mikor az e' czélra begyülendő segélyek' mennyisége tudva leend, önkénytes adakozásokat rendeltek gyűjtetni, 's ezek' beszédésével hazafi buzgalmáról közönségesen ismert és köztiszteletben álló másod alispányukat, beodrai Karácsonyi László urat bizák-meg; ki is a' megye birtokosait egy, a' bűnt és forrásait 's az eddig inkább kártékony mint hasznos fenyitő rendszer' hiányait élénken festő, lelkes fölhivásban fölszólítá, hogy a' nevezett czélra segédkezekkel járuljanak; minek következtében a' f. é. máj. 14kei közgyülésre benyujtott jelentés szerint a' munkaház' alapitására eddig következő adakozások gyültek-be p.p. a' zágrábi káptalantól 30 f. a' törökbecsei uradalomtól 100, Csekonics János úrtól 200, a' beodrai uradalomtól 120, Tajnay János úrtól 120, a' bánlaki uradalomtúl 100, Bajzáth József úrtól 25, Nikolics nemzetségtől 100, Rogendorf József gr. úrtól 100, Gyertyánffy Lukács úrtól 50, Gerliczy b. uraktól 100, Buttler János gróf úrtól 200, Hegedűs Pál úrtól 50, Szerviczky György úrtól 70 forint 16 krajczár, 's Nákó Sándor gróf úrtól 200 f. E' pénzalappal a' nemes czél némileg biztosítva lévén, további adakozások gyűjtetni határoztattak, a' munkaház' alaprajzának, szabályainak 's belső elrendezésének kidolgozására pedig küldöttség neveztetett-ki. — Hasonló buzgalmat fejtettek-ki ns. Torontál vegye' rendei egy más, nem kevesbbé fontos intézet' létesítése körül is. Honi törvényeink ugyanis a' megyei hivatalok' viselhetését csak nemeseknek engedvén, századunk emberibb szelleme azonban a' tisztviselőtől nem annyira birtokosságot, mint főleg ügyességet, ipart és becsületérzést követelvén, szent és mulaszthatlan kötelesség, a' hivatala' fáradalmi közt elaggott hű de vagyontalan tisztviselőt, 's ennek elhunyta után özvegyét és árvájit ápolni. E' szempontból indúlt-ki Marczibányi Lajos úr a' hon' javában annyi érdemmel koszorúzott ősök' utódja, midőn ez előtt négy évvel azt hozá javaslatba, hogy az elaggott megyei tiszteknek, ezek' özvegyei 's árváinak segedelmezésére nyugintézet alapitassék. Köztetszéssel fogadtatott a' lelkes indítvány, 's azonnal pénzalap gyűjtetni rendeltetvén, a' lelkes másod alispány beodrai Karácsonyi László úr' csüggedetlen fáradozásait itt is legszebb siker jutalmazta; 's a' f. é. majus 14kei közgyülésre beadott jelentés szerint e' czélra eddig következő ajánlatok gyűltek össze p.p. a' zágrábi káptalantól 100, a' törökbecsei uradalomtól 120, Csekonics János úrtól 2000, a' beodrai uradalomtól 200, Tajnay János úrtól 500, a' bánlaki uradalomtól 200, Bajzáth József úrtól 100, Nikolics nemzetségtől 100, Rogendorf József gr. úrtól 100, Gerliczy b. uraktól 200, Hegedűs Pál úrtól 50, Szerviczky György úrtól 500, a' zágrábi püspökség' billeti uradalmától 500, Nákó János úrtól 1000, a' kir. kam. uradalomtól 1000, Liptay Fridrik b. úrtól 1000, Lázár Zsigmond úrtól 1500, Kiss Erneszt úrtól 2000, Marczibányi nemzetségtől 250, Iszakovics Sándor úrtól 100 f.; ezeken kivül magánosoktól begyült 689 f. p.p.; a' tisztikar pedig tiszteletdíjából évenkint 100tól négygyel neveli az alaptőkét, mellyhez Nákó Sándor gróf úr 2000 forinttal pengő p. járúlt. Ennyi szép adakozásnak az lőn sikere, hogy ns. Torontál megye' elaggott tisztjeinek nyugintézete már tettleg fennáll. Áldás ns. Torontál vgyére, áldás azon férfiakra, kik az erényesen pályázó megyei tisztek' agg korát 's özvegyeik' és árváik' jövendőjét a' megnyugtatás' és ápolás' malasztjával édesítik 's biztosítják!

Esztergom, oct. 23kán. Valami elvetemedett istentelen gonosztevők oct. 14 's 15ke közti éjjel az ideigleni székes egyház sekrestyéjéből ne-

hány kelyhet és több drága misemondó ruhát raboltak-el. — T. Esztergom vármegye' karai és rendei oct. 15kétől 18ig, a' három első nap m. Pethőfalvai Uzovics János főispáni helyettes és helytartósági tanácsnok úr', az utolsó napon pedig sárfalvi Heya Imre első alispán 's kir. tanácsos úr elnöksége alatt tarták közgyülésöket, melly alkalommal czélirányos rendszabások tétettek a' vizáradás által megrongált megyei utak helyreállitása 's kijavítására, mi ugyan tetemes költségbe kerül, de annál szükségesebb, mivel e' megyén 's városon át egyébkor is de kivált pesti vásárokkor nagy az átjárás.

Tek. ns. Békes vármegyének f. é. oct. 1sején kezdett és 5kén végzett közgyülésében a' többi közt határoztatott: 1. Hogy tek. ns. Borsod vármegyének körlevelében a' korlátlan Duna' folyamának szabályozhatására összeszerkesztetni kellő fundus politicus iránti javaslata itt jó benyomást tevén, erre nézve az instructio' kedvező megadását magának Békes megye annak idejére, tudniillik a' jövő országgyülésre küldendő követek' utasításának kidolgozására, fen is tartotta. 2. Hogy tek. ns. Hont vármegyének azon felszólítása, mi szerint Ő Felsége innen is kéretnék meg a' dunán-inneni vasutvonalnak különösebben leendő fejedelmi kegyelésére, — itt viszhangra nem talált; mert Békes megye az illyetén közhasznú egyesületi vállalatokban a' concurrentiát pártfogó beavatkozás által csökkenteni, és ekkint a' terjedelmesebb eredmények' kifejlését hátráltatni nem kivánja.

Gyulán sept. 27én tartatott a' Békes megyei kórház' alapjának emelésére szándékba vett tánczvigalom. Tárgyhoz illő méltánylást nyert ez ügy már első fejlésében, 's a' vállalati szent ügy' értésének következménye lett, hogy midőn a' megyei tisztviselők 's birtokosok, serkentések és sikeres ajánlások által hoznák létre a' szendergő ügyet; a' nőnem díszmunkák' 's ékszerek' nyújtásával segitné azt elő növekedésében. Tánez közben sorsjegyek által összesen 382 díszmunka 's ékszer játszatott ki; ezek közt néhány külmegyeieknek ajánlataik is — 's a' belépti árból és elkelt sorsjegyekből bejött tiszta jövedelem tesz 3,785 ft. pengő pénzben. Ezen előzmények után, éltető reménnyel néz e' zsenge intézet teljes megérésének elébe!

Neszmely, october 18. Szüretünk a' mult héten végbe ment, melly részszerint az 1834ki nagy termés' és szárazság', részszerint az 1836ki kemény fagyás' következésében megromlott 's ritkult tőkéink' kevés, — azonban a' rigó, a' sok darázs, gözű és egér által szembetünő pusztitást szenvedett termése miatt, valamint a' mult évben, úgy most is, igen csekélynek mondathatik; de borunk, mivel a' caniculai zordon és hideg időket, augustus' utolján és septemberben igen kedvező napok váltak fel, minden reményen felül, nem csak a' tavalyinál, de az 1835kinél is jobb leend. Csakhogy kevés! Mire nézve mondhatjuk, hogy pinczéink csaknem üresek hegyeinken, — kivevén négyet ötöt, mellyekben a' borvásárló még 1834kit 's közülök egykettőben még öregebb bort is találand. Azonban szőleink' beteg 's még sok orvoslást kivánó állapotja nem is nagyon biztat, hogy még nehány következő években teli pinczéknek örülhessünk, mellyek a' szőlőmivelésre fordított 's a' közelebbi években csaknem egészen elveszett költséget, kivált kamatozással, visszatérítenék. Ide járul még azon szomorú körülmény is, hogy nálunk, és kivált vidékünkön, a' dögvész a' mult nyáron elsőben a' baromfiakban (tyúk, lúd, csibe, liba, kácsa), később a' sertésekben, közelebb pedig minden nemű 's korú szarvasmarhában vagy barmokban, tetemes pusztitást, 's a' gazdálkodás' viszonyaira nézve igen érezhető károkat okozott; — még pedig e' barom-dögvészt megyénkben sok helyek már a' mult években is szenvedni szerencsétlenek valának. — Vajha ezen barom-dögvésznek, melly hazánkat már több évektől fogva, hol egy hol más vidékeken, tetemes károkozatokkal pusztítja, tökéletes kiirtására vagy eltávolítására a' hatóságok olly folytonos és foganatos munkásságot fejtenének ki, hogy az által az egész ország e' nagy bajtól egészen megszabadulhatna.

Aradon sept. 17.—19kén tartaték az ottani izraelita főiskola' növendékeinek vizsgálata, 's Hirschl Mózes 1000 ft. alapitványából jutalmak osztattak a' kitünőbb szorgalmu tanulóknak. Ugyan ekkor függeszteték-föl az iskolában Ő cs. 's ap. kir. Fölségének Hirschl Mózes által ajándékozott mellképe. E' vizsgálaton több tisztes vendégek között jelenvolt mélt. Lonovics József csanádi püspök is, kinek méltányló figyelme az oskola és hallgatók előtt feledhetlen maradand.

Debreczenben a' Mihály napi vásárkor honi termékeink következő áron keltek: hízott ökör párja 300—320 fton, 1 fajta igás ököré 260—280 ft. 2 fajtaé 225—250 ft. 3 fajtaé 175—200 f. tehéné 160—200 f. hizott sertésé 30—37 f. két esztendős sovány é 40—42 f. 1 esztendősé 24—28 f. ½ esztendősé 20—24 f. német juhé 12 f. 30 kr. — 20 f. magyaré 8—14 f. ökörbőré 27 f. 30 kr. — 30 f. tehenbőré 23—25 f. lóbőré 2 f. 30 kr. — 3 f. szalonna mázsája 30—40 f. hájé 50 f. sajté 16—18 f. olvasztatlan faggyué 35 f. olvasztotté 42—45 f.

*

mézé 33—35 f. kenderé 28—30 f. lené 60—70 f. lószőré 75—80 f. rongyé 5—30 f. fosztatlan talué 50—130 f. fosztotté 150—180 f. hamuzsíré 20 f. timsóé 12 f. nemesített gyapjué 120—200 f. magyaré 28—35 f. liszté 13 f. sárga viaszé 180 f. sáfrányé 25 f. szikső' negyede 1—1 f. 30 kr. lenmagé 3 f. kendermagé 1 f. 15 kr. repczeé 1 f. egy zsák dió 7 f. 30 kr.— 10 f. 30 kr. egy zsák burgonya 45—50 kr. szarvhegy száza 20 f. száz fej káposzta 7—8 f. tehénvaj icczéje 45—50 kr. juhvajé 36 kr. mind váltóban.

Nagybritannia.

A' Globe' egyik czikkelye, ugymond a' tory M. Post, oda látszik mutatni, hogy az észak amerikai angol tartományokat az egyesült statusok' mintájára egyesíteni akarják. Ha a' kir. kormány' ellenőrsége az anya országban illőleg fentartatik, úgy e' terv befolyásunkat erősíteni fogja a' gyarmatokban,'s a' nemzetiség' szellemét és egyetértést az angol és franczia lakosok között gyarapíthatja; de okosság-e ez elvet Canadán kivül a' többi gyarmatokra is kiterjeszteni, ez nehéz kérdés. E' tervet nyilván Durham lord ajánlotta, 's a' kormány illő figyelembe vette. Erre természetesen a' parlament' megegyezése is megkivántatnék; de mi azt kérdjük: egy angol amerikai egyesület nem lenne-e hasznos gát az egyesült statusok' nevekedő hatalma ellen? — A' M. Herald állítja, hogy az előleges társaság' shillingjei nem olly szaporán gyűlnek, mint O' Connell ohajtá, 's most fél belépti díjért gyermekek és cselédek is fölvétetnek az izgatási egyesületbe. — Oct. 7kén Aweydé Erneszt nevű 26 éves lithvaniai lengyel ifju temetteték-el, 's 150 fegyveres bajtársa kiséré őt sírjához, az agg Dwernicki' vezérlete alatt. Az elhunyt áldozatja lőn szorgalmának, mellyel egy horgany - (czink) gyárban nője' és gyermeke' élelmeért dolgozott. Egyik barátja halotti beszédet mondott sírja fölött.

A' Morning Chronicle oct. 9. egy új kölcsön tervről szól a' madridi kormány' számára, melly angol és franczia tőkepénzesektől kerülend-ki, 's 10 millio f. st. leend. A' kamatot a' szerződőknek három évre kell biztosítniok, és a' kölcsönadók' biztositására a' kényesőbányát, és a' gyarmatok' jövedelmét lekötniök. Beszélnek Philep szigetek eladásáról is. — Age, tory lap ezen észrevételt teszi: „Van egy illy czimü régi angol szindarab:“ „a' kedveskedés által megölt nő.“ Ebből egy parodiát igy lehetne czímezni: „a' kedveskedés által untatott királynő“; mert azon sok és mindenféle ajándékok, mellyeket ő felségének szerető alattvalói adnak, bizonyosan terhére vagynak. A' legujabb ajándék, egy edinburghi hölgy. től csinosan kötött, egy pár czipő, mellynek átadása, Sir John Campbell koronai bíróra bizatott: Az ajándék czipőből állván, lehet következtetni, mi szerint az ajándékozónő ő felségével jó lábon kiván állani.

A' catholicus nemesség közt jelenleg Angliában 1 hg., 4 gr., 3 viscount, és 12 lord van. A' leggazdagabb baronetek közűl számosan, ezenkivűl a' jószágos köz nemesek' nem kis része szinte ezen hitvallást követik. Angliában a' királyi ház' kincstárnoka, Irlandban a' Master of the Rolls, a' kincstár' első bárója, és több magas hivatalban levők, catholicusok. 1792ben az egész országban 30 r.catholicus kápolna volt, most 519 van, épülőben pedig 43.

Durham lordról az egyesült statusoknak egy lakosa igy nyilatkozik: „Durham l. igen egyenes lényü férfinak látszik és külsejében semmi angolos nincs. Külső mutogatásra, mondják, sokat tart, de e' mellett olly jó tapintattal bír, hogy ezt csak hivatalos alkalmakkor gyakorolja. Személyes viseletében nincs semmi ollyas, mi gőgöt vagy fényleni vágyást árulna-el. Hidegnek 's visszatartózkodónak látszik, de nem feszes, sem nagyravágyó. Az amerikaiak eránti viseletéből kitünt, hogy tetszésök megnyerésével gondolt annyiban, a' mennyiben azt vendégszeretettel elérheté. Ezért nem kerülhette-el a' canadai szenvedélyes torypárt' becsmérlését. Egy hibája még is van, t. i. az hogy nem teszi magát kedveltté a' benszülötteknél. Kormányzása alatt tetemesen javult ugyan a' canadai dolgok' helyzete 's belső háborgásoktól már nem félhetni, de a' jövendő még mindig komor, mert a' népség' franczia származásu többségét igen nehéz bármilly törvényes állapottal is, angol ellenőrség alatt, kibékiteni. — Ujfundland' állapotja jelenleg komoly aggodalmakat gerjeszt. Az ottani képviselő ház t. i. melly igen népfölségi alapokon nyugszik, olly hatóságot igényle magának, millyet soha egy alsó ház sem követelt. Nehány személy a' ház kiváltságainak megszegéseért elfogatott, 's midőn ezeket a' főbiró és fősheriffek szabadon bocsáták, magok a' birák is bezárattak. Sőt inditvány tételték a' birói itéletet közlő hírlap' nyomtatójának és tulajdonosának befogatására is. Ennek következtében az ottani kereskedőség és más tisztes személyek a' gyarmathivatalhoz több katonaságért folyamodtak, melly az életet és vagyont jobban védhesse. A' kormányzó azonban egy hétre eloszlatá a' házat, mi által a' befogottak szabadságukat visszanyerék.

Az angol hírlapok következő anekdotát regélik a' királyné elmenczségéről: Ő felsége még mint Victoria hgnő' egykor a' romai történetekben azon esetet olvasá, mikor Cornelia a' Gracchusok' anyja, egy ékszereivel kérkedő hiú romai nőnek fiait e' szavakkal mutatá-be: „Ezek az én ékszereim.“ A' kis hgnő félre tevé a' könyvet, 's csintalanul tekintvén tanítója' szemeibe, így szólt: „Ékszerek! legjobb esetben is csak karniolok voltak,“ (angolúl „cornelians“). — A' mult évnegyedi jövedelem a' tavaly illyenkorit 655 ezer 910 ft. stggel haladá-meg, u. m. vámból 33,155, accisákból 388,492, bélyeg díjakból 129 ezer 224; egyenes adóból 19,953; vegyes díjakból 28,092 ft. stg. ide járúl még az oct. 10kén végződött félévre a' koronai jószágokból 65,000 ft. stg. Az egész évi jövedelem' többsége így áll a' tavalyihoz: vámból 450,676, bélyeg díjból 174 ezer 822, postákból 45,257, a' koronajószágokból 130,000, vegyes jövedelmekből 165,864 ft. stg., 's az idén egész évre csak az accisák kevesbültek 179,450, 's az egyenes adó 46,228 f. stggel. — Galway grófság' földbirtokosai Irlandban, Ballingsloeban oct. 8kán gyűlést tartottak, a' tized' tökéletes eltörlesztése iránt a' parlamenthez kérelmet intézendők. Végzéseik' tartalma lényegesen ez, „Az utolsó ülésben elfogadott tizedbill sikeretlen és ki nem elégítő próba vala, mellyel a' kérdés korán sem döntetett-el. Mi azt sürgetjük, hogy ezen Irlandra nézve olly ellenséges rendszabály azonnal megszűntessék. Mi, az egész Irlandi néppel együtt, határtalan bizodalmat vetünk O' Connellbe, 's nagy örömmel értettük, hogy ő e' szabály' megszüntetésére együttmunkálását ajánlotta. Egyszersmind köszönjük, hogy a' mostani kormány támogatásával a' toryk' isméti hatalomra jutását meggátolta.“ A' Sun megjegyzi: „Csakugyan valósúlt hát O' Connell úr' jóslata, miként a' tizedbill által az izgatás a' ködmönekről posztókabátokra (az az: a' kisbérlőkről a' földbirtokosokra) fog át menni.“ — Londonban nagy „fűvész társaság“ készül alakúlni, mellynek pártfogójává magát a' királyné ajánlotta. Regentsparkban fűvész kert fog állítatni, minden hozzá tartozókkal, 's könyvtárral és museummal együtt. Igy Angliában minden tekintetben valósúl ama mondás: vires unitae agunt.

Az angol kormány a' kereskedési szerződést Ausztriával oct. 12én erősítette-meg, 's az angol hírlapok nagy örömmel szólnak e' fontos eseményről. Jelesűl a' M. Chronicle megjegyzi, hogy, ámbár e' szerződés csupán a' kereskedést tárgyazza, mégis a' harmadik czikkely fontos politikai következményeket szűlhet. A' Globe ezt nemzeti és europai fontosságu eseménynek nevezi, 's reméli, hogy az ellenzőfél' bagoly-huhogása, Anglia' egyetértését keleti Europa' régi hatalmaival, még Törökországot sem vevén ki, az orosz becsvágy' meggátlása és a' kereskedés és művelődés' terjesztése iránt, nem leend többé képes megzavarni. A' toryknak ezentúl Oroszországhoz kell szegődniök, mellyben a' M. Post „hatalmas barátot“ és „félelmes ellenséget“ lát; a' Globe Oroszországot inkább „félelmes barátnak“ és „hatalmas ellenségnek“ tartja olly kisebb statusokra nézve, mellyek Oroszország' barátságára szorúlnak, 's örűl, hogy sem Anglia, sem Austria nincs e' helyezetben. Mind a' két status' érdeke kivánja, hogy a' kereskedési közlekedés keleten épen fentartassék. A' szerződvény' harmadik czikkelye elégséges óvadék minden Galaczból vagy Sulinából eredhető kihágások ellen. — Az angol Courier szerint az orosz kormány hivatalosan elismerte az odessai hírlapban, hogy a' Duna' torkolatjánál várost fog alkotni, mi által Oroszország idővel az egész dunai kereskedés' önkényes ellenőrévé lehetne. Ha az új város, geographiai fekvésén kivűl, még mindazon kedvező környűletekkel is bír, mellyek nekie tulajdonítatnak, úgy kétséget sem szenved, hogy az kevés év alatt igen nagy fontosságra emelkedik, 's előbb utóbb idősb testvérével, Odessával vetélkedni fog. Ha egyszer a' birodalom' e' végső határpontján számos kereskedő község fogott létesűlni, ennek védelmére természetesen várművekre leend szükség, 's így a' történetek' természetes folyása szerint a' veszteginté-zetből vár fog keletkezni a' legfontosb europai folyam' torkolatjánál, mellynek kulcsát nem szabad olly hatalomra bízni, mellynek a' torkolati ponton kivűl, a' folyam' partjain nincsen birtoka. Igen csudálatos volna, ha Austria ezeket békesen tűrné; mig azonban az a' hatalom, mellynek a' Duna' szabadon tartása leginkább érdekében fekszik, szenvedőleges állásban marad, addig más nemzetek, ha még olly féltékenyűl szemlélik is Oroszország' nyereségét, a' merény' végrehajtását egyenesen nem gátolhatják“ (Ezen okoskodásra válaszúl szolgálhat az, mi Austria és a' porta közt Trajan' csatornájának helyreállítására történt, 's mit közelebbi lapjainkban közlöttünk.)

Midőn a' külföldi lapokban sokféle hírek terjesztetnek a' londoni conferentiáról, majd hogy új fontos határzatot tett, mi szerint a' német alföldi adósság ujonnan osztassék-föl, majd hogy az egészen eloszlott, mit Eszterházy hg Londonból történt elutazásával erősitnek, kénytetve látja magát a' Morning Chronicle azon nyilatkozást tenni, hogy mind a' kettő alaptalan. „A' confe-

rentia, igy szól a' ministeri lap, még akkor, mikor ezen hír kezdett terjengni, ülést nem is tartott, és ha Eszterházy hg. elutazott is, itt van Senfft gróf, ki Ausztria' képét viselheti a' conferentiában.

Francziaország.

A' Siécle és l' Europa legitimista-hírlap, a' Moniteur' ellennyilatkozatának daczára, ismét föleleveníték a' hírt, mi szerint a' tuileriák' kertjében kincs fedeztetett volna föl. A' nevezett két hírlap bizonyos Giac marquistól e' tárgyban két levelet is közöl. A' Moniteur most kijelenté, hogy, miután már aláírás is jelent meg, a' kir. ügyvéd a' dologba beavatkozik, 's a' levél' szerzőjétől meghatározott nyilatkozást kérend. — A' gyarmatok' és révhelyek' viszálkodása a' honi czukorgyártókkal és répatermesztőkkel napról napra élénkebb színt ölt magra. A' fontosb franczia hírlapok mindennap új, ez ügyet tárgyazó, adatokat közölnek. Válaszul a' révhelyek' fölszólalására Cambrai kerület czukorgyártói Deffite úr által a' királyhoz kérelmet nyujtattak be, mellyben a' czukorvám' leszállításának kárai fejtegettetnek, mi által csak Cambrai kerületében 50,000 ember fosztatnék meg élelmétől. A' gyarmatok' jövendője e' kérelemben megóhatatlannak festetik, minthogy az angol nyugotindiai szigetek' történetei által ma hónap a' franczia gyarmatokban is el kell következnie a' rabszolgák fölszabadulásának. — A' párisi kereskedő-kar is ez ügyben a' gyarmatokhoz és révhelyekhez csatlakozott, sürgető kérelmet nyujtván be az illető ministerhez, hogy a' gyarmatok' romlása a' párisi kalmárok' és gyárbirtokosok' érdekében is megelőztessék, mivel nagy mennyiségü gyármü vitetik ki évenkint a' gyarmatokba, mellyeknek szorultsága a' párisi gyárokban már is némi csökkenést okozott. A' kérelem igy végződik: „Tudni fogja, minister úr, hogya' munka mindenütt eleme a' gazdaságnak, a' fővárosban e' fölött eleme a' rendnek is. Azt csakugyan nem vehetni egykedvüleg, ha a' politikai középponton a' lakosság dolog nélkül és szükségben, vagy pedig elfoglalva és elégedve van.“ — Toulonból alig indultak-el az utolsó hadihajók Mexico felé, 's már ismét új rendeletek érkeztek, hogy Buenos-Ayresbe szinte hadierő küldessék. Francziaország tán az Oczeán' mind két pontján háborut akar folytatni, egyszersmind pedig készen kell állania a' középtengeren előfordulható eseményekkel szembe szálni.

Telegrafi üzenet szerint Valée marsall sept. 30kán négy zászlóaljat állított föl az Uad-el-Entsa és Arrusch' összefolyásánál. Gallois generál tábort üttetett ott, melly a' storai és bonai utat Constantine felé őrzendi. A' marsall Constantine tartomány' hatóságait végkép beiktatta. A' főnökök hűbérbe fogadtattak, 's a' királynak hűséget, a' tartomány' főkormányzójának engedelmességet esküdtek. A' sereg oct. 7kén a' régi romai Ruscicadát, Storánál elfoglalta. A' főhadiszálás egy a' kikötő fölött emelkedő helyre tétetett, melly Fort de France nevet kapott.

Párisban a' legfőbb kereskedési tanács első ülését a' czukorkérdés' ügyében oct. 12kén tartotta. A' ministerek mind jelen valának; elnöke vala a' kereskedési minister; tagjai: Broglie és Decazes herczegek, Mollien, d' Argout, Odier, Jacques Lefébvre, Ganneron, Perier József, Wustemberg, Ch. Dupin, és mások. Az igazgatás következő kérdéseket terjeszté a' kereskedési tanács elibe: Mi okozá az 1837. jul. törvény óta azon elnyomást, mellyért panaszkodnak; micsoda eszközök által lehet e' bajon segitni; kivánt sikere leend-e a' vám'-leszállitásnak, minő változást okoz ezen leszállitás a' czukortariffában; meg kell-e engedni a' czukor kivitelét; olly sürgetős e a' dolog, hogy ismét kamrák eleibe kell terjesztetnie, vagy szükséges-e eldöntését rendelet által megelőzni?

A' Revue de Paris szerint, Molé gr. a' schweizi szövetségi gyűlés' válaszára Montebello hgnek békes, de méltóság teljes, és Francziaország jogait fentartó jegyzékben válaszolt.

Blanqui ur midőn Corsicat meglátogatá, Napoleonnak több nevezetes leveleire és értekezéseire akadt. Van azok közt egy értekezés az epertermesztés, és Corsica katonai védelmezéséről, van továbbá egy levél nagybáttyához Bonaparte Lucian főespereshez, 1792ről, mellyben igy ír: „Küldjön ön nekem 300 frankot. Ennyi elég nekem hogy Párisba menjek. Ott aztán majd köthet az ember ismeretséget, meggyőzheti az akadályokat. Minden azt mondja, hogy én ott boldogúlok. Akar ön engem abban gátolni száz nyomorú tallérért?“ —

Hollandia.

Haaga, oct. 15kén. A' király ma személyesen nyitá-meg a' general-statusokat. Thrónbeszédében többek közt ezt mondá: „Ausztria, Francziaország', Nagybritannia', Porosz- és Oroszország' képviselőihez a' belga zendülés' következményeinek végelintézése iránt tavasszal kőlt nyilatkozatomra még mindig várom a' választ. Én folyvást remélem, hogy a' hatalmak' előbbi határzataira alapitott nyilatkozásom, melly a' ge-

neral-statusoktól is köztetszést nyert, a' hollandi nép' becsületével 's valódi érdekeivel megegyező eredményt szülend."

Schweiz.

Constanz, oct. 15kén. Napoleon Lajos tegnap elutazott. Az Arenenberg és Constanz közötti úton roppant néptömeg gyült össze, a' távozó hgnek végistenhozzádot mondandó. Constanzba 2 órakor érkezett a' hg., szekereit számtalan kocsi, a' környék' előkelőivel, hosszú sorban követte, 's a' város' kapui előtt állottak-meg. A' hg. egy órai itt mulatás alatt ismerőitől bucsut vevén, ismét kocsiba ült, sűrü néptömegtől körülvétetve, mellyben sok könyes szemet lehete látni. A' hölgyek zsebkendőikkel intének végüdvözletet a' távozónak. Érzékeny jelenés vala látni, miként bucsuzék a' hg. azon földtől, mellynek lakosit számtalan jótét' emlékezete csatolta hozzá, 's elhunyt fönséges anyjához. Oct. 18. v. 20kán hihetőleg már Angliában leend; útját Stuttgart, Mainz és Rotterdam felé angol útlevéllel folytatja.

Törökország.

Konstantinápoly, sept. 26kán. A' nagyúr' ellenséges indulata Oroszország és Mehemed Ali iránt Butenieff' távolléte és Rückmann b.' ügyvivősége alatt legmagasb fokra hágott, 's így Butenieff' úrnak, ki megint visszatért Konstantinápolyba, első gondja vala az elveszettet ismét helyre ütni. Ő mindenek előtt az egyiptomi alkirály és Oroszország közötti viszony iránt nyugtatá meg némileg a' nagyurat, ezután elégületlennek mutatkozék azzal, hogy a' porta a' spanyol királyné' elismerésével hirtelenkedett. Az Angliával kötött kereskedési szerződésre nézve úgy mutatja magát, mintha ebben egyetértene, mi egy részről az angolok' diadalát közönösíti, más részről rést nyit Oroszországnak, a' szerződés' több pontjaira, p. o. Egyiptomra nézve némi módosításokat javasolni. Az eddigi alkudozásokból úgy látszik, hogy Francziaország és a' többi hatalmak is a' szerződvényhez fognak járúlni. Mehemed Ali is meg akar benne egyezni, de egyszersmind reméli, hogy a' szerződvény' végrehajtására nehány évet nem tagadnak meg tőle. Mi a' Dunát a' fekete tengerrel összekötő csatornát illeti, az ez iránti fermán nem sértő Oroszországra nézve, mert az egy, már a' romaiak' korában létezett csatorna' helyre állítását engedi a' dunai gőzhajótársaságnak. — Az Anglia és porta közt kötendő szövetség is annyira ment már, hogy még csak az aláirás vala hátra. Ekkor a' porta véletlenül régibb köteleztetéseket hordott-föl ürügyül, mellyek az aláirást késlelték, 's a' frigykötés' tervét alkalmasint megsemmítendik. Ez most a' dolgok' állása, mi szerint Oroszország' egyensúlya némileg ismét helyre állott, 's Butenieff úr büszke lehet diadalával. Új csatatér nyilik azonban most Ponsonby lord előtt a' külügyi ministerium' betöltése körül. Anglia Reschid basát, Oroszország ellenben Aakif Effendit kivánja; hihető azonban, hogy némelly hatalmak' képviselőinek közbenjárása által új részrehajlatlan ministerium alakuland. Az egész eredmény ebből áll: keleten a' politikai láthatár némileg földerül, 's a' háború' félelme kissé eloszlott, kivált mióta azt is megtudák, hogy a' persa schah is kénytelen volt Anglia' sérelmeit meghallgatni, miután Herat ostromlásában szerencsétlen volt. Ponsonby lord sokat vivott-ki, de a' fő kérdés nincs eldöntve, 's előbb utóbb megint szőnyegre fog kerülni.

Oroszország.

Posen, oct. 10kén. A' Lengyelországból és Oroszország' belsejéből érkező hírek mind valósítják, hogy a' déli tartomáuyokban roppant hadi erő gyűjtetik össze, mellynek csak kis része van a' cserkeszek ellen rendelve, minthogy ott a' tartomány' fekvése miatt nagy seregeket nem lehet használni. Hírlik, hogy a' czár oct. végén személyesen meg akarja vizsgálni a' déli hadsereget.

Spanyolország.

Legújabb madridi hirek szerint Alaix general (ki nem halt-meg, sőt sebeiből is felgyógyult) fogadá-el a' hadministeri tárczát, a' kereskedésit pedig és tengerészit Ponzoa alstatus titoknok. Montevirgen marquis pénzügyi minister, és Valgornera marquis belminister a' rájok ideiglen bizott tárczát végkép elfogadák; Ruiz de la Vega marad igazságügyi minister, Frias hg. pedig külügyeké és ministerelnök. A' parisi ellenző lapok csudálkoznak Alaix hadministerré lett nevezésén, ki Narvaez general' személyes ellensége, és ezenkivül ellenség előtt minden alkalommal csak ügyetlenségének adta jelét.

Maroto Balmasedabol serege nagyobb részével oct. 5kén Navarrába viszszatért, hol 20 zászlóallj, 1000 ló, és számos pattantyúság leend rendelkezése alatt; Balmasedaban Castor parancsnoksága alatt 6 zászlóaljt hagyott. Espartero is megindult Villarcayóból 's követé Maroto' mozgását az Ebro' jobb partján Rioja felé. — A' Quotidien-

ne szerint Párisban azon hir terjengett, mikép Madridban oct. 6ka estvéjén zendülés ütött-ki, 's a' csendesség a' hirnök' elindultakor, ki ezen hirt hozá Bayonneba, még nem állott helyre. Mondják, hogy a' kormány e' dologban telegraphi tudósítást is kapott. — Manzanaresban Manchában sept. 26án Don Jose Gonzales Calero-Tronera christino alezredes, egy szabadvállalkozó csapat' parancsnoka, hadi törvényszéki itélet' következtében agyon lövetett, mivel Archidona' carlosi parancsnok' pere folyamában kivilágosodott, hogy az említett alezredes Archidonával egyetértésben állt, és a' zsákmányt megosztották egymással. —

Egy párisi levél oct. 9kéig terjedő saragossai híreket közöl. A' carlosiak oct. 6kán Muellaig előnyomultak. Cabrera az elfogott christinokon legvadabb kegyetlenségeket követe el; Muellában 20at közülök agyonlövetett. E' hírre Saragossa' népsége, boszú-kiáltásra fakadva tódult ki az utczára, 's a' vár' kapuját megrohanással, a' benn lévő carlista foglyokat pedig gyilkolással fenyegette. San Miguel generál, a' fenyegető veszélyt megelőzendő, tisztekből juntát hivott össze, 's a' fölingerült indulatok' lecsillapítására nehány gyanús személyt elfogatott. A' köznép azonban ezt tettetésnek vélvén, folyvást lázongott; a' nemzeti őrsereg fölfegyverkezett, 's a' lázongók közül sokat elfogott. Most véletlenül az a' hír terjede, hogy a' carlosiak Negri alatt Jalont fölgyujtották, 's Alagon kapuji előtt állanak, közel Saragossához. E' hírre a' lázongás egyszerre megszűnt 's mindenki önvédelméről kezde gondoskodni. Oct. 9kén az ingerültség nem vala ugyan még lecsillapulva, de a' vár már nem fenyegettetett, 's a' nemzeti őrsereg sem vala fegyver alatt; a' levélposta Madridból épen ekkor érkezék meg, mi arra mutata, hogy a' közlekedés a' fővárossal helyre van állítva, 's ez az indulatokat némileg megnyugtatá.

Munyagori József Antal sept. 26kán Sareból következő fölhívást bocsátott katonáihoz: „Bajnokai a' béke' és fuerok' ügyének! Mióta zászlóm alá sereglettetek, öröm hatá meg szívemet, mert magatokviselete legjobb biztosítéka ama tartományok' várakozásának, mellyekben zászlóinkat nem sokára lobogtatandjuk. Mi békét kiáltottunk ki. Egyetértés, más' tulajdonának tisztelete, legyen viseletünk sinórmértéke; minden szálítványt kifizessünk, adót ne követeljünk, minél kevesbé terheljük a' lakosokat 's nyujtsunk baráti kezet mindenkinek, minden politikai vélemény' tekintete nélkül, carlosiaknak és christinoknak. Illy bánással elismerést vívunk ki tiszta szándékainknak. Erről ismerendik meg, miként különbözik magunkviselete a' két harczoló pártétól; ebből tapasztalandják, hogy mi nem harcz végett, hanem inkább önvédelmünkre nyúlunk fegyverhez; ezzel fogunk szíveket 's ügyünknek diadalt nyerni. Bajtársaim, új, általunk alapítandó időszak nyílik előttünk. Egész Spanyolország, különösen Navarra és a' baski tartományok, megunták tömérdek szenvedéseiket. Mi ott meleg részvétre fogunk találni ügyünk iránt; rokonink érkezésünket várva várják, sorainkhoz csatlakozandók. Vajha lépteinket azon nemes gondolkodás, ama tiszta érzelem vezérelje, mellyel a' baskok mindig olly büszkék voltak. Mutassuk meg az egész világnak, hogy charakterünk épen olly erős és szilárd a' béke' és fuerok' kivívásában, mint a' harcz' kikiáltásában. Szeretett bajtársaim, ti ezentúl is úgy viselenditek magatokat, mint eddig. Nekem részemről módom van a' zsoldot folyvást, mindenkinek rangja szerint és az ország' terhelése nélkül, megfizetni; e' mellet a' nemes keblű baskok' lelkes segélyére és támogatására számolok. Szóval, bízzatok bennem; én gondoskodni fogok jólétetekről. Ezentúl nem leend okotok azon útról, mellyet kijeleltem előttetek, eltérni; de ha még is — melly gondolattól különben távol vagyok — valaki közületek eltérne, azt kénytelen leszek azon szigorúsággal megfenyíteni, mellyet a' magunkra vállalt ügy megkiván."

Narvaez Manchában és Toledoban a' carlosiak, vagy carlosiaknak gyanított személyek ellen folytatja véres rendszerét. — A' legfelsőbb hadi törvényszék Rodil generalt, az 1836 őszi táborozás miatt ellene tett vádak alól föloldozta. — Pardinyas' hadosztályából csak mintegy 2500 menekedett Caspeba és Alcanyízba; félő azonban, hogy Cabrera e' két várost is beveszi. Saragossában oct. 3kán rémitő ingerültség vala, 's Madridban oct. 5kén híre volt, hogy Arragonia és Valencia függetlennek nyilatkozott. A' túlzók és túlzó hírlapok most szörnyen dühöngnek a' carlosiak ellen. A' Correo Nacional Narvaez generalt ó és új Castiliában a' Dueroig valamennyi seregek' fővezérévé neveztetni 's egy hónap alatt a' gyalogságot 40,000, a' lovasságot pedig 4000 emberre szaporítatni, egyszersmind a' nemzeti őrsereget is Narvaez' kormánya alá adatni sürgeti.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

A' pesti Leopold napi országos vásár közelgésével t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket, a' számos kedvező vásári alkalmakkal, a' kiadó hivatalnál megtetetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, annál czélszerűbb leend, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó fekete festékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Knltsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten, megjelentek:

KISS ÁDÁM'

Egyházi Beszédei,

(32 predikáczio) IV. darab, ára kötetlen 54. ezüst kr.

---

(1) Bába ajánlkozás.

Rábay Ágnes szülésznő, legjobb koru, ki ezelőtt nehány évvel a' magyar kir. tudományos Egyetemnél a' bábaságot végezvén, miről a' legjobb oklevéllel ellátva van; e' tárgy' minden ágában több évi jártasága és tapasztalása lévén, magát 's ügyes szolgálatját minden rendü 's rangu helybeli és vidéki nőknek e' részben akár melly időben egész készséggel ajánlja: — Ehhez alkalmas lakhelye van Pesten az országúton Schmidt-Ungerházban, a' botanikus kert által ellenében 661 szám alatt. (2)

Második Félesztendő.

Liedemann B. Ferencz

tisztelettel ajánlja t. cz. vásárlójinak „*szép magyarnéhoz*“ czímzet áruboltját, melly a' legujabb divat-czikkeken kívül, férfi nyakbavalókkal, virág-gyár-tárral, 4/4 és 5/4 fehér vásznakkal, mind gyári szabott áron; továbbá nyomtatott perkailokkal, rőfe 18. 20. 25. 30. kron vált. nyomtatott perkail-kendőkkel, 50 kr. 's 1 ft. vált. glace keztyűkkel 1 v. ft. férfi glace keztyűkkel 1 ft. 15 kr. vált. Gelatine valódi franczia bortisztázóval 3 f. 30 kr. vált. Anodine Neklace híres angol fog-gyöngyel, ujdonnan ellátatott 's fölkészítetett. Végül találtatnak nála

Sorsok az 1839 jan. 3kán kijátszandó uraságí palota lotteriájából, mellynek váltsága 200,000 v. ft. 5 sorsra még egy bizonyosan nyerő ingyen sors adatik, mellynek főnyerése 25,000 v. ft. Ugy szinte Neudegg uradalom' lotteriájából 200,000 ft váltsággal; 5 sorsra itt is bizonyosan nyerő ingyen sors adatik, melly legfölebb 50,000 v. ft. nyerhet. (1)

(2)Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' részéről jelentetik: hogy e' folyó év November 12kén 's következő napokon Budán a' kamarai épületben a' szokott órákban néhai Kátsor Mihály' és Sőres János magva szakadtával a' királyi fiscusra maradott könyvek árverés utján a' többet igérőknek készpénzért fognak eladatni. Budán October 16dikán 1838. (3)

(2) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek 's tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad fali 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakírozott bádog- és sárgaréz-árukkal jól ellátott árutárt szállitand mindegyik pesti országos vásárra. Boltja van az új piaczon úri utczában.

Zang Ferencz
polg. lámpagyártó Bécsből.(5)

2)Hirdetés. A' nm. m. kir. Helytartó tanács' f. é. oct. 16án 33113 sz. a. kőlt rendeleténél fogva köz hirül adatik: hogy Csákova és Nagy-Köveres uradalmakban az 1837ki termésből 2000 pozsonyi mérő tiszta buza, 3000 p. m. kétszeres, 3500 p. m. zab, 2500 p. m. repcze találtatik eladó; venni szándékozók tehát bepecsételt ajánlataikat, kivüle' fölirással: ajánlat a' csákovai 's nagy köveresi uradalmakban levő gabonákért, 's az ajanlandó ár' meghatározásával, a' nm. m kir Helytartóság jegyző könyvi hivatalához f. é. nov. 3ig annálbizonyosabban nyujtsák-be, mivel későbbi ajánlátok semmi tekintetbe sem fognak vetetni.

(3) Birka, marha és ló eladás.

Pest vármegyében, Pilis mezővárosa mellett, *Valgyai pusztán* vagyon e adó 4000 jóféle megnemesitett birka, melly anya, ürü, és tok juhból áll; — nemkülönben 200 darab gulyabeli marha, és a' méneses lovakból is vagy 50 darab nevelni való kancza-ló szabad kézből minden órán eladódik. Bővebben értekezhetni a' hely szinén. (3)

(3) Hirdetmény. A' mgos D Földvári uradalom részéről közhirül tétetik, hogy folyó esztendő november hónap 12kén reggeli 9 órakor Földvár mezővárosban lévő urad. Cancellariában tartandó árverésen a' legtöbbet igérőnek 6 egymásután következő esztendőre az urad. úgynevezett felső-tóban lévő nád' használása, úgymindazonáltal, hogy 1841ik esztendő november első napjától fogva az abban lévő tilos vadászat is hozzá kapcsoltatik; úgy nemkülömben folyó esztendő november hónap 13kán a' mgos Földvári uradalomhoz tartozandó Kömlód helységben lévő és a' határjában termett nád egészen vagy részenként egy esztendőre; valamint ugyazon helységben lévő tégla égetés jussa, a' hely szinén reggeli 10 órakor tartandó árverés által bérbe fognak adatni, az elsőre nézve 40 ft. pengő, a' másodikra 20 f. pengő, és a' harmadikra 12 ft. pengő bánatpénzel ellátva a' bérleni kivánók hivatalosak. Költ D. Földvárott, october hónap 13kán 1838. (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*“ szerkesztő hivatalában. 3)

Gabonaár: Pesten, oct. 26án pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 140—110; kétszeres 95—80; rozs 80—70; árpa 74—64; zab 54—48; kukoricza 70—65; köleskása 165.

Dunavizállás: oct. 17kén: 4′ 4″ 0‴; 18án: 4′3″ 6‴; 19kén: 4′ 6″ 0‴; 20kán: 5′8″ 0‴; 21én: 6′ 6″0‴; 22én: 6′ 7″ 3‴. 23án 6′ 6″ 0‴; 24kén: 6′ 5″ 3‴; 25én: 6′5″0‴; 26án: 6′3″0‴; 27én: 6′0″3‴.

Pest.
Szerda.
October 31kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Máso lik Félév.
35dik szám.

Magyarország és Erdely (Ő cs. kir. Fölségök megérkeznek Bécsbe; kinevezések; Szepes megyei és Soprony városi tisztujitások; pozsonyi 's hegyallyai szüret; Szabolcs megyében sebészi állomás; Erdelyből bra sói, n. szebeni, kolozsvári, bugyesti, verespataki hirek.) Nagybritannia (Durham l. lemond az északamerikai angol gyarmatok főkormányzásáról; a' királyné és Lablache 'stb.) Franczia ország (Phalipon nemzetőri kapitány; a' répaczukor-gyárnokok' követei a' királynál; Espeja marquis spanyol követet Miraflores marquis válja-föl 'stb.) Németország. Hollandia (a' generalstatusokat megnyitó kir. beszed.) Oroszország. Schweiz (Molé gr. válasza Napoleon E. ügyében.) Portugallia. Spanyolország. Persia.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. kir. felsége f. h. 18kán hagyá-el Velenczét, miután az alkirályhoz, Rajner ő cs. kir. főherczegségéhez intézett levelében olasz alattvalói iránt legfensőbb megelégedését nyilvánitá. Ő cs. kir. felsége f. h. 17. az alkirályhoz intézett kegyelmes iratában Velencze városa' szegényei' javára 80,000 ausztriai lirát méltóztatott ajándékozni, 's egyszersmind megparancsolni, hogy e' végre különös biztosság állitassék-föl. Méltóztatott továbbá Ő cs. kir. felsége az emlitett iratban Treviso városa szegényei számára 2400, az ottani ápoló-intézet' hasznára 3000, és végre az ottani kisgyermekek iskolájának 900 ausztriai lirát ajándékozni. — Ő felsége is a' császárné vele született kegyessége szerint méltoztatott Velencze városát megörvendeztetni, és jó czélokra 900 ausztriai lirát ajándékozni. — Ő felségök a' császár és császárné Bécsbe oct. 26kán érkezének-meg tyroli és lombard-velenczei utjokból, és a' cs. kir. udv. palotába szállának. Ő fölségöket a' városi hatóság tiszteletteljesen fogadá a' palota' kapujában a' polgár pattantyuság' ottani bástyákra kiszegezett ágyúinak durrogásai között; a' polgári katonaság diszelgett, és a' felséges utazókat váró nagy számú nép, szerencsés visszaérkeztükért, örömzajjal tölté-be a' levegőt.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Pogledich Istvánt, Zágráb szabad kir. város' lelkészét, a' B. Sz. Máriáról nevezett glogonczai prépostsággal felruházni; Bujanovics Ernesztet, a' fiumei kir. kormányszék' eddigi valóságos fogalmazóját, a' nmélt. magyar k. udv. Helytartó-Tanácshoz tiszteletbeli titoknokká; Sendinger Sebestyént a' körmöczbányai k. bányairnokhivatal' járulnokát ugyanottani k. bányairnokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni. Hk.

T. Szepes vmegye' tisztí karának ujitása, Lőcsén oct. 22 és 23dik napján m. gr. Csáky Károly örökös és valóságos főispány úr' elnöksége alatt, következőképen ment véghez: első alispán lett Jamniki Jóny Vincze, 2dik alisp. Görgői Görgey Árnold; főjegyzőknek kineveztettek: Montsko István és Engel Sándor; aljegyzőnek pedig Kray Miksa; főadószedő lett Svábv Károly; fő ügyész Glós Károly; tiszt. főügyész Mercz Pál; alügyész Ribitzey Vincze; levéltárnoki hivatalban megerősítetett Bárdosy Elek; régiségek' lajstromozójának kineveztetett Raisz Ágoston; levéltárnoki segédnek Zaffiry Pál; úti biztosnak választatott Jantsó József; főmérnöki hivatalában megerősítetett Fabriczy János, Forstmajer József főorvos szinte; a' bányai járásban főszb. lett Görgey Márton; alszb. Mariassy Ádám; aladószedő Keil Ferencz; esküttek Gundelfinger Zsiga és Mariassy Gyula; a' lőcsei járásban főszb. Bobest Mátyás, alszb. Jámborszky Lőrincz; aladószedő Berzeviczy István; esküttek Horváth Sándor és Doleviczenyi Gábor; a' Tátra alljai járásban főszb. lett Mattyasovszky Boldizsár; alszb. Goldberger Imre; aladósz. Glos Lajos; esküdtek Sponer Antal és Ujfalussy József; a' magurai járásban főszb. Svábv Ignácz; alszbirák Lányi Ferencz, és Mattyasovszky Incze; aladósz. Görgey Herman; esküttek: Mattavovszky János, Schneider János, és Schneider Adolf; számvevő lett Doleviczenyi Pál; középponti biztosnak Ujfalussy György; késmárki biztosnak Cornidesz Pál, korotnoki biztosnak Kosztolányi Ferencz, hajduk' hadnagyának Gundelfinger Ferencz megerősítettek. — A' tisztujitó szék szép renddel, és csendességgel ment véghez.

Pozsony, oct. 24. Szüretünknek már vége van. Minden rosz időjárások' daczára is terménsünk minőségre nézve igen megnyugtató, mondhatni az 1834dikinek nem sokat engedő; de mennyiségre, mindenfelőlről panaszok hallatnak. Szüretünket felette kedvező időjárás kisérte 's ámbár az első napok kevéssé hidegek voltak most uj tavaszt képzelünk éldelni, 's ezen idő városunkba ismét uj élénkséget önte. — Az itteni evang. lyceumban megürült 's jó ideig ürességben volt rendkivüli tanitószékét a' franczia nyelvnek a' lyceum' határozatából Hugard József itteni jeles franczia-nyelv-mester nyerte-el. Leczkéit hetenkint kétszer tartandja a' lyceum' épületében; ez által ismét uj alkalom' nyilik ifjainknak mago-

kat a' franczia nyelvben is könyü módon kimüvelhetni.

Nem rég megjelentitt „Magyarországnak,Betlen Gábor' támadásakori állapotjáról, egy azon idejü, hazája szerető, igaz magyar embernek tanátslála" a' bécsi cs. kir. könyvtárban lévő 1621ki nyomtatványból, szép velin papiroson kiadva Piringer és Thewrewk által.

T. Szabolcs megye fogháza mellett sebész rendeltetvén tartatni, ennek díja 100 pengő forint kész fizetésből, 16 p. fr. szállásbérbül 's fél kötet papirból fog állani; e' hivatalt elnyerni ohajtók azon megye novemb. 26kán kezdendő közgyüléséhez nyujthatják-be szükséges bizonyitványokkal ellátott folyamodásikat. — Szankisz Csenkesz Brassóban f. é. majus 27kén elhunyt moldvai kereskedő 's utazó családja a' brassai szegénység közt minden vallásküloönség nélkül lisztet osztatott-ki, a' g. n. e. szentegyházat gazdagon megajándékozá, a' kath. diák iskolát pedig egy Eszterházy hg. féle 100 v. for. értékü sors számmal örvendezteté meg, melly kedvező esetben jövő dec. 15kén 50 ezer pgő forintot is nyerhet. — Oct. 5kén N.Szebenben egy kicsapongó székely-udvarhelyi férfi, ki sorsjátékra 's kártyára több ezer forintot elpazérla, rögtön akarván fáradság nélkül meggazdagulni, 's az igy eltékozlott pénzt, mind kölcsön szedé-föl, végre az igazság' kezeibe juta; ocsmány életét azonban sajátkezüleg szakasztá félben, mellén két halálos sebet ejtvén botgyilkával. E.Hp. — Kolozsváratt oct. 14kén esti 6 és 7 óra közt, egy ifju asztalos legény a' minoriták sz. egyháza tornyából kiszállván, az épület-tető párkányzatán körül járt, de onnan az utczára leesvén halva találtatott. Sokan e' szerencsétlen esetet álomkórság következményének, mások fogadásból esett történetnek állitják. — Bugyest faluban (Zaránd megyében) oct. 5kén egy jobbágy gazda dologtehető családostul házától mezei munkára menvén, két kisebb fiait otthon hagyta 's ezekkel egy nagyocska leányát; ennek a' szomszédban dolga levén rövid időre oda ment, mialatt a' két fiu, egyik négy, a' másik hat esztendős, a' háztól eltávozott 's többé elő sem került. A' szülék estve haza érkezvén, mindjárt azok felkeresésére indultak, az apa egész éjszaka kereste a' mezőn, erdők között, a' patakok mellett 's másnap a' szomszéd helységekben, de rájok nem akadhatott. Már a' kereséssel is felhagytak, nem tudván tovább hol és merre keressék? azonban harmadnap estvefelé a' kondások a' falutól nem messze, a' mezőn egy patakdcska mellett az egyiknek holt és összemarczangolott testére találtak, ezt a' szüléknek hirül adván, a' megszomorodott apa negyednap reggel kiment szerencsétlen fia holt testének általvételére, midőn azt annyira szétszaggatva 's részeit szerteszórva találta, hogy még azt sem tudta meghatározni, mellyik fiának legyenek tetemei? Ezeket nagy fájdalom közt maga egyedül gyüjtögette össze, (a' jelenvolt néhány falusi segedelmére lenni nem akarván) sirt ásott helyben 's eltemette. A' másik elveszett fiunak nyomába még nem akadtak. E' szomoru eset tanuság arra, hogy kisded 's magokkal tehetetlen gyermekeket, sehol, de kivált erdős 's völgyes helyek' szomszédságában magokra hagyni nem tanácsos. — Verespatakon (Erdélyben) egészségvédő mértékletességi egyesület kezdvén alapulni, melly kivált a' pálinkaital káros elhatalmazásának törekszik némi gátot vetni — egy 8 és egy 6 éves pár gyermek, kiknek atyjok a' rendetlen pálinkaitallal már is házi jóllétüket igen megrongálta, meghallván annak hirét, elmenének az egyesület elnökéhez, 's jelenték az érintett társaságba állani készségöket, 's bevétetésért rimánykodának, mellyre midőn az elnök azon ellenvetést tenné, hogy nem fogják a' pálinkaitaltóli megóvást tökélyre vinni, ujra erősen állaták fogadásuk melletti állhatatosságukat, mellyre be is vétetének; ez megtörténvén, másnap atyjok előbbi szokása szerint kinálván a' gyermekeket pálinkával, inni teljességgel nem akarának, 's midőn, a' talán még a' tegnapi mámortól szédelgő atya, nehogy gyermeke valahogy jobb találjon lenni mint ő, kénytetné nagyobb fiát pálinkaitalra, ez az erővel kezibe nyomott üveget úgy üté pálinkástul a' földhöz, hogy szilokba romlék 's a' palinkát helyette a' ház' földe ivá-meg. Vajha sok gyermek e' való történetből tanulná-meg a' szülék helytelen parancsit meg nem fogadni!" — Hegyaljáról a' már elkezdett szüret felől jövő tudósitások jobb sikert reményltetnek, mint minő különben várható volt. Sok befolyással lehettek erre az utóbbi száraz meleg idők, azonban a' bor-mennyiségnél alkalmasint meg fognak tetszeni a' majusi fagy' nyomai.

Sopron szabad kir. város f. é. oct. 17kén tartá tisztujitását, melly következő renddel ment véghez: polgármester lett: Laitner Ferencz; főbiró: Vághy Ferencz; kapitány: Pátszill József; tanácsbeli: Reisch Eduard; népszószólók: Konia Ferdinand, Prujmann Ádám; kamarás: Mumb Károly; választott polgárok: Bauer Ferencz, Kilian Károly, Giefing Ferencz, Hetzler Auguszt, Hild Ferdinand, Riedl Ferencz, Töpler Károly Augnszt, Murman Kristóf, Hauer Sámuel, Binder Ferdinand, Bauman Vilmos.

Nádorunk Ő cs. kir. főhgsége' felszólitása következésében vízáltal károsult lakosink' számára a' budai főfizető pénztárhoz következő ujabb segedelmezések érkeztek: (mind p. pénzben) Bécsből Pálffy Fidél gr. udv. cancel. ő exceja utján 3240 f. 5 kr., névszerint: Benz ndv. tanácsos tyroli elnöki helyettes 110 f. 35½ kr., Hartig gr. majlandi kormányzó 1321 f. ⅘ kr.. Talaczko b. a.ausztriai kormányszéki elnök 4 f., Krieg báro galicziai kormányszéki elnök 1804 f. 28¾ kr., — kamrai tengeri kerület 10 f. 2 kr., Székesfehérvár megye 212 f., Fiumei városhatóság 19 f. 30 kr; Szala megye 1002 f. 35¼ kr; a' horváth katonai kormányszék 208 f. 14 kr., Erdélyi kormányszék 460 f., ugymint: Küküllő megye 420 f. küküllővári uradolmi tisztek 40 f.

Nagybritannia.

Angliában a' népcharta' ügyében folyvást népgyűlések tartatnak. Oct. 8kán Newcastleban hasonló gyűlés tartatott. Egy vak tevé az első javaslatot, melly köz értelemmel el lőn fogadva. Egyszersmind egy „politikai nőegyesület" határoztaték állítatni, a' birminghaminak mintájára.

A' M. Chronicle ellene mond azon hírnek, hogy Anglia támadó-és védfrigyet kötött volna a' portával Oroszország és Persia ellen. A' porta, úgymond, csak béke idején pótolhatja ki elvesztett segédforrásait; ezt az angol kormány jól átlátja, 's így a' békét Angliának nem kevésbbé ohajtania kell, mint a' nagyúrnak. — Oct. 13kán költ londoni levél szerint az angol révhelyeken szokatlan élénkség mutatkozik, 's nem rég öt sorhajó rendelteték fölkészítetni. Három hónap előtt az angol hadi hajókon szolgáló matrózok' száma 156,872re ment; ide járul 21,107 nevendék matróz, kik közül törvényszerüleg minden hajó bizonyos számot tartani köteles.

Egy hírlap e' következő udvari anekdotát regéli: Victoria királyné igen jeles művésznő; 's hangját terjedelmességére és kellemes hangzására nézve hasonlónak mondják Nau kisasszonyéhoz, azaz: ha Victoria nem volna királyné, hangászati tehetségével 30,000 franc jövedelmet szerezhetne. E' tehetség' kiképezésére a' királyné Lablachetól leczkét vőn. Figaro (Lablache köz tudatúl minden élő énekesek közül első Figaronak tartatik,) f. év' sept. végén elbucsuzván a' királynétól, ő fölsége igy szólt: „Jövő évre, Lablache úr." „Ah asszonyom, válaszolt a' művész, nem tudom, lehetend-e szerencsém jövő májusban fölséged előtt megjelenni." „És miért" kérdé a' királyné; „Mert, felel Figaro, a' nápolyi királytól nyert szabadságom húsvétkor telik-ki." Erre Victoria tollat ragadván, azonnal levelet irt a' nápolyi királynak, kérvén őt, hogy Lablache úr' szabadságát még két évre terjeszsze ki, 's a' levél hírnök által azonnal Nápolyba küldetett. A' király válaszolá, hogy ámbár Lablachet nehezen nélkülözheti, szabadságát még is négy évre hosszabitja.—Byng úr Middlesex' szabadelvü követe, Nestora az alsóháznak, mellyben 15 parlamenten át ült a' gabonatörvények' eltörlesztése ellen nyilatkozott. „A' kenyér, úgymond, a' roppant nemzeti adóssághoz képest elég olcsó." A' Spectator előre örül, hogy Byng úr jövő választáskor ki fog maradni. — A' John Bull tory lap oct. 15kei számában titkolódva egy canadai levelet említ, mellyben bizonyos, nem ismételhető dolgok vannak, 's most csak annyit említ: Durham lord beteges; mint mondják, rheumatismusban szenved. Kétség kivül olly betegsége van, melly miatt szobában kell maradnia. A' dolognak rövid időn föl kell világosúlnia. A' Courier e' titkolódást ekkint világosítja föl: A' „Lancashire Herald egy új-yorki magános levél után azt hírli, hogy Durham l. az utolsó kormány-sürgönyök' következtében az alkirályságról lemondott." A' Courier e' hírt egészen alaptalannak nyilatkoztatja. —A' német zsebkönyvek' divatja Angliában élénk utánzásra talált, 's most már Angliának is megvannak a' maga „Ne felejtsei" „Szerelem' és barátság' ajándékai" 'sat. A' Times az 1839 évi zsebkönyvek' nonplusul trajának misz Louisa H. Sheridan' „the Diadem, or a book for the boudoir" czímű zsebkönyvét, melly most élő költők' művein kivül, több litteraturai ereklyét közöl, Chesterfield lordtól, Devonshire hgnétől és Scott Waltertől egy novellát, mellyet néhai St. Albans hgné a' nagy regénykőltő saját elbeszélése után irt le. — Az angol vallási mozgalmak közt különösen szembetünő azon kath. mozgás, melly, jelesül most, az angol egyház' szeme láttára az oxfordi egyetemben 's névszerint az Oriel-collegiumban mutatkozik. E' már régebben létezett mozgalmi párt' főjei: Dr. Reble, költész-tudomány' professora az egyetemben 's jeles egyházi énekgyüjtemény' kiadója, J. H. Newmann lelkész, egy egyházitörténeti munka' irója, és Fronde úr, ki azonban már meghalt. |Az Edinburg Review „oxfordi katholicismus" czim alatt egy érdekes czikkelyben Froude úr' litterariai hagyományából némellyeket közlött, mellyekből nyilván Froude' gyülölete a' reformatio iránt tünik ki. „Mi, ugy mond, katholicusok vagyunk papismus, és angol egyház' tagjai protestantismus nélkül!" Még szenvedélyesb vala New-

*

mann lelkész' nyilatkozata: „Én, mondá többek között, ha az angol egyház bukik, római hitre térek.“ E' felekezet egyszersmind teljes függetlenséget követel a' statustól. Több oxfordi hittudós irt e' mozgalmak ellen.

A' M. Chronicle tagadja, hogy a' parlamenti szavazatok' lajstromozása a' toryknak kedvezett volna, 's a' tory párt' magasztalt diadalait puszta költeménynek nevezi. A' toryk' igazi nyereségök nem több 3 szavazatnál. A' Standard bámúlja e' merészséget 's azt állítja, hogy a' jövő parlament-választáskor a' conservativeknak legalább 100 szavazat-többségök leend. — Sept. 16káig terjedő St. johnsi (Új-Braunschweigban) levelek szerint ott is híre volt, hogy Durham l. az alkirályságról lemondott és jövő aprilisig Angliába visszatérend.

Mit eddig kétséges hír gyanánt rebesgettek, 's az angol ministeri sajtónak egy része egyenesen tagadott, most csakugyan valósúl. Oct. 4kén költ 's Great-Western gőzössel érkezett új-yorki hírek szerint, Durham l. az északamerikai angol birtokok' főhelytartója, hívataláról lemondott. A' grófot a' kormány' magaviselete 's a' canadai ügyekben hozott parlamenti végzések birák e' lépésre. Lemondása Canada népségét az angol kormány ellen rendkivűl fölingerelte; különösen Brougham l. ellen, ki köztudatúl a' múlt parlamenti ülés' vége felé a' canadai kérdést szőnyegre hozá, a' köz boszonkodás akkora volt, hogy életnagyságu képe ünnepélyesen megégetett.

Francziaország.

Phalipon kapitány a' nemzeti őrseregnél, a' választójog' kiterjesztése iránti kérelem' aláírására fölszólítva lévén, ezt megtagadta, 's miután azzal fenyegettetett, hogy a' tisztikar' legközelebbi megújításakor kimarad, levelet intézett bajtársaihoz, mellyben tisztségéről lemond, 's okait fejtegetvén, a' választójog iránti mozgalmakat törvényelleneseknek nyilatkoztatja. E' nyilatkozatot a' National keményen és igen alaposan rójja-meg, mire a' Journal des DébatsPhalipont az ellenző lapok' vádja ellen védi. Némellyek azt is gyanítják, hogy Phalipon' lemondása csak a' ministerium' fogása volt, 's hogy ha újra kapitánnyá választatása sikerülend, (mire a' kormány semmi eszközt sem mellőzend-el) ezt a' választójog-követelés ellen közvéleményi palástul használandja.

A' répa czukorgyárosok' küldöttei sept. 17kén a' pénzügyminister által mutattattak be a' királynak, ki őket igen kegyesen fogadta, 's ki jelentette, hogy épen nem ohajtja a' czukorgyárok' megszűnését, 's remélé, hogy Francziaországban nem sokára mindenki saját házánál készítendi czukrát, mint Angliában mindenki saját házánál készíti sörét. Ő igen jól tudja, mi jótékonyan hat a' czukor-ipar a' köz jólétre, 's szívén fekszik az, hogy a' honi ipar előmozdítassék; de a' gyarmatok' ügyét sem lehet mellőznie, 's kormányának kötelessége, gondolatja és ohajtása az, hogy mind a' két ipar oltalmaztassék és kielégítessék. — A' fékrendőrség Perier urak' pőrét a' National, Corsaire és Europ ellen, Rabeu' pőre miatt oct. 17kéről 20kára halasztotta. Raban két éves fogságra és 500 fr., Bruys és Dussombs 18 hónapos fogságra és 200 frcra Duboc 1 éves fogságra itéltetett. Larden fölmentetett. — Páris, oct. 17kén Lerminier a' statustanácsban hivatalt kapott, a' hírlapok ellen harczra kél 's egy levélben a' Revue des deux mondeshoz régibb eretnekségét megtagadja. A' nézetek megmásolása e' változások' világában nem vétek, de hol a' vételi árr a' szó-pompán még keresztül látszik, hol a' megtérő polczra jutását az általa megtámadott rendszernek köszöni, 's a' tegnapi változás a' mait megfejti, 's holnapra újat tesz lehetővé, sőt, a' haszon úgy hozván magával, valószinüvé ott csak megvetésre méltó cynismus fejtheti meg a' magáról tett beszédeket, 's illy komédiától boszonkodva kell elfordúlni. Lerminier úr különben a' magános tiszteletben már rég alászált; ő tisztségre juthatott ugyan, de becsületben nem gazdag.

Espeja marquis a' spanyol királyné' rendkivűli követe és teljes hatalmu ministere a' királynak magános audienczián visszahívó levelét bemutatta. Utána Miraflores marquis nyilványos audienczián, mint a' spanyol királyné' rendkivűli követe, megbizó levelét nyujtotta be. A' Courrier français szerint abbé Frayssinous hermepolisi püspök, miután Bordeaux hg. nevelését elvégezte, visszatért Párisba. A' fiatal hg'. fölügyelői ezentúl Levis hg. 's Ch mpigny és Montbel urak lesznek. Clouet és Mounier urak részint azért bocsátattak el, mert nem voltak nemesek, részint mert mint a' császárság' egykori tisztjei, az akkori franczia seregek' és nagy vezérök' dicsőségéről igen sokat beszéltek. Champágny úr Polignac hg. alatt ideiglenes hadminister volt. Most Polignac úr igazgatja a' görzi udvar' politikáját. Egy orosz nhgnővel leendő összekelésről már szó sincs. Az udvar Porosz -és Oroszországgal nincs jó egyetértésben. — A' Journal du Havre szerint a' Telemaque' kivontatása nem sikerült. A' lánczak meg-

szakadtak, 's így a' dolog alkalmasint kedvezőbb időre fog halasztatni. — Bourg St. Andeol városához közel, Ardèche megyében, roppant kiterjedésü és különös szépségü barlang fedeztetett föl, az Ardèche' partján. A' barlangot fáklyával csak 7 óra alatt lehet bejárni. Roppant nagyságu csarnokok és termek váltják föl egymást; 's a' legszebb tárgyak, oszlopok, mennyezetek, függönyök, a' legváltozatosb csoportokban és színvegyületben, tűnnek a' vándor' elébe. E' barlang sept. elején fedeztetett föl, 's azóta naponkint százaktól látogattatik meg.

Egy oct. 18kán költ kir rendelet az alsó Loire-megyei főtanács' f. é. aug. 23 és 31kei tanácskozásait, mellyekben a' fő tanács nyilatkoztatta, hogy közötte és a' megye-ispán közt nem lehet többé egyetértés, és hogy a' megye' érdekeit más kezekre kell bizni, megsemmítette. „A' főtanács szól a' rendelet. e' nyilatkozással törvény szabta hatáskörén áthágta."

Németország.

Említettük, hogy Maasdam van der Duyn gróf, néhai hollandi királyné ő felsége' főudvarnoka, bizonyos német udvarhoz ment volt Oraniai hg. legidősb fia számára nőt kérendő. Ez udvar a' stuttgarti vala, 's a' gróf Zófia Mathild Friderica hgnőt kéré meg. A' würtenbergi király oct. 21kén a' grófnak audienciát adván, az összekelésben megegyezett 's helybenhagyó válaszát a' kérő grófnak átadá. — Badenből oct. 12kén írják, hogy Demeter freiburgi érsek a' kormánynak kijelentette, miként ő a' vegyés házasságokra nézve kénytelen a' porosz püspökök' példájára magát a' pápai brevéhez alkalmazni. E' váratlan lépés nagy figyelmet gerjesztett.

A' Lipcsei ujság oct. 15 jelenti: „Ma, a' lipcsei ütközet' 25ik év napján indulának-el több lipcsei lakosok az ide 1½ órányi Meisdorfba, ottan azon emléket megnézendők, mellyet Schwarzenberg hgnek övéi szeretete állított, 's melly ma 9 óra tájban a' család nevében cser ággal koszorúztatott. Az úgy nevezett fejdelmek dombján, nem messze az emlitett helytől, melly történeti tekintetben örökre nevezetes maradand azon győzödelem' jelentése által, mellyet a' boldogult herczeg vitt-meg az egyesült fejdelmeknek, áll most egy gránit darab, melly történetből Laufen falunál, nem messze Makranstädtől találtatott, 's közel 300 mázsát nyom. A' kő mintegy 4 öl széles, 2 öl vastag, és 2 öl magas. Országút felőli oldalán ezen felirás áll: Schwarzenberg Károly herczegnek, oct. 18án Europa' szabadságáért a' lipcsei síkon küzdő seregek' vezérének állíták ezen emléket nője Marianne, és fiai Fridrik, Károly, Edmund. Másik oldalán e' szavak: született 1771 april 15en; megholt 1820 oct. 15én. A' domb egyik oldalán van egy bekövezett sírbolt bejárásánál ez: 1813 oct. 18.

Hollandia.

A' general statusokat megnyitó királyi beszédnek Belgiumot tárgyazó részét már közöltük. A' beszéd' további tartalma ez: „Nagybritanniával és Poroszországgal tavaly kötött szerződvényeink megfelelnek czéljoknak. A' hollandi kereskedési közlekedés' szabályzására a' német vámegyesülettel is alkudozások nyittattak meg. A' bel-igazgatás' menete rendes és szabályos. A' földmüvelés' állapotja a' hosszú kemény tél' ellenére is, melly alatt a' vetések szenvedtek, kedvező. A' legnevezetesb gyárokban rendkivüli élénkség uralkodik. A' hajózásra és kereskedésre nagy tőkék fordíttattak, 's a' halászat gazdagon gyümölcsözött. Oktatás, tudományok és müvészetek folyvást leggondosb figyelmem' tárgyai. Az őrültek' orvosi ápolása körül még sok hiány van, 's javítására rendelések tétetvék, mellyek, remélem, jótékonyan gyümölcsöznek. A' fogházak' állapotja is javítatott, úgy hogy a' foglyok most elitélésök, nemök és korukhoz képest egymástól egészen el vannak különözve. A' múlt tavaszi jégmenet a' folyókon nem tett lényeges károkat. A' nagy közlekedések' folytatására gond fordíttatott. Tengerentúli birtokaink' állapotja kielégitő. Szeretett harmadik unokám, valamint az előtt nyugotindiai gyarmatinkat, úgy azóta hollandi Indiát is meglátogatta, 's a' hü ragaszkodás' azon jeleivel fogadtatott, mellyel az ottani gyarmatok szintúgy, mint Nyugotindia' lakosi házam és az anyaország iránt viseltetnek. Az ottani új intézetek teljesen megfelelnek a' várakozásnak. Bonjol' bevétele által kormányunk Sumatra szigeten napról napra erősbül. Az indiai tábor ez alkalommal új tanujeleit adá bátorságának és szilárdságának. A' bevételek folyvást fedezik a' status-költségeket. A' nemzeti jólét' különféle ágainak virágzása biztositja a' módszerek' forrásait. A' köz hitel fentartatott, 's a' hollandi banknak általam adott nagyobb kiterjedés a' hitelt és kereskedést általában újra élesztendi. Az önök' elébe azonnal terjesztendő budgetek' 's a' rendkivüli környületek által okozott terheket fedező eszközök' meghatározása egyik fontos része leend tanácskozásaiknak. De ha ez úttal az adók' kevesbitésére nem tétethetik is javaslat, örülök mindazáltal, hogy a' szükségek, szeretett

alattvalóim' új adókkal terhelése nélkül is fedeztethetnek, 's hogy új könnyítésekre előkészületeket tenni remélhetek. Ohajtom, hogy a' pénzverési ügy ez ülés alatt javulást nyerjen. Kedves vala tapasztalnom, hogy a' general-statusokkal az új törvényhozás' és a' törvény folyamat' legfőbb ágainak összeszerkesztésére fordított gondomat ohajtott siker koronázza. Az ezt tárgyazó törvények és rendeletek már teljes erőbe léptek, 's örülök az alaptörvényes intézetek' létrehozatásán, mellyek a' legnagyobb becsben olly méltán tartatnak. Ámbár e' fontos tárgy még nincs bevégezve, remélem, hogy a' nemzet' erkölcseivel megegyező fenyítő törvénykönyv' terve nem sokára kész leend. Nemes ható urak! Igy éled föl megint bennünk' kötelességeink' érzete. Önök új tanujeleit fogják adni buzgalmoknak és józanságuknak. Én mindenben, mi az ország' és nép' javát tárgyazza, önök' együttmunkálásában bizom. A' mindenható áldja meg közös törekvésünket, 's erősítsen és bátorítson engemet szívrázó veszteségem' fájdalmas érzetében, mellyel engemet bölcsességében olly mélyen megszomorított."

Onpartijdigen czímü hollandi ellenző lap azt hiszi, hogy olly ministeriumot, melly a' nemzet' érdekeihez nem akar csatlakozni, féken vezetni, egészen a' képviselők' hatalmában áll, 's mivel a' nemzetnek oka van rá, a' budget' megtagadását ajánlja.

Haaga, oct. 17kén. A' másod kamara' tegnapi ülésében kir. rendelet olvastaték föl, miszerint Van Tets úr az első, és Van der Goes a' másod kamaránál kir. biztosokká neveztettek. Ezután elnöki jeletekké választattak: első szavazásban de Jonge van Campensnieuwland úr 26, a' másodikban Luzac úr 1836—37 évi elnök 27, 's a' harmadikban Sytzama báró tavalyi és most ideiglenes elnök 46 szótöbbséggel.

Haaga, oct. 18kán. A' király a' három elnöki kijelölt közül Jonge van Campensnieuwland urat nevezé ki másodkamarai elnökké. A' pénzügyi minister holnap a' budgetet a' kamara' elébe fogja terjeszteni.

Olaszország.

Turin, oct. 12kén. Florenczből hírlik, hogy Msgre Cappacini' ottani összejövetele Metternich hggel, az idegen seregek' visszahívatását a' pápa' birtokaiból tárgyazá, 's hogy jelenleg ez iránt Velenczében alkudozások folynak. Ausztria késznek nyilatkozott, 's reménylik hogy Franczia ország sem fog Anconára nézve kifogásokat előgördíteni. Lützow gróf' ausztriai követnek, a' romai udvarnál, Florenzbe utazása, mint látszik, szintén ezt tárgyazá. — Hírlik, hogy az orosz thrónörökös a' jövő telet Comoban fogja tölteni.

Oroszország.

A' varsói hirlap jelenti, hogy ő felsége a' császár atyai kegyessége szerint azok' helyezét enyhitendő, kik az utósó zendülés alkalmával megtévedtek, de későbben bünbánatuk által magokat tekintetbe vételre méltókká tették, a' hgi helytartó felterjesztése következtében kegyelmesen helybehagyta, hogy az ez előtti lengyel hadsereg tisztjei, kiknek élelmök nincs, mint szinte özvegyeik árvájik, a' három évi segélypénz egy részét ezután is huzzák, melly nekik ezen év januar 1ig kifizettetett. Ő felsége megparancsolta azért, hogy az emlitett segélypénz' kifizetésére megkivántató, és kizárólag e' végre szánt 135,220 ft. a' királyság' költségjegyzékében esztendőnkint év- és segélypénzekre kitett tőkéhez számláltassék, mint szinte hogy a' jelen határzat' erejénel fogva kiosztott segélypénzek, a' helytartó jónak látása szerint, azoknak kik talán jövendő nyugtalan magok viselete és rosz gondolkozásaik által a' kormánynál figyelmet keltenének, előlegesen ki ne fizettessenek, vagy pedig tőlök egészen elvonattassanak.

Schweiz.

Itt közöljük Molé grófnak Montebello hghez a' schweizi kérdés eldöntése iránt kőlt jegyzékét: „Páris, oct. 12kén 1838. Hg. úr! Reinhardt gr. által vettem ön' oct. 6kai sürgönyével, a' főhelynek, ön aug. 1jén költ jegyzékére adott válaszát, 's önt ezennel erről értesítem. A' király soha sem követelte Schweiztól polgára' kiűzését. Franczia ország, úgy mint akármelly más nemzet, tiszteli szomszédai' függetlenséget és méltóságát; de egyszersmind ön becsülete' és csendje' fentartása fölött is őrködik. Megvagyunk győződve, hogy Schweiz nem engedendi többé nagylelkü vendégszeretetével visszaélni azt, kinek Francziaországra irányzott követlései eléggé tanusítják, hogy Schweiz őt nem számlálhatja gyermekei közé. Valódi örömmel olvasá a' király' kormánya a' szövetségi gyülés' nyilatkozatában, miként Schweiz szintúgy ohajtja, mint Francziaország, hogy illy nemü bonylodások többé elő ne forduljanak. Schweiz emlékeztetés nélkül is érezni fogja, mivel tartoznék magának Francziaország, ha, bármi lehetlennek látszék is, hasonló környületek fordulnának elő. Mi a' szövetségi gyülés által

ellenségeseknek nevezett, és a' szövetségi gyülést kínzó csudálkozásra fakasztó demonstratiokat illeti, a' király' kormánya soha sem szünt-meg remélni, hogy az okosság parancsolta rendszabályok más alakot öltendenek. A' szövetségi gyűlésnek, hogy e' rendszabályokat 's azon érzelmeket, mellyekből eredtek, megfoghassa, önviseletére kellett volna visszaemlékeznie, 's a' nagy tanácsok' tagadásaira, mellyekkel Franciaországot fenyegették. Most hg. úr, a' körülmények megváltoztak. Bonaparte Lajos elhagyja Schweizot. Ön most befogja a' főhelynek jelenteni, hogy a' keleti széleinken fölállított szemmeltartó sereg eloszlatik. Francziaország most is, mint történeteinek minden szakában, kész megmutatni, hogy Schweiz' függetlenségének leghívebb, legőszintebb 's legállandóbb barátja. Schweiz, miben nem kétkedünk, őrizkedni fog, hogy ezentúl a' két ország' régi barátságát 's jó egyetértését, melly mind kettőnek annyira érdekében fekszik, semmi bal értelem vagy elégületlenség meg ne zavarja. Szíveskedjék, hg. úr, e' sürgönyt a' főhely' elnökének fölolvasni 's másolatban kiadni. Egyébiránt 'sat. Molé."

Lucern, oct. 17kén. A' szövetségi gyűlés' utolsó ülése tegnap tartatott. A' franczia békeüzenet fölolvastatván, a' seregek azonnal eloszlatni rendeltettek.

Portugallia.

Oct. 5kéig terjedő lissaboni hírek szerint uj guerrilha csapat támadt; sept. 26kán mintegy 14 lovas guerrilha Villa-Viçosa nevű népes helységre rohanván, a' köz pénztárakat minden akadály nélkül elrabolta. Más nap 10 gyalog katona 's több rendőr szolgák a' rablók' üldözésére indultak, 's mindenek előtt egy molnárt fogtak el, kinél a' rablók össze szoktak gyűlni. A' molnár fölfedezte a' rablók' tanyáját, de ezek, mihelyt a' katonaságot megpillanták, futásnak eredtek, 's a' katonák üresen tértek haza. Más nap hegyek és üregek kimotoztatván, egyik guerrilha, Gramacho ügyvéd' fia csakugyan elfogatott 's az elrabolt pénz is részint megtaláltatott. Bejából irják, hogy az ifju Remechido egy csapattal St. Lucia nevű falut sept. 23kén megrohant, de az ott szállásoló gyalog csapattól visszaveretett. — Remechido' élete és halála színpadon is megfordult, 's a' darab a' salitra színházban, kivált a' miguelisták' részéről, nagy tetszést aratott; 's csak 10—12 szeri adatás után lehete a' darab' betiltását elérni.

Oct. 9kéig terjedő lissaboni hírek szerint a' fővárosi választások bevégződtek, 's a' septembristák lettek győztesek. Kereskedő sem Lissabonban, sem a' tartományban nem választatott, noha a' főváros csak a' kereskedésnek köszönheti egész fontosságát. Némelly túlzó lapok minél előbb összehívatni sürgetik a' cortest, melly azonban aligha összegyűl januar előtt. Bajoa miguelista főnök nehány emberével együtt egy seregcsapat által oct. 5kén megtámadtatott, 's makacs védelem után mindnyájan agyon lövettek. Az ország' belsejében még számos guerrilha csapong. Az ifju Remechido a' királynénak egy csapatját St. Luciában megtámadván, nagy veszteséggel visszaveretett. — Dona Maria lebetegülése óránkint váratik. — Cambridge György hg. Lissabonba érkezvén, oct. 6kán tovább evezett Cadiz és Gibraltar felé.

Spanyolország.

Madrid, oct. 13kán és 14kén. Saragossai hírek szerint az ottani nemzeti őrsereg terrorismust gyakorol, 's az elfogott személyek közül nehányan már kivégeztettek. — Az új ministeri módosítás, különösen pedig Alaix' hadministerré nevezése iránt valamennyi párt nagy elégületlenséget mutat. Most Narvaez a' nap' hőse, 's midőn seregével Madridba érkezett, a' nép őt zajos örömmel fogadta. — Ferraz general nem akarván Alaix' távolléte alatt a' hadi tárczát ideiglenesen átvenni, Hubert a' 70 éves dandárnok neveztetett-ki helyette. — Balmaseda oct. 8kán 200 lovassal Briviesca és Santa Maria közt ismét Castiliába nyomúlt. Avila' tartománya telve lázadókkal. — San Miguel general Saragossából oct. 9kén Cabrerának megírta, hogy minden gyilkolásért, mellyet a' carlosiak elkövetnek, az elfogott és elfogandó carlosiakon kemény visszatorlást fog gyakorolni. A' kormány helyben hagyni látszik San Miguel' e' szándékát.

Persia.

A' M. Chronicle szerint azt rebesgetik, hogy a' schirasi helytartó a' schah ellen nyilván föllázadt, és a' két hg. idősbikét királynak kikiáltotta. Annyit az angol ministeri hírlap tettleg bizonyosnak mond, hogy a' hg. e' hír' kelése' idején titkon Bagdadból elutazott.

Végre megérkezett az indiai posta. A' tudósítások Angliára nézve roszabbak, mint minőknek az eddigi töredékes hírekből látszottak 's nagy megerőtetésbe kerülend, a' fenyegető zivatar előtt férjfiasan megállani. Tervben van Angol-Indiát három felől megtámadni, 's egyszersmind belsejében nyugtalanságokat gerjeszteni. Az

avai utosó thrónváltozás óta, a' mostani király a' bitangló Tharawaddi, ellenséges érzelmet mutatott Anglia iránt, 's nem akará a' Yandabu-i (1826) békét elismerni, és elég nyilván kitünteté, hogy a' legközelebbi alkalmat használandná elvesztett tartományai' viszszanyerésére. Érezvén hogy maga az angolokkal meg nem küzdhet Nepallal szövetséget kötött. A' Gorkhasok' dynastiája' Nepalban, 20 év alatt a' Himalaya hegység' vidékét egészen meghóditotta, végre Angliával öszveütközött, 's nehéz harczok által megtöretvén (1814. 15) hódításait elvesztette. Azóta lesi az alkalmat, 's az most jelen van. Nepal szövetségre lépett a' persa schahval, kit Oroszország Herat és India ellen fölizgatott; egyszersmind felingereltettek a' félig alávetett indus fejdelmek is, főleg a' mohamedanusok, a' gyülölt angol uraság ellen. A' Times igy szól: „Nyilván van, hogy titkos ármányok és alkudozások fedeztettek föl a' benszületett fejdelmek és a' persa schah között, mellyek talán egy idő óta az angol-indiai kormányszéknek is tudomására jutottak. Ezek végre olly szint öltének, és olly nyilvánossággal folytattatának, hogy a' nepali király egy követséget küldött a' shah herati hadi főszállására, kétségkivül azon bizománnyal hogy az indiai angolok, vagy szövetségeseik elleni közönséges rendszabályokról értekezzenek. Lucknowi hir szerint a' nepali követség persiai utjában elfogatott, 's iratai elvetettek. Későbbi calcuttai hír szerint mint ezen elfogás történt, azon közönséges hir terjengett, mi szerint a' Rangpur, Purneah 'stb. fele vivő utakat 20,000 főnyi nepali sereg megszállotta. Ha ez igaz illy veszedelmes állásban nem lehet őket hagyni. De nem épen a' nepali mozgások azok mellyek aggodalmat keltenek. Azon hir is elterjedt, hogy Dost Mehammed cabuli fejdelem 125,000 emberrel szándékozik a' persa schahhoz csatlakozni, azon feltétel alatt miként Heratot és észak fele Bukharaig, délfele a' belutschen fejdelmek' birtokaig minden tartományt a' persák birjanak. Dost Mohammed khant pedig a' sikheket Peschawerből kiűzni, Kaschmirt ismét elfoglalni 's a' khunduzi és balkhi főnökök' birtokait, Cabultól egész az Oxusig meghódítani segítsék. Ekkép Persiának azon reménynyel hízelkednek, hogy a' Nadir schah által meghódított tartományok majd megint egygyé olvadnak, Dost Mohammednek pedig azzal, hogy Timur' egykori birodalmát, király-czímmel, újra helyre fogja állítani. A' birman birodalom' részéről is minden ellenséges alakot ölt. Benson ezredes különös útasítással az avai udvarhoz küldetett, 's e' küldetés' sikerétől függött a' harcz' vagy béke' kérdése, ámbár átalában azt hivék, hogy az avai udvar az angol érdekektől és angol szövetségtől fölötte idegenkedik és semmi kedvet nem mutat némi alkuszegésekért eleget tenni. Rundschit Sing' magaviselete e' környületek közt szinte gyanút gerjeszt; mert közötte 's az udvarán lévő angol követ közt némi surlódás támadt, minthogy a' követ egy angol seregcsapatnak Petschabon szabad átmenetelt kért, mit ha Rundschit Sing megtagadna, az angolok Sindnek vennék útjokat. E' hadi kilátások a' dzsudpuzi radzsákat már az adó megtagadására birták. Az audhi (oudei) kormány ellenben hív maradt az angolokhoz, 's hadi illetősége, mint mondják, már a' határszéleken áll. Ezen keleti India' több helyein keletkezett ellenséges hangulat az angol-indiai hadsereg' silány állapotjáról elterjedt vélemény' következménye vala." — Dost Mohammedre, és új frigykötésére nézve Persiával megjegyzendők még ezek: Dost Mohammed, noha maga is persa nő' fia, gyűlöli a' persákat; de a' legújabb események és Rundschit Sing üldözése őt a' persák' karjai közé vetették. Burnes, ki legujabb időkig nála mulatott, azt hitte, hogy Dost Mohammed 's a' bukkharaí király közt valahára csakugyan frigy létesült, melly egyszersmind Indiának is védfala lenne az oroszok és persák ellen; de Dost Mohammedet, a' hajdani afghan birodalom' helyre állíthatásának reménye és Rundschit Sing iránti gyülölete könnyen a' persákkal egyesülésre birhatá. A' Times nagyítva szól ugyan 125,000 katonáról, de annyi bizonyos, Dost Mohammed számos lovasságot gyüjthet össze, mellynek száma, ha csak távolról is némi siker mutatkozik, könnyen 100,000re nőhet. Rundschit Sing helyezete e' környületek közt igen bajos. Mihelyt Afghanistan az angolok iránt ellenségeskedést mutat azonnal Rundschit Sing, ha magát egészen az angolokra nem bízza, ezekre nézve csak gát, mellyet minden esetre félre kell tolniok; 's nehogy ez rajta beteljesedjék, úgy látszik testestől lelkestől az angolokhoz szegődött, 's igy hihető, hogy Afghanistanba egyesült angol és sikh sereg nyomúlt.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertuteza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

A' pesti Leopold napi országos vásár közelgésével t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tisztelettelteljes bizodalommal kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket, a' számos kedvező vásári alkalmakkal, a' kiadó hivatalnál megtetetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, annál czélszerűbb lecnd, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó fekete festékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten, megjelentek:

KISS ÁDÁM'

Egyházi Beszédei,

(32 predikáczio) IV. darab, ára kötetlen 54. ezüst kr.

---

(1) **Jelentés.** A' budapesti vízkárvallottak' számára „Lótudomány" czím alatt szánt munkára ekkoráig még annyi részvevő nem jelentkezett, hogy csak a' nyomtatási, és egyéb elkerülhetlen költségek is előlegesen fedeztethetnének. Ez oknál fogva a' kitüzött előfizetési határidőt folyó év utolsó napjáig hoszabbitom olly feltétel mellett; hogy, ha ennek leteltével még számosabb nagylelkü pártfogókat 's ekkép szerencsétlen polgártársaink' részére valamelly óhajtott lényeges segedelmet is nem nyerendhetek akkor vállalatomtól elállani kénytelenítetvén, a' tisztelt előfizetőknek pénzöket viszafizetendem. Költ Pesten octob. 30kán 1838.

Második Félesztendő.

Alistali Máttyus Nep. János
Buda kerületi tart. Albiztos, 's több tek. vármegye táblabirája. (1)

---

6 hangu (Regiſter) templomi orgona eladó.

Alulirtnak tulajdon lakhelyén egy templomi orgona eladatik, ki a' vevővel azonnal bezárói szerződésre lephet. Az alúlirt kész a' vevőnek ezen orgonát a' megegyezett ár' bizonyos és ré-

szenkénti való lefizetése mellett átengedni. Pest Terézia külvárosában Lázár utczában 1215 sz. alatt *Schillinger Vincze.*
orgona készítő mester. (2)

---

(1) Hirdetmény. Néhai Vizeki Talián Ádám úr örökösei részéről közhirré tétetik, hogy n. Veszprém megyében kebelezett Pápa m. városában mindenféle házi bútoraik, a' somlai hegyen fekvő nagy kiterjedésű dézmás szőllejek és több száz akóra menő jó féle ó-boraik, e' f. e. november 26kán és következő napokban árverés utján kész pénz fizetés mellett eladandók lésznek, mellyre a' venni szándékozók ezennel meghivattatnak. Költ Pesten, october 29kén 1838. (3)

---

(1) Hirdetmény. T. ns. Csongrád megyében jövő 1839ik év jan. 15én H.M. Vásárhelyen a' megyei —magazin— biztosi lakháznál délelőtti 9 órakor árverés utján haszonbérbe fog adatni.

1ör A' ns. megye curialis házának szükségeire, és kebelében tanyázó katonaságnak kiszolgáltatandó 481 4/6 öl tölgy és 20 öl körös — összvesen 504 4/6 öl kemény tüzi fának;

2szor 300 *Ú.* öntött és 500 *Ú.* mártott összvesen 800 *Ú.* fagygyú gyertyának.

3szor 300 *Ú.* lámpára való olajnak évenkénti juttatása. (3)

---

(2) Bába ajánlkozás.

Rábay Ágnes szülésznő, legjobb koru, ki ezelőtt nehány évvel a' magyar kir. tudományos Egyetemnél a' bábaságot végezvén, miről a' legjobb oklevéllel ellátva van; e' tárgy' minden ágában több évi jártasága és tapasztalása lévén, magát 's ügyes szolgálatját minden rendü 's rangu h lybeli és vidéki nőknek e' részben akár melly időben egész készséggel ajánlja: —Ehhez alkalmas lakhelye van Pesten az országúton Schmidt-Ungerházban, a' botanikus kert által ellenében 664 szám alatt. (2)

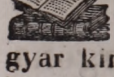

(3) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' részéről jelentetik: hogy e' folyó ev November 12kén 's következő napokon Budán a' kamarai épületben a' szokott órákban néhai Kátsor Mihály' és Sőres János magva szakadtával a' királyi fiscusra maradott könyvek árverés utján a' többet igérőknek készpénzért fognak eladatni. Budán October 16dikán 1838. (3)

(2) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek 's tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad fali 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakírozott bádog- és sárgaréz árukkal jól ellátott árutárt szállitand mindegyik pesti országos vásárra. Boltja van az új piaczon úri utczában.

Zang Ferencz
polg. lámpagyártó Bécsből. (5)

3) Hirdetés. A' nm. m. kir. Helytartó tanács' f. e. oct. 16án 33113 sz. a. kőlt rendeleténél fogva köz hirül adatik: hogy Csákova és Nagy-Köveres uradalmakban az 1837ki termésből 2000 pozsonyi mérő tiszta buza, 3000 p. m. kétszeres, 3500 p. m. zab, 2500 p. m. repcze találtatik eladó; venni szándékozók tehát bepecsételt ajánlataikat, kivül e' fölirással: ajánlat a' csákovai 's nagy köveresi uradalmakban levő gabonákért, 's az ajanlandó ár' meghatározásával, a' nm. m. kir Helytartóság jegyző könyvi hivatalához f. é. nov. 3ig annál bizonyosabban nyujtsák-be, mivel későbbi ajánlatok semmi tekintetbe sem fognak vetetni.

---

(1) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek. Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal* 's társassága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva: ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u. m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek. Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zászlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyek a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak *Fries Antal és társa.* (3)

---

(2) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek.

— Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, karnák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudera b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig hasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ezigen nyútható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik.

Frank Ferencz (5)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for. **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for. **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t. nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számot tartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' januir' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváls. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószobájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz.“

(10 Schaudt András

Pesti polgári harangöntő mester

isztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's mühelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' *„Hazai 's Külföldi Tudósitások“* szerkesztő hivatalában. 3)

Pénzfolyamat: Bécs, oct. 26án: 5 pctes stat. kötelez. 107²/₅; 4 pctes stat. kötelez. 100³/₁₀; 3 pctes stat. kötelez. 82; 1821ki stat. költs. 151⅜ 1834ki stat. költs. 652¹¹/₃₂ bankrészvény 1461⅜.

Gabonaár: Pesten, oct. 30án pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 136—105; kétszeres 95—90; rozs 78—68; árpa 74—65; zab 53—46; kukoricza 72—65; köleskása 180.—160.

Dunavizállás: oct. 28kán: 5' 8'' 0'''; 29én: 5'4''4''' 30kán: 5' 1'' 6'''; 31kén: 4'11'' 0'''.

Pest. Szombat. November 3kán

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 36dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; Sáros megyei tisztujítás; budapesti hangászegyesület műelőadása; Schams Ferencz vizsgálatai külföldi szőlőkben; Erős vontató gőzös; balatoni gőzhajózás; Mester István; Pollák Leon' adakozása; kolozsvári 's tordátfalvi hírek Erdélyből; boroszlói vásár 'stb.) Nagybritannia (Durham és Brougham lordok; ministerium' kétes állása; a' cityben inditvány hatósági reform iránt 'stb.) Franczia-ország (Constantine' igazgatása; tanács-gyülés a' czukor ügyben 'stb.) Hollandia. Oroszország. Spanyolország (D. Carlos' neje és fija Navarrában; Espartero lemondásának elfogadását sürgeti 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége f. év' oct. 20kán költ legfelsőbb határozatában Tancsi Földvári Györgyöt, t. ns. Belső-Szolnok vármegye' volt alispányát, — és Léczfalvai Gyárfás Eleket, t. ns. Küküllő vármegye' törvényszéki táblabiráját, az erdélyi kir. Itélő-Táblához tiszteletbeli számfeletti táblabirákká kinevezni; f. évi januarius' 23-dikán költ határozatánál fogva a' Boldogasszonyról nevezett szerzetes Szüzek' pozsonyi kolostorának gondviselőjévé (curator) Csenkey Albert hites ügyvéd 's Pálffy herczeg' ügyésze, — a' Szent Orsolya-rendi szerzetes Szüzek' ugyancsak pozsonyi kolostorának curatorává pedig Vaszójai Scherz Fülöp táblabiró, urakat méltóztatott kegyelmesen kinevezni. — A' nm. magyar kir. udv. Kamara a' kebelében megürült bányászati fizetéses fogalmazó-gyakornoksággal Fridmánszky Imrét, a' selmeczbányai főkamaragrófság' járulnokát; — a' szigeti megürült kasznárséggal Ruttner Lajos ugyanottani kulcsárt; — a' szigeti megürült szálmesteri hivatallal Podhájeczky János ugyanottani kir. sómázsamestert; — a' szigeti megürült sómázsamesteri hivatallal pedig Gerzon Antal szállító-tisztet; — végre a' körmendi megürült sómázsássággal Neumann Antal helybeli pajtaőrt ruházta-fel; a' leordinai megürült vám- és harminczad-ellenőri hivatalra Baternay Józsefet, Luhiban ideigleni czédulaszedőt, alkalmazta. Hk.

Verbovecz és Rakovecz horvátországi fisc. nrodalmakban az erdészhivatal megürült.

Bucsi Mihálynak Vajda-Hunyad város' vásárbirájává lett választatása legfensőbb megerősítést nyert.

Tek. ns. Sáros vármegyének f. é. oct. 15én 's folytatólag, nm. Vásáros-Naményi báró Eötvös Ignácz úr ő exceája' elölülése alatt, tartatott tisztujítása következő renddel ment véghez: első alispány lett: Péchy Benjamin, 2dik Kapy Istv.; főjegyző: Mérki Piller László, 1ső aljegyző: Bornemissza Sándor, 2dik Sárossy Gyula; főadószedő: Berthóty András; ellenőr: Tivadar Józs.; számvevő: Dessewffy Kristóf; főügyész: Winkler Andr.; alügyész: Berzeviczy Emánuel.— Alsótárczai járásban főszolgabiró: Mariássy Ágoston, alszolgabiró: Füzy Ignácz; esküttek: Dubovay Mihály és Keczer Imre; aladószedő: Hedri Gábor. Sirokai járásban: főszolgabiró: Piller Gedeon, alszolgabiró: Hedry Péter; esküttek: Berthóty Ágoston és Podhorányi János; aladószedő: Podhorányi István. Felsőtárczai járásban: főszb. Péchy András, alszolgabiró: Tahy Albert; esküttek Fejérváry István és Berzeviczy Józsue; aladószedő: Roskoványi András. Szekcsői járásban: főszolgabiró: Raszlaviczy József, alszolgabiró: Hedry Erneszt; esküttek: Kohányi Antal és Koch László: aladószedő: Dessewffy János. Tapolyi járásban: főszolgabiró: Bideskuty József, alszolgabiró: Kükemezey Mihály; esküttek: Berthóty Ödön és Sztankay László; aladószedő: Semsey Ignácz. Makoviczai járásban: főszb. Semsey Albert, alszb. Gombos Kálmán; esküttek: Kohányi István és Kádos Miklós; aladószedő: Zombory István

A' pestbudai hangászegyesület, mint lapjaink eleve jelenték, nov. 1jén tartá a' kir. v. redutteremben folyó 3ik hangászatévi első műelőadását, melly átalában jelesen sikerültnek mondathatik. Különösen pedig említésre méltó Droste kisasszonynak kellemesen bájoló zongora játéka, ki feltünő működésével élénk köztetszést aratott. Hallgatók szép számmal jelentekmeg, mi ez intézet eránti hő részvétnek tanusága; és vajha e' részvét mindig hőbben, mindig növekedő mértékben mutatkoznék a' két testvér város' lakosaiban! Mi ezt annál buzgóbban ohajtjuk, mivel a' közelebbi évben megcsökkent a' részvevők' száma; e' fölött ez intézettől közvetlen hasznot várhatunk nemzeti szinházunkra is; reményünk levén ugyanis már a' nemzeti opera' fölébredéséhez, — ennek kifejlését 's emelkedését (talán nem csalatkozunk hiedelmünkben) hathatósan fogná elősegítni a' hangászati intézet' virágzása.

Schams pesti hazánkfia, freiburgi levelek szerint a' németországi természetbuvárok 's orvosok gyülésén, közkivánat következteül nyilványos e-

lentést tön kirándultáról a' breisachi 's bollwilleni szőlőkbe Felső-Alzátziában. Beszéde közben nyilványosan megvallá, miszerint a' hely szinén rendkivül csudálkozék azon bámulatos szorgalmon 's költségen, miket egyes szőlőtulajdonosak Breisachban, 's név szerint bizonyos Hau ur, szőlőik müvelésére fordítnak, jól tudván, hogy a' jó borokat örömest 's jól fizetik a' vevők. Értekezék azután általányosan azon föltételekrül, miket a' szőlőmüvelőknek teljesitni kell, ha Rotteck tanácsos részletes nézetei szerint, nagyobb mennyiséget kevésb jóság, vagy nagyobb jóságot kevésb mennyiség mellett kivánnak eszközleni, vagy pedig legnagyobb mennyiséget lehető legnagyobb jósággal párosítani. Egyébiránt Schams leginkább azért utazék Bollwillenbe, hogy azon balga hiedelmet 's állitást, mintha a' zöldes tokaji szőlőfajbul (mellynek Németországban grauer Auländer a' neve) kerülne Rajna-melléken a' legvalódibb tokaji bor, alaposan megczáfolja.

Buda. Oct. 28kán reggeli 3 órakor a' neustiftben egy ház égett-meg, hol két ember annyira megsérült hogy felgyógyulásukhoz keves remény. — Erős gőzös két tűzifával terhelt hajót vontatott partjainkhoz. — Veszprém. Azon körülmény által, hogy Sophia gőzös utját a' Dráván kivánt sikerrel megtette; a' Balaton egész vidékén azon kivánság keletkezett, bár nehány bátrabb 's vagyonosabb emberek' figyelmét a' balatoni gőzhajózás is megnyerné. Festetics gr. nyilvánitá már ez előtt részvétét e' tárgy iránt, de mint egyesnek erejét csak azért is haladá, mivel ő több terveket tartván szeme előtt a' balatoni hajózásra elegendő erőt nem fordíthatott, és valóban az alkalmas időpont is csak most jelent-meg, melly a' vállalatot sikerrel koronázandja. A' tó hosszasága 10 mföldnyi, szélessége ½—1½, kiterjed a' legtermékenyebb megyék Szala, Somogy, Veszprém között, 60 kisebb nagyobb helységek környezik, északi partján Füred, a' sokaktól megkeresett gyógyhely. Jelenleg a' hajózás' kivitele elég volna a' tón; mellybül később, összeköttetése a' Dunával, közvetlen fogna következni.

Pest. Pollák Leon pesti nagykereskedő közelebb tett kereskedési utazásakor a' pesti szegény kárvallottak számára hitsorsosi közt gyüjteményt tevén, az abból befolyt 567 fr. 30 kr. vczban tulajdonából hozzá pótolt 300 v.frttal egyetemben a' Pesten munkáló kir. biztosságnak azon kijelentéssel adta által: hogy azon tüzifa, a' mennyire csak lehet, olcsó áron vásároltatván, az a' szorultabb szegények közt minden hittekintet nélkül osztatnék el. Melly szép példája az emberszeretetnek ezennel köztudomásul tétetik.

„Erős" 140 lóerejü vontató gőzös, kapitánya Hölzken, oct. 28dikán 3 hajóval érkezék Pestre aladságban. Összesen 8 ezer mázsányi terhet hozott, többnyire gyapjut 's pamutot, azonkül pedig különösen e' czélra épitett hajón, most először 300 darab hizott sörtést. Eddig a' sörtésszállitás a' szerb határszélekrül Győrig szárazon csak 6—8 hét alatt volt eszközölhető, mi most ugyanannyi nap alatt megy véghez „Erős" gőzös által. Több illy szállitó-hajó épül jelenleg, mikből az „Erős" mindenkor 3—4et vonand aladságban maga után.

Mester István egri megyei áldozó pap oct. 14kén Gyöngyösön sz. Bertalan templomában tartotta első miséjét, ez alkalommal, mise után, nagyatyját, 's nagyanyját házasságuk 53dik éviben megáldotta ugyanazon oltárnál, mellynél 53 év előtt egymásnak hűséget igértek 's esküdtek. Igen szivreható volt látni a' két öreget elég fris állapotban az oltárnál állani 's az áldozópapot, a' nép felé fordulva, rövid, de örömszerző beszédet tartani, ezután áldást adni, mellyet alkalmas könyörgés előzött és követett.

Kolozsvárt october 27kén. — Itten a' szüret csak most végződék be, a' szőllős gazdákra nézve elég szomoruan, mert valamint egész Erdélyben a' rendes termésnek tizede sem lett, úgy itt is a' mi kevés lett sem jó; az egy Szilágyság az, hol a' szüret bővebb és jobb, de itt is a' rendes termésnek alig negyede. Kolozsvárt a' mustnak vedre (8 kupás) 1 f. 30 kr., a' Szilágyban 2 forint. A' nyári sok esső a' szőllő érését nagyon hátravetette, a' septemberi szép idő sokat segített ugyan, de azon hónap végén érkezett dér a' még meg nem lágyult szőllő-szemeket teljesen megrontotta. — Egressi Gábor ur eltávoztával, a' pesti nemz. szinháznak egyik kitünő t gja, Fáncsy úr mint vendég lépe-fel színpadunkon, eddig elő 4 játékban a' közönség az előbbihez hasonló megelégedéssel méltányolta művészi szép előhaladását, 's e' két jeles tagok játékaiból a' mint örömmel 's szives részvéttel látja közönségünk a' pesti magyar szinészet előhaladását, úgy sajnálja, hogy Erdély, hol már 1792ben a' magyar szinészet szépen virágzott, hol a' nemzet legelőbb épitett magyar szinházat, jelenleg a' várakozásnak megfelelő szinész társasággal nem dicsekhetik. E.H.

Tordátfalva Udvarhelyszékben. Tordátfalva közönsége egy ujabb mivelődési egyesülettel segité kis honunk haladását. A' testület már 40 részvényeseket számlál, kik szántóföldekkel,

pénz és más kitelhetőkkel annyira segíték gyarapulni szándékok valósítását, hogy az a' legszebb reménnyel biztat minden haladás barátot. Céljok az ujság olvasáson kivül magokat számvetés és gazdálkodásba elébb segítni, földeiket egyszerre és idejében mivelni, 's ha valamellyikök' barma megbetegül, az egyesület kitelhetőleg segíti az elmaradottat. Céluk az istentiszteletre serkentés is, miszerint templomozás előtt az egyesülési házhoz gyülnek, 's innen illő renddel kisérik elnökjöket a' sz. egyházba. Mind olly czélok, mik méltó feladatjai kis hazánk erkölcsi és gazdasági jobbulhatásának, mind olly szándékok, mellyek érdemesek volnának minden falvak és helyek követésére; érdemesek minden elfogultlan további figyelmére és kitelhető pártolására. Isten nekik adjon sok áldást, és több követőket.V.U.

Boroszlóba a' jelen őszi vásárra oct. 6ig szállított gyapjamennyiség volt: lengyel, ausztriai, és orosz 22 ezer mázsa, sléziai 2000, nyári gyapju 2000, öszvesen 26 ezer mázsa, mellynek nagyobb része 65 talléron alul álló fajta volt. Honi gyárnokok, kik főleg 65 tallérnál olcsóbb gyapjut szoktak fogyasztani, most nem igen vásároltak; a' jobb minőségü 's 70 tallárnál drágább gyapju élénken kelt, 's többnyire angol kalmároktól vétetett. A' 65 talléron alul álló gyapju átalában 3—5 tallérral olcsóbban, a' jobb és hibátlan fajta pedig azon áron kelt, mint a' mult juniusi vásárkor.

Nagybritannia.

A' londoni hírlapok kirekesztőleg Durham lord' lemondása fölött okoskodnak. A' tory lapok természetesen nem akarják a' gróf' visszalépését sajnálhatónak tartani, de Brougham lordot sem pártolják a' ministeri lapok' támadásai ellen. A' Montreal Gazette szerint, Malabar 74 ágyús sorhajó oct. 6káig Durham gr. áthozására készen tartatni rendeltetett. A' Montreal Courier szerint Victoria királyné saját kezével irt levélben Durham lordot kormánya' folytatására szólította föl, 's ez a' M. Herald szerint, a' grófot alkalmasint sept. 22kén kijelentett lemondásának visszavételére fogja bírni.—London, oct. 18kán. Great Western gőzhajó tegnap 13adfél napos útazás után Uj-Yorkból Bristolba érkezett, 's igy valósúlni látszik az a' jóslat, hogy az Amerika és Europa közötti közlekedés egykor még tiz nap alatt is meg fog történhetni. Great Western fa hajó, 's eljő az idő, mikor e' hosszú útakra vas hajók fognak használtatni, mellyeknek czélszerűségét gyorsaságra nézve Rainbow (szivárvány) vas gőzhajó eléggé tanúsítja, midőn London és Antwerp közt megkezdett pályáját 15 óra alatt végzi. Great Western gőzhajó Durham lord' lemondásának 's nem sokára szándéklott visszatérésének híret hozá-meg. Jól értesültek erre már el valának készülve. Lépéseit sem a' kormány, sem a' parlament nem helyeslé, 's némelly rendszabályai tagadhatlanúl ellenkeztek azon alkotványi szellemmel, mellyel ministereink még lázadott tartományokat is kormányoztatni akarnak. Szerencsére e' lemondásnak nem lesznek káros következései, 's Colborne úr, ki mint vezér és helytartó a' canadai ügyeknek tökéletesen avatottja, Durham' helyébe fog lépni. Ennek terve, az északamerikai angol gyarmatokat szövetséges alkotványnyal, az északamerikai e.statusok' mintájára, egyesíteni, meghasonlását a' ministerekkel alkalmasint nevelte. Bármelly oldalról tekintessék is e' terv, az a' mostani környületek közt, midőn Canadában még annyi a' forrongási elem,'s midőn még az egyesült statusokkal a' határvillongások sincsenek elintézve, teljes kivihetetlen. A' korona illy tervet nehezen fog valaha javaslatba hozni; 's eddig illyet az északamerikai angol gyarmatok' törvényhozó testületei sem ohajtottak; pedig az angol monarchia' eddigi alkotványos elvei szerint a' korona soha sem szokott a' birodalom' akármelly részének alkotványos rendszerében léteges változtatásokat indítványozni, hanem ha ezt azok, kik általa érdekelve vannak, ohajtják, 's ohajtásaikat fölirásokban, kérelmekben 's törvényhozási végzésekben az országos parlament' elébe terjesztik. A' végrehajtó hatalom' amerikai képviselőjének terve tehát az anyaországban eddig illy fontos tárgyak körül divatozott szabályzattal ellenkezett.

Egészen más nézeteket fejez ki más, oct. 19kén ugyan csak Londonban kőlt levél, mellynek lényeges tartalmát itt közöljük: „Tegnap az a' hír érkezett, hogy Durham lord lemondott, 's már f.hó' 10kén útban akart lenni haza felé. Azonban a' Morning Chronicle ma, Durhamtól a' ministerekhez érkezett sürgönyök szerint, jelenti, miként a' gróf nem mondott még tettleg le, hanem magát csak hivatalától fölmentetni kérte, minthogy annak további haszonnal folytatását a' felsőház' és kormány' magaviselete lehetetlenné tette. Azonban a' nemes lord azzal vigasztalhatja magát, hogy bár mik legyenek is lemondása' következményei e' kétes pillanatban, az illetők közül egyedül ő lép vissza becsülettel, sőt dicsőséggel. A' gyarmatoknak a' felsőház' és ministerek' bánása miatti boszonkodása; a' lord' visszalépése fölötti köz szomorúság; a' pártok' egyetértése a' grófnak minden vád alóli fölmentésé-

ben, holott Angliában szükségesnek láttatott törvényellenes lépéseit kárpótlási törvénynyel fedezni; azon buzgalom, melly mindenfelől Canadában marasztására mutatkozik — mind ezek eléggé tanúsítják, hogy olly keserűen megrótt cselekvése bölcs és emberi volt. A' gróf vagy ismerte a' franczia lakosok közt uralkodó gonosz szellemet, és nem akarta a' pártfők' lehető föloldoztatása által a' lázadást diadalmaskodtatni; vagy nem akarta vérontással a' francziákat magától elidegeníteni 's a' szomszéd yankeek' részvétét a' lázadásban nevelni. Hírlapok és magános levelek azt állítják ugyan, hegy e' szelidség a' francziákat még daczosbakká tette, 's hogy ezek új összeesküvést koholtak 's új lázadásra készűlnek. De azon kivűl, hogy e' hirek többnyire nagyítvák, Anglia annál inkább számolhat tartományiban a' jók' részvétére. Bizonyos europai hatalom, Anglia által a' cserkeszeknek adott segély miatt boszúból rá veteműlhetne ugyan, hogy biztosai által gyarmatinkban új lázadásnak táplálatot adjon; de a' történtek után itélve, a' canadaiak az europai francziáknál sem fognak rokonszenvet találni. Igaz ugyan, hogy Durham' lemondása olly kétes pillanatban, mikor az izgatott keblek' lecsillapítására és az anyaország' hatalmának megerősítésére még olly sok vala teendő, szomorú következésü lehet. Megtörténhetik még, hogy a' Wellington hg. által Brougham lordnak nyujtott segély épen olly vészterhes tévedés vala, mint mikor a' hg. ama hires nyilatkozást tette a' parlamentreform ellen. Igaz ugyan, hogy így a' whigeket előzhette volna a' kormányról; 's ezek még valaha keserűn meg fogják bánni, hogy akkor a' becsület' intését nem követték 's a' toryknak a' kormányt át nem engedték. De még keserűbben fogják a' hazájokat igazán szerető toryk—'s ezekhez tartozik Wellington hg. is — megbánni, hogy hiú uraság vágyuktól Brougham' rémfényének követésére biratták magukat, melly az irígység és gyűlölet' mocsárából eredve, őket csak feneketlen mélységekbe vezetheti. 'S a' pártlapok most egymást versenyt vádolják, 's csak abban egyeznek-meg, hogy Brougham lordot whigek és toryk egyaránt szívtelen nyomorultnak festik. Igaz ugyan, hogy a' ministerek' akkori lemondása a' zavarokat még jóval nevelheté, de ők ez által legalább a' legjobbat, becsületöket menthették volna-meg." —

Brougham l. egy scotiai hírlap' kiadójához írt levélben, a' népnevelés' javítását és az „istentelen gabonatörvények" eltörlesztését jeleli-ki főleg rendszeres meghányást és izgatást érdemlő tárgyakúl. A' nemes lord ezekre a' jövő parlamenti ülés alatt hihetőleg különös figyelmet fordítand.

Miként mutatta-ki magát Brougham l. ellen Quebekben a' nép' haragja, egy sept. 22 költ ottani levélből nyilván van. Estveli 8 órakor nagy számu nép öszvegyült a' tömlöcz körűl. Mintegy öt lábnyi magas, négy kerekü szekér e' czélra különösen épitetett. Ezen vala egy báb, Brougham lordot életnagyságban ábrázoló, parókával, bokaig érő ruhában, lepellel és hermelinnel, nyakán zsineg; a' szekér' mind két oldalán nagy betűjü felirások: „Brougham l. ezen ország' Jago-ja"; és: „Menj atyafi méltó végedre." A' kép mellett a' „lelkes" természet' nem forrás vizzel töltött palaczkban álló ábrázolata volt, melly által Brougham l. ellenzésének forrása jelentetett Durham l. ellen. A' szekeret nehány tenyerestalpas ficzkó huzta, körűle fáklyások valának. Miután a' főutszákon, és a' főkormányzó' palotája előtt meghordozták, a' diszpiaczra mentek; átalellenben a' sz. Lajos kastélyjal megállottak, és az öszvegyült sokaság' gúnya között a' kép megégettetett. Egész szertartás alatt a' legjobb rend és kedv uralkodott. A' palota előtt a' királynénak, és a' főkormányzónak lelkes éljenek kiáltattak. Canadában az elégületlenség' még komolyabb kitörésétől félnek. A' határszéli lakosok fegyverrel ellátvák. Titkos esküvések és zendülési tervekről beszélnek, mellyek versenyfutás' ürügye alatt kezdettek. Milly káros leend pedig Canada' jóléténck a' polgári villongások' kiújulása, csak onnan is kitetszik, hogy mig 1837ben sept. 17ig Nagybritanniából Quebecbe 21,649 kivándorló érkezett, ez évi ugyanazon határnapig csak 2636 ment.

A' M. Chronicle Durham l. iránt tett nyilatkozását oda módosítja, hogy ámbár a' gróf' sept. 29kei sürgönyét tettleges lemondásnak nem lehet magyarázni, a' lordnak Canadában maradásához mindazáltal nincs nagy reménye, hanem ha a' canadai népnek minden kétséget eloszlató nyilatkozása szándékát megváltoztatja. Melbourne l. oct. 19kén Londonba jövén, Glenelg lorddal a' gyarmati ministeriumban hosszan értekezett 's azonnal megint visszatért Windsorba. A' Canadában kereskedést űző kalmárok' részéről egy küldöttség is tisztelkedett Glenelg lordnál, 's értekezésök' térgya alkalmasint Canada jövendője vala. A' Globe azt hiszi, hogy miután a' rendkivűli főhelytartót fölhatalmazó bizottság, Durham lord' lemondásával megszünik, a' parlament hihetőleg azonnal össze fog hivatni. Némelly hírlapok egyszersmind azt állítják, hogy Glenelg l. csakugyan le akar mondani hivataláról, 's Spring-Rice úrral fog fölváltatni, ki helyett a' pénzügyet Baring úr veendi át. — A' M. Chronicle philadelphiai levelezője oct. 4kéről azt írja, hogy

a' két Canada' valamennyi részeiben népgyülések tartatnak, Durham grófnak meleg részvétöket bemutatandók. A' lakosok' nagy többsége lelkesen ragaszkodott a' gróf' politikájához, mert csak ettől vártak a' gyarmatokra nézve szerencsés következményeket. Most ellenben minden újra összeesküszik, 's a' bevándorlás' csökkenésével növekszik a' lázongók' reménye, kik újra rendszeres fölkelési terveket koholnak. — O' Connell' új izgatási terve, melly eleinte nem látszék Irlandban nagy részvétet gerjeszteni, most miután a' kath. püspökök és az egyházi rend' nagy többsége mellette nyilatkozott, mindig tovább terjed. Mindenfelé elöleges egyesületek létesülnek, 's még asszonyok, gyermekek és szolgák is tagokúl beiratják magokat. O' Connell is fáradatlanúl fölhívásokat és hosszú körleveleket ad ki a' hírlapokban. Más részről az orangista-egyesület is újra kezd éledni. A' Limerick Standard világosan mondja, hogy ez egyesület ujont szerkesztése Dublinban novemberben fog történni. — Egy a' Courierban közlött levél szerint, Hannoverában jelenleg számos úri útas fordúl meg, holott ezelőtt évekig sem lehete angolt látni. Némellyeket talán kandiság visz oda, de sokan csak azért mennek oda, hogy a' királyt a' tory párt' tervei, állapotja és kilátásáról értesítsék. Továbbá számos hirnök váltja most egymást London és Hannovera közt, holott III György alatt minden évnegyed alatt csak egy hirnök küldetett Hannoverába, 's IV Vilmos alatt ez is meg szünt. E' hirnökök nem igen tárgyazhatják Hannovera' országos ügyeit, hanem Erneszt király a' torysmusnak alkalmasint befolyást akar kiviní Victoria udvarán, mit csak Melbourne lord' éber vigyázata gátolhat. — Nyugotindiából a' sept. közepéig terjedő hírek sokkal kedvezőbbek mint az előbbiek. A' négerek visszatértek dolgaikra, kivevén némelly apró szigeteket. Jamaicában a' kormányzó sir Lionel Smith fáradatlanúl útazik 's a' püspök' és fő hatóságok' segitségével folyvást a' telepeseket és négereket valódi érdekeik iránt fölvilágosítani törekszik.

Az utolsó canadai hírek' megérkezése óta a' ministeri hírlapok keserűen fakadoznak ki Brougham lord ellen, a' nélkül hogy őt eddig más valamelly hírlap védeni merte volna. A' Globe egyik czikkelye' végén ezt mondja. „Durham l. a' jövő parlament alatt felsőházi helyén meg fog jelenni; Brougham l. nem merend szemébe tekinteni. Magok a' toryk is kárhoztatják Brougham lordot; előbbi baráti szánják 's megvetik őt. Milly menedék áll még nyitva számára? Egy dísztelen visszavonúltság, hol a' múlt fölött merenghet, 's utóbb olly nevet hagyand hátra, mellyet a' dicsőség' érdemlett fénysugára körözhetett volna, melly azonban most az utókornak azon tanúlságot hagyandja fen, hogy becsületre csak egyenes, bár sokszor darabos, ösvény vezethet, 's hogy, ki arról akár megvesztegethetésből, akár boszúvágyból eltér, a' nemzet' becsülésére számot nem tarthat.“ — Oct. 18kán a' city-reformclub' teremeiben számos londoni polgárok gyülést tartottak, hogy a' city' hatóságának (melly köztudatúl az angol hatósági billbe nem vala fölvéve) javitása' szüksége iránt tanácskozzanak. Az elnök érdekes fölvilágosításokat adott a' fenálló viszszaélések iránt. A' city' községének évi jövedelme 122,000 lakostól, 454,308 f. st. 13 shillingre megy. E' roppant summa minden évben elfogy, mig Marylebone kerülete, hatóság nélkúl és 126,000 lakosával csak 60,000 ft. stgbe kerül. — Shakespeare' „Vihar“ czimü színműve nem rég a' Coventgarden-színházban adatott, 's a' londoni közönség a' minden tekintetben jelesen sikerült előadást kimondhatlan tetszéssel fogadta. Megjegyzést érdemel, hogy e' csudateljes színmű a' respublica' ideje óta, mellynek puritanusi vakbuzgósága a' színművészetnek soká érezhető dőfést adott, most legelőször adatott eredeti alakjában. — London oct. 19kén. Durham l. épen ollykor mondott le, mikor a' kilátások homályosúlni kezdettek. Canadában egymást éri a' gyujtogatás, összeesküvés, 's nehány gazdag új-yorki kereskedők a' lázadóknak pénzsegélyt igértek. Durham' lemondása most nemzeti szerencsétlenségnek hirdettetik, 's ez a' toryknak, különösen pedig Brougham lordnak tulajdonítatik. Durham l. köztudatúl nehány lázadót, törvényes elitélés nélkúl a' Bermuda-szigetekre számkivetett. E' cselekvés ellen különösen Brougham l. szólalt föl, 's azt alkotvány ellenesnek nyilatkoztatta. A' felsőház kárpótlási billt szavazott, Durham l. t. i. e' vétségért minden felelőségtől fölmentetett, egyszersmind arra intetett, hogy illyest többé el ne kövessen. E' hír Canadába érkeztekor az új-scotiai, új-braunschweigi és Edvárd-szigetekbeli követek épen Quebecben valának; híre kelt, hogy a' főhelytartó le fog mondani hivataláról, 's a' követek sept. 22kén egy audienczián Durham lordot fölirásban szándéka' megváltoztatására kérték. Hivatalos válaszában a' lord ezt mondá: „én törekvéseimet a' gyarmatok' javára, az angol törvényhozó testület' egyik része által véletlenúl gátolva látom.“ Magánosan ezt tevé hozzá: „Brougham lordtúl és barátitól vártam ellenszegülést, de kénytelen vagyok megvallani, hogy engemet barátim áldoztak föl, kiknek védeni vala

kötelességök.“ Mikor a' Canadabill és kárpótlási javaslat szőnyegen forgott, Durham lord Melbourne lord által köztudatúl igen gyöngén védetett, 's Brougham lord és a' tory-part csak nem ministeri ellenszegűlés nélkűl vívák ki a' billt, mellynek most Durham' lemondása, és a' gyarmatok' zavart állapotja miatt olly szomorú következései lehetnek. Canadára nézve e' lemondás minden esetre vészterhes esemény. A' franczia canadaiak kezdék a' lázadást, 's rokonszenvre a' felső canadai angol gyarmatosoknál is találtak — de csak rokonszenvre. Kik Mackenziehez hasonlólag akartak cselekedni, sem elég számmal, sem rendben nem voltak, 's ezért az egyesült statusok' határszéli lakosai által támogattattak. Colborne és a' toryk hamar elfojták ugyan a' lázadást, de buzgalmok miatt Anglia könnyen összeveszhete Amerikával. Ennek lehetőséget Durham lord' szelidsége eltávolíthatá; e' szelídség azonban a' pártosoknak uj reményt adott; e' remény Durham lord' jelenlétén függgött, de a' lázadók ismét csalódtak. A' dolog tehát megint úgy áll, mint a' lázadás' kitörése előtt, 's újra előlről kezdődik. A' ministerek, szokás szerint, semmmit sem tettek. Durham l. terhökre volt 's azért küldék őt Canadába. Mivel azonban láták, hogy Durham l. a' csend' helyreállításával nagy népszerüséget nyer, ohajták, hogy őt inkább ne is küldötték volna el. Sok tory hasonló okból hasonlót ohajtott. Turton' választása alkalmas ürügyül szolgált. A' toryk Turton' erkölcsiségét támadák meg, 's a' ministerek megigérék, hogy a' kormány Turtont nem nevezi ki. Durham l. kissé szenvedélyes; ő saját felelősége alatt vivé magával Turton urat Canadába. Erre majd az Indemnity-bill fölötti tanácskozás következék. A' kormány hallgatott, 's magát kényszerítetni hagyta. A' M. Chronicle' czikkelye azt látszik bizonyítani, hogy most magok a' ministerek akarák Durham lordot szakadásra bírni. Épen a' chroniclei nyilatkozat' megjelenésekor érkezik híre, miként a' gróf lemondott, hogy az egész gyarmat réműlésben van 's hogy új, veszélyesb lázadás készül. A' ministerek megijedtek e' következményeken, mert Durham' népszerűsége nőtt. A' gróf' hivatása terhes, kimenetele kétséges volt, és épen mikor a' zavarok nőnek, alkalma lőn a' grófnak lemondani, 's bármi vész következzék is belőle, csak a' ministerek fognak vádoltatni, holott most Durham lépését még a' toryk is helyeslik. Igy a' Times, melly a' cityben nagy befolyással bír, azt mondja, hogy Durham l. becsületes emberhez illőkép cselekedett, 's mostnem az a' kérdés', miként kelljen egy dőre, gondatlan, pazar, ügyetlen és zsarló, hanem egy szennyes, aljas, hitetlen és gyáva ministeriumtól megmenekedni. Ha Durham l. haza jő, a' fölbomlott radical-párt' fője és első minister leend, 's tetszése szerinti ministeriumot alkothat. —

Franczia ország.

A' Moniteur Valée marsalnak egy hivatalos iratát közli, mellyben Constantine tartomány' megállapitott szerkezete foglaltatik. A' tartomány franczia főparancsnoka folyvást Constantineben lakik. Ellenben a' beység azon része, mellyet Franczia ország nem tart-fel egyenesen magának, kalifa czim alatt benszületett főnökökre bizatik. E' tartománybeli leghatalmasabb három arab törzseket, a' Haraktas,-Henanchus,-és Ammer-Scheragasokat, mint ez előtt, kaidek igazgatják, kik nem a' kalifak alatt állandnak hanem egyenesen a' franczia főparancsnokkal közlekednek. Hasonlóképen Constantine városa hakemje is és a' scheik-el-arab, a' ki Blad-el-Dscheridbe, (szárazország v. pálmaország) és a' Sahara' egy részébe van beültetve. Ezen főnökök rangra nézve mind egyenlők, a' kisebb törzsek' scheikeit kinevezik, 's az aschurt és hokort kivetik, azaz: az adót termesztményben vagy kész pénzben, mellynek mennyiségét a' franczia kormány határozandja-meg. A' kalifak a' törzsek közt fizetéses lovasokat tartanak, kik első parancsra vagy a' kalifak', vagy a' franczia general parancsnoksága alatt indulni köteleztetvék. A' kalifak, kaidek, a' hakem, és a' scheikh-el-arab a' hüségi esküt a' franczia' királyának teendik-le; fizetésöket az araboktól begyült adóból kapják, és a' kalifak hódolatuk' jeleül a' királynak mindenkori kinevezésükkor egy pánczélos paripát tartoznak ajándékozni. —

A' Moniteur a' megyeispánok között sok változást és elmozdítást közöl, mire a' Constitutionnel megjegyzi, hogy ez alkalmasint azért történik mivel az ispánok elég szerencsétlenek voltak, megyéjik' ministeri követeinek nem tetszeni, majd azért mivel nem bírnak azon mázzal, mit a' főváros' fényes teremei és a' nagy vagyonelvei nyujtanak, majd még azért, mivel némelly ellenző követek' választását nem gátolhaták. — Páris és a' városi kerület' választói jegyzékén 20,616 választó van fölírva. — A' kereskedői fő tanács oct. 20kán a' répaczukorgyárosok' küldötteit kihallgatá. Egyik répatermesztő említé, miként ő egy darab földet bír, melly ezelőtt csak hét embert és 100 birkát táplált, most ellenben, mióta rajta czéklát termeszt, 1000 birkát táplál, és 50 embernek ad foglalatosságot.

Hollandia.

Haaga, oct. 19kén. A' pénzügy-minister van Betlaerts van Blokland úr, a' mai ülésben három pénzügyi tervet terjesztett a' másod kamara' elébe. Az első a' kiadási budgetet tárgyazá, melly 44,249,264 ftra határoztatott; tehát 437,780 fttal kevesbre, mint tavaly. A' hadi budget 11 millió ft. marad. A' közjövedelmek budgetje 44 millio 285,193 ft. 's 35,929 ft. teszen. A' harmadik budget az adósság' bevételét 's kiadását tárgyazá.

Oroszország.

A' közoktatási minister közelebb az oktatás' haladásáról hivatalos és részletes tudósítást bocsáta közre, melly szerint Oroszországban 1833ban a' nyilványos oktató intézetek száma 1464, a' tanitóké 3884, a' tanulóké 72280 volt; 1837. pedig már az intézetek' száma 1807re, tanitóké 6208ra, tanulóké 95556ra szaporodott. A' petersburgi, moskovai, dorpati, charkoffi, kasani és st. wladimiri egyetemekben 1837ben 2307 növendék tanult, legtöbb a' moskovaiban, t. i. 611. Az oktatási minister alatt levő 14 intézet' könyvtárában 1837ben 858,635re ment a' kötetek száma.

Spanyolország.

Az új ministeri módosítások a' túlzók' dühét jólag nevelni fogják; illy válasz a' korona' részéről a' néphatóságok' fölirásaira csak új kicsapongásokat szülhet. Lehet, hogy Narvaez' jelenléte, ki oct. 8kán érkezett Madridba 's a' ministeri tanácsülésben még az nap részt vett, tetemes befolyással volt a' dolgok' e' fordulatára. Seregeiből, mellyek őt Ó-Castiliába követendik, 7 zászlóalj, 6 lovas század és egy lovas tűz telep Madridba érkezett, 's a' királyné, mint mondják, szemlét fog fölöttök tartani. 5000 Manchában maradt, hol Nogueras oct. 4kén a' főhadi kormányt már átvette. Almagroban egy embert lőttek agyon, ki Palillossal viszonyban állott, 's mivel a' nyomozásból kisült, hogy Monjon Bartara és Castillo Clara kéjhölgyek, a' lázadókkal bujálkodtak, arra itéltettek, hogy a' kivégeztetésnek térdelve tanúji legyenek, 's a' bűn' ismétlése' esetében halál mondatott reájok. Orejität saját barátja lövé agyon, kit Narvaez megvesztegetett. Az angol kormány' biztosa, ki a' középponti sereg' tiszti karát kiséré, a' szerencsétlen maellai ütközetben Pardinyas general mellett állott, épen mikor ez elesett, 's magais csak bajjal menekűlhete haláltól vagy fogságtól; ő a' szerencsétlenséget a' hadi fenyiték' fölbomlásának, a' morellai baleset után, tulajdonítja. — Oct. 15kén egy madridi hírnök Miraflores marquis' rendkivűli követté kinevezését a' franczia udvarnál, hozá Párisba. Espeja marquis sürgető családi viszonyai végett kérte visszahivatását.

A' bordeauxi Mem. szerint oct. 15ről, a' beirai hgnő Don Carlos' legnagyobb fia' kiséretében, Burdeaux-n a' minap útazott át, 's azóta Spanyolországban van.

A' madridi Castellano szerint a' kir. palotában nehány nap óta bútorok, öltözetek, 's más házi eszközök árverés' útján adatnak-el, kétség kivűl a' királyné' parancsára, 's a' madridi nép ezért nagyon boszonkodik. A' királyné eddig a' viselt ruhákat soha sem szokta eladatni, hanem legfeljebb az udvari szolgáknak ajándékozta; most még az ócska libériák és más csekély becsű tárgyak is eladatnak. Több bútorok közt, mint mondják, az a' szék is eladatott, mellyen VII. Ferdinánd ült, mikor az 1832ben készült végrendelményét megsemmitő, 's IId. Isabella' örökségét megállapító végzést iratta. A' királynét ellenségei alkamalsint fösvénységgel fogják vádolni, 's azt gondolni, hogy ő fölsége, a' had' kimenetelétől félvén, kincseket akar gyűjteni. Némellyek kétlik, ha szabad-e a' gyámoknak gyámoltaik' vagyonát eladni; mások a' korona' minden vagyonát hitbizománynak tartják.

Oraa general, visszahivatását, 's helyébe Van Halen generalnak lett kineveztetését Teruelben oct. 1én költ napi parancsában következőleg tudatja a' középponti hadsereggel: „Katonák! Most midőn öt éve mult-el a' vészterhes háborúnak, a' nélkül hogy helyemet csak egyetlen egy napig elhagytam, vagy csak sebeim' gyógyitására gondoltam volna, ő felsége' kormánya elveszi tőlem a' parancsnokságot. Nagy teher és felelősségtől megszabadítva, mellyeket csak hazafiságom és gyöngéd érzelmem türetének velem, kegyelem vesztve és azon segédszerektől megfosztatva, mellyeket nektek annyiszor kértem, válok-el tőletek. De előbb még kötelességemnek tartom a' hadseregnek jó magaviseleteért, 's irántam kimutatott részvéte, 's figyelmeért, köszönetemet nyilvánitnom. Katonák! Mint mindétig bajtársa nehezségeitek és szükségeiteknek, mint tanúja viseleteteknek, és vitézségtek' állandó csudálásának, én mindig édesen emlékezem-vissza rátok. Midőn lélekben munkálataitok' folyamát kisérendem, részt veendek mind a' tanácsban mind azon kivűl dicsőségtekben, 's azt dicsőitendem. Nem szünöm-meg, mig ezen háborúban tett erőködéseitek, szenvedéseitek és feláldozástok köz tudomásra nem jutnak, 's azon jutalmat nem kapjátok, mellyet parancsnokaitok nektek szántak, 's vezéretek' nézete szerint annyi megérdemeltetek.

— Santos San Miguel Arragonia' alparancsnoka, Saragossából oct. 9én egy levelet küldött D. Ramon Cabrerának „a' pártos csapatok' arragoniai vezérének" mellyben visszatorlással fenyegetődzik. „Azon becstelen, és kegyetlen bánásmód, ugy mond, mellyel Ön az emberiség' elvei, a' népjog, és a' hadi törvények' ellenére, Pardinyas general osztályabeli megsebesítetett foglyok ellen viseltetik, midőn azokat, miután magokat megadták, pulyamódra agyonlöveti, és azon útálatos tett, mellyet Ön legközelebb, az általa felperzselt Urrea de Jalon faluban elkövetett, végre azon helység Ön kezébe jutott nemzeti őreinek Öntől parancsolt meggyilkolása, olly tettek, mellyek minden emberbarátot, bár mellyik párthoz tartozzék, haragra gyúlasztanak, —kényszerítnek engem visszatorlási rendszabályokhoz nyulnom azon nemtelen és veszedelmes ügy' hívei és barátai ellen, mellyet ön oltalmaz, 's melly a' nemzetet gyászba 's könybe borítja. E' szerint én az illyes tehetős, és nagy befolyású személyeket elfogattam. Én ezekkel ugy fogok bánni, mint ön Hd. Isabella' thrónjának oltalmazói és barátaival. Én nem csak ezen tartományra szoritkozom, mindenütt, hova csapataim mennek, ugy fogok bánni az Ön' pártjával."

Egy oct. 13kán kelt madridi levél szerint a' ministerium mindennap új nehézségekre talál, mellyek a' nélkül is fáradságos pályáján gátolólag gördülnek eleibe. — Hubert brigádos' ideigleni hadministerré lett választása közönségesen nem tetszik; ezen öreg koros tiszt az udvarnak sem erőt, sem hitelt nem szerezhet. — Narvaez general eltökélésében megmaradt, 's a' neki nem rég adott ó-castiliai főkapitányságot le akarja tenni. Csaknem bizonyos hogy Alaix generalt nehéz sebei akadályozandják a' hadi tárcza' átvételében, 's ezen felül attól félnek hogy Espartero romlott egészsége miatt egy ideig a' parancsnokságot másra leend kénytelen bizni. — Narvaez general' mintegy 10,000 főből álló osztálya ma érkezett-meg a' fővárosba; a' csapatok a' palota előtt vonultak-el, 's holnap a' királyné megvizsgálandja. Hirlik, hogy aztán Valladolidba indulandnak. A' madridi polgári kormányzó Pontejos marquis, hivatalát letette, ki leend utódja még nem tudatik. — Don Antonio Van Halen general Valenciába megérkezett, 's a' középponti hadsereg parancsnokságát átvette. — Hivatalos tudósítások jelentik, hogy a' macllai szerencsétlen ütközetben (oct. 1.) a' vitéz Pardinyas generallal több mint 3000 ember veszett-el. A' veszélyből megszabadultak számát 1500ra teszik, kik között csak 800 van egész készülettel.

Oct. 15kei madridi tudósítások szerint az angol követség jelenleg meghasonlott a' ministeriummal. Southern követségi titoknok utazását Cataloniába 's Andalusiába, némelly hirlapok, névszerint a' barcelonai Guarda Nacional, föllingerlő czélzattal gyanusíták. Hervey l., ki sir Villiers' távolléte alatt fője volt a' követségnek, ezért elégtételt kivánt a' ministeriumtól, de a' Gacetában erre megjelent nyilatkozattal meg nem elégedett, 's a' ministeriummal minden közlekedést félbe szakítván, a' követség' tagjai közül senkise jelent-meg a' kir. udvarnál a' minapi kézcsókoláskor, mi a' királynénak igen szemébe tűnt. Alaixnak hadministerré neveztetése átalában roszaltatik; a' cortes-többségnek 43 tagja ellene nyilatkozék a' ministeriumnak, a' Correo nacionállal, Narvaez hírlapjával együtt. Narvaez előtt, a' dolgok fordultával, magas pálya fog nyilni, 's hihetőleg a' középponti sereg főparancsnokságát nyeri-el, hol Cabrera és a' nyugtalan saragossaiak elég dolgot adnak neki. Őt a' nép különösen a' seregcsapatjánál uralkodó fenyitékért kedvelli.

Madrid, oct. 16kán. Sir George Villers, oct. 7kén éjjel Párisból elutazván, tegnap reggel Madridba érkezett. — Luchana gr. végkép beadta lemondását az északi sereg' főkormányáról, minthogy azt beteges állapotja miatt nem folytathatja. A' ministerium Cordova generált Cádixban megkérdezteté, el akarná-e vállalni az északi sereg' főkormányát. E' vezér azonban, jól ismervén a' katonák' iránti hangulatát, nehezen fogja magát arra eltökélni. Tagadó válasza' esetében a' kormány Narvaezhez fog talán fordúlni, kit generál-helytartóvá akarnak kinevezni. Az is alig hihető, hogy Alaix a' hadministerséget elfogadja, sőt Frias hg., mint mondják, egyenesen megvallotta, hogy ez előrelátással kinálta meg Alaixt a' hadministerséggel. Már ugylátszik, a' kormányban is meghasonlás történt, minthogy a' túlzók Vallgornera belministert pártjokhoz tartozónak állítják.

D. Carlos' neje, Beira hgné, és fija Navarrába érkeztek.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

A' pesti Leopold napi országos vásár közelgésével t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket, a' számos kedvező vásári alkalmakkal, a' kiadó hivatalnál megtetetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, annál czélszerűbb leend, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó fekete festékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

---

(1) Fris erdélyi gyertyák.

kecske-fagyuból, és ismert különös jóságu szappan kaphatók a' Leopold napi vásár alatt Pesten

Liedemann J. S. Fridriknél.

Ujváros, 3 korona utczai saját házában. (3)

---

6 hangu (Regiſter) templomi orgona eladó.

Alulirtnak tulajdon lakhelyén egy templomi orgona eladatik, ki a' vevővel azonnal bezárói szerződésre lephet. Az alúlirt kész a' vevőnek ezen orgonát a' megegyezett ár' bizonyos és részenkénti való lefizetése mellett átengedni. Pest Terézia külvárosában Lázár utczában 1215 sz. alatt *Schillinger Vincze.*
orgona készítő mester. (2)

---

(2) Hirdetmény. Néhai Vizeki Talián Ádám úr örökösei részéről közhirré tétetik, hogy n. Veszprém megyében kebelezett Pápa m. városában mindenféle házi bútoraik, a' somlai hegyen fekvő nagy kiterjedésű dézmás szőllejek és *Második Félesztendő.* több száz akóra menő jó féle ó-boraik, e' f. e. november 26kán és következő napokban árverés utján kész pénz fizetés mellett eladandók lésznek, mellyre a' venni szándékozók ezennel meghivattatnak. Költ Pesten, october 29kén 1838. (3)

---

(2) Hirdetmény. T. ns. Csongrád megyében jövő 1839ik év jan. 15én H.M. Vásárhelyen a' megyei — magazin — biztosi lakháznál délelőtti 9 órakor árverés utján haszonbérbe fogadatni.

1ör A' ns. megye curialis házának szükségeire, és kebelében tanyázó katonaságnak kiszolgáltatandó 484 4/6 öl tölgy és 20 öl körös — összvesen 504 4/6 öl kemény tüzi fának;

2szor 300 *M.* öntött és 500 *M.* mártott összvesen 800 *M.* fagygyú gyertyának.

3szor 300 *M.* lámpára való olajnak évenkénti juttatása. (3)

---

(3) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek 's tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad falí 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakirozott bádog- és sárgaréz árukkal jól ellátott árutárt szállitand

mindegyik pesti országos vásárra. Boltja van az uj piaczon úri utczában.

Zang Ferencz
polg. lámpagyártó Bécsből.(5)

---

(3) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város főutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig ehasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik. *Frank Ferencz* (5)

---

(2) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek. Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal*'s társassága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialek, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva: ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u. m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek. Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiak, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zaszlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyek a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak *Fries Antal és társa.* (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épü ettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' „*Hazai 's Külföldi Tudósitások*" szerkesztő hivatalában. 3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

			Buza		Kétsz		Rozs		Arpa		Zab		Kuk.		Köles	
Octob.	18án	Unghvár	78	74	66	62	54	50	40	37	26	24	50	47	—	—
	19én	Temesvár	85	75	52	—	40	—	30	—	30	—	30	—	—	—
	20án	Komárom	92	85	75	62	—	—	55	50	33	—	62	56	—	—
	20án	Szeged	80	70	60	—	—	—	35	—	40	—	45	—	45	—
	20án	Baja	64	54	50	44	44	—	54	—	27	—	40	—	40	—
	20án	Körmöcz	—	—	—	—	90	85	70	60	36	—	—	—	—	—
	20án	N Becskerek	80	—	55	—	—	—	30	—	30	—	30	—	35	—
	20án	Pécs	80	70	65	60	55	—	42	—	30	—	55	—	—	—
	23án	Debreczen	60	55	50	40	40	36	28	27	23	22	40	—	60	—
	25én	Mosony	120	66	70	60	70	64	60	45	40	32	70	—	60	50
	26án	Arad	75	—	45	—	40	—	22	—	22	—	40	—	—	—
	26án	Temesvár	85	75	53	—	—	—	33	—	30	—	34	—	—	—
	27én	Komárom	92	88	80	68	58	55	53	50	33	30	64	60	—	—
	26án	Uj-Becse	85	75	65	—	—	—	30	25	30	25	30	—	30	—
Pesten, nov.	2kán	pesti m.	135	108	96	90	78	70	72	63	54	45	70	64	80	—

Dunavizállás: nov. 1jén: 4' 9'' 0'''; 2kán: 4' 7'' 0''' 3kán: 4' 6'' 3'''.

Pest. Szerda. November 7kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1839. Második Félév. 37dik szám.

Magyarország (kinevezések; Győrben Sztankovics János püspök' ünnepélyes beiktatása; Temes vmegye által fölállítandó magyar nyelviskolák; a' pozsonyi evang. lyceumbeli tanulók Kölcsey emlékezetét ülik, próbatétel az ottani süket-némák intézetében; szegedi vásár 'stb.) Nagybritannia (ismét hír a' ministerium' változásáról; az Anglia 's török porta közötti kereskedési egyezés; ujabb tudosítás Persia' India' állapotjáról 'stb.) Francziaország (Valée marsal' jelentese az afrikai dolgokról; új lőpor-összeesküvés; nagy halandóság a' Mexico előtti hajóseregnél 'stb.) Németország. Olaszország. Törökország. Portugallia. Spanyolország (A aix elfogadja a' hadministerséget, Espartero visszahuzza lemondását 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Bartok Mátyást, Baja mezőváros' lelkészét, dersi czimzetes prépostá; — Paracz Vinczét, a' szegniai székes káptalan' olvasó-kanonokát, gothai B. Sz. Maria' czímzetes apátjává; — Czar Szaniszló modruziai kanonokat bisztriai vagy bisztriczai Sz. András' czímzetes apátjává; végre Strissich K. János modruziai kanonokot serengrádi Sz. Katalin' czímzetes apátjává nevezni; — a' szolgálatra alkalmatlanná lett pojniki főkohügyelőt, Zehenter Ignáczot, kegyelmesen nyugalmazni méltóztatott. Hk.

A' zimonyi k. magy. harminczad-hivatalnál a' második áruvizsgálói tisztség megürült.

Győr. Olly fényes ünnep volt reánk nézve e' f. évi Mindszenthó 27, 's 28ka millyenre több püspöki beiktatáson jelen volt idősb férfiak sem emlékeznek. Elvégezvén méltóságos és főtiszt. Sztankovics Ker. János püspök, udv. tanácsos úr és a' vecsei praedialis szék' főispánya, Pannon halmán a' szokott ajtatosságot, megindult Győr felé, 's Méfőn Bezerédy Ignácz kir. tanácsos és ezen megyének első alispánya által szives ebéddel fogadtatván, megérkezék az őtet ohajtva váró győriekhez. Mielőtt a' szeretett főpásztor a' külvároshoz ért volna, megyénknek egy diszes küldöttsége járult elébe,'s annak szónoka mélt. és főtiszt. Zichy Domonkos gr. 's győri kanonok által az egésznek eránta buzgó érzeteit tolmácsló ékes beszéddel üdvezeltetett, mire püspök ő méltósága szinte fontosan és a' küldöttség' keblével összehangzólag válaszolni szivesked ék. Innen a' küldöttség' és más rá várakozó nemeseknek mintegy hetvenre számítható fényes hintajitól kísértetve, hű jobbágyainak tiszta buzgóság' liliomit tartó gyenge koru lányai', magyar szép formaruhába öltözött polgári lovagok' és megyei huszárok' sorai között, a' kalvaria felé haladt, az u.n. hosszu hidon 's a' győr-szigeti izraeliták által jobbágyi hűségök bizonyitásaul e' fölirással: „Áldott légy, ki itt jössz az úr' nevében," emelt fényes diadal-kapun át a' külvárosba ment, az izraeliták öregebbjeitől hódolva tiszteltetvén. A' város' sétatéren t. Czech János városi biró 's m. t. t. tagnak a' városi tanács nevében nemzeti nyelven mondott üdvezlő beszédére szinte magyarul leereszkedő nyájassággal válaszolván, az ujdon kicsinosított bécsi kapun át a' Sz. Benedek rendi szerzetesek' egyházába jutott, 's miután a' főtiszt. káptalan, világi papság, szerzetesek tisztelkedésöket végzék, 's a' karzatról „Ecce magnus sacerdos" elénekelteték, felöltvén a' püspöki bibort, temérdek sokaságu nép', nemzeti pompába öltözött nemesség', papság' fényes kiséretében, D. Miguel ezred' rendre ügyelő vitézeinek, a' polgári katonaság' külön formaruháju három osztályának sorai, harangzugások, a' püspöki palota' 's viharos harczok' tüze edzette bástyák' mozsarainak örömdurrogási, és polgári hangászkarok' zenéje között, a' piaczon 's főutczán keresztül, a' székesegyházba ment, hol a' „Te Deum laudamus-t" elénekelvén, az őt tárt ajtókkal fogadó püspöki lakba tért. Leirhatlan az öröm, melly itt nagyok, kicsinyek, férfiak, hölgyek 's gyermekek' keblében buzgott; mindenki iparkodott a' legkisebb nyilást is használni az összetódult roppant sokaság között, hogy az óhajtott főatyához egy kissé közelebb juthasson. — Más nap, 28kán, reggeli 8 órától 12ig tartott ő méltóságának fölszentelése 's beiktatása. Fölszentelő n. mélt. Nádasdy Paulai Ferencz gr. váczi püspök ő exceája volt, a' fölszenteltnek szolgáltak mélt. és főtiszt. szalai b. Barkóczy László fehérvári, és Jordanszky Elek tinnini püspökök. Miután püspökünk ő mlsga. a' szokott esküt letevé, főtiszt. Vurda Károly győri kanonok által tiszta 's érthető hangon felolvastaték a' pápai megerősítő levél és ő cs. 's ap. kir. Fölségének kinevező k. rendelete, mellyben a' mélt. püspöknek érdemei elészámlálvák, miként t. i. áldozó pappá 34 év előtt történt fölkenetese óta a' nagyszombati papnevelő házban igazgató 's 11 évig munkás tanitó volt; 1819ben a' győri megye' tiszteletbeli, két év mulva pedig valóságos kanonokjává neveztetett; 8 évig a' papnevelőházat 's lyceumot igazgatta, 's t. Győr vármegyében az árvák' biztosságának elnöke vala; majd a' t.

királyi Tábla' praelatusává, a' főtiszt. káptalan' részéről országgyülési követté, ezután a' nmélt. m. kir. Helytartó Tanács' tanácsosává, utóbb a' főmélt. m. kir. ud. Cancellaria' referendáriusává neveztetett; 's mind e' hivatalokban kitüntetett szorgalmáról megdicsértetvén, érdemei' jutalmaul e' fényes méltósággal babéroztatik. Végződvén a' fölszentelési szertartás, mi közben a' polgári katonaság künn üdvezlő lövéseket tőn, mélt. és főtiszt. Szeiler György választott püspök és nagyprépost, a' káptalan' nevében ékes latin beszéddel üdvezlé ő meltóságát, ki erre szinte latin nyelven válaszolván, a' szónokszékbe lépett-föl, 's a' kereszténvi kötelességeket ajtatos érzelmekre olvasztó lelkes szavakkal csepegteté mély csendbe merült híveinek szivébe; visszatérvén püspöki székére, a' fölszentelő ő exceája, a' fennevezett mélt. püspökök, kanonokok és egész papságtól 's polgári hangászkaroktól a' püspöki palotába kisérteték. Itt lénye' saját nyájasságával fogadá a' neki tisztelkedő számos küldötségeket, u. m. először is az esztergami, fehérvári, veszprémi, szombathelyi és pozsonyi káptalanok, a' sz. mártoni főapát' és a' Sz. Benedek rendi szerzet' más három apátjai', a' csornai prépost', az ajtatos oskolák' provincialisa, a' zirczi apát', Sz. Ferencz rendi, capuczinus, 's karmelita szerzetesek' küldötteit. A' főmélt. m. kir. ud. Cancellariától Géczy István, Bartal György és Stettner György udv. tanácsosok és referendariusok; a' nmélt. Helytartó Tanácstól mélt. és főtiszt. Ocskay Antal baczi választott püspök, Priviczer Aloiz és Uzovics János kir. helyt. tan. továbbá Boronkay János kir. tan. valának tiszteletére, valamint t. Győr, Moson, Sopron, Komárom vmegyék', a' vecsei praedialisták', az itteni katonaság, Győr és Sopron kir. városok' küldöttei; a' győri kir. akademia' és főgymnasium' 's a' többi oskolák' előljárói, főtiszt. Dresmiczer József győri kanonok' 's kir. tan. szónoklata alatt; 's más hiten levő egyházi szolgák, kir. tisztviselők és a' szigeti zsidóság' követei; kiknek ő méltósága mindnyájoknak legszivesb köszönetét jelenté. Tisztelkedés alatt a' polgári hangászok válogatott darabokat játszottak a' palota' udvarán. Délután 2 órakor következett a' gazdag ebéd. A' vármegye két teremében 300, a' városi fő tánczteremben 200, a' főtiszt. kanonokoknál és a' papnevelő házban százötven személyre volt teritve e' vidor lakoma; közben tizenhárom, ez alkalomra különböző nyelven irt örömversezet osztaték-szét, 's buzgó kivánatokkal párosult áldomások ürítettek föls. ap. királyunk', királynénk', szeretett nádorunk', a' fölszentelt 's szentelő püspökök' és minden követek' egészségeért. A' beiktatott mélt. püspök vendégeit valamennyi asztalnál meglátogatván, szives köszönettel viszonzá azoknak tiszta kebelből ömledezett kivánatait. A' győri szigetben kenyér osztatott 's bor folyt a' köznép' számára. Este az egész város kivilágítatott; különös szép fényben tündöklöttek a' Sz. Benedek rendi szerzet' épülete, az akademia' bejárása, főgymnasium Hösgerle Miksa 6 iskola tanítója és tanítványi által kivilágítva, papnevelő ház, Bay György, Tóth Imre tbirák', Szerdahelyi Ferencz püspöki jószágigazgató, özv. Schaefferné asszony' házaik 'stb. különféle átlátszó iratokkal ékesítve. Hét órakor gyönyörű tűzi játék volt, mellynek kezdetét 's végét mozsárdurrogások hirdeték, 's az utolsó tűzmív a' püspöki czimert, ezen aláirással: „Éljen Sztankovics János püspök" különféle színt játszó csillagok között ragyogtatá. Játék után ő mlsga megtekinté a' kivilágítást, 's a' tömérdek sokaságnak özönlő éljen! kiáltásitól kisérteték mindenütt. — Igy mult-el e' fényes ünnepély, de emlékezete mindig fenmaradand a' főpásztort aldó 's neki minden földi 's égi jókat ohajtó híveinek szivében.

Lapjaink' folyó másod félévi 27 számában közhirré tétetvén a' n. Temes megye által fölállitandó öt magy. nyelv-iskola ügye; minden félreértés v. kétség' elháritása okaért a' dolog valódi mibenlétet illető bővebb fölvilágositás imez: N. Temes megye RRei, nem vesztvén soha szem elől azon hazafiui kötelességet, hogy a' nemzeti nyelv terjesztését czélszerü intézetek által eszközöljék, 's ez iránti folyvásti gondoskodásukban tökéletesen meg levén győződve arról: mikép e' megyében különajku honfitársinktól a' magyar nyelv megtanulását 's értését mindaddig sem nem várhatni, sem nem reménylhetni, míg a' legalsóbb iskolák tanitóji is a' nemzeti nyelv ismeretét nem birandják; a' tekintetes nemes KK. és RR. 5 magyar tanitószéknek e' megyében, névszerint: Temesvárott, Ujaradon, Verseczen, Lippán és Csákováron, minden bárhol lakó, bármilly eredetü, sorsú, korú, ajkú 's vallásu tanulni kivánónak, minden fizetés nélkül használatára, létesitését szükségesnek találták, 's hogy e' tanitószékek hat évi fennállhatása biztosittassék, hat évre terjedendő, évenkint két pengő forintnyi kötelező részvényeket alapitának, 's azok aláirását minden hazafilag érző kebelnek buzgón ajánlák; de azért a' kötelező aláirás helyett, a' nemes czélhoz netalán egyszeri ajánlattal járulni kivánónak sem rekesztvén ki nemes adakozását, addig is, mig ő fölségének azt kegyes jóváhagyás végett fölterjesztendik. Fölszólittattak en-

nélfogva mindenrendü honfitársink, hogy ezen czélt részvényes vagy általányos ajánlattal segitsék elő, 's illy ajánlott pénzt, Böjtös Imre urnak, mint az ezen czélra kinevezett pénztárnoknak, nyugtatvány mellett adják által. Ennek következtiben Böjtös Imre ur által, folyó évi augusztustól kezdve eddig is néhány ezer pengő forintnyi aláirott részvény-'s ajánlatokon kivül, Laczkovics János alispán ur', mint volt fősz.biró, Kumánovics Sándor ur esküttt társ-stul 1300; Kövér János fősz.b. ur 1600; Gyika Tivadar fősz.b. ur 380; Körtvélyesy János t. fősz.b. ur 320 p. forintnyi aláirásokkal kezdék megjárásikban nemes foglalatosságikat.

Pozsony, oct. 29. Az itteni evang. lyceumbeli ifjuság' literaturai intézete (magyar nyelvgyakorlati iskolája) tegnap ismét éldeletteljes délutánt szerze városunk' egy részének, ünnepélyei' szokott gyülhelyén, a' lyceum' könyvtárában, hol most a' szószék gyászposztóval vala borítva. A' szép buzgalmu iskola t. i. mesterei' legnagyobbjainak egyikét, nyelvünk' 's literaturánk' egyik legelső bajnokát, Kölcseyt parentálta. Ha örömmel látók, egy részről e' műnevendékek' nemes felbuzdulását a' mester' magas érdemei iránt; nem lehet, más részről, méltánylás nélkül említenünk az ünnepély' elrendezését, vitelét 's a' szavalatok' nagy részének kitelhető szabatosságát. A' megnyitó beszéd' szerzője, Vizsolyi Gusztáv, némi előzmények után az ünnepély' tendentiáját kijelelvén: „Az ő (Kölcsey') elhunytát gyászolni 's azon fájdalmat megujítni, mellyet halálán érezénk, gyültünk össze... 'S megbocsássatok, ha gyengék szavaim, beszédem örömtelen, mellyet csak forró tisztelet 's jó igyekezet leng által; 's megbocsás te is, tán felettünk ébren vigyázó nagy lélek, ha érdemeidet, midőn azokat előhordani kivánom, netalán még megcsonkítanám", rövid életrajzát 's characteristicáját adja a' gyászoltnak 's végre társaihoz fordul: „Ifjak, majd felderülnek felettetek az évek' napjai 's az ő tetemeit a' mindeneket romboló idő már elhamvasztá: de titeket melegítsen pályátokon e' nap, melly literaturánk' nehéz jegét felolvasztá, 's gyújtson emléke kebletekben egy szövétneket, mellynek világával a' hont 's nyelvünket világítsátok 's nevét az eltörülhetetlen emlékezet örökítse, melly szivetekben alapuljon, hogy őt még utódaink is áldani tanulják." — Oct. 30. délelőtt tartá az itteni siketnémák' intézete szokott évenkinti próbatétét t. Blaskovics János igazgató és Blumauer Izidor tanító urak' vezérlése alatt, számos és fényes gyülekezet' jelenlétében. Azok, kik a' tavalyi próbatétén is jelenvoltak, dicsérték a' nagy haladást, mellyet ez év alatt a' növendékek tettek; de azok is, kik most voltak legelőször jelen, eleget tapasztaltak, hogy a' szellemről és paedagogiai vezérelvekről, mellyek ezen, a' maga nemében jeles, igen jeles, és hazánkban a' váczin kivül egyetlen intézetet kormányozzák és lelkesítik, itélhessenek. Midőn siket-néma növendékek (itt szám szerint 19en), alig töltve egy, néha csak fél évet az intézetben, mindnyájan beszélnek, egyiránt és érthetőleg; folyvást, hibátlanul és szépen irnak, fejből és táblán számolnak 's elejökbe tett képes táblákról ön alkotta itéleteket 's okoskodásokat vonnak-le, tehát gondolkodnak; végre, midőn mindezek mellett a' növendékek' külseje vidámságot, egészséget, nemes illedelmet, nyiltságot és tisztaságot mutat: akkor az intézetnek igazgatójához 's tanitójához, akkor a' városnak és vármegyének, sőt a' hazának ez intézethez örvendenie kell. Kitünő haladást mutatának Limberger Móricz, egy 7½ éves, az intézetet csak fél év óta járó nevendék; továbbá a' 14 éves Mitterhauser Magdolna, egyike a' legkorosb és legügyesb növendékeknek, a' képes táblákról igen szép kézzel és helyesirásilag hibátlan mondatokat irt össze, mellyek felett igen helyes grammaticai gyakorlatokat is tett; utóbb a' hittanitásból több, az izgató ur' ajkai mozgásáról lelesett kérdésre igen értelmesen felelt; végre egy szivreható költeményt szavalt-el, kisérve azt egyszersmind a' szokott mimicai nyelvvel. — Meg kell még jegyezni, hogy ezen intézetben a' növendékek, kivevén a' hangejtést, nem külön-külön, hanem a' bell-lancasteri mód szerint együtt tanittattnak; 's hogy a' siket-némákon kivül még a' buták' (Blödsinnige) képzésére — most számszerint négyre — is fordittatik gond. 'S mindezek után csak az a' kár, hogy az intézet nincs elegendő alappénzzel ellátva 's igy nem terjeszthetí ki számosb szegény növendékekre áldásait. Az intézetnek nincs több 1000 (egy ezer) pengő forintjánál (ns. Pozsony városánál), mellynek kamataiból a' tanitó ur fizettetik; ennek a' nemes város havonkint még 4 pengő forintot ad pótlékul, (Blumauer ur külföldi jeles intézetekben képzé magát 's terhes hivatalában fáradhatlan), valamint a' lakbért is pótolja némi részben a' város. 'S ez minden! Midőn kérdezteték, miért nem irnak a' növendékek olly szépen papiroson tollal, mint krétával a' táblán, az igazgató ur kénytelen volt megvallani, hogy a' nevendékek költséghiány miatt egy hónapban csak egyszer kapnak kevés papirost és tintát! — De reménylhetni, hogy Pozsony megyének és sz. k. városnak nemesei a' jövő télen meg fognak emlékezni e'

jeles intézetről, 's egy bál, egy concert a' siketnémák' szemeiben is fognak öröm- és hálakönyeket ragyogtatni.

A' szegedi oct. 8ki vásáron köv. áron keltek hazai termékink: hizott ökör párja 380 fr., sőre tehené 250 fr., 1 rendü jármos ököré 250 fr., 2-odrendüé 220 fr., 3adrendüé 200 fr., hizott 260 fontos sertésé 110 fr., 2 esztendős soványé 40 fr., 1 esztendősé 32 fr., félesztendősé 20 fr., hizott ürüé 18 fr., ökörbőré 50 fr., tehénbőré 40 fr., borjubőré 6 fr., lóbőré 25 fr., juhbőré 5 fr., szalonna mázsája 37 fr., tehénvajé 80 fr., zsiré 60 fr., juhvajé 70 fr., hájé 40 fr., juhturóé 18 fr., fagygyué 45 fr., gyertyáé 48 fr., szappané 35 fr., dohányé 14 fr., lené 65 fr., kenderé 50 fr., lószőré 125 fr., repczeolajé 50 fr., lenolajé 60 fr., sziksóé 36 kr., finom gyapjué 200 fr., közép finomé 100 fr., 's közönségessé 80 fr., pamuté 120 fr., vasé 28 fr., sárgarézé 175 fr., óné 45 fr., marhahus fontja 11 kr., juhhusé 8 kr., disznóhusé 12 kr., füstölthusé 18 kr., ó veresbor akója 20 fr., ó fejéré 16 fr., ujboré 7 fr., gabna-pálinkáé 24 fr., szilva-pálinkáé 28 fr., törköly-pálinkáé 20 fr., repcze pozs.mérője 5 fr., lenmagé 5 f. kendermagé 6 fr., aszaltszilváé 5 fr., dióé 4 fr. 30 kr., tatárka itczéje 6 kr., paprikaé 12 kr., lencseé 5 kr., babé 4 kr., gesztenyeé 12 kr., köménymagé 20 kr., fenyümagé 4 kr.

Nagybritannia.

Downing-street és Windsor közt a' közlekedés rendkivűl élénk; nagy figyelmet gerjesztett az, hogy Spencer gr. (Grey alatt, mint Althorp lord, pénzügyminister) oct. 22kén Melbourne lorddal értekezett 's azután ő fölségénél udvarolt, miből azt gyaníták, hogy Durham helyett Canadába fog küldetni; később azonban már azt rebesgeték, hogy Glenelg lordot váltja föl. — A' ministeri lapok még mindig remélik, hogy Durham lord Canadában marad. — Nem rég torzképek (caricatura) jelentek-meg. Az egyik jelenést ábrázol D. Juanból. Wellington hg. mint kőkormányzó lóháton űl, Russell lord pedig és O' Connell előtte D. Juan és Leporello' szerepeit játszák. A' másik' czíme: „anyaszeretet és elfajúlt gyermekek." O' Connell mint anyatyúk szomorúan néz 12 általa kikotlott récze után, mellyek tőle furcsa mozdulatokkal vízbe futnak. A' réczékben rá lehet ismerni a' kormány' legjelesb tagjaira. Russel l. már messze úszkál, a' conservativismus' tavában, a' többiek lehető sietséggel futnak el megrémült anyjoktól, kivevén Glenelg lordot, ki csak most bujt ki a' tojásból.—A' porta és Anglia által kötött kereskedési szerződés' fő pontjai ezek: Az eddigi szerződés szerint az angol alattvalókra és hajókra nézve fenállott kiváltságok, kedvezések és engedmények, a' mennyiben e' mostani szerződvény által változást nem szenvednének, ezentúl is fentartatnak. E' fölött az angol királyné' alattvalói mindazon hasznokban és kedvezésekben részesűlni fognak, mellyeket a' porta most vagy ezután valamelly nemzetnek engedne. Angol alattvalóknak ezentúl szabad lesz minden engedelem-kérés nélkűl az ország' minden részeiben a' termékeket haszonbérbe venni, 's a' porta önként lemond minden a' kormány' közvetlen igazgatása alá nem tartozó tárgyak fölötti egyedáruságról. Nehogy pedig e' határozat kijátszassék vagy megsértessék, a' porta arra kötelezi magát, hogy a' köz tisztviselőket ennek megtartására szoros felelőség alatt kötelezendi, 's akármelly angol alattvalónak okozandó károkért kárpótlást adat. Angol kereskedők ellenben a' belfogyasztásra szükséges tárgyak eladása-'s vevésekor ugyan azt az adót fizetik, mellyet a' porta' alattvalói ugyan azon czikkektől fizetni tartoznának. Az angol kereskedők, vagy ezek' megbizottjai, a' külföldre rendelt czikkeket oda vitethetik, a' hova akarják, 's csak a' szokott kiviteli vámot tartoznak megfizetni. Rendelés fog tétetni, miként az angol hajók a' dardanellák' szorosán és a' fekete tengeren lehető könnyűséggel és kár nélkűl űzhessék közlekedésöket. A' porta egyezését adja, hogy e' határzatok a' török birodalom' minden részeiben, az europai, ásiai, afrikai és egyiptomi helytartóságokban azonnal erőbe lépjenek; egyszersmind késznek nyilatkozik e' szerződvény' elvein akármelly hatalomnak megengedni a' kereskedést. Az árúk' ára iránti balértelmek megelőzésére a' porta és Anglia részéről minden 10 évben biztosok neveztetnek ki a' vámjegyzék' megállapítására.

Liverpool nevű pompás új gőzös, melly a' Liverpool és Új-York közötti útra van rendelve, oct. 20kán kezdé meg pályaját, 's remélik, hogy rendkivűli nagysága mellett gyorsaságban a' Great Westernt haladni fogja. Több utazók között rajta volt ifj. Van Buren úr, az ész. amerikai elnök' fia és Lennox lord, ki Durham lord' lemondását hozá meg Angliába, és sürgönyöket viszen magával Durham lordnak, mellyekkel őt, a' Globe szerint, a' kormány kétség kivűl hivatalában akarja marasztani. Remélik, hogy a' sürgönyök Durham grófot, ha nem Quebecben, legalább Új-Yorkban fogják érni, 's így most a' Liverpool' nagyobb vagy kisebb gyorsaságának fontos következései lehetnek. A' M. Post jelenti, hogy Durham' pogyászának és cselédségének egy része már Angliába érkezett; mit a' Courier oda

módosít, hogy a' visszatért cselédek a' főhelytartó' szolgálatjából elbocsátattak, a' pogyászról költött hírnek ellenben egy betűje sem igaz. — A' M. Herald Nagybritannia' gyarmatinak fontosságáról így szól: „Napoleon egészen átlátta Anglia' gyarmatainak fontosságát a' britt birodalomra nézve. Oroszország' mostani fejedelme is, úgy látszik, ismeri Nagybritannia' tengeren túli birtokainak becsét; csak maga Anglia nem fontolta meg a' gyarmataitól függő kérdéseket. Gyarmatai nélkül Anglia, földének gazdagsága, tömérdek tőkepénze, ügyessége és műipara mellett is csakhamar másod vagy harmad rendű hatalommá hanyatlanék. Angliának többnyire roszúl kormányzott gyarmatai csak nem kiapadni látták kimeríthetlen termesztéseik' forrását, 's még is a' nagy harczok' napjaiban ezer segédforrást nyujtának Angliának, mellyeket ez magában sohase találhatott volna. Ha a' keletindiai angol gyarmatok jól kormányoztatnának, Anglia minden europai hatalmakon feljűl emelkednék; de tartunk tőle, ne hogy Anglia Europa' nemzeteinél elveszítse befolyását, és rosz gyarmati kormány-rendszere által segéd forrásaitól elessék. Mig Oroszország egyfelől szüntelen oda törekszik, hogy Anglián, indiai birtokaink' megtámadása és keleti Europában lévő befolyásunk' megsemmítése által, halálos döfést ejtsen, addig egy hatalmas párt az északamerikai statusokban elég világosan mutatja rég föltett szándékát, Canadát a' szövetséges statusokkal egyesíteni és jövedelmes szigeteinket a' mexicoi tenger öbölben elfoglalni. Ha Anglia előrelátó kormánnyal 's rendezettebb kereskedési rendszerrel birna, semmi sem volna könnyebb, mint a' veszélyt elhárítani. A' melly kormány, legyen az tory vagy whig, e' veszély ellen legjobb óvszert talál föl, bizvást számot tarthat a' nemzet' hálájára."

A' Naval and Military Gazette Persia' és India' állapotjáról újabb híreket közöl. Legszembeötlőbb az a' hír, hogy Herat elesett volna; 's ámbár e' hír mindeddig kétes volt, mivel azonban a' város' legvitézebb védlői, az afghánok, Dost Mahomed' példájára, Persia felé hajoltak, meglehet, hogy a' város, a' kormányzó angol tisztek' 's a' heráti fejedelem Kamran' ellenzése mellett is, alkuval a' persáknak adatott át. Dost Mohammed' fiát a' persa schah' herati táborába küldötte, hódolatát bemutatni, 's kijelenté nekie, hogy Cabul és Candahar csak intését várja. Illy környületek közt a' Dost Mohammed' udvarán lévő angol követ, sir Alexander Burnes Cabult elhagyta. Dost Mohammed csakugyan ellensége az angoloknak, 's oroszoktól igért segítségére számolva, Rundschit Singhel nyilván szembeszált, 's valamennyi afghan törzsöknek és orosz tisztek' parancsnoksága alatt nehány persa csapatnak ellene vezérlésével fenyegetőzött. Tudva levő dolog ugyanis, hogy St. Petersburgból Herat, Candahar és Cabulba ügyvivők érkeztek, 's őt a' gondolatra igyekeznek bírni, hogy ha Oroszországnak csak puszta névvel is meghódol, ez által a' sikhek és legnagyobb ellenségei az afghanok ellen védve leend. Mihelyt az angol kormány Dost Mohammed' lépéseiről értesíteték, azonnal a' gondolatra vetemedett, hogy Schudschah schahot, az elüzött 's angol birtokban tartózkodó cabuli királyt kellene a' thrónra visszaültetni. Ezt azonban Rundschid Singh ellenzé, 's ebből közötte és Anglia közt némi meghasonlás támadt, 's most Angliának vagy Rundschit Singhet kell megtagadnia, schah Schudschahot Cabul' thrónjára emelnie, 's ez esetben a' harcz Afghanistan' és Persia' széleire tétetnék át; vagy az afghanokat elhagynia, melly esetben Rundschit Singh, 80,000ből álló rendes és jól gyakorlott hadi erejével együtt, frigyese lenne ugyan, de a' harcz az Indus mellett folytattatnék, 's az északi Indiában lakó afghan törzsökök is Anglia' halálos ellenségeivé lennének. E' környületek miatt az angol-indiai kormány hadi erejét nevelte; gyalogsága mintegy 15,000ből áll; lovassága is számos.

Londonban folyvást rebesgetik, hogy Spencer l. a' gyarmati ministerséget elfogadta. A' gróf még mindig a' windsori kastélyban mulat. — A' Spectator Canada' ügye és Durham lord' visszalépése miatt hevesen kikel Melbourne lord ellen. Durham lord, úgy mond, olly ember által csalattaték-meg, ki csak udvari kegy által tartja fen magát hivatalában, idejét nyilvános kötelességeinek elhanyaglásában tölti, 's egyébről nem gondoskodik, mint arról, miként nevelje befolyását egy fiatal tapasztalatlan királynénál. Milly jó ízűen nevethetett a' status tudomány' e' kalandora, mikor egy országos befolyással bíró férfi, ki Melbourne' vágytársává látszék lenni, csakugyan hálójába kerűlt. Nem Broughamot és a' tory lordokat kell vádolni, mert ezek' ellenszegülésére Durham l. is el vala készűlve; hanem a' ministereket, kik védni tartoztak őt, 's még is leghalálosb ellenségeivel szövetkeztek össze, hogy rajta halálos csapást ejthessenek. A' ministerek biztaták a' torykat; ők gátolák Durham lordot tisztjeinek választásában boszontó beavatkozásuk által. Ők a' kárpótlási billt félre vetheték, vagy ha erre nem vala bátorságuk, legalább augustusban lemondhatának hivatalukról, 's ezt nekik, nem pedig Durham lordnak, kellett volna tenniök. Most már

Durham lemondott a' főhelytartóságról. Mi fog következni? Katonai kormány; a' reform-ministeriumnak nincs más módszere. A' canadai angol pártnak a' néptömeg elleni fentartására hadi erő fog kivántatni. E' hadi erőnek számos újonczra lesz szükségre, mert a' szökés nagyon elhatalmazott. Russell' javaslatai' elfogadásának költségét a' hadi budgetben majd megérezhetni, 's az országos terhek milliókkal fognak nehezűlni.—A' mérsékelt Examiner' védi a' kormányt, 's ohajtja, hogy Durham lord bár ne sietett volna olly nagyon lemondásával, 's ellenségeinek ne engedte volna a' diadalt. — Oct. 21kén ünnepelteteték a' trafalgari ütközet 33ik évnapja. A' 27 tiszt. közül, kik e' nap hajókat kormányoztak, még csak hét él, köztök sir Ed. Codrington.

Francziaország.

Valée marsal oct. 11kén e' jelentést küldé a' hadministerhez: A' storai kikötő melletti gyarmat napról napra gyarapodik. A' védvonalnak egy része már kész, 's a' munka mindenik ponton élénken foly. A' kabylok közötti forrongás csillapúlni kezd; ezek lassankint megszokják már negyven évi függetlenség után új uraikat magok közt látni. A' tábor' élelmezése a' tenger felől biztosítva van, 's nehány nap múlva Constantine Fort de Franceból fogja azon árukat kapni, mellyek ez előtt Bona felé vitettek oda. — Oct. 23kán költ touloni levél szerint Abd-El-Kader Mascarába érkezett, 's hogy állítólag Tidzsinin vett győzedelmét valószinúbbé tegye, pompás, eddigi egyszerűségével nem egyező bemenetet tartott. — Oct. 25kén költ lyoni levél szerint a' Reparateur azt állítja, hogy a' schweizi széleken fölállított hadsereg újabb parancs' következtében nem fog egészen eloszlatni. A' dolog azonban nem látszik Napoleon Lajos' ügyével összefüggni; hanem attól félnek, ne hogy a' lövészek' összeszerkesztése Schweizban új zavarokat okozzon, 's Francziaország talán e' radical mozgalmaknál jelen szeretne lenni.

A' National szerint a' mexicoi ostromzári hadban a' sárga hideg borzasztó dulást tesz. Több tiszt, egy fősebész és a' katonák' mintegy harmada áldozatja lett e' ragadványnak. — A' Quotidienne így ír: „A' ministeri hírlapok mélyen hallgatnak Beira hgné' és az asturiai hg' megérkeztéről Don Carlos' főhadiszálásán; a' forradalmi hírlapok azonban a' ministerek' hanyagságáról, a' rendőrség' elégtelenségéről és a' titkos költségek' helytelen kiadásáról lármáznak. Ezek nincsenek a' titokba avatva, 's azért nemtudják, hogy illy esetekben ministerium, rendőrség pénz mind semmit sem használ. A' hgné' és unokaöcscse' útja Francziaországon át biztos, kényelmes és szerencsés vala, mert előre már minden elintézteték olly személyekkel, kik a' ministerium és rendőrség fölött állanak. D. Carlos rég folyamodott olly személyekhez, kiktől semmitsem szoktak megtagadni, hogy fiának 's Beira hgnének szabad útazást eszközöljenek ki. Darab ideig nem lehete útnak indúlni, mig nem a' thrónkövetelő' ügye kedvező fordulatot vőn, 's az asturiai hg' megjelenése Spanyolországban fontossá lett. Ez ügy által érdeklett fönséges személyek az utazókat előbb Genua felé tengeren akarák útaztatni, de féltek Anglia hajóitól, melly a' négyes szövetséget még mindig kötelezőnek tartja. Most egyenesen a' tuileriákhoz folyamodtak, hol előbb nem igen hajoltak a' kérésre; de utóbb az e' tárgyban megbízott követ sürgető okai csakugyan meghallgattattak. E' szerint se kormányt, se rendőrséget nem lehet vádolni. Ez szívesség vala: Molé gróf magát meghajtotta, Montalivet gróf félre tekintett, 's Jussieu úr' rendőrsége szemét behunyta."

Némelly hírlapok állíták, hogy Gisquet úr a' Messager' szerkesztőségével alkudozni kezdett 's késznek ajánlkozott elállani vádjától, ha a' Messager bizonyos levelet Gisquet úr' kezéhez szolgáltat. A' Messager e' hírt alaptalannak vallja, 's jelenti, hogy miután a' dolog már törvényre kerűlt, attól nem fog elállani, 's ollyas ajánlást becsületes embernek tenni sem lehet. — A' Commerce szerint a' kereskedési főtanács oct. 23kán újra gyűlést tartott, 's a' Havreból érkezett gyarmati követek' kihallgatása után, zárt ajtóknál, szavazattöbbséggel a' gyarmatok' részére nyilatkozott. Erre vita keletkezett, kir. rendelet' vagy törvényjavaslat' útján töténjék e a' vám' leszállítása. A' többség rendelet mellé nyilatkozott. A' vám végre 100 kilogrammtól 12 francra határoztatott.

Touloni tudósítás szerint, oct 19ről Mexico ellen több hajók rendeltettek. Gallois admiral parancsot kapott, miszerint Levanteból visszatérend, 's helyette a' parancsnokságot Lalande veendi-át. Mint beszélik, Gallois admiral azért hivatott vissza, mivel a' mult évben a' kapudanbasát kergette, 's most vele együtt nem munkálhat. — A' lőpor-öszveesküvésnek még sincs vége; egyiket alig nyomják-el, már más keletkezik. Oct. 23. a' rendőrség jókor reggel egy szegény vizhordónak, az orvosi iskola közelében levő házát motózta, és ott igen sok golyót, lőport, töltést, pistolyokat, gyilkokat talált. A' vízhordó tüstént elfogattatott; de azt hiszik, hogy ő a'

tulajdonképeni öszvecsküvőknek csak eszköze volt, kik szállását rakhelyül választák.

Németország.

A' würtembergi kir. kormányszéki lap nyilvánítja a' könyvek' után-nyomatása iránt hozott ideiglenes törvényt, melly szerint minden e' királyságban vagy más német szövetségi statusban 1838 jan. 1től megjelent, és ezután megjelenendő irói és müvészi szülemények, megjelenésöktől számitandó 10 évig adómentes oltalomba vétetnek az utánnyomatás ellen, mintha különös szabadalmat nyertek volna. Ezen oltalom alatt leendnek az 1818 januar 1től 1837 dec. 31ig megjelent munkák, 1847 dec. 31ig. A' megjelenés ideje az utósó kötet megjelenésétől számitatik, azon esetben ha a' több kötetek' kiadása között három évnél több idő nem foly-le. A' már kész utánnyomatai azon munkáknak, mellyeknek e' törvény által az utánnyomatás ellen oltalom ajánltatik, mig ezen oltalom tart, eladathatnak, de csak a' rendőrségtől megbélyegzett példányok. Rendőrségi bélyeget pedig azon példányok kapnak, mellyek 30 nap alatt a' kerületi rendőrségnek beadatnak. Az után-nyomatás ellen eddig különösebben adott szabadalmak erejeket továbbra is megtartják, ha azoknak, kik nyerték, nagyobb hasznot igérnek, mint e' jelen törvény.— A' követek' kamrája oct. 22kén oszlatott-el.

Olaszország.

Kevéssel ez előtt Messinából érkezett utazók azon hirt hozák, mi szerint sept. 29kén estvéli 9 óra 's 4 perczkor az említett városban kemény földrengés vala érezhető, de a' melly szerencsére semmi kárt nem tett. A' rengés hullamdad görgéshez hasonlitott,'s rá északi szél következett. Hihetőleg azon jelenet az Aetnától származik. Minden, a' hegy' nyugoti oldalán fekvő helységek az erőszakos lökődések által ugy megrázattak, hogy a' lakosok vagyonaikkal házaikból kifutának, 's az egész éjt szabad ég alatt tölték. Az Aetna' kitörései még mindig nagy erővel folynak; legerősebben dühösködött sept. 26. és 30án, 30ka estvéjén 6½ órakor napszállat után a' hegy alatti egész környék még erősebb rázódást érzett mint nappal, de kárt ez sem okozott. — A' Vesuv ismét egészen nyugszik.

Törökország.

Oct. 23kán költ londoni levél szerint Anglia Mehemed Alit erővel is a' porta elleni ellenségeskedés' megszüntetésére akarja birni. Ez azonban új zavarokat szülne; mert noha Oroszország Anglia' bánását helyesleni látszik, Francziaország mindazáltal kinyilatkoztatta, hogy ez ügybe nem akar avatkozni. Némellyek azt is mondják, hogy Stopford Admiral azon esetre, ha Mehemed Ali a' végnyilatkozást el nem fogadja, Alexandria elibe utasítatott. Smyrnai levél szerint Stopford admiral folyvást Tenedos mellett van, 's parancsot vett, a' kapudán basát Rhodusig 's Alexandriáig kisérni. Ezzel, mint látszik, erőltetni akarják Mehemed Alit, hogy a' portával végkép egyességre lépjen, miben Oroszország megegyezett; oct. 13kán költ máltai levél szerint pedig Stopford admirál a' máltai kormányzót fölszólitotta, hogy, mivel hosszasb ideig fog talán tengeren mulatni, minden nélkülezhető hajót rendelkezése alá adjon. — Mehemed Ali, oct. 1jén Cairoban volt 's oct. 16kán felső Egyiptomba akart útazni. Sennaarba szándéklott utazásáról is beszéltek, mire neki legalább is nyolcz hónap volna szükséges; annyi ideig pedig kivált illy környületek közt, nem lehet távol. Mig a' porta Egyiptomban és Syriában párt feleket keres, addig Ibrahim basa a' kurdokat 's diarbekiri néptörzsököket izgatja, az anatoliai törökökkel viszonyba lép, 's minden módot elkövet a' török főtisztek' megvesztegetésére.

Portugallia.

Octob. 13kán költ lissaboni levél szerint, Portugallban még is dulongnak a' guerillhák; ezeknél azonban sokkal félelmesb a' hit' terjesztésére létesült egyesület. Olly guerrilha ez, melly sötétben lappang, barlangokba rejtezik, földalatti lakásokban prédikál, éjjeli gyüléseket tart, 's napvilágtól irtózó tanokat hirdet. A' társaság' ürügye a' tiszta vallás helyreállítása. Megfoghatatlan azonban, hogy e' társaság titokba burkolódzik, holott Portugallban vallási üldözéstől épen nem félhetni.

Oct. 16kán már be valának végezve a' választások, 's mind a' négy minister ülést nyert a' cortesben. Bomfim és Sa da Bandeira tanácstagokká, Fernandez Coelho és D. Manoel Carvalho pedig követekké választattak. A' radical párt legerősebben áll; azonban az ellenfél is elég erős amannak tulságos terveit megsemmithetni. A' kormánynak még sincs elég ereje az Algarbiában dúlongó lázadás' elfojtására. 208 csempeszkedő terhet szállított partra, 's az ellent állani akaró katonákat megszalasztotta. A' pénzállapot némileg javúlni látszik. — A' minap nehány nemzeti őr katona, bizonyos nyomozásban tett hamis tanubizonyságért, törvényszék előtt keményen megdorgáltatott, 's a' nemzeti őrség másod kormányzója Bettincourt erre a' belministert egy szemtelen levélben fölszólította, útasítaná a' birákat

oda, hogy katonájival ezentúl emberségesebben bánjanak, különben azt javaslandja nekik, hogy bántásért bántást adjanak vissza. Az alkormányzó, mint érdemlé, elmozdítatott hivatalától; némelly hírlapok mindazáltal nem átallanak nyomás ellen zúgolódni.

Spanyolország.

Madrid, oct. 20kán. Angliának többi tervei közt most az is munkában van, hogy egy angol, franczia és spanyol tőkepénzesekből létesülendő társaság a' Filep-szigeteket Spanyolországtól megvegye. E' társaságra az angol kormány fogna felügyelni, 's a' költsönös viszony hasonló lenne az Anglia és keletindiai társaság közöttihez. Mesésnek látszik ugyan e' terv, annyi még is bizonyos, hogy már a' kormány' elébe terjesztetett.— Alaix mindenek' bámultára elfogadta a' hadministerséget, 's megigérte, hogy három vagy négy hét múlva Madridba jő. Luchana is visszahúzta lemondását, nehogy Narvaezzel váltassék-föl. A' királyné oct. 17kén Narvaez' seregei fölött szemlét tartott; estve pedig Narvaez a' színházban jelent-meg, hol tiszteletére egy dal énekeltetett, de ezen kívül semmi tetszés nem mutatkozott iránta. A' general ez által nagyon sértve érzi magát. Egyébiránt a' kormány azzal biztatja őt, hogy katonái' száma 40,000re fog emeltetni. Serege még mindig Madridban 's környékén tanyázik, 's legelső intésre kész Avilába nyomúlni. Van Halen general Teruelből indulván, Darocában Mir' osztályával egyesült, 's Cabrerát fölkeresni indult, ki Caspét ostromolja. San Miguel general, úgy látszik, komolyan értette Cabrerának írt levelét, mert a' visszatorlási biztosság már ki van nevezve.

A' Gazette de France következő részleteket közli a' beirai hgnő' és asturiai hg' útjáról: „Beira hgnő postakocsiban utazott, mint Custine franczia haditiszt' neje, egy előkelő hölgy kiséré, ki az utlevelben komornájának volt kitéve; D.Carlos' fia szinte más postakocsiban, mint egy franczia tiszt unokája. Midőn a' hir erről Bayonneba megérkezett, az utazók Pauban voltak 's csak két napi utra a' spanyol határszélektől; de ezen két nap legnehezebb 's legveszedelmesebbnek látszék. Mihelyt a' bayonnei hatóság erről tudósitást vőn, parancsot küldött Saint-Jean-de-Luzba, Sareba, Zugarramurdiba 'sat. De szerencsétlenségre, ezt Gamboa spanyol consullal is közlötte, ki embereit azonnal szét küldözé, 's azon kalauznak, ki a' hgnőt kiadná, 5000 fr. igért. Ezen ügyetlenség fölébreszté a' carlosiakat, kik eddig ezen utról semmit sem tudának, 's most a' hatóság' rendeletének ellene munkáltak. Az 5000 fr. jutalomnak 20,000 fr. tettek ellenébe, melly harmadik kézbe letéve azé leend, ki a' hgnőt spanyol földre vezetendi. De az egész dolgot annyira város nyelvére kötötték, hogy egész héten át a' Bayonneban tartózkodó spanyolok, ha utczán találkoztak is, szorgoskodva kérdezték egymástól: megérkeztek-e szerencsésen? A' hatóság' kijátszására következő fortélyt használák. Egy spanyol hölgy, ki két év óta Bayonneban tartózkodik, hasonlít valamennyire Beira hgnőhez; ez éjjel titkosan szállását elhagyá, 's nehány személytől lóháton kisérve Cambo fele ment. Erről a' rendőrség értesítetvén, tüstént fegyvereseket küldött utána, 's visszahozaték a' hölgy, ki szerepét jól játszván, magát meglepettnek, megszeppentnek szinlé, szóval mindent megtett, mi szerint a' rendőrség tisztjeivel elhitesse, hogy bizony fontos személyt fogtak-el. Mig ekképen egy egész éjet árnyék után kapkodással töltöttek, addig az infans és hgnő tekervényes ösvényeken elérték azon utat, mellyen másnap a' spanyol előőrökhöz jutottak. Az ifju hg. jelenléte nem fogja változtatni a' dolgok' anyagi állását, legfölebb talán csak jeleül szolgálhat a' most hátratolt baski főnökök' bünbocsánatának; de mi az indulatokra nagy benyomást teend, az azon bizodalom, mellyre ez eset mutat, és azon bizottság, miként az új vendégeknek csendes és nygalmas menedéket nyujthatnak.

Cabrera, a' Gazette Piemontese szerint, Beceitetől Cantaviejan Aliagan és Herreran keresztül Moncayoig nyuló hegyvonalt egészen elakarja árkolni, 's a' navarrai carlosiakkal illy módon egyesülni. — Hirlik miszerint a' carlosiak Burgost ostromlani készülnek, hogy birtokukba ejtvén ezen fontos várost, éjszaki Castiliában Valladolid felé terjeszkedhessenek. — Madrid oct. 17kén a' belügyminister Valgornera marquis kereken elbocsátását kéri, semmit nem ügyelvén a' miniszterelnök' ellenvetésére, a' ki bizonytalanságban van, helyét miként pótolja-ki. A' tulzó párt annyira megrettentette a' kormányt, hogy ez kénytelen volt Palarea, Cleonard és Meer b. generalokat felszólítni, miszerint elbocsátásukat adják-be, mivel félnek hogy azon párt, az emlitett 's előttök gyülöletes generalok elveresztését erőszakos eszközökkel is követeli.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István.

Trattner és Károlyinál Pesten megjelent a'

HAZAI VÁNDOR 1839.

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart kilencz rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 Jósef város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár-piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 9 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

Eggenberger József és fia, könyvárosoknál Pesten a' ferenczieк' piaczán, több más magyar új munkák kivül, még következendők is találtathatók, ugymint:

(Árok pengő pénzben.)

Régi magyar Nyelvemlékek. Időkör: A' magyar keresztyénedés elejétől minden, a' mi 1550nig eredeteiben elékerül. Már 1550ig némi válogatással csak a' nyelv hivatalos életét, sajátságait, helyesírását, elavult szavait, szerkezetét mutatók, mellyekkel hisztóriai felvilágítás, magyar házi élet, szokás kifejlése is jár. 1575—1600ig ugyan ezen tárgynak még nagyobb megválasztással. Kiadta a' magyar tudós Társaság *Döbrentei Gábor* mint szerkesztő felügyelése alatt. 4ed rétben. Budán 1838. Vászonkötésű példány' ára 7 ft. 10 kr. papiros borítéku kemény kötésben 7 ft. —

Új évi gondolatok 1839re. A' szív tisztaságára törekvésnek előmozdítására. 8ad rétben. Budán 1838. Csinos borítékba fűzve — 12. kr.

Szőlősy Ferencz. Napkeleti képek eredeti rajzokban. 8ad rétben. Kolozsvártt. 1838. fűzve 1 ft. 30 kr.

Vörösmarty Mihál. Marót Bán. Szomorújáték öt felvonásban. 8ad rétben. Budan 1838. fűzve az ára 1 ft. —

Articuli Comitiorum. Anni 1832—1836 in Extractu. 8vo Zagrabiae 1838. fűzve 24 kr.

Hollók Imre Egy pillanat a' dézmákra, 's különösen a' Gömöriek czélszerű használatira. 8ad rétben. Rosnyón 1837. fűzve 30 kr.

A' Moldvai magyar Telepekről. A' magyar tudós Academia elébe terjesztve P. Gegő Elek által. 8ad rétben. Budán 1838 Lágy borítékba 1 ft. 20 kr.

Borsos Márton. A' csecsemő és első gyermekkor, házi nevelés tekintetében. 8ad rétben. Kolozsvártt. 1838. fűzve 1 ft.

Taubner Károly Birálati vizsgálat Hegel' bölcselkekése felett. 8ad rétben. Pesten 1838. fűzve 40 kr.

Kunoss. Részvét Gyöngyei. 12ed rétben. Budán 1838 - fűzve 1 ft. 6 kr.

Tatai András. Tiszta Mathesis kezdete. Első darab. Szám- Tudomány. n.8ad rétben. Pesten 1836. fűzve 36 kr.

Tiszta Mathesis kezdete. Második darab. Terjedség — Tudomány, és Háromszög—Mérés. Négy táblaképekkel. n. 8ad rétben. Pesten 1836. fűzve 42 kr.

Magyar német és német magyar Zsebszótár. Közre bocsáta a' magyar tudós Társaság. 2 rész. Kis 8ad rétben. Budán 1835—38. Irópapiroson fűzve 6 ft. — posta papiroson fűzve 7 ft.

Pap István. Különös halotti Prédikátziók, külömbféle alkalmaztatási formulákkal, halotti Textusokkal 's materiákkal és Imádságokkal. n. 8ad rétben. Pesten 1836. fűzve 1 ft. 30 kr.

Közönséges halotti Predikácziók 8ad rétben. Veszprémben 1833. fűzve 1 ft. 6. kr.

Fejér György. Az ember kiformáltatása esmérő erejére nézve, vagy is: A' közhasznu Metaphysika. n. 8ad rétben. Budán 1835 fűzve 1 ft. 30 kr.

Második Félesztendő.

Homokay Pál. Magyar Költészet. 8ad rétben. Pesten 1837. füzve 21 kr.

Acsády Sándor Magános magyar törvény kérdések — és feleletekben előadva. 8ad rétben. Pesten 1837. kötve 2 ft.

Erdélyi Diaeták végzéseinek nyomdokai, és a' compilata constitutio után költ Articulusok' kivonatja. Egybeszedte G. L. Első rész 8ad rétben Kolosvártt. 1837. füzve 1 ft. 12. kr.

Erdelyi Diaetak végzéseinek foglalatja időszakaszok és tárgyak szerént magyarországtól lett elválásától kezdve 1526tól 1691ig, részletekre osztva. Kiadta G. L. Második kötet 8ad rétben Kolozsvártt. 1838. füzve 1 ft. 12. kr.

A' Graefenbergi vízgyógyintézet és Priesznitzi gyógymód' körülményes leirása mind azon betegek' számára, kik Graefenbergbe menni, vagy a' gyógyítást otthon végre vinni szándékoznak, toldalékkal a' lovak' különféle betegségei gyógyításáról. Munde Károly után. Második kiadás. 12ed rétben Kolozsvártt. 1838 füzve 1 ft. —

Pálinkás Sámuel. Agarászatról. 12ed rétben. Pesten 1837 füzve 33kr.

Bod Péter. Házassági Törvény Rajz, vagy a' házassági törvényekről való tanitás, mellyben a' mátkaság, megmásolás és elválás körülti házassági különbféle esetek felhozatnak, megvizsgáltatnak, és a' tudósok véleményeikből, közönséges zsinatok folytáikból és végzéseikből meghatároztatnak. Anya nyelvre általtette Kis Batzoni Benkő László. 8ad rétben Kolozsvárt. 1836. kötve 1 ft.

Bod Péter. Megujitott egyházi törvénykeztető vagy törvénykezés módját tanitó könyv. Megbővitve anyanyelven irt Kis Baczoni Benkő László 8ad rétben. Kolozsváron. 1833. füzve 1f.6k.

Az ugaros szőllő-mivelés. Minden eddigi szőllő-mivelés' módjához alkalmaztatva. 8ad rétben. Kolozsváratt 1831. füzve 40 kr.

Pálinkakórság. Németből szabadon forditotta G. T. M. 8 r. Kolozsvárt 1838 füzve 36 kr.

Albach. Emlékezetek az Istenről, Virtusról, Örökkévalóságról. 8ad rétben. Kolozsvárt 1835 füzve 2 f. 12. kr.

Papp Ignácz Magyer Poézis a' tanuló ifjuság' közhasznára. Második kiadás. 8ad rétben Pesten 1835. füzve 30. kr.

Zabka Márton. Beköszönő Beszédeknek taglalatja. 8ad rétben. Kassán 1837. füzve 40 kr.

Az egész keresztény Hit-Tudomány katechetai tanításokban a' bevett köz katechismus' rende szerint egyházi, iskolai 's külön oktatásokra alkalmaztatva. Második kiadás. 4 kötetben. 8ad rétben Pesten 1834. füzve 3 ft. 24 kr.

Ranolder Joannes. Hermeneuticae biblicae generalis Principia rationalia Christiana et Catholica, selectis exemp'is illustrata. 8vo Quinque- Ecclesiis. 1838. comp. 2 ft. 6 kr.

Matusik Andreas. Alphabetum et Ortographia universalis. Ex naturae, et artis observationibus deducta ac elaborata. 8vo Rosnaviae 1837. comp. 40 kr.

Magyarországnak mellék tartományainak és Erdélynek Föld-Abrosza. A' legújabb kútfők után kiadta *Schedius Lajos.* In folio Pesten 1838. 40 kr. (1)

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósitások és Hasznos Mulatságok iránt.

A' pesti Leopold napi országos vásár közelgésével t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket, a' számos kedvező vásári alkalmakkal, a' kiadó hivatalnál megtetetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, annál czélszerűbb leend, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó fekete festékkel 's tisztán nyomtatásuként Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy

hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Rinaldi István csokoládé gyárrakhelye,

melly 25 év óta a' váczi-utczában volt, jelenleg az urak-utczájában Müller könyvesboltjában van. Ezen jóféle, ajánlatra méltó csokoládé, melly csak ott kapható, következő áron adatik; fontja 40 kr.; 48 kr.; 1 ft.; 1 ft. 12 kr.; 1 ft. 36 kr.; 1 f. 48 kr.; 2 f.; 2 f. 24 kr.; 2 f. 48 kr.: 3 f. 12 kr.; és még 4 f pp. A' nevezett könyváros boltban árlajstromot, mellyen a' csokoládé fajok számai is megláthatók ingyen kaphatni. (1)

Legfensőbb engedelemmel

A' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

)(

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók
felosztva
for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinü szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváltsa. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(2) Fris erdélyi gyertyák.

kecske-fagyuból, és ismert különös jóságu szappan kaphatók a' Leopold napi vásár alatt Pesten

Liedemann J. S. Fridrikné!.

Ujváros, 3 korona utczai saját házában. (3)

---

(3) Hirdetmény. Néhai Vizeki Talián Ádám úr örökösei részéről közhirré tétetik, hogy n. Veszprém megyében kebelezett Pápa m. városában mindenféle házi bútoraik, a' somlai hegyen fekvő nagy kiterjedésű dézmás szőllejek és több száz akóra menő jó féle ó-boraik, e' f. e. november 26kán és következő napokban árverés utján kész pénz fizetés mellett eladandók lésznek, mellyre a' venni szándékozók ezennel meghivattatnak. Költ Pesten, october 29kén 1838. (3)

---

(3) Hirdetmény. T. ns. Csongrád megyében jövő 1839ik év jan. 15én H.M. Vásárhelyen a' megyei — magazin — biztosi lakháznál délelőtti 9 órakor árverés utján haszonbérbe fogadatni.

1ör A' ns. megye curialis házának szükségeire, és kebelében tanyázó katonaságnak kiszolgáltatandó 481 4/6 öl tölgy és 20 öl körös — összvesen 504 4/6 öl kemény tüzi fának;

2szor 300 *M.* öntött és 500 *M.* mártott összvesen 800 *M.* fagygyú gyertyának.

3szor 300 *M.* lámpára való olajnak évenkénti juttatása. (3)

---

(3) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek.

Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal* 's társassága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva: ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u. m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek. Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zászlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyek a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak *Fries Antal és társa.* (3)

Pénzfolyamat: Bécs, nov. 3án: 5 pctes stat. kötelez. 107 15/32; 3 pctes stat. kötelez. 82 1/4; 1834ki stat. költs. 659 11/16; 2 1/5 pctes bécsvárosi bankóköt. 65.

Gabonaár: Pesten, nov. 6kán pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 135—105; kétszeres 95—84; rozs 78—70; árpa 74—64; zab 55—50; kukoricza 73—65; köleskása 160—150.

Dunavizállás: nov. 4én: 4' 7" 0'''; 5kén: 4' 7" 9'''; 6kán: 4' 9" 0'''; 7kén: 4' 11" 9'''.

Pest. Szombat. November 10kén

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 38dik szám.

Magyarország (kinevezések; a' Buda 's Pest között épitendő álló híd eránti egyezés Sina báróval; adakozások a' vízkárvallottak' számára; Cziráky Antal gr. visszautazása Olaszországból; postai rendelet; Torkos Sámuel nemes czélu hagyományai 'stb.) Nagybritannia (népgyülések a' tized' ügyében: ellenkező hír Spencer grófnak ministeriumba lépéséről; 'stb.) Franczia-ország. Németország. Poroszország. Hollandia (a' generalstatusok' válasza a' thrónbeszédre.) Oroszország (cserkeszi táborozás.) Dánia. Törökország. Olaszország. Schweiz. Spanyolország (D. Carlos összekel Beira hgnével; csata van Halen és Cabrera között.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. k. Felsége Vay Károly grófot, a' magyar Tengermellék' kormányszékénél fogalmazó-gyakornokot, tiszteletbeli kormányszéki fogalmazóvá kinevezni; — Sivkovics János generalőrnagyot dijmentesen magy. bárónságra emelni; — a' rozsnyói székes-káptalanban az utolsóelőtti kanonoksággal Markovich József füleki lelkészt; — az utolsó, névszerint iskolás-kanonoksággal Mattyasovszky István sidari prépostot és tornai lelkészt; — a' tiszteletbeli kanonoksággal pedig Szent-Miklósy Lajos polonki lelkészt felruházni; — a' bozoni székes-káptalannál megürült két tiszteletbeli kanonokságot Peterka Ferencz xuppanyi és Vicze Márton Ruma mezővárosbeli sz.-kereszt-egyházi lelkészeknek adni; — végre a' csanádi székes-káptalanban nagyprépostá Schuller Jánost, ugyanazon káptalan' olvasó-kanonokat; — olvasó-kanonokká Fabry Ignácz eddigi éneklő-kanonokot; — éneklő-kanonokká Róka József eddigi őrkanonokot; — őrkanonokká Buchvald József idősb kanonokot nevezni kegyelmesen méltóztatott. — A' nmélt. magyar k. udv. Kamara Sostarich József bregani harminczadost károlyvárosi harminczad-ellenőrré; — Vinkovics Lajos ujmezei harminczadost bregani harminczadossá; — Persich Miklós zengi harminczad-irnokot fiumei áruvizsgálóvá; — zengi harminczad-irnokká pedig Troppiani Antal ugyanottani harminczad-gyakornokot; — továbbá Magyar Alajos deklecsini harminczadost zwetlini harminczadossá; — Vitthelm Mihály koshutariczai utlevélvizsgálót deklessini harminczadossá; — Mosznay Mátyás grachaczi utlevélvizsgálót st. rochoi harminczadossá; — Pállya Jenőt, a' selmeczi főkamara-grófsági hivatal' járulnokát, szomolnoki kasznárrá; — Paltauf Józsefet, az iglói só-hivatal' ellenőrjét, vágujhelyi só-beszedővé; — végre Apfenthaler Józsefet, az eszéki só-hivatal' gyakornokát, ugyanottani tisztirnokká nevezteki; — a' koleszárki erdészhivatalra Wolfenaui Wolf Otto erdő-felügyelőségi dijas gyakornokot alkalmazta. Hk.

A' Buda 's Pest közt épitendő álló-hid tárgyában kinevezett országos küldöttség munkálatinak 3dik közleménye épen mostan jelent meg nyomtatásban Heckenastnál Pesten. Elején közöltetik a' vállalatot illető mind azon levél, iromány, közlemény 's nyilatkozás, mellyeken a' küldöttség későbbi tanácskozásai alapultak. Következik utánok az orsz. küldöttség jegyzőkönyve, f. eszt. aug. 24kétől kezdve ugyanezen eszt. sept. 24keig, nm. Batthyány Imre gr. fölovászmester ur elnöklete alatt tartott VI—XIX ülésekből. Végre következik a' küldöttség tanácskozásai vég sükere, a' szerződés Sina György b. urral mint megállapitott vállalkozóval a' szándéklott álló-hid létre hozatása iránt. Ezen szerződést, melly magában foglalja a' megállapitott vámjegyzék egyes részleteit is, közöljük itt egész terjedelemben.

Mi József cs. kir. és ausztriai főherczeg, aranygyapjas, nemkülönben szent István apostoli király rendje nagykeresztes vitéze, Magyarország nádorispánja, királyi helytartója, és törvényes főkapitánya, a' Jászok és Kunok főispánja és birája, a' cs. kir. lovasság fővezére, két magyar lovas sereg ezredese és tulajdonosa, Pest Pilis és Solt törvényesen egyesült vármegyék örökös és valóságos főispánja, a' magyar királyi helytartó tanács, ugy szinte a' hétszemélyes tábla előlülője, mint az 1836dik eszt. 26 törvényczikk által föl-hatalmazott országos küldöttség előlülője, és ugyanazon küldöttség többi tagjai, adjuk emlékezetül mindeneknek, kiket e' tárgy most vagy jövendőben illethet: hogy midőn sz. kir. Pest városában, egy Buda 's Pest közt épitendő állandóhid iránt fent emlitett törvény értelmében tanácskoztunk volna, akkoron hodosi és kizdiai báró Sina György ebbeli munkálatnak végbevitelére mint vállalkozó magát jelentvén Mi a' törvény rendelését 's ennek végbehajtására vezető minden eszközöket és egyéb körülményeket méltó figyelembe vevén, a' czélbavett épités végrehajtását törvényesen reánk ruházott hatalmunknál fogva a' vállalkozó b. Sina Györgynek, 's illetőleg vezérlete alatt alkotandó részvényes társaságnak, a legfelsőbb jóváhagyás kikötése mellett, következő föltételek alatt átadtuk 's engedtük:

1ször. Köteleztetik a' vállalkozó egy saját vezérlete alatt alkotandó részvényes társasággal Buda 's Pest városok közt az országos küldöttség által megállapított két oszlopu, minden czélra és teherre számított, 's igy a' szakadatlan közlekedésre tökéletesen alkalmas lánczhidat, és ugyan az emlitett küldöttség által kijelelt vonalon W. T. Clark által készitett rajznak utmutatása szerint tulajdon költségin fölépíteni, 's lehető legrövidebb idő alatt a' közönség használatára megnyitni.

2szor. Mivel ezen állóhidat használandóktul az alább meghatározott mód szerinti vámszedés kirekesztőleg a' részvényes társaságot fogja illetni, ugyanazért köteleztetik a' vállalkozó Buda és Pest városainak innét származó jövedelem-csorbulását, a' fölhozott törvény-czikk 6dik szakasza értelmében, illő kárpótlással kiegyenlítni, a' nélkül hogy ezen kárpotlás tekintetéből, bármi legyen is az annak fejében akár barátságos egyesség akár birói itélet által megállapitandó summa, ujabb követelést vagy kifogást formálhasson.

3szor. A' mennyiben a' kijelelt vonalnak megtartása mellett a' budai parton némelly aerarialis épületeknek kisajátítása szükséges, e' részben, úgy nemkülönben az országlásnak vám aluli fölmentetése tárgyában netalán kötendő egyezés iránt az országos küldöttség semminemü feleletességet el nem vállalhatván, ezekre nézve a' további egyezkedés, szinte bármi szín alatt formálható követelések vagy kifogások nyilványos kizárása mellett, magára a' vállalkozóra hagyatik, önként értődvén, hogy a' kötendő szerződés a' határozott esztendők elteltével föléledő 's a' törvény 7, 8 's 9dik szakaszaiban körülírt ország jusainak semmi kép ellen nem állhat.

4szer. Eltelvén a' vállalkozó társasággal kikötött szerződési esztendők, tartozni fog ezen társaság a' fölállitandó hidat legjobb állapotban a' nemzetnek ingyen átbocsátani, sőt hogy időközben is nagyobb megrongáltatások esetére ezen hidnak haszonvehető állapotban leendő tarthatása végett az ország még inkább biztosítassék, köteles a' vállalkozó a' híd megnyitásakor azonnal százezer forint conventiós pénzt az ország igazgatóságának kimutatni és szüntelen világosságban tartani, mellynek kamatjai mindaddig fölhalmoztatnak, míg a' kitett summa egy millió conv. forintra növekedik, hol ez a' szerződési esztendők lefolytáig egy tartalék-pénzalapul fog szolgálni, ugy mindazáltal, hogy annak kamatjai időközben a' részvényes társaság javára szolgálván, a' szerződési esztendők elmultával az egész tőke is arra visszaszálljon.

5ször. Azon esetre, ha a' szerződési esztendők eltelte előtt a' hid használható lenni ugy megszünnék, hogy a' részvényes társaság azt többé helyreállítni nem akarná, akkor a' törvényczikk 10dik szakasza szerint Buda 's Pest városai, a' kárpótlás fejében nyert sommának visszafizetése mellett, az előbbi átjárást ismét a' mostani mód szerint fölállíthassák; ha pedig a' társaság azon álló-hidban esett hibákat helyreállítni kivánja, azt az állandó küldöttség által meghatározandó idő alatt eszközölni, addig pedig a' szükséges átjárásról maga költségin, de nem az állandó hidhoz szabott, hanem az illető vármegye által, 's ugyan a' kiváltságos személyek kivételével, megállapítandó vám szerint gondoskodni tartozik; egyébkint

6szor. Bármi érje a' kikötött évek lefolyta alatt ezen hidat, akár az elemek, akár más egyéb viszontagságok által, e' részben a' részvényes társaság semmi szin alatt kárpótlást vagy a' törvény rendelése aluli kivételt nem kivánhat, kivevén azon egy esetet: ha háborús körülmények a' hidnak elpusztulását okoznák, midőn a' részvényes társaságnak jusa fönmarad, hogy az iránt a' hasonló háborui kárpótlások utján keresetét maga helyén előmozdíthassa.

7szer. Köteles a' vállalkozó az általa kibocsátandó részvények felét (melly felének egy harmad része különösen a' vállalat előmozdításában tett fáradozásaik és költségeik tekintetéből Wodianer és társainak engedtetett által) Magyarország 's jelesen Buda és Pest városai lakosainak tetszés szerinti részesülés végett 6 hónapi szabad vásárolhatásul hagyni, melly idő multával azon részvények, a' mennyiben el nem kelnének, a' vállalkozó rendelkezése alá esnek. Az eddig előbocsátott kötelezések mellett viszont

8szor. A' részvényes társaság a' hid megnyitásától számítandó kilenczven hét évnek lefolyta alatt a' hidon kivétel nélkül mindenkitől, a' törvény második szakasza értelmében, következő vámot szedhet conventiós ezüst pénzben, három darab ezüst huszast egy forintra, és hatvan darab ezüst huszast egy finom kölni markra számitván:

	P.p.ben, 3e. huszast 1 fr számitván.	
	fr.	kr.
a) Egy gyalog személy . .	—	1
Ugyanaz, ha a' vállán vagy hátán terhet visz . . .	—	2
Egy lovas személy minden teher tekintete nélkül . . .	—	4
b) Egy báránytól, birkától, sertéstől, kecskétől, borjutól 's		

P.p.ben, 3e. huszast 1 fr. számitván.

	fr.	kr.
más efféle kisebb barmoktul fizetttetik	—	2
e) Efféle barmot hajtó vagy vezető személy fizet . . .	—	1
Egy fejős tehéntől, és minden vonó marhától, ha szabadon hajtatik vagy vezettetik a' hidon	—	3
Efféle marhát hajtó vagy vezető személy	—	1
d) Egy terhetlen taligától, toló személlyel együtt . . .	—	2
Egy terhelt taligától, toló személlyel együtt . . .	—	3
Egy kétkerekü üres taligától vonó személlyel együtt . .	—	3
Egy kétkerekü terhelt taligától, ha egy személy húzza .	—	4
Egy kétkerekü terhelt taligától, ha két személy húzza . .	—	6
ha három személy . .	—	8
és így tovább minden többbi személytől egyenkint . .	—	2
e) Egy üres kisebb paraszt-kocsitól, ha egy marha húzza . .	—	5
ha két marha . . .	—	8
ha három	—	11
ha négy	—	14
és így tovább minden marhától	—	3
f) Egy üres középszerü szekértől, v. hosszabított parasztkocsitól, hintótól, 's ugy nevezett stájer-kocsitól, ha 1 marha húzza	—	8
ha két marha . . .	—	12
ha három marha . .	—	16
ha négy	—	20
és így tovább minden marhától	—	4
g) Egy üres, német tartománybeli, úgy szinte cseh- és morvaországi szekér, valamint a' nagy szekerek, úgy nevezett landkocsisok, ha egy marha húzza	—	10
ha két marha . . .	—	16
ha három	—	22
ha négy	—	28
és így tovább minden marhától	—	6
h) Egy marhától, melly kisebb magyar- vagy erdélyországi terhelt szekér eleibe van fogva		8
két marhától . . .	—	14
háromtól	—	20

P. p.ben, 3e. huszast 1 fr. számitván.

	fr.	kr.
négytől	—	26
öttől	—	36
hattól	—	48
i) Egy nagyobb, magyar-vagy erdélyországi szekér, úgy szinte egy hosszabított parasztkocsi, melly utóbbi, ha mesterségi szerekkel terhelve van,	—	
két marhától . . .	—	20
háromtól	—	30
négytől	—	40
öttől	—	50
hattól	1	—
haton felül pedig minden marhától	—	8
Terhelt hintók 's úgy nevezett stájerkocsik, mellyeken a' kocsison kivül, négy személynél több vagyon, ezen 9dik pont szerint, mint terhelt kocsik fizetnek.		
k) Egy terhelt német tartományi, úgy szinte cseh-és morvaországi szekér, valamint a' terhelt úgy nevezett landkocsik,		
ha egy marha húzza . .	—	20
ha két marha . . .	—	30
ha három	—	45
ha négy	1	—
ha öt	1	15
ha hat	1	30
haton felül pedig minden marhától	—	15
Ha az egy igás szekérnek terhe egy mázsánál, a' két igásé kettőnél, a' három- és több igásé pedig három mázsánál többet nem nyom, akkor a' marha úgy tekintetik, mintha üres szekeret vonna, különben pedig mint terhet vonótúl fizettetik.		
l) Azon szekerek, mellyek borral, musttal, máslással, serrel, pálinkával, 's egyébb illyes kereskedésben előforduló szerekkel terhelve vannak, nem a' marha számától, hanem akó szerint fizetnek, és pedig minden akótól . . .	—	4

*

P p.ben, 3 e. huszast 1 fr. számitván.

	fr.	kr.
m) Minden nagyobb gulya - vagy vágó marhától darabonkint	—	5

Minthogy csalárdság által haszno t keresni szabad nem lenne, azért mind azok, kik fortélyosság által a' hidvámot megrövidítik, hármas vám fizetésén kivül még a' netalán okozandó költség megadására is kötelezteinek. *(folyt.)*

Víz által károsult lakosink számára a' segélyosztó biztossághoz érkezett ujabb adakozások: Nyitra vármegye által a' már beküldött 4534 f. 34 kron felül, különösen ő Felsége által a' fenséges családi Holicsi és Sassinyi uradalomtól rendeltett 1000 f. tovább egy Nyitrában a' n. m. főispán Mednyánszky Aloiz b. beiktatásakor adatott tánczmulatság jövedelme 500 ft. 's egy ugyan azon alkalommal tartatott hangverseny jövedelme 316 ft. t. Körös vármegye 421 ft. 17 kr. Bál Borbála asszonyság 12 ft. Horn tanár ur főegyházbirósági tanácsos Veimarban 67 f. 30 kr. Leslie asszonyság Bécsben 25 ft., a' gyöngyösi casino tagjai 100 ft., Gegő Elek sz. Ferencz rendi szerzetes, az egyenes lelkü hivatal viselő character vonásai, munkájának eladott 40 példánya árát 16 ft., a' pesti központi papi nevendékház tanítványai magyarul irt értekezéseik 5ik kötetének jövedelmét 171 ft. 20 kr., t. Vigyázó Antal úr által Szolnok Abonyban intézett gyüjtés 244 ft., különösen Vigyázó Antal 50 ft., Andrássy János abonyi plébános 20 ft., Papp József abonyi segédpap 2 ft., özv. Tallián Adámné 20 ft., Csernus Mária és Borbála 10 ft., Tallián Józéfa 10 ft. Kostyán Rózsi 1 ft., Bencsik Mária 5 ft., Andrássy István 40 ft., Ruttkay József 10 ft., Folinus János 10 ft., Metelka Ferencz 2 ft., Braun 2 ft., Balogh 10 ft., Reitter Márton 2 f., Szalay György 4 ft., Tallian Károly 10 ft., N.N. 4 ft., Vida János 3 ft., Sivó János 5 ft., Vigyázó úr cselédjei 3 ft., Kosicz Sándor 2 ft., Rácz Antal 2 ft., Valerian József 2 ft., Quanta András 2 ft., Malocsay Béla 1 ft., egy nevetlen 1 ft., egy nevetlen 10 ft., egy névtelen 5 ft., uj kécskei plébános 2 ft. Végre Szaniszló Ferencz nagyváradi kanonok, a' m. kir. egyetemnél tanitó és egyházi szónok a' viz által károsultak javára saját költségén kinyomtatott egyházi beszédből bejött 622 ft. 14 kr., vagy 1555 ft. 35 kr. v. cz. melly summa legnagyobb részben a' t. t. egyházi rendtől gyüjtetett össze, névszerint ehez adakozott v. cz. Esztergom 322 ft. 30 kr., Pécs 290 ft. Veszprém 125 ft. Vácz 109 ft. 45 kr. Kalocsa 101 f. 40 kr. Győr 100 f. Szombathely 90 ft. 50 kr. Pest 85 ft. Nagyvárad 69 ft. 35 kr. Nyitra 64 ft. 10 kr. Fejérvár 50 ft. Eger 40 ft. Szathmár 37 ft. 30 kr. Debreczen 35 ft. Rozsnyó 25 ft. 25 kr. és Pozsony 9 ft. 10 kr.

Mult oct. 28ka estején érkezett Fiuméba olaszországi utjából visszatérve Magyarorszagba nagy és szép reményü János fiával ő nmsága dienesfalvai gr. Cziráky Antal országbirája, kit magas érdemei méltánylása tekintetébül kitünő tisztelkedéssel fogadának a' fiumei lakosok. Kettős küldöttség, egyik e' város határin, másik ben a' városban, járult a' nm. jövevény elibe, ki olasz hangu üdvezlő heszédeikre szinte olasz nyelven válaszola. Másnap ő nmsága nemeskéri Kiss Pál kormányzó 's gr. Zichy Ferencz első kormányszéki ülnök ő mságok kiséretében meglátogatá a' kir. hivatalokat 's egyéb közintézeteket, miután a' föntisztelt kormányzónál pompás ebéddel megvendégeltetett, este ragyogó kivilágitás mellett a' szinház tömve volt, az előadáson ő nmsága is szives vala jelenlenni 's ez alkalommal olasz versek hullongtak le a' karzatrul a' nmságu országbiró tiszteletére. Kedden (oct. 30án) meglátogatá a' martinsiczai vesztegintézetet, a' buccarii és portorei kikötőket, melly kirándultát ismét diszes ebéd követé m. gr. Zichy Ferencznél, este pedig fényes tánczmulatság zárá e' napot a' kormányzónál 's itt verset nyujtának által neki és osztának szét a' számos vendég között. Oct. 31kén elhagyá Fiumét 's a' magyar tengerpartokat, mellynek lakosit nyájas leereszkedése által igen lekötelezé; utjában Horvátországon keresztül mindenütt küldöttségek járultak ő nmsága elibe 's nov. 3kán Varasdra érkezék.

Nagymélt. cziráki és dienesfalvi gr. Cziráky Antal ur, arany-gyapjas vitéz 's ország' birája ő exceája olaszországi útjából nov. 1jén Zágrábba érkezett és a' püspöki lakba szállott.

A' bécsi cs. kir. fő posta-hivatal egy rendeletet adott ki, melly az eddig Bécs, Győr és Buda közt fenállott posta-gyorskocsi-rendet, mi szerint pénz és leveleken kivül, legfeljebb három fontnyi, harminczad alá nem eső kötegeket is lehetett postán küldeni, oda módosítja, hogy ezután harminczad alá eső kötegek is küldethessenek, csak hogy föladáskor harminczadi jegyekkel ellátva legyenek.

T. Bács vmegyének mélt. Almási Rudics József főispányi helytartó elnöksége alatt oct. 25kén kezdett tisztujítása alkalmával első alispánynak ismét pacséri Odry József választatott-meg

második alispány Rudics Dániel, főjegyző Szucsics Károly lett.

Sopron, oct. 31. Torkos Sámuel ur, t. n. Soprony megye' táblabirája 's főadószedője f. e. october' 26kán életének 59dik évében meghalálozván, 1831kei julius' 26kán költ végrendeletében négy nevezetesebb alapítványt tett. 1) 14,000 váltó forint' kamatját olly szegényebb sorsu tanuló ifjak' számára stipendiumul, kik lelkipásztori vagy tanitói hivatal' viselésére készülnek. 2) 14,000 vforint' kamatját a' dunántuli evang. superintendentiában lévő elöregedett vagy gyengült, hivatalt már nem viselhető lelkipásztorok között rendelte kiosztatni. 3) 14,000 vforint' kamatját szegény sorsú árva gyermekek' ruházására 's nevelésére kivánja fordíttatni. 4) 1000 vforintot a' sopronyi ev. főoskola mellett fenálló alumneumnak hagyott. — Tengeri csigák-, érczek-, 's kővévált állatrészekből álló szép gyűjteményét, a' természettudományhoz, opticához és mathesishez tartozó eszközeit 's könyvtárát a' sopronyi ev. lyceumnak ajándékozta. — Az említett alapítványok és több rendbeli hagyományok' kifizetése után fenmaradandó summának kamatját a' sopronyi ev. lyceumnál a' felső osztályban hivatalt viselő tanitó urak' fizetésének javitására hagyta. Általányos örökösévé a' sopronyi ev. conventet nevezvén-ki, az alapítványi summák' gondviselését 's kezelését is arra bizta. — És igy Torkos Sámuel ur' emlékezete örökre fenmaradand a' sopronyi ev. conventnél és főoskolánál. Áldás és béke hamvaira!

Fiume, oct. 20. A' mult sept. hónap lefolytában a' magyar tengermellékről kivitt termesztmények' értéke 251,429 f., a' behozattaké 84,316 f. számíttatván, a' kereskedés részünkre 267,113 ftban vala kedvező.

Nagybritannia.

Towerben és Towerhillben a' falakon fölhívásokat olvashatni, hogy alsóbb rendű hajótisztek és izmos tengerészek a' hajóhadnál hadi szolgálatot vállaljanak. — A' Naval and Military Gazette Napier kapitánytól egy levelet közöl, mi szerint az angol hajó-tisztek a' gőzerőművek' kormányzására fognak tanítatni, hogy szükség' esetében gőzhajókat kormányozhassanak. — Meath irlandi grófságban oct. 24kén, Corbally sheriff' fölszálítására, a' tizedek' eltörlesztése és az irlandi hatósági rendszer' javítása iránti kérelem végett gyűlés vala tartandó. A' fölhívás nem csak Cloncurry lord és sir W. Sommerville parlamenti tag által van alá írva, hanem Headfort marquis, Cavan grófság' lordhelytartójának az irlandi titkos tanács' tagjának és a' királyné' kamarásának neve legelől áll. A' Times ezért a' lordot epésen támadja meg 's őt, ki a' protest. egyház' biztosítására, mint titkos tanács' tagja, megesküttt, hitszegőnek nevezi. A' királynénak, ugymond, Headfort lordot hivatalaitól el kell mozdítania, különben méltán panaszkodhatnék minden becsületes protestans, hogy papista árulás rontott be a' kir. palota' falai közé, 's ott űzi gonoszságait a' megfertőzött fölség' teremeiben. A' Courier ezt üres zajongásnak nevezi. A' nemes marquis, úgymond, mint a' protest. egyház' híve, ennek veszedelmét Irlandban csak fájlalhatja, 's e' veszedelem' okainak elhárítására kell törekednie. — Hasonló gyűlés tartatott oct. 14kén Mayo grófságban, hol mintegy 25,000en voltak jelen. A' kath. lelkészek' javaslatai köz fölkiáltással elfogadtattak. — Cork grófságban James Roche úr' (W. Roche limericki parlamenti tag' testvére') terve szerint jesuita-collegiumot akarnak alkotni. — Montefiore József és Salamons Dávid, a' city' előbbi sheriffei, e' napokban tevék-le, mint Sussex grófság' békebiráji, az esküt—első eset, hogy a' „béke-biztossághoz" israeliták neveztettek ki. — A' quäkerek' társasága fogyni kezd Angliában. A' Bury Heraldban ezt olvashatni: Suffolk grófságban 16 quäker-ház közül 8 be van zárva, hitsorsos hiánya miatt, 's a' többiben is fogynak a' barátok. E' vallási felekezet, legalább Suffolkban, egészen elenyészni indult. —Egy fő rangú asszonyság' a' császár' fia (Reichstadt hg.) czímü regényének hirdetése nagy figyelmet gerjesztett.—Scotiában Montrose tengerrévi város mellett Forfar grófságban egy a' South-Eske' torkolatja fölött, két 72 láb magas, 30½ l. széles és 20 l. vastag tornyon függő, 's a' két torony közt 432 lábnyi hosszu pompás lánczhíd, mellyhez csak a' Menai híd hasonló Anglesea sziget és Wales közt, oct. 18kán estve felé dühös szélvész által közepe tájáu ketté szakasztatott, 's 130 lábnyi vonal a' vízbe hányatott. A' híd ki fog javítatni.

A' Times Konstantinápolyból oct. 3ról vett levél után írja, hogy Wilbraham ezredes oct. 1. M'Neil úr persa követ' sürgönyével oda érkezett, és Maltán át Angliába megy. A' britt befolyás, e' levél szerint, Persiában hirtelen tulnyomóvá lett, és a' schahot rábirá, mikép Stoddart ezredes' vég nyilatkozványát elfogadja, és Herat ostromlását tüstént megszüntesse. Nagybritannia és Persia közötti háború miatt tehát már nem agódhatni. —

Burnes dr. nagy journal-gyüjteményét, mellyben minden valaha létezett journalok meg vannak, 's a' melly 1603—1818ig 700 kötetre terjed,

és 1000 guineere becsültetik, a' britt museum megvevé, 's az azóta megjelent journalokat hozzátevé. Az egész több mint3000 kötetből áll. —

A' Globe szerint Spencer gróf' minapi látogatása ő fölségénél nem tárgyazá a' politikát. A' lord leányának roszúlléte miatt hívatott Londonba, 's ő fölsége ezt megtudván, őt Windsorba meg hívá. — A' M. Post szerint a' mennyei ország' császárjától Chinából, Victoria királynénak ajándékúl szánt, pompás kis pagoda van utban Angliába. Az ajándékot hozó két fő mandarin elfogadására 's az udvarbáz bevezetésére Pidding kapitány van kirendelve. Bonaparte Lajos oct. 25kén hét személyből álló kiséretével együtt Londonba érkezett. Itt ő visszavonúltan akar élni, hogy magaviselete semmi gancs alá ne essék. — A' M. Herald szerint jól értesített körökben hirlik, hogy a' buenos-ayresi franczia ostromzár nem sokára meg fog szüntetni, 's ezt majd a' mexicoi ostromzár is követendi, mert folytatása az északamerikai és franczia kormányokat meghasonlással fenyegeti.

Franczíaország.

A' nemzeti őrsereg' egy része a' Phalipon' lemondása által megürült kapitányságra oct. 26kán Bourlet Emil kereskedőt 124 szavazó közül 49 szavazattal választá el. Phalipon mellett csak 33 szavazott. Az oppositio öröme ez eredmény fölött igen nagy; mert miután Phalipon keresztül esett, 's épen Bourlet választaték-el, kinél a' választási jog iránti kérelem alá iratott, e' kérelem most olly fontosságra jutott, mellyet a' bizonytalan sikerhez képest eddig senki sem határozhata meg. Erről a' kormány sem igen volt jól értesítve, különben nem bocsáták vala Phalipont új választás alá. A' kormány mindazáltal nem látszik aggódni, 's folytatja eddigi rendszabályait; így legújabban Preissac grófot bordeauxi ispánt letette, 's Sers úr pairkamarai taggal váltotta föl, ki a' restauratio alatt ispán volt.

A' Moniteur e', Franczíaország' állását kelet' ellenében bélyegző, nyilatkozatot közli: „Gallois ellenadmiral visszahívatásának nincs személyes oka. Levante állapotja 's a' budget' határai közé szoritkozás' kénytelensége a' kormányt a' fegyveres hajók' kevesbítésére, 's Levanteban és a' közép tengeren csak egy hajó osztálynak tartására határozák.“ — La France hírlapban három czikkely jelent meg, mi szerint 1831ben a' tuileriák' árkaiban Mária Antonia' királyné' gyémántjai 's más nagy becsű holmijai megtaláltatván, magas személyek' kezeibe kerültek. A' status-ügyvédi hívatal e' czikkelyek által a' királyt és Adelaide asszonyságot vélvén megsértettnek, a' nevezett hírlap' felelős szerkesztőjét esküttszék' elébe idézteté. Verteuil de Feuillas a' Journal de France' felelős szerkesztője oct. 27kén az esküttszék előtt megjelenvén, vétkesnek találtatott, 's egy éves fogságra, és 3000 francra itéltetett, a' három hírlapi szám pedig elkoboztatni rendeltetett.

A' National Gallois admiral' visszahívatását olly pillanatban, mikor Törökországban és Egyiptomban Franczíaország' érdekeinek oltalmazására nagyobb szükség van mint valaha, megfoghatatlannak találja. Nevetséges gazdálkodás volna a' jövendő' biztosságát a' közép tengeren föláldozni. — Az Europa szerint a' franczia kormány az angolt megkérte, hogy Napoleon Lajosnak bizonyos lakhelyet mutasson-ki, mire az angol kormány válaszolá, hogy e' megszorítását a' menedéki jognak a' törvények tiltják, 's Napoleon Lajos miatt új javaslatot tenni a' parlamentban nem lehet. — Egy franczia megyei városban Cagliostro gr. által 1785ben adott lotteria-nyerési mód találtatott föl. A' játék 3 személyből, egy férjfiból és két nőből, 3 lakomából, 1800 vesző ütésből és 90 számból áll 's következőleg megy végbe: lakoma után a' férfi vánkosra térdel 's csak nem meztelen hátra a' két nőtől hat suprával összesen 600 ütést kap, mig annyi vére kifoly, hogy azzal 90 számot le lehet irni. A' két nővel hasonló történik, mig kifolyó vérökkel a' már megírt 90 számot újra kétszer be lehet irni. Ekkor a' számok edénybe vettetnek, öt közülök kihúzatik 's a' nyereség bizonyos. Cagliostro gróf e' receptért 100 luisd' ort kapott.

Németország.

Lipcse, oct. 24kén. Darab idő óta az öngyilkosságok nagyon el kezdenek hatalmazni; nem rég 10 nap alatt hat öngyilkosság történt.

Szászországból sok család vándorol ki jelenleg Amerikába, 's ezeket jövő tavaszszal még több fogja követni. A' földek, miként mondják, már megvásároltattak, az új telepedők' számára. A' kivándorló családok' terve az, hogy külön statust alkossanak; mert nem csak mindenféle kézművesek, hanem földművesek, sebészek fiatal theologusok és jogászok is mennek velök az uj honba.

Az osnabrücki szentelt püspök a' vegyes házasságokra nézve a' fenálló intézetek ellen lépéseket tett, mellyek könnyen egyházi zavarokat szülhetnek, mert a' hannoverai király szigoru protestans gondolkodása ismeretes.

Poroszország.

A' kölni hirlap oct. 27kéről jelenti: „Tegnap estve, különben csendes és béke szerető városunk egy sajnálandó esemény' szinhelye volt. Nehány

vasárnap óta a' sz. Ursula' egyházában az évenkinti nyolczados Ursulaünnepet ülék. A' tegnap délesti istenitiszteleten, mint az ünnep' egyéb napjain is, nagy számu nép gyűlt az egyházba. Ott és a' városban hirtelen elterjed azon alaptalan hir, mi szerint a' sz. Ursula' papja Beckers ur egy predikácziójáért elfogatnék. Tüstént azon helyre csődülének az emberek, kik között az utczagyermekek azon uj és hamis hírt terjeszték, hogy a' város dékánja, Filz kanonok volna oka az elfogatásnak. Miután Beckers ur isteni tisztelet után, nagy számu néptől kisértetve lakhelyéhez ért, egy szilaj, leginkább munkásokból és utczagyerekekből álló csoport, zajos kiabálás közt Filz kanonok háza felé tódult. Itt a' fölszaggatott utczai kövezet még nagyobb csinre adott alkalmat minthogy a' zajongóknak rontó eszközül kinál kozék. A' kanonokház' előrészének ablakait betördelték; ezeken némellyek, minthogy a' ház' kapuját és ajtaját nem birták letörni, benyomultak, és a' házi butorok', készségek' rontásához fogtak. Az oda sietett katonaság több kolomposokat elfogott, 's a' csendességet helyre állította. A' törvény hatóság már megkezdé a' nyomozást."

Hollandia.

Haaga, oct. 25. Ma délben nyujtá-át a' rendek' két kamrájának választmánya válaszfölirását Ő felségének a' thrónbeszédre, melly annak csak viszhangja. Fájdalmukat jelentik hogy a' londoni conferentiától elhatárzó válasz a' belga-hollandi ügyben még sem érkezett ő fölsége' nyilatkozatára, 's reménylik hogy annak eredménye a' hollandi nép' érdekére jótékony hatással leend; ha pedig az várakozásuknak meg nem felelne, készek ő felsége fáradozásait gyámolítni, hogy végre ohajtott sikerű határzatot nyerjenek.—Napoleon Lajos Rotterdamból oct. 23kán utazott el Londonba; a' milly fontos volt a' franczia kormányra ezen hős' Schweizban tartózkodása, itt épen olly keveset tudnak felőle.

Az Onpartydge a' thrónbeszédről ezt írja: „A' kormány még reméli, hogy a' 24 czikkelyü szerződvényhez adott megegyezése kivánt eredményt fog szülni! Reményben élünk. Oh béketürés', remény' és szilárdság' embere! Atyai ministerek, ímhol rendszeretek' gyümölcsei! Bámúlva hallottuk ismét a' „lázadás" szót a' thrónbeszédben. E' kifejezés legalább politika-ellenes; ránk nézve veszélyes is lehet: a' Belgiumot elismerő hatalmakra nézve pedig gyalázó. Valóban, ha békesen ohajtjuk a' kérdést elintéztetni, minden haragról, gyülöletről és titkos boszúvágyról le kell mondanunk. A' kötendő szerződés által a' Belgium és Holland közötti barátságos viszonynak helyre kell állania. Ha kormányunk még mindig a' „lázadás" szót használja, azt kell hinni, kegy nem akar békülni és felejteni. E' szó a' belgákat tőlünk elidegeníti, ajánlatinkat gyanúsokká teszi, 's bizodalmatlanságot szül a' hatalmakban őszinteségünk iránt. Ez egyszersmind évenkinti szemrehányás Europának, hogy a' revelutiót jegyzőkönyvekkel törvényesítette."—Haagából oct. 24kén írják, miként a' general statusok' válasz fölirása egészen a' kormány megelégedésére készült. Azonban Hollandia' politikai viszonyai nehezen változnak, ha az adósági kérdésben nem enged.

Oroszország.

Oroszországból oct. 10kén a' cserkesz háborúról így írnak: a' hegyi lakosok készek a' harczot élet halálra folytatni, 's Oroszország, ha meghódítaná is őket, csak roppant hadi erővel tarthatná féken. Fesi generál a' mult nyáron nehány néptörzsöket meghódított, 's jelenleg Chunzachban tartózkodik, hol az általa tavaly épített várat erősíti 's még egy újat épít. Táborában sok kaukazusi fejedelmi család' sarjadéki mint önkénytesek szolgálnak 's ezeken kívül még számosan a' régi független persa és tatár khanok' utódi közül is, kik még pánczélinget viselnek, 's ebben igen hasonlók a' hajdoni parthusokhoz. De az ellenség közt is sokan hordanak pánczélinget, melly őket az orosz puskagolyók ellen megóvja. — Az angolok' és persák', valamint a' nagy úr és Mehemed Ali' viszonyai eránt még az orosz kormány nem nyilatkozott ugyan; hihető azonban, hogy ha Anglia, Persiával ellenségeskedéseit meg nem szünteti, Oroszország Persiát segíteni fogja; mert annak alkuszerűleg segítséggel tartozik támadó hadban. E' fölött ha Oroszország közönös maradna olly egyenetlen hadban, politikai és kereskedési viszonyait könnyen veszély érhetné.

Olaszország.

Oct. 20kán költ anconai levél szerint a' görög királyné ugyanaz nap „Amalia" görög corvetten vissza indúlt Görögországba.

Törökország.

Oct. 6kán költ alexandriai levél szerint az alkirály' évenkinti költsége a' hadseregre, Egyiptom', Syria', Nubia', Sennaar' és Arabia' polgári igazgatására, 's különféle közvállalatokra 60—70 millio ezüst forintra megy. Jövedelmét a' franczia hírlapok 72 millio francra teszik; de ebben két-

ség kivűl tévedés van. Az alkirály maga mondá az előbbi franczia főconsulnak, hogy jövedelme 150 millióra megy, 's ez hihetőbb is; mert hogy lehetett volna 72 millióval olly rövid időn olly nagy hajóhadat alkotnia, annyi terhes munkába fognia, 135,000nyi hadi erőt fentartania, 's még Törökországban 's Europa' többi részeiben is barátokat vásárolnia?

Dania.

A' Kjobenhavnspost oct. 14. következő czikkelyt közli: „Külföldi lapok Daniáról többek között azon alaptalan állítást írják, miszerint Oroszország Svédországgal támadó és védő szövetséget kötvén, abba Daniának is bele kell állnia, ha szép szerivel nem akarna, kényszeritéssel. Mi ezen czikkely szerzőit arra figyelmeztetjük, hogy a' dán nép és a' dán kormány között boldog egyesség uralkodik, melly legvilágosabban épen akkor fogna kitünni, mikor a' körülmények komolyan kivánnák. Félre fogna ekkor mind a' két fél minden mellék tekinteteket tenni, hogy, lelkületben, gondolkozásmódban, érdekben is egyek levén, annál nagyobb buzgalommal egyesülhessenek a' főpontokban, mellyekről vita közöttük soha sem volt, sohasem lehet. Lehető hogy a' kormány tudja, mikép a' nép igen sokat vár azon megszorítástól, mellyel egy jól szerkezett pénzállapotnak kell kezeltetnie; hihető, hogy a' kormány szerint még azon időpont nincs jelen, mellyben a' rendek' intézkedése a' korlátlan nyilvánosság megadása által teljesítessék; lehető, hogy a' kormány a' mai europai visszonyok között nem mer olly sajtószabadságot behozni, minőre a' nép, története és miveltségénél fogva magát jogositva érzi 'sat.; de teljes lehetlen, hogy olly nemzeti, és jó gondolkozású kormány, mint a' mienk, a' nagy életkérdésről másképen gondolkozhassék mint a' nép, nem csak a' felvilágosodott rész, hanem az egész nép. A' dán nép, gondolkozásmódja, miveltsége 's társas állapotjánál fogva, a' mivelődés azon nagy körébe tartozik, melly most a' statusban előhaladó szellemi 's anyagi kifejlődésének megfelelő rendre törekszik. Ha hát az elvek között végösszeütközésre kerülne is a' dolog, mellyek a' statusokat két főfelekezetre oszták, ez Daniában még is sohasem történhetnék-meg, és nálunk senki, ugy a' kormány, mint a' nép, egy pillanatig sem fogna kételkedni arról, hol legyen helyünk, ha a' körülmények lehetlenné tennék a' pártatlanságot feltartani.

Schweiz.

Baseli és berni hirek egyaránt valósítják, hogy a' schweizi határszélekről eloszlandó franczia seregek ellenparancsot kaptak.

Spanyolország.

Bayonne, oct. 24kén. Beira hgné utazása épen olly ábrandos volt, mint Berry hgné kalandja Francziaországban. A' hgné Urtről (az Adouz mellett) Meharin, Macave és Bidarray felé útazott, 's innen oct. 16kán, mig a' nép egy leányka' temetésére csődült, bask öltözetben gyalog ment tovább. Az asturiai hg. őt más nap szinte baski pöröltözetben, vasvillával vállán, követte. A' hgnét egész útjában a' csempeszkedők' fáklyásai őrizék, mert az egész merényt ezek vállalák 5000 francért magukra. Aspeitiában Don Carlossal oct. 20kán kelt össze, Erro', pater Cyrillo', Valdespina' és Granada hg' mint tanúk' jelenlétében. — Van Halen general, Teruelben 10 zászlóalljat és 6 lovas századot egyesítvén, Caspét, mellynek falain már rés vala törve, Cabrera' ostroma alól fölszabadította, 's e' gyors mozdulat és Cabrera visszavonulásra a' seregre és lakosokra igen jó hatást tett. Van Halen a' belchitei alcaldét halálos büntetés alatt kényszerítette a' carlosi fegyverkormányzó kiadására (majd minden helységben van illy kormányzó, 's a' christinók közeledésekor elrejtezik) és azt agyon lövette. — A' generalok' juntája a' tartalékseregeket a' szükséges helyeken használtatni 's Narvaezt 40,000ből álló új tartalékseregek szerkesztésére fölhatalmaztatni határozá. Két dandár Amarillas és Alesson generalok alatt, már Toledo és Avila tartományok felé nyomul. — Madridban Jose Maria Puig nevű polgár neveztetett polgári kormányzóvá.

Ujabb tudósítások szerint az említett csatakor Cabrera vesztett. Az ütközet Caspeban történt; a' carlosiak oct. 17ke óta magokévá tevék a' várost, de az erősség által, hova magát az őrsereg voná, feltartóztatának. Van Halen segítségökre sietett a' megszállottaknak, megtámadá Cabrerat, ki még a' város utczáin is folyt öldöklő csata után kéntelen volt a' nagyobb erőnek engedni, és magát Ixarba visszahuzni. Ezen részletek magának Van Halen generalnak oct. 22kén Saragossába küldött tudósításából meritvék, miképen ő veszteségét 300 holtra teszi, 's magát szerencsésnek állítja, hogy Caspet megszabadíthatá.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Trattner és Károlyinál Pesten megjelent a'

HAZAI VÁNDOR 1839.

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart kilenez rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 Jósef város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár-piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 9 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

A' pesti Leopold napi országos vásár közelgésével t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket, a' számos kedvező vásári alkalmakkal, a' kiadó hivatalnál megtetetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, annál czélszerűbb leend, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó fekete festékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

1) Virág 's gyümölcs fa eladás.

Az árvíz által megrongált Pest városa fölsegélésére jóltévőleg munkáll csaknem egész Europa; maga a' nemes magyar nem leend részvétlen. Férjem minden keresetét, 's az én Hozományomat egy virág tenyésztő-intézet alapitására fordította: állott az, millyen karban? tudják azon szépérzetű honfiak, kik nemcsak szemlélői, hanem készpénz fizetéssel gyámolitói is valának az árviz előtt. Ez mint sok más ezreket, ezt is semmivé tette. Szomorú romok alkottak a' hol elébb mosolygott a' Természet; de Isten a' jó emberek 's magam megeröltetése, új létre hozák a' mit a' mostoha hullámok örökre el akartak enyészteni. Intézetem, csak kedvellői nefelejtsék, újra kedveskedhetik mind azokkal, mellyek előbb gyönyörködtették. Vannak nevezetesen; Camelia 97 fajta mind virágzó, Rododendron, Azalia legnemesebb semp. flor. rózsák, Pelargoniomok, Harlemi Hiacinth, Tulipán, Narcis, Amarillis, Tacetta, Ranunkulus, Georgineák. 'stb. továbbá mindenféle virág magvak, 's gyümölcs fák a' legillendőbb áron. Ezek azok mellyeket, 's ezek által magát a' nemes nemzet bizodalmába alázatosan ajánlja Pesten a' Király-utczában

Ns. Bene Gergely özvegye
egy virág tenyésztés 's gyümölcs fa árulás tulajdonosa. (3)

Második Félesztendő.

(1) Értekezés a' Nemzetiségről,

irta *Moth Endre* hitcs ügyvéd. Hat részre metszett magyar öltözetet tárgyazó képekkel gazda-

gította *Klasszy Venczel*, magyar szabó. Ez utolsó által a' magyar játékszín pénztára gyarapitására ajánlott példányok találtatnak Pesten Eggenberger Könyváros urnál. Egy példány ára 24 kr. p. p. (3)

(3) Fris erdélyi gyertyák.

kecske-fagyuból, és ismert különös jóságu szappan kaphatók a' Leopold napi vásár alatt Pesten

Liedemann J. S. Fridriknél.

Ujváros, 3 korona utczai saját házában. (3)

(4) **Frank F.** cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász- és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesíteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig ihasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ezigen nyútható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik. *Frank Ferencz* (5)

(4) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek 's tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad fali 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakírozott bádog- és sárgaréz-árukkal jól ellátott árutárt szállitand mindegyik pesti országos vásárra. Boltja vaazn, új piaczon úri utczában.

Zang Ferencz
polg. lámpagyártó Bécsből.(5)

(11) Schaudt András
Pesti polgári harangöntő mester

isztelettel jelenti a' nagyérdemü közönségnek: hogy vólt lakását 's műhelyét kerepesi úton fekvő Beleznay kertből, Therézia külvárosban lévő nagykereszt utczába (melly a' Mátyás király czimü vendégfogadó 's kávéháznak irányában fekszik) 345ik számú tulajdon házába, által tette; — ajánlván magát minden némü akár mi nagyságu harangoknak, p. o. 100, 80 52, 31, 21 mázsáig; továbbá vizipuskáknak, gőzmaschináknak 'sat. becsületes, tartós 's pontos elkészitésével. Kisebb harangok is 3 fonttól kezdréz 300 fontig, — gyertyatartók, hamvévők, ve téglázók, mozsarok, kútcsigák, 's egyéb ércz és sárga rézbeli készítmények, nála mindenkor készen 's legillendőbb áron kaphatók, — valamint akár minémü elrepedt, vagy tűz veszély által megrongáltatott harangok, és egyéb régi ércz 's sárga réz, vagy új készitményekkel csekély pénzbeli pótlék mellett nála becserélhetők, vagy kész pénzül eladhatók. (11)

Gabonaár: Pesten, nov. 9kén pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 130—105; kétszeres 95—90; rozs 76—70; árpa 74—70; zab 54—50; kukoricza 74—68; köleskása 160—145.

Dunavízállás: nov. 8án: 5' 1'' 6'''; 9kén: 5' 2'' 0'''; 10kén: 5' 1'' 3'''.

Pest. Szerda. November 14kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 39dik szám.

Magyarország (kinevezések; folytatása a' hid iránt Sina báróval kötött szerződésnek; a' főmélt. Curia megkezdi üléseit; m. t. társaság; a' pesti angol kisasszonyok' nevelő intézetében üres hely nem nemes kincstári lány' számára; gazdasági Tudósítások; borismertető egyesület gyülése; pesti vásár; Bács megyei tisztujítás; Pajor Antal' jótékonysága; Soós Imre, 'stb.) Nagybritannia (Keletindiában hadi készületek: fölvilágosítása az asiai ügyeknek; a' királyné Szász-Coburg hghez menend férjhez 'stb.) Franeziaország (Anconát oda hagyják a' francziák 'stb.) Dánia. Törökország. Portugallia. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége aszódi b. Podmaniczky Lajost cs. kir. kamarássá nevezni kegyelmesen méltóztatott. W. Z.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Szluha Imrét, a' Jász és Kún kerület' nádori főkapitányát, k. tanácsossá; — továbbá Pély Gábor alkapitányt a' Hajduvárosok' kerületének főkapitányává; Manaszy Konstantint, a' főmélt. cs. kir. közönséges udv. Kamara' egykori, önkint kilépett fogalmazó gyakornokát, a' temesi kir. kamarai igazgatósághoz dijatlan tiszteletbeli jegyzővé (actuarius) méltóztatot kegyelmesen kinevezni. A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara a' bácsi kamar. uradalmakban megürült kasznári tisztségekre Baracskán és Kulán Csalupkay Antal baracskai ispányt és Kovacsevics Alajos hites ügyvédet alkalmazá. H-k.

Folytatása a' pestbudai álló híd épitése iránt Sina báróval kötött egyezségnek:

9szer. A' buda-pesti állandó hidhoz megkivántató rendőrhatóság a' mondott két város által gyakoroltatván, e' részben ezek, valamint az ország igazgatósága is a' megkivántató pártfogást nehézség 's minden fizetés nélkül nyujtandják; — a' hidvámfizetésre 's ebből eredő személyes viszonyokra valamint a' Buda és Pest városok és a' részvényes társaság közt támadható kérdésekre nézve mindazáltal kiki törvénnyel kijelelt birájának hatósága alá fog tartozni.

10. Sem hajó, komp, vagy csolnak, sem gőzhajó sem akármi más névvel nevezendő átjárási eszköz, a' két városok határában egyik partrul a' másikra átszállításul a' részvényes társaság nyilványos engedelme nélkül pénzért járni nem engedtetik. Ellenben

11szer. Szabad leszen mindenkinek az 1566-dik esztendei 13dik törvényczikk szerint tulajdon hajóját maga szükségére használni; ha azonban az illyes hajók tulajdonosai, a' hidvám kárával pénzért mások portékáit, v. idegen személyeket a' vizen áthordanák, ebbeli vétkes tettökért hajójok elfoglaltatásával büntettetnek; az ó-budaiakra jelen rendszabás olly értelemben terjesztetvén ki, hogy ezeknek helyből t. i. Ó-Budáról bérért is szabad ugyan mások portékáját Pestre vagy Budára szállítani; ellenben ha a' pesti határról Budára, vagy viszont pénzért valamit átszállítanak, akkor rendszerint való hidvámfizetésre kötelesek legyenek.

12szer. Valamint a' budai, ugy a' pesti molnárok minden fizetéstől mentek, valahányszor saját hajójokon gabonáikat vagy lisztjöket a' Dunán átszállítják, de az őrletőktől sem kivántathatik fizetés, midőn őrletés végett malomba járnak.

13szor. Nemkülönben tulajdon hajóikon minden vám nélkül átszállíthatják a' lakosok akárhová arató 's nyomtató részöket.

14szer. A' faeszközökkel kereskedők, kik hol a' pesti hol a' budai parthoz helyheztetik hajóikat, és a' vásárok miatt a' Dunán ide 's tova költöznek, sem hajójoktul sem a' Dunán leeresztett portékájoktól fizetéssel nem tartoznak.

15ször. Hasonlóan a' talpak is minden vám nélkül átbocsáttatnak egyik partról a' másikra; ha azonban azokon a' vám kárával mások portékái vagy idegen személyek átszállíttatnának, ekkor a' tulajdonos a' talp elfoglaltatásával büntettetik.

16szor. Azon hajóktul, mellyek a' budai 's pesti határban valamivel rakosznak, vagy pedig a' Dunán másutt rakott teherrel le vagy fölmenvén megállapodnak, vámfizetésre senki sem kényszeríttethetik.

17szer. Nem fizetnek végtére azon hajók, mellyek akár honnét jövén, 's portékáik kirakatván, áruba bocsáttatnak.

18szor. A' hajóknak egyik partról a' másikra való huzatása a' fölállítandó lánczhidon, mint a' hidnak ártalmas 's a' szabad járás-kelést fölötte akadályoztató, általjában eltiltatik, de a' hid alatti átjárás mindenkinek fizetés nélkül szabadon hagyatik.

19szer. Fönhagyatik a' részvényes társaságnak, hogy a' mennyiben netalán a' lánczhidon kivül a' közlekedés könnyitése végett még egy vagy több más hidat, vagy egyéb közlekedési esz-

közt is idővel fölállítani kivánna, ezeken szinte az állóhidra nézve határozott vámot mindenkitől, ki azoknak hasznát venni akarja, szedhesse, a' hidnak megnyitásaért és hajók átbocsátásaért azonban semmi fizetést ne követelhessen.

20szor. Megengedtetik a' részvényes társaságnak, hogy tetszése szerint a' két város határában és környékiben a' lakosok kényelmére 's gyönyörüségére mulató-hajókat, csolnakokat, ugy kisebb gőzhajókat is, a' személyeknek egy partról a' másikra átszállíthatása 's a' két város legközelebb tájaira kéjutak tehetése végett szabadon tarthasson.

21szer. Azon esetben, midőn a' természet a' két várost jéghiddal megajándékozza, azt mindenki, mennyiben az illető hatóságok személy- és életbiztosság tekintetéből megengednék, fizetés nélkül használhatja ugyan, de olly kikötéssel, hogy semmiféle parti hidak, pallók, vagy a' partról a' jégre átjárásul szolgáló bármi neven nevezendő készületek senki által oda ne helyeztethessenek; és e' tekintetben, valamint minden, a' két városi Duna mentiben a' hidvám csorbítására czélozható visszaélésekre nézve az illető törvényhatóságok által nyujtandó, fizetés nélküli segély iránt a' vállalkozó 's illetőleg a' részvényes társaság biztosítatik.

22szer. Az előszámlált pontokban kikötött föltételek közt nem foglalt más különös esetekre nézve az 1836ki 26dik törvényczikk teljes kiterjedésében sinórmértékül fog szolgálni.

23szor. Az országos küldöttség által ekkép megállapitott szerződés a' vállalkozó b. Sina Gyögy által elfogadtatván, annak szoros megtartására, a' nevezett vállalkozó 's illetőleg a' vezérlete alatt alkotandó részvényes társaság ezzel lekötelezteti. Költ 1838dik eszt. sz. Mihály hava 27dik napján. József nádorispán s. k. Hodosi és kizdiai b. Sina György s. k. Verebi Végh Ignácz s. k. k. tan. és nádori itélőmester. (Az illető pecsétek.)

Pest. A' főmélt. kir. Curia f. hó' 12kén, miután a' St. Ferencz rendi szerzet' egyházában mélt. Bémer László b. által egész ünnepéllyel tartott veni sanctén megjelent, elkezdéjelen törvényszaki üléseit, a' hétszemélyü főtábla ugyan a' Horváth-házban Olaszországból szerencsésen haza érkezett nmélt. Cziráky Antal országbiró' ő exceának, a' kir. tábla pedig a' mélt. kir. személynök' elölülése alatt, Grassalkovich hg. házában.

T. Pest vmegyének f. hó' 13kán kezdett közgyülése' alkalmával többek között olvastaték föns. Nádorunk ő cs. k. főhgségének azon k. levele, miként e' megye RReit felszólítá: a' fenálló magyar színház' állapotjáról 's költségeiről tudósítást terjesztenének-föl ő fenségéhez az eránti tervvel együtt, mennyi kivántatnék egy nemzeti szinház' megalapitása 's fentartására; minek következtében t. Földváry Gábor tbiró ur bizaték-meg az ő fensége által kivánt tárgy' elkészitésével.

Magyar tudós társaság.—Megjelent, 's a' haza minden hiteles könyvárusainál kapható: I. Magyar tájszótár kiadta a' m. tud. társaság. Budán, 1838. a' m. kir. egyetem betüivel, 1838. n. 8rét. 490. Ára kemény táblába kötve 1 fr. 30 kr. ep. Ez alkalommal a' társaság azon ohajtása fejeztetik ki, miszerint nyelvünk barátjai, figyelemmel levén vidékeik nyelv és szavakbeli sajátságaira, a' jelen munkához minél több igazitásokat és pótlékokat küldenének be, mellyeket a' társaság, nyelvünk érdekében, egy a' maga idején közzé teendő toldalék-, vagy épen második kötetben használni el nem mulasztand. — II. Edvi Illés Pál koszorúzott néptanító könyvének második kiadása is teljesen elkészült, a' most megjelent 2dik és 3dik kötet, külön czimeik szerint: Közhasznu népi oktató könyv első darabja, melly öt részben a' számvetés-, időszámlálás-, természet-, egészség-tudományt és földleirást foglalja magában, Magyarország abroszával. Budán, 1838. 8rét 243 lap. Ugyanannak második darabja, melly négy részben a' gazdaság-, történet-, törvény-és nyelv-tudományt foglalja magában; mellyekhez e' könyv birálóinak és az iskolatanitóknak szóló kalauzoló beszédek is járulnak. Egy rézre metszett szépirási példánnyal. Budán, a' m. kir. egyetem betüivel, a' m. tud. társaság költségin, 1838. 234 lap. Ára a' 2d. és 3d. kötetnek, irópapiroson, külön 48 kr., nyomt. papiroson 40 kr. — Az egész 3 kötetből álló munka egybekötve irópap. és félbőrben 2 fr., nyomt. pap. 1 fr., 40 kr. ep. — III. Magyar tudós társasági névkönyv, astronomiai napkönyvvel és kalendáriommal 1839re. Nagy Károly r. tagtól. Budán, 8 rét összesen 170 lap. Ára velin papiroson ékes boritékba fűzve 36 kr. ep. —Tartalma: I. Astronomiai napkönyv és kalendáriom. Jegyek és röviditések; fogyatkozások; nap belépte különböző állatkör-jegyekbe; a' hold változásai; időszakok; számok és ünnepek; török kalendáriom; zsidó kalendáriom; keresztyén kalendáriom; az ecliptica ferdesége; a' főcsillagok középhelyei 1839. Bessel szerint; a' budai observatorium állandó számai; másodpercz-inga hossza; Magyar-Erdély- és Horvátország némelly pontjai;

a' kör viszonyai: I. Számítási adatok; II. Térszín, körület és az egyenlő négyszög oldala; III. Ivet időbe változtató tábla; IV. Időt ívbe változtató tábla; ausztriai vert pénzek; némelly földmüvelési mérők. II. A' társaság személyzete; rendszabásai; utasító határozatai; igazgatósági jelentés 1837beli munkálkodásokról és a' pénztár miben létéről; életrajzok a' társaság elhunyt tagjairól (Schuster János, Perger János, b. Szepessy Ignácz, Kölcsey Ferencz.) — Kaphatók még az 1836 1837beli folyamatok is 20 kr. az 1838ki pedig 36 kron ezüst p. Pest nov. 8. 1838. Dr. Schedel Ferencz titoknok.

Magyar tudós társaság. — A' szünnapok előtti utolsó kisgyülésben, sept. 10., némelly belső tárgyak' elvégzése után I. egy, a' Tudománytárba szánt nevelési 's két historiai, valamint II. külön nyomtatás végett beküldött két poétai munka bocsátatott vizsgálat alá. III. Egy elemi munka nyomtatástól elmozdítatott, egy orvosinak pedig, a' vélemények' különbözése miatt, harmadik biráló rendeltetett. IV. A' könyvtár' számára Zsoldos Ignácz r. t. „Nevelésünk' hiányai" 's „A' honi közbátorságról" című munkáit adta be; Spányik Glycér budai iskolaigazgató: Oratio ad Patres S. P. Vacii congregatos. Buda, 1838. 4. V. A' pénzgyüjteménybe Pap Melkizedek két római pénzt küldött.

A' kisdedovó-intézeteket Magyarországban terjesztő Egyesület' választottsága közhírré téteti, miképen 1) a' tolnai képző intézetében egy segélydíjas nevendéki hely megürülvén annak elnyeréseért vallás különség nélkül minden ifjú folyamodhatik, ki magában a' kisdedovási pályára hivatást érez, 's magyarul tud. A' folyamodó bizonyítványainak előmutatásával magát az Egyesület' valamellyik elnökénél vagy alulirtnál jelentse. A' felveendő egy hónapot saját költségein tartozik az intézetben Tolnán eltölteni, 's ha ennek lefolytával őt az intézeti igazgató alkalmasnak ismerendi, mint segélydíjas, az egyesülettől szabad lakást, 's asztalbér fejébe havonként 20 v. ftot nyerend. 2) Az egyesület' idei évkönyvecskéje megjelenvén, ebből minden részes tagnak egy egy példány jár ki, mellyeknek kézhez szolgáltatása végett távolabb vidékeken az illető képviselő urak rendeltettek megkéretni; minthogy azonban hasonló tárgyak' szétküldözése csak privát alkalommal történhetik, 's ez a' czélt igen késlelteti: méltóztassanak azon tisztelt urak, kik tavaly a' képviselőség elvállalása végett felszólíttattak a' netán önkint kinálkozandó alkalmat alulirthoz utalni. 3) A' részesek' névkönyvében, melly a' N. Casinoban van letéve, mult év óta többek közt Szennár Jánosur is lekötelezte magát; mivel azonban lakhelye nem tudatik, e' felül nyilván kénytelenítetik alulirt kérdezősködni, hogy az illető meghivó jegy 'stb. annak idején kezéhez szolgáltathassanak. Költ Pesten november' 13kán 1838. Kacskovics Lajos s.k. egyesületi titoknok.

A' gazdasági Tudósítások' Vdikvagy f. e. 3ik füzete megjelent. Tartalma: Értekezések: I. Próba mutatvány a' mérnöki gazdaságbol (vége.) Győry Zsigmondtól. II. Czukorrépa mivelés, Török Jánostól. III. Honi indigo, egy kőmetszetű ábrával, Katona Dienestől. Értesítő: Hivatalos. A' gazdasági egyesület' egész évijövedelmeinek 's költségeinek rövid kimutatása. Nem hivatalos: a) A' m. borismertető egyesület' szabályai. b) Egyesületi gyapjutár. Vegyes tárgyú hirlapi közlemények: Sövényekről. Ugyarmivelés. Az üszög' való oka. Dohos hordók' megtisztitása. Takarmány 's alom' előleges felszámítása a' tél' kezdetén. A' marhatenyésztés' hibái. Mi okozza többnyire a' szarvasmarha' és lovak' betegségeit, 's mi által lehet ezeket gyakran megelőzni. Buzdítás akáczfa-ültetésre. — Ára posta papiroson 30. velinen 40 kr. p.p. Megszerezhetni helyben alulirtnál, 's Eggenberger József és fia könyvkereskedésében; egyebütt minden hiteles könyvárusnál. Pest, november' 12. 1838. Kacskovics Lajos s.k. gazd. egyesületi titoknok.

A' pesti angol kisasszonyok nevelő intézetében egy nem nemes származásu kincstári leánynövendék helye megürülvén, az illető esedezők, e' helyérti folyamodásikat legfölebb f. évi decemb. 16kaig a' budai k. kincstár iktatói hivatalánál mulhatatlanul benyujtsák, mellyekben bebizonyitani szükséges: a) hogy a' nevelő intézetbe jutni kivánkozó növendékek csak valóságos magyar kincstári gazdasági, bányászi, vagy postai nemtelen származásu tiszt leányai, vagy árvái, és 8, 's legfölebb 12 esztendősek, kik t. i. még a' tanulói kort meg nem haladták, mivel a' kimüvelési pálya 6 egész esztendőig tart. b) Az esedező levélhez következő 4 rendbeli bizonyitványt szükséges eredetiben mellékelni, u. m.: 1ször keresztlevelét; 2szor himlőoltásit, vagy arrul szóló elismérést, hogy a' növendék, a' természetes himlőn már szerencsésen átesett; 3szor orvosi bizonyságot, annak egészségéről, 's ép testi alkotásáról, 4szer abbeli hiteles bizonyitványt, hogy az emlitett intézetbe jutni kivánkozó növendék nemtelen származásu, mellynek elismerésére szükségképen megkivántatik, hogy az, az illető növendéknek születése vagy mostani tartózkodásá-

*

nak helybeli hatósága által adassék ki. 5) Az esedezőlevélben még azt is szükséges megjegyezni: hány gyermeke van az esedező tisztnek 's mennyi időt töltött a' kincstári szolgálatban?

A' magyar borismértető egyesület f. nov. 17kén délutáni 3 órakor a' n. casino kisebb termében közgyülést tartand, mellyre az egyesület minden tagjai, 's más egyéb bortermesztő urak is ezennel illendően meghivatnak.

Buda főváros tanácsa részéről minden t. urodalom vagy kereskedő, ki tüzifát eladás végett e' városba hajókon még folyó esztendőben szállitani fogna, nemcsak karó-vagy helypénz fizetésétől fölmentetik, hanem szükséges rakhelyekkel is minden fizetés nélkül elláttatni fog. Budán nov. 7kén 1838. eszt. tartott tanács-ülésből. Oeffner Ferencz polgármester.

A' Bács-Bodrogh megyei tisztújitás folytatása: Főjegyző: Borsodi Latinovics Károly (nem Szucsics Károly); 1sö aljegyző: Nikolics Izidor, második: Antunovics Pál; tisztbeli aljegyzők: Mukics János, Groszschmidt Gábor, Zákó Péter, Pocskay Zsigmond, Vojnics Gábor, Vojnics Márk, Mrazovics Jakab, egyszersmind pörtárnok, Fratricsevics István, Szalmásy Ferencz; főügyvéd: Szucsias Károly; tisztbeli főügyvéd: Zákó István; első alügyvéd: Vermes Ágoston, második: Vojnics Mihály; tisztbeliek: Matyasovszky Sándor, Pilaszanovics Lajos, Piukovics Mihály, Markovics László, Radisics Jenő; levéltárnok: Karácsonyi Leopold; házi-főadószedő: Kovácsics Antal; hadi: Szalmásy Miksa; főszámvevő: Thurszky Ferencz; al: Kanyó Alajos; főorvos: Bulla Károly; tisztbeli: Csajághy István; főföldmérő: Hevesy Károly; al: Major Mihály; fizetéses táblabirák: Antunovics Károly, Fratricsevics Pál, Piukovics Dániel, Dömötör Pál, Volarics János, Strilics Tóbiás. — Felsőjárásban, főszolgabiró: Rudics Máté; al: Latinovics Móricz; tisztbeliek: Vojnics Dienes, Latinovics János; aladószedő: Latinovics Zsigmond; esküttek: Sándor György, Milassin József; tbeliek: Latinovics Ferencz, Alföldy Ferencz; raktári biztos: Pertics Lukács; csendbiztos: Piukovics Dömjén. Középjárásban, főszbiró: Odry András, tisztbeli Dévay Imre; alszbiró: Milassin Károly, tisztbeli: Latinovics Miksa; aladószedő: Hajnal István; esküttek: Volarics Lajos, Matyasovszky László; raktári biztos: Ballun Pál; csendbiztos: Fratricsevics Péter. Alsó járásban, főszbiró: Horváth Péter; tbeli: Gromann Móricz; alszbiró: Piukovics Ágoston; tbeli: Pilaszanovics János; aladószedő: Fratricsevics Ignácz; esküttek: Tarnay János, Mednyánszky Sándor; tbeli: Gyalokay Pál; raktári biztos: Csajághy Márton: csendbiztos: Parcsetics Sándor. Telecskai járásban: főszbiró: Knézy Antal: al: Vojnics Barnabás, tbeli főszbiró: Gábry Károly; aladószedő: Eremics János; esküttek: Kaity Bálint, Gálfy György; tbeliek: ifj. Parcsetics Lajos, Sorok Sándor; raktári biztos: Markulin Simon; csendbiztos: Vidakovics Vitus. Tiszai járásban, főszbiró: Czintula János; tbeliek: Vojnics Ferencz, Haraszty Ágoston; alszbiró: Csokity György; tbeli: Nikolics András esküttek: Alaga Imre, Stratimirovics Tamás; tisztbeliek: Milinovics István, Lövey Gergely; raktári biztos: Baderlicza János; csendbiztos: Pál András; révbiztosok: Csernus István, Földváry Péter, Kanyó József, selyemtenyésztési ügyelők: Asi Markovics Sámuel, Radojcsevics Sándor. — Várkapitány Bojor Lajos.

Czegléden f. eszt. oct. 1sőjén nagytiszt. Nagy György ur mint helybeli megyéspap 's iskolaigazgató, a' helybeli kath. község és tanuló ifjuság nevében érzékeny köszönettel járult Pajor Antal Pest megyei kath. biztos urhoz meghálálni azon számos jótetteit, mellyekkel emlitett biztos ur ezen község 's tanuló ifjuság iránt ujabb időkben többszöri alkalommal viseltetni sziveskedett. Átalában Pajor ur érdemeit méltányolhatjuk a' háláló szónok ur következő szavaibul: „Ezen emlitett becses ur, mondá ő, kinek a' mindenható valóban atyai gondviselésül nyujtá ama' szerencsét, melly forrása lőn nemesen érző szive kitüntetésinek, oda fordità gondjait 's aggodalmit, miképen legüdvösebb 's legbecsesb áldozatot tehetne le a' haza oltárára; el is rendezé czélszerüleg jótékony adakozásit elannyira, hogy haza, religio, városunk 's lakostársink sok elhagyatottja részt veve boldogitó tetteiben; árvák, özvegyek, nyomorultak és betegek siettek hálálni fölsegített ügyöket, ezer üdvet rebegvén nekie hódoló ajkaikról, — kiknek pedig elfojtá örömittas kebelök szavokat, a' szem hullatott igaz hála szent gyöngyei tolmácsolák köszönő érzetiket.“ De ezen szavak, mint emlitők a' föntisztelt biztos urnak általányos érdemeit illetik; Nagy György ur különösen a' keze alá bizott kath. község 's iskolai ifjuság hálaját vivé meg, mellyre a' számos érdemek elsorozása közben lapjaink szük köre mellett sem hagyhatjuk el megemliteni a' szónok azon nyilatkozatát „milly jó foganattal használják már a' tanulók az iskolai tanulmányokra szükséges azon könyveket és eszközöket, mellyek a' tiszt. biztos ur által az iskola számára alapitott ezer v. fr. tőke kamatjaiból vásároltatnak esztendőnkint.“

Szabadalmas Baja városa' tisztviselőinek választása f. év. oct. 31kén ment véghez; melly

alkalommal főbiró lett: Simics Tivadar; tanácsnok: Paukovics János, Sámuel István, Albrecht József, Krausz Károly, Gyurikovics János, egyszersmind kapitány, Gaal Ferencz, Jilk József, egyszersmind királyi adószedő, Nenadovics Sámuel, Harlikovics Benjámin, Herdlein Mihály, egyszersmind pénztárnok, Stojanovics Antal; főjegyző: Sebők József tb. és h. ü.; al: Petrovics István h. ü.; szószóló: Brázay József; városi kasznár: Petrovics Imre; gazda: Popovics Péter; főorvos: Rosenmann Pál; seborvos: Jakobei János.

A' jelen Leopold-napi pesti vásár' első hete a' kereskedésre nézve középszerünél alábbvalónak mutatkozék: kézművekből csak posztó és gyapjuszövet kelt élénken, más czikkek középszerűen. A' gyapjú ára tetemesen csökkent; egy nyirésü finom gyapjut, mellynek ára mult vásárkor 80—90 ft. volt, most 70—80 fton kaphatni; nyári gyapju ára 52—54 ft., bácsié 40 ft.; leginkább keresteték a' közönséges fajta angolok által. A' marhabőrnek,sziksónak(csekély mennyiség miatt), viasz és méznek, égett bornak jó ára van; a' gubacs köble, melly most jó minőségü, 5—5¾ fton, faggyu 19—19½ fton p. p. kel. Az idő különösen kedvező vásárunkra.

Soós Imre, Kostyál Ádám pesti polgár és szabómester úrnak neveit fija, miután a' szabómesterség elemi ismereteit nevelő atyjának utmutatása mellett magáévá tette — 1833ban indult Pestről Bécsbe; innen még azon évben tovább menvén, megfordult Grätz, Laibach, Trieszt, Ancona, Velencze, Verona, Florencz, Brescia, Mailand, a' veszélyteljes Bernard-hegyi úton keresztül Luczern, Bern, és Genf városokban; 1834ben Marseille, Lyon, Dijon, Orleans 'satb. nevezetesebb városokon keresztül Parisba jutott, 's itt, a' divatvilágnak főhelyén, tökélyesité továbbá tehetségeit; 1837ben Boulogne-on, Calais-n keresztül Londonba ment, hogy Európának legnagyobb városát is láthassa; onnan pedig kirándulván Canterburry 's egyéb szomszéd nagy városokba, ismét Parisba tért, és 1838ban Strassburg, Cassel, Stuttgart, Ulm, München, Regensburg, Linz városokat megjárván, 's Bécset ujolag meglátogatván nehány hét előtt visszatért Pestre, hogy szép tapasztalása gymümölcseit, a' mivelt külföldön szerzett ismereteit, tökélyesitett tehetségeit (mellyeket nemcsak a' franczia izlés szabályainak, a' magyar 's német öltözetek csinosabb készitése módjának, hanem a' franczia nyelvnek is kellő megtanulására forditani törekvék) szeretett honjának szolgálatjára szentelhesse.

Nagybritannia.

A' M. Herald ezt írja: „Hinni akarjuk, hogy fölnyilt a' whig-kormány' szeme Oroszország' tervei fölött, bár okúlása későn ne érkeznék! Évekig igyekeztünk a' kormánnyal megértetni, hogy Oroszország' tervei Törökországon, Cserkeszszián és Persián át indiai birtokinkra vannak irányozva, mellyekre Oroszország' szemei mindig függesztve voltak, mióta Katalin czárné' azzal fenyegetődzött, hogy hadait ez irányban küldi előre, 's az indus fejedelmeket a' nagy mogul' zászlója alá gyűjti. Indiában a' hadi készületek folyton folynak. Vajha ministereink ne igen bíznának a' francziák' barátságában e' környületek közt. Teljesítsétek kötelességeteket, ministerek, ha bár 11 órakor is. Anglia' vitéz népszelleme, Anglia' segédforrásai megteszik a' többit. Mi szeretjük a' békét, de nem bizodalom, biztosság és becsület nélkül; az az: nem szeretünk olly békét, mellyel Oroszország tőlünk több nyereséget csikarhat-ki, mint bár millyen háború által." A' Sun: „Az indiai angol hatóságok átlátják Oroszország' szándékait, 's a' mód, mellyel ellene hatnak, méltó hazafiságukhoz. Britanniának csak gyorsaságra, lelkességre és roppant hadi eszközeink' helyes alkalmazására van szüksége, hogy a' keleti ügyeket jó súlyegyenbe hozhassa. Mi rég előre láttuk a' háború' elkerülhetetlenségét Oroszországgal, 's minden órai halasztás csak erőt ad az orosz kormánynak, melly éjjel nappal készült e' viszálkodáshoz. Mindent józanúl megfontolva, Persiát legalkalmasb csatatérnek tartjuk, 's e' pillanatot legkedvezőbbnek olly csomó' megoldására vagy ketté vágására, mellyről elmondhatni, hogy a' világ' polgárisodását rejti magában." — A' M. Chronicle a' persia-indiai hírekről mélyen hallgat. — A' Globe tagadja a' hírt, hogy a' királyné Durham lordot saját kezével írt levélben kérte volna a' canadai főhelytartóság' folytatására. — A' szabadelvüek, mint látszik, Sussex hgnek, a' torylapok' ellenei kifakadásaiért lakomákkal akarnak kárpótlást adni. Middlesbro' városa a' hget nyilvános reggelire hívá-meg, 's a' hg. a' meghivást elfogadta. Hasonlag meghívák őt Edinburg' szabadelvü lakosi.

Az United Service Gazette lényegesen ezeket közli a' legujabb keletindiai hírlapok után: Oroszország' tervei iránt semmi kétség. Minden elnökségben élénk hadi készületek tétetnek. Bengalából 25,000, Bombayból 5000 ember vala Cabul felé menendő, 's Nepal felé szemlélő sereg nyomúlandó. A' főkormány lehető erőt fejt-ki az északi tartományok' fékezésére, de az angol residensek nagyon aggódnak, 's a' lakosok nem is

titkolják örömüket az oroszok' érkezése fölött. Az angolok Heratot, Cabult és Candahárt megmegfogják szálani. A' főhelytartó és Rundschit Singh közt frigy köttetett. — A' Madras Herald aug. 22kéről állítja, hogy a' fökormány útasítást kapott a' Sutledsch átlépésére és az Indus' vonalának megszálására, a' bombayi kormány pedig Schikarpur városának az Indus' jobb partján elfoglalására. Gallignani Messangere e' hírekhez még egy Ludianahból érkezett levelet is említ, mellyben a' seregcsapatok', kormányzó tisztjei is megneveztetnek. Az egész sereg, melly novemberben az Indus mellett fog összegyűlni, sir Henry Fane, a' keletindiai hadak' fővezére által személyesen fog kormányoztatni, ki alatt Willough-Cotton úr és Duncan general osztályvezéri hivatalt viselendenek. A' Courier tagadja, hogy a' birman birodalommal háború ütött volna ki. Az indiai birtokokban azonban újra orosz ügyvivők fogattak-el, mi kedvetlen nyomozásokat szülhet.

A' capuai hg. oct. 28kán meglátogatá Napoleon Lajos hget. A' nápolyi király' öcscsének, egy Bourbonnak e' látogatása egy Bonapartenál megjegyzést érdemel. — Oct. 9kéig terjedő ujyorki hírek szerint mind a' két Canadában gyülések tartattak, Durham lordnak ott marasztása végett, 's hírlik, hogy a' gróf csakugyan megváltoztatta szándékát. Sir George Arthur fel-canadai kormányzó Toronto' előkelő lakosival Quebecbe útazott, 's az ő útjának is alkalmasint Durham lord' marasztása vala czélja. Ha mindazáltal Durham nem akarna maradni, Normanby marquist mondják követőjének, melly esetben Sussex vagy Richmond hg. lenne Irland' főhelytartója. Némelly helyeken nem csak Brougham', hanem Melbourne és Glenelg lordok' képmásait is fölakasztották.

A' Western Luminary szerint Glenelg lord csakugyan beadta lemondását, melly el is fogadtatott; de miután se Richmond hg. se Spencer l. nem fogadta-el a' gyarmati ministerséget, ismét megegyezett hivatalának további folytatásában. — A' Standard szerint a' tengeri fökormány a' török kormány' megegyezésével elhatározta, bizonyos számu merész tengeri tiszteknek Stambulba küldését a' török hajóhad' kormányának átvételére.

Persia' ügyei lassnkint fölvilágosúlni kezdenek. Kamran, Herat' fejedelme az előzött afghanistani király-családból, nagy szerepre látszik hivatottnak, 's a' jelen környületek közt hihetőleg visszajutand Afghanistan' királyszékére. A' közte és Schudschah schah közt lévő rokonsági viszony ez: Kamran' atyja Mahmud, testvére vala Zeman schahnak, de leveté ezt a' királyi székről 's kitolatá szemeit. Zehman schah' megboszúlására atyától 's anyától származó testvére lépett-föl, de Mahmud szerencsésb vala, mig nem a' Barukziak' családját, melly őt fölemelé, magától száműzte, 's a' családfőt Fattih khant megölette; most Mahmud is bukott, 's fia Kamran, Herat' akkori kormányzója fogadá be őt. A' Barukziak eleinte egy Yakub nevű bábot ültetének a' thrónra, mig végre egészen magokhoz ragadák a' főhatalmat. Afghanistan' északi része egészen elveszett, déli része pedig Cabul, Peschawer és Candahar fejedelemségekre oszlott. Kamran' vitézül védelmezé Heratot a' persák ostroma ellen a' turkomannok' segélye 's az angolok' vezérlése által, 's e' környületek aggodalmat gerjesztettek a' Barukzi családbeli fejedelmekben, ú. m. Dost Mohamed cabuli és Khun Dil Khan candahari fejedelmekben (Peschawer' fejedelme Rundschit Sing' hatalma alá esett), 's ezek azért a' persákhoz csatlakoztak. A' persák' Herat előtti szerencsétlensége nevelte a' Barukziak' aggodalmát, annyival is inkább, mivel hallák, hogy az angolok 20 ezreddel nyomúlnak Afghanistan felé, Schudschah schahot visszahelyezendők. Most Dost Mohammed élénk hadi készületeket tesz; a' cabuli fellegvárba, Bala Hissárba 50 ágyut szállított, 's még több ágyút öntetett, katonái fölött naponkint szemlét tart, 's a' körül fekvő tartományokból vásárra oda hozott lovakat mind megvette. Azonban Dost Mohammed' tanácsában is egyenetlenség van; mert Dost Mohammed és az afghánok átaláhan sunniták, a' persák pedig jobbára schiiták, 's e' két felekezet egymásnak halálos ellensége. Hihető azonban, hogy a' világi érdekek győzni fognak a' vallásiakon, 's igy Dost Mohammed Kamrantól és Schudschah schahtól félvén, Persiához fog hajolni. Továbbá mint látszik, magában az országban is már némi mozgás történt a' számkivetett királyi család mellett. A' dolgok tehát Afghanistánban úgy állanak, hogy egy kívülről tett erőteljes csapás a' Barukziak' hatalmát földre sujthatná, 's az előzött kir. családot vissza helyezhetné; még csak azon kétség ad gondot az angoloknak, Schudschah schahot, vagy Kamrant ültessék-e a' királyi székre. Kamrant az angol indiai kormánynak szükség és okosság javasolja érdekéhez csatolni, mert Heratot egész Keletindia' kulcsának lehet tekinteni; 's igy az angol kormánynak oda kell törekednie, hogy Herat a' persáknak 's általok az oroszoknak meg ne nyíljék; mert elfoglalván az oroszok Heratot, Indiába rohanásukat már semmi lényeges akadály nem gátolná. Az angolok tehát Kamrant

vagy barátjokká tenni, vagy Herátból elűzni kénytelenek lesznek. Kamran pedig eléggé kijelentette, hogy megszabadúlván a' persáktól, ősi thrónjogát követelendi. Más részről az angolok Schudschah schahot már fölléptették mint thrónkövetelőt. Mit teendnek a' két követelő közt, nem tudni, annyi azonban világosnak látszik, hogy az afghanok' birodalmának ismét föl kell állania, 's e' környűletek közt Rundschit Sing csak akadály. A' Times és M. Post egyaránt azt vallják, hogy csak a' régi afghan birodalom szolgálhat Keletindiának elég erős védfalúl, 's hogy Herat a' főpont, mellyre az angoloknak különös figyelmet kell fordítaniok. A' M. Herald Heratról e' következő statistikai jegyzetet közli: „Herat, a' régi görögöknél Aria, helyezeténél fogva, Persia', Hindostan' 's Tatárország főutján legrégibb idők óta a' három ország' közötti kereskedés' rakhelye volt, mi által lakosai tömérdek vagyont gyüjtöttek; de egyszersmind a' becsapongó hadaktól is számtalanszor földúlatott. Nagy Sándor, Dzsingis khan, Timur, Nadir schah, 's mások többen foglalák el azt. A' 15dik század' végén 's a' 16dik' elején Abul Ghazy sultán lakott benne, Timur negyedik utódja, 's a' város akkor fénye' déli pontján állott. 1785ben Forster úr meglátogatá a' várost, 's leirást adott ki róla. Herat nagy sikon fekszik, hasítva a' Tedsen folyamától, mellyen több hídak állanak, 's számos falutól és gyönyörű faültetvényektől környezve. A' város akkor nagy kereskedést űzött, 's a' kalmárok Asia' minden részeiről oda gyülekeztek. Van benne egy szőnyeg-gyár, 's környékén jó lovak tenyésztetnek Jövedelme 4 millio rupiára tétetik. 'S e' várostól látszik Keletindia' sorsa függni.

Londoni levelek szerint folyvást azon hír terjeng, mikép a' királyné Szász-Coburg uralkodó herczeg legidősb fiával kelne össze, ki tanulását kevessel ez előtt, a' bonni egyetemben végezte. Az előleges lépések már megtetettek, 's mint beszélik, e' tárgy a' parlament közelebbi összeülése alkalmával megpendítetnék. Kent hgnő ezen összekelésben egészen megnyugszik. Tudva van mikép Coburg hg. két fiaival a' koronázási ünnepen jelenlévén, Angliát minden vendégek közt legutósó hagyta-el. Ő felsége ez alkalommal a' hget a' térdkötő rendel ajándékozta-meg.

Francziaország.

A' Courier français szerint Anconát a' franczia katonák elfogják hagyni, 's a' hajók már készen állanak átszállításukra.

Paris, oct. 31kén. Darab idő óta titkos egyezést rebesgetnek Franczia-és Oroszország közt. Akár honnan eredjen is e' hír, czélja nem lehet más, mint az angol kormánynak némi aggodalmat okozni 's lépéseit keletre nézve ingadozókká tenni. Bármint ohajtana is némelly franczia status-ember illyes közeledést az orosz és franczia kormányok között, van bizonyos határ, mellyet Francziaországban a' közvélemény tilt áthágni. Oroszországgal egyezségre lépni 's Angliával ellenségeskedésbe jőni franczia kormánynak soha sem lehet, és illy közeledés' legkisebb jelentkezése eléggé megfejti a' franczia hírlapok' heves kifakadását Oroszország és a' czár ellen. A' közvélemény újabb időben igen figyelmessé lett ollyas jelenetekre, mellyek Oroszország' lépéseire vonatkoznak; ezt a' kormány jól tudja, 's így czélja nem lehet más, mint két ellenséges párt közötti egyensúly' fentartása által szabad kezekkel bírni. Egyébiránt Francziaország' határozatlansága kevesbbé sajnálható volna, ha az Anglia és Ausztria közötti kereskedési szerződvényből az utóbbi hatalom' elhatározott föllépésére tett következtetések valósúlni kezdenének. Más részről sokat beszélnek a' párisi és berlini udvarok közt naponkint növekedő barátságról; e' miatt a' legitimista sajtó annyira boszonkodik, hogy még a' most Parisban mulató tudós Humboldt Sándor ellen is rágalmakra fakad, 's titkos politikai küldetést tulajdonít nekie. Humboldt úr azonban e' hírt egy párisi hírlapban egyenesen alaptalannak nyilatkoztatja.

A' Messager sept. 23káig terjedő mexicoi híreket közöl. A' fenirt napon Mexicóban még semmit sem tudtak a' ministeri hírlapok által elterjesztett békes gondolkozásról. A' sárga hideg' dúlása nem növekedett; csak Lamoricière követségi titoknok lett áldozattja, ki a' végnyilatkozattal vala Mexicoba küldve.—Dupuch abbé, Algier' újont kinevezett püspöke, Bordeauxban oct. 28. szenteltetett-föl. — A' Commerce szerint, a' becsület legioban, Gerard marsall' rend-kanczellár ellenmondása ellenére tett szabálytalan előléptetések miatt, a' rend dec. 2kán, az auszterliczi ütközet' napján, gyűlést tartand, 's nagy tanácsot fog kinevezni, melly öt censort választand, kik a' szabály ellenes kinevezéseknek ellene fognak mondani.—

Dania.

Kopenhaga, oct. 15kén. A' régiségi egyesület oct. 6kán tartá szokott évnegyedi gyűlését, melly Thorwaldsen' jelenléte által különös ünnepélyi szint öltött. A' világszerte híres szobrász, érdemei' méltányl.saul, a' társaság' nevében egy

a' társaság' költségén nem rég megjelent „Antiquitates Americanae" czímű könyvvel tiszteltetett meg, mellyben a' régi normannok' amerikai utazásairól 's a' 10dik századtól a' 14kig tett fölfedezéseiről szóló hírek gyüjtettek össze, 's mellyben nem csak Amerikának a' normannok által lett első fölfedeztetése, hanem Thorwaldsennek egy a' 11dik században élt híres amerikai lakostól Thorsinn Carlseffnetől származása is bebizonyitatik.

Törökország.

Stambulból oct. 7kén költ tudósitások szerint Ponsonby l. és Stopford admirál közt értekezés folyt. Emez sept. 29kétől oct. 4kéig az egyesült angol-török hajóhaddal folyvást a' dardanellák' nyilásánál forgott. Az értekezés, mint látszik, az új angol-török szerződvényt illeté, melly miatt az orosz gabona kereskedés tetemes kárt szenved. Mivel pedig az orosz követ keményen 's csak nem fenyegetve szólalt-föl az ellen, Ponsondy l. Stopford admirált Konstantinápolyba hivá, 's fölszólitá, hogy hozza el magával a' hajóhadat is. Stopford admirál nem követte mindjárt a' fölhivást, hanem oct. 6kán a' smyrnai révbe evezett, hol a' kimenetelt be akarta várni.

Portugallia.

Lissabon, oct. 19kén. Az úrnapi bűnösök, kik a'múlt úrnapiünnepélyek alkalmával a'ministereket kövekkel hajigálták, sőt Sa da Bandeira minister-elnököt szúronynyal fogadák, az esküttszék által fölmentettek. — Azon három nemzeti őr, kik a' rettegett Bajôatól Portugalliát megszabaditák, a' kormánytól fejenkint 500 tallért kapott jutalmul. — Mondják, hogy a' királyné, lebetegűlése után, a' cortest személyesen fogja megnyitni.

Spanyolország.

Madridban csak azt tudják hogy D. Carlos' legid. fia Francziaországba érkezett, onnan Spanyolországba menendő. A' tulzó párt hiszi, mikép ezen ut, az Ofalia' ministersége alatt inditványba tett, és Frias hgtől elfogadott béke-alku tervével összeköttetésben áll; mondják hogy Toreno urnak része van ezen tervben, és az csakugyan Toreno volt, ki a' béke alku szót először mondá-ki. — A' ministeri választottak Madridban gyakran összegyűlnek, a' cortes nov. 8kán nyittatik-meg, 's úgy látszik Martinez de la Rosa' pártjának leend többsége. Az ellenzési választottak szinte tartának készitő tanácskozásokat, azon politicai pálya felett, mellyet követendnek.—Ezen választottaknak egy csodálatos, 's a' parlamenti évkönyvekben eddigelé hallatlan dolog ötlött eszökbe, t. i. a' cortesnek azt akarják javaslani, hogy a' franczia kamrákhoz levél intéztessek, mellyben a' franczia cabinet elleni panaszukat előadván a' négyes szövetség' pontos betöltését kérjék. Ezen levél Thiers urnak küldetik, a' követek' kamrájához leendő benyujtás végett.

Madridban, oct. 25kén költ királyi rendelet által a' tartalék sereg 40,000re szaporitatni, 's 2000nyi lovassággal együtt Narvaez general' kormánya alá adatni határoztaték, ki egyszersmind meghatalmaztatott, hogy e' hadsereg' kiállitására minden általa jónak találandó eszközöket használjon. A' rendelet' egyes czikkelyeit maga Narvaez tette-föl, egy e' czélra összehivott hadi tanács helyben hagyta 's a' hadminister oct. 23án aláirta. E' szerint Spanyolország' déli fele Narvaez' kormánya alatt leend, 's a' főkapitányok oda útasitattak, hogy Narvaez határozatait mind addig teljes erejüeknek tekintsék, mig a' királyné mást nem végezend. — Oct. 27kén költ belministeri rendelet, az összeesküvők' nevekedő merészsége' következtében, a' thrónkövetelő' szolgálatában lévő pártosok' nőit és kiskoru fiait Madridból 's környékéről nyolcz mértföldre száműzi, eltakarodásukra nyolcz napot engedvén. Tartózkodásuk' helyén a' hatóságok' fölügyelése alatt lesznek. D.Carlos' szolgálatában lévő személyekkel a' levelezés halálos büntetés alatt tiltatik. Minden egyetértés az ellenséggel, 's ennek teendő minden nemü szolgálat hadi törvényszék által fog megfenyitetni. Közönségesen azt hiszik, hogy e' rendeletet még keményebb fogja követni. Hírlik miként Cabrera Forcallban a' hírre, hogy a' fogoly carlosiak Saragossában megölettek, 82 altisztet agyon lövetett.

A' Quotidienne Madridból vett hirek szerint jelenti, mikép a' fővárosba nem régiben visszatért angol követ sir George Villiers befolyása által, az ez előtti cubai főkapitány Tacon general elnöksége alatt uj ministerium fogna alkottatni, mellynek első munkálata Espartero, Van Halen és Ribero generalok' letétele leend.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi Istvá n.

Trattner és Károlyinál Pesten megjelent a'

HAZAI VÁNDOR 1839.

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart. kilenez rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 József város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár-piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 9 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

(1) Színművek iránti figyelmeztetés. Alulírtnál igen jutalmas áron megszerezhetők a' következő forditott színművek kéziratban: 1. Lisardo, a' tűzálarczos Regényes Színj. 3 felv. Vogel után. 2. Tévelygés és őrültség. színj. 3 felv. Lembert után. 3. IV. Henrik ifjukori szerelme. Dráma 5 felv. Carnoni után. 4. II Ferdinand. Színj. 5 felv. Pichler Carolina után. 5. Az utósó Frangepánok. Hist színj. 4 részben Vachsmann után. 6. Színészi állapot. Vígj 3 felv. Kurländer után. 7. A' 18 évű özvegy. Vígj. 1 felv. Herczenskron után. 8. A' kard. Színj. 3 felv. németből. 9. A' baadeni haramialeány. Drama 5 felv. németből. 10. Zrínyi' halála. Szomoruj. 5 felvonásban. 11 Szerelem' gyülölség és bosszu. Regényes színj. 5 felv. Würth után. 12. A' hasonszenv. vígj. 1 felv. Würth után. 13 A' szerecsenek. Nézőj. 3 felv. németből. 14. A' fehérvitéz. Színj. 5 felv. Hell után. 15. 8 okos nap. Vígj. 1 felv. Herczenskron után 'stb.

Bővebben értekezni lehet az alulírtnál bérmentes levelekben.

Kassán november' 1jén 1838.
Klestinszky László. m. k.

(2) Értekezés a' Nemzetiségről, irta *Moth Endre* hites ügyvéd. Hat részre metszett magyar öltözetet tárgyazó képekkel gazdagitotta *Klasszy Venczel*, magyar szabó. Ez utolsó által a' magyar játékszín pénztára gyarapitására ajánlott példányok találtatnak Pesten Eggenberger Könyváros urnál. Egy példány ára 21 kr. p. p. (3)

Második Félesztendő.

2) Virág 's gyümölcs fa eladás.

Az árvíz által megrongált Pest városa fölsegéllésére jóltévőleg munkáll csaknem egész Europa; maga a' nemes magyar nem leend részvétlen. Férjem minden keresetét, 's az én Hozományomat egy virág tenyésztő-intézet alapítására fordította: állott az, millyen karban? tudják azon szépérzetű honfiak, kik nemcsak szemlélői, hanem készpénz fizetéssel gyámolítói is valának az árviz előtt. Ez mint sok más ezreket, ezt is semmivé tette. Szomorú romok alkottak a' hol elébb mosolygott a' Természet; de Isten a' jó emberek 's magam megeröltetése, új létre hozák a' mit a' mostoha hullámok örökre el akartak enyészteni. Intézetem, csak kedvellői nefelejtsék, újra kedveskedhetik mind azokkal, mellyek előbb gyönyörködtették. Vannak nevezetesen; Camelia 97 fajta mind virágzó, Rododendron, Azalia legnemesebb semp. flor. rózsák, Pelargoniomok, Harlemi Hiacinth, Tulipán, Narcis, Amarillis, Tacetta, Ranunkulus, Georgineák. 'stb. továbbá mindenféle virág magvak, 's gyümölcs fák a' legillendőbb áron. Ezek azok mellyeket, 's ezek által magát a' nemes nemzet bizodalmába alázatosan ajánlja Pesten a' Király-utczában

Ns. Bene Gergely özvegye
egy virág tenyésztés 's gyümölcs fa
árulás tulajdonosa. (3)

---

(5) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi frantzia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig ehasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyútható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik.

Frank Ferencz (5)

---

(5) Alulirt tisztelettel jelenti a' főnemességnek 's tisztelt közönségnek, hogy legujabb angol formáju bronz-lusterekkel, mindenféle szabad fali 's asztali lámpákkal, válogatható kávé-csészékkel, 's minden nemü finomul lakírozott bádog- és sárgaréz-árukkal jól ellátott árutárt szállitand mindegyik pesti országos vásárra. Boltja vaazn, új piaczon úri utczában.

Zang Ferencz
polg lámpagyártó Bécsből.(5)

Pénzfolyamat: Bécs, nov. 10én: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{11}{16}$; 4 pctes stat. kötelez. $100\frac{7}{16}$; 3 pctes stat. kötelez. $81\frac{7}{16}$; 1834ki stat. költs. 675; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 65; bankrészvény 1490.

Gabonaár: Pesten, nov. 13án pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 130—110; kétszeres 95—80; rozs 78—70; árpa 75—65; zab 52—45; kukoricza 76—70; köleskása 170—150.

Dunavizállás: nov. 11én: 5′ 0″ 9‴; 12én: 4′ 11″ 0‴; 13kán: 4′ 8″ 9‴; 14én: 4′ 8″ 3‴.

Pest. Szombat. November 17kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 40dik szám.

Magyarország (kinevezések; 2dik közlemény a' budapesti álló hid eránti orsz. küldöttség' ülései' jegyző könyvéből; pesti Leopold napi vásár' eredménye; Joo János rajzolatok' gyüjteménye; adakozások a' vizkárvallottak' számára 'stb.) Austria (változások a' cs. kir. hadseregnél; gräfenbergi téli lörök.) Nagybritannia (hír Hobhouse minister' kilépéséről; Durham l. csakugyan visszajő Canadából; Sussex hg. Middlesbroban; O Connell ujabb levele: radical gyülés.) Franciaország (összes tengeri erő; a' ministerium 's doctrinairek 'stb.) Poroszország. Hollandia. Olaszország. Törökország. Görögország. Spanyolország (valenciai zendülés 's Mendez Vigo generál annak áldozatja 'stb.) Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége f. h. 6kán költ legfelsőbb határozatában Bethleni gróf Bethlen Gergelyt, a' főmélt. erdélyi kir. Kormányszék' számfeletti fogalmazóját, a' főmélt. erdélyi kir. udv. Cancelláriához számfeletti udv. fogalmazóvá; — Serényi László grófot, a' nmélt. magyar k. Helytartóságnál eddigelő fogalmazó-gyakornokot, ugyanazon Kormányszék' tiszteletbeli fogalmazójává kinevezni; — az egri főkáptalanban megürült kanonoksággal Ferenczy Józsefet, a' dogmatica theologia' professorát felruházni; — Lang János Lajos királymezei erdőmestert és számtartót, több mint 40 évi szolgálata' tekintetéből, egész fizetése' 's tiszti járandóságai' meghagyával, nyugalmazni; — a' magyar-erdélyi harminczad' bécsi kiadóhivatalánál egy harmad-irnokság' felállítását megengedni, kegyelmesen méltóztatott. Hk.

A' nm. magyar kir. udv. Kamara a' kebelbeli erdő-felügyelőségnél megürült mérnöki tisztségre Hűber Jakabot, a' kebelbeli erdő-felügyelőség' első járulnokát; — továbbá a' megürült két díjas gyakornoki hivatalra Arkauer Ferdinand díjatlan erdőgyakornokot, és Mocsáry Jánost, a' beszterczebányai erdőhivatal' irnokát, alkalmazta; — a' Pythely László' halála által megürült hegyesi kamar. ispányságot Bohár Ignácznak, a' nmélt. cs. kir. közönséges udv. Kamara' díjatlan gyakornokának adta; — a' kereskedési vám- és harminczadhivatalnál Muszinkán megürült ellenőrséggel Steusing Ferenczet, a' tarnovi vámrakhely' és kerületi pénztár' tisztjét, ruházta-fel. Hk.

Andreánszky Ignácz, ungvári k. kam. tisztartó f. é. oct. 10kén; — Kömley Egyed pamai harminczados f. é. oct. 14kén; — végre Schumák József, a' nm. m. kir. udvari. Kamara' kiadó-hivatalának irnoka, f. é. nov. 7kén meghaláloztak.

(2dik közlemény a' budapesti állóhid iránti orsz. küldöttség ülései jegyzőkönyvéből. XIV — XVI. ülés.)

A' kiváltságos évek száma megállapitása legtöbb nehézséget szolgáltatott a' küldöttség tanácskozásiban. Ugyanis a' XIVdik ülésben sept. 9kén, midőn ezen pontot a' küldöttség először fölvevé, reá nézve következő állapodásra jött: „A' kiváltságos esztendőknek elhatározása levén hátra, jóllehet itt egy pontos fölszámitásnak lehetetlenségét átlátta az országos küldöttség; még is tekintetbe vevén a' fölállitandó hidra megkivántató költségeket, az épitést kormányozó müvészeknek jutalmokat 's uti költségeiket, az eddig előlegesen tett kiadásokat, nemkülönben a' két városnak kárpótlás fejében adandó sommát, és mind ezeknek kamatjait, a' jövendőre reménylhető jövedelmet, egy közelítő fölszámolás által kivánta a' kikötendő esztendők számát meghatározni, melly iránt, a' különböző vélemények közt magát mutató többség, a' kiváltságos időt 80 esztendőben állapította meg, olly formán, hogy a' vállalkozó társaság, bármi legyen is a' városoknak egyezség vagy birói itélet következésében kárpótlásul kiszabandó somma, ennek fejében semmi szín alatt ujabb követelést ne formálhasson.“ — Mire, Sina György b. ur akkor a' városbul távul levén, helyében meghatalmazottja Schedius Károly ur, nyujtott be következő nyilatkozást az országos küldöttségnek: „A' kiváltsági évek számát a' főméltóságu országos küldöttség 80ra méltóztatott határozni. Erre nézve a' tiszt. b ur tekintetbe vevén azt: hogy kötelezéseiben a' közönség java 's biztositása végett jóval nagyobb terhet vállalt magára, mint a' mennyit a' törvény kivánt volna, melly szerint t. i. ő a' fölépitendő hidat a' kiváltsági évek elmulta után a' nemzetnek legjobb állapotban átadni; addig pedig egy tartalék-pénzalapot alkotni, 's világosságban tartani igért, mellynél fogvást a' hid netalán nagyobb megrongáltatás esetére is szakadatlan haszonvehető állapotban tartathassék; el nem felejthetvén továbbá azt, hogy ő nem saját hanem az ő gondosságába helyzett bizodalomnál fogva vezérlete alá állott részvénytársaság érdekét kénytelen kötelessége szerint mindenkor szeme előtt tartani; és hogy végre a' külföldön kisebb vállalatoknál is annyira terjedő, mennyit ő kiván, Angliában pedig még nagyobb

kedvezések is adatnak, holott azon országokban egy folyam partjainak egybekapcsoltatása sem járt és jár annyi nehézséggel mint a' Buda és Pest közti állandó hid fölépitése: mind ezeknél fogva a' tiszt. b. ur az általa kért 100 évi vámszedési jog megnyerését, a' czél-elérhetésre elkerülhetlennek látja, a' mennyiben t. i. a' főmélt. orsz. küldöttség a' fenemlített 's a' törvény által ki nem kötött, hanem általa önként ajánlott terhes kötelezésektől őt tán egészen föloldani nem kivánná." Ezen nyilatkozásra sept. 11kén a' XVdik ülésből köv. határozat tétetett: „A' kiváltságos éveket mi illeti: nem tagadja ugyan a' küldöttség, hogy b. Sina a' tartalék-pénzalapnak ajánlásával egy a' törvényben nem emlitett terhet vett magára, de midőn a' kikötendő évekről folyt a' tanácskozás, akkoron minden egyéb körülményekkel együtt ez is figyelembe vétetett, minél fogva az évek szaporitása némelly tagok által nehézségbe hozatott ugyan, a' többség mindazáltal az illy vállalatoknál más országokban fenálló kedvezéseket tekintve, egyszersmind a' törvények által kitüzött czélt siettetni akarván, azokat 10 esztendővel megszaporitandóknak itélvén, összvesen 90ben állapitotta meg."—Sina György b. ur ezen végzésre következő nyilatkozást nyujtott be a' küldöttséghez: „Főméltóságu orsz. küldöttség! A' főmélt. orsz. küldöttségnek javaslatim minden pontjaira eddig tett kegyes határozatai teljes jegyzőkönyvének velem leendő közléseig is mélt. Végh Ignácz nádori ítélőmester ur előleg rövid uton értesitvén a' felől, hogy a' főmélt. orsz. küldöttség, tegnapelőtti ülésében, a' távollétem alatt Schedius Károly ur meghatalmazottam által nevemben beadott nyilatkozásra, az általam előterjesztett vámjegyzéket egész terjedelmében kegyesen jóváhagyni, szintugy a' tartalék-pénzalapot illető ajánlásomat elfogadni, a' kiváltsági évek számát pedig 90re határozni méltóztatott: ez alkalommal egyedül ez utólsó t. i. a' vámszedési jog idejét illető pontra szoritom alázatos előterjesztésemet. Főmélt. orsz. küldöttség! mult évben benyujtott első nyilatkozásomban bizonyos elveket tüztem ki, mellyeket a' külföld példája után, Magyarország viszonyainak tekintetbe vételével, legméltányosbaknak tartottam a' szemem elibe állitott kettős czél elérhetésére, miszerint t. i. egy részről Buda 's Pest városinak állandó egybekapcsoltatása az ország lehető legkisebb terhelésével eszközöltethessék; más részről pedig azon részvényes társaság érdeke se maradjon figyelem nélkül, melly hozzám csatlakozván, tőlem, kiben bizodalmát helyzi, méltán kivánhatja, hogy olly föltételeket kössek ki, melyeknél fogva, a' mennyire emberi egybevetés hathat, legalább tőkepénzeinek koczkáztatásaért valahai méltányos jutalmat reménlhessen. Mi az elsőt, t. i. Buda 's Pest városok állandó egybekapcsolásának az ország lehető legkisebb terhelésével eszközlését illeti: e' tekintetben, ugy hiszem, olly ajánlatokat tettem, mellyek a' külföldön hasonló vállalatoknál, a' czélelérhetés végett szükségkép adatni szokott kedvezésekkel egybehasonlitva, minden méltányosan gondolkozó és dologhoz értő előtt, olly szinben tünendnek föl, hogy a' világ 's jövőkor itéletétől egyátaljában nem félhetek. Koránsem áll azonban a' dolog olly kedvezőleg a' fönemlitett 2dik pontot illetőleg, melly szerint t. i. a' vezérletem alatti társaság érdeke felől legjobb belátásom 's lelkiismeretemhez képest gondoskodni kötelességem; mert mig e' tekintetben a' tárgy nagy részint közelitő számolásokon, mellyek történhető balesetek által még tetemesb változásoknak vannak alávetve, alapul, 's ekkép károsodás épen olly lehető mint haszon, —más részről az országra nézve, az annak lakosit érintő terhek nemcsak meghatározottak, hanem aránylag és az elérendő nemzeti nagy czélt tekintve, fölötte csekélyek is, semmi egyéb e' részben nem forogván fön, mint egy vámjegyzék, melly magának az illető két kir. városnak, noha ezeknek leginkább érdeküket fekünnék azt lehető legcsekélyebbre tenni, nyilványosan kijelentett meggyőződésük szerint is a' kereskedés és közlekedésnek legkisebb ártalmára sem leend: és továbbá néhány kiváltsági évvel több vagy kevesebb van kérdésben, mellyek nagyszerüt kivánó nemzet életében teljességgel semmi különbséget nem tesznek. Első nyilatkozatom után azonban a' két várost iszonyu áradási gyászeset érte, melly valósággal méltán olly gondolatot ébreszthete bennem: valljon ne hagynék e a' válalattal föl, melly mind technicai mind pénzügyi tekintetben, a' részvény-társaság érdekével csak annyiban mutatkozott megegyeztethetőnek, mennyiben az általam kért engedmények egész terjedelmükben fognának megadatni. Ha e' gyászeset, melly után az épitésre megkivántató költségek tetemesen nagyobbulának, nem történik vala, tán könnyebben járulhatnék a' főmélt. orsz. küldöttség által kivánt 10 évnyi lerováshoz. Miként azonban a' dolgok azon idő óta állanak, kénytelenitetem, a' vezérletem alatti részvénytársaság érdekét folyvást szem előtt tartván, a' már ezelőtt kifejtett okoknál fogva a' 100 kiváltsági év kéréséhez ragaszkodni. Ha azonban a' főmélt. orsz. küldöttség tán mind e' mellett bölcsesége szerint jónak

Fetter János az orosz cs. 3ik osztályu sz. Anna rendet, Posselt Adolf a' lengyel kir. 3ik osztályu sz. Szaniszló rendet; kapitányok: Frank Antal az orosz csász. 3ik osztályu sz. Anna rendet, Oreskovich Fridrik a' szász kir. polgári érdemrend' kis keresztjét; főhadnagyok: Hubert János, Schupp Hugo, és alhadnagy Mik József a' lengyel kir. 4ik osztályu sz. Szaniszló rendet.

Graefenbergben igen nagy számmal vannak a' téli fördő-vendégek, 's oct. 26ka körül mintegy másfél százan ültek a' közös asztalnál. Anhalt-Kőthen hgné is nem rég érkezett-meg, az egész telet ott töltendő, mert a' víz annál sükeresb hatásu, minél hidegebb, 's Prisznitz maga is ajánlja a' téli fördést.

Bécs, nov. 6. Hir szerint a' jövő tavaszszal megnyitandó magyar országgyülés csakugyan Pozsonyban fog tartatni; de a' Fels éges Királynénak hihető megkoronáztatása után az uralkodó Pár hoszasb utat teend szeretett Magyarországába 's névszerint Budán egy egész hónapot mulatand. — E' napokban erősíttetett meg itt azon szerződés, melly Udvarunk, a' franczia és a' római udvarok között az egyházi statusnak mind seregeink', mind a' franczia seregek' részéről leendő elhagyatása iránt köttetett. Ennek következtében a' francziák kimennek Anconából 's a' mi seregeink Bolognából. E' fontos ujság hivatalosan tudatik. Hiszik, hogy az egyezés' közzététele után pápa ő szentsége szinte bocsánatot hirdetend a' politicai vétkesekre nézve. — E' szerződés 's az Udvarunk és Anglia között nem rég kötött kereskedési egyezkedés oda mutatnak, hogy e' három (ausztriai, angol és franczia) udvar közt több kérdés iránt szoros egyetértés és barátság uralkodik. Ilk.

Nagybritannia.

A' Standard szerint a' parlament dec. 4kén fog összeülni. — Hírlik, hogy Hobhouse ur a' keletindiai ellenőrségről le fog mondani. — Oct. 11-kei canadai hírek szerint Quebec st. Roche nevű külvárosában háromezer szabad telkes összegyülvén, köz értelemmel határozák, miként ők koránse osztoznak azok' gondolkozásában, kik Brougham lord' képmását megégették, sőt alsó Canada' igazi népével együtt azon merényt bűnös tettnek tekintik a' nemes lord ellen, kit ők charaktere 's tehetségeiért tisztelnek és szeretnek, 's Leader úr parlamenti taggal együtt az alcanadai nép melletti fázadozásért, hálára méltónak tartanak. — Egy amerikai főrangú hadi tiszt az angol hatóságokat értesité, hogy Vermont' szélein, hol igen sok canadai szökevény tartózkodik, titkos tervek forraltatnak 's hadi erő létesítetik. Télire, ha a' folyók és tavak be lesznek fagyva, új zavartól tarthatni. Egyébiránt a' fogházakban most már nincsenek politikai foglyok. — A' New-York Herald reméli, hogy Durham l. nem sokára Új-Yorkban meg fog jelenni, 's fogadására nézve ezt javasolja: „Tisztelet nekie, millyet érdemel; többet nem követelhet, nem kivánhat. Soha sem szegte meg az élet' kenyerét jobb ember, mint John Lambton. Ő valódi republicanus, „becsületes ember, az isten' legnemesb műve." Ő ellensége az elnyomásnak, zsarnokságnak 's oligarchiának; igazságot fog szolgáltatni teljes életében, ha az ég' boltozatja rá szakadna is. Anglia' csuszékony ministerei őt ideiglen tudatlanságukért szenvedteték. De ez nem tart soká. Ők el fognak égni; de Durham, Phoenix madárkint fog hamvaikból fölszálni. Broughamot, ama változékony, hazug, szívtelen gazembert (nyíltan beszélünk, mert ismerjük őt) érdemlett utálat fogja érni. Durham l. Canadában tartózkodása alatt az amerikaiakkal barátilag bánt; mutassák meg az új-yorkiak is, hogy nem engedik magukat nemeskeblűségben túl haladtatni "

Sussex hg. oct. 29kén érkezett Middlesbro városába, hol a' szabadelvü lakosok által nyilvános reggelire vala meghiva. A' nép őt hangászkarokkal és lobogókkal fogadá, lovai kifogattak, 's kocsija az örömittas nép által vonatott a' városba. Többek közt jelen voltak: Durham' szabadelvű püspöke, Dundas l. sir R. Dundas, J. Pease és Lambton úr (Durham lord' testvére) parlamenti tagok. A' királyné és a' tiszteleti vendégért üritett áldomások zajos tetszéssel fogadtattak. A' hg. köszönő beszédében többek közt ezt mondá: „Mi, hála az égnek, szabad honban élünk. Vannak ugyan nálunk osztály-különbségek, de ezek olly jól rendezvék, hogy azokban minden alattvaló szabadon és kényelmesen élhet. Részemről én magamat jobbágy-társaimmal mindig ugyanazonositani (identificare) ohajtottam. Politikai hitvallásom ez: ha a' politikai ujitások már szükséggé váltak, tétessenek meg annak idejében, 's a' dolog kedvezőleg és jó kedvvel fog végbe menni. Halogatás ellenben a' népet csak békétleniti, az elkerülhetlen rosz kedvvel és ingerült indulattal megy végbe, 's a' változtatások nem esnek olly tökéletesen ki, mint különben lehete. A' tudomány' és népfölvilágosodás' bámulatos haladásával a' népek' politikai haladása is szükséggé vált." Az özvegy királyné' áldomására a' hg. megjegy-

már szabadalmakat, leginkább mesterséges földszurokra, az ausztriai kormánytól május hónap óta, mégis alkalmasint épen olly kevéssé fognak ezek is mint a' franczia és angol illy nemű kövezetek lábra kapni, mivel lett dolog az, hogy a' seysseli földszurokkő minden eddig ismert efféle bányáéinál minden dologismerők által jobbnak 's tartósabbnak tartatik. Ez és azon körülmény, hogy, minden geognosticai nyomozások' ellenére, használható földszurokkő az egész ausztrai birodalomban sem fedeztethetett fel, a' fennevezett bécsi kereskedőt arra bírá, hogy szabadalmát a' seysseli földszurok-bányak' tulajdonosira ruházná át, fentartván magának az erre vonatkozó magyarországi vállalatok' igazgatását. Ha e' szép találmány hazánkban szintolly sebesen fog terjedezni, mint Parisban és Londonban szétágazott, a' városiak nem csak kényelmi és költségkimélési, hanem egészségi tekintetben is nagy hasznot huzni, az utczák tisztaságára 's szép, egyenlő kinézésökre nézve sokat nyerni 's a' tüdőnek olly káros kavics és granitpor eltávoztatni fognak.

Mint hallani, a' seysseli bányák' tulajdonosai' terve ez: az austriai birodalomnak minden nevezetesebb városival egyezkedésre lépni földszurok-kövezetek iránt, bizonyos számú évekre az előforduló javításokat is jutányos feltételek alatt magokra vállalni, a' kövezetet legjobb állapotban tartani, 's egyezkedéseikre nézve minden kivánható biztosságot nyujtani. Egy illy vállalat nagy, 's főleg olly városokra nézve, mellyek kevés, vagy épen semmi vagy rosz kövezettel birók, igen kivánatos lehet, p. o. az olly igen népes Debreczen, melly kövezetre alkalmas köveket csak igen tetemes költséggel szerezhet magának, az illynemű kövezetet kiváltképen használhatná. Pest, Buda, Pozsony 's más nevezetesb és olly városaink is, hol a' hatóságok csak mérsékelt summákat fordíthatnak az utczák' kikövezésére, a' földszurok-kövezést bizonyára örömmel veendik. *

Ausztria.

Változások a' cs. k. hadseregnél: Pidoll Mihály altábornok budai várparancsnokká, Ungerhoffer Miksa generál-őrnagy Zimonyi hadi kormányzóvá neveztetett. Előléptettek: Hartmann Antal és Bőhm J. Fülöp b. generálőrnagyok altábornokokká; Fürstenberg Fridrik landgróf, Malkovszky Ignácz és Martini Antal ezredesek generálőrnagyokká; Thodorovich Kozma alezredessé; Nordegg Károly b., Kuncz János, Antonovich Sándor, Eckhardt Károly b., Herbert Leopold, és Bernhard József őrnagyok alezredesekké; Sachse Ferencz, Becker Eduard, Hablitsek Adalbert, Reale Fridrik, Rohn János, Grunner Antal, és Dirkes Ferencz kapitányok őrnagyokká. Hellin Károly lembergi helyőrnagy bécsi helyőrnaggyá, 's helyébe Martinitz Bálint nyugalmazott czímzetes őrnagy neveztetett. Nyugalmaztattak: Stwrtnik Auguszt b. vezér-őrnagy 's budai várparancsnok, altábornoki rangal 's vezér-őrnagyi nyugdíjjal; Schmitt Fülöp ezredes vezér-őrnagyi ranggal; Schmidt Antal és Seitz József alezredesek ezredesi ranggal 's az első nyugdíjjal; Conde Martial (alezredesi ranggal) és Nieberg Fridrik őrnagyok; Bundsmann Antal, Kőnig Károly és Fellner Ignácz b. kapitányok őrnagyi ranggal. Kresz Kristóf b. uyugalmazott kapitány őrnagyi rangra emelteték. Idegen rendeket 's viselhetésökre legfensőbb engedelmet nyertek: Radeczky József gr. lombard-velenczei kormányzó generál, a' kir. sardiniai St. Anunciade-rendet; Vetter Venczel gr. táborszermester 's Dalmatiában polg. és hadi kormányzó a' kir. szász polgári érdemrend' nagy keresztjét; Mensdorff-Pouilly Emanuel gr. altábornok 's csehországi kormányzó general, az orosz cs. St. Newsky Sándor' rendjét; Gorczkovsky Károly altábornok a' kir. lengyel fehér Sas-rendet; Clam-Martinitz Károly gr. altábornok 's ő cs. kir. fölsége fősegédje a' kir. sardiniai St. Móricz és Lázár rendjének nagy keresztjét; továbbá eme' vezér-őrnagyok: Liechtenstein Károly hg. az orosz cs. másod osztályu St. Wladimir-rendet, Schlik Ferencz gr. és Dankelmann J. Vilmos a' lengyel kir. első osztályu St. Szaniszló-rendet, Kentzinger Károly b. a' Lucca hgségi első osztályu katonai St. György-rendet; ezredesek: Moll János b. a' kir. sardiniai St. Móricz és Lázár-rend' közép keresztjét, Liechtenstein Ferencz hg. és Csorich Antal az orosz cs. harmadik osztályu St. Wladimir-rendet: alezredesek: Bretzenheim-Regécz Alfons hg. az orosz cs. második osztályu sz. Anna rendet koronával, Pielstiker Lajos a' lengyel kir. harmadik osztályu sz. Szaniszló rendet; őrnagyok: Lederer Ágoston b. a' sardiniai kir. sz. Móricz és Lázár rend' kis keresztjét, Degenfeld-Schonburg Ágoston gr. a' lengyel kir. 3ik osztályu sz. Szaniszló rendet, Jellachich József b. a' szász kir. polgári érdemrend' kis keresztjét, Földvári István, Paar Alfréd gr. es a' következő kapitányok: Castiglione József gr. és Bianchi Ferdinand b. az orosz cs. 2ik osztályu sz. Anna rendet, Farkas György, Badányi Antal, Fridrik József, Mensdorff-Pouilly Sándor gr. és de la Rocca József az orosz cs. 4ik osztályu sz. Wladimir rendet, Bene Antal, Bobory György, Dik György, Wardle Wilmos János, Hrankai József,

Fetter János az orosz cs. 3ik osztályu sz. Anna rendet, Posselt Adolf a' lengyel kir. 3ik osztályu sz. Szaniszló rendet; kapitányok: Frank Antal az orosz csász. 3ik osztályu sz. Anna rendet, Oreskovich Fridrik a' szász kir. polgári érdemrend' kis keresztjét; főhadnagyok: Hubert János, Schupp Hugo, és alhadnagy Mik József a' lengyel kir. 4ik osztályu sz. Szaniszló rendet.

Graefenbergben igen nagy számmal vannak a' téli fördő-vendégek, 's oct. 26ka körül mintegy másfél százan ültek a' közös asztalnál. Anhalt-Kőthen hgné is nem rég érkezett-meg, az egész telet ott töltendő, mert a' víz annál sükeresb hatásu, minél hidegebb, 's Prisznitz maga is ajánlja a' téli fördést.

Bécs, nov. 6. Hir szerint a' jövő tavaszszal megnyitandó magyar országgyülés csakugyan Pozsonyban fog tartatni; de a' Fels éges Királynénak hihető megkoronáztatása után az uralkodó Pár hoszasb utat teend szeretett Magyarországába 's névszerint Budán egy egész hónapot mulatand. — E' napokban erősíttetett meg itt azon szerződés, melly Udvarunk, a' franczia és a' római udvarok között az egyházi statusnak mind seregeink', mind a' franczia seregek' részéről leendő elhagyatása iránt köttetett. Ennek következtében a' francziák kimennek Anconából 's a' mi seregeink Bolognából. E' fontos ujság hivatalosan tudatik. Hiszik, hogy az egyezés' közzététele után pápa ő szentsége szinte bocsánatot hirdetend a' politicai vétkesekre nézve. — E' szerződés 's az Udvarunk és Anglia között nem rég kötött kereskedési egyezkedés oda mutatnak, hogy e' három (ausztriai, angol és franczia) udvar közt több kérdés iránt szoros egyetértés és barátság uralkodik. Ilk.

Nagybritannia.

A' Standard szerint a' parlament dec. 4kén fog összeülni. — Hírlik, hogy Hobhouse ur a' keletindiai ellenőrségről le fog mondani. — Oct. 11-kei canadai hírek szerint Quebec st. Roche nevű külvárosában háromezer szabad telkes összegyülvén, köz értelemmel határozák, miként ők koránse osztoznak azok' gondolkozásában, kik Brougham lord' képmását megégették, sőt alsó Canada' igazi népével együtt azon merényt bűnös tettnek tekintik a' nemes lord ellen, kit ők charaktere 's tehetségeiért tisztelnek és szeretnek, 's Leader úr parlamenti taggal együtt az alcanadai nép melletti fázadozásért, hálára méltónak tartanak. — Egy amerikai főrangú hadi tiszt az angol hatóságokat értesité, hogy Vermont' szélein, hol igen sok canadai szökevény tartózkodik, titkos tervek forraltatnak 's hadi erő létesítetik. Télire, ha a' folyók és tavak be lesznek fagyva, új zavartól tarthatni. Egyébiránt a' fogházakban most már nincsenek politikai foglyok. — A' New-York Herald reméli, hogy Durham l. nem sokára Új-Yorkban meg fog jelenni, 's fogadására nézve ezt javasolja: „Tisztelet nekie, millyet érdemel; többet nem követelhet, nem kivánhat. Soha sem szegte meg az élet' kenyerét jobb ember, mint John Lambton. Ő valódi republicanus, „becsületes ember, az isten' legnemesb műve." Ő ellensége az elnyomásnak, zsarnokságnak 's oligarchiának; igazságot fog szolgáltatni teljes életében, ha az ég' boltozatja rá szakadna is. Anglia' csuszékony ministerei őt ideiglen tudatlanságukért szenvedteték. De ez nem tart soká. Ők el fognak égni; de Durham, Phoenix madárkint fog hamvaikból fölszálni. Broughamot, ama változékony, hazug, szívtelen gazembert (nyíltan beszélünk, mert ismerjük őt) érdemlett utálat fogja érni. Durham l. Canadában tartózkodása alatt az amerikaiakkal barátilag bánt; mutassák meg az új-yorkiak is, hogy nem engedik magukat nemeskeblűségben túl haladtatni "

Sussex hg. oct. 29kén érkezett Middlesbro városába, hol a' szabadelvü lakosok által nyilvános reggelire vala meghíva. A' nép őt hangászkarokkal és lobogókkal fogadá, lovai kifogattak, 's kocsija az örömittas nép által vonatott a' városba. Többek közt jelen voltak: Durham' szabadelvű püspöke, Dundas l. sir R. Dundas, J. Pease és Lambton úr (Durham lord' testvére) parlamenti tagok. A' királyné és a' tiszteleti vendégért üritett áldomások zajos tetszéssel fogadtattak. A' hg. köszönő beszédében többek közt ezt mondá: „Mi, hála az égnek, szabad honban élünk. Vannak ugyan nálunk osztály-különbségek, de ezek olly jól rendezvék, hogy azokban minden alattvaló szabadon és kényelmesen élhet. Részemről én magamat jobbágy-társaimmal mindig ugyanazonosítani (identificare) ohajtottam. Politikai hitvallásom ez: ha a' politikai ujítások már szükséggé váltak, tétessenek meg annak idejében, 's a' dolog kedvezőleg és jó kedvvel fog végbe menni. Halogatás ellenben a' népet csak békétleníti, az elkerülhetlen rosz kedvvel és ingerült indulattal megy végbe, 's a' változtatások nem esnek olly tökéletesen ki, mint különben lehete. A' tudomány' és népfölvilágosodás' bámulatos haladásával a' népek' politikai haladása is szükséggé vált." Az özvegy királyné' áldomására a' hg. megjegy-

zé, miként erkölcsi szép magaviseletével, minden jónak előmozdítása körűli buzgalmával és jóságával senkise érdemlé-meg annyira a' haza hálaját, mint az elhunyt király' özvegye. — Oct. 30kán megint kereskedési küldöttség jelent meg Palmerston lordnál, a' Mexico elleni franczia ostromzár által veszélyezett angol kereskedést oltalmaztatni kérvén. Palmerston kijelenté, miként a' kormány mélyen érzi a' kérdés' fontosságát, 's noha a' franczia kormány a' mexicoi köztársaság által fölkért angol közbenjárást el nem fogadta, reméli mindazáltal, hogy a' kérdés békesen fog elintéztetni, 's az angol kormány a' szükséges lépéseket már megtette. A' küldöttség a' buenos-ayresi ostromzárt is szóba hozá, melly annál kevesbbé menthető, mivel a' buenos-ayresi kormány a' fenforgó viszálkodás' okait megszüntette. A' külminister válaszolá, miként a' kormány ezt is illő tekintetbe veendi. —

Az új-yorki hírlapok végre csakugyan minden kétséget eloszlatnak Durham l. lemondásáról. Szerintök ugyanis a' gróf oct. 9kén proclamatióban az utolsó parlamenti ülés által elfogadott végzést kihirdetvén, egyszersmind okait fejtegeti, miként ő illy viseletét megróvó végzés miatt, hivataláról öubecsűlete' és a' gondviselésére bízott gyarmatok' érdekében kénytelen lemondani. Rendeleteit környűletesen igazolja, 's reményét fejezi-ki, miként az anyahonban is találand alkalmat a' gyarmatoknak használhatni. — Durham' elutazta után Colborne úr vette át az ideiglenes kormányt. „A' proclamatio, mond egy új-yorki hírlap, Angliában nagy benyomást fog tenni, 's Durhamnak nagy befolyást szerezni. Ő a' régóta keresett pontot valahára csakugyan elérte — azon polczot, mellyről végre az első ministerségre emelkedhetik.“ — Brougham l. folyvást Doverben mulat, sokat sétál 's gyakran értekezik Wellington hggel. A' tudós lord a' whig-kormány iránti ellenszenve' daczára, még mindig ennek szinét, t. i. iszonyú nagy kék óra-szalagot visel. — Sir J. Carnac a' keletindiai társaság' volt elnöke, a' nem rég megholt Grant úr helyére bombayi kormányzóvá neveztetett.

Miután a' radicalok' gyűlései kissé félbenszakadtak, mintegy 10,000 jobbára gyárműves oct. 26kán a' népcharta' ügyében ujra összegyült Perth grófságban, Scotiában. A' szószék előtt egy nagy és egy kis kenyér vala fölállítva, 's a' nagyobbikon e' fölirás: „a' szabad kereskedés' kenyere,“ a' kisebbiken: „az egyedárúság' kenyere.“ Egyik lobogón e' jelenmondat állott: „a' toryk rabszolgailag bántak velünk, a' whigek megcsaltak bennünket, mind két párt jogainkat rablá-el.“

O'Connell két új körlevelet bocsátott világba. Egyikében ismétli nyilatkozását, mi szerint két millio előjáróra van szüksége; másikában ajánlja a' békes, törvényes, alkotmányszerű izgatást, és meggyőződését jelenti, mikép Irlandban az angol esztelen, hűtelen radicalok' példája, kik a' helyett hogy a' józan emberi értelemre épitnének, fegyverben helyzik bizodalmukat, soha utánzásra nem találand. — A' legközelebb Uj-Yorkba indult gőzös „Liverpool“ az erős szél miatt kénytelen volt Corkba visszatérni. Ezen hajón voltak a' kormánynak Durham lordhoz intézett sürgönyei, mellyekben legalább ott léte meghosszabitására kéretik. Ezen sürgönyök rendeltetésük helyére talán csak akkor értek volna, mikor Durham l. onnan már elutazott.

Franczia ország.

A' Revue des deux Mondes ellene mond azon állitásnak, mintha a' bécsi franczia követ a' beirai hgnőnek utlevelet adott volna, és állítja mikép e' tekintetben a' spanyol határszél' szemmeltartására a' franczia kormány' részéről minden megtétetett legyen, a' mi emberi erőtől kitelhető.

Tupinier b. kiküldetvén a' franczia összes tengeri erő számbavételére, azt 40 sorhajó-, 50 fregat-, és 220 nászadból állónak találá. — A' Patriote de la Meurthe beszéli, hogy midőn Orleans hg. nem rég a' dieuzei sóaknákat megnézte volna, a' nép éljen kiabálásokkal fogá őt körül. Némellyek Angoulème hget, mások a' bordeauxi hget vagy Bonapartet, mások ismét a' királyt, Orleans hget és a' parisi grófot élteték. A' koronaörökös nem tartóztathatá-meg magát a' nevetéstől, és Marbot generalnak mondá: ezen jámbor emberek ugy látszik nem sokat törődnek a' politicával.

Egy ministerelnöki hírlap, úgymond a' Commerce, ma igy irja le a' doctrinair-pártot: „Ha statushatalomra törekednek, ármányosak, ha oda jutottak, szemtelenek, ha semmi sem kell tőlök, pártosok.“ Igy szól a' ministerium utóbbi frigyeseiről. Most már mondja valaki, hogy Molé úr sajtója nem különösen engesztelő és mérsékelt. — A' Revue du Midi Orleans hgnének egy költeményét közli, németből franczia nyelvre fordítva, melly annyival érdekesb, mivel a' szerző hgné' költő tehetségeiről már régebben is szó vala.

Novemb. 5kén a' belgák' királya 's királynéja Fontainebleauból Brüsselbe, a' würtembergi hg. pedig nőjével együtt Olaszországba útazott. Lajos Filep 's a' királyné családjokkal együtt Fontainebleau környékére naponkint kisétálnak. A' király gyakran kilovagol. — Manuel halálos ágyán végrendeletében 2000 fr. évi jövedelmet hagyott barátjának Béranger költőnek, mit ez, talán túlzott büszkeségből, el nem fogadott. A' költő azóta Toursba vonúlt, 's mint mindig, nagy szegénységben él. Manuel' unokaöcscse és örökőse meghallván, hogy Béranger vagyon-állapotja rosz lábon áll, Toursba útazott, 's unszolásával mind addig föl nem hagyott, mig a' költő hosszas ellenzés után a' végrendeletileg hagyott évi jövedelmet el nem fogadta. — La Riviere úr, régebben a' törvényhozó aztán a' nemzeti gyűlés' tagja, később a' cassatio-törvényszék' tanácsnoka, ki 1830ban hivataláról lemondott, 's egykor csudálatra méltó szónoklattal szavazott XVI. Lajos halála ellen, nov. 4én 78 éves korában meghalálozott.

Az Europe állitá, hogy a' franczia kormány D. Carlos' javára egyezést kötött. Mire következő igazítást kellett közölnie: „Illy hazudságok czáfolást sem érdemlenek; mi azokat csak á' köz méltatlankodásnak adhatjuk át."

Poroszország.

Berlin oct. 27kén Ő felsége a' király a' török külügyi ministernek Resid basának, ki mint rendkivüli követ Londonba megy, ma méltóztatott magános audienciát adni, 's tőle a' sultan által küldött barátságos iratot brillantba foglalt képével együtt elfogadni.

Berlin, nov. 2kán. Reschid basa immár tovább útazott. Minden, ki ismeri, művelt férfinak vallja őt. Franciául tolmács nélkül is megérteti magát. Két fiát Párisban akarja neveltetni, miből nála nagyobb fölvilágosodottságot lehet következtetni, és balitéletektől el nem fogúlt lelket a' nagyúrnál, ki első status-emberének megengedé, hogy fiait, török fogalom szerint, hitetlen nevelőkre bízza. Reschid' küldetésének czélját még homály fedi.

Hollandia.

Haaga, nov. 2kán. A' másodkamara nov. 28káig elhalasztatott, mivel a' kormánynak előbb a' kamara által a' rendkivüli költségek miá nyilvánított aggodalmaira kell válaszolnia.

A' generalstatusok' 2dik kamarájának oct. 29kei ülésében törvényjavaslatok terjesztettek-elő 1. az 1830 nov. 3kán költ zendülési törvény' megujítása, 2. 1839re minden 300 lélek közül egy katona' kiállítása és 3. a' rendkivüli viszonyok' tovább tartásának esetére a' rendkivüli költségek' megállapitása iránt. A' rendkivüli költségekből tengerészetre 750 ezer frt. hadseregre 9 millio 387,700 ft. (a' rendes hadi költség csak 10 millio ft.) van számítva, 8 millio 400,000 ft. a' köz adósság' Belgiumot illető része' 1839 jun. 30. 's dec. 31kére esendő kamatainak fedezésére. A' 19 millio ftnyi költség a' tengertúli birtokokra rovatik. — A' 2ik kamara az 1838ki kiadások' szaporítása miatt ellenvetéseket tőn a' kormánynak 's ezekre feleletet vár.

Olaszország.

A' franczia kormány hivatalosan értesité a' sz széket, hogy még f. hó' végén vissza fog hivatni Anconából a' franczia őrsereg. E' hír nagy örömet okozott.

Törökország.

Oct. 10kén költ stambuli levél smyrnai hírek után írja, hogy, az egyesült angoltörök hajóhad a' dardanellák' szorosától Vurlaba érkezett, 's mig két megsérült angol hajó kijavítatik, alkalmasint ott marad. Ponsonby l. Stopford admirálnak roppant készületekről írt, mellyek Odessában tétetnek, 's őt fölszólitá, hogy további útasításig közel maradjon a' török partokhoz. — Taurisból írják, miként M'Neil úr Anglia' végnyilatkozatának a' schah általi elfogadtatása után visszatért Teheránba. A' schah egyszersmind különös küldetéssel követet rendelt Angliába. Sőt más levél szerint a' schah' ügyvivői már útban vannak, 's Palmerston lordnak fölvilágositó leveleket visznek. A' schah késznek ajánlkozott Herat' függetlenségét alkuszerűleg elismerni 's visszavonulni. — A' franczia Courrier szerint a' persa öbölbe új angol csapat érkezett; Bushire és India közt rendes közlekedés állitatott-föl, és Basra városa előtt a' Schatban (Euphrat és Tigris' egyesült folyamában) két angol hadihajó áll. E' hadi erő a' délnyugoti elégületlen tartományok' egyesületi pontjaúl szolgáland. E' rendszabály különben felesleges, ha a' schah Angliával csakugyan kibékült.

Görögország.

Athenéből oct. 27kén írják, hogy Candia szigetén az egyiptomi katonák ellen lázadás tört ki, mellynek a' basa is áldozatja lett, 's az egyiptomi katonák elűzettek. — Volos nevű határ-

széli török városban az ottani kaimakan több görög alattvalót jogtalanúl börtönbe vettetett, 's rajtok a' görög consul' személyes jelenlétében is kegyetlenkedett. A' consul hivatalos panaszt tett a' török tisztviselőnél, de ez gyalázatosan elhallgattatá a' consult, sőt kiséretéből két személyt megkorbácsoltatott, lakjáról és több görög kereskedő hajóról a' görög lobogót lerántatta, 's a' török lobogóval váltatta-föl. Ezek' következtében Kanaris görög hajóvezér hajóival Voloshoz sietett, mire a' törökök azonnal mentegetődzeni kezdének; de Kanaris a' város előtt maradott, mig elégtétel' követelése iránt kormányától útasitást kap. — A' király, ki mindenütt a' hívség és szeretet' jeleivel fogadtatik, nőjével együtt nem sokára a' fővárosba fog érkezni.

Spanyolország.

Némellyek a' cortesek' megnyitása előtt ministeri változást várnak,'s Pita Pizarro, Campuzano, Olozaga és Isturiz urakat vélik föllépendőknek. Mások ellenben azt hiszik, hogy a' mostani ministerium Narvaezre támaszkodva a' cortest, ha nem bírand benne többséggel, eloszlatja. — Valenciában oct. 23kán a' hírre, hogy Cabrera 82 fogoly altisztet agyon lövetett, néplázadás támadt, mellynek az indulatokat lecsillapítani akaró főkapitány D. Froilan Mendez Vigo is áldozatja lőn. Ezután három fogoly carlista tiszt agyon lövetett D. Narciso Lopez a' főhadi kormányt átvette, 's a' városban junta állítatott-fel. Oct. 28kán ez esetről bővebben ezeket irják: Némelly fogoly carlisták az őrsereg' katonáit boszantva kérdezék, nem kaptak-e Pardinyasról hírt. E' gúny a' katonákat, de még inkább a' lakosokat fölizgatá, 's a' nép csoportokban tódult a' fogházhoz gyilkos szándékkal a' carlosiak ellen. A' főkapitány, D. Froilan Mendez Vigo előbb engesztelve, majd fenyegetve, csillapítá a' népet, de egy lövés őt földre teríté. Holt teste Parsent gr. palotájában tétetett-le, 's a' tömeg lassankint eloszlott. A' polgári kormányzó 's a' többi hatóságok a' fellegvárba vonultak. Éjfél után 1 órakor a' nemzeti őrsereg fölfegyverkezett, 's más nap D. Narciso Lopez generalt főkormányzóvá, Grases generalt alkormányzóvá, 's Buil ezredest a' nemzeti őrsereg' vezérévé választá; továbbá a' nem-szabadelvű tisztviselőket letétetni, a' fogoly carlosiakat azonnal agyon lövetni, a' Don Carloshoz szitó személyeket elfogatni, új tartományi választmányt és hatóságot 's az ügyek' folytatására tanácskozó juntát választatni, végre a' kormányt értesítetni határozá, hogy a' valenci aiak lld. Isabelláért és az előhaladó szabadságért készek magokat feláldozni. A' város' kapui bezárattak, 's Borso generalnak parancs küldetett, hogy Murviedroban maradjon. Estve 14 fogoly carlista lövetett agyon. A' nép azonban ezáltal csak szinleg vala lecsillapítva, 's Lopez general nagyobb veszély' elhárítása végett kénytelen vala más nap még 20 carlistát agyon lövetni. Az új főkormányzó ezután 15 személyből álló juntát nevezett ki. Mendez Vigo ganeral' gyilkosa befogatott 's agyon lövetett. Ez esemény, Cabrera' embertelen vérszomjának eredménye, fontos következéseket szülend, mert a' kormány most a' legélesb fegyverhez, terrorismushoz kénytelen nyúlni. Saragossában hasonló, sőt még borzasztóbb jelenések váratnak. Van Halen számos személyeket 's közöttök sok hölgyet fogatott-el. Caspeban kemény napi parancsban meghagyá, hogy Pardinyas' hadosztályának el nem fogott tisztjei Jacába gyüljenek, 's a' maellai ütközetről feleljenek. A' katonák a' többi ezredekbe fognak szétosztatni. — A' Correo Nacional szerint, Pardinyas' osztályának elfogott 90 altisztjei kivégeztetésök' alkalmával bámulandó hős lelket mutattak. Cabrera fölszólítá a' vitézeket, hogy seregében szolgálatot vállaljanak, mit ők egyhangulag megtagadtak. Cabrera halállal fenyegette őket, de ők rendíthetlenek maradtak, 's miután nehányat kivégeztetett a' vérszomjas zsarnok, a' többit a' halál' félelme miatt megnyerhetni remélé. De ők egyhangulag kiálták, hogy készebbek meghalni, mint zászlójokat elárúlni,'s szilárd lélekkel mentek halálra.

Amerika.

Új-Yorkból a' hírek oct. 14kéig terjednek. Pennsylvania és New-Jersey statusokban a' kormányzó-választások Van Burenre nézve kedvezőleg mentek véghez. — Az új-yorki hírlapok Hamilton generálnak egy levelét közlik melly telve a' legdurvább szidalmakkal O'Connell úr ellen, ki a' rabszolga-kérdés' vitatásakor az amerikai népet gyalázta, 's név szerint Stevenson amerikai követet rabszolga-kereskedéssel vádolta, ki is ezért nyilvános levelet intézett hozzá. Hamilton general az izgatót zsoldos gaz embernek, Irland' számtartójának és Calibanjának nevezi. —

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

---

(3) Értekezés a' Nemzetiségről, irta *Moth Endre* hites ügyvéd Hat részre metszett magyar öltözetet tárgyazó képekkel gazdagította *Klasszy Venczel*, magyar szabó. Ez utolsó által a' magyar játékszín pénztára gyarapitására ajánlott példányok találtatnak Pesten Eggenberger Könyváros urnál. Egy példány ára 24 kr. p. p. (3)

Eladó finom ó borok

Sz. kir Rév-Komárom városában magyar 's külföldi termésü 1,500 akó finom válogatott ó bor, egész vagy kisebb mennyiségben is, eladandó. Bővebb tudósítást ád Komáromban a' győri duna melletti szarvas vendégfogadó bérlőjé *Neuzührer Peregrin.* (3)

3) Virág 's gyümölcs fa eladás.

Az árvíz által megrongált Pest városa fölsegéllésére jóltévőleg munkáll csaknem egész Europa; maga a' nemes magyar nem leend részvétlen. Férjem minden keresetét, 's az én Hozományomat egy virág tenyésztő-intézet alapitására fordította: állott az, millyen karban? tudják azon szépérzetű honfiak, kik nemcsak szemlélői, hanem készpénz fizetéssel gyámolitói is valának az árviz előtt. Ez mint sok más ezreket, ezt is semmivé tette. Szomorú romok alkottak a' hol elébb mosolygott a' Természet; de Isten a' jó emberek 's magam megerőltetése, új létre hozák a' mit a' mostoha hullámok örökre el akartak enyészteni. Intézetem, csak kedvellői nefelejtsék, újra kedveskedhetik mind azokkal, mellyek előbb gyönyörködtették. Vannak nevezetesen; Camelia 97 fajta mind virágzó, Rododendron, Azalia legnemesebb semp. flor. rózsák, Pelargoniomok, Harlemi Hiacinth, Tulipán, Narcis, Amarillis, Tacetta, Ranunkulus, Georgineák. 'stb. továbbá mindenféle virág magvak, 's gyümölcs fák a' legillendőbb áron. Ezek azok mellyeket, 's ezek által magát a' nemes nemzet bizodalmába alázatosan ajánlja Pesten a' Király-utczában

Ns. Bene Gergely özvegye
egy virág tenyésztés 's gyümölcs fa árulás tulajdonosa. (3)

Második Félesztendő.

Gabonaár: Pesten, nov. 16án pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 136—110; kétszeres 90—85; rozs 80—74; árpa 70—65; zab 53—50; kukoricza 75—70;

Dunavízállás: nov. 15én: 4' 7'' 9'''; 16án: 4' 6'' 9'''; 17kén: 4' 6'' 0'''.

Honi termesztmények' ára.

ezüst pénzben,

a' Leopoldi pesti vásárban november 15kén 1838.

	frt tól	kr	frt ig	kr
Gyapju: egy nyirésü egész . . .				
„ . . . . . finom mázsája	120	—	132	—
„ nemesített finom . . . —	90	—	110	—
„ egy nyirésü középszerü —	65	—	87	—
„ közönséges . . . . . —	48	—	60	—
„ két nyirésü finom téli . —	60	—	74	—
„ középszerü . . . . . —	50	—	58	—
„ közönséges . . . . . —	38	—	46	—
„ finom nyári . . . . . —	60	—	70	—
„ középszerü . . . . . —	48	—	58	—
„ közönséges . . . . . —	38	—	45	—
„ báránygyapju	54	—	135	—
„ bőrgyapju	65	—	95	—
„ timargyapju	36	—	59	—
„ banáti kézmos . . . . —	38	—	41	—
„ Zigara, erdélyi . . . —	44	—	48	—
„ . . . — úsztatott . —	34	—	—	—
„ magy. juhgyap. kézmos. . —	27	—	31	—
„ . . . . úsztatott . —	26	—	27	30
„ feketegyapju . . . . . —	20	—	22	—
„ szűcsgyapju . . . . . —	—	—	—	—
Dohány: debrői 1só faj mázsája	14	—	20	—
„ . . — 2ik — . . . —	9	—	12	—
„ . . . — 3ik — . . . —	7	—	8	—
„ debreczeni 1só faj . . . —	8	—	9	—
„ . — . 2ik — . . . —	—	—	—	—
„ . — . 3ik — . . . —	—	—	—	—
„ pécsi . 1só faj . . —	7	—	10	—
„ — . . 2ik — . . . —	6	—	—	—
„ — . . 3ik — . . . —	—	—	—	—
„ szegedi 1só faj . . . —	8	—	12	—
„ — . 2ik — . . . —	5	—	7	—
„ — . 3ik — . . . —	3	—	4	—
Bor: tokaji aszu . . . egy átalag	—	—	—	—
„ ménesi — . . . — akója	—	—	—	—
„ budai veres ó . . — —	6	—	12	—
„ — új . . — —	3	30	4	30
„ — fejér ó . . — —	4	—	8	—
„ — új . . — —	3	—	4	—
„ pesti kőbányai ó . — —	6	—	12	—
„ — . . . új . — —	4	—	5	—
„ hegyi fejér és veres ó . —	5	—	12	—
„ — — . — új . . —	3	30	5	—
„ honi fejér és veres . . —	2	24	3	30
Borkő: veres . . . . . mázsája	11	—	12	30
„ . fejér . . . . . —	13	—	15	—
Borszesz: 32—25 grád. . . grádja	—	24	—	28
Pálinka: gabona . . . . . akója	6	—	6	30
„ . . seprü és törköly . —	7	30	8	30
„ . . bánáti szilva . . —	6	—	7	—
„ . . szerémi . . . . —	9	30	11	12
Piskolcz: rozsnyói . . . mázsája	12	—	13	—
„ . . liptói . . . . . —	9	—	11	—
Méz: bánáti fejér . . . mázsája	13	30	15	—
„ — sárga. . . . . —	12	—	14	—
„ — barna . . . . —	—	—	—	—

	frt tól	kr	frt ig	kr
Méz: — darabos . . . . —	13	—	15	—
„ rozsnyói . . . . . —	13	30	16	—
Viasz: rozsnyói sárga . . . —	77	—	82	—
„ bánáti . . . . . —	75	—	80	—
Zsír: disznózsir . . . . . —	15	36	18	—
Vaj: tehenvaj . . . . . —	—	—	—	—
Szalonna: . . . . . —	15	—	17	—
Háj: . . . . . —	15	36	16	—
Szappan: szegedi . . . mázsája	12	24	13	36
„ debreczni . . . . . —	—	—	—	—
Faggyú: olvasztott . . . . —	19	—	20	48
„ gömböczb. (in Wammen) —	—	—	—	—
„ olvasztatlan rúdban (in Stangen)	14	—	15	—
Enyv: asztalosenyv finom . mázsája	22	—	24	—
Szilva: aszalt . . . . . —	5	—	6	—
Timsó: . . . . . —	5	12	—	—
Bőr: borjúbőr . . . . . párja	2	12	5	—
„ juhbőr . . . . . —	1	—	2	—
„ nyúlbőr . . . . . száza	20	—	25	—
„ báránybőr . . . . . párja	—	48	1	6
„ rókabőr	4	—	—	—
„ borzbőr	2	—	2	12
„ ökörbőr . . . . . párja	20	—	26	24
„ tehenbőr . . . . . —	16	—	20	—
„ lóbőr . . . . . —	8	—	10	—
Lószőr: kifőzött . . . . mázsája	—	—	—	—
„ főzetlen . . . . . —	44	—	60	—
„ tehénszőr	—	—	—	—
Szarv: szarvasé . . . 100 darab	35	—	44	—
„ ököré . . . . . —	24	—	34	—
„ bivalyé . . . . — —	30	—	34	—
„ tehené . . . . — —	9	—	14	—
Szarvhegy: . . . . — —	—	30	—	—
Gubacs: ó köble 120 fontjával és	—	—	—	—
„ uj	5	30	6	6
Kender: apatini gerebenelt mázsája	32	—	35	—
„ gerebenetlen . . . —	10	30	11	36
Toll: pehely . . . . . —	100	—	165	—
„ ágyi fosztatlan . . . —	22	—	76	—
„ — fosztott . . . —	30	—	120	—
„ irótoll . . . . 1000 darab	1	24	1	36
Körösbogár: . . . . egy font.	1	24	1	30
Halzsír: . . . . . mázsája	13	—	15	—
Hamuzsír: fejér . . . . . —	9	30	11	—
„ kék . . . . . —	9	—	10	—
Olaj: vad repczeolaj . . . —	12	30	13	15
„ vetett . . . . . —	13	30	14	15
„ megtisztitott . . . . —	15	30	17	—
„ — lenmagolaj . . . . —	15	30	16	30
Lenmag: . . . . . pos. mérője	2	—	2	30
Repczemag: vad . . . . . —	1	—	1	30
„ nyári vetett . . —	—	—	—	—
„ téli — . . . . —	2	45	3	—
Sáfrány . . . . . mázsája	11	—	14	—
Selyem slavoniai . . . . . fontja	11	—	12	15
„ bánáti	—	—	—	—

Ugornyai Robitsek József s. k.
1só előljáró.

Bozda Naum s. k.
2dik előljáró.

Pest. HAZAI 's KÜLFÖLDI 1838.
Szerda. Második Félév.
November 21kén TUDÓSÍTÁSOK. 41dik szám.

Magyarország (kinevezések; m. t. társaság; gazdasági egyesület' határzatai; concursus a' tengermelléki főorvosi hivatalra; adakozások a' vízkárvallottak' számára; Szigligeti megjutalmaztatása; Pest város' tanácsának határzata faszállítás iránt; soproni kisdedóvó intézet; a' pesti budai hangászegyesület 3k műelőadása. 'stb.) Nagybritannia (Durham l. hivatalos hirdetménye hirlapi vita Anglia és Oroszország viszonyai fölött 'stb.) Francziaország (a' kamarák dec. 17kére összehíva; Abd-el-Kader megbukása Ain-Maadialatt valószinü; őrült fodrász 'stb.) Törökország (a' drúzok ker. vallásra térnek.) Spanyolország (Borso csatát veszt; Saragossában is zendülés 'st.)

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Mranivecz Pál kanonokot a' chászmai káptalan őrkanonokává nevezni, 's ezen káptalanban megürült két kanonoksággal Laurenchich Péter varasdi választott lelkészt, és Krainchevich Józsefet, a' zágrábi egyház' praebendariusát, felruházni; — végre Kalász András keczer-peklini lelkészt a' sárosi esperességre emelni kegyelmesen méltóztatott.

A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara a' körmöczbányai k. helyettes bányatörvényszék' megürült jegyzőségére 's egyszersmind az ottani egyesült erdőhivatalnál szinte üresség be jött táblabiróságra Havas Andrást, a' beszterczebányai k. helyettes bányatörvényszék' jegyzőjét, — 's a' beszterczebányai k. helyettes bányatörvényszéknél ekkép megürült jegyzőségre Matulay Fridrik végzett bányász-gyakornokot; — továbbá a' körmöczbányai igazgató-hivatal' járulnoki tisztségére Bittner Antalt; — a' temesi k. kamar. igazgatóságnál megürült irnokságra Nigrovics Bertalan ottani járulnokot, az aradi kamarai jószágokban megürült nagylaki ispányságra Preneszill Ernesztet; — a' kovaszinczi ispánságra Domián Imrét; — végre a' facséti kamar. urodalomban szinte üresség be jött kaprorai ispánságra Schweinitzer Ferenczet alkalmazta. Hk.

Magyar tudós társaság. IXdik nagy gyülése, aug. 30tól—sept. 8ig, kilencz ülésben végezte el szokott esztendei foglalatosságait. Azokon kivül, mik a' közülés alkalmával közzé tétettek, a' következők szolgálhatnak a' figyelmes közönségnek tudomásul: I. A' nagy szótár szerkesztés-módja megállapitatván a' munka dolgozása az 183⁸/₉ki akademiai évben megkezdetik. II. A' grammatikai tárgyat, névszerint 1) az összetett betük egyszeritését illetőleg, a' nagygyülés, számos tagjai, nem tagjai által előterjesztett véleményei 's a' kisgyülés javaslatának bővebb megfontolása, — de egyszersmind a' literatura állapotja 's illy nagy és általható ujitásnak gyakorlati tekintetben minden oldalróli meghányása után: a' nyelvtudományi osztály ebbeli inditványától elállott. 2. Ugyanezen osztályra a' magyar szókötés főbb szabályai kidolgozása bizatott. III. „Tudománytár" czimü encyclopaediai folyóiratának, mellyből eddig évenkint négy kötet jelent meg, az akademia tágasabb mezőt kivánván nyitni, egyszersmind pedig gyakrabbi megjelenése által az eszmék cseréje gyorsabbitására hatni; határoztatott, hogy az jövő 1839ki év elejétől kezdve, egyre másra hat medián ívnyi füzetekben, hónaponkint jelenjék meg: megtartatván eddigi tisztán tudományos iránya, 's minden füzet, mint eddig, ugy ezentul is két, t. i. értekező és literaturai osztályra szakadván, amaz folyvást Luczenbacher János, ez Balogh Pál rendes tagok szerkeztetése, 's a' társaság fő fölügyelése alatt. A' költségeknek, illy terjeszkedés miatt tetemes növekedése mellett is, ára a' 12 havi füzetből álló egész évi folyamatnak, rajzokkal együtt, csak 5 fr. ep. leszen velin pap., legfinomabb velinen pedig 7 fr. 30 kr. ep. Postán 48 krral drágább. IV. A' drámai jutalomra nézve, hogy az annál sikeresebb ösztönt gyakoroljon a' munkás elmékre, az igazgatóság helybenhagyásával olly határozat költ, miszerint az a' többiek között legjobb munkának ezentul mindenkor kijárand: kivevén ha közttök egy sem találtatnék, melly bármi tekintetből is figyelmet érdemelne. V. Az 1839ki drámai jutalomra érkezendő szomorujátékok vizsgálata, szavazatok többsége által Fáy András és Schedius Lajos tiszt., Bajza József, Czuczor Gergely és Vörösmarty Mihál rendes tagokra bizatott. VI. Ujra meghagyatott folyamatában az 1833. óta a' magyar repertorium nevelésére megbizott játékszini választmány; 's e' czélra a' jövő akademiai évre 400 fr. ep. adatott rendelkezése alá. Tizenkét tagja e' választmánynak e' következők: Fáy András t. t., Schedel Ferencz titoknok, Bajza József, gr. Dessewffy Aurél, Döbrentei Gábor, b. Eötvös József, Jakab István, Mátray Gábor, Szalay László, Tóth Lőrincz, Vajda Péter és Vörösmarty Mihály r. és lev. tagok. VII. A' társaság nyelvrégiségei gyüjteményét a' lefolyt akademiai évben nevelni sziveskedtek: a' csornai főtisz. convent, ns. Soprony városa tanácsa, Erdélyi János, károlyfejérvári káptalani requisitor, és Jászay Pál l. t. miért nekiek az egész közönség előtt a' társaság köszönete fejeztetik ki. VIII. A' tagajánlási jegyzékek fölolvastatása után a' választásokhoz fogván a' tár-

saság, következő tudós hazánkfiai nyertek szótöbbséget, 's azóta a' társaság czéljaira buzgó együttmunkálkodásra ajánlkoztak is: 1. Levelező tagok, szám szerint nyolcz: Dr. Flór Ferencz, Pest városa tiszt. r. orvosa 's orv. kar tagja; Alsóviszki Fogarassy János h. ügyv.; Herepei Károly, nagyenyedi ref. collegiumbeli theol. prof.; Kossovics Károly, h. ügyvéd 's táblabiró Nyitra-Ivánkán; Pulszky Ferencz Eperjesen; Szenczy Imre, praemonstr. szerzetes kanonok 's prof. Szombathelyen; Tarczy Lajos, a' pápai ref. colleg. physica prof., és Dr. Viola József a' moldvai uralk. fejdelem r. orvosa 's több rendek vitéze Jászvásárott. — 2. Rendes tag szinte nyolcz, u. m. Nagy János, tanulmányok igazgatója a' szombathelyi papnev. házban 's lev. tag, a' nyelvtudományi osztályba, vidékinek; a' történetirási osztályba helybeli r. taggá: Jerney János h. ügy. táblabiró 's lev. tag; vidékivé Kossovics Károly ügyv. 's l. t.; a' mathematikaiba, helyben, a' nagygyülés ajánlatára az igazgatóság által kineveztetett Vásárhelyi Pál, a' főépitő kormánynál hajózási igazg. mérnök 's l. t.; 's az ez osztályhoz kapcsolt hadtudományi rendes tagságra, a' társaság ajánlatára, az e' helyet alapitotta gróf Festetics László ur hozzájárultával az igazgatóság Tanárky Sándor nyug. kir. őrnagyot és l. tagot nevezte ki, a' törvénytudományi osztályban helybeli r. tag, Szalay László ügyv., l. tag és segédjegyző lett, 's vidéki, a' nagygyülés ajánlatára az igazgatóság által nevezve, Zsoldos Ignácz ügyv., Veszprém megyei főjegyző 's l. tag; végre a' természettudományi osztályba helyben D. Frivaldszky Imre muzeumi alőr 's lev. tag. — 3. Tiszteleti tag három: Guzmics Izidor bakonybéli apát és r. t., gr. Széchenyi István m. akad. másod elnök 's igazg. tag, és gróf Teleki József, tit. tanácsos, koronaőr, m. akad. elnök 's igazg. tag. IX. A' társaság könyvtára a' nagygyülés folyamata alatt következő ajándékokkal szaporodott: 1. Czech János r. tagtól, több vegyes, többnyire régi és ritka darabokon kivül, a) Tristram Shandy, Basil, 1792. 2. vol. b) M. Palingenii Stellati Zodiacus vitae, Verteutscht durch J. Spreng. Frankf. 1563. c) Icones virorum illustrium. Argentor. 1587. d) Magazin für Geschichte, Statistik u. Staatsrecht d. oesterr. Monarchie. 2r Bd Göttingen, 1808. e) Brunner, d. Leben eine Pilgrimmschaft zum Grabe. Buda, 1834. f) A' haza szeretete, irta Vedres Istv. Szeged, 1809. 2. Nagy Pál hajdani kir. prof.: Historia univ. gentium Buda, 1824—5. 3 köt. 3. Polczer: Nuovo metodo di stenografia di C. Narducci. Lodi. 1838. fol. 4 Schmidt és Weber pozsonyi könyvnyomtatók, Szlemenics Pál által, legujabb nyomtatványaikat, szám sz. kilenczet. 5. Vörösmarty Mih. r. t. Marót bán. Buda, 1838. 6. Mátray Gábor l. t. Budapesti hangászegyesület szabályai. Buda, 1836. 7. Miskolczy István Szeged vár. jegyző: A' szegedi hangászat-oskolának alapszabályai. Szeged. X. A' kézirattárt nevelték: 1. Lugossy József: 1. I. Rákóczy György fejdelemnek Gyula-Fejérváratt 1642 jul. 10. a' borosjenei ötvösöknek adott kiváltságlevelét (hártyán). 2. Szenczy Ferencz theol. prof. egy 1499. sz. Ilona napján költ szerződést, mellyel Vitézfi László egy szőlejét adja haszonbérbe (hártyán). XI. A' társaság szünnapjai sept. 11. kezdődvén, munkálkodásit nov. 12. tartandó első kisgyülésben fogja ismét folytatni. *(folyt.)*

A' m. Gazdasági-Egyesületnek folyó nov. 15ikén tartott rendkívüli közgyülése leginkább a' tisztviselők' választásaul lévén kitűzve, miután a' részes tagok csekélyebb számmal jelentek-meg, az elnökségnek 's pénztárnoknak hivatalok' körében tett eddigi szives fáradozásaikért a' jelenvoltak egyhangulag köszönetet szavazva őket arra birák, hogy hivatalukat jövő évi martius' 17dik napján tartandó rendes közgyülésig, mellyre a' tisztválasztás is elhalasztaték, hasonló buzgalommal legyenek szivesek viselni. Ennek folytában következő érdekesb határozatok keletkeztek; 1) Azon két rendbeli kivánatlevél, mellyet a' választottság a' pesti országos vásárok' idejének megváltoztatása, 's valamint mezőgazda termesztőinkre, úgy kiviteli (activ) kereskedésünkre nézve kedvezőbb elrendezése iránt javaslatkép' előterjeszte, elfogadtatott, 's azoknak egyike, melly a' honi termesztők' számára van szerkesztve, a' jelenvoltak által aláiratván, az aláiratás' folytatásul n. casinoi igazgató Pregardt János urra, másika, a' honi 's külföldi kereskedők' számára szerkesztett, Kappel Fridrik pesti nagykereskedő urra bizaték. (Ezek legközelébb szinte fognak közöltetni.) 2) A' képviselőség fiók-egyesületek' alkotására, 's azoknak ezen országos egyesületteli összeforrasztására, a' honi gazdaközönség pedig 's különösen az egyesület' tagjai arra rendeltettek kérőleg felszólítatni: hogy a' vidékökön divatos gazdálkodási rendszereknek (a' gazdaság minden ágaira nézve) részletes leirását, nem különben egyes gazdaságok' történeteit, ezeknek a' rendes számvitelből merítendő tiszta haszonbeli vagy veszteségi eredményeivel egyegyütt, 's virágzások vagy hanyatlások' okaival világítva közöljék. 3) Az egyesület örökítéseül következő ujabb alapitványok keletkeztek, név szerint: szabad kir. Arad városa 100 p.ftot ren-

dele fensóbb helybenhagyással küldetni a' pénztárba, Lunkányi János táblab. 's jószágigazgató úr 40 p.ftot fizetett-le kész pénzben, Balogh István ur 25 p.ftot, Csallay Ignácz úr 100 p.frt. Danko Ferencz úr 100 p.ft., Deiszler János úr 50 p.ft., Dubravay János úr 40 p.ft. Gáár Sándor ur 40 p.ft., Giay Fridrik 50 p.ft., H m'er Lajos úr 20 p.ft., Högyészy Pál Sopron vmgyei első alisp. ur 100 p.ft, Kis János superint. úr 40 p. ft., Kunovick Antal úr 20 p. ft., Marton György Sopron megyei 2d. alisp. úr 100 p.frt., Mericsnigg Pál úr 20 p.ft., szopori Nagy Károly ur 50 p. ft., Ótocska Ignácz úr 20 p. ft., Pöll Antal ur 10 p.ft., Rimanóczy Pál ur 40 p. frt., Somogyi József ur 20 p.ft., Spurr Ferencz úr 40 pft., Török János ur 100 pft., Tóth Mihály ur 20 pft., Varinyi Flórián ur 20 pft., Záborszky Imre ur 40 pftot kötelezének: 's ezeknek egyenként, különösen pedig Högyészy Pál soproni első alispán urnak, 's Török János ur hg. Eszterházy jószágkormányi tisztjének, kik az iménti tőkék aláíratása körül buzgólkodni szíveskedtek, az egyesület hálás köszönete fejeztetik ki. A' tisztelt alapítók, kik többnyire hg. Eszterházy gazdatisztei, követésre méltó példát nyujtának ez által minden gazdatisztnek, 's annak kinyilatkoztatása után, hogy e' végre csekélyebb summák is szívesen fogadtatnak, azon édes reményre jogosíták a' közgyülést, mi szerint a' képviselőkhöz és törvényhatóságok előljáróihoz (első alispánokhoz t. i. 's kir. városi polgármesterekhez 's főbirákhoz 'sat.) szétküldött kötelezvényi fejér levelek (albumok) egyenkint nagyobb 's kisebb summákkal ékesítve érkezvén vissza, az egyesület fenmaradását örökre biztosítandják. 4) Az illető küldöttség' jelentése szerint az Egyesület gazd. osztályú pénztárának j. évre remélhető összes jöved. 4398 ftra, költségei pedig mintegy 2943 p.ftra rugnak; 's így az egyesület' további rendelkezéseül 1455 p. ft., sőt Klauzál Imre urnak pályakérdések' jutalmazására szánt 's eddigelő 180 p. ftra növekedett ajánlatival együtt 1635 p.ft. maradand; — mellyek' folytában határoztatott: hogy ezentul az évenkénti összves jövedelmeknek egy hatod része mindenkor, következésképp jövő évre 733. p.ft. elkülönítetvén, tőkésítessék. 5) Mint hogy ekkép növekedő pénzereje az egyesület' hatási körét tetemesen tágítá, ezentúl jutalomkérdések is fognak megfejtésül kitűzetni; 's jelesen a' jövő évre alább előszámolandó föltételek mellett következő kérdés nyilvánítatik: „Miután ujabb törvényink' engedelméből hazánk' minden részein létesülhet tagosztály; mit tegyenek a' nagyobb és kisebb birtokú gazdák és mindazok, kik magok mivelik földeiket, hogy ezen változás által a' miveltebb és így több hasznot igérő gazdálkodás' nemére minél kevesebb költséggel, 's biztosan juthassanak; tekintetbe vévén a' föld minőségét, éghajlatot, vásári és egyéb körülményeket, jelesen pedig a' téli és nyári istállóztatást, mennyire tagosztály által a' közlegelő vagy végkép megszünik, vagy megszűkítetik?" — A' legjobb felelet' szerzője 100 arany jutalommal fog megtiszteltetni. Birálókká Andrásy György gr. elnöksége alatt Appel Károly, Bujanovics Eduard, Csapó Dániel, és Czindery László urak választattak. A' feltételek következők: a) A' pályázó feleletek jövő 1839dik évi dec. utolsó napjáig bezárólag az egyesület' titoknokához anyival bizonyosabban küldessenek-be, mivel az érintett határnapon túl érkezendők el sem fogadtatnak többé. b) Egyedül magyar nyelven irt feleletek fogadtatnak-el; mellyek azon felül idegen kézzel tisztázva, lapozva, bekötve, 's jelmondattal legyenek ellátva; a' szerző' neve egy hozzájok melléklendő pecsétes levelkébe rejtetvén, 's e' levelke az illető munka' jelmondatát viselendvén. c) Ha valamellyik pályázóra kisül, hogy saját kezével tisztázta-le beküldött munkáját, vagy iránta valamellyik birálóját akár szóval, akár irásban értesítette, 's nevét 's munkáját bármikép elárulá; habár felelete legjobb lenne is, a' jutalomtól elesik, 's ez az érdemileg utána következőnek fog itéltetni. d) A' titoknok az érkezendő feleleteket haladék nélkül biztos alkalommal (ha egyéb nyomban nem ajánlkoznék, postán) fogja megküldeni valamellyik birálónak, ki azokat legfelebb egy hónapig tarthatván magánál, miután elolvasta, vagy legközelebb lakó birálótársával közlendi, vagy a' titoknoknak küldendi az egyesület költségére szinte biztos alkalommal vissza. e) 1840dik évi lóverseny' idején tartandó közgyülés előtt a' birálók egybe fognak ülni, 's a' velök közlött pályafeleletek iránt okokkal gyámított véleményöket felolvasván, vagy ha személyesen meg nem jelenhetnének, azt irásban küldvén-meg a' bizottsági elnöknek, ezek szerint szótöbbséggel fogják érdemökhöz képest elsorozni a' beküldött feleleteket; melly sorozatot szinte okokkal gyámítva 's olly megjegyzéssel terjesztendik a' közgyülést megelőzendő választottsági ülés' elébe, valjon a' legjobbhoz közelítő munka érdemes-e némi megtiszteltetés, vagy dicsérésre. f) Ha a' birálók' valamellyike időközben meghalna, a' többiek magok választanak helyébe uj tagtársat az egyesületi részesek közül. g) A' közgyülés a' biráló bizottság' itélete szerint a' jutalmat az illetőnek kezéhez szolgáltatván, a' koszorus és

megtiszteltetést nyerendő munkák az egyesület' tulajdonává válandanak, 's a' körülményekhez képest a' gazdasági Tudósításokban, vagy egyebütt, avagy külön fognak megjelenni. — Addig is tehát míg e' határozat külön nyomtatványokban is meg fog jelenni, a' gazdaközönség az iménti kérdés' megfejtésére ezennel pályatérre hivatik. *(folyt.)*

Adakozások a' vízkárvallottak' számára a' budai kam. főfizető hivatalhoz: a' zombori kir. igazgatóságból Kula kam. urodalomhoz tartozó hét ispán-kerület 321 ft. 29¾ kr. Eszék sz. kir. város 100 ft. Somogy vmegye 389 f. 24 kr. Arad vmegye 612 ft. 6 kr. Szathmár vmegye Buday Ignácz szbiró által 169 ft. 23 kr. a' selmeczi jótékony nőegyesület 353 ft. 20 kr. Bélabányával egyesített Selmecz sz. k. bányaváros 357 ft. 31 kr. Zagrab vmegye 1493 ft. 4 kr. Versecz sz. mváros 98 ft. 6 kr. Gömör vmegye 49 ft. 47 kr. Csanád vmegye 401 ft. 46¾ kr. a' huszti timár és csizmadia-czéh 8 ft. a' szlatinai k. sóakna-hivatal 30 ft. 13 kr. Arva vmegye 40 ft. 25 kr. Kecskeméth városa 227 ft 36 kr. Öszvesen 4652 ft. 11½ kr. p. p.

Közhirül tétetik Pest városa tanácsa által, hogy mind azoknak, kik még f. évben ölfát eladás végett Pestre szállitandnak, e' város részérül annak fölállitására a' városkapitány által alkalmas hely ingyen fog kijeleltetni, kinél az illető ölfa-tulajdonosoknak aziránt magokat jelentniök kell, azonkül pedig sem a' hajóktul, melyeken az ölfát hozzák, sem magától a' még ez évben ide szállitandó ölfátul a' különben szokott dij fizetése kivántatni nem fog Költ Pesten az 1838dik évi nov. 14ikén tartott tanácsülésbül.— A' Duna-árvize által megkárosult szegény ó-budai lakosok legnagyobb hálájokat 's köszönetjöket nyilatkoztatják t. ns. Pest vármegye jegyzőhivatalának azon kegyességért, melly szerint nekiek az ő fölsége által kegyelmesen hitelezett 50,200 pengő for. szóló 450 darab kötelező-levelektől járni kellő betáblázási dijt elengedni sziveskedék mind a' két alispán ur közbenjárása mellett.

A' megürült magyar tengermelléki főorvosi 's egyszersmind a' martinsiczi kórház' orvosi hivatalaért, mellyhez 600 p.ft. díj van kapcsolva, folyamodni szándékozók, szükséges bizonyitványokkal ellátott folyamodásukat jövő 1839 jan. 1ig vagy a' nmélt. m. kir. Helytartósághoz vagy a' fiumei kormányszékhez nyujtsák-be.

A' pestbudai hangász-egyesületnek 3dik műelőadása e' folyó 3dik hangászati évben jövő vasárnap, nov. 25kén, délutáni 4 órakor lesz Pesten a' k. v. nagy redutteremben. A' t. egyesületi tagok péntektől (nov. 23.) kezdve vehetik által belépti jegyeiket Pesten egyesületi pénztárnok Klaus E. L. úrnál (szinház terén, a' k. v. játékszin épületében levő tükörgyárban), előadás napján azonban kizárólag az egyesületi irószobában (a' v. színház ellenében, n. hid utczán, Parkfrieder ház 1ső emeletében, hátul, az udvarra). — Budán pedig a' várban Milecz Imre urnál a' „levélhez" czimzett szövetárus boltban. — Ugyan azoknál fizettetik-be az egyesületnek ama t. pártfogói 's zenekedvelők által, kik részint idei részvény dijokat még le nem tették, részint az egyesületbe, mint uj tagok, lépni kivánnak, az évi részvénydij (3 ft. egyes — 6 ft. ezüstben három beléptijegyért, egész évi valamennyi előadásra), valamint ezen fölül az alappénz is (2 pgő ft,) ujan belépő tagoktól. — Idegenek, kik ezen előadásban jelen lenni ohajtnak, az egyesületi irószobában előadás napján utasitást nyerhetnek. — Előadandó hangmüvek: 1) Lindpaintner ouvertureje „Vampyr" daljátékból. — 2) Crüsell Bernard hangversenye klarinetra. — 3) Händel „Alleluja" hangműve. — 4) Párdal Paccini Ján. „Pompeji utósó napja" daljátékából. — 5) Phantasia hegedüre „La Somnambula" daljátékból vett motivumokra. Szerzé Lipinski K.; előadja Kohn D. ur, Bécsben a' cs. k. udvari dalszinház hangászkarának tagja. — 6) Mozart cantátéja „Szent! tekints le kegyesen!"

Azon több idő-'s czélszerü javitás és szépités közt, mellyben Soprony város néhány év óta, leginkább Vághy Ferencz polgármester 's most biró munkás buzgalma által, mellyel az minden jót 's hasznost mindenkor előmozdítni törekvék, rövid idő óta kisdedovó intézet is tündöklik. October 16dikán nagyszámu gyülekezet előtt nyiták meg e' hasznos intézetet. Mint igen szép példája a' valódi polgári érzelmeknek emlitendő, hogy az emlitett intézet megnyittatását követett napon a' városi tisztujitás után Töpler Károly tr. inditványára a' 10 ujonnan választott tanácstag 200 pgő forintot ajándékozott az intézeti pénztár gyarapitására. — Gattendorfban, Eszterházy gr. egyik Mosony megyei falujában f. é. oct. 25kén egy szegény ember neje, ki már több ép gyermeket szült férjének, 7 hónapra különös módon öszszenőtt ikreket szült, 's folyvást legjobb egészségnek örvend.

Szigligeti fiatal drámairót 's pesti szinészt kolozsvári tisztelői egy ezüst irótollal tisztelék meg, mellyen e' szók olvashatók: „Emlék Szigligetinek. Kolozsvári tisztelőitől, 1838." Fiatal hazánkfiát buzgó munkálatra serkentheti e' szép méltánylat.

Nagybritannia.

Durham lordnak Canada' népéhez bocsátott hivatalos hirdetménye igy szól: „Ő fölsége' amerikai száraz földi és szomszéd tartományinak főkormányzójától, aladmiraljától, ő excjától. Proclamatio. Ma rendeltetéséhez képest két végzetet hirdettem-ki e' czím alatt: „Azok' kárpótlására költ végzet, kik a' jelen parlamenti ülés alatt elfogadott, „Canada' ideigleni kormányát tárgyazó végzés" czímű határzat' ürügye alatt készült rendeletet kiadták, vagy végrehajtani segítettek." Továbbá „alsó Canada' bátorsága iránt költ rendelet" czimü rendeletemnek ő fölsége általi roszaltatását kell közlenem. — E' hivatalos tisztemet nem teljesithetem a' nélkül, hogy egyszersmind nektek, angol Amerika' népének ki ne jeleljem az ösvényt is, mellyre az országos kormány' e' rendszabályai által lépni kénszerittetem. Azon titkolódás, melly, mig itt a' legfontosb dolgok történtek, Canada' népe előtt kormányzóinak szándékait, indító okait, sőt még cselekvéseit is igen gyakran eltakará, nézetem szerint, egyik fő oka volt a' kormány' számos tévedéseinek 's a' nép átalános békétlenségének. Most tehát, midőn Angliába visszaszándékozom, kötelességemnek ismerem teljesen és őszintén kifejteni azon okokat, mellyek eredeti czéljok' elérésére már elégtelen meghatalmazásim' letételére indítottak. Mikor angol Amerika' kormányát átvevém, józanúl megfontolám átvett föladatomat 's megoldására fordítható erőmet. A' parlament az összes törvényhozó és végrehajtó hatalmat egy kézben egyesítvén, a' szó' legszorosb értelmében, kényúri hatalmat alkotott. E' hatalommal ő fölsége engem méltóztatott kegyesen fölruházni. Én nem rezzentem-vissza illy minden alkotványos korlát nélküli hatalom' borzasztó felelőségének elvállalásától, mert e' korlátlan hatalom igazságos, szelid és erőteljes gyakorlása által minden osztályok' boldogságát biztosíthatni, 's szabadságaik' gyors és tartós helyreállását könnyíthetni reméltem. De soha sem voltam gyarló azt képzelni, hogy azon országban, hol a' szabadság legrégebben élveztetik, legjobban értetik, és legjózanabbúl gyakoroltatik, az emberjogokat bölcsen védő formák, rosz kormányzás és viszálkodás által csak nem egészen fölbomlott társaságban aggodalmas pontossággal megtartathatnának. Helyzetemben fő kedvezésnek tekintém azt, hogy a' lényeges igazság' és józan politika' nagy czéljait szabadon 's korlátlanúl törekedhetem elérni. Nem is jutott, még álomban is eszembe, az angol alkotványt akár elméletileg, akár gyakorlatilag olly országra alkalmazni, hol az alkotvány épen most fölfüggesztetett, a' képviseleti kormány megsemmítetett és a' nép saját ügyeiben az ellenőrségtől megfosztatott; hol a' személyes jogok' rendes biztosítványai a' hadi törvény és a' habeas corpus-végzet folytonos fölfüggesztése által erőn kivül állanák, 's politikai esetekben pártatlan igazságszolgáltatás iránti bizodalom régóta nem létezett. Okom vala hinni, hogy a' királyi aláirás alatt költ megbízások 's útasítások, mellyek nekem mint főhelytartó és főbiztosnak adattak, a' rám és tanácsomra ruházott hatalom, 's végre kineveztetésem' mindenfelőli helybenhagyatása által szükségesnek látszó hatalommal el vagyok látva. Továbbá azt reméltem, hogy kormányom' egész ideje alatt azon erővel fogok támogattatni, mellyet csak az anyahoni hatóságok' őszinte és szilárd pártolása nyujthat a' távol lévő tiszteknek, 's hogy mig az angol birtok' épségét igyekszem fentartani, a' pártszenvedély is el fog némúlni. Ez igazságos várakozásimban fájdalmasan csalatkozám. Tiszti eljárásomnak legkisebb részletei is mindjárt eleinte örökös rovogatás' tárgyai voltak, még pedig olly rovogatáséi, melly teljes tudatlanságot árúlt el a' tartomány' állapotja 's azon egyetlen módszer felől, mellyel az angol korona' fensősége fentarthathatik és gyakoroltathatik. Azok, kik meghatalmazásomat a' parlamentben gyalázák és korlátozák, továbbá a' ministerek is hallgatásuk által igen is világosan megmutatták, hogy hatalmam nincsen az azt létre hozó sürgető esethez mérve. Végre legelső 's legfontosb hivatalos tettem, mellyről az anyahoni hatóságok értesítettek, forma szerint megsemmítetett, 's igy egész politikám is, mellynek ama tett kicsiny de lényeges része volt, meg lőn semmítve. Politikai foglyokról rendelkezni, sohase tartozott tiszti körömhez. 'S ha a' kitűzött nagy czélt el akarták érni, igy ama kérdésnek még megérkezésem előtt el kelle döntetnie. Mivel azonban a' gyarmat' jövő nyugalmát és javítását tárgyazó terveim lényegesen úgy hozák magokkal, hogy a' dolgot az ingerült szenvedélyek' csillapításán kezdjem, előbb a' politikai nyomozás alatt lévő személyek' sorsát kellett eldöntenem, 's a' tartomány' mostani bátorságáról a' csendzavarók' eltávolítása által gondoskodnom. E' czélra a' rendes törvényszékek, miként egy minapi nyomozás világosan megmutatta, nem nyujtottak nekem eszközt. Törvényes pőrfolyamok a' népszenvedélyeket csak újra fölizgatták, a' nép nagy részének lázadás iránti sympathiáját még inkább fölvilágositották, 's a' békétlenekre nézve politikai vétkekért a' büntetlenséget átalában újra biztositották volna. A' leg-

világosb tanubizonyságok melletti fölmentés által, mit kerülhetlennek láték, a' lázadási pártfők ismét kiszabadúltak volna, föl mentve minden bűn alúl, 's elámított honfitársaik' szemében egy boszuálló vád és igaztalan befogatás által ártatlan véráldozatokká magasztalva. Én ez előrelátható következményeket minden rám bizott módokkal elhárítandóknak tekintém. Nyomozás és elitélés nélkűl nem nyúlhattam fenyítő szabályhoz; de jogosí ottnak hivém magamat a' vétek' elismerését használni, 's a' legvétkesb és legveszedelmesb vádlottakra nézve óvó szabályokat tenni. Lehetett volna-e e' sürgető esetben alkalmasb cselekvésmódhoz nyúlni, az most nem lényeges kérdés. Ama bánásmód választatott, az erre következett vitatkozás elmúlt, és kik leginkább hajlandók voltak e' bánásmód' szelídségét kárhoztatni, megnyugodtak benne, 's hozzá alkalmazták magokat. A' fontos kérdés' elintézéséből eredendő jó következmények már mutatkozni kezdettek. Ezek közt legfontosb vala az, hogy politikámat az egyesült statusok' népsége javallá, és ott a' canadai lázongások iránti sympathia azonnal megszünt. Ez eredmény előttem igen örvendetes vala, a' mennyiben köztetek és egy nagy rokon nép közt az egyetértést megint helyreállítá, mellyet én teljes erőből nevelni törekedtem, és azt, mint békétekkel és boldogságtokkal lényegesen összefüggőt, ezennel komolyan szívetekre kötöm. Rendeletem' hiánya, mellyet roszallása' okaúl vettek föl, nem hatásköröm' nem ismeréséből eredett, hanem azon bizodalmamból, hogy a' parlament hatalmam' hiányait egész készséggel kipótolandja. A' foglyok a' miatti aggodalmát, hogy közönséges gonosztevők' sorsára jutandnak, eloszlatandó, 's visszatérésök' félelmétől a' tartomány' jogszerető lakosit megóvandó, ama rendeletbe a' foglyokkal Bermudában leendő bánásról nehány szót beiktattam, jól tudván, hogy ennek magában véve nem leend semmi hatása. Átláttam, hogy hatalmam csak Bermudába érkeztökig terjed. Tudtam, hogy a' foglyokat e' szigeten nem szabad erővel letartóztatni az országos parlament' jóváhagyása nélkűl. E' jóváhagyást joggal várhatám, mivel az általam követett ösvény az országos és tartományi törvényhozás' több végzeteiben már előre ki volt mutatva, minek bebizonyítására leend még alkalmam. Azt is hivém, hogy, ha ama parlamenti végzés előzményei nem szólnának is mellettem, egy kormány és egy törvényhozó testület, ha e' szerencsétlen tartomány' csendje és a' birodalom' épsége szivén fekszik, azon számtalan jótéteményeket, mellyeket politikám átalában igért 's jobbára már biztosított is, holmi apró formácskáknak nem fogja föláldozni. Reménlém, hogy egy nagy 's jótevő czél' sikerülését egy tévedés miatt, ha különben tévedés volt, mit ők helyrehozhatának, vagy a' meghatalmazás' hiánya miatt, mellyet ők kiegészíthetének, nem fogják megsemmíteni. Ha rendeletem' sükeretlennek találták, sükeressé tételét remélhetém tőlük; ha törvénytelennek találták, méltán várhatám, hogy törvényes erővel ruházandják föl. De e' kis segélyt olly nagy czélra nem nyerhetém meg; 's így a' rám ruházott hatalom haszna elenyészik a' legfensőbb hatóság' támogatásával együtt. A' most megsemmített szabály csak egy része volt ama' nagy rendszernek, mellyet a' közbocsánat' kihirdetésekor igértem. Midőn a' minapi viszálkodás' nyomait eltörleni igyekeztem, fölfogadám, hogy okait is megszüntetem, két ellenséges faj közt a' versengést meggátlom, alsó Canada' hiányos intézeteit az angol müveltség és szabadsággal egyenlő polczra emelem, az angol vállalkozó szellem' gátjait e' tartományban elháritom, a' többiben a' gyarmatosítást és javításokat elősegéleni, végre az általános áldásokat egy szabad, felelős és terjedelmes kormány' megalapítása által kieszközleni fogom. Illy nagy igéreteket, az országos főhatóságok' segélyének biztos reménye nélkűl nem merheték tenni. Mit érnek egy küldött hatalom' szándékai és igéretei, ha végzéseit azon hatóságok, mellyektől a' hatalom ered, nem veszik tekintetbe? Milly bizodalommal hívjak meg valakit együttmunkálásra, vagy intsek béketűrésre, midőn a' régi törvényeket 's szokásokat épen úgy fölforgatom mint a' megrögzött visszaéléseket; én, gyöngített kezemmel, melly hasztalan próbált csak kevéssel is többet, mint zavart időkben a' szokott politika megkiván? Mikép hárítsam el a' rendelet' roszallásának közvetlen káros következéseit? E' rendelet szoros összefüggásben állott más rendszabályokkal, mellyek ezentúlis korlátlan hatásuak maradnak. Szorosan összefüggött az ő fölsége közbocsánati hirdetményével; és mivel illőnek véltem, hogy Al-Canada rendkivűli törvényhozósága minden kemény óvó szabályokat önmagára vegyen, 's ő fölségének vele született jogát, királyi előjogát csak kegyelemre 's bocsánatra használhatni, meghagyja, ennél fogva hirdetményem teljes közbocsánatot hirdetett, csupán a' rendeletben érintett kivételekkel korlátozva. A' rendelet roszaltatott, 's a' hirdetmény helyben hagyatott. Ő fölségének a' kivételek' roszallása javasoltatván, a' bünbocsánat megszorítás nélkűl áll fenn. Nincs tehát semmi gát a' vétkeiket világosan megvalló személyekre nézve, kiket én, e' tartományoktól a' veszélyt elhárítandó,

számkivetettem, és senkit sem lehet már megidéztetni, hanem ha olly módon, melly igazság és politika iránti érzelmimnek ellenére van. Én ő fölsége kegyelmének megmásolhatlan zálogát nem húzhatom vissza. Nem akarom a' rendelet' jóvá nem hagyását azzal kijátszani, hogy rendeletemet változtatott alakban a' számúzés' helyén vagy az önkénytes visszatérésre szabott büntetésben megint erőbe léptessem. A' habeas corpus-végzet' szükségtelen fölfüggesztése által a' személyes bátorságot nem bízhatom a' kormány' önkényére, 's egy egész tartományban nem kiálthatom ki csak azért a' lázadás' közvetlen veszélyét, hogy néhány embert megrémítsek. E' visszás és kinzó környűletek közt sokkal jobb azonnal elhatározottan kilentenem szándékomat, miként politikám és kormányrendszerem illy silány és hiányos eszközökkel leendő folytatásáról lemondok. Ha Al-Canada' csendje megint veszélyeztetik, úgy a' kormánynak az anyahontól szívesb és erőteljesb segélyt kell várnia, mint minő nekem jutottt." Itt a' nemes gróf fájlalja, hogy javítási terveivel a'gyarmatra nézve föl kell hagynia.Reméli azonban és ohajtja, hogy lemondásával még nem szünt meg Canadának szolgálni, 's visszatérvén Angliába, a' felsőházban majd alkalma leend Canada' javát teljes erejéből előmozdítani. Költ oct. 9kén 1838.

A' ministerium' változásáról folyvást röpkednek hírek, 's némelly lapok állítják, hogy Melbourne, ki még mindig Windsorban tartózkodik, a' királyné' kegyéből ki esett, 's ezt onnan következtetik, mivel a' nemes lord nem látatott a' királynénál. Továbbá hírlik, hogy Russell l. nője' halála fölötti keservében a' köz életből vissza akar vonúlni.

A' M. Chronicle' hangja Oroszországra nézve nehány nap óta mind inkább békes lőn. Szükségesnek látja ugyan, hogy Anglia a' pétervári kormányt szemmel kisérje, 's ha becsülete vagy jogai úgy kivánnák, fegyverhez is nyúljon; de más részről kárhoztatja azok' kába törekvését, kik a' nemzetbe irtózást akarnak önteni az oroszok iránt, mi könnyen haszontalan háborút szülhetne. E' fölött a' ministeri hirlap vitába eredt a' M. Post és Standard torylapokkal, mellyek szerint Oroszország mind akarattal mind erővel bír Angliának keleten árthatni. A' M. Herald a' mostani orosz politikát Napoleonéval hasonlitja össze, 's abban lát fő különbséget, hogy Napoleon túl szokta erejét becsülni, hogy így annál inkább hasson ellenségére; Oroszország ellenben inkább gyöngébbnek akar látatni, mint a' minő valóban, 's így terjedett-ki az eleinte csekély ország egy század alatt a' földnek egy kilenczed részére. Voltaire az orosz birodalmat agyag lábú kolosznak nevezte; de Voltaire óta megmutatá e' kolosz, hogy lábai az előhaladásban korán sem törnek-össze, sőt óriás testének növekedő súlyát derekasan elbírják. Indiába berohanni, Persia felől, lehetlennek állítaték, pedig e' részről történt számos beütések, névszerint Nadir schah' hóditása, ellenkezőt mutatnak. Ugy de, válaszolja a' M. Chronicle, a' jelen helyzet nagyon különbözik Nadir schah' korától. A' Sun a' Courrier français azon állítását czáfolja, hogy Anglia a' háború által csak birtokát akarja nevelni. Anglia czélja nem más, mint a' porta' függetlensége, Lengyelország helyreállítása, a' cserkesz hegyláncznak és a' Caspium tenger' nyugoti partjainak Oroszország' keleti határául tűzése, 's ez Francziaországnak is érdekében fekszik. — A' Courier szerint a' tengri főkormány a' nagyobb hadi hajókra 68 fontos ágyúkat szállítat,'s a' hadsereg a' fegyvertárból csappantyús puskákkal látatik-el. — Buccleugh hg. gazdálkodás végett a' szárazra útazott. Hír szerint 8 év alatt tory-választásokra, a' Carlton-alapítványra és a' carlisták' támogatására mintegy 300,000 ft. stget adott-ki.

Francziaország.

A' Toulonnais Abd-El-Kader' megbukását Ain-Maadi' falai alatt igen valószínűnek hiszi, annál is inkább, mivel a' milianai arabok, kik e' hírt hozák, különben az emir' diadalait nagyítani,'s veszteségeit titkolgatni szokták. Ók az emir halálát, mint az arab nemzetiségre nézve veszélyest, siratják. Most már elválik, megtartja-e Francziaország az algieri helytartóságot, mert az emir' halála elhárítja a' gyarmatositás' gátjait. — Némelly párisi ministeri lapok is közlik ugyan e' híreket, de hitelességöket nem feszegetik.

Toulon városa néhány napig nagy nyugtalanságban volt. Minden, Marseilleből Toulonba jövő paraszt nőknek az ollioulesi mélyutban elvágák hajokat. A' rémülés nagy volt; egy asszony sem mert többé azon veszedelmes mélyutra menni, hol ezen különös csin elkövetteték, mellynek okát nem lehetett fölfedezni. Néhány nappal ez előtt egy marseillei tehetős családbeli kisasszony atyjával, anyjával, és szobalányával ezen mélyuton mene. Éjszaka volt. B. úr és asszony a' lejtőn fölfelé mintegy száz lépéssel előbb jártak a' kocsinál; B. kisasszony gyöngesége miatt a' kocsiban maradt. Legott a' kőszikláról egy galád alak szállt-le, dult arczvonásokkal, rendetlen öltözetben, ábrázatát szakála csaknem egészen eltakará,'s haja majd csipejét éré. Ezen ember' balkezé-

ben egy nagy zsák, jobbjában egy fénylő eszköz vala; közeledék a' kocsihoz, ajtaját merészen fölnyitá, B. kisasszonyt haján ragadá, és igyekezék haját elvágni egy rettentő nagy ollóval. Lánya' sikoltására B. úr visszamegy, 's még elég korán hogy a' zsiványt megfogja. Több szekeresek segítségére sietnek, a' dühösködőt megkötözik, Toulonba viszik, hol benne a' megőrjült hajfodrászt elismerik, kit nyolcz nap óta nem látának. Megbolondulása' oka különös. Ezen szerencsétlen egy fogatlan fűsűt talált-föl (a' füsü' fogai tudomás szerint a' hajat rontják); tudta ő hogy egy parisi hajfodrász is hasonlót talált-fel 's rá kiváltságot nyert. Igy ő veszve látá virasztásai' gyümölcsét, hirtelen megbolondúlt, és ollóval fegyverkezve, az ollionesi mélyutba vonult azon különös gondolattal, mi szerint minden asszony' haját elvágja, az által, mint mondá, akadályozandó, hogy versenytársa találmányából hasznot ne huzzon. A' zsák hóna alatt hajjal volt tele. A' szegény szerencsétlent kórházba vivék.

A' kamarák kir. rendelet által dec. 17kére vannak össze híva. — Minél inkább közeledik az ülés' megnyitása, annál inkább föltünnek a' pártok' mozgalmai. Az elnök választási kérdés főhelyet foglaland-el. Dupin multkori csekély többséggel választatott elnöknek, min ő megijedvén, nem tudta, mellyik részre hajoljon, hogy a' többséget magának biztosíthassa. Az oppositio őt azóta nagyon gyűlöli, a' doctrinaireket és legitimistákat sem véve-ki, 's mostani tétovázása könnyen kiejthetné az elnöki székből, 's az oppositio Odilon Barrot urat jelelendi majd ki elnöknek, kit talán a' legitimisták is pártolnának.

Törökország.

Alexandriából oct. 16káról írják, hogy a' drúzok' egy része kereszténnyé lett. A' beyruti püspök több consult meghivott 150 drúz' keresztelésére, kik az egyiptomi kormány' üldözése miatt tértek keresztény hitre, hogy ekkép a' basa' iránt uk megengeszteltessék. Más levelek is valósítják ez esetet, 's szerintök a' kereszténységre tért drúzok' száma már 600at halad. A' drúzok mindenfelől szorosan bekerítetvén hegyeikben, fegyvereiket letevék, a' béke' lobogóját tűztékki, 's legtanácsosbnak vélték olly vallásra térni, mellynek az egyiptomi politika nagyobb kiváltságokat szokott engedni. Az előkelőbb drúzok már mind fölvették a' ker. vallást. Ez eseménynek Syria' sorsára igen nagy befolyása leend.

Spanyolország.

Narvaez general közelebb St. Ferdinand rendjének nagy keresztjével tiszteltetett-meg 's őt ugy tekintik, mint egyetlen szabaditót a' jelen bonyolodásból, bár másfelől Esparteróban sem találnak kivetőt. Narvaez az Eco nacionalban politicai hitét letevé 's nyilvánitja, mikép Spanyolországban csak két pártot ismér: a' carlosiakat és szabadelmüeket; ellenség gyanánt csak az elsőbbeket nézi, a' többieket, kikből a' szabadelmü párt áll, barátainak tekinti, kiknek törekvéseik a' köz jóra irányozvák. Rágalomnak nyilvánitja azon koholmányt, mintha ő valami titkos társasággal összeköttetésben volna. — A' madridi alcaldok mind azon fegyvereket, mellyek a' madridi boltokban eladás végett lerakva valának lefoglaltatták.

Espanya gróf értesítetik, miként Forcadell a' portugalli legiot Borso alatt Vinaroz mellett oct. 14kén keményen megverte. 800 elesett, 's ugyan annyi a' győztes carlosiak' kezére jutott. Borso' seregének maradványai Valencia felé vonultak vissza. — Munyagorri' csapatja, a' Gazette de France szerint, november 3—4ke éjjelén Bayonnen át Jean Pied-de-Port felé vonult 's mint mondják, Valcarlosba fog menni, és Jaureguy alá adatni. E' csapatot számos hadi társzeker követte.

A' Gazette de France szerint a' valenciai véres események Saragossában is viszhangra találának. Az ottani pórnép, azon hamis hír által, hogy Cabrera minden foglyokat agyon lövetett, elcsábítatván, felzendült, és a' tulzó zendülési párt a' börtönöket felakarta törni, az ott levő carlosiakat meggyilkolandó. San Miguel generalnak, ki Saragossa' parancsnoka, sikerült még is a' lázadást fékezni. Felszólitást intézett a' néphez, mellyben kéri, viselné magát csendesen, 's véres visszatorláshoz ne nyulna, míg Cabrera' tette felől bizonyossá nem tétetik. De az indulatok forrongása tetőpontra jutott, és félnek mikép a' hatóság rendszabályai daczára is kitörend. — A' Quotidienne bayonnei levelezőjétől tudni akarja, hogy Don Carlos nov. 4kén mint neve' napján közönséges bocsánatot szándékozik hirdetni, melly azokra is kiterjesztetik, kik jelenleg ellene fegyverben állnak, ha meghódolnak. — Azon generalok is (Villareal, Elio, Zariateguy) kik a' mult évben a' Madrid elleni táborozás után hivatalukból kitétettek, ismét parancsnokokká neveztetnek.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Trattner és Károlyinál Pesten

's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

(1) Hirdetés. A' magyar királyi tudományos Egyetemnél az olasz nyelv, 's literatura tanitó-széke, esztendei 600 p. forint fizetéssel rendszeres tanitó székké emeltetvén; ennek betöltése végett, a' megnevezett királyi Egyetem bölcselkedő kara előtt tartandó concursushatárideje legfőbb helyen folyó 1838ik esztendei December 27ik napjára olly módon van kitűzve, hogy az oktatásnak deák nyelven kell tartatni. Költ Pesten november 13kán 1838. (3)

(1) Dohány iránti figyelmeztetés.

Legfelsőbb határozat szerint 1839. esztendőre a' cs. kir. gyárak számára általveendő dohány-levélnek, a' mennyiben már az első forralmat kiállotta, és a' gyárakba használható, nem külömben bálokba öszvekötve és még ki nem válogatva ugy hogy legalább ⅓ része jobb minőségű légyen, az ára ugy mint folyó esztendőben vala ujra megállapittatott, nevezetesen: a' tolnai és szegedi állomásokon mázsája 6 ftban, a' debreczenyi állomáson pedig mázsája 5 forint 45 kr. pengő pénzben.

Azon levelek továbbá, mellyekből a' java már kiválogattatott, vagy ha ez nem történt volna is, de azok még is csak a' közönséges silány termesztményhez tartoznak, mázsánként a' tolnai és szigedi állomásokon 4 ft. 30 kr. a' debreczenyi állomáson pedig 4 ft. 15 kr. peng. pénzb. vétetnek-bé. — Jégesőtül megvert' avagy öszverongyolt levelek, a' mennyire használhatók volnának, csak a' feljebb irt második osztálynak fele árán fogadtatnak el, nedves, öszvetört, dohos, vagy penészes levelek pedig egyenesen visszavettetnek. — A' pesti raktárba béhozott dohánynak minden mázsájára jelesen: a' pécsi dohányra 12 kr. a' szegedire 30 kr. és a' debreczenyire 1 ft. peng. p. felfizettetik. A' váczi dohány végre a' debreczenyivel egyáru lészen. (3)

Második Félesztendő.

Eladó finom ó borok

Sz. kir Rév-Komárom városában magyar 's külföldi termésü 1,500 akó finom válogatott ó bor, egész vagy kisebb mennyiségben is, eladandó. Bővebb tudósítást ád Komáromban a' győri duna melletti szarvas vendégfogadó bérlője *Neuzührer Peregrin.* (3)

(2) Színművek iránti figyelmeztetés. Alulírtnál igen jutalmas áron megszerezhetők a' következő forditott színművek kéziratban: 1. Lisardo, a' tűzálarczos. Regényes Színj. 3 felv. Vogel után 2. Tévelygés és őrültség. színj. 3 felv. Lembert után 3. IV. Henrik ifjukori szerelme Dráma 5 felv. Carnoni után. 4. II. Ferdinand. Színj 5 felv. Pichler Carolina után. 5. Az utósó Frangepánok. Hist színj. 4 részben Vachsmann után. 6. Színészi állapot. Vígj. 3 felv. Kurländer után. 7. A' 18 évű özvegy. Vígj. 1 felv. Herczenskron után. 8. A' kard. Színj. 3 felv. németből. 9. A' baadeni haramialeány. Drama 5 felv. németből. 10. Zrínyi' halála. Szomoruj. 5 felvonásban. 11. Szerelem' gyülölség és bosszu. Regényes színj. 5 felv. Würth után. 12. A' hasonszenv. vígj. 1 felv Würth után. 13 A' szerecsenek. Nézőj. 3 felv. németből. 14. A' fehérvitéz. Színj. 5 felv. Hell után. 15 8 okos nap. Vígj. 1 felv. Herczenskron után 'stb

Bővebben értekezni lehet az alulírtnál bérmentelevelekben.

Kassán november' 1jén 1838

Klestinszky László. m. k.

Legfensőbb engedelemmel

a' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000**, **3500**, **3000**, **1500** 's több for.
500, **200**, **100**, **60**, **50**, **25** 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

v. for **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000**, **6000**, **3500**, **1500**, **100**, **60**, **50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinű szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt Cs. kir. kiváls. nagykereskedői házának iró szobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Pest.
Szerda.
November 24kén

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838.
Második Félév.
42dik szám.

Magyarország (kinevezések; bővebb fölvilágítások a' budapesti álló hid eránti szerződéshez; m. t. társaság; gazdasági egyesület' határzatai; Ghika Sándor hg. Pesten; bécs győri vasut; adakozások a' vízkárvallottak' számára; Almásy Lajos †.; új találmányi szabadalék gőzhajókra 's gőzgépekre 'stb.) Nagybritannia (a' londoni lordmayor' beiktatása; Canadából nyugtalanító hírek; gőzhajózás Délamerikába 'stb.) Franczi-ország (ujabb foglalások Afrikában; hirlapi felszólalások Anglia ellen 'stb.) Németország. Oroszország. Belgium. Portugallia. Spanyolország (Narvaez és Hubert lemondanak; Madridban lázadás 'stb.) Törökország. Olaszország. Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Klein Ferencz korponai lelkészt moiki — és Rakovszki János zólyomi lelkészt rocheniczi czímzetes prépostokká; — Cserneki és Tarkői Deseöffy Józsefet a' tiszántuli (debreczeni) Kerületi-Tábla' valóságos birájává; — a' pesti kir. tud. egyetem' könyvnyomtató-intézetének igazgatójává Tressinszky Ferencz m. kir. helytartósági titoknokot kinevezni, 's különös kegyelemből fizetését 300 ezüst forinttal nevelni; — Matulay Dániel selmeczbányai kamara-ügyvéd' 's fökamaragrófsági táblabiró' nyugalmaztatását helybenhagyni kegyelmesen méltóztatott. — A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara Truex Józsefet, eddigelő tisza-ujlaki sómázsamestert a' bustyaházi sószállító-hivatal' ellenőrjévé nevezte-ki. Hk.

M. t. társaság. Az igazgatóság sept. 5 és 8 tartotta üléseit. Ezekben: I. Olvastatott a' föns. Főhg-Nádor-Pártfogó k. levele a' két elnöknek 1837sra történt királyi megerősitetéséről. II. Az elnökség a' pénztárnak eszt. közben ismételve történt megvizsgáltatásáról tudósítá a' gyülést, miszerint pénz és irományok, (alapitványok, kötelezvények, számolókönyvek 'stb.) teljes rendben találtattak. III. A' pénztári hivatal 1837ki számadásai kettős szoros vizsgálat alá vettetvén, tökéletes rendben találtattak (a' summák az igazgatóság külön jelentésében láthatók.) IV. A' pénztári hivatal tudósitása szerint, aug. 31kén a' pénztár allapotja ez volt: a) a' főpénztár bevétele januar. 1től, a' mult évi maradványt is ide tudván, 19,269 fr. 31 7/20 kr.; kiadás: 14,267 fr. 35 kr. (ezek közt a' tőkésített ajánlat-'s kamathatodok is); igy a' jelen állapot: 5001 fr. 56 7/20 kr. b) kamattartozék 4004 fr. c) a' mellék-(vagyis nyomtatási pénztár bevétele, hasonlólag jan. 1től, 5,762 fr. 20 5/20 kr., kiadás 5,503 fr. 34 kr. 's igy j. állapotja: 258 fr. 46 5/20 kr. conv. V. Följelentettek a' társaság pénzalapjának f. évi öregbedései, u. m. a) Perlaky Dávid, mosony-győri ev. esperest 's táblabiró által, kerületében gyüjtött 101 vfr. b) Acsády Sándor ügyvéd „Magányos m. törvény" ezimü munkájából 50 péld.; ára 2 fr. ep. c) Nagy Pál hajd. kir. prof. „Historia univ. gentium" czimü 3 kötetnyi munkájából 20 példány; ára 3 fr. 12 kr. ep. VI. Három fizetett rend. tagját vesztvén a' társaság ez évben, az igazgatóság határozatához képest, a' sor szerint rájok következők léptek évdijaikba; t. i a' törvénytud. osztályban Perger János után helyben Sztrokay Antal (500), a' nyelvtudományiban Kölcsey Ferencz után Horvát Endre (300 fr.) 's Nyíry István helyébe Horváth Cyrill (300 fr.): ezek a' vidéken. VII. A' naggyülés által nyomtatás végett fölterjesztett következő kéziratoknak tiszteletdij határoztatott: 1. Hradnay Ferencznek: Számolási segéd czimü munkájaért, ivétől két arany. 2. Kis Károly l. tagnak: Hadtudomány eleje, németb, ivért két ar. 3. Egyed Antal l. tagnak: Tibullus elegiáiért, ivenkint két ar. 4. Tanárky Sándor l. tagnak: Strategia elvei Károly főhg. után, szinte két ar. ivétől. VIII. G. Illésházy István kir. asztalnok és b. Szepesy Ignácz pécsi püspök halálok által két tagját vesztvén el az igazgatóság, titkos szavazás utján, közakarattal gróf Csáky Károly szepesi főispán, és gróf Nádasdy Ferencz b. tit. tan. és váczi püspök választattak el. IX. Végre elnök 's másodelnök, a' rendszabások értelméhez képest, lemondván hivatalaikrúl, 1839re közértelemmel ujra elválasztattak 's a' kir. megerősités kieszközlésére ő fönsége a' Főhg-Nádor-Pártfogó megkéretett. Az elnök rendeléséből, Pesten nov. 6. 1838. D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' Buda 's Pest közti állóhid tárgyában kinevezett országos küldöttség által Sina György b. urral kötött szerződésre fölvilágitásul szolgálnak még a' következők: Az orsz. küldöttség VIIIdik ülésében f. eszt. sept. 2kán, névszerint kérdés tétetvén, hogy Hoffmann és Maderspachnak benyujtott tervét kell e vagy lehet e, és mennyire ez uttal tekintetbe venni? Mellynek következésében jóllehet ezen küldöttség a' nevezett honfiak hazafiui buzgóságukat, mellyel az ország kivánságának sikeresitését előmozditani ügyekeztek, sőt e' czélra sem fáradságot sem költséget nem kimélve terveik bemutatása mellett az általok javaslatba hozott hid mintáját is dicséretes szorgalommal és

ügyességgel elkészítvén itt Pesten köz szemlélésre kiállitották, ollyannak látja, melly az ország hálás érzését nemcsak méltán megérdemli, hanem ennek nyilványitását is megkivánja: jóllehet továbbá kivánatosabb alig volna a' küldöttség előtt, mint a' rábízott munka végbevitelével tulajdon honfiát dicsőiteni; mivel azonban előleg elhatározott, és egyedül teljes biztosságra czélzó elvei szerint csak olly müvészek terveit fogadhatja el, kik már hasonló nagy munkát hoztak tökéletességre, eddigi határozatánál fogva kényteleníttetve látja magát, a' nevezett Hoffmann és Maderspach társoknak, kik ön elismerésök szerint is ezen tulajdonsággal nem birnak, terveit ez uttal elmellőzni. Folyván ezután a' tárgy fölötti tanácskozás, mindenek előtt elhatározandónak vélte a' küldöttség, hogy a' fenforgó körülményeknél fogva mellyiket kelljen a' javaslott hidak közül elfogadni? mellyre nézve a' különféle javaslatokat támogató okok szorgalmatos megfontolása után abban állapodott meg, hogy e' két város közti közlekedés egy két oszlopu lánczhid által eszközöltessék, mellyet az illető müvészek kinyilatkoztatásukban bővebben látható költségek kimélése, legrövidebb idő alatt leendő végrehajthatása 's ezeken felül a' két városnak vizáradástól mentesitése leginkább ajánl. Nem kerülhette mindazáltal el ez alkalommal a' küldöttség figyelmét Rennie György nyilatkoztatása, mellyben a' nevezett müvész jelesen 2dik szakaszban a' függő lánczhidakra nézve megjegyzi, hogy azok, kivált erősebb széllel és nagyobb teher alatt, ingásnak kitéve lévén tökéletes állandóságot nem igen igérnek; mivel mégis az említett müvész ugyanazon szakaszban mind e' mellett kinyilatkoztatja, hogy Pest 's Buda közt csakugyan egy lánzhíd, melly minden kivánatnak megfeleljen, fölállitható legyen, jónak vélte a' küldöttség ez alkalommal a' személyesen jelen levő William Tierney Clark angol müvésztől következő kérdésekre fölvilágositást kérni t. i: 1) Nem veszélyezteti é a' fölállitandó láncz-hidat azon ingás, mellyet az itt gyakrabban uralkodó erősebb szelek, vagy a' hid megterheltetése okozhat? 2) Lehet e az emlitett hid állandóságát, és ugyan gyakrabbi és költségesb igazitások nélkül reményleni? Mellyre az említett müvész kinyilatkoztatásaiban bővebben magyarázottakra hivatkozva, még azokhoz toldotta bővebb világositás gyanánt és ugyan: Az első kérdésre: hogy az általa fölállitott hammersmithi hidnál épen olly alkalommal, midőn azon igen rövid idő alatt mintegy 150 kocsi fölötte sebesen általment, a' fönálló toronyban levő hengereket, mellyeken a' hid láncza fekszik, figyelmetesen vizsgálgatta, és jóllehet ezen hid a' helybeli körülményekhez képest csekélyebb teherre számítva kevesebb költséggel, nem is egészen 4,000 mázsát nyomó lánczakon épült, 's igy a' Pest és Buda közt javaslott hiddal, mellynek lánczai 40 ezer mázsánál többet fognak nyomni, hasonlitásba sem jöhet, még is csak alig észrevehető mozgást tapasztalt legyen, 's igy bátran állithatja, hogy egy olly erős hid, mint a' millyen Pest és Buda közt czélba vétetik, az ingás tekintetéből, mellyet valamint nagyobb terheltetés ugy csekély felületénél fogva a' legnagyobb szél sem okozhat, aggodalmat nem szülhet. A' 2dikra: A' nyilatkozó müvész és Telford által fölállitott hasonló hidak mindekkorig azon tapasztalást nyujtották, hogy a' fából készült pallózat igazitásán 's a' festés ujitásán kivül minden egyéb javitás nélkül sértetlenül fönállanak, megjegyezvén itt, hogy miután a' budapesti hid pallózatja is a' bemutatott tervek szerint nem fából, hanem vasból készittetni javasoltatik, az efféle igazitások épen tekintetbe sem jöhetnek. Továbbá kérdés tétetett a' jelenlevő müvésznek, hogy az oszlopok fölállitásánál megkivántató zárgátok jégtorlás által nem okozhatnak e áradást? mellyre a' küldöttség azon választ nyerte, hogy miután ezen zárgátok fölállitásával is a' Duna szélességéből 21 ölnél több elzárva nem leszen, 's igy a' viz lefolyása mindenkor jóval több helyet foglalhat, mint a' Szent-Gellért hegy irányában levő viz medre, ennélfogva a' jégtorlástól e' miatt félni sem kell.—Végre azon aggodalom is kijelentetvén, hogy a' fölállitandó oszlopok a' viz sodrába esvén, nem lesznek é kimosás veszedelmének kitéve? mellyre a' többször említett müvész azon megnyugtató választ adá, hogy ha a' fönálló Shoreham-hid, melly a' Duna folyásánál sokkal sebesebb tenger dagálya és apálya által szüntelen mosatik, még ekkorig tökéletességében fönáll, 's általában nem félthető, hogy a' Duna vize a' fölállitandó oszlopokra illy kártékony hatással lehessen. Az előbocsátottaknál fogva tehát minden aggodalom megszünvén, két oszlopu láncz-hid elfogadása továbbá is megállapitatott. Következett ezután a' fölállitandó hid helyének meghatározása, mellyre nézve a' küldöttség minden egyéb körülményt, de kivált a' két part mivoltát tekintve, a' hid helyéül a' Nákó-ház közepéhez irányozandó vonalt választotta, ezen határozására többi közt főkép azáltal vezéreltetvén, hogy itt a' budai vár oldala csekélyebb meredekségénél fogva hidföljárásra könnyebben alkalmaztatható, a' pesti part pedig természetes fekvése és térsége által minden kivánságnak voltaképen megfelel, ezenfelül pedig

a' két oldalról alkalmatos följárás is elérethetik a' nélkül, hogy a' partokon levő díszesebb épületek tekintetökben veszitsenek, vagy több kisajátitásra szükség legyen El nem kerülhette egyébkint a' munkálkodó küldöttségnek ez alkalommal figyelmét, hogy épen e' tájon levén azon hely is, mellyet ő cs. k. főherczegsége az ország nádora a' nemzeti játékszin számára kegyesen kijelelni méltóztatott, mivel mind ez, mind a' fölállitandó hid akár az épitmények díszét, akár az ott számosabban összegyülni szokott nép és kocsi számára megkivántató kényelmességet tekintve, kivált egy jólelrendezett kirakó-helynek hozzá járultával nagyobb térséget kivánna, jó előre kell gondoskodni, nehogy idővel az emlitett játékszin fölépitése által a' hely annyira megszorittassék, hogy utóbb egy vagy más részről czéljának csak alig felelhetne meg, ezen aggodalom megszüntetésére tehát legalkalmatosbnak vélné a' küldöttség, hogy a' nemzeti játékszin részére szánt hely valamivel fölebb jelesen az Ilkey-ház irányában hasittassék ki, a' többi egész térség szabadon maradván, mert csak igy lehetne elérni, hogy a' hidnak mind két oldalán egyforma szélességü rakhelyek alkottatván, 's e' fölött minden szorongás is eltávoztatván, ez által a' város nemcsak kényelmességben de diszességben is nevezetesen nyerne. Mivel azonban ennek elrendelése egyedül ő cs. k. főherczegségének az ország nádorának kegyes intézetétől függ, annál fogva a' küldöttség ezen véleménye azon alázatos kérés mellett rendeltetett oda fölterjesztetni, hogy ő cs. k. főherczegsége azt kegyesen jóváhagyni, 's a' nemzeti játékszin helyének e' szerint leendő kijelöltetését kegyesen elhatározni méltóztassék. Erre nézve (XVI. ülés, sept. 18kán) fölolvastatott ő cs. kir. főhgségének az ország nádorának az orsz. küldöttségtől sept. 2káról költ alázatos fölirásra lejött k. válasza, mellyben a' küldöttséget tudósitani méltóztatik, hogy a' mennyire a' magyar játékszinre szánt telek, az álló-hidnál megkivántató nagyobb térség tekintetéből szükséges lenne, e' helyett más alkalmas és ugyan a' küldöttség javaslatára különösen figyelmezve fog kijelöltetni. — Ugyanekkor Széchenyi István gr. bemutatta W. T. Clarknak hozzá irt levelét, mellyben azon tekintetnél fogva, mivel még most voltaképen nem határozhatni meg, hogy az álló hidat épen a' Nákóház irányában, vagy tán egy kevés különbséggel alább a' mázsa-utcza irányában lenne é alkalmasabb épiteni, — magára hagyatni kéri (Clark), hogy a' még ezután bővebben kifejlendő körülményekhöz képest, a' kijelölt két vonal közül választhasson. Melly kivánsága a' nevezett müvésznek, minthogy a' különbség a' nélkül is alig érdemel tekintetet, elfogadtatván, a' két vonal közti választás az épitő müvész szabad tetszésére hagyaték. *(Vége köv.)*

A' h. Gazdasági-Egyesület' közgyülési határozatai (vége) 6) Egyesületi képviselő Török János ur az eszterházi gyárból egy süveg tisztázott répaczukrot terjeszte alkalmas felirással és mottóval ékesitve az egyesület' tudományos vizsgálata alá; melly becses küldemény a' jelen volt részes tagok' figyelmét különösen magára vonván, köszönettel fogadtatott, 's valamint édanyagi tartalmára, úgy vegyületére nézve is vizsgálat alá fog bocsáttatni. 7) Az egyesület' állattenyésztési foglalkozásinak sora jövő évre meghatároztatván, ez maga idején külön fog kihirdettetni. 8) Néhány tagnak képviselőkké választatása után a' gyülési tanácskozásokat gazdasági tárgyú értekezés fejezé be. Ugyan is köztiszteletre méltó hazánkfia Schams Ferencz ur, ki a' horismertető egyesület által a' bortermesztés ügyében kiküldve legközelebb Németországban utazott, ezen utazása közben gyüjtött gazdasági tapasztalatait közlötte. Tárgyai a' czukorrépatartás, czukorgyártás, külföldön divatos homlokiga (járom helyett) házfedél-épités, 's annak tűz elleni mentesitése. Érdekes vala a' tudós férfiú' előadása, érdekesek azon észrevételek 's jelentések is, mellyeket az iméntiek' folytában Andrásy György gr., és Bujanovics Eduard ur részint saját kémleleteikről, részint mások által eszközlöttekről tettek, igérvén a' gyülekezetnek, hogy azoknak sikeréről bővebb értesitést fognak szerezni; mellyek az előadottakkal együtt a' gazdasági tudósitásokban terjedelmesben lesznek olvashatók. Költ Pesten november 20án 1838. Karskovics Lajos s. k. gazdaság-egyesületi titoknok.

Pest. Nov. 14dikén városunkba érkezett Ghika Sándor, Oláhország' uralkodó hge, Sandres Sándor ezredes álnév alatt, számos kiséretel, 's a' „magyar királyhoz" czimü vendéglőben, hol megszállott, Patisz József városi kapitány által fogadtatván, este a' német szinházat látogatá-meg. Más nap folytatá utját Bécs felé, miután emlitett kapitány urat, ki egész itt létekor körülte forgott, egy nehéz arany szital(tobák)tartóval megajándákozá. — Clair Ignácz gymnastica-tanitó 's vivó mester, ajánlkozik lányoknak gymnasticai tanitást adni, hogy ferde növésök elhárittassék. Nem szükség feszegetnünk a' testnek e' fogyatkozása milly keserü érzettel kinozza sokszor a' gyöngéd nő-keblet és milly soknak függ attól egész élete' szerencséje, 's igy azt sem szükség emlitnünk, milly nagy jót eszközöl az, ki

e' bajtól az ugy is érzékeny nőnemet megmenti. Clair Ignácz nős és család-atya levén, a' testgyakorlatok nejének közvetlen felügyelése alatt, gyöngéd gonddal 's illedelemmel történnek; tanitásmódja egészen ártalmatlan, mert benne semmiféle hevederek, pánczélok vagy más gépek, mellyek a' ferde növést meggátolják ugyan, de daganatokat hagynak hátra, nem használtatnak. Több fi- és lány-gyermek megmentetvén már a' ferde növéstől puszta testgyakorlat által, mellynek általános haszna közönségesen tudva van, ezennel minden szüléket figyelmeztetünk Clair Ignácz ajánlatára, ki télen át Budapesten háznál is kész tanitást adni mind a' gymnasticában mind a' vivásban. Lakása van a' király utcza 1362 sz. a. Kuschela-ház első emeletében.

A' viz által károsultak' számára érkezett ujabb segedelmezések e. p. Bécsből Pálffy Fidél gr. m. ud. kanczell. ő Excja utján 3619 f. 52 kr., névszerint Darmstadtból Hoffmann Emil Erneszt 416 for. 40 kr.; Lilienberg gr. Dalmatia' kormányzója 184 for. 33 kr.; Wickenburg gr. steyermarki kormányzó 2856 for. 45 ¼ kr.; Spaur gr. velenczei kormányzó 122 for. 7 kr.; a' brünni tartományi kormány-elnökség 38 for. 46⅕ kr.; Skrbenszky b. linczi tartománykormányi elnök 1 for. öszvesen 3619 for. 52 kr. — Varasd megye 1978 for. 4 ¼ kr.; Szala megye 52 f. 36¼ kr.; Benkert Antal illy czimü emlékkönyve: „az elemek' dühe és az emberi szív' szelidsége" eddigi tiszta jövedelmének felét 200 f. — Lőcsén nov. 8kán Almásy Lajos kir. tanácsos, arany sarkantyus vitéz, Szepes megye' egykori alispánya, mellkorságban életének 76. évében meghalálozott; megyei hivatalokat 54 évig viselt, 12 évig második 13-ig első alispány volt.

Nov. 7kén Károly főhg. ő cs. k. fönsége, fiainak, Albert, Károly, Ferdinand és Fridrik főhgeknek, lányának, Maria Carolina főhgnőnek, és István főhg 's Hermine főhgnőnek kiséretében méltóztatott megszemlélni „Philadelphia" mozgonyt, mellyet Sina b. a' bécs-győri vasutra Északamerikában vásároltatott. Megvizsgálván ő fenségök e' mozgonynak egyszerü, tartós és az illyféle angol gépelyekétől egészen különböző szerkezetét, meggyőződtek mind azon baj' elhárításáról, melly más mozgonyoknál izzó kőszeneknek a' kéményen kirepüléséből 's lehullásából ered, mind pedig a' mozgonynak könnyü és gyors meneteléről az ideigleni pálya' hirtelen csavarodásain és emelkedésein. Ennek hasznai, a' vasut-épitésre, feltünők, meggondolván azt, millyneház, költséges sőt szinte lehetlen is hegyes vidékeken az angol mozgonyoknál szabályként szolgáló csekély emelkedéseket 's görbüléseket alkalmazni. Nehány vasúti szekér rövid időn elkészítetvén, e' gépelynek ereje, sulyos terhek utána ragasztásával fog megpróbáltatni. Ő fenségök, még némelly gép-készületeket, szállító szekereket, mintákat 's terveket szemügyre vevén, kegyes kifejezésekkel nyilvánították elégültségöket. Most már Bécstől Bruckon át Posonyig és Bécsujhelytől Sopronig kész a' pályavonal' terve. Az oct. 1jén tartott első közgyülés' következtében a' rendszabályok és kérelem engedelem-nyerésért a' Bécs és Bécsujhely közötti pályavonalra a' legfensőbb hatóság elibe terjesztettek, 's a' munkálatok' mielőbbi elkezdését biztosan remélhetni.

A' bécsi cs. kir. közönséges udv. kamara f. e. aug. 30kán Pálffy Ferdinand gr. titkos tanácsosnak 's kamrásnak, továbbá Hellmer Ignácz bécsi gyártulajdonosnak 's Marquardt Fridrik welsi (Felső-Ausztriában) cs. kir. vaslemez- 's erőműgyári igazgatónak öt évi kizáró szabadítékot adott olly gőzösek feltalálására, mellyek vas- vagy egyéb czélszerű érczlemezbül (pléhbül) alkotva olly tulajdonságuak, hogy csekély ellenállásu lapjok daczára is igen nyugalmas és biztos haladással birnak, 's igy gőzöseknél eddig szokatlan gyorsasággal hajthatók előre, mig a' hullámzat terjedése a' partok felé sokkal csekélyebb, 's az által a' csatornákban és szük folyamokban hajózhatást rendkivül könnyitik, annyival is inkább, mivel az illy hajók terhelten is csupán 14 bécsi hüvelyknyire merülnek vízbe, 's olly gőzerőművel 's gőzfejlesztő készítvénnyel látvák el, mellyek rendkivüli könnyüségök mellett alig foglalják el egy tizedét azon helynek, mellyet hasonló hatásu gőzerőművek 's üstök megkivánnak; azonkül pedig még következő kedvezményeket nyujtnak: 1) a' gőzfejlesztő készületnél nehezíti a' szétpattanhatást, ha pedig ez csakugyan megtörténik, az által a' gőzösre 's utasokra semmi veszély nem támadhat; 2) azon készítvény tökéletesen füstemésztő, következőleg a' kürtőt egészen nélkülözhetővé teszi, 's e' szerint sem gőzfüsttel és szikrákkal, sem vízgőzzel nem alkalmatlankodik; 3) az egyébkint szükséges tüzanyag felének megtakarítása mellett hosszasb ideig háromszoros erőfejtést is megenged, 's midőn a' gőzös megállapodik, uj gőzt többé nem fejt ki, a' már készet pedig sokáig eltartja; 4) a' toló szellentyük használata által legalább 10 pCtnyi gőzt takarít meg, több erőmüvi rész hiányzása miatt kevésbbé van kitéve surlódásnak, 's egészen sajátszerü kormányzási rendszere által sokkal rendesebb ki- 's befolyását eszközli a' gőznek; 5) végre az erőmű nem csupán hajókon, hanem min-

denütt hasonló sükerrel használható, hol gőzerőre van szükség.

Nagybritannia.

Angol hirlapok szerint William Weelwright úr régen hirdetett terve, mi szerint egy társaság a' csendes tengeren Panama, Lima és Valparaiso között gőzhajózási vonalt vala állítandó, most csakugyan létesülni fog. Eddig az ut Londonból Limaba Cap Horn felé 112 napba került. Ezen ujonnan fölállítandó vonalon pedig, az egész ut 30 napba kerülne. Ezen intézkedés az angol ausztraliai gyarmatokra igen nagy hasznu lenne, mivel az ut Angliából Sydneybe 60—70 nappal rövidülne. Egyszersmind Jamaica is ismét a' csendes tenger' rakhelye lenne, és előbbi nyereséges kereskedése' birtokába visszajutna. — Kevéssel ezelőtt Moulmeinban (a' birman határszélen) egy próbát tevének, minek a' birmanok' országára fontos eredménye lehet, t. i. birman hirlapot alapítának, melly a' benszülöttek között erős lábra látszik kapni. „A' benszülött előfizetők' száma, így szól a' Moulmein-Chronicle, már 40re megy, ez annyival szembetünőbb mivel a' birmanok átalában nem barátai az olvasásnak. A' birman literatura történet és orvosi tanra tartozó könyvekből áll, 's igen érdektelen regényekből. Ezen regények hősei rendszerint fél istenek, kiknek büvös fegyverök van, 's azzal ezreket gyilkolnak 'sat. Költészetük nagyon érthetlen. A' hirlap tartalma Avat és a' jelen állapotot illeti."

Edinburgban nehány nap előtt halt meg Wood S. P. nevű vámtiszt, ki gyermeksége óta siketnéma volt, még is mint író szép hírt szerze magának.

Nov. 9-kén iktattatott be a' Cityben a' jövő évre választott lordmayor, szokott ünnepéllyel, de még sem olly pompával, millyen ez ünnepélyt máskor bélyegezni szokta. Lakomakor az áldomások így következtek: „A' királyné!" (zajos tetszés) „az özvegy királyné és a' kir. család!" „a' hajóhad és hadsereg!" (Adam admiral és Pasley ezredes köszönetöket fejezék ki.) „A' mult évi lordmayor!" „Capua hg és hgné!" mire a' hg „a' lady lordmayornéért" áldomásozott. A' lordmayor megköszönte 's „a' porta követének" tisztelkedett, mit a' követ „London városa' hatóságáért" viszonzott. „Melbournel, és ő fölsége ministerei" nevében Melbourne l. köszönt. „Eldon lord és a' többi jelenlévő nemes lordok!" „Denmann és a' birák!" 'stb. — A' lakoma esti 11 óráig tartott. Napoleon Lajos ez ünnepélynek tanuja akarván lenni, Leamingtonból ismeretlenül a' városba jött 's egy vendéglőbe szált, honnan a' szárazi és vizi menetet láthatá. Mikor kocsijának a' rendőrség a' sokaságon át útat nyitna, a' hg megismertetvén, „Long live Prince Napoleon." — „Bonaparte for evar!" sőt „vive l'empereur!" kiáltásokkal fogadtatott, mire a' Gazette de France megjegyzi, hogy így már tudhatni, mit jelentett Soult marsallnál a' sok éljenezés és Nemours hgnél a' hallgatás; ámbár a' Gazette meggondolhatá, hogy John Bull szívesen hallatja édes szavát — miként Walter Scott mondja, 's igy a' „vive l'empereur" — alkalmasint semmit sem jelent.

A' Sun szerint az ugy nevezett Martello-tornyok Anglia' keleti partjain minél előbb védelmi állapotba fognak tétetni.

A' Standard oct. 17kén költ montreali levél után állítja, hogy Canadában uj lázadástól félhetni. Papineau, mint közönségesen állíták, rejtekhelyéről Montrealba visszatért. Annyi bizonyos, hogy Pewolt Montrealban látatott. A' Durhám l. által Bermudára számüzött demagogusok is naponkint visszaváratnak. Minden kerületben titkos gyülések tartatnak, 's a' félelem a' nép közt annyira terjedt, hogy sok vidéki lakos városokban keres menedéket. Az önkénytes-csapatok' kapitányai oda útasíttattak, hogy embereiket készen tartsák.

Franciaország.

Valée marsall Constantineből oct. 23kán telegrafi üzenet által a' hadministert értesíti, miként Milah városa oct. 21kén a' francziák által elfoglaltatott. A' marsal a' Constantine és Milah közötti útat csináltatja. A' Milah és Algier közötti útat is Sétifen 's a' vaskapukon át, már megkezdette. Milah és Sétif közt e' végre tábor fog üttetni.

Azon ritka eset adá-elő magát, hogy 'la Presse ministri lap őszinte dicséreteket osztogat az ellenzés' hírlapjainak azon allásért, mellybe magokat Anglia ellen tevék. Ugy látszik hogy a' szövetséget Angliával gyengítni akarják. A' Presse' beszéde e' tekintetben figyelmet érdemel. „Az angol hirlapok, ugy mond, folyvást az indiai katonai mozgásokkal foglalkoznak. Ha beszédeiknek hinni lehetne, ugy a' háború Anglia és Oroszország közt elkerülhetlen volna 's már szinte kapu előtt állna. A' két hadsereget sokkal nagyobb köz választja, hogy sem valami elkerülhetlen, vagy kapu előtt álló összeütközéstől lehetne tartani. De nem kell feledni, hogy mind a' két ország régóta készül ezen háborúhoz, Londonban ugy mint Petersburgban nem épen ma teszik magokat olly állapotba, mi szerint ezen történhetőséggel szembeszálljanak. Anglia különösen alkalmas idő óta

teszi az előkészületeket, és az nem az ő vétke, hogy Francziaország előcsapatként nem mozdult-ki versenytársa ellen. Az angolok mindent megtevének, mi tehetségökben állott, hogy minket harczukba vonjanak, és parlamenti szónokaik' panaszainak a' lengyelek iránti egykedvüségünk felett czélja nem egyéb volt, mint kissé lovagos érzelmeinket ingerelni. Londonban hasonló hibát vártak tőlünk, mint őt Navarinnál olly dicsőségesen ejtettünk. Ott segiténk mi a' görögök iránti szeretetünkből az angoloknak egy tengeri erőt tönkre tenni, melly elhatalmasodással fenyegetődzött, 's mellynek kifejlését Anglia ezért aggodalommal nézte. Lengyelországban a' rokonszenv és dicsőség' palástja alatt Oroszországon érzékeny csapást ejthettünk, 's az által a' nyugalmasan néző angoloknak nagy mulatságot szerezhettünk volna. A' franczia ellenzésnek, melly csak ritkán tekint-ki a' jövendőre, erről, legalább eddigelé, sejtése sem volt. De ugy látszik, a' történetek e' pontban tisztábban taniták látni. Tegnap a' két legnevezetesebb ellenzési lap' Anglia elleni kifakadásaiban szembeszökő összetartást találánk. Az egyik a' Courrier Français figyelmeztet azon kereskedési önzésre, mellyből ered egy idő óta az angol lapok boszúsága Francziaország ellen. A' másik a' National nyilvánitja, hogy ha a' háboru Anglia és Francziaország között kitörend, az mint eddig hitték, korántsem elvek' küzdése, hanem csupán csak indigo és pamutháború leend, a' menynyiben Europa és különösen Francziaország csak annyi részt veend benne, hogy az eseményeket figyelemmel kisérendi, és belőlök hasznot igyekszik huzni. Most hát ismét okosabban fogják állásunkat Európában méltatni, és ha világosan ki nem mondják is mellyik féllel kell szövetséget kötnünk, eléggé kijelentik mellyikkel nem kell szövetkeznünk. Nagy, fontos lépés ez az ellenzési lapok' részről, 's mi reményljük hogy nem fogják abba hagyni."

Páris, nov. 11kén. Valahányszor kedvetlen hírek érkeznek Spanyolországból, a' ministeri lapok' hangja mindannyiszor igen hizelgő Thiers úr iránt. A' Revue de Paris, miután megvallá, hogy a' kormány' kétségtelen többsége csupán csak a' doctrinairektől függ, két megjegyzésre méltó nyilatkozást tesz. Először, hogy a' franczia kormány' frigye Angliával sem a' mexicoi ostromzár, sem a' keleti ügyek miatt nem fog csökkeni; másodszor hogy legkisebb ok sincs benső viszonyokat gyanítani a' párisi és pétervári udvarok közt. Megjegyzésre méltó még e' hírlap' azon nyilatkozása is, hogy a' kamarai bal oldal' emelkedése a' spanyol ügyekbe avatkozást, általános szavazatjogot és a' 24 czikkely' félrevetését vonná maga után. — Az udvart, mint mondják, a' Bonaparte család' mozgalmai Angliában nagy aggodalomba ejtették. Hírlik, hogy Napoleon Lajos hg. megérkezte után a' család' tagjai azonnal aláirt szerződvényben kibékültek, 's összes vagyonukat a' család' köz érdekeire lekötelezék. E' család, köztudatúl, eddig nagy egyenetlenségben élt.

A' Moniteur nov. 15kén következő változásokat hoz a' diplomatiában: Montebello hg két siciliai király' ő felsége udvarához, Mortier b. a' schweizi szövetséghez, Bois le Comte b. a' hollandi királyhoz, Burignot de Varennes b. a' portugalli királynéhoz, Talenay Auguszt úr Mecklenburg-Schwerin, Mecklenburg-Strelitz és Oldenburg nagyhgeihez 's a' hansa-városokhoz neveztettek követekké; a' két siciliai király pedig Ludolf bárót küldé követül a' francziák királyához.

Valée marsal oct. 24kéről a' hadministert értesíti, miként Sidi Achmed Ben Mohammed Ben El Hadzsi Buzio el Mogranit a' múlt századból ismeretes Boasis sultan' unokáját Mejana' kalifájává nevezte. Francziaország' hatalma most Tunis' széleitől a' vaskapukig el van ismerve. — A' Journal des Débats szerint Delloye könyvárus több tőkepénzesekkel együtt Hugo Victor' munkáira 300,000 francért kizáró szabadalmat nyert. Ugyan e' könyvárus Chateubriand úr' nyomtatatlan emlékiratait olly föltétel alatt nyeré meg, hogy a' híres költő' független létezése aláirás' útján biztosíttassék. — Milah városa, mellyet a' francziák csak most vérontás nélkül foglaltak el, egy a' rómaiak' régi Milevumával, 's Constantinetől délnyugotra 8 órányira, kellemes, bővizü vidéken, a' leggyönyörűbb gránátfa kertek közt fekszik. Lakosi igen nyájasak és barátságosak. Ott is, mint minden numidiai városban számos romok találtatnak, 's közel Milevumhoz Sigus' pompás omladványai. Milah csinos mór ízlésben épült városka, 's egy fürdő forrás is van benne, mellynek a' lakosok hatalmas gyógyerőt tulajdonitnak. A' forrás római fölirásokkal ékesített medenczéből ered. De Milában szintúgy mint Constantineben nagy lesz a' faszükség, mert a' szép gyümölcsöseken kivül az egész környéken nincs fa; pedig a' téli hideg, a' város' magas fekvése miatt, Milahban úgy mint Constantineben igen érezhető. Setif, a' régieknél Sitifis, hajdan Mauritania Sitifensis fővárosa vala. Három század óta nem jutott oda europai. Mondják, sok régiséggel bír, de már senki sem lakik benne.

Németország.

Coburg nov. 4kén. Albert, az uralkodó hg.' második fija, született 1819ben, közelebb Olasz-

országba fog utazni Stockmar báróval (ezelőtt Leopold király', később pedig Victoria királyné magános titoknoka) és egy angollal. A' hg. értelem, miveltség és szívjóságban éppen olly dús, mint ifju férfias szépségben és szeretetre méltóságban. Mindig hihetőbb, hogy ő van kiválasztva Európa egyik legszebb fejdelmi székét egy szűz királynői kézből elfogadni. — Hessen nagyhgség országgyülése nov. 6kán nyittatott-meg.

Oroszország.

Pétervári levél szerint Clanricarde marquis angol követ és Hohenlohe-Kirchberg hg. würtenbergi követ, oct. 28kán a' czártól ünnepélyes audienczián fogadtattak. Milbanke úr, Durham lord eltávozása ótai angol ügyvivő visszatért Angliába. — Nikolajew és Sebastopol városokból igazgatási érdekeknél fogva a' zsidók eltávolíttattak, 's hogy a' keresztény lakosság erősödjék, az ott letelepült kalmároknak és mesteremberekneк 10 éves szabadalom engedtetett.

Berlin, nov. 9kén. Pétervári levelek szerint, ott politikai zavargások miatt több fogdozások történtek. E' környületek miatt a' czár útazása a' déli tartományokba tavaszra van halasztva.— Mondják, miként még 10 porosz tiszt fog fölszólíttatni, hogy a' török katonák' betanítására Stambulba menjenek.

Belgium.

Brüsselben nov. 15kén nyittattak meg a' kamarák; a' thrónbeszédnek Hollandot illető része így hangzik: „Vitánk Hollandal még sincs elintézve. Politikámnak egyetlen sinórmértéke, az ország' jogai 's érdekei. Ezek azon gondal, mellyet jelentőségök kiván, tartatnak-fen, 's állhatatosan és bátran fognak védelmeztetni.“ Ujabb terhek most még nincsenek szándékban.

Portugallia.

Oct. 20káig terjedő lissaboni hírek szerint a' cortes-gyűlés dec. 9kén fog megnyittatni.—Terceira hg. megint az állandó haditanács elnökévé lett. — Durosnel gr. generálhelytartó, Lajos Filep' segédje, oct. 23kán Lissabonba érkezett, Dona Maria születendő gyermekének keresztelésén, a' francziák' királyának mint keresztapának képét viselendő.

Spanyolország.

Két napi félbenszakasztás után Madridból Parisba nov. 1 és 2ról tudósítások érkeztek. Narvaez general és Hubert ideigleni hadminister lemondtak hivatalokról. — A' Progreso, tulzó zendülési hirlap Madridban, tudni akarja mikép a' királyné Campuzano urat, ki kevéssel ezelőtt: „La Verdad dirigida a las cortes“ czimű munkájával nagy figyelmet gerjesztett, magához hivatta, 's egy uj ministerium' alkotásával, mellynek elnöke ő leendne, megbizta.

Madrid, nov. 3kán. Tegnap óta az indulatok nagy forrongásban voltak. A' ministeri tanács egész éjjel együtt ült. Ma Madrid' utczáin csakugyan kitört a' lázadás; a' ministerium' rendeletitől azonban remélhetni annak elnyomását. A' túlzók e' lázadást a' kormány' megbuktatására támaszták. Hírlik, hogy Campuzano ur ministerelnöknek van kijelelve. Mások szerint ellenben a' jövő kormány így lesz szerkesztve: Vadillo ur elnök, Narvaez Ferencz hadminister, Capaz tengeri minister, Beltram de Lis belminister, Mateos pénzminister. Az igazságügyi minister még nincs megnevezve. A' clubokban, mint mondják, következő nevek állanak a' haláljegyzéken: Isturiz, Valera, Martinez de la Rosa, Mon, Castro, Someruelos, Salcedo ezredes, Ruiz de la Vega, Aldama general, Valgornera és Ponzoa. Murciában oct. 29kén a' nép megértvén a' valenciai eseteket, nagy lármával a' fogoly carlosiakat megöletni sürgette. A' hatóság és nemzeti őrsereg' tisztjei erről azonnal értesitették a' tartomány' főkormányzóját, ki erre juntát nevezett ki a' városi hatóságból, tartományi választmányból, a' nemzeti őrség' tisztjeiből és azon törvényszék' biráiból, melly előtt az elfogott carlisták' pöre foly. Másnap reggel a' nemzeti őrség kiállott, 's 9 carlista fogoly kivégeztetett. Alicantéban két fogoly hasonlag agyon lövetett. Cartagenában is ez történik vala, ha a' hatóság előrelátásból 800 foglyot hajóra nem szállt. A' többi 194 fogoly a' királyné' hadaiban szolgálatot vállalt. Madridba már 125 cortestag érkezett, 's így a' cortest már meg lehet nyitni. Élnöknek a' mérsékelt pártból Isturiz, Herrera és Mon urak, a' túlzók közül Arguelles és Olozaga urak vannak kijelelve. — Bayonnei levél szerint D. Carlos Zumalacarreguy' özvegyét Beira hgné' első becsületi dámájává nevezte.

Lopez general Valenciát oct. 26kán ostromállapotba tevé; 27kén a' nemzetőrség új tiszteket választott, 28 's 29kén pedig Valenciában és a' szomszéd falvakban a' gyanus személyeket fogdasá-be, kikre egyszersmind adó rovatott. A' tulzó párt örül e' jeleneteknek, mellyekre a' ministerium hallgattni kéntelen, minthogy Saragossában maga engedte-meg a' visszatorló junta föllállását, mi más részről a' Pardinyas osztályából elfogott 104 tisztet Horcayóban kinzó aggodalomba ejté. E' szerencsétlenek a' saragossai bőszült lázongást megértvén, San Miguel generált levélben kérték, hagyna-föl a' carlosiak elleni erőszakkal, mert ők visszatorlásul bizonyosan föl

fognának konczoltatni, megjegyezvén egyszersmind, hogy Cabrera eddig kimélve bánt velök. — Madridban a' fenérintett nov. 3kai zavargásokat leginkább az Eco del Comercio által terjesztett azon hír idézte-elő, miként Frias hg. a' statuspénztárból 10 ezer piastert vett-ki, azzal a' carlosiak által elfogott vejét kiváltandó. E' rágalom a' népnek a' ministerium ellen bőszítésre volt számítva, 's hatását nem is tévesztette-el; mert délután már a' napkapunál csoportozott a' nép, nyilván tudatva lázadási szándekát; alkonyatkor „le a' ministerekkel, éljen a' szabadság!" kiáltozás harsogott, de a' lovas őrök szét ugratták a' lázongókat; később azonban lárma-dob veretett valamennyi utczán, a' nemzeti őrség összesereglett, puskák ropogtak, 's Quiroga főkapitányra is rá lőttek, a' nemzetőrség körülfogá Frias hg.' lakát, 's a' zavargókat visszaverte; Madrid azonnal ostromállapotba tétetett, 's a' zendülők' fenyítésére hadi törvényszék neveztetett. Nov. 4kén csendes volt a' főváros, 's ekkor sültki, hogy a' nép lázító hirdetményekkel hivatottföl a' mérsékletteket' és ministerium' kiirtására.— Munyagorri csapatját Aguerre határszéli christino parancsnok nem bocsátá-be a' spanyol földre, 's ez iránt a' főparancsnoktól, e' pedig a' kormánytól vár még utasítást. — Az onyatei Boletin Cabrera' jelentését közli, miként a' Maellánál elfogott lovas christinók, mindösszve 161en, csakugyan kivégeztettek. Elorriói levél szerint a' carlosi táborba mindig több kitünő idegenek érkeznek; ezek közt vala közelebb Schwarzenberg Fridrik hg., Boos-Waldeck Eduard gr. és egy ifju magyar magnás.

Quiroga generál hirtelen elpártolt a' ministeriumtól, 's a' túlzókhoz szegődött, hihetőleg a' feljebbi zavarok miatt, vagy pedig attól féltében nehogy Canterac, Quezada' 's Mendez Vigo' sorsára jusson. Nov. 4kén a' nemzeti őrség' főtisztjeit, a' polgári kormányzót és a' hatóság biztosságát magához híván, a' dolgok' állása iránt tőlök véleményt kért. Ezek kijelenték, miként Madrid lakosi, kik nem carlisták, átalában szükségesnek látják szabadelvű kormány' alkotását, melly a' carlosiakat kiirtandja 's a' szabadelvűeket védendi. Erre elhatároztaték, hogy Quiroga ezekről a' királynét értesítse. Quiroga teljesité a' megbizást, 's a' királyné megigérte, hogy fog új ministeriumról gondoskodni, 's azonnal magához hivatá Pita Pizarro, 's azután Antonio Gonzalez urakat.

A' Madridban lévő követek és senatorok' többsége ellenben nov. 4kén estve a' királynét megkérni határozá, hogy most még Frias ministeriumát tartsa-meg, 's a' zavargók ellen kemény rendszabályokat tegyen. — A' velenciai, murciai és alicantei hírek Malagában nagy ingerültséget okoztak, de Palarea general velős hirdetménye elejét vette a' zavargásnak. Saragossában a' lázadás nehezen nyomathatik el. San Miguel general csak bajjal halaszthatá el a' visszatorlás' végrehajtását, mig Cabrerának a' 96 altiszten elkövetett kegyetlenségéről értesülendett. Azonban megparantsolá, hogy a' carlista foglyoknak ezentúl csak fél rész kenyér adassék 's ágyaik elvetessenek, mivel a' carlosiak is igy tesznek foglyaikkal. A' királyné a' senatus' elnökévé Moscoso de Altamira urat, másod elnökévé Ezpeleta grófot és a' cordovai püspököt nevezte.

Törökország.

Konstantinápolból oct. 31kén költ levél szerint az angol hajósereg', nehány hajót Smyrnában hagyván, Maltába evezett; a' török hajósereg pedig visszaparancsoltatott Konstantinápolba. Persiából irják, hogy a' schah már visszaérkezett Teheranba, hova Mac Neil úr angol követ is rövid nap váratik. Az oroszok megszüntették hadi készületeiket a' Kaukazus' vidékén.

Olaszország.

Az özvegy angol királyné nov. 1jén költ levél szerint Nápolyba érkezett, 's miután testvérével Szász-Weimar hgnével a' hajón ebédelt, ágyúdörgések közt partra szált, és vendéglőben fogadott szálást. — A' nápolyi kir. pár oct. 31kén Palermoba érkezett; rövid nap az angol királyné' látogatására jövend,'s aztán ismét visszatér Siciliába.

Amerika.

A' Madridi Correo Nacional, állítólag hiteles forrásra hivatkozva, dr. Francia Paraguay köztársaság' dictatorát újra meghaltnak hírli. Don Gaspar Jose Thomas Rodriguez de Francia, úgy mond, 1837 nov. 5kén terhes betegség' következtében meghalt. Követőjének Don Jose Augustin Fort Guarany marquist rebesgetik.

A' választások az egyesült statusokban folyvást nagy figyelmet gerjesztenek. Mint Pennsylvania és New-Jersey statusokban történt, úgy Ohio és Új-York statusokban is kedvezőnek reménylik a' választást a' kormányra nézve, 's így ellenségeinek soká nem lehet reménye nemzeti bankot alkothatni.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi posthely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Trattner és Károlyinál Pesten

's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

---

(2) **Hirdetés.** A' magyar királyi tudományos Egyetemnél az olasz nyelv, 's literatura tanitó-széke, esztendei 600 p. forint fizetéssel rendszeres tanitó székké emeltetvén; ennek betöltése végett, a' megnevezett királyi Egyetem bölcselkedő kara előtt tartandó concursushatárideje legfőbb helyen folyó 1838ik esztendei December 27ik napjára olly módon van kitűzve, hogy az oktatásnak deák nyelven kell tartatni. Költ Pesten november 13kán 1838. (3)

Második Félesztendő.

(1) (35793) ***Fölhivás.*** *Horvátországban született 's Bécsben megholt világi pap', Muschitz' vagy Mussick rokonaihoz.* Muschitz vagy Mussick Mihály, Horvátországban született 's Bécsben elhunyt világi pap, 1764 apr. 30kán kihirdetett végintézetének 7. §ben rendelé, hogy az itteni városi bankba 5 pctre letett 2300 ft. kamatjai mindig egy, az ő rokonai közül tudományokat vagy mesterséget tanuló fiúra fordítassanak. Ezen alapitványt 1765 dec. 19kén Migazzi bibor-

nok 's akkor bécsi hgi érsek is jóváhagyta. Az alapitvány' jövedelmét bizonyos Mussich Mihály huzta 1801ig, a' mikor ő meghalt. Az alapító' rokonihoz 1803ban a' bécsi ujság által intézett fölszólításnak nem lett semmi sikere; az alapitványi vagyon most a' cs. k. tudományi főpénztárnál levő, mint Muszits Mihályféle alapitvány az ő családjából tudományt vagy mesterséget tanuló fiu' számára, 1799 oct. 1jén 37,441 sz. a. 2320 ftról 4 illetőleg 2 pctre illőleg költ udv. kamarai kötelezvényben áll, mellynek kamatjai 1800 oct. 1től künmaradtak, és a' mennyiben időmulta (praescriptio) alá nem esnek; váltóban fizettetnek-ki. Ezen 1835 jan. 1jén 193ik sorozatban sors által kihúzott udv. kamarai kötelezvénynek ezüst pénzü status-kötelezvénnyé változtatása után a' kamatok ezüst pénzben fognak kijárni. A' künlevő kamatok annak idejében gyümölcsözőkké tétetnek, az ujont keletkezett tőkék az alaptőkéhez kapcsoltatnak, 's így aztán, a' jövedelem, levonván az alapítványi és igazgatási költségeket, az alapító' czéljára fordittatik. Az alapító' rokonai tehát ezennel felszólíttatnak, miként rokonságukat az alapítóval, és azon körülményt, hogy tudományt vagy mesterséget tanulnak bebizonyitván, az alapitvány' jövedelmének megnyeréseért 1839. dec. 31ig a' cs. k. alsó ausztriai kormányszékhez folyamodjanak. Az alsó-ausztriai cs. k. kormányszéktől. Bécs oct. 10kén 1838. (3)

---

(1) (35,779) ***Idézés.*** Dudenhofenből származott Klein Anna Mária, végrendeletet téve, mellynek eredetije ugyan elveszett, de másolatja később föltaláltatott, megholt. E' másolat tartalma, miként t. i. az elhunyt osztályos rokonait, Klein Henriket és Maria Katalint, Schnur' nejét; végintézeti örökösivé nevezte és Klein M. Katalin két gyermekének hagyományok jutottak; — igazságon alapszik. A' fenmaradt vagyon 352 ftra becsült ingatlan, 37 ft. 25 kr. értékü ingó jószágban, és a' nevezett állitólagos örökösek' hagyományiban áll. A' végintézőnek e' vidéken lakó 's ismert rokonain és törvényes örökösein kívül még több **rokonai**, név szerint Klein András, Péter, Jakab, Christina, Schiffman' neje és keresztély, Magyarországba költöztek 's diplomatia' utján a' kérdéses örökség eránti nyilatkozásuk' megküldésére fölszólíttattak ugyan, de többek neveztetvén e' névvel, az örökösek' életéről, vagy arról, kik lennének a' végintéző' törvényes örökösei? semmi bizonyost nem lehetett kitudni. Minélfogva többször említett Klein Anna Mariának Magyarországban lakó örökösei ezennel felszólíttatnak: hogy a' mai naptól számítandó 6 hónap alatt vagy személyesen, vagy törvényesen vallott meghatalmazottjok által jelenjenek meg az alulírt törvényszék előtt, netaláni jogukat Klein Anna Maria' hátrahagyott vagyonához bebizonyítandók; különben e' határnap' elteltével a' mondott vagyon a' jelenlevő rokonok közt fog elosztatni. Költ Seelingenstadtban jul. 10kén 1838. Hessen nagyhgség' ottani tartományi törvényszéke által. A' tartományi biró' távollétében *Pösz m. k. Lőhr m. k.* (3)

Eladó finom ó borok

Sz. kir Rév-Komárom városában magyar 's külföldi termésü 1,500 akó finom válogatott ó bor, egész vagy kisebb mennyiségben is, eladandó. Bővebb tudósítást ád Komáromban a' győri duna melletti szarvas vendégfogadó bérlője

Neuzührer Peregrin. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, nov. 20án: 5 pctes stat. kötelez. $107\frac{1}{2}$; 4 pctes stat. kötelez. $100\frac{1}{2}$; 3 pctes stat. kötelez. $81\frac{1}{8}$; 1834ki stat. költs. $67\frac{5}{32}$; bankrészvény $1503\frac{1}{2}$; cs. arany pc. agio $4\frac{3}{4}$

Dunavizállás: nov. 18án: 4' 6'' 0'''; 19én: 4' 4'' 9'''; 20án: 4' 4'' 0'''; 21kén: 4' 3'' 6'''; 22én: 4' 4'' 3'''; 23kán: 4' 10'' 9'''; 24kén: 6' 0'' 0'''.

Budai lotteria: nov. 21én: 36. 2. 32. 69. 57.

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

			Buza		Kétsz		Roza		Árpa		Zab		Kuk.		Köles	
Novemb.	6án	Debreczen	65	60	50	—	45	40	30	29	25	—	35	—	65	60
	8án	Unghvár	84	80	70	67	54	50	46	42	24	20	57	55	—	—
	8án	Mosony	122	66	74	70	74	66	60	46	43	38	65	56	—	—
	9én	Arad	72	—	50	—	50	—	30	—	28	—	30	—	—	—
	9én	Temesvár	80	70	53	—	44	—	33	—	30	—	34	—	—	—
	10én	Szeged	70	60	45	40	—	—	35	30	35	32	40	—	40	—
	10én	Pécs	80	70	65	60	60	55	42	—	35	—	45	—	—	—
	10én	Komárom	87	82	80	70	60	—	56	50	36	31	65	63	65	—
	10én	N Becskerek	80	70	65	50	—	—	30	27	30	—	40	—	35	—
	13án	Debreczen	65	55	50	40	37	30	27	26	25	—	35	—	55	45
	15én	Mosony	122	66	78	70	80	68	58	47	43	39	70	57	—	—
	16án	Uj-Becse	90	80	75	—	—	—	30	25	33	30	30	25	30	—
	16án	Temesvár	80	70	53	—	—	—	33	—	30	—	34	—	—	—
	17én	Komárom	87	85	80	63	63	—	52	50	—	—	68	60	61	—
	17én	Szeged	65	60	45	40	—	—	35	—	35	—	49	35	45	40
Peesten,	nov.	2kán. pesti m.	140	110	90	84	80	70	76	74	53	50	80	70	—	—

Pest. Szerda. November 28kán

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 43dik szám.

Magyarország (kinevezések, elöléptetések; fölvilágositások a' budapesti álló hid' ügyében; jelentés a' Kisfaludy-társaságtól; Csongrád megyei tisztújitás; gyapjutár 'stb.) Nagybritannia (O' Connell körutazását megkezdi Irlandban, 's Brougham lord ellen vitára kel 'stb.) Franczia ország (Reschid b. Párisban, 's a' J des Débatsnak kedvező itélete róla; D. Francisco de Paula infant ellen pör; vélemény a' belga thrónbeszédről.) Németország (Leuchtenberg Miksa hg. az orosz czár' idősb lányát eljegyzi.) Belgium (a' kamarákat megnyitó thrónbeszéd.) Törökország (Francziaország a' kereskedési egyezéshez járul.) Portugallia (a' királyné fiat szül.) Spanyolország (a' cortest megnyitja a' királyné; befogatások, Valenciában vérengző visszatorlás 'stb.)

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Scitovszky János rozsnyai püspököt pécsi püspökké, — Palugyay Imre kassai püspököt nyitrai püspökké; — Ocskay Antal m. kir. helytartósági tanácsost és püspököt pedig kassai megyés püspökké nevezni; — továbbá Szaniszló Ferencz nagy-váradi kanonokot 's pesti kir. tud. egyetembeli hitszónokot, az ország' philosophiai cathol. intézeteinek számára általa kidolgozott hittudományi munkából eredett legfelsőbb tetszése' jeléül, czímzetes apátsággal; — Becker János esztergomi kanonokot szinte czímzetes apátsággal; — Vagyon István trencsini lelkészt czímzetes prépostsággal; — Cimiotti Antalt, Fiume város' lelkészét, a' fiumei társas-káptalanban megürült kanonoksággal; — végre Marczényi Mátyást, a' kassai püspöki lyceumban hittudománytanitót, a' kassai székes-káptalanban ürességbe jött tiszteletbeli kanonoksággal felruházni; a' budai kir. udv. kamarai főfizetőhivatalnál Kanel Józsefnek fizetőmesterré lett előlépetése által megürült ellenőri tisztséggel e' fizetőhivatal' másod liquidatorát, Schratzenthaler Ferenczet felruházni; — körmöczbányai k. bányamérővé 's bányaügyelői segéddé Lenger József felső-biberstollni első bányamérői segédet; — a' Balás Pál' fokszerinti előlépése által megürült felső-biberstollni másod bányamérői segédtisztségre Bobrovszky Antal végzett bányászgyakornokot; — a' hoferstollni bányánál ideigleni aknaigazgatóvá Rauen Ferencz Szász-Koburg-Gotha herczegségbeli rétegmestert; — a' zsernoviczi hutapróbálói segédtisztségre Collinászy János beszterczebányai hutairnokot; — az Oraviczán megürült próbálóhivatalra Conrád Károly moldavai próbálót; — az ekkép megürült moldavai próbálóhivatalra pedig Conrád Lajos offenbányai (Erdélyben) próbálót; — a' Rézbányán Barta Gyulának Szászkára lett áttétele' következtében megürült bányahivatali 's törvényszéki iktatóságra Markovicz Mártont kinevezni; — végre Fejér Pált, a' zombori kir. kamarai igazgatóság' irnokát, minthogy aggkori gyengeség miatt további szolgálatra nem alkalmas, nyugalmazni, kegyelmesen méltóztatott. Hk.

A' főmélt. magyar kir. udv. Cancellaria Partenschläger Józs. halála által keblében megürült ud. irnoki hivatalra Frenreisz József elnöki udv. járulnokot, 's az igy ürességbe jött udv. járulnokságra Veninger János gyakornokot alkalmazta.

Dunai allandó-hid. A' IX. ülésben (f. eszt. sept. 3kán) a' szerződés pontjai vitatásában, a' 2dik pontnál azon észrevétel tétetvén, „hogy miután a' további szerződés által meghatározandó kiváltságos esztendők meghatározására a' vállalkozó társaság által viselendő teher mennyiségét, ha nem is legszorosb értelemben, de legalább közelitőleg tudni szükséges, e' részben pedig az épitési költségek előleges fölszámitása, ugy a' két város kármentesitése fő alapul szolgálhatna, mindaddig semmi további egyezkedésnek helye nem lehet, mig ezen, a' kötendő szerződés fő alapjául szolgáló, adatok a' küldöttség elibe nem terjesztetnek. Melly észrevétel következésében a' küldöttség b. Sinát és általa a' vállalkozó társaságot arra fölszólitandónak itélte, hogy mind az épitési költségek előleges följegyzését, a' menynyire még eddig meg nem történt, bemutassa, mind a' két város kármentesitését tárgyazó ajánlását ezen küldöttség előtt kijelentse.“ Erre Sina György b. ur feleletül következő nyilatkozást nyujtott a' küldöttséghöz, oda kapcsolván Clark ur levelét a' hid körülbelüli költsége felől. „Főmélt. orsz. Küldöttség! A' főmélt. orsz. Küldöttség részéről nagymélt. m. kir. fölovászmester 's főispán Batthyány Imre mint helyettes elnök ur által tegnap élőszóval hozzám intézett azon fölszólitására: nyilatkoztatnám ki, milly kárpótlást szándékozom a' két városnak adni? szerencsém van ezennel válaszolni, hogy miután én az e' tárgybani törvény 6dik §át, és a' főmélt. orsz. Küldöttségnek ide tartozólag m. évi jun. 12kén tett határozatát akkép értettem, miszerint a' kérdéses kárpótlás meghatározása kirekesztőleg egy részről a' két város, más részről az egybeállandó részvényes társaság közt történendő egyezkedésre, ennek barátságos uton netalán nem sikerülése esetében pedig a' főtörvényszékek rendkivüli bíróságára hagyatott; én ennélfogva eddigelé nem tartottam idején lenni azon kárpótlás meghatá-

rozhatására megkivántató és minden esetre hosszabb időbe telendő lépések és adatszerzésekről gondoskodást, hanem azt hittem 's hiszem, ezen kárpótlás meghatározása a' tisztelt városok és a' részvényes társaság közt csak azon időben történhetik meg, mint aug. 20kán költ legujabb nyilatkozásomban a' kötelezések 2dik pontjában volt szerencsém előadni, mikor már végkép el lesz határozva, hogy Buda 's Pest állandó egybekapcsoltatása reám bizatik, azaz a' főmélt. orsz. Küldöttség, és a' részvényes társaság közt, mellynek képviselője vagyok, tökéletességre menend az egyezség. Mi okbul nem is vagyok képes az adandó kárpótlásnak akár módja akár mennyisége felől idő előtt nyilatkozni a' nélkül, hogy csak gondolom-formán teendő kijelentésemmel vagy a' részvényes társaság létét ne veszélyeztetném, vagy ellenkező esetre a' két városnak tán arány fölötti várakozásába ne ütközném. Ha azonban a' főmélt. orsz. Küldöttség azon nyilatkozást azért kivánja tőlem, hogy a' két városnak adandó kárpótlást is némi alapul vehesse a' részvényes társaságnak engedendő kedvezések meghatározásánál: méltóztassék, kérem alázattal, saját bölcsesége szerint, minden innen talán később a' két egyezendő fél bármellyike ellen vonható káros következések nélkül, valamelly körül-belüli számolást fölvenni, miután ugy is a' városokkal kötendő egyezség előtt e' pont, szintugy mint a' katonai raktárok és a' hidhoz tartozandó vas és egyéb anyagszerek vám nélküli hehozathatása iránt nyerendő legfelsőbb helybenhagyás, és még egyéb jelenleg bizonyosságot nem nyujtó körülmények is biztos és szorosan meghatározott számolási alapul sem a' főmélt. orsz. Küldöttségnek, sem magamnak teljességgel nem szolgálhatnak, hanem mind ezt koczkáztatni kénytelen vagyok. Mi az ugyanez alkalommal kivánt részletesb költségvetéseket illeti, azokat szerencsém van Clark urnak .|' alatt ide csatolt nyilatkozásában előterjesztenem. Ha azonban még ezek sem lennének kielégitők, mit lehetőnek gondolhatok, mert saját számolásimra sem elégségesek, ugy hogy számitásomat magam is általán véve csupán csak jó szerencsére, és a' két város valahai nagyobb kifejlésére alapithatom: azon esetre méltóztassék a' főmélt. orsz. Küldöttség Clark urat személyesen kegyes szine elibe idézni, kit én legfőkép e' végett hittam meg ez uttal Angliából, hogy minden hozzá intézendő kérdésre legjobb belátása 's lélekismérete szerint felelhessen. Czélszerünek tartom még ez alkalommal a' főmélt. orsz. Küldöttség kegyes figyelmét még némelly pontokra kikérnem. Ugyanis: Clark ur költségvetéseiben az ő saját müvészi dija, melly számos egyéb neki adandó kedvezményen kivül, ugymint: utazási jutalmak, uti költségek, napdijak 'sat. az egész épitési költségnek 5 pcentjét teszik—továbbá fölügyelőinek dijai sincsenek bele foglalva, mik legjobb esetben 250 ezer pgő forintra menendnek. Ezentul a' kiadandó minden tőke kamatjait hasonlag számba kell vennem, minthogy a' részvényesek nem fognak több esztendeig kamat nélkül maradni akarni Igaz ugyan: a' kamatok nem járnak tüstint az egész summától, a' részvények csak időszakonkint fizettetvén be, más részről azonban fölvéve, hogy a' hidépités kedvezetlen telek esetére minden iparkodás, és jó akarat mellett is—mellyet kétségbe hozni nem lehet, mert saját érdekem kivánja a' munka minélinkábbi siettetését—négy év helyett 5, 6 évre is terjedend, ezen időbeli kamatok általányos közép száma igen tetemes mennyiségre rug. Továbbá egy tartalék-pénzalapot is szükség mult aug. 20kán benyujtott nyilatkozásomban foglalt kötelezések 4dik pontja értelme szerint alkotnom, mire nézve annak idejében az illető előterjesztést megteendem. Ide járul még, hogy már eddigelé is 70,000 pgő forintnál többet kiadtam előköltségül, és hihetőleg még szintannyit kénytelen leszek költeni, mielőtt az épittetéshez foghatnék. Végre törlesztő pénzalapról (Tilgungsfond) is kell gondoskodnom a' részvényesek számára, kik a' kamatokon kivül tőkéik valaha visszatérülésére is igazságosan számot tarthatnak. Ha már mind ezenkivül a' főmélt. orsz. Küldöttség még a' városoknak adandó kárpótlást, az előre nem látható esetekre számitott költségeket, mellyek legcsekélyebb épitéseknél is előfordulnak, és a' jelen munkánál szintolly elkerülhetlenek, mint azok mennyisége bizonytalan,'s végre a' fölállandó hid kezelési költségeit (Regiekosten) is 'sat. k. tekintetbe veendi, jó formán kifog tetszeni, hogy a' vezérletem alatti vállalat pénzügyi része fölötte kétséges, és részemről legnagyobb szemességet, a' munka bevégeztével pedig legszigorubb gazdálkodást kivánand meg, hogy a' részvényesek legalább ne károsodjanak. Mik után e' rövid de becsületes szándéku nyilatkozásom kegyes fogadtatásaért esedezvén, legmélyebb tisztelettel maradok a' főmélt. orsz. Küldöttségnek. Pest, sept. 6kán 1838. alázatos szolgája b. Sina György m. k.—Clark levele. „Mélt. b. Sina György urhoz. Pest, sept. 6dikán 1838. (Angolból forditva.) Uram! A' Báró ur azon kivánságának: készitenék a' pesti Dunán épittetni javaslott két oszlopu láncz-hidra szorosb költségvetést, ügyekezni fogok ezennel megfelelni noha már ezelőtt ki-

jelentém, mikép az említett költség 300,000 font sterlingre fogna menni, melly számolásom olly kimerítő vala, mint a' javaslott munka természete, és akkori saját vizsgálatim 's tapasztalásom engedék. Mióta azonban Plews és Slater urak a' különféle kőbányákat Buda's Pest környékin 's messzebb is megtekintvén, és a' Duna jegét 's áradását is mult martziusban személyesen látván, észrevételeik eredvényit velem közlötték, én érett megfontolás után bizonyos vagyok abban, hogy bárkinek is lehetetlen tökéletes biztosságu költségvetést készitenie olly nehézségü és nagyszerü munkára, mint a' kérdéses épités, melly folyama közben hihetőleg Európa egyéb folyamainak egyikén sem találkozó baleseteknek lesz alávetve. Mielőtt a' tárgyhoz fognék, mintegy mentségül, miért nem nyujthatok ez uttal is a' jelennél bővebb kimutatást, előre kell bocsátnom, hogy Magyarországban hasonló nemü és terjedelmü munkának, melly mintául szolgálhatna, még nem létezése, továbbá a' belföldi lakosok tapasztalatlansága, 's jó utak és segédszereknek, mellyekben Anglia bővelkedik, hiánya, fölötte nehezítik olly részletek előleges meghatározását. De Angliában is, hol annyi a' tapasztalás, számos közmunka sokkal meghaladja az előszámolást, mirenézve például csak a' még be nem végzett London és Birmingham közti vasutat emlitem, melly már is egy millió font sterlinggel multa föl az előlegzett summát, és tán még egy millióval mulandja föl azt, mielőtt tökéletesen elkészül. Illy eset azonban még az általam eddig végbevitt munkáknál nem fordult elő, azok általán véve az előleg kivetett summán túl nem hágván. De az itt szándéklott épitésre nézve kötelességemnek tartom Báró urnak ez uttal kijelenteni, hogy a' költség még nagyobb leend, mint az általam először kimondott summa, 's a' Báró urnak 355,000 font sterlingre is el kell készülve lennie, ha magának és magamnak becsületére, az ország diszére 's az egész közönség megelégülésére szolgálandó hidat akar állitani. Azon hozzám intézett kérdésre nézve pedig: vajjon kezeskedném e arról, hogy a' fölépülendő hid valóságos költsége 400,000 font sterlinget nem haladand felül? és vajjon biztosan állithatom e, hogy a' munka 6 év alatt el lesz végezve? őszintén megvallom: sem az egyikért sem a' másikért egyátaljában jót nem állhatnék, noha reménylem, hogy kedvező körülmények mellett, és ha Báró ur helyi ismeretei- és saját ügyekezeteinél fogva képes leend a' megkivántatandó anyagszereket 'sat. a' kiszabandó időhatárokra akképen előszerezni, miszerint a' munka szakadatlanul folyhasson, ez az említett summával és idő alatt tökéletességre vitethetik. A' föntebbi költség-növekedést az itt következő körülmények néhánya vagy mindnyája okozandja, ugymint: az épitvény nagyobb szilárdsága és magassága, a' zárgátok (coffre dams) sokkal nagyobb biztossága, mellyet a' mult martziusban volt legközelebb 's azelőtt soha nem tapasztalt árvíz tett szükségessé; a' kő és épületfa árának növekedése, ha azok nagy mennyiségben, igen nagy darabokban, és aránylag rövid idő alatt kivántatnak, és mellyek ára kétségkivül már csak azért is fölebb menend, mert fogyasztatásuk szaporodik; a' kőbányák kiterjesztése végett teendő előkészületek, az azoktól a' folyam partjaig vezetendő vasutak, és különös targonczák és hajók kőhordásra, költséges gépelyek és erőmüveknek Angliából hozatása, 's itteni fölállittatása; angol munkások magas díjai, azoknak családjaikkal együtt tartása téli hónapok alatt, midőn a' munka nem folyhat, a' vasnak Angliában legujabban igen változott ára, ide járulván még azon lehetőség is, miszerint a' munka folyama közben a' szokottaknál keményebb 's ekkép a' munka végbevitelét nehezitő telek járhatnak. És mind ezt, mit előszámlálék — kivéve a' szilárdság és magasság növekedését—nem lehet szoros számokra vonni, vagy pontosan meghatározni, 's tulajdonkép az előre nem látható esetek sorába tartoznak, mikre a' fölhozott okoknál fogva 's Báró ur saját beláthatása szerint is a' kérdéses munkánál sokkal többet kell számitani, mint közönségesen szokott történni. Helyén lenni gondolom végre itt még megjegyeznem, 's Báró ur figyelmébe ajánlanom, hogy a' munka végeztével számos szereknek lesz birtokában, u. m.; különféle szerszámok, müszerek, emelőgépek, különös hajók 's gőzerőmüveknek, mellyek eleinte tetemes költségbe kerülvén, végre haszonvehetetlenekké válandnak. W. Tierney Clark s.k. Költségvetés: Vas 92120 font sterling, Hozatalbér vizen, szárazon, és kármentés Pestig 23,000 ft. st. Oszlopok 110,000 ft. st. Híd-út 6000 ft. st. A' lánczok egybekapcsoltatása 10,000 ft. st. Zárgátok 50000 ft. st. Karók az alapokra, és vizszivattyuzás 10000 ft. st. Parapetfalak, lámpák, hajóvonó utak 'sat. 9800 ft. st. Gőzerőmüvek, emelőgépek, huzó müszerek, — és munkások kihozatala Angliából 's vissza 7800 ft. st. 318720 ft. st. Száztól tiz, előre nem látható esetekre 31800 ft. st. öszvesen 35,0520 ft. st. W. Tierney Clark s. k.

Kisfaludy társaság. I. Az ez idei Februar' 6án tartott közülésben a' Kisfaludy társaság által kihirdetett szinészet-tudományi jutalomtételre nov. 20kaig mint kitüzött határnapig pályamunka egy sem érkezett, mit egy részről a' tárgy' bőségének, más részről az idő' rövidségének 's

talán némelly részben az országszerte közbe jött árvizi akadályoknak is hajlandó a' társaság tulajdonítni. Ennél fogva czélirányosnak itélte azt újra 's több agakra osztva bocsátani pályázásra; és pedig legközelebb a' következő tételt: „Készítessék Kézi könyv, melly a' szavalásnak mind általános, mind különösen a' színészetre alkalmazott elveit és szabályait kimerítőleg 's gyakorlatilag adja elő, szükséges ügyelettel a' magyar nyelv' grammaticai viszonyaira, dialectusira, versszerkezetére 's azon hibákra, mik jelennen színészink' szóbeli előadását gyakran disztelenitik."

A' pályamunkáknak az igazgatóhoz bekülde'se a' szokott mód szerint történjék. Határnap nov. 20. 1839. A' jutalom, melly 1840. februar. 6án adatik ki, 20 darab arany.

II. Készítessék ballada következő tárgyról: „Első Géza Királyfi 's Magyarország' harmadrészének ura, a' nem csak birtoka 's méltósága de még élte ellen is gonosz tanácsból hitszegéssel törekvő Salamon királynak, bár azt erős hadával megronthatá, a' haza' nyugalmáért, 's hogy polgári vér ne ontassék, a' koronát 's uralkodást, az ön megtagadás' legszebb diadala közt oltár előtt harmadszor is átengedi." A' balladák' szokott mód szerinti bekülde'sének határnapja januar' 20ka 1839.; a' jutalom, melly 1839. februar' 6án adatik ki, 10 darab arany. A' kéziratok a' társaságnál maradnak, azok' sajátsági 's így kiadhatási joga a' szerzőé Pesten, a' Kisfaludy társaság' nov. 27. 1838. tartott üléséből. Fáy András, igazgató, (Pest, Kalap utcza. 251.) Tóth Lőrincz jegyző. m. k.

E' folyó Szent András hó' 21 és 22dik napjain tartá tek. ns. Csongrád vármegye Szeghvár helységében kir. tanácsos Tajnai Tajnay János főispáni helytartó úr ő nagyságának elölülése alatt tisztujitását, melly alkalommal tek. horgosi Kárász Benjámin közösen szeretett alispán ur egyhangu felkiáltás által előbb dicsérettel viselt hivatalára ujolag elválasztaték; főjegyzőségben Kaszap Mihály, aljegyzőségben tiszteletbeli főjegyzői czímmel horgosi Kárász István, levéltárnokságban Vidovich Mihály megerősítetvén; a' szegedi járásban főszbirónak felkiáltással Temesváry István, ugyan abban Csongrádra alnak Oexel Mihály; szentesi járásban helyettes alispáni czímmel főszbirónak Müller Ignácz szavazás által, Holdmező-vásárhelyre alnak Knezsik Lajos, eskütteknek Horváth József, beniczei és micsinyei Beniczky Andor, Beliczay Pál, és Kokay István; országgyülési szónoksága, és valódi honfisága által köz tiszteletet nyert Klauzál Gábor egyhangúlag, úgy Nagy Ferencz fizetésbeli t' iráknak;— Müller Ferencz szavazás által fő, Bogyó Sándor felkiáltással alügyészeknek; első ügyelőnek Vályi András; katonasági biztosnak Keresztes Uhriel László; úti biztosnak Szabó Lajos; főadószedőnek Dobosy Lajos, Kolumbán Ferencz előbbi aladószedő lemondásával megüresült helyre Müller József: számvevőségre Szomor Józsefválasztattak: a' bátorsági biztosok, orvosok és seborvosok, úgy mérnök hivatalokban megerősitettek: befejezésül némelly jelen voltak, úgy szinte idegenek is, táblabirósággal diszesitetvén, e' polgári ünnepet fényes lakomák, és azok alatt tett áldomás ivások zárák be. — Az egész tisztujitás rendesen és csendel ment végbe.

Pesti gyapjutár-egyesület. F. é. aug. 29ke óta érkezett gyapju Hrabovszky Sánd. uréval 332,378 font; elkelt ugyanazon nap óta maig: Csáky Károly gr., Teleki-Mészáros grnő; Károlyi Lajos gr., Szirmay Sándor gr., Lónyay László, Vladár József 's Keczer Tamás uraké, összesen 291,526 font. Pest nov. 20kán 1838. Liedemann J. S. Frid.

Fiume, nov. 16. A' magyar Tengermellék' főbb kikötőibe, ugymint Fiume, Buccari és Portoreébe, lefolyt october hónapban behozott áruk' értéke 11,989 fr. ezt a' kivittekéből, 389,670 fr. p.pből, lehuzván, kiviláglik, hogy a' kereskedési mérleg october hónapban 278,681 forintig p. pénzben volt reánk nézve tettleges.

Nagybritannia.

Nov. 6-kán Kanturkban nyittaték-meg a' 'akomák sora, mellyekre O'Connell urat Irlandban meghivák. A' Cork Standard tudósítása szerint az izgató eleibe 200 kocsi ment, és a' nép, daczára a' szakadó essőnek, lovait kifogá, és kocsiját egy angol mföldnyire voná. Ezen esőt O' Conell beszédéhez valódi irlandi kezdetűl használá mondván, hogy maga a' természet is sir a' hét százados elnyomáson és rosz kormányzáson, melly alatt Irland eddig nyögött. Magasztalá a' királyné' és Normanby marquis' jóakaró érzelmét az irlandi nép iránt, 's aztán ismeretes tervét, az irlandi képviselők szaporitását a' parlamentben, magyarázgatá, 's elmulhatatlannak nyilvánitá. Beszédében csak a' Brougham l' elleni heves kitörés volt új, kivel O'Connell darab idő óta nem igen jól áll. Brougham egyszer keményen kikelt az ellen, hogy O'Connell magát szolgálataért fizetteti, de ugy látszik, valami ujabb esemény, miről a' hirlapok hallgatnak, az izgatót még inkább felingerlé. Miután az Irland iránt egykedvű angol radicálokat keményen korholá O' Conell igy folytatá beszédét: „És Brougham l. mit tett? Ő volt a' kényszeritési inditvány nagy védszónoka, és kereken kimondom: olly elvtelen kormányfi, mint ő, még sohasem gyalázá az emberiséget. (halljuk) Rosszasága olly nagy, mint roppant elmetehetsége. Szónoklatában sok a' kivető, de teméntelen lelkierejére nézve, párja keves. A' pártszenvedély azonban öszveszoritá lelke' hatáskörét (halljuk) Velem, ez tusája' kezdete. Kisebbitsen engem, a' mint neki tetszik, de hiszem, adósa én sem maradok. (teszés) Miért festem én őt illy feketén? Mert azon elmetehetséget, melly neki jobb végékre adatott, apró-cseprő pártczé-

lokra fecsérlé-el. Politikai életét valami lidérctűz vezeti rosz utra; ez az ő parányi hajócskájának kormányosa, szépen fölkészitve literaturával, elmetehetséggel, sok vitorlákkal, de sulyteher nélkül; ezért hányja azt a' vizeken a' szelekjatéka (tetszés és kaczaj) Örökös rabszolgák nem tudjátok? hogy a' ki szabad akar lenni, magának kell azért küzdenie. Irlandiak, keljetek-föl hazátok mellett! Még egyszer hozzá kezdünk, de ez reménylem, mint a' franczia mondja, a' vég' kezdete leszen. Ma ezeren daczoltatok á' vizelemmel; meg vagyok győződve, a' tüzet is szintolly hősileg állnátok-ki (zajos tetszés). Rajta hát! zöld Irlandotok hiv. Az angolok baromi nem-embereknek mocskolnak titeket, és éber papjaitokat, kik gyermekeiteket nevelik, a' beteg földmivelőt betegágyán vigasztalják és erősitik, ámitóknak, ördögöknek nevezik; mutassuk-meg az angoloknak, hogy ők báromiak és ördöngösök rágalmaikban. Utánam, én vagyok nektek az uj politicai iskola' apostola; és bár milly csekélyek is tehetségeim, ekkorig kivált szerencsés kormányfi voltam. Én mutatám-meg első az irlandi népnek, mint lehet erőszak, puskagolyó, éji orgyilkolás, és gyujtogatás nélkül győzni. Most is azt mondom: hála istennek, hogy ügyünk egészen más, és szentebb; erkölcsi szerkezetetek' ereje, az emberélet' és tulajdon' becsülése, minden jók' egyesülése által, feleim! győzendünk, és győznünk kell." Az irlandi képviselők szaporitasa' tekintetében igy nyilatkozék: „Én Irland' számára 150 parlamenttagot kivánok. Castlereaghl megengedé, hogy Irlandra aránylag Angliához és Scotiához 108½ esnék. A' félért két batkát sem adnék; de Castlereaghl aztán a' nyolcz egészet is elmetszé, és a' maga nyakát is. Csak undorodással emlithetem azon férjfi nevét, ki szülőföldjét gyalázatos bérért elárulta, ki Irlandot függetlennek találta, és mint szánakozásra méltó tartományt hagyta. De hát nincs más pont, melly felett Angliával öszveütközésbe jutunk? Hallottátok már a' tizedről? Ha van valaki, ki e' csodálatos dologról hallott, álljon-fel. Ezután a' tized ellen buzgott O'Connell.

Franczia ország.

A' Journal des Débats jelenti, hogy Rschidbasa Párisba érkezett, 's egyszersmind ennek az ozmán birodalom körűli érdemeit számlálgatja elő, 's azon javitásokat, mellyeket a' basa a' közigazgatásra, személyes bátorságra, egésségi állapotra 's kereskedésre nézve tett. „Legnehezebb volt, úgymond a' hírlap, az egyedáruság' megszüntetése. Anglia 's más nemzetek már új kereskedési szerződvényt kötöttek; Franczia ország sem fog késni e' példát követni. A' franczia kereskedési törvénygyűjtemény török nyelvre fordittatik, 's a' franczia mód szerint szerkesztett kereskedői törvényszékeknél gyakorlatba fog vétetni. Török ifjak Európát készülnek beútazni, hogy törvényeit megtanúlhassak és az anyagi érdekek' tanácsának, melly szinte Reschid basa által létesült, jelentést tehessenek. E' tanácsban minden török birodalmi véleménynek, vallásnak és nemzetnek van képviselője. 'S mind ezt Reschid basa 11 hónapos ministerelnöksége alatt hozta létre." — Még 1830. előtt bizonyos ármány szövetett Spanyolországban, D. Francisco de Paula hgnek Mexico' thronjára ültetése végett, mi eránt némelly francziákkal 's közöttök Talleyrand hggel alkudozások kezdettek. A' hgnek egy ügyvivője bizatott meg e' tárgygyal, ki a' hgnek tetemes pénzmennyiséget adott előlegesen költsön fejében. A' juliusi lázadás azonban és VII. Ferdinand' halála véget vetett a' tervnek 's az ügyvivő most a' 316,000 ficra rugó adóságból 216,000et lefizetetni sürget. Békes úton a' hitelező nem mehetvén semmire, a' hget a' 10-dik parisi kerület békebirájához idézteté. A' biró hivatalos közbenjárása is sikeretlen volt, 's most már a' törvényes lépések fognak következni.

A' Temps a' belga thrónbeszédről azt hiszi, hogy Leopold király a' birtoki és adósági kérdésre nézve egyenesen minden egyezkedés ellen nyilatkozik. A' National véleménye pedig az, hogy a' királyi beszéd csak elavult szavakból áll, 's ki azt hiszi, hogy Leopold király elég lelkes népét elől vezetni, nagyon csalatkozik. A' Courrier français mondja, hogy a' beszéd fölötti lelkes öröm igen komoly bélyeget visel, 's arra mutat, hogy Belgium Hollanddal semmi nemű egyezkedésről nem akar tudni. A' Messager Leopold királynak szerencsét kiván a' status-quo' megnyújtásához, mellyet Belgiumra nézve még legszerencsésb állapotnak tart. — Párisban nov. 14kén estve egy őr a' tuileriákban egy részeg embert lőtt agyon, mivel a' palota' rostélyzatához közeledvén, az őr' kiáltására nem felelt. A' közönség eddig nem tudta, hogy az őrök darab idő óta fegyvereiket estve keményen megtöltik.

Parisi nov. 14. hirlapok Orleans hg' Londonba utazásáról beszélnek, hol Oscar svéd hggel találkozni fog. — Mendizabal ur Spanyolországba visszatérendő Portvendreban hajóra ült.

Németország.

S. Pétervárból nov. 17-kén Münchenbe érkezett hirnök a' váratlan hírt hozá, hogy Leuchtenberg Miksa hgnek Mária hgné, a' czár' legidősb leánya, nov. 5 kén a' czári palotában ünnepélyesen eljegyeztetett. A' hg. a' magasb csá-

szári rendekkel diszesítetett 's egy huszár ezred' ezredesévé neveztetett. E' fontos esemény, melly Napoleon' mostoha unokáját a' czári thrón mellé vezeti, teljesen igazolá az e' részbeni régiebb gyanításokat; most egyszersmind az is fölvilágosodott, hogy a' fönséges jegyeseket költsönös hajlandóság vezette ez új viszonyba, melly nekiek tartós boldogságot igér, 's ámbár minden politikai viszonytól távol lenni látszik, közvetve még is alkalmasint politikai következményeket is szülend. Csak annyit említünk, hogy az orosz czár' új veje sógora a' svéd thrónörökösnek.

Belgium.

A' király' beszédének teljes tartalma, mellyel a' kamarákat nov. 13kán megnyitotta, következő: „Uraim! Folyvást fenállanak a' barátságos viszonyok, mellyeket a' hatalmakkal megalapítottam. Francziaországgal és az ottoman portával kereskedési egyezések köttettek. E' czélra más hatalmakkal is kezdettek alkudozások, mellyeknek szinte kedvező eredményét várjuk. Viszálkodásink Hollanddal még sincsenek elegyenlítve; politikámnak egyetlen sinórmértéke, az ország' jogai és érdekei; ezek olly gonddal kezeltetnek, minőt fontosságuk kiván; állhatatosan és bátran fognak védelmeztetni. (élénk tetszés, a' teremben 's kar zatokon: éljen a' király! kiáltozás.) Az egyetemes status-költségek az 1839-ki szolgálatra, haladék nélkül előterjesztetnek. Ezek' megrostálását könnyítendik önöknek a' kifejtések, mellyektől kísértetnek. Folyvást nagy, rendkivüli költségeknek kell az országot terhelni, hogy hadi erőnket alkalmas lábon tartsuk. Azonban, uraim, még most új teher iránt nem fog javaslat tétetni. A' hadsereg száma, melly éjszaki határunkat fenyegeti, nem változott, és így a' mi hadseregünk' számának is maradnia kell. Tetszésünkre 's gondosságunkra folyvást érdemesek seregcsapatink fenyitékök, gyakorlati előhaladásuk és azon szellemnél fogva, melly őket lelkesíti. Erre legjobb befolyásuk van az évi táborba gyüléseknek. Az őrhelyeken folytonos gondosság' tárgyai, a' katonák' oktatása, egészsege és jólléte. Az utóbbi ülés két, nyugtalanul várt 's buzgalommal fogadott törvénnyel ajándékozta meg a' hadsereget. A' hadi nyugdijakat illető terjedelmesb alkalmazásra látszék képesnek; minélfogva pótlékjavaslat fog tanácskozásuk alá terjesztetni. E' történend az új hadi törvényhozás' egy részével, mellynek elkészítése külön választványra bizatott. Kormányom használá a' mult maj. 25kei törvényt, miként fölhatalmaztaték költsönt venni-föl a' vasuti munkák' folytatására. E' jutalmas kamatu költsön megerősítette a' nemzeti hitelt és köz bizodalmat. A' gabona' drágasága nyugtalanitá a' fogyasztókat; de az aratásról vett tudósítások eloszlathatják az aggodalmat. A' földmivelés', ipar', kereskedés' javitására 's terjesztésére sokféle igyekezet fordítaték; ezek elősegítik a' külön osztályu lakosok' jólétét 's megerősítik az egyetértést. A' művészetek' üzése folyvást gyarapodik. A' kitünő eredmények, mellyekhez honuknak becsületére való müvészek jutottak, megjutalmazzák őket munkájokért. A' hajóépitésre és halászatra szavazott buzditmányok kifejlesztéék a' nemzeti gazdagságnak e' fontos ágait. Összeköttetési eszközeink javulnak 's tökéletesbülnek; mindenféle közmunkák élénken haladnak-elő; a' községek 's tartományok iparkodásban mindenütt követik a' statust. Nagy része teljesitve a' föladatoknak, mollyeket a' kormány magára vőn, mikor Önöknek vasutrendszer' meghatárzását javaslá; fölállítva az új igazgatás, mellyet a' járásra engedett különféle vonalak kivánnak; a' tervek és munkák egységgel és szorgalommal mozdítatnak-elő. Nehány évi tapasztalás után ujabb törvénnyel tetemesen javiták Önök az esküttszékek' alakját fenyítő ügyekben. Figyelmöket most azon törvényjavaslatra fordítom, melly a' birói illetőséget és a' megyei határkört állapitja-meg. E' törvények' megvitatása annál sürgetősb, mivel az esküttszékek' végszerkezetét bizonytalanságban tartják. Nem kevésbé sürgetős a' senatus által már megvitatott, párviadal eránti törvény is; ez és a' sértegetések 's rágalmazások eránti ujabb törvény, mellynek javaslata még ez ülésben elő fog terjesztetni, üdves hatásuak lesznek, 's a' boszantó garázdaságokat meggátolják. A' börtönök javitása eránti munka állandóan folytatik. Haladék nélkül elő fog adatni egy törvényjavaslat új fenyitő ház épitése iránt ifju bűnösök' számára. A' jótékony intézetek sok buzdítmányokban részesültek; siketnémák, vakok' intézeteinek, átalában az igaz ügyefogyottság' enyhitésére szánt intézeteknek segedelmek nyujtattak. Az őrültek' házának rendszere üdves javítást szenvedend; e' tekintetben a' tartományi tanácsok jobb érzelemtől lelkesülteknek mutatkoztak, 's a' kormány semmi eszközt nem mulasztand el a' sürgetős javitások' gyámolitására. Szerencsés eredményeket szül az ifjuság' nevelése 's oktatása körüli buzgalom. Az első és közép oktatás eránti törvény, javítások a' fensőbb oktatási törvényhozásban és más előterjesztendő fontos törvények lesznek Önök' munkálatinak tárgyai. A' munkásság, mellyel tanácskozásikat bélyegzék, e' jelen ülést is hasznossá teendi az országnak, megadván neki a' még várt fontos törvényeket. Igy uraim ismét

biztosítva lesznek hálájáról 's megfelelnek az én élénk gondoskodásomnak mind arról, mi az ország erkölcsi és anyagi jólétét nevelheti."

Brüssel nov. 14kén A' tanács elnökül választá Schiervel limburgi követet. A' válaszfölirást készitő biztosság' tagjaivá az elnök mellé Baillet gr. Pelichy b. Thorn, és Assembour gr. neveztettek. Ez utósó és az elnök limburgi fiak, Thorn luxemburgi. — A' követek' kamarája elnökké választá Raikem urat, alelnökökké Fallont, és Dubust; válaszfelirást készitő biztosság' tagjaivá: F. de Merode, Dumortier, Dechamps, de Renesse, Fallon és Berger urakat. De Renesse limburgi, Berger luxemburgi fi. Innen lehet gondolni milly szellemben lesz dolgozva a' válasz.

Törökország.

Stambul, oct. 31kén. Roussin admirál fölötte neheztelt volt Ponsonby lordra, hogy tudta 's véleményadása nélkül a' portával kereskedési szerződvényt kötött. Azonban Ponsonby l. igazán diplomatailag űzé mesterségét, 's legkisebbet sem gondolt a' franczia követ' nézeteivel. Illyes esetekben nincs barátság. Azonban Roussin kissé hirtelenkedett neheztelésével, minthogy nem tudta, ha nem egyez-e meg a' franczia kormány is e' szerződvényben. Most a' megegyezés megérkezett, 's a' jámbor admirál kénytelen ajkát harapva a' portát értesiteni, hogy az ő kormánya is kész az angol-török szerződvényhez járúlni. A' francziák' diplomatái értekezéseikben igazán szerencsétlenek: ők nem tartanak illő mértéket, és igy gyakran koczkáztatják magokat.

Portugallia.

Lissabon nov. 4. Oct. 31kén ő felsége a' királyné fiat szült. Ezt a' várbeli, és a' Tajon álló portugali hajók' ágyudörgései azonnal jelenték, mire csakhamar a' franczia hajók is megdördültek, 's három szinü lobogóikat kitüzék. Nov. 1-jén a' király fényes kisérettel tedeum-ra egyházba ment. Keresztanya Szász-Coburg hgné, Ferdinand király' anyja leend, képét a' finom miveltségü Terceira hgné viselendi. Boldogult Don Pedro' kivánsága szerint a' kis szülött oportoi hg. czimet nyerend.—A' mindig czivódó Nacional a' házassági szerződés' titkos czikkelyére czélozván azt állitá, hogy a' király 10,000 ft. st. kifizetését kiváná a' pénzügyi ministertől, melly évdija pótlásául azon esetben volt igérve, ha figyermeke születendik. Ezen állitást a' hivatalos lapok azzal czá'olják-meg, hogy áll ugyan a' nemzet részéről ollyas féle lekötelező titkos czikkely a' házassági szerződésben, de azt a' király az országos kincstár' szorultsága tekintetéből nem használta.

Spanyolország.

Madrid nov. 7kén. A' királyné Seoane generalt magához hivatá 's tőle az uj ministerium alkotása felől tudakozódék, mire a' general válaszolá: „Calatrava' ministeriuma katonai zendülés' következtében alkottaték, és azért gyenge alapon állott; az azt követő cabinetnek is hasonló hibája volt. Ha most felséged uj ministeriumot alkot, hitvány zendülési szülött, és nem szabadon választott kormánynak fogják tartani. Azért tanácsos leend felségednek az uj ministerium kinevezését a' cortes' megnyitásaig halasztani." Tegnap előtt Calatravát is elfogadá a' királyné, de a' ministeriumot még eddig nem bocsátá el. A' fővárosban a' nemzetiőrség' és Quiroga' őrködése alatt csendesség van. Ez, folyó hó 5ke' éjjelén 200 személyt fogatott-el, kik carlistáknak tartattak. Közöttök van de Estrella gr., Alcantara marquis, Alba Real gr. Cabanilles statustanácsos, több papok, hölgyek, kik tegnap Leganesbe vitettek. „Ezen személyek, mond az Eco del Commercio, kezesül szolgálhatnak azon gyilkolásokért, mellyeket Cabrera a' hatalmába eső szabadelműkön még mindig gyakorol." Ezen nem-ember oct. 27-kén ismét 55 hadifoglyot, lövetett agyon. Ez Valenciában uj visszatorlásokra adott okot. Lopez general f. h. 1-én szemlét tarta a' nemzeti őrség felett, 's napiparancsban tudatá a' visszatorlás' eránti szándékát. Másnap 55 carlosi fogoly 's közte két tiszt, agyon lövetett. Lopez' ez alkalommal kibocsátott hirdetményében többek között ez is van: „A' lássúságnak, mellyel eddig cselekvénk, és az engedékenység' vészhozó rendszerének, vége. Reszketendnek a' szabadság' és thrón' ellenségei, ha meg tudják, hogy ő felsége kormánya ismét vissza nyeré erejét, midőn örökre eltávoztatta azon jóakaratot, mellyel hozzájok, mint spanyolokhoz viseltetett. Ha vérrel akar bennünket a' zsarnok meghóditni, vérrel semmisitendjük-meg terveit; és vérrel erősitendjük-meg a' szabadságot, és az alkotmányos Isabella' thronját." Mind a' két fél vér és testhalmon akar thront állitni. Europa mulatni fogja magát nézésével, milly gyümölcsöket termend az itt hirdetett szabadság és felvilágosodás, és az ott kinyilatkoztatott vallás és törvényszerüség. Francziaország és Anglia ezen iszonyatosságokat, mellyek egykor mint véres vádlevelek állandnak a' történet' könyvében, vállvonítva és számolgatva nézik,—hát a' többi hatalmasságok?

Madridban a' befogdozás még mindig tart, 's némelly eddig túlzó szabadelműeknek vélt személyek is befogattak. A' carlisták gyanánt elfogottak közt van: de Valle de san Juan gróf, Pa-

lacios marquis, Ballesta marquis és del Prado marquis' nője, kik mind Saragossába küldetnek és az ottani visszatorlási junta' rendelkezése alá adatnak. — A' cortesgyűlés nov. 8kán ünnepélyesen megnyittatott. A' királyné thrónbeszéde a' legújabb fővárosi zavarok miatt nagy feszültséggel váratott. Az utczák népcsoportokkal, a' kamara' karzati minden osztályú és nemű nézőkkel valának tömve. A' diplomata-kar páholyokban volt. A' királyné lányával két órakor indúlt a' palotából; kocsija, jobb oldalán Quiroga generál, bal oldalán Aldama generál és az egész főtiszti kar lovaglott. Ő fölségök a' terembe léptökkor hosszas éljennel fogadtattak. A' regens királyné kissé remegő hangon következő beszédet olvasá föl: „Senator és követ urak! élénk örömmel jelenek meg önök között a' törvényhozási munkálatok' isméti elkezdésére, remélvén, hogy valamint az utolsó ülésben, úgy most is tanúsitandják a' köz jó iránti fölvilágosúlt buzgalmokat. 1834. apr. 22én Nagybritannia' királynéja, a' francziák' királya, Portugallia' királynéja és általam kötött egyezség folyvást fenáll, 's barátságos viszonyaink azon hatalmakkal, mellyek a' spanyol királyné thrónját elismerték, kedvező állapotban tartatnak fen. Örömmel jelenthetem a' cortesnek, hogy a' magas porta fönséges leányom' jogait elismerte, 's hatalmas frigyesemnek az angol királynénak e' szerencsés eredmény körüli részvétele szívemnek fölötte hízeleg. Tudtomra levén, hogy ellenségeink olly tartományokból, mellyek' kormányai leányomat Spanyolország' királynéjának el nem ismerik, segélyt kapnak, a' szövetséges udvaroknál lévő képviselőimnek meghagytam, hogy közbejárást sürgessenek a' népjog' sértésének meggátlására. A' morellai ostrom' szerencsétlen kimenetele óta fegyverünk kevesbbé volt szerencsés, de bizton remélem, hogy seregünk' bátorsága, állhatatossága és jó fenyítéke megint győzni fog. Nem kevesbbé remélem, hogy önök a' 40,000 ujoncz' kiállitását és lószedést, mit szükség kényszerített önök' megegyezése nélkül tétetni, helyben hagyandják. A' múlt gyülésről elmaradt több fontos törvényeket, mellyek a' beligazgatást a' mostani alkotványnyal összhangzásba hozandják, szükség lesz bevégezni. Az új tanácskozás alá kerülendők közül a' hatóságok' és tartományi választványok' tulajdonságinak meghatárzását, valamint a' köz oktatást és jótékony-intézeteket tárgyazókat különös figyelmökbe ajánlom. A' sajtó' hatása' meghatárzásának nehézségei sürgetik a' sajtó-törvények megvizsgálását, mi egyébkor is, de különösen polgárháborukor igen szükséges. Ez okból érett megfontolását ajánlom az e' fontos tárgy iránt előterjesztendő törvényjavaslatnak. A' derék nemzeti őrsereg mindenütt pontosan teljesiti kötelességét, 's a' pártok' üldözését bátorsággal és buzgalommal folytatja. De szerkezetében hiányok vannak, mellyek' kipótolására törvényjavaslat fog tétetni. A' háboru' eseményei megkivánják, hogy a' tengeri erő, melly a' szárazi sereggel versenyt igyekszik az alkotványos thrónt oltalmazni, bár legnagynbb áldozatokkal is fentartassék 's szaporítassék. Én a' fegyvertárakban lévő hadi hajókat minélelőbb szolgálati állapotba tétetni rendelém. A' jelen 's jövő kor' kivánatihoz képest a' hajóhad szerkezése iránt törvényjavaslat fog előterjesztetni. A' kereskedés az ország' állapotja miatt szenved. Az illető törvénykönyvben változásokat kell tenni, mellyek' szükségét a' tapasztalás bebizonyította Kormányom e' czélra törvényjavaslatot, 's később új kereskedési törvénykönyvet fog önök elibe adni. Tengeren túli birtokaink teljes békességben vannak, 's lakosaik' hűségének naponkint új tanújeleit veszem. E' tartományokban a' kormányt alkotványunkkal összhangzásba hozandó részletes törvények' javaslatával megbízott választványok szorgalmasan folytatják munkálataikat. Kormányom meghatalmaztatván az igazság szolgáltatásban némi fontos javítások tételére, sietteti az e' czélra megkezdett munkálatokat. Ezek ugyan még nem végződhettek el, a' sürgetőbb rendszabályok mindazáltal, mellyeket egyik törvényhozási rendszerből a' másba való átmenetel megkivánt, józan megfontolás után megállapíttattak. Kormányom annak idején a' cortes' elébe terjesztendi az ezen igazgatáság' törvényjavaslatai körülti fontolásának eredményét. A' status-jövedelmek napról napra kevesbbé fedezik a' költségeket. A' hiány' betöltésére a' mult cortesgyűlés által kormányomnak nagylelküleg ajánlott rendkivüli segédforrások nem sikerítethettek. Kormányom folyvást fárad a' nehézségek' elhárítása körül. A' közönséges status-budgeten kivül az amerikai tartományok' budgetei is először fognak előterjesztetni, 's kormányom az eddigi jövedelmekből nem fedezhetett költségekre olly rendkivüli eszközöket fog önök szokott gondosságába ajánlani, mellyeket a' jelen környületek közt sikeríthetőknek tart.“

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

Tcz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Trattner és Károlyinál Pesten
's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei
Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

---

(1) Tégla eladás. T.N. Pest vármegyében kebelezett Zsámbok helység határjában Pesthez öt órányira, vagyon 300,000 jól kiégett falba való tégla eladandó. — Bővebb utasitást kaphatni a' helyszinén. (3)

(1) Hirdetés. Az egyházi értékhez tartozó, tettes nemes Baranya vármegyében fekvő tettes Vaiszlói uradalomnak három kerekü hidvéghi, vagy is kőfokai malma, 1838ik esztendei decembernek 12dik napján, Vaiszló mezővárosában, az uradalmi irószobában, reggeli 10 órakor tartandó árverés által, három egymásután következendő eszten lőre, és pedig 1839dik esztendei 1ső májustól kezdve, utolsó aprilisig 1842. bérbe fog adatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 33 ft. p p. bánatpénzzel ellátva illendően és olly tudósitással meghivatnak; hogy a' legtöbbet igérő köteles a' fölsőbbi jóváhagyáshoz magát alkalmazni. Költ Vaiszlón november 19kén 1838. (3)

(3) **Hirdetés.** A' magyar királyi tudományos Egyetemnél az olasz nyelv, 's literatura tanitó-széke, esztendei 600 p forint fizetéssel rendszeres tanitó székké emeltetvén; ennek betöltése végett, a' megnevezett királyi Egyetem bölcselkedő kara előtt tartandó concursushatáridje legfőbb helyen folyó 1838ik esztendei December 27ik napjára olly módon van kitűzve, hogy az oktatásnak deák nyelven kell tartatni. Költ Pesten november 13kán 1838. (3)

---

(2) (35793) ***Fölhivás.*** *Horvatországban született 's Bécsben meghalt világi pap', Muschitz' vagy Mussick rokonaihoz.* Muschitz vagy Mussick Mihály, Horvátországban született 's Bécsben elhunyt világi pap, 1764 apr. 30kán kihirdetett végintézetének 7. §ben rendelé, hogy az itteni városi bankba 5 pctre letett 2300 ft. kamatjai mindig egy, az ő rokonai közül tudományokat vagy mesterséget tanuló fiúra fordítassanak. Ezen alapitványt 1765 dec. 19kén Migazzi bibornok 's akkor bécsi hgi érsek is jóváhagyta. Az alapitvány' jövedelmét bizonyos Mussich Mihály huzta 1801ig, a' mikor ő meghalt. Az alapító' rokonihoz 1803ban a' bécsi ujság által intézett fölszólításnak nem lett semmi sikere; az alapitványi vagyon most a' cs. k tudományi főpénztárnál levő, mint Muszits Mihályféle alapitvány az ő családjából tudományt vagy mesterséget tanuló fiu' számára, 1799 oct. 1jén 37,441 sz. a. 2320 ftról 4 illetőleg 2 pctre illőleg költ udv. kamarai kötelezvényben áll, mellynek kamatjai 1800 oct. 1től künmaradtak, és a' mennyiben időmulta (praescriptio) alá nem esnek; váltóban fizettetnek-ki. Ezen 1835 jan 1jén 193ik sorozatban sors által kihúzott udv. kamarai kötelezvénynek ezüst pénzü status-kötelezvénnyé változtatása után a' kamatok ezüst pénzben fognak kijárni. A' künlevő kamatok annak idejében gyümölcsözőkké tétetnek, az ujont keletkezett tőkék az alaptőkéhez kapcsoltatnak, 's így aztán, a' jövedelem, levonván az alapítványi és igazgatási költségeket, az alapitó' czéljára fordittatik. Az alapitó' rokonai tehát ezennel felszólítatnak, miként rokonságukat az alapítóval, és azon körülményt, hogy tudományt vagy mesterséget tanulnak bebizonyitván, az alapitvány' jövedelmének megnyeréséért 1839. dec. 31ig a' cs. k. alsó ausztriai kormányszékhez folyamodjanak. Az alsó-ausztriai cs. k. kormányszéktől. Bécs oct. 10kén 1838. (3)

---

(2) (35,779) ***Idézés.*** Dudenhofenből származott Klein Anna Mária, végrendeletet téve, mellynek eredetije ugyan elveszett, de másolatja később föltalálttatott, megholt. E' másolat tartalma, mikent t. i. az elhunyt osztályos rokonait, Klein Henriket és Maria Katalint, Schnur' nejét; végintézeti örökösivé nevezte és Klein M. Katalin két gyermekének hagyományok jutottak; — igazságon alapszik. A' fenmaradt vagyon 352 ftra becsült ingatlan, 37 ft. 25 kr. értékü ingó jószágban, és a' nevezett állitólagos örökösek' hagyományiban áll. A' végintézőnek e' vidéken lakó 's ismert rokonain és törvényes örökösein kívül még több **rokonai**, név szerint Klein András, Péter, Jakab, Christina, Schiffman' neje és keresztély, Magyarországba költöztek 's diplomatia' utján a' kérdéses örökség eránti nyilatkozásuk' megküldésére fölszólíttattak ugyan, de többek neveztetvén e' névvel, az örökösek' életéről, vagy arról, kik lennének a' végintéző' törvényes örökösei? semmi bizonyost nem lehetett kitudni. Minélfogva többször említett Klein Anna Mariának Magyarországban lakó örökösei ezennel felszólíttatnak: hogy a' mai naptól számítandó 6 hónap alatt vagy személyesen, vagy törvényesen vallott meghatalmazottjok által jelenjenek meg az alulírt törvényszék előtt, netaláni jogukat Klein Anna Maria' hátrahagyott vagyonához bebizonyítandók; különben e' határnap' elteltével a' mondott vagyon a' jelenlevő rokonok közt fog elosztatni. Költ Seelingenstadtban jul. 10kén 1838. Hessen nagyhgség' ottani tartományi törvényszéke által. A' tartományi biró' távollétében *Pösz m. k. Lőhr m. k.* (3)

Pénzfolyamat: Bécs, nov. 24én: 5 pctes stat. kötelez. $107^{7}/_{16}$; 4 pctes stat. kötelez. $100^{5}/_{8}$; 3 pctes stat. kötelez. 81; 1834ki stat. költs. $669^{3}/_{8}$; bankrészvény 1500.

Gabonaár: Pesten, nov. 27én pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 130—115; kétszeres 90; rozs 83—80; árpa 75; zab 56—50; kukoricza 85—76;

Dunavizállás: nov. 25én: 6′ 8″ 6‴; 26án: 7′ 0″ 0‴; 27én: 7′ 0″ 0‴; 28kán: 6′ 9″ 0‴.

Pest. Szombat. December 1sőjén.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 44dik szám.

Magyarország (kinevezések; pesti időjárás, szerencsétlenség a' Dunán, az ájtatos szerzet Magyar-és Erdélyországon, Budán marhadög; füssi praedialis szék' tisztújítása; pécsi selyemtenyésztő egyesület; esztergomi 'stb. hírek; az oláh czigányok fölszabadítatnak.) Nagybritannia (keletindiai hgek' kivégeztetése; O' Connell Corkban; a' ministerium Durham l. visszatérte miatt nem mond le; hírlapi vélemény a' belga thrónbeszédről; a' M Chronicle nyilatkozása Spanyolország' sorsárol 'stb.) Franciaország (Fitz-James hg. meghal; 'stb.) Poroszország. Belgium (senatus' és képviselők' válaszfölirása a' thrónbeszédre.) Portugallia. Spanyolország (Isturiz kamarai elnök; a' bajusz-viselés megtiltva; Van Halen rendszabályai 'stb.) Amerika.

Magyarország.

F. év. nov. 19kén költ legfelsőbb határozatnál fogva a' ruszkbergi (Bánságban) helyettes bányatörvényszék' ideigleni jegyzői hivatalára Vagyóczi Nagy Károly, az alsó-magyarországi bányatörvényszék' auscultansa, alkalmaztatott. A' n. mélt. magyar kir. udv. Kamara a' keblebeli főfizetőhivatalnál Rézy László' nyugalmaztatása által üresség be jött utolsó pénztártisztségre Dirnbach Antal eddigi járulnokot, — 's az ekkép megürült utolsó járulnokságra Heichele József díjas gyakornokot; — végre díjas gyakornokká Frum Antal iktatóhivatali díjatlan gyakornokot nevezte ki. Hk.

Pest. Folyvást tartott kellemes őszi időjárásunkra következett nehány essős nap után nov. 24kén hivesülni kezdett az idő, 25kén már hópelyhek kezdettek szálongni, éjjel pedig iszonyu szélvihar keletkezett, melly a' Margit-szigetnél álló hajó-malmok közül egyet elszakasztván, 's ez ismét négyet magával sodorván, elsüllyedt, ama négy pedig, hajó-hidunk szerencséjére, a' Margit-sziget' partjához veretett az iszonyu szél által. A' St. Gellért hegy alatti hajó-malmok közül is elszakasztatott négy, 's egy molnár-mester legényével malma' mentésére sietvén, csolnakjok fölfordíttatott 's egy zátonyon éjjel, térdig érő vízben, nyólcz óráig voltak kéntelen állani, segitség-kiáltozásit a' zúgó szél miatt senkise hallhatván-meg; a' molnárt csakugyan leveré a' hideg, 's mielőtt segitség érkezett volna, meghalt; a' legény is közel van a' halálhoz. Nov. 26kán csont keménységü fagyra viradtunk-fel, 's ez óta olly zordon hideg járt, hogy hajó-hidunkat nov. 28kán ki kellett szedni. Budapest tehát már ismét nincs, hanem csak Buda és Pest, elválasztva egymástól a' két testvér város. Vajmi sokan mondjuk: be jó volna most az álló híd; bár csak mielébb elkészülne az a' lánczhid! 29kén jókora havunk esett. — A' hazánk több vidékén uralkodó marhadög már Budán is kezdé magát mutatni, 's a' városkapitányi és orvosi hivatal szükséges óvó rendszabályokat adatott-ki a' lakosoknak. — Hazánk' különböző vidékeiről érkező tudósítások szerint az őszi vetés, kivált az északi részeken, igen szép; a' Tisza' mellékén az eger, hörcsök 'stb. sok kárt tett benne; a' gabona' árának mindazáltal emelkedését reménlhetni. — Most jöve kezünkhöz a' tiszt. ájtatos iskolák' szerzetének, e' honi ifjuságunk' nevelése körül olly nagy érdemeket szerzett, fáradatlan szorgalmu, hasznos szerzetnek névkönyve 1839re, melly szerint annak provincialisa Magyar- és Erdelyországban Grosser K. János; titoknoka Jaeger Sal. Ferencz; segédek: Sztankovics Miklós, Nagy Leopold, Szabó Elek, Tamásy Kal. József, Spányik Glycér, Róth Mihály; consultorok: Márkus N. János, Horváth Ignácz. E' szerzet Magyar-és Erdélyország' 28 helyén, u. m: Besztercze, Breznóbánya, Buda, Karpona, Szeben, Kolozsvár, Kalocsa, Debreczen, St. György, N. Kanisa, N. Károly, Kecskemét, Léva, Nyitra, Magyar-Óvár, Pest, Podolin, Privigy, Rosenberg, Selmecz, Szeged, Sziget, Tata, Temesvár, Trencsin, S. a. Ujhely, Vácz és Veszprimben 405 tagot számlál, kik többnyire tanitással foglalatoskodnak, 's az 1837's iskolaév alatt 9341 ifjat részeltettek üdves oktatásban.

T. Komárom vmegyében kebelezett Füssi praedialis széknek tisztujitása, mélt. Kovács Tamás pannonhalmi főapát és főispán ur' elnöksége alatt, nov. 15én tartatott. A' nemesség nov. 14kén lóháton sietett tisztelt főispánya elébe, ki este mind a' nemességet, mind a' győri kir. akademia' seniorait megvendéglette. 15kén főtiszt. Raczko Ferencz által veni sancte tartatván, főispán úr a' tiszti kar, az esztergomi főmegyéből oda sereglett áldozó papok és praedialis nemesek által a' residentiába vezettetet, hol egy ideig tanácskozás folyt; majd egy küldöttség, melynek tagjaivá t. ghiczi assa- és ablancz-kürti Ghyczy Rafael első alispán úr, nagys. és főtiszt. Szemes György prépost, komáromi plebános és thiró szónoklata alatt, több alesperesen kivül, t. Kmety András a' győri k. akademiánál statistika' és bányász-törvény r. tanitója, senior 's thiró, t. Szabó Pál, a' honi törvény' r. tanitója, 's prosenior, és Matkovics h. ügyvéd 's thiró urakat nevezé-ki, a' gyülés-terembe hivá főispán urat, ki a' jelen gyülés' czélját fontos beszéddel előterjesztvén, 's erre első alispán úr válaszolván, a'

tisztujitás elkezdetett, mellynek eredménye következő: első alispánynak ismét megválasztatott t. ghiczi assa- és ablancz-kürti Ghiczy Rafael úr, egyébiránt t. Komárom vmegyének első alispánya; másodiknak t. Szabó Pál úr, a' győri kir. akademiában polgári 's fenyitő törvények tanitoja 's tbiró, ki e' hivatalt t. Ghiczy Rafael első alispán úrnak, t. Komárom vmegye' részéről, országgyülésen létekor, köz megelégedésre viselte; főjegyző lett: Zánthó Mihály Győr sz. k. város' kapitánya 's tbiró, alt Mendel István Győr sz. k. város' jegyzője 's tbiró; főügyész: szilasi Pázmány Zsigmond tbiró a' st. mártoni főapátság' r. ügyésze; al: Vitál Alajos h. ügyvéd; főbiró: szilasi Pázmány Thadé, egyébiránt t. Komárom vmegye' esküttje; esküttek: Aranyosy Dénes, Komárom vmegyei eskütt és Szentmártonyi József; pénztárnok és árvák' attya: Orbán János. Ezek után a' mélt főispány úr által számos tbirák neveztettek, többek közt az egyházi rendből: mélt. Seiler György választott püspök és a' bácsai nemesek' főispánya, nagys. és főtiszt. Dresmiczer József, Hohenekker József 's Tóth József prépostok, Kovács József, Zichy Domonkos gr., Vurda Károly kanonokok, Karner Antal a' pesti középponti nevendékpapság' igazgatója, Magyarosy Pál a' nevendékpapság' aligazgatója, Hupka Ferencz theologia' tanitója, Bendik Ferencz bölcselkedés' tanára 's az óvári gymnasium' igazgatója, Vendriczky Jó'sef bölcselkedés' tanára 's ugyan Óvárott 6dik iskola tanitója; a' világi rendből: szomori és somodori Pázmány Dénes t. Komárom vmegye' első, Bezerédy Ignácz kir. tan. 's t. Győr vmegye' első, Szücs Antal azon megye' másod, Rutkay Károly t. Thúrócz vmegye' alispányai, Balogh Kornél Győr megyei főjegyző, Czech János Győr városi tbiró, Tomencsek Ferencz, Csacsko Imre, Kárpff Auguszt, Kozics István, Spiro Sándor, Keiser Jó'sef, Megyesi Albert, Barlag Vilmos 'stb. A' tisztujitást lakoma követte, hol három asztalnál mintegy százan valának jelen, 's magyar szokás szerint a' föls. fejedelem, uralkodó ház, főispány 's uj tiszti karért áldomások ürittettek.

Pécsett f. e. sept. 16án a' selyemtenyésztés tárgyában közgyülés a' választott polgárság termében tartatván, arra nemcsak polgárok, hanem számos nemesség is megjelent, egyes akarattal a' köz ipar előmozditása 's a' lakosok fölsegéllése tekintetéből a' selyemtenyésztést megalapitották, melly alkalommal e' tárgy aláirásra bocsáttatván már is 182 taggal diszeskedik az egyesület, egyszersmind reménylik, hogy jövő 1839ik febr. 1ig még számosb taggal fog szaporodni — Jelen alkalommal a' tisztválasztás is megtörtént, szótöbbség mellett, elnöknek Dollinger Károly polgármester ur, jegyzőnek Nyers János, alelnöknek 's pénztárgondviselőnek Piacsek József népszószoló, inspectornak Zöld András, pénztárnoknak Niezmer Antal, választmányi tagokká kis jeszeni és megyefalvi Jeszenszky János főbiró, Pajnády József senator, Spiesz János táblabiró és senator, Patkovics Ferdinand senator, Horváth János pécsi püspökségi jószág-igazgató, granasztai Rihmer Ferencz táblabiró és ügyvéd, Nagy József, és Gayer János ügyvéd, Náray János számtartó, Paulovics József városi perceptor, Luzsovits László telekbirói hivatal-igazgató, Darázsi Péter jegyző, Gerdenics András sebész, Frenthlentzberger Vincze, Schöner Mihály, Taitl János, Pucher József, Mayer János, Gründler András, Tailsbauer Károly úr választattak. Ez egyesületet elősegélli még azon örvendetes körülmény is, hogy annak pártoltatását (felsőbb parancsok következtében) sz. kir. Pécs városának tanácsa magára vállalni szives volt, 's e' végett már nemcsak a' köz sétahelyeket hanem még a' temetőket is több ezerre menő, 's már 4 esztendős szederfákkal beültette, reményljük egyszersmind, hogy jövő tavasszal ns. városunk segedelmével még több ezerre menő szederfákkal, mellyek már a' szedres kertben készen állanak, minden szabad helyet teli ültetni fog. Ezen előadottakból láthatni Pécs emelkedését, egy esztendő alatt ugyanis posztó- és czukorgyárokon fölül részvényekre a' selyemtenyésztést is meghonositani eltökélt szándéka, miket a' nyomtatásban már megjelent 's jövőre közlendő rendszabályok is tanusitanak.

Esztergom, nov. 18. F. hó' 4dikén az esztergomi érseki kispapi intézetben a' délelőtti istentisztelet után az intézetnek, mellyet boldogult primas Rudnay Sándor alkotott, törvényei olvastattak fel studiorum director tiszt. tudós Kremlicska Mihály ur által. Az intézet' rectora, főtiszt. Dezseri Rudnyánszky József kanonok ur a' nevendékekhez szivreható beszédben latin nyelven az intézet' fontos czéljáról szólott; a' magyar közönséges és magányos jog' rendes oktatója, tek. dr. Rumy Károly ur pedig szinte latin beszédében ama' római költő' mondása „Vivitur ingenio, cetera mortis erunt" felől értekezett. — Mult szerdán (nov. 14kén) reggeli 5 óra előtt tüzlárma ébresztett fel minket az álomból. A' Szent-Tamás' hegyén tüz támadt 's két ház égett el. — Az utolsó közgyülésen a' marhahus' fontjának ára 13 krról 14re emeltetett fel. — Méltóságos Pethőfalvai Uzovics János ur, kir. helytart. tanácsos, és ts. Esztergom megye fő-ispányi helytartója, a' kö-

zelébb tartandó 's ez évre befejező közgyülésnek határnapjául f. e. december 17dik napját méltoztatott kitűzni.

Esztergom romlásárul értesittetett hazánk, nyilványittattak a' javára beküldött adományok, mostani állapotának rövidrajza sem lesz érdektelen: Tudva vagyon, hogy 614 házat döntött, és igen sokat repesztett meg a' martialis Duna, melly alkalommal sok lakos egészen tönkre, sok nyomorult lábra jutott. Az elkeseredett polgárok naphosszant tévedeztek az iszapos utczákon, nem tudván, szerte hordott vagyonkájokat keresgéljék e, vagy élelemről, laktanyárul gondoskodjanak e? Nem volt ritkaság csüggedezőket látni. Tünedezésökből azonban a rögtön segedelem fölébreszté őket, munkára pedig a' felebarátoktul reménylett segély rugtatta. 'S így remény fejében előre terveztek, mire a' nyert segélyt azonnal legszükségesebb végre forditották, mindennel takarékosan bántak; ugy lett, hogy a' leroskadt házak főbb részeit nagyobbadán lakhatókká építették, és pedig téglábul, vagy ha vályogbul is, legalább esztreig több viz ellen biztositó kőoszlopot emeltek, 's használtatván az alkalom, az ugy nevezett halotti-köz, melly a' város két nevezetesbik utczájának közlekedésül szolgál, és szükvolta miatt sok akadály sőt szerencsetlenségnek is oka volt, most jó széles utczává alakittatott, 's több apró de czélirányos, hol jó rendre, majd csinosságra szolgáló intézkedés történt. Ha most tekintetbe vesszük: hogy a' szűk gabona- és bortermés (holott ez utóbbi nyujt erőt Esztergomnak) a' mesteremberek, napszámosak eszközök 's épitészi szerek rendkivüli drágasága mellett (p. u. volt idő, mellyben egy kőmívesnek napszámul 3 forinton fölül is fizettek, 's a' mellett egypint bort, pálinkát, vagy tartást is, rendesen pedig 3 huszas és 3 meszely bor volt napi dijok) Esztergom romjaibul annyi uj, erős, csinos, kényelmes ház emeltetett 8 hónap alatt, hogy egész romjában csak kevés maradna, téli lakást pedig valamennyi lakosa lelt legyen; valamint a' segedelem jóvoltárul, ugy a' nép számolási ügyességéről, 's jól használt munkásságáról kell meggyőződnünk. Soknak állitásakint Esztergom soha olly erőt nem fejtett ki, mint ez alkalommal. A' kedvező időjáratnak köszönhetni, hogy szerinte az egészségi állapot is kedvező volt legyen, ámbár az erőtetés rendkivüli volt, 's a' viz-öblitette szobák még most is nedvesek, bűzösek, 's bennök minden penészedik. Azonban az előrelátó és fáradhatlan városi előljárók tág kór- és szegény házrul is gondoskodtak, melly a' szép ősz kedvezésével már butoroztatik, 's igen helyesen, mert már is naprul napra szaporodnak városunkban a' betegek. Ennélfogva: bár még sok időbe kerül Esztergomnak helyrevergődése; mégis elmondhatni, hogy legszükségesebbje áll. Illy állapotban Esztergom sz. kir. város hála-ünnepet tartott nov. 19kén, mellyel Esztergom polgárai a' mennyei gondviselésnek, malaszt-teli példát és ösztönt adó apostoli királyunknak, 's mindazon emberbarátnak hálaadójokat kivánták lefizetni, kik Duna-rontotta városukat szakadatlan adakozások által fölsegítették. A' plébánia-templomba sereglett e' czélbul Heya Imre k. tanácsos vezérlete mellett a' nemes bel- és kül-tanács, a' k. gymnasium, sz. ferencziek, czéhek, polgárok, 's mindennemü lakosok nagy száma, 's miután Ürge József helybeli káplán czélszerü beszédet mondott, Argauer Máté alesperes 's városi plebánus ur, díszes szolgálat mellett éneklé el nagybuzgón a' hálaáldozatot. Minden nemes jótevőnek szolgáljon ezen közlemény bizonyságul, hogy Esztergomnak szánt adományit nem ölte Dunába, hanem unokákról unokákra nyujtandó olly oltárt emelt emlékének, melly ről mindaddig visszaháramlik az üdvös áldás, miglen a' fölujult Esztergomban kő köven állni fog.

Bazinban nov. 17kén egy pórasszony három gyermeket szült, két lyánykát 's egy fiút. A' gyermekek egészségesek 's ép testalkattal birnak; az anya mindazáltal életveszélyben forog. Ez olly bőven megáldott szülék igen szegények, 's már ezelőtt nyolcz élő gyermekkel birtak. — Először jelent meg most a' dunántuli superintendentia egyházi névtára f. 1838. évre, az illető egyházi megyebeli esperesek által eszközlött összeirásokbul szerkesztve, mellyek olly statistikai, vidékismereti, kortudományi 's történetirati jeles adatokkal is bővelkednek, mellyek a' munkának nem csupán vallásfelekezeti becset, hanem közérdekűséget is szereznek. Honismeretünk gyarapitása 's részleteiben sok helyen történetiratunk kiegészitese illy adatok napfényre hozatása által rendkivül könnyíttetik. A' munka könnyebb használatát czélszerüen eszközlé Hrabovszky Sámuel világi sup. főjegyző, a' hozzá ragasztott hét külön czimü mutató által. — Nov. közepén igen sok gyapju érkezék Magyarországból 's Ausztriából M. m. Frankfurtba, mellynek nagyobb részét azonnal tovább szálliták Francziaországba és Belgiumba. — Bencsik János Bars megyei volt tisztviselő 's a' mult országgyülésen Nyitra megyei követ, hosszas betegség után mult hó 25kén élte 49dik évében Czabajon elhunyt.

Az oláhországi hivatalos lap a' börtönkormánynak egy jelentését közli a' hospodárhoz, az e' kormány alatti helységekben leendő megtele-

*

pítéséről a' czigányoknak, kiket eddig koronai rabszolgáknak volt szokás nevezni. E' néposztályt, miután a' csavargó élettől czélszerü törvények elszoktatták, 's vele az ingó vászon sátorokat falvakban épült állandó lakokkal cseréltetékföl, Choresco ezredes fáradozási végre az adózó szabad oláhokkal egyenlővé tették. Choresco e' jelentésben értesíti a' hospodárt rendszabályok' tételéről, miként ezentul minden czigány gyermeket oláh párok tartanak keresztvízen, hogy igy vallásrokonság által is közelebb lehessen őket hozni a' szelidebb erkölcsökhez 's józanabb szokásokhoz; egyszersmind kéri a' hospodárt a' czigányok és oláhok közötti házasság' megengedésére, mi polgárisulásokat szinte lényegesen előmozditandja. Erre a' hg, mindenkor pártolván a' közjót 's előhaladást, a' belministerséghez következő parancsot intézé: „A' belministerség a' börtönkormányi elnök' bölcs javaslatát, mellyel érdemes tetteit szaporitá, figyelembe veendi, 's a' fővárosi kormányzósággal egyetértőleg kihirdetendi, hogy az országnak ezen adózó alattvalóji éppen olly szabadok, mint minden más oláh pór, és koránse tarteznak a' czigányok' vagy magányosak' rabszolgáji' sorába."

Nagybritannia.

A' Delhi Gazette szerint Delhiben jun. 29kén a' nagy Timurnak egyik utódja egy általa elkövetett borzasztó gyilkosságért kivégeztetett. A' bűnös, Mirza Hydur Shekok, Delhi mostani fejedelmének rokona, jun. 11kén éjjel nőjét, Kadera Sultan Begumot, terhes állapotjának nyolczadik havában kardjával csak nem egészen fölkonczolta, 's aztán csendesen elhagyván házát, egy kútba akará magát fojtani. De a' vizben bátorsága meghülvén, magát kivonatá, 's elfogatá. A' nyomozás' megtétele után, a' király ministere által jelentést tőn a' keletindiai főkormányzó' ügyvivőjének 's a' pört meginditatni és a' vétkest a' büntett' helyén kivégeztetni kéré. A' dolog keményen nyomoztatván 's a' hczeg. is megvallván vétkét, az iratok a' főkormányhoz küldettek, honnan is a' halálos itélet' helybenhagyása jun. 26kán visszaérkezett, ha t. i. a' király is megegyezend benne; továbbá olly kivégeztetés' neme rendeltetett, melly rettentősége által leginkább hatna, 's ő fölségének legjobban tetszenék. A' hg. tehát bitófára itéltetett, 's azonnal dolgait kezdé rendezni. Alig egy éves beteg gyermekét még egyszer ohajtá látni, melly még az nap megholt. Jun. 29kén a' hg. kötéllel kivégeztetett. Ez eset nagy benyomást tett; 's igen különös, hogy mig a' kir. család tagjai az itéletet igazságosnak tartják, a' nép megint csak angol zsarnokságot lát benne. — A' Bengal Hunkaru szerint Tharrawadienek Birma' bitorlójának első tette az volt, hogy a' thrónörököst 23 hívével együtt kivégeztette, köztük a' hg. két kir. vérből származott ágyasát és dajkáját is. Amarapura' népének fájdalma ez eset fölött kimondhatlan vala. Tiz napig a' város néma volt, mint a' temető. Némellyek azt hiszik, hogy a' hg. megszabadult, 's csak családja végeztetett ki. —

Nov. 10kén a' fényes „népcsarnok'" megnyitása Corkban lakomával ünnepeltetett, mellyet a' politikai kézműegyesület Beamish parlamenttagnak adott. O'Connell, ki épen akkor érkezett meg Thurlesből, vivé az elnökséget. A' legelső poharat a' királynéra köszönté „kinek igazságos, és pártatlan kormánya legbiztosabb őrje a' thrónnak!" Továbbá igy szólt Ő Felségéről: „Ő az anyák' legjobbikának vezérlése alatt neveltetve, egyik legokosabb nemzetségnek, a' Szász-Coburg nemzetségnek rokona, egy katholikus' nép' protestans uralkodójának unokája és az apák' legjobbikának leánya, minden kezességet nyujt, mikép alattvalói érdekeit megóvandja és kormányát a' legdicsőségesebbé teendi ezen királyság' történetében!" A' második poharat köszönté „a' népre, ki hatalmas erkölcsi erejében, ellenállhatlan öszvetartásában, és egyetlen biztos védőrje a' polgári jogoknak!" A' harmadikat „Normanby marquisra, ki tiszteletes mint kormányfi, mint részrehajlatlan helytartó pedig imádtatik egy hálás néptől!" az ő egészségeért üritett áldomásra igy válaszolt O' Connell: „Irland egyenlő jogú Angliával, vagy ismét egy külön nemzet!" Isten segedelmével és a' nép' segitségével egyenlő joguságot kell kiküzdenünk Angliával, vagy Irlandnak ismét egy nemzetnek kell lennie (dörgő tetszés.) A' kettő közül pedig gondolom az utóbbikat választandom (kaczaj.) Mint a' gyermek jobb szeretem a' vastagabb részt. Ha Anglia jogainkat megtagadja, miért késünk széttörni azon jármot, melly ránk csalárdság, a' leggyalázatosabb eszközök, legczudarabb zsarnokság, legvéresebb kegyetlenség, legeltökéltebb hitetlenség, legrettenetesebb erkölcstelenség által tolatott. A' kiáltásnak Elear hegyfoktól az oriasi gátig, Houth hegyétől a' connemarai rengetegig kell hangzania, mig mi jogunkat kivánjuk, és a' ki nem tejes erejéből csatlakozik hozzánk az hűtelen maga, és gazkölyök hazája iránt." — Egy nottinghami szegény napszámos, ki örökösödés által gazdag báróság birtokába jutott, és most Sir John Leman Bartnak neveztetik, jóltevő utazást tesz azon falukon, és városokon keresztül, mellyek szemtanúji voltak előbbi alacsonyságának, és bőkezüleg

ajándékozza-meg régi ismerőseit, 's munkatársait. Castle Donningtonban a' barátságos látogató harangzugással fogadtatott.

O' Connell, mond a' Courier, mint kevéssel ezelőtt Burdettnek, ugy most hasonló okból Brougham lordnak háborút üzent. Ő lordsága kétség kivül éppen olly választ adand, mint ama hitehagyott; három, hat, tizenkét hónapig heves csata fog tartani, mellyben, egyenlő hatalmas észtehetség mellett, igazság és jog O' Connell' részén leend, — 's akkor aztán a' nemes és tudós apostata szinte semmi szertartással 's nagy nyiltsággal, mert a' tettetés utoljara lehetlenné lesz, a' torykhoz megyen át, egészen Burdett' példája szerint. Midőn Brougham excancellárrá lett, ugyanakkor expatriota is lőn.

A' Times egy Oroszország ellen intézett, hosszabb czikkely' végén tetszését nyilvánítja Palmerston lordnak a' portával és Austriával kötött kereskedési szerződések fölött. A' portával kötött szerződé, úgymond, az egész ozmán birodalom' belsejében egyenes érdeket 's önfentartási jogot ad Angliának Oroszország ellen. Az Ausztriával kötött szerződvény a' Duna egész folyamát megnyitja, 's képessé teszi Angliát, Oroszország mozgásait a' török birodalom' északi szélein figyelemmel kisérni. Ezen épen olly okos mint mindenik félnek becsületére váló békekötések egyszersmind vérontás nélkül az ozmán birodalom' megrohanásának meggátlására szolgálhatnak. A' M. Chronicle a' spanyolországi iszonyokra lényegesen ezeket jegyzi meg: „Cabrera mindenütt, hol meg fordul, halállal fenyegeti a' szabadelvüeket, 's ő e' tekintetben meg szokta tartani szavát. E' szörnyeteg' gyilkolásai hihetőleg hidegvérü kiszámolás' eredményei, hogy az indulatokat fölizgatván 's rémülést terjesztvén, a' különben be nem vehető városokat lázadás által meghódíthassa. Vadságának közvetlen következménye az, hogy a' nagyobb városokban a' hatalom kirekesztőleg a' demokrata párt' kezébe jutott, minthogy a' mérsékeltek a' föllázadt indulatokat már nem tarthatják féken. Anglia szabad, tökéletes összehatást ajánlott a' francziáknak; a' franczia kormány azt nem fogadta el; miért? arról lélekismerete legjobban felelhet; 's ennek adjon számot azon szörnyek' türéséről, mellyek határszéleitől egy napi járó földre történnek, 's mellyeket egyetlen szóval is meggátolhatna. A' spanyol, franczia és angol parlamentek részint már megnyitvák, részint nem sokára megnyitatnak, 's Europa' figyelme megint e' kérdésen fog függeni. Magasb szempontból kell azt már tekinteni, mint csupán csak politikaiból; olly társaságban, mellyben kereszténység és emberi érzet él, azt nem lehet tovább elmellőzni."

A' ministerváltozásokról szárnyaló hírek közt legnevezetesb az, hogy Sussex hg Normanby marquis helyett Irland főhelytartójává fogna neveztetni, Morpeth lord pedig kiterjedtebb meghatalmazásokkal Irland' kormányára nézve a' kabinetben ülést nyerni. Eddig az irlandi főtitoknoknak a' kabinétben nem volt ülése. — Auckland l. keletindiai fő kormányzó fölhatalmaztatott, hogy szükség esetében Ceylon szigetéből, melly nincs a' keletindiai kormány alatt, és Mauritiusból egy egy ezredet használhasson. — A' tory sajtó' itélete Leopold király' thrónbeszéde fölött nem kedvező. A' M. Post többek közt igy nyilatkozik: Leopold király kétség kivül jól ismeré az alkudozások' állását a' londoni conferenciában, 's jól tudja, hogy ott, egy hatalomnak némi eltérésén kivül, teljes egyetértés uralkodik. 'S miként szól ő belga fölsége népe' képviselőihez? Belgium' érdekeit és jogait védeni tesz e mást, mint hogy ez érdekek és jogok veszélyeztetnek? Ez érdekeket és jogokat szilárdul 's lelkesen védni, tesz-e mást, mint a' conferenczia' határzatát minden telhető módon halogatni, 's ha ez már nem sikerül, fegyveres erővel megsemmiteni? Csak igy lehet Leopold király' beszédét magyarázni. Egészen más kérdés az, valyon e' szavakat fogja e tett követni, ha a' hatalmak határzatukhoz találnának ragaszkodni, mellyet, némi apró módosításokon kivül, igaságosaknak nyilatkoztattak." — A' Standard szinte, 's még epésebben kel ki a' belga király' thónbeszéde ellen. — Londonban tartozkodó több olasz kivándorlók ausztriai császár ő fölségétől egedelmet nyertek, honukba visszatérhetésre.

Franczia ország.

Chateubriand úr egy levélben jelenti, miként Fitz-James Edvárd hg. meg halálozott. A' hg. onokája volt Berwick hgnek II. Jakab' és Churchill Arabella' Marlborough hg.' testvére' természetes fiának, született Versaillesban 1776ban. A' revolutio alatt kivándorolt, de a' consuli kormány a' halálos jegyzékből kitörölte nevét, 1814t ben Artois gróf' (később X. Károly) segédje 's első kamarása és pairkamarai tag lett, hol bölcsességének 's belátásának sok jeleit adá. Az 1830ki revolutio után Lajos Fülöpnek hűséget esküdött; az örökös pairség' eltörlesztése után kilépett a' pairkamarából, 's felső Garonne-megyében két izben követnek választatott. Látása 's egéssége néhány év óta meg gyengült, 's az utolsó kamaraülés alatt egyszer sem jelent meg a' szónoki széken. A' hg. 62 éves korában hunyt el, 's elhaltával a' toulousei második kerület' követsége megürült.

Párisban nov. 16kán Cornelius német festőnek a' szép művészetek' akademiája fényes lakomát adott, olly tisztelet, mellyben rajta kivül a' külföldi művészek közt csak Canova részesült. Nov. 13kán maga a' király vezeté a' jeles művészt a' versaillesi museumba, hova Jennison gr. bajor követnek is szerencséje vala a' királyt kisérni. Mind ketten a' királyi asztalhoz is meghivattak. — Az ismert ábrándos XVII Lajos és normandi hg. különben Naundorff órás, ugy látszik tökéletesen megőrült. Kevéssel ezelőtt Franczia-ország' minden pireihez egy nyilvánitást bocsátott, mellyben a' keresztyén vallást elesküszi.

Poroszország.

Azon hir, mi szerint az aacheni papság a' kölni érsek' ügyében a' királyhoz folyamodott, megvalósulni látszik. A' folyamodás legmérsékeltebb kifejezésekkel iratott. De hogy semmi nagyobb következése nem leend, a' folyamodók előre is tudhatják, mivel az csak egyes megye' egyoldalú lépése. Még ha több megyék hozzá csatlakoznának is, a' véghatárzat akkor is kétséges leend, mig a' meghasonlás az egész papsággal egy vagy más úton végkép el nem hárítatik. Kevés sikere lesz az érsek levelének is, mellyet a' királyhoz intézett. E' levél egészen az érsek' szilárd és rendithetlen szellemének bélyegét viseli; de azon fenyegetés, hogy ügyét a' német szövetséggyülés' elibe viendi, ha bár ez megtörténnék is, legkevesbé sem fogna helyzetén javítani. Poroszország részről ez ügyben semmi sem történik mig a' végnyilatkozványra, melly Berlinből Romába küldetett, a' romai szék' válasza meg nem érkezendik. Ezen válasz fogja a' kormány' jövendőbeli cselekvésmódját szabályozni.

Belgium.

A' senatus nov. 15kei ülésében elfogadá a' a' válaszfelirást, mellynek érdekesb része következő: „Fölség! Élénk megelégedéssel hallá a' senatus, hogy folyvást fenállanak a' barátságos viszonyok, mellyeket fölséged más hatalmakkal megalapított; ezek, meg vagyunk győződve, hatalmasan elősegitendik, Hollandali egyenetlenséginket összehangzólag intézni-el Belgium' jogai 's érdekeivel, mellyek fölséged politikájának egyetlen sinórmértéke. Fölséged állhatatosan és bátran védelmezvén az ország' jogait 's érdekeit, minden belga' kivánságának megfelel, kik fölséged' kormánya alatt féltékenyek az új tartományok' egyesülését fentartani, melly századok óta létez, 's az előbbi kormány határzati által is megállapitatott. Ez új igénye leend fölséged' dynastiájának az ország' hálájához. A' köz tetszés, melly fölségednek a' nemzeti képviselőség' keblében mondott nemes szavait fogadá, előtünteté, mennyire méltányoljuk mi az eddig történteket, és hogy a' szükség úgy kivánván, semmi áldozattól nem rettenünk vissza az ország' becsülete' 's jogai védelmezésében. A' tanács mindig kész azon rendszabályok' gyámolitására, mellyeket a' földbirtok védelmezése megkivánhatna. A' kereskedési es hajózási szerződések, mellyeket fölséged Franczia- és Török-országgal kötött, nagy jótetemények, mert kereskedésünk és iparunk új szállitási utakat biztositván, az ország' anyagi jólétét gyarapitani fogják; más hatalmakkal a' hasonló czélra kezdendő alkudozásokhoz is tetszését adja a' tanács.“ 'stb.

A' képviselő kamara nov. 17kén köz értelemkövetkező válasz-fölirást határozá a' thrónbeszédre: „Fölség! A' nemzet nem kétkedheték, hogy a' Hollandia és köztünk fenforgó egyenetlenségek iránti véleményeiben fölséged is osztozik. Tudta, hogy fölséged az ország' jogait és érdekeit lelkesen szilárdúl védendi. A' nemzeti gondolatnak thrónról jött e' fényes nyilvánitása teljesen képes volt előidézni azon lelkességet, mellyel ön' szavai üdvözöltettek. Ez a' kormány és ország közötti egyetértést fölfedezvén előttünk, egyszersmind erőnk' elemét is föltárta. A' mi jogaink, fölség, azok, mellyeket minden nemzetnek igénylenie kell: egység, ép birtok; ama régi nemzetiségen alapulnak ezek, mellyet a' belga nép 1830 évben ismét kivitt. E' jogokon 1831ben sérelem történt; 's Belgium az Európát akkor fenyegetett veszély' ellenében csak azért egyezett meg a' legfájdalmasb áldozatokban, mert az öt hatalom forma szerinti biztosítás alatt bennünket minden változástól megóvandó közvetlen végrehajtást igért. De a' hatalmak e' biztosítás' végrehajtásától elálltak, és a' hollandi kormány, nem hogy elfogadta volna a' fölségedtől kicsikart föltételeket, sőt inkább félrevetette 's időt lesett, az eseményeket önhasznára fordíthatni. Egy körülmény szülte szerződés kemény föltételeinek, mellyeket az ellenhatalom több évig visszaútasit, meghajolni még nem annyi, mint magát kirekesztőleg és vég nélkül minden kedvetlen változásnak alája vetni. Minthogy a' közvetlen végrehajtás, melly a' szerződvény' elfogadásának egyik lényeges föltétele volt, 's melly egyedül vala képes Belgiummal birtokának csonkitását elszivéltetni, meg nem történt, mivel azt Hollandia megtagadta, a' közbenjáró hatalmak pedig megtagadtatni tűrték, természetes következés, hogy e' részben a' dolog nincs előbbi állapotjában. Azóta az idő luxemburgi és limburgi polgártársaink és közöttünk olly szoros kö-

teleket font, mellyeket a' legszentebb népjogok' letiprása nélkűl széttépni nem lehet. De fölséged' szavai okot adtak nekünk hinni, hogy még nem hagytak föl a' tervvel, ránk olly adósságot róni, mellyet nem okoztunk, tartományinkat szét darabolni 's a' lakosaik közt századok óta fenálló viszonyt fölbontani. 'S még is nyilván vannak most a' Németalföld' adósságainak elosztása körűli tévedések 's nyolcz éves tapasztalás bebizonyította, hogy Luxemburg 's Limburgnak a' többi belga tartományokkal levő régi szoros viszonyán alapszik mindnyájok' boldogsága, a' nélkül hogy az Europa' valamelly tartományában, a' békét zavarná. Luxemburg négy század óta van Belgiummal össze kötve. A' belga revolutio nem kapcsolta azt újra a' többi tartományokhoz, hanem a' köztök lévő kapcsolatot csak fentartotta. E' tartomány, bár nhgségnek elkeresztelve, sohasem kormányoztatott német status gyanánt. Németalföld' kormányának lényeges és nyilvános végzései a' kilencz déli tartományt, régi állapotja szerint szerkesztették, minden különbség tétel nélkül Luxemburgra nézve. Belgium nem terjesztette határait, hanem elvált az északi tartományoktól; külön királylyal akart bírni; a' német szövetség katonai jogait, ez egyetlen kivételes jogokat Németalföld' birtokaiban, elismerte; 's úgy ismerte el, miként azok 15 év óta fenállottak. Limburg mostani határi közt szerződvények által állapítatott meg. A' régi beszögellett részek Hollandban fekvő beszögellett részekkel cseréltettek föl. Belgiumot e' szerint nem izgatá hódításvágy, 's ma sem akar mást, mint hosszas együttlét által hozzá csatolt polgártársait megtartani. Mellőzve a' jogszerűleg bennünket illető részt a' hollandi adósságból, ha a' végegyezkedésnél igazságos pénzáldozat kivántatnék, erre mi, hogy a' béke annál inkább biztosíttassék, örömest ráállunk. Hollandnak ellenben minden hódítási tervvel föl kell hagynia olly népségek' ellenében, kik belgák akarnak maradni, 's kiknek ellenszenve Hollandra nézve csak zavarok' forrása leendne. Biztos reméljük, hogy a' hatalmak ügyünk' igazságát el fogják ismerni, 's főleg Francziaország, mellynek intézetei a' mieinkhez olly hasonlók, 's mellyhez bennünket annyi kötőlék fűz, nem fogja Belgiumtól pártfogását megtagadni; Francziaország nem fogja lenézni erkölcsi erejének segédforrásait, mellyeket idővel elveszthetne, ha a' népek, még a' vele közvetlenül határosak is, hódolni kénytelenítetnének olly rendszernek, melly sem emlékezéseket, sem szokásokat, sem nemzeti érzelmeket nem venne tekintetbe, ámbár ezek kapcsolják az embereket egymáshoz, 's alkotják a' valódi népjogot. Nagybritannia, melly szinte szoros kötelekkel van Belgiumhoz csatolva, nem fogja feledni, hogy nemzetiségünkből sok hasznot húzhat. — Mi készek vagyunk, sire, becsületünkkel és jelen helyzetünkkel megegyező rendelkezésekben megegyezni, készek vagyunk Holland adósságából többet is, mint a' bennünket illető rész, elvállalni. De ha a' hatalombitorlás' alkalmazása olly polgárokat akarna hazájoktól megfosztani, kik folyvást csak ehhez akarnak tartozni, akkor mi még szorosabban sereglenénk össze fölséged thrónja körül; az ország' védelmére bármi áldozattól sem rettennénk vissza, 's elhárítnánk magunktól minden olly események iránti felelőséget, mellyek a' status hitelét, ez egyetlen eszközt arra, hogy északi szomszédunkkal tartós békét köthessünk, elenyészthetnék." (következnek a' beligazgatást 's a' t. tárgyazó pontok.)

Portugallia.

Lissabon, nov. 2kán. Nagy az öröm a' kis hg. születése fölött, mert a' thrónörökség most már biztosítottnak látszik. Itt t. i. azt hiszik, hogy az elsőszülött soha sem jut a' királyságra, mivel a' legidősb hg. már századok óta thrónrajutása előtt megszokott halni. A' királyné' és a' kisded' egésségе a' legkedvezőbb. Szülés körűl a' divatos ünnepélyek pontosan megtartattak, nehogy ezek elmúlasztása következtében a' thrón fölött vita támadjon. Ennél fogva a' szülés környűletei jegyzőkönyvbe iktattatnak, az ajtók, kivevén a' szülőszobáét, lepecsételtetnek, nehogy rajtok más gyermek vitessék-be; a' szülő szobára közvetlen nyiló szobában, mellynek ajtaja tárva marad, a' ministerek, a' corteselnök, a' hatósági kamara' elnöke, a' fő kormányzó, az udvari főtisztek, hölgyek és mások vannak jelen, kiket kandiság szokot oda vinni; ezeken kivül a' katonai és polgári tiszti kar, a' külkövetek, és számos orvosok 's gyógyászok. Más nap ünnepélyes Tedeum tartatik, mellyen ez úttal a' király 's az egész udvar jelen volt. A' város három estve egymásután kivilágíttatik, 's e' kötelezetés alól csak a' szegények vannak fölmentve.

Spanyolország.

A' középponti sereg' új fővezére, D. Antonio Van Halen épen olly dictatorilag fogott munkájához, mint barátja Espartero. Nem csak visszatorlási juntát rendelt a' már létezők' mintájára alkottatni, hanem Teruelben nov. 1jén illy tartalmu hirdetményt bocsátott-ki: „Mikor a' hon veszélyben, a' kormányom alá rendelt tartományok és azokat védő sereg olly nyomorú állapotban vannak, akkor a' szükség' törvénye és a' köz-

jólét hathatós, erős rendszabályokat kiván. Az ellenség' minden kegyetlenségei közt mi a' törvényeket tiszteltük; de ez épen azoknak nyujtá a' tötvény' paizsát, kik ellene összeesküdtek. Mig a' hadsereg a' birtokjog iránti tiszteletből tömött gabonatárak mellett szükséget látott, addig az ellenség az országot kirabolta, hogy szenvedéseit nevelje és sergeink' mozgalmait gátolja. Mig mi a' katona kiállítást helybeli tekinteteknél fogva mellőztük, addig ellenségeink minden 16—40 éves ifjat, gyermektelen özvegyet és férjet fegyverfogásra kényszerítettek. Míg az ellenség mindenütt adót zsarol, addig katonáinktól még a' törvényesen engedett adó is megtagadtatik. E' bajok, mellyeket én koránse tulajdonítok a' D. Carlost 's híveit általában gyűlölő ország' érzelmeinek, juttattak minket oda, hol vagyunk, 's még vég vészélybe vinnének. Ennek meggátlására, Aragon, Valencia és Murcia tartományok a' had egész folyama alatt ostrom-állapotba tétetnek. Ehhez képest minden nem katonai hatóság a' hadi hatalomnak, mellynek feje én vagyok, alája rendeltetik, fenmaradván mindazáltal tiszti hatásköre, mennyiben t. i. a' hadi állapottal nem ellenkezik. A' nevezett tartományok' mindennemű jövedelmei kivétel nélkül a' hadi pénztárba tétetnek, a' katonák' 's mindenféle katonai tisztviselők' zsoldjának, a' hadsereg' tartásának 's egyéb hadi költségeknek fedezésére. E' nyilatkozás' kiadásától fogva az adók csak kész pénzben fogadtatnak el. Aragon' 's Valencia' fővárosában egy egy junta az alkormányzó' elnöksége alatt a' jövedelmek' kiadására fog ügyelni. Ki e' jövedelmekből valamit elsikkaszt, rang-különbség nélkül a' házi tolvajok' büntetése alá esik. Hűtlenség, lázadás, zendűlés és izgatás a' hadi biztosságok' elébe fog tartozni. Az állandó visszatorlási junták munkálataikat folytatják." Valamint Van Halen, ugy Esparterro is az alatta lévő tartományok' jövedelmeit sergének szükségeire fordítja, 's Valdez general Galiciában példájokat készül követni. — Nov. 12kén költ bayonnei levél szerint Lordan carlosi lovasság vezérnek, ki, mint mondják a' maellai ütközetben elesett, nője Saragossában elfogatott; Ferrer, egy christino-csapat vezére pedig Bosque' feleséget fogta el. Bosque maga is bajjal szabadult meg.

A' tanács nov. 9ki ülésében Falces marquis, Vigo gr., Medrano és Isla Fernandez titoknokokká, Calatrava, a' cordovai érsek, Falces marquis, az almeriai püspök és Quintana a' válaszfelirást készitő biztosság' tagjaivá neveztettek. Aztán a' kormánynak több tudósításai olvastattak-föl, többek közt az is, melly által a' ministerium felhatalmazást kiván, hogy ezen évben az adót, az 1835. maj. 26. pénzügyi törvény szerint szedhesse be. A' követ-kamra' ülésében nov. 9en Isturiz úr elfoglalván az elnökséget, Riva Herrera, Gorbg, Rey és Armendariz alelnökökké, Reynoso, Mayans, Gispert, és Muro titoknokokká neveztettek. A' szabadelmüek még csak egy titoknokot sem valának képesek magok közül megválasztatni. De las Navas gr. inditványt tett Madrid tartomány ostromállapotjának megszüntetésére, de gyámolitásra nem talált.

Madrid, nov. 9kén. Az utczafalakon egy rendelet jelent meg, melly a' katonákat és polgári' őrsereget kivévén mindenkinek tiltja a' bajuszviselést. Valóban nevetséges rendelet Madrid' mostani helyezetében. A' követkamara' többsége Isturiz urat 68 szózattal elnöknek választá, Zumalacarregui ellen, ki mellett csak 55 szavazott. A' mérsékeltek e' választásokon nagyon örülnek, mig a' túlzók annyival inkább lármáznak, mivel azt hiszik, hogy az új kormányt is Isturiz úr fogja szerkeszteni.

Amerika.

Texas az északamerikai egyesületbe leendő fölvétetés eránti kérelmét csakugyan visszavette.

A' Baltimor American Guayaquilből aug. 6káig terjedő híreket közöl. Peruban lázadás támadt. Egész északi Peru, Libertad, Janin, Huaylas és Pierra megyékkel együtt a' szövetség ellen nyilatkozott. Nela és Siema generálok 2500 katonával Lima ellen nyomultak, 's Obregoso general, Peru' régi elnöke, Chancayban 600 limai lovassal hozzájok csatlakozott, 's ezek Santacruz generál' védurasága ellen fognak munkálni. Limában két boliviai zászlóalj van, 's Miller general Callao' kormányzója a' callaoi várakat élelemmel kezdé ellátni, 's így alkalmasint ellene szegül a' lázadásnak. Santacruz Boliviában meglehetős sereggel bír, 's nehezen fog harcz nélkül tágítani. Chiliből 33 szálitó hajóból 's 5000 emberből álló had Peruban alkalmasint már partra szált, a' forradalmi párttal egyesülendő.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárítathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Trattner és Károlyinál Pesten

's minden' cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

---

(2) **Tégla eladás.** T.N. Pest vármegyében kebelezett Zsámbok helység határjában Pesthez öt órányira, vagyon 300,000 jól kiégett falba való tégla eladandó. — Bővebb utasitást kaphatni a' helyszinén. (3)

(2) **Hirdetés.** Az egyházi értékhez tartozó, tettes nemes Baranya vármegyében fekvő tettes Vaiszlói uradalomnak három kerekü hidvéghi, vagy is kőfokai malma, 1838ik esztendei decembernek 12dik napján, Vaiszló mezővárosában, az uradalmi irószobában, reggeli 10 órakor tartandó árverés által, három egymásután következendő esztendőre, és pedig 1839dik esztendei 1ső májustól kezdve, utolsó aprilisig 1842. bérbe fog adatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 33 ft. p.p. bánatpénzzel ellátva illendően és olly tudósitással meghivatnak; hogy a' legtöbbet igérő köteles a' fölsőbbi jóváhagyáshoz magát alkalmazni. Költ Vaiszlón november 19kén 1838. (3)

Második Félesztendő.

Legfensőbb engedelemmel

a' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta'-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

200,000 ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek
váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.
nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinű szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának irószobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz.“

Pest. Szerda. December 5én.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Felév. 45dik szám.

Magyarország (kinevezések; pesti vásárok eránti kérelem a' gazdasági egyesülettől; Fáy András' és Miesbach Aloiz' jótékonysága; Kalocsán Girk György püspökké szenteltetik; Boskovich János †; a' horvát-tót-és dalmat országi RR. összehivatnak 'stb.) Nagybritannia (az orangisták ujra föltámadnak; hírlapok véleménye a' spanyol thrónbeszédről; nő-gyülés; Canadában ismét lázadás készül kiülni; Spencer gr. canadai főkormányzó 'stb.) Francziaország (hírlapi vélemények Spanyolország' sorsáról és a' belga thrónbeszédről; Bonaparte család' pöre a' civilliste ellen; Abd-el-Kader él 'stb.) Poroszország. Belgium. Törökország. Spanyolország (a' visszatorlási junták megszüntetvek; D. Carlos amnestiát birdettet 'stb.) Portugallia.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Szalay Imrét a' veszprémi káptalan' kanonokát, bélakúti apáttá, — és Kéry János szinte veszprémi kanonokot lucenciai B. Sz. Mária apátjává nevezni; — Maléter Mátyás olaszi lelkészt czimzetes prépostsággal felruházni; — A' pozsonyi főpostahivatalnál megürült első postatisztségre Faccea József ugyanottani másod postatisztet, — 's az ekkép megürült másod postatisztségre Veber Károlyt, eddigelő a' kassai főpostahivatal' kezelőtisztjét, kinevezni kegyelmesen méltóztatott. Hk.

A' gazdasági egyesülettül honi 's külföldi n. kereskedők' és gyárosak' aláirásaul következő szerkezetü kérelem bizatott Kappel Fridrik pesti n. kereskedő urra: Alulirottak, kik magyarországi terményekkel 's gyárárukkal kereskedvén az európailag nevezetes vásárok előmenetét különösen ohajtjuk, nagy részvéttel hallottuk annak vitatását, hogy ezen országos vásárok határidejei a' magyar kereskedés' kivánt virágzásának meg nem felelnek. Első ugyanis a' martius elejére eső József napi vásár, mellynek elhalasztásaért a' külföldről 's jelesen az ausztriai tartományokbul jövő vásárosok leginkább esengnek, minthogy ez részint a' még megakadályozott vagy veszélyes hajózás, részint feneketlen utak, főkép pedig a' Buda és Pest közt még nem létező állandó hid miatt külföldi kereskedőkre nézve annál veszélyeztetőbb, minél gyakrabban történt, hogy áruik és szekereikkel a' Duna jobb partján hetekig kelle veszteglenlök; elhallgatván azt, hogy rendkivüli események, vagy a' dunai jégnek elkéste mulhatlan áradásokat okoz, mint például a' tavali, melly által közülünk többen száz ezreket vesztének. Ez is egyik oka annak, hogy a' szóba hozott vásár, melly enyhebb időszak' szükségeinek födözhetéseül későbben tartatván legjelesebbé válnék, a' legnépetlenebbé lőn; 's ha egyedül azt tekintjük is, hogy a' martiusi hideg 's nedves idő a' vásárosak' egészségét sőt fasátorokban 's egész télen át igen kihűlt boltokban némelly áruféléiket is romlással fenyegeti, még évről évre népetlenebbé fog válni. Pártoljuk tehát azon javaslatot, miszerint az előszámolt visszásságok nagy részben megszűntetnek; ha ezen vásár olly években, mikor a' husvét martiusba esik, aprilis' első hétfőjére, 's ha aprilisba, a' husvétutáni első hétfőre tétetnék át, miként a' lipcsei és frankfurti közvásárok. (Erdélyben a' héti vásárt sokadalomnak nevezik; azért nem alkalmazám e' szót a' Messe' visszaadására. K.) A' medárd napi vásár gyapju-eladásra nézve, melly Magyarország' kiviteli kereskedésének legfőbb czikkelye, annyival czéliránytalanabb, mivel Németország' legjelesb gyapjuvásárával a' boroszlaival összeesik, 's ezáltal a' külföldi gyapjukereskedő fenmaradt gyapjubeli szüksége födözéseül azt Magyarországban a' termesztő kezéből közvetlen meg nem szerezheti; mi az által, ha a' medárdnapi vásár két héttel később kezdetnék 's három hétig tartana, bizonyosan megtörténnék, 's a' vevői concurrentia külföldiek' megjelenése által tetemesen növekednék. Az ugy nevezett váczi vásár, melly junius' végén tartatik, a' gyapju-adásvevésre 's gyapju-termesztőkre nézve nem kielégitő pótszer, 's legfölebb kisebb gyapjukereskedők 's tőzséreknek használ a' gyapjukereskedés' nagyban üzésének akadályaul. Hogy pedig 60—80 ezer mázsa gyapjuvali közösködés, mennyi t. i. ezen vásárra beszállíttatik, a' vásár első hetének néhány napja alatt, mellyekre most szorítva van, káros hamarkodás nélkül végbe nem mehet, közönségesen elismert dolog, 's ennél fogva az érintett vásár meghosszabbitása igen kivánatos, valamint az által, ha junius végére tétetnék által, a' gyapju tisztább mosására nézve (miután Magyarországban a' birka számára felül haladja a' külföldit) a' termesztő sokat nyerne. Ha ekkép a' két nyári vásár, melly különben is igen is hamar következik egymásra, egygyé olvasztatnék, igen kivánatos lenne az őszit is, melly most leginkább esős időben tartatik, mikor az utak járatlanok, két héttel előbbre tenni 's october harmadik hétfőjén kezdeni, meddig minden őszi élet be szokott takaríttatni. — A' pesti fővásároknak kevesbülése a' vásárosak, szekerek számát 's áruk mennyiségét általán véve nem csökkentené, sőt in-

kább szaporítaná, mert a' kereskedés saját természetéhez képest minden kedvezést 's akadálymellőzést megjutalmaz; következéskép a' város' jövedelmei 's egyéb a' vásárokkal összeköttetésben levő keresetmódok iránt nyilatkozott aggodalmat a' tapasztalás vajmi igen megczáfolná; azon csekély összeütközéseket pedig, mellyeket ezen javaslat némelly más városi vásárokra nézve szülne, az illető kormányszékek' bölcsessége az utóbbiak alkalmas módosítása által könnyen elháritaná, 's köz megelégedésre kiegyenlítené. Pest november 15ikén 1838. Közli Kacskovics Lajos.

Fáy András több nemes megye táblabirája a' Pest városban munkálkodó kir. biztosságnak rendelkezése alá 100 váltó ftot olly czélbul ajánlott: hogy abból pesti külvárosi négy szegény zsellér családnak téli insége enyhitéseül külön 25 vft. osztassék; Miesbach Aloiz a' pesti nagyszerű tégla-kemenczék' tulajdonosa pedig száz ezer jól égetett téglát ajánlott, melly a' pesti szegényebb házbirtokosak közt ugyanazon kir. biztosság által kiosztatott.

Kalocsa nov. 27én. Legédesebb örömmel ható ünneplésnek volt tanúja Kalocsa közelebb mult vasárnapon, midőn közkedvességü mélt. és főtiszt. Girk György, kit Ő cs. 's ap. kir. Felsége különbféle helyzetben szerzett jeles érdemei tekintetéből, mint az észtehetség 's tiszta nemes erények' magas véleményében álló férfiút, Klobusiczi Klobusiczky Péter kalocsai érsek ő excejának, harmincz évet haladó püspöki és érseki pályáján a' vallás, egyház,'s haza iránti buzgóság, egyenesség, jóság', és jótevőség' e' példányának segéd-püspökévé adrasi püspöki czímmel kinevezni, (ezen Syriában létező püspöki-szék hajdan a' keleti megye' Isauria provinciájához tartozott, és a' seleuciai érsektől függött) XVIdik Gergely pápa ő szentsége pedig megerősiteni kegyelmesen méltóztattak,—a' katholika szertartás' teljes fényével fölszenteltetnék. — A' fölszentelést, 's énekes szent misét mélt. és főtiszt. Kukovics József diakovári 's szerémi püspök lelket emelő buzgósággal, és szerény méltósággal végzette; mélt. és főtiszt. szalai báró Barkóczy László fehérvári, és Jordanszky Elek tinnini püspököknek a' fölszentelendő oldala mellett buzgón 's legszivesb készséggel teljesített segéd-szolgálatukkal. Fényt adott ezen ünnepélynek érsek ő excja szeretett főpásztorunk, a' n. t. főkáptalan, 's számos minden rendű papság, vendégek 's ajtatos hivek jelenléte. A' szent áldozat részeit a' helybeli főegyházi hangászkar ezen diszes alkalomra Lang Albert kalocsai főegyházi karigazgatótól készitett jeles műdarabbal kisérte. Az ünnepélyt gazdag ebéd zárta be az érseki palotában, melly alatt ő érseki exceja nyájas leereszkedése és megelőző szivessége, valamint a' számos uri vendégek' keblében iránta buzgó tiszteletet nevelte, ugy általános jó kedvet, és szerény örömet fejtett ki; közben több, magyar 's deák nyelven készült örömversezetek osztattak el. Végre mélt. addrasi püspök ő nsga ékes beszédben átmelegült lélekkel nyilvánitá hálaérzéseit ő szentsége XVId. Gergely pápa, ő cs. 's ap. kir. Felsége, ő érseki excja, és a' fölszentelő püspökök iránt; kiknek azután, mint szinte a' fens. nádor-ispán, az egész dicső ausztriai ház, ujon szentelt püspök drága életükért, 's szerencsés állapotukért öröm-poharak ürittettek, mellyek mély hódolattal fogadtatva, tisztelettel párositott élénk részvétet tolmácsló „éljen" kiáltásokkal is kisértettek, nyilvános jeléül azon forró ohajtásnak, hogy a' minden jókat osztó Isten éltüket az anyaszentegyház', jóltevőségükkel ápolgatandó emberiség', és édes hazánk' javára még számos évekig terjessze.!

Pozsony, nov. 27. Folyó hónap' 16ikán halt meg itt főtisztelendő Boskovich János prépost és kanonok úr, életének 74dik, papságának pedig épen 50dik évében. A' boldogult Nagy-Levárdon született Pozsony vármegyében polgári szüléktől 's 34 évig volt buzgó és érdemekkel tetézett lelkésze a' zohori községnek ugyancsak Pozsony vármegyében, még pedig egy részint ama' vészterhes időben, midőn az ellenség (a' franczia) e' tájakat 's különösen az ő helységét is ellepve tartotta. Nevezetes a' boldogult véghagyományának azon főczikkelye, melly szerint, közel rokoni nem levén, hátrahagyott tetemes vagyonának általános örökösiül a' nagy-lévárdi szegényeket rendelé. Ez egy a' szülőföld eránti 's a' tiszta felebaráti szeretetnek legszebb bizonyitványai közül. Egyébiránt az életében jeles és nagy hatású hitszónoknak számos és figyelemre méltó szent beszédei maradtak kéziratban.

Boszniában a' vezér nagyúri fermant hirdetett ki, mellyben minden vallás szabad gyakorolhatása engedtetik meg. — A' mult oct. 's nov. hónapokban a' győri héti vásárok igen élénkek valának, 's a' magtermények ára nov. 25kén következő arányban mutatkozék váltóban, pozs.mérőjét értvén: tisztabuza 4 f. 24 kr.,—5 f. 48 kr., kétszeres 3 f. 45 kr.,—4 f., rozs 3 f. 15 kr.,—3 f. 21 kr., zab 1 f. 54 kr., árpa 2 f. 36 kr.,—2 f. 42 kr., kukoricza 3 f. 12 kr.—3 f. 18 kr. — Ő cs. 's ap. kir. fölsége azon tekintetbül, miszerint a' remekmüvei által annyira elhiresült Tizián tiszteletére még nem diszlik rendkivüli érdemeihez illő

emlék, Rajner főhg alkirályhoz f. év oct. 15ről költ határzatában rendelni méltóztatott, hogy a' nagy föstész tiszteletére carrarai márványból velenczei szobrászok emléket készitsenek. Mivel pedig azon magas müvész Velencze keblébül vevé származatát, tehát a' készitendő emléket Velenczének kegyeskedék ajándékozni ő fölsége, szentegyházban vagy egyéb illő helyen fölállittatás végett. — Ugyanő cs. 's ap. kir. föls. f. év oct. 4. megengedni méltóztatott, hogy Horvát-Tót-'s Dalmátország RR. az 1836diki gyülésbül fölterjesztett iratokra jött kir. leirások nyilványos kihirdetése végett országosan összegyülhessenek; minek következtében e' végre jövő 1839d. évi jan. 21ke tüzeték ki.(Agr.Z.) — Cambieri János, a' fiumei orvosak Nestora f. év oct. 30kán élte 84ik évében elhunyt 's a' városi kórház számára 30 ezer pgő ftot hagyott végintézetében.— Szerb határszéli hirek szerint Milos hg ujabb érdemet szerze magának népe szivében. Kragujewatz székvárosban ugyanis a' szerb tanuló ifjuság számára lyceumot állita föl, még pedig igen tetemes alapitvánnyal. E' tudományos intézettel más jótékony alapitvány is kapcsolatban leend, melly szép reményü szegény ifjaknak nyitva fog állani maguk magasb kiképezhetése végett. E' két közhasznu intézet-alapitásra 100 ezer piastert áldozott Milos hg a' haza oltárára. Az ország főurai buzgó vetélkedéssel követék a' hg példáját, 's olly nevezetes mennyiségekkel járulának az eredeti alapitványhoz, hogy az intézet valóban szép sükerrel fogja magát föntartani.

Nagybritannia.

Az orangisták nov. 14kén Dublinban Childey Coote úr' elnöksége alatt nagy gyülést tartottak. A' régi szokott imádság után fölolvastaték a' választmány' az eránti nyilatkozása, hogy a' nagy páholy közönséges orangista-gyülést hirdessen, mellyben az irlandi protestansok' nevekedő sérelmei és a' jogaikat 's legbecsesb érdekeiket fenyegető veszélyek megvitattassanak. E' nyilatkozat végzéssé lőn. E' szerint a' IV Vilmos alatt kir. rendelet által megszüntetett orangista-egyesület, állítólag O'Connell' előleges társasága ellen, újra létre jött.—Az angol hírlapok különféleképen itélnek a' spanyol thrónbeszédről. A' Globe ezt mondja: a' thrónbeszéd érdektelen, kivévén a' helyet, hol külhatalmak' közbenjárása említetik. Europa müvelt nemzetei nagyon is soká hagyák a' bűnt és vadságot Spanyolországban diadalmaskodni; 's ha ennek meggátlására egyesülhetnek , az emberiség' és társasági erő' kifejlésének minden barátja szivből örülhetne. A' M. Chronicle lényegesen igy nyilatkozik róla: „A' királyné' beszédében nincsen semmi fontos fölvilágositás. Alkalmasint a' nép' megnyugtatása végett állitá , hogy a' négyes szövetség még fön áll, mellynek erejénél fogva segélyt és közbenjárást szándékozik kérni, a' népjog' megsértése ellen. Egyezkedést ért-e ez alatt. Frias hg. D. Carlossal, nem tudjuk. Illy terv most, mikor a' mérsékeltek' árulása a' szabadelvűség' ügyét annyira lesülyeszté, 's az absolutisták' követelését és vadságát olly magasra emelé , igen silány és képtelen volna. Ama szakasz egyszersmind a'Spanyolországgal szövetséges kormányok' és kamarák' figyelmét Spanyolország' alkotványi ügyének szenvedő állapotjára vonhatja, melly ellen más hatalmak titkos a' négyes szövetség ellen haló szerződvényt kötöttek. A' beszéd továbbá a' nemzeti őrsereg' szerkezetét és a' sajtó' megszoritását tárgyazó törvényekről szól, e' két nagy elvről, mellytől a' mérsékeltek annyira irtóznak. De épen e' két nagy intézet lehetett volna a' szabadelvű párt' kezében a' legalkalmasb esköz, a' nép' bátorságának élesztésére ; 's még is épen a' nemzeti őrseregtől retteg a' mérsékelt párt azon ürügy alatt, hogy e' testület merő tulzókból áll. A' madridi nemzeti őrség azonban minapi nemes viselete által meghazudtolá ez állitást, 's megmutatá, hogy épen úgy ellensége a' pórsági, mint a' camarilla-uralkodásnak. Bármi legyen azonban a' nemzeti őrség' véleménye, annyi bizonyos, hogy e' vélemény nélkül többé egy kormány sem állhat fen.“ — Standard: „A' királyné nov. 8kán végig játszá a' cortes 'megnyitása' bohózatát. Beszéde elejétől végig szomorú csinálmány 's csak az vet rá örvendetes világot, hogy a' nagyúr a' királynét elismerte. E' frigyes azonban hihetőleg sem fegyverrel sem erszényével nem igen fog II Isabellának hathatós segélyt nyujtani.“

A' Standard állitólag hiteles forrás után irja, hogy a' parlament dec. 4kén fog összegyülni. — A' hulli radicalnők nov. 17kén Vincent úrnak nyilvános lakomát adtak. Bizonyos Hay asszonyság, mint elnök, a' szép nem' társas befolyásáról szólt, 's azon jogról, hogy e' befolyást politikai czélokra használhassa. Fölszólíta minden anyát, hogy gyermekeit radical elvekben nevelje, 's a' leányokat, hogy csak radicalokhoz menjenek férjhez. Egy Stafford grófságban tartott radical gyülés' alkalmával a' szószék Feargus O'Connor' beszéde közben összerogyott 's a' szónokkal együtt mintegy 50 személy zuhant le. Mire O' Connor úr egész nyugalommal egy szénrakásra hágott 's folytatá beszédét. — A' Standard az orangista-egyesület' fölélesztését gondatlan lépésnek tartja. Az egyesület, úgymond, katonai eredetü, páho-

*

jyai katonai testületek, jelmondatai hadiak voltak Mig a' végrehajtó hatalom rá támaszkodott, dicső és alkotványszerű testület volt; de a' végrehajtó hatalomnak szükségkép minden anyagi erő' vezérének kell lennie az országban, 's e' kedvezést az újra fölélesztett orangista-egyesület' részére nem remélhetni. E' komoly tárgy' vélhető következményei a' legveszélyesbek lehetnek, de közvetlen és bizonyos következménye az lesznd, hogy sok irlandi protestans el fog a' köz ügytől idegenedni, mert orangista-páholyok és conservativ-egyesületek nem férnek össze. — A' Spectator, az egyetlen nagyobb hírlap, melly Brougham lordot védi, a' kérdésre, miért támadja meg most O'Connell Brougham lordot, holott a' múlt nyáron a' néger-fölmentés tárgyában annyi dicséreteket halmozott rá? válaszolja: azért mert O' Connel magát sértve érzi azok által, miket Brougham l. O' Connellről beszédeiben mondott és az Edinburg-Rewiewben irt vagy nem irt; főleg pedig azért, mert a' nemes lord O' Connell' mellőzésével, a' katholicusok' fölszabadulását Grattan úrnak 's Granville lordnak tulajdonítja. O' Connelnek szokása, a' holtakat 's távollévőket megrohanni.

Canadából a' hírek nem igen nyugtatólag hangzanak. A' Sun oct. 25kéig terjedő híreket közöl onnan. Durham l. ugy látszik a' jövő télen támadható új lázadástól való közfélelem miatt megváltoztatta Washington' meglátogatása eránti szándékát, 's nov. 1jén Quebecből egyenesen Angliába vala indulandó. Montrealban és Quebecben közönségesen azt hírlelték, hogy az északamerikai kormány határszélein messze elterjedt összeesküvésről értesítetett, mellynek czélja a' canadai lázadókat katonasággal és hadiszerekkel támogatni, 's Van Buren, a' szövetségi kormánynak Anglia iránti barátságát bebizonyítandó, e' híreket Durham lorddal és Colborne úrral hivatalosan közölte. Az elnök egyszersmind magánylevélben megirá Durhamnak, hogy az egyesületi kormány alkotványszerűleg ráruházott hatalmánál fogva az Anglia és gyarmatai közt fenforgó vitában az egyesületi polgárok' részéről minden beavatkozást és népjog-sértést gátolni fog ugyan, figyelmessé tevé mindazáltal a' grófot, miként az amerikai végrehajtó hatalomnak minden népjog-ellenes bűn' meggátlására nincs elég tág hatásköre. Sir Colborne e' hírekre azonnal Új-Scotiából és új-Braunschweigból minden nélkülözhető katonaságot Canadába rendelt, 's úgy látszik, ha az ellenségeskedés csakugyan megujúl, kemény eszközökhez fog nyúlni. Mind e' készületek mellett is Canadában a' veszélyt igen fenyegetőnek tartják, 's egy montrealai hírlap megjegyzi, hogy a' polgárháboru ajtó előtt van, 's csak határtalan hatalommal fölruházott és szilárdúl eltökélt kormány képes a' veszélyt elhárítani. Ugyan e' hírlap állítja, miként egy hiteles személy a' St. Johns és Montreal közötti országúton 400 embert látott pártfők által fegyverben gyakoroltatni. A' lázadók csak a' téli fagyot várják, hogy Angliából segély ne érkezhessék, 's azonnal újra megkezdik a' harcz' játékát; Északamerikából kétség kivűl segélyt fognak kapni, mert szövetségi elveken alapuló köztársaságnak, mellynek e' fölött olly messze terjedő és bizonytalan határszéleket kell őriznie, nincs elég ereje olly kihágások' megelőzésére, mellyek korlátlanabb kormánynak is nagy gondot adnának. A' veszélyt neveli az, hogy Durham lord' rendeleményének megsemmítése után a' legnagyobb befolyású pártfők visszatértek Canadába, hol az ezutáni harczokban az első sikeretlen próbatételben szerzett tapasztalásaiknak majd jó hasznát vehetik. „Mit kell hát most tenni?“ kérdi a' Sun; „gyögyszert könnyű találni, ha a' ministerek azt késedelem nélkül akarják használni. Mi előtt sz. Lőrincz' folyama befagy, küldessék elegendő katona-erő Canadába; idő még elég van rá. Hajókban bővelkedünk; katonánk is elég van, kiknek itthon úgy sem vesszük semmi hasznokat. Hol vad polgárháboru' meggátlása forog kérdésben, ott az átszállítási és készületi költségek figyelmet sem érdemelnek. Legjobb gazdálkodás az, melly emberéletet kimél. Minden a' ministerek' határzatától függ.“ A' M. Chronicle' hírei ezekkel jobbára megegyeznek. Az északamerikai kormány' részéről tett jelentés mindenfelől valósúl. Mondják, hogy Colborne úr a' legelső rendzavarás után ki fogja hirdettetni a' hadi-törvényt. Több szám fölötti főtiszteket, kik múlt tavaszkor Canadába mentek, 's most Angliába visszatérni akartak, Canadában marasztott. A' szeléken föltünő merész mozgalmak egyenesen a' Durham rendelménye fölötti parlamenti vitatkozásoknak 's végzéseknek tulajdonítatnak. Al-Canadában az egész angol párt feszült aggodalomban van, 's egyetlen reményét az angol parlamentbe helyezi. Durham lord sok előkelő canadai lakosnak megigérte, hogy a' parlament' megnyitása után azonnal törvényjavaslatot teend Canada' ügyében. Rebesgetik, miként 40,000 (mások szerint 60,000) amerikai lakos összeszövetkezett, a' canadai „hazafiak“ támogatására egy napon fölkelendők, e' számot azonban a' M. Chronicle nagyítottnak hiszi. A' Courier is kétségbe hozza, de véleménye szerint, ha csak 10,000 jő a' lázadók' segítségére, ennek is komoly következménye lehet. — A' Quebec Gazette nehány fogolyt nevez

meg, kik a' quebeci fellegvárból oct. 19kén megszöktek. — A' glasgowi egyetem Peel úr helyett sir James Grahamot 282 szózattal választá lord rectorává Sussex hg. ellen, ki mellett 207en szavaztak.

Hiteles kútfőből halljuk, mond a' Courier, hogy Spencer gr. (Althorp l. egykor pénzügyi minister) mint főkormányzó Canadába fog menni. E' kinevezés bizonyosan köz tetszésre találand.

Reschid basa nov. 22kén három gyermekével együtt Londonba útazott. — A' Memorial Bordelais állítja, miként Palmerston lord az északi hatalmak részéről ohajtott europai congressust nem ellenzi többé. Az angol ministeri hírlapok nehány nap előtt hason czélzatu ohajtást fejeztek ki. —

Nov. 10kén Bonaparte Lajos Leamingtonban jelen volt a' Mostyn Eduard' tiszteletére adott vendégségben. Az elnök egészségeért ivott, 's reményét nyilvánitá, hogy utja szerencsés leend, akar dicsőségre és thronra, akar csendesebb 's talán boldogabb magános életre igyekezzék. —

Ministeri lapok nyilvánitják, mikép a' mostani cabinet, Durham gr. lemondása következésében olly kevéssé tökélé-el magát a' visszavonulásra, mint Brougham l. és a' toryknak a' gróf elleni föltámadásakor E' lapok szerint a' szabadelmü párt' nagyobb része teljesen méltányolja ezen eltökélést, mivel az forog fen hogy az ország kormánya ismét tory kezekbe ne jusson 's reménylik hogy maga Durham l. is, mint valódi barátja a' javitásnak, a' ministerek viseletét helyeslendi, és visszatértekor meg fog győződni arról, milly igen csalatkozott legyen, mikor hirdetményében mondja, hogy a' ministerek az ő hatalmának kisebbitésére hallgatva adák megegyezésöket. Ezen hirdetményt épen nem akarják oltalmazni, azonban Durham grófot ingerlékény véralkatánál fogva mentik és hiszik, hogy ő maga azon vélcményre térend, miszerint önigazolását visszatérteig el kell vala halasztnia, és azt a' parlament, nem pedig britt Amerika' lakosai eleibe terjesztnie. A' ministeri lapok azon erős meggyőződésüket is jelentik, hogy Durham l. nem tér Angliába vissza, mig a' királyné elbocsátatási kérelmét méltányolván helyébe mást nevezendett. Épen olly bizodalmasan számolnak arra is, mikép az ellenzés igen fogna csalatkozni a' hiedelemben, hogy Durham gr. mint Brougham l. az ugynevezett tory radicalokhoz fogna csatlakozni.

Courtenay' példája két, ámbár gyönge, követőre talált. Egyiknek neve Gabriel, ki jelenleg Buckingham grófságban kalandoz, a' világ' végének, vagy is inkább az ezer éves birodalomnak közeledését hirdeti a' könnyen hivő nép előtt.

A' Morning-Herald panaszkodik azon, hogy semmit sem tesznek a' dögleletes levegő' szelidítésére Nyugatindiában, mellyet angol katonák' sirjának méltán neveztek. 1803—1836ig Nyugatindiában betegségben 33,000 angol katona veszett-el.

Franciaország.

A' Journal des Debats Spanyolország' szomorú állapotját fejtegeti. A' Spanyolországot lassan emésztő lázadás, úgymond, néha egy egy lázas rendülés által szakasztatik félbe. Ma a' túlzó, holnap a' mérsékelt párt 'satb. ragadja meg a' hatalmat, mert olly országban, hol semmi nemü erkölcsi vagy anyagi segédforrások nincsenek, a' pártok' e' játéka igen természetes, 's ha ma a' túlzó párt győzne, prófétaság nélkül meglehetne jövendölni, hogy jövő évben megint a' mérsékeltek fognak győzni. E' szomorú állapot fölött azonban a' carlosiak kissé korán örülnek; mert D. Carlos önerejéből 50 év alatt sem jut czélra. Mind addig nem szünik meg e' háború, mig valamellyik párt végkép ki nem leend irtva. Ezt mindenki tudja, 's ez ás olly mély vérüreget a' pártok közt. Megjegyzést érdemel, mit Rayneval franczia követ nehány nappal halála előtt monda: „olly háború ez, melly 800 évig tarthat, mint a' mórok elleni háború.“ — A' marseillei Semaphore szerint a' kereskedő kamara nov. 14kén összesen lemondott hivataláról, minthogy már rég nem volt megelégedve a' kereskedési ministerreli érintkezéseivel.

A' Temps és Constitutionnel nov. 19kén a' ministerium' módosításáról Parisban szálongó hireket emlegetnek, miként Humann úr ismét pénzügyminister fogna lenni. — A' Revue de Paris megczáfolja azon hireket mintha a' kormány kamatleszállitás iránti tervet akarna javaslatba hozni, 's hozzá teszi, hogy Humann úr, ki az előbbi ülésben a' kamatleszállitást oltalmazta, most ezen rendszabályok' korszerűtlensége ellen nyilatkozott.

A' Commerce szerint a' ministerium Franczia-ország' északi szélein 40,000ből álló sereget rendelt fölállitatni.

Napoleon Bonaparte Jeromos, az egykori westphaliai királynak Putterson asszonytóli fia, jelenleg Párisban van. Csak azon feltétel alatt nyert engedelmet kevés ideig a' fővárosban mulatásra, hogy anyja' nevét viselje.

A' tuileriák' rostélyzatánál agyon lőtt személy Fohr Miklós nevü Meurthe-megyéből Virmingből származó, 25 éves gránátos katona volt, 's szabadsággal egy párisi rokonánál tartózkodott. A' királynak hírül esvén, hogy az ifju' atyja szegénységben él, 1000 frcot küldött, 's 300 fr. évi

nyugdíjt rendelt számára. — A' Constitutionnel a' belga válaszföliratban épen olly szilárd, mint Hollandra nézve engesztelő és lelkes bélyeget lát, mivel az adósság iránt egyezkedési módot ajánl. A' környűletek, úgymond, 8 év alatt megváltozván, a' birtok' szétdarabolása már nem sikerithető. A' dolgok' ez állásánál fogva Franczia-országnak nem szabad megengednie, hogy Hollandnak kedvezzenek, 's az adósságot az 1831ben még föl nem fedezett oklevelek szerint kell fölosztani. — A' National úgy vélekedik, hogy a' londoni conferenczianak nincs joga Belgium' sorsa fölött határozni. Más részről Belgiumnak nincs mit félnie a' saját ügyeikkel is elégkép elfoglalt absolutista-hatalmaktól. A' jog tehát mellette van, 's a' tett nincs ellene. Haladjon csak előre a' képviselő kamara nyitotta ösvényen, 's ne aggódjék a' conferenczia' sophismáin; rémek ezek, csak azokat ijesztők, kik tőlök rettegnek; számoljon szükséges esetben Francziaországra, azon Francziaországra, melly nem irta ugyan alá a' jegyzőkönyveket, de jól tudja, hogy a' belga kérdés mindenik revolutiót érdekli, 's rá nézve élet 's halál' kérdése lehet.

Napoleon' családja a' császár' civillistájának nyolcz és a' családnak négy millio franc követelése végett, mellyet XVIII Lajos letartóztatott, panaszt tőn. A' status tanács a' pecsétőr' elnöksége alatt a' kérdés fölött nov. 23kán fog határozni. Patorni úr, a' számkivetett hgek' ügyvéde e' tárgyról emlékiratot adott ki.—Abd-El-Kader' haláláról költ hírek csakugyan nem valósúltak. Nov. 17kén költ algieri levél szerint az emir Valée marsalt értesité, miként nem sokára Medeához érkezendik, a' határszéli kérdés' elintézésére, melly a' tafnai békekötés által nincs egészen tisztába hozva. — Az emir' tlemseni ágyugyárában nagy szorgalommal öntik az ágyúkat. Állítják, hogy Belida és Coleah városokat, mellyeknél már tábor üttetett, nem sokára megfogják szálani. Constantine tartományban mindenek csendben vannak. A' franczia seregek ellenállás nélkül járnak föl 's alá, 's az arabok a' tábort eleséggel látják el. — Thiers úr nov. 21kén Párisba érkezett, 's pártjának organumai, a' Constitutionnel, Nouvelliste és Journal de Paris őt jelelik ki, mint az egyesült oppositio' vezérét.

Parisnak nov. 22kén legmeglepőbb napi híre volt, a' havrei vasut-társaság' fölbomlasa, mellyet Aguado, Humann, és a' mult üléskor Laffitte fölött diadalt nyert nagy befolyásu férfiak alkottak, Jaubert gr. igazgatósága alatt, ki erről szinte lemondott. A' franczi aországi vasut-vállalatok különben sem a' legkedvezőbb sikerrel látszanak előhaladni,'s e' váratlan eset ujra egy veszélyes döfést ejt rajtok. Ennek okát sokféleképen gyanitgatják, 's a' gyanuból Humann urnak a' kamatleszálítás' kérdésétől elpártolása sem marad-ki. Humann ugyan is a' kamatleszálítást, mellynek eddig védője volt, nem rég egy hírlap szerint, vejének megyei ispánnyá neveztetése után, korszerűtlennek nyilatkoztatá. — Salvandy úr, közoktatási minister, közelebb egy rendeletet ada-ki, miszerint a' collegiumbeli ifjuságnak a' hosszu haj megtiltatik, 's azt 24 óra alatt le kell vágatni.

Poroszország.

Azon tilalom, mi szerint porosz tanulóknak külföldi egyetemekbe nem szabad volt menniök, oct. 13kán költ királyi rendelet által ugy módosítatik, hogy a' porosz alattvalók ismét mehetnek minden német szövetségbeli egyetemekbe, a' nélkül hogy erre különös engedelmet kellene kérniök; de a' ki végzett tanulmánya után hazájában közhivatalért vagy orvos- gyakorlati engedelemért folyamodik, hogy ezt megnyerhesse, egy darabig az ország' valamellyik egyetemében tartozik tanulni. — Kölnben a' vallási viszonyok miatt fölingerült indulatokat lecsilapítani még mind eddig nem sikerült: a' nép 's katonaság között nem csak surlódások, hanem tetleges czivódások történnek; az őrkatonák megtámadtatnak, sőt nehány rútul meg is veretett. E' kicsapongások' következtében parancs adatott-ki, miszerint az őrkatonák városon kívül 's ben fegyvereiket megtöltik és szükség' esetében használják is. Egyszersmind a' kivilágitások, mint népcsődülésre alkalmat nyujtók eltiltatnak. — Valamennyi tartomány' főelnökei Berlinbe hivattak, hihetőleg a' vallásügy fölötti tanácskozásra, mellynek eredményét, kivált Kölnben, feszült figyelemmel várják,'s hogy megnyugtató legyeu, szívből ohajtják.

Belgium.

A' kamarák megnyitására szokatlan számu néző jelent meg. A' király zajos örömmel fogadtatott; mikor azonban a' thrónbeszédnek a' belga-hollandi kérdést tárgyazó részét olvasá, a' tetszés hallatlan fokra hágott. A' senatorok és követek fölálltak üléseikről, 's a' karzatokon lévő közönséggel együtt lelkes örömet nyilvánitának. A' király mélyen meg volt hatva. A' beszéd átalában kielégíté a' közvéleményt.

A' képviselő kamara' küldöttsége nov. 19kén nyujtá be ő fölségének a' válaszfölirást, mellyre a' király ekkép válaszolt: „Uraim, az ország' egyhangulag kifejezett érzelme biztos jele nemzetiségéhez szilárd ragaszkodásának és intézetei irán-

ti szeretetének. Örömmel látom méltányoltatni kormányom' fáradozásit a' közjólét' kifejlesztése és mindazok körül, mik a' hazának becsületére szolgálnak. Örömmel fogadom a' képviselő kamara' részéről biztosított támogatást, mindazon rendszabályokban, mellyeket az ország' szükségei megkivánnak."—Estve a' király és királyné megjelentek a' színházban, hol zajos örömmel fogadtattak.

Törökország.

Stambul, nov. 9kén. A' már előbb Londonban volt persa követ a' schahtól újra Angliába küldetett, hogy nevében Victoria királynét üdvözölje. E' szerint a' schah és Anglia közötti viszony megint kedvezőbb szint váltott. — Roussin admiral Ponsonby lorddal megint kibékült,'s most Francziaországnak az angol-török szerződvényhez járulása iránt alkudozik a' portával. A' porta e' kedvező fordulat által annál hathatósban sikerítheti az egyedáruság' megszüntetését, ámbár e' részben előre is nagy akadályokat várhat. Mehemed Ali' készsége, e' lépést nem ellenzeni, sokaktól cselnek tartatik, mert a' ravasz basa az egyedáruság' barátit, kikhez az egész tisztviselő és papi sereg tartozik, elhitetheti, hogy ő illyesmit tenni nem mert volna, hogy azonban illy környűletek közt engednie kell, mig az idő orvosságot nyujt. Ez időt a' basa alkalmasint siettetni fogja. Nov. 3kán költ alexandriai levél szerint az alexandrettei (Syriában) helytartó és az angol consul közt komoly vita támadt. Egy egyiptomi tengeri katona, a' consuli lakház' küszöbét becsunyítván, a' consul' cselédi őt elűzék. Erre több egyiptomi katona oda csődülvén, verekedés támadt, 's a' csillapitás végett oda jött angol consul is ütlegekkel fogadtatott. A' helytartónak tett jelentés sikeretlen vala; több angol hajós legény is a' dologba avatkozott, 's az egyiptomi szárazi katonák tisztjeikkel együtt szinte oda nyomúltak, 's a' consulon és családján, sőt a' franczia consulon is a' legnagyobb embertelenségeket követték el. Az angol lobogó a' ház erkélyéről levettetett,'s a' consul fején megsebesítetett. E' dolognak komoly kimenetele lehet.

Spanyolország.

Madridi nov. 9kei levél szerint Quiroga general Campuzano gr. és Don M. Carnerero' elfogatására parancsot adott-ki, mefly azonban nem vala teljesithető, mert a' nép e' kedvenczeit védelmezni készült. A' tartományi választvány és a' nemzeti őrség nyolczadik zászlóalja a' királynéhoz kérelmet nyujtottak a' ministerium' elbocsátása és az ostromállapot' megszüntetése iránt. —Luchana gr. a' ministeriumhoz irt levelében nagy hévvel ellenmondott a' tartaléksereg' szaporitásának és Narvaez generál' meghatalmazásának, 's a' tulzók e' fölötti örömükben tombolnak. —Van Halen generál nov. 4kén Teruelből 10 ezer gyaloggal és öt lovas századdal Segorbe felé indult, mellyet Cabrera fenyeget; egyszersmind megparancsolá, hogy minden elfogott carlosi altiszt agyon lövessék, 's katonáji ezután senkinek se kegyelmezzenek, se magok kegyelmet ne fogadjanak-el.

Madridi tudósítások szerint nov. 11ről a' követek' kamrája válaszfeliró biztosság' tagjaivá következőket nevezé: Olozaga, Seoane, Camaleno, Arrayola, Rey, Ruche, és Martinez de la Rosa. A' hátráló párt, mint Madridban a' mérsékleteket nevezik, e' biztosságnál kevesbségben van. — A' Memorial des Pyrénées szerint Orihuelában, a' valenciai királyság' várasában lázadás ütött-ki, ennek következésében több ottani papok elfogattak 's tömlöczre hányattak.

A' Messager szerint a' borzasztó visszatorlási rendszer folyvást tart. Valenciában hire terjedvén, hogy Cabrera újra 45 fogolyt agyon lövetett, a' junta nov. 5kén visszatorlásúl azonnal szinte 45 carlista fogolyt lövetett agyon. Saragossában is nov. 4kén hét meggyilkolt tarragonai lakos' megboszúlására szinte 7 carlista fogoly végeztetett ki.

A' Sentinelle des Pyrénées szerint Tarragual carlosi parancsnok, nov. 13án a' Canfranca és Jaca közötti országuton egy Pauból Saragossába igyekező christino csapatot, 's vele 400,000 fr. pénzmennyiséget elfogott; ezenkivül három cortestag, egy christinói főtiszt 's nehány kereskedő, kik ezen őrcsapat fedezése alatt utazának, esének kezébe. — A' Sentinelle jelenti továbbá hogy a' carlosiak egy más, 25 fönyi kisérő csapatot is a' salamancai tartományi ezredből Viana és Logronyo között megrohanának,'s öt emberen kívül, mind felkonczolták. Espartero ennek következtében megparancsolá, hogy a' megrohanás' helyén ugyan annyi carlosi fogoly lövettessék agyon. — Saragossai levél szerint nov. 13ról ott ismét 15 carlosi fogoly altiszt lövetett agyon. Azon hír is terjengett, mi szerint Cabrera tudósítatván a' valanciai, saragossai, murciai, és alicantei mészárlásokról, parancsot adott-ki a' Cantaviejában levő christinói foglyok' agyonlövetésére; de az ottani kormányzó nem akará e' parancsot teljesítni.

Frias hg. nov. 19kén a' különféle csapatokvezéreihez körlevelet bocsátott, mi szerint a' királyné a' visszatorlási népjuntákat megszüntetni

rendelé, 's egyszersmind kijelenté, hogy e' visszatorlások csak a' hadseregek' vezérei által 's csak a' hadi törvény' értelmében hajtathatnak végre. — Luchana grófnak a' királynéhoz intézett hosszu előterjesztvénye nyomtatásban megjelent. A' 40 ezernyi tartaléksereg' fölállitása és Narvaez fölemelkedése ellen élénk panaszra fakad Espartero; Narvaez generalt engedetlen, feljebbvalót türni nem akaró, érdemjeleit nem érdemlő tisztnek nevezi, ki csak dictatorságra törekszik. — Ezen előterjesztvény' minden sorából bosszúság és sértett hiúság tűnik ki. — Cabrera Van Halen generált értesité, hogy a' Valenciában agyon lövetett carlosiakért bizonyos számú christino foglyokat hasonlag agyon fog lövetni, 's hogy a' szerencsétlen Pardinyas' segédjét már kivégeztette; mire Van Halen válaszolá, hogy a' királyné hatóságai 10,000 carlistafogolylyal birnak, 's ha Cabrera vérengző rendszere mellett marad, ezek minden irgalom nélkül agyon fognak lövetni.

Bayonneból nov. 20kán kőlt levél szerint bizonyossá lőn, hogy Munyagorri pártját Espartero személyes szeszélyből vagy vonzalomból nem eresztette Spanyolországba. A' hadminister nov. 2án Munyagorrihoz irt levelében legnagyobb részvétet nyilvánit az ő vállalata iránt. E' vállalatot tehát Espartero buktatta-meg; pedig ő ezelőtt 20 hónappal a' fuerók' visszaállitásáról beszélt 's boszankodott hogy ebben a' ministerek és cortes meg nem egyeztek. Ugyancsak spanyolosnak találják itt, hogy Espartero a' királynéhoz irt előterjesztvényében, melly Logronyóban nyomatott ki, több mint száz csatát emlit, mellyekben ő részes volt. Egy 0-t elhagyva, közelebb járt volna az igazsághoz. A' carlosiak által terjesztett hir, mintha a' Rothschildféle költsönnek egy része utközben, Bayonne és Saragossa között elfogatott volna, alaptalan; a' pénz szerencsésen eljutott rendelt helyére.

Don Carlos következő közbocsánati végzést adott ki: „Hogy a' napot, mellyen az isten' irgalmassága nekem olly szeretett 's erényei által a' thrónra olly méltó nőt ajándékozott, és szeretett legidősb fiamat, kit a' revolutio ragadott ki karjaimból 's olly sokáig távol tartott tőlem, megint visszaadá, kegyelmemmel emlékezetessé tegyem, 's hogy a' vétkeikért b ö r t ö n b e n lakolók is e' szerencsés esemény folötti köz örömben részesülhessenek, ezennel mind azoknak, kik még elitélve nincsenek, vagy ha távol vannak, e' végzés kihirdetése napjától kezdve egy hónap alatt biráik előtt megjelenendnek, közbocsánatot engedek. Kivétetnek a' fölségsértők, álpénz-verők, gyujtogatók, gyilkosok, rablók 's mind azok, kik ez országok' törvényei szerint minden kegyelemtől el vannak zárva. A' folyamodásokat a' navarrai vagy baski tartományokbeli törvényszék' eredeti irományaival együtt az illető birákhoz kell küldeni, 's a' fiscus vizsgálata után előmbe terjeszteni. Azcoitia, oct. 30kán 1838. Én, a' király."

Bayonneból nov. 21kén irják, hogy Merinónak Castiliában már jól megagyalt csapatja Santander vidékén ujra megveretett a' christinók által, 's maradványa Biscayába vonult. D. Carlos Estellába váratik udvarával együtt, mellynek az ujdon-új királyné lehetségig nagy fényt készül adni. A' lakosokra koránse teszen valami különös benyomást e' pompa, mert ők jól tudják, hogy mihelyt a' külföldről szivárgó pénz elfogy, mi már is igen közel van, e' fényüzés' megfizetése nyakukba rovatik. D. Carlos' bünbocsánatát a' szabadelműségről gyanus személyeknek kettőzött üldözése, és szaporitása a' pénzbüntetéseknek, mellyekre a' lakosok különféle ürügy alatt itéltetnek, követi.

Portugallia.

A' déli két tartományban a' guerrillák, ifj. Remechido', Rachedo', Cabeito', Joao Bajoa', az agyonlőtt Bajoa' testvérének vezérlete alatt mind inkább szaporodnak és erősbülnek. Rablás és órgyilkosság most napi renden vannak. Baleiza nevű faluban a' lelkész 's a' lakosok' egy része, állitólag politikai hitkülönbség miatt, meggyilkoltatott. Más részről az északi tartományok' lakosi makacsúl ellenzik az adófizetést, 's igy e' részről is zivatar közelget. — Az újont született hg. nov. 14kén délután kereszteltetett-meg. A' rendkivüli franczia követ Lajos Fülöpet mint keresztatyát személyesité. A' kisdednek portugali szokás szerint hosszu neve ez: Don Louis Felippe, Maria Fernando, Pedro de Alcantara, Antonio, Miguel, Rafael, Gabriel Gonzaga, Xavier Francisco de Assis, Joao, Augusto, Julio, Volfando de Braganza Bourbon, Szász-Coburg-Gotha.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Trattner és Károlyinál Pesten
's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

---

(1) Főorvosi hivatal megürülése. A' megürült magyar tengermelléki főorvosi 's egyszersmind a' martinsiczi kórház' orvosi hivatalaért, mellyhez 600 p. ft. díj van kapcsolva, folyamodni szándékozók, szükséges bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat jövő 1839 jan. 1ig vagy a' nmélt. m. kir. Helytartósághoz vagy a' fiumei kormányszékhez nyujtsák-be. (3)

---

(1) Concursus. Podvilkban az egyesült m. kir. harminczad- és gallicziai vámhivatalnál ürességhe jött vámszedőség' betöltésére a' nm. m. kir. udv. Kamara határnapul jövő 1839 jan. 6kát tűzte-ki, melly idő alatt, kik e' hivatalt, mellyel 500 p. ft. fizetés, szabad lak, és 300 p. ftnyi kezesség' letétele van összekapcsolva elnyerni akarják, a' vám és harminczad-kezelés', a' két országos nyelv' ismeretéről, fedhetlen erkölcsükről és eddigi foglalatosságukról szólló bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat Gallicziában Vadovitzán a' cs. k. kam. jövedelmek' kerületi igazgatóságához nyujtsák-be. (3)

Második Félesztendő.

(1) **Árverés.** A' nm. m. kir. udv. Kamara' rendeletéből köz hirré tétetik: hogy Szeben sz. kir. város' jószágai, u. m. m. Ortoka és Som helységek, erdővel, majorokkal, jövő 1839 maj. 1jétől, és magyar Jakabfalu uradalomnak fele, 1839 nov. 1jétől, hat egymásután következő évre, 1839 jan. 2kán tartandó árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. Bérleni szándékozók ezennel fölhivatnak az említett helyen és napon leendő megjelenésre. A' bérlet' föltételei Szeben sz. kir. város' tanácsánál naponként megtudhatók. (3)

---

(3) **Tégla eladás.** T.N. Pest vármegyében kebelezett Zsámbok helység határjában Pesthez öt órányira, vagyon 300,000 jól kiégett falba való tégla eladandó. — Bővebb utasitást kaphatni a' helyszinén. (3)

---

(3) (35,779) ***Idézés.*** Dudenhofenből származott Klein Anna Mária, végrendeletet téve, mellynek eredetije ugyan elveszett, de másolatja később föltaláltatott, megholt. E' másolat tartalma, miként t. i. az elhunyt osztályos rokonait, Klein Henriket és Maria Katalint, Schnur' nejét; végintézeti örökösivé nevezte és Klein M. Katalin két gyermekének hagyományok jutottak; — igazságon alapszik. A' fenmaradt vagyon 352 ftra becsült ingatlan, 37 ft. 25 kr. értékü ingó jószágban, és a' nevezett állitólagos örökösek' hagyományiban áll. A' végintézőnek e' vidéken lakó 's ismert rokonain és törvényes örökösein kívül még több rokonai, név szerint Klein András, Péter, Jakab, Christina, Schiffman' neje és keresztély, Magyarországba költöztek 's diplomatia' utján a' kérdéses örökség eránti nyilatkozásuk' megküldésére fölszólittattak ugyan, de többek neveztetvén e' névvel, az örökösek' életéről, vagy arról, kik lennének a' végintéző' törvényes örökösei? semmi bizonyost nem lehetett kitudni. Minélfogva többször említett Klein Anna Mariának Magyarországban lakó örökösei ezennel felszólíttatnak: hogy a' mai naptól számítandó 6 hónap alatt vagy személyesen, vagy törvényesen vallott meghatalmazottjok által jelenjenek meg az alulírt törvényszék előtt, netaláni jogukat Klein Anna Maria' hátrahagyott vagyonához bebizonyítandók; különben e' határnap' elteltével a' mondott vagyon a' jelenlevő rokonok közt fog elosztatni. Költ Seelingenstadtban jul. 10kén 1838. Hessen nagyhgség' ottani tartományi törvényszéke által. A' tartományi biró' távollétében *Pösz m. k. Löhr m. k.* (3)

(3) (35793) ***Fölhivás.*** *Horvátországban született 's Bécsben megholt világi pap', Muschitz' vagy Mussick rokonaihoz.* Muschitz vagy Mussick Mihály, Horvátországban született 's Bécsben elhunyt világi pap, 1764 apr. 30kán kihirdetett végintézetének 7. §ben rendelé, hogy az itteni városi bankba 5 pctre letett 2300 ft. kamatjai mindig egy, az ő rokonai közül tudományokat vagy mesterséget tanuló fiúra fordittassanak. Ezen alapitványt 1765 dec. 19kén Migazzi bibornok 's akkor bécsi hgi érsek is jóváhagyta. Az alapitvány' jövedelmét bizonyos Mussich Mihály huzta 1801ig, a' mikor ő meghalt. Az alapító' rokonihoz 1803ban a' bécsi ujság által intézett fölszólításnak nem lett semmi sikere; az alapitványi vagyon most a' cs. k. tudományi főpénztárnál levő, mint Muszits Mihályféle alapitvány az ő családjából tudományt vagy mesterséget tanuló fiu' számára, 1799 oct. 1jén 37,441 sz. a. 2320 ftról 4 illetőleg 2 pctre illőleg költ udv. kamarai kötelezvényben áll, mellynek kamatjai 1800 oct. 1től künmaradtak, és a' mennyiben időmulta (praescriptio) alá nem esnek; váltóban fizettetnek-ki. Ezen 1835 jan. 1jén 193ik sorozatban sors által kihúzott udv. kamarai kötelezvénynek ezüstpénzü status-kötelezvénnyé változtatása után a' kamatok ezüst pénzben fognak kijárni. A' künlevő kamatok annak idejében gyümölcsözőkké tétetnek, az ujont keletkezett tőkék az alaptőkéhez kapcsoltatnak, 's igy aztán, a' jövedelem, levonván az alapitványi és igazgatási költségeket, az alapitó' czéljára forditatik. Az alapitó' rokonai tehát ezennel felszólíttatnak, miként rokonságukat az alapitóval, és azon körülményt, hogy tudományt vagy mesterséget tanulnak bebizonyitván, az alapitvány' jövedelmének megnyeréseért 1839. dec. 31ig a' cs. k. alsó ausztriai kormányszékhez folyamodjanak. Az alsó-ausztriai cs. k. kormányszéktől. Bécs oct. 10kén 1838. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

		Buza		Kétsz		Rozs		Arpa		Zab		Kuk.		Köles	
Novemb. 15én	Arad	65	—	42	—	42	—	27	—	28	—	16	—	—	—
17én	Körmöcz	110	96	—	—	84	78	60	58	40	36	—	—	—	—
17én	Pécs	80	70	60	—	52	—	40	—	30	—	42	—	—	—
17én	Baja	67	57	54	47	44	—	34	—	27	—	40	—	37	—
20án	Debreczen	70	60	55	30	42	40	30	28	25	—	33	—	—	60
22én	Mosony	127	70	80	70	78	68	58	48	43	39	70	58	—	—
23án	Unghvár	80	76	68	65	54	50	42	37	22	18	54	50	—	100
23án	Temesvár	84	—	56	—	—	—	33	—	30	—	34	—	—	—
23án	Arad	75	—	60	—	58	—	26	—	26	—	32	—	—	—
23án	N Becskerek	85	—	50	—	—	—	30	—	30	—	35	—	40	—
23án	Uj-Becse	90	80	75	—	—	—	32	30	32	30	30	—	40	—
24én	Komárom	—	—	—	—	—	—	53	—	—	—	63	62	30	—
24én	Szeged	70	60	50	45	—	—	35	—	40	—	40	—	45	—
24én	Sz. Fehérvár	80	71	62	60	55	50	43	42	34	33	42	40	—	—
24én	Pécs	80	—	62	—	52	—	—	—	32	—	45	—	—	—
27én	Pécs	80	70	65	60	55	50	45	—	32	—	40	—	—	—
Pesten, nov. 4kén	pesti m.	140	110	95	90	80	72	78	70	58	52	80	70	—	—

Pest. Szombat. December 8án.

HAZAI 's KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOK.

1839. Második Félév. 46dik szám.

Magyarország (kinevezések; m. t. társaság' munkálatai; m. nyugpénz-intézet; adakozások a' vízkárvallottak számára; simontornyai szerencsétlenség; adatok a' felső magyarországi bányákról; új út a' beszkédi hegyeken; 'stb.) Nagybritannia (a'dolgozó egyesületek' terjedése; canadai lakosok kivándorlanak; a' persa schah oda hagyá Herátot, 's más keleti hírek 'stb.) Francziaország (franczia lapok szerint Szász-Coburg hg. leend Victoria királyné' férje: tolvaj-banda fölfedezése 'stb.) Németország. Oroszország. Belgium. Hollandia. Olaszország. Görögország. Törökország. Spanyolország (a' cortesben vitatkozás a' válaszfölírás fölött; Frias hg. nevezetes nyilatkozása a' szövetségesekről 'stb.) Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Wenkheim Antal grófot, a' nmélt. magyar kir. Helytartó-Tanácsnál eddigelő fogalmazó gyakornokot, tiszteletbeli fogalmazóvá kinevezni; — Dienes Sándor eperjesi lelkészt Ker. Sz. János' stolai (Szepes vármegyében) czímzetes prépostságával felruházni: — a' nemesek' theréziai academiájában megürült magyar növendéki helyet Barthodeiszky Ignácz', a' nmélt. cs. kir. Kamaránál a' pénzügyben elnöki udv. fogalmazó', fiának Gejzának adatni kegyelmesen méltóztatott. — A' nm. m. k. ud. Kamara a' broczkai cs. k. vám- és harminczadhivatalnál beszedővé Zeit Jánost, a' miklósvári vámrakhivatal' ellenőrjét, nevezte ki. Hk.

Ő cs. 's ap. kir. fels. határozata' következtében a' bánsági oláh-illyr 's német határőrezredből egy uj illyr bánsági határőr-zászlóal alakult, mellynek katonai székhelye Fehértemplomban fog létezni.

A' m. tud. társaság, nov. 12kén tartott kisgyülésében, több belső dolgaival foglalkodott. E' mellett I. Egy történeti dolgozatnak biráló rendeltetett. II. Hoblik Márton l. tagtól a' verőczemegyei paras. t lakodalmi szokások leirása — és Szilasy János r. tag ajánlatára Horváth Zsigmond l. t. értekezése a' Tudománytárba fölvétetett. III. Plutarch paralleláinak első kötete, forditva Székács József l. t. és Taubner Károly által, Guzmics Izidór t. és Kis János r. tagok előadására a' társaság által megindítandó Hellen classicusok gyüjteményébe fölvétetni ajánltatott a' nagy gyülésnek. IV. A' könyvtár következő munkákkal szaporodott: 1) A' berlini kir. academia részéről: Abhandlungen der Academie Jahrgang 1836, és: Monathsbericht derselben Juny 37 — July 38.; 2) Az amerikai philosophiai társaság részéről: A' Dissertation on the nature and Character of the Chinese System of Writing by Peter du Ponceau. 3) A' nm. elnök részéről: Herings Sketches o the Danube in Hungary and Transylvania. 4) Katona Elektől: A' kereskedés tanitó-könyve. 5) Tarczy Lajos l. tagtól: Természettan, 2dik kötet. 6) Tóth Lőrincz l. tagtól: Olympia, első füzet. 7) A' gazdasági egyesülettől: Gazdasági tudósitások, második év, II füzet. 8) Taubner Károlytól: Birálati vizsgálat Hegel bölcselkedése fölött. 9) Dr. Hammerschmidt Ferdinandtól: A' vad emberek állatias és testi gyakorlati életéről. 10) Dálnoki Incze Józseftől: Az erdélyi szász nemzetnek törvénykezés-módja. 11) Gottwald J. C.-től: Ungarische Sprachlehre. Végre V. a' pénzgyüjteményt következő hazafiak nevelték: a) Pongrácz Lajos 13 darab rézpénzzel; b) Adamich Sándor 2 db; c) Simon Ferencz 8 db; d) Török Sándor Gallienus császár günypénzével (arany, igen ritka). e) Egy névtelen 11 db; f) Tatai János 2 db; ezüst pénzzel. — A' nov. 19kén tartott ülésben Tanárky Sándor hadtudományi ujonnan választott r. tag foglalta el székét egy a' hadtudományok hasznait fejtegető értekezés olvasásával.

Budán, a' legfensőbb jóváhagyást nyert nyugpénz-intézet' választványa, jelen másod félévi munkálatai végett, jövő 1839 jan. 6kán, reggeli 10 órakor a' m. kir. Helytartóság' biztossági teremében tartandja szokott félévi ülését, mellyre az intézet' tagjai meghivatnak. — Buda' városkapitányi hivatala, e' fővárosnak, a' mutatkozott marhadög mellett, jó 's egészséges hússal ellátása' tekintetéből rendeletet hirdettete-ki, miszerént húst csak a' vágó hidakon, az orvos' és egy tisztviselő' jelenlétében szabad vágni, 's a' húst csak a' felelettel tartozó orvos' vizsgálata után mérhetni-ki, kemény büntetés rovatván azon mészárosokra, kik marhát a' vágó hidakon kívül másutt merészlenének vágni, mellyeknek kulcsai az illető tanácsnoknál tartatnak. — Pesten és Budán a' közelebb mult novemberben született 198 fi- és 191 lány-gyermek, házasságra lépett 111 pár.

A' vízkárvallottak' számára ujabban következő pénzsegélyek érkeztek p. p: Pécsből Pálffy Fidél gr. udv. cancellár ő exceája utján Talaczko b. a. ausztriai kormányelnöktől Turteltaub Vilmos „Wiener Volksbücher" czimü munkájának díja 100 ft. Schmidburg b laibachi kormányzótól 462 ft. 37 kr. Skrbenszky b. Ens fölötti cs. k. kormányelnöktől 4 f. 30 kr. összes n 567 ft. 7 kr. Torontal megyéből 1313 ft. 49 kr. Erdély

ből: Kőhalom-székből 76 ft. 34 kr. Segesvárból 111 ft. 53¼ Salamon József theologia-tanitótól 20 ft. 40 kr. Kolozsvár várostól 62 ft. 48¼ kr. összesen 301 ft. 55½ kr.

Simontornyán (Tolna megyében) az enyhes napokat fagylaló téllé változtató hideg, 's érezhető fa' szűke némelly lakosokat szobájik' fűtésére olly szerhez kénszerített nyulni, melly halálukat okozá. Igy a' helybeli kovács két legénye és inasa, dec. 1jén, esti munka' szüntével, kályhátlan, sőt jó ablak 's ajtó nélküli kis szobájokat izzó kőszénnel melegíték-be, annak ártalmas hatására legkevesbé sem gondolva. A' három szerencsétlen hihetőleg hamar fölmelegűlt, 's elálmosodván, kiki nyughelyére ment és elaludt. Hajnalkor a' kovács zsörtölődve költögette őket munkára, de feleletet hosszas zörömbölése után sem kapván, a' belőlrül bezárt ajtót szomszédai' segítségével betörte, 's az egyik legényt és inast az ágyon összekeveröd zve élet nélkül találta; a' másik legényben az életnek még némi szikrája mutatkozott, 's a' helybeli tapasztalt sebész érvágásstól igyekezék őt életre hozni, de minden iparkodása sükeretlen maradt. E' szomorú esetre megjegyezzük: hogy a' parázs kőszén, szobában veszéllyel fenyegeti az életet, sokan tudják; mégis majd minden télen hallhatni ez által okozott meghalálozást. Mi ennek oka? Hihetőleg azon vélemény, hogy az izzó kőszén' mérges gőzét a' szemnek 's orrnak meg kell éreznie, 's akkor elég idő a' szobát elhagyni, vagy ajtót, ablakot kinyitni. De ez igen bal vélemény. Az ölő gőz, melly a' parázs kőszénből kifejlik, éppen úgy átlátszó, szemet 's orrot olly kevéssé ingerlő, mint a' levegő, mellyet ártalom nélkül beszivunk; csak mell-szorulás és fejfájás szokta az emberrel észrevetetni e' finom méreg' összegyültét a levegőben — Torontál megyében, a' tiszai szigetben, a' régi becsei vár' omladékai fölött Fehér József, kikindai kerületi kasznár, hollandiak által, három kövü igen jeles szélmalmot épitetett, illy nemben, nálunk talán elsőt, melly napjában körülbelül 250—300 köböl gabonát képes, és pedig igen finomul megőrleni. Beodrai Karácsonyi Lukács urnak pedig kisbikácsi égettbor-gyára, az ugynevezett pistorische apparát-szellemben, nem csak elkészült, hanem magas foku égettboraira nézve valóban díszlik is, 's mint hallik több illy szerkezetü égettbor-készitő házak is szándékban vannak ott fölállítatni.

Augustus óta rendszeres gőzhajózásnak örvend Dalmatország; a' gőzös Triesztből havonkét kétszer szállít útazókat 's árukat Cattaróba. Ez valódi jótétemény tengerparti lakosinkra nézve; ki közülök egyszer gőzhajón utazott, az ugyan többé nem ül közönséges tengeri hajóra, hogy ott nyomoru eleségen, ha magát eleve illően el nem látja, napokig zsugorogjon. Illy kellemetlenség nem jár a' gőzösökkel, mert ott minden jól van rendezve, 's az étel olly jó, mint akármelly vendéglőben. Az ausrtriai Lloydnak szándéka hetenként Anconába is küldeni hajót, 's így Bécsből ezentul hat nap alatt Nápolyba juthatni. — A' Magyarország, Galliczia, Silézia 's Morvaország közt emelkedő beszkédi hegység oldalán 1831ben három mértföldnyi cholera-őrvonal állítatván föl, szükségessé lőn valamennyire járható utat készíteni, melly végre a' barani erdő kivágatott. Ez által figyelmesekké lettek az illető hatóságok ott az ut-épités nem igen nehéz sikeresítésére, mi annál örvendetesb vala, mivel azon út nagyon könnyíti kereskedési kapcsolatát hazánknak Siléziával, melly egyik főhelye az annyira fontos gyapjukereskedésnek. 1832sept.19kén Trencsén megyéből küldöttség járult Chotek Ferdinand gr. elhunyt olmützi hgérsekhez azon kéréssel, hogy a' morvai határig már Trencsén által bevégzett műutat folytatni kegyeskedjék, ki is azonnal czélszerüen intézkedék, 's utódja a' szomszéd uradalmak' segedelmével el is végzé a' fontos tárgyat. E' hasznos út alapitójának ez idén magyar, deák, német 's cseh föliratu emléket állítának.

Statistikai adatok a' felső magyarországi bányákról. Hiteles adatok szerint a' szomolnoki bányakerületben fekvő rézolvasztó hutákban, (ide nem értvén mindazáltal a' f. kincstár hutájit) 1838. jauuar 1től fogva 1838 junius utólsójaig következő mennyiségü rézérczek olvasztattak: A' johannistolini hutában, Igló város határában, melly egy privát társaság tulajdona, 13459 mázsa, 5 ft. A' sz. Miklós hutájában, Szlovenka határában, melly szintugy privátok tulajdona 21707 m. 54 f. A' Phoenix hutában, Margitfalva mellett, Sáros vmegyében, melly a' felső-magyarországi bányaegyesület (oberungarische Waldbürgerschaft) tulajdona, 32281 m. 55 ft. A' szent György nevü hutában, Igló határában, melly szintugy a' bányaegyesület tulajdona 12597 m. 22 f. Mindössze 6 hónap alatt 80045 mázsa 36 font. Mi pedig az ezen érczből lett tiszta réz mennyiségét illeti, ez következőleg áll: A' Johannisstollni hutában, egyegy mázsa érczből egyre másra, lett $9^{93}/_{165}$ font réz; a' sz. Miklós hutájában $9^{30}/_{100}$ ft.; a' Phoenix-hutában $8^{138}/_{322}$ font; a' szent György n. hutában $7^{26}/_{126}$ font. E' szerint a' réz egész mennyiségét kerek számmal mintegy 7000 mázsára tehetni félesztendő alatt, ide nem értvén

azon mennyiséget, mellyet a' kincstári huták olvasztottak.

Pozsony, dec. 1. Mult hó' 29én este a' hirtelen növekedett fagy miatt hajóhidunk kiszedetett; most azonban időnk is lágyulván, Miklósvásárunk is közeledvén, készületek tétetnek annak ideigleni visszahelyezésére.

Nagybritannia.

A' katona fogadások gyorsan folytattatnak a' hajóhad' számára, 's a' kormány kijelenté, hogy ugyan e' czélra 100,000 harminczkét fontos ágyúgolyó' szolgáltatása iránt ajánlásokat kész elfogadni. — A' Dorset County Chronicle szerint a' dolgozó osztályok egyesületei lassankint a' mezei munkásokra is terjedni kezdenek, mi még nagyobb jelentésű lehet mint a' városi dolgozó-egyesületek. — A' canadai hírlapok megint számos, ezrektől aláírt fölirásokat közölnek, mellyekben Durham l. maradásra kéretik. A' gróf' válasza lemondási proclamatiojával lényegesen megegyez. — Mind a' két Canadából számos szorgalmas polgárok vándorolnak ki, 's az egyesült statusokban keresnek személyöknek 's vagyonuknak menedéket. — Sir W. Molesworth hírlapja, a' London and Westminster Rewiew, egy czikkelyben védi Durham l.' kormányát, 's a' gróf' tervét, az északamerikai angol gyarmatokat szövetséges kormány alatt egyesíteni, egyetlen eszköznek tartja a' gyarmatok' lecsilapitására. Az Examiner Roebuck urat, Durham elleni kifakadásaiért, elárasztja fanyar gúnyokkal.

A' londoni hírlapok fontos tudósitásokat közölnek keletről. — A' Times konstantinápoli levelezője ezeket írja: A' schah M'Neil úrnak adott igérete szerint Herattól visszavonúlt, 's Meschidbe érkezett, honnan Stoddart ezredes e' hírrel azonnal hírnököt indított el. Shiel ezredes Taurisból a' schah' elébe küldetett. Mac Neil úr vissza készült Teheranba. A' főkérdés ekkép elintéztetvén, remélhetni, hogy a' többi viták is jó véget érendnek. Más levél szerint az angol követ észre vevén, hogy a' schah bizonyos hatalom' ügyvivőjinek sugallásira hallgat, kik vele azt akarják elhitetni, hogy jobbágyai 's egy európai nagy hatalom előtt igen lealacsonyítaná magát, ha az angol követ' sürgetésére az ostromot félben hagyná, megüzente a' schahnak Stoddart ezredes által, miként 30,000 angol katona jövend Herat' segitségére Indiából, miről a' heratiak tüstént értesítetni fognak, ha a' schah az ostromot félben nem szakasztja. — A' Times továbbá stambuli levél után valósítja a' nem rég keletkezett hírt is, miként Georgiában az oroszok ellen lázadás ütött ki. Schira városa, mint mondják, a' lesgháktól kiraboltatott, földulatott 's mintegy 6000 orosz felkonczoltatott. Két orosz generált is megöltek a' lázadók, kik tetemes haderővel Tiflishez közel vannak. Az oroszok, úgy látszik, előre értesítve voltak a' messze elágazó összeesküvésről, mert a' főhelytartó a' vesztegintézeti erőt megkettőztetni rendelé, hogy senki se mehessen ki az országból. Újabb hírek szerint az orosz hajóhad 15,000 emberrel Redut-Kaleh felé evezett. A' lázadási híreket a' Sun is valósítja, de a' felkonczolt oroszok' számát nagyítottnak hiszi. — A' franczia kormány utasitást küldött Roussin admiralnak, hogy az angol török szerződvényt változtatás nélkül fogadja-el. Ausztria szinte átlátván szükségét ezen egyezségnek a' török birodalom' épségben tartására, kétségtelen szavakkal nyilvánítá készségét tagjává lenni egy olly szövetségnek, melly ellen ravaszság vagy erőszak semmit sem tehet.

O'Counell adója iránt, melly szokás szerint dec.9kén fizettetik be, Irland' népéhez illy tartalmú fölhívás bocsátatott: „O'Connell mint a' nemzetnek elismert képviselője, organuma e' nemzet jogköveteléseinek; és mivel számos áldozatait ujabban a' legmagasb hivatalok' és azon rend', mellyben ő annyira kitünő, jövedelmeinek elütasitásával koronázta, hogy annál inkább szolgálhasson a' közügynek, ez által a' népet 's minden egyes tagját lekötelezte maga iránt. E' valóban nemzeti adósság' évi részének lefizetése decemberre váratik." (Tavaly 13,000 f.stgen feljűl jött be.) A' tory és orangista-lapok azt hiszik, hogy O' Connell izgatási körutazását szántszándékkal halasztá ez évszakra.

Az elhiresült Naundorf, ki magát XVI Lajos' fiának és a' franczia thrón' törvényes örökösének állítja, nehány hónap óta Camberwell nevű városkában tartózkodott. Egy Desiré Rousselle nevű ember, ki az előtt az úgy nevezett „normandiai hgnél" volt szolgálatban, 's urának megbizottjává lett, nov. 16kán estve 8—9 óra tájban a' hgre, ki gyertyával kezében a' háznál lévő kertbe ment, két pisztolt sütött, 's az egyik golyó a' hg. bal karjába a' másik mellébe ment. A' gyilkos elillant, de más nap a' rendőrség csakugyan rá akadt, 's egy nagy kést, nehány ezüst pénzt, több állítólag fontos tartalmú bizonyítványt és egy útlevelet talált nála. Rousselle tagadja a' gyilkosságot 's ártatlanságát bebizonyítandani igéri. Az úgynevezett hg. még mindig veszélyben van. — Az angol hírlapok egy furcsa szerelmi kalanddal mulattatják olvasóikat. Sir Francis Burdett' gazdag leányát, ki St. Albans hgnétől a' gazdag vagyont öröklé, 's kinek egybekelése a'

*

fiatal és szép Fitzallan lorddal, a' kath. Norfolk hg' unokájával az öreg Burdett' fiatal protest. orthodoxiáján hajótörést szenvedett, darab idő óta bizonyos Dunn nevű irlandi ügyvéd kisérti szerelmével, 's faluról városra, városról falura üldözi őt. Az érdemes ügyvéd egy izben már valódi irlandi udvariassággal misz Angela' hálószobájába lopódzott, honnan őt a' gazdag angyal' kiáltására a' házi cselédek kissé nem udvariasan kiútasították, mit az igen érdemes ügyvéd egy levélben félreértésnek nyilatkoztatott. Szóval, a' szerelmes pörész olly tarkán űzte kalandjait, hogy végre a' harrowgatei hatóság előtt kezesség alatt kelle békét igérnie, mi azonban keveset látszék használni.

Franczia ország.

A' Commerce tudni akarja, hogy Haagába olly hír érkezett volna, miként Victoria királyné kezének az oraniai hg. második fijának leendő megnyerése iránti alkudozások dugába mentek, 's ő britt fölsége elhatározottan az ifju Szász-Coburg hgnek, Leopold király' kisöccsének részére nyilatkozott. — A' Messager Gisquet' pörében az esküttszék által nov. 23kán, meg nem jelenése miatt, egy évi fogságra és 3000 fr. birságra itéltetett; de a' Messager ezen itéletet felebbvitte. — Nov. 21kén Paris' Haut-moulin utczájában egy számos és ügyesen szerkesztett tolvajbandának akadtak nyomába. A' tagok lakhelye ugyan nem ott volt, hanem csak terveikről tanácskozni gyültek oda, 's egyszersmind ál kulcsaik' és egyéb mindennemű szereik' rakhelyeül szalgált Delessert rendőrispán e' középponti gyűlőhely' létezéséről értesítetvén, legügyesb biztosait kiküldé a' tolvajok' elfogására. Egyik rendőrbiztos a' titkos jeladásra bebocsátatott, 's ezt a' közel elrejtezett biztosok nyomban követék, 's ekképp a' jelenvolt tolvajok, és később még haton, egy kéjhölgygyel együtt szerencsésen kezére kerültek. Hátra voltak még a' tolvaj-egyesület' főjei; más nap ezek közül is kettő különös környületek közt elfogatott. Egy haza menő festő t. i. házából három gyanús személyt látott kijőni. Szobájába sietvén, ajtaján nyomokat látott, miként azt betörni próbálták. Szomszédjával azonnal őzni kezdé az orzókat, kik nem igen siettek, nehogy gyanuba ejtsék magokat; azonban magokat üldöztetni látván, egy fogorvos boltjába siettek, 's egyikök fogfájást színlelvén, a' fogorvost kérte, huzná ki fogát. Midőn a' fogorvos épen a' foghuzáshoz akart kezdeni, megnyílik az ajtó, 's a' festő több szomszéddal együtt belépvén, kéri a' fogorvost, hagyná félben az operatiot, majd átveszi a' beteget a' rendőrbiztos. A' tolvajban rá-ismertek bűntársára a' gyilkos Morosininek, ki nehány nappal az előtt szinte befogatott. A' párisi hírlapok nagyon örülnek ez eseten, melly most tél' kezdetén, mikor az utczai járás annyira félelmes kezd lenni, sok gonoszságnak elejét veszi. — Bellabre közkatona, ki minap a' tuileriák' rostélyzatánál az említett személyt agyon lőtte, nov. 22kén a' haditörvényszék által minden vád alól fölmentetett. — Párisban megint ministerváltozást rebesgetnek. A' vész sokkal fenyegetőbbnek látszik, hogy sem illy kikiáltott kormányt még tovább is makacsúl fentartani merjenek. Az elhírlelt ministerjegyzék ez: Soult tábornagy hadminister és elnök, Humann pénzügyi, Sebastiani kül, Duchatel kereskedési, Passy bel, Pelet közoktatási, Béranger igazságügyi ministerek; Delessert úr rendőrispán el fog tétetni. E' szerkezet hitelesnek tartatik, mert már több napok óta tettleges adatok jutottak köz tudomásra Soult' meghivásáról és Delessert' elmozditásáról. Csak Passy' és Soult' összeállítása hangzik kissé csudálatosan, mivel mindenki tudja, hogy Passynak Soult' hadi budgetje elleni kikelése sietteté a' tábornagy' lemondását.

Németország.

Bremában oct 18kán a' lipcsei nagy népharcz' emlékéül a' város kivilágítatván, csak egy franczia' háza maradt sötét, mire a' nép az ablakokat azonnal betörte, 's talán az egész házat összerontja vala, ha egy tréfás ember hirtelen nehány üres üvegekbe illesztett gyertyával az ablakokat ki nem világítja. Most az a' hír, hogy a' franczia kormány nem vette tréfára a' dolgot, 's elégtételt kért a' brémai tanácstól.

Hildesheimi nov. 15ki levél szerint a' hannoverai consistoriumban nem rég az a' kérdés fordulván elő, lehet-e olly theologiai jeleltet lelkészszé nevezni, ki kath. nőt vett, ha különben az egyház' pártfogója által ajánltatik, — az egyházi ügyek' ministeriuma illy jeleltet, mint nem alkalmast, elutasítatni határoza.

Göttinga, nov. 24kén. Az egyetemi tanulók' száma jelenleg 656ra megy, holott tavaly sz. Mihálykor 909 volt, és így év alatt 253mal kevesbült. E' környület nagy csapás Göttinga' lakosira nézve, mert az eladósodott házbirtokosok, kik a' házbérből, ha nem éltek is, legalább adósságaik' kamatját fizették, gyakran nagy zavarba jőnek. 1824től 1828ig a' tanulók' száma 1500tól 1800ig nőtt; e' sokaságnak szálás kellett, 's a' lakosok azonnal házakba, butorokba, 'sat. kezdék pénzöket verni. Mig a' szám 1200on alól nem csökkent, volt is szép jövedelem; de az 1831-kei iskola bezárás és a' tanulók' szétűzetése után

az ifjak 700ra fogytak. A' kormány' bölcs rendelményei mindazáltal lehetőleg pótlák a' kárt, 's az egyetem a' száz éves ünnepig megint virágozni kezdett, a' tanulók' száma 880 és 1000 közt ingadozott. De a' hét professor' elbocsátása még sokkal alább szállitá az egyetemi hallgatók' számát, 's ennek szomorú következményeit most a' házbirtokosok sínlik.

Oroszország.

Varsoból irják, miként az orosz czár Leuchtenberg Miksa hget nem csak vejévé választá, hanem Lengyelország' alkirályának is kijelelte Ha e' különben nem valószinű hír valósulna, úgy Lengyelország előtt új jövendő nyilnék meg, 's a' császári kegyelem megint biztosítva lenne a' lengyelekre nézve.

Sz. Pétervárban nov. 12kén szenteltetett-föl az ágostai hitvallásuak' új egyháza, minden vallásu számos népség' jelenlétében. Dr. Volborth, az evang. főconsistorium' elnöke és első predikátor az ünnep' méltóságának megfelelő beszédet mondott. A' második predikator dr. Taubenheim az oltárnál történetileg adá elő, miként már I. Péter alatt alapitaték Pétervárott az első evang. egyház, a' következett czárok alatt mind inkább kifejlődött, 's a' mostani türedelmes kormány alatt ennyire kiterjedett.

Belgium.

Belga hirlapok közlik a' Belgium és porta által aug. 3án kötött baráti, kereskedési és hajózási szerződést, melly szerint örök barátság lend mind a' két status és alattvalói között, kik mind a' két fél' országát meglátogathatják, 's benne kereskedhetnek. Mind a' két fél' sajátja és lobogója tiszteletben tartatnak, bár az egyik hatalom más nemzetekkel békében vagy hadban lenne is. A' két status alattvalóival kölcsönösen ugy bánnak a' vámok' fizetésére nézve, mint a' legkegyeltebb nemzetekkel. Belga alattvalók a' török birodalom minden részeit, különösen Jerusalemet teljes bátorságban, és minden időben különös utlevél mellett megkereshetik. Mind a' két kormány egyik a' másik kikötőibe consulokat küld. Belga alattvalót a' török birodalomban, és török alattvalót Belgiumban rabszolgává tenni nem lehet. Azon alattvalók' tulajdona, kik a' szerződő hatalmak' birtokában halnak-meg, a' consuloknak adatik-át; szinte a' belgák és törökök közti panaszok a' consulok vagy magasb diplomatai tisztviselők elibe vitetnek. Mind a' két nemzet' hadi hajói egymásnak a' szokott tisztelkedést megadják; de Belgium semmi esetben sem kölcsönözheti más nemzetek' hajóinak lobogóját, 's biztosíthatja a' török hatóságok' oltalmát. A' szövetséges nemzetek' hajói semmi esetben sem kényszerítethetnek hadcsapatok vagy hadi szerek' átszállitására. A' két nemzet' hajói kölcsönösen védelmezik egymást a' tengeri rablók ellen. —

Hollandia.

Hogy a' belga király' thrónbeszéde Hollandban nem a' legkellemesb benyomást tette, mutatják a' Journal de la Haye' következő szavai: „Az olvasott észrevételek' pótlásaul, mond e' hirlap, megjegyezzük, hogy az egész világ' tudtára maga Belgium okozá az 1833 Londonban kezdett alkudozások félbeszakítását, éppen akkor midőn kormánya a' 24 czikkely' határzatait, mellyek Limburg és Luxemburg' egy részének átengedését tárgyazák, formaszerinti megegyezés által megerősitette. A' kül ügyek' ministere azon vallomást teszi, 1833 oct. 4kén kelt tudósitásában a' kamrákhoz, hogy a' 24 czikkely a' belga szabadulás' horgonya 's attól a' kormány sohasem szándékozik elállani. „Egyezkedés történt, úgy mond, Belgium' földbirtok állapotja, 's a' két párt kölcsönös lemondása felett minden igényről, melly egyiknek a' másik birtoka határaiban fekvő birtokrészt illeté. A' felek ideiglenesen 's kölcsönösen elfogadák az 1831 egyezés 1—2 czikkelyeit." Igy Belgium a' szerződés' aláirása után két évvel uj alkudozásokban részesül, mellyek a' végkiegyenlitésre valának irányozva, a' nélkül hogy legkisebb ellenvetést tett volna vagy a' birtok' vagy az adósság' elosztása ellen, és most, miután a' brüsseli cabinet munkája által az alkudozások 1836ig halasztattak, azt fogják állitni, hogy a' szerződés' haladéktalan végre nem hajtása az öt hatalom' részéről, a' belgak' vonogatását, kötelezetésöket a' hatalmak iránt igazolja, és megengedi, hogy megtagadják visszaadását, 's lefizetését annak, mivel, mint Europa elismeri, olly igazságosan tartoznak. Egyébiránt nem félhetünk hogy illy esztelen és helytelen követeléseket a' belga nemzet, nem tekintvén a' képviselői által adott biztositást, komolyan gyámolithasson, és mi nem kételkedünk, mi szerint végre az igazságosság, és okosság uraságát visszanyerendi e' népnél, mellyet mi távolról sem akarunk azon nehány megböszültekkel fölcserélni, kik a' közvélemény' képviselői czimét bitangolják. Mihelyt az öt hatalom, kik érzelemben 's érdekben egyek, erőteljesen nyilvánitandják, mikép senki sem játszik büntetlen az ünnepélyesen elvállalt kötelezés' szentségével, azonnal áthat Belgium' igaz véleménye, és az ámitók, kik ezen országot uj nyomorba akarják taszitani, szégyent vallanak. A' belga képviselők Franciaországot meg merék gyalázni azon várakozásuk' kijelentésével, mi

szerint ezen ország hitszegésükhöz csatlakoznék. Sokkal nagyobb a' mi bizodalmunk Lajos Fülep egyenességéhez, hogy sem meg ne volnánk arról győződve, miképp a' tuileriak kabinetje, az egy idő óta érzelme felöl szállongó kedvetlen híreket csak hamar nyilván meghazudtolandja. Sohasem felede el a' francziák bölcs királya, a' mit thrónra lépésekor nyilvánított azon kívánságára „békében barátságban élni minden europai országokkal," az orosz czár válaszolt: „mig, ugy mond, ezen viszonyok a' fenálló szerződéseken és a' jogok' 's általuk ünnepélyesen elismert kötelezések' és birtokok' fentartása eránti erős akaraton alapulandnak, Europa béke zálogát látandja bennök, melly Francziaország' nyugalmára is igen szükséges."

Haagából nov. 21kéről következőket írják: „Darab idő óta cabinetünkben rendkivüli munkásság uralkodik. A' király' elnöksége alatt naponkint ministertanács ülések tartatnak, honnan sürgönyökkel londoni követségünkhöz csak nem mindig gyors posták küldetnek. Mult héten cabinetünk hivatalos tudósítást kapott arról, hogy a' londoni conferenczia köz értelmü véghatárzatot tőn, melly szerint néhány kevéssé fontos módositásokon kivül a' scheldei hajózás ügyében, a' hollandi adósság' Belgiumra rovott része 8,400,000 ftról 5 vagy 6 millióra szállitatik, és Belgium a' hátralevő rész' fizetésétől felmentetik. De csupán csak ennyi is a' változtatás, mellyet a' 24 czikkelyben tétetni akarának. Tudva van az is, hogy midőn a' hatalmak' képviselői a' conferenczián már épen meg akarák erősitni ezen véghatárzatot, Francziaország ismét vonogatá magát, 's uj nehézségeket támasztott, Belgium' részére a' dolgok mostani hasznos állását valameddig csak lehet feltartandó. A' haagai cabinet késznek nyilatkozék a' véghatárzat elfogadására és a' tőle kivánt pénzáldozatokra azon egyetlen föltétel alatt, hogy a' Belgiumra rovott adósság rész tökésitessék, és Hollandnak egyszerre fizettessék-le. Azonban még sem hiszik hogy a' conferenczia' határzata Francziaország' és Belgium' ujabban tett kifogása miatt egy hamar sikerülhe sen.

Olaszország.

Nápolyból az özvegy angol királyné nov. 16kán estve hajózott el miután még akkor estve a' San Carlo szinházban jelen volt. — Civitavechiaba nov. 18kán érkezett egy franczia gőzhajó, melly a' francziáknak Anconaból kitakarodása eránti sürgönyét azonnal a' római franczia követhez küldötte. A' külügyek' hivatalától egy igen ismeretes 's kitünő férfi, mint papai követ, Parisba küldetik. — Londoni tudósitások Lucca hg ottani tartózkodásáról és különösen Napoleon Lajos és Capua hggel gyakori társalkodásáról, eleinte talányosoknak tetszének, 's az ujságkivánókat nagyon foglalkoztaták. Most egészen megnyugtató tudósítások érkeztek, mellyek szerint a' herczeg czélúl tűzé-ki magának Kapua hg kibékitését a' nápolyi királylyal, de fájdalom sikeretlenül. —

Görögország.

Athene, nov. 14kén. A' király és királyné nov. 7kén érkeztek vissza Athenébe, 's ez örömnap diadalívekkel, ágyúdörgésekkel, kivilágitással 'stb. ünnepeltetett. A' királyné' szerencsés partra szálásaért Missolunghi-nál, itt ünnepélyes tedeum tartatott. A' királyi pár Missolunghiban Marco Bozzaris' tetemeinek eltakarításán is megjelent, 's az elesett hős' családja a' kir. kegyelem' számos jeleiben részesült. Bozzaris' sirját ezentúl emlék diszesitendi. — Jelenleg egész Görögországban mély politikai csend uralkodik, csak a' rablások, főleg Messeniában, mind inkább szaporodnak. Nyolcz nap előtt egy 23,000 drachmából álló kir. pénzszálitvány raboltatott el, az őrcsapatból két katona elesett, a' többi elfutott, 's a' pénz a' rablók' zsákmánya lett. Görögországra nézve illy csapások súlyosbak, mint akár melly más országra nézve, ámbár törvény szerint azon eparchia, hol a' rablás történt, a' kárt megtéríteni tartozik. Több útas életestől vagyonostól nem rég hasonlag e' rablók' áldozatja lett. —

Törökország.

Montenegro' széleiről nov. 8kán irják, miként a' montenegroi vladika és a' bosniai és herczegovinai basa közt a' már rég kérdésben forgó grahowói kerület iránt november 4kén egyezség köttetett, mellynél fogva e' kerület több föltételek közt a' montenegróiak' részéről a' basának fizetendő adó mellett, a' montenegroiaknak engedtetik. Különös azonban az, hogy egy részről a' porta', más részről az orosz udvar helybenhagyása tartatott fen, jeleül annak, hogy Oroszország a' montenegrói eseteknek korán sem egykedvü nézője. A' béke hihetőleg csak addig tartand, mig a' hó olvadni fog, majd akkor kedvezőbb föltételeket vinak ki maguknak a' montenegroiak. Más részről Skutari' helytartója Ferik basa az antivari törökök és montenegróiak közötti egyezséget megsemmítette, 's egy eddig neutralisnak tartott véghelyi várat elfoglaltatni rendelt, 's igy megint véres vita keletkezhetik. Ferik basa átalában mindenütt a' montenegróiak' ellenségének mutatja magát.

Spanyolország.

A' követek' nov. 14kei ülésekor a' kormány' megszégyenítésének reménye tömérdek nézőt csalt a' gyülési terem' karzataira. A' ministerek zajjal 's gúnymosolylyal fogadtattak. Martin követ Toledo tartomány' állapotja iránt kérdést tevén, Frias hg. válaszolá, hogy a' kormány az eránti rendszabályait a' siker koczkáztatása nélkül nem fedezheti föl. Erre de las Navas gróf a' madridi ostromállapot' okát tudakozá a' ministerektől, 's Valgornera marquis e' rendszabályt igazolni törekvék, de nagy ellenmondásra akadt. Furcsa volt a' belminister' azon nyilatkozata, hogy Cabrera semmi hadi elmével nem bír, mert különben a' maellai ütközet után háborítatlan nyomulhatott volna Madrid felé, mit azonban nem cselekedett. E' gyülésnek az a' sikere lőn, hogy a' tartaléksereg' egyik osztálya Toledoba küldetett. Nov. 15kén Seoane generál számos követtől aláírt javaslatot olvasott föl, mi szerint biztosság neveztessék ki, melly a' pénzügyi hatóságok' munkálatait, 1836 óta a' kincstárral, szálítókkal, magános személyekkel, jelesül Rothschild házzal a' kényesőbányák iránt kötött szerződvényeket, a' gyarmatokra fölvett költsönről szóló okleveleket 'stb. a' ministerektől kérje elő, 's tudósítást tegyen róluk. Seoane az ország' sokféle szenvedése' okának a' tisztviselők nagy seregét tartja; ezeket, úgymond, mind föl kellene akasztatni. Egyszersmind kijelenté, hogy Toreno grófot, mihelyt Párisból visszatérendett, a' kényesőbányák' haszonbérbe adása körüli csempészkedésekkel fogja vádolni. A' javaslat köz értelemmel elfogadtatott.—Nov. 16kán a' válasz-fölirat került szőnyegre, melly nem egyéb, mint a' thrónbeszéd' viszhangja. Egy helyen mindazáltal az mondatik benne, hogy ha a' négyes szövetségnek nem volt is várt sikere, ez csak új ösztön leend a' nemzetnek, saját segédforrásait elővenni, 's kettőzött erővel kivíni azon vállalatot, mellyen jogai 's jövő jóléte' reményei alapszanak. E' szavakhoz Seoane és Olozaga urak következő módosítást javaslottak: „és bevégezni olly harczot, mellynél a' pártütő D. Carlossal semmi nemü egyezkedés nem lehetséges." E' módosítvány a' biztosság' többsége által el nem fogadtatván, különjavaslatként olvastatott föl. Arguelles úr élénken kikelt a' fölirási javaslat ellen. A' kormánytól a' négyes szövetségre vonatkozó minden iratok' előterjesztését kivánta, hogy kivilágosodjék, ki legyen oka nem teljesítésének. Anglia' segélynyujtásával meg vala elégedve; Portugallia ellenben megszegte kötelezését a' segédsereg' visszahivásával. Kétségbe hozá, hogy Francziaország köteleztetésének megfelelt, 's ez iránt fölvilágitást kért. Ennyi bajt, úgymond, egy titkos kéz halmoz Spanyolországra, hogy ennek ne maradjon más választása, mint Don Carlos és még valami, mit máskor bővebben kifejtend. Frias hg. megjegyzé, miként az érintett szövetséget nem négyes szövetségnek, hanem 1834ki apr. 22kei egyezségnek kell nevezni. Ha a' franczia határszélek nem őriztettek eléggé, a' kormány ez ellen mindig fölszólalt. „A' szerződés azért még fenáll, hogy azt egyik fél nem teljesíti. Ha szövetségeseink elhagynának, igy szólnék a' corteshez: barátaink elhagynak, önvédelmünkre vagyunk szoritva, 's talán még ezt is hozzá tenném: barátaink hűtelenek, a' kormány háborút üzent nekik. Dixi." (E' szavakra némelly idegen hatalomnak a' diplomatai karzaton volt képviselője elsáppadt, 's szemlátomást reszketett.) Martinez de la Rosa a' fölirási javaslat mellett szólt, 's különösen azon hatalmak ellen kelt ki, mellyek II Isabellát el nem ismerték. A' kormányok, úgymond, minduyájan félnek a' revolutio' tüzétől, 's azt nálunk mégis dúlni hagyják. Ha bizonyos elvek olly veszélyesek, a' rendet kellene mielébb helyre állítani. Arguelles úr a' tegnap említett „még valami" alatt azt a' tervet érté, hogy Lajos Fülöp egyik fia II Isabellával összekeljen. Ha e' terv való 's Lajos Fülöp e' háborút még sokáig egykedvűleg nézi, úgy a' fiatal királyné csekély nászajándékot hoz magával. Munyoz Madonaldo—ki az előtt absolutistának tartatott, később a' mérsékelt pártot elhagyá 's azokhoz csatlakozott, kik a' porosz monarchiát vagy dictatorságot akarták kikiáltani, most pedig a' túlzókhoz szegődött—hevesen kikelt a' fölirási javaslat, Francziaország, a' pápa és az igazsági minister ellen.—A' senatus nem tart üléseket. A' cortes törvényt akar az országnak adni, mig a' tartományok törvénytelen állapotban vannak, 's a' kormány' hatalma a' ministeri hivatalokon túl nem terjed. A' tartományok' nagy része ostromállapotban van; Catalonia csak nem független állásban; Arragoniában, Valenciában és Murciában Van Halen dictatorkodik. — F r i a s' ministeriuma nem akar lemondani, a' katonák a' fővárostól mind eltávoztak, 's igy megint nép lázadástól félhetni.—Nov. 12kén Lopez general Murviedroba útazott Van Halennel értekezendő. Van Halen a' tanácskozási juntát eloszlatta, 's mást nevezett ki, a' hadsereg' zsoldjának beszedésére. A' visszatorlási juntát előbbi állapotjában hagyta. Vizcarro által agyonlövetett 11 fogolyért visszatorlást parancsolt. Luchana Logronyonál 2 tisztet és 25 katonát szinte visszatorlásúl agyon lövetett. Nov. 8kán Merino 1200 gyalog és 150 lovas ka-

tonával Reinosához közel az Ebron át akart menni, de Ribero őt utól értvén, seregét jobbára semmivé tette. — Nov. 21kén költ bayonnei levél szerint Maroto general Estellánál roppant sereget központosított, Cabrera pedig 9 zászlóaljjal és 600 lovassal Saragossa és Calatayud közt áll. Esparteró seregének legnagyobb részével Logronyó vidékén volt, 's 46 carlista fogolyt visszatorlásúl ismét agyon lövetett Vianánál felkonczolt ugyanannyi christinoért.

A' bordeauxi hirlap szerint Madridban azon hir terjengett, miként a' túlzó párt arra akarja a' nemzetiőrséget lovalni, hogy Bonaparte Lajost a' corteshez intézendő folyamodásban Spanyolországba hivatni, és a' polgári katonaság parancsnokává tétetni kérje.

Amerika.

Texas köztársaság' uj elnökévé Mirabeau Lamar generál lett, ki egykor Georgiában Columbus Inquirer czímü hirlapot adta-ki. E' hírlap' mostani szerkesztője őt nemes érzelmü, hü és rendíthetlen honfinak nevezi. — Mexico igen fölfordult állapotban van; fegyveres rabló bandák háborítatlan űzik gonosz mívöket, a' kormány gyönge, Mexico' lakosai egykedvűen nézik Veracruz' ostromzárját; gyilkolás, gyútogatás, rablás iszonyu inségbe 's zűzavarba dönté ezen országot.

Uj-yorki legujabb tudósítások szerint az egyesült statusok és Anglia határ fölötti villongásainak mind a' két félre nézve kielégitő elintézését remélhetni. Stevenson úr, Londonban amerikai követ, e' tárgyról sokszor értekezett a' ministeriummal, 's mind a' két kormány megegyezett elitélő biztosság' nevezésében, ugy abban is, hogy a' két birodalom határvonala St. John folyam legyen, mi által Maine status az angoloknak engedendő földrészért St. Croix és St. John folyamok közt hason értékü birtokot 's határul folyamot kapna, az angoloknak pedig nyitva lenne az Uj-Scóczia és Canada közötti föld. Canadának mostani zavaros állapotjában ezen egyezkedés igen nagy fontosságu Angliára nézve. — A' híres quäker Lancaster József, Bel A-al a' róla nevezett költsönös oktatás' rendszerének alapitója, ki Angliában született, Uj-yorkban nov. 24kén, életének 61ik évében meghalálozott. —

Blanchard Tamás közelebb egy mintát találtföl, miként gőzhajókon a' katlanok szétpattanása, a' mérnöknek legnagyobb hanyagsága mellett is elhárítatik. —

Missouri statusban bizonyos Smith József „Mormon" név alatt egy új, bőszült 's igen alkalmatlan vallásfelekezetet alapított; követőji' száma két ezerre megyen.

Az említett Mormons felekezetről Philadelphiából még ezeket irják: E' felekezet' mintegy 2000 tagjai, 1000 fegyveres emberrel, Missouri statusban annyira nyugtalaniták szomszédaikat, hogy fékezésökre vagy kiűzésökre a' nemzeti őrsereget kelle felhíni. Alapitója, Smith József, nehány év előtt azt állítá, miként álmában megjósoltatott nekie, hogy ha bizonyos helyet föl ás, nehány arany táblácskát és két kristály követ találand, 's e' két kő leend a' valódi Urim és Thummim. Ő a' kijelelt helyet fölásta, 's e' tárgyakat csakugyan megtalálta. Ekkor álmában az mondaték nekie, hogy az arany táblácskákon a' kristálykövekeu át mindent megolvasbat, mi az igaz hithez tartozik. Ő olvasott, 's tetszése szerint jósolgatott, 's követői elég balgák neki mindent elhinni. Ő, mint állítja, az ó és új testamentom' történetei közötti hézagot ki tudja egészíteni, 's azt tanítja, hogy az üdvözítő mennybemenetele után nehány tanitványaival Amerikában jelentmeg. Amerika akkor népes és egészen keresztény vala. Négyszáz évig tartott ez állapot, 's ekkor az isten őket vétkeik miatt kiirtá. Az utolsó amerikai keresztény a' sz. táblácskákat és Urim 's Thummim köveket elásta, míg végre 14 száz év múlva egy angyal Smith Józsefnek álmában mind ezeket fölfedezte. Nagy prófétának állítja magát; 's azt jósolja, hogy az emberek egykor mind mormonokká lesznek. Híveinek megigérte, hogy angyal fogja őket bizonyos folyóvízben megkeresztelni. A' keresztelés egy nyári estve megtörténvén, nehány szeszélyes fiatal embernek eszébe jutott az úgynevezett angyallal közelebb megismerkedni, 's őt elfogák, ruháit, szárnyait lehuzák, 's ime az angyal Smith József vala. Más alkalommal mondá, hogy a' sz. folyamon át fog menni; hanem egy ravasz ficzkó észrevevé a' víz alatt egyik parttól a' másikig huzott két kötelet, 's midőn a' próféta épen a' csudát tenné, elvágá, 's ha korán nem érkezik segitség, Smith József most már a' lelkek országában volna. Egyébiránt a' mormonok jó erkölcsüek, házi törvényeik jók, egyházakat, iskolákat épitnek; bankjok és saját bélyegü papiros pénzök van.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

Trattner, és Károlyinál Pesten

's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

(1) **Hirdetmény.** Folyó év december hava 18kán ***Háztartás és Mezeigazdaság*** 'sat. czimü munkám 2ik kötetére az előfizetési határidő bekövetkezvén, tisztelettel figyelmeztetem az előfizetéseket beszedő teljes czimzetü urakat: hogy a' Pesthez közelebb esők Eggenberger József és fija könyváros úrhoz; a' Debreczenhez Csáthy Lajos úrhoz, az előfizetők számát tárgyazó tudósításaikat, a' bévett sommákkal együtt bekűldeni méltóztassanak. Költ Debreczenben 1838. nov. 30kán.

Balásházy János m. k. (1)
Második Félesztendő.

Hétilapoknak leszállított előfizetési ára.

Csekélyebb tehetségű kézműveseknek lapjaink' megszerezhetésére módot nyújtani ohajtván, a' jövő 1839dik év' január 1től kezdve hétilapjainkra a' következő előfizetési díjakat tűzzük-ki:

Félévre helyben 3 for. — kr.; postán 4 for. —kr. Évnegyedre helyben 1 f. 40 kr.; dto 2 for. 24 kr. Velin példányok 1 ftal drágábbak fél évre.

Ki az első félévit is megszerezni kivánná, az egész 52 ív nyomtatás, és 52 darabrajzból álandó kötetért előfizethet félévre helyben 6 for.; postán 7 ftal. Velin példányok 2 ftal drágábbak.

A' Hétilapok' szerkesztősége. (3)

(1) *Dr. Ivanchich hugyhólyag nyavalyákban sinlődőket érdeklő tudósitása.* Ezennel közhírré adom, hogy lakásomat Pestről Bécsbe tettem át. Barátimnak irántam viseltetett bizodalmukat megköszönvén jelentem, hogy ezentül csak Bécsben szolgálhatok válaszszal orvosi tudósitást illető bérmentes levelekre. Bécs nov. 27én 1838. *Ivanchich Victor* orvos és sebész-doctor, a' bécsi orvosi kar rendes tagja; lakik *Goldschmidt-gasse am Eisgrübel Nro* 605 *2ten stock in Wien.* (2)

---

(3) Főorvosi hivatal megürülése.

A' megürült magyar tengermelléki főorvosi 's egyszersmind a' martinsiczi kórház' orvosi hivatalaért, mellyhez 600 p.ft. díj van kapcsolva, folyamodni szándékozók, szükséges bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat jövő 1839 jan. 1ig vagy a' nmélt. m. kir. Helytartósághoz vagy a' fiumei kormányszékhez nyujtsák-be. (3)

---

(2) Concursus. Podvilkban az egyesült m. kir. harminczad- és gallicziai vámhivatalnál üresség̀be jött vámszedőség' beltöltésére a' nm. m. kir. udv. Kamara határnapul jövő 1839 jan. 6kát tűzte-ki, melly idő alatt, kik e' hivatalt, mellyel 500 p. ft. fizetés, szabad lak, és 300 p. ftnyi kezesség' letétele van összekapcsolva, elnyerni akarják, a' vám és harminczad-kezelés', a' két országos nyelv' ismeretéről, fedhetlen erkölcsükről és eddigi foglalatosságukról szólló bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat Gallicziában Vadovitzán a' cs. k. kam. jövedelmek' kerületi igazgatóságához nyujtsák-be. (3)

---

(2) Árverés. A' nm. m. kir. udv. Kamara' rendeletéből köz hirré tétetik: hogy Szeben sz. kir. város' jószágai, u. m. m. Ortoka és Som helységek, erdővel, majorokkal, jövő 1839 maj. 1jétől, és magyar Jakabfalu uradalomnak fele, 1839 nov. 1jétől, hat egymásután következő évre, 1839 jan. 2kán tartandó árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. Bérleni szándékozók ezennel fölhivatnak az említett helyen és napon leendő megjelenésre. A' bérlet' föltételei Szeben sz. kir. város' tanácsánál naponként megtudhatók. (3)

(3) Hirdetés. Az egyházi értékhez tartozó, tettes nemes Baranya vármegyében fekvő tettes Vaiszlói uradalomnak három kerekü hidvéghi, vagy is kőfokai malma, 1838ik esztendei decembernek 12dik napján, Vaiszló mezővárosában, az uradalmi irószobában, reggeli 10 órakor tartandó árverés által, három egymásután következendő esztendőre, és pedig 1839dik esztendei 1ső májustól kezdve, utolsó aprilisig 1842. bérbe fog adatni. Melly árverésre a' bérleni szándékozók 33 ft. p.p. bánatpénzzel ellátva illendően és olly tudósitással meghivatnak; hogy a' legtöbbet igérő köteles a' fölsőbbi jóváhagyáshoz magát alkalmazni. Költ Vaiszlón november 19kén 1838. (3)

---

(2) Dohány iránti figyelmeztetés.

Legfelsőbb határozat szerint 1839. esztendőre a' cs. kir. gyárak számára általveendő dohány-levélnek, a' mennyiben már az első forralmat kiállotta, és a' gyárakba használható, nem külömben bálokba öszvekötve és még ki nem válogatva ugy hogy legalább $^1/_3$ része jobb minőségű légyen, az ára ugy mint folyó esztendőben vala ujra megállapíttatott, nevezetesen: a' tolnai és szegedi állomásokon mázsája 6 ftban, a' debreczenyi állomáson pedig mázsája 5 forint 45 kr. pengő pénzben.

Azon levelek továbbá, mellyekből a' vajmár kiválogattatott, vagyha ez nem történt olvana is, de azok még is csak a' közönséges silány termesztményhez tartoznak, mázsánként a' tolnai és szigedi állomásokon 4 ft. 30 kr. a' debreczenyi állomáson pedig 4 ft. 15 kr. peng. pénzb. vétetnek-bé. — Jégesőtül megvert' avagy öszverongyolt levelek, a' mennyire használhatók volnának, csak a' feljebb irt második osztálynak felhe árán fogadtatnak el, nedves, öszvetört, dovos, vagy penészes levelek pedig egyenesen visszanettetnek. — A' pesti raktárba béhozott dohányraak minden mázsájára jelesen: a' pécsi dohány-1 12 kr. a' szegedire 30 kr. és a' debreczenyire a' ft. peng. p. felfizettetik. A' váczi dohány végre a' debreczenyivel egyáru lészen. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, dec. 4kén: 5 pctes stat. kötelez. 107 $^1/_2$; 3 pctes stat. kötelez. 81 $^2/_5$; 1834ki stat. költs. 680; 2 $^1/_2$ pctes bécsvárosi bankóköt. 64 $^1/_2$; bankrészvény 1505.

Gabonaár: Pesten, dec. 7én pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 143—125; kétszeres 100—95; rozs 82—75; árpa 80—70; zab 60—54; kukoricza 80—72.

Pest. Szerda. December 12én

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 47dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; jutalomtétel néhai Schwartner Márton hagyományából törv. tud. pálya-értekezésre; egyh. ünnepély Szepessy Ignácz b. emlékezetére; rékasi egyházrablás; szegedi vásár; első vasgőzhajó a' Dunán; új vásárok Mokrinban 'stb.) Ausztria. Nagybritannia. (a' city költségei; az angol-török kereskedési szerződés pótlék-czikkelyei; szegénység-törvény miatti zavargás; a' királynénak új imádója támad; O'Connel' beszéde Limerickben 'stb.) Franczia-ország (Lobau marsal meghal; a' metzi nemzetőrség elosztatik; Lerminier jogtanító 'stb.) Németország. Belgium. Törökország. Olaszország. Portugallia. Spanyolország (cortes-vitatkozások; Sevillában lázadás, annak feje Cordova 'stb.) Amerika.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége a' felsőbiberstollni főműnél megürült windschachti bányaigazgató tisztségre Landerer Ferdinándot, a' felsőbieberstollni zuzómalom felügyelőjét; — vörösvizi ideigl. rétegmesterré Lazartovics Adolf, felsőbányai főhutást; az ekképen megürült felsőbányai főhutásságra pedig Fülepp Sándor bányászgyakornokot; — végre a' felsőbieberstollni megürült bányairnokságra Szendinger Sebestyén körmöczbányai bányairnokot méltóztatott kegyelmesen kinevezni. A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara a' Simcsó János' nyugalmaztatása által megürült szmihályi kamar. kasznárságra Molnár István csernegyházi ispányt; — továbbá a' zágrábi igazgatóság' irnoki hivatalára Csubekovich Jánost, az auranai priorság' jószágainak ügyészét; — végre a' selmeczbányai k. főkamaragrófság' irnoki hivatalánál üresség be jött másod-irnokságra Treu Fridriket, a' cs. kir. főtábornokkar' könyomtató-intézeténél szolgálatban levő árkász-káplárt; — keblebeli számvevő hivatalnál Ottrubay Béla ingrossista temesvári számitóvá lett kinevezte tése 's Kutskovits Ignácz járulnok halála következtében Appel János járulnokot ingrossistává; Albertfy Béla fizetéses, és Reitter Adolf díjtalan gyakornokot járulnokká alkalmazá. A' bodzai és törcsvári harminczadosság, ugyszinte a' kolozsvári áruvizsgálói tisztség, Krizbai Sámuel' nyugalmaztatása által, üresség be jöttek. Hk.

Néhai t. t. Schwartner Márton úrnak, a' pesti királyi tudományos egyetemben a' Diplomatika, és Heraldika volt tanitójának, könyvtár őrjének, és a' bölcselkedő kar seniorának hagyományából 180 forint váltó czédulában ajánltatik a' következő tárgyról készitendő legjobb értekezés jutalmául: „Cum in Verbőczii Tripartito Quadripartiti auctores etiam illud reprehenderint, quod in eo non pauca aliter, quam Juris Divini naturalisque aequitas, vetusque regni observatio exposcere videbatur, posita sint, imprimis instituta utriusque operis accurata comparatione, sententiarum diversitas enotetur, tum etiam via et modus de compertis recte judicandi ostendatur.“ Azon értekezés, melly a' jutalmat megnyeri, máshonnan e' czélra ajánltatott költséggel kinyomtattatik, és annak 12 példányai szerzőjének általadatnak. A' határnap, a' meddig azok, kik a' kitett jutalomért vetélkedni szándékoznak, értekezéseiket az idevaló királyi tudományos Egyetem nagyságos rectorának postabér terhe nelkül általküldeni tartoznak, jövő 1840ik esztendei februarius utolsó napjára van rendelve; azon nap pedig, mellyen a' 180 forintból álló jutalom a' legjobb értekezés szerzőjének oda itéltetik, ugyan 1840ik esztendei junius 1sőjére határoztatot. Az ollyan értekezés, melly szerzője nevét nyilván kijelenti, ezen tudományos vetélkedéshez nem bocsátathatik, hanem csak az ollyan, melly valami jelszót a' homlokán viselvén, a' szerzőjének nevét, és más őt megismértető jeleket egy melléje kapcsolt, de zárva lepecsételt levélkébe foglalja, mellyen kivülről ugyanazon jelszó legyen irva. Ezen tudományos vetélkedésre mind a' hazai, mind a' külföldi tudós férfiak meghivatnak, kik értekezéseiket deák, magyar, német, vagy franczia nyelven készithetik. Költ Pesten november 27kén 1838 esztendőben. A' Schwartner jutalom hagyományának gondviselője.

Nádor ő cs. k. főhgségéhez vízkárvallott lakosink' számára érkezett Chotek Károly gr. csehországi fővárgróftól 1680 ft. 19 kr. mellyel a' gyüjtés be van zárva Csehországban, honnan e' jótékony czélra mindössze 51,220 ft. 48 kr. gyültbe, u. m. Prága fővárosból 30,514 ft. 58 kr. az ország' többi részéből 20,705 ft. 50 kr. — Withauer F. által Bécsben ugyancsak a' budapesti vízkárvallottak' fölsegéllésére kiadott emlékkönyvnek második kiadása is elkelvén már, ezt rövid időn a' harmadik kiadás követendi. — T. Torontal megye' Mokrin helységét ő cs. k. Fölsége mező várossá méltóztatván emelni, benne ezentul három vásár fog tartatni, u. m. febr. 14, maj. 21 és aug. 27kén.

Kolozsvár legidősb polgára, nyugalmazott kajántói ev. ref. pap Szabó Mihály nov. 25kén élte 100dik évében megholt.

Kantában (Erdély) nov. 27kén t. rtatott halotti szertartásu nyugmise négyesi b. Szepessy Ig-

nácz bold. pécsi püspökért, ki az előtt Erdélynek főpapja levén itt is nagy lelke emlékezetét örökité: mert a' kezdi-vásárhelyi katonai nevelőház talpkövét püspöki látogatásakor letevén, bőkezüségének jelét is ez alkalommal kitünteté. Többet bizonyithatnak erről a' háromszéki egyházak. A' püspöki körlevél tartalmánál fogva, melly, a' nagy férfiu halálát hivat. tudatá 's ajtatos buzgóságba ajánlá: a' kantai minorita Ferenczieknek előljárója, a' körbeli papságot fölszólitá, e' buzgó, 's ajtatos tételre, elfogadtatott az ajánlás, megis jelentek nagy részint a' körbeli lelkész urak Kantába középhelyére vidékünknek; kik mindnyájan áldozatot mutatának be a' mindenhatónak a' nagy hazafiért és buzgó apostolért. Tiz órakor a' nyugmisét tartá Kőrösi Ferencz, zárdai előlülő, körülte szolgálatot tevén társai, szomoru fohászok hatottak a' szerzetes atyák ajkirul a' mindenhatóhoz e' nagy férfiuért, ki hajdan e' rendnek neveltje, később feleljthetlen jóltevője volt. A' mult évi földrengés által nagyon megrongált, és épen nehány nappal az érintett nagy szorgalmu előljáró által az előbbinél fényesb állapotba helyzett egyház jó alkalmat nyujtott a' szomoru emlékezetre. Az ünnepet növelék: a' 2dik székely gyalogezredi ezredes tiszti társival, a' katonai nevelő-intézet számos növendékei, a' kantai iskolai tanulók, és számosan mind a' két nemü hivekbül. Az áldozat alatt különös buzgóság vala észrevehető főleg azokban, kik a' bold. férfiut ismérték; 's az áldozat után itt is ott is hallhatni volt: „áldás az illy apostol és hazafi hamvaira!“ — A' hideg itt nov. 21ke óta igen növekszik: mert a' legkellemesb őszi napokat, millyen 23-ka vala, csendes havazás váltá föl, melly 26kán egész nap tartván két éjjel ugy megfagyott, hogy most bátran szánkázhatunk Kanta vidékén.

Eötvös János nov. 21kén a' szatmár-városi casinoban emlékbeszédet tartott Kölcsey F. felett, ki azon casinonak egykor elnöke vala, melly beszédében azt mutogatta meg, hogy Kölcsey halálával vesztett a' fejdelem egy hü jobbágyot, vesztett a' haza egy buzgó hazafit, vesztett a' tudóstársaság, mellynek koszorujából egy nem hamar pótolható boglárkapocs pattana ki, vesztett minden barátja, — mivel őbenne még magányos házi körében is egy tiszta szelid lélek lakott.

Nov. 7ikén bocsátották az első vasgőzöst a' Duna hátára, melly Zürichben Escher Wysz 's társ. gyárában készült. Neve e' vasgőzösnek „Zófia“ 's haszna illy gyakor apályu folyamon igen nagy leend, mert csak 500 mázsát nyom az egész hajó, 's nem fog mélyen vizbe merülni, egyébiránt pedig hathatós erőmüvek leendnek reá alkalmazhatók. E' hajó olly jelesül készült el, hogy előszöri vizre bocsáttatásakor egyetlen csöp viz sem nyomulhatott belsejébe.

Szegeden az András napi vásárkor honi termékeink következő áron keltek, mind váltóban: idei szalonna mázsája 25 ft. óé 30 f. disznózsíré 45 f. juhvajé 65 f. tehénvajé 75 f. sajté gomolyákban 20 f. juhturóé 20 f. faggyué 48 f. erdélyi gyertyaé 55 f. mártott gyertyaé 45 f. szappané 30 f. kenderé 45 f. dohányé 16 f. lené 55 f. jobb fajta mézé 45 f. csekélyebb fajtaé 38 f. lószőré 125 f. repczeolajé 40 f. lenolajé 55 f. liszté 13 f. lisztlángé 16 f. jobb fajta gyapjué 100 f. középszerüé 90 f. alábbvalóé 80 f. vasé 28 f. sárga rézé 170 f. óné 43 f. marhahús' fontja 11 kr. juhhúsé 8 kr. borjuhúsé 20 kr. disznóhúsé 9 kr. füstölt húsé 18 kr. ó veres bor' ak-ja 15 f. fehéré 16 f. új boré 7 f. égettboré 28 f. szilvapálinkaé 26 f. ökörbőr' párja 60 f. tehénbőré 45 f. borjubőré 4 — 20 f. juhbőré 4 f. hizott ökör' párja 290 f. tehené 170 f. igás ököré 120 — 190 f. hízott sertésé 100 f. süldőé 18 — 35 f. hizott ürüé 18 f. borsó icczéje 8 kr. lencseé 8 kr. babé 6 kr. köleskásaé 7 kr. repczemag' pozsonyi mérője 5 ft. kendermagé 6 f. lenmagé 5 f. 30 kr. asszu szilvaé 6 f. 30 kr. dióé 8 f. gesztenyeé 12 f.

Rékason, a' bánságban, nov. 19 's 20ka közötti éjjel, valami gonosz, eddig még föl nem fedezhetett rablók, az egyházban Sz. Mária' képét ékességeitől megfoszták, egy ájtatos keresztyének által ajándékozott egészen ezüst függő lámpát, a' misemondó köntösök' drága szegélyeit, a' fő 's mellék oltárok' téritőjit is, ingekkel 'stb. együtt ellopták, sőt még a' koporsóleplet 's harangköteleket sem hagyták bántatlanul.

Szigeten, Mármaros megyében, az orgonista-hivatal, mellyhez 160 p. ft. évi fizetés, szabad lak, 12 öl tűzi fa, 1 mázsa só, 6 pozs. mérő buza, 12 pm. rozs, kamarai becsár szerint, és egy fél telek utáni föld járul, megürülvén, — kik azt elnyerni kivánják, folyamodásukat, életkoruk, erkölcsük, éneklés- és hangműszerbeli ügyességök, a' magyar nyelv kerülhetlen ismerete, mostani szolgálatjok és tartózkodásuk' helyéről szólló hiteles bizonyitványokkal ellátva, legfölebb f. é. december' végeig a' mármarosi kam. igazgatósághoz nyujtsák-be. A' választandó orgonista, szolgálattól üres órákon magány oktatást adhat hangműszerekben.

Ausztria.

Üdvezült Ferencz császár ő fölsége, XVId. Gergely pápa' ő szentségének hozzá intézett kérése' következtében, az olaszországi hadsereg' egy részét 1831 martiusában a' pápai statusba küldeté, a' revolutiói mozgalmak és a' törvényes fejdelem elleni lázadás által megzavart csend' visszaállitására. Miután a' sz atya már e' czélt elértnek véli, a' nyujtott segély hálás megismerésével fordult ő cs. k. Fölségéhez, kérvén a' cs. k. seregcsapatokat visszahivatni a' pápai birtokból. Ő Fölsége ennek következtében tüstént szükséges parancsokat méltóztatott kiadni, miként a' seregcsapatok Catolicából, az általok elfoglalt legszélső pontról, nov. 20kán megindultak, 's Bolognát nov. 30kán odahagyván, mind visszaérkeztek a' cs. k. statusokba. Oest. Beob.

Nagybritannia.

A' londoni hatóság' javitására alakúlt egyesület munkásan törekszik a' parlament beavatkozása nélkül is czélját elérni. Oct. 8ka óta több gyűlés tartatott, mellyeken Hannan úr egyesületi elnök kimutatta, hogy a' city' roppant évi jövedelme, 454,308 f. st. rendszerint elfogy. A' city' 12 főtisztje 54,830 f. stget húz, tehát 9350-nel többet, mint a' 12 országos főtisztviselő. A' lordmayor' aranyzott hintója ellen Hannan úrnak nincs kifogása, ámbár ezt is hasztalanságnak tartja; de a' többi ingyen elő cselédek ellen hevesen kikelt, millyenek: egy kardhordozó 406 f. st., egy kiáltó, kinek a' guildhalli lakomáknál kötelessége ezt kiáltani: „A' lordmayor iszik" 'sat. 473, egy vízügyelő 503, a' lordmayor' káplánja 97, három asztali étek-metsző 362, egy komornok 308, kettő 554, egy a' Themse' medrének tisztán tartására ügyelő 478, egy másik 353, egy alvízügyelő 350, a' vízügyelő', kardhordozó', és a' hatósági kikiáltó' segédjei 390, 350, 349, 300, és 105 ft. stg. fizetéssel; tehát ezek mindössze húznak 5842 f. stg. 5 shil. 11 pencet. A' törvénytudó tisztek' fizetése következő: a' város kamarásaé 4473, a' jegyzőé irnokaival együtt 3370, az ellenőré 2661, a' kamara-titoknoké 1255, városi ügyvédé 1500, (ez 1837ben még 2000 f. stg. költséget rótt föl), a' polgármesteri hivatal' lajstromozójáé 506, a' béketörvényszék' jegyzőjeé 1024, a' guildhall évenkinti felügyelése 1409 f. stg. 6 shil. 4 pence, a' kövezet, csatornák' és világitás 43,750, 's ezek' tisztviselőji 6000 f. st. A' csatorna-biztosok' kocsmai számadásai e' fölött 487 f. st. 1 sh. 1pencere mentek. Emlitést érdemelnek még következő apróbb kiadások: 1837ben a' ministereknek és más főtiszteknek ajándékúl adott posztóért 170, új évi ajándék ő fölsége st. jamesi cselédsége' számára 81, a' hatóság' több választmányai' elnökeinek nyári kirándulásokra 750 (ezen kivűl más választmányok 2000et kaptak), a' kardhordozónak és közkikiáltónak új damast talárra 60, egy Charles Gearson úrnak szavazott hála fölirásra nyomott czímerért 41, az aldermenek és hatósági tagok' lovaglás-tanulásaért és bérlett lovakért (hogy t. i. a' királyné' guildhalli látogatásánál ő felsége előtt lovagolhassanak) 121, egy bársony öltözetért a' lordmayor számára 80, a' lordmayor kocsisának a' régi nyereg helyett 4 f. stg. 4 sh. E' szerint Londonról a' többi városokra következtetést húzva, könnyű átlátni, miért akadt a' hatósági bill olly makacs ellenszegülésre. — A' Standard szerint a' persiai nestorianusok' számára létesült amerikai térítő társaság' két jeles tagja személyesen útazott Taurisba, M'Neil úr oltalmát megköszönendő; de ott nem találván őt, levelet intézett hozzá, mellynek végén ez mondatik: „Önnek szándéklott elutazását fájlalnók, ha nem remélnők, hogy Britannia' jótékony befolyása ez országban nem sokára megint szilárd és hasznos alapokra fog állani. Mi nem igen avatkozunk pártpolitikába, de mint emberbarátok és keresztények mindig örülünk, ha Anglia' befolyását Asiában terjedni látjuk; mert ebben e' földrész' elárvúlt népei' idei és örökös ügyének legbiztosb kezességét látjuk." Dicsőbb magasztalást, mond a' Standard, nem igen hallhatni Angliáról, minek annyival is inkább örülünk, mert amerikai polgároktól ered. — Reschid basa, fiaival és kisérőivel nov. 24kén Londonba érkezett. — Nyugotindiából a' legujabb hirek nyugtatólag hangzanak. A' négerek átalában visszatértek munkájokra; Jamaicában ugyan még imitt amott a' bér iránt némi viszálkodás mutatkozott, de ennek is lecsillapulását remélék. Félő mindazáltal, hogy a' jövő évi aratás a' négerek és termesztők közötti viszálkodás és a' munka' ideiglenes megszűnte miatt kissé szük lecnd. — Gathercole angol prot. lelkész a' scortoni és darlingtoni, kegyes és példás életökért köztiszteletben álló apáczák ellen irt gúnyiratért novem. 24kén a' királyi törvényszék által három hónapi fogságra itéltetett. Patteson biró többek közt e' feddő szavakat intézé a' lelkészhez: „Szégyen, hogy önnek igy kell itt állania, 's mélyen fájlalom, hogy egy angol egyházi lelkész hijával van a' kereszténység' legszebb ékességének, a' keresztényi szeretetnek." Szép leczke a' türedelmet gyakorolni nem akaró hitfelekezetességnek! — Az

*

angol-török kereskedési szerződvényhez csatolt toldalék czikkelyek ezek: az angol kalmárok minden áruikat, kivétel nélkül, ha az árbecs 3 pctjét beviteli vámúl megfizették, minden vám nélkül, szárazon és tengeren, a' török birodalom akármelly részébe vitethessék; az eddigi tartozásokért a' szétküldőktől csak 2 pctet lehessen követelni, ezt is csak olly esetekben, ha az említett árúczikkek rév- vagy vámjoggal bíró helyeken eladatnak vagy kicseréltetnek. Az angol kormány kijelenti, hogy a' szerződvény' szellemét és betű szerinti értelmét híven teljesítendi, 's a' porta' semmi nemű status- vagy beligazgatási jogainak gyakorlatát annyival is inkább nem gátolandja, mivel ezek az angol kereskedés' kárára soha sem gyakoroltattak. Az angol kalmárok vagy biztosaik a' török birodalomban mindennemü külföldi árukat vásárolhatnak; 2 pctet mindazáltal fizetni tartoznak, ha bebizonyítatik, hogy e' tartozás a' bevitelkor nem fizettetett-meg; ez megtörténvén, a' nevezett czikkeket minden további vám nélkül akárhová küldhetik, adhatják, vagy kicserélhetik. Az angol kalmárok olly áruktól, mellyek a' porta birtokainak számára nincsenek rendelve, a' dardanellák' nyilásánál, a' fekete tenger' vagy Bosporus' szorósainál semmiesetben semmi nemü vámot nem tartoznak fizetni, úgy szinte olly áruktól vagy más tárgyaktól, mellyek bármi úton és módon a' török birodalomba vitetnek, de más, nem török birtokokba rendeltvék, a' fentebbi 3 pctes vámon kivül, semmit sem tartoznak fizetni, föltevén, hogy az árúk mindig első kézben maradnak.

Nem rég Trowbridgeben fáklyavilágnál tartának a' radicalok gyülést. E' fáklyás gyülésben 10,000 ember 's köztük nem kevesebb mint 2000 asszony volt jelen. Vincent úr, a' londoni munkás egyesület kiküldöttje, 's a' némberi radicalok' kedvencze vala itt is a' nap' hőse.

Fielden, oldhami parlamenti tag' és Feargus O'Connor' izgatása a' szegénység-törvény ellen Yorkshire grófság' Todmorden nevű falvában már csendzavarásra is alkalmat szolgáltatott. A' törvényszolgák bizonyos Ingham nevű úrtól, ki a' szegénységi adót épen a' szegényektől féltében meg nem fizette, zálogot akarván venni, számos szegények csődültek össze, 's a' rendőröknek ellenszegűlvén, minden gyűlölt ember' ablakait, kapuit 'stb. betörék, sőt egy házat is fölgyújtottak, de a' tűz szerencsére még jókor eloltatott. A' katonaság végre a' rendet helyre állítá. —

A' királynénak ismét új imádója akadt. Nov. 25kén a' windsori sz. György-kápolnában egy különben tisztességes öltözetű férfi isteni tisztelet' elején a' lelkész' olvasó székéhez ment 's különös mozdulatok közt nehány perczig állott ott. Azután a' királyné' székével szemközt lévő padra ülve, a' királynénak mindenféle jelekkel szerelmét mutatá, 's kéz csókokat szórt felé. A' hivatlan szerelmi lovag kiútasíták, de mivel szép szóra távozni nem akart, erővel viteték ki. „Fölséged látja, kiáltá az új Paladin, hogy engem a' templomban fognak el, Victoria' uralkodása alatt.“ A' windsori hatóság a' bajnokot szabadon bocsátá, olly föltétel alatt, hogy azonnal elutazzék. — A' M. Post illy udvari anekdotát regél: minthogy Durham l. nem sokára Angliába érkezik, hivatalát a' királyné' kezébe leteendő, Melbourne l. az első értekezés' veszélyére a' királynét elkészíteni 's Durham lordot nevetségessé tenni akarván, mikor a' királynéval Canada' ügyei fölött értekezett, kiemelé azt a' jelenést, mikor Durham l. az angol-amerikai kormányzók' jelenlétében állítólag érzelmeitől elfogódva a' szoba szögletébe vonúlt és sírt. Ezt a' ministerelnök következő megjegyzéssel kiséré: „Fölséged nagybátyja, ha Goderich l. audienciáért könyörgött ezt szokta mondani: „Itt jő az én pityergő ifjam.“ Fölségednek is van egy pityergő ifja.“ A' M. Post alkalmasint azért költötte ezen anekdotát, hogy Melbourne és Durham lordok' kibékülését akadályozza. — Az irlandi hírlapok tömvék O' Connellnek Fermoy, Waterford és Limerickben tartott beszédeivel. Limerickben az izgató többek közt ezt mondá: „Ki az előleges társasághoz nem akar járulni, azzal ezentúl se férfi, se asszony egy szót se szóljon. Ha egyesületünk legalább 800,000 fegyverfogható taggal bírna, úgy csak volna reményem. Én őket majd fölhínám, hogy ő fölségéhez e' következő folyamodást írják alá: „Mi, fölségednek alázatos, de fegyverfogható alattvalói, szíveink' térdein igazságért esedezünk fölséged előtt. Mi irlandiak fölségedért majd imádkozni fogunk.“ Ha e' kérelem nem sikerűlne, úgy más tartalmút jövendőlök.“ O' Connell kijelenté, hogy az izgatásnak szükségkép békes és törvényszerűnek kell maradnia; de egyszersmind arra törekednie, hogy Irland vagy Angilával egyenlő jogokba részesítessék, vagy az egyesület fölbontassék. A' tizedbill általa történt pártoltatását O'Connell úgy adá elő, mintha ezzel az angolokat csak rá akarta volna szedni. „A' ki tanczol, úgymond, miért ne fizetné meg a' sípost is? A' skottok és angolok az angol papságnak egyűgyüségök miatt egy milliónyi bánatpénzt fizettek. Nevessetek barátim az ő rovásokra (hangos kaczaj.)

Követeléseink' egy negyedét megkaptuk; a' többi három negyedről is jót állok." — A' lengyelbiztosság az 1830ki nov. 29kének évnapjára a' korona és horgony-vendéglőben nyilvános gyűlést hirdetett. Az elnök a' híres lengyel-barát, Stuart Dudley l. parlamenti tag leend.

A' londoni orvosi társaságot egyik tagja értesíté a' Sun' koronázási példányának arannyal nyomatása következményeiről a' nyomtatásával foglalkozott munkásokra nézve. Egyik közülök a' nyomtatásnál valami bőr-nyavalyába esvén, múlt juliusban a' társasághoz folyamodott. A' nyavalya már annyira haladt, hogy eredeti alakját nem lehete többé megismerni. A' hajak és hónalj szőrei fű-zöldre valának festve,'s a' beteg az előtt hányással, torok forrósággal és összehúzódással, gyomorfájással és étvágy' hiányával kínlódott. A' többi munkások is hasonló bajokban sínlődvén, nem sokára csak nem mind kénytelen voltak a' munkát félbenhagyni, 's nyavalyájokat az arany nyomathoz használt finom por' benyelésének tulajdoníták. A' por, a' munkások' állítása szerint, gálicz, kényeső és rézrozsdából állott. Az orvos a' nyomtató intézetben nem kapott bővebb fölvilágítást a' por' alkotó részeiről, mert a' por Németországból apró csomókban hozatott. Az orvos a' nyomtató intézetet finom porral telve találta, 's haja saját vallomása szerint fénylett, mint Caligula császár' aranyporral behintett parókája.—Jelenleg élénk értekezés foly az orosz és angol kormányok közt, kelet' mind inkább bonyolodó ügye és Anglia 's Oroszország' viszonyai iránt; a' hirnökök egymást váltják. Pozzo di Borgo gróf, ki a' telet Párisban szándékozék tölteni, 's már útnak vala indulandó, Londonban marad.

Francziaország.

Lobau marsal, a' nemzeti őrsereg' parancsnoka (szül. 1770 Pfalzburgban) nov. 27kén reggel meghalálozott, 's a' király azonnal egy szép kifejezésekkel írt levélben mély részvételét nyilvánitá a' marsal' özvegyének. Jacqueminot general' távolléte alatt Friant gr. a' nemzeti őrsereg' egyik generálja, neveztetett annak ideiglenes kormányzójává. — Lerminier jogtanitón, ki nem rég a' republicanus párttól átszegődött a' ministerekhez és statustanácsnokká neveztetett, a' Collége de Franceban, nov. 26kán botránkoztató csinyt követtek-el. Ugyanis tanitószékébe föllépteкor füttyökkel, gúnykiáltásokkal és gyalázásokkal fogadtatott. A' zajt eleinte szép szóval csillapítani akarta; de el kelle hallgatnia 's a' mellékszobába vonulnia. A' sokaság azonban, melly épen nem jog-hallgatókból állott, oda is be tódult, 's L. úrnak, az egykor népszerű jogtanitónak és népbarátnak azt a' megszégyenülést kelle tapasztalnia, hogy sous-darabokkal dobáltatnék, illy kiáltozás közt: „ah, hisz ön pénzt akar!" L. úr veszélyben látván magát, bajjal kimenekedett 's haza indúlt; de a' sokaság követte őt, míg végre a' rendőrség' közbejöttével a' csend helyre állott. E' zavarok' következtében L. úr' tanításai fölfüggesztettek.

A' National szerint a' király már végrendeletet tett, 's családja' minden tagjának tetemes vagyont hagyott. A' netalán hátrahagyandó kiskoruak képviselőit is kijelelte a' pairkamara' tagjai közül.

Metz város nemzetőrsége nov. 26kán költ királyi rendelet által eloszlatott. A' Moniteur okául következő esetet mondja: „Metz város' mairejе öszvehivatá a' nemzetőrség' tisztjeit, hogy Mosel megye' uj ispányánál öszvesen tisztelkedjenek. Csak nem minden tiszt összegyült a' maire-i teremben, 's midőn a' maire tisztiruhájában czimereivel megjelenék, a' nemzetőrség' ezredese hevesen megtámadá őt, mondván, hogy olly gyülöletes rágalmak után, millyeket a' maire rá halmazott, sem ő, sem a' parancsa alatt álló tisztek vele soha egy lépést sem teendenek. A' maire a' tisztekhez fordult, 's a' dolog' mibenlétét elmondá. A' város hatóság' ülésében a' maire t. i. elbeszélé, miszerint egy nemzetőrségi tiszt egy metzi kereskedőhöz ment, 's azt nem találván hon, nejét szólitá-föl a' választásjavitási kérelem' aláirására. Ezt az ezredes meghazudtolá, a' kérdéses nő pedig az „Independent de la Moselle"ben nyilvánitá, hogy az ezredes nála az iránt valóban tett lépést. Ezen fölvilágositás után egy tiszt felszólitá bajtársait a' tartozó engedelmességre 's rendtartásra, mi szerint a' mairehez csatlakozzanak, ki itt mint első városhatósági személy jár-el hivatalában. Ezen okos figyelmeztetést némellyek elfogadák, de a' nagyobb szám megfeledkezvén a' nemzetőrség szerkezetének alapszabályairól, mellyet a' törvény egyenesen a' maire' hatalma alá rendel, kijelenté, mikép nem szenvedendi, hogy a' maire kisérje,'s az ezredessel egyenesen az ispányhoz ment.

A' Journal des Débats valósitja, hogy a' franczia ügyvivő a' bremai kivilágitásnál egy házát kivilágitni nem akaró franczia' sérelmeért elégtételt kiván.

Choiseul hg. a' király' segédje és a' Louvre' kormányzója nov. 29kén meghalálozott.— Jarsky lengyel alezredes, ki 1796 óta a' köztársaság' számos és a' császárság' csak nem minden táborozá-

saiban részt vett, Vineuilben nov. 27kén temettetett el. Malachowsky Kázmér general, Kosciusko' egykori fegyveres bajtársa, 17 lengyel tiszt, és Vineuil' előkelő lakosi a' holtat sírjáig kisérték. Malachowsky gen. fölötte franczia beszédet mondott, ezt egy lengyel főtiszt lengyellel követé.

Németország.

Weimarban a' rendek' gyülése nov. 25kén nyittatott-meg. — A' mecklenburg-schwerini özvegy nagyhgné novemb. 23kán Schwerinbe érkezett.

Belgium.

Brüssel, nov. 22kén. Hír szerint a' szolgálaton kivül levő tisztek megint szolgálatba fognak tétetni. Az Emancipatio czímű hírlap azt véli, hogy a' képviselők mindnyájan szavaikkal, 's jelesül a' válasz-fölírással egyező tettet fognak sürgetni. A' Commerce belge szerint egy a' hadministeri hivatalból költ körlevelet említ, mellyben a' hadi szálitók fölhivatnak, bizonyos hadi szereknek készen tartására. 163 hat lovas szekér már készen áll a' teendő szállításokra. Az eleség szolgáltatóknak is meghagyatott raktáraik' tele töltése. E' parancsok, mint mondják, Holland' előkészületének hírére adattak ki. Közelebb 6000 ló fog a' lovasság és pattantyúság' számára vásároltatni.

A' képviselő kamara' nov. 26kai ülésében a' hadminister a' hadi budgethez 3,544,930 frnyi új költséget kért, 's ezt a' pillanat' szükségével és a' kamarának a' válaszfölirásban jelentett készségével támogatá.

A' hadsereg' folyó évi költségére megszavazott pénzmennyiség 42,860,721 fr. a' jövő 1839re megigért pedig 44,320,000 fr. rúg. A' hadministeri jegyzőkönyv' részletes közleménye szerint a' hadsereg valódi ereje 105,869 főből, és 14,271 lóból áll; de a' költségvetés csupán csak egy 48,192 főből, 's 14,271 lóbul álló hadseregre, és egy 16,000 főnyi tartaléksereg' évenkint csupán 10 napig tartó összehuzására van téve.

Törökország.

A' szerb szélekről írják, miként Novibazár' lakosi az ottani angol consult Vasoevich hget a' basával történt viszálkodása' következtében elkergeték, 's a' hg. most Hodges úrnál a' belgrádi angol consulnál tartózkodik. Egyébiránt Hodges úr' helyzete sem a' legkedvezőbb, mert a' szerb nép őt tekinti az alkotvány' nem létesülhetése' okának, mig ellenben az orosz consul Wostschenko úr minden módon az alkotvány' létesitésén munkálódik, 's e' részben is Oroszország befolyását neveli. — Konstantinápoli nov. 14kei levél szerint a' török hajóhad a' kapudán basa alatt nov. 12kén a' stambuli kikötőbe visszatért. — Roussin admiral az angol-török szerződvényt aláirta, hihető azonban, hogy Mehemed Alira nézve némi módositások fognak tétetni. A' porta az orosz, porosz és ausztriai kormányokat szinte hozzájárulásra szólitá föl, valamint a' kereskedési hajóhaddal bíró másod rendű hatalmakat is. Trapezunti hírek szerint az új orosz követ Duhamel úr, ki ez előtt Egyiptomban volt, Teheranba érkezett, hova az angol követ is váratik. — A' Londonba rendelt persa követ, Hussein khan, ki eddig az Anglia és Persia közötti vita' kimenetelét itt leste, most már az elintézve levén, útját Londonba folytatni fogja. Az angol és orosz kormányok közt békitő lépések tétettek, 's M'Neil úr, ki szerfölötti buzgalmával okozá a' viszálkodást, vissza fog hivatni. — A' lesghák' lázadása valósúlni látszik.

Cairo, nov. 1jén. Mehemed Ali most Sennaar felé utazik. Ha igaz, mit az ő ábrándos álmairól regélnek, hogy t. i. Sennaart, Abyssiniát és Darfurt egygyé akarja olvasztani 's aethiopiai birodalmat alkotni, úgy megeshetik, hogy útját Sennaarig folytatandja. Azonban Mehemed Ali elég józan átlátni, hogy a' kis Egyiptom többet ér ama tágas birodalmak' összeségénél. Ha Abyssiniát nagy erőlködés nélkül meghódítná is, csak egy kietlen, szegény és népteleen birtokot nyerne, mellynek kincsforrásai csak földmüvelés és ipar által fejlődhetnének-ki. Igy van ez Darfurral is, mellyet e' fölött Kordofantól nagy puszták választanak-el. Remélhető tehát, hogy Mehemed Ali nem hagyja-el Egyiptomot, annyival is inkább, mivel, ha egyszer Nubia' pusztáin volna, itt a' legveszélyesb jelenések tűnhetnek-föl; mert bár ki mit mond, az egyiptomiak az európait engesztelhetlenül gyűlölik. — Az angolok az arab partokon és vörös tengeren óriás léptekkel haladnak előre. Aden' őrserege 75ről 2000re emeltetett, 's úgy látszik a' városból fegyvertár leend. Ezen kivül Abyssinia' partján Hovakil kikötőt és Harerza városát elfoglalák, 's ezentúl innen akarják a' kereskedést Abyssiniába üzni. E' hírek igen fontosak, 's eléggé tanúsitják, miként az angolok egy perczig sem tévesztik-el szemök elől czéljokat, Egyiptom' elfoglalását. — Syriából a' nagyurra nézve csüggesztő hírek érkeztek. A' nagyúr' seregeiből sokan szöktek át Ibrahim basa táborához; nem rég 800 ember fegyverestől, pogyászostól és zászlóstól át-

ment, 's Ibrahim őket azonnal a' rendetlen seregek közé osztályozá. A' kurdok támadólag léptek föl, és Hafiz basának elég dolgot adnak. A' beduinok, Ibrahim' eddigi ellenségei is mozogni kezdenek, és a' mohammedanusok közt azt terjesztgetik, hogy e' harcz a' profèta' vallásának élet halál harcza; a' keresztények ennek kiirtására esküdtek össze, 's mindenki siessen Mehemed Ali', az igaz hivők' egyetlen védfala' zászlói alá, az igaz hitért harczolni.

Olaszország.

Róma, nov. 24kén. Spanyolország' azon részeiből, hol a' királyné el van ismerve, különféle dispensatioi díjak' fejében nem rég 900,000 fr. érkezett a' sz. atyához. Ez elég czáfolat azoknak, kik azt hiszik, hogy a' királyné' hívei az anyaszentegyháztól el akarnak szakadni. — A' franczia hadi hajók a' kedvetlen szél miatt még nem érkeztek Anconába. Az ausztriai katonák már útfélben vannak. Zichy gr. őrnagy és követi segéd Romában, Bolognából, hova a' seregek' eltávozását tárgyazó parancsot vitte, nov. 26kán Romába visszaérkezett. Az idegen katonák nov. végéig mind elfogtak távozni.

Portugallia.

Nov. 18káig terjedő lissaboni hírek szerint, a' királyné hűlés' következtében betegen feküdt. — Howard de Walden l. angol követ nov. 17kén családjával együtt Lissabonba érkezett A' kormány, az angol kalmárok által beadott emlékirat' következtében, az angol alattvalókat érdeklő ügyekre havonkint különös törvény napot szabott.

Spanyolország.

Tietar völgyében la Perdiz carlosi parancsnok mult hó 27kén történt halála után, a' legjobb csapatok főleg a' navarraiak, kik támaszpontúl szolgálának, 's parancsnokuk Calvente vala, bizonyos Quilez vezérsége alatt egyesítetének, de Munyoz, Caceres tartomány' kormányzója Casasvijasnál belőlök vezérökkel több mint 100 embert levágott, 20 elfogott, 's a' többit elszélesztette. Avilában azonban és Toledoban, kisebb 's nagyobb csapatban még mindig nehány száz pártütő csatangol. —

Mendizabal, ki az utolsó cortesülés után a' politicai gyanus személyek ellen akkor foganatba vett rendszabályokat kerülendő, Madridból hirtelen eltávozott, most midőn a' követek' sérthetlensége ujra megerősítetett, Madridba ismét vissza tért.

Madridból nov. 21kén ezeket irják: A' válaszfölirás fölötti vitatkozások igen hevesek, 's egészen kitüntetik a' franczia politika iránti hangulatot, melly hihetőleg visszahatni fog a' közelebb megnyitandó franczia kamarák' munkálataira. A' következkamara' nov. 17kei ülésében Seoane general fölszólalt, a' franczia politikáról mint mondá, a' fátyolt levonandó. A' négyes szövetség, úgymond, csak eszköz volt a' spanyolokat áltatni, mert ő maga szemmel látá, hogy a' franczia kormány D. Carlosnak segélyt és mindennemü hadi szert hagyott vitetni. Mi szándéka van illy cselekvéssel Franciaországnak? Don Carlos' diadalmát csak nem kívánhatja, mert Molé gr. maga kijelenté, hogy szívesebben hagyná a' dolgot harczra kerülni, mint Don Carlost uralkodni. A' franczia kormány' valódi czélja az, hogy a' spanyolok egymást dúlják. mint föllázadt gályarabok, mert Franciaország lábát Spanyolországba szeretné tenni, 's az Ebro' bal partját msgszálani. Franciaország örömest látja Angliát majd Oroszországgal, majd Canadával bajlódni, mert a' baleari szigetek' elfoglalásával a' földközi tenger' urává is ohajtana lenni. De a' franciák, mint máskor, úgy most is csalatkoznak Spanyolországra irányzott terveikben. Mert mikor a' francziák nem is vélnék, egy váratlan eset véget vetend a' polgárharcznak, 's akkor minden felekezetű spanyol magába fog zárkozni 's erántuk boszúval eltelni. Még más egyes esetekkel is vádolá a' franciákat, mellyeket az 1836ki télen a' franczia széleken maga tapasztalt. Frias hg. bizonyitá, hogy folyvást fölszólalt a' négyes szövetségnek Franciaország' részéről nem teljesitése ellen. A' nov. 18kai ülésben különös jelenet fordult elő. Az igazságügyi minister kinyilatkoztatván, hogy a' kormánynak fönállni lehetetlen, ha némelly formák föl nem függesztetnek, Olozaga úr a' követek' nagy ingerültsége közt a' ministert rendre útasítatni kivánta. A' minister kijelenté, miként csak saját nézetét fejezte ki; mire egy karzatbeli hallgató igy kiáltott: „de ez a' nézet veszélyes.“ Erre az elnök a' hivatlan szónokat kiutasítatni rendelé, de a' rendőrszolga nem férhetett hozzá. De las Navas gr. a' pápa ellen vádakra fakadván, Frias hg. többek közt igy nyilatkozék: „Minden, ki azt hiszi, hogy ez életben elkövetett tettei a' lélek' üdvözülésére vagy kárhozására befolyással bírnak, tartozik a' pápában hinni és rendeleteit tisztelni.“ E' nyilatkozatot a' karzatról hangos morgás követé. Olozaga úr védé a' fölirási javaslatot, 's szerencsét kivánt a' kormánynak azon őszinteséghez, mel-

lyet a' D. Carlosnak külhatalmaktól érkezett segélyre nézve mutatott, 's ohajtá, hogy valahára egy erős kormány a' polgárharcznak véget vessen. — Nov. 17kén Madridba érkezett hirek szerint, Sevilla a' kormány ellen föllázadt. A' főkapitányi helyettes zavaroktól tartván, nov. 10kén estve a' katonaságot összehivta, mi a' lakosokat fölingerlé, de a' lázadás csak nov. 12kén tört ki. A' hatóság és a' nemzeti őrség' főtisztjei rendkivüli gyülést tartván, a' polgári kormányzó lemondott, kinek példáját a' hatóság' fölhivására a' főkapitányi helyettes is követte, 's Fontecilla generál lépett helyébe. Más nap a' nemzeti őrök fegyvert ragadtak, 's Fontecilla szemlét tartván felettök, fölszólitá őket, hogy a' törvényeknek engedelmeskedjenek; mire eloszlottak 's minden századtól két személy választatván, a' hatósággal egyetemben, igazgató junta neveztetett ki. A' Cadizban lévő főkapitány Clonard gr. hírnök által a' történtekről értesítetvén, fölszólítatott, hogy a' rendzavarás' megelőzése végett ne menjen Sevillába. A' junta sérelmei és követlései iránt előterjesztvényt küldött a' kormánynak. — Újabb hírek szerint Sevillában a' rend helyre van már állítva. — Nov. 19kén estve a' ministerek mind beadák lemondásaikat, 's a' királyné csak Frias hgét nem fogadta el. Nov. 20kán estve az 1834 óta volt ministerelnökök, u. m. Martinez de la Rosa, Mendizabal, Isturiz, Calatrava, Bardaxi, Ofalia és Frias hg. tanács gyülésre hivattak. Abban mind megegyeztek, hogy a' ministeriumnak változnia kell. E' férfiak' tanácskozása komoly és ünnepélyes volt, 's mindenki azt ohajtá, hogy szilárd és egy akaratu kormány létesüljön. Említést érdemel Mendizabal' törekvése, miként a' pártokat egymással kibékítetni igyekezett. Calatrava és Isturiz urak teljesen egyetértettek, 's mindketten audienczián voltak a' királynénál. — Mondják hogy a' pénzügyminister Safont úrral a' hadsereg mindennemű szükségeinek fedezésére 260 millio eránti szerződvényt kötött egy évre, minek, ha igaz, fontos erkölcsi következményei lehetnek.

Madridi nov. 22ki levél szerint Sevillában a' lázadási terv már rég készen volt, 's csak végrehajtása halasztatott el. Nov. 15kén kormány junta állítatott föl Cordova generál elnöksége és Narvaez alelnöksége alatt. Cordova generál egyszersmind a' tartomány' főkapitányává neveztetett, 's azonnal hirdetményt bocsátott ki, mellyből azonban czélja ki nem világlik, 's csak az egyesség' szükségét fejtegeté benne 's reményét fejezé ki az iránt, hogy a' királyné és cortesgyülés az egyesség' nemes czéljával megegyező rendszert fog követni. A' nép választását elfogadván, úgymond, csak erőszakos szenvedélyektől feldult, az anarchia' szörnyeivel fenyegetett hatóság és bizodalom nélküli város' veszedelmét akará megelőzni. Cordova' terveiről csak annyit tudhatni, hogy darab idő ótá Andalusiában útazik, Narvaezzel szoros barátságban van, Esparterot pedig mind ketten gyülölik. Mig ezek Sevillában történtek, Clonard general Cadizban a' rendzavarás megelőzése végett — mi azonban bajosan fog sikerülni — több gyanús személyt elfogatott. Félő nehogy Cadiz, Cordova, Malaga, Granada és egész Andalusia Sevilla' példáját kövesse. Corunyából is nyugtalanitó hírek érkeztek. Ez események nagyon nehezítik az új ministerium' szerkesztését. A' volt ministerelnökök' második gyülésén csak Mendizabal, Isturiz és Calatrava urak jelentek meg. Mindnyájok' nézete az volt, hogy Frias hg. az új kormány' elnökségéről mondjon le, mire ez még nem tökélte el magát. A' kormány hihetőleg megint a' túlzók kezére fog jutni; mert ámbár a' cortes' többsége ellenök van, abban mindazáltal merész és lelkes férfiakkal bírnak; e' fölött az események is kedveznek nekik. — Nov. 26kán költ bayonnei levél szerint, Ibera nevű carlista ezredes nov. 17—18kán éjjel 40ed magával a' christinók' loyolai szállomásába lopódzván, D. Ventura Tamas kormányzót kézre kerité és a' főhadiszálásra vivé. D. Carlos őt e' merész tettért Sz. Ferdinand' első osztályú rendjével jutalmazá, az ezredes' legmerészebb öt társának pedig halálig járandó nyugdijat rendelt.

A' Gazzetta Piemontese dec. 1jén említi azon hírt, miként D. Carlos' ministere D. Jose Arias Teijeiro társaival együtt elbocsátaték, 's helyöket Cyrillo cubai érsek, D. Juan Bautista Erro, és Ramirez de la Piscina, ki Beira hgnét kisérte Spanyolország felé utaztakor, foglalták-el.

Amerika.

Az egyesült statusokban most a' leggazdagabb ember hihetőleg Astor János Jakab, újyorki kereskedő, kinek vagyona 25 millio dollárra (60 millio p. ftra) becsültetik. —

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Hétilapoknak leszállított előfizetési ára.

Csekélyebb tehetségű kézműveseknek lapjaink' megszerezhetésére módot nyújtani ohajtván, a' jövő 1839dik év' január 1től kezdve hétilapjainkra a' következő előfizetési díjakat tűzzük-ki:

Félévre helyben 3 for. — kr.; postán 4 for. — kr. Évnegyedre helyben 1 f. 10 kr.; dto 2 for. 24 kr. Velin példányok 1 ftal drágábbak fél évre.

Ki az első félévit is megszerezni kivánná, az egész 52 ív nyomtatás, és 52 darabrajzból állandó kötetért előfizethet félévre helyben 6 for.; postán 7 ftal. Velin példányok 2 ftal drágábbak.

A' Hétilapok' szerkesztősége. (3)

---

(2) Dr. Ivanchich hugyhólyag nyavalyákban sinlődőket érdeklő tudósitása.

Ezennel közhírré adom, hogy lakásomat Pestről Bécsbe tettem át. Barátimnak irántam viseltetett bizodalmukat megköszönvén jelentem, hogy ezentül csak **Bécsben** szolgálhatok válaszszal orvosi tudósitást illető bérmentes levelekre. Bécs nov. 27én 1838. *Ivanchich Victor* orvos és sebész-doctor, a' bécsi orvosi kar rendes tagja; lakik *Goldschmidt-gasse am Eisgrübel Nro* 605 *2ten stock in Wien.* (2)

---

(3) Concursus. Podvilkban az egyesült m. kir. harminczad- és gallicziai vámhivatalnál üresség be jött vámszedőség' betöltésére a' nm. m. kir. udv. Kamara határnapul jövő 1839 jan. 6kát tűzte-ki, melly idő alatt, kik e' hivatalt, mellyel 500 p. ft. fizetés, szabad lak, és 300 p. ftnyi kezesség' letétele van összekapcsolva, elnyerni akarják, a' vám és harminczad-kezelés', a' két országos nyelv' ismeretéről, fedhetlen erkölcsükről és eddigi foglalatosságukról szólló bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat Gallicziában Vadovitzán a' cs. k. kam. jövedelmek' kerületi igazgatóságához nyujtsák-be. (3)

---

(3) Árverés. A' nm. m. kir. udv. Kamara' rendeletéből köz hirré tétetik: hogy Szeben sz. kir. város' jószágai, u. m. m. Ortoka és Som helységek, erdővel, majorokkal, jövő 1839 maj. 1jétől, és magyar Jakabfalu uradalomnak fele, 1839 nov. 1jétől, hat egymásután következő évre, 1839 jan. 2kán tartandó árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni. Bérleni szándékozók ezennel fölhivatnak az említett helyen és napon leendő megjelenésre. A' bérlet' *Második Félesztendő.* föltételei Szeben sz. kir. város' tanácsánál naponként megtudhatók. (3)

---

(3) Dohány iránti figyelmeztetés.

Legfelsőbb határozat szerint 1839. esztendőre a' cs. kir. gyárak számára általveendő dohány-levélnek, a' mennyiben már az első forralmat kiállotta, és a' gyárakba használható, nem külömben bálokba öszvekötve és még ki nem válogatva ugy hogy legalább ⅓ része jobb mi nőségű légyen, az ára ugy mint folyó esztendőben vala ujra megállapíttatott, nevezetesen: a' tolnai és szegedi állomásokon mázsája 6 ftban, a' debreczenyi állomáson pedig mázsája 5 forint 45 kr. pengő pénzben.

Azon levelek továbbá, mellyekből a' vajmár kiválogattatott, vagy ha ez nem történt olvana is, de azok még is csak a' közönséges silány termesztményhez tartoznak, mázsánként a' tolnai és szigedi állomásokon 4 ft. 30 kr. a' debreczenyi állomáson pedig 4 ft. 15 kr. peng. pénzb. vétetnek-bé. — Jégesőtül megvert' avagy öszverongyolt levelek, a' mennyire használhatók volnának, csak a' feljebb irt második osztálynak felhe árán fogadtatnak el, nedves, öszvetört, dovos, vagy penészes levelek pedig egyenesen visszanettetnek. — A' pesti raktárba béhozott dohányraak minden mázsájára jelesen: a' pécsi dohány- 1 12 kr. a' szegedire 30 kr. és a' debreczenyire a' ft. peng. p. felfizettetik. A' váczi dohány végre a' debreczenyivel egyáru lészen. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltógarasban.

			Buza		Kétsz		Rozs		Arpa		Zab		Kuk.		Köl...	
Novemb.	24én	Körmöcz	—	—	—	—	84	76	64	58	36	30	—	—	—	—
	27én	Debreczen	65	60	55	50	42	40	—	—	—	—	44	—	—	—
	29én	Mosony	126	80	80	70	78	68	58	48	45	41	70	60	—	—
	29én	N Becskerek	90	80	70	55	—	—	30	—	30	—	35	33	30	—
	29én	Unghvár	77	73	66	63	52	48	40	37	23	19	56	52		—
	30án	Temesvár	84	72	57	—	—	—	34	—	31	—	37	—	—	—
	30án	Arad	80	—	60	—	58	—	30	—	28	—	28	—	—	—
Decemb.	1jén	Pécs	80	70	65	—	62	—	—	—	—	—	45	—	—	—
	1jén	Komárom	89	85	80	75	—	—	54	48	—	—	70	66	—	—
Pesten, dec.	11én	pesti m.	145	130	110	—	84	80	80	74	60	55	86	75	—	—

Dunavizállás: nov. 29én: 6′ 0″ 0‴: 30án: 5′ 10″ 6‴; dec. 1jén: 6′ 1″ 0‴; 2án: 5′ 7″ 9‴; 3kán: 5′ 2″ 0‴; 4én: 4′ 11″ 9‴; 5én: 5′ 2″ 6‴; 6án: 5′ 5″ 6‴; 7én: 5′ 9″ 6‴; 8án: 6′ 0″ 6‴; 9én: 6′ 2″ 0‴; 10én: 6′ 8″ 0‴; 11én: 6′ 8″ 0‴, 12én: 6′ 6″ 3‴.

Legfensőbb engedelemmel

a' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000**, **3500**, **3000**, **1500** 's több for.
500, **200**, **100**, **60**, **50**, **25** 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

200,000 ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000**, **6000**, **3500**, **1500**, **100**, **60**, **50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinű szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt cs. kir. kiváltsnagykereskedői házának irószobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőfőskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Pest. Szombat. December 15én

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 48dik szám.

Magyarország (kinevezések; közlemény a' segélyosztó választvány' munkálatiról; felszólítás a' budapesti emberbarátokhoz a' szegények' gyámolitására; az Abauj megyei dolgozóház' épitése elhatározva; kassai színészet; Ferenczy szobrász' új jeles műve; Szirmay Ádámné nemes alapitványa; Nógrád megye' ajánlata nemzeti színházunkra 'stb.) Nagybritannia (Durham l. Plymouthba érkezik; Urquart nyilatkozása az angol kereskedésről; Canadában ujra kiüt a' zendülés 'stb.) Francziaország (az ellenző párt összeszövetkezik a' ministerium ellen 'stb.) Nemetország. Poroszország. Olaszország. Spanyolország (bővebb adatok a' sevillai lázadásról; új ministerium még sincs; Van Halen és Cabrera folytatják a' vérengző visszatorlást 'stb).

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége a' theresiana academiában ujon rendszeresitett két tanitó-székre Brunner József Pest városi aljegyzőt és Venczel Gusztávot, amazt honi jog', emezt pedig statistica' tanitójává; Scheuchenstuel Eduardot, a' tengerparti kormányszéknél fogalmazó gyakornokot, ugyanott számfeletti dijtalan fogalmazóvá méltóztatott kegyelmesen kinevezni. Hk.

A' Dunának mult tavasszi kiáradása következtében alakított segedelemosztó választmány munkálódásáról Vlik közlés, magában foglaló a' f. é. julius 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 17, 26, 31i, augustus 1, 7, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 28i, september 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21, october 17, 20, 22, 25, és 27i üléseknek lényegesb végzéseit.

Ezen 35 választmányi ülést legnagyobb részint azon számos folyamodások vizsgálata foglalta el, mellyek a' pesti és budai, az ajándék-segedelemből még nem részesitett, vagy a' nyert segélylyel meg nem elégedő háztulajdonosaktól és zsellérlakosoktól folyvást jövének. A' választmány ezen folyamodások tárgyaltatásánál ugyanazon elvekhez szorosan ragaszkodott, mellyeket már a' mult tavasszal előre megállapitott vólt; 's azért olly folyamodókat, kik vagy állított kárukat be nem bizonyithatták, vagy bebizonyitott káruk mennyiségéhez arányositott segedelembeli illetőségüket már kikapták, szigorúan elutasitott, 's a' költsönsegedelmet nyert háztulajdonosokat is (néhány rendkivüli eseteket kivéve) épületbeli káraikra nézve az ajándéksegedelemből nem részesitette, ellenben, mindenkinek, ki szenvedett kára mennyiségét kellőleg bebizonyitotta, 's még eddig vagy semminemű segedelmet nem nyert, vagy pedig kevesebbet, mint a' mennyi az előre megállapitott arány szerint őtet illette, maga illetőségét pontosan kirendelte, 's e' mellett a' háztulajdonosak bútorbeli kárát is el nem mellőzte, a' különös rendeltetéssel beküldött segedelempénzekkel pedig szorosan a' küldő kivánságához képest bánt.

Történt e' szerint, hogy ezen négy hónap alatt az ajándékképen begyült segedelempénzekből öszv. 243,677 f. 51 kr. ezüstben kiadatott, jelesül pedig

1ör Buda városban

70 háztulajdonosnak —	11,928 f. — k.	
10 kézmivesnek — —	38 f. — k.	
's 233 más zsellérlakosnak	2,836 f. — k.	
	öszvesen	14,802 f.
2or Pest városban		
751 háztulajdonosnak —	189,826 f. — k.	
68 kézmivesnek — —	2,113 f. — k.	
33 kereskedőnek — —	6,744 f. 57 k.	
1962más zsellérlakosnak	22,723 f. 57 k.	
a' pesti jótékony asszonyegyesületnek — — —	1,000 f. — k.	
a' pesti vakok intézetének 's 2 özvegynek és 9 árvának (kik az áradás által lettenek árvákká) a' császárnő felsége (az Vik közlésben érdeklett) gyüjteménye maradványából — — —	455 f. 16 k.	
	öszvesen	223,797 f. 30 k.
3. az Esztergom városi vizkárosultaknak	179 f.	
4. a' Pest vármegyei törvényhatósághoz tartozó vizkárosultaknak —	1,870 f. 58 kr.	
5. az Esztergom vármegyei törvényhatósághoz tartozó vizkárosultaknak	275 f. 8 kr.	
6. a' Fehér vmegyei vizkárosultaknak	1,070 f.	
7. a' Komárom vmgyei vizkárosultaknak	150 f.	
8. 16 Pesten károsult idegennek	898 f. 42 kr.	
és 9. mindennemü nyomtatási és irnoki költségekre — — — —	634 f. 33 kr.	
's igy öszvesen	243,677 f. 51 kr.	
kirendeltetett, melly summához adatván azon — — — — —	580,324 f. 49 kr.	
melly (az Vik közlés szerint) már f. e. junius végeig kiosztatott, tészen az egész f. e. october végeig ajándéksegedelem képen		
kiosztott mennyiség öszvesen	824,002 ftot 40 krt. ep.	

Mi ellenben az összes bevételt illet, az f. év october végével következőleg állott:

1. Magyarországból befolyt volt öszvesen — — — — — —	339,904 f. $44^{23}/_{40}$	kr.
2. Csehországból — — — —	50,742 f. 30	kr.
3. a' lombard-velenezei királyságból	83,749 f. $20^{16}/_{40}$	kr.
4. Illyriából — — — — —	23,577 f. $24^{10}/_{40}$	kr.
5. Gallicziából — — — —	13,416 f. $5^{10}/_{40}$	kr.
6. Ausztria főhercegségből — (melly summában mindazáltal több, M. m. Frankfurtból beküldött, de Bécsben jegyzékbe foglalt positio is foglaltatik).	496,210 f. $6^{31}/_{40}$	kr.
7. Steyerhonbul — — — —	21,780 f. 39	kr.

8. Erdélyből — — — — —	13,018 f. 36	kr.
9. Morva és Silésiából — — —	40,273 f. 46 20/40	kr.
10. Tyrol grófságból — — —	7,917 f. 48 20/40	kr.
11. Oroszországból — — —	23,884 f. 32	kr.
12. Bajországból — — —	608 f. 20	kr.
13. Szászországból — — —	4,899 f. 32	kr.
14. Hollandból — — — —	1,309 f. 37	kr.
15. Baden nagyherczegségből —	3,416 f. 40	kr.
16. Rómából — — — — —	400 f.	
és 17. Krakóból — — — —	294 f. 11	kr.
öszvesen	1,125,403 f. 53 15/40	kr.
Melly bevételből levonván az ösz. kiadást	824,002 ft. 40	kr.
a' pénztári maradvány f. é. october végével még — —	301,401 fból 13 15/40 krból.	

állott.

Közli a' választmány megbíztából annak jegyzője
Karlovszky Sigmond.

A' budapesti emberbarátokhoz.

A' két szomszéd városra nézve annyira siralmas év, mint mindnyájan eléggé tudjuk, sok száz család jólétét részint megrendíté, részint pedig egészen tönkre tevé. Az emberszeretet sokat tett ugyan már a' legmagasb fokra hágott inség enyhitésére, 's azok említése, mikkel ehez e' két város lakosi, Magyarország, 's az ausztriai örökös tartományok, sőt majd egész Europa gazdag adakozásokban nagylelküleg járulának, az emberiség évkönyveiben fényes helyet találand; de még rendkivül számos azon szegények tömege, kik a' tél viszontagságitól nyomatva, maguk 's családjuk számára gyámolitást és segélyt keresendnek. Hogy tehát a' kétvárosi jóltevő asszonyegyesületek képesek legyenek a' szegénység legsürgetőb szükségeit enyhiteni, az ujévi kivánatok fölváltása szokás szerint ajánlatba hozatik, 's minden nemes emberbarát fölszólittatik: hogy a' fentebbi jótékony czélra nevük beirásánál egy nagylelküségektől függő adományt, melly legalább 30 vá'tó krajczárt túlhágand, benyujtani kegyeskedjenek. Ez adományok következő helyeken fognak átvétetni, 's róluk kivánatra nyugtatvány adatni, ugymint: Budán, a' várban: F. t. Vizhoffer József apát és plébánus urnál; Vizivárosban: Vagner József úrnál patikájában, Boor Henrik úrnál posztó kereskedő boltjában, és Schluger József vizivárosi biró urnál; az országúton t. szent Ferencz szerzetesek' gyárgyánnya és plébánus urnál. Krisztinavárosban, t. Majsch Jakab plébánus úrnál. Tabánban, Ráth Péter gyógyszerárus úrnál, és t Vitkovits János görög n. e. plébánus úrnál. Ujvárosban t. Fauzer Antal plebanus úrnál. — Pesten, a' belsővárosban: n. Török Frid. fűszerárus úrnál a' kék egyszarvunál váczi utczában, Forster Lajos fűszerárus úrnál sebestyén piaczon, Heinrich Sámuel fűszerárus urnál a' fekete elefánt czímer alatt a' hatvani kapu mellett, Pentsch Gáspár fűszerárusnál a' fekete kutya czíme alatt, t. Láng Mihály evang. ágost. val. lelkész úrnál, t. Margó György n. e. plébánus urnál Leopold-utczában, t. Marramathy József görög n. e. plébánus úrnál és Kanitz M. L. n. kereskedő urnál nagy hid utczában. Leopoldvárosban: t. Simunchich Ignácz plébánus urnál; Amtmann Ferencz fűszerárus úrnál a' vásári piaczon; azon kivül a' nemzeti 's a' kereskedési Casinoban. Teréziavárosban: t. Wohldrann János plébánus úrnál; n. Gömöry Károly gyógyszerárus urnál; n. Halbauer József jótékony asszony-egyesületi pénztárnok és fűszerárus urnál; Pekárik László fűszerárus úrnál az isteni szem czime alatt, mind a' király utczában; Vranics Ignácz gyógyszerárus úrnál a' kerepesi úton; és Bach József pesti Moyses vallásu lelkész urnál. Józsefvárosban: Frűbauer Ferencz gyógyszerárus úrnál a' szénapiaczon, és Wippel Ferencz józsefvárosi biró úrnál. Ferenczvárosban: Wiedemann Ferencz ferenczvárosi biró úrnál a' soroksári útczában. Hogy ezen névjegyzékeket folyó hónap végével kinyomtatva pontosan elosztani lehesen, illően kéretik ezennel a' t. közönség, hogy a' beirással ne késkedjék; egyébiránt mindenki ott kapandja meg a' nyomtatott névjegyzékeket, hol magát beiratá: Budán pedig a' várban, valamint eddig, Stern Móricz polg. könyvkötő boltjában kaphatandók. Költ dec. 3kán 1838. A' budai 's pesti jóltévő asszony-egyesületek nevében. Az annyi nagyot, szépet és jót eszközlő asszonyi keblek' gyöngéd érzete bocsátja e' fölhivást a' budapesti emberbarátokhoz, a' legnemesebb czélra, a' szenvedő emberiség' fölsegéllésére, 's erősen hisszük, senkise fog találkozni, kinél annak szavai pusztán hangzanának-el, 's ki a' fölhivásra nagylelkü adakozással nem felelne!

Ferenczy István legujabb müve, t. i. egy sírkő, mellyet Szánthó Mártonné szül. Kúthy Juliánna asszony elhunyt férjének 's kedveseinek emlékül készittetett, miután october végén a' két fővárosbeli műbarátok' kedveért néhány napig felállítva volt 's folyton számos néző látogatá, nov. 1sőjén Kecskemétre érkezett 's ott a' ref. collegium' éjszaknyugoti oldalán falba állíttatott. A' két napig tartó munka' folytában a' város' minden rangú közönsége, a' müvész és mű iránti részvétet bizonyitólag, szakadatlanul számosan sereglett a' könyvtári terembe. Nov. 2dikán késő estve, midőn a' mű, állása helyéig emeltetvén, a' deszkázatból kitáratnék, a' jelenvoltak a' müvészt hosszas öröm 's éljen-kiáltással üdvözlék. Az egészen bevégzett munka után nov. 4. részint

azon örömet kijelentőleg, hogy Kecskemét város hazánk' első szobrászától egy nagyobb nemű műdarabot birhat, részint és főkép az azt megrendelő nemeslelkű asszonyság 's a' müvészet iránti tiszteletből, a' nevezett collegium oratoriumában igen számos mind két nemü közönség előtt, a' növendék ifjuság' éneküdvözlete után, Tatay András ottani professor egy jó hatású beszédet mondott. A' beszéd után Tóth Lajos, tanuló ifju pedig egy versezetet szavalt el.

Özvegy Szirmay Ádámné, született Podmaniczky bárónő, alapitványképen, az ágostai vallásuak bányavidéki superintendensének jobb karba tételére 600 ftot, Nógrád és Pest megyei jószágaiból fizetendőt, sziveskedett ajánlani. — T. Neograd vmegye t. Pest vmegyének a' pesti nemzeti szinház' terheit közlő levele' következtében, e' szinház' költségeinek fölsegélésére 5000 p. ftot ajánlott nemes lelküleg, melly önkénytes adományképen fog összegyüjtetni.

Kassa dec. 9kén. T. Abauj vmegyének nov. 19kén 's folytatva dec. 3kán tartott közgyülése alkalmával, az épiteni szándéklott javitó-ház' ügyében, ifj. Barkóczy János gr. elnöksége alatt kiküldve volt biztosság az előleges épitési szükségekről jelentést tevén, ns. Kassa városának e' közhasznu intézet eránti nemes buzgalma 's munkás részvéte, miként e' czélra egy telket, minden föltétel nélkül, ingyen átengedni sziveskedék, köz tetszéssel és szives köszönet' nyilvánításával fogadtaték. Mivel pedig a' t. rendek e' hasznos intézetet, mellyre már eddig is nevezetes ajánlások tétettek, mielébb létesiteni ohajtanák, remélve, hogy az ezutáni felszólítások is a' közjót előmozditani kivánó emberbarátok' keblében viszhangra találandnak, a' javitó-ház körüli szükséges munkák' elkezdését jövő tavaszra határozák, 's addig is míg a' többiről majd czélszerüleg rendelkezni fognának, a' napi bérek' fizetésével és a' munka' elrendezésével Tóth Zsigmond főadószedő urat bizták meg. Továbbá a' járásbeli főszbirák a' f. é. Böjtmás-hó 18kai közgyülésből költ 's nyomtatott példányokban kiadott megyei határzatnak sikeres teljesítésére emlékeztetvén, ujjolag utasitattak, hogy a' megyebeli földes-urakat, a' kezöknél levő nyomtatványok' közlése mellett, akár pénzbeli, akár pedig az épitéshez megkivántató fa és egyéb szerekbeli adakozásra szólitsák föl, az adakozók' jegyzékét, közelebbi közgyüléskor bemutatván. A' biztossági elnök az épület' rajzát nagyszerü formatumban saját költségén elkészitetni igéré, mi igen szivesen fogadtatott. A' biztosság összeülendő vala azon épitéshez megkivántató anyagszerek 's költségek kiszámitása 's ezekről kimerítő tudósitás' adása végett. — Nov. 28kán a' szinészeti választvány t. Puky Antal másod alispány úr elnöksége alatt ülést tartván, Kovács és Joob szinigazgatók szerződés által elvállalt kötelességök' teljesitésére figyelmeztettek, mit ők pontosan megtartani igérvén, Tóth szinész és neje szerződvényét előmutatták; de mivel a' társaság' gyöngesége ezekkel még ki nem pótoltathatnék, az igazgatóknak kötelességeül tétetett más jeles tagokról is gondoskodni. Hubenay és neje közkedvességü tagok' fizetésének biztositását a' választvány elvállalta, őket azon 2000 v. ftból fizetendő, mellyek a' pénztárban vannak 's bátorság okaért a' kötelezésöknek meg nem felelt igazgatóknak ki nem adatni rendeltettek. E' választványi határzás' közlésével 's a' nevezett szinészpár' meghivásával Klestinszky László h. ügyvéd, a' szükséges felügyelettel Domonkos Sámuel tbiró bizatott-meg. Ha e' tagok eljőnek, ugy még remélhetni, hogy a' kassai müvelt közönség kielégitetik.

Vukovár: T. n. Szerém megyének f. é. dec. 3kán tartott közgyülésében szeretve tisztelt első alispán Zsitvay József ur elnöksége alatt a' nm. magyar helytartó tanácsnak azon kegyes körirata, mellyben föls. urunknak lombard-velenczei királlyá lett megkoronáztatása jelentetik, ujra föloltatván, a' KK és RR hódoló ragaszkodásuk és hűségöktül vezéreltetve tiszta szeretetök rendithetlen jelét adni kivánván, örömérzésöket alázatos fölirás által ő cs. kir. fölsége legkegyelmesb szine elibe jelentetni határozák, hogy miután föls. urunk számos korona által több hü nemzethez csatoltatik, ujabban a' vas korona által szerencsésen lombard-velenczei királynak is koronaztatott legyen. Továbbá horvátországi bán b. Vlasits Ferencz ur által a' jövő eszt. január 21ikén itélőmester-választásra horvátországi gyülés Zágrábban szokott meghivás mellett kitüzve levén, erre első követnek a' fentisztelt első alispán, a' közbizodalom ujabb jelével tiszteltetvén meg, másodiknak pedig főszolgabiró Cseh Eduárd urak választattak el közakarattal.

Nagybritannia.

Urquhart ur, ki ezelőtt a' konstantinápolyi angol követségnél titoknok volt, 's onnan Ponsonby lorddal történt össze koczczanása következésében távozék-el, különösen ismervén a' keleti 's átalában az angol kereskedési viszonyokat, azokat illető nézetei' közlése végett meghivatott a' kereskedőkamrai tagok' nov. 15kén Newcastleben tartott gyülésére. Ő, ugymondá, felnyitja száját, mivel fáj neki, hogy látnia kell, milly nagy ba-

jok következnek Angliára a' kereskedési érdek' elhanyagolásából; bár orvoslása után látnának a' ministerek. Fő feladata minden kormánynak, legyen az whig vagy tory, a' nemzeti érdek' külföldön fentartása, de ezt Angliában az utóbbi időkben igen elhanyagolták. A' szónok két óráig tartott beszédében következő pontokra, mint jövendőben ugyanannyi háború magvaira szoritá a' kereskedési érdek' sérülését; kölcsön csonkitás; a' jávai kereskedés' megszoritása; áthágása az 1815ki bécsi szerződés' pontjának, melly Anglia' ipari összeköttetését Lengyelországgal és Krakóval illeti; a' britt kereskedési jog' megsértése Görögországban; az angol kereskedés' kirekesztésére számolt német vámegyesület; Cirkassia, hol a' természeti jogok, a' cserkeszek' megkérdezése nélkül eltöröltettek, 's Anglia' kárára uj tengeri törvények vitettek-be; Algirban a' francziai vámjegyzék által történt elnyomás; Senegalban Franciaországnak erőszakos, a' britt mézga kereskedést lerontó beavatkozása; Ujalbionban Oroszország néhány britt gyarmatot hatalmába keritett; Mexicóban erőszakos beavatkozás a' britt szabad hajózásra nézve a' nagy tengeren, próbatétel hadüzenés előtt a' neutralisok kereskedését akadályozni, ellenségeskedés' kezdése előtt kikötőket elzárni; Buenosayresben ugyan azon sérelmek még nagyobb mértékben; halászat' háborgatása, Nagybritannia és gyarmatai partjaikon a' halászásban akadályoztatnak Franciaország' alattvalóitól, és az egyesült statusok' polgáraitól; Daniában az átszállitási jog Holsteinba Oroszország' javára, és Anglia' kárára; Hannoverában a' szerződések' megsértése uj vámjegyzékek által; baski tartományok, hol az angol kormány a' madridi kormányt ezen tartományok' kereskedési szabadalmainak lerontásával és igy azon jogok' megsértésével gyámolitja, mellyek az angol közlekedés' előjogait biztositották; Oláhországban és Moldvában az Oroszország és porta által rendelt szabályozások, mellyek az előbbi szerződéseket eltörlik és Anglia' kereskedési jogait a' török tartományokban csökkentik. Ezen pontokat Urqhuart úr bőven fejtegeté; de bár mint állitá is hogy pártnézetektől nem hagyja magát vezéreltetni, még is csak nem minden szavaiból sértett hiuság és a' mostani ministerek' politikáját ellenző érzelem tünik-ki, kik mint hiszi, iránta hálátlanok valának, mivel Konstantinápolyban történt gondolatlan fellépéseért vissza hivták.

Durham gróf, nőjével 's kiséretével együtt Inconstant fregatton Quebecből nov. 26kán estve a' plymouthi kikötőbe érkezett. Alig vetett azonban a' hajó horgonyt, azonnal iszonyu szélvész és zápor támadt, melly a' partra szálást teljes lehetetlenné tette. Más nap a' szél csillapúlt ugyan, de a' tenger' hullámzása még sem engedte-meg a' kiszállást vagy a' hajóval közlekedést. Plymouth' szabadelvű lakosi előre tudván, hogy Durham l. az ottani révben fog kikötni, nov. 26kán a' városházánál Tripe C. esq. elnöksége alatt összegyültek 's Durham lordnak Woolcombe úr' javaslatára, üdvözlő fölirást szavaztak, mellyben többek közt ez mondatik: „Őszinte tisztelettel és helyeslléssel láttuk, mylord, miként törekvék ön Canadában igasságot szelidséggel párositani, 's a' lázadást elfojtván, a' valódi szabadság' magvait elhinteni olly országban, mellyet a' vészterhes események' hosszú sora földúlt. Megvagyunk bensőkép győződve, hogy ön' angol honfiai velünk együtt mélyen fájlalják azon eseteket, mellyek önt a' hatalomtól és szándékai' végrehajtásának alkalmától megfoszták. Mi azt hiszszük, mylord, hogy a' nép még többet is teend. A' nép, az ország' társas állapotja által megkivánt országos reformokra nézve ön' szilárd és hajthatatlan gyámolitását várván, örömmel üdvözlendi lordságodat, biztosan remélvén, hogy az ön nyilvános életével ugyanazonositt ügy, tiszta, ügyes és lelkes fáradozásai által új életet 's erőt nyerend." A' szónokok, mond a' Globe, mind túlzó szabadelvűek voltak, 's megjegyzéseikből itélve, Durham l.' visszatérését isten' ajándékának tartják — mi joggal? Durham' ezentúli viselete fogja megmutatni. — Nov. 28kán a' szél folyvást dühöngött, 's még ekkor sem vala remény a' partraszálhatáshoz. A' Sun' levelezője 1815 óta nem emlékezik hasonló vészre. E' zivatar mellett is tömérdek nép csődült az utczákra és révtöltésre. Az Inconstant a' sürü köd miatt alig vala látható. Egyébiránt az Inconstant hajón jött canadai tudósitások nem igen nyugtatók. A' britt seregeknél nagyon elhatalmazott a' szökdösés 's a' lázadás is kész kitörni az amerikai széleken. — Dublini lapok ismétlik a' hirt, hogy Normanby marquis Durham lord' helyébe Canadába megy. A' Globe szerint Durham l. a' parlament' megnyitásaig Brüsselben szándékozik lakni, hol már szálást is bérlettek számára. — Nov. 29kén a' Windsorból Londonba jött királyné' elnöksége alatt ministeri tanács tartatott, 's a' hirlapok' állitása szerint a' parlament' megnyitása febr. 5kére határoztatott. — Reschid basa nov. 28kán a' külministeri hivatalban Palmerston lorddal először értekezett, 's egyszersmind személyzetét is bemutatta. — A' Brighton Gazette szerint jövő tavasz' elején a' hajósereg hat sorhajóval fog neveltetni, mivel a' balti tengerből, mihelyt a' hajózás lehetővé lesz, orosz hajóhad fog indulni

a' középtengerre. Irlandban az elmaradt tizedek 816,000 f. stgre mennek, melly sommából levonván Devonshíre hg' 19,000 ft. stg. illetőségét, mellyről a' hg. önkint mondott le,'s némelly más tételeket, még legalább 700,000 marad fen, mellynek fedezésére a' parlament által szavazott millióból még csak 260,000 f. st. és így egy fontra 7 shilling jut.— Nov. 7kén reggel a' manchester-liverpooli vasúton két gőzkocsi összeütközése által, számos útas megsebesítetett, 's egy közűlök fölgyógyulás reménye nélkül fekszik. A' london-birminghami vasuton illyesek' megelőzésére minden angol mértföldre egy egy rendőrszolga fog állítatni, zöld, sárga és vörös világu lámpákkal, ki a' környületekhez képest a' menő vagy jövő kocsiknak a' lámpákkal jelt adván, így a' mérnökök a' veszélyt el fogják háríthatni.

„Albany" gőzös és „Pennsylvania" hajó Ujyorkból nov. 8ig terjedő tudósításokat hoztak Angliába, mellyek szerint Canadában, Durham l. elutazása után a' lázadás rögtön kiütött. Egy montreali levél nov. 5kén ez esetről következőleg ír: „Az annyiszor megjövendölt dolgok csakugyan beteljesedtek: a' canadaiak ujolag, még pedig tökéletesen rendezve, felemelék a' lázadás' zászlóját, és tegnap, tizenkét hónapi rövid idő alatt, másodszor hirdettetett-ki a' hadi törvény. Tegnap azon felette nyugtalanitó hir terjedt-el a' városban, hogy az egész vidék fellázadt, 's Acadie grófságban több kormányhívek egész hideg vérrel gyilkoltattak-meg. Későbbi tudósítások megvalósíták e' hirt, 's azon grófságba sietve seregcsapatok küldettek. „Victoria hgnő" gőzöst, melly nov. 3kán egy osztály kir. pattantyúságot Laprairiebe vala szállítandó, mig a' hajó műhelyben volt, kétszer gyujták-föl, de szerencsére keves kárt szenvedett. A' kormány hiveinek Laprairieben csak tiz percznyi idejök volt arra, hogy a' falut elhagyják, és „Britannia" gőzösön e' városba menekedjenek. Tegnap reggeli két óra tájban rohaná-meg Beauharnoisban egy 3000 főnyi pártos csapat Brown úr' házát, és 20 percznyi viadal után Brown, ifj. Ellice, parlamenti tag, Noval, Ross urak és a' több alkotmányosok elfogattak, és mi lett belőlök, mind eddig nem tudhatni. Ellice, Balfour nejei és a' több asszonyok és leányok mig a' házban a' viadal tartott a' pinczébe rejteztek. Brown és Ross sebet kapának. Tegnap egy Caughnawaga falubeli indusnő, midőn elszaladt tehenét keresné az erdőben, szembetünő fölfegyverzett pártütő csapatot talált, 's ezt az indusoknak, kik épen egyházba gyülekezének, azonnal hirül adá. Ezek tüstént, a' mint lehete fegyvert fogván, puskával, vasvillával 'sat. a' pártosok ellen indultak, kik azonnal megfutamodának, közülök 75 foglyul esett, 's a' lachinei lovasság által bilincsben a' városba kisértettek, hol sokan elfogattak. Az önkénytesek felszólitattak, és vetekedve teljesítik kötelességüket; a' városban és elővárosban minden gyanús házat fegyverért megmotóznak, már nagyszámu fegyvereket találtak. A' kapuk sorompókkal elzárattak, 's őrzésökre dzsidások rendeltettek. Sir John Colborne „John Bull" hajón tegnap reggel érkezettmeg, 's azonnal hirdetményt bocsátott-ki, melly által az ujonnan kiütött lázadás' következésében Montreal kerülete ostromállapotba tétetik; az alsó tartományokból ide seregcsapatokat rendelt. Felsőcanadában is kiütött a' lázadás, és a' pártosok Malden erősségét felégették. — Durham l. még nov. 30ig nem szállott partra. Erről egy plymouthi levél következőleg szól: „A' szélvész folyvást nagy erővel dühöng. Volt ugyan időköz, mellyben Durham l. partra szállhatott volna, és ezt miért nem tette, arról különböző hírek terjengnek. Mondják hogy a' nemes lord az „Inconstanton" akart volna a' kikötőbe evezni, de az admiral azt válaszolá, hogy lőporral egy hajó sem mehet kikötőbe. Azonban Durham l. hihetőleg örül, hogy jó ürügyöt talált még partra nem szállani, mivel ez alatt hirlapokból olvashatja, mint fú felőle a' szél Angliában."

Francziaország.

Minél közelebb jő a' kamarai ülések' megnyitása, a' politikai pártok' mozgásai 's előkészületei annál élénkebbekké lesznek. A' doctrinárek (Guizot' pártja) ajánlatot tettek az ellenző pártnak (Odilon Barrot' és Thiers' partjának) komoly parlamenti összeszövetkezésre a' ministerium ellen; 's ezen ajánlat valamennyi ellenző hírlaptól, a' Temps-ot kivéve, elfogadtatott. A' következő kamarai elnök' választásakor hihetőleg mindjárt elkezdetik a' küzdés. Dupin úr a' ministerium' jeleltje leend, az összeszövetkezett ellenző párt pedig Odilon-Barrot vagy Guizot úr' elválasztatására fog törekedni. E' harcz' kimenetele határozza-el majd a' kabinet' meg-vagy nem-maradását is. Nem kis aggodalmat okoz a' ministeriumnak az összeszövetkezés, ámbár róla a' Journal des Débats megvetőleg így nyilatkozik: „Bár milly bizodalmasan viseljék is magokat egymás iránt a' pártok, bár milly őszintén akarják is a' szoros öszveszövetkezést, az országkormányt kezökre keritendők, még is bajosan fognak összeállhatni. Igen, már látók azon pillanat' közelgését, mellyben a' régi gyülölség kitörend, melly által a' közös jelszó: „a' király országol, de nem kormányoz" igen nagy szorultságba juthatna. Nagy

csapás volna rajtunk, ha a' szövetség ezen az uton bomlanék-föl. Az ellenzés ekkor az ütközet' kimenetele után, századikszor mondhatná-el: meggyőzetett, mert egyet nem értett. A' kamrai munkálatok csak hamar ismét elkezdetnek; az ellenzés' fejeinek ekkor bőrükben áll fellépniök és a' ministereknek tehetetlenséget, romlottságot, szolgaiságot szemökre hányniok. A' küzdés makacs lehet; az ellenzésnek azért vigyáznia kell, ne hogy erejét szétszaggassa; mert valamennyire szüksége leend; mi neki egyetértést tanácslunk; a' pártok egygyé olvadtak, egy zászló alatt állanak; derék! most még csak azt kell kivánni, hogy a' kamrákban erős kéz emelje-föl és lobogtassa a' zászlót; hogy az egyesült ellenzés' zászlótartója a' választás javitási kérelemhez, és Hauranne' röpkeiratához támaszkodva lépjen szónokszékre! Csak egyet kérünk-ki magunknak: „ütközet előtti napon valahogy el ne rémüljön" „ki mint tudja mentse magát" kiáltás ne legyen.—Valóban épületes néző-játék' tanui leszünk. Azon pillanatban, mellyben az egyesülési szerződés elkészitetett, csodálatos aggatódzások támadnak, sokan kérdezendik: „ugyan méltók e a' doctrinaerek, hogy az ellenzés' szentekszentébe lépjenek? Bizhatni e megbánásukhoz; nézeteik nem önhaszonlesők e?" — Kivánjátok tudni mit felelnek? — „Kérditek, vajjon a' doctrinaerek elvetették e valóban kigyóbőrüket, vajjon ellenzésükkel nem mellékczélt akarnak e elérni; valóban fölötte kiváncsiak vagytok; mintha épen a' volna a' bökkenő! Mi semmit sem adunk a' doctrinaerekre, és meg vagyunk győződve, hogy ők minket nem igen nagyra becsülnek; nyilván van, ők magok malmukra hajtják a' vizet; mi szavunk lehet ellene? tán mi másképen cselekszünk? Minek az elménczkedések? csak egyetlenegy pont jöhet tekintetbe: az ellenzéssel tartanak a' doctrinaerek? — Igen. — Isten neki, ugy az ellenzésnek a' doctrinaerekkel kell tartani. Politikai összeállásnál nem lehet szó erkölcsi kétkedésről." Egy tételre nézve értenek egyet az öszveszövetkezett ellenzési hatalmak, 's ez a' tétel: le roi regne et ne gouverne pas (a' király országol, de nem kormányoz.) De ezzel aztán vége is ám az egyetértésnek. A' háboru és békéről, beavatkozás és nem avatkozásról, szövetség és javitásról az ellenzésnek különböző véleménye van. Némellyek a' spanyol, belga, olasz, lengyel, keleti ügybe be akarnak avatkozni, mások azt mondják, kiki a' maga kapuja elejét tartsa tisztán; némellyek a' septemberi törvényeket el akarják törleni, mások sokat tartnak magok felől hogy azokat az országnak ajándékozták; egyik nem akar választási javitást, másik 10,000 választóval kiván többet, a' harmadik 500,000ért erősködik, negyedik öt millióért, ötödik 33 millióért. Mint a' választók' mennyiségén, ugy hajba kapnak egymással a' Franciaországnak legtanácsosabb igazgatási rendszeren is. Némellyek köztársaságot akarnak, mások V. Henriket, mások népszerü monarchiát köztársasági intézvényekkel, mások parlamenti igazgatási rendszert, mások bábkirályságot. Nem sokat kell ollyan ellenzéstől félni, melly egyetlen egy bel és kül politicai fő kérdésben sem, hanem csak egy mondat, egy szó, egy kukk fölött egyezhetik-meg." —

A' párisi német hírlap azon hírre, miként a' király már végrendelményt tett volna, megjegyzi, hogy Lajos Fülöp még orleansi hg. korában fölosztotta vagyonát gyermekei közt, 's magának csak használatát tartotta fen. — A' Constitutionnel szerint Miraflores marquis egymásután négy jegyzéket közölt Molé gróffal, ki azokra tagadó választ adott. — A' Messager szerint, Lobau marsal hivatalához csak Reille és Durosnel generálhelytartóknak lehet némi reményök. — Rambuteau úr a' párisi hatósági tanácstól Lobau marsal' temetési költségére 40,000 frcot kért. — A' Commerce a' választási reformot az ország',s még sokkal inkább a' kormány' javára, szükségesnek tartja. A' kormány, úgymond, olly függő 's veszélyes pályára tévedt, hogy egy doctrinair hírlap, melly a' mostani rendszert tökéletesen ismeri, kénytelen megvallani: „mi 1825hez közelebb vagyunk, mint 1831hez."

A' chapelle ardenteban, hol Lobau marsal holt tetemei kitéve vannak, a' kandi tömeg' eltávozta után, egy aggastyán a' koporsó lábához térdelvén, érzékeny zokogással fejezé ki fájdalmát. Ez sir Sidney Smith vala, a' híres angol admiral. — A' Courrier állítja, hogy a' nemzeti őrsereg' új kormányzója nem lesz más, mint Jacqueminot general, 's a' kinevezési rendelet Lobau' eltakaritása után azonnal ki fog hirdettetni.

Németország.

Darmstadt, dec. 2kán. A' hesseni másodkamara' legújabb előterjesztvényei közt emlitésre méltó egy inditvány az 1837 nov. 1jén költ nyilt levél által megszűntetett hannoverai alkotvány' helyreállítása, 's egy másik a' becsületrenddel diszesített hesseni katonáknak, őrmestertől lefelé, az ezen renddel járó díj kifizettetése iránt.

Poroszország.

A' porosz kormány hirlap Berlinből dec. 4. jelenti: „Tegnap estvéli $10^3/_4$ órakor Vilmos porosz kir. herczeg neje, ő felsége és az egész kir. ház' örömére szerencsésen egy leányt szült. Ezen

örvendetes eseményt ágyudörgés tudatá az itteni lakosokkal.

Berlin, dec. 1jén A' statustanács értekezései az egyházi zavarok fölött e' napokban elfognak végződni. Bizonyosnak látszik, hogy ha általános, minden tartományt befoglaló rendszabályok tétetnek is, ezek csak békes és engesztelő természetűek lehetnek. Legalább egy a' thrónhoz igen közel álló személy' nézete 's a' különféle elnökök' nyilatkozásai, kik a' tárgyba 's jelenkor' szükségeibe tökéletesen be vannak avatva, erre látszanak mutatni; de mindenek fölött a' király' szilárd gondolkozásától, ki a' statusban és egyházban a' béke fentartását élete' művének tekinti, bizton remélhetni a' viszálkodások' békes eligazodását. A' szent székkel fenálló viszonyok' fölbontására, melly nehány hét előtt kétséget nem szenvedőnek tartatott, úgy látszik, senki sem gondol többé.

Olaszország.

Anconába nov. 29kén délfelé érkezének meg a' franczia hajók, az anconai franczia őrcsapatot Francziaországba visszviendők. Mondják hogy az őrség' és katonai szerek' hajóra szállítására, a' vár' és város' teljes elhagyására négy napi idő szükséges.

Spanyolország.

Madridba nov. 22kén érkezett a' sevillai esetek' híre, 's azon valamennyi párt elbámult A' túlzók egy felől helyeslik e' népmozgást, más felől gyanakodva szemlélik Cordovát a' játékban, 's félnek, hogy ő és Narvaez a' lázadást, madridi barátaikkal egyetértőleg, a' madridi túlzók, 's különösen Luchana gróf, engesztelhetlen ellenségök ellen használandják. A' ministeri párt Cordova' magaviseletében gyalázatos árulást lát, a' nyugott szemlélő pedig az északi hadsereg és a' déli tartományok' seregei között csaták' közelgését várja, mi által D. Carlos' diadala annál valószinűbbé lenne. A' Correo Nacional, mellyet Narvaez' meghitt baráti szerkesztenek, bizton hiszi, miként Narvaez nem fog részt venni a' sevillai lázadásban. A' követek nov. 22kén titkos ülésben sokáig tanácskoztak e' tárgy fölött, de minden siker nélkül. Uj ministerium még mind eddig nem létesülhetett. A' volt minister elnökök' kétszeri tanácskozásának sem lett semmi eredménye, mert Frias hg. nem akar az elnökségről lemondani. A' többi ministerelnökök abban egyeztek meg, hogy az új kormány kirekesztőleg csak a' hadi ügyekkel foglalkozzék, mellőzve minden politikai pártkérdéseket, 's meghagyva az eddig létesült reformokat. Isturiz úr a' nekie szánt ministerelnökséget nem fogadta el, melly e' szerint hihetőleg ismét Calatrava úrra fog szálni. A' követek Seoane javaslatára nov. 22kén a' pénzügyigazgatás' megvizsgálására biztosságot határoztak kinevezni. — Cadizban nov. 16kán a' csend még nem lőn megzavarva, sőt nehány nyugtalankodó el is vitetett. Malagában nov. 17kéig szinte csendesség volt. — Alaix nov. 23kán Madridba váratott. — Cabrera nov. 16kán Calatayudot megszálta, de 18kán megint elhagyta, alkalmasint Van Halen' és Ayerbe' közeledése miatt. — A' következkamara nov. 23kán kezdett vitatkozni a' válasz-fölirat' egyes pontjai fölött. Az Olozaga és Seoane által javaslott és a' D. Carlossali egyezkedés lehetlenségét kifejező módosítvány, ámbár azt Martinez de la Rosa úr czélszerűtlennek nyilatkoztatta, nagy többséggel elfogadtatott. A' négyes szövetségre nézve Infante úr' módositványa, mikép fejeztetnék ki, hogy Anglia jobban teljesítette kötelességét mint Francziaország és Portugallia, szavazás nélkül félrevettetett. Ezután Arguelles úr a' sz. székkel fenálló viszonyok iránt vette kérdőre a' ministereket. Mint világi fejedelem, úgymond, a' pápának szabadságában áll a' királynét elismerni vagy el nem ismerni; de a' sz. atya a' királyné' ellenségeit aligha egyházi fegyverrel nem támogatja. Az igazságügyi minister felelé, hogy a' thrónbeszédben csak világi fegyverről van szó, 's a' kormány az egyházi dolgok' elintézésére ügyvivőt tart Romában. — A' senatusban is fölolvastatott a' válasz fölirási javaslat, melly nem egyéb, mint a' thrónbeszéd' viszhangja. Calatrava és Quintana urak külön pótlék javaslatot adtak-be, melly hosszabb a' válaszfölirásnál. — A' királyné, mint mondják, Alaix general' megérkezte előtt nem akar új kormányt alkotni, mert ő legjobban lesz értesítve Espartero' nézeteiről, azokat pedig követni kell. Az angol követ nyilván roszalja Cordova' magaviseletét. Cordova Sanjuanena generalt, kit Cleonard Cadizból Sevillába küldött, nem bocsátá a' városba. — A' tartalék sereg' egyik osztálya Avila tartományba nyomult a' carlosiak' szétűzésére. Merino' csapatja csak nem egészen szétveretett, 's ő maga 100 gyaloggal és 200 lovassal megint észak felé vonúlt. — Murciában nov. 18kán új zavarok támadtak. A' nép a' carlosiak' vérét kivánta, 's a' hatóságok kénytelenek voltak egy fogolyt agyon lövetni. Valenciában is nov. 17kén 11 fogoly visszatorlásul kivégeztetett. Cabrera ellenben Villahermosában a' villamalefai várat védő nemzeti őrök' gyermekeit lövette agyon, kik közt a' legidősb 11 éves volt. — A' sevillai hírlap nov. 16kai rendkivüli függelékében az igazgató juntának következő határ-

zatai közöltetnek: körlevél a' főváros' és tartomány' hatóságaihoz, mellyben a' junta' létesültéről értesítetnek; az ostromállapot' megszüntetése; egy közlemény Clonard generálhoz, mi szerint hatósága a' tartományban megszűnt; fölirás a' királynéhoz, mellyben előadvák azon tettek, melyek Sevillát elrémiték 's legnagyobb veszéllyel fenyegették az alkotvány' mellőzése és a' kormány cselekvése által fölizgatott indulatok miatt, 's e' veszélyt csak a' junta' létesítésével lehetett elhárítani, melly mindazáltal az 1837ki alkotványhoz, Ild. Isabellához és fölséges anyjához hű ragaszkodását bizonyítja; közlemény Narvaez generalhoz, mellyben a' junta' alelnökévé neveztetéséről értesítetik 's Sevillába hívatik részt venni a' tartomány' közérdekeinek előmozditásában; a' carlosi foglyoknak tudtára adatni rendeltetik, hogy sorsuk egyedül azon módtól függ, miként vezéreik a' christino-foglyokkal bánnak, mit jó leend generáljaik' elébe terjeszteniök; árulás és carlismusra hajlás deportatioval vagy hadi itélettel büntettetik; a' hadi törvényszék' tagjai a' per' kezdetekor, sorshuzás által választatnak; e' rendelmény egyszersmind szoros felügyelést ajánl a' polgári kormányzónak az alkotvány ellen összeszövetkezőkre és az absolutismus' párthíveire, kik az előforduló eseményeket önérdekeikre szokták használni.

Madrid, nov. 24. A' sevillai mozgás' hirére Frias hg. is, ki eddig még tárczáját megtartá, lemondott. Zumalacarreguy és Don Antonio Gonzalez egykori corteselnökök a' palotába hivattak; némellyek beszélik hogy Calatrava ismét a' ministeriumba lépend, mi a' tulzóknak győzelem lenne. Sevillába azonban, nem levén a' kormánynak más fegyvere, Cordova generalhoz levél küldetett, mellyben azon bizodalom fejeztetik-ki, mi szerint ő, mint vezérőrnagy és követ, hazafiságból igen hajlandó leend a' főparancsnokságot a' tartomány második kormányzójának Sanjuanena generálnak átadni, és magát a' lázongó mozgástól elkülönözni. De neki ezen levél, mint a' kormány gyengeségének bizonysága, kétségkivül csak bátorságát nevelendi. — Az alsó arragoniai hirek sem kedvezőbbek mint az andalusiaiak. — Cabrera folyvást löveti agyon a' foglyokat, és perzseli a' falukat. Van Halen general sürgetve kivánja az erősitést; a' kormány azért Espartero generalt kéré — mert rá nézve parancsolásról szó sem lehet — hogy a' tartalékseregtől azon 4000 embert, kik legujobban parancsa alá adattak, küldené a' középponti hadsereghez; de ő azt felelé, nagy szüksége van rá, hogy a' beütést Castiliába megakadályozhassa. Azonközben Van Halen generál legújabban visszatorlás fejében 17 carlosi fogolyt lövetett agyon. Még Valdes Galicia' fökapitánya azon egyetlen general, ki a' kormánynak engedelmeskedik. A' fővárost kivéve, még csak ezen tartományban vannak a' kormánynak nehány segédforrásai; most ezek is elapadnak; már a' tartomány' választottai folyamodának az iránt a' ministerelnökhöz, hogy ezentul a' tartomány' jövedelme kizárólag a' tartomány' szükségére fordittassék. — Safont pénzváltótól adott, 's a' kormánytól helybehagyott terjedtebb szállitási terv, a' cortes' eleibe fog terjesztetni.

Madrid, nov. 25kén. A' ministeri kérdés még egy lépésnyit sem haladt előre, mert senki sem akar olly kormányba lépni, mellynek hatalma csak Madridra van szorítva. Bajos volna különösen alkalmas pénzügyministert találni, minthogy egy felől a' tartományok' jövedelmei a' vezérek által letartóztatnak, más felől az ország el van árasztva papirospénzzel és útasítványokkal a' még ki nem fizetett tartományokra; e' fölött Havannah' és a' Filep-szigetek' jövedelmei már előre két évre elfogyasztattak. A' kormány tegnap részletesen értesítetett Narvaez' diadalmas bemenetéről Sevillába, hol az igazgató juntánál az alelnökséget elfogadta. Igy tehát csalódtak azok, kik Narvaez részéről tagadó választ reméltek. Narvaez' magaviselete igazolni látszik sokaknak azon véleményét, hogy e' mozgalom előre készült terv szerint támadt. Hír szerint a' junta mindenek előtt 25000ből álló „déli tábort" fog kiállítatni. Bármik legyenek is egyébiránt Cordova' és Narvaez' tervei, annyi bizonyosnak látszik, hogy e' mozgalom főleg Espartero ellen van intézve. E' szerint ők egy harmadik párt' vezéreivé lettek, melly a' cortesben nem létesülhetett, 's a' túlzókat és mérsékelteket egyaránt megúnta. — Cabrera, miután 6000 gyaloggal és 500 lovassal öt napot Calatayudban töltött 's a' környéket 10 óráig zsarolta, roppant zsákmánynyal alsó Arragoniába vonúlt. Van Halen ez idő alatt 6000 emberrel meg sem mozdúlt Darocától, Ayerbe pedig 5500al Fuentesben tanyázott. A' katonák nagy szükséget szenvednek, 's innen fognak ruhát és czipőt kapni. —

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertuteza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithathassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

(2) Jutalom kérdés.

Néhai t. Schwartner Márton úrnak, a' pesti királyi tudományos Egyetemben a' Diplomatika, és Heraldika volt tanitójának, könyvtár őrjének, és a' bölcselkedő kar seniorának hagyományából 180 forint váltó czédulában ajánltatik a' következő tárgyról készitendő legjobb értekezés jutalmául:

„Cum in Verbőczii Tripartito Quadripartiti auctores etiam illud reprehenderint, quod in eo non pauca aliter, quam Juris Divini naturalisque aequitas, vetusque regni observatio exposcere videbatur, posita sint, imprimis instituta utriusque operis accurata comparatione, sententiarum diversitas enotetur, tum etiam via et modus de compertis recte judicandi ostendatur.“

Azon értekezés, melly a' jutalmat megnyeri, máshonnan e' czélra ajánltatott költséggel kinyomtattatik, és annak 12 példányai szerzőjének általadatnak. A' határnap, a' meddig azok, kik a' kitett jutalomért vetélkedni szándékoznak, értekezéseiket az idevaló királyi tudományos Egyetem nagyságos rectorának postabér terhe nélkül általküldeni tartoznak, jövő 1840ik esztendei februarius utolsó napjára van rendelve; azon nap pedig, mellyen a' 180 forintból álló jutalom a' legjobb értekezés szerzőjének oda itéltetik, ugyan 1840ik esztendei junius 1jére határoztatott. Az ollyan értekezés, melly szerzője nevét nyilván kijelenti ezen tudományos vetélkedéshez nem bocsátathatik, hanem csak az ollyan, melly valami jelszót a' homlokán viselvén, a' szerzőjének nevét, és más őt megismértető jeleket egy melléje kapcsolt, de zárva lepecsételt levélkébe foglalja, mellyen kivülről ugyanazon jelszó legyen irva. Ezen tudományos vetélkedésre mind a' hazai, mind a' külföldi tudós férfiak meghivatnak, kik értekezéseiket deák, magyar, német, vagy franczia nyelven készithetik.

Költ Pesten november 17kén 1838 esztendőben. *A' Schwartner jutalom hagyományának gondviselője.* (3)

Második Félesztendő.

Pénzfolyamat: Bécs, dec. 11kén: 5 pctes stat. kötelez. 107 3/4; 4 pctes stat. kötelez. 100 5/16; 3 pctes stat. kötelez. 81 1/4; 1820ki stat. költs. 286 4/5; 1821ki stat. költs. 157 7/10; 1834ki stat. költs. 682 1/2; 2 1/2 pctes bécsvárosi bankóköt. 64 3/8.

Gabonaár: Pesten, dec. 14én pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 140—125; kétszeres 105—90; rozs 83—72; árpa 80—72; zab 60—55; kukoricza 85—75; köles 75; köleskása 180—170.

Budai lotteria: dec. 12én: 10. 39. 30. 71. 29.

Legfensőbb engedelemmel

a' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerű

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivel 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

200,000 ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinű szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt cs. kir. kiválts. nagykereskedői házának irószobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőfőskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

Pest. Szerda. December 19én

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 49dik szám.

Magyarország és Erdély (kinevezések; Pesten a' kereskedés' jeleo állása; adakozások a' vízkárvallottak' számára; jelentés az aszszony-egyesület gyógyíttatta szembetegekről; kamatra költsönzendő pénz a' m. nyugpénz-intézettől; Zemplén megyében intézet létesítetik az elme betegek' ápolására; győri, szerepi, t bajai hírek; m. vásárhelyi casino 'stb.) Nagybritannia (Durham lordnak, partra száltakor, nevezetes nyilatkozása; a' canadai lázadás elfojtva; a' radical mozgalmak komoly szint öltenek 'sab.) Franczia-ország (Gérard marsal a' parisi nemzetőrség főparancsnoka, a' 'stb.) Nemetország. Poroszország. Spanyolország (a' sevillai fölkelésnek vege; új ministeriumi szerkezet 'stb.)

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége nmélt. Kopácsy József veszprémi püspök ő exceáját, az egyház, thrón és haza iránt kitüntetett magas érdemei' tekintetéből, esztergomi érsekké és Magyarország' Primásává méltóztatott kegyelmesen kinevezni. Hk.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége a' kassai püspökmegyében megürült sárosi főesperességre Kalácz Endre keczer-peklini lelkészt 's alesperest méltóztatott kegyelmesen kinevezni. W.Z.

A' nm. m. k. udv. Kamara a' keblebeli számvevőhivatalnál díjas gyakornokká Vermes Jánost léptette elő; — a' schamaczi ujan-felállított harminczadosságra Drenovacz József klenaki ellenőrködő tisztirnokot; a' klenaki ellenőrködő tisztirnokságra pedig Fehér József rajevoselloi utlevélvizsgálót; — a' Buccariczán megürült harminczadosságra Bognár Károly orechoviczai ellenőrködő tisztirnokot; — ennek helyére pedig Schrott Pált, a' tengermelléki kamar. jövedelmek' felügyelőjét; — nemkülönben a' Bánságban furdiai kerületi-erdésszé Schärfeneder Bonaventurát, a' doroszlói kam. erdőhivatal' eddigi segédjét; — ismét Leukosesten kerületi erdésszé Fokner József bulcsi kamar. alerdészt nevezte ki; — végre ez utóbbinak helyére hasonló minőségben Köhler Peregrin furdiai alerdészt tette által. Hk.

Povazanecz József szegedi k. sóbeszedő f. é. nov. 28kán meghalálozott.

Pest. A' kereskedés most téli álmát alussza; csak oláhországi fagyuban történnek tetemesb vásárlások, és ámbár Erős gőzös nagy mennyiséget hozott ide, ez még sem volt elég teljesíteni az alkukat, mellyek mult Leopold napi vásárkor, Morvaország' részére köttettek. Kevés gyapju is vásároltatott, 's remélhetni, hogy jövő hónapban, mikor a' gyapjukereskedés rendesen ébredni szokott, valamennyi kész gyapju elkelend. Az égettbor' ára egy kissé csökkent, de e' czikk a' banságba és Tisza' vidékére folyvást nagyobb mennyiségben küldöztetik innen, hogy sem az ár' tetemesb csökkenésétől félni lehetne, ha bár égettbor Lengyelországból szállítassék is. Időjárásunk száraz hideg, 's a' posták már későn érkeznekmeg. Budapest között számosan gőznaszádokon ohajtanák eszközleni Dunánkon a' közlekedést, 's e' vállalat, ha létesülne, ki is fizetné magát.

A' víz által károsultak' számára érkezett ujabb segedelmezések (ezüst pénzben) Bécsből Pálffy Fidél gr. udv. kancz. ő excja utján 3880 f. 9¼ kr; névszerint Talaczko b. a. austr. tartományi elnök 2000f. Krieg b. galicziai kormányelnök 1880 f. 9¼. A' magyarországi főhadi kormány 18 f. 36 kr; az erdélyi kormányszék 240 f. 50¾ kr; névszerint Moga Basil oláh püspök 24 f. 20 kr; Torda megye 49 f. 44 kr; Kolos megye 154 f. 56¾ kr. — A' magyar nyugpénz-intézet' választmánya' részéről közhirré tétetik, hogy ezen intézet' pénztárában jelenleg 129,000 v: ft. vagyon, melly a' fenálló alapszabályok szerint 6tos kamattal adósságtalan, és tüzvész ellen biztosított budapesti házakra kölcsön adandó. Felhivatnak azért minden házbirtokosak, hogy a' kik ezen ajánlatot használni akarják, szükséges bizonyítványokkal ellátva az intézet választmányához folyamodjanak.

Emlékeztető jelentés academiai jutalmakért vívó irókhoz. A' m. tud. társaság jónak látta sok más tudományos intézetek' példájára a' jutalmat megnyert pályairatok' kéziratait levéltárában őrízni; 's ez által különösen meggátlani azt, nehogy, vagy tetemesen javított, vagy egészen átdolgozott, vagy épen nem is pályázott munkák, úgy mint a' pályán elesettek adathassanak ki, 's e' módon vagy az illető birálókra, vagy az academiára magára ez oldalról bal véleménynek csak árnyéka is hárulhasson. Kihirdettetett e' határzat 1837. sept. 10., emlékeztetőleg újra 1838 januar 10., 's ismét sept. 9 1838 a' közgyülésből: megjegyeztetvén mind annyiszor, hogy a' munka' sajátsági joga a' szerzőé marad. Mind a' mellett is többen akadván már eddig is, kik kéziratikat visszakérik; ezennel figyelmessé tétetnek a' pályázók, mikép a' társaság, említett határozatához most és mindenkor szorosan ragaszkodván, a' jutalomtól elesett kéziratok, valamint az ideiekkel megkezdetett, ezután is, ellenőrségül, a' társaság levéltárában őriztet-

ni fognak, semmiféle ürügy alatt onnan ki nem adatandók. Különben is azt kivánván minden jól szerkesztett jutalmazó intézet' szabályai, 's a' m. tud. társaságéi is, hogy a' beküldendő munkák idegen kézzel legyenek írva, 's így a' szerző saját kezeirása' birtokában maradván, méltánytalanságról panasz legkisebb sem lehet. Pesten, a' kisgyülésből, dec. 17. 1838. D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' budapesti jótékony asszonyegyesületi szambetegápoló intézetben a' f. 1838. évben 15. szürkehályogos vak operáltatott,'s e' közzül 9 mind a' két szemére tökéletesen, 3 az egyik szemére tökéletesen, másikra tökéletlenül kigyógyítatott, kettőnek látása sokkal megjavúlt, kettő pedig még kétes állapotban elbocsátatott. Az 1837. evben ugyanezen intézetben 13. szürkehályogos operáltatott, 's e közzül 8 mind a' két szemére tökéletesen, 1 az egyik szemére tökéletesen a' másikra tökéletlenül 's 1, mind a' két szemére csak tökéletlenül viszanyerte látását, 3 pedig gyógyúlatlanul elbocsáttatott. — A' költség, mellybe ezen intézet a' két asszonyegyesületnek került, (beszámitván a' gyógyszerek árát is) az 1837. évben 946 váltó ftra 15 kra, az 1838. évben padig 853 válto ftra huszonöt kra ment.—Az operátiókat ezen kórházban, annak fennállása óta, orvostanár 's egyetemi tanitó Fabini Gottlieb János úr személyesen viszi végbe 's az ápolásra, gyógyitásra is ő ügyel személyesen, és pedig minden tiszteletdij nélkül, melly emberszerető szivességéért neki a' két egyesület legforróbb köszönetjét ezennel nyilványitja. — Közli a' pesti egyesület megbiztából annak titoknoka

Karlovszky Sigmond.

T. Zemplén vmegyének nemes lelkü rendei jelenleg a' szenvedő emberiség' egyik szánakozást érdemlő osztályának, az elmebetegeknek számára létesítendő intézettel foglalkodnak, melly iránt nov. 29's 30kai közgyülésök alkalmával következőleg rendelkeztek:„Közohajtása lévén a' megye'Rendeinek, hogyaz elméjökben háborodott szerencsétlenek ápolásában és lehető kiemelésében az emberiség iránti kötelesség mindenek felett teljesítessék, 's azonszomorú helyezet, hogy ezek, minden segitő kéz nélkül, gyakran nem kevés botránkoztatással, sőt mások' élete' 's a' közbiztosság' veszélyeztetésével is bolyongnak, kikerültessék: erre nézve a' küldöttség' teljesen kimerítő jelentése köz megelégedéssel fogadtatik, ennek következésében addig is, mig a' boldogabb jövendő, akár jótevő ajánlások', akár más adományok' utján, ezen intézetet örökíthetné, az előterjesztett okoknál fogva határoztatik, hogy ezen szerencsétlenek' elkülönözése, másokra nézve is teljes biztosságba helyeztetése és rendes gyógyíttatása végett a' megye' kórháza' udvarában a' javaslott épület évenkinti 150 frt. ezüst pénzben fizetendő bér mellett vétessék ki, 's illy módon azon szerencsétlenek' számára minden személy- vagy vallásbeli különbség nélkül egy állandó intézet alapíttassék 's a' közelítő 1839dik eszt. Sz. János' napjától kezdve nyittassék meg; a' szobáknak bútorozása 's a' dühös őrülteknek szükséges kalitkák' elkészítése annak idejében a' megye' különös költségével megtétetvén. Ezen intézet' létesülése ekkép megrendeltetvén, mi az ide szükséges költségeket illeti: elsőben is ide fordíttatik az 5000 fr. tőkének évenkinti kamatja, melly b. e. báró Sennyey János ő nagysága kegyes végrendelete által e' végre különösen hagyatott; többiben pedig a' megkivántató költségek időről időre a' megye' közgyülésének bemutattatván, fele részben a' nemesi pénztárból, másik felében pedig a' házi pénztárból lesznek kifizetendők, azon okoknál fogva, mivel ezen intézet minden személykülönbség nélkül, közönségesen az efféle háborodottak' számára rendeltetve lévén, a' nemesi rendből valókat, vagy ezekhez tartozókat is érheti hasonló szerencsétlenség, a' szegény sorsú adófizetők pedig különben is a' házi pénztár' költsége alá tartozván. A' betegek' gyógyítása a' megye' helybenlakó főorvosára különösen bizatik, ki az ujhelyi járásbeli rendes és tiszteletbeli orvosokat, mint a' körülmények kivánni fogják, e' végre fordítván, 's a' közhatározás' ereje mellett kötelezvén, hivatalos orvoslásuk' sikeréről a' kirendelt küldöttségnek félévenkint tenni kivánt jelentését erre is kiterjesztve, időről időre be fogja adni. A' mennyiben pedig az orvosi jelenléten kivül az intézet' betegeire egy állandó felvigyázó mulhatatlan szükséges lenne, ennek, lakáson kivül, esztendőnkint 60 ezüst fr. rendes fizetés mellett felfogadása meghatároztatik, a' segéd iránt szükség' esetében a' körülményekhez képest való rendelkezés az állandóan felügyelő küldöttség' elnökére bizatván. Mindezeknek foganatba-vétele, és az állandó felügyelés továbbá is azon küldöttségre bizatik, melly a' kórházra nézve mélt. báró Barkóczy Imre' elnöksége alatt állandólag ki van nevezve, olly világos utasítással, hogy a' szükséges fizetések iránt mindenkor a' megye' közgyülésének elhatározása alá terjessze jelentését, rendes számadását pedig, mind bevételeiről mind kiadásairól, minden esztendő' végzetével, mutassa be. Reménylvén azonban a' megye' Rendei,

hogy ezen közérdekü intézet az idö' mostohasága mellett is a' jótékony ajánlások' és adakozások' utján gyarapíttatni fog, ennélfogva mind a' 17 kerület' szolgabirái tegyék közhirül, hogy ez a' közelitő 1839. eszt. Sz. János' napján megnyittatik, 's a' megháborodott szerencsétleneket tiszti kötelességök szerint ide utasitsák, egyszersmind pedig nem csak a' földesuraságokat 's városok' és helységek' községeit, hanem a' tehetősebb egyes lakosokat is az adakozásra hathatósan buzdítsák 's az adományokat a' kirendelt küldöttség' eluökének, a' feltételes ajánlásokról veendő kötelezvényeket pedig a' megyének mutassák be. Végezetreezen legemberibb intézetet a' megye' Rendei országos tárgynak tekintvén, hogy ennek az ország' 4 kerületében felállítatása eszközöltethessék, a' közelebbi országgyülésre fölterjesztetni 's e' végett az országgyülésre elkülönözött tárgyak' sorába feljegyeztetni határoztatott."

Győr sz. k. városban rövid idő alatt több czélirányos intézetek létesültek, u. m. az utczai 's házbeli koldulás' megszüntetése, a' szegények' intézetének annyira gyarapulta, hogy már közel 300an kapják onnan ápolásukat, a' város' jobb kivilágitása, 's a' mi legtöbb, egy árvaház' alapitása, hol már 12 árva lel menedéket, élelmet, tanitást, melly eléggé nem dicsérhető intézetet a' városi tanács buzgalmának, polgárai' 's minden rendü lakosai' nagylelküségének, de leginkább érdemteljes főbirája, Czech János fáradhatlan munkásságának köszönhetni. — T. Győr vármegye f. e. Boldogasszony hó 5kén főtiszt. Tóth József apát, győri kanonok és lelkész 's a' megyebeli árvákra ügyelő választvány elnökének inditványára azt rendelvén, hogy az indítványozó apát úrnak vezérlete alatt a' szegény nemes árvák' tartására 's nevelésére szabad aján'ás' utján alaptőke gyüjtessék; ennek következtében a' tisztelt kanonok urnak előre utat nyitó bőkezüsége 's hathatós felszólitásai által már 1888 p. ft. gyült össze, melyből előlegesen már 600 p. ft. kamatra adatott 's több árvának segedelem nyujtatott. Áldás az illy nemeslelkü jótevőkre, 's naponkint nagyobb előmenetel az illy korszellemnek!

Szerepen (Bihar megyében) Kelemen János kir. táblai előadó biró, mint földes úr, a' helv. hitvallásuak csinos, de segedelem-hiány miatt több izben félbeszakadt egyháza' épitését, több aprólékos segedelmezésen kivül, 500 ft. készpénz, 120 ezer tégla, 's a' f. é. kir. dézma megváltása' elsőségi jogának átengedésével, mi 40 ft. 60 köből életet jövedelmezett, gyámolitá; a' paplakot is bővité az iskola' udvarával, ennek tágasb házhelyet adván. Illy nemes tettre hála hatja meg minden emberbarát' keblét; —'s nem jogszerüleg kivánhatja-e hitsorsosi' segélyét az, kit idegen karok gyámolitnak? —

Baja dec. 6kán. Elég hosszu ideig tartott őszünk a' szántásnak kedvezett volna, ha szarvasmarháink majd egytül egyig láb- és szájfájásban nem szenvednek, ide járulván nálunk a' dolgozó emberek nagy hiánya, ugy hogy sok helyütt a' nyomtatást is fölrugtatott napibér mellett folytatják, mi miatt még sok gabona nyomtatatlan. Az erintett száj-és lábbajt kezdék ugyan gazdáink orvoslani, hanem a' kényelmetlenség meguntatta velük a' gyógymódot — döglési eset nem igen volt. Házi szárnyasinkból némelly helyeken faj alig maradt, azok hirteleni hullással vesztek el. Vetésink megyénk némelly részeiben szép reménnyel biztatnak, de vannak tájak, különösen a' telecskai járásban, hol bizonyos földalatti apró fekete kukaczok a' vetésnek gyökereit elrágják, 's igy a' viruló vetésnek veszni kell, mi okbul a' földnek ismételt bevetésére szoritvák a' földmivelők. Időjárásunk igen hirtelen változó. Nov. 22kén mennydörgés hallatszott, 24kén reggelre házaink 's utczáinkat itt ott hóval borítva, már 25kén azt nagyobb mennyiségre szaporodva szemlélhettük. 26kán a' légmérő szerinti két foknyi hideg mellett csont-keménységüvé fagytak sáros utaink. A' folyvást uralkodó éjszaki szél 24 óra alatt a' légmérőt 12dik fokra lépteté, de e' zordon idő csak hamar fagyos esővé változván, később egész nyári záporhoz hasonló rohanással zúgott néma éjeinken, mi ismét derült őszi napokká változott; most is lágy 's ködös időjárásunk vagyon. Minderre még is nagyobb sulyú betegségek bántalmitul jó formán meg vagyunk kimélve, kivevén a' csúz és nátha természetüeket. Egész éven által mintegy harmadfélszáz halottat számláltunk, szülöttet pedig ötödfél százat. A' közelebbi bajai vásár silányul ütött ki. Vásárosak a' kedvetlen idő és fencetlen sár miatt szembetünőleg kevés számban jelentek meg, mi főleg a' sertések keletire kedvetlen befolyással volt. Általányos panasz a' sertésekről, hogy a' hizásban nem feleltek meg az idén a' várakozásnak, mi miatt az eladás nem vala jutalmazó, 5—5½ mázsányi egy pár hizott sertést 90 váltó frton vásároltak; mintegy 4 mázsányit pedig 75 v.frton. Szarvasmarha nem igen sok hajtatott; az ökör párja 180—300 frtig kelt, tehéné 100—120 fr.; borvásár nem is volt, mi' vel a' szomszéd baranyai és szegzárdi hajók jég' zajtul akadályoztatva nem jöhettek vásártérünk'

*

re. Héti vásárink általában népesek voltak; a' gabona egyre másra hordaték a' fölvidéki piaczokra, csupán a' komáromi duna-kárbiztositó intézetnél (a' bécsit, és triesztit nem emlitvén) 330,436 pozsonyi mérő kármentesitették. Első rendű liszt mázsája 12 fr., 2diké 10 fr., 3diké 7 fr., 4diké 5 fr.; első rendű tisztabuza pozsonyija 3 fr. 30 kr., 2diké 3 fr. 10 kr., 3diké 3 fr.; első rendű kétszeresé 2 fr. 40 kr.; 2diké 2 fr. 30 kr., 3diké 2 fr. 20 kr.; rozsé 2 fr. 20 kr.; árpáé 1 fr. 50 kr.; zabé 1 fr. 24 kr.; kölesé 1 fr. 50 kr.; kukoriczáé 2 fr. széna mázsája 1 fr. 30 kr.; lágyfa öle 8 fr., keményé 12 fr. 30 kr. mind váltóban. Végre némelly természetbuvárok tudvágyok kielégitése végett ide jegyezzük, hogy a' lapokban hirlelt bácsmegyei szentiváni négyes ikerek mintegy nyolczad napra elgyöngülésbül örökre elszunnyadtak.

A' marosvásárhelyi Casino folyó 1838dik évben, nov. 16kán rendes közgyülést tartván, vizsgálatinak egyik főtárgya vala a' Casino jelen évi jövedelméről és költségeiről közlött tudositása az e' végre kinevezett választottsági biztosságnak, miszerént kiviláglott, hogy a' mult november óta részvényekből és egyebekből bégyült 1194 fr. 21 kr. Szükséges kiadásokra felment 874 fr. 44 kr., és igy jelenleg van a' pénztárban 319 fr. 37 kr. pengő pénzben. Továbbá ezen biztossági előterjesztésből kitetszett az is, hogy a' Casino részvényeseinél a' lefolyt évekről még fizetetlen hever 2337 fr. p. p. — mirenézt meghatároztatott, hogy azon részvényeseken, kik többszöri felszólitásra is kötelezvényöknek mind eddig eleget nem tettek, hátralévő tartozások felvétele az igazgatóság által törvény útján is eszközöltessék. Közli Szász István casinoi jegyző. Nemes Torda városa, a' Duna áradása által megkárositott, budai és pesti szerencsétlen lakosok segedelmezésökre, hivatalos úton, 930 rforintokat és 22krokat küldött, váltó pénzben. E. H.

Nagybritannia.

Durham l, miután a' több napokig dühösködött szélvész lecsillapodott, nov. 30kán Devonportban szállott partra. Nov. 29én estve megkapván a' Londonból jött, 's lemondása' elfogadását tárgyazó sürgönyt, mellyet bizonyos Weekes nevü ember élete' koczkáztatásával vitt az „Inconstant"ra, kiszálltakor nem tétetett neki hivatalos tisztelkedés. Ellice vezérőrnagy és White kapitány fogadá őt, a' parton összegyült nagy számú nép pedig örömkiáltással üdvezlé 's kiséré a' városba. — Következő nap Devonport és Stonehouse mezőváros' szerencsekivánatát nyujtákát a' városházánál, mellyre Durham l. következőleg válaszolt: „Mayor úr 's uraim! Kérem fogadják forró hálámat azon jóakarat' 's megkülönböztetés' nyilvánitásaért, mellyel Angliába visszatértemet üdvezlik. A' bennem helyhezett bizodalmat, vagy brit éjszakamerikai kormányzásom' kitüntetett méltánylását megbánni soha sem leend okuk. Előadván már a' tőlem, mint főkormányzótól követett politika' természetét és irányát, a' mennyiben nekem elkerülhetlenül szükségesnek látszék Canadában a' nyugtalan forrongást lecsilapitani, és az indulatokat a' jelen bajok' szemlélésétől a' jövendőbeli gyógyszerek' reménylésére fordítani. E' tekintetben, mihelyt a' parlament összegyül, olly lett dolgokat fedezendek fel, mellyekről a' parlamentnek és az itteni népnek fogalma sincs, és akkor aztán az összegyült törvényhozó testtől bátran kivánandom azon igazságot, mellyet sem az, sem az angol nép nem fog olly szolgájától megtagadni, ki rábizott tisztében hiven és őszintén eljárt. Mind az, mi személyemet érdekli, csekély fontosságú, ha öszvehasonlitjuk önök' jobbágytársainak, britt éjszakamerika' lakosinak érdekeivel. Én nyilván és ünnepélyesen kijelentettem, hogy a' legtisztább szándokkal, és semmi pártnézetektől nem függve, szentelendem magam azon érdekek' előmozditására. Örülök hogy alkalmam van ezen igéretet, épen midőn Angliában partra szállok, ismételhetni. E' cselekvésmód' szükségességét a' britt éjszakamerikai nép megértendi, és az angol is csakhamar átlátandja, mert az angol felsőség' létezése a' világ minden részeiben, és azon politika' hathatós feltartása, vagy gyáva elhagyása, mellyet ezen három szóval: hajó, gyarmat, kereskedés, lehet kimondani, vele szorosan összefügg. Mi önök föliratának végét és azon alapelveket illeti, mellyek politikai viseletem itthon vezérlék, biztositathatom önöket, hogy azok nem változtak, és nem változók. Legérettebb megfontolás' következésében képződtek, és vizsgálódás által megerősültek, mert engem a' történetek' folyama helyességükről meggyőzött. E' szerint nem lehet kétségbe vonni részvétemet intézvényeink' javitása iránt, mellyre önök czélzának. Bizonysága ennek részvételem ama' javitás' készitésében, mellynek ezen nevezetes város politikai szabadságait köszöni, és ezt 1834ki nyilatkozataim Skóczia' népéhez, ugy hiszem, kétségtelenné teszik. Nem szükség uj hitvallást tennem, nincs mit adnom azon nyilatkozatokhoz, nincs mit elevennem belőlök, mivel lelkemben azokat olly elvek' kifejezésének hiszem, mellyek átalában épen olly megki-

vántatók a' thrón' becsületére, és méltóságára, mint a' tulajdon' biztosságára, ipar' gyarapodására, józan és szabad intézvények előmozditására, és a' nép' jólétére." Ezen felelet a' gyülésben köz tetszéssel fogadtatott. S. W. Molesworth háromszor kiáltott éljent Durham lordnak, mit a' jelenvoltak ismétlének. Aztán minden őszinte reformernek szivére köté, hogy Durham l. fáradozásaiban gyámolitsák, mellyek Canadának bizonyosan javára válnak.

Nov. 17keig terjedő új-yorki hírek szerint az újra kitört canadai lázadás tetemes hadi erő nélkül ismét elfojtatott, miről a' New-York Herald igy ir: „Canadából igen fontos híreket közlünk. Az angolok a' hazafiakat tökéletesen tönkre tették. Ellice úr és a' többi foglyok Beauharnoisban megszabadittattak,'s alsó Canada az amerikai szélekig ki van tisztitva. Mind e' mellett is azt hisszük, hogy a' canadai harcz ezzel még nem érte végét, sőt még alig kezdődött el, hihetőleg guerilla háboruvá fog változni,'s a' széleken egész télen folytattatni. A' lázadók' gyülései itt Uj-Yorkban és más helyeken csak kezdete a' zavaroknak. Mackenzie Philadelphiába útazott, gyülést tartandó; más hazafiak más helyeken hasonlót szándékoznak." A' hajóhad' számára a' katona-fogadások élénken és sikerrel folytattatnak, különösen Irlandban, hol e' végre Cork, Youghall és Bandonban 's más helyeken rakhelyek is állittatak föl. —

Suezen át Keletindiából nov. 28kán érkeztek Londonba újabb tudósitások, mellyek csaknem kirekesztőleg a' seregcsapatok éjszaknyugot felé nyomulásával és azon intézetek tételével foglalkoznak, miszerint a' kormány, mint a' körülmények kivánják, képes legyen támadólag, vagy védőleg fellépni.

A' radical mozgalmak Anglia' gyárkerületeiben igen komoly szint kezdenek ölteni 's a' mérsékelt szabadelvű Weekly Chronicle igy elmélkedik fölöttök: Egy év óta Anglia' legnépesb kerületeiben olly gondolkozás terjedez, melly nem csak a' fenálló törvényekkel és intézetekkel, hanem általában minden társas rendszerrel ellenkezik. Az általános szavazásjog' védszónokainak elméletei épen olly kevéssé valósúlhatnak köztársaságokban, mint monarchiákban; mert ezeknek semmi köze a' politikával, hanem a' birtok ellen irányozvák. Minden ember, kinek élelme van, természetes ellensége a' chartistáknak (a' népcharta' barátinak), és ezek az ő ellenségei. Ez ellenség-osztályba a' föld-gyár- és tőkebirtokosok' mindenik neme tartozik, a' „középrendű zsarnokokkal együtt." Színeink talán erősek? — kérdi az említett hírlap; — minő föliratokat lehetett látni a' lobogókon a' staffordshirei fazekas-kerületben tartott gyülés' alkalmával! Egyik lobogón ez állott: „általános szavazatjog, vagy általános bosszú;" másikon: „boldog házi tűzhely, vagy harcz egész a' késig." Ismét: „Bő élelem nyolcz órai munkáért!" Ez utóbbi ohajtás igen természetes, 's boldog ország, hol ez teljesülhetne; de az amerikai köztársaságban épen olly kevessé teljesült, mint az angol monarchiában. A' wigani gyülésben (Lancashireban) a' dolgozó osztályok' ingerültsége csak nem őrültséggé vált. Feargus O' Connor már bánni kezdi tetteit, látván, minő lángokat támasztott szavaival. Bizonyosan eljövend az idő, mellyben mindenik angol szabadon fogja gyakorolhatni a' szavazásjogot, de, mint a' jelen mozgalmakból kitetszik, erre a' nép még nincs megérve. A' szándéklott nemzeti gyüléstől semmi jót sem várhatni, mert a' tulzók lelármázzák a' mérsékletteket; az észak-angliai fáklyaférfiak már is nevetik a' londoni gyertyácskákat. E' félelmes izgás azonban nehezen fog kitörhetni, mert a' józanabb radicalok lemondván a' népalkotvány elméleti részéről, annak csak tetlegi oldalára ügyelnek, 's mindenek előtt a' gabonatörtvényt igyekeznek megszüntetni. E' nézet hihetőleg győzni is fog, mert már több helyen jeles férfiak tanácskoztak nyilvános gyülésben a' gabonatörvény' eltörlesztéséről. Most egyébiránt a' radicalok szemei Durham lordon függnek, ki azonban ez vagy amaz párthoz állásra nem egy könnyen fogja magát elhatározni.

A' cityben aláirás végett egyszerű de megható kifejezésekkel irt fölirás kereng, mellyben az angol kormány kéretik, hogy más europai művelt statusokkal egyetemben a' spanyolországi durva, emberiséget fertőző hadakozásnak véget vessen. Wilson S. lordmayor' neve első az aláirottak közt. — A' parlament dec. 4kén proforma összegyült. Cottenham l. lordkanczellár, Lansdowne lord és Glenelg lord gyarmati minister mint meghatalmazott biztosok a' felsőházban megjelenvén, Cottenham l. ő felsége nevében a' parlamentet febr. 5kéig elhalasztottnak jelenté.— A' dec. 3kai hivatalos Gazette' függelékében sir John Colborne' nov. 11kéig terjedő sürgönyei közöltetnek. Ezek valósítják a' canadai lázadás' elnyomatását, egyszersmind kisül belőlök, hogy a' pártfők még múlt juniusban szövetkeztek összse 's titkos esküvel kötelezék le egymást és a' franczia lakosok nagy részét, hogy Canadát köztársasággá tegyék. Az al-canadai hivatalos újság

Colborne úrtól 's tanácsától nov. 9kén négy rendeletet közöl. Az első a' bankokat fölhatalmazza, hogy 1839ki jun. 1jeig a' készpénzzel fizetést megszűntessék; a' második bizonyos időre a' hadi szerek' elkoboztatását rendeli; a' harmadik fölhatalmazza a' kormányzót, hogy a' lázadás' elnyomására minden jónak látszó eszközt használhasson, és a' lázadók' megfenyítésére törvényszékeket alkosson; a' negyedik a' fölségsértőket, vagy e' bűn' gyanújába esetteket, vagy erről tudókat 's föl nem adókat elfogatni,'s ezekre nézve a' habeascorpus-végzést bizonyos ideig fölfüggesztetni rendeli. Ennek következtében Montreal, St. Johns, La Prairie és Chatauguay városokban összesen 128an elfogattak, mind franczia eredetüek. A' lázadók vezérének, dr. Nelsonnak első hirdetményéből világosan kisül a' lázadás' czélja, melly szerint Canada köztársaságnak neveztetik. Más pártfő az amerikaiakat a' hazafiak' óltalmára hívta föl. Többek közt a' lázadók a' montreali bankokat is fel akarák gyújtani; de a' szándék megtudatván, a' bankok mellé erős katonai őrizetek rendeltettek. — Angliában legalább a' szabadelvüek közt, most mindig átalánosb kezd lenni az a' vélemény, hogy Durham l. a' lázadást alkalmasint meggátolhatta volna, 's a' Globe a' gróf' lemondásáért újra Brougham lordot és a' torykat vádolja. „Nem kételkedünk, úgymond, az igaz ügy' diadalán; de egyszersmind nem titkolhatjuk, hogy honi pártdüh szülé az újabb vészterhes eseteket a' gyarmatokban, hol Durham l., ha a' honi pártoskodással összeütközésbe nem jő, díszesen kezdett munkáját, a' rend' helyreállítását, kegyelemmel vagy szigorusággal végrehajtotta volna. Most vérnek kell folynia. Durham' távozása új lázadást szült,'s a' törvényt egész szigorusággal kell teljesíteni." A' Sun is azt hiszi most, hogy csak vér engesztelheti meg a' lázadást. A' torylapok azt hiszik, hogy illő szigorusággal a' lázadást még csirájában el lehetett volna fojtani,'s Durham lordot lágysággal vádolják. Más részről nagy fontosságot tulajdonítnak Colborne úr' azon sürgönyének, mellyben a' szövetkezés' ideje mult juniusra tétetik, 's így, a' mint a' M. Post megjegyzi, hivatalosan be van bizonyítva, hogy a' második lázadás még a' Durham' rendelménye fölötti vitatkozás előtt el vala határozva. — Az angolok a' légszeszvilágitást már nem csak Calcuttában, hanem Kirkwallban, Orkney' fővárosában is létre hozák, mig Németországon kezdet is alig tétetett, sok más helyeken pedig híre is alig ismertetik.

Francziaország.

A' király dec. 3kán Friant gr. generál' helyébe Jacqueminot generalhelytartót és a' szajnai nemzeti őrség' főtábornokát nevezte ki a' nemzeti őrsereg' ideiglenes főkormányzójává. — Giraud úr, a' következkamara' legidősb tisztviselője a' becsület rend' vitéze, a' titoknoki és levéltárnoki hivatal' volt elnöke 's később a' két statushirnök' egyike, élete' 85 és szolgálata' 50dik évében meghalázott. — Choiseul hg. ugy mond a' Courrier, 76 éves volt, 's ő daczára a' magas rangnak, mellyre születésénél fogva rendeltetve volt, egész életében szabadelvű törekvést fejtett ki hazájának intézetei körül. Francziaország nem feledte még a' hgnek Ney marsal' ügyében mondott lelkes beszédét, 's emlékezik a' restauratio alatti magaviseletére 's azon lelkes bátorságra, mellyel a' juliusi revolutióhoz, még mi előtt tettleg létesülne, járult. — Legújabb statistikai oklevelek szerint a' francziaországi koldusok' száma 192,000re megy, 's így 160 lakosra egy koldus jut.

Nem rég Parisban nehány rendőrbiztos egy szekeret, melly a' kiadott rendelet' ellenére nyargalva ment át az uj hidon letartóztatott. De mint elbámulának midőn, láták hogy a' kocsi' birtokosa maga a' rendőrispány, ki nagy helyesen magát büntetést érdemlőnek nyilvánitá, 's ez esetet jegyzőkönyvbe iktattatá. —

Párisban, egy dec. 5kén költ levél szerint, közelebb furcsa törvényes eset fordúlt elő, melly mind a' jelenvolt felekre és tanúkra, mind a' franczia és angol charakter' különbségére, mind a' becsületi törvények' hiányaira nézve említést érdemel. A' vádló vala Wenworth Beaumont úr, a' leggazdagabb angolok' egyike, radical parlamenti tag, a' British and Foreign Rewiew' alapítója, a' híres lengyel barát és a' londoni lengyel társaság' elnöke; a' vádlott Sommers úr szinte parlamenti tag; 's a' vádló' tanúji Czartoryski hg., Gallois franczia ezredes, Sierawski general, az agg költő Niemcewicz, 's többek. A' panasz' tárgya ez vala: Sommers úr egy becsületi tárgyban Beaumont úr által régebben írt levelet nyilvánossá akart tenni, ha ezt B. úr tőle 30—40,000 ft. stgnyi sommáscskán vissza nem vásárlandja. B. úr természetesen e' barátságos ajánlást nem igen volt kész elfogadni, 's S. úrnak e' mulatságos szerénységét több barátinak elmesélte; mire S. úr fölszólitá B. urat, hogy barátinak tett fölfedezését húzza vissza, 's a' dolgot nem történtnek nyilatkoztassa; de B. úr e' részben sem engedett. Erre S. úr B. urat a' tuileriák' kertjében lóostorával az

említett tanúk' jelenlétében megverte, a' nélkül hogy B. úr legkevesebbé is ellent állot volna A' törvényszék S. urat két éves fogságra itélte ugyan; de mivel S. úr azonnal összeszedte sátor-ját, és mivel a' külföldön tett becsületi sérelmekre Angliában nem ügyelnek, Francziaországban pedig az itélet öt év alatt elidősül, B. úr hihetőleg elégtétel nélkül fog maradni. Új fontos tanúsága az angol és franczia törvényhozás' hiányainak becsületi sérelmekre nézve, hol egy becsületes embernek elég bátorsága van párviadal elől kitérni. Beaumont úr' stoikus hidegvérűsége, mellyel S. úr' embertelenségeit kiállotta, a' francziák előtt annyira megfoghatatlan, hogy az őrkatona, ki ez esetnek szinte tanúja volt, a' törvényszék előtt egyenesen kimondá, miként ő azt hitte, hogy annak az embernek, ki a' verést illy hidegen tűri, egy csepp vére sem lehet.

Páris, dec. 6kán. A' szél, mint látszik, most egyenesen az egyesült oppositio' malmának kedvez. Az udvari párt a' nemzeti őrség' kormányzójának kinevezése körül legyőzetett. Valósulni látszik, hogy Gerard marsal, ki köztudatúl a' tiers-partival, egyetértve Orleans hggel, szövetségben van, e' fontos hivatalt, kétség kivűl bizonyos föltételek alatt, elfogadta. Fognak-e teljesítetni e' föltételek? az más kérdés; most csak a' coalitio' lecsiliapítása forgott kérdésben. Az a' hír, hogy Salvandy úr, tudtára esvén tárczájának háta megetti alkura bocsátása, lemondását beadta, valószínűvé teszi a' ministerium' szándékát, miként magát még az elnökválasztás és válaszfölirás fölötti vitatkozás előtt lehetőképen módosítsa. — Párisban tegnap jutott köz tudomásra a' londoni lakosok' fölirása a' spanyolországi mészárlás' megszüntetése iránt, 's az itt sem maradhat viszhang nélkül, és a' beavatkozás fölötti vitatkozásnak annál nagyobh nyomosságot adand.

Németország.

A' braunschweig-wolfenbütteli vasút a' hg. által nov. 30kán ünnepélyesen megnyitatott. A' vasút' hossza $1^5/_8$ mf. 's $13^1/_4$ percz alatt végig pályázható. — A' bremai újság ellenmond azon hírnek, miként egy ottani franczia lakos' ablakainak a' lipcsei népharcz' ünneplésekor történt betöretése' következtében a' Weser-en franczia fregatt horgonyzott volna. A' vétkesek' büntetése a' fenyitő törvényszék által minden fenyegetés nélkül Francziaország' részéről kihirdettetett.

Dec. 6kán költ stuttgarti levél szerint az anabaptisták' hitfelekezete erősbűlni látszik. Dec. 2kán a' Neckarban két nellingeni asszony és egy fiatal csizmadia kereszteltetett meg. A' keresztelés a' keresztelendőnek teljes bemártása által történik. A' nők lábig erő öltényben 's a' férfiaktól külön kereszteltetnek. Rendes lelkész' nem létében a' keresztelést bizonyos Schauffler nevű műszergyártó viszi végbe. Két más személy is ki van már új keresztelésre jelelve. Egy rohrackeri csizmadia, ki már Schweizban belocsolás által újra keresztelkedett, némi akadályokra talált, mert az anabaptisták' elve szorosan megkivánja, hogy a' keresztség egészen úgy történjék, mint sz. János a' Jordan vizében, t. i. tökéletes bemerítéssel. Az említett varga a' felekezet' gyűléseiben részt vehet ugyan, de az úrvacsorában nem, 's így nem lész mit tennie, mint harmadszor is megkeresztelkednie.

Poroszország.

A' kölni hirlap dec. 4ről jelenti: „A' különös, öt tisztviselőből álló biztosság' nyomozásának azon eredménye lőn, hogy Beckers, kölni sz. Orsolya egyházának papja, hivatalos kötelességével visszaélve és azt szántszándékosan megsértve, egyházi beszédében a' kormánynak vakmerő ocsárlása által a' népet békétlenségre izgatá, 's benne azon ingerültséget támasztá, melly az oct. 26ki kicsapongó garázdaságra alkalmat nyújtott. Az említett biztosság azért, előmutatván a' vallás ügyi ministerium elevei felhatalmazását, az illető büntető törvények' értelmében, Beckers papot elfogatni rendelé, mi ma törvényszerüleg és lehető kiméléssel megtörtént.

Spanyolország.

A' Quotidienne Logronyoból nov. 27kén költ levél után fontos tudósitást közöl. Espartero nov. 26kán értesiteték a' sevillai eseményekről, és azon szerepről, mellyet Cordova és Narvaez játszanak. Ennek következésében serege' nagyobb részének parancsot adott Madridba indulásra, hova maga is készül, mihelyt segédje, kit hirnökül küldött, visszaérkezendett. Minden, Logronyotól Villarcayoig szállomásoló chistinoi csapatok már mozgásban vannak. Espartero annyira fel tudá katonáit tüzelni, hogy azok' soraiból illy kiáltozások hallatszottak: „le Cordovával! éljen Espartero!“ —

Madrid, nov. 26kán. Mint hírlik, Armendariz követ bízatott meg az új kormány' szerkesztésével. A. úr Calatrava ministeriumakor belügyek altitoknoka volt, 's Ofalia gr. alatt mindig a' többséggel szavazott. A' királyné most kénytelen a' hozzá hű generálokra 's jelesül Luchanára támaszkodni, kinek Narvaezről ejtett jós szavai nagyon hamar beteljesedtek.

Madridból, nov. 29röl ezeket irják: A' sevillai küldöttség la Carlottában találta Narvaez generált, ki nov. 18kán tartá diadalmi bemenetét Sevillába; az egész nép elébe ment, 's Cordova general e' hőst az országúton megölelé. Erre Narvaez oda nyilatkozék, hogy a' nép soha sem fogja megbánni a' benne 's baratjába helyezett bizodalmat. A' kapu alatt újra beszédek tartattak, a' város kivilágítatott, a' harangok megkondultak, 's az utczákon muzsika zengett. Narvaez' lakja előtt kijelenté Cordova, miként ő szilárdul eltökélé a' nép' ügyét fentartani, 's erről élete és kardja eléggé kezeskedik. Narvaez hálaját fejezé ki a' népnek, 's késznek nyilatkozék, a' nép' dicső és nemeskeblű fölkeléséért magát föláldozni. Végül az alkotványt élteté, a' carlosiakat pedig átkozá. Mig ezek végbe mennének, megjegyzi a' sevillai hírlap, a' csend egy pillanatig sem lőn zavarva. Más nap Cardova a' királyné' névnapjának ünneplésére fényes udvarlást tartott, 's estve a' nép Narvaezt fáklyás éjjeli zenével tisztelé meg, ki ekkor tölbek között így szólt: „Ha felkelésünk czéljának elérhetését nehézségek gátolnák, esküszöm nektek sevillaiak, legelső háritom el azokat.“ Ez eskü' valósitására az alelnök tán talált is már alkalmat; mert Clonard gr. andalusiai főkapitány Cadizban nov. 20. e' következő proclamatiot adá ki. „Andalusiak! Cordova és Narvaez generalok, feledve hadi és követi esküjöket, visszaélve polgártársaik' bizodalmával, 's telhetetlen dölyf és bosszúvágytól vakitatva, a' színlés' álarczát levetették, Sevillában a' pártütés' zászlóját tüzték ki, 's megzavarták e' boldog tartományok' nyugalmát, hogy azokat új polgárháborúval 's ennek minden szörnyeivel elárasztthassák. Andalusiak! Ne hallgassatok csalfa szavaikra; tudjátok meg, hogy ők titeket csak egy félelmes dictatorság' áldozativá akarnak tenni.“ Ezután a' gr. Andalusiát ostromállapotba teszi, 's a' fölkelt városokban lévő katonai hatóságoknak megparancsolja, hogy Cadizba menjenek. Nov. 20ka' éjjelén a' Sevillában volt őrpattantyúság és lovasság csakugyan el is hagyá e' várost úgy hogy a' mendigorriai hős más nap csak nehány újonczot talált a' katonalakokban. E' lázadás, úgy látszik, Andalusiában sehol sem talált viszhangra, sőt a' cordovai tartományi választvány egy fölirásban hű ragaszkodását igéré a' kormánynak. Annál megfoghatatlanabb, hogy a' kormány némán szemléli e' jeleneteket: sőt a' következkamara sem akar érinteni olly eseményt, mellyben két nemzeti képviselő, a' mendigorriai és manchai hős, fölségsértőként tünik föl. 'S Narvaez, ki ezelőtt 14,000 katonával, a' közvélemény' birtokában, semmit sem mervén, most minden erő nélkül, a' közvéleményben lesujtva, magát a' pórság' nevetségévé teszi és Luchana' vádjait szóról szóra valósitja, különösen szánakozásra méltó szerepet játszik. Cordova legrosszabb esetben azon ürügygyel, hogy a' lázadásnak csak jó irányt akart adni, 's madridi barátinak' segítségével, kihúzandja magát a' kelepczéből. Ez annyival valószínűbb, ha a' túlmérsékelt párt csak ugyan győzne 's az új ministeri szerkezet valósúlna. Armendariz úr t. i. megbizatván a' királynétól, hogy új ministeriumot alkosson, nov. 26. következő névjegyzéket terjeszté a' királyné' elébe: Miraflores marquis ('s ennek visszatérteig Gorhg.) ministerelnök, Armendariz belminister, Alaix hadminister, Santillana ('s ha ez nem vállalná el, Satorras) pénzügyminister, Govantes igazságügyi, és Primo de Ribera tengeri minister. A' királyné már eláírta volt a' kinevezéseket, mikor Isturiz úrnak értésére esvén a' túlmérsékelt párt' ármánykodása, a' királynéhoz sietett. „Ha, úgymond, fölséged átalában tehetetlen ministeriumot akar, nem kell újat keresnie, a' mostani elég tehetetlen.“ Később Armendariz úr a' rendeletekért menvén, a' királyné kijelenté, hogy ezeket Alaix' megérkezteig még magánál akarja tartani. Alaix azonban még mind eddig nem érkezett meg. Isturiz úr' beavatkozása nagyon fölingerelte a' túlmérsékelteket, 's nov. 27kén a' congressus' palotájában Isturiz és Rivaherrera közt a' dolog költsönös szitkozódásra került, 's csak nem párviadallal végződött. — A' kamarákban folyvást a' válaszfölirás fölött foly a' vita. Ofalia gr. nov. 27. a' senatus' ülésében a' Franczia országgal fen lévő viszonyok és a' négyes szövetség iránt némi nyilatkozásokat tett, mellyek igen nagy figyelmet gerjesztének. Isturiz nagy pártatlansággal folytatja elnökségét a' kamarában és éppen ezért dühösen üldözi őt a' tulzó mérséklett párt. Rivaherrera úr csakugyan kihívta őt, 's I. úr Montes de Oca követet választá secundansnak.

A' bordeauxi hirlap jelenti, hogy Cordova és Narvaez generálok kénytelenek valának Sevillából elillantani, mivel az egész őrsereg Clonard general' parancsa alá veté magát.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés

a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

T cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét tiszteletteljes bizodalommal, kérjük-meg: méltóztassanak lapjainkra előfizetési rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kivánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mivel akkor az elküldözés, változó körülményeik szerint, hiba és hátramaradás nélkül intézt. thetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; könnyen olvasható csinos betükkel, jó feketefestékkel 's tisztán nyomtatásukért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat, nagyobb terjedelmesség' és tartalmasság' okáért, jövendőre negyed rétben szándékunk adni. Az előfizetéssel bekűldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékot vagy hibátlanul tisztán leirt czimzetet, mellyen a' legközelebbi postahely is föl van jegyezve, hogy minden tévedés elhárithassék. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket a' legolcsóbb áron csupán a' nyomtatási költség megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' kiadó hivatalon (zöldkert utcza 498 szám alatti özv. Kultsár Istvánné, ujság tulajdonosné házában) kívül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti ujság.
kiadó 's szerkesztő hivatala.

---

(3) Jutalom kérdés.

Néhai t. Schwartner Márton úrnak, a' pesti királyi tudományos Egyetemben a' Diplomatika, és Heraldika volt tanitójának, könyvtár őrjének, és a' bölcselkedő kar seniorának hagyományából 180 forint váltó czédulában ajánltatik a' következő tárgyról készitendő legjobb értekezés jutalmául:

„Cum in Verbőczii Tripartito Quadripartiti auctores etiam illud reprehenderint, quod in eo non pauca aliter, quam Juris Divini naturalisque aequitas, vetusque regni observatio exposcere videbatur, posita sint, imprimis instituta utriusque operis accurata comparatione, sententiarum diversitas enotetur, tum etiam via et modus de compertis recte judicandi ostendatur.“

Azon értekezés, melly a' jutalmat megnyeri, máshonnan e' czélra ajánltatott költséggel kinyomtattatik, és annak 12 példányai szerzőjének általadatnak. A' határnap, a' meddig azok, kik a' kitett jutalomért vetélkedni szándékoznak, értekezéseiket az idevaló királyi tudományos Egyetem nagyságos rectorának postabér terhe nélkül általküldeni tartoznak, jövő 1840ik esztendei februarius utolsó napjára van rendelve; azon nap pedig, mellyen a' 180 forintból álló jutalom a' legjobb értekezés szerzőjének oda itéltetik, ugyan 1840ik esztendei junius 1jére határoztatott. Az ollyan értekezés, melly szerzője nevét nyilván kijelenti ezen tudományos vetélkedéshez nem bocsátathatik, hanem csak az ollyan, melly valami jelszót a' homlokán viselvén, a' szerzőjének nevét, és más őt megismértető jeleket egy melléje kapcsolt, de zárva lepecsételt levélkébe foglalja, mellyen kivülről ugyanazon jelszó legyen irva. Ezen tudományos vetélkedésre mind a' hazai, mind a' külföldi tudós férfiak meghivatnak, kik értekezéseiket deák, magyar, német, vagy franczia nyelven készithetik.

Költ Pesten november 17kén 1838 esztendőben. *A' Schwartner jutalom hagyományának gondviselői.* (3)

---

(1) Nagyszerü fali Kalendáriom

egész íven, 1839re, öt nyelven, négy vallás' számára, a' közelebb változtatott postarenddel, uj betükkel nyomtatva, kapható Budapesten minden mű-'s könyvkereskedésben és könyvkötőnél. Kiadta *Andreits Uróz*, Budán a' magy. kir. tudományos Egyetem könyvnyomó intézetében a' napkeleti nyelvek correctora. Ára 20 kr. p. p. (3)

(1) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vasszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

Hétilapoknak leszállitott előfizetési ára.

Csekélyebb tehetségű kézműveseknek lapjaink' megszerezhetésére módot nyújtani ohajtván, a' jövő 1839dik év' január 1től kezdve hétilapjainkra a' következő előfizetési díjakat tűzzük-ki:

Félévre helyben 3 for. — kr.; postán 4 for. — kr. Évnegyedre helyben 1 f. 40 kr.; dto 2 for. 24 kr. Velin példányok 1 ftal drágábbak fél évre.

Ki az első félévit is megszerezni kivánná, az egész 52 ív nyomtatás, és 52 darabrajzból álandó kötetért előfizethet félévre helyben 6 for.; postán 7 ftal. Velin példányok 2 ftal drágábbak.

A' Hétilapok' szerkesztősége. (3)

---

(1) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszerek is kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi év óta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig ihasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyúlható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ő, eltört pakfong fontja 2 p ftal megvásároltatik.

Frank Ferencz (2)

---

(1) Arverés. Sz. kir. Kassa városában a' három rózsa és fekete sas czimü vendégfogadók, az első f. e. december 22kén, a' második pedig jövő 1839. esztendei januárius 10én árverés utján a' legtöbbet igérőknek három egymásután következendő esztendőre haszonbérbe adatnak. A' bérleni szándékozók, szükséges bánatpénzel ellátva, a' fent jelelt napokra Kassára meghivattatnak, a' szerződési feltételeket előlegesen sz. kir. Kassa városa számvevő hivatalánál megtekinthetni. (3)

Pest. Szombat. December 22én

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 50dik szám.

Magyarország (kinevezések; a' pozsonyi szegény-gyámoló intézet munkálata; adakozások a' vízkárvallottak' fölsegéllésére; szathmári földrengés 's többféle hírek; sopronyi gyászünnepély; győri, komáromi hírek, a' pestbudai hangászegyesület műelőadásai 'stb.) Ausztria (tisztváltozások a' hadseregnél) Nagybritannia (Durham l. Londonban; canadai ügyek; négerek' viselete a' nyugotindiai gyarmatokban 'stb.) Francziaország (az egyesült oppositio' előkészületei; Gérard nemzetőri főparancsnokká neveztetése megvalósul; Abd-el-Kader; a' Napoleon-család' követelése félrevetve a' statustanács által 'stb.) Németország. Hollandia. Belgium. Olaszország. [Portugallia.] Spanyolország! (részletek a' sevillai fölkelés' megbuktáról; cortes vitatkozás; Alaix átveszi a' hadministeriumot.) Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége Locatelli Lászlót, a' nmélt. magyar kir. udvari Kamaránál eddigelő fogalmazó-gyakornokot, ugyanott tiszteletbeli fogalmazóvá méltóztatott kegyelmesen kinevezni. A' nmélt. magyar kir. udv. Kamara a' csatádi megürült számtartóságra Hafner Mártont, eddigelő facséti kamar. ellenőrt, alkalmazta. Hk.

Az erdélyi főkormányszék Keresztes Antalt az erd. tartom. pénztár ellenőrjévé 's a' kolozsvári tart. pénztár felügyelőjévé nevezte ki. E H.

A' budai kir. kam. főfizető hivatalhoz következő ujabb adakozások érkeztek vízkárvallott lakosink' fölsegéllésére: Arva vmegyéből 1537 f. 54 kr. Arad vmegyéből 203 f. 10 kr. Nabraczky Antal alap. urad. ügyvédtől N. Váradról 12 f. 36 kr. a' zenggi káptalantól 22 f. 11 kr. Szabolcs vmegyéből 962 f. 14²/₄ kr. Baranya vmegyéből 303 f. 63⁵/₈ kr. Öszvesen 3041 f. 42 kr. pp.

Pest. A' kemény, száraz tél, folyvást növekedő hideg, 's ennek következtében a' Dunánkon torladozó jég igen bajossá sőt veszélyessé tette a' két város közötti közlekedést. — Mai számunkhoz mellékelve közöljük a' tökéletesség' czéljára törekvő Klaszy Venczel, pesti polgár és magyar szabó-mesternek a' férfi magyar nemzeti öltözet eránti figyelmeztetését.

A' pestbudai hangász-egyesületnek 3dik műelőadása e' folyó IIIdik hangászati évben kedden, dec. 25én, Karácson napján, délutáni 5 órakor lesz Pesten, a' k. v. nagy redut-teremben. A' t. egyesületi tagok általvehetik belépti jegyeiket, szokás szerint, Pesten egyesületi pénztárnok Klausz E. L. urnál, 's előadásnapján az egyesületi irószobában. — Budán pedig Milecz Imre urnál. — Az emlitett műelőadás tárgyai e' hangművek lesznek: 1) Beethoven L. pásztori symphoniája. — 2) Nagy aria, karkisérettel, Paccini „Alessandro nell' Indie" daljátékából. — 3) Romberg And. dics-éneke „a' mennyei karok' öszhangzata." — 4) Herz verseny-kettőse két fortepianóra. — 5) Vadászkar Haydn évrészeiből. —

Szatthmár megyéből, Karácson hó 10kén. N. Károly és a' Szamos folyam vidékein folyó hó 1-ső napján estveli 7 órakor és később éjfélkor mérséklett mozgásu földrengések tapasztaltattak, mellyek azonban kárt nem okoztak. A' szarvasmarhák e' környékben helyenként betegszenek; noha a' mult nyár folytában száj-és lábfájásban majd mindenütt szenvedtek, ennél most veszélyesb nyavalya kezdi magát kiütni. Terem és Óvári helységekben a' paczalvésznek számos marhák lettek rövid idő alatt áldozati, — a' lágyító szerek — mint a' kovászos víz, murok-répa-lév — itt hasznos szolgálatot tettek. Felsőbb rendelet' következésében az orvosi hivatalok' utján óvó rendszabályok tétettek helységenként közönségessé e' nyavalya terjedése ellen. Szomszéd Bereg megye' Papi és Tsetfalva helységeiben, mint halljuk, mintegy 80 darab döglött el, 's többnyire hasmenéssel volt egybe kötve a' nyavalya; Ugocsa megye Fancsika helységében pedig 100 darabot jóval meghaladta a' dögvészben elhullott marhák' száma. — Néhai Kölcsey Ferencz megyei volt főjegyzőnk halálával megürült főjegyzői hivatalra főispányunk gyakorlott jogánál fogva Szerdahelyi Ferencz volt tiszti főügyész urat nevezte ki. Szathmáron a' megye második physicusi hivatala Tamási ur' közelebbi halálával megürülvén, arra concursus rendeltetett. — Megyénk a' megkezdett rendszeres makamadirozott ut készittetésében főmérnökünk Keresztszegi Szabó János ur ügyelete alatt az idő kedvezéséhez képest jókora előhaladást tett, mely végre a' ns. urak költségén vásárlott tizezernyi vas bunkókkal a' megye adózó népe a' követ kivágva, 's az uthelyre kihordva, öszve töri ott, mi idővel a' rajta járással egy tömeggé alkulván, állandó közlekedési utat reményltet, mint a' melyre megyénknek helyhezete miatt olly igen szüksége van. — Ópályi helységben mult hó elein két rendbeli tűz ütött ki, — az első kezdetiben mindjárt elóltatott, — a' másik tetemes kárt okozott; a' vélt gyujtó, ki a' tűz kiütése előtt kevéssel a' megégett csürben csépléssel foglalatoskodott emberekhez, mint állítja, bizonyos dolga miatt ment, befogatott. Fájdalom, harmad

éve is sokat szenvedett e' helység a' gyakori gyujtogatás miatt. Az őszi essőzés következésében felduzzadt Tisza 's Szamos folyók több helyeken szokatlan vízárt okoztak. Vidékünkön az idén bőven termett makkon hizott sertések ólcsó keletüek.

Pozsonyban a' gróf Zichy Ferencz ő excja' pártfogása alatt lévő szegénygyámoló-egyesület, mint legujabban közrebocsátott számadásából is kitetszik, igen dicséretesen törekszik czéljának megfelelni, t. i. a' koldulást általában megszüntetni, a' dolognélkülieknek munkát szerezni, a' dologkerülőket munkára szorítani, a' szegény megnyomorodottakat gyámolítani, a' megbetegülteknek ápolásáról gondoskodni, viselős személyeknek, talált és árva gyermekeknek menedéket adni. — Ezen különnemű szükségeken az egyesület akkint igyekezett segíteni, hogy a' keresztülutazó 's mesterségöktől segítséget nem nyert mesterlegényeknek élelmi pénzecskét adott, egyéb koldus-szegényeket (mintegy 340-t) hetenkint, a' házi szegényeket pedig (jelenleg 59-et) 's ezek közül az ujan-fölvetteket három pengő forinttal hónnaponkint segítette; hogy a' viselős személyeket, betegeket és megnyomorodottakat, kiknek egyéb segítségök nem volt, a' kór- és szegényházba (lazaretumba) mindig fölvette, hol ezeknek csak arra kelle várniok, hogy a' részesítő választmány' lelkismeretes itélete őket mint betegeket és megnyomorodottakat ott maradni engedje, vagy az önkintes dologházba utasítsa, vagy végre mint koldus-szegényeket hetenkint pénzbeli segedelemben részeltesse; hogy a' dologházban levőket a' szokott dologórákban fonással, gerebenezéssel, gombolyítással 'stb. foglalatoskodtatta, 's ezért szállás, fűtés és ruházat mellett naponkint 50 lat kenyeret 's elégséges meleg ételt kaptak; azoknak pedig, kik többet szolgáltak meg mint tartásuk ért, ezen fölösleg bejegyeztetvén, időről időre kisebb szükségeik' fedezéseül kicsinyenkint, vagy ez intézetből kiléptökkor egyszerre kiadatott, 's ugyanez történt a' fenyíték alatt lévőkkel, kiket a' városi törvényszék kényszerítő-dologintézetbe utasít, 's kiket az egyesület szinte ellátott dologgal; hogy a' talált és árva szegény gyermekek, kik jelenleg 54en vannak külgyám alatt, a' munkáló választmánynak egy saját osztályától, mellynek fejei Lang és Vetsera helyettes tanácsbeli urak, egy e' végre különösen megkért polgár által hetenkint megtekintettek, 's ekképen mind erkölcsi mind testi nevelésökre lehetőségig gond viseltetett; hogy minden, ki magát vasárnap reggel a' részesítő választmány' iróteremében fölvételre jelenté, a' választmány egyik tagjától megvizsgáltatott, képességére 's e' szerint a' fölvétel' lehetségére nézve; a' házi szegényekre nézve pedig, kik az ugynevezett szegényintézetből segedelemért irásban folyamodtak, az rendeltetett, hogy a' munkáló választmány' elnöke ezen kérelemleveleket egyik választmányi taghoz utasítsa, kinek a' folyamodó' házi körülményeiről nevével alájegyzett tudósítást kellett beadni a' legközelebbi gyülésnek 's azt jegyzőkönyvbe iktattatni, a' végre, hogy iránta végzés hozathassék; hogy olly szüléknek, kik szoros házi helyzetök miatt gyermekeiket oskolába nem küldheték, 's ezért hetenkinti segedelemben részesíttettek, gyermekeik' iskolába járási szorgalmáról az illető tanitótól bizonyítványt kellett minden héten bemutatniok; végre hogy ez év' folytában is valamennyi segedelmezettek az intézet' tagjaitól meglátogattattak, miszerint azok minden itteni szegények' sorsáról és körülményeiről lehető legrészletesb értesítést nyerjenek, 's ekképen ezeket aránylagosabb segedelmekben részeltethessék. — Ez vázolatos előadása az egyesület' és közelebb a' munkáló választmány' ez évi munkálatinak. Van e ebben némi érdeme, erről a' nyilványos itélet határozzon; de ha csakugyan van valami benne igazságos méltánylásra méltó, ugy ezen valami lényegileg a' munkáló választmány' elnökét mint az egésznek lelkét illeti, ki még a' legterhesebb 's legalacsonyabb fáradságoktól sem kimélte magát — mit a' szegények' házankinti látogatásánál 's az ezek' részérei segedelemszedésnél bebizonyított — tündöklő példájaul a' többi tagoknak is a' szükséges buzgóságban, hogy ekkép az intézet' czélja a' lehetőségig előmozdíttassék. Vajha neki 's azoknak, kik az utczai koldulás' megszüntetésére 's a' dologház' föntartására szükséges segedelmeket 183$^{9}/_{0}$dik évre beszedendik, e' terhes foglalatosságuk az adakozók' nyájas tekintete, bő és folytonos adományaik által lehetőségig megkönnyíttetnék!

November' 5dike volt Győr megyére nézve azon örvendetes nap, mellyen m. Sztankovich János győri megyés püspök ő nsga, a' megye' házánál megjelenvén, ő első a' győri megyés püspökök közül, ugy, mint e' ns. megye' egyik tagja, a' köztanácskozásokban részt vett. — A' KK. és RR. örvendező érzéseit főtiszt. Tóth József kanonok ur szokott hatású beszédében fejtette ki, mire ő msga kijelentette, hogy valamint a' ns megye' közügye' előmozdításában mindenkor részt venni kiván, ugy egyes tagok iránt is mindenekben mindenkor teljes készséggel leend, 's kéri a' KK. és RRket, hogy az iránta eddig bizonyított hajlandóságot és barátságot vele tovább is tapasz-

taltatni sziveskedjenek. Mire az őszinte örvendezés sokszoros éljenkiáltásokban nyilatkozott.

Az aldunáról folyvást érkeznek gabnahajók Győrbe, mi nagy mértékben élénkíti a' várost; a' dec. 7iki hétivásáron következő áron keltek a' magtermékek: 1 pozs. m. tiszta buza 4 f. 30 kr. —5 forint; kétszeres 3 f. 36 kr. — 4 f. rozs 3 f. 30 kr. — 3 f. 42 kr.; zab 2 f. — 2 f. 6 kr.; árpa 2 f. 30 kr. — 2 f. 42 kr.; törökbuza 3 fr. kr. — 3 fr. 15 kr.; köles 2 fr. 45 kr. — 3 fr. kalmárárukért szárazon fizettek 100 fonttul Győrbül Bécsbe 2 f. — 2 f. 30 kr.; Győrbül Pozsonyba 1 f. kr. — 1 f. 15 kr.; Pestre 1 f. 30 kr. — 2 f. kr.; Komáromba 35 kr. — 45 kr.; 's Mosonyba 48 kr. — 1 f. kr., mind váltóban.

A' hajózás-biztositó révkomáromi társaság közgyülését 1839 febr. 5kén tartandja, mellyet megelőző napon a' számadás fog az illető választmány által megvizsgáltatni, mirül is az illető részvényes tagok értesittetnek azon toldalékkal, hogy a' mult közgyülés végzeténél fogva jövő évtül kezdve a' társaságnak három évigleni együttmaradása megállapíttatván, ezen három év eltelte előtt többé senki részvényeirül le nem fog mondhatni.

Soprony dec. 12kén: A' sopronyi evang. lyceum dec. 8kán tartotta bold. Torkos Sámuel ur, Soprony megye főadószedőjének f. é. oct. 26kán történt halála emlékezetére gyászünnepét, mellyet több főrangu 's nagy számu hallgatóság jelenlétében a' lyceum szónokteremében egy karének kezdett meg, melly után Müllner Mátyás, sopronmegyei megyesi születés, theologiát hallgató, lépett szószékre, 's a' jórendeletü tanitó 's nevelő intézetek szükséges létét 's az egész nemzetre boldogitó hatását mutogatá német ajkon, méltányolva érintvén a' boldogultnak a' soproni lyceumra árasztott jóltevőségét, 's végintézetében tett négy alapitványit 's hagyományit. Ezt Előry Sándor, győrmegyei téthi születés, törvénytanuló váltá föl, magyar nyelven magasztalván azon érdemeket, mellyeket nagylelkü hazafiak, a' nevelő intézetek gyarapitására szánt áldozatok által, magoknak a' késő maradék előtt szereznek. Ezt követé Tóth János, sopronmegyei jobbaházi születés, theologiát hallgató, ki latin nyelven, az elhunyt Torkos Sámuelnek, mint lelki tanitónak, a' sopronyi ev. gyülekezet körében szerzett érdemeit, nemkülönben fiának, szinte Torkos Sámuel urnak, Sopronymegye tisztkara tagjai között egy huzamban 26 évre terjedő hiv szolgálatjai által szerzett köz bizodalmát tünteté ki. Végre Pecz Gyula sopronyi születés szinte theologiát hallgató „érdemnek tisztelet“ czimü verseit, fiatal tüzzel szavalá el. Mind a' négy ifju munkája 's azok elszavalása, köz 's méltó megelégülést nyert. Az ünnepet a' magyar éneklő társaság által elzengett szép harmoniás gyászének fejezé. Köszönet azon ifjaknak, kik az érdemteljes férjfiu tiszteletére szánt gyászünnepet derék munkáik által diszesitették; de különösen köszönet az érdemes tanitó uraknak, kik illy ifjakat, olly derék munkákkal, szószékre állitani képesek.

Ausztria.

Legujabb változások a' cs. k hadseregnél. Erdődi Pálffy János gróf, Geramb' huszárezredebeli második ezredes, első ezredes és ezredparancsnok lett a' sardiniai király' huszárezredében; ez utóbb említett ezred' alezredesei Richer Lőrincz és Ottinger Ferencz, másod ezredesek lettek (az elsőbbik hivatalában a' parmai udvarnál). Adelsterni Seidl János, alezredes Bianchi' gyalogezredében, ezredessé és ezredparancsnokká lépetett elő, Bertoletti' gyalogezredéhez; Rossbach Henrik alezredes a' Császár-vadász-ezredben, és Bibra Károly báró alezredes a' savoyeni dragonyosezrednél, ezredesekké és ezredparancsnokokká neveztettek ki saját ezredeikben. Karger Leopold alezredes Bertoletti' gyalogezredében, Bianchi' gyalogezredéhez, Stepsics József báró pedig, János Főherczeg' dragonyos ezredéből Geramb' huszárezredéhez tétettek által hivatalaikban. Alezredesekké lépettek elő következő őrnagyok: Glotz Henrik Geramb' huszárezredéből, sardiniai király' huszárezredéhez, Ittebei Kiss Erneszt, sardiniai király' ezredéből, würtembergi király' huszárezredéhez, Falkenhain János gróf, würtembergi király' huszárezredéből, János Főherczeg' dragonyos ezredéhez, Parrot Jakab porosz király' huszárezredéből, hivatalában mint főparancsnoki segéd Galicziában, Götz Keresztély Bertoletti' gyalogezredéből és Gleifheimi Tschiderer Pál a' Császár-vadász-ezredből, mindketten saját ezredökben. — Őrnagyokká neveztettek ki következő gyalog-és lovas-kapitányok: Chamarée József gróf sardiniai király' huszárezredéből, Jonákovics József Geramb' huszárezredéből, Bartbergi Bartels Ferencz, Bertoletti' gyalogezredéből, Pejassinovich Péter, a' 2dik bánsághatárszéli ezredből, és Chmielnicki Móricz, a' Császár-vadász-ezredből, mind az öten saját ezredökben; továbbá Suolonovich Auguszt a' 11dik vadász-zászlóal' parancsnoka, és Millosevics Illés az oláh-illyr határszéli gyalogezredből őrnaggyá és várparancsnokká neveztetett ki Czettinbe, Lynboevich nyugalmaztatott őrnagy helyett. Hk.

*

Nagybritannia.

Durham l. Bulteck I. C. esq. mezei lakján tartózkodik; a' grófné mint mondják, darab ideig ott fog maradni, a' gr. pedig nem sokára Londonba menend. — A' Standard egy dublini levélre hivatkozva azt hírli, hogy Brougham lord Durham gr. ellen, mivel Canadát illy kétes időben elhagyta, vádot tenni szándékozik.

Sir John Colborne, Glenelg és Hill lordokhoz intézett sürgönyeiben egész hiedelemmel irá, hogy a' canadai francziák' részéről e' télen már nem igen tart lázadástól, megeshetik azonban, hogy felső Canadába amerikai rabló csapatok fognak berohanni, 's e' jövendölést az újabb tudósítások már valósítják is Egy csoport amerikai kalandor t. i. Wellington felső canadai véghelyi várat megrohaná. Az egész merénynek, mennyire az amerikai határszéli hírlapokból kisül, az lőn következése, hogy Young angol ezredes elesett, mind a' két részről temérdek vér folyt, de a' hívatlan amerikai vitézek' merénye tökéletesen füstbe ment. — Jamaicából és a' többi nyugotindiai szigetekből csüggesztő hírek érkeztek. A' négerek' nagy része sem dolgozni, sem eddigi lakhelyeiből kitakarodni nem akart. Granadában nyilvános zendülés támadt, 's a' kormányzó kénytelen volt katonákat oda küldeni. Demararai levél szerint az ottani fölszabadúlt dolgozók nagyon rendetlenkednek, 's fél annyit sem dolgoznak, mint aug. 1je előtt. Most már eléggé be van bizonyítva, hogy a' czukortermesztés egészen tönkre jut, ha csak más országokból munkások nem érkeznek. — Londonban pompás székes egyházat szándék építni kath. istentiszteletre, 's már száz pair és alsóházi tag fejenként 1000 ft. stget irt-alá e' végre.

Francziaország.

A' Journal des Débats arra figyelmeztet, hogy az oppositio nyolcz év óta mindenkor megveretett, 's ez hihetőleg most is meg fog történni, annál is inkább mivel az oppositionak sok vezére van, de kevés katonája, olly vezérek kik, valahányszor a' ministerek ellen vívtak, mindannyiszor megverettek. A' Journal génerel ellenben úgy vélekedik, hogy a' kormány' megbukásai az utolsó ülésben nem igen nyujtanak nekie reményt győzödelemhez. — A' Nouvelliste azt hiszi, hogy a' Francziaország és Anglia közötti szövetség koczkáztatva van. Melbourne lord, mint látszik, sértve érezvén magát Francziaországnak a' négyes szövetség körűli magaviselete által, makacsúl ellenzette a' Franczinország által Belgium' részére javaslott módosításokat. Sőt Palmerston, mint mondják, szemére lobbantá Molé grófnak, hogy a' canadai lázadást titkon segítette. E' szemrehányás alaptalan lehet, de eléggé mutatja, mire ment a' dolog.

Páris, dec. 9kén. Az egyesült oppositio' vezérei tegnap a' kamarában követendő tervről értekezvén, abban mind megegyeztek, hogy a' ministereket meg kell buktatni, és pedig mindjárt a'thrónbeszédre teendő válasz-fölirás' alkalmával. A' siker azonban, a' szövetség' daczára, még igen kétséges, mert ez anyagi érdekek nagyon erőt vettek a' kamarán. De föltévén, hogy a' válasz-fölirás az oppositio' szellemében készülne, ebből mi következnék? Thiers-kormány nem, mert Thiers és a' hozzá hasonlók csak olly föltétellel lépnének a' ministeriumba, ha Belgium és Spanyolország támogattatik. Ebben a' király soha sem fog megegyezni; Thiers úr pedig, ha engedne, nyolcz napig sem maradhatna minister. A' mostani kormányhoz hasonló sem létesűlhetne, mert igy a' dolog ott állana, hol eddig állott. A' mostani ministerium tehát megmarad, bármi következzék is, 's a' kamara szét fog oszlatni. A' gyűlés olly heves lesz, millyen 1830 óta nem volt; adja az ég, hogy a' levegőt megtisztítsa. Lajos Filep eddig mesterileg vitte a' kormányt; megyőzte az anarchistákat, legitimistákat, republikanusokat, doctrinaireket, constitutionalistákat, az igaz charta' híveit 's utóbb a' nemzeti őrsereget is. Alig létez már egyéb a' kir. hatalmon kívűl. A' győzödelem tökéletes; de egyet nem gondoltak-meg: a' megverettek egyesűlését a' diadalmas ellen. Úgy látszik, nem a' ministerium forog már kérdésben. Ki kétkednék azonban, hogy Lajos Filep most is győzni fog.

A' Moniteur valósítja Gérard marsalnak a' nemzeti őrsereg' főkormányzójává neveztetését. A' kinevező kir. rendelet azonban csak Lobau marsalnak eltemetése után fog megjelenni. Az említett hírlap továbbá beszéli, miként a' marsal Jacqueminot generalt meglátogatván, azon ohajtását fejezé ki, hogy a' general főtábornoki hivatalát tovább is folytassa; mire Jacqueminot válaszolá, hogy szerencséjének sőt büszkeségének tartja a' marsal alatt szolgálni. — A' statustanács a' Napoleon-családnak minap említett folyamodását, mint politikai bélyegűt és a' statustanács' határozása alá nem tartozót, a' király' helybenhagyásával félre vetette.

A' Courrier français Talleyrand és V.. hgné közt a' juliusi revolutio után az agg diplomata' alkudozásai iránt folytatott levelezés' nem sokára leendő kiadásáról szól. Egy megyei levelezője jelenti, miként Lajos Filepnek Szász-Coburg Leopold hggel, ennek a' belga thrónra jutása előtti

levelezése elveszett, 's hogy e' levelezés' kiadásától nagyon félnek. — Algirból dec. 1jén irják, hogy Valée marsal parancsára 1200 franczia katona a' Chiffa vizén átnyomúlt Abd-El-Kader' birtokába, 's a' hadzsutok' födjén ütött tábort, a' Metidzsa-tér' nyugoti végén, közel a' „kereszténynő' sírjához" Kubbar-El-Rumiahoz. (E' sír egy dombon lévő 100 láb magas gúlyaalakú régi emlék, csúcsa le törve, 's az egész emlék átalában nagyon romladozó félben van. Némellyek ezt azon síremléknek hiszik, melly, Marmol szerint, e' tájon Julian gróf' leányának Cavának emeltetett; mások ellenben, 's talán több valószinüséggel, a' numidiai királyok' sirjának vélik, mellyet Pomponius Mela helyesen tesz Jeosium és Julia Caesarea, tehát Algier és Scherschell közé.) Valée marsal, úgy látszik e' mozgalomra a' kormánytól kapott útasítást. E' szerint a' tafnai békekötés meg van szegve, mire egyébiránt az emir maga adott okot, minthogy a' hadzsutok' becsapongása miatti fölszólalásokra semmit sem ügyelt. — Maskarai levelek szerint, az emir nem fogja még lakvárosát meglátogatni, mert az Ain-Maadit ostromló sereg nélküle semmire sem menne; katonáit 's az eleséget mindig pontosan kifizeti. Birodalmának bátorságára nézve igen fontos az, hogy a' khalifák távolléte alatt is akadály nélkül szedik be az adót. Hadserege időről időre új csapatokkal neveltetik. — Dec. 8kán költ párisi levél szerint a' közoktatási ministerséggel Lamartine urat kinálak meg, ki azt el nem fogadá. Hírlik, hogy Lacave-Laplagne pénzügyministeren, továbbá Martin du Nord, Bernard és Barthe urakon is ki akarnak adni. Mind e' mellett is nem igen nagy a' remény, hogy a' ministerium fentarthassa magát.

Az összeszövetkezett ellenzés' és doctrinairek' választotti már két ülést tartának, egymás' akaratját az elnök választás felett megértendők. Elsőben Guizot, Thiers és Odilon-Barrot urakról beszélének, mint a' szövetkezésben egyesült három árnyéklatok' jeleltjeiről. Guizot azonban és Thiers a' kijelelést elháríták magokról, mivel ha szándékuk hajótörést szenvedne, előttök a' cabinetbe visszajutás elzáratnék. Most Duchatel, Passy és Odilon-Barrot urakról van szó. Mondják hogy a' szövetkezés nehány nappal a' választás előtt összegyűl, e' három jelelt fölött szavazandó, és a' ki ekkor győztes leend, szavazatát egyetemben annak adandja.

A' Gazette, genuai legújabb hírek után állítja, hogy Würtemberg hgné' egészsége legkisebb reményt sem hagy családjának.

Németország.

Hannovera, dec. 6kán. A' bremen-verdeni tartományi rendek Stadeban nov. 3kán a' törvényes állapot' helyreállítása iránt, előterjesztvényt készítettek, mi annyival meglepőbb figyelmet gerjesztett, mivel az említett tartományokban a' nemesség bír a' legnagyobb súlylyal, 's a' tőle eredő határzat nagy reményeket ébreszt. Az előterjesztvény' tartalma ez: „Fölséges 'stb. Fölségednek Bremen és Verden hgségekbeli tartományi hű rendei, az 1834 nov. 1jén költ legfensőbb nyíltlevél' kiadása utáni első gyülésökben nem mellőzheték-el, hogy olly fontos esemény fölött, minő az országos alaptörvény' megszüntetése, komolyan ne tanácskozzanak, 's tanácskozásaik' eredményét teljes bizodalommal fölséged' elébe ne terjeszszék. Nem lehet ugyan tagadni az országos alaptörvény' egyes hiányait, 's jelesül a' tartományi rendek gyakran sajnosan láttak egyes jogokat általa minden tekintet nélkül elmellőztetni; a' tartomány mindazáltal az alaptörvényt keletkezése óta erőteljesnek tekintette, 's nem az általa parancsolt forma szerinti megszüntetését, fölséged' legfensőbb akaratja iránti mély tisztelete mellett is, annyival őszintébben fájlalta, mivel ez által e' tartományban is veszélyes pártoskodás, kétség és bizodalmatlanság támadt. Bármint ohajtja is egyébiránt a' tartományi gyűlés, hogy az országos alaptörvény' erőteljességének megszűntetése ne történt legyen, a' jelen környűletek közt mindazáltal a' honra és a' közjog' ingatag állapotja által fenyegetett érdekeire nézve csak a' tartomány' jogait biztosító egyesítésben lát menekvűlést, mi által elkerültetik a' naponkint kitörni fenyegető meghasonlás a' kormánnyal, mellyet egy ország rész sem érez olly fájdalmasan, mint fölségednek midenkor vagyonnal és vérrel királynak és hazának szolgálni szokott és ezt ellenséges nyomás alatt is legszebb próbákkal tanusított hű hgségei. Ezek' törvényes képviselősége kötelesség mulasztás' vétkébe esnék, ha az ország' viszonyainak e' valódi váziatát fölséged elébe terjeszteni tétovázna, 's nem fejezné ki alázatos kérelmét: „méltóztatnék fölséged az egyezkedés' próbatételeit olly módon megujítatni, mellytől az ország tartós jogszerű állapotjának visszaállítását remélhesse. A' tartományi gyűlés egyébiránt 'stb."

Hollandia.

A' Handelsblad dec. 1ről Brüsselből következő tudósitást közli: E' pillanatban hallom, mikép Poroszország hathatós jegyzéket intézett Angliához, a' hatalmakat rábirandó, hogy Belgiumot a' 24 czikkely' elfogadására kényszeritsék. Ennek következtében Anglia tudósítá a' tuilleriák cabi-

netjét, hogy az éjszaki udvarokhoz fog csatlakozni, akár egyezik meg Francziaország, akár nem. Ezen iratnak azon következése lőn, hogy Francziaország kinyilatkoztatá, miként tovább nem áll ellent a' conferencziabeli négy hatalmak' kivánatának, és teljes megegyezését adja a' 24 czikkely kivitelére, az adóssági viszony' és a' scheldei hajózás megváltoztatásával." E' hír egyébiránt még valósulásra vár.

Belgium.

Brüssel, dec. 4kén. A' képviselőkamara a' hadminister által kért pótlékköltséget egyértelemmel megadta, Brouckére úr mindazáltal, mivel a' thrónbeszédben az mondatott, hogy a' hollandi sereg nem szaporítatott, következőleg a' belga had is jelen állapotjában maradhat, a' költség' szükségéről fölvilágítást kért. A' hadminister kijelenté, miként a' pénz csak azért kivántatik, hogy a' kormány a' hadsereget minden gondolható esetre készen tartsa. „A' thrónbeszédben, így szólt, az mondaték ugyan, hogy a' hadi állapotban nem történt változás, hanem a' kamara maga tett némileg illy változtatást, midőn kijelenté, hogy a' harcz elől nem fog kitérni. Így tehát a' kormánynak is kötelességévé tette, magát minden esetre készen tartani." Gendebien úr csudálkozék, hogy a' külminister nincs jelen. „Hírlik, úgymond, hogy Belgium és Holland közt jegyző könyvvel határoztak, az adóságot leszálították ugyan, de a' birtokkérdést meghagyták. Ha ez igaz, tudnunk kell, akarják e a' ministerek az országot védeni; mert ha nem akarják, úgy a' hadseregnek nincs pénzre szüksége. A' nemzet' többsége minden áldozatra kész, de tudni akarja, miért. Mert ha a' kormány engedni akar, jobb mindjárt kimondani, 's a' pénzt ki nem vetni. Hírlik azt is, hogy a' porosz kormány nekünk egyenesen, vagy az angol kormány által megizente, miként a' birtokra nézve a' 24 czikkely' változtatását minden esetre ellenzeni fogja. Ez iránt is világosítson föl bennünket a' minister." Dumortier úr: „A' kamara és ministerium elhatározottan nyilatkozott. Mi kijelentettük, hogy Limburgot és Luxemburgot bármi áron meg akarjuk tartani, 's mindennemű pénzáldozatra készek vagyunk. Ha valamelly minister ezzel játékot merne űzni, úgy szerepe nagyon hamar el volna játszva."

Olaszország.

Genua, nov. 20kán. Több spanyol révi városokból az a' hír érkezett, hogy nehány sardiniai kalmárhajók mind a' mellett is, hogy az itteni spanyol consuli hivataltól minden gyanú alól fölmentő bizonyítványokkal el voltak látva, nem bocsátattak az ottani kikötőkbe. E' szerint a' spanyol réveknek minap hirdetett megnyitása a' sardiniai hajók' részére, merő általtás.

Roma, dec. 4kén. E' napokban Shrewsbury és Stafford lordok több angol nemesekkel együtt audienczián voltak a' sz. atyánál, ki őket szokott nyájasságával fogadá, 's húzamosan beszélt velök. A' lordok a' katholika hitnek Angliában leendő terjesztésére Londonban alapított gazdag intézet szabályait nyujták át ő szentségének. — Odescalchi hg. 's bibornok, benső vonzalomtól ösztönöztetvén a' Jesus rendének szerzetes tagjai közé állani, bibornoki méltóságáról lemondott, 's pápa ő szentsége lemondását elfogadta.

Portugallia.

Lissabonból a' hírek nov. 27kéig terjednek. A' kormány a' hitelbiztosító társasággal 830 contos de reis (mintegy 1,900,000 f. p. p.) költsön iránt szerződést kötött 's az országos jövedelmeket adta zálogúl. Mi szegény lábon áll Portugallia' pénzállapotja, eléggé tanusítja a' szerződésre fölhatalmazó rendeletnek következő pontja: „Az országos kincstár m. é. sept. 8ka óta nélkülözvén azon rendkívüli segélyforrásokat, mellyeket a' hitel-biztosító társasággal kötött szerződés nyitott számára, és jelenleg csak a' vámra 's más közönséges bevételekre szorítva levén, f. é. jan. 1je óta nem képes az ország' szükségeit fedezni. A' kormány mindent tett, mit tehetett, a' vám- 's más adószedés' sikeresitésére, de nehézségek és akadályok lépéseit mindenütt megsemmisíték." —

Spanyolország.

Madrid, nov. 29kén. A' sevillai lázadásnak vége. A' junta megszűnt, a' rend ismét helyreállott 's Sanjuanena nov. 23kán a' kormányt átvette. Cordova számadás végett Madridba váratik. Merénye a' tartományokban kevés viszhangra talált. Cordova és Huelva nem akartak a' lázadáshoz csatlakozni. A' kormány a' veszélyes emberekkel ezentul szigoruan fog bánni. Cordova ezredes, a' general' testvére, de las Amarillas marquis, Aleson 's Narvaez' több főtisztjei elmozdítatnak, 's a' tartalék sereg Espartero' hadával egyesítetik. — Bayonne, decem. 2kán. Munyagorri tegnap a' Bidassoán át St. Martiál felé nyomúlt. Fegyverei és hadiszerei, mellyek a' fegyvertárakban voltanak lerakva, novem. 30kán kivánságára Behobiába küldettek. Ugyanakkor érkeztek az angol pattantyúsok és tengeri katonák Fuentarabiaba. O'Donnell generál St. Martialt megvizsgáltatá. Úgy látszik, Espartero adá ez útasításokat O'Donnellnek és a' valcarlosi kormányzónak, v. azért mivel nézetei változtak, vagy azért mivel

a' kormánynak, melly Munyagorri' merényét mindig oltalmába ajánlá, engedelmeskedni akart.

Madrid, nov. 29kén. Cordova general Sevillában nov. 22kén Clonard' hirdetményére nyilatkozványt bocsátatott-ki, mellyben a' grófot szidalmakkal árasztja-el. „Clonard gr. general, úgymond, gaz és gyáva módon hazudott, Clonard hazudott, 's az illető törvényszékek, és a' közvélemény előtt számot adand szavairól és vádjairól, mellyekkel bennünket rágalmazott. Cordova és Narvaez generálok készek, sőt ohajtanak a' congressus előtt mint követek, a' törvényszékek előtt mint polgárok és a' k. rendeletek előtt mint katonák, cselekvésökről számot adni.“ Novemb. 28kán azonban följelentetett a' cortesnek, hogy Frias hg. mint ideiglenes hadminister Cordovát és Narvaezt hadi törvényszék' elébe idéztetni rendelé. Minthogy mind a' kettő követ, a' congressus fogja elhatározni, szabad-e a' kormánynak ellenök törvényes lépéseket tenni. Mindig hihetőbbé lesz, hogy Cordova, ha nem becsülettel is, de megkülönböztetéssel fog a' dologból kitisztúlni,'s Clonard gr. föl fog áldoztatni. A' Correo Nacional már most is ugy nyilatkozik, mintha Cordova csak vérontásnak akarta volna elejét venni, Clonard pedig csak magános szenvedélyét akarná kielégíteni. Egyébiránt a' huelvai és cordovai főkormányzók Clonard grófot hűségökről biztosíták. Cadiz nov. 23kán még folyvást csendes volt. Tegnap azonban az andalusiai posta elmaradt. Némelly túlzó követek a' következő pótlékot javaslák a' föliráshoz: „A' congressus nagy fontosságunak tartja ő fölségéhez följelenteni azon mély meggyőződést, miként az eddig követett úton lehetetlen a' polgárháborút bevégezni, vagy a' nemzet' boldogságát eszközölni, melly a' szabadság' és királynénk' thrónjának biztosításában áll.“ A' senatusban leginkább Calatrava, Gomez Becerra és D. Antonio Gonzalez szóltak a' fölirási javaslat, egyszersmind Ofalia'és Frias' ministeriumaik ellen. — A' tartaléksereg' főtiszti kara eloszlatott 's az új 's ó castiliai főkapitányok' egyenes kormánya alá rendeltetett. Burgosban Luchana' parancsára visszatorlási junta állítatott-föl, 's azoknak vagyonai, kiknek fiai a' carlosiak közt vannak, elkoboztattak. Valenciában nov. 22ke óta a' fogoly carlosiak csak fél rész élelmet kapnak, minthogy Cabrera hasonlag bánik foglyaival.

Andalusiából a' hírek kissé nyugtatóbbak. Clonard general a' sevillai kormányjuntának hozzáintézett fölszólítására hirdetményében kijelenté, hogy a' királyné' hatóságán kivűl mást ismerni nem akar, a' sevillai mozgalmat vétkesnek nevezé 's Cordova' és Narvaez' magaviseletét kedményen megrová, egyszersmind a' mozgásban részt veendő katonákat a' törvény' egész szigorúságával fenyegeté. E' hirdetmény' következtében egy lovas század és egy ágyútelep Sevillából Cadizba ment, Clonardhoz csatlakozandó. Clonard' magaviselete nagyon dicsértetik, ki Cadizban a' csendet állhatatosan fentartja. Granadában, Malagában, Cordovában 's Jaenben még a' forrongásnak semmi jele nem mutatkozik, 's hihető, hogy a' sevillai junta is, ha magára marad, milly hamar támadt, olly hamar el is fog enyészni.

Gomez Lukács, ki 1836ban a' lagranjai esetek' alkalmával olly hősileg hetvenkedett, később pedig hadnagyi ranggal a' carlosiakhoz át szökött, Santandernél megsebesűlve elfogatott.

Madridból dec. 1jén így tudósítnak: A' „dicső fölkelés“ Sevillában, melly egész Európát elbámítandó vala, igen hamar véget ért. Míg az ottani honfiak a' vitézség' poesisában merengtek, Clonard gr. Cadixban a' prosai gondolatra jöve, hogy Sanjuanena generált seregcsapatokkal Sevillába küldené. Nov. 23kán e' várost a' még benne volt katonaság oda hagyá, mire a' nemzetőrség dobot veretett,'s este az ablakok kivilágíttattak. Sanjuanena general e' közben 430 emberrel a' kapuhoz érkezett, 's háborítatlan vonult az alkotványtérre, a' hatósági palota elibe; a' nemzetőrség is oda gyűlt, 's így Sanjuanena 4000 emberrel állott szemközt, nem igen jó helyzetben. Cordova és Narvaez beszédeket tartának a' nemzetőrséghez, 's az elsőt Sanjuanena felszólítá a' parancsnokság' átadására. Cordova heves szavakra fakadt, 's végül arra vette Sanjuanenát, hogy vele az ayuntamientóba menjen, hol két órai tanakodás után, mi alatt a' nemzetőrség 's katonaság csendesen állott, Sanjuanenának csakugyan átadá a' parancsnokságot, ki seregcsapatait, a' föltétel szerint, azonnal kaszárnyákba utasítá. Cordova és Narvaez szónokságukkal szinte eloszlásra birák a' nemzeti őröket. „Ha, ugymond Cordova, vért akartok látni, ontsátok-ki az enyimet, vagdaljátok szét mellemet ezer gyilokkal, szakítsátok-ki szívemet, 's verjétek át ezer gyilokkal! A' nemzeti képviselőség előtt védelmezni fogom jogaitokat.“ A' nemzetőrök' tisztjei nov. 24kén nagy részint lemondottak, a' közemberek fegyvereiket lerakták. Sanjuanena értesíté Cordovát, hogy oda mehet, hova tetszik. Cordova hosszu jelentést küldött a' kormányhoz, mellyben a' lázadás elfojtását magának tulajdonítja, egyszersmind kinyilatkoztatja, hogy Sevilla állapotja még most is igen veszélyes. A' kormány Cordovát Cadixba utasíttatá hadi törvényszék elébe. Mig e' vihar ekkép elvonúlni látszik, itt új

kerekedett. A' cortesben nov. 29kén volt szó arról, vitatkozás alá vétessék-e Lopez és más szabadelvüeknek azon pótlékjavaslata a' válaszfölirashoz, miként a' kormány által eddig követett rendszer veszélyesnek lenne nyilatkoztatandó. Lopez e' javaslat' pártolására igen heves beszédet tartott, 's minél keményebben támadta-meg a' ministereket, annál zajosabb tetszés harsogott a' pórnéppel tömött karzatokról. Martinez de la Rosa, e' javaslat ellenzője, kijelentvén, hogy ő 's barátai sohase térnek-el politikai elvöktül, olly lárma keletkezék a' karzatokon, hogy az elnök a' rendzavarókat kihajtani parancsolá. Martinez szónoki, de politikaellenes előadása után Olozoga úr kelt-föl, a' javaslatot védőleg, 's csipős kifakadásival Ofalia' és Frias' ministeriumai ellen, 's még inkább azon nyilatkozásával, hogy a' mostani cortes többsége nem igaz kifejezése az országos köz véleménynek, ismét megnyerte a' szabadelvüek' kegyét. Végül egyenesen kijelenté, hogy minden honfinak ellenzenie kell mérséklett ministerium alkotását (Armendariz alatt), mi a' karzatokat ismét zajos tetszésre fakasztá, és e' lárma hihetőleg sok mérséklett követet a' tulzókhoz térített, 's a' javaslat megvitatása mellet azért szavazott 95, ellene pedig csak 34. E' közben temérdek nép sereglet a' cortespalotához, és föl 's alá lovas csapatok jártak, mindazáltal ezek sem gátolhatták meg, hogy egy jó öltözetü népcsoport Martinez de la Rosát, fütyöléssel, szitokkal 's fenyegetéssel ne kisérje egész házaig. Este a' honfiak' nagy száma fáklyás zenével vonult Lopez, Seoane, Olozaga és Quiroga ablakai alá, hol: éljenek Lopez, Seoane 'stb. érdemes követek! éljen az alkotvány! éljenek a' visszatorlások! kiáltozás között, nemzeti dalok játszattak. Innen Martinez de la Rosának ment tisztelkedni a' sokaság, 's őt szitkokkal elárasztván, halállal fenyegette, ha más nap Lopez' javaslata mellett nem nyilatkozik. Más nap ismét sok nép csődült a' cortesterem karzatira. Az ülés megnyittatván, Carasco úr 's többektől inditvány olvastatott-föl az iránt, hogy a' ministerek tüstént hivassanak-be, 's adjanak számot arról, minő rendszabályokhoz nyultak azok' megbüntntésére, kik tegnap némelly követeket a' cortesből kiléptökkor piszkoltak 's egész lakásukig üldöztek, és minő intézeteket tettek illyes garázdaságok' meggátlásra, hogy a' követek' sértetlensége fentartassék. Carasco úr a' tegnapi esetek' előadásával támogatá ezen inditványt, 's a' ministerek megérkezteig felfüggesztetni kivánná az ülést. Két óra mulva a' belminister megjelenvén, kinyilatkoztatá, hogy a' ministerium ma számosb őrcsapatokat rendelt-ki, minél fogva reménlli, hogy a' követek' személyes bátorsága többé nem sértetik-meg. Ezzel a' cortes megelégedett 's az ülés eloszlatott. A' tulzó párt hírlapjai előre is nemzetárulónak kiáltják mindazt, ki Lopez javaslata ellen szavazand, pedig ez nem egyébb, mint az eddigi politikai rendszerekre (az 1836ki augustustól 1837-ki septemberig fenállott kizárólag a' szabadelvüek' míve volt) kimondott kárhoztató itélet. A' szabadelvüek nem gondolják meg, hogy ezzel egész Europa előtt megvallják, miként öt évi törekvésök, a' szabadság' és képviseleti alkotvány' kivivása körül, ön ügyetlenségök miá buktak-meg. Most már teljes lehetetlen olly ministerium' létesitése, minőt Armendariz úr akart alkotni, és miután tegnap este Alaix generál is megérkezett, a' királyné hihetőleg elvárja a' Lopez' javaslata fölötti vitatkozás' kimenetelét, mielőtt új tanácsnokokat választana. —

Dec. 4kén költ bayonnei levél szerint Munyagorri nov. 30án éjjel Viriatonnál a' Bidassoán átment; a' hajókat Fuentarabiából Jauregui szerzé meg számára. A' Passagesban lévő angolok Munyagorri' jobb szárnyának fedezésére indultak; de O'Donnell St. Martialt elfoglalta 's katonáit minden közlekedéstől Munyagorrival eltiltotta, kinek nem vala egyebet tennie, mint magát a' Bidassoa' bal partján beárkolni és visszamenetét egy híd által biztositani. Munyagorri csak 850 gyalogot és 50 lovast hozott magával, mert 400 katonája Francziaországban maradt. A' spanyol kormány, kivevén a' várak megszálását, nem ellenzi Munyagorri' vállalatát, de Espartero őt inkább ellenségnek tekinti, mint frigyesnek. — A' tartalék sereg' főtiszti kara elvan oszlatva, 's a' manchai és toledoi seregek megint Quiroga' parancsi alatt maradnak.

Amerika.

A' Times szerint Peruban Obregosónak Santacruz elleni lázadása már elérte végét. Obregoso' párthivei az Auconnál aug. 7kén partra szált chiliektől véres harcz után, mellyben 2000 ember esett-el, megverettek, Callao és Lima elfoglaltatott, 's Gamarra generál elnökké neveztetett; Obregoso pedig a' hegyekben kereste menedékét.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertuteza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

☞ **Jövő szerdán, az ünnepek miatt, ujság nem jelenend-meg.**

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

E' már már lefolyt évnek végén, tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét: méltóztassanak lapjaink' további járatása iránt rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mert így az elküldözés, változó körülményeik szerint, hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; félévre postán 10, Budapesten borítékban küldözve 9, boríték nélkül 8 v. ft. Fő gondunk 's igyekezetünk az levén, hogy tisztelt Pártfogóink' kívánatinak mind tartalmukra, mind külső alakjokra nézve megfeleljenek hírlapjaink, azokat ezen túl finom, szép fehér 's körülmetszett, bécsi papirosra, új öntetü 's alaku, az eddigieknél is olvashatóbbl, csinos betükkel, minők e' jelen figyelmeztetés' betűje, 's jó fekete festékkel, tisztán fogjuk nyomatni, miért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete eléggé kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat is, nagyobb terjedelmesség' 's tartalmasság' okáért, negyed rétben, hasonló finom papiroson, 's új csinosabb betükkel nyomva, szándékunk adni. Az előfizetésekkel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékokat, vagy hibátlanul, tisztán leírt czímzeteket, följegyezvén a' legközelebbi postahelyet is, hogy minden tévedés elhárithassék, mire különben legbuzgóbb igyekezetünk mellett sem lennénk képesek. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket, legolcsóbb áron, csupán a' nyomtatási költség' megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' zöldkert-utczában özv. Kultsár Istvánné ujság-tulajdonosné' 498. sz. alatti házában levő kiadó-hivatalon kivül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti Ujság'
kiadó és szerkesztő hivatala.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten megjelent a'
HAZAI VÁNDOR 1839.
legeslegújabb változások szerint,

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart. kilencz rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 Józef város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 8 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

---

1) ☞ A' hetenként háromszor megjelenő *ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ* tudományos, szépliteraturai és criticai folyóiratok 1839re is folytattatnak, és pedig az egész kiadás SZÉP FIUMEI VELÍNEN. Mind a' mellett is a' félévi folyam' (mintegy 80 ív) ára rajzokkal együtt 5 ft. marad; postán 5 ft. 48 kr. cp. (a' hét ftos előfiz. velínre megszünvén.) Előfizethetni minden kir. postahivataloknál, Bécsben t. Barkasy Imre udv. agens urnál, Pesten a' kiadó-hivatalban (Zöldfa utcza, 267. sz.) A' *Második Félesztendő.* posták és egyéb gyüjtőknek hét példánytól egygyel kedveskedünk.

Schedel, Vörösmarty. Bajza.

A'
REGÉLŐ 's HONMŰVÉSZ

szép művészeti magyar folyóiratok 1839ik évi lapjaira (finom velinen 's képekkel) előfizethetni Pesten a' kiadó tulajdonosnál és minden cs. k. postahivatalnál. Fél évi dijja postán 6 ft. helyben boritékkal 5 ft. 24 kr., boriték nélkül 5 ft. ezüst pénzben. (2)

)(

(1) Eggenberger Józsefsminden máshiteleskönyvárusnál 's a' kir. postahivatalokon előfizethetni 1839dikre az academia' havi iratára illy czím alatt:

TUDOMÁNYTÁR

közre bocsátja

a' m. tud. társaság.

Tizenkét füzet, metszetekkel, velinen 5 ft. cp., legfinomabb velin. 6 ft. 30 kr. cp. postán egész évre 1 ft. 36 krral több.

MAGYAR ÉS NÉMET ZSEBSZÓTÁR, közre bocsátja a' m. tud. társaság. Első vagyis magyar-német rész, VIII és 792 lap, irópapir. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp. — Második vagyis német-magyar rész, IV és 846 lap, irópap. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.

ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZIKÖNYV, vagyis a' legszükségesebb tudományok' összesége vallási különbség nélkül 'stb. Első rangu pályamunka. Irta *Edvi Illés Pál.* Második bővebb kiadás. Első kötet: Közhasznú olvasó könyv. Irópap. 36 kr. nyomt. pap. 30 kr. cp. Második kötet: Számvetés-, időszámlálás-, természet-, egészség-tudomány és földleirás, Magyarország' abroszával. Irópap. 48 kr., nyomt. pap. 40 kr. Harmadik kötet: Gazdaság-, történet-, törvény- és nyelvtudomány. Egy szépirási példánynyal. Irópap. 48 kr. nyomt. pap. 40 kr. cp. A' három darab egy kötetben irópap. 2 ft. nyomt. pap. 1 ft. 40 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANÍTÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. másod rendü pályamunka. Irta *Warga János.* Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp. Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország' földképével, 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12kr. cp.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai. A' m tud. társaság' különös használatára. 3dik kiadás. 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugo után *Kis János.* Két kötet, postapap. 4 ft. nyomt. pap. 3 ft. 20 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud. academia elébe terjesztve *P. Gegő Elek* l. tag által, Moldvaország' földképével együtt postapap. 1 ft. 40 kr, nyomt. pap 1 ft. 20 kr. cp. (3)

---

(2) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vasszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliakhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készítő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

---

(2) Arverés. Sz. kir. Kassa városában a' három rózsa és fekete sas czimü vendégfogadók, az első f. e. december 22kén, a' második pedig jövő 1839. esztendei januárius 10én árverés utján a' legtöbbet igérőknek három egymásután következendő esztendőre haszonbérbe adatnak. A' bérleni szándékozók, szükséges bánatpénzel ellátva, a' fent jelelt napokra Kassára meghivattatnak, a' szerződési feltételeket előlegesen sz. kir. Kassa városa számvevő hivatalánál megtekinthetni. (3)

Pest. Szombat. December 29én

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK.

1838. Második Félév. 51ik szám.

Magyarország (kinevezések; új könyv; szarvasi ünnepély; bánsági 'stb. hírek; Gerzon Antal †. 'stb.) Nagybritannia [(Durham l. nyilatkozása Exeterben, 's a' radical-párt öt választja fejévé; sir J. Colborne az északamerikai gyarmatok' főkormányzójává neveztetik; canadai tudosítások; O'Connell' izgatása 's adója 'stb.) Francziaország (a' ministeri hirlapok Belgium[ellen]nyilatkoznak; Gérard marsal' fölhivása a' nemzetőrséghez; a' kamarai ülések megnyittatnak; Dupin' nyilatkozása; reimsi zavargás 'stb.) Németország. Poroszország. Belgium Olaszország. Oroszország. Spanyolország (új ministerium Perez de Castro elnöksége alatt; cortesvitatkozások; D. Diego Leon és Borso di Carminati generálok' győzedelme 'stb.) Amerika.

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Pálffy Fidél gr. m. kir. udv. főcancellárhoz következő legfensőbb kéziratot méltóztaték bocsátani: „Kedves Palffy gróf! Megfontolván az 1838 dec. 9kén elömbe terjesztett kérelmében foglalt okokat, hajlandó vagyok önt az udv. cancellári hivataltól, dijának meghagyása mellett, fölmenteni, 's különös kegyelmem' tanujeleül, és személyem 's a' status eránt mindenkor kitüntetett tántoríthatlan hüségének 's vonzalmának teljes elismeréseül, az arany gyapjas renddel ajándékozom-meg, mi végett a' rend' cancelláránál a' szükségesek meg fognak tétetni. Bécs dec. 22kén 1838. Ferdinand m. k." W.Zeit.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége a' csanádi káptalanban megürült kanonoksággal Gabriel Józsefet, dyenusi Sz. Lélek' prépostját és uj-aradi lelkészt, felruházni Hk; f. é. nov. 30kán költ legfelsőbb határozatánál fogva báró Sina György bécsi cs. kir. szabadalmazott nagykereskedőnek, pénzváltónak és görög kir. főconsulnak a' török császár által neki adott Nisáni-iftihár-rend' elfogadhatását és viselhetését kegyelmesen megengedni méltóztatott. W. Z.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége a' megürült győri könyvvizsgáló-hivatallal Maar Bonifáczot méltóztatott kegyelmesen felruházni. — A' dunántuli Kerületi-Táblánál Hegedüs Antal előléptetése által megürült jegyzői hivatalt Hrabovszky Sámuel iktató nyerte el. Hk.

Meltzer Józsefnek kir. kincstár-titoknokká lett előléptetése által a' kir. kamar. számvivőségnél egy épitésügytisztség üresség jött.

Buhl József nagy-bányai k. pénztár-ellenőr f. é. nov. 16kán meghalálozott.

Czick János' halála által az erdélyi k. főfizető hivatalnál az ellenőri tisztség üresség jött. Hk.

Szarvason f. dec. 9kén ülte az ottani ágost. hitvallásu gyülekezet ötven év előtt épült egyháza' fölszentelésének félszázados ünnepét, melly alkalommal magyar és tót nyelven czélszerü egyházi beszédek tartattak, 's buzgó fohászok emeltettek az égre V. Ferdinand fölséges fejedelmünkért, mély tisztelettel foglalván-be üdvezült I. Ferencz, II. Leopold és II. Józef fejedelmink neveit is, mellyeknek említésére az egyház előtt mindenkor mozsarak ropogtak. Magyar egyházi beszéd alatt Bolza József gr. ottani földes úr is, nemzeti köntösben megjelent az ajtatos gyülekezet nagy örömére. Elfogó látvány volt az oltár előtti megáldatása azon hat ősz házas párnak, kik most ötven éve ugyan itt esküvének egymásnak házassági hűséget. Ez ünnepélyt a' paplakban 150 személyre terített szerény lakoma követé, hol Bolza József gr, a' kath. és evang. lelkészek, az ott szállásoló katonaság' tisztjei, az említett házas társak 'sat. valának jelen, és ő cs. kir. Fölsége, nádor ő cs. kir. főhgsége, m. Laitsák Ferencz nagyváradi püspök 'sat. jóléteért áldomások ürittettek, hangzene és mozsár-ropogások között. Of.Z.

Kunoss Endre nem rég egy szép literaturai munkát bocsáta közre, saját költségén, „részvét gyöngyei" czim alatt, melly mind érdekes tartalmánál, mind nemes czéljánál fogva, miként jövedelme a' Pest megyei vízkárvallott adózó nép' fölsegéllésére van szánva, köz figyelmet 's pártolást érdemel; és ugy hisszük, erántai figyelmeztetésünk nem késendett-el, ha erre minél többen ébrednek-föl, 's a' szép czélu és az emberiség' barátinak ajánlott, jeles munka eránti részvétökkel az árvíz' súlyát keservesen érző adózó nép' könnyűjit letörleni sietendnek.

Bánságban az első hó nov. 26ka éjjelén esett mintegy hüvelyknyire, de melly a' következett meleg esők miatt azonnal elenyészett. Megelőzék ezt az őszi hosszabb szárazság után gyakorabb meleg esők, 's nov. végén a' vidéken két izben szivárvány is vala látható, délről pedig tisztán lehete hallani a' mennydörgést. Dec. elején a' bánságban a' juhok még ugy legeltettek mint nyáron, a' mező szépen zöldelt, sőt rajta sárga virágokat 's gombákat is lehete itt ott látni. A' földmivesek még szántottak és vetettek, mi ugyan a' bánságra nézve nem ritka 's nem késő, de az ország fölebb vidékin az illy vetésből, ha ollykor megtörténhetnék is, közönségesen mégis alig lenne valami. Egyébiránt a' gabonának odalen sem-

mi kelete, 's a' temesvári piacz is csak amugy teng, minthogy folyamon a' gabona-szállitások a' tél miatt már megszünvén, annak forrása a' gabonakereskedés is fönakadt. Mutatkoztak ugyan ittott még némelly oláh gabonakereskedók, de hihetőleg a' tovább adhatás nálok is fönakadván, később a' gabonát keresni megszüntek. A' marhadög a' bánságban még sem szünt meg mindenütt. —Torontálban a' repcze felől panaszkodnak; a' féreg gyökerestül fölemészti. Még részint jól esett, hogy a' bánságban annak idején a' szárazság miatt vetni nem lehete, mert annak is hihetőleg ez lőn vala sorsa. Temesvárott dec. elején a' repcze köble 12 v.fr. volt.—A' Tisza vidékéről Szolnok mellől ezt írják: Dec. 3kán délelőtt 11 órakor itt is láttatott szivárvány. A' zöld repczét több helyen szintugy mint Torontálban, a' hernyók megették, ugy hogy repczeföldeinket be is vetettük buzával. Az egerek leirhatlan sokasága a' novemberben esett hóval el nem pusztulván, most már alig zöldelő buzavetésinket rágja 's emészti, de még több kárt tesz a' tömérdek hörcsök. Ez saját csapás az idén a' tiszai vidékekre. Olly nagy itt az egerek és hörcsökök sokasága néhol, hogy az udvarokon is elterjednek 's minden félelem nékül rágódnak a' talált szüleségen; másutt a' szobákban naponkint vadászatot kell tartani kipusztittatásukra. E' napokban, mond a' levelező, egy szalmakazal mellől kaparékot alomnak az istállóba vitel végett gyüjtvén béresim, csupán egy kis helyen 17 hörcsököt ütöttek agyon; különben a' mezei gazdák majd mindenütt vizzeli kiöntéssel fogyasztják a' nagy sokaságot, sokan pedig bőreik használása végett öldözik e' kártékony férget. Majorsági, főképen gyep-földeink, mint a' rosta, át vannak lyuggatva.—A' Tisza áradásban van; ha fokainkat be nem töltjük, az özön ismét elboritja réteinket, mellyekről különben is csak augusztusban takarodott le az árviz, miután szép kaszálóinkat káka-erdőkké változtatta.—A' marhák szájfájása helyenkint most is, pedig már másod izben az idén, mutatkozik, csakhogy e' hidegekben nincs olly ereje 's kártékonysága, mint a' nyári hőségekben.

Szigeten, Mármarosban, f. hó. 15én a' boldogabb életre szenderült-át Gerzon Antal m. kir. udv. kam. tanácsnok, mármarosi kam. igazgató és több megyei táblabiró, életének 66ik, fáradhatlan hű kir. szolgálatjának pedig 47ik évében.

F. e. dec. 15ikén ünnepélyes szertartással temettetett el Czinkotán az odavaló ev. ágost. hitv. sz. egyház buzgó munkálkodatu lelkésze Jakubovics Pál, kinek félévi betegeskedte után következett halálát, hátrahagyott mély gyászba merült özvegyén kivül, 8 fi- és egy lyány- még kis koru 's gyámoltalan árvaságukban a' kétes jövendő iránt busongó magzatai kétségbeeséssel küzdve zokogják. Mennél szomoritóbb és sujtóbb lőn e' vagyontalan házi család sorsára nézve azon gyászos esemény: annál vigasztalóbban és szivemelőbben hatott reá ama' szives részvét, mellynél fogva a' boldogultnak a' halotti szertartásnál jelen volt tisztársi és baráti, fölbuzdittatva ama' nevezetlen maradni akaró emberbaráti hős bőkezüsége által, ki már mind cholera, mind az árvizi veszedelmek idejében nagylelküleg enyhiteni sziveskedék az inséget, azonnal a' halotti szertartás után közel 200 v.frtot gyüjtének 's e' részvéti segédpénzt, mint a' fölötte atyailag őrködő isteni gondviselés zálogát, a' gyászoló családnak átadák. Vajha ezen emberbarátok azon jutalmát aratnák keresztyéni szeretetüknek, hogy mint isten igéjének nem egyedül hallgatóji, hanem cselekvőji is — példájok által az elszenderültnek más barátit, tisztelőjit 's kegyelőjit is hasonló bőkezü adakozásokra, mellyek illy esetekben legbiztosb vigasztalást nyujtani képesek, fölbuzdithatnák!

Szirmay Ádámné asszonynak lapjaink' 48ik számában említett kegyes alapítványa igy igazítandó: a' tiszt. asszonyság 3000 v. ftnyi alapitványt intabuláltatott Pest és Nográd megyékben fekvő jószágaira olly föltétellel, hogy ennek 60 p. ftnyi kamatját a' Dunán inneni superintendensek mindaddig huzzák, mig csekély jövedelmeik iránt jobb karba nem helyeztetnek; azután pedig a' kamat két kitünő szorgalmu, theologiát tanuló ifju jutalmazására fordittassék évenkint.

Nagybritannia.

Durham l. dec. 7kén délután Londonba érkezett. Exeter városán keresztül utaztakor hasonló szellemü fölirással tiszteltetett meg a' mayor által, mint Plymouthban. A' lord' válasza is csak nem ugyan az vala; ezen nyilatkozata még is megjegyzést érdemel: „Az utolsó canadai hirek eléggé tanúsitják, milly ártalmas az ország' érdekeinek a' pártérzeteken 's politikai hevességen alapuló cselekvésmód. Én e' sajnos eseteket Canadában előre láttam, 's lehető óvásokat tettem ellenök. De a' lázadás' végképi megszüntetése csak a' honi kormánytól, mellyet rég értesítettem ez események' ki nem maradhatásáról, és az angol parlamenttől függ, mellynek nem lehet, nem szabad visszaborzadnia olly tárgynak gyors és kimerítő viszsgálatától, melly által nem csak annyi alattvaló' élete és vagyona, hanem a' legszentebb és legfontosb országos érdekek is érintetnek.“ A' gróf és családja zajos tetszés közt távozék-el a' városházától. — Sir J. Colborne' nov.

18kai sürgönyeiből kiviláglik, hogy az amerikai hírlapok' hírei a' canadai lázadásról nem csak nagyítva, hanem a' főpontokban épen hamisak voltanak. Az elesettnek állított Young ezredes legjobb egészségben van. Colborne reméli a' béke' mielébbi helyre állítását.

A' mostani kormány' négy tagja veszté-el a' halál által egymás után közel rokonát: Glenelg l. testvérét, Grant urat a' bombayi kormányzót; Russell l. nőjét, Poulett Thomson atyját és Palmerston l. utolsó lánytestvéret. — O' Connell izgatási útjáról Dublinba érkezett, 's az előleges társaság' több gyűléseiben hallatta már magát szokott modorjában. A' Spectator boszankodik O' Connell' ministerialismusán 's az angol radicalok iránti nyilatkozásán. Az Examiner is, melly különben kedvezőleg szokott O'Connellről és az irlandiakról szólni, szinte élesen kel ki az izgatónak az angol radicalok elleni kifakadásai ellen. Erre O'Connell a' minap egy dublini gyűlésben válaszúl kijelenté, miként ő az angol radicalok közt különbséget tesz. Vannak köztök derék, józan emberek, kik a' társaság' törvényes haladását ohajtják, 's ezekkel ő tökéletesen egyet ért. Vannak továbbá ollyanok, kik Feargus O'Connor' Oastler' és Stephens' vezérlete alatt csak vérontásra törekszenek. Ezeket az izgató tory-radicaloknak nevezé, először, mert mint a' toryknak, esztelen kívánságaik vannak; másodszor, mert féktelen magokviselete által csak a' toryk' kezére játszanak. Azt azonban az angol radicalokban általában roszalja, hogy Irland iránt részvétök olly csekély. Az angol radicalok közt 2 osztályt különböztetett-meg: az anyagi és az erkölcsi erő' férfiait. Ezeket ismét a' gyakorlati és elméleti, v. philosophus radicalokra osztályozá. Illy értelembenvan az előleges társaság' nevében O'Connell által szerkesztett válasz is megírva az angol ultra radicalok' fölhívására, hogy az irlandiak, O' Connell' mellőzésével, az angol radicalokkal egyesüljenek. E' válaszban az angolok Irlandra nézve mély tudatlansággal, sőt becsület' és őszinteség' hiányával is vádoltatnak, a' whigek ellenben védetnek, mint kik a' parlament-reformot kivívták, 's a' városi hatóságok, rabszolgaság' eltörlesztése és Irland körül sok érdemet szereztek. A' válasz így végződik: „Ha a' népcharta' baráti a' rend' és béke ellenségeit ezentúl is pártolandják, úgy az irlandiaknál csak ellenállást fognak tapasztalni. Azon bölcs elvnél fogva, hogy a' kész elemekből, környületekhez képest lehetőleg jót kell előidézni, az előleges egyesület teljes szívből támogatja a' whig ministeriumot, ha vele nem ért is mindenben egyet. Inkább támogatja e' ministeriumot, mintsem toryknak engedje a' hatalmat." — Az irlandi katholicusok' egy része O' Connellnek az évenkinti adó helyett egy átalános sommát akarna fizetni. Waterfordban sept. 2. Sheean lelkész O'Connell' nyilvános szolgálatainak méltánylásául 100,000 ft. stget javasolt gyűjtetni, 's e' sommán jószágot vétetni, melly örökre a' „haza' atyja" családjának birtoka maradjon. Az aláirás' sikerítésére biztosság neveztetett ki.

O'Connell' adója dec. 9. vasárnap a' dublini kath. kápolnákban 1578 font st. 9 sh. 9 p. gyült és így 250 ft. st. többre, mint a' mult évben. Ezen többség annyival szembetünőbb, mivel a' munkás egyesület' tagjai, kiknek veszedelmes törekvéseik ellen O'Connell olly sikeresen lépett föl, magokat a' fizetés alul kihuzták. Az egész országból 15,000 ft. várnak.

A' Times levelezője Új-Yorkból nov. 22kén így ír: „Mindenki tudja, miként az északamerikai köztársaság' különféle részeiben több, a' kormánytól függő hatóságok a' canadai lázadás' élesztésében tettleges részt vettek. Jelesül Új-Yorkban nehány pénzügyi tisztviselők, kik az egyesült statusok pénztárából tetemes évdíjt húznak, a' lázadók' támogatásában nagyon kitünteték magokat. E' lett dolgokat az egyesült statusok' új-yorki ügyésze, a' kincstári titoknok és az elnök már rég tudják, 's amaz urak még is nem csak hivatalaikban maradnak, sőt a' kormánytól oltalmaztatnak is." — A' New-York Commercial Advertiser szerint Prescotthoz közel egy ütközetben a' canadaiak' vezére, bizonyos Schultz nevű orosz, elfogatott, ki az egyesült statusokban több lengyel tiszteket igyekezett a' pártosok' részére megnyerni, mi azonban nem sikerült. — Durham grófné, a' Courrier szerint, mint a' királyné' tiszteleti hőlgye, lemondott hivataláról. Ez némi valószínt ad a' hírnek, hogy Durham lord az udvar' kegyelméből kiesett. Annyival inkább számolnak rá a' radicalok. A' westminsteri reform-egyesület a' napokban gyűlést szándékozott tartani, Durhamnak szólandó fölirás fölött tanácskozandó. Az allg. Ztg. egyik londoni levelezője dec. 10kén így ír Durham l. mostani helyezetéről. Az utolsó canadai hírek megnyugtatók valának. Múlt szombaton a' cityben a' mostani zavarok iránt nem vala már semmi aggodalom; mind e' mellett is átalában hinni kezdik, hogy Canada Angliára nézve csak ugyan végkép elveszett; 's ha megmenthető, csak törvényhozó, csak Durham l. által megmenthető. A' gróf napról napra emelkedik a' közvéleményben, 's leginkább ellenségei, a' ministerek által. Helyzete igen kedvező. A' ministerek kényszerité őt harczra, és alkalmasint

*

csak ők sínlik meg ennek következéseit. De Durham' befolyása más részről is növekszik. Ward úr radical parlamenti tag, ki a' ministerekkel szokott szavazni, a' whigradicaloknál nagy befolyással bír, 's népszerűségét Sheffieldben a' gabonatörvények ellen és a' titkos szavazás mellett tett minapi lelkes nyilatkozása még jóval nevelte, a' Wekly Chronicleben Durham lordot nyilván a' radical-párt főjének nyilatkoztatá. Hasonlót tett sir W. Molesworth leedsi választóihoz költ levelében. Nem leend tehát már nehéz a' jövő parlamentben radical-pártot alkotni. Durham-ministeriumról nem lehet ugyan még szó; de a' radical-párt' létesítése egyenesen a' wkigek' fölosztását vonná maga után. Russell l. le akart már lépni, de maradásra kényszerítetett, mert lemondása a' ministerium' eloszlását okozná. Russell l. megmaradt ugyan, de ez eset eléggé bizonyítja, hogy a' kormány fölötte rosz lábon áll. — A' Standard ezt írja: „Dessage úr, hír szerint, Molé gróftól különös küldetéssel Londonba indúlt. Némelly franczia hírlapok azt az idétlen sejdítést fejezik ki, hogy e' küldetés Lajos Filepnek a' canadai lázadók és Nagybritannia közötti közbenjárását tárgyazza. E' közbenjárás, Colborne úr erőteljes közbenjárása után kissé későn érkeznék; e' fölött IV. Vilmos nem ajánlkozott közbenjárónak Lajos Filep és Fieschi közt, 's így a' francziák' bölcs királya sem fogott olly illetlenséget elkövetni. Hihetőbb, hogy e' küldetés a' belga kérdést tárgyazza. — A' Globe Lachszyrma, Új-Yorkban lakó lengyel ezredesnek egy Londonban mulató lengyel barátjához írt levelét közli, mellyben az állítatik, hogy több orosz ügyvivők igyekeztek Amerikában, jelesül az ott lakó lengyelek közt, a' canadai lázadók' számára katonákat bérleni. Schultz, ki Prescottnál az angolok' kezébe esett, hasonló orosz küldöttnek hírleltetik, ki magát lengyelnek hazudván, a' lengyeleket Canadába csalni iparkodott. Ez ajánlást azonban a' lengyelek megvetéssel útasíták el.

Desage úr' küldetéséről a' Courier hiteles forrásból állítja, hogy annak czélja nem más, mint a' conferencziánál egy hónapi haladékot eszközleni-ki a' belga-hollandi ügyben. — Windsorban a' dec. 12kén tartott titkos tanácskor sir J. Colborne minden északamerikai angol gyarmatok' főkormányzójává neveztetett. E' végzet, ugy mond a' Globe, fölruházza a' vitéz tisztet mindazon hatalommal, melly Durham lordra bízva volt, egész természetében 's kiterjedésében, 's meg vagyunk győződve, hogy sir John e' hatalmakat ön becsületére és a' gyarmat' javára gyakorlandja. Ezért eléggé kezeskedik gyorsasága és ügyessége, mellyel a' közelebbi eseményeknek gátat vetett.—

Francziaország.

A' király a' kamarákat dec. 17kén szokott ünnepéllyel nyitotta-meg. Zajos „éljen" harsogott a' király' elébe, ki a' thrónra leülvén, 's Orleans és Aumale hgek jobb és bal karja felől helyet fogván, főhajtással köszönté a' gyülekezetet, 's következő megnyitó beszédet olvasá föl: „Pair és követ urak! Utolsó gyűlésök óta Francziaország' jóléte csak gyarapodott, nyugalma csak erősödött. Kedves én nekem itt önök körében, együttmunkálásukat illy átalában kedvező állapot további javítására igénylenem. Viszonyaim a' külhatalmakkal szinte kielégitők. Francziaország frigyeseinek és az egész világnak tiszteletében az őt illető helyen áll. A' belga-hollandi ügyek fölötti értekezések Londonban ismét fölvétettek. Nem kétlem, hogy nem sokára békesen el fognak intéztetni, 's úgy Belgium' függetlenségének mint Europa' nyugalmának új biztosítékot adni. — Olaszországban az ausztriai seregek a' r ó m a i statusokból eltávoztak. A' sz. székkel kötött szerződvényünkhez képest, a' mi sergeink is elhagyák Anconát. A' katonai megszálás tehát azon statusokban, mellyek' függetlensége Francziaország' érdekében fekszik, megszűnt. — Spanyolország mégis a' régi dúlások és szenvedések zsákmánya. Mi, frigyeseinkkel együtt folyton teljesítjük a' négyes szövetség minden czikkelyeit. A' királyné' kormánya nem csak alkuszerű segélyt, hanem mindennemű támogatást nyert tőlünk, mellyet Francziaország' érdeke lehetővé tett. — Mexicóval és az argentini köztársasággal a' visszálkodásoknak nem sokára végét remélem. Réveinkből nem rég indúlt új tengeri erő van most Veracruz előtt, 's kivívandja a' mexicói kormánytól azon oltalmat és igazságot, mellyre kereskedésünknek már olly rég szüksége van. — Szilárd áldozataink Afrikában jutalmat aratnak. Az önök' elébe terjesztendő leirás tanúsítandja, hogy kormányomba helyezett bizodalmuk nem csalatkozott. A' béke ez évben nem háborítatott meg; helyzetünk naponkint javul 's erősbűl. Constantine és Algier tartományokban ügyesen 's okosan intézett munkálatok telepeinknek olly birtok-kiterjedést adtak, mellyet bátorságok 's jólétök nem nélkülözhet. A' benszülöttek mindenütt tisztelik Francziaország' hatalmát, 's tétovázás nélkűl hódolnak szabályos és igazságos kormányzásunknak. Az algieri püspökség' fölállítása új záloga birodalmunk' állandóságának. — Pénzügyünk' állapotja egyre gyümölcsözőbb. Az országos jövedelmek' haladó 's tartós növekedése a' nemzeti gazdagság' 's minden néposztályok' jó-

létének szerencsés fejlődését bizonyítja.—Némelly érdekek szenvednek ugyan, 's kormányom' egész figyelmét követelik: munkálataik' megkezdése után azonnal gyarmatainkat 's hajózásunkat tárgyazó határzatok fognak elé terjesztetni. Önök továbbá különféle, az általános törvényhozásnak és a' közigazgatás minden ágainak, a' charta' útasítása szerint leendő javítását tárgyazó törvényjavaslatokkal foglalkozandanak. — Uraim, szivem telve még azon részvéttől, mellyet egy mindnyájunk' vágyait teljesítő esemény' alkalmával egész Francziaországtól tapasztalék. A' párisi gróf' születése nekem az égnek legnagyobb vigasztalása vala. Unokám, atyja' példájára, intézeteink tiszteletében 's Francziaországhoz ragaszkodásban fog neveltetni, mire családom szünet nélkül lelkes példát fog mutatni. Én azt ohajtám, hogy egy ünnepélyes pillanat önöket bölcsője körül egybegyűjtse, 's hogy a' vallás önök' körében adja áldását az egész haza' gyermekére — Uraim, az ország' virágzó állapotja, mellyhez magamnak önökkel együtt szerencsét kivánok, a' kamarák' nyolcz éves állandó együttmunkálásának és a' nagy statushatalmak' összehangzásának köszönhető. Ne feledjük, hogy erőnk ebben fekszik. Vajha ez összhang naponkint tökélyesb és rendíthetlenebb legyen. Vajha egyszersmind intézeteink' szabad és szabályszerű hatása a' világnak megmutassa, hogy az alkotványos monarchia a' szabadság' jótéteményeivel a' szilárdságot is, a' statusok ez alaperejét, egyesítni képes!" A' beszéd' némelly helyein éljen kiáltások szakaszták félbe annak folyamát, mellyek a' beszéd végén ismételtetének. A' király főhajtással köszönt. Erre Barthe úr az új paireket eskette-föl, ugyan ezt tevé Montalivet gr. némelly új vagy újra megválasztott követekkel. Barthe úr az 1839ki kamaraülést megnyitottnak nyilatkoztatta, mire a' király, a' hgekkel együtt főhajtás után eltávozott. Mikor a' királyné a' karzatot elhagyá, harsány „éljen a' király! éljen a' királyné!" zengett utána. Az egész ünnepély alatt, menet 's jövet, mély csend uralkodott.

Lobau marsal' temetése dec. 10kén csendesen és szép renddel ment végbe. Hat év óta a' nemzetőrség nem gyült össze olly számosan, mint most. A' koporsólepel' széleit Molitor marsal, Decazes hg. Rambuteau szajnai ispán 'stb. tarták. A' gyász ünnepen két udvari kocsi, és Orleans hgnek egy kocsija is jelen volt. Az elhunyt marsal' paripája fehér átlátszó kreppel betakarva követé a' koporsót. —Salvandy közoktatási minister lemondását visszavette.

A' szövetkezés lapjai darab idő óta sarkalák Dupint, jelentené-ki a' ministerium és szövetkezés iránti viszonyát: Dupin választóihoz intézett nyilt levelében nyilvánitá, mikép ő pártatlan maradand, és sem a' ministeriumhoz sem egyik sem másik párthoz nem csatlakozik, mivel különben az elnökséget nem vihetné kellő függetlenséggel. „Nem sokat adok én arra, igy rekeszti be levelét, hogy nyolczadszor is elnök legyek, hanem arra, hogy mint hétszer, becsülettel és méltóképen legyek." — Az ismeretes Montlosier gr. f. h. 9kén Clermont-Ferrandban meghalt. Végrendeletében meghagyá, mikép teteme az egyházba takaritatnék-el. E' végett családja, gyámolitva a' clermontferrandi hatóságtól, megtevé a' papságnál a' szükséges lépéseket, melly csak azon esetre igéré a' kivánság' teljesitését, ha irományait visszahuzná, mit a' gróf tenni nem akart. Tetemei azért Randanne mezei jószágán takaritattak-el. Brun de Villeret general mint pair társa, felette beszédet mondott — Reimsben f. h. 12kén a' Moniteur Parisien szerint estve komoly nyugtalanság tört-ki, mire egy térítő barát' adott okot. Piszzegetés által több izben félbeszakiták; **isteni** tisztelet után a' térítő a' sz. Jakab egyház papja lakába ment, — hova a' nép fenyegetés közt követé; csak hamar kövek röpültek az ablakra 's ostrom alá vétetett a' ház. Hat óra felé dobok verettek, a' katonaság kiállott, a' nemzetőrség is, de csak immel ámmal; mi előtt azonban a' fegyveres erő megérkezett volna, a' papház' ajtai 's ablakai betörettek, 's a' nép benyomult, a' házat feldulta, a' butorokat összevezúzta 's az ablakon kiszórta. Egy szánakozó szökteté meg a' papot és térítőt, ki még akkor éjszaka elutazott. Végre sikerült a' fegyveres erőnek a' népet elszéleszteni. Katonák és nemzetőrök közül kő által többen kapának sebet, maga az alispány is. A' háborgók közül 20. fogattak-el. Más nap teljes csendesség volt a' városban. — A' ministeri Revue des deux Mondes Francziaország' helyzetét Belgiumra nézve fejtegetvén, nyilván kijelenti, hogy Belgium az angol cabinetben csak lágymeleg barátot talált, 's az adósság-leszállitást sem nyeri-meg, ha Francziaország nincs, birtok követelése jogellenes és kivihetlen. Ugyan ezen szellemben nyilatkozik a' ministeri Presse is, melly Belgium' követelését Limburg és Luxemburgra nézve kiméletlenül korholja. — A' Revue des deux Mondes ujabb számja a' legközelebbi kamra ülésre programmáját adja a' ministeriumnak: „kül politikája ugymond, nem változik. Mi a' belt illeti, mihelyt a' belga kérdés eldöntetik, a' kamatváltoztatást terjesztendi elő. Szándokában van a' titkos költségeket jóval kisebbiteni. Hathatós rendszabályokhoz nyul a' vasút-társaság gyámolitására nézve, az ellenzés' hibáját, melly

olly nyakasan támadá meg az országos kölcségén leendő vállalati tervet, ismét jóvá teendő. Végre a' tömlöcz javitás, és czukor ügyében készek a' törvényjavaslatok 's csak a' kamrák' helybehagyását várják.—

Nemours herczeg dec. 5kén Pisába útazott, hol Würtemberg herczeg nőjével együtt tartózkodik.

Gérard marsalt a' nemzeti őrsereg' parancsnokává kinevező, dec. 11kén költ kir. rendelet a' Moniteurban csakugyan megjelent. A' marsal e' következő proclamatiót bocsátá a' nemzeti őrseregheż: „Kedves bajtársaim! A' király engem a' nemzeti őrsereg' kormányával tisztelt meg: érzem a' bizodalom' e' magas jelének egész fontosságát 's értem az általa rám háruló kötelességeket; a' kormány' átvételekor szilárdúl föl is tevém, hogy egészen nekie szentelem magamat. A' köz fájdalom eléggé tanúsította a' haza nagy veszteségét; a' halál a' hont egyik legjobb polgárától fosztá-meg, a' hadsereg egyik legtiszteltebb főtisztjét vesztette el. Lobau marsal, önök' néhai kormányzója, mindnyájok' tiszteletét 's szeretetét vitte magával; de senki' fájdalma nem lehet mélyebb, mint a' nemzeti őrseregé; mert egy hozzá méltó parancsnokot vesztett el, olly parancsnokot, ki nemes kötelességeihez mutatott lelkes ragaszkodása által hosszú és diszes pályáját még dicsőbbé tette. Én is, mint ő, a' revolutio és császárság' katonája, ragaszkodva a' védelmetekre bízott dynastiához és intézetekhez, közöttetek hasonló rokonszenvet találni remélek. A' szajnai nemzeti őrsereg' szolgálatai olly fényesek, érzelmei olly ismeretesek, hogy minden tétovázás nélkűl bízhatom hozzá, valamint ez is hiheti felőlem, hogy a' nemzeti őrsereg' hatalmas és hazafiui szerkezetének biztosítékait fen fogom tartani. Bajtársaim! zászlóink' jelmondata: szabadság, köz rend, legjobban magában foglalja a' nemzet' kivánatát és a' hon' érdekeit, ti, mint ezelőtt, úgy ezután is hívek maradtok hozzá! Gérard gr.“—Légé úr egy bordeauxi lithograph intézet' tulajdonosa új fölfedezést tett, azt t. i. miként lehessen a' lithographiát cserép edényekre alkalmazni. Johnston Dávid bordeauxi bíró ez új találmánynak birtokába jutott 's szabadalmat nyert reá. Igy nem sokára a' nagy festők' remekművei egyszerű tányérokon is láthatók lesznek.— Kleber general, a' heliopolosi hős, ki 1800 jun. 14kén egy vakbuzgó török' gyilkos kezétől esett el 's előlegesen Iff' várába vitetett, később pedig Straszburg városának kivánságára a' Münsterben tétetett le, f. é. dec. 13kán, 38 évvel eleste után azon helyen temettetett el, hol a' strassburgi hatóság emléket határozott a' hősnek emelni. A' koporsó-takarót négy generál tartá, 's a' holtat rokoni és számos régi fegyveres társai kisérék.— Nem rég holt-meg Párisban Pierre René Chondieu (szül. Angersben 1760) a' régi terroristák' és nemzeti gyűlés' tagjainak egyike Chondieu, ki szinte XVI Lajosra halált szavazott, a' restauratio után mint királygyilkos száműzetett, 's egy belga nyomtató-intézetben mint factor keresé kenyerét. A' juliusi revolutio után visszatért Párisba, hol szegényűl és ismeretelenűl halt meg. —A' Journal des Debats írja, hogy a' belga hollandi kérdés még távolról sincs elintézve, 's Franciaország fáradatlanúl azon volt, miként Belgium minél kedvezőbb föltételeket nyerjen. — Egy párisi levél szerint pedig Leopold király egyenesen lemondással fenyegetőzik, ha Francziaország őt a' birtokkérdésben elhagyja. — Dec. 12kén költ kir. rendelet, a' nemzeti őrsereg' fenyítő hatóságai által kimondott 's eddig még végre nem hajtott minden itéletet megsemmít.

Németország.

A' német szövetségi gyűlés f. é. nov. 23án költ határzatánál fogva Schiller' örököseinek, atyjok' munkáinak kiadhatására, a' szövetséghez tartozó országokban, 20évikizárószabadalmat adott. Schiller Erneszt úr, a' dicsőült nagy költő' legidősb fia, kölni feljebbviteli törvényszéki tanácsos, ezt közhírré teszi, 's jelenti, hogy Cotta J. G. stuttgarti és müncheni könyvkereskedése az egyetlen törvényes kiadó. — Darmstadtban, a' hesseni rendek' dec. 10kei ülésében jelentés tétetett, a' hannoverai jogellenes állapot megszüntetésének eszközlése iránti javaslatról. A' választmány a' javaslatban megegyez ugyan, de nem fogadja-el, mert fölteszi, hogy a' kormány folyamodás nélkűl is megteendi a' szövetségi gyűlésnél a' szükséges lépéseket.

A' bremen-verdeni tartományi gyűlés előterjesztvénye, melly több ezer példányban terjeng, igen nagy figyelmet vont magára egész Hannoverában, 's azon benyomásnak, mellyet tőn, elfojtására, sietve Hannoverába hozatott Hildesheimból az 1837 nov. 1jei nyiltlevél mellett Ő fölségéhez intézett kérelem, mellyben mintegy 600 ottani polgár nyilatkoztatja, hogy ők az 1833ki statusalaptörvény' fentartásaért a' tanács', polgári előljárók' és választók' egy része által a' német szövetséggyűlésnél tett lépést sohase helyeslették 's benne sohase egyeztek meg.

Poroszország.

Az elberfeldi hírlap Düsseldorfból dec. 12. jelenti: „Binterim a' bilki pap, hittanár, pápai aranysarkantyús vitéz, illy czimű irat szerzője:

„a' katholicus fi és lánytestvér szövetség a' tiszta kath. házasságra" minthogy ebben a' porosz kormányt rágalmazta, az itteni királyi tartományi törvényszék által hivatala' elvesztésére és két evi várbeli fogságra itéltetett, egyszersmind érdemetlennek nyilatkoztatott minden köz hivatal, és a' porosz nemzeti kokarda viselésére. Az itélet kihirdetése után tüstént befogattatott, minthogy szabadságát, nyomozás alatt létekor az igazság' elhomályosítására használá.

Belgium.

Belgiumban folyvást élénk hadi készületek tétetnek, jelesül Limburg' és Luxemburg' védelmére; a' hadminister a' tartalék sereget dec. 14-kéig fölfegyverzeni rendelte. Leopold király, három hadosztályt parancsolt létesítetni.

Olaszország.

Anconából, dec. 5kén költ levél szerint, Diademe franczia hadi hajó 's más két korvette a' franczia őrsereggel dec. 4kén Francziaország felé útnak indult.

Oroszország.

A' lengyel viseleti felsőbb szabályokról költött hírek iránt egy nov. 30kai poseni levél ezeket jegyzi meg: A' tisztviselőkre nézve egy régi szabályzat áll fen, 's szigorúan tartatik meg. A' többi előkelők franczia divat szerint ruházkodnak. Fiatal emberek a' lengyel kurtkát is gyakran viselik,'s ebben az orosz kormány még soha sem ütközött meg. A' kantus-viselet, melly a' revolutio alatt még néha előfordult, most már épen nem látható. De legnevetségesb az, mit a' parasztok' ruházatát tárgyazó rendeletről koholgatnak, holott a' lengyel pórság, a' Karpátoktól Lithvaniaig, nyáron vászon kabátot, télen bárányből bekest visel. Csak a' krakói gazdag parasztoknak van saját külön viseletök.

Spanyolország.

A' cortesgyűlés, két szűnnap után, dec. 3-kán üléseit folytatván, a' két párt' mérsékelt tagjai némileg közeledni látszának egymáshoz 's Seoane general Lopez' pótlék-javaslatát ekkép kivánta módosítatni: „A' követek' congressusa fölötte fontosnak tartja szilárd meggyőződését fölséged' színe előtt kifejezni az iránt, hogy az igazgatás' eddigi folyama által sem a'polgárháboru' bevégzése, sem a' nemzet' boldogsága nem eszközölhető." Lopez és Caballero urak e' módositás ellen hevesen kikeltek, a' többség azt mindazáltal vitatkozás alá vétetni határozta, 's más napi ülésben e' módosítvány 128 szóval 12 ellen elfogadtatott, 's ezzel a' válasz-fölirat fölötti tanácskozás be lőn végezve. Maga Martinez de la Rosa úr is a' fölebbi módosítványt pártolá, 's a' mérsékletnek igen dicséretes példáját adá, mellyet Mon és Castro ministerek is követének. A' túlzók ez eredményt nagy diadalnak tekintik, 's azt hiszik, hogy az új ministereknek egészen az ő nótájok szerint kell tánczolniok.—Cabrera, Forcadell és Llangostera nov. 29kén 10 zászlóaljal, 6 ágyuval és 350 kiváltandó christino-fogolylyal Valencia előtt megjelentek, 's nov. 30kán Xucar' dús vidékét kirablák. Estve Borso a' városba érkezett, dec. 1jén megint útnak indúlt 's Murviedro körül Cabrera' egyik hadosztályát utól érvén, megverte. Egy bayonnei levél szerint Maroto general Diego Leont, ki 10 zászlóaljjal és 600 lovassal Lerin és Larraga közt szállítványt kisért, Sesmánál dec. 4kén megtámadta 's megverte; későbbi hírekből azonban kisül, hogy nem Maroto, hanem Diego Leon volt a' győztes. — A' Gazette de France szerint Aran' völgyében 29 falu D. Carlos mellett nyilatkozott. — A' spanyol ministerium valahára nagy bajjal csakugyan létre jött. A' külminister és elnök még nincs kinevezve; e' hivatal azonban kétség kivül Miraflores marquisnak van szánva. A' többi ministerek ezek: Pita Pizarro pénzügyminister, ámbár Luchana gróf e' hivatalra Gamboa bayonnei consult ajánlá; a' külministerséget is alkalmasint Pita Pizarro ur fogja ideiglen viselni; Silvela belminister; Alaix generál hadminister; Antonio Gonzales igazságügyi minister; Chacon admiral tengeri minister, 's ennek megérkezteig Alaix generál. Illy ministeriumot alig hihetni tartósnak. Pizarro a' közvéleményben nagyon rosszul áll, Gonzales úr vonakodik 's a' többi ministereknek a' cortesnél csekély befolyásuk van. Alaix derék katona ugyan; pályáját legalúl kezdé, 's vitézsége által lépcsőnkint hágott feljebb; de parlamenti vitákban nem igen lehet társainak támasza, mert a' szónoklat nem épen legnagyobb erénye, 's igy kitünő szerepet nem játszhatik. — Dec. 10kén költ bayonnei levél szerint a' sevillai nemzeti őrsereg nem akart szolgálni, ha csak a' katonaság a' városból ki nem takarodik, miben sem Sanjuanena general sem Clonard gr. nem egyezett-meg; sőt Clonard, ki nov. 28kán uj haddal Sevillába érkezett, a' nemzeti őrsereget azonnal eloszlatta, a' főtiszteket, alügyelőt 's több mások közt Alvarez cortes-követet is elfogatta. — A' követkamara' dec. 7kei ülésében Alaix general fényes díszöltözetben foglalt helyet a' ministeri széken, hol nem sokára a' ministerelnök is megjelent. Fölolvastattak a' bel-, igasság-, pénzügyi és tengeri ministerek' lemondásait elfogadó és a' fenemlített urakat ki-

nevező kir. rendeletek. Erre Clonardnak egy sürgönye közöltetett a' kamarával, mellyben a' gróf a' sevillai eseteket és Alverez követ' mint a' forradalmi junta' tagjának elfogatását terjeszti elő. A' sürgöny választmányhoz útasítatott. Továbbá Cordova general' előterjesztvénye nyújtatott be, mi szerint a' mendigorriai hős ön 's Narvaez' nevében a' kamara' színe előtt tetteiről számot kiván adni.—Végül Diego Leonnak sesmai győzödelméről szóló sürgönye olvastatott föl.

Madrid, dec. 9kén. Folyvást azt rebesgetik, hogy Miraflores marquis ministerelnökségre hivatott meg. —Hírlik, hogy Cordova general titkon Madridba érkezett. Ő épen most egy emlékiratot intézett a' következmarához, mellyben késznek nyilatkozik tetteiről törvényszék előtt számot adni. Egy Alaix generaltól aláírt kir. rendelet a' 40,000nyi tartalék sereg' fölállítását tárgyazó rendeletet megsemmíti, minthogy az erre rendelt hadak más czélokra fognak fordítatni.

Dec. 7kén a' hadminister mind a' két kamarában felolvasá Borso di Carminati jelentését dec. 2káról a' valenciai kormányzóhoz, miként ő a' 7 zászlóalj és 5 század erejü ellenségből 400-at felkonczolt, 200at, köztük 12 tisztet, 800 puskával és tetemes zsákmánnyal elfogott. E' hírnek igen jó hatása lőn Madridban.— Gonzales és Silvela uu., kik ministerré neveztetésök iránt meg sem kérdeztettek, nem fogadák-el a' nekik szánt tárczákat. A' cortes dec. 8kán fölhatalmazá a' kormányt Cordova és Narvaez pörbe idéztethetésére.

Madrid, dec. 10kén. A' ministeri crisisnek váratlan kimenetele lett. Vallgornera marquis, Frias hg., Ruiz de la Vega, Don Antonio Gonzalez és Silvela urak elbocsátattak, 's következő ministerek neveztettek-ki: D. Evaristo Perez de Castro, eddigi spanyol követ a' lissaboni udvarnál, külminister és elnök, 's ennek megérkeztig D. Mauricio Carlos de Onis ideiglenes külminister; Alaix hadminister 's ideiglenes elnök; Don Lorenzo Arrazola, Avila tartomány' követe, igazsági minister; Don Antonio Hampanera, Palencia tartomány' követe, belminister; Chacon tengeri minister 's ideiglen Álaix; Pita Pizarro pénzügyminister.

Amerika.

Fame brigg, melly Montevideóból 70 nap alatt érkezék Corkba, a' hírt hozá, hogy Peruban jul. 29kén, Obregoso vezérlete alatt zendülés ütött-ki, mellynek következtében Santacruz elmozdítatott, a' peru-boliviai szövetség felbontatott, és Peru független statusnak kiáltatott.

Nov. 9kéig terjedő új yorki hírek szerint Új-York statusban mind a' congressusi képviselők', mind a' kormányzó', mind a' törvényhozó gyülés' választása Van Buren ellen ütött ki. Az új yorki ellenző hírlapok ez eredmény fölötti örömökben tombolnak.—Mexicoi hírek szerint Tampicoban oct. 8kán az őrsereg, Urrea generállal egyet értvén, a' szövetségi párt mellett nyilatkozott. — A' Times szerint a' perui lázadás is valósúl.

A' fekete sólyom nevü nagy hirü indian-főnök oct. 3kán Moines folyam mellett, 73ik évében megholt.

Washington, novem. 7kén. Az oppositio új örömünnepet ül: az új-yorki választások, aránylag igen csekély többségekkel, a' kormány ellen történtek, 's ebből már nagy üres lármát ütnek. A' whiglapok pöffeszkednek; bitorlásról, anarchiáról, polgárháborúról 's isten tudja még miről csevegnek; utóbb mégis megvallják, hogy e' választások' eredménye épen elégséges a' köztársaság' végromlásának elhárítására. Ki Új-York statusban kalmárszellemnél többet várt, az új világ Sodoma és Gomorhájánál egyebet lát, az nem nagyon ismeri az itteni viszonyokat. Azonban nem Új-York és a' keleti statusok, hanem a' nyugotiak vannak hívatva a' köztársaság' kormányzására. Ott egy fiatal, europai-angol agyrémektől el nem fogúlt nép gyorsan halad férfikora felé; és szerencse az egyesült statusokra nézve, ha e' „félig ló, félig alligator-férfi faj," törvényes úton jutand czélra. Ha ez meg nem történik, úgy a' fiatal nyugoti statusok nem sokára olly viszonyban lesznek a' régiebb keletiekhez, mint egykor a' gyarmatok az anyahonhoz, 's talán erővel csikarják majd ki azt, mit most szavazatjog által igyekszenek elérni. A' kormány' helyzete most minden esetre százszorta jobb, mint ez előtt fél évvel. Van Burennek még két évig van ideje, 's ki mellett idő és nevekedő jólét ví, ez már félig győzött. Az eddigi kormányzó választások' eredménye ez: Van Buren mellett: Pennsylvania, Maryland, Új-Jersey, Ohio, Indiana, Új-Hampshire, Maine. Az oppositio mellett: Connecticut, Massachusetts, Rhode-Island, Vermont, Delaware.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

E' már már lefolyt évnek végén, tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét: méltóztassanak lapjaink' további járatása iránt rendeleteiket minél előbb megtétetni, mi azon tisztelt hazafiakra nézve, kik példányaikat most egy majd más helyre kívánják járatni, legczélszerűbben történnék a' kiadó hivatalnál, mert így az elküldözés, változó körülményeik szerint, hátramaradás nélkül intéztethetik-el. Lapjaink' ára az eddigi marad; félévre postán 10, Budapesten borítékban küldözve 9, boríték nélkül 8 v. ft. Fő gondunk 's igyekezetünk az levén, hogy tisztelt Pártfogóink' kívánatinak mind tartalmukra, mind külső alakjokra nézve megfeleljenek hírlapjaink, azokat ezen túl finom, szép fehér 's körülmetszett, bécsi papirosra, új öntetü 's alaku, az eddigieknél is olvashatóbb, csinos betükkel, minők e' jelen figyelmeztetés' betűje, 's jó fekete festékkel, tisztán fogjuk nyomatni, miért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete eléggé kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat is, nagyobb terjedelmesség' 's tartalmasság' okáért, negyedrétben, hasonló finom papiroson, 's új csinosabb betükkel nyomva, szándékunk adni. Az előfizetésekkel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékokat, vagy hibátlanul, tisztán leírt czímzeteket, följegyezvén a' legközelebbi postahelyet is, hogy minden tévedés elháríthassék, mire különben legbuzgóbb igyekezetünk mellett sem lennénk képesek. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket, legolcsóbb áron, csupán a' nyomtatási költség' megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' zöldkert-utczában özv. Kultsár Istvánné ujság-tulajdonosné' 498. sz. alatti házában levő kiadó-hivatalon kivül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti Ujság'
kiadó és szerkesztő hivatala.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten megjelent a'
HAZAI VÁNDOR 1839.
legeslegújabb változások szerint,

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart. kilencz rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 Jósef város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 8 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

---

2) ☞ A' hetenként háromszor megjelenő ***ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ*** tudományos, szépliteraturai és criticai folyóiratok 1839re is folytattatnak, és pedig az egész kiadás SZÉP FIUMEI VELÍNEN. Mind a' mellett is a' félévi folyam' (mintegy 80 ív) ára rajzokkal együtt 5 ft. marad; postán 5 ft. 48 kr. cp. (a' hét ftos előfiz. velínre megszünvén.) Előfizethetni minden kir. postahivataloknál, Bécsben t. Barkasy Imre udv. agens urnál, Pesten a' kiadó-hivatalban (Zöldfa utcza, 267. sz.) A' posták és egyéb gyűjtőknek hét példánytól egygyel kedveskedünk.

Második Félesztendő.

Schedel, Vörösmarty. Bajza.

Új könyv.

Anakreon dalai. Dr. Taubner Károly és Vajda Péter-tül. Kapható Eggenberger Jósefnél, fűzve, szép velinen 24 pengő kr. A' kiadónál Leopoldutcza 181, 's az Athenaeum hivatalában. (3)

(1) Malom haszonbérbe adás. Tekintetes nemes Pest vármegyében Zsámbok helysége határában egy erős □ kő szerekből készült felürűl molnárlakkal ellátott kétkerekű vizi-malom, és egy más szinte erős szerekből készült száraz-malom fél majorsági telek szántóföldekkel, a' következő 1839ik esztendei januárius 17kén ugyancsak Zsámbok helységében azon 1839ik évi Szent-György naptúl fogva károm évre a' röbbet igérés útján haszonbérbe fognak adatni. (3)

A'

REGÉLŐ 's HONMŰVÉSZ

szép művészeti magyar folyóiratok 1839ik évi lapjaira (finom velinen 's képekkel) előfizethetni Pesten a' kiadó tulajdonosnál és minden cs. k. postahivatalnál. Fél évi dijja postán 6 ft. helyben boritékkal 5 ft. 24 kr., boriték nélkül 5 ft. ezüst pénzben. (2)

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten

's minden cs. kir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei

Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

Heckenast Gusztáv,

pesti könyváros és kiadó (váczi útcza a' „Nádor" vendéglogadó' általellenében közre bocsátja

ezen magyar zsebkönyv' harmadik évfolyamatját

EMLÉNY.

Karácsoni, uj-esztendei és névnapi ajándék

1839.

Tartalom:

Beöthy Zsigmond. Kettős fohász. Lea (novella). A' vak leány.
B. Eötvös József. Ősz. Holdvilág. Szörnyen szép. Molnárleány. A' tokaji hegyhez.
Erdélyi. Lób, a' haldokló. Családélet. Etele. Emlènykoszorú alá.
Fáy András. Öreg Bakonyszegi és barátjai.
Hegyalji. Az árva. Estve. A' beteg.
Jósika Miklós. A' béke' nemtője.
Kovács Pál. A' kiadó lak, A' vasúti részvények.
Kunoss. Téli dalok.
Ormós László. Kinkaczaj. Őrült
Pap Endre. Utamban. Ritornellok. Betty.
Perei J. Salzburg. Oláh dal.
Pulszky. Rózsa és szerelem. Velencze. Boldogság. Rózsa.
Sárossy. A' világtalan dalnok.
Tóth Lőrincz. Kin' philosophiája. Tőrött lant. Niagara' viszhangja. Erdődi hangok. Lucza Mosolygó bölcseség.

5 aczélra metszett képpel:

Mltsg. Lónyai János úr' arczképe. — A' béke nemtője. — „Daj szem drotu." — Salzburg. — Flora.

12-rét. Velinpap. selyembe kötve arany vágással 3 ft. 40 kr. p. p.— POMPÁS KIADÁS vörös selyembe gazdag aranyzattal 5 ft. p. p.
Az Emlény' első és második évi folyamatja még kapható első évi 3 ft. p. p. második évi 3 ft 40 kr p. p.

---

(2) Eggenberger József 'sminden más hiteles könyvárusnál 's a' kir. postahivatalokon előfizethetni 1839dikre az academia' havi iratára illy czím alatt:

TUDOMÁNYTÁR

közre bocsátja
a' m. tud. társaság.

Tizenkét füzet, metszetekkel, velinen 5 ft. cp., legfinomabb velin. 6 ft. 30 kr. cp. postán egész évre 1 ft. 36 krral több.

MAGYAR ÉS NÉMET ZSEBSZÓTÁR, közre bocsátja a' m. tud. társaság. Első vagyis magyar-német rész, VIII és 792 lap, irópapir. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp. — Második vagyis német-magyar rész, IV és 846 lap, irópap. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.

ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZIKÖNYV, vagyis a' legszükségesebb tudományok' összesége vallási különbség nélkül 'stb. Első rangu pályamunka. Irta *Edvi Illés Pál.* Második bővebb kiadás. Első kötet: Közhasznú olvasó könyv. Iropap. 36 kr. nyomt. pap. 30 kr. cp. Második kötet: Számvetés-, időszámlálás-, természet-, egészség-tudomány és földleirás, Magyarország' abroszával. Irópap. 48 kr., nyomt. pap. 40 kr. Harmadik kötet: Gazdaság-, történet-, törvény- és nyelvtudomány. Egy szépirási példánynyal. Irópap. 48 kr. nyomt. pap. 40 kr. cp. A' három darab egy kötetben irópap. 2 ft. nyomt. pap. 1 ft. 40 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANÍTÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. másod rendü pályamunka. Irta *Warga János.* Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp. Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország' földképével, 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12kr. cp.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai. A' m. tud. társaság' különös használatára. 3dik kiadás. 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugo után *Kis János.* Két kötet, postapap. 4 ft. nyomt. pap. 3 ft. 20 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud. academia elébe terjesztve *P. Gegő Elek* l. tag által, Moldvaország' földképével együtt postapap. 1 ft. 40 kr., nyomt. pap 1 ft. 20 kr. cp. (3)

Legfensőbb engedelemmel
a' játékterv szerint nyert

Váltó **700,000** Forint.

kiosztandók

váltó	**200,000**	forintok.
„	**100,000**	„
„	**60,000**	„
„	**48,000**	„
„	**35,000**	„
„	**25,000**	„

for **6000, 3500, 3000, 1500** 's több for.
500, 200, 100, 60, 50, 25 's a' t.

)(

A' bécsi Favoriten czimű főutczában lévő, 302 szám alatti:

pompás és nagyszerü

KASTÉLYNAK

szélesen kiterjedő melléképitvényeivel, major-haz, séta-hely 's egyéb kertjeivèl 's a' t.

leendő kijátszáskor:

vagy ezek megváltásukért

forint **200,000** ajánltatik.

E' főleg érdekes sors játék áll

24,100 nyertes számokbul készpénzben 's csak eladó sorsjegyekbül **138,900.**

Az ugy nevezett szabados sors jegyek' nyerései mennek váltó forintok **215,000** kiosztandók

felosztva

for. **25,000, 6000, 3500, 1500, 100, 60, 50** 's a' t.

nyertes számokra.

Minden 5 közszerű sorsjegyek' vevője kap *egy darabka kék szinü 5 forintnyi bizonyos nyerésre számottartható szabados sorsjegyet minden dij követelés nélkül* kiadandót; 20 sors jegyek' vásárlója azonban a' 4 kékre szinezett föntebbi *sorsjegyeken kivül kapand egy darabka vörös szinű szabados jegyet, hasonlólag dij követelés nélkül 2 aranyig bizonyos nyerésre, számot tarthatót.*

A' huzás lesz jövő év' január' 3kán 1839.

Egy sorsjegy dija 12½ for. váltóban.

Sors jegyek 's tervek tanálhatók alulirt cs. kir. kiváls. nagykereskedői házának irószobájában, alsó Bräuner utczában 1126 szám alatt, valamint a' birodalom' minden városaiban, 's a' Külföld nevezetesb helyein. Bécs, Aprilis 4 kén 1838. *Hamer és Karis.*

Pesten sorsokat lehet szerezni Liedemann J. S. Fridrik irószóbájában és Liedemann B. Ferencz rőföskereskedésében „A' szép magyarnéhoz."

---

(3) Dr. Ivanchich hugyhólyag nyavalyákban sinlődőket érdeklő tudósitása. Ezennel közhírré adom, hogy lakásomat Pestről Bécsbe tettem át. Barátimnak irántam viseltetett bizodalmukat megköszönvén jelentem, hogy ezentül csak Bécsben szolgálhatok válaszszal orvosi tudósitást illető bérmentes levelekre. Bécs nov. 27én 1838. *Ivanchich Victor* orvos és sebész-doctor, a' bécsi orvosi kar rendes tagja; lakik *Goldschmidt-gasse am Eisgrübel Nro* 605 *2ten stock in Wien.* (2)

(3) **Arverés.** Sz. kir. Kassa városában a' három rózsa és fekete sas czimü vendégfogadók, az első f. e. december 22kén, a' második pedig jövő 1839. esztendei januárius 10én árverés utján a' legtöbbet igérőknek három egymásután következendő esztendőre haszonbérbe adatnak. A' bérleni szándékozók, szükséges bánatpénzel ellátva, a' fent jelelt napokra Kassára meghivattatnak, a' szerződési feltételeket előlegesen sz. kir. Kassa városa számvevő hivatalánál megtekinthetni. (3)

Pest. HAZAI 'S KÜLFÖLDI **1838.**
Hétfő. **TUDÓSÍTÁSOK.** Második Félév.
December 31én **52ik szám.**

Magyarország és Erdély (kinevezések, nemesítés; Nádor ő cs. k. fősége atyailag gondoskodik a' hajlék nélküli vízkárvallottakról; fölhivás a' gazdasagi egyesülettől honi gazdáinkhoz; adakozások; időjárat Pesten 's Szegeden; erdélyi 's zágrábi hirek 'stb.) Nagybritannia (Durham l. visszautasító válasza a' westminsteri radical egyesület' fölirására; egy rejtelyes ifju a Buckingham kir. palotában 'stb.) Franczia-ország (kamrai ülések; Dupin kamarai elnökké választatik; Odilon-Barrot kimarad az alelnökségből; hirlapi vélemeny a' thronbeszédről; 'stb.) Németország. Belgium. Hollandia. Olaszország. Görögország. Törökország. Portugallia. Spanyolország.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Felsége nmélt. Erdődi gróf Pálffy Fidel magyar királyi ud. cancellárt ezen méltóságától, egész fizetése' meghagyásával, fölmentvén, 's díszes érdemei' 's hív szolgálati' tekintetéből az aranygyapjas-renddel fölruházván, a' főmélt. magy. kir. udv. Cancellaria' kormányával annak al-cancellarját, nmélt. Székhelyi gróf Majláth Antal ő excját, megbizni, másod al-cancellárrá pedig Komori b. Bedekovich Lajos ő excját, a' főmélt. Hétszemélyes-Tábla'biráját, kinevezni kegyelmesen méltóztatott. Hk.

Ő cs. 's ap. kir. Fölsége Hollner Aloizt, Schwarzenberg-dzsidás-ezred alezredesét, díjelengedéssel magy. nemességre méltóztatott kegyelmesen emelni.

Nádor ő cs. kir. főhgségének számos jótétemányei közé, mellyeket Budapest' szerencsétlen lakosaival olly bő mértékben éreztetett, méltán számíthatni a' hajlék nélküli szerencsétleneknek egészséges lakhelyekkel ellátása eránti atyai gondoskodását, miként Lónyay János helytartósági tanácsnok és kir. biztos urat egy külön beszállító-választmány' alkotásával bízta-meg, hogy a' vízáradás által hajlékuktól megfosztott személyek, a' tél közeledtével, tágas, száraz, fűthető lakhelyekbe szállíttassanak. E' választmány áll Patachich József Pest városi tanácsnokból, Ferdinandi 's Gozdu Emanuel választó polgárokból és Georgievich Mihály jegyzőből; üléseket naponként dél előtt 's után tart a' városkapitányi új épületben az Auguston féle házban, 's a' szállásért folyamodókat felfogadja. Igy a' Ludoviceum' épületében, hol Pistory Jakab városi tanácsnok a' főügyelő, oct. 4ke óta 180 férfi, 180 asszony, 77 özvegy, 10 éven alul levő gyermek 105, 10—16 éves 93, 16 évűnél idősb ifju 76, összvesen 264 család, vagy 711 személy vétetett-föl. Itt vőn magának szállást Klinko orvos tanár úr is, kire e' nép fölötti orvosi felügyelés bizatott, 's mellé városi kerületi biztos és szükséges őrcsapat van rendelve. Hogy azonban az élelmezés', fűtés', világitás' és egyéb szükségek' költségei legalább némi részben visszapótoltassanak, minden férfi, asszony 's 16 éven túli ifju hetenként 10 p. krt. fizet a' lakásért és fűtésért, a' 10—16 évesek pedig 5 p. krt a' 10 éven alul levő gyermekek fölmentvék a' fizetéstől. A' nemzeti lovagiskolába is oct 4kén 137 férfi, 103 asszony, 54 özvegy, 118 tiz éves gyermek, 10—16 éves 87, és 16 évnél idősb ifju 44, összvesen 223 család, vagy 532 személy szálítatott-be, kik ugyanazon arányban, mint a' Ludoviceumbeliek, 6 és 3 krt. fizetnek hetenkint lakás és fűtésért. A' rend' fentartására egy városi biztos lakik a' lovagiskolában, a' főfelügyelést pedig Szekrényessy Endre városi tanácsnok viszi. Tűzveszély eltávoztatása és az egészség' 's tisztaság' fentartása tekintetéből a' városi tanács ide is, mint a' Ludoviceumba, vendéglőt rendelt, ki szabott ár szerint, az ételek' jóságaérti szoros felelőség mellett, mellyek egyébiránt naponként különös ellenőrség alatt vannak, ételt szolgáltatni köteles. A' Ludoviceum' és lovagiskola' lakosai' számára külön konyhában mosnak, 's egy-egy család egyszeri mosásért alig fizet 3 v. krt. A' katonaság által épített házakban is sok családnak adatott szálás, mellyek egy szobaért 's konyhaért átalában csak 12 p. krt. fizetnek hetenként a' háztulajdonosnak, és pedig egész Sz. György napig, mert a' bérbeadási jog azontul visszamegy a' háztulajdonosokra. Az Oláh féle majorban is, mellyet a' tulajdonos mindjárt eleinte a' hajléktalanok' számára ajánlott, sok kézmives találta menedékét, 's hogy készitményeiket a' városban eladhassák, naponként ingyen kapnak szekereket a' városba és vissza. A' város' költségén számos ügyefogyott szegény tartatik, kikről Eichholz János polgármester és Staffenberg gyámnok visel gondot. Igy hárítatott-el ő cs. k. Fönségének mindig éber atyai gondoskodása által a' vízáradás' egyik legfélelmesb következése, elegendő téli szálások' hiánya. A' biztosság munkásan jár-el emberbaráti hivatásában, a' szenvedők iránt gyöngéden érző 's jólétökért fáradatlan munkáló kir. biztos, m. Lónyay János úr különös gondot fordítván arra, hogy e' jótékony intézetből egy szűkölködő se zárassék-ki. Egyébi-

rént az ekép szálással ellátott személyek, mint kézmívesek és napszámosak, naponként reggeltől estig dolgoznak, 's így helyzetök nem csak türhető, de takarékosság mellett még jövendőre is gyűthetnek magoknak valamicskét. Végül kir. biztos úr vallási szükségök' kielégitése 's gyermekeik' neveléséről is czélszerüleg intézkedék.

A' honi gazdasági Egyesület minél többfelé ohajtja terjeszteni hatását, annál inkább meggyőződik arról, miképen a' haza' külön részein divatozó gazdálkodási rendszerek' tudása nélkül tágabb körü munkálatinak czélra vezető irányt nem adhat. Ez okból mult hónap' 15dikén tartott közgyülésén a' t. honi gazda közönséget, különösen pedig 's egyenkint minden részes tagját arra határozá kérőleg felszólítani: lennének szívesek a' fekvő birtokaik' 's lakásuk' vidékén divatozó különféle gazdálkodási rendszereket nem különben egyes gazdaságok' történeteit, a' termesztés' mennyiségének kivonatos előadásával, 's virágzásuk' vagy hanyatlásuk' okaival világítva, közleni. Közös az ügy; 's valamit a' hazát egészen, ugy minden egyes hazafit annyival közelebb érdekelhet, mivel hassznos gyümölcseinek érlelését az egyeseknek összes részvéte képes leginkább siettetni. Ne vonjuk meg tőle a' csekély áldozatot, melly legfölebb is szün-időnk' nehány óranegyedébe kerülend. Alulírt azon édes reményben örvend előre e' kérelem' sikerének, mi szerint rövid idő alatt számos illy nemü leirási közlemény fog hozzá utasítva érkezni. Pest, dec. 31. 1838. Kacskovics Lajos s. k. gazd. egyesületi titoknok.

Ujabb adakozások a' vízkárvallottak fölsegéllésére: Pálffy Fidél gr. m. kir. ndv. főcancellár utján Hohenzollern-Sigmaringen hgségből 44 koronás tallér és 1 badeni arany, Tyrolból 15 p. ft. öszvesen 97 ft. 24 kr. p. A' pécsi csizmadia' czéh 10 ft. a' selmeczi bányászkamrai pénztár 33 f. 45 kr. Kiss Károly Zilahon erdélyi kam. ügyész 45 f. a' kolozsvári főharminczadhivatal 18 f. a' maros-ujvári sóhivatal 35 f. 20 kr. a' barczai fiókharminczad-hivatal 31 kr. Nagybánya kir. b. város' tanácsa 244 f. 2 kr. öszvesen 372 ft. 38 kr.

Pest. Szép őszi napjainkat a' milly hirtelen váltá-fel a' téli kemény hideg, ezt éppen olly hirtelen ismét enyhes idő követte; dec. 27kén este ugyanis esső, ámbár jeges esső, kezde esni, 's ez óta annyira lágyult az idő, hogy Dunánk' színe majd egészen megtisztult a' jégtől; december31ke éjjelen azonban újra, 's nagy széllel, tért-vissza a' tél.

Szegedről, dec. 29kén. Az ősz, mint hazánk más vidékein, nálunk is rendkivül kellemes, hosszú, és szinte tavaszi napokkal díszeskedett vólt annyira, hogy némelly alma- és körtvély-fák nem csak másod ízben is virágzásra csalattak, hanem már növésben volt gyümölcseiket talán meg is érlelhették volna, ha az első megjelent derek, 's rájok következett fagy el nem csigázzák vala; földmivelőink még ezen karácson hóban is vethettek, 's innen élénken reményljük, hogy ha a' tavasz kedvező leend, a' jövő évtől bő termést várhatunk. — Tiszánk csendes, és felette csekély volt, de az esőzések, mellyek e' hó elején egésségtelen ködökkel érkeztek, azt magosra dagaszták, 's a' bánáti oldalon már már kicsapott, midőn az idő hidegebbre változván, 's ez által a' befolyni szokott források befagyván, apadásnak indult, 's később beállott, azonban a' meggyengült idő nem engedte annak jegét járhatóvá kenykedni. Piaczunk a' szomszéd megyékből, 's helyekről szállításokkal tökélletesen elláttatik, 's meg kelletik vallanunk, hogy itt drágaság nem érezhető; a' kereskedés előbbi állásán vagyon, az idő változások által meg nem csökkent; az egésségi állapot igen jó, ámbár tartottunk, hogy a' ködös és nedves idők arra veszélyes hatással leendnek, 's örvendünk, hogy illyetén előképzetünk valosulást nem nyert. Városunk kebelében e' f. karácson hó 12én szenderült örök nyugalmára t. Kraller Miklós úr több tettes megyék' táblabirája, városi tiszteletbeli tanácsnok, és a' törvények tanárja, életének 51kében, lélekző-cső-sorvadásban, kesergi elhunytát egyetlen leánya Emilia, Baurnfeind Ferdinand szószóllónk hitese, ugy ezektől nemzett unokái Mihály, Gyula és Józefa. Áldás hamvaira! —

A' dec. 11kén kezdődött Szathmár megyei közgy ülésben több tárgy közt inditványba hozatott a' Szion f. évi 23dik számában a' dicsőült Kölcsey árnyékát illető gúny- és rágalomczikk is. Élénk fájdalommal fogadván a' RR az ékes nyelven előadott gúny iránti inditványt, közakarattal meghatározták a' tárgyat hallgatással el nem mellőzhetőnek 's nehogy majd a' historiai adatok után itélő utóvilág, e' czikket a' dicső árnyék megbántására fordítaná, nyilványitani, hogy Szathmár megye azon czikket az igazsággal 's jó lélekismérettel merőben ellenkező rágalomnak tartja egyszersmind kinyilatkoztatja: hogy a' Kölcsey arczképe birhatását 's lefestetését olly meleg szívvel ohajtott és pártolt közönség, nem éretlen ifjak csoportja volt, hanem a' dicső emléke iránt egy közlelkesedéssel áltmelegült közönség. Továbbá az útak csináltatása, 's jókarba állítása iránt czélszerü rendeletek tétettek, 'sat. — Alamoron; ns Alsó Fejér megyében f. évi dec. 1sőjén halálozott

meg egy, uri szolgálatot tevő öreg ember (Juon Birbik), ki 118 évig élt, 's egész utólsó évig, minden mezei munkát ugy, mint egy 50 éves ember, serényen, jó erővel folytatott; szántott, kaszált, aratott, szénás szekeret rakott, szóval, mindent dolgozott 's csak ez utólsó évben gyöngült el annyira, hogy nem dolgozhatott, 's hallását és szeme világat is elvesztette. Nevezetes, hogy szájában még csak egy fog sem hiányzott, hanem mind ép 's egészséges volt. Legnagyobb fia már 77 éves, vannak unokái is, 's most életben levő gyermekei, unokái 's azok gyermekei és unokái összesen 52 számmal virágoznak mint egy törzsök sarjadéki.—Ns Torda város, a' Duna áradása által megkárosított budai és pesti szerencsétlen lakosok segedelmezésökre, hivatalos uton, 930 forintot és 22 krt. küldött, váltó pénzben.

Zágráb, dec. 17kén: Ma ment véghez Zdenchay Miklós Zágráb megyei főispán hivatalába iktatása. Tegnap a' turopolyai nemesség délután, uj egyenruhában, Jozipovich Antal turopolyai ispán vezérlete alatt, megérkezvén, a' Száva utczában a' polgári katonaság által csengő zenével fogadtaték. Innen az egyesült fegyveres csapatok meglepő tartással 's pompával léptetének a' városba. Az ünnepély napján ugyane' fegyveres csapatok egész fényben állottak a' megyeház előtt, honnan a' polgárkatonaság egészen a' főispánlakig tisztelgő sort képeze. 10 órakor fényes küldöttség járult a' főispánhoz, őt az ünnepélyes szertartásra meghivandó. A' megyeház elibe érkeztekor uj küldöttség fogadá a' főispánt, 's a' teremben a' nagy számmal összegyült RR, kik közt Haulik György zágrábi megyés püspök is jelen volt. A' gyülést a' főispán eskütéte nyitá meg, mit a' kinevező kir. rendelet fölolvasása követe. A' fölállitott fegyveresek háromszoros üdvlövéssel tisztelék meg a' székfoglaló főispánt. Ezután sz. egyházba vonult az egész gyülekezet, onnan pedig ismét a' megyeházba hol először is országgyülési követeket jelölt ki a' főispán, 's egyéb foglalkodás után számos táblabirót neveze.

Nagybritannia.

Darab idő óta city-térítő-társaság létezik, melly czélul tüzé magának a' szegényebb lakosokat bibliával 's más vallásos könyvekkel ellátni, és azokhoz, kik olvasni nem tudnak, vasárnaponkint jó akaratu embereket küldeni, kik előttök a' bibliát olvasnák. E' végre, félretévén minden felekezeti különséget, főegyháziak, dissenterek a' legnagyobb egyetértésben együtt munkálkodnak. Titoknokok egy főegyházi és dissenter lelkész. Nem rég a' londoni püspök magához hivatá a' főegyházi titoknokot, 's kijelenté nagy elégedetlenségét a' társaság iránt, mellyben főegyházi dissenterrel vallásos tárgyra nézve egyesül, 's egyszersmind azon esetre, ha meg nem igérné, hogy a' társaság ügyében a' londoni papsághoz körlevelet nem bocsát, a' társaság' javára nem papol, nem imádkozik, hivatalától felfüggesztéssel fenyegeté.

A' londoni börzén nov. 13 és 14kén a' M. Chronicle szerint azt hivék, hogy a' belga-hollandi kérdés nem fog békes úton eldöntetni. E' véleményt Belgiumból és Hollandiából a' költsönös hadi készületekről szóló hirek is valósítják.

Durham l. igen visszavonulva él Londonban. — A' liverpool-manchesteri vasuton, nyolcz év előtt történt megnyitása óta, öt millio ember utazott, 's csak kettőt ért szerencsétlenség a' szekerek összeütközéséből. Az amerikaiak a' vasutakon olly kényelmessé teszik az utazást, minőt csak kivánhatni. A' személyek' szekerei olly szélesek, hogy középen az ülések között szabad tér marad; mindegyik szekéren elől hátul ajtó van, 's a' szekérvonal' egyik végétől a' másikig lehet sétálni. Télben kályhák melegítik a' szekereket.

Egy Bahiából Liverpoolba érkezett hajó azon hirt hozá, hogy a' franczia hajósereg' parancsnoka Rio de la Platában oct. 1én Buenosayres köztársaságának annak rendi szerint háborút üzent; azonban ezen hir a' londoni pénz-csarnokban nem sok hitelre talált.—A' katholicismus Angliában nagy haladást tesz. Londonban fényes kath. székes egyház épül, 's ez ügyben a' pápa' megegyezése végett küldöttség is ment Romába, mellyről már minapi számainkhan tevénk említést. Más részről az oxfordi egyetemben bizonyos félkatholicus hitfelekezet kezd föltünni, mellyben több theologiai tanitók is részt vesznek, a' nélkül hogy az egyetemi előljáróság által legkevesebbé is gátoltatnának. E' tan' hívei szigorú bőjtöt tartanak, 's a' sz. irás' olvasását csak bizonyos megszorítás mellett engedik-meg. — Angliában közelebb „Egyetlen leány“ czimű regény jelent-meg, mellynek szerzője, egy fiatal leányka, mint látszik, kitünő szerepre van hivatva a' költészet' mezején.

A' westminsteri reform-egyesület dec. 13-kán Durham lordhoz illy tartalmu fölirást szavazott: „Mylord! Tisztelet' érzetével járulunk önhöz, 's jelenlétét Angliában, e' kétes időpontban, igen fontos eseménynek tartjuk a' polgári szabadság' előmozdítására a' párturalkodás' és az ebből eredő békétlenség' ezen országában. Nagy örömmel üdvezeljük lordságod' nyilatkozatát a' devonporti néphez, 's reméljük bízhatunk abban,

*

ohgy ön' nézetei a' reform' nagy elveiről, nem csak nem változtak 's nem változók, hanem hoszabb tapasztalás által még inkább meg fognak erősödni A' Westminsteri reform-társulat mindig czélul tüzte-ki magának a' lordságod által Skócziában olly ügyesen védelmezett rendszabályokat, u. m: minden házbirtokos' választó-jogát, három éves parlamentet, és titkos szavazást 'stb." Gyülés folytában Dr. Wade azt nyilatkoztatá, hogy nem tudja, miként pártolhatna fölirást olly férfihoz, ki választójogot csak a' házbirtokosoknak követel; továbbá hogy Durham lordot lépsőkőnek tekinti, melly által a' radical párt kivergődhetik az elcsüggedtség' mocsárából. Kemp úr pedig elvárni javaslá, mielőtt fölirás készítetnék, valyon a' lord kész leszen-e a' radicalok' rendszabályainak kivitelét segitni. E' környületeknél fogva Durham l. elutasítá a' fölirást, 's okait West úr egyesületi titoknokhoz dec. 15kén irt következő levelében fejti-ki: „Uram! Küldötség' kezéből örömest és büszkén fogadtam volna el az ön által másolatban közlött fölirást, mellynek elveivel teljesen egyetértek, ha nem tudnám, mi történt a' gyülésben, hol az meghatároztatott; de miután ez események köz tudomásra jöttek, kéntelen vagyok az ön által jelentett küldötség' elfogadását megtagadni. Egyhangulag megválasztatott az elnök, 's a' gyülés köszönetet szavazott neki. Ő a' gyülést inté, feledné most szigorubb nézeteit Canada' ügyeiről, és fontolná-meg azt, nem lennék-e én használható további czéljainak előmozdítására. Más szónokok még őszintébben vallák-meg nem-őszinteségöket. (Itt a' gróf megemlíti Wade úr fönebbi nyilatkozatát.) Ezen érzelmek 's a' bennök fekvő nézetek, ha a' fölirással összefügve tekintetnek, ugy látszik, szives tetszésre találtak. A' fönebbi helyekre azért hivatkozám, hogy minden balértelem elhárítassék azon okokról, mellyek engem a' fölirás elutasítására inditottak. Elmellőzöm, mint csekélységet, mind azt, mi a' gyülésben még történt, és személyem' sértésének tekintethetnék, 's csak a' világos ellenmondás' kiemelésére szorítkozom, melly a' fölirás' szavai és a' gyülés' czéljai között fenforog. A' fölirás így hangzik, a' gyülés pedig másként vélekedék. Durva szineskedésre mutat az egész cselekvény. A' köz ügyek' kezelésének illy módjában se egyenesen se mellékesen nem vehetek részt. Valamint kész vagyok őszintén kimondani, melly rendszabályokat tartom kivánatosaknak, úgy nyilván ellene szólok mindig olly czéloknak, mellyeket lelkiismeretem rosszal. Ha csak egyszerüleg válaszolék is a' fölirásra, azt tudva, hogy sokan azok között, kiktől az jő, olly vélemenyekkel vannak 's olly czélokra törekszenek, mellyeket én, mint a' békének, sőt a' polgári társaság létezésének is ártalmasakat, teljességgel visszautasítok, akkor a' közönség elcsábitásának, hogy ne mondjam megcsalásának vétkébe estem volna. Ezt pedig sohase cselekszem, bár mi történjék is. A' fölirás említi nem változott 's változhatlan ragaszkodásomat az előhaladó reform' ügyéhez. Igenis, e' reformot én egyetlen eszköznek tekintem nagy nemzeti inségek' elhárítására. A' politikai törekvések' igazi végczéljának biztos elérésére nem ismerek más eszközöket, mint oktatás általi fölvilágosítását, becsületességét 's önbecsülését, és állandó méltóságát 's jólétét az egész népnek, minden rend' különbsége nélkül. E' nagy végczélokra, a' thrón' szilárd fenállása, tulajdon' biztossága és ipar' emelkedése, ugy hiszem, szintolly lényegesen megkivántatók, mint azon elvek valósítása, mellyeket 1834ben a' skót nép előtt nyilváníték. De nem akarok úgy tenni, mintha e' fölirás' aláirójinak további terveit nem tudnám — azon terveket, mellyek ebben említett elveimmel egészen ellenkeznek. Miért is ezennel nyilván kijelentem azok' roszalását és szándékomat, kivitelöknek éppen olly erővel ellenszegülni, a' milly szorgalommal és lelkiismerettel reméllek az üdves, elérhető, és így sikeres reform' ügyeért munkálhatni. A' küldötséget ez okból vagyok kéntelen visszautasítani. Nem akarnám, hogy valakit megcsaljak, vagy valahol balulértessem. Igy ajánlott gyámolítást, így szavazott fölirást nem fogadhatok-el, bár más környületek között, mint a' köz bizodalomnak örvendetes tanujelét, kedvesen vettem volna. Durham." — Canadában, nov. 23ig terjedő tudósítás szerint, a' lázadás egészen el van fojtva. Az egyesült statusok' elnöke azon titztviselőket, kik a' canadai lázongókhoz szító, ugyenevezett „rokon szenvüek" gyüléseiben részt vettek 's a' canadai pártütőket gyámolították, hivatalukból elmozdította.

A' M. Herald e' következő furcsa történetet beszéli: Dec. 14kén egy kéményseprőnek öltözött 15 éves ifjoncz, ki magát Cotton Edvárdnak nevezé, egyébiránt, a' mint kisült, egy hertfordshirei kereskedő' fia, a' queens-squarei rendőrség' elébe vitetett, arról vádoltatván, hogy különös környületek közt Buckingham palotában rejtezett. Megjegyzendő, hogy a' palota ő fölsége' távolléte alatt is a' kapusoktól, két rendőrbiztostól és gyalog testőröktől őriztetik, 's még is darab idő óta több idegenek találtattak ott. Cox György kapus eskü alatt vallá, miként a' vádlottat dec. 13kán reggel a' márvány teremben látta 's nagy bajjal kézre kerítette. Az előszobában egy

kardot, gyolcsot 's több elorzott czikkeket talált; a' kard Murray udvari tiszté volt, kinek szobájában az ágyat, 's a' márványteremben ő fölségének becses arczképét bekormozva lelé. Több hálószobákban is voltak kormos nyomok; az ifju hihetőleg a' kéményen lopta be magát. Egyik ágyon az előszobában talált kard' hűvelye hevert. Az ifjunál két levél, egyik ő fölségének, másik Murray úrnak szóló, találtatott. Erre következő vallatás tétetett. Whyte úr: „Honnan jösz?" Vádlott: „Én egy év előtt Hertfordshireből jövék; útközben egy manchester köntösü emberrel találkozám, ki engem magával hívott Buckingham-palotába; én elmentem 's azóta mindig ott tartóz kodám. Élelmet a' konyhán kaptam, 's egészen jól érzém magamat, minthogy környűleteim' javítása végett jöttem Londonba." W. úr: „Te csakugyan a' legmagasb helyet választád." Vádlott: „Mint mondám, én jól éltem, csak hogy néha ingemet kelle mosnom. Valahányszor a' királyné ministereivel értekezett, én mindig egy szobabútor megett rejteztem; de egészen jól valék." W. úr: „Ugyan úgy? 's mellyik volt kedvencz szobád?" Vádlott: „A' kert előtti szoba; de ha a' ministerek jöttek, mindig el voltam rejtve." W. úr: „Szék megett rejteztél?" Vádlott: „Nem, hanem asztal 's más bútorok megett." W. úr: „E' szerint te ő fölségének minden szavát hallhatád?" Vádlott: „Oh igen, azt is, mit a' ministerek beszéltek." Az ifju átalában ravasz arczvonásokkal felelt, 's némi neveltséggel látszék bírni. Egyebet nem lehete belőle kihozni. W. úr fej csóválva záratá őt be dec. 19kéig. Az említett két levél rendeltetése' helyére küldetett. Ez eset nagy figyelmet gerjesztett.— Ugyan a' M. Herald írja, miként Grey gr „a' reformbill' atyja" vejének, Durham lordnak megbántása fölötti boszankodasában nyilván kijelenté, hogy így még ember nem sértetett meg; 's hir szerint az öreg gróf maga szándékozik vejének ügyét a' parlamentben védeni. Csakugyan senki sem itélheti meg jobban a' whigek' hálaját és igassági: fogalmát, mint épen a' gróf, ki, mint alkotója a' whigek' szerencséjének és dicsőségének, tőlök mind a' hála', mind az igasság fogalom' olly súlyos tanújeleit vette.

Francziaország.

A' következkamara' dec. 19kei ülésében elnökválasztás vala. Dupin úr' 365 szavazó közül 183 szózatot nyert; Passy úr 178at, négy jegy fehér volt. E' választás' következtében Dupin úr' elnöknek kikiáltatott. — A' thrónbeszédről, egészen ellenkezőleg a' Courrier français véleményével, így nyilatkozik a' Journal des Débats. „Mi, úgymond, föltétlenül javalljuk azon világos, nyílt modort, mellyel a' ministerium a' következő kamarai vitatkozások' tárgyait érinté. Ha csak azt nem kivánják, hogy a' vitatkozások még a' király' jelenlétében kezdődjenek, nem foghatjuk meg, miként fejtheté ki őszintébben a' kormány politikája' elveit, mellyek ím ezek: benn a' köz csend' fentartása, a' juliusi revolutio alapította intézetek' oltalmazása, minden komoly érdekek körüli buzgalom; künn a' béke' rendszere, mellyet négy egymásra következő kormány és három törvényhozás' összehangzó egyetértése szentesített; a' régi szerződvények' tisztelete, 's az újaknak, mennyire Francziaország' érdeke megengedi, fentartása; végre szomszéd barátnépek' támogatása, mennyiben Francziaország érdeke megkívánja. Ez volt két év óta a' mostani ministerium' politikája. Belgiumra mint egykor Lengyelországra 's még egy más országra nézve, a' kormány' kötelességei ugyanazok: kül kormánynak, akár barát legyen, akár ellenség, semmi ollyat meg nem engedni, mit Francziaország' érdeke tilalmaz, 's megtartani a' hitet, melly az ország' nevében tétetett le." Erre a' hírlap dicséri a' kormány' magaviseletét Belgiumra nézve, mi szerint a' kérdés' eldöntését elhalasztotta. „A' kamaráknak Belgiumra nézve a' béke' vagy harcz' kérdését kell eldönteniök. A' kormány a' nehézségeket békes úton akarja elhárítni. Ha a' kamarák harczot akarnak, majd találnak rá ministereket, csak a' mostaniakat nem. A' thrónbeszédben érintett többi kérdések fölött még nem lehet kimerítőleg nyilatkozni. Ama kitétel „a' kamaráknak az alkotványos monarchiával nyolcz éves állandó együtt munkálása", mellyet a' király olly meghatva 's olly méltósággal mondott, nemes válasz volt ama számnélküli rágalmakra, mikkel a' királyság szűntelen illettetik. A' király soha sem korlátozta ministereinek politikáját; csak a' kamarák' véleménye volt nyolcz év óta a' királyság' törvénye, 's csak abban keresé erejét. A' párisi gróf' születését illető helyt köz tetszés követte. A' király ezt remegő hangon ejté ki, mintha mély szomorúság nyomná keblét. A' kamarák megértették a' király' szívét, 's részvét nyilatkozott az atyai fájdalom iránt. Soha még illy ragaszkodás a' király' személyéhez nem mutatkozott. E' pillanat tehát legkedvezőbb azon pörnek a' kamarák előtt elintézésére, mellyet a' politikai szenvedélyek a' sajtóban hat hónap óta a' királyság ellen folytatnak." — A' Courrier de Bordeaux szerint Dupuch Algier' új püspöke Romában meghatalmazást kér, miként sz. Ágoston' tetemeit, mellyek Hipporegius' romlása után Europába hozattak 's 725 óta

Páviában sz. Péter' templomában nyugszanak, Afrikába visszavihesse.

Dec. 21kén titkos szavazattal kamrai titoknokokká választattak: Boissy d' Anglas, Dubois és Bignon urak. — Dec. 22kén Odilon-Barrot úr csakugyan elesett az alelnökségtől, fölötte Cunin-Gridaine úr nyervén-el a' szótöbbséget. Ezután a' kamrai hivatalok betöltése jött napi rendre. Dupin belépett a' terembe. A' korosbsági elnök felkelt, 's többek között így nyilatkozék: „Francziaország igen sokat vár a' megnyiló üléstől, 's hiszem, várakozásaiban nem csatlakozik. Önök a' juliusi zendülésre nézve szerencsés jelek közt kezdik munkálataikat, mivel utósó elválásunk óta thrónörökös született, és mivel ezen örökös egy olly család' kebelében, melly fényével minden erényt párosit, olly példákat látand, mellyek nagy fontosságu állására méltóvá teendik. Távoztassa isten tőlünk az egyet nem értést." Ezután fölszólítá Dupint az elnökiszék' elfoglalásra; ki, miután a' korosbsági elnököt megölelé, erőteljes hangon következő beszédet mondá: „Uraim és igen tisztelt tiszttársaim, engedek a' kamrának, és elfogadom a' magas és terhes hivatást, mi szerint munkálódásai felett elnökösködjem, és tanakodásait vezéreljem. Minden befolyástól, 's minden lekötelezettségtől mentten, csak kötelességeimhez ragaszkodva, állok hivatalomba. Ismerem terjedelmét; törekszem önök' jóakaratú segélye által betölteni, és reménylem, hogy a' közvélemény, melly vitatkozásainkra feszülten vár, megadja azon igazságot nekem, mikép magam minden alkalommal kamra' emberének, a' kam. szabályzat' részrehajlatlan megtartójának, és parlamenti szabadalmaink' hű organumának lenni bizonyitottam (ezen szavakat különösen kinyomá az elnök. Megindulás. Helyes! köztetszés.) A' kamra' eleibe terjesztem, szavazzunk köszönetet tisztelt korosbsági elnökünknek (minden oldalról: igen! igen.) Jegyzőkönyvben is megemlítessék."

Egy hangverseny után, mellyet Berlioz hangszerző adott, Paganini következő levelet irá hozzá: „Kedves barátom! Beethovent, halála után, csak Berlioz idézheté ismét életre; és én, a' ki ön' isteni szerzemenyét éldelem, kötelességemnek tartom önt kérni, hogy hódolatom' jeleül 20,000 frankot fogadjon-el, mellyet önnek az idemellékelt' előmutatása mellett Rothschild b. kifizetend. Legyen ön mindig jó barátom Nicolo Paganini"

A' Constitutionnel szerint, a' követek dec. 16kán előleges gyülést tartottak, mellyen mintegy 300 követ 's csak egy minister volt jelen. Az értekezés élénk 's csak nem mogorva vonásu volt, mi Francziaországnak a' ministerek által bel- és külkép okozott csüggesztő helyzetében igen megfogható. A' beszéd' tárgya Ancona' elhagyása, a' londoni conferencziában elkülönülés 's az angol frigy' szembetünő csökkenése vala. Minden arra mutat, hogy a' válaszfölirás fölött komoly vita fog folyni. — Bizonyos Sarcia, Adour' párisi pénzváltó' pénztárnoka két év előtt gazdájától elorzott 107,000 francért öt éves fékintézeti büntetésre itéltetett. Sarcia e' summának egy részét Frascati játekházában vesztvén el, Adour úr az akkori bérlőt Benazet urat, kinek alkuszerűleg nem vala szabad pénztári tiszteket játékra bocsátania, pörbe idézteté. Benazet úr Paris városára hivatkozott, mivel a' zöld szőnyegen elveszett pénz' egyik részét ez foglalta el. Az alsó törvényszék tehát Benazet urat és Paris városát együtt itélte az elveszett somma' (62,000 fr.) megtérítésére. A' pör feljebb vitetett, 's a' törvényszék egyedül Benazet urat marasztalta el az említett sommában, fen maradván mindazáltal Benazet úrnak Páris ellen a' kormányi törvényszék előtt teendő keresete.

A' választó-jog javítása iránti kérelem-aláírások Lyonban már 11,301re mennek. — Algierből dec. 10kén irják, hogy Akd-El Kader Medeahba váratik; Ain-Maadi' ostromlását abban hagyá, 's Tidzsini marabuttal alkura lépett, mi szerint Tidzsini megtartja ugyan Ain-Maadi' kormányát, de elismeri az emir' fölségiségét; egyszersmind fiát 's 12 fő rendű lakost kezességül ada az emirnek. Abd-El-Kadernek 's táborának nem vala szabad a' városba menni. E' szerződvény kielégíti Abd-El-Kader negédjét, 's időt enged neki figyelemmel kisérhetni Valée marsal' lépéseit, mellyek őt némileg nyugtalanítani látszanak. A' marsal ugyanis Constantinet és Algiert Isser völgye és a' hamzai róna, tehát az emir' birtokának egy része által akarja összekötni, mit azonban számtalan nehézségek gátolnak.

A' kamrák dec. 20. titkos szavazással kezdének az alelnökök' választásához. Calmon (ministeri jelelt Hippolyte Passy és Duchatel (szövetkezés jeleltei) 283, 189 és 188 szavazattal átalános többséget nyerének, és alelnökökké kiáltatának. A' negyedik helyre Odilon-Barrot (168) és Cunin-Gridaine (127) kapának legtöbb szavazatot, de átalános többség nélkül. Az ellenzési lapok panaszkodnak, hogy a' doctrinairek árulást követének-el a' szövetkezésen, midőn az egyezés' ellenére az első titkos szavazáskor Passyra szavaltak; a' másodikkor kilenczen maradtak Duchatel mellett, a' többi vagy elillantott, vagy a' ministerek' részére állott.

Németország.

Hannovera, dec. 13kán. Ámbár a' bremen-verdeni tartományi rendek' előterjesztvénye az egyeztetés' megújítását, tehát a' rendek' gyűlését megnyitatni kéri, ennek valósulása mindazáltal még nagyon kétséges; sőt sokan azt rebesgetik, hogy a' kormány, a' királynak febr. 18kán költ levelénél fogva, mellyben kimondatott, hogy a' nem egyezkedhetés' esetében a' kormány az 1819-ki alkotvány' szellemében fog folytattatni, csak három év múlva szándékozik a' rendeket összehívni.

Belgium.

Az Observateur igy nyilatkozik a' belga-hollandi kérdésben: „Jó kutfőkből merített tudósításaink kétségen kivülivé teszik, hogy a' conferenczia' tagjai egyezőleg elhatárzák a' 24 czikkely' rendeletét a' birtok' elosztására nézve épségben fentartani, a' nélkül hogy legkisebb változásnak is alája esnék. Ezen pontra nézve semmit sem engednek többé nekünk a'londoni conferenciában. Minden a' mit kivánunk adósságunk' kevesbitése évenkint három millióval. Mindig igyekezénk azon aggodalmat eloszlatni, melly nehány hónap óta rosz akaratból terjesztetett, de nem lehet titkolnunk, hogy a' tőlünk megczáfolt tudósítások csak időelőttiek voltak. A' mi ezelőtt 3 hónappal vagy tegnapelőtt hazugság lett volna, nehány hét vagy nehány nap alatt szomorú igazsággá válik. Attól is van okunk tartani, hogy a' franczia kormány egészlen magunkra hagy, és a' szerződés végrehajtására egyezését adandja, ha csak a' kamrák más véleményben nem lesznek.

Brüssel. A' képviselő kama dec. 14kén a' külügyek' költségeit 70 szóval 2 ellen elfogadta. A' Belgiumról külföldön költ hamis vagy ártalmas hírek' megczáfolása végett szétküldendő czikkelyekre és röpkeiratokra 13,000 fr. adatott.Igy bajos lesz Belgiumról kedvezőt irni, mert illy szellemű hírlapi czikkely mindig azoknak lehet egyike, mellyek évenkint 13,000 francért a' brüsseli kabinetben gyártatnak.

Brüssel, dec. 17kén. A' belga bank fizetéseit fölfüggesztette, mi által a' hadi készületek nagyon gátoltatnak. Ez esemény csak nem zendülést szült; a' parisi börsén is kellemetlen hatást tőn, 's illy kétes időpontban csakugyan nem tekintethetik kedvező kinézet' jelenségének.

Hollandia.

A' Handelsblad f. h. 11ről Haagából következőleg ir: „A' londoni conferenczia kimondá végitéletét a' belga-hollandi ügyben. Erről Londonból e' napokban érkezett tudósitás. Négyen a' conferencziabeli hatalmak közül egészen megegyezének az uj rendezkedés' értelmiben, és készek annak kivitelét biztositni. Francziaország, bár nem vett részt ezen határzatban, nem állhatott tovább ellent a' többi hatalmak' olly határzottan nyilvánitott kivánságának; 's kijelenté azért tettlegesen és kétsegbehozhatlanúl, hogy ha szinte bizonyos okokból alá nem irná is az érintett egyezkedést, mindazáltal semmiképen sem fogná annak végrehajtását akadályozni. Az uj rendezkedés' határzatit közöljük, 's megjegyezzük, hogy ha szinte nem kérték is még hivatalosan királyunk' megegyezését, megis ő felsége' e' tárgyat illető viseletéből következtethetjük, hogy itt a' conferenczia nem találand nehézségre." — Az uj rendezkedés' tervénél a' londoni conferenczia a' 24 czikkelyü szerződést vevé alapúl, és azt következő módositással erősité-meg. 1., a' 24 czikk. szerződés' határzatai a' birtokhatárra változatlanul maradnak. 2., Ezen szerződés' határzatai a' belga scheldei hajózásra nézve kevés változást szenvednek. Ezen változás csak a' hajó kalauzolást illeti. 3., Hollandia lemond a' közös adosság' hátralevő része eránti követeléséről. 4., A' 8,400,000 ft., mellyet Belgium mint adósságbeli illetményét Hollandiának fizetne, öt millióra szállitatik. 5., Hogy Hollandia' kára ezen áldozatokért némiképen megtéritessék, felmentetik azon köteleztetés alól, mi szerint Belgiumnak a' kereskedési törlesztőtőkéről számot adni, és 1830ban ezen intézet' keze között maradt 68 mil. ft visszafizetni tartoznék. — Az említett hirlap ujabban dec. 14 irja, hogy a' conferencziabeli négy hatalom a' jegyzőkönyvét aláirta, csak a' franczia követ nem akará aláirni, 's ujra jan. 10ig kivánja halasztatni. Ezen jegyzőkönyv még nem közöltett ugy a' hollandi kormánynyal, hogy a' dolgot végkép eldöntöttnek lehetne tekinteni.

Olaszország.

Dec. 12kén irják az olasz határszélekről, hogy Faenzában, az ausztriai seregcsapatok' eltávoztával a' csend már ismét megzavartatott. A' kül- és belvárosok' lakosai közötti régi viszálkodás, melly emlékezetet haladó idő óta tartott, de a' seregcsapatok ott létekor lecsilapultnak látszék, ujra föléledt, 's vérengzésbe tört-ki. Egy rendőrbiztos, hihetőleg fölbérlett őrgyilkosoktól megsebesítetett, 's csak lélekéberségének köszönheté megszabadultát. A' rá irányzott lövés után t. i. összerogyott, mintha megholt volna, de midőn a' gonosztevők, rajta utolsó döfést teendők, hozzá közeledének, két pisztolylövéssel fogadá őket, 's az egyik azonnal földre terült, a' másik elszaladt. Most már szorosan nyomoztatik ez esemény' inditó oka, mellynek napfényre derülését

remélhetni, minthogy a' megsebesített gyilkos még él. Nagyobb kicsapongásoknak csak a' pápai katonaság vehette elejét. Egyébiránt ez esetnek semmi köze a' politikával.

Görögország.

Görög lapok nov. 22ről következő királyi rendeletet közlik: „Otto isten' kegyelméből 'sat. Azon kivánságtól lelkesítetve, hogy a' dicső, hazájaért meghalt Marco Bozzari' két leányának sorsát, kiknek atyjok csak nagy nevét hagyá örökül, biztositsuk, eltökélők ezen hős' két leányát a' háladatos haza' nevében ki házasítatni, kik is kiházasításukra kapnak: 1.,500 hold nemzeti földet, mint teljes sajátot, 2.,6000 drakmát kész pénzben, a' telek' ötödének korinthusi szőlővesszők' ültetésére alkalmasnak kell lenni. E' rendelet' végrehajtásával pénzügyi ministerünk van megbizva, melly a' nagy Marco Bozzari hős és nevezetes szolgálatainak emlékezeteül kormány hírlapba igtattatik. Missolunghi 1838 oct. 30. Otto." Sponiolaki pénzügyminister.

Törökország.

Nov. 28kán költ konstantinápoli levél szerint az angol befolyás a' portánál Butenieff úr orosz követ' fáradozásinak naponként tágasb mezőt kéntelen engedni; minek ujabb bizonysága az, hogy az angol hajóseregtől a' török hajóseggel Konstantinapolba érkezett tisztek, kiknek nyilvános szándékuk volt a' nagyúr' szolgálatába lépni, 's ajánlkozások elfogadásán, a' tengeri tisztek' érezhető hiánya mellett, senkise kétkedék, egy szomszéd hatalom' közbeszoltára, köszönettel visszautasíttattak.

Portugallia.

Falmouthban „Liverpool" gőzös által Lissabonból dec. 7ig, Oportoból pedig 8ig kapának tudósitást. — A' déli részen a' kormány csapatai és a' guerilhak között több csetépaté volt. Egyben elesett Joao Baisa is, ki még maga volt élő e' Miguelhez szitó család' fiai közül. — A' lissaboni kormány' pénzszűke olly nagy, hogy évpénzéből a' királyné már nyolcz hónap óta egy fillért sem kapott, és az háztartási költség födözésére drágaköveit volt kénytelen zálogba vetni.— A' cortes ülés' megnyitása dec. 9re van határozva. — Das Antas visconde Oporto' katonai kormányzója, új senator, parancsnokságáról nem akar lemondani, bár helyébe, mint kinek a' parlamentben ott kell lennie. Alcobaça h. van kinevezve.

A' Times Lissabonból dec. 7ről jelenti: „Almeida határszéli erősség' 210 főnyi őrsége a' korlátlan rendszer mellett nyilatkozott, de nem Don Miguelt, hanem Beira hgnő' fiát, Don Sebastian infanst kiáltá-ki Portugal' törvényes királyának. Almeida', és más városok' őrsége, úgy látszik, egyetértésben áll a' spanyol carlosiakkal.

Spanyolország.

Madrid, dec. 11kén. Christina királyné darab idő óta rendkivül takarékos. Több becses tárgyakat eladott már; naponkint a' legszebb lovak vitetnek ki a' kir. istálóból, sőt a' thibeti kecskenyájak is elfognak adatni. — Clonard gr. Andalusiában a' csendet helyre állította. E' gazdag tartomány más tartományokbeli tőkepénzesek' és földbirtokosok' átköltözése által igen megnépesült.

Madridi dec. 11kei tudósítások szerint Alaix general ideiglenes ministerelnök a' követkamara' ülésében felolvasá az uj ministerium' programmáját, melly semmi nem egyéb, mint minden lehetőt megtenni hogy a' polgárháborúnak vége szakadjon, 's e' végett számot tart minden szabad elmük' őszinte egyetértésére, és a' kamarák' együtt munkálására. — Madridban új kölcsön' híre terjeng, mellyet Mendizabal terjesztend a' cortes eleibe, és mellynek feltételeiben Ardoin urral Parisban már megegyeztek.

Madrid dec. 12kén. A' királyné Espartero generált nevezé a' királyi testőrsereg' főparancsnokává. E' hivatalt eddig három general vivé, egyik a' parancsnokságot, másik a' felügyelést, harmadik az igazgatást, 's most mind a' három Espartero kezében egyesítetett. — Bayonnei levél szerint dec. 17ről Maroto carlosi főgeneral elmozdítatott, 's helye Garcia vagy Maralas, eddigelé ismeretlen főnökkel töltetett-be. Ugy látszik hogy Valdespina marquis, ki először a' két félt össze akarta békéltetni, Marotot elhagyá, és ez azért megbukott.

Madridi hírek szerint dec. 12ről a' követkamara ülésében 96 szóval 10 ellen elhatároztatott, hogy Maldonado ur inditványa, miszerint a' kilépett ministerek többé fizetést ne huznának, fontolóra fog vetetni. — Egy más hír nevezetes változásról beszél a' főkapitányok közt. Quiroga helyét Madridban Rivero, Clonard grófét Andalusiában Lahera, és de Meer báróét Cataloniában Rodil general töltendi-be.

Kiadja Kultsár A. Szerkeszti Apostol J. Zöldkertutcza 498 sz.
nyomtatja Petrózai Trattner J.M. és Károlyi István.
Vége az 1838ki 2ik félévnek.

Előfizetési figyelmeztetés
a' Hazai 's Külföldi Tudósítások és Hasznos Mulatságok iránt.

Az új évnek fölviradtával, tiszteletteljes bizodalommal kérjük-meg t. cz. Pártfogóinkat 's a' két magyar Haza' olvasó közönségét: méltóztassanak lapjaink' további járatása iránt rendeleteiket minél előbb megtétetni, hogy mi is azokhoz arányozván előkészületeinket, mind tiszt. Pártfogóink' kivánatának haladék nélkül eleget tehessünk, mind felesleges költekezéstől megmentessünk. Lapjaink' ára az eddigi marad; félévre postán 10, Budapesten boritékban küldözve 9, boriték nélkül 8 v. ft. Fő gondunk 's igyekezetünk az levén, hogy tisztelt Pártfogóink' kivánatinak mind tartalmukra, mind külső alakjokra nézve megfeleljenek hírlapjaink, azokat ezen túl finom, szép fehér 's körülmetszett, bécsi papirosra, új öntetü 's alaku, az eddigieknél is olvashatóbb, csinos betükkel, minők e' jelen figyelmeztetés' betüje, 's jó fekete festékkel, tisztán fogjuk nyomatni, miért Trattner-Károlyi' jeles nyomtató intézete eléggé kezeskedik. A' Hasznos Mulatságokat is, nagyobb terjedelmesség' 's tartalmasság' okáért, negyed rétben, hasonló finom papiroson, 's új csinosabb betükkel nyomva, szándékunk adni. Az előfizetésekkel beküldetni kérjük a' meglevő nyomtatott ujságboritékokat, vagy hibátlanul, tisztán leirt czímzeteket, följegyezvén a' legközelebbi postahelyet is, hogy minden tévedés elháritathassék, mire különben legbuzgóbb igyekezetünk mellett sem lennénk képesek. Hirdetéseink mindenféle hirdetményeket, legolcsóbb áron, csupán a' nyomtatási költség' megtérítése mellett, gyorsan közlenek. A' zöldkert-utczában özv. Kultsár Istvánné ujság-tulajdonosné' 498. sz. alatti házában levő kiadó-hivatalon kivül minden postahivatal elfogadja az előfizetést.

A' Nemzeti Ujság'
kiadó és szerkesztő hivatala.

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten megjelent a'
HAZAI VÁNDOR 1839.
legeslegújabb változások szerint,

képek: Kultsár István — a' vízáradás 1838 mart. kilencz rajzolatban: 1. városház piacza, 2 Evang. templom. 3 Therézia város. 4 Jósef város. 5 Ferencz város. 6 német játékszín piacz. 7 vásár piacz Derra h. 8. Vakok intézete. 8 szegények gyámháza. Ára kötve 1 ft. pengő p.

---

3) ☞ A' hetenként háromszor megjelenő *ATHENAEUM és FIGYELMEZŐ* tudományos, szépliteraturai és criticai folyóiratok 1839re is folytattatnak, és pedig az egész kiadás SZÉP FIUMEI VELINEN. Mind a' mellett is a' félévi folyam' (mintegy 80 iv) ára rajzokkal együtt 5 ft. marad; postán 5 ft. 48 kr. cp. (a' hét ftos előfiz. velinre megszünvén.) Előfizethetni minden kir. postahivataloknál, Bécsben t. Barkasy Imre udv. agens urnál, Pesten a' kiadó-hivatalban (Zöldfa utcza, 267. sz.) A' *Második Félesztendő.* posták és egyéb gyüjtőknek hét példánytól egygyel kedveskedünk.

Schedel, Vörösmarty. Bajza.

Új könyv.

Anakreon dalai. Dr. Taubner Károly és Vajda Péter-tül. Kapható Eggenberger Jósefnél, fűzve, szép velinen 24 pengő kr. A' kiadónál Leopoldutcza 181, 's az Athenaeum hivatalában. (3)

)(

TRATTNER és KÁROLYInál Pesten

's minden cs. k. ir. posta-hivataloknál előfizethetni az

1839dik esztendei

Tudományos Gyüjteményre,

(23dik eszt. folyamat)

egész esztendei ára helyben, v. alkalmatosság által küldve, 14 fr. v. cz. postán 18 for. v. cz.

Heckenast Gusztáv,

pesti könyváros és kiadó (váczi úteza a' „Nádor" vendégfogadó' általellenében közre bocsátja

ezen magyar zsebkönyv' harmadik évfolyamatját

EMLÉNY.

Karácsoni, uj-esztendei és névnapi ajándék

1839.

Tartalom:

Beöthy Zsigmond. Kettős fohász. Lea (novella). A' vak leány.
B. Eötvös József. Ősz. Holdvilág. Szörnyen szép. Molnárleány. A' tokaji hegyhez.
Erdélyi. Lób, a' haldokló. Családélet. Etele. Emlènykoszorú alá.
Fáy András. Öreg Bakonyszegi és barátjai.
Hegyalji. Az árva. Estve. A' beteg.
Jósika Miklós. A' béke' nemtője.
Kovács Pál. A' kiadó lak. A' vasúti részvények.
Kunoss. Téli dalok.
Ormós László. Kinkaczaj. Őrült
Pap Endre. Útamban. Ritornellek. Betty.
Perei J. Salzburg. Oláh dal.
Pulszky. Rózsa és szerelem. Velencze. Boldogság. Rózsa.
Sárossy. A' világtalan dalnok.
Tóth Lőrincz. Kin' philosophiája. Tőrött lant. Niagara' viszhangja. Erdődi hangok. Lucza Mosolygó bölcseség.

5 aczélra metszett képpel:

Mltsg. Lónyai János úr' arczképe. — A' béke nemtője. — „Daj szem drotu." — Salzburg. — Flora.

12-rét. Velinpap. selyembe kötve arany vágással 3 ft. 40 kr. p. p.— POMPÁS KIADÁS vörös selyembe gazdag aranyzattal 5 ft. p. p.

Az Emlény' első és második évi folyamatja még kapható első évi 3 ft. p. p. második évi 3 ft. 40 kr p. p.

---

(1) Hirdetmény. A' nm. m. k. udvari Kincstár' rendeléséből közhirré tétetik, hogy következő k. fiscalisi jószágok k. adományképen elajandékozandók, u. m.:

a.) Szepes megyében fekvő Kamjonka, Jarembina és Laczkova helységek.

b.) Temes megyében Kis Szeredistye jószág.

c.) Bács megye' Pacsér nevü falujában levő néhai Szalay Péter féle részjószág.

Az a.) jegy alatti helységeket kinekkinek szabadságában álland vagy mind együtt, vagy pedig egyenként fölkérni. E' jószágok' állató-ré-

szeit 's becsárait megtudhatni Bécsben a' cs. k. egyetemes udv. Kamaránál, Budán a' m. k. ud. Kamaránál, becsáraikat pedig, név szerint az a.) alatti jószágokét a' szepesi, — Kis Szeredistyeét a' temesi, — a' pacséri fisc. részjószágét a' zombori k. kam. igazgatóságoknál; e' fölött a' hely' szinén is megtekinthetni e' jószágokat. A' kik tehát ezeknek egyikét vagy másikát fölkérni szándékoznak, ez eránti kérelmöket, határozott nyilatkozásokkal, legfölebb jövő 1839diki mart. 15ig a' bécsi cs. k. egyetemes udv. Kamarához, vagy a' budai m. k. ud. Kamarához mulhatlanul 's annál bizonyosabban nyujtsák-be, mivel legfensőbb világos parancsnál fogva, később érkezendő vagy határozatlan nyilatkozások legkisebb tekintetbe sem vétethetnek, sőt egyenesen visszautasíttatnak. Budán dec. 5kén 1838. (3)

(1) **Arverés.** Kezdő 1839dik esztendei januar' 27dikén délelőtti 10 órakor Pesten a' szénapiaczon Matekovics házban ns pestmegyei szbiró Jeszenszky Antal ur szállásán a' tisztelt megyében fekvő Pómáz helységben néhai t. Vattay György özvegyét 's örököseit illető, 's birói elmarasztás' következtében végrehajtás alá esett residentionalis ház, gyümölcsös, lóherés kert, 'sat. az 183²/₆: 15dik törv. értelmében árverés utján a' többet igérőnek el fognak adatni. (3)

(3) Eggenberger József 'sminden más hiteles könyvárusnál 's a' kir. postahivatalokon előfizethetni 1839dikre az academia' havi iratára illy czím alatt:

TUDOMÁNYTÁR

közre bocsátja

a' m. tud. társaság.

Tizenkét füzet, metszetekkel, velinen 5 ft. cp., legfinomabb velin. 6 ft. 30 kr. cp. postán egész évre 1 ft. 36 krral több.

MAGYAR ÉS NÉMET ZSEBSZÓTÁR, közre bocsátja a' m. tud. társaság. Első vagyis magyar-német rész, VIII és 792 lap, irópapir. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp. — Második vagyis német-magyar rész, IV és 846 lap, irópap. 3 ft. postapap. 3 ft. 30 kr. cp.

ELSŐ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ KÉZIKÖNYV, vagyis a' legszükségesebb tudományok' összesége vallási különbség nélkül 'stb. Első rangu pályamunka. Irta *Edvi Illés Pál.* Második bővebb kiadás. Első kötet: Közhasznú olvasó könyv. Irópap. 36 kr. nyomt. pap. 30 kr. cp. Második kötet: Számvetés-, időszámlálás-, természet-, egészség-tudomány és földleirás, Magyarország' abroszával. Irópap. 48 kr., nyomt. pap. 40 kr. Harmadik kötet: Gazdaság-, történet-, törvény- és nyelvtudomány. Egy szépirási példánynyal. Irópap. 48 kr. nyomt. pap. 40 kr. cp. A' három darab egy kötetben irópap. 2 ft. nyomt. pap. 1 ft. 40 kr. cp.

VEZÉRKÖNYV AZ ELEMI NEVELÉS ÉS TANÍTÁSRA, vallási különbség nélkül 'stb. másod rendü pályamunka. Irta *Warga János.* Első kötet: Az elemi nevelés' alapvonatjai, fali olvasó táblákkal együtt 50 kr. cp. Második kötet: Az elemi tanulmányok' alapvonatjai, Magyarország' földképével, 's irásmintákkal együtt 1 ft. 12kr. cp.

MAGYAR HELYESIRÁS ÉS SZÓRAGASZTÁS' főbb szabályai. A' m. tud. társaság' különös használatára. 3dik kiadás 10 kr. cp.

RHETORICAI ÉS AESTHETICAI LECZKÉK. Blair Hugo után *Kis János.* Két kötet, postapap. 4 ft. nyomt. pap. 3 ft. 20 kr. cp.

A' MOLDVAI MAGYAR TELEPEKRŐL. A' m. tud. academia elébe terjesztve *P. Gegő Elek* l. tag által, Moldvaország' földképével együtt postapap. 1 ft. 40 kr, nyomt. pap 1 ft. 20 kr. cp. (3)

(2) **Nagyszerü fali Kalendáriom** egész íven, 1839re, öt nyelven, négy vallás' számára, a' közelebb változtatott postarenddel, uj betükkel nyomtatva, kapható Budapesten minden mü-'s könyvkereskedésben és könyvkötőnél. Kiadta *Andreits Uróz*, Budán a' magy. kir. tudományos Egyetem könyvnyomó intézetében a' napkeleti nyelvek correctora. Ára 20 kr. p. p. (3)

(2) Frank F. cs. k. szabad. pakfong-érczárúk-raktára, Bécsben alsó Breinerstrasse 1133 sz. a. a' jelen pesti, úgy szinte minden debreczeni vásár alkalmával, ajálja készitményeit a' fő nemességnek és tisztelt közönségnek. — Árutára pesti vásárokon, az uj piaczon, bécsi utczában, Debreczenben pedig a' nagy bécsi főutczán van. Ujdon készültek ruha-kefék fodrász-és zsebfésük, angol mosdó medenczék, öltöző asztalhoz szükséges tárgyak; mindenféle asztali eszközök, különnemű kávé-gépek, kannák, czukorkosárkák, czukorhintők 's egyebek; főző-gépek vadászat-kedvellők' számára 12 p. ftal; különféle gyergyatartók, lámpák, gyútógépek, füstölő lámpák; kaphatók valódi franczia üvegek is; mindenféle egyházi eszközök, gyógyszereseknek való tárgyak; fehér és aranyozott kardok magnások számára, valódi arany és ezüst, úgy szinte fekete selyem, és szíj övek; dobos és kapus botok, vadászkések, negyed órák nyílt művel pakfongból, úti és kép-órák, hang szerekkel; csupán hangszere kis kaphatók 22 ftal Olbrichtól; lószerszámokra való mindennemű eszközök Pesten Oláh A. Brudern b. házban, Budán Tischler G. Rácz-város fűutcza, szíjgyártóknál; étek-eszközök nagy társasági asztalokhoz költsönöztetnek Bécsben teendő megrendelések mellett. Hozzám bizó megszólítások' reményével hizelgek magamnak, 's legbuzgóbb törekvésem leend magamat a' honomban is annyi évóta élvezett bizodalomra, pontos szolgálat és valódi árúk által, mindig érdemesbé tenni, és minden megrendelést tüstént teljesiteni.

Minthogy haszonleső emberek az ezüsthöz mindig ehasonló érczet, melly az egészségnek semmi esetre nem ártalmas, meghamisítják, felszólítatott a' raktár az ismertető jegyek' közzé tételére. Valódi pakfongnak nem szabad ezüstözve lenni, ez igen nyútható és hajtható a' nélkül hogy eltörne; ellenben a' hamis mereven 's könnyen törik; mihelyt az ezüstözés lekopott: sőt barnává vagy világos sárgaréz szinüvé lesz; a' valódit legjobb finom fahamuval nedvesen csiszolva tisztítani, és aztán kendővel megtörleni, így ezüsthöz hasonló marad. Leginkább figyelmezni kell azon jegyre, mellyen „Pakfong-Frank" szók vannak világosan kinyomva. — Ó, eltört pakfong fontja 2 p. ftal megvásároltatik.

Frank Ferencz (2)

(3) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyéb vásszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villány gépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner buteliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyírő ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítetnek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, augustusban 1838. *Heisz Lőrincz,*
polgári vasszer-készítő mester, uri utcza báró Brudern házban. (3)

Eladó szölö. A' pesti kőbányai uegynevezett öreghegyen (Altgebürg) kellemes és hasznos helyen fekvő 7½ fertályból álló igen jó mivelésben lévő, rajta egy alkalmas kis épülettel és igen könnyen 's kevés költséggel alkalmazható pincze hellyel, ugy hozzátartozó kőbányával ellátolt szőlő szabad kézből minden órán eladó. — A' megvenni kivánók bővebb értesitést iránta vehetnek Pesten, Zöldkert utczában (Kohlbacher-Gasse) 498 sz. alatt a' *„Hazai 's Külföldi Tudósitások"* szerkesztő hivatalában. 3)

Pénzfolyamat: Bécs, dec. 29kén: 4 pctes stat. kötelez. 100¹/₁₆; 3 pctes stat. kötelez. 80⁵/₈; 1834ki stat. kötelez. 675⁵/₁₆; bankrészvény 1491³/₄

Gabonaár: Pesten, dec. 31én pesti mérője váltógarasban: tisztabuza 138—110; kétszeres 94—82; rozs 88—80; árpa 73—65; zab 64—58; kukoricza 84—75; köleskása 160.

Dunavizállás: dec. 13án: 6′ 3″ 0‴; 14én: 5′ 11″ 9‴; 15kén: 5′ 8″ 3‴; 16án: 5′ 3″ 0‴; 17én: 4′ 10″ 9‴; 18án: 4′ 7″ 6‴; 19én: 4′ 5″ 9‴; 20án: 4′ 2″ 6‴, 21én: 3′ 10″ 3‴; 22én: 4′ 0″ 3‴; 23án: 3′ 10″ 3‴; 24én: 3′ 6″ 0‴; 25én: 3′ 5″ 0‴; 26án: 3′ 0″ 9‴; 27én: 2′ 10″ 0‴; 28án: 2′ 4″ 0‴; 29én: 2′ 4″ 0‴; dec. 30án: 2′ 2″ 6‴; 31én: 2′ 5″ 6‴; 1839. januar 1én: 2′ 10″ 0‴; 2áu: 3′ 2″ 9‴.

AKAD. KÖNYVTÁRA